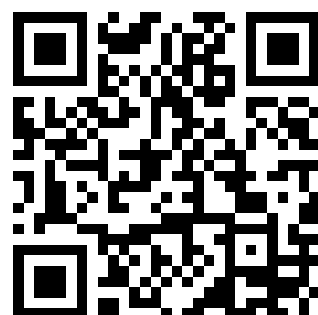
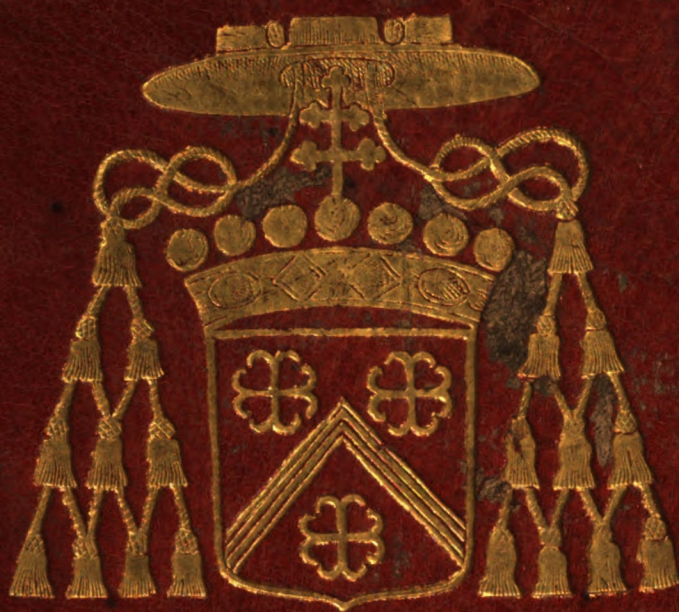

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

GoogleTM books

<https://books.google.com>

Ex libris Bibliothecæ quam Illustrissimus
Archiepiscopus & Prorex Lugdunensis
Camillus de Neufville Collegio SS.
Trinitatis Patrum Societatis J E S U
Testamenti tabulis attribuit anno 1693.

ANNALES MINORVM

IN QVIBVS
RES OMNES TRIVM

ORDINVM A S. FRANCISCO

INSTITVTORVM EX FIDE PONDEROSIVS

afferuntur, calumniæ refelluntur, præclara quæque
monumenta ab obliuione vendicantur.

AUTHORE

FR. LVCA VVADDINGO

HIBERNO MENAPIENSI:

TOMVS OCTAVVS.

Ponite Domino gloriam, et laudem eius in insulis nunciate. Isaia 42.

*Ite Angeli veloces ad gentem conuulsam, et dilaceratam, ad populū terribilem,
'post quem non est alius, ad gentem expectantem, et conculcatam. Isaia 18.*

ROME. Ex Typographia Ioannis Petri Collini. M. DC. LIV.

SVPERIORVM PERMISSV.

MEMORANDUM

TO : THE SECRETARY OF DEFENSE

FROM : THE SECRETARY OF THE ARMY
SUBJECT: [Illegible]

DATE: [Illegible]

1. [Illegible]

PHILIPPO IV.
CATHOLICO REGI
HISPANIARVM.
NOVI ORBIS MONARCHAE.

IN VTROQUE ORBE POTENTISSIME PRINCEPS.

VTSTRIACIS Principibus Ferdinando III. Romanorum Imperatori, & Ferdinando IV. Hungariæ Regi; Patri, & Filio, à Te vix secundo generis gradu disiunctis, sextum, & septimum Franciscanæ historiæ volumen consecraui. Ita persuasit series rerum, quas vtroque tomo comprehendere, & illustres eiusdem Instituti viri per Germaniam, & Hungariam præclare gesserunt, atque ex aduerso reciproca Principum, eo sæculo regnantium, erga fidos operarios beneuolentia. Eisdem titulis Octauum ad Te mitto, plurimam, quippe continet operam Tuis Maioribus à nostris Minoribus fideliter impensam, eoque fœnore, vt Tuis Proavis Hispaniarum regna integra remanserint, atque ad Te amplissimis additionibus aucta transferint. Magnus ille Cardinalis Franciscus Ximenius, Toletanus Antistes, huius Instituti germen illustre, bis Hispaniam gubernauit vniuersam, primùm defuncto Philippo Rege, huius nominis primo, secundùm extincto Ferdinando Aragonio, prudentissimo Principe, magnoque animi robore, & ingenij pondere Regulos, innouandis rebus, turbandæque Reipublicæ intentos, non semel compressit, populorum tumultus, interregnis familiares, & exitiales, in ipsis exordijs extinxit; census regios partim ab alijs vsurpa-

ros, partim in varios vsus distractos publico ærario integros inuexit; neglectas arces, regni propugnacula, restituit; Maurorum incursiones, Orano, fortissimo totius Africæ munimento, in potestatem redactò, quasi iniecto fræno, cohibuit; pyratis corruptum mare purgauit; pacatumque vndique & auctum Principatum Carolo Regi reliquit, lubentius dimissa, quàm admissa tanta, quantam gloriose sustinuit, imperandi potestate. Cardinalis alter, eiusdem Instituti Rector, & Protector, Franciscus Quiñonius, regio sanguine clarus, plurimam adhibuit operam, magnumque impendit laborem pacificandis Clementi VII. summo Pontifici, & Proauo Tuo Carolo Imperatori, ter ex Vrbe in Hispaniam profectus, totiesque regressus, donec Clementem à multis liberauit pressuris, & viam strauit inaugurationi Caroli, digna rei maiestate per Clementem in vrbe Bononiensi peractæ. Ille Tuum dilatauit Imperium, ad Occiduas Indias missis Apostolicis viris, qui Mexicanas prouincias vti spatio latissimas, ita bonis omnibus opulentissimas, Christiano sacrarunt fœdere, & Tuo subiugarunt dominio. Dedit Deus illorum voci vocem virtutis, per quam se facilius trahi, quàm sæua potentia cogi nationes illæ permittebant. Hos ad alias gentes linguâ, cultu, vitæque diuersas secuti sunt alij, vbique per omnes ferme Indorum terras primi, qui Christi fidem inuexerunt & longinquas, ignotasque regiones Tuo associarunt Imperio. Quid porrò Tui Progenitores erga hos Christi ministros, & Dei mysteriorum dispensatores, Hispanæque magnitudinis propagatores præstiterint, qua eos beneficentia sint profecuti, cumulatissimus operis fructus, gratitudine semper accrescens, erecta vbique beneuolentiæ monumenta, sparsæque per omnes Indorum nationes Franciscanorum coloniae, quasi selectorum militum fidæ stationes, abundè testantur. Illi tamquam primi exploratores primitias frugum reportarunt, & tamquam fidei factores primi constituti sunt animarum Episcopi cum in Occidentibus, tum in Indijs Orientalibus, quæ Tuæ demum insertæ sunt Coronæ. Hi ergo Tituli volumen istud ad Te vocant, & augustum Tuum Nomen illi volunt inscribi. Sunt hic exempla multa, quæ Principes Catholici possint sectari. Nulli porrò conuenientius offerenda erant, quàm ei qui stirpem, & gentem suam in illis agnosceret. Ferdinandi, Isabellæ, Emanueles, Philippi, Caroli passim hic memorantur è maioribus Tuis, qui historiam istam, sicuti stellæ cœlum, illustrant. Hi veræ Religionis vel propagandæ, vel retinendæ auita hæreditate perpetuò studiosi, quamquam sollicitudinibus tam militaribus, quàm ciuilibus indefinenter coarctarentur, attamen omnes reipublicæ causas in secundo ob Christianam fidem ponebant. *Felices dixit Augustinus illos Reges, qui suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, Maiestati eius famulam faciunt.*

Augustin. 5.
de ciuit. c. 24

Deum

*Deum timent, diligunt, colunt; & plus amant illud regnum, ubi non
 timebunt habere consortes. Inde profecto Regum Hispanorum tan-
 toperè creuit Imperium, vt omnium, quæ hæcenus fuerint, maxi-
 mum, magnificè resplendeat, tot opulentis regnis in vnâ coale-
 scentibus monarchiam. Domus Austriaca à pietate magnitudinis
 suæ sumpsit exordium, pietate creuit, suæque stat pietate. Merito
 proinde Patres sextæ Synodi Constantino acclamauerunt Imperatori;
 Nihil est, præsertim Imperatori, decibilius: quam præ omnibus pie-
 tate adornare subiectos, per quod & in cæteris felicitatur respublica.*

Sexta Syno-
 dus ferm. ac-
 clamat. act.
 18.

*Tua Tuorumque pietas (Rex Catholice) in tot pressuris vastissi-
 mum seruabit, & redintegrabit Imperium, etsi vndique, etsi tam
 validè tot annorum bellis concussum. Regnorum conditorem &
 largitorem Deum optimum Maximum suppliciter oro, vt Te (Se-
 renissime, & Potentissime Princeps) populo Christiano seruet feli-
 cem, subditis tutelarem, hæreticis exitium, Catholicorum munimen,
 & iuxta primæuæ Ecclesiæ pro suis Imperatoribus vota solemnia
 det Tibi vitam prolixam, Imperium securum, Domum tutam,
 Exercitus fortes, Senatum fidelem, Populum probum, Orbem quie-
 tum; faciatque Te pulchra & pia Prole Parentem.*

Tertul. in
 Apolog. 30.

Ex Collegio Romano S. Isidori FF. Hibern. 9. Maij 1654.

Pro Tua Sacra Catholica Maiestate

*Humillimus & deuotus Orator.
 Fr. Lucas Vvaddingus.*

CENSURA EX PARTE RELIGIONIS.

O Bsequutus Reuerendis. P. Fr. Petro Manero Ministro Generali legi octauum hunc Tomum Annalium Reu. adm. P. N. Fr. Luca Vvaddingi totius Ordinis Chronographi, & Patris, sanctæ & vniuersalis Inquisitionis Romanæ Qualificatoris, sacrarum Congregationum Rituum ecclesiast. Indicis librorum, & aliarum Consultoris, auide interim inuitante nouitate, lente autem defixus materiæ grauitate. In titulo author infra se sedit, in decursu cæteris sustollit. Hoc est, plura præstat, quàm promittit: qui vnus Ordinis historiam spondens, omnes eidem, theatro inducit, vt qui eum callet, credi possit, multis sæculis, locis omnibus vixisse. Non ille (vt aliqui) vota sua pro rebus in tabulas refert: siue, non quæ vellet facta, sed quæ nouit: tam solide nixus, vt asserta omnia Vaticanis rescriptis confirmet. Aded ille tot tomis nobilitatus noua hedera non eget, meum tamen erat Ordini nostro suorum Annalium decursum, cæteris auspicia congratulari, quum ab hoc alij didicerint suos in hanc methodum referre. Proba Lector, & approbabis; fidem, ornatum, pondus: hoc materiæ, istum orationis, illam vbique authoris. Ita censeo ex Collegio S. Isidori Romæ Non. Septembris 1651.

*Fr. Bonauentura Baronijs sacra Theol.
Lector emeritus, Scotia Custos.*

O Ctauum hunc Annalium tomum à R. adm. P. N. Luca Vvaddingo compositum, attente perlegi, & dum sententiam dicere iubeor, admirari magis lubet, quam censere. Solum illud dixerim, apre his Annalibus accommodati, quæ de Cæsaris commentarijs Cicero pronunciauit: ^a *Nudi, recti, & venusti sunt.* ^b Neque fieri poterat, vt quæ tantæ authoritatis vir produxerat, sententia nostra in eis corrigendum aliquid inueniret, vtpote ^c *qui ultra emendationem hominum se protulit*, & plurimis annis in Romanis confessibus, ipse fidei, morum, & librorum censor constitutus, per omnia laudatissimum se comprobauit, adeoque authoris, operisque prolixum panegyricum accipe: *Annales P. Luca Vvaddingi hi sunt.* Ita censeo in Collegio S. Isidori Fratrum Hibernorum Romæ die 21. Augusti anno Christi 1653.

^a Cicero in Bruto.
^b Cassiodorus epist. 12. l. 9.
^c Aufon. epistola 17.

*Fr. Franciscus Haroldus
Sacra Theologia Lector,*

*Fr. Petrus Manero totius Ordinis Minorum Minister generalis
& seruus, R. adm. P. Fr. Luca Vvaddingo nostri Ordinis
Chronographo, & Patri &c.*

Q Vandoquidem octauum Annalium dicti Ordinis tomum cum laude, sicut & præcedentes, absolueris, eumque nostro iussu perlegerint, & approbauerint viri docti, quibus illud muneris commisimus, harum virtute tibi facultatem concedimus illum typis committendi, obseruatis sacri Concilij Tridentini, & nostris constitutionibus. Datum in nostro conuentu sanctæ Mariæ ad Aram-cæli in Vrbe die 20. Septemb. 1651,

*Fr. Petrus Manero
Minister Generalis.*

*Censura pro parte Reuerendissimi P. Magistri
Sacri Palatii Apostolici.*

O Crauum hunc Annalium sacri, & Seraphici Ordinis Minorum tomum à R. admod. P. Luca Vvaddingo Hiberno eiusdem instituti egregio Alumno, plurimumque SS. Congregationum in hac Romana Curia emerito Consultore, cōcinne elaboratum, qua potui diligentia euolui; nihilque in eo reperi fidei orthodoxæ, aut bonis moribus aduersum: quin potius singulari doctrina, pia eruditione, exquisitaque prudentia, & modestia scriptum animaduerti: vt propterea inoffenso pede, sicut & alia eiusdem authoris monumenta lucem aspicere possit, & typis mandari, si Reuerendissimo P. Magistro S. Palatii Apostolici, cuius iussu illum perlegi, bene placuerit. Romę apud Transpontinam Carmelitarum die 2. Augusti, quo celeberrima illa. Portiunculę indulgentia per Orbem Christianū obtinetur 1653

*Fr. Ioannes Baptista de Lezana
SS. Congregat. Rit. & Indic. Consultor.*

Imprimatur
Si videbitur Reuerendiss. P. Magistro S. Palatii Apostolici.
A. Episc. Verulanus Visefgerens.

Imprimatur
Fr. Vincentius Candidus Sacri Pal. Apost. Mag. Ord. Præd.

PRO-

PROTESTATIO

A V. T. H. O. R. A. S.

VM Sanctissimus D. N. Urbanus Papa VIII. die 13. Martij anno 1625. in S. Congregatione S. R. & Vniuersalis Inquisitionis Decretum ediderit, idemque confirmauerit die 5. Iulij anno 1634. quod inhibuit imprimi libros hominum, qui sanctitate, seu martyrij fama celebres e vita migrauerunt, gesta, miracula, vel reuelationes, seu quaecumque beneficia, tanquam eorum intercessionibus à Deo accepta continentes, sine recognitione atque approbatione Ordinarij, & quæ hætenus sine ea impressa sunt, nullo modo vult censeri approbata. Idem autem Sanctissimus die 5. Iunij 1631. ita explicauerit, vt nimirum non admittantur elogia Sancti, vel Beati absolute, & quæ cadunt super personam, bene tamen ea, quæ cadunt supra mores, & opinionem, cum protestatione in principio, quod ijs nulla adsit auctoritas ab Ecclesia Romana, sed fides tantum sit penes Auctorem. Huic Decreto, eiusque confirmationi, & declarationi obseruantia, & reuerentia, qua par est, insistendo profiteor me haud alio sensu quicquid in hoc libro refero, accipere, aut ab vlllo accipi velle, quam quo ea solent, quæ humana duntaxat auctoritate, non autem diuina Catholicæ Romanæ Ecclesiæ, aut sanctæ Sedis Apostolicæ nituntur, ijs tantummodò exceptis, quos eadem sancta Sedes Sanctorum, Beatorum, aut Martyrum Catalogo adscripsit.

PRÆFATIO

PRÆFATIO.

NOVI Orbis mira sub hoc tempus conuersio ad nouos nos prouocat labores . Diffusum etenim per vniuersam Europam quā longē lateque se illa protendit, Minorum institutum, ad remotissimos Asię fines, sinuososque Americę recessus, sub huius sæculi initium capi extendi, missisque primis fidei Christianę magistris purissimum sacri Euangelij lumen cæcis gentibus mirabiliter inue-

xit. Harum regionum exploratores, istos sibi longissimi itineris comites adsciuerunt, per quos potissimum factum est, vt quas classium Præfecti Hispanis Regibus terras subiugarunt, illæ etiā Christo Regi, diuina opitulante gratia, protinus subderentur. Neque enim prius citeriores Hispani in Occiduis, aut Lusitani in Orientalibus Indijs efferas gentes armis vicerunt, quā Franciscani, eloquij Diuini virtute miraculis cōfirmata easdem Christo pepererunt. Admiranda quidem rerum commutatio, vt vbi prius densissimæ incubabant tenebræ, repentē Diuina claritas effulserit, & gens innumeris erroribus assueta, relictis dijs falsis, eorumque confractis vsquequaque simulachris, templis subuersis, tot vanis ritibus extirpatis, vnum verum Deum vbique cæperit inuocare, Atque inde mirabiliter Dei virtus apparuit, quod ad arduæ rei ministerium, & difficilis persuasu doctrinæ magisterium homines pauperes, inculti, despecti, ab eo sint præelecti, in quibus semina fidei virtus erat prædicantium, & miraculorum magna prodigia, per quæ credibilia facta sunt nimis Diuina, quæ docebant mysteria. Ita porro requirebant locus, & tempus, quo Dominus donum suum super illas gentes effudit, vt sicuti in exordio nascentis Ecclesię Apostoli miracula patrandi gratiam impertiuuit, ita his ad illuminationem tot nationum amplam faciendarum virtutum tribueret potestatem. Sic ergo obscuræ, & contemptibiles istæ *nubes sparserunt lumen suum, lustrantes cuncta per*

*Franciscani primis
dorum magistri.*

*Doctrinam
miraculis
asruunt.*

a Iob. 37. v. 11

Annal. Minor. Tom. VIII.

A

circuitum

b Gregor. 27.
moral cap. 19.
& 20.

Dei miseri-
cordia erga
Indos gen-
tiles.

c Ps. 18. v. 4

d And. Creter,
homil. 2. in
Assumpt.
et plures ora-
tio. de laudi-
bus Deip.

circuitum, quocunque eas voluntas gubernantis ducebat ad omne, quod precipiebat illis super faciem Orbis terrarum, siue in una tribu, siue in terra sua, siue in quocumque loco misericordia sua eas iusserit inueniri. An non nubes sunt Prædicatores sancti, qui ^b doctrinam verbis influunt, qui annunciationis intima lumen spargunt, qui cuncta per circuitum lustrant, dum predicationis luce mundi fines illuminant; qui eo apertiore viam predicationis inueniunt, quo ad hanc non suis, sed praeceptoris nutibus ducuntur? per quos idem Magister longinquis gentibus virtutum miracula ostendit, ut sola misericordia, à iugo erroris absolueret, quos ingenitæ perfidiæ ira deprimebat. Quanta fuit erga has nationes benignitas, & humanitas Saluatoris nostri Dei, qui non ex operibus iustitiæ, quæ illi fecerunt, sed secundum misericordiam suam magnam saluas fecit, eruens eas à potestate tenebrarum, ut redderet sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum? Immensis Principum expensis, incredibilibus nauigantium periculis, & laboribus præparauit viam his sacri Euangelij Ministris, qui demum per aquas nimias transuecti vastissimas regiones Æthiopiæ, Asiæ, & Americæ, tanquam Angeli veloces percurrerunt, vbi sua tentoria figentes, deinde ad Africanas oras transientes, illic etiam sibi sedes posuerunt, & cum fructu prædicauerunt; ita ut iam ^c non sint loquela neque sermones, quorum non audiantur voces eorum. Et quidem in omnem terram exiuit sonus eorum, & in fines orbis terra verba eorum. Tu autem Virgo sacratissima Maria, sub cuius patrocinio omnem hanc operam viri isti Euangelici perfecerunt, quippe Deo ^d curationis hominum consilium, facta es, & veluti ^e lumen præfulgens, quo mundus illustratur, splendescis; fac ut ego tuorum seruorum proterens vestigia, & laudabilia facta narraturus, in via ne deficiam; sed à te confortatus conualescam, & octauum hunc tomum, quem sub tua protectione nunc cupio inchoare, tuo demum adiutorio valeam absolvere.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Mittuntur aliquot Minorita ad Indias Orientales suis consodalibus opitulaturi, atque inter Indos Occidentales impigre laborat Ioannes de Trassiera. Ludouicus a Turre Vicarius generalis, Commissarius Pontificius instituenda contra Turcas Cruciata egregie adlaborat. Ordo Monialium Conceptionis immaculatae Virginis Mariae Franciscanorum regimini subijcitur, cuius origo & processus enarratur. Moritur Ioannes Hortulanus, eiusque acta referuntur. Florent Andreas Grosssetanus & Antonius a Gaudicys. Instituitur Ordo Sororum Annunciationis Virginis Mariae. Vniuersitas Moguntina publico decernit statuto sanctam defendere Conceptionem eiusdem Virginis immaculatae. Creantur Episcopi. Multiplicantur canobia. Conceduntur priuilegia.

I.

Non ultimo superioris saeculi diximus missos cum Henrico Praefecto consodales septem Minoritas ad Indias Orientales, atque ex his occisos tres apud Calecutium, Henricum, & reliquos vulneratos, vix Saracenorum, & falsi Regis Calecutiani insidias euasisse. Hoc autem anno Emanuel Lusitaniae Rex, quae facta erant circa classem, a se superiori anno per Petrum Aluarum Capralem destinatum, ignorans, prudenterque iudicans post longissimum ferimaris cursum, certaue inter barbaras gentes pericula submittendum esse nauium, & hominum supplementum, misit naues tres, aut quatuor, quibus Ioannem Nouium nobilem Galecum praefecit, & Minoritas quatuor reliquis cum Henrico missis auxilios designari curauit. His etiam adiuncti alij anno sequenti destinata altera classe maiori, vti tunc referemus.

Chron. Min. MSS. Ofor. de rebus man. lib. 2. Massus de reb. Ind. lib. 2. in principio. Harro. dec. 1. lib. 5. c. 10.

II.

Apud Indos Occidentales in Hispaniola Insula, in conuertendis Paganis, destruendis idolis, & Christianorum Catechesi impigre laborabat hoc anno Ioannes de Trassiera, qui illuc nauigarat cum Francisco de Bouadilla a Regibus Catholicis anno proxime elapso, destinato Christophori Columbi in regimine successore. Per illum, & per Ioannem Velasquez Regium Thesaurarium misit Bouadilla suae potestatis instrumenta ad Columbum, quibus parendum prudenter iste existimauit, etsi inhumanissime, & ingratisime cum illo egerit Bouadilla.

Mittuntur ad Indias Orientales Minoritas quatuor. Henr. de Ind. Occid. dec. 1. l. 3. cap. 9.

Ioan. de Trassiera egregie laborat in Hispaniola insula.

III.

Ludouicus a Turre Vicarius generalis Cismontanus Minorum Observantium Commissarius Pontificius (prout diximus anno ultimo Tomi praecedentis) circa publicationem, & propagationem Iubilaei, & pro colligenda pecunia in sacram expeditionem contra Turcas Venetis, & Vngaris bellum illaturos necessaria, multa egregie per se, destinatosque a se consodales praestitit, sua etiam, suorumque opera interposita ex praescripto Pontificio apud Principes Italiae, vt ad sacrum foedus cum Pontifice, Imperatore, Hispano, Gallo, & Hungaro Regibus accederent. Submisit etiam quosdam ex suis, qui contra pestilentissimum genus haereticorum in Bohemia exortum (quod

Variis bullis ex reg. Vauo.

Ludou. a Turre Commiss. Pontificius pro Cruciata.

Minorita praedicant contra Fossarios haereticos.

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN.8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN.9.&10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 294.

Fossariorum dicebatur, quia in fossis, & occultis speluncis nocte conuenirent, turpitudinem sine differentia personarum more bestiarum exercentes) solerter prædicarent, & strenuè decertarent, quod illi laudabiliter præstiterunt. Dum verò in Hungaria Obseruantes illius curæ commissi, molestijs afficerentur à Patribus Conuentualibus, ipso rogante, Pontifex scripsit, ad Alexandrum Farnesium Cardinalem SS. Cosmæ, & Damiani Diaconum, in ijs partibus Legatum, vt audiret, componeret, aut facienda referret.

Breue datum 4. Augusti.

Reg. Ord'n's. Capit. general. Cismont. Obseruans. 22.

Vide de hoc Mauro Ann. 1504 num. 1.

Celebrauit ille hoc anno prima die Iunii Comitia generalia Cismontanorum Obseruantum in cœnobio sancti Donati, siue Bernardini, extra Vrbinum, in quibus secundo institutus est Vicarius generalis Hieronymus Torniellus; Definitores additi Alexander de Palumbaria prouinciæ Romanæ, Iacobus Mantuanus prouinciæ Bononiensis, Timotheus Lucensis prouinciæ Etruscæ; Guardianus Montis Sion Ierosolymis Maurus Hispanus prouinciæ sancti Bernardini; missique sunt Visitatores fermè in omnes prouincias. Vicarius autem generalis quamprimum in Urbem venit Pontificem, veneraturus, & ab eo obtinuit has litteras, vt corruptelæ Ordinis periculo præcaueret.

Dilecto filio Fratri Hieronymo de Torniellis, Ordinis Fratrum Minorum de Obseru. citra montes Vicario generali.

Alexander Papa VI.

Ex transumpto autentico.

Facultas ei. ciendi incorrigibiles.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum sicut nobis nuper exponi fecisti, interdum contingat aliquos fratres adeo humani generis hoste procurante in reprobum sensum datos reperiri, vt nulla ex re corrigi, & rectam ad semitam reduci possint: Nos attendentes dicti Ordinis quieti, & conseruationi, obseruantia vestra omnino conducere, vt personæ sic incorrigibiles, ne alios corrumpant, & inficiant à vobis eiiciantur; Tibi & generali Vicario pro tempore existerenti per vosmetipsos dumtaxat, & alijs Vicarijs prouincialibus dicti Ordinis per eos cum consensu maioris partis Capituli prouincialis Religiosos dicti Ordinis, quos sic incorrigibiles reperiretis, tanquam membra putrida habitu vestro spoliandi, & à vobis eiiciendi, ac contra quoscumque eis forsan auxilium, consilium, vel fauorem publicè vel occultè, directè, vel indirectè, quouis quæsito colore super dicti habitus delatione præstantes; etiam cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis per censuras ecclesiasticas, ac alia iuris opportuna remedia, appellatione postposita, procedendi, omniaque alia, & singula in præmissis & circa ea necessaria quomodolibet & opportuna faciendi, gerendi, & exequendi, auxilium quoque brachij sæcularis, si opus fuerit, inuocandi plenam, liberam, & omnimodam auctoritatem Apostolicam tenore præsentium, concedimus facultatem. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus dicti Ordinis iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die decimaquinta Iunii anno millesimo quingentesimo primo, Pontificatus nostri anno nono.

Gomes de reb. Ximen. lib. 2.

Franc Ximen promouet hospi. sale leproso. Hispani.

Magnus ille vir Franciscus Ximenius Archiepiscopus Toletanus (de quo sæpè sub clapsi sæculi finem locuti sumus) non minori virtute, quàm dignitate illustris; vti erat in pauperes, & egenos beneficus, dum in regione Betica conuersioni, & institutioni Maurorum Granatensium totus intentus, Regibus Catholicis Ferdinando, & Isabellæ iugiter assisteret, sub hunc annum cum in vrbe Hispalensi Diui Lazari Nosocomium extra muros vrbs positum inuiseret, & ægrotorum frequentia redditus impares esse intellexisset, vt tri-

cena

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN 9 & 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 294.

cena millia nummum in singulos annos comparentur, curauit, quibus fœdo lepræ morbo laborantibus commodiùs subueniretur. Cùm autem ad hæc, & similia pietatis officia secreto, & celerius exequenda, indigeret fids, & religiosi administris, præter duos sui instituti viros, quos prius ab Alexandro Pontifice, qui cohabitarent, obtinuit: impetrauit etiam hoc anno alios binos adiungi, siue ex hac religione, siue ex alia pro suo arbitrio deligendos.

Re2. Alex. 6. lib.
250. fol 65.
Conceduntur ei
socij Religiosi.

VII.

Egit ille pridem, vt religiosissimus ordo Conceptionis immaculatæ Virginis Mariæ, intra claustra monasterij sancti Dominici conceptus, à Franciscanis aleretur, & tanquam ramus in bonam oliuam insertus, fœcundos fructus afferret. Postquam itaque curauerat, vt à Regula Cisterciensium ad Clarissarum primæ illæ huius nominis mulieres transfirent, & à suo regimine ad Minorum directionem desisterent, etiam hoc ipso anno voluit germen istud in Ordine sancti Francisci firmiùs coagmentare, & per incertas, incommodasq; sedes discurrentes virgines in primæuis, amplissimisque ædibus Minorum stabilire. Qualiter factum sit, breuiter iam indicauimus, & clariùs ad huius anni finem referemus. Hinc itaque occasionem sumimus de foundatione istius religionis scribendi; neque enim priùs id opportunè nos facturos putauimus, dum militabat sub Regula Cisterciensi; neque certò constiterit, quo anno Alexander VI. concesserit, vt illa dimissa, ad sanctæ Claræ leges suam vitam componerent. Ea porrò fuit istius Religionis origo.

Ordo Conceptionis
subijcitur
regimini Mi-
norum.

Anno 1477. n. 47.

VIII.

Duxerat Ioannes II. Castellæ Rex Elizabetham, Eduuardi Lusitanæ Regis filiam, vxorem. Hæc secum duxit Beatricem à Sylua consanguineam, inter pedissequas chariorem, Iacobi primi Comitis Portalegrensis, & beati Amadei Franciscani sororem. Forma præstantissimam adamare plurimi cœperunt, sed & Regi, ultra quàm vellet Regina, complacebat, adeoque procorum ignes exarserunt, vt non semel cædibus, magnorumque duellis de illa fuerit dimicatum. Ad hæc ita doluit Regina, vt adolescentulam angusto recluserit loculo, & cibo, potuque multauerit. Illa velut alter Ionas ex cœti visceribus, ab illa caligine preces funditans, periculum redemptura, castitatem Deo deuouit sub genitricis auspicijs, si in tantis angustijs probaret tutelarem. Proxima nocte beata Virgo se videndam exhibuit, candida veste, cæruleo pallio circumamictam, oppignoratamque libertatis fidem, triduo euoluto exoluit. Indignatæ Reginæ potentiam, aulæque pericula, declinata puella, è Tordesillarum oppido, in quo hæc contigerunt, Tolerum aufugit, sed insperato duo occurrunt Franciscani, qui Lusitano sermone eandem in proposito roborarunt, futuramque multarum Virginum matrem prædicauerunt, & paulò post ex oculis euauerunt. Ex his vnum ex sermone, & signis postea D. Antonium Lusitanum fuisse iudicauit.

Huius Ordinis
origo.
Buaris. de Ord.
Concep.

Marc. 3. p. 1. 8. c. 9
& seq.
Beatrix de Syl-
ua fundatrix

In iuuentute
male afficitur à
Regina consan-
guinea.

Fugit.

IX.

Regium Diui Dominici Parthenonem Toleti ingressa per annos perstitit quadraginta, ea modestia, & verecundiæ vallo, vt obductum vultui velum, nusquam domi subtraxerit; neque se vlli mortalium conspiciendam præbuerit, præterquam Elizabethæ Reginæ Ferdinandi Regis vxori, prioris Elizabethæ filiæ, quæ gratiam hanc à Virgine impetrauit. Hic secundò apparens Deipara, fundandi in suæ Conceptionis honorem sacrarum Virginum instituti cogitatum infudit. Re cum Elizabetha Regina collata, primo instituendo Collegio Regias accepit domos, palatia Gallianæ nuncupatas, in quorum penetralibus Ecclesiuncula, siue sacellum erat sanctæ Fidis Virginis, & Martyris, Agennis Aquitanæ celebris. In eas pedem intulit Beatrix an. 1484. duodecim pij propositi comitibus assumptis, quæ in id ipsum conspirantes, post aliquot annos Reginæ preces apud Pontificem Innocentium VIII. interposuerunt, vt liceret eis in honorem Conceptionis Virginæ ordinem sanctimonialium instituere, sub Regula Cisterciensi, peculiari habitu, & ritu officij Diuini Conceptionis immaculatæ Virginis priuilegium exprimentis, per singulos dies recitandi. Omnia hæc Innocentius istis litteris concessit.

In monasterio
se recludit.

Ab ea Maria
monetur Ordi-
nis instituendi

Fauet Regina
catholica

Et Innocent.
8. auct.

INNOCEN-

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN.8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN.9.&10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 294.

*Innocentius Episcopus seruus seruorum Dei Venerabilibus
Fratribus Cauriensi, & Cathaniensi Episcopis, ac dilecto
filio officiali Toletano Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Ex autographo

Inter innumera Diuinæ maiestatis accepta opera, fundare cœnobîa, ac religiosa loca, in quibus prudentes Virgines acceptis lampadibus se præparent obuîam ire sponso Christo Iesu, ac gratum, & sedulum illi exhibeant famulatum, non modicum reputantes, pijs deuotarum personarum desiderijs, per quæ cœnobîa, & loca ipsa fundari, & erigi valeant, libenter annuimus, & earum humiles preces fauorabiliter exaudimus. Sanè pro parte dilectæ in Christo filiæ Beatricis de Sylua mulieris Toletanæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod olim charissima in Christo filia nostra Elizabeth Castellæ, ac Legionis Regina illustris, ob singularem, quem ad Conceptionem B. Mariæ Virginis gerit deuotionis affectum, vnâ maximam domum *Palacios de Galiana* nuncupatam, in Ciuitate Toletana consistentem, ad ipsam Reginam legitimè pertinentem, in qua vna antiqua Ecclesia, siue capella, sub inuocatione S. Fidis, est constituta, præfatæ Beatrici cupienti vitam ducere regularem ad effectum, vt inibi vnum monasterium alicuius ordinis approbati, ad honorem eiusdem Conceptionis erigeretur, in quo dicta Beatrix, & aliæ deuotæ mulieres eius sodales sub regulari Obseruantia viuerēt, ac Altissimo, & eidem B. Mariæ famularentur, liberaliter, & gratiose concessit, & donauit, ipsæque Beatrix, & mulieres concessionis, & donationis huiusmodi vigore dictam domum receperunt, & illam ex tunc in communi viuentes, & eidem Altissimo, ac B. Mariæ famulantes inhabitauerunt, prout habitant de præsentî; ea tamen intentione, quòd dictum monasterium inibi erigeretur. Quare pro parte eiusdem Beatricis, asserentis se de nobili genere procreatam fore, ac ipsam, & mulieres prædictas Ordinem Cisterciensem, ad quem singularem gerunt deuotionis affectum, velle profiteri, nobis fuit humiliter supplicatum, vt in dicta domo Monasterium monialium dicti Ordinis sub inuocatione Conceptionis huiusmodi cum dignitate Abbatissali, campanili, campana, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortalijs, & alijs necessarijs officinis, in quo in communi, & sub regulari obseruantia, ac perpetua clausura viuant, erigere, illique dictam Ecclesiam, siue capellam pro Ecclesia, siue capella assignare, aliasque in præmissis opportunè prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui Diuini cultus augmentum, religionis propagationem, & animarum salutem, nostris potissimè temporibus, supremis desideramus affectibus, pium, & laudabile propositum, Reginæ, & Beatricis prædictarum plurimum in domino commendantes, huiusmodi supplicationibus inclinati; nec non consideratione eiusdem Reginæ, nobis super hoc humiliter supplicantis, fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum in dicta domo vnum monasterium eiusdem Ordinis Cisterciensis sub inuocatione Conceptionis huiusmodi, cum dignitate Abbatissali, campanili, campana, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortalijs, & alijs necessarijs officinis pro vna Abbatissa, quæ alijs præsit monialibus dicti ordinis, ac Beatrici, & mulieribus inibi nunc secum degentibus, si profiteri voluerint, quæ in communi, ac sub regulari obseruantia, & perpetua clausura viuant, & quæ, ac monasterium huiusmodi, prout S. Dominici Toletani dicti ordinis *el Viejo* nuncupatum, ac nonnulla alia eiusdem ordinis monasteria locorum ordinarijs sunt subiecta, Archiepiscopo Toletano pro tēpore existenti subiiciantur, alias sine alicuius præiudicio, & iure parochialis Ecclesiæ, ac cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo, autoritate nostra

criga-

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 294.

erigatis : dictamque Ecclesiam , siue Capellam illi pro Ecclesia perpetuò assignetis : ac Abbatissæ dicti Monasterij pro tempore existenti , & illius conuentui , quod aliqua statuta , & ordinationes laudabilia , & honesta , sacris canonibus non contraria , quæ moniales in dicto monasterio pro tempore degentes perpetuò obseruare teneantur , etiam circa electionem Abbatissæ , tam hac prima vice , quàm deinceps perpetuis futuris temporibus faciendi condere possint , licentiam concedatis : & quòd Abbatissa pro tempore existens , & moniales præfatæ vestem albam , cum scapulari etiam albo , & desuper mantellum coloris coelestis , in quibus quidem mantello , & scapulari imago eiusdem B. Mariæ affigatur , deferre , ac cingulo cannapis ad instar Fratrum Minorum cingi debeant : ac in horis canonicis , iuxta morem Romanæ Ecclesiæ dicendis , hunc modum , videlicet quòd Dominicis , in quibus aliqua historia inchoata , siue officium Dominicæ de necessitate dici debet , & quibus festa duplicia , & semiduplicia , & solemnia celebrantur , diebus etiam ferialibus , quibus officium feriale omitti non potest , ac octauis ipsarum festiuitatum dumtaxat exceptis , omnibus aliis diebus per totum annum horas canonicas maiores , & officium Diuinum de huiusmodi Conceptione dicere , & vt præfatis exceptis diebus , in quibus horæ maiores de Dominica , vel feria , aut festo dici debent , horas minores , et officium paruum eiusdem B. Mariæ cum antiphonis , versiculis , capitulis , et orationibus de eadem Conceptione dicere debeant : ac singulis sextis feriis , et per Aduentum Domini , ac aliis diebus , quibus alii Christi fideles ad ieiunandum sunt adstricti , ieiunare teneantur , et ad alia ieiunia non obligentur . Ac cum , sicut asseritur , dicta ciuitas à mari per septem dietas , et ultra distet , ac piscium penuria in ea continuè vigeat , carnibus omni tempore , præterquam diebus ieiuniorum huiusmodi , ac Sabbati , et quartis feriis , vesci : ac Abbatissa pro tempore existens de consilio monialium sibi pro tempore in consiliis assistentium , secum , et cum aliis monialibus dicti monasterii super ieiuniis , ad quæ ex statuto , et ordinatione præsentibus , non autem ex iuris dispositione obligabuntur , et lineis indumentis , cum viderit expedire , dispensare : Ac quosunque presbyteros sæculares , vel de licentia suorum , Superiorum , cuiusvis Ordinis regulares in earum confessores , ad celebrandum eis missas , et alia Diuina officia , ac ecclesiastica Sacramenta eis ministrandum , qui Abbatissæ , et cuiuslibet monialium in eodem monasterio pro tempore existentium confessionibus diligenter auditis , et singulis Sedi Apostolicæ reseruatis casibus , semel dumtaxat in vita , in aliis quoties fuerit opportunum , pro commissis de absolutionis debito beneficio prouidere , ac poenitentiam salutarem iniungere ; nec non semel in vita , et in mortis articulo plenariam omnium suorum peccatorum , de quibus corde contritæ , et ore confessæ fuerint , remissionem , cuilibet earum in sinceritate fidei , vnitate sanctæ Romanæ Ecclesiæ , ac obedientia , et deuotione nostra , vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium , persistentibus concedere valeant , eligere possint . Quodque nullus absque Abbatissæ pro tempore existentis expressa licentia claustra dicti monasterii ingredi possit , sub excommunicationis latæ sententiæ pœna , quam eo ipso contra faciens incurrat , eadem autoritate statuatis , et ordinetis . Non obstantibus constitutionibus , et ordinationibus Apostolicis , ac statutis , et consuetudinibus dicti Ordinis iuramento , confirmatione Apostolica , vel quauis firmitate alia roboratis , cæterisque contrariis quibuscunque . Nos enim si erectionem huiusmodi , per vos vigore præsentium fieri contigerit , vt præfertur , Abbatissæ , et monialibus præfatis de cætero perpetuis futuris temporibus , vt Quadragesimæ , et aliis diebus , quibus stationes in Ecclesiis Urbis , et extra eam celebrantur , aliqua altaria in Ecclesia dicti monasterii visitando , et ante illa genibus flexis ter orationem Dominicam , et toties salutationem Angelicam deuotè dicendo , easdem indulgentias consequantur ,

Conceptionis
Virginitatis
habitus.

quas

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 294.

quas consequerentur, si ecclesias prædictas visitarent: ac omnibus, & singulis gratijs, privilegijs, & exemptionibus alijs dicti Ordinis per sedem prædictam in genere concessis, vti, potiri, & gaudere, liberè & licitè possint, & debeant autoritate Apostolica tenore earundem præsentium, de speciali dono gratiæ indulgemus. Datis Romæ apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo octuagesimo nono pridie Kal. Maij Pontificatus nostri anno quinto.

*Litteræ Pæ-
riscip sub-
mersæ mira-
biliter ressi-
sura.*

*Piè moritur
Beatricæ.*

*PP. Domi-
nicani de
illius corpo-
re certant.*

*Submitti-
tur Mino-
ritis Ordo
Conceptionis*

*Varie mu-
tationes hu-
ius Ordinis.*

Diploma hoc dum in Hispaniam transmitteretur sæuiente mari fuit de-mersum, quod vbi Dei ancilla intellexit. & dolorem suum in oratione beatæ Virgini Mariæ repræsentauit, illud intra scrinium, alijs chartis admixtum, inuenit. Re mira patefacta, & diligenter discussa, solemnè instituta supplicatione Capitularium sedis Toletanæ, Accitanus siue Guadicensis Episcopus, ex Archiepiscopi Ximenij arbitrio litteras parenter in domum Beatricis inuexit, vbi solemnè sacro peracto, & de more gratiarum actione celebrata, pro concione Episcopus miraculi seriem enarrauit, Conceptionis mysterium explicuit, dixitque post quindenam statuto die omnes illas Beatricis discipulas simul cum Magistra huic ordini exordium daturas. At non potuit illa diem hunc à se desideratissimum videre: præmonita enim propinquæ mortis, magnique sui Ordinis post varias procellas incrementi, in eius diei peruigilio, quo solemnè ritu cum cæteris nouæ vitæ institutum professura erat, suscepto prius habitu, votisque emissis, adstantibus Patribus, & Sororibus Dominicanis illius monasterij, in quo tot annis coniunxit, in æternam foelicitatem euolauit, ætatis anno sexagesimo sexto. Christi 1490. Kalendas Septembris. Exanimis, seu iam morituræ, fronti stella aurea insoliti fulgoris infedit, ipsoque die sui transitus apparuit in cœnobio Gualdalfagiariæ fr. Ioanni de Tolosa tertium alias Ministro prouinciæ Castellæ, eique suas filias, futurumque ordinem commendauit.

Interim magna mota controuersia circa funus, & corpus, quod sibi deberi contendebant Patres Dominicani propter longissimum apud ipsos incolatum, resistentibus socijs, & filiabus, aduocatis in adiutorium Franciscanis, fuit post longam litem adiudicatum, vt eodem coleretur loco, quem ad colendam beatam Virginem ipsa delegerat. Vbi verò Patres Prædicatores Magistram obtinere non poterant, saltem discipulas repetebant, allegantes aliquandiù suis monitis paruissè, & ex suo prodijssè monasterio. At proregente prædicto Patre Tolosano in suis remanserunt ædibus, paucisque diebus elapsis professionem emisserunt, ac domum, præfecta sibi Philippa, Beatricis nepte, deinceps dixerunt monasterium Conceptionis.

Videns autem Ximenius Archiepiscopus succrescentis Ordinis altius figi radices, secumque cogitans felicius progressurum si fratrum Minorum committeretur regimini, quorum perpetuo studio, & infracta constantia sanctæ Conceptionis mysterium vbique potenter inualuit, egit cum Regina Elizabetha, vt subtracta Diocæsano cura trasferretur ad Franciscanos, regulæ insuper præscripta Clarissarum. Hoc ab Alexandro VI. impetrato, Philippa præfecta cum aliquibus sororibus renuerunt institutum profiteri sanctæ Claræ, & ad monasterium transierunt sanctæ Elizabethæ, tradito Beatricis corpore sororibus cœnobij Matris Dei Ordinis Prædicatorum. Reliquis quæ remanserant, adiunxit Alexander sanctimoniales Benedictinas monasterij sancti Petri *De las Dueñas*, Conceptionistarum domo contigui, annuente etiam Abbatisa Benedictina, quæ cum pauculis, quas habebat, sororibus regulam sanctæ Claræ, & institutum susceperunt Conceptionis. Restauratis ædibus sancti Petri ad eas transierunt omnes, ibique vsque ad hunc ipsum annum, habitauerunt, donec demum autoritate, qua tunc pollebat Apostolici Reformatoris, Ximenius eas transtulit ad cœnobium S. Francisci, vt statim dicemus. Singulas istas mutationes refert distinctè Iulius Secundus in diplomate dato anno 1506. quod tunc excribemus, & demum anno 1511. eis regulam

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9 & 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 294.

Iam peculiarem præscripsit, suo instituto appropriatam, à Fratribus Minoribus confectam. Sedatis tandem turbis, & stabilita in domo hac Conceptionis ordine, Catharina Calderonia monasterij Præfecta cogitauit de recuperando suæ Institutricis corpore, & tandem Apostolico obtinuit mandato, ut restitueretur. Aperto loculo, in quo iacebat, suauissimus inde odor effluit: nunc decenti conditum loco, digna habetur veneratione. Scribunt de Beatrice eiusque instituto Marcus Vlissipponensis, & Franciscus Buiarius Cisterciensis, Franciscus Gonzaga, Antonius Vasconcellus Iesuita, Bartholomæus Cimarella, & alij.

XIV.

Obijt hoc anno tertio Idus Ianuarij (teste Marco Vlissipponensi, & alijs, siue vti habent monumenta manuscripta Salmaticentia apud me manuscripta anno millesimo quadringentesimo nonagesimo nono. 4. Idus Ianuarij) Ioannes Lusitanus laicus, qui à diuturno multorum annorum horti Salmaticentis cultu, *Iohannis Hortulan* nomine apud fratres audiuit, eoque hætenus ab omnibus appellatur. Natus in oppido *vallis viridis* in confinibus Lusitaniæ, quæ ad veterem vergunt Castellam, mortuo patre tenuis fortunæ viro, Ledesman abijt, ubi quæ primam ostiam mendicando colligebat, vel postea ex pastorici mercede recipiebat, pauperibus distribuebat. Salmantica in eam Urbem Minoritæ duo venerunt in sequenti die Dominica concionaturi, quos ubi transientes viderat Ioannis herus, pio adolescenti suasit, ut attentè dicentes audiret, crederetque non sua, sed Dei verba illos proferre. Vbi illis excepit Christi erga humanam genus immensum amorem, à concionatore feruenter explicatum, ita cordi inhaeserat redemptionis beneficiū, ut deinceps usque ad obitum frequenter suspiria cum his verbis emitteret: *Amor meus Iesus*. Aliquanto post Salmanticam à duobus fratribus, occurrentibus in via perductus, ubi ianitor adolescentis perspexit candorem, misterij applicuit domesticis, demumque datus est in adiutorium hortulano, cui obeunti in cultura successit. Ea diligentia, industria, & pietate munus obijt, ut ad suum consortium, concessio habitu, fratres admiserint.

XV.

Miro sermone Dei seruitutem aggressus, ab oratione, missisque audiendis difficile poterat auelli. Noctem penè omnem agebat infomnem, arbori innixus, manibus in cælum eleuatis, ubi autem oportebat corpori indulgere, sedens in terra somnum carpebat breuissimum. Cultum, & reuerentiam sanctissimæ Eucharistiæ Sacramenti summo promouebat affectu, suffusus, luminaria procurando, lampades, & ministerialia tergendis. Misericordis, & egenis tendebat compassus, pauperibus viduis, infirmis, multa colligebat subsidia. Cuiusmodi duo notissimæ viri pietatem audientes, atque aliquando videntes Castellanus, & Lusitanus Reges, abundè iuebant ministrari necessaria. In processionibus Corporis Christi tanquam ebrius spiritu exultabat, ferebatque in sacculo flores, quos passim spargebat in via, & prunæ violæ cui per se varia infundebat odora, genuflexus, illa sua mirro ardore superans verba: *Amor meus Iesus*, per quæ in supplicatione procedentes ad maiorem tanti mysterij excitabat reuerentiam. Urbanas, & rurales percurrebat Ecclesias, & si quid in compositum, aut indecorum erat, amouebat, sacram suppellectilem, & lampades studiosè mundabat. Deinde domum regressus, ut abigeret cogitationes, vel species mundanas, quæ ex cōuersatione secularium quoquo modo adhæserant, procedebat in templum, & exultans coram sanctissimo altaris Sacramento per sonalium, siue aliud instrumentum, ori inmissum insufflabat, variosque edebat sonos, & paulo post in orationem procumberebat. Interrogatus cur ita pueriles sonos precibus præmitteret? respondebat, facilius ita parari ascensum ad Divina, mens etenim humanis colloquijs assueta, & rebus mundanis depressa, non adeo expedit à terrenis ad cœlestia refurgit. Dum verò ab alijs cogitationibus ad rei leuissimæ, & puerilis sonitus considerationem subducitur, nullo negotio à recula ista ad Divinæ pietatis contemplationem ascendit. In ora-

Annal. Minor. Tom. VIII.

B

tio-

Marc. cit. c. 18.

inuar. in histor. Conc. pt.

Gonz. 1. p. de ord. Concept.

Vascon. in descript. regni Lusit.

Cimarel 4. p. 5.

c. 11.

Marc. 3. p. 1. 8.

c. p. 1. & seqq.

Cimarel 4. p. 1. 8.

c. 8.

Moritur Ioan.

Hortulan.

Hus ortus inueniunt.

Initiatur inter Maiores.

Virtutes.

Erga Eucharistiæ reuerentiam.

Pium inuentū abducendi mentem à terrenis.

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 294.

*Orationis flu-
dium.*

ratione assiduus, tempus omne, quod iniunctis officijs supererat Deum feruenter orabât, vt peccatorum veller misereri, & secretum laribulum super templi laquearia nactus, illic coram B. Virginis imagine lachrymarum irriguis in horas multas eius auxilium implorabat, singulis noctibus sub horam vndecimam surgebat, & præmissa integra orationis hora, media nocte fratres ad Marutinas preces excitabat.

Dei reuerentia

Diuinam reuerentiam præsentiam ita se gerebat, quasi semper in eius esset conspectu, easque faciebat in templo, & locis sacris genuflexiones, corporis inclinationes, humilesque actiones veluti si visibiliter Deum aspiceret; vnde quibusdam videbatur insanire. Sæpè auditus est cum Patre æterno feruentissimum inire colloquium, sibi vniuersisque peccatoribus misericordiam deprecari, Filiumque exorare vt sua merita supplici exhiberet, quæ illæ posset offerre Patri, eaque mox tanquam sibi benigne collata, & reuerenter accepta, summo feruore, & admirabili humilitate Patri immolabat. Aliquando coram altaris Sacramento visus est tremulis artubus pauidus, & elinguis in terram prostrari, quasi nihil virium superesset, & Diuini Iudicis coram sedentis contra se proferendam seueram expectaret sententiam. Mundana quæque præ oculis posita nihili faciebat, si Deum præsentem semper conspiceret. Honores, quos Regibus, & magnatibus exhiberi videbat, quopoterat modo sanctissimo offerebat Sacramento, magnis exclamans vocibus: *soli Deo honor, & gloria: Tibi Domine non hominibus hæc omnia debentur.* Videns semel Hispanum Regem magna maiestate manducantem, aulicos adstantes, ferculorum apparatus, vasa aurea, & argentea, tibicines varijs instrumentis cauentes, domum reuersus omnia hæc, qua potuit, miris modis æmulatus, congregatis in sacello præcipuo coram Sacramento optimis quibusque sacrarij vasis, nihil fermè prætermisit eorum, quæ vidit, quod in hoc suo pio conuiuio non reposuerit, sacras laudes, & pios hymnos decantans.

*Passionis Christi
sibi meditatio.*

Christi pro nobis passi hærebat cordi tenerrima memoria; ita vt ad singulas occasiones profluvia erumperent lachrymarum. Filij defuncti funus prosecuta in templum Minorum vidua Salamanticensis amarè flebat, suumque magnis vocibus dolorem exponebat, quod filij latus interno curando apostemati viderit aperiri, & tunc præ oculis iacere defunctum. Audiens mulieris quærelas Ioannes, in copiosas lachrymas, altasque voces prorupit: *Amor meus Iesus: nonne & illius plantæ manusque perforatæ, & latus apertum, totumque laceratum corpus misella vidit genitrix exangue?* Huius, itaque acerbissimi doloris, & lachrymarum plusquam mulieris, vniuersi, qui adstabant, miserti, vt tantum dolorem, & eiulatum temperaret, rogabant, Deum magnificantes, qui tantum sui amorem pauperi infuderit fraterculo.

*Prophetia spiri-
tus.*

Prophetiæ spiritu à Deo illustratus multa prædixit, certo exitu comprobata. Franciscus Ximenius Cardinalis, de quo paulo antea diximus, referebat nobilem quendam amicum suum ad Ioannem accessisse consulturum, quam ex duabus sponsis sibi oblati admitteret? Cui ille neutram vult Deus admittas; sed vt vitam assumas monasticam: caue ne monita ista contempnas, & postea validè pœniteat. Attamen ex ijs vnâ ille delegit, cum qua paulo post rixatus, tot iecit semina discordiæ, vt exortis inter parentes, & consanguineos contentionibus, & iurgijs vtrinque absque prole miserè fuerint trucidati. Missus vt inuideret nobilem heroinam Archiepiscopi Compostellani consanguineam, tunc Salmanticæ præ dolore partus morti proximam, vbi ad limen accessit, & immensis cruciatibus eiulantem audiuit, seruis, qui occurrerunt, ait, si Domina vestra olim parentum annuisset cõsilijs, & claustrum subiisset, minimè hos sentiret dolores. Parturienti deinde benedicens, & crucis in capite signo protracto, prædixit eam incolumem parituram infantulum. Non prius ille discessit, quàm ista puerulum enixa

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMIL. IMPER. OCCID. AN. 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. RELIGIONIS MINOR. AN. 294.

enixa melius habuerit, & palam confessa sit, quod serui narrarunt, verè Ioannem insinuasse se noluisse intra claustra recludi, sed semper ad nuptias aspirasse.

XIX. Rex Catholicus Ferdinandus dura obsedione oppidū Cantalapetre, quod ad Episcopum spectabat Salamanticensem, & Lusitanus in suam redegerat potestatem, per dies multos stringebat, ostensisque tormentis Ioannis fortuito illuc aduenienti, quibus hostium quatebat munimenta, interrogabat, quid de suis iudicabat contrerraneis, an vt vincerentur, expectarent? Cui ille, postquam rogaret vt mitius cum Lusitanis ageret, respōdit: spem sibi magnam inesse non minus ab eo cingendam urbem Granatensem, quā Cantalapetram. Ad hæc exultans Rex, vtinam (inquit) id mihi liceret: sed quod mihi das indicium futuræ expeditionis? In primo, ait Ioannes, regni Granatensis oppido à te subactō, prima legeretur Missa Annunciationis Virginæ Regina Elizabetha, quæ tunc aderat, conferens hæc verba in corde suo, de bello Mauris inferendo cæpit anxius cogitare. Vbi ad hoc ventum est, in primo loco sub potestatem redactō iussit solemniter Pontificio apparatu missam cantari Annunciationis, memor verborum Ioannis; sed antequam ista inchoaretur, accepit pium quendam presbyterum eandem missam priuatō legisse, & vltra duas horas altari adstitisse, semperque fleuisse, & secreto recessisse. Reges hæc audientes in maiorem erecti spem obtinendæ Granatæ nihil non præstiterunt, donec vrbe, & regno Granatensi sint potiti. Agrotans in Valetudinario rogauit Guardianum, vt in cellulam transferretur, dixitque eidem sub secreti arcano se tunc non moriturum, in illo tamen cœnobij angulo finem vitæ positurum, idque se rogasse à Domino, vt inde spiritus ad Deum rediret, vbi ei reuelauerat remissa sibi esse peccata.

XX. In sacello Annunciationis multam reposuerat ceram pro solemnī, quæ instabat, Corporis Christi processione; sed omnem quidam furatus est latrunculus. Obtentā Superioris licentia, vt per quem hoc factum esset, inquireret, abiit in prædictum sacellum oraturus. Post mediæ horæ orationem recta profectus per vicos multos absque vlla indagine ad quoddam peruenit diuersorium, nulloque interrogato processit ad locum vbi tota cera latebat. Eam ceram astantibus sibi dixit necessariam pro Corporis Christi proxima supplicatione, & nemine contradicente totam reportauit. Prædictus Ximenius testabatur se miranda nimis in homine vidisse, ab eo audiuisse, atque in eodem sacello à sensibus alienatum, nihil eorum, quæ circa se fiebant percepisse, & ibidem sanctum Franciscum ei apparuisse. Multa porro appositè fatis sacre Scripturæ loca præsertim ex Psalmis, & Euangelij vir Dei profererebat, & quæ ad Christi spectabant passionem, ardentius explicabat.

XXI. In mensa nihil eorum, quæ apponebatur, iuxta Euangelij consilium, respuebat; sed ex carnibus, aut piscibus ad auellanæ delibabat mensuram, eamque cinete commixtam. Iusculento frigidam infundebat, & panem, vinum adeo dilutum bibebat, vt nihil saporis, aut coloris remaneret. In diebus ieiunij Ab Ecclesia præscriptis, etiamsi valdè langueret, nullatenus vetita admittebat edulia. Semel ex medici consilio, & Ministri generalis, qui tunc aderat, præcepto, die Veneris carnem manducauit, sed vbi obedientiæ satisfecit, vomitum prouocauit, cibumque reiecit. Vestitus, erat habitus pannosus, tunica, aspera, & inculta, subtrus fetosum cilicium. Multis modis corpus cruciabat, sed in pœnitentia, & oratione tria dicebat sibi valdè displicere, sordes, scalpendi pruritum, & frigus intensum. Pœnitentiarum omnium dicebat potissimam, iniurias remittere, & pro inimicis orare.

XXII. Mortis præsciens tempus anno 1500. in natalitijs sancti Ioannis Euangelistæ vmbonem in refectorio ascendens, sumpto themate, vos, qui permansi-
stis mecum in tentatione, &c. Sancti Apostoli heroicas expressit virtutes, deinde fratres admonuit, vt mortis memores essent, quia qua hora, inquit, non
putamus, Dominus citò veniet, & sub mediam noctem vocabit. Quid sibi

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 294.

hæc vellent, aut quo eius tenderet sermo, fratres tunc non perceperunt, sed post quindenam ex ipso intellexerunt euentu. Diebus porro interlabentibus omnia illa feruentius peragebat, sacerdotibus frequentius ministrabat sacrificantibus, in plures horas orationem protraherebat, & vehementiori spiritu ex cordis intimo alta emittebat suspiria, passim illa sua repetens verba: *Amor meus Iesus*. Postremo, quo vixit die, dum fratres reficiebantur, in supra memorato sacello orauit, deinde parumper comedit, mox vrbis circuiuit Ecclesias, lampades absterfit, lychnos emunxit, oleum infudit, altaria ornauit, demum in suo illo sacello cereum album incendit. Vocato post hæc Gondisaluo continuo religioso viro, cuiusdam Comitum Lusitani filio, qui Imperatricis Isabellæ, Emanuelis Lusitani Regis filia, & Caroli V. coniugis postea excipiebat confessiones, qua potuit, efficaciter iniunxit, vt quod ille erga sanctissimum Sacramentum humile, sed debitum præstabat obsequium, ipse prosequi vellet, præsertim circa lampades oleo fouendas.

Pie decedit.

Nocte sequenti sub horam vndecimam pulsauit ad Confessarij ostium, rogans vt confectum morituro assisteret, repetitisque verbis: *Amor meus Iesus nunc auxiliare, quia venit tempus miserendi*: mox inuocato B. Mariæ Virginis, & omnium Sanctorum auxilio, orauit vt ex Virginis Annuntiata sacello sibi afferretur cereus, quem ille sub vesperam in altari incenderat, & cænobij accerseretur Præfectus. Interim placidè, & planè reatum peracta confessione, cum interrogaretur à Confessario, quem sentiret dolorem? aut quas corporis molestias? nullas, inquit, attamen iam discessuro rogo, vt reatum impertias indulgentiam. Hac accepta, sedit in lecto repetens illa verba: *Amor meus Iesus, tempus miserendi Deus*. Admiratus sacerdos, quod absque vllius mortis angustijs, mortis explicaret præludia, iussit vt fidei præmitteret professionem. Hac peracta in lectulum corruit, acceptisque in manibus cereo, & cruce, emisso suspirio felicem animam reddidit Creatori, accepto pro viatico die præcedenti sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

Populi erga defunctum deuotio.

Tunc reuelauit Guardianus ante biennium sibi dixisse Ioannem se in cellula non in valetudinario moriturum, occultasque multas explicuit hominis virtutes. Summo manè dum corpus ferebatur in aulam capitularem, Ecclesia plena erat populo, cui miro quodam modo illa nocte Dei serui transitus innotuit. Expositum in templo cadauer, omnes tangere, osculari, venerari certabant, habitumque discerpere. Ne maiores pateretur iniurias, reductum est intra sacelli maioris cancellos, vbi Alphonsus Manrique Magister scholarum Salmaticensis, Archiepiscopus mox Compostellanus, toto funeris tempore coram feretro orauit genuflexus. Pro concione hominis virtutes, gratiasque singulares, quas à Domino recepit, enarrauit Andreas à Gatos, celeberrimus illius cænobii concionator. Sanguinem ex naribus effluentem sudariolo excepit prædictus Alphonsus, & populus vniuersus, porrectis per cancellos magna contentione panniculis. Nihil porro mirum, quod in tanta haberetur apud omnes veneratione, dum annos quadraginta quinque inter eos vixit maiori semper pietatis incremento; sepultus est sub solis occasum ad cornu Epistolæ prope murum subtus altare præcipuum. Tunnicam laceram & vilem sibi seruauit Ludouicus de Escobar, eius Cōfessarius, quam pro magno donario accepit Alphonsus à Fonseca Archiepiscopus Compostellanus à Præsede cænobii.

Optime illius qualitates.

Toto eo tempore, quo inter fratres conuersatus est, nunquam visus est irasci, turbari, otiosè agere, aut loqui, quempiam offendere, ieiunia laxare, clanculum manducare, præceptis obedientiæ reluctari, cum foeminis conuersari, verbis contendere, aut iocari, cuiquam detrahere, aut aduersari. Nihil in eo reprehensione dignum aliquando obseruatum est sed omnia potius laude, & imitatione dignissima. Humilitas in eo enituit profunda, austera poenitentia, rigorosum ieiunium, strictissima paupertas, promptissima obedientia, purissima castitas, feruentissimus in Deum amor, & singularis

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMIL. IMPER. OCCID. AN. 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. RELIGIONIS MINOR. AN. 294.

laris in proximos charitas. Qualis Dei in rebus humanis prouidentia, ut ea in vrbe, vbi maximè efflorescunt scientiæ liberales, & litteræ præcellunt humanæ, hominem hunc inter tot sapientes, & Magistros voluerit annis multis conseruari, & tot virtutibus præluentem ab omnibus honorari, ut ostenderet veram illam esse scientiam, quæ pietatem docet, virtutes ingenerat, Dei ingerit timorem, & mundi inserit contemptum. ^o *Nihil par est operanti gratia, qua omnia vincit, & per quam Deus perdit sapientiam sapientum.* Non itaque curandum est, ¹ *quomodo te reddas florentem, & magnæ existimationis in doctrinis externis, & facias gloria insignem; sed stude quatenus te doceas mundum despicere: inde fies splendidior, & gloria illustrior.* Et quidè in nobili illo Athenæo Salmaticensi: inter summè illustres illustrior hic pauper fraterculus ab omnibus summo in honore est habitus? Opus est moribus, non dicendi facultate; vitæ modestia, non orationis vehementia; factis non verbis. Hæc gloriam aduehunt, hæc cælorum regnum conciliant.

^o Chrysog h6.
¹ in 1. Cor.
ca. 2.
^p 1st 23. & 33
^q id. hom. 21 in
c6. ad Ephes

XXVI. In monumentis manuscript. prouinciæ S. Iacobi, quibus recensentur Capitula, & Congregationes factæ sub Vicariis obseruantum, refertur ita statutum fuisse in Congregatione 44. celebrata Salmanticæ anno 1507. *Reliquis venerabilis, ac sanctæ memoriæ P. Fratris Ioannis Hortulani, aliquis modus singularis, & signata sepultura fiat, sicut melius visum fuerit expedire taliter tamen, quod neque ultra, quàm deceat venerari eum, qui à S. R. E. uondum est canonizatus, notari minime possimus, neque funus eius absque aliqua memoria inter communes fratrum sepulturas permaneat, sed quod apponatur ad eius sepulchrum aliquod Epigramma, vel Epitaphium tantum.*

XXVII. Circa hoc tempus floruerunt Andreas Grossetanus, de quo alias, diximus in oratione mentali assiduus, & immobilis, qui fixis oculis solem intuebatur in lucis æternæ contemplatione immersus, & B. Virginem Mariam meruit in hac vita radiantem videre. Obiit in vigilia sancti Laurentii, sepultus in cœnobio Nanis in Tuscia. Et Antonius à Gauaciis Laudensis, de cuius sanctitate, & sepulturæ loco, apud quosdam dubio, suo loco ^f peractum est.

^f Floret. And
Grossetan.

XXVIII. Hoc anno Alexander Pontifex approbavit Regulam Ordinis sororum Annunciarum à Ioanna Valesia, Franciæ Regina, Ludouici XI. filia, Caroli VIII. sorore, Ludouici XII. vxore, cooperante Gilberto Nicolai, alias Gabriele Maria Minorita, fundati. Postquam enim à viri consortio soluta est, tota pietatis operibus addicta, Ducatus Bituricensis dono accepti, fructibus se sustentauit, magnamque illius partem, & redditus alios piis vsum impendit, & monasterium decem Beneplacitorum, seu Virtutum B. Mariæ Virginis Biturici extruxit. A pueritia cum Christo versata, post diuersas ab ipso, eiusque sanctissima Matre acceptas reuelationes, de hac præsertim Religione instituenda, cum ad solidiorem statum opus perduxisset, & regulam à prædicto proprio suo Confessario accepisset, eum in urbem destinauit, ut Apostolicæ Sedis auctoritate cuncta stabilirentur. Initio ille obstacula offendit, nedum Pontifice, verum etiam quibusdam Cardinalibus refragantibus. At verò sacrificiis, & precibus rem omnem Deo, eiusque Genitrici, cuius cultus per hoc institutum promouebatur commendans, insperato vocatur à Ioanne Baptista Ferrario Cardinale tit. S. Chrysogoni, Episcopo Mutinensi, Datarie Apostolicæ Præfecto, & benè sperare iubetur, seque illius negotii fautorem, ac promotorem sponndit, affirmans nocte præterita, ut ita faceret, se à sanctis Laurentio, & Francisco in somniis præmonitu. Obtinuit tandem datum 8. Kal. Augusti Diploma Pontificium Gilbertus, cum quo dum lætus Bituricum reuertitur, in itinere in prædones incidit, quorum ferociam in horrendam foueam, niuibis oppletam dilapsus, incolumis euasit. Ioanna regulam reuerenter acceptam approbatione Pontificis, veneratione dignissimam, religiosæ Sororis febrientis capiti imposuit, & salutem restituit. Regulam autem ipsam Bullæ Leonis X. insertam nos sub annum 1517, proferemus, & vitam Ioannæ institutricis sub annum 1504.

^f An. 1525. n. 14
Marc. 3 p 17
c. 14.
Cimar. 4. p. 1.
10. 32.
Et Anton.
Guaucijs
An. 1438. n. 30, & An. 1444
n. 63.
Myreus. I. de
o. 18. Ann. de
Corn. a Lapi
de in c. 5. p. 6.
Barech. Lips.
12. Lou. n.
c. 17.
Ordo An
nunc-funda
tur à Ioan
Valesia.

quo-

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10, RELIGIONIS MINORVM ANN. 294.

quo decessit, ex variis Scriptoribus ministrabimus. Refert Alexander Taffonus in suis Chronicis Mutinensibus Manuscrip. Alexandrum Pontificem sub hunc annum præcepisse vt natale sancti Francisci pro festiuo ab omnibus haberetur.

Trih. in
ehron Spon-
heunen. hoc
anno.
Academia
Mogunt de
cretum Cb-
cept. Virgi.
Fr. Anton.
Episc. Ca-
stren.
Fr. Io. Epi.
scop. Glandolacen.
Fr. Garfias
Biblen.
Fr. Iacobus
Tull.
Fr. Gregor.
Seb.
Con Politij
Gonzag in
prou. Sicilia
con. 31.

Facultas Theologiæ vniuersitatis Moguntinæ, exemplo Parisiensium, & XXIX.
Colonienſium prouocata, statuit hoc anno die 13. Octobris defendere beatam Virginem Mariam præſeruatam, exemptam, & immunē semper fuiſſe ab originali macula, & neminem debere admitti ad gradus Theologicos qui prius non iuraret se nullo vnquam tempore fauturum opinioni contrariæ.

Assumpti sunt hoc anno ad Episcopatus fr. Antonius de Tauro Hispanus XXX.
ad Castrensem in Sardinia sub Archiepiscopo Turritano, per obitum Ioannis, 10. Kal. Augusti. fr. Ioannes N. ad Glandolacensem in Hibernia sub Archiepisc. Dublinen. per obitum Iuonis die 21. Augusti, fr. Garfias N. Ad Biblen. in Phœnicia sub Patriarcha Antiocheno die 18. Semtemb. Fr. Iacobus de Turre ad Tullensem in Lotharingia sub Archiepisc. Treuiren. die 28. Octobr. fr. Gregorius de Seccheud S. Theologiæ professor ad Sebasten in Samaria, sub Patriarcha Ierololymitano 8. Idus Octobris.

Intra, vel extra oppidum, seu urbem Politij in regno Siciliae, diocesis Cephaleditanæ, vt domus ædificari posset pro Fratribus Obseruantibus in loco opportuno, ab vniuersitate concedendo, deprecante Vicario, ac Fratribus indulſit hoc anno Pontifex *sacra Religionis*. 3. Nonas Ianuarij. Porro illi lentè domum extruxerunt ad D. P. ab oppido sub nomine S. Mariæ de Iesu. Habetur hic in veneratione antiquissima, & deuota Virginis imago, floruitq. ibidem Vincentius Marinus, vir in rebus agendis peritus, & solers, olim ab Ordinis secretis.

Con. de Ra-
boſue de
Arançaço.

Cum ad radices prærupti, & asperrimi montis Aloia in Cantabria, Rodericus à Balzategni pastor gregem minasset, pulcherrimam vidit Virginis Mariæ imaginem rubo implexam. Veneratus simulacrum ad Oñatenſe oppidum VI. M. P. distans, celeriter abiit, & quod viderat, narrauit. Supplicatione disposita illuc profecti oppidani, debitis honoribus imaginem prosequuti, ædiculam illic sub titulo sanctæ Mariæ de Arançaço, siue de Rubo (etenim apud Cantabros Arançaça rubum significat) construi curarunt. Tantus fuit deinde Cantabrorum ad locum concursus, tamque frequens munerum largitio, vt Patres Mercenarii obtenta ab oppidanis ædícula, cœnobium adiunxerint; sed desertæ, rigidæque mansionis ab oppido valdè remotæ pertesi, locum deseruerunt, quibus protinus successerunt quidam ex Tertiio Ordine S. Francisci, qui ædificium imperfectum compleuerunt. Hos autem cum ad institutum Minorum Obseruantum Franciscus Gardinalis Ximinius generalis reformator omnium religionum in Hispania Apostolica deputatus auctoritate reduxisset, Petrus de Oñate Minister, & Fratres Tertiarii sibi pridem subiecti mutationem hanc instituti petierunt ab Alexandro Pontifice hoc anno confirmari, concedique facultatem Ecclesiæ, Conuentumque commodum illic ædificandi adiunctis aliis ædificiis, quæ loci deserti incommoda videbantur exigere. Vniuersa concessit Pontifex dato diplomate ad Episcopos Calaguritanum, & Calmensem, & ad Abbatem Collegiæ Ecclesiæ Beatæ Mariæ de Ceruaruca, *sacra Religionis* 12. Kal. Decemb.

Gonzag. in
prou. Can-
tab. con. 4.

Ex hoc porro tempore iudico cœnobium in potestate Obseruantum transiisse, Sed Franciscus Gonzaga aliter narrat, dicens, Tertiarios ad votum Catholicorum Regum Ferdinandi, & Elizabethæ ad institutum Prædicatorum transiisse in eorumque potestatem domum tranſtulisse, & non nisi anno 1514. sub Leone Decimo ex definitiua quadam sententia ad Franciscanos rediisset. Vnde verò hoc habeat non producit. Est autem facta hæc ædes in vniuersa illa regione celeberrima, continuis miraculis B. Virginis commendatissima. Vnde cum vniuersa fortuito anno 1552. conſlaret, intra breuissimi temporis spatium ex elemosynis vltro oblatis, maior, & pulchrior reſecta est.

Magnum

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 294.

Magnum contulit fabricæ subsidium Rodericus Gomez à Sylua Ebolitanorum Princeps, cubiculò Philippi II. Præfectus. Vicinorum populorum, & si aliquanto distantium frequens est ad cænobium concursus, nihilque permittunt fratribus necessarium desiderari. Commorantur illic fratres fermè quadraginta, vigetque pro adolescentibus studium Philosophiæ.

XXXIV. Roderico Henrici Ossorio Comiti de Lemos indulsit hoc anno Pontifex; *Con. Monfort.* ut domum Fratrum Obseruantum (*propter eorum, inquit, exemplarem vitam, ac uberes fructus, quos incolis locorum, in quibus degunt assidua, & deuota diuinorum officiorum celebratione, verbi Dei prædicatione, ac confessionum discreta auditione solent afferre*) ædificare posset in suo oppido de Monteforte de Lemos Lucen. dioc. in Galætia. *Eximia deuotionis effectus*, pridie nonas Septembris. Inchoatum porro ædificium sub titulo sancti Antonij de Padua ab Henrico, non nisi anno 1503. asserit Gonzaga, & morte superueniente remansisse imperfectum, sed ab Aluaro Ossorio Henrici filio, & Beatrice de Castro eius coniuge, templum fuisse completum. Hinc genti Ossoriæ cessit iuspatronatus, & sacellum præcipuum. Promouit etiam fabricam Rodericus à Castro, Henrici nepos, Hispalensis Archiepiscopus S. R. E. Cardinalis, destinata honesta summa pecuniæ ad aliquot annos pro operis consummatione. Student hic fratres adolescentes Philosophiæ, & commodè viuunt Fratres fermè triginta.

XXXV. Fridericus Tertius Imperator, Maximiliani hoc tempore imperantis genitor, ante annos septem, obtinuit à Ministro prouinciæ Austriæ Pontificia sussultus autoritatè, ut amotos è conuentu Laybenfi præ vetustate labente quatuor, vel quinque illic habitantes Patres Conuentuales per alios conuentus distribueret, & Fratres Obseruantes illorum loco maiori in numero collocaret. Ita porro factum, & nobilis vir Vvilelmus de Augspech, Maximiliani Capitaneus generalis in Ducatu Carniolæ Ecclesiam, & domum magnificè reparauit, cultumque Diuinum religiosè adauxit. Hoc anno Pontifex translationi, introductioni, & reformationi prædictis hoc anno robur adiecit.

XXXVI. Vvilelmus dux Iuliacensis, & Montensis, comes Ferburgensis obtinuit hoc anno licentiam ædificandi Obseruantibus domum in Monte S. Iodoci prope Bilefeldiam Padebornensis diocesis in Vvetsphalia. *Pys supplicum votis.* 7. kalend. Octob. opus autem incepit anno 1502. & Fratres in possessionem inchoati ædificij introduxit, datisque litteris Dunseldorpij, iussit ut omnes vrbis Bilefeldensis Vicarij, Pastores, Sacerdotes, Clerus vniuersus, vnà cum Scholaribus introductionem Fratrum in prædictum locum per suos officiales faciendam, debito comitatu honestarent. Vnde miror quantum ab hac narratione Pontificis, & illius cænobij monumentis expressa discrepet Gonzaga, qui Ecclesiæ constructionem hoc anno tribuit cuidam Ioanni Scrageo opulento mercatori, aliaque adiungit, quæ cum Bulla Pontificia minimè possunt cohærere. Deuenit autem Bilefeldia in potestatem hæreticorum, & Fratres ad multas angustias redacti sunt. In comitijs Colonien-sibus anno 1627. conuentus adiudicatus est prouinciæ Saxonix S. Crucis.

XXXVI. Diximus supra Monasterium decem Placitorum, seu virtutum B. Mariæ Bituricis à B. Ioanna Valesia Franciæ Regina fuisse constructum, regulamque in eo seruandam Alexandrum confirmasse, quam ipsa Ioanna etiam hoc anno solemniter coram Episcopo Albinensi, alijsque nobilibus viris professæ est. Post eius decessum Ecclesia consecrata est anno 1520. per Gregorium de Ambasia Cardinalem, sedis Apostolicæ in Galljis Legatum, ita curante P. Gabriele Maria, qui monasterium per aliquot annos gubernauit.

XXXVII. Martinus Zuperius, cuius Ragusinus, facultates suas reliquit Communitati, & Magistratui vrbis pro construendo monasterio Clarissarum, secundum primæuam institutionem Ordinis S. Claræ, sub cura, & regimine Fratrum regularis Obseruantix. Cum autem Rector, & Consilium ciuitatis iudicaret locum

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 294.

locum maximè idoneum pro his pijs ædibus construendis, situm contiguum Ecclesiæ S. Petri maioris, quæ de iure patronatus erat, quorundam laicorum, & tunc vacabat per obitum Francisci de Gradis ultimi Rectoris, rogauit Pontificem, vt concessa monialibus prædicta Ecclesia concederet etiam facultatem contiguum Monasterium extruendi, & primas institutrices ex Monasterio S. Claræ illuc transferendi, eisque liceret in reliquis obseruato rigore primæ regulæ S. Claræ, possessiones, & bona immobilia habendi, dum ea in Vrbe difficile possent ex mendicitate vitam transigere. Cuncta Pontifex hoc anno concessit. *Iniunctum nobis 4. Nonas Iunii*. Viuant in hoc Monasterio sub inuocatione S. Petri Virgines viginti, cui ædificando, cum non sufficerent à Martino legata, Rector, & consilium, quæ decerant suppleuerunt. Anno 1506. dum fratres, quorum regimini eas Pontifex subiecit, nollent illarum curam habere, nisi secundum instituta primæ regulæ nudis pedibus incederent, & à carnibus abstinerent, indulgit Iulius II. vt iuxta morem Monasterij S. Claræ eiusdem Urbis, & calceatæ incederent, & carnibus vescerentur.

Reg. Iul. 2. lib.
59. fol. 453.

Mon. Firma.
viii. in prou.
March. mon. 4.

In Vrbe firmata (cuius dignissimus Archiepiscopus Ioannes Baptista Ri- XXXIX.
nuccinus nobilis Florentinus, multis titulis illustris, nunc Apostolicum agit nuncium apud supremum consilium Confoederatorum Catholicorum in Hibernia ad humillimas meas preces illuc à Sanctissimo Domino Innocentio X. destinatus) pia fœmina Iacoba, Leonardi Firmani coniux, similiter omnes suas ex testamento legauit facultates, vt pro clarissis sub correctione, & visitatione fratrum Regul. Obseru. victuris monasterium conderetur. Ita factum hoc anno, sed non sub Iulio II. vti habet Gonzaga, ibique commorantur intra muros Ciuitatis sorores fermè sexaginta sub titulo S. *Mariae de Gratijs*.

Mon. Cordilla.
vi. m.

Maria Abulensis, siue de Auila, nobilis fœmina, relicta quondam Ferdi- XL.
nandi de Acuña, Siciliæ Proregis, obtinuit hoc anno facultatem ex bonis sibi relictis construendi Monasterium Ordinis S. Claræ in conuenienti loco Abulensis, vel Salamantina, aut Segobienfis Diocesis, quæ tamen fratribus Reg. Obseru. subijcerentur, & possent in suo choro sanctissimum habere Eucharistiæ Sacramentum. Assensit votis Pontifex hoc anno. *Sacrosanctæ militantis*. 3. Idus Martij, & in litteris datis ad Abbatem monasterij S. Spiritus extra muros Abulen. facultatem adiunxit, vt ipsa Maria ad Clarissarum consortium, & professionem admitteretur, & monasterio, si videretur ad regimen idonea, præficeretur. Illa interim per annos quinque cum duodecim pijs fœminis Tertiij Ordinis habitabat in domo, religioso more constructa prope monasterium S. Mariæ de Consolatione oppidi Calabozani Balentina Diocesis. Sed cum arctiorem, & perfectiorem vitam inire cuperet vehementer, statim post obtentam Pontificis licentiam delecto loco opportuno prope pagum Gordillarum Abulensis diocesis, Clarissarum monasterium inchoauit, ad quod rudis adhuc structura se contulit sub finem anni sequentis, vocatis in societatem prædictis socijs duodecim, senisque sororibus ex monasterio Calabazani, quæ reliquas vitam docerent regularem. Vt verò tutius, & commodius viuerent sorores sub annum 1552. translatae sunt in ipsam Urbem Abulensem, vbi sub inuocatione S. Mariæ de Iesu, contento etiam agnomine prioris loci de Gordillis, inhabitabant sorores quinquaginta quinque, iuxta numerum à fundatione præfixum. Ipsa autem iacet in choro inferiori Sepulchro Alabastrino. Semper hic floruerunt Virgines summa pietate, & exactissima regulæ obseruantia. Sub finem vltimi sæculi illic quieuerunt in pace Maria Melsia abstinentia, corporis maceratione, erga pauperes charitate, & vehementissimo martyrij desiderio insignis: Francisca de Angelis virgo incoëmbrata, & pauperrima. Eltrabetha de Dueñas, Ursula de Sanctis, & Florentina de Herrera sui Institutii perfectæ sectatrice, virtutibus illustres.

Id in in prou.
Concept. mon. 4.
Mon. abs. caus.
prou.

Re-

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN.8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN.9.&10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 294.

XLI.

Reges Catholici Ferdinandus, & Isabella insignis hoc anno inchoarunt in vrbe Granatensi; quam ante paucos annos à Maurorum arripuerunt potestate, Clarissarum Monasterium sub inuocatione S. Elizabethæ. Septuaginta capax est sororum Vrbaniſtarum, redditibus locuples, religiosa obseruantia commendatissimum. Floruerunt ibidem pleræque sorores sanguine, & virtute illustres; præcipuæ sunt Ludouica à Cruce primâ Abbâtissa, in sæculo dicta Teresa de Torres, Comitissa Villarenſis, Michaelis ab Iranzu, Comitissæ Stabuli Castellæ coniux, quæ post viri obitum secreto è domo recessit, Astigij religiosam subiit vitam, & exinde translata est ad regimen noui huius monasterij, cuius primâ instituta est Abbâtissa, Isabella Lucæ, Maria de Bobadilla eodem functa officio, Elizabetha Gonzales, Beatrix à Beamonte, & aliæ quarum memoria sub annos, quibus decesserunt, opportunè recurret.

Mon. Granat.
Genz. in prou.
Granat. mon.
Mon. Mss. eius.
prou.

XLII.

Traditus hoc anno sororibus Ordinis Conceptionis immaculatæ Virginis Mariæ paulo ante à Beatrice de Sylua instituti, conuentus S. Francisci vrbis Toletanæ, vti alias admonuimus. Etenim cum Patres Conuentuales huius cœnobij hætenus incolæ, ad alios Conuentus abire iussi, hunc Obseruantibus cesserunt, atque isti alium insignem S. Ioannis à Regibus Catholicis Ferdinando, & Elizabetha constructum in eadem vrbe haberent, decretum est in Comitij provincialibus hoc anno apud Ciuitatem Regiam celebratis, antiquum domicilium S. Francisci prædictis sororibus relinquere, id maxime cupientibus Regina Elizabetha, & Francisco Ximenio illius vrbis Archiepiscopo. Translationem hanc post aliquot annos Iulius II. suo diplomate probauit, & sorores titulum S. Francisci in Conceptionis transtulerunt. Domus verò, quam Sanctimonialis eo vsque possidebant, conuersa est in egregium, & capacissimum Xenodochium, quod Petri Gonzalui à Mendoza, olim Toletani Archiepiscopi, appellatur. Primum, & præcipuum huius instituti monasterium hoc est, septuaginta ferme sororum capacissimum, ab eoque prodierunt pleræque sorores, multorum eiusdem ordinis monasteriorum fundatrices. Illic iacet ipsa religiosissimi instituti supradicta fundatrix.

Mon. Concept.
Toletan.
An. 1217. n. 26. &
An. 1477. n. 34.
Genz. in oron.
Castel. mon. 25.

XLIII.

In Vrbe Montis-Regalis in regione Pedis-Montium cuius Episcopus suffraganeus est Archiepiscopi Taurinensis, sub hoc tempus monasterium fuisse sororum Tertij Ordinis sub inuocatione S. Francisci, mihi constat ex diplomate Alexandri, quo Cantori Montis-Regalis, & cuidam Canonico Taurinensi committit decisionem litis motæ contra Monasterium per Franciscum, de Oymo, Rectorem Ecclesiæ B. Mariæ Berdulli, contendentem sibi deberi decimas ex fructibus terrarum, & prædiorum, quæ possidebant in districtu prædictæ Ciuitatis.

Domus sororū
Mon. regalis
Reg. Alex. lib.
25. fol. 143.

XLIV.

In Vrbe Perusina præter domum S. Agnetis sororū tertij Ordinis, aliasque eiusdem instituti ea in vrbe extructas, de quibus suis locis actum est, aliam adiungi concessit hoc anno Pontifex ad preces nobilium mulierum Hippolytæ, Lucretiæ, & Camillæ de Ballionibus. Etenim cum illæ obtinuissent, à quibusdam Confratribus Ecclesiam S. Mariæ de Virginibus, statuerunt iuxta eam monasterium prædicti instituti construere gubernandum iuxta ritus, mores, & instituta regularia, quæ vigeant in supradicta domo S. Agnetis, & sub regimine, ac directione Guardiani pro tempore existentis, & fratrum Cœnobij S. Francisci de Monte Reg. Obseru. extra muros Perusinos constituti, & in eo congregare Thomasiâ Nicolai Piorcoli, Gabrielam Antonij della Fiore, ac alias quascunque sorores dicti Tertij Ordinis, in eadem Ciuitate per domos priuatas extra monasteria habitantes. Incipit diploma. Pastoralis officij. 5. Idus Septembris.

Domus sororū
Mon. regalis
Reg. Alex. lib.
25. fol. 143.

XLV.

Sub annum 1460. Petrus à Mexocira Tertij Ordinis, accepit ab incolis oppidi Cernamcellæ, Diocesis Bracharenſis in Lusitania, Eremitorium, quoddam in margine fluuij Tauoræ situm; & cœnobiolum adiunxit fratrum eiusdem

Domus Cernam-
cellæ.
Genz. in prou.
Peruig. mon. 20.

Annal. Minor. Tom. VIII.

C

eiusdem

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 8, & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 295.

eiusdem instituti. Sed cum opus imperfectum reliquisset, ubi decessit, quædam ejus consanguinea diues, & præpotens pulsis fratribus, quasi iure hæreditario locus ille ad ipsam spectaret, eum occupauit. Sed Ioannes II. à fratribus interpellatus anno 1495. sui regni ultimo, eisdem iussit restitui. Dū tamen ibidem per paucos annos minus commodè, & absque sufficienti victu commorantur, loco vale dixerunt. Ita desertum nobilis quædam femina, Maria hoc anno, siue præcedenti, vt alij volunt, refecit, & sororibus Tertij Ordinis sub cura, & regimine fratrum eiusdem instituti tradi curauit. Ab anno verò 1569. earum curam gerunt fratres Regul. Obscu. provincie Portugallie.

Dom. Colonien.
in Graloch
Mon. Mas. prou.
Eblen.

Ex monumentis Colonia missis, percipio hoc anno monasterium sororum XLVI.
eiusdem Tertij Ordinis, ea in vrbe extitisse in Graloch in lata platea, quibus Minister, Subminister, & fratres cœnobij S. Mariæ ad Olinas tunc Tertij Ordinis, nunc primi, resignarunt domum quandam, additis quibusdam conditionibus. Stipulationi instrumenti die 13. Ianuarij adfuit Magister Rolandus de Colonia Minister PP. Conuentualium, qui postea transiit ad Obseruantes.

Redditus con-
uentus Pata-
uini.

Multas possessiones, & pingues redditus habuisse hoc anno arcam, & fa- XLVII.
bricam insignis cœnobij PP. Conuentualium S. Antonij Patauini in villa Anguillaræ, mihi constat ex conuentione inita inter Ioannem Pedemontanum laicum Paduanæ Diocesis, & Massarios, seu deputatos gubernationi bonorum, & reddituum arcæ, & fabricæ prædictæ.

Varia priuile-
gia.

Concedit hoc anno Vicario generali Gismontano facultatem incorrigibi- XLVIII.
les ab ordine expellendi. *Cum sicut nobis.* 15. Iunij, & vniuersis fratribus Obseruantibus communicationem priuilegiorum alijs quibuscunque religionibus concessorum. *Sacra Religionis.* 5. Februarij. Vniuersis Clarissis primæ, & secundæ Regulæ, ac sororibus Tertij Ordinis sub disciplina fratrum Reg. Obscu. degentibus, largitur exemptionem à quibuscunque taxis, decimis, collectis, alijsque impositionibus, quantumuis Pontifex omnibus Ecclesiasticis Decimas imposuerit pro subsidio ferendo contra Turcas, bellum Christianis inferentes. *Expositum fuit nobis.* 23. Maij. Declarauit Vicarios generales, & provinciales posse reservare sibi casus; obseruantes non posse succedere in hæreditatibus. Posse fratres Eucharistiam administrare in Pæschate, in quibusdam partibus Sclauoniæ; Clarissas, & Tertiarias non teneri ad soluendas contributiones. *Intelleximus aliquas.* die 24. Iulij. Rogante etiam Hieronymo Torniello Vicario generali die 15. Iulij. Indulsi ipsi, & Vicarijs provincialibus, quod possint commutare vota mulierum promittentium se ingressuras ordinem S. Claræ, in vota Tertij Ordinis, in eoque posse profiteri, præsertim quando non possunt ingredi religionem Clarissarum. Alia pleraque largitus est fratribus, & sororibus priuilegia, quæ apud alios habentur congesta.

Roderic. inbul-
lar. Firmam. &
ordin. Specul. Mi-
norum.

ARGV-

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 8. 889.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. REGNO IONISII MINORVM ANNA 295.

ARGVMENTVM.

In Orientalibus Indijs fidei negotium promouent Minorita, & in Occidentalibus multa peragunt laudabiliter. Franciscus Ximenius Maurorum Granatensium conuersioni totus intendit. Complutensem urbem multis modis exornat. Bibliorum Complutensium editionem magnis impensis, accitis undique viris doctissimis, aggreditur, & tandem assequitur. Rei litterarie & pietati alijs etiam modis prospicit. Obseruantes Ultramontani generalia celebrant comitia. Exordia recensentur prouincia S. Gabrielis. Moritur Cherubinus Messanensis. In prouincia Etruria florent viri illustres, & pia Moniales. Tartari in minor Polonia vim inferunt Minoritis. Creantur Episcopi. Dilatatur institutum.

MANVEL Lusitanie Rex cognitis rebus per suos in India Orientali gestis, & à Calecutano Rege illatis iniurijs, quas supra indicauimus, hoc anno classem parauit nauium viginti, rebus omnibus instructissimam, quæ vel amicis præsidio, vel hostibus posset esse terrori. Præcipuam partem commisit Vasco Gamma, præcipuo illarum regionum exploratori, cum summo totius Arabici, Persici, & Indici maris imperio. Ille cum 4. Idus Februarij Olyssippone soluisset, ex itinere Abrahamum Quiloæ Tyrannum tanto apparatu perterritum, Emanueli stipendiarium fecisset, ingentem sacracenorum nauem militibus, & omni telorum genere paratissimam, Calecuta redeuntem expugnasset, ac in Malabares trajiciens Cananorem, & Cocinum terendisset, legatos excepit e vetustissima illorum stirpe, quos Thomas Apostolus olim ad Christi fidem à Brachmanorum fabulis, & impura superstitione traduxit. Urbem habebant illi Cranganorem, non longe à Cocino distitam, sed à Regulis Ethnicis in miseram seruitutem redacti, in aduentu Lusitanorum nouam diuinitus affulsisse lucem reputantes, consilio inter se habito miserunt, qui Gamma dicerent, se & vetustissimos Christi famulos esse; & hoc ipso Lusitanici nominis cupidissimos multa se à Barbaris indigna quotidie pati, petere, & orare, vt Emanuelis Regis nomine se suaque omnia in patrocinium, fidemque recipiat. Sub hæc, dedicationis insigne, sceptrum argento decoratum Gamma supplices detulere. Quos ille benigno vultu, comiter, & amice complexus, bono animo esse iubet: vel in primis mandatum sibi à Rege Lusitanie affirmans, vt Christi fideles, quotquot in ea regione supersint, omni opere, atque auxilio subleuet: nondum id sibi per Calecutanorum insidias, & quotidiana vitæ discrimina licuisse, ac ne tum quidem ob angustias temporis, reditu iam iamque imminente, posse illis, quam vel maximè cupiat operam, studiumque præstare. Cæterum, quæ prima se occasio det, enixe curaturum, vt non sine causa Christiani omnes in Regum Lusitanie pietate, opibusque, certissimum suæ salutis, commodisque præsidium esse constitutum intelligant.

Laudabilis quidem missellorum per longissima sæculorum spatia inter

Annal. Minor. Tom. VIII.

C 2

tot

Mass. l. 2. histor.
Indic.
Ofor. de rebus
Eman. lib. 2
Goz. in prou.
s. Thoi.

Lusitani solutur
in Orient. In
d. 11.

Itineris facie
norm.

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. RELIGIONES MINORVM. I. AN. 1294.

tot praessuras, & calamitates in vna Christi fide constantia; sed non adeo puram, deficientibus Pastoribus, & Magistris, conseruerunt, quin ex infidelium commixtione, & prauis quorundam doctrinis, errores aliquot admiscuerint. Gammae Legationem audienti aderant Henricus Minoritarum praefectus, cum paucis illis socijs, qui ex Calecutanis infidijs superstuerant; qui facile persuaserunt, vt antiquas Christianorum reliquias, sive, & sub optimi Regis tutela, tutae essent, officeret. Illis porro omnem humanitatem, & benevolentiam exhibentes, aditum praestiterunt faciliorem ignare, sed pia genti ad se accedendi; & sibi aperuerunt at eos transeundis vnde factum est, vt ablegatis erroribus, eos purae reuerentiae fidei, immensoque ritu Christiano baptizarent. Deficientibus etenim inter eos Sacerdotibus, non nisi ab Episcopo, qui ad eos raro accedebat quartum in anno sacris operaturus, & semel paruulos baptizaturus veniebat. Paulo post Zamorino Rege Calecutano bellum in Cocinicum mouente, quia Gemina, & comites sibi prode, vel a suis finibus in perpetuum exterminare nolebat, multa passi sunt Fratres incommoda, neque fidei propaganda eos, quales cupiebant, licuit facere progressus. Fecit tamen aliquales in Insula Capitis Viridis, sub eiusdem Regis Emanuclis ditione, Franciscus a Monte Barroto, coenobij Naulensis in Riparia Ianuensi alumnus, quem illic laudabiliter operantem, referunt monumenta Vaticana a registri Pontificij anno praeterito decessisse.

Reges Catholici Ferdinandus, & Isabella res Indicas amplius stabiliri, III. Insule Hispaniolae turbas inter ipsos Hispanos foede grassantes opportunè sedandas & Christophoro Colombo, fratribusque a Francisco Bouadillio indigne habitis, satisfacere cupientes, Nicolaum Ouandum militiae Alcantarensis Larensem Commendatarium, virum probum, & prudentem cum summa potestate ad eam insulam destinare, & Bouadillum in Hispaniam reuocare, hoc anno decreuerunt. Vt imperij fines protenderet Ouandus, numerosam classem vnus, & triginta nauium, militemque copiosum Reges subministrarunt; ad instruendos vero barbaros idololatrias, ac procuandas Christianorum animas Minoritas decem addiderunt, praefecto Alphonsò Espinario, viro litteris, pietate, aspectu venerando. Soluit ille Sabucario portu Boetico Idibus Februarij, portumque sancti Dominici in Hispaniola tenuit 17. Kalen. Maij, vbi rite, iuxta praescriptas sibi regulas, dispositis rebus, reductisque Indis ad Colonias, & civile consortium, cum prius sparsim, & absque certa sede vagarentur, ministri Euangelici commodius potuerunt, & vberiori fructu, quam qui praecesserunt paucali socij, religiosa munera obire. Plurimi tunc homines ad fidem conuersi, sacro baptismate tincti infantes, frequenti catechesi instructi pueri, foeminae, quae sexum decebant, edoctae, idola comminuta, arae constructae, diuinus cultus palam institutus, nouaque facies, nouus Orbis coepit promicare. Pro locorum indigentia fratres tanquam per stationes opportunè dispositi, religioso ardore quidquid ad Indorum conuersionem, vel ad Hispanorum procuracionem spectabat, solerter obibant. Porro Ouandus grati animi daturus Indici, a Colombo, olim Insulae Praefecto, in sancti Dominici vrbe praecipua ceptum coenobium solide costruxit, & Fratribus necessaria quaeque ministravit.

Authorem huius missionis fuisse Franciscum Ximenium Archiepiscopum IV. Toletanum refert his verbis Aluarus Gomeius. Cum multa gratia, & hominibus Christianis indigna per Hispanos Duces, & Centuriones, reliquumque item Hispanorum militum vulgus, qui illic comaeuerant, patriam nunciarentur aduersus illas gentes, alioquin belles, & inermes, statim Ximenius, dum Hispali apud Reges moraturus, coepit cogitare, quo pacto his malis succurreretur. Nam cum omnes illae transientes, vnico tantummodo opum congerendarum studio tenerentur, vnaque illa inexplebili auri cupidine, terras sub alio Sole iacentes, quaererent, primo de depradandis, & spoliandis miseris hominibus, & in aurum proderent, male uiuendis, post de

Christianos S.
Thome fouent
& instruunt
Minoritas.

Franciscus a
Monte Barro-
to in insul. cap
viridis predic
a
Reg. Alex. l. 277.
fol 135.

Herr. de Ind. Oc.
dec. 1. 4. & 5. c. 1
Mon. N. 1. 1. 1.
S. Crucis.
Reges catholici
ad Indias Oc-
cid classem mit-
tunt
Et Minoritas
decem.

Eorum fructus

Con. orbis san-
cti Dominici.

Gomef. lib. 4.

Franc. Ximen-
ius curat mitti Mi-
noritas ad In-
dias.

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 8. & ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 201.

de erudiendis, & Christo initiandis; maligna, & perfunctoria cura agebant. Idcirco Regibus Ximenius suavit, ut viros, religiosos, sanctimonia, & integritate vitæ præstantes, ad eam rem curandam transmitterent, qui solucioris vitæ licentiam omnem comprimerent. Id statim religiosissimi Principes effecerunt, & de Ximenij Consilio, & voluntate, cum cæteris viris, qui ex omnibus Hispaniæ coenobijs electissimi, conquisiti sunt, vna quoque sunt profecti Franciscus Ruizius Ximenij comes, Ioannes Trafferrus, (quem alij dicunt maturius illuc nauigasse,) & Ioannes Robles, omnes Ximenio carissimi, & intimi prouinciæ Castellæ alumni, quorum cum ille probatissimos mores, & insignem eruditionem, cum non vulgari pietate coniunctam abunde nosset, voluit magis humano affectui pro tempore cedere, quam Christi nomini, & gloriæ deesse. Multum enim interesse existimabat, per quos, tantam barbaris, tamque latè patentibus terris fides prima plantaretur, & cohereretur. Ex his Franciscus Ruizius, cum ad cæli mutationem sustinendâ parum firmo corpore esset, incommodissima valetudine vexatus, post semestris tempus ad Reges, & Antistitem suum rediit, Francisco Bohadillo Hispaniolæ Præfetto, in custodia secum adducto, ut repetundarum reus ageretur, & variarum criminationum, quæ aduersus illum opponebantur, apud Regium Senatum rationem redderet.

Vide Herr. dec. 1.1. c. 9. & quæ diximus an præced. num. 1.

V.

Porto Ximenius postquam iam diu sua Diocesi, totus intentus conuersioni Maurorum Granatensium abfuerat, Complutum Natalem Domini celebraturus abiit; sed dum illæ Academiæ molem, quam parabat adurgeret, & Pontificiæ suæ ditioni omni studio prospicit, Alpuxareses, qui montes niuosos vrbi Granatæ imminentes incolunt, partim Granatensibus indignati, quod caeremonias patrias reliquissent, partim ne ipsi quoque ad easdem deferendas cogerentur veriti, præruptorum montium, quos habitant, natura freti, defectionem adorti sunt. Hæc res non mediocriter animos Regum conturbauit, nam in expugnanda prouincia, nullibi durius, aut periculosius laboratum, & dimicatum fuerat. Cuncti in Ximenium denuò fremere, eiusque rursus consilium improbare, quod pertimescendæ illius seditionis causâ, & origo videbatur. Idcirco per litteras à Regina renocatus, rursus Granatam venire cogitur, operibus ædificiorum, quibus intendebar, interruptis. Quo cum iter studiosè faceret, antequam ad urbem Granatam perueniret, omnem tumultum regis virtute sedatum fuisse, & Alpuxareses, totumque illum saltum habitantes, qui à colore *Sierra Vermexa* nostra tempestate, olim *Orospeña* Græco nomine propter tramites rupibus impeditos est appellatus, acriter prælio, & cruento deuictos, tandem Christi sacra suscepisse per amicorum litteras agnouit. Permultam eâ victoria animos Ximenio obrestantium placauit, qui totam illam quærimoniâ, de Mauris ad sacra coactis, deposuerunt.

Ximenius Granatam Complutum venit.

Granatam reuertitur Maurorum pacificatus.

VI.

Ximeniam Granatam ingredientem Reges benignissimè susceperunt; cui in Alchembrana arce, vbi Catholici Reges diuersabatur, locus ad manendum est datus: omnique genere comitatus, & fauoris liberaliter est tractatus. Dum igitur duorum ferme mensium spatio, arcanis, grauissimisque de rebus cum Regibus assidue agit, & cum nobilioribus ex Maurorum gentē hominibus, qui se horrante Christi religionem susceperunt, libenter versatus, & fidei Christianæ ab eis rationem exposcit in morbum grauissimum incidit, qui cum longior videretur, parumque Medici remedijs vulgaribus proficerent: Reges, quos sollicitudo incredibilis tenebat, lecto accumbentem salutarunt, & dulcissimis verbis consolati, & bono ut esset animo hortati sunt. Malè habuit humanissimam Reginam, & Ximenij imprimis amantem, tantum vitium in eo diminutio: idcirco digressa, agitare cum Medicis coepit, an habitaculi, & loci mutatione eius salutem consultum iri crederent. Quibus ita re ancipiti, & parum cognita omnia tentanda esse suadentibus, Regina per nuntios obnixè postulat, ut quoniam Medici de salute sua id esse statuebant, quibus in capitis peri-

Honorificè recipitur à Regibus Catholicis.

Aegrotas

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 295.

periculo non obtemperare piaculum est, mutatis sedibus Genalarifum adeat: Iis est locus viridarijs, & hortis amœnissimus, quo nimirum vernis temporibus exhilarandi animi causa Granatæ Reges se conferre consueuerant: inde quod est prospectus iucundissimus in bonam ciuitatis partem, quæ intuentium oculos subiecta vrbe mira ratione, & varietate oblectat. Paruit Regijs mandatis Ximenius: sed neque ob hoc melius se habere sentiebat. Mensis vnus iam elapsus erat, postquam ille Genalarifum migrauerat, indiesque deteriori valetudine vsus, morbo vires maiores assumente, marasimum grauissimum contraxit, & in febrem hæticam incidisse videbatur. Nihil Medici interea inconsultum, nihil intentatum, aut inexpertum relinquebant: Regina ad illum, quod eximia cuiusdam beneuolentiæ indicium erat, iterum visendum anxia diuertit. Omni sermonum genere iacentem confirmat, beneque eum sperare iubet. Sed morbi importuni, & sæui principum hominum præsentiam non verentur, nihilque minus illis deprecantibus, aut iubentibus, in mortalia corpora sauire desinunt.

Erat fermè ad maciem extremam redactus Ximenius, Medicis omnibus VII. nihil se amplius ad eius salutem præstare posse apertè protestantibus. Fortè aderat nobilis ex Mauris mulieribus foemina, à Ximenio sacris aquis intincta, quæ suggessit, Granatæ quandam esse vetulam, quæ longæ ætatis beneficio edocta (erat enim plusquam octogenaria) sine vlla venarum sectione, & sine vilo pharmaco solis vnctionibus morbos depelleret, & corpora in pristinam sanitatem restitueret. Accersita mulier, venis exploratis, & ventre perterritato, non esse Medicis insultandum dicit, si morbum periculo, & difficultate plenum artis vi depellere nequiuissent: se tamen Deo auxiliante, sub cuius tutela tantus vir spiritum ducebat, sperare ante octo dies ad pristinam salutem Ximenium reducuram, vnctionum dumtaxat, & herbarum beneficio. Vnum tamen interea præmij loco deposcere, vt id Medicis inscijs ageretur, qui auctoritati suæ consulentes, huiusmodi medelas ab illiteratis hominibus profectas, verbis atrocibus consueissent improbare: statimque ad artis suæ præscripta, pugnis quibusdam verborum, quorum illa imperita erat, omnem rem deducendam curarent. Quod etsi illa parum morabatur, remediorum suorum nempe conscia, permultum tamen ægrotantis interesse ne quid ei scrupuli, aut suspicionis ex illorum dictis suboriretur: quasi verè dona sanitarum, non magis numinis beneficio, quàm ope vlla comparentur. Aequum postulare visa est mulier, & ne quid deinceps Medicis innotesceret, curatum est. Ergo per noctis tenebras iam omnibus digressis, sedula anus ad Ximenium veniebat: eumque nemine repugnante, vnctionibus fouebat, leniterque oleo condito perfricabat: donec tandem assiduis medelis, intra octo dierum præscriptum tempus fidem suam mulier liberauit. Cum verò paulatim vires confirmasset, vt quamprimum in patriam terram contenderet, mouit: familiarium locorum beneficio pristinam salutem prorsus habiturus.

Facta sunt omnia ex mulieris præscripto, nam illico adhortantibus Regi- VIII. bus Ximenius in Castellam profectus, antequam Complutum, quo iter instituerat, veniret, integra iam sanitate fruebatur. Ibi ergo patrij coeli indulgentia, & otij, nunquam antea concessi, beneficio, rursus animum ad cœpta opera conuertit. Sed quoniam in eum locum, ex omnibus reipub. Christianæ gymnasijs bonas litteras, iamdiu ab Hispania exulantes, reducidas curabat, ad Complutum exornandum se se comparauit. Igitur viam illam, quæ *Maxima* appellatur, rectitudine, & longitudine conspicuam, cœno, & aquarum sordibus, quæ propter loci planitiem stagnabant, oppletam, lapidibus vniuersam sterni iussit, & medio alueo paulum deprimi, quo aquæ præcipientes sensim laberentur, illamque puram, & vicinis domibus innocuam relinquerent. Hanc aliquot post annis Alfonsus Fonseca, tertius à Ximenio Antistes, vir politionis vitæ, & totius elegantiae gnarus, ad eam pulchritudinem, quæ nunc cernitur, reduxit, ablatiis ligneis columnis, & earum loco marmo-

Complutum
sanus reuer-
tur.

Vrbe in exor-
nat.

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN 9. & 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 295.

martinensibus substitutis . Aiunt tunc animum Ximenio fuisse viam illam maximam ad portam usque Mantuanam continuare , omnibus edificijs , quæ se obiter obijcerent , dirutis , sed negotiorum multitudine , rerumque grauiorum interuentu , quod proposuerat , nequaquam effecisse .

*Cogitat de
fundando Aca-
demia.*

Interea dum hæc gerebantur , Franciscus Ferrera , Complutensis Ecclesiæ IX.
Abbas , qui quarto ferme anno Romam missus à Ximenio fuerat , de
Achademix Complutensis erectione cum Romano Pontifice acturus , vir sanè
industrius , & ad congressum potentiorum aptus , obtentis litteris , diploma-
tibusque illis , quas *brenes* vocant , ad eam rem conficiendam necessarijs , ad
Ximenium venit . Eæ partim Alexandri VI. partim Iulij II. indulgentia om-
ni benignitate , omnibus gratijs , & fauore refertæ , liberalissimè concessæ
sunt . Quas postea Leo X. ingeniorum , & studiorum magnus fautor , incre-
mentis multis confirmauit . Fuit enim Ximenius , quo tempore vixit , sum-
mis Pontificibus charus , tum propter summam in Sedem Apostolicam per-
petuò reuerentiam , tum propter non vulgaria in eosdem priuatim officia ; de
quibus per sua loca dicemus .

*Magnificet ex-
cipit Burgun-
dia Principes.*

Sub hunc ipsum annum Philippus Burgundiæ Dux , Regum Catholicorum X.
gener , & Ioanna coniux in Hispaniam hæreditariæ successionis destinandi ,
peruenerunt , quare Ximenius Tolero profectus , in id omnem curam in-
tendit , vt Senatus , populusque Toletanus , tanto imperio designandos Prin-
cipes , quàm splendidissimo posset apparatu , ad se primò venientes excipe-
ret . Fecit id sedulo officiosa ciuitas , nec Ximenius quidquam eorum , quæ
ad religiosa officia suæ dignitati congrua spectabant , omisit , per quinque
fermè menses Toleti ea de causa moratus , parum quidem anticas delicias
curans , cæteraque hominum militarium oblectamenta , quibus per eos dies
regius comitatus se se exilarabat .

*Meditatur e-
ditionem Bib-
liarum quatuor
linguarum .*

Igitur intentionem omnem ad ea conuertit , quæ iam diu animo medita- XI.
batur . Intelligebat sanè vir prudens sacrorum voluminum lectionem , quæ
Biblia Græco nomine passim appellantur , cunctis qui sacris initiati sunt , sed
præsertim Theologis , maximè esse necessariam , nullibique magis eosdem il-
los rerum Theologicarum studiosos dormire , quam in ea versanda , tra-
ctandaque , idque potissimum è trium linguarum ignorance prouenire , He-
braicæ , Græcæ , & Latine , quibus non solum quidquid scitu dignum est in
omnibus disciplinis profanis est proditum , sed sacra omnia continentur .
Diuinabat vir prudentissimus , in tanta hominum nostrorum inertia , diuinas
litteras negligentium , impios homines quamprimum exorturos , qui ea-
rum lectione armati , & ad suos affectus detorquentes , Christi Ecclesiam au-
su quidem nefario , & immani , à nostra tamen imperitia profecto , impugna-
re , & euertere tentarent . Quin antiquissima quæque Christianæ religionis
tempora secum reputans , diuina prouidentia ita esse factum videbat , vt
quemadmodum à prudentibus Imperatoribus ex hostium , cum quibus di-
micant , pugnandi natura , ratio , & consilia sumuntur , ita quoque aduersus
dæmonum artes , qui ingenijs humanis percallidè abutuntur , remedia quo-
que ex eodem fonte petenda esse . Christus enim Opt. Max. vnde omnis
sapientia ad homines emanat , Sanctos Ecclesiæ Christianæ patres per quas-
dam doctrinarum vicissitudines aduersus emergentes hostes , conuenientibus
armis prudentia suâ instruxit .

Ximenius , qui ex publica morum corruptela , ipsorumque adeò religio- XII.
nis principum immoderantia , vulpeculas aliquas in occulto nutrir conie-
ctabat , quæ vineam mysticam cum minùs expectaretur demoliri tentarent ,
neque ad id aliunde comparato præsidio , quàm ex sacrorum voluminum
perperam intellectuum promptuario , non absre timere cœpit , ne nostri
imparati , & in vtriusque Testamenti libris peregrini , & hospites deprehen-
derentur . Magni igitur Origenis diligentiam imitatus , qui hexaplis illis
decanatis , omnes sacrorum voluminum , quæ tunc habebantur , translatio-
nes

ANNO CHRISTI 1501. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 8. & 9.
ALEXANDRI VI. AN. 9. & 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 295.

nes in vnum coniunxerat, editionem Bibliorum faciendam curauit. In ea veteris testamenti libri ternis columnis per singulas paginas sunt distincti. Primam Hebraicam lectionem tenet, media vulgarem, qua nunc vtimur, tertia versionem Græcam LXX. interpretum, translatione etiam Latina illustratam. In margine verò inferiori, ne quid desideraretur, Chaldaica, quam vocant paraphrasis subiecta est, Latina versione è regione apposita. At nouum Testamentum Græcam lectionem quam emendatissimam, & vulgarem translationem habet. Additum est postremum volumen Hebraicarum dictionum eruditum, & copiosum *Onomasticon*, ab eius linguae peritis valde laudatum. Id in aliquot Bibliorum huiusmodi libris quorundam incuria, qui eos asseruandos susceperant, non sine graui iactura desideratur.

At res fuit in primis operosa, & magnifica, & quæ non modò tam ingentem Principem, sed etiam ingentis animi virum, ad difficultates omnes euincendas, rem tam arduam comitantes requireret. Accersuit continuò ad se homines vtriusque litteraturæ peritissimos, Demetrium Cretensem natione Græcum, Antonium Nebrisensem, Lopidem Astunigam, & Ferdinandum Pincianum, Græcarum litterarum, & Latinarum professores, quorum scripta, & studiosa monumenta passim nunc in manibus habentur: Alphonsum medicum Complutensem, Paulum Coronellum, & Alphonsum Zamoram, Hebræarum rerum consultissimos: qui cum olim inter suos publicas scholas fuissent moderati, tunc Christianæ fidei sacris ex animo susceptis, Ecclesiæ Orthodoxæ domestici, & alumni essent, merito ad tantum negotium à Ximénio sunt vocati: quod illorum virtuti, eruditioni, & constantiæ, merito est commissum.

Cum his viris de suo consilio sermones confert, liberalissimè impensas promittit, & singulos præmijs propositis priuatim inuitat. Ante omnia festinandum admonet, ne vt sunt res mortales caducæ, & fluxæ, aut illi patrono ad eam rem promptissimo, aut ipse tam accommodis adiutoribus priuaretur, quorum præsentiam, & operam pluris quàm vllas preciosas possessiones, aut diuitias æstimaret. Accenduntur cuncti Ximenij verbis, & ab eo die, donec vltima manus fuit imposita, nihil est à viris eruditissimis cessatum. Conquisiti sunt vndique, vtriusque testamenti vetustissimi codices, ad quorum fidem castigatio excudendorum fieret, & vitiata loca sanarentur, & quæ dubia, & obscura essent, illustrata collucerent. Sed potissimum adiumento fuerunt Bibliothecæ Vaticanæ venerandæ antiquitatis apographi, quorum copia per Leonem X. Pont. Max. benignissimè Ximénio facta est, cuius iam tum magnificentiam demiratus, cœpit hominem in magno pretio habere, & eius consilium, quamuis in vltimis terris positi, quoties reip. Christianæ negotia postulabant, in rebus arduis requirere. LXX. tamen translationis explicatio, partim ab aliquot Academiæ Complutensis eruditis hominibus, qui iam tunc sub Demetrio, & Pinciano præceptoribus, in Græcis litteris non vulgariter profecerant, partim à Demetrio, Pinciano, & Astuniga adeò feliciter confecta fuit, vt nihil à LXX. interpretibus iuxta Græcam eruditionem sit dictum, qualia permulta apud eos habentur, quod à nostris in tanta breuitate fuerit prætermisum.

Fuit inter hos ad hoc munus vocatus Ioannes Vergara, cui libri, quos vulgo *Sapientiales* vocant explicandi sunt commissi: in quibus multa, quæ in vulgata translatione difficilia esse videbantur, in antiquam lectionem restituit, nihilque magis seni, cum otio fruebatur, sibi dicebat in votis esse, quàm librum Ecclesiastici (quam *Panaretum* vocat) scholijs aliquot illustrare: sed tardauit præclarum institutum incommodissima valetudo.

Durauit ab hoc anno 1502. annos continuos plus minus quindecim, de sacris Biblijs edendis cura: vt penè cum Ximenij vita, finem quoque editio suscepit. Vbi si per partes narrandum esset, quantum laboris exhaustum sit, quantum tædij, & fastidij deuoratum à veris illis operi præfectis, in exem-

XIII.

XIV.

XV.

XVI.

ANNO CHRISTI 1502. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 9. & 10.
ALEXANDRI VI. AN. 10. & 11. RELIGIONIS MINORVM ANN. 295.

exemplaribus excutiendis, quamque multiplici, & ardua negotiorum mole Ximenius interim aliò euocaretur, nimium profecto in eis immoraretur.

XVII.

At illud vnum, quod ad impensas à Ximénio absoluendas factas pertinet, reticendum nequaquam est. Septem Hebræa exemplaria, quæ nunc Compluti habentur, quatuor millibus aureorum ex diuersis regionibus sibi comparasse, Alphonsus Zamora Hebræarum litterarum professor, sæpè numero referebat: ut interim de Græcis, & Latinis taceam, quorum illa ab Vrbe Roma, hæc tum ex peregrinis locis, tum ex varijs in Hispania Bibliothecis, ab octingentis fermè annis characteribus Gothicis scripta, magnis sumptibus Complutum sunt delata. Iam verò calcographorum, & scribarum salaria, doctorum hominum, non vulgaria præmia, mercedes internuntijs propositas, quibus ad Codices vetustos adipiscendos utebatur, assiduam denique subministrantium caterua, quam ad res, quæ insperato emergebant, expediendas sustentabat, & mille alia, quæ longum esset referre, si benè quis ratione subducta numeret, quinquaginta millium aureorum, & amplius, summam conficiet.

XVIII.

Hac tandem diligentia, & authoritate, & liberalitate opus illud absolutissimum prodijt Leoni Decimo Pontifici Maximo dicatum, cum in testimonium grati animi, tum quod vniuersa, quæ ad sacrarum litterarum illustrationem pertinent, nemini magis, quam Romano Pontifici, penes quem tota Ecclesiæ Christianæ authoritas est, consecrari, & offerri debeant. Opus mehercule miraculo par, & cuius tanta apud omnes, qui ubicunque terrarum in sacris litteris versantur, veneratio est, ut ad Complutensium Bibliorum exemplum, quidquid alicubi excuditur, certatim reuocetur, & in sapientissimorum virorum scriptis, quoties de lectione sacra controuertitur, testimonia ab eisdem petita proferantur. Hoc ergo, quod diuini beneficii loco reponendum est, signo dato, mentes nostrorum hominum, atque adeò mortalium cæterorum, ad sacras litteras tractandas sese conuerterunt, & velut ex longo veterno ad sacra mysteria perscrutanda euigilarunt: quæ ut in procemijs huic operi per viros illos eminentissimos propositis, sapienter, & copiosè dicitur, multam lucem, ne vniuersam penè dixerim; ex linguarum cognitione, quibus vtrumque Testamentum scriptum est, suscipiunt.

Est tandem affectus est.

XIX.

Ioannes Brocarius Typographus Complutensis, Arnol'di Gulielmi Brocarij filius, sæpenumero ad æquales dixit, eo ipso die, quo vltima manus à patre operis excusioni imposita fuit, se puerum eleganter vestitum, cum vltimo Bibliorum volumine ad Ximenium venisse: qui impendio lætatus ita coelum suspiciens, acclamauit: Grates tibi ago, summe Christe, quòd rem magnopere à me curatam ad optatum finem perduxeris. Et ad familiares continuò conuersus, equidem (inquit) cum multa ardua, & difficilia reip. causa hætenus gesserim, nihil est, amici, de quo mihi magis gratulari debeatis, quam de hac Bibliorum editione: quæ vna sacros religionis nostræ fontes tempore perquam necessariò aperit, unde multo purior Theologica disciplina haurietur, quam à riuis postea deductis.

XX.

Non satis animi sui magnitudini Ximenius ingens hoc Bibliorum edendorum opus esse arbitrabatur, adhuc alia secum voluebat, quæ morte præuentus absolvere non potuit. Nam ut Ioannem Vergaram, aliosque complures, qui eo tempore apud eum vixerunt, dicentes multi audierunt, Aristotelicorum voluminum editionem parabat: ut singulæ paginarum facies ternis columnis distinguerentur: quarum prima Græca Aristotelis verba emendatissimè contineret: media vulgatam translationem: extrema verò nouam quandam, & liberiores versionem, ut

Cogitat Aristotele Græco-Latini emittere.

ANNO CHRISTI 1502. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 9. & 10.
ALEXANDRI VI. AN. 10. & 11. REGNATIONIS MINORVM ANN. 295.

eis veluti commentarijs, scriptoris alioqui difficilis sensus abditè illustrarentur. Nam ad earum disciplinarum cognitionem, quas in schola sua tractandas proposuerat, eum quoque authorem pernecessarium esse intelligebat; atque ad novam illam versionem faciendam viros aliquot in Græcis, & Philosophicis litteris doctissimos accersendos undecunque curasse. Huic rei inter alios, qui adhuc conquirebantur, Ioannes Vergara designatus est: qui diligenter latinos fecit octo de Physico auditu libros, tres de Anima, Metaphysices verò quatuordecim. Hi Toleti in templi maximi Bibliotheca seruantur. At cum Bibliorum editioni Aristotelica esset successura, atque illa nondum absoluta Ximenius è viuis sublatus sit, mortis præoccupantis iniuria, quæ semper viris magnanimis periniqua, & immatura accidit, præclari operis ingenti spe studiosos homines frustravit.

Libros pios edij

Verum hæc ad eruditorum hominum studia iuuanda esse videbantur. **XXI.** litterata verò, & imperita turba, quorum maxima vbique copia est, ne vanis fabulis, aut Milesiacis historijs, quibus mores corrumpuntur, siue legendis, siue audiendis, intenderet: libros aliquot sanctimonia, & pietate plenos, quibus ipse se olim priuatus oblectauerat, partim Latinè edendos, partim in linguam vernaculam per viros prudentes transferendos, eosque non sine magnis impensis vulgandos curauit. Hi sunt Catharinæ Senensis Epistolæ, Angelæ Fulginaris, & Metildis opuscula, Ioannis Climaci gradus, Vincentij Ferrerij, & Claræ Virginis Cœnobarum suorum viuendi instituta, Christi vitæ meditationes, quas Landolphus Carthusiensis scripsit, Thomæ Archiepiscopi Cantuariensis vita: qui omnes, si Landolphum demas, cuius adhuc memoria recens est, propter excellentem vitæ puritatem, incorruptos, & grauissimos mores in Diuorum numerum relati, scriptorum suorum pietatem commendant: veraque documenta exhibent, quibus in tanta hominum peruersitate, & in tanta omnium viuendi licentia, ad arduam illam virtutis viam rectum iter dirigere possimus. Sed cum hi libri partim ab Antistite per cœnobia diuisi, partim à Bibliopolis è vestigio distracti fuerint, paucissimi nunc inueniuntur, & sui pretium raritate adaugent.

Et Musicos;

At verò cum diuinis cantibus obeundis musici libri mutili, & laceri in Ecclesijs haberentur, veritus ne quando illorum inopia diuinæ laudes intermitterentur, quæ mirum in modum, illa præsertim simplici modulatione, quam Gregorianam vocant, plorum animos religione afficiunt, in membranæ vniuersam Officij Diuini seriem multis voluminibus excudi iussit, appositæ etiam musicis notis, quæ per suam diocesim distribuit. Hæc si nunc excudenda forent, magnis sumptibus, & impensis opus esset. Durant adhuc ex illis multa, quæ senio, & casibus tandem conficiuntur, nisi alter Ximenio similis exoriat, qui eius vestigijs insistens, in integrum facta tecta restituat. **XXII.**

Agricultura;

Ne quid tamen relinqueret, quod ad publicam vtilitatem videretur pertinere, non solum earum rerum studia, quæ disciplinarum difficultatibus pervincendis, rebusque grauissimis tractandis inseruiunt, sibi esse excitanda proposuit, sed etiam agrorum excolendorum, atque adeo vitæ rusticæ vniuersa exercitia. Nam quemadmodum illis studijs animi pascuntur, ita his corpora victum, & subsidium percipiunt. Alterutris autem homines si occupentur, beatam vitam domi forisque agent. Tres fratres Talabricæ orti sunt, Ferreræ nuncupati, ingeniosi sanè, & sua quisque eorum arte eruditus. Natu maior studijs eloquentiæ deditus, Oratoriam Compluti professus est: secundus Musicæ artis studiosus, organis pulsandis in Diui Ildephonsi delubro per Ximenium præfectus fuit. Tertius in rei rusticæ scriptoribus legendis versatus, in eamque exercendam propensus natura, Geoponicæ artis callentissimus euasit. De ea diligenter scriberet, præcipit, præmijs **XXIII.**

ANNO CHRISTI 1502. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 9. & 10
ALEXANDRI VI. AN. 10. & 11. RELIGIONIS MINORUM ANN. 295.

mijs etiam propolis, ut indocti, & rustici homines, qui tunc agriculturam indignissime tractabant, aliquid vulgari lingua, quod legerent, & edicerent ad manum haberent, ne disciplina honestissima periret. Hoc ille argumentum ita feliciter tractavit, ut iure cum piseis illis contendat, qui Græcæ, Latine de ea re scripserunt. Quanti vero fiant, quæ scripsit, testimonio sunt crebra illorum voluminum editiones, cunctis nimirum hominibus ea semper auidè exoptantibus.

XXIV.

Celebratum est hoc anno in festo Pentecostes Capitulum generale Observantium Ultramontanorum in Conventu Albienſi Prouinciæ Aquitanie per Oliuerium Maillardum, cui successus est Marcialis Boulier Vicarius prædictæ prouinciæ. Paulo post hæc Comitia Maillardus obiit Tolosæ in paruo conventu circa festum diuisionis Apostolorum seu, ut alij volunt, in die S. Antonij de Padua, statimque eius virtus, & Sanctitas cepit multis comprobari miraculis. Ter fuit Vicarius Generalis familiæ, & quinque Præuincialis in diuersis prouincijs. Corpus eius anno 1508. ex decreto Capituli Barcinonenſis translatus fuit ex aula capitulari ad sacellum in illius honorem constructum. Desiderati sunt in hac familia spatio vnus triennij octingenti sexaginta nouem Religiosi. Decessit hoc anno in Conventu Romano Aræceli Ludouicus à Tarre proxime functus Officio Vicarij generalis in familia Cismontana.

Capit. genera-
le. 22. Obseru-
Ultramonta-
num.
Regist. Ordinis.
Oliuer. Mail-
lardus obiit mi-
raculis clarus.

XXV.

Prouincia, quæ nunc est S. Gabrielis, in confinibus Extremæ-Duræ, & Lusitanie, per hoc tempus sub Custodiæ nomine cepit sub peculiari Præfecto gubernari. Etenim Ioannes Guadalupensis primò prouinciæ S. Iacobi; deinde Custodiæ Angelorum concionator, vir probus, & regularis obseruantie promouendæ cupidissimus, cum ante aliquot annos ab Alexandro Pontifice facultatem impetrasset iudicibus, & executoribus deputatis Archiepiscopo Granatensi, & Præf. Guadalupensi, pauperulam domum in loco solitario prope Granatam edificandi, in eaque aggregandi ex quibuscunque aduentantes prouincijs consodales sex, sub sua duntaxat, & Ministri generalis obedientia victuros, à quibus regula Minorum pure absque glossis, indulgentiis, aut priuilegijs Pontificijs, secundum normam S. Evangelij obseruaretur, inuenit protinus, qui adhererent ex Custodia Angelorum, & ex prouinciâ S. Iacobi Petrum Melgarum, alias de Valentia, laicum, genere, & virtute illustrem, Archangelum Vallisoleitanum celeberrimum concionatorem, Michaelum Cordubensem, Ioannem Paschaliū alias ab Aquila, Sebastianum Parisiensem. Constructis aliquot locellis in Extremâ-Durâ, postquam multam contradictionem ab Archiepiscopo Granatensi passus est Guadalupensis, & tanquam nouitatem affectator asperè habitus, atque extra totius ditionis fines erectus, assumptoque horrido amictu, asserito caputio acuminato absque orbiculari forma, quæ collum circūderet, aut ad scapulas pendere, cepit Ioannes rei nouitate plurimum inclarēscere, & cum suis sectatoribus Frates de caputio apud vulgus imperitum audire. Melgarus apud Scalabiaz, sine Castri-Iulij (vulgo Truxillo) ciues aliquot præfati Comitem Fernandez de Solis, Ioannem de Chaves, & Aluarum de Inoiosa, quæ erant apud omnes pietatis opinione, ita præualuit, ut eis domum, de qua nos sub diximus loco, edificare vellent, sed inde natis discordijs cessit tandem locus Patribus prouinciæ S. Iacobi, qui omnem mouerunt lapidem, ut Guadalupensis nouum sodalitium dissiparent. Miserunt etenim Romam, qui litterarum Guadalupensis concessarum exemplar furer, ad Iacobum Aznedum Commissarium Observantium familiæ Ultramontane, & reuocatorias referret. Eas obtinuit hoc ipso anno ab Alexandro in hanc formam,

Ludou. à Tur-
re moritur.

Exordium pro-
uincia S. Ga-
brielis.
Gonz. in proem.
prouinciæ S. Ga-
briel.
Cimarel. 4. p. 1. 8.
c. 1. & seqq.
Marc. 1. p. 1. 9.
c. 18.
Ioan. Guada-
lupensis inco-
pit.

Fratum de Ca-
putio origo.

An. 1498 n. 35 &
An. 1500. n. 31.

ANNO CHRISTI 1502. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 9. & 10.
ALEXANDRI VI. AN. 10. & 11. RELIGIONIS MINORVM ANN. 295.

*Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Toletano, &
Episcopo Palentino, vel eorum alteri.*

Spec. Minor.
trad. 8. fol. 117.

Pro parte charissimorum in Christo filiorum nostrorum Ferdinandi Regis, XXVI
& Elizabethæ Reginae Hispaniarum, & Siciliæ Catholicorum, nobis nuper
expositum fuit, quod nonnulli fratres Minoris illarum partium sub antiquo
vivendi modo, & Evangelica paupertate, ac primæva Ordinis Fratrum
Minorum huiusmodi institutione se vivere velle affectantes, & eorum sugge-
stione aliqui earundem partium nobiles à nobis litteras obtinuerunt, per
quas eis concessum seu concedi mandatum fuit, quod in Regis, & Reginae
predictorum Regnis, & dominijs domos, oratoria, & eremitoria pro usu,
& habitatione dictorum Fratrum de novo construere, & edificare, ac illa
& eis per Christi fideles concessa recipere, & inhabitare, & in eis fratres de
eius Ordinis infra certum numerum, qui de obedientia fratrum de Observan-
tia ad illa voluntarie transirent, introducere, & recipere libere possent,
quodque Vicariis provincialibus eiusdem Ordinis, & huiusmodi Observan-
tiæ, licet infra eorum provinciarum limites domus ipsæ existant, obedire
non debeant, sed Ministro generali dicti Ordinis Minorum immediate sub-
iectæ sint, & tã predictarum, quàm aliarum litterarum à fel. reg. Sixto Papa IV.
prædecessore nostro sub forma Brevis emanatarum, & per nos confirmatarum
prætextu nonnulla oratoria, seu eremitoria, vel domos, & in eis fratres de Ob-
servantia huiusmodi absque suorum superiorum licentia receperunt, & in dies re-
cipere conantur. Cuius autem sicut eadē expositio subiungebat, ex præmissis, quæ in
eneruationem reformationis domorum dicti Ordinis in predictis partibus, non
absque ipsorum Regis, & Reginae opera, & sollicitudine providere, & mature fa-
cienda cedunt, inter eosdē fratres nonnulla gravia scandala exorta fuerint, & nunc
desuper provideatur opportunè, in futurum graviora exoriri formidentur,
nos scandalis huiusmodi obviare, ac ipsorum fratrum paci, & quieti consul-
lere cupientes, Regis, & Reginae predictorum in hac parte supplicationibus
inclinati, fraternitati vestre tenore præsentium committimus, & mandamus
quatenus vos, vel alter vestrum vnam de Salutem per dilectos filios Ioannem
de Figueroa, & aliam de Alcantara per Ioannem de Soto maior, qui in hoc
consentiunt, & consentire parati existunt, constructas, & edificatas, quas
Ioannes de Guadalupe sub obedientia dicti Ministri, nos nonnullas de Tera,
nullas domos, & Pacensis, & Baccantina, Diocesis, quam Petrus de Melgar
dicti Ordinis professores à nonnullis alijs nobilibus huiusmodi, & quorundam
aliarum nostrarum litterarum, & facultatis dicti Ministri desuper, ut dictu
est, concessæ prætextu, & sine licentia receperunt, Vicario provinciali provin-
ciae S. Iacobi dicti Ordinis nunc, & pro tempore existenti concedere, & ap-
probare, ac illas, & fratres in eis pro tempore degentes obedientiam, & regi-
mini eiusdem Vicarii provincialis penitus subiacere, nec non quascunque
litteras Apostolicas Ioanni de Guadalupe, & Petro predictis, ac quibuscumque
alijs cuiuscunque status, ordinis dignitatis, & conditionis existentibus tam
super edificatione domorum, oratoriarum, seu eremitoriarum in Regnis,
& dominijs præfatis, ac fratribus suis licentia suorum superiorum recipien-
tibus, quàm aliter super præmissis etiam motu proprio, & certa scientia, ac
sub quibusvis clausulis, etiam derogatoriis derogationis, aliorum, fortio-
ribus, efficacioribus, & insolitis, irritantibusque decretis in forma Brevis,
& alias quomodolibet nunc, & pro tempore concessas, etiam quascunque
sententias, censuras, & poenæ in se adormitas, ac processus desuper pro
tempore habitos, & inde secuta quaecumque nulla, & invalida fore, & pro
profectu haberi. Quodque fratres huiusmodi de Observantia, quæ
præfens sunt, & pro tempore fuerint, ad immediatam obedientiam dicti
Generalis, vel aliorum Conventualium Ministros, ac intra dictam observa-
tiam de vna provincia ad aliam, aut de vna Custodia ad aliam, quocunque

ANNO CHRISTI 1502. MAXIMILIANE IMPER. OCCID. AN. 9. & 10
ALEXANDRI VI. AN. 10. & 11. REGIOMIS MINORVM. AN. 293.

simula, seu colore, sine licentia sui proprii Prælati in scriptis habita, transire non possint, & Ioannes de Guadalupe, ac Petrus de Melgar prædicti, eorumque socij sub obediencijs, & prouincijs, à quibus exierunt, perpetuo esse, & permanere debeant, statuere, & ordinare, & Ioannem de Guadalupe, ac Petrum de Melgar, & socios prædictos, ut ad eorum priores obediencias, & prouincias huiusmodi ordinatè redeant, ac alia omnia, & singula, quæ in præmissis, seu circa ea necessaria fuerint quomolibet, & opportuna facta, exercere, & consequi de consensu prædictorum Ioannis de Figueroa, & Ioannis de Soto maior authoritate nostra curetis, contradictores per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocatoque ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, non obstantibus præmissis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus dicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, & prædictis, & quibuscumque alijs litteris, priuilegijs, & Indultis Apostolicis Ministro generali, & fratribus Conuentualibus, nec non Ioanni de Guadalupe & Petro de Melgar præfatis, ac quibuscumque alijs communiter, vel diuim, sub quibuscumque verborum formis, & præmissis, ac alijs quibuscumque clausulis quantumvisque fortissimis, & efficacissimis, nunc, & pro tempore concessis, confirmatis, & inuocatis, quibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus pro eorum sufficienti derogatione specialis, specifica, & expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas, id importantes, mentio, seu quauis alia expressio habenda foret eorum tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro sufficienter expressis habentes, quoad præmissa dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die secunda Septembris Millesimo quingentesimo secundo Pontificatus nostri anno undecimo.

XXVII.

Harum litterarum fuleus præsidio Episcopus Placentinus Melgario, & auxiliariis domus Scalabiana sue Diocesis structuram intendit. Guadalupe vero hac concussus reuocatoria in Urbeni aduolans, ab eodem Alexandro obtinuit, ut hæc postrema reuocarentur. Sed dum ante emanatam Bullam Alexander decederet, eam post biennium à Iulio ab impetrauit, ut ea ipsa in registro anni 1504. apponenda constaret.

XXVIII.

Veneris itaque Valerian, conuictum sibi concessum capiti inhabitare, acque inde maiores viros addere sue nouellæ Congregationi per desertas loca dispersa. Non audebat ad priora domicilia Extronse Dure, neque in Castellam sedire, favebat enim impensè Reges Catholici Regularis Observantia professoribus, Guadalupe aduersariis. Atque hi, ut viam præcluderent, qui sub specie maioris perfectionis, aut rigidioris instituti ad Guadalupe conuictum transibant, hoc anno in Congregatione habita in prouincia Castelle, Præfide Vicario generali Marciale Bouliero statuerunt, ut in singulis prouincijs aliquot domus designarentur, in quibus sub nomine Recollectorum, qui vellent, religiosè, piè, & sub summa viuere rerum egestate. Ita factum, ut omnes ferme intra suas se continerent prouincias, & redemptibus, qui abierant, nequæretur nouellum institutum. Viros tamen subministrarunt Patres Conuentuales concessis tribus paruis conuentibus, ad quos etiam aliqui ex ipsis transibant. Inter istas aduersitates fluctuabat hæc humilis Custodia, donec restituta per Patres prouinciæ sancti Iacobi, quas ab hac Custodia diuulerant, Conuictum præcipiente Capitulo generali Romano anni 1517. demum in Congregatione generali Toletana anno 1519 celebrata, in prouinciā sub nomine S. Gabrielis erecta est. Hæc veriora sunt illius exordia, quam ab alijs relata, quippe in antiquis monumentis narrata ab erudito quodam teste, qui præcipuis controuersijs, & contentionibus spectatur, & actor, interfuit, & à Bulla originali Iulij Secundi, quam in

Recollectoris
Hispania origo

re-

ANNO CHRISTI 1502. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 9. & 10.
ALEXANDRA VI. AN. 10. & 11. RELIGIONIS MINORVM AN. 299.

regesto anni insipientis dabimus, in qua forme omnia ista ad amissum re-
feruntur.

*Cherubini
Messanen.
fi.
Gonz. in prou.
Sici. con. 10.
Amarel. 4. p.
l. 8. c. 21.*

Hoc anno die 22. Martij decessit Taurominae Cherubinus Messanen-
sis, miræ poenitentiae, & vix solitarius, quam in Oratorio propè Coenobium san-
ctæ Mariæ de Insudorissimè in oratione, ieiunio, & sacrorum codicum le-
ctione transigebat. Secularis raro adittebat; sacris quotidie operabatur
cum lachryarum profusio, & quod diuinis rebus supererat, tempus colen-
do hortulo impendebat. Vbi decessisse auditum est, vniuersus confluxit po-
pulus, & vestimenta in particulas discidit. Sepulchro conditus est pecunia
in Ecclesia ad dexteram ingredientis. Post annos fermè nonaginta inuen-
tus est integro corpore, & illeso habitu, dignorique loco è terra eluato re-
positus, miraculis illuxit. Marcum Romanum apostemate quo per menses
octo laborabat, excisa lateris sinistri carne, & costula affecta, ad eius corpus in
illa translatione deprecantem sanauit. Annam Corbariam Tertij Ordinis san-
cti Francisci simili malo sub mammilla sinistra vehementer dolentem, par-
ticula vestis mirabiliter liberauit. Herniosos multos graui, & molesto visce-
rum erumpentium onere leuauit. In magna habetur veneratione per vniuer-
sam illam regionem.

XXIX.

*Polina de viris
mastr. prou. Tur-
cor.
Amarel. 4. p.
l. 1. c. 36.
P. Mart. Anton.
Pisanus
Paulinus Pifa-
nus.*

In provincia Etruriæ floruerunt paulo eis citra hoc tempus plerique Pa-
tres, vel litteris, vel pietate illustres. Ex vrbe Pisarum prodierunt Antonius
vnde religiosissimus pietate insignis, confessorius fororum S. Michaelletti, ar-
tis poëticae peritissimus; Paulinus (quem alij dicunt Liburnensem) statura
pusillus, animo, & virtute magnus, egregius concionator. Prouectæ ætatis
venit ad hoc institutum prius presbyter, & facundus prædicator. Per opti-
mas quasque Italiæ vrbes verbum Dei disseminauit, Philosophiam, & Theo-
logiam annis multis prælegit, & in vltima senectute Grammatica, & Rhe-
toricæ præcepta junioribus explicauit. Provinciam Etruriæ laudabiliter re-
xit, nunquam nouo, sed lacero habitu indutus, in oratione, & diuinis lau-
dibus assiduus. In senectute bona defunctus sepultus est cum Antonio præ-
dicto ad Coenobium S. Crucis propè urbem Pisarum. Ibidem insuper iacet
Laurentius Pisanus. Laicus aspectu venerabilis, vita commendabilis, pie apud
ciues opinionis, sua industria, & humili seruitute ingens lucrum fratribus ad-
uehens, & conuictui.

XXX.

*Laurent. Pi-
sanus.*

*Angelus Flo-
rentinus.*

*Franc. & Scar-
peria.*

*Leonard. Ecce-
sius.*

*Margar. Bon-
ciana.*

*Maria Ant.
Bagnesia.*

*Margar. Bon-
ciana.*

*Brigida à Mo-
nte acuto.*

In Coenobio Palensi extra Pratum, iacent Angelus Florentinus ardentissi-
mae charitatis, & confessionibus audiendis, & missis adiuvandis, opere, &
consilio indefessus, in oratione feruidus, in abstinentia, & poenitentia rigidus,
in prelatura mitis, & placidus. Franciscus à Scarperia adulescens summe
bonus, & simplex, in matrem morte preuentus, relicta magna pietatis opi-
nionè, Leonardus, alijs Bernardus Echellus Pratenfis, qui in sacello S. Bu-
stachij perpetuo orabat post solutas preces matutinas vsque ad auroram,
meruitque illum sanctum martyrem videre. Nullo vnquam die celebrare
omisit, neque a diuinis laudibus extra chorum remansit. Obijt anno ætatis
nonagesimo quarto, virtutibus, & bonis operibus illustris.

XXXI.

XXXII.

In eadem provincia floruerunt etiam religione, & pietate multæ sorores, XXXII.
præsertim in Monasterio S. Clare Florentino, Maria Antonia Bagnesia diu-
nis officiis perpetuo assistens, orationi semper intenta, erga próximos in-
genti flagrans charitate, benigna, patiens, misericors, sed erga semetipsam
valde seuera. Sorori suæ infectæ inferuens, ne absque sacramentis periret,
dum confessorium Fr. Cherubinum Malegonnellum exorat, vt administret,
& ille timet propius accedere Eucharistiam porrecturus, meruit vt diuino
modo ad os tabescentis è pixide transferretur. Margarita Bonciana, quæ
seminudam sororem suo habitu contexit, à Christo crucifixo, coram quo
precabatur, propterea commendata. Distincte illi proposita sunt diuinitus
cuncta mysteria sacratissimæ passionis, & in nocte Natiuitatis in commu-
nionem Eucharistica, vidit speciem pulcherrimi infantuli. Brigida à Monte
acuto,

ANNO CHRISTI 1502. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 9. & 10
ALEXANDRI VI. AN. 10. & 11. RELIGIONIS MINORVM ANN. 295.

scuto, quæ suum nomen vidit scriptum in tabula inter Virginis Mariæ pias ancillas, ab Angelis descriptas. Perpetua Ambrosij, quæ Christi compassa doloribus particeps esse voluit, inflicto sibi ingeniosè vulnere laterali, quo diu laborauit. Baptista Balduccia Christo in cruce passo frequenter exponebat suas passionis vehementis doloris cardiaci, cui ille suos pro humano genere toleratos dolores viua voce opposuit, omnemque depulit à misella afflictionem. Has secutæ sunt aliæ religiosissimæ sorores Anna Elena de Nobilibus, Veronica à S. Petro in Balneo, & Puritas Florentina.

Perpetua Ambrosij.

Baptista Balduccia.

XXXIII.

Hoc anno Tartari in Minori Polonia tranato fluuio Istula lato, & rapido, magnam Opatouiam combusserunt, & conuentum Minorum in castri formâ redactum, diebus quatuor obsederunt, eò etenim nobiles quique, & præcipui illius territorij incolæ cum sua substantia se reduxerunt. Occidit Cœnobij sacrista sagitta confossus, dum viriliter contra hostes castri portam defendit. Ceeiderunt autem, & ex Tartaris plurimi, eorumque Dux, qui tandem confusi recesserunt. Extat huius tanti beneficii à Deo recepti testis columnæ lateritiæ in loco vbi Tartarorum occisus est Antesignanus, erecta. Ab eodem autem tempore omnia nostra Cœnobia Tartaris peruia, cœperunt incastellari, siue ad castrorum modum fortificari.

Chron. Mss. Polon. ad huc annu Tartari obsident conuentu Opatouia.

XXXIV.

Creati sunt Episcopi Ludouicus de Sighen, Sacræ Theologiæ professor, Misinen sub Arch. Heracleæ per obitum Ioannis 13. Kal. Iunij. Antonius Gard etiam Theologiæ Professor, Libarien, in Hellesponto sub Archiep. Cyziceno 3. Nonas Iulij.

Ludou. episc. Misinen. Antep. Libarien.

XXXV.

Prope Felicianum Gallix Cisalpinæ oppidum, Diocesis Alexandrinæ cœsurgit Cœnobium S. Mariæ de Fonte sumptibus Antonij de Zois medici, & Bartholomæi de Mutis Tertiarj Franciscani constructum. Præfuit operi Fr. Carretus, iubente Aloysio de Monticello prouinciæ Ianuensis Vicario, qui domum acceptauit pro Obseruantibus hoc anno die 22. Maij. Postremum ponit Gonzaga prædictæ prouinciæ conuentum.

Con. Feliciani. Gonz. in prou. Gen. non. 52.

XXXVI.

Vniuersitas, & Incolæ Castri-Fortis Caietani petierunt, & impetrarunt ab Alexandro Pontifice, vt eis liceret in Ecclesiam Annunciatæ, in qua quædam laicorum Confraternitas instituta erat, introducere fratres Minores de Obseruantia, eisque contiguum construere Cœnobium. Exponi nobis fecistis die 16. April. An tandem ædificarint, aut ædificatum fratres postea deseruerint, incertum, vti etiam quid fecerint fratres prouinciæ Basilicæ, quibus concessa est facultas ædificandi Cœnobium in oppido, seu territorio Montis-Muri Tricaricen. Diocesis Sacræ religionis 6. Idus Ianuarij.

Con. Castri Fortis.

Con. Montis-Muri.

XXXVII.

Fratres prouinciæ S. Iacobi reg. obseru. intenti pijs operibus catechizandi, prædicandi, & sacramenta ministrandi in oppido Sobradily, quod à Ciuitate Roderici in Hispania distat leucis octo ad Septentrionem, habitabant in Eremitorio S. Marinæ P. M. ab oppido distante. Cum autem Valerianus Ordoñez de Villaquirano Episcopus Ciuitatensis in visitatione Diocesis experiretur quantum ille populus per doctrinam, & exemplum fratrum proficeret, & vir nobilis Ludouicus de Ocampo oppidi dominus, cum Beatrice Mexia coniuge rogaret, vt sibi liceret contiguum pro fratribus construere, monasterium, eremitorium, quod ad Ecclesiam parochialem prædicti oppidi pertinebat, liberè fratribus hoc anno concessit, facultatemque impertiuit Cœnobium addendi, quod breui peractum est. Sed post annos multos facellum præcipuum ædificatum est ex facultatibus à Ludouico, in hunc finem legatis; cecidit tamen circa annum 1612. & de reficiendo oppidi domini non semel inierunt consilium.

Con. Sobradily Gonz. in prou. S. Michaelis com. 16.

XXXVIII

Reformantur sub hunc annum Cœnobium Rothomagensè in prouincia Franciæ, & Custodia Normandiæ per Stephanum Herau Vicarium Archiepiscopi Rothomagensis, & Ioannem Bassier, ac Petrum Dare locumtenentes iudicum quorundam secularium, ad hoc ab Archiepiscopo, & ciuibus auctoritate Apostolica deputatorum, qui domum tradiderunt Oliuero Maillardo,

Con. Rothomagen. reformatur. Reg. Alex lib. 193. fol. 279.

ANNO CHRISTI 1502. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 9. & 10.
ALEXANDRI VI. AN. 10. & 11. RELIGIONIS MINORVM ANN. 295.

do, alijsque fratribus de Obseruantia. Et Nouesianum, siue Nussianum in Germania IV. M. P. infra Coloniam Agrippinam, à Raymundo Gurcenſi S. R. E. presbytero Cardinali tit. S. Mariæ nouæ, per Germaniam, Daciam, aliasq. terras Legato à latere iussu est reformari per Archiepiscopum Coloniensem, & Abbatem Larensem Ord. S. Benedicti, & Abbatem in Zona Ordinis Præmonstratensis. Et Aquense, siue Aquisgranense Leodiensis diocesis, in quod introduxerunt Patres Conuentuales hoc anno fratres Colletaneos, timentes se ab eodem Raymundo Cardinale ad reformationem acceptandam cogendos; deinde anno 1506. die decima mensis Augusti se fratribus de Obseruantia coniunxerunt, ac deinceps fratres de Obseruantia appellari cœperunt. Habet autem hoc Cœnobium insignes reliquias nobilibus thecis inclusas, multam suppellectilem argenteam, capacissimum templum, multis facellis distinctum, Studium insuper Philosophicum, & Theologicum, Groningense in Frisia Occidentali, sed capta à Geuzijs vrbe opulenta quidem, & populosa, Duce Mauritio Nassouio anno 1594. dirutus est conuentus, & conuersus in scholam, & Ecclesia in palmariam, siue in aulam ludi palmarij. Præfuit hic aliquando vir venerab. Matthias Bether, qui non semel visus est in sacrificio missæ à terra subleuari. Dordracense, in Hollandia à Gauda vrbe V. M. P. ab Vltralecto VII. M. distans olim prouinciæ Coloniz, nunc Germaniæ inferioris.

In Foro Flaminij, seu vrbe Fulginei, hoc anno Clarissis datum esse monasterium sub titulo S. Claudij, idque olim spectasse ad sorores Benedictinas, & nunc inhabitatum à numeroso choro Clarissarum scribit Gonzaga; sed ædificatum ab ipsa S. Clara anno 1229. impensas ministrante Gregorio IX. scribit Iacobillus in suo nupero opere de vrbe Fulginate. Clariorem notitiam ædificij, & reformationis dabunt litteræ Iulij II. quas nos dabimus in regeſto sub annum 1507. Circa hunc annum reformatum est insigne monasterium Clarissarum extra muros vrbis Olyſſiponensis per sororem Eufraſiam, virtute illustrem, concessa sibi facultate ab Alexandro Pontifice per diploma Apostolicum à Rege Lusitanorū Emmanuele impetratum, concessio regimine Fr. Alphonso Portugallensi Obseruantum Vicario, scribit Marcus illa vrbe oriundus. Duæ insuper hoc anno domus sororum tertij ordinis constructæ sunt, vna in colle è regione fermè prædictæ Vrbis Fulginatensis ad Oppidum Montis Falcis, diocesis Spoletanæ sub titulo S. Leonardi; altera sub inuocatione S. Claræ intra Piscis Oppidi in Etruria ambitum, ex facultatibus relictis à Catharina Bartholomæi Piscienſi ea lege, vt duæ ipsius neptes pro huius instituti sororibus monasterium ædificarent. Domus est capacissima quinquaginta, & plurium sororum. Ecclesiæ domus sororum tertij Ordinis reformatarum S. Martini extra muros oppidi Bopardienſis, Diocesis Treuirensis multas hoc anno Pontifex concessit Indulgentias. Domus autem hæc ante annum 1440. recipiebat confessarios extraordinarios Minoritas ex Cœnobio Confluentino,

Eliberia, siue Eluira de Figueroa, Feriani comitis filia, Mareſcalli Peraſani de Ribera vxor, Pacensis Diocesis, periit, & obtinuit hoc anno, vt sibi liceret monasterium Clarissarum triginta trium in reuerentiam totidem annorum, quibus Christus in sæculo vixit, sub obedientia fratrum Obseruantum construere, prope eremitorium Conceptionis B. Mariæ Virginis; territorij, seu oppidi de Fraxincto, & condiciones quasdam apponere, legesque præscribere, *Christiana deuotionis affectus*. 15. Kalen. Februarij. Liberam eremitorij possessionem ei concessit sub huius anni finem Alphonsus Manrique Episcopus Pacensis; ei tamen interminabiles lites excitauit circa vendicandum sibi eremitorium, aut prouentus, & fructus Parochus S. Catharinæ, prætexens membrum esse suæ Ecclesiæ, neque terminari potuerunt vsque ad annum 1606. quo Paulus V. adiudicauit Sororibus plenum, & liberum eremitorij dominium. Et si verò fabricam accelerari curauerit Eliberia, non nisi

XXXIX.

XL.

ANNO CHRISTI 1502. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 9. & 10.
ALEXANDRI VI. AN. 10. & 11. RELIGIONIS MINORVM ANN. 295.

nisi anno 1506. introduci poterant sorores, quarum primæ magistræ euocatae sunt quinæ ex monasterio Safrano.

XLI.

Aliqui ex Obseruantibus cupiditate hæreditandi bona parentum allekti, dum in hac societate id nullatenus liceret, tranſibant ad consortium Conuentualium, quibus ex Pontificum indultis, & declarationibus æquum erat hæreditare. Monitus Pontifex huiusmodi cupiditatem restinxit, decernendo neque fratribus tranſeuntibus, neque Conuentibus horum intuitu tales Pontificum concessiones suffragari. *Cum intellexerimus.* Die 5. Aprilis. Cum Minister generalis Aegidius Delphinus multa immutaret, & auderet in familia Obseruantum contra litteras Apostolicas, & exemptiones eisdem concessas, idque insinuaret à se fieri virtute potestatis sibi concessæ contra tenorem litterarum à Pontificibus emissarum pro concordia vtriusque instituti, declarauit Pontifex nihil tale se contulisse, neque velle, vt ea, quæ stabilita erant, immutarentur. *Cum sicut accepimus,* die 13. Ianuarij.

Obseruantibus nullatenus licet hæreditare.

XLII.

Fratribus, & Conuentui S. Mariæ de Angelis Oppidi Brutensis Diocesis Colonienſis, quem diximus, ab Hermanno Archiepiscopo Colonienſi egregiè fuisse constructum, multisque insignibus reliquijs exornatum, Raymundus Cardinalis Legatus supra memoratus multas concessit Indulgentias, & quas elargitus erat Hermannus amplissimas confirmauit. Numerosam Confraternitatem Sanctæ Annæ in Ecclesia Minorum Oppidi Andernacensis Diocesis Treuirensis idem Cardinalis confirmauit, multisque commendauit Indulgentijs.

An. 1498. n. 35 & an. 1500. n. 34. Con. Brutensis.

Con. Andernacensis.

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 10. & 11.
ALEXANDRI VI. AN. 11. RELIGIONIS MINORVM. ANN. 296.

ARGVMENTVM.

Franciscus Ximenius Academia, & urbi prospicit Complutensi. Habentur comitia generalia spe consequenda unionis, minime sequuta. Moritur Alexander VI, succedit Pius III. & paulo post Iulius II. qui Dominicum Card. Grimannum suo loco substituit Ordinis Protectorem. Clemens Grossus Ruuerus Sixti IV. nepos fit Cardinalis. Ioannes Guadalupensis suam Congregationem fratrum de Caputio indefesse promouet, & defendit. Renouantur controuersia circa Conceptionem B. Virginis Maria, quibus Pontifex modum præscribit. Moriuntur Bernardinus a Fossa, alijque p̃y viri, & Ludouica Sabauda. Instituuntur Episcopi. Multiplicantur Coenobia.

Gomel. de reb.
Ximenij lib. 3.

d
An. 1502. n. 9.

e
Ibid. n. 10.

Ximenius Aca-
demia, & Vr-
bi prospicit Cō-
plutensi.

FRANCISCVS Ximenius Archiepiscopus Tole-
ranus sub finem præcedentis anni Complutum profe-
ctus surgenti Scholæ, de qua supra a diximus, fasti-
gium impositurus, cui nuper dum Toleti, vti narraui-
mus e, commoraretur, decies centies nummum per-
petuò percipiendum è prouentibus Regijs compara-
uerat. Ea prima (vt aiunt) Academiæ largitio ab
eo facta fuit quod tam benignum, & munificum,
principium spem ingētem studiosis dedit futuræ pro-
pediem maiestatis. Cum autem hoc anno sexto Idus Martias Ioanna Prin-
ceps Catholicorum Regum filia, Philippi Ducis Burgundiæ coniux, felici par-
tu Ferdinandum infantulum Compluti peperisset, eumque Ximenius magna
solemnitate viris Principibus, & Episcopis præsentibus baptizasset, occasio-
nem hanc peropportunam Complutum ornandi, & augendi nactus, vestiga-
lium immunitatem à Regina Isabella, puerperæ genitricis, petijt pro Com-
plutensibus, apud quos tantus Princeps natus esset; vt quoniam liberalibus
disciplinis in eo oppido domicilium parabatur, liberi quoque à regijs exa-
ctionibus perpetuò essent: ita enim breui futurum, vt locus insigniter illu-
stratus, & adauctus, Hispanam iuuentutem ad studia exercenda inuitaret.
Facile in publica lætitiâ impetratum est: in hunc vsque diem ad beneficij
impetrati monumentum, Complutensis respub. Ferdinandi cunas, & crepun-
dia seruat.

Dum omni hilaritatis genere regius Comitatus ob natum puerum Com-
pluti se oblectat, casus Ximenio inopinanti oblati est, quo animi sui leni-
tatem declararet. Postquam Reges Complutum venerunt, Ximenius silen-
tium opinor captans, aula sua alioqui capacissima relicta, longè ad Vaennæ
cuiusdam domum commigrauit: quæ in via maxima ad Guadalfajare portam
est. Ibi strepitu insolito interpellatus, quid rei esset? ministros rogat: qui
vincum quendam capite plectendum à liçtoribus duci respondent. Processit
ad fenestram, & de crimine per liçtores edoctus, ne vltius procederent,
vincumq; solui iussit, vt quo vellent, abiret: hoc sacræ suæ dignitati pietatis ergo
concedendum esse dictitans. Placuit omnibus Ximenij factum, coque gra-
tius, & iucundius fuit, quòd die hilaritatis & lætitiæ pleno, quo regius puer
in hanc lucem editus fuerat, nece hominis, quantumlibet noxij, oppi-
dum pollui, & funestari videbarut.

Anno

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 10. & 11.
ALEXANDRI VI. AN. 11. REFORMATIONES MINORVM. (ANN. 296.)

Anno ultimo postremi sæculi, diximus Petrum Alvarum Capralem Præfectum classis Indiæ à Brasilia, vbi appulerat, Minoritam vnum cum Gaspare Bemio in Lusitaniam ad Regem Emanuelē misisse, qui referrent terræ gentisque conditiones, & statum, quantumque conferret rebus Lusitanis, si Deo Regique subderetur. Misit itaque hinc anno Romanos exploratores, novos milites, novosque fidei Magistros Minorites, Italici maxime generis, qui forti magis animo, quam prospero eventu barbaræ gentis conversionem intenterant. Namque ante partem eius lingue notitiam, dum Euangelium Christi incessanter inculcant, à Barbaris primum cum admiratione auditi, mox contempti, demum malè habiti, & à finibus expulsi. Vnus ex ijs in traiecto fluminis ignoti submersus, celebre illi ab se nomen dedit: *Fraxis* quippe *flumen* exinde appellatum; reliqui subito coëctis in aduenas illius loci incolis interempti. Hi primi numerantur Brasiliæ martyres, quorum sanguine irrigata, aliquot post annis fructus produxit cumulatissimos. Plurimos habent hic Minoritæ strictioris Observantiæ Conventus, religiosi optimisque viris redundantes, qui nuper in vnam coaluerunt provinciam.

An 1500 n. 10.
Gusman in hist.
Indica lib. 3. c. 42
Maffei lib. 15.
Daga lib. 1. c. ult.

Missi ab Brasiliam Minoritæ.

Trucidantur

III. Habita hoc anno Comitia generalia in Cœnobio Trecenti in Gallia scribit Petrus Rodolphus; alij volunt coacta in conventu Blesensi, & I. Marcus Vlyssiponensis fuisse celebrata anno præcedenti. Certe non nisi hoc anno, vel potius sequenti, & in conventu Trecenti, sed non sub Iulio II. vt scribit Rodolphus, convocati sunt præcipui Patres ex reformatis, Ministro generalis subiectis, & ex fratribus regularis Observantiæ sub Vicarijs provincialium, & generalibus vtriusque familiæ Cismontanæ, & Ultramontanæ viuentibus, nec non ex Conventualibus, licet hi ægre accesserint, præsertim ex Italia. Ministro generali non parum offensi, quod reformatos, & Observantes sibi prætulerit. Etenim vbi primum intellexit obijisse Oliueriunt Maillardi (vt diximus anno præcedenti) opere, & sermone apud Regem, & Principes potentem, sui instituti Regul. Observantiæ defensorem, Parisios celeriter contulit, vbi sub prætextu reformationis, Guardianum magni Conventus à munere absoluit, substituitque vnum ex reformatione B. Colettæ, cuius opera vsus est in restituenda amplissima domus disciplina. Hinc sibi Regis, Procerum, & Prælatorum Ecclesiasticorum animos conciliavit, prætexens vbiq; Ordinis reformandi desiderium. Sub festum Transfigurationis S. Antonij ad 15. Februarij congregavit, vt dixi, in cœnobio Trecenti ex tribus familijs digniores Patres, dixitque se summopere cupere Ordinis vnionem, vtque in tot partes discissus, in vnum corpus coalesceret. Id & facilius se consecuturum sperabat, si laxioribus strictioris vitæ sectatores præferret; vtque hi sibi sub vno capite subderentur, cogitavit Regularis Observantiæ professores sub Vicarijs viuentes vnire reformatis, qui sub suo debebant imperio.

Rodul. fol. 244.
Marc. l. 7. c. 37.
Capitulum generalis Trecenti.
104.
Reg. Iul. lib. 4.
fol. 43.

An. præc. n. 24.

Minister generalis reformationis ordinis præfatus de fiderium.

IV. Destitutis itaque Ministris, & Custodibus Conventualibus substituit, siue Observantinos, siue ex suis reformatis, sed ne fortè ex ambitu prælationis reformatum vitæ genus aliqui venditarent, statuit ne vllus ex ijs, qui deformatè, aut laxius vixerunt, eligi possent in superiores, nisi postquam per septennium cum Observantinis, aut reformatis laudabiliter vixisse probarentur. Ne verò prælaturam adepti ad pristinam laxitudinem diuturni iniperij licentia redirent, præcepit ne ultra triennium regimen præstarent. Et ne Observantini sui status iacturam, aut disciplinæ corruptelam sequi possent, ad firmiorem cautelam indulgit, vt constituta, & privilegia à Concilijs Basileensi, & Constantiensi, ab Eugenio Pontifice, & successoribus decreta, in Archivio supremi Parlamenti reponerentur, vt inde desumi possent, quotiescunque eorum munimine se in suum statum, si aliquando deperditum, vellent vindicare. Idque insuper adiunxit, quod si viderent Ministros, aut Custodes à recta via in laxam deflectere, liceret

Studet Observantes in sua habere sententiam.

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 10. & 11.
ALEXANDRI VI. AN. 11. RELIGIONIS MINORVM ANN. 396.

ab eis recedere, sibi quæ aggregare quodquæ vellent illud institui genus amplecti.

Sed fr̃s fr̃s i

Ad hæc Vicarij Reg. Observantiæ provinciarum Franciæ, Turoniæ, Burgundiæ, Aquitaniæ, atque Britannæ, alijque non pauci discreti viri eiusdem familiæ, invito per aliquot dies consilio, responderunt, se nihil eorum, quæ proposita erant, concludere posse absque assensu Vicarij generalis, & reliquarum provinciarum familiæ Ultramontanæ Vicariorum conspiratione in Comitij generalibus anno 1505. habendis exprimenda. Cernens autem Minister, se nihil eorum, quæ proposuerat, assequi posse, Lutetiam profectus, iussit illuc convenire Discretos cœnobiorum provinciarum Franciæ, & Ministrum, ac Custodes, præcipuosque Guardianos absoluit, & ex reformatis sibi subditis alios substituit, ac Bonifacium de Ceua strictioris Observan. Ministro adhaerentis, virum probum: optimæ apud omnes opinionis, celebrem concionatorem provinciarum præfecit Ministrum. In alijs etiam provincijs similiter operatus, putavit brevi, & nullo negotio se vniuersi Ordinis vniōnem consecuturum, fautoresque studuit habere Regem, & Proceres prædictos.

Conuentuali-
bus inusur.

Traduntur
conuentus præ-
cipui Observan-
tium in Belgio.
Vide anno 1505.
num. 14.

Indignati Conuentuales se à Ministro generali, ex ipsis assumpto, ita contemnatiliter haberi, ut vbiq; eos ab officijs deturbari, & reformatis sibi subiectis voluerit inferiores, in plerisq; locis, præsertim in provincia Franciæ, præuenire eius conatum, & ad Observantes, vicarijs parentes, transire decernerunt. Itaque tres præcipuas domos Bethuniensem, Ipreensem, & Gandanensem, Tornacensem, Attrebatensem, & Morinensem, diocesum (quarum prima erat Custodiæ Attrebatensis, & posteriores Custodiæ Flandriæ) Observantinis dederunt, seque ad illorum mores composuerunt. Id ubi rescivit Aegidius Minister, coepit exposulare Vicarium Observantum prædictæ provinciarum, quod contra tot Pontificum Bullas, à nobis suis locis exscriptas, ausus sit illos conuentus admittere, præcepitque, ut inde sibi subditos remoueret. Hic verò pacis studio omnem suam in Ministrum transtulit potestatem, ut recedere compelleret, expressa in albis schedulis propria syngrapha, ut sui libentiùs obedirent. Missus, qui exequeretur, Bonifacius provincialis Minister, & Bethunij, licet egrè, obtinuit, non tamen Gandavi, aut apud Ipreenses, dum vrbium Rectores id permittere absque licentia, sui Principis Philippi Archiducis, qui in Hispaniâ, eam provinciam recturus, abierat, sibi non licere constanter affirmarent. Acriter, & longo tempore inter partes litigatum fuisse, sæpiusque ad sedem Apostolicam appellatum ab Observantinis, ut iniurias repelleret, lego in regeſto Pontificio Iulij II. qui anno sequenti, & sub alterius initium causam omnem commisit Abbati monasterij sancti Iacobi Leodien. Decano S. Petri Louanien. Leodien. Diocesis, & Ioanni Seuerini Canonico Parisien. qui demum sententiam pro Observantibus tulerunt. Atque hæc hisque similia ita commouerunt in Aegidium Patres Conuentuales, ut tandem obtinuerint hominem ab officio remoueri.

Observantini insuper ferre non poterant, se tot Pontificum, Conciliorumque generalium decretis munitos, & fauoribus vbiq; multiplicatos, magno disciplinæ decremento ad consortium Conuentualium, à quibus restituendæ Regularis Observantiæ titulo recesserunt, artificiosè sub specioso titulo vniōnis reduci. Vnde licet denuò sub mensem Augusti in cœnobium Raptisani, provinciarum Aquitaniæ præcipuos Patres, maximè Vicarios Franciæ, Turoniæ, & Burgundiæ congregauerit Generalis Minister, & Legatum Apostolicum in Franciâ hærentem habuerit fautorem, nihil potuit extorquere circa vniōnem tunc ineundam, præter quosdam articulos ab Observantinis porrectos, & totius rei peragendæ in Comitij generalibus vniuersi Ordinis constitutū.

Inde profectus in Hispaniam, dum illic etiam suum vrgeret desiderium, & vniōni introducendæ præstituit fundamenta, multorum contradictione eius euer-

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 10. & II.
ALEXANDRI VI. AN. 11. RELIGIONIS MINORVM ANN. 296.

euertitur consilium, mutato etiam rei Ecclesiasticæ statu. Breuiter cui valde fidebat, moritur Alexander Pontifex 15. Kal. Septemb. diuersas inter homines affecutus opiniones. A multis laudatus, multa etiam fecisse sacra illa dignitate indigna, carni, & sanguini nimium addictum alij rocentent. Successit Franciscus Picolomineus Cardinalis Senensis, Pij II. nepos, Diaconorum primus, religione, morum integritate, & plurima virtute clarissimus, electus 10. Kal. Octobris, octavo Idus eiusdem ad Laetranum coronatus à Raphaelē Cardinale Riario S. R. E. Camerario, & Archidiacono, Pij Tertij nomine assumpto. Sed parum superuixit, dies enim viginti sex in Pontificatu perogit, decedens hoc ipso anno 15. Kal. Nouembris, sepultus in Vaticano iuxta auunculum Pium Secundum. Post hunc creatus est Iulianus de Ruuere Sauonenfis, Cardinalis Ostiensis, Sixti IV. ex fratre nepos, Ordinis Minorum Protector, vocatus Iulius Secundus, cuius auguratio incidit in Kal. Nouemb. & coronatio per prædictum Raphaelē Riarium ante fores Basilicæ Vaticanæ in sextam Kalend. Decembris. Parum autem post adeptum Pontificatum Protectorem Ordinis constituit Dominicum Cardinalem Grimannum, Patriarcham Aquileiensem, virum doctissimum, & solertissimum.

Moritur Alexander VI.

Succedit Pius Tertius.

Hic Iulius Secundus.

IX. Fratrem habuit germanum Iulius Bartholomæum Minoritam, quem Episcopatu Ferrariensi, & Patriarchatu Antiocheno decorasse Sixtum Quartum scribit Ciacconus, & nos diximus alias ex monumentis manuscrip. conuentus Sauonenfis, in quo educatus est, sed Ferdinandus Vghellus in suo Ferrariensium Episcoporum catalogo regularis instituti non meminit, & Patriarchatum ei tribuit Ierosolymitanum. Alium Minoritam hoc ipso anno parum post suam assumptionem Cardinalatus honore insigniuit Iulius, Clementem Grossum Ruuerum Sauonensem sororis Sixti Quarti filium, Episcopum Mimatensem, cui nescio quem alium Episcopatum Mendensem affigunt Rodolphus, & Ciacconus. Primum obtinuit titulum sancti Clementis, inde 12. Apostolorum. Obijt Romæ anno 1505. die decimaquinta Augusti. Per annos tredecim caruit religio isto Cardinalatus honore. Etsi enim sub Innocentio VIII. decesserint Gabriel Rangonius anno 1486. & Petrus de Fuxo anno 1490. Cardinales Minoritæ, nullum ille, aut Alexander VI. substituit ex hoc instituto virum, cum eum omnes fermè Prædecessores cursum retinuerint, vt ab eo tempore, quo in Ordinem hic decor inuectus est, pauci elapsi sint anni, in quibus sacro Collegio Cardinalium adscripti non sint Minoritæ. Et quidem Alexander paucis, ijsque exiguis beneficijs religionem deuinxit, siue quod illa Iuliani Ruueri, Alexandro infesti, protectioni commendata, eius partes sustinuerit; siue, quod verius est, Alexander coenobitas frigidè sit persecutus.

Fr. Bartholomæus de Ruuere Iulij Secundi frater.

Clas. in vita Iulij II.

Anno 1479 n. 15. Fr. Clementis de Ruuere Card.

X. Ioannes Guadalupensis, de quo anno diximus præcedenti, hoc anno in Urbem venit, adcoque dexterè suum peregit negotium, vt sub ipsis Iulij II. augurationis auspicijs, ipsoque coronationis die amplissimas sibi cõferri impetrarit facultates inchoatam reformationem promouendi. Diffusum concessæ potestatis diploma, Rationi congruit 6. Kal. Decemb. editum, damus in regeſto. De quinque conuentibus à Guadalupensi iam ante hunc annum possessis, qui in Bulla referuntur, partim iam diximus, partim opportunè dicemus.

m Num. 35. Faut Pontifex Ioanni de Guadalupo.

XI. Multæ fuerunt sub hoc tempus controuersie inter Dominicanos, & Franciscanos, aliasque his adhzrentes religiones, circa Conceptionem B. Virginis Mariæ. Occasionem dederat antè aliquot annos Ioannes Trithemius Abbas, qui scripto libro de laudibus S. Annæ Matris Deiparæ, in septimo capitulo asseuerabat, B. Virginem ab originali macula non sanctificatam, sed præseruatam fuisse. Huic se se opposuerat ex Dominicanis Vuigandus Cauponis, concionator Francofordiensis. Orto inter eos litterario bello, cum plures Trithemius in Vuigandum ad scribendum, & impugnandum exciuisset: quanquam operante Vdalrico Kreitunicio, Rectore vniuersitatis Coloniensis.

Controuersia noua circa Conceptionem B. V. Mariæ. Brou. 20. 1503. pp. 10.

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 10. & 11.
ALEXANDRI VI. PONT. MAX. REIG. 3. MINORVM ANN. 296.

*Bina palinodia
circa Concept.
Virg. Mariæ.*

*Decretum Pa-
risiense circa
istam materiã*

*Aliud Colonie-
se, & alterum
Moguntinum.*

*Pontifex cupit
scire turbas
ex hac contro-
uersia ortas.*

*Specul. Min. tra-
ct. 79.*

loniensis, & Thomas Scoto professore in eadem Theologia, pacem cum VVigando iniunxit, Dominicanos tamen plerique Carmelitæ, & Minoritæ diuexantes, occasionem dederunt, ut illi ad Alexandrum prouocaret.

Interea interuenit post, anno scilicet 1497. cum Ioannes Verius Gallus, Doctor Theologus, ex illis Dominicanis, in oppido Deppe Rothomagensis Diocesis, pro concione ad populum, plurima de sanctificatione B. Mariæ Virginis in festo Conceptionis eiusdem differuisset, ad Vniuersitatem Parisiensem citatus, die 15. Septembris, non minus quam VVigandus Colonie palinodiam recantant. Postridie, hoc est 17. mensis Septembris, apud S. Maturinum in vrbe Parisiensi, LXXXII. Theologiæ professores, omnes in eadem Vniuersitate viri doctissimi de rigore promoti, in præsentia totius Vniuersitatis, vno ore, vnaque sententia statuerunt, & determinarunt; Quod nemo deinceps præfata Vniuersitati adscribatur, nisi se huius determinationis, quod videlicet Beatissima Dei genitrix, & virgo Maria, semper ab originali macula fuerit immunis, & præseruata, assertorem, silentiumque propugnatores, pro viribus futurum, confirmet iuramento.

Facultas etiam Theologica Vniuersitatis Colonensis anno 1499. & Facultas Maguntina anno 1501. similiter decreuerunt, & statuerunt, ut prænumeratis annis narrauimus. Quare tot Vniuersitatum in hac materia consensu Minoritæ, alijque cum Dominicanis acriter decertabant, & illi vicissim contra depugnabant. Ab hac concertatione scandala multa in populis orta, & discordiæ non parue inter Prædicatores, & Minores. Iussit Alexander, ut vtriusque Ordinis Protectores remedium adhiberent. Anno itaque præterito die vltima Martij Oliuerius Cardinalis Neapolitanus Episcopus Sabinensis, Ordinis Prædicatorum Protector, & Georgius Cardinalis Vlyssipponensis, Episcopus Albanus, Ordinis Minorum vice-Protector, statuerunt ne de hac materia amplius prædicaretur, neque coram laicis ageretur. Sed cum insigne hoc, & singulare Virginis priuilegium, silentio premi non posset, & in eo populis inculcando, aliqui excederent oppositam opinionem condemnantes, hoc anno Alexander Pontifex, editis his litteris, innouandam iudicauit Sixti IV. de hac controuersia constitutionem.

Ad futuram rei memoriam.

Illius, qui se pro Domini gregis saluatione in præcium immolari non abnuat, vices quanquam immeriti, gerentes in terris, circa ipsius excubias, gregis nos sollicitis congruè vigilijs intendere, ne contagiosos depascant feratus, & nimia curiositas superstitionem, & superstitio errores, & scandala parturiant, & ea quæ ad occurrendum erroribus, & scandalis huiusmodi per prædecessores nostros salubriter ordinata sunt, quibusuis sublati impedimenti obsetuentur. Dudum siquidem à fel. record. Sixto Papa IV. prædecessore nostro litteræ emanarunt tenoris subsequenti. Sixtus Episcopus seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Graue nimis gerimus, & molestum, &c. *vti habetur in corpore iuris inter extr. tit. de reliq. & vener. Sanctorum, & nos ex scripsimus anno 1483. Deinde subiungit.* Cum autem si-
cut non sine animi molestia accepimus, nonnulli diuersorum ordinum religiosi effectum litterarum prædictarum forsitan ignorantes, aut illas temerarijs ausibus contemnentes, in sermonibus, & prædicationibus ad populum, & alias publice per diuersas Ciuitates, & Terras varias opiniones circa contenta in ipsis eisdem litteris, contra earum tenorem in medium proponere, & quidam vnum, alij verò reliquum affirmare non erubescant, ex quibus in populo variæ opiniones imprimuntur, & scandala non modica generantur. Nos, ad quos ex debito Pastoralis officij pertinet à sancta Dei Ecclesia (quantum nobis ex alto conceditur) scandala remouere, volentes scandalis huiusmodi (ut tenemur) opportunis remedijs occurrere, motu proprio, non
ad

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 10. & 11.
ALEXANDRI VI. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 296.

ad alicuius super hoc nobis oblata petitionis instantiam : sed de nostra mera liberalitate, & certa nostra scientia, autoritate Apostolica, tenore presentium decernimus, & declaramus, præinsertas litteras, ac omnia, & singula in eis contenta perpetuis futuris temporibus, donec per Sedem Apostolicam aliter decisa, & ordinatum fuerit, inuiolabiliter obseruari debere. Quocirca vniuersis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac alijs locorum ordinarijs, & Ecclesiarum Prælati, & Abbatibus, & personis alijs in dignitate Ecclesiastica constitutis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis poena districtè præcipiendo mandamus, quatenus ipsi, & quilibet ex eis per se, vel per alium, seu alios, prædictas litteras, ubi, & quando expedire cognouerint, & quoties super hoc requisiti fuerint, solemniter publicari faciant autoritate nostra, litteras ipsas, ac in eis contenta inuiolabiliter obseruari; contradictores quoslibet, & rebelles, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, vel ordinis existentes, etiam si Mendicantium ordinum quorumcunque, etiam de Obseruantia nuncupatorum, Prælati, Ministri, aut alijs fratres fuerint, per excommunicationis, ac alias sententias, censuras, & poenas Ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo; iuuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis: & nihilominus omnes, & singulos, quos dictam excommunicationis sententiam eis incurrisse constiterit, & eorum quemlibet in Ecclesijs, dum maior ibi populi multitudo ad diuina conuenerit, excommunicatos publicè denuncient, & faciant ab alijs denunciari, ac ab omnibus artius euitari, donec ad cor reuersi, & poenitentia ducti, ab huiusmodi excommunicationis sententia absolutionis beneficium ab eadem Sede meruerint obtinere; ac legitimis super his habendis seruatis processibus sententias, censuras, & poenas huiusmodi, quoties opus fuerit, iteratis vicibus aggrauare, procurent. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus, priuilegijs, exemptionibus, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis personis sæcularibus, & regularibus, quorumcunque ordinum, etiam Mendicantium, & de Obseruantia nuncupatorum, professoribus ipsis, & ordinibus, tam per Mare magnum, & Bullam auream nuncupatas, quam per quascunque litteras alias Apostolicas, etiam à nobis emanatas, & iteratis vicibus approbatas, etiam ex quibusuis vrgentissimis, & maximis causis, & sub quibuscunque formis, & expressionibus verborum, & etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis, etiam talibus, quod illis nullatenus, vel non nisi sub certis modo, & forma inibi expressis, derogari possit, etiam motu, scientia, & autoritate similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, quibus omnibus, & eorum singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de eis ipsorumque tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per generales, etiam id importantes clausulas mentio, aut quæuis alia expressio, vel eorundem Ordinum alicuius ex eis personis intimatio habenda, aut alia exquisita forma obseruanda foret; tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum inserti forent presentibus, pro sufficienter expressis, & insertis habentes, quoad præmissa dumtaxat (illis alias in suo robore permanens) harum serie similibus motu, & scientia specialiter, & expressè derogamus, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter, vel diuissim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Ceterum, quia difficile foret ad singula quæque loca, in quibus expediens fuerit, originale deferri: volumus, & similibus autoritate, scientia, & motu decernimus, quod earundem presentium litterarum, transumpto manu publici Notarij subscripto, & alicuius Prælati Ecclesiastici, aut illius Curia sigillo munito ubique stetur; & eadem prorsus fides adhibea-

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 10. & 11.
ALEXANDRI VI. AN. II, RELIGIONIS MINORVM ANN. 296.

beaturni iudicio, & extra, ac ubi fuerit exhibitum, & ostensum in omnibus, & per omnia, prout eisdem presentibus staretur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, declarationis, mandati, derogationis, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit; indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo secundo, decimo Kal. Martij, Pontificatus nostri anno vndecimo.

Ancon. Amic. in
illius vita.
Rodul. l. 1. p. 91.
Cimarel. l. 9. c. 43.
Marc. p. 3. l. 7. c. 38.
Mortitur Ber-
nardinus à
Fossa.
Eius pueritia
& adolescentia

Hoc anno moritur Bernardinus à Fossa, Aprutij oppido, ab Aquila no- XIV.
tissima vrbe ad quartum ferè lapidem distante. Eius vitam ab Antonio Ami-
co illius consanguineo scriptam, hic maiori ex parte exhibeo. Amico, Scio-
laque parentibus ortus, atque octauum supra decimum annum agens, ita
Latinis litteris est eruditus, vt vel Iurisprudentiæ, vel rei medicæ satis com-
modè operam nauare potuisset. Qui à quodam præstantissimo Iurisconsul-
to, nec vulgaris existimationis viro, Aquilano ciue, Pace nuncupato, vtri
earum incumbere statuisset? interrogatus, rei medicæ pro patris voluntate,
respondit. Repetenti autem, cur non legibus? simpliciter retulit, se semper
audiuisse Iurisconsultos, ac causidicos omnes inferorum poenis destinari.
Quod sanè à veritate alienum Iurisperito contendente, imo rem medicam,
conscientiæ perniciosiorem asserente, quippe cum insciè, vel malitiosè pro-
pinatum pharmacum bona corporis lædat, longè præstantiora humanis,
quibus inscij, malique Iureconsulti sententia officit, narrante interim me-
dici cuiusdam inscitiam, cæterorum, quos ipse vocandos instituerat, auxi-
lium negligentis, pulcherrimum sibi filium, cuius caput equi pede percus-
sum, tumefactum fuerat, obiisse, vt ira succensus impium medicum occi-
dere constituisset. En mutata sententia Bernardinus, hisce verbis, & exem-
plis commotus Perusiam, quo legum facultati incumberet, statuit proficisci.

Illic plures iam studentem annos, ac Eremitæ cuiusdam concionem au- XV.
dientem repentina inuasit cogitatio: Quid agis, inquit, miser? tui parentes
vita functi sunt, fratribus vxores, ac liberi non desunt, præclareque cum
eis in rebus humanis agitur; sorores nupserunt, ipse solutus es: si cum ho-
minibus versaris, vitam inertem transigere non debes, sed omni ætatis tuæ
tempore insudandum: id quod sibi, vt honestè viueret, decreuerat facien-
dum, tametsi eum inferorum igni perinde addiceret, atque suum in scopum
sagittam arcus emittit. Præstat igitur (secum dicebat) Dei Opt. Max. amo-
re laborare, qui mihi ad vitam æternam consequendam peccata dimittet,
quàm hic semper insudare, ac igni tandem æterno destinari. Cuius cordi
admodum inhærentis sententiæ, quæ sæpè in eius mentem veniebat, & exci-
debat, post plurimorum dierum curriculum nihil penitus statuebat, quo
vsque à Marco à S. Maria in Gallo, dicendi perito, in summo scalarum ve-
teris Sapientiæ Perusiæ, mira D. Bernardini Senensis, qui tunc recens Aquila
dormiuerat, ac altissima, necdum plurimorum annorum serie audita mi-
racula narrante, illud primum, quod pro quodam puero admodum claudi-
cante vir diuinus operatus fuerat, perciperet prodigium; ob quod obstupuit,
pariterque à Spiritu sancto cor eius illustratum est, vt totum sancti viri, què
tum Aquilæ, tum Perusiæ concionantè audiuerat, præcibus tribuendo, memo-
ratam constituisset execqui cogitationem,

Diuino hoc excitus cæstro, quisnam concionaturus in proxima Quadrage- XVI.
sima Perusiam adueniret, vt ei suum explicaret propositum, percontatur: Cū
verò sibi diceretur, aut Ioannem à Capistrano, aut certè Iacobum à Mar-
chia esse concionem habiturum, Deo immortales habens gratias, plurimum
lætabatur. Quamobrem Iacobum ubi aduenit, allocutus, Petrutio Aquila-
no Sacerdoti, sibi in legibus condiscipulo charissimo, atque à pue-
ritiâ cum Grammatica simul erudirentur, socio, huiusmodi detexit arca-
num:

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IV LII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

num: Hic ei gratulatus, ut in sententia permaneret, multis est cohortatus. Quadam vero die, cum ad Cœnobium S. Francisci proficiscerentur, Bernardinus se Iacobum alloqui, precarique velle dicebat, ne suum Ioannis nomen mutaret: quod uti pulchrum sibi satis arridebat; ac quadam, cum cum ita parentes in baptismo vocauerint, veneratione complectebatur: Id cum Petrutio optimum videretur, adiumento se in hoc Bernardino fore pollicetur. Cumque Cœnobij claustrum (quod maximum est) ingrederentur, Iacobus ex aduerso in extrema claustri parte stans, cum nullo pacto eos cognoscere posset (quippe qui lippus, imbecillisque visus esset) hisce verbis clamauit; Salue frater Bernardine, hoc volo dicaris nomine, atque caue ne quid repetas. Quæ verba ei Spiritum Sanctum reuelasse, atque uti miraculum foret putabant, quod quæcunque in via dixerant, optime sciret, cum sic eos præuenisset: ut quemadmodum factum exitit, huic, quo vocauerat nomini, minimè repugnarent; atque ita omnes existimabant, cum is vir Perusiæ ea tunc existimatione, vita, ac sanctitate haberetur, ut eum, quisque sanctum iudicaret.

XVII.

Recipitur itaque ad habitum anno 1445. quarto Idus Martij, Bernardinus appellatur, & Eugubium ad tyrocinium subeundum destinatur. Non tamen illic, sed Stronconij ad tertium Nonas, al. Idus. Martias, subsequenter anni professionem emisit. Annis multis vixit sanus, & vegetus contra amicorum, & parentum expectationem, donec crebris flagellis, longo ieiunio, assidua oratione, & plurima corporis afflictione in febrem assiduam, quæ per mensem eum obsedit æstu quodam leui interius, haudquaquam exterius apparente, incidit, nihil prorsus Medicis, aut pharmacis proficientibus, ac totius corporis doloribus adeo affectus remansit, ut per septem alios menses ignita veste amictus sibi videretur, assidue vociferans, nullo in tanto cruciatu sibi existente solatio, nisi cum more pueruli lachrymas emitteret: nocte tamen, magis quam die excruciat, vigesima quarta quaque diei hora parturientis more affligebatur. Ad hæc sensu destitutus, ita quod interdum super scabellum sedens, vix se hominem esse cognosceret, alicuius tantum carnis stillatione nutritus, sæpissime in mortis articulo laborans diu vouit Bernardino, per Deum orans, ut cum tot, tantaque salutis beneficia in plurimos contulisset, iugiterque conferret, ipsi quoque tot cruciatibus affecto præsidio foret, pollicitans cum primum ita morbo leuaretur, ut sacra facere posset, se ad Dei Opt. Max. illiusque laudem, & gloriam quinques hostiam oblaturum. Quodam autem die mane post auroram parum, quid dormienti, quidam Franciscanus apparuit dicens, Vti vales Bernardine miser? male, inquit, penitusque deficio. Subijcienti vero, Tuum hunc nostri morbum? minimè respondit. Qui adiecit, scito ventum esse visceribus inclusum, qui cum nullo adhuc pacto exire possit, hac te molestia afficit: cura igitur, ut ægrotorum custos, hoc medico referat. Quamobrem adhibito per custodem remedio, è vestigio Bernardinus conualuit, ac primò Missarum votum in Dei, diuque Bernardini venerationem exoluit, ne illius virtute, consilio, ac meritis acceptæ salutis immemor esset.

Fit Minerva.

XVIII.

Maiori verò studio in religionis obseruantia progrediens, quotiescunque recordabatur suæ conuersionis à sæculo, toties in lachrymas prorumpebat, summum illud Dei beneficium recognoscens, quod ad securiorem vitæ statum eum reuocauerit. Peritiæ legum, quas egregie callebat, Theologiæ scientiam adiunxit, eaque prædicauit per Umbriam, & extra, fructus vbertate, ut mox concionator Apostolicus sit renunciatus. Sui ordinis munia prudenter obiit. A B. Ioanne Capistranensi Vicario generali ad prouinciā S. Bernardini, in cuius districtu natus est, amandatus, illam per annos decem optime gubernauit. In Dalmatiam, & Bosnam missus, multa præclare fecit, utramque gentem Ministri titulo regebat, inde

Eius munia in religione.

Annal. Minor. Tom. VIII.

F re-

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IVLLI II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

regressus magno fructu sermones habebat ad populum, vicos, & castella circuibat, modò catechizans, modò confessiones excipiens, modò alia exercens opera pietatis. In Curia Romana Procuratoris generalis munus sustinuit. Multis virtutibus illustris suauissimum tanquam rosæ, & lilij spirabat odorem, colloquentibus, sibique ipsi aliquando ægrotanti mirum aduehens solatium. Erga omnes afflictos, & pauperes, summa ei inerat commiseratio; & quos beneficentia non poterat subleuare, suauissimis verbis, & salutaribus doctrinis refouebat. Corpus plurimis modis vehementer angebat, crebris flagellis, ciborum abstinencia, aspero cilicio, hispida veste, duro lecto, somno breui. In cubiculo assidue coram Christo crucifixo orans, vbertim flebat, eaque copia decurrebant lachrymæ, vt, ne maderet habitus, strophium pectori soleret obducere. Bis ad Episcopatum Aquilanum à ciuibus postulat, & à Pontifice electus, humiliter oblatam dignitatem recusauit.

Eius virtutes.

Miracula.

Eius mors.

*An. 1479. n. 35.
Sepultura.*

Tantas hominis virtutes, insignemque pietatem Dominus confirmaturus, signis vt micaret, effecit. Muto loquelam signo crucis ori impresso; Paulo de Capponibus nobili Aquilano grauiter languenti, omnique salutis repetendæ spe destituto, præmissa oratione, tactoque pectore, in Iesu, & Sanctissimæ Trinitatis nomine salutem restituit. Christum Dominum in peregrini specie meruit videre, dum socio exponeret eiusdem apparitionem, factam discipulis in Emaus proficiscentibus. Tandem multis meritis plenus graui decumbens infirmitate, visione S. Bernardini vehementer confortatus in Domino obdormiuit in Cœnobio S. Iuliani extra Aquilæ Ciuitatem, anno ætatis 83. eiusque animam Vincentius Aquilanus Minorita gloriosam in cœlum efferri piorum operum præmium recepturam, conspexit. Anno 1515. Kalendis Decemb. noctu furtim à quodam Minorita sublatum corpus ad Cœnobium D. Angeli prope Fossam, de quo nos alias locuti sumus, translatum est, ibique honorificè conditum. Anno insequenti in Ascensionis Dominicæ vigilia eius ossa ante altare maius in arcula lapidea reposita, ibidem religiosè custodiuntur. In pulchra tabula ad altaris dexteram erecta, B. viri effigies, & miracula conspiciuntur. Eius vitam breuiter scripserunt Marcus Vlyssiponensis, Petrus Rodolphus, diffusius Antonius Amicus eius ex fratre abnepos, quæ cum Bernardini opusculis circumfertur. Quid autem ille scripserit, nos in peculiari de scriptoribus Ordinis catalogo recensuimus.

Obit Lud. Mantuanus.

Donefm. in hist. Mant. lib. 6. Marc. citat.

Hoc etiam anno mundo vale dixit Ludouicus Mantuanus, quem nobilissimæ Gonzagæ prosapiæ fuisse probabiliter existimat Hippolytus Donesmudus. ^o Habitabat in Cœnobio S. Mariæ Gratiarum prouinciæ S. Antonij, prope urbem Mantuanam, in quo hoc vitæ genus adolescentulus subiuit, & vixit in perfectissima religionis obseruantia. Abstinencia à cibis, charitate erga proximos, contemplatione cælestium erat admirabilis, & extasim frequenter passus per triduum aliquando videbatur vita destitutus, alias in altum è terrâ eleuatus. Inter reficiendum, dum in mensa communi fratrum quidpiam legeretur, quod ad Christianam pietatem, aut Dominicam spectabat Passionem, in lachrymas prorumpebat, neque vbertim, profluentes poterat continere. Sepultum putant consodales in sacello S. Antonij in muro prope turrin campanariam, vbi conspicitur effigies Minoritæ, beati viri notis, & signis radiorum caput illustrantium, obseruatione digna, magno lapidi insculpta.

Et Paulus Siculus.
Marc. citat.

Ac Iulianus Fabrianensis.

Tunc etiam ex humanis abiit in Cœnobio Mondragonij prouinciæ Terræ laboris Paulus Siculus, sui status, & paupertatis euangelicæ obseruantissimus. Puerulum in cunis suffocatum à matre sibi dū Missæ sacrificium absolueret, allatum crucis viuificæ impresso signo ad vitam reuocauit. Nec nō Iulianus Fabrianensis hoc anno obiit in Conuentu Montis Anani prouinciæ Marchiæ, post quinquaginta annos sanctissime in religione transactus. Fuit genere nobilis,

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IULII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

nobilis, Deo, & hominibus gratus. In oratione continuus meruit in Eremitorio Fabrianensi B. Virginem Mariam, & Angelum sibi colloquentem conspicere.

XXII.

Moritur hoc anno Ludouica Clarissa, Ludouici XI. Regis Gallorum cognata, & B. Amadæi Ducis Sabaudie filia, nupta Hugoni à Cabilone, domino Castri Guidonis, & Noseriti. Viro orbata reliquam vitam duxit in Monasterio Orbæ (oppidum est Vantuatum, siue Vandesium) in prouincia Burgundiæ, siue S. Bonauenturæ, sub prima regula Sanctæ Claræ, & reformatione Beatæ Colettæ. Vitam vixit religiosissimam, pietate, & virtutibus illustris. De ea scribunt Pingonius in Arbore Gentilitia domus Sabaudie, & Paradinus in Affinitatibus genealogiæ Sabaudie sub Amadæo 3. Duce; præter authores Franciscanos.

Necnon Lud. Sabaudie. Flum. 3. ordia. Marian. l. c. c. 22. Foder. in Monast. Euiasiacu.

XXIII.

Obijt hoc anno 5. Kal. Iulij in Conuentu S. Elizabethæ vrbis Tublensis in Lotharingia, Ioannes de Sorteyo, ex Sacræ Theologiæ Baccalaureo Christopolitanus Episcopus, Episcopi Tullensis suffraganeus, vti alias p. diximus; sepultusque est ante altare præcipuum. Assumpti sunt ad Episcopatus hoc anno, Rodolphus Heylesden sacre Theologiæ professor, ad Aiscalonen. in Palestina sub Patriarchatu Ierosolymitano 8. Idus Martij. Iacobus de Petrutijs sacre Theologiæ professor in Vniuersitate Neapolitana, de quo alias locuti sumus, Frater Germanus Ioannis Baptistæ de Petrutijs Archiepiscopi Tarentini, qui vitam B. Iacobi Piceni à nobis editam carmine decantauit heroico, ad Alarinensem in Regno Neapolitano sub Archiepiscopo Beneuentano per obitum Antonij, 8. Kal. Maij. Philippus Pinson S. Theologiæ professor ad Archiepiscopatum Tuamensem, & Episcopatum Enachdunensem vnitos in Hibernia per obitum Gulielmi, die 11. Decemb. Huius Philippi mentionem non habet Vvareus in suo Catalogo Archiepiscoporum Tuamensium. Ioannes Salernitanus ad Episcopatum Montis viridis, in Regno Neapolitano, tunc sub Archiepiscopo Consano per mortem Bartholomæi die 18. Decemb. Antonius de Roccamora ad Andren. in eodem regno sub Archiep. Tranensi per obitum Hieronymi de Porcarijs, eodem die.

Ioan. ep. Cbristopolis.

An. 1492. n. 29.

Rodulph. Afs. longa.

An. 1492. n. 23. & in lumine vitz B. Iacobi Piceni.

Iacobus Alarinen.

Philipp. Arch. Tuamen.

Ioan. ep. Montis Viridis.

Anton. Andren.

Con. Mole. Gonz. in prou. S. Nicol. con. 33.

Con. S. Lucie. Rodul. fol. 280.

Con. C. 33.

Con. S. Ele. intell.

Gonz. in prou. Carthag. con. 33.

Con. Vall. Barua.

Idem in prou. S. Andree. con. 22.

Mon. N. nienise sancte Clara.

XXIV.

Non procul à Mola Apuliæ oppido in tractu Bariensi, oppidani construxerunt coenobium sub inuocatione S. Mariæ de Passu pro Fratribus Regular. Obseru. annuente Alexandro Pontifice. Per M. P. distat ab Oppido Sanctæ Lucie in Sicilia Coenobium Sanctæ Mariæ Gratiarum Patribus Conuentualibus hoc anno concessum; eodemque tempore alterum hi Patres acceperunt locum ad oppidum Castri, vbi natus est vir insignis. Octavianus, Præconius, de quo suo loco dicitur. Vtrumque domicilium spectat ad prouinciam Siciliæ, & Custodiam Messanensem.

XXV.

In meditullio oppidi S. Clementis Conchenensis diocesis in Hispania sub ditione Marchionis Villenæ, constructum est hoc anno Coenobium pro Fratribus Obseruantibus, sub titulo S. Francisci, pro quo construendo quidam Alphonsus à Castello fundum, Vniuersitas oppidanorum sumptus contribuit.

XXVI.

Circa hunc annum constructus est Conuentus S. Francisci Vallis Entinæ in pago Luuez, non procul ab oppido, & arcē Hisdiniensi per dominum eiusdem pagi. Consecratum est templum, & anniuersarius dedicationis dies celebratur in festo S. Ioannis ante Portam Latinam.

XXVII.

In Vrbe Narniensi Monasterium erat Sororum Ordinis S. Augustini, sub titulo S. Crucis, in quo degebant triginta tres Sanctimoniales; sed cum, Abbatissa, cum viginti ex istis aspirarent ad strictiorem vitæ obseruantiam, & cuperent ad Ordinem S. Clare transmigrare, obtinuerunt ab Alexandro Sexto sub finem anni præcedentis facultatem ita faciendi; si quæ verò nolent eis associari, tribuit licentiam ad alia Monasteria Ordinis S. Augustini, vel arctioris abundi, iussitque, vt in Monasterio Ordo S. Augustini, & titulus S. Crucis supprimeretur, & deinceps regula, & inuocatio S. Clare introduce-

Annal. Minor. Tom. VIII.

F 2

retur.

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 10. & 11.
ALEXANDRI VI. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 296.

retur. Cùm verò super hæc nō essent expeditæ litt eræ ab Alexandro, obitu superueniente, Iulius II. hoc anno omnia sua Bulla confirmauit. *Rationi congruit.* 6. Kal. Decemb. Valde aliter transitum hunc ad regulam S. Clare narrat Gonzaga. Cùm verò Episcopus Narniensis, & Generalis Ordinis S. Augustini; ac ex Monialibus aliquot, prætenderent litteras Iulij fuisse subreptitias, & apud Auditorem Camere Apostolicæ diu de hac re controuerterent, tribus deuictos sententijs oportuit acquiescere, repetitisque litteris Iulius anno 1504. & 1506. iussit vt Vicar. prouin. S. Francisci Regul. Obseru. Monast. curam susciperet. Litteras postremas ad an 1506. dabimus in regesto.

* Gonz. in prou. 5.
Wand. mon. 14.

Mon. Huetanti
Idem in prou. Car.
thag. mon. 4.

Cesserat Minoribus hoc anno Senatus insignis Urbis Huetanæ ædiculam aliquantulum à vallo Ciuitatis extructam, vt Monasterium illic ædificaretur Clarissarum sub titulo Misericordiæ. Vbi constructum est, euocatæ sunt quatuor sorores ex Monasterio Alcozerij, quæ reliquas admittendas virtutem & regularem obseruantiam docerent. Capax est domus sororum triginta.

Domus Villa
nouæ Archiep.
soror 3. ordin.
Indid. mon. 11.

Petrus Garcia, & Terefia Sancia coniuges, sumpto Franciscanorum habitu Tertij Ordinis conuenerunt inuicem, vt si hæc prius decederet, ille Minoritis Conuentum ad Villæ nouæ Archiepiscopi oppidum Giennensis diocesis; si illa verò marito superesset, Tertiarijs sororibus domum ædificaret. Petro prius defuncto vxor in ædibus contigujs ædiculæ S. Sebastiani intra muros oppidi à se emptis, & in monasterij formam redactis, reliquam vitam cum alijs foeminis sibi adhærentibus sub regulâ Tertij Ordinis pijsimè, & sub obedientia Ministri prouinciæ Carthaginensis transegit. Viguit in hoc loco maxima laude regularis obseruantia, & sororum pietas.

XXVIII

Domus Lorcen.
Indid. mon. 12.

In vrbe Lorcenfi Diocesis Carthaginensis, nobilis foemina Elisabetha Pontia fundum emit à Senatu pro construenda domo sororum Tertij ordinis sub inuocatione S. Annæ, vbi cum filiabus Francisca Pontia, & Maria Sancia, assumpta huius instituti veste cōtinuo plurimarum virtutū exercitio magnam adeptâ sanctitatis opinionem, plurimas virgines ad suum attraxit cōsortium & post mortem, eius filiarumque reliquiæ miracula patrarunt, immundos expulerunt spiritus, languores curarunt, Michaellem laicum Minoritam ab herenæ grauedine liberarunt.

XXIX.

Domus Lorcenfi
S. Mariæ Mag
dalena.
Indid. mon. 13.

Extra eiusdem vrbs mœnia alia domus est eiusdem instituti S. Mariæ Magdalenæ titulo insignita, ab honesta matrona Lorcenfi, cuius maritus Minoriticam vestem obduxerat in prouincia Angelorum, constructa. Matrona autem adscitis tribus sororibus, ex monasterio S. Elizabethæ Lorcenfi propter domesticas discordias, & contentiones elapsis, & in paternis ædibus commorantibus, additisque duabus filiabus, religiosissimum huic domicilio dedit exordium, in quo hætenus magno virtutis, & pietatis incremento degunt sectatrices.

XXX.

Domus Segobit.

* Aa. 1586. nn. 33.

Hoc anno Iulius II. suis litteris confirmauit donationem monasterij S. Clare veteris vrbs Segobiensis, factam sororibus tertij Ordinis per Clarissas monasterij S. Antonij, quam nos opportunè suo loco recensuimus. *Ratione congruit.* 6. Kal. Decemb.

XXXI.

Domus Guald.

In oppido Gualdi Diocesis Nucerinæ domum fuisse hoc tempore sororum Tertij Ordinis S. Francisci, sub inuocatione S. Margaritæ, mihi constat ex breui originali Alexandri Pontificis, quo iubet Iacobum de Porcaria, Vicarium prouinciæ S. Francisci, eiusq. successores pro tempore, vt eis, quæ eatenus confitebantur presbytero sæculari, daret ex suis subdiris vnum, qui illarum exciperet confessiones. Eidem etiam Vicario per aljud Breue præcipit, vt pro audiendis confessionibus sororum duorum monasteriorum de Stella, & S. Matthæi Spoletanæ Diocesis, Ordinis S. Augustini, pendente lite inter eas, & Episcopum Spoletanum, super subiectione, vel exemptione; coram Ioanne Archiepiscopo Ragusino, in Romana Curia residente, sui ordinis professorem virum idoneum, prouectæ ætatis deputaret.

XXXII.

AR.

ARGVMENTVM.

Maurus Guardianus Ierosolymitanus a Sultano Aegypti ad Pontificem, ad Reges Castella, & Lusitania mittitur Legatus. Minorita ad regnum Congense, in Indijs Orientalibus amandantur. Obseruantes Cismontani comitia celebrant generalia. Franciscus Ximenius Toleti boni pastoris complet officium, multisque beneficijs urbem afficit Complutensem. Isabella Regina Catholica Minoritis a deditissima moritur, succedunt in Regno Philippus Burgundus, & Ioanna Isabella filia, quibus Ximenius consilio assistit, & auxilio. Diem claudit Ioanna Valesia olim Francia Regina, Annunciarum sororum fundatrix, nec non aliquot p̃i viri Minorita. Recensentur Episcopi hoc anno instituti, & domicilia constructa.

I.

ENIT hoc anno in Urbem Guardianus Montis Sion Ierosolymorum, missus à Sultano Aegypti ad Alexandrū expostulaturus de iniurijs, quas audiebat, & suæ gentis, & fidei hominibus inferri à Ferdinando Castellæ, & Emanuele Lusitanæ Regibus. Legationem diffusè refert Ioannes Barrius Lusitanicè, & Latine noster olim amicus Henricus Spōdanus, ex quo rotam huc transfero narrationem. Vehemens fuit Maurorum, tam qui in India erant, quam qui in Aegypto, ad Sultanum expostulatio, nec non Regum Calecutij, Cambaiz, & aliorum Lusitanis aduersantium, de intercepto Lusitanorum aduentu commercio cum grandi publicorum vectigalium, & priuatorum singulorū detrimento. Qua factum est, vt is in se quasi propriū suscipiens Lusitanos Indica nauigatione prohibendi negotium, imprimis diuulgari curauerit, constituisset se templum Ierosolymitanum cum sepulchro Dominico, & monasterio S. Catharinæ montis Sinai alias Siō destruere, sacrasq. omnes reliquias perdere, & Christianos Europæos toto suo imperio, (quod latissimum erat, cum præter Aegyptum, & non paruam cæteræ Africæ partem possideret Syriam, Arabiam, & alias prouincias) ad superstitionem Mahometis compellere, nisi intra certum tempus inde abscederent: ob duas videlicet grauissimas, quas Mauri, quorum ipse protector, vti Imperator, & Califa domus Mechæ erat, iniurias recepissent à Regibus Ferdinando Hispaniæ, & Emanuele Lusitanæ; ab illo in Granatæ occupatione, & Maurorum expulsionem, aut ad religionis Christianæ obseruationem adactionem, ab isto in Maris Orientalis commercij interturbationem, ac Principum Indicorum vexationem.

Guardianus montis Sion legatur ad Pontificem.

*Barr dec. 1. l. 8. c. 3
Spōd. hoc a. 1100. n. 7.*

II.

Qua emissa voce Sultanus, quasi tamen rogatus à quodam religioso Franciscano, nomine Mauro, natione Hispano, Præfeto monachorū S. Catharinæ montis Sion Ierosolymis, misit eum ad Romanum Pontificem cum minis atrocibus de suo exequendo proposito, nisi Pontifex pro autoritate, qua pollebat erga Principes Christianos, duos illos ab eiusmodi iniurijs auocaret: datis ad eum illa de re litteris, quarum exemplar se vidisse Barrius ait, cum speciosissimis titulis tam sibi, quàm Pontifici attributis, quos idem recitat. Suos quidem ita: *Magnus Rex, Dominus dominantium, nobilis, excelsus, sapiens, iustus, & victor: Rex Regum, gladius mundi, princeps fidei Mahometica, & ille-*

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IULII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

& illorum, qui ei adherent: vniuator iustitia toto orbe; successor regnorum; Rex Arabia, Gemia, Persia, & Turcia; Umbra Dei in terris. cunctorum bonorum operator, siue sint ab eo praecepta, siue non; alter in hoc mundo Alexander, à quo multa bona procedunt: Rex eorum qui sedent in tribunali, & ferunt coronam: dator regionum, terrarum, ciuitatum: persecutor rebellium, & haeticorum infidelium: conseruator duorum locorum peregrinorum, summus Sacerdos Templorum sacrorum, quae sunt sub suo imperio, & continent fidem Mahometis: spartor iustitia, & bonitatis; splendor fidei, pater victoria, Canazzaus Algaurus, cuius imperium Deus perpetuet, sedemque supra planetam Geminorum exaltet. Canazzaum hunc Sultanum, plures Campsonem vocant, & Gaurum pro Algauro, quod ei cognomen Barrius ait inditum fuisse propter insignem victoriam de quodam Rege Persarum ad lacunam eius nominis partam. Extat eius elogium, apud Iouium; quo intelligitur, eum in Scythia ortum, ex humili fortuna, per omnes militiae gradus ad eam dignitatem inuitum euectum esse, eamque ea moderatione administrasse, vt ab Othomannis Regibus suspiceretur, & ab Ismaele Persarum Rege coleretur, tanquam intermedius maximarum opum, summaque nominis authoritate Rex amplissimus. Præmissis igitur superbissimis, atque inanissimis prædictis titulis, ad Pontificem sermonem dirigens; Tibi, inquit, Papa Romano, excellentissimo, & spirituali, qui times Deum, & bene operaris; magno in antiqua fide Christianorum fidelium Iesu, Regi Regum, Nazareorum, conseruatori, & domino marium, & finium maritimorum, patri Patriarcharum, & Episcoporum; Lectori Euangeliorum, & sapienti in sua fide, atque in rebus licitis, & illicitis; benigno Regibus, & Principibus, Regni Romani possessori; ceteras gloriam Deus augeat, &c.

His litteris munitus veniens Maurus Romam (quod præsentis anno contigisse Barrius ait) ac mandata, minasque Pontifici explicans, adeo illum commouit, vt miserit eum in Hispaniam cum iisdem litteris ad Reges Ferdinandum, & Emanueleth autores indignationis Sultani, vt quid respondendum, quidue agendum esset, considerarent. Non ante proximum annum Maurus in Hispaniam peruenit: cum mense Iunij Emanueleth Regem adiens, post mandata exposita, responsum accepit, has nihil aliud, quam vanas esse Sultani comminationes, quæ cum non aliud fundamentum haberent, quam diminutionem vectigalium suorum, haud timendum esse, ob grandia emolumenta, quæ ex Christianorum peregrinatione ad loca sancta colligere solet, vt induci posset ad ea diruenda. Sicque tutus redditus Maurus, & eleemosynis in Terram sanctam deferendis locupletatus, rediit ad Pontificem, cum litteris vtriusque Regis. Sed quid Ferdinandus rescripserit cum non inuenimus, Emanuel Pontifici significauit, dolere se, quod non maiorem Sultano dedisset exostulationis occasionem; sperare tamen, directurum ita Deum arma sua, vt etiam ad Mechæ, & sepulchri Mahometis euersionem pertingerent: atque vt ad tam pium opus Christianos omnes Principes dimissis priuatis suis dissensionibus, animos, viresque iungere Pontifex hortaretur, rogauit. Reuersus Maurus ad Sultanum, quæ vidisset, & audiisset, retulit: nec tamen propter repulsam Sultanus, quæ minatus fuerat, executus est, sed tantum classem in Indiam per mare Rubrum aduersus Lusitanos immisit.

Refert autem Aluarus Gomesius * in vita Francisci Ximenij, quod Guadianus hic Maurus antequam Ierosolymis discederet, cum tam longinquos terrarum tractus, totque sibi marium, & montium spatia emetienda esse, consideraret, supplex à Campsone Sultano petijt, vt discedenti Dominicum sepulchrum adorare, & conspiciere liceret, instar id sibi ingentis viatici ad tam difficile iter futurum. Est sacer ille locus custodibus, & repagulis munitus, qui nisi euidentissimo emolumento, maximoque operæ pretio inaccessibleis esse consueuit. Obtinuit id facile homo professione religionis inops & qui in solam Sultani gratiam tam laboriosam legationem caperebat. Quo cum

* Gomes de reb.
Ximen. lib. 4.

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IULII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

cum venerabundus aliquot Coenobij sui sodalibus stipatus intrasset, & debitam adorationem exhibuisset, tabulam marmoream in sepulchri fundo conspexit, longam pedes tres, latam vnum, liuidis maculis aspersam, vt è Chio marmore secta videri posset. Hanc etiam, vt liceret tollere à Sultano impetrauit: quam in quinque æquales partes diuisit, & aris Sacrosanctæ Eucharistiæ dedicauit, de more Christiano consecratas. Hasce aras secum adduxit, & inter Christianæ religionis supremos Principes, magni id muneris loco suscipientes, distribuit. Nam Alexandro Sexto Pontifici Max. vnam: Bernardino Carauajalo Sanctæ Crucis in Hierusalem Cardinali, quod eam veluti propriam possessionem titulo Ierusalem sibi assereret, alteram: Isabellæ Reginæ tertiam: Francisco Ximenio Archiepiscopo Toletano quartam: vltimam verò Emanueli Regi Lusitano, heroi omnibus modis incomparabili, & qui ad Antarcticum vsque polum Crucis nomen studiosè dilatauerat. Fuit id donum Reginæ gratissimum, eoquè in primis exhilarata recreari visa est. Ximenius, qui omnem animi sui voluptatem in sacre Synaxis celebratione collocauerat, vbi aram illam è Dominico Sepulchro est nactus, verè triumphabat, & per annos duodecim, quod ibi tempus viuendi fuit, nunquam alibi præter quam in ea ara, diuina se Eucharistia refecit, Franciscanis sodalibus, qui illum sequebantur, idem faciendi facultate concessa. Moriens verò (vt ex testamenti tabulis apparet) Ecclesiæ Tolerantæ dulce amoris monumentum, & pignus, inter cetera pretiosa ornamenta legauit. Quo autem in loco reposita, & per quem ad ipsum allata fuerit, eius testamento, ne quid posset dubitari, declarari voluit.

*Quinque si-
tribuit aras
Principibus.*

V.

Felicibus auspicijs Minoritæ ante aliquot annos fidem Regno Congensi inuexerunt, atque hoc quidem tempore illius gentis Rex, ingensque populi multitudo religionem profitebatur Christianam. Itaque anno isto Emanuel Lusitanæ Rex paucis, qui supererant, alios misit eiusdem instituti sacerdotes, homines sacris litteris eruditos, & religionis laude præstantes. Multos præterea ludorum Magistros, qui scholas aperirent, & pueros litteris instruerent, & artifices etiam multarum artium eo similiter mittendos existimauit. Multas præterea sacras vestes, partim aureas, partim sericas, multos libros Christianam disciplinam, & sacrorum omnium rationem, & Christi vitam, & hominum Sanctorum exempla continentes, argenteos præterea calices sacrificijs dedicatos, & cruces argenteas, & thuribula, & omnia denique, quæ tam ad Christi disciplinam tradendam, quam ad sacra ritè procuranda, pertinebant, in naues imponi iussit, vt facilius gentem in fide suscepta confirmaret. Ad hæc sacerdotibus, & reliquis omnibus, quibus onus lustrandæ illius regionis imposuit, stipendium, & comitatum largè, atque munificè suppeditari præcepit. Cum autem homines religiosi cum muneribus sacris à Rege missis, in eas oras peruenissent, magna repente hominum multitudo confluit, vt eos humeris suis tolleret. Omnes qui conuenerant homines religiosos venerabundi suspiciebant, & quasi celo delapsos intuebantur. Rex eos valdè amanter excepit, Emanuelique pro tanta benignitate foelicitatem precatus est. Multi verò certatim ad illos vndique conueniebant, vt Christo nomina darent, & sacro fonte abluti, in nouum vitæ genus ingrederentur. Denique ea in Guinæa regione in Capite Arsinario Cathedralis Ecclesiæ, instituto Episcopo, sub Ioanne III. ædificata est.

*Ofor. l. 2. de reb.
Eman.
Men. M. SS. In-
die Orient.
Mutinatur
Minoritæ ad
Congenses.*

VI.

Hoc anno 24. Maij in Vrbe Mantuana Obseruantes Cismontani coegerunt Comititia generalia, in quibus electus est Vicarius generalis Franciscus Zenus Mediolanensis, Definiores Angelus de Sonzino prouinciæ Ianuæ, Damianus de Ioha, prouinciæ Terræ laboris, & Paulus Cancellarius Romanus. Commissarius in Curia Romana Dionysius de Leonardis Nouariensis, prouinciæ Mediolanensis. Guardianus Ierosolymitanus Montis Sion Aloysius de Neapoli, prouinciæ Terræ laboris. Vicarius Candie Iacobus de Ceruia, prouinciæ Bononiæ. Designati sunt plerique Visitatores mien-

*Capit. genera-
le Cismontæ.
num 23
Regist. Iord.
Donem. lib. 6
M. Mantua.*

ten-

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IV LII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

tendi ad varias prouincias, ad quas ipse Vicarius generalis accedere non posset.

Gromps de reb.
Ximeni. l. 2. in fin

Inchoatur so-
dalitas operū
misericordie
Toleti.

Singulis fermè annis aliquid occurrit narrandum de magno illo viro Ximenio. Sub hunc quidem duo mediocris conditionis homines Hieronymus Madritus, & Petrus Zalamea in vrbe Toletana partim suis pecuniolis, partim diuitum religiosorum erogationibus, ad quos studiorum suorum rationem deferrebant, aliquot ex afflicis, & ægrotis pauperibus in vnum locum cogere, eisque medicorum consilio salutarem opem ministrare, miseris viduis præsidio esse, orphani pupillorum subuenire, milleque alia huiusmodi opera pietatis plena, Deo subinde aspirante perficere cœperunt. Celebre statim in illa vrbe horum studium est habitum, nec latuit Ximenium vigilantem pastorem, nam & frequenter de moribus suæ ciuitatis interrogabat, & de actis singulorum inquirebat. Vocari ad se Hieronymum iubet: cuius pietatem postquam ex varijs sermonibus cum eo habitis abundè cognouit, macte animi eum esse hortatur, & vt tam salubrem occupationem non intermittat, humanissimè monet: videat etiam quibus in rebus ipse vsui esse posset, nam in eis omnibus se aut consilio, aut autoritate, aut pecunia adiuturum, suppetiasque laturum promittit. idque statim reipsa præstitit, aliquot nummorum, millibus ad pauperum curam Hieronymo datis.

Mirum est, quantum roboris, & efficaciz ex hac Ximenij pollicitatione Hieronymus cepit: illico enim sodalitatē instituit, quæ tam publicis, quàm priuatis egenorū, præsertim quos *pudentes* vocat necessitatibus pro virili succurreret: ita enim appellantur, qui ostiatim mendicare erubescunt, & domi nimis angustè, & arctè viuunt. Porro cū negotium susceptum ex voluntate succederet, Hieronymus ad Ximenium notitiam omnium defert, qui Complutum discedere volens liberam facultatem Hieronymo, & sodalibus dat, quidquid in ea re vellent, instituendi. Hieronymus de sodalitatis consecratione, deque eius legibus agendum ratus, conuocatis sodalibus, primum ne quid sine numinum tutela fieret, eam immaculatæ Dei genitricis Conceptioni dedicarunt.

Deinde communi omnium consensu sancitum fuit, vt quoniam misericors Hieronymi animus tantam rem exordiendi occasio fuisset, qui de nocte ad pauperes quærendos vigilabat: posthac singulis annis, à Kal. Nouemb. vsque ad finem Martij, duo sodales cum sodalitatis viatore, sub noctem concubiam, per omnes vrhis vicus, præeunte lanterna obambulant: & quos ex vagis, & egenis hominibus sub dio alicubi pernoctantes deprehenderent, eos in ædem sodalitatis deducerent. Quæ si fortè præ hospitem turba angustior esse aliquando cōtingeret, in alia publica pauperum hospitia deferrent, diplomate regio, quod ea de causa eis concessum fuerat, grauiā interminante, si quis præfectorum hospitium non recluderet. Deinde permulta alia inter se pepigerunt, omnia ad miserorum opem spectantia.

Cū igitur sodalitatem suam optimis, & præclaris institutis instructam Hieronymus esse videret, non statim ad Antistitem contendit: nam vt res hominum, & caducæ, & mutabiles sunt, verebatur ne ille conceptus sub initijs ardor, paulatim intermitteretur: sed toto fermè triennio sodalitij suæque constantiz periculum facere voluit. Quod vbi prosperè succedere prospiceret, & animos omnium magis quotidie accendi, diuinam vim tandem inesse ratus, sub annum sequentem, 1505. ad Archiepiscopum Complutum abiit, suæ operæ rationem redditurus. Ille hominis strenuitatem demiratus, eius diligentia non vulgaribus verbis collaudata, quantam ex ea voluptatem suscepit, priusquam Compluto Hieronymus discederet, opibus peramplis donatis declarauit. Nam primum quoniam ea tempestate ob squalidum, & impluuium cœlum, frugum inopia laborabatur, lectissimi frumenti quatuor millia, & amplius modiorum, sodalitati, in vsu pauperum distribuendos dedit. Hæc summa ob immane grani pretium admirationi fuit. Idcirco sanctæ

Dei

Sodalitas fre-
quentes quoti-
annis gratias
habet Ximenio.

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IVLII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

Dei genitricis Cōceptionis die Ximenio anniuerſaria ſacra quotannis fiūt, ſodalibus ad cōnobiū Franciſcanorū ſolemni pōpa venientibus. Deinde quoniam pharmaciſ, & medicamentis ad ægotantium curam comparandis vicena nummum millia, nongentos item frumenti modios in ſingulos annos quoad vixit, cōtulit, Aſcēſionis Dominicæ die, quo ille celebrē victoriā. Orano capta, ex Afris hoſtibus reportauit, in eodem cōnobio, ſolem nibus ſacris laudes cælitibus, & Ximenio offerunt. Rurſus quia tria millia nummum aureorum dedit, quibus paſcua miræ vbertatis non longè à Talabrica coempta ſunt, quæ nunc maximos prouentus reddunt, quotidieque nouis incrementis augentur, Kal. Nouemb. ac poſtridie eius diei, ſacris in æde propria Ximenio parentatur: deque ipſius præclaris geſtis apud ſodales frequentes concio habetur. Sed quoniam eius authoritate, & nutu inſtitutio ſodalitatis facta eſt, & condonationes, (quas Indulgentias appellant) quo maiori religione ſodalium animos deuinciret, ille quoque conceſſit; in Auguſtinianorum Cōnobio, ſub Idibus Auguſti, ad aram Virginis Matris, quæ Gratia cognomen habet, in Ximenij memoriam feſtum diem celebrant, ſtiſe quinquaginta pauperibus tributa. Aediculam, quæ iuxta domum Antifſtis Toleti eſt, poſtico ad viam publicam adaperto, ſacris peragendis Ximenius tradidit: qua in diem, præſentem ſodales fruuntur, nemine ex poſteris Pontificibus, aut reſcindente, aut ægrè ferente.

XI. Procedēte deinde tempore, anno poſt hæc decimo ſeptimo, cū iam Ximenius viuere deſiſſet, ad Adrianum, qui in Hiſpania vice Regis fungebatur, in Pont. Max. per id tempus aſſumptum, Tarraconam Hieronymus venit: eaque omnia, vt ſodalitati confirmaret, quæ Ximenius olim conceſſerat, deprecatus eſt. Adrianus Ximenij memor libentiſſimo animo præſtitit. Multi horum imitatione allec̄ti, nouas ſubinde rationes ea in vrbe excogitare pergunt, quibus ciuium indigentia ſubuenitur, & peregrinorum neceſſitati prouidetur, omnium denique difficultatibus incredibili ſtudio conſulitur: adeo vt nullibi locorum, tot calamitatum, quibus humana vita diuexatur, plura, aut maiora remedia, quàm Toleti conſpiciantur.

XII. Rex Ferdinandus, & Iſabella Regina ad Methinam Campenſem, profeſſi Ximenium Compluto aduocarunt, quibus vtriſque grauiter ægotantibus ille continuo aſſiſtebat, nullo intermiſſo die quin vtriuſque lecto aſſideret, omniaque diligenter circumſpiceret, quæ ad eorum ſalutem conducere videbantur. Tunc Hieronymus Vianellus Venerus ad ſalutandum Ximenium cū veniſſet, & anulum adamante ſelectiſſimo inſignitum, quem venalem habebat, Antifſtiti oſtendiſſet, ac quinque millia nummum eius precium diceret: Quanto, inquit Ximenius, melius eſſet ea ſumma quinque millibus militum in Africanis oris laborantium ſuccurrere, nummo aureo in ſingulos collato, quàm omnes Indicos adamantes poſſidere.

Ximenius ægotans Regibus aſſiſtit.

XIII. Dum Methinæ ob Regiæ ſupradictum morbum compluſculos dies Ximenius moratur, loci vicinitate excitus de ſacro funebri Ciſneris ſuæ familiæ proceribus in maiorum ſuorum antiquo domicilio inſtituendo in hunc modum decreuit. Annua veſtigalia ex Regijs in eo municipio prouentibus comparauit, quæ municipalibus ſacerdotibus ſunt tradita: vt in veſtibus lineis, ſingulis quibuſque dominicis diebus pomeridianis horis, poſtridie verò antemeridianis, ad Sancti Petri ædem, vbi Toribius, Ximenij auus, proprio ſacello conditus eſt, maiorum manes expiare teneantur, & etiam ad Sancti Laurentij, vbi antiquum Ximeniorum monumentum ſacello item peruetuſto habetur. Durant Ciſneris adhuc hæc ſacra, præterquam quadrageſimo ab hinc anno ſacerdotes ad ſacra facienda veſtibus lineis indui deſierunt, & neglecto Toribij ſacello, ad aram maximam Diui Petri ſacra faciunt. Sartis teſtis ſacellorum curandis veſtigalia etiam,

Familia Ciſneria funeralia.

Annal. Minor. Tom. VIII.

G

com-

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. QCOID. AN. II. & 12.
IULII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

comparauit, Garfiae Villaroellio, quem postea Castoriae Praefectum creauit, administratione perpetua demandata. Sed postquam aliò domicilium mutauit, eius posterì curam nonnihil remiserunt. Certè Academia Complutensis rei honestissimae operam nauabit, si quae Ximenius multis in locis in eius memoriam reliquit, perlustrari, & ex testamento fieri curauerit.

XIV.

Reformatione
sui cleri inter-
tas.

Hoc anno priusquam Methinam Ximenius veniret, Toletum ire voluit, vbi à principio sui Pontificatus mire concupiuit Sacerdotum mores emendare, & in eorum aeta, & vitam inquirere. Fuerat quidem bis Toleti; sed nullam hoc agendi occasionem naetus fuerat. Nam primò in urbem suam venienti vbi omnia gratulatione, & plausu strepabant, non tam asperitas emendationis, quam felicitas compellendi conueniebat. Secundo verò Regibus in eum urbem ad res amplissimas conuenientibus, ac proinde diuersarum gentium turbis refertam, multò difficilior occasio offerebatur ad vitia hominum sacrorum inquirenda. Tunc verò cum cogitaret ad eam rem perficiendam Toletum iter facere, Reginae mandatis id quò minus prosequeretur, prohibitus, statuit quas per se non poterat, officij sui functiones per Vicarios administrare. In primis igitur in vitam moresque Sacerdotum Ecclesiae Toletanae quaestionem decernit, quam visitationem vocant, eamque doctori Villalpando Vicario suo generali, vna cum Fernando Fonseca eiusdem Ecclesiae Canonico exequendam mandat.

Obstant an-
niti.

Incredibile dictu est, quàm hoc decretum grauiter, molesteque Ecclesia tulerit, & quam obstinatis animis se illi omnes opposuerint, citius se extrema omnia passuros clamitantes, quàm vt ab vno, quàm ab ipso Antistite in ipsos inquireretur. Interposita est ad Sedem Apostolicam solemnis provocatio, censoresque communi consilio reiecti sunt. Qui ex Canonicis se se acrius opponebant, tres potissimum esse videbantur, Sepulveda, Barzana, & Orticius, cognomento Nuncius, quod vices Pontificis Romanis in Hispania aliquando gessisset. Hos Villalpandus ex Archiepiscopi praescripto comprehendendos curat, & Archiepiscopalibus municipiorum arcibus in custodiam tradit. Veriti sunt Canonici ne Ximenius Regiam maiestatem in ipsos irritaret: quare legationem ad Reginam decernunt.

XV.

Missi legati cum in Reginae conspectum, quae id temporis apud Methinam Campensem morabatur, admissi essent, Franciscus Aluarius Ecclesiae Toletanae Scholasticus vnus ex legatis, cui ceteri ob prouectionem aetatem, & insignem rerum peritiam dicendi locum sponte concesserunt, Reginae primùm beneuolentia ex eius singulari iustitia, & rei sacrae tuendae studio prudenter captata, inuitos quidem, & dolentes ad eam causam aduersus Praesulem suum tractandum venire, se dixit; cum praesertim Ecclesia Toletana adeò suorum Antistitum obseruantissima semper fuisset, vt apud calumniatores, & parum æquos homines in assentationis vitium verteretur. At quoniam insimulatos apud eius maiestatem se esse cognouerant, laesa erga suum Antistitem obedientiae, quod censores quosdam morum ab eo aduersus ipsos destinatos contumaciter, & contemptim reiecissent, quasi vt nulla de vira actionibusque suis ratio proprio Antistiti constare, niterentur, se ad eius praesentiam conuenisse, contumaciae crimen depulsuros. Neque enim sibi vnquam eum animum fuisse, censorium de moribus suis iudicium deprecandi; sed id duntaxat, ne per Vicarios leuiter, & languidè, remissequae, quod alias solent, in se censura fieret; sed potius seriò, & seuerò iudicio eiusmodi tali à Antistite antiquae asperitatis homine, expectandum procul dubio erat. Nam eam esse Capituli Toletani auctoritatem, vt minimè deceret in illius Sacerdotes ab alio, quàm à suo Pontifice inquiri. Quare eius maiores, qui illud reli-

XVI.

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IULII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM. ANN. 297.

religiosissimum templum condiderunt; censoriam de Ecclesiæ Toletanæ ministris explorationem adeo esse cum ipsius dignitate coniunctam semper existimauerunt, ut si aliquando per alium, quam per Antistitem suum, exerceretur, salua nequiquam consistere valeret. Ergo diuinum eius celsitudinis ingenium, summumque honestatis, & virtutis studium, quod in illa præcipue relucebat, obtestari, ut etiam atque etiam confideret, an crimini sibi imputandum esset, quod acutum sui Antistitis mucronem aduersus se stringendum peterent; ministrorum obrusum declinarent. Id enim in votis Capitulo Toletano cum primis esse, pro certo haberet, Antistitis sui fulmina, quantumuis formidanda, & terribilia, utpote à vero veteris disciplinæ rigido exactore vibrata, cum graui potius cunctorum periculo subire velle, quam cum omni venia, & remissione ad examen ab æqualibus vocari. Qui si nihil aliud, certè æquales, & pares essent, & nihilominus, quod illorum pace diceretur, censoria seueritate indigerent. Veniret pastor in ouile suum, ut iuxta Diuini vatis oraculum infirmum solidare, ægotanti mederi, contractum alligare, errantem in caulam reducere studeret: nec mercenarijs functionem suam, Euangelio reclamante, commendaret; eos exemplo omnium primos obsequentiissimos expectatus filios, & quod æquum, & religiosum esset, officij sui studiosos adiutores. Alioqui persuasum haberet, quod ipsi liceret præter fas, & ius imperare, sibi vicissim licere non obsequi. Quod si confidentius apud eius maiestatem viderentur loquuti, minime id confidentiam esse crederet, imò magis constantem fiduciam, quam nimirum ipsis, atque adeo felicissimo suorum temporum sæculo æquissimum, pleneque diuinum eius celsitudinis imperium per vniuersam Hispaniam peperisset, in quo certissima spe, supremis iuxta, ac infimis iure suo, uti concederetur. Ob quæ minus ab ea in presentia tolerandum esse, quod ipsis itineri accensis per Antistitem factum fuisset: qui tres optimatos, & præcipuos viros ex amplissimo Ecclesiæ Toletanæ ordine, tanquam fontes ad ergastula, abduci iussisset. Quare similem fortunam metuentes, ad susceptum iter maturandum animos alioqui deiectos excitasse.

XVII.

Ad hæc Regina partim solita grauitate, partim morbi causa coacta paucis respondit: Ad aures suas peruenisse id decretum ab Ecclesiæ Toletanæ imperio Pontificum: ceteram moris sui haudquaquam esse, priusquam rem totam cogitam, compertamque haberet, festinare ad malè de quoque nequid de tam graui societate sentiendam. Libenter se Capituli mentem intellexisse, dignam illam quidem viris bonis, hæc religiosis, proinde bono animo essent, sollicitudinem quo omnem deponerent, sperantes nihil de ea restituendum, quod non sit id indignum Toletanæ Ecclesiæ futurum. Illis dimissis cum Regina probari sibi Capituli causam Ximenio significasset, ille arrepta occasione, quamuis Reginæ morbo, cui in omnibus adesse epebat, ad discedendum retardabatur, de professione in Toletanam diocesim agere coepit, necessarium inquit omnino esse, ut quod officium per absentem præstare nequireret coram ipso exequeretur, nec posse animam religionis exoluere, cum cogitaret tertium iam apud se destinauisse tam morum censuram facere, neque tamen id præstasset. Regina iustam ab illo causam agi videns perhumaniter veniam abundantè dedit, illud etiam adjiciens, quando ille à diocesi sua tam agere abesset, daturam se operam, ut ipsa cum coniuge, totoque adeo Regio comitatu in Toletanam diocesim quamprimum venirent. Sed mors Reginæ promissa dissipauit, neque est amplius à Ximenio visa. Erant id temporis qui existimarent, Ximenium suos illos censores, quos à Capitulo reiectum iri non dubitaret, astuto consilio designasse, ut hac arte discedendi facultatem, quod tunc in hoc uocauit, à Regina extorqueret. Sed id verisimile esse non videtur, in tanto vitæ discrimine Reginam ab homine illi deuotissimo relictam, præsertim causis eminentis.

1507

G 2

Igi-

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AB. H. & IA.
 ISABELLA ANNO 1. RELIGIONIS MINORVM. ANN. 297.

*Toletus capite
 inu. rificat.*

*Compluti ma-
 gis regis m-
 ituit.*

Igitur non sine graui animi interore, quod optimam Reginem tam graui XVIII.
 morbo affectam desereret, post quatuor menses Methinæ actos. Toletum
 primò ad censuram faciendam, quæ tandem iuxta Capituli voluntatem fa-
 cta est, Complutum deinde redire cogitur: ubi & surgentis Academici opus,
 & S. Iusti templi structura, & Bibliorum sacrorum editio, eius præsentiam
 videbatur requirere. Nam quamuis viri diligentia præstantes, quos rebus
 illis conficiendis præfecerat, omne studium, & operam adhiberent, multum
 tamen patroni præsentia vixit: nam si qua res est, in qua vetus habeat præ-
 teritum locum, quod domini oculus multo nitidiorum equum reddit, quæ
 hordeum, ea est certe ædificatio: in qua verè accidit, quod de Amphionæ
 fabulantur poëtæ, ad cuius vocem sine ulla labore lapides murorum locis
 dolati, & expoliti vltro reponerentur. Satis hæc aliquis existimasset, in qui-
 bus Ximenius absoluebat occupatus, ad aliarum rerum cogitationem ani-
 mum quantumvis capacem, non diuerteret. Est enim hominis prudentis
 minimè montes montibus imponere gigantum more, sed suas potius vires
 metiri, animosque captum suum excedentes non expectata neque coercere,
 comprimereque. At Ximenius, cui mentem humana mensura maiorem na-
 scenti fata benigna tribuerunt, quam paulatim virtus comes adauxit, post
 Hieronymi Vianelli aduentum, qui omnes Africæ partes probe tenebat, &
 ad eius expugnationem propter maritimæ oræ cognitionem assidue horaba-
 tur; bellum Africanum meditari coepit.

*Monasteria
 puellis adificat*

Sed interea dum Regem conuenire posset, quo cum de hac re ageret, in- XIX.
 tellexit complures esse feminas honestis natis parentibus, quarum pudicitia
 ob rerum penuriam periclitabatur. Quare religiosarum mulierum Conuictoria
 passim per suam Diocesim condere necessarium esse iudicauit, ubi puellæ
 quæ ob rem angustam illocabiles essent, aut quæ sponte sua à nuptiis abhor-
 rerent, longè à virorum congressibus semotæ, Deo Opt. Max. dicata vir-
 ginitatem perpetuò colerent. Nam quamuis multa diuisi loca, quæ iam
 olim hominibus in re præclara studiosè contendebant in Toletana Diocesi
 structa essent, annonæ in dies caritate ingrauescente, mulierumque numero
 tripli (vt solet) proportionem virorum supergressis, nihil in hac re amplianda
 vnquam fieri, quod nimium, aut inutile dici possit. Ergo inter cetera ædifi-
 cia, quæ Compluti fidebant, eadem etiam sacrarum foeminarum erigendam
 curauit, de qua nos inferius agemus: deinde Toletum abiit, illiusque
 res curaturus, & officij Mozarum editionem, restitutionemque promou-
 rus, quod suo loco & dicemus opportunè.

*An 1504. n. 57.
 * 1514. n. 2.
 An. 1507. n. 7.*

*Regina Isabel
 la moritur.*

*Ximenius exe-
 cutor testamēti*

Illic ergo rotam ætatem dimoraturus, partim egenis subueniendis, par- XX.
 tim moribus emendandis intentus, nunciū à Rege missū accepit, qui Is-
 bellam Reginam, foeminarum decus, & Christianæ religionis ornamētum,
 Methinæ decessisse 6. Kal. Decemb. significabat. Quare Taurum urbem,
 quo se Rex profecturus accingebat, quam oclerrimè posset, festinaret, ut qui
 inter testamenti executores appellatus fuisset, Regine sui amantissimæ, do-
 que eo tam bene merite non deesset: cui iam munere viuendi cassa exco-
 rationem postremæ voluntatis, tanquam fido amico commendauerat. Vt in-
 terea non commoraret, quantum sibi comedium, & leuamen contra instan-
 tis doloris acerbiter, eius præsentia esset allatura. Præscriptæ etiam in-
 neris faciendi rationem, & profectiois diem: ne imprudens quæ Granatam
 Regine cadaver ex testamento deferrebat, veniens, funus comitari cog-
 reretur: quo facto omnes Regis rationes conturbarentur. Vnum esse, quod
 inuitus absque eius consilio fecisset, ubi celeritatem, quam Rcipub. utilitas
 in eo negotio conficiendo esset agere videbatur. Nam cum quæ Regine obiit
 die, imò vix integre horæ post eius mortem in brevi odispatio, & ceteris
 porte in medio meridionali Methinæ foro tabulato, Regis Castellæ iudicis so-
 lemner deponere & sublati per Federicum Alb. Regium, more Hispani-
 no, vexillis, faciales præcones Philippum grecum, & Ioannem Hispanum
 vocati.

*Proclamantur
 Hispania Re-
 ges Philippus,
 & Ioanna.*

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IVLII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

vocibus Reges proclamari iussisse. Quod preclaro in primis, & prudenti consilio factum est ad omnem calumniam affectati Regni depellendam: quam factionis aduersæ Reguli, qui Aragonio nomini infesti, vt quamprimum ad Regnum anticum discederet, adolescentis Philippi auribus occultis criminationibus assidue infillabant.

XXI.

Hoc vbi Ximenio nuntiatum fuit, quamuis ad omnem animi agitudine dissimulandam exercitatisimo, lachrymæ pietatis in Reginam indices eborez sunt, & voce prætor solitum lamentabili Reginam eo tempore defecisse dicit, cuius nunquam similem sol visitus esset, siue animi magnitudinem, siue pectoris puritatem, siue religionis Christianæ cultum, siue iustitiæ curam, quam æque omnibus tribuebat, siue legum præscarum conseruationem, aut pro tempore condendarum studium, siue annonæ vbertatem diligentia sua ubique partem, quod in primis regium, & popolare est, considerare quispiam voluisset. Atque in hunc modum oratione de eius virtutibus inter familiares longiuscule producta, animum ex tristissimo nuntio afflictum non nihil remissit, & sine vlla mora iusta itinera facere instituit, quibus Taurum, quæ antiqua *Sarab* à nonnullis creditur, iuxta Regis præscriptum perueniret.

Isabelle Regina enc omium.

XXII.

Erant ex tempestate hybernici imbres adeo magni, & assidui, vt inter eos, qui Regine cadaver deferabant, agitarum, & iurum fuerit, illud Toleti deponere, donec cæli clementia desineret, viaque facilis pateret. Nam itinera multitudine aquarum exundantia (si Petro Martyri fides habetur, qui finis loquebatur) maris vastitatem (sic enim ille ait) referebant, maioresque à se difficultates esse perpessus dicit, quam in longissima peregrinatione, quæ per Aegeos, Ioniosque rugitus, in Africam, Asiamque, deinde ad maximam urbem Cairum, quatenus *Memphim* esse dicitur, Legatus peruenit. Ximenius tamen haud propinqua retardatus, iter per medias pluias pietate, & fide laborum, & incensibus, exemplo arripuit.

Taurum vadit Ximenius.

Mart. epist. 31.

XXIII.

Postridie eius diei, quo Ximenius Taurum accessit, in primo illo post Regine obitu ingressu, adeo sortem, animum, verèque regium Ferdinandus ostendit, vt obuiis Ximenio ad cubitum iabam procedens, comiter, & hilariter exciperet, & manifesta signa exhiberet lætitiæ, ob Ximenij præsentiam conceptæ, quod in credibili gaudio moueros, qui aderant, affecit. Nam hanc Genus Rex inuocare, & lachrymis squabulis consolationem nullius admiserat. Dum sedes Antistiti deferabatur, Rex nihilominus honoris causa stetit, quod ab Hispanis Regibus non nisi viris magnis, quorum prudentia, & fides spectata sit, redderet, & id peruenit, sicut oportet hoc sane blandientis Regis obsequium videtur, Ximenius tamen ante captatus ad nouos tumultus, & rerum mutationes, quas ex Isabelle Regine obuii prope diem futurus prævidetur, nisi tantum in frequentibus exemplis quantumcum in pretio haberet, quatenusque eius dignitas subiectis esset, in omni oblata occasione declarasset.

Honorifice à Rege excipitur.

XXIV.

Executores testamenti Regine consistendis rebus, regnoque Castellæ bene gubernando singulis fere diebus conueniebant. Inter hos primus erat Rex, secundus Ximenius, quibus adiuncti alij quinque selectissimi viri, quorum pars plurimum propendebat, vt Ferdinandus dimisso Castellæ regimine ad autum cognum Aragoniæ, unde prodierat Isabelle, ducurus vxorem, pacifice discederet, antequam Ribocetum, & Magnatum sustinere inuidia Ximenius ex aduerso dicebat, Castellanis rebus non aliter recte prospiciri, quam Ferdinandi regimine, & proinde scriptum non abdicandum donec Philippus gener, regni heres, ex Religione daret. Obtemperare itaque suadebat, & consuetis remissionibus paulatim per totum deponere. Apertam militum esset, qui adolescentis Philippi aures occultis delationibus multa contra Ferdinandum infillarent, & non nihil animorum, & stirpium inuicem infringere, & Aragonis successum Proce-

Et ille Regis sustinet dignitatem.

mo

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPERII OCCID. AN. VI. & II. 2.
IULII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

mo omnem operam, & curam pollicitus ad eius dignitatem tuendam, nutantem Regis animum confirmat, virosque aliquot spectatae fidei ad Philippum generum confestim mittere, qui eum Hispanicarum rerum rationem edoceant, & cupidos rerum novarum regulatorum animos detegant, adhortatur. Adolescentem rerum imperitum, nullosque veteratores, aut vafros homines adhuc expertum, multò tutius in focii fidem, qui horum hominum multos iam annos notitiam habeat, quique solam eius regiam maiestatem conservare, & augere intendat, quam in eorum pradam venire, qui ex eorum discordia rerum suarum incrementa captant. Neque enim generum Regem esse abnuere, in cuius rei testimonium, in medio mœnore, & iustissimis lachrymis, eo ipso, quo coniux mortis prærepta est die, regio se titulo spoliquit, nomine tantum Administratoris sibi in Castellæ regnis assumpto. Veniret ille modo cum Ioanna vxore, & experiretur, non tam cupidum regnandi focerum esse, quam pessimi delatores dixissent, qui veluti furæ facibus accensis, utrumque curabant inflammare. Huius rei gerendæ præficiuntur Aragonenses duo, ex quibus vnus priuatim mittebatur, ut quâ diu Philippus apud Belgas moraretur, Ioannæ Reginae semper adesset, & quidquid rei secretioris filia cum patre Ferdinando tractare vellet, eo tantum arbitrio transigeretur. Interim Ferdinandus administrationi reipublicæ intendere, & Castellani regni utilitati, in cuius ille motibus comprimendis, & finibus amplificandis tantum periculi, & laboris exhauserat, prospicere. Quæ verò deinceps Ximenius præstiterit pro retinendo apud Ferdinandum regimine, annis sequentibus referemus.

Præter Isabellam, Hispaniæ Reginam, foeminam leuissimam Minoritis additissimam, summèque beneficam, moritur hoc anno Regina altera in Gallia, Minoritis non tam addicta, quàm ascripta. Ea est Ioanna Valois, quam alias diximus Ludouici XI. Galliarum Regis filiam, Caroli VIII. sororem, Ludouici XII. consortem, qui quidem diu antequam ad Regnum peruenisset, & Dux esset Aurelianensis, matrimonia fuerat coniuncta. Atque tunc paulo post nuptias coepit malè haberi, & à marito contemni; quod agrè ferens Carolus rex eius frater Ludouicum in carcerem detruxit, ex quo tandem, non nisi Ioanna deprecante dimissus est. Cum verò Carolus absque liberis decessisset, Ludouicus in Regno successus, aulicorum Procèrum parriciosa suggestione, & sua ambitione, ne Britanniarum Aræmorice Ducatus à conona, & sceptro Galliarum abalienaretur, Annam eius provinciarum hæredem, & Caroli viduam duxit vxorem anno 1496. Ioanna dimissa. Causa diuortij prætendebatur metus, & quod non sponte eam duxisset, sed compellente patre virginis Ludouico XI. quodque illius ad eum corpus nunquam attigisset, Rem totum commisit Alexander Sextus examinandam Philippo à Lucemburgo tituli SS. Petri, & Marcellini presbytero Cardinali, & Cenomanensi Episcopo, Ludouico de Ambasia Albienensi Episcopo, & Ferrando Episcopo Ceptensi. Instanter Ludouicus suas partes apud istos iudices agebat, neque Ioanna se opposuit, sed libens ad alterius, æternique Regis cultum se conuertit, Virginis Mariæ se committens curæ, quam illa quinquennium vix transgressa paropam, & aduocatam elegit.

Non defuerunt quidem, cum sacri, tum profani Ordinis Procères plurimi, qui Regis factum libere dominarent. Fuit inter alios Ioannes Standonius, patria Mechliniensis, Doctor Theologus Parisiensis, qui magna constantia, ac libertate, Regem acriter corripuit. Quapropter exilio multatus in Belgium rediit, & Standonium Louanij collegium, alterumque Mechliniæ in patria instituit. Fuit & Thomas Varnetus, Standonii discipulus, idemque Ecclesiasticus egregius, qui pariter in exilium pulsus, Valentianis in Hispania gymnasium erudiendæ iuventutis excitauit. Fuit etiam, & Robertus Gaguinus multis scriptis opibus notissimus, fuerunt insuper alij Lutetia Theologi, qui Ioannæ causam fortiter tuerentur. Ipsa tamen, ut dixi, non opposuit, sed data Deo loquentem consecrans, atque dicentem ac monentem quidem tranquilla, quod Alexandrum Sextum Pont. Max. iussisse, atque, ut loquimur, dispensasse intellexit.

Duca-

Myraus de ord.
Annunciat.
Cor. 3. Lap. in c. 3.
Baruch.
b
An. 1501. nu. 28.
Mortitur Ioan.
Valois.
Eius vita cō-
pendium.

XXV.

XXVI.

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IVLII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

Ducatum porro Bituricenscm donum acceperat, cuius se fructibus, Bituricensi in vrbe agens, tolerauit, & alia pijs vsibus impendit.

XIII.

Dum illa virtuti, & orationi se totam daret, atque exinde cresceret populi murmur in sponsum repudiatores, iniquè cogitauit ille Ioannæ famam inspersa macula minuere, occulteque proinde quærebat, quod inquinaret. Clam itaque in cubili delitescens, quid ageret obseruaturus vidit sacram virginem furtiuè obseruationis ignaram, fixis in cœlum obtutibus, ductis ex alto corde suspirijs, acerrimis deinde verberibus copiosum vndique sanguinem educen-
tibus, corpusculum impetentem. Dolo protinus, & pœnitentia correptus; heu me miserum, inquit, pudet, pœnitetque me sanctam à me repudiatam, foeminam: verè illius consortio me comprehendere fuisse indignum.

XIV.

His exercitijs, alijsque pijs operibus dulcia Christi, quem iam dudum in sponsum praelegerat, connybia ardentius cœpit ambire. Aduit opportunè iam ab adolescentia confessarius Fr. Gilbertus Nicolai Minorita, postea à Leone Decimo *Gabriel Maria* nuncupatus, qui præclare paranymphe functus officio, auribus instillauit, & cordi ingessit firmiorem Christi amorem, nuptiasque persuasit cœlestes. Cœpit mox illa reuelationibus, & fauoribus assuescere diuinis, & à Virgine sacratissima Maria, arcana suscipere cœlestia, inter reliqua illud suggestum fuit, quod & in pueritia reuelatum, vt Marianum institueret foeminarum sodalitiū, normamque viuendi iuxta virtutes Mariæ in sacro Evangelio expressas præscriberet. Illa continuò de his cogitans curam scribendi regulam commisit prædicto Gilberto suo confessario. Ille verò in decem capita distinctam excellentissimas totidem sacratissimæ Virginis complectentem virtutes confecit, & Ioanna suadente Romam profectus ab Alexandro VI. summo Pontifice probari, vti suo loco diximus, obtinuit.

Ordin. fundat. Annunciatar.

As. 1501. nu. 28.

XV.

Sub hac regula cœpit Regia virgo Deo ardentius famulari, accitisque socijs religiosè viuere, & domicilia multiplicatis fororibus extruere, contemplationi arcanorum cœlestium maximè intenta, aliquando extra se ferebatur, & sopitis sensibus, internis potentijs in Deum rapiebatur, nihilque sentiebant, quid circa corpus contingeret. Ita semel absorptam, cum aliqui deliquium animi præ corporis debilitate passam suspicarentur, Fr. Gilbertus secretorum, & vitæ conscius, non morbo corporis, sed diuino amore dixit languere, propiusque accedens interrogauit aliàs insensibilem, an aliquid inter ipsam, Dei filium conueniret? At illa iussa respondere humillimè rem ita propalauit. Mi Pater, die crastina ad epulum quoddam inuitatum. Sequenti die, qui erat Sabbati, Deiparæ Virginis perpetuò sacri, à Ioanna proterea reuerenter exculti, sub Missæ sacrificium tota in lachrymas resoluta, in extasim tandem rapitur. Sic constitutam vir sanctus conspiciatus eam relinquit. Aliquot horis post in se reuersam aduertens, ex ea quæsiturus accessit: *Eccuinam epulo interfuisti?* Illa maxima animi submissione (secreta sua, aliàs alto silentio premere solita) respondit: *Mi Pater, Iesus Saluator meus, eiusque superbenedicta Genitrix me hodie singulari suo fauore, excellentissimo, ac prorsus ineffabili quodam conuiuio excipere dignati sunt. Et quanam, ait ille, in edapes? qui missus? quæ fercula?* Respondit: *In disco vno duo apposita corda. Ad vescendum dulcissimè inuitabat immaculata, purissimæque Virgo Maria. Porro filius eius Iesus cor meum quasi in symbolum apponerem, iubebat: missa continuò in sinum manu eidem obtemperatura, illud ablatum inueni, me excordem sensi: mirantem summopere me blandiusculè aspiciens, & veluti arridens, dulcissimus Iesus dimisit. Ita Catharina Senensis à Christo cor nouum, nouamque mentem accepit. Ita Teresa Hispana pari modo loco cordis sibi ablati vulneratum, Christi cor sensit substitui.*

Patitur extasim.

Cor eius Christo traditum.

XVI.

Porro Ioanna toto vitæ cursu sanctissimè transacto fermè quadragenaria, Biturrgis in Domino obdormiuit in monasterio Annunciatarum a se, vti diximus, erecto pridie Nonas Februarij anno isto iuxta veterem calculum Ecclesiæ Gallicanæ, annum à Paschate Resurrectionis inchoantis. At Christianus

Huius mors:

As. 1501. nu. 28.

ANNO CHRISTI 1503. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IVLII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

Miraculis illustri.

nus Massæus, qui illo viuebat tempore, disertè affirmat eam decessisse anno millesimo quingentesimo quinto, & multa miracula ad huius sanctæ mulieris sepulchrum fieri commemorat. Et quidem ferunt etiam hodie ad eius tumulum (quanquam ab impijs Calvinianis, duce Montgomerio, capta vrbe Bituricensi anno 1562. sacrilegè sit violatum, & corpus per annos 58. incorruptum, fuerit combustum) frequentes piorum hominum fieri concursus, cereos accendi, dona, vota que offerri, & miracula non rarò patrari. Merito itaque Virgines Annunciatae, in Gallia præsertim, fundatricis suæ memoriam quotannis, ipso obitus die, his verbis renouant: *Obijt inclita, & meritis plena Ioanna de Francia, Illustrissima quondam Regis filia, & soror alterius, videlicet Caroli Octani: quæ viro soluta, castè viuens, mundo orbata, & diuinis, ac sacris addicta, totius ordinis sacrarum beneplacitorum Euangelicorum fundatrix, & reatrix extitit pientissima. Cuius sacrum pignus Biturigis honorificè sepelitur miraculis clarens: porrò nunc beata in cælis laureata perpetuò cum beatis Deo fruitur die 4. February defuncta, anno Domini millesimo quingentesimo quarto.* Scripserunt eius vitam plerique; Latine Gummarus à Quercu Minorita Belga, & Aubertus Miræus peculiaribus libellis de Annunciatarum instituto; Italicè Bartholomæus Cimarelli, & Barezzius in quarta parte Chronicorum Ordinis Minorum, Gallicè Nicolaus Gazæus de Ioannæ vita apud Atrebares euulgato. Elogia præclarissimæ foeminæ adhibuerunt Cornelius à Lapide in cap. 3. Baruch, Hilarion de Costa in historia Minimorum, Ludonicus Dony Atchiensis, & alij plerique.

Vita scriptores

*Etruria Ducibus quando da
sa vestis sancti
Francisci.
d
Anno 1524. p. 26.*

In primo Annalium volumine cùm de habitu sub quo sanctus Franciscus stigmata recepit, ageremus, eumque Alberto Montis Acuti Comiti, dono datum diceremus, ^d promissimus enarrare, quo tempore peruenit in potestatem Serenissimorū Etruriæ Ducum. Id itaq; nunc præstamus. Ab an. 1224. apud hæredes, & posteros prædicti Comitis sacra illa vestis veluti pretiosus thesaurus, diligenter asseruata est vsque in hunc annum, quo à Castro Montis Acuti ad cœnobium sancti Saluatoris Fratrum Obseruantum extra urbem Florentinam translata est. Inde sumpta est occasio hoc inestimabile pignus piæ huic familiæ propiendi, quod cùm Ciuitas Aretina iugum Florentinorū anno 1502. excussura, propinqua castra, & circumiacentes agros suo aggregare voluit dominio, immisso in eam exercitu, fautores illa habuit contra Florentinos Comites Montis Acuti, quos sibi adhæsuros putabat Senatus Florentinus. Deuicta tandem vrbe, & fautoribus illato supplicio, destructum est castrum Montis Acuti, atque inde sublata hæc sacra vestis, quam sibi rogarunt tradi Obseruantes. Hoc itaque anno die 29. Ianuarij asportata est magno comitatu, solemnique apparatu, præmissa numerosissima totius vrbis, cleri, sed maximè Patrum Dominicanorum supplicatione, & collocata in vetusta, sed nobili theca, quæ Carolus Magnus Imperator insignes condidit reliquias, atque hæc reposita est in arca ænea egregiè elaborata, quæ demùm posita fuit anno 1505. super altare templi præcipuum. At cùm ab hac æde Minores transmigrarent ad aliam intra urbem sub eodem titulo S. Saluatoris, eò translatus est habitus, & sub fidâ custodia constitutus, obserata arca clauibus tribus, quarum primam apud se retinent Serenissimi Duces Etruriæ, secundam Consules artis Mercatorię, Tertiā Guardianus. Ter in anno referatur hic pretiosus thesaurus, in die S. Francisci, & in diebus dedicationis, & consecrationis Ecclesiæ. Si quis vtriusque huius translationis longam, & distinctam velit narrationem, consulat præter Nardum, Bartholomæum Cimarellum, Augustinum Miglium, & Franciscum Gonzagam, sed breuius secundam depositionem referentem.

Nardus in histor.
Florentina lib. 4.
Cimar. l. 8. c. 35.
Miglius de monte
Aluerni lib. 3.
cap. 2.
Gonz. in proqu.
Tu. c. con. 9.
Cimar. l. 8. c. 38.
Gonz. in proqu. 7.
Mart. con. 14. &
19.
Mortur Paul.
lus Sinopolis.

Obijt hoc anno annis græuis, meritis plenus Paulus Sinopolitanus Calaber, Regular. Obseruantię ardentissimus zelator. S. Bernardini Senensis in iuuentute socius, à quo in Calabriam amandatus est, vt fratribus illius regionis præset, & domicilia construeret. Eius industriæ debentur maximè Cœno-

XXXI.

XXXII.

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 11. & 12.
IULII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

Coenobia Rhegij, Seminaria, Terræ nouæ, Medanæ, Squilatij: De illius spiritu prophetico circa construendam domum Catanzarij suo loco, narra-
uimus. Orationi assidue intentus, specialem erga B. Virginem Mariam fe-
rebatur affectu. Obijt Medanæ sepultus apud suos in Coenobio S. Mariæ de
Gratijs. Eius corpus magna colitur veneratione ob pleraque ibidem patrata
miracula.

Ann. 1480. n. 22.

XXXIII.

Diximus alias nos acturos de B. Vincentio Aquilano fratre laico, quem
hoc anno plurimis virtutibus insignem ad Cœlum migrasse, ait Gonzaga, &
qui hoc eius elogium subiungit. [Vir, inquit, erat summa sanctitate, absti-
nencia, atque humilitate præditus, singulari insuper patientia in laboribus,
illatisque iniurijs perferendis, in oratione vigilantissimus, ita vt integras no-
ctes propter eam duceret insomnes: spiritum insuper à Deo accepit prophe-
ticum, cuius illud insigne est argumentum, quod cum Ferdinandus Aragonius
Rex Neapolitanus aduersus Innocentium VIII. bellum pararet, interrogaret-
que eum an vinceret? Vincentius responderit nequaquam, & proinde rebus
suis consuleret, nec cum Pontificijs manus confereret. Sed Rex ista contem-
nens ad pugnam descendit, in qua incredulitatis suæ poenas luit ab hoste fu-
gatus. Decessit in Conuentu S. Iuliani prope Aquilam, vbi casu effosso se-
pulchro post annum ab obitu quartum decimum, inuentum est eius corpus
integrum, vndique incorruptum, suauissimum exhalans odorem, & decen-
ter repositum in arca nucea, & christallina, translatum est in locum honori-
ficum. Inde cepit multis clarere miraculis, quorum memoriæ conspiciuntur
in donarijs, & tabellis votiuis ad sepulchrum appensis.

Ann. 1485. n. 26.
Et Vincent.
Aquilanus.

Gonz. in prou. S.
Bernard. con. 2.

Spiritum ha-
buit prophetia.

Corpus eius in-
corruptum.

XXXIV.

Asperam, & solitariam vitam semper traduxit, consortium non solum fu-
giens sæcularium, sed & fratrum deuotans colloquia. Pane vivebat, & aqua,
crudas aliquando manducans herbas, sæpius absinthium. Regi Neapolita-
no prædixit Caroli VIII. in Italiam aduentum in illius exitum. Sulmonen-
sem Episcopum vita functum è morte reuocauit, qui post dies duos de vigin-
ti denuò è viujs excessit. Multa patrauit miracula: Aquilanum quendam
per menses quatuor elinguem, & mutum, vt perfectè loqueretur, effecit.
In vrbe Pennensi puerulum vtroque distortum crure rectificauit. In S. An-
geli ciuitate adolescentem manibus, & pedibus obrepentem, alterum vno
pede claudicantem, tertium pedibus sistere impotentem, curauit. Per Frā-
cauillæ urbem transiens oblatum sibi iuuenem claudum, & mutum sanauit.

Mare 3. p. 1. 8. c. 18
Eius prædica-
tio.

Et miracula.

XXXV.

In eodem tēplo iacent distinctis loculis alij duo pijsissimi viri, Mafius Aqui-
lanus laicus, & Apollonius Aquilanus sacerdos, incertis annis defuncti. De
vtroque agit Bernardinus à Fossa Aquilanus in sua descriptione prouinciæ S.
Bernardini, agens de hoc ipso Coenobio S. Iuliani. Ipsius verbis profero
vtriusque elogium. [In loco (inquit) S. Iuliani quidam frater antiquus lai-
cus requiescit, qui frater Mafius Aquilanus vocabatur. Hic vir fuit miræ
simplicitatis, & humilitatis: & cum circiter 68. annos religiosus extiterit,
nunquam simplicitatem reliquit: imò in senectute simplicior inuentus est,
& boni sensus, cuius vita semper sancta fuit: in oratione siquidem visus est
quandoque eleuatus à terra. In ætate verò iam decrepita constitutus vtriuf-
que oculi lumine priuatus, ad mortem vsque in cæcitate vixit. Nunquam
tamen nec verbis, nec factis, nec nutibus impatientiam quouis modo mon-
strauit, sed in summa humilitate, atque humanitate perdurauit, ita vt om-
nes tam fratres, quàm sæculares in admirationem conuerteret, nam in ve-
tulo, cano, patiente, & humili, atque gratioso apertis oculis Spiritus san-
ctus habitare videbatur. Demum cum placuit diuinæ sapientiæ seruum suum
de miseria vitæ præsentis eripere, propter deuotionem, & importunitatem
sæcularium populorum per aliquot dies insepultus retentus est: nunquam
tamen putruit, sed facies eius, quasi facies Angeli intuentibus videbatur; &
caro eius, & omnia membra, sicut dum vivebat, ita post mortem non sine
cunctorum admiratione ducebantur. Diffusa denique fama transitus eius,

Mafius Aqui-
lanus.

Annal. Minor. Tom. VIII.

H

ma-

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 32.
IULII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

magnus populorum concursus factus fuit; & nonnulli à varijs corporis doloribus eius meritis per diuinam largitatem liberati extiterunt. Hunc virum ego per plurimos annos agnoui, tantamque in eum deuotionem concepi, vt quandoque post tergum ipsius incedens habitum præ nimia deuotione oscularer, putans quod etiam tunc, licet esset in terris, tamen esset à Deo canonizatus in coelis. Et licet iam esset decrepitus, nunquam tamen calceamenta nec lana, nec pellicea portare voluit, sed nudis pedibus calepodijs vtens, tota mente professionem suam stricto modo seruare curabat. In diuinis laudibus solicius, ieiunia præcepta, & Quadragesimam *De benedictis* nunquam dimisit. Vnde, propter religionem suam factum extitit, vt fratribus, ac secularibus foret charus, tantoque ipsum venerabantur affectu, quod & videre, & audire delectabantur, quasi Angelum Dei ambulantiem in terris. Et corpus eius in altari capellæ loci sepultum est, atque in pariete super dictum altare eius depicta est effigies.

XXXVI.

Apollonius
Aquilanus.

De Apollonio verò ita habet. [In eodem loco S. Iuliani quidam iuuenis sepultus est, nomine frater Apollonius de Aquila, sacerdos, & Prædicator. Hic iuuenis in prouincia Tusciæ fuit receptus ad ordinem, sed obedientia cogente ad hanc prouinciam rediit. Erat enim iuuenis ætate, sed moribus canus, eratque tam dulcis conuersationis, quod omnium secum conuersantium animos in sui amorem vertebat. Et licet paruo tempore officium prædicationis habuerit, tamen pro sua conuersatione sancta, & prædicationis elegantia cunctis acceptissimus erat, ita quod si diu vixisset, nomen sibi singulare fecisset. Huius rei testimonium terra Caromanici, & Guardia Grecis, in quibus ultra omnes acceptissimus fuit, perhibere possunt. Placuit tamen diuinæ pietati, ne malitia, mutaret intellectum eius, & ne fictio deciperet sensum illius, in ætate iuuenili, de hac vita subtrahere. Placita enim erat Deo anima illius: in cuius morte, hoc miraculum monstrauit Altissimus. Nam Bizochæ, quæ nunc iuxta hospitale maius in Aquila commorantur, sero quodam circa secundam horam portis casu inspexerunt versus locum S. Iuliani, qui de summitate quarundam, scalarum inde videri potest; & non sine magna admiratione quandam columnam luminis supra locum prædictum fuerunt intuitæ, quid hoc significare vellet nullatenus intelligentes. De mane verò hora competenti surgentes, ad fratres in conuentu S. Francisci, ad custodiam corporis S. Bernardini degentes perrexerunt, quidnam columna illa luminis significare vellet subtiliter inquirentes. Qui responsum dederunt eisdem, qualiter commoniti erant à fratribus S. Iuliani, quod hora illa sanctus ille iuuenis miseram hanc vitam relinquens, migravit ad coelum. Hoc proinde diuinam sapientiam fecisse putamus ad sui nominis gloriam, & iuuenis illius honorem, vt sicut ipse in vita lumine sanctitatis resplenduit, ita in morte lumine diuino comitatus ad vitam æternam conscenderet. Ita enim diuina sapientia facere cõsuevit, vt qui in hac vita viam sibi luminosam per bonorum operum exercitationem parauerunt, per viam luminosam celos ingrediantur: quia (sicut inquit Gregor.) qualis hinc quisque egreditur, talis in iudicio representatur.

XXXVII.

Obijt hoc anno Paulus Sueuus Vvillensis, vir doctus, & religiosus, qui veritatis prædicandæ causa exilium, & tribulationes passus triennio, rediens in suum Cœnobium decessit Keisempergæ.

XXXVIII.

Promotus est ad Archiepiscopatum Chalcedonensem sub Patriarcha Constantinopolitano, Fr. Franciscus N. die 17. Maij. Ad Episcopatum Dromorensem in Hibernia sub Archiep. Armacano, Fr. Ioannes Baptista N. per obitum Galeatij, die 12. Iunij; vtrumque horum Italum fuisse existimo. Ad Pisiensem, siue Liciensem in Apulia sub Arch. Hydruntino Fr. Franciscus de Comitibus, vir nobilis per mortem Blasij die 15. Iulij. Obijt anno 1509. Ad S. Dominici in Hispaniolæ insula, per Christophorum Columbum, ante aliquot annos, vti suo loco & retuli detecta, & Regibus Catholicis Hispaniarum subiecta, Fr. Garfias de Padilla primus Indiarum Occidentalium Episcopus, sicut alias ^b monui. die 20. Nouemb. obijt paulo post in Hispania.

Hoc

Greg. I. 12. Moral. c. 4.

Chron. prou. Col. MSS. Paulus Vvillensis.

Fr. Franc. Arch. Chalcedon. Fr. Ioan. episc. Dromoren. Fr. Franc. Licien.

3 An. 1492. n. 2. Fr. Garfias S. Dominici. An. 1504. n. 38.

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IVLII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

XXXIX. Hoc anno extructum Cœnobium Nolæ (corruptæ Molæ) Patrum Conuentualium, de quo alias egimus, asserit Rodolphus, idque indicare lapidem in claustro expositum, atque insignia ostendere originem habuisse à familia Vrsina, Nolæ tunc dominante. Suspicio mendum esse in numeris, & pro 1504. scribendum esse 1304. sub illud enim tempus Nicolaus viuebat Vrsinus, cui domus tribuunt originem, & quidem ante annum 1400. constructam fuisse constat ex Caralogo prouinciarum, & domorum à Bartholomæo Pisano conscripto, quem sub annos 1399. & 1400. exhibuimus.

Con. Nola.

An. 1499. n. 56.

Rodul. fol. 27.

XL. In Apulia, & prouincia S. Nicolai hoc anno prope suam urbem Labelli Ioannes à Tuffo, primus Labellensium Marchio, Obseruantibus domum suis sumptibus extruxit, de qua nihil occurrit ampliori dignum membra. Hoc etiam anno Pontifex confirmavit ea, quæ olim fecerat Ioannes ex Comitibus Taliacotij tit. S. Sufannæ presbyter Cardinalis, Archiepiscopus Tarentinus, tunc in Regno Neapolitano Sedis Apostolicæ Legatus, circa separationem Hospitalis contigua regimine, & cœnobio S. Petri in Galatina eiusdem prouinciæ S. Nicolai, quod vsque ad illud tēpus rexerunt eiusdem cœnobij Minoritæ obseruantes. *His, quæ pro Hospitalium.* Kal. Ianuarij. Ex his litteris Apostolicis clarius percipiet lector, quæ nos alias circa erectionem prædictorum cœnobij, & hospitalis rerulimus, & qualiter Xenodochij regimen concessum fuit Abbati, & Conuentui Monasterij B. Mariæ Ordinis S. Benedicti, Congregationis Montis Oliueti. Obtinuit insuper hoc anno Vniuersitas oppidi Montagnanæ, Patauina Diœcesis licentiam ædificandi conuentum pro fratribus Obseruantibus prouinciæ S. Antonij, quam statim cœperunt construere, & paulo post ad summum vsque perduxerunt sub nomine S. Mariæ Gratiarum. *Dum ad fractus uberes.* pridie Non. Iunij.

Con. Labelli.
Gonz. in prou. S.
Nicol. con. 34.

Con. S. Petri
in Galatin.

An. 1583. n. 5.

Con. Montagnanæ.
Idem in prou. S.
Anton. con. 31.

XLI. Ioannes Guadalupensis, qui prouinciæ S. Gabriëlis prima præstruxit fundamenta, ante hunc annum uti diximus, aliquot cœnobiola partim ipse fabricauit, partim ab alijs accepit, quæ reformationis ab eo intentæ prima erant veluti incunabula. Prope oppidum Villæ-nouæ de Fraxino, diœcesis Pacensis, vnum ædificauit sub titulo S. Euangelij, ex quo illius congregatio cœpit appellari. Tria alia accepit, duo à viris nobilibus, scilicet Montis-Sion de Salua-Leone à Ioanne de Figueroa, & S. Mariæ de Luce V.M. P. ab oppido Alconcelij eiusdem diœcesis Pacen. à Ioanne de Sotomaor, Tertium à Duce Brigantino in Lusitania Elborensis diœcesis, sub nomine S. Mariæ Pietatis. De his egimus sub vltimum præcedentis tomī annum, & sub huius voluminis initium. Eorum rectorem, seu veluti custodē hoc anno Ioannes agebat, sed non sine dura, uti alias diximus, confratrū oppositione. Neque minorē sustinuit cōtradictionē Petrus de Valentia Custos domus Scalabianæ, seu de Truxillo, quā sibi subijcere Vicarius prouinciæ S. Iacobi virtute quarundā litterarū Alexandri Sexti contendebat. Sed his per alias Iulij II. hoc anno reuocatis, uti alias diximus. *Rationi congruit.* 6. Kal. Decemb. substitit aliquantulum domus, Sed demum cedere oportuit Patribus prædictæ prouinciæ.

An. 1500. nu. 35.
An. 1502. n. 25. &
An. 1503. n. 10.

Con. Fraxineti.

Con. Salua-Leonis.
Con. Alconcelij
Con. S. Mariæ Pietatis.

An. 1502. n. 35.

An. 1502. n. 27.

XLII. Petrus de Portocarrero Domicellus, Hispalensis Diœcesis, hoc anno imperavit facultatē ædificandi domū pro fratribus Obseruantibus extra muros oppidi Villæ-nouæ de Fraxinos, siue Fraxinetti Pacen. diœc. *Pys petentium votis.* 6. Kal. Aug. Iā diximus prope hanc villā ædificatā fuisse domū alterā sumptibus Ioānis prædictæ villæ Marchionis, traditāque Ioāni Guadalupensi sub titulo S. Euangelij, à qua suæ Reformationis Congregationē exorsus, nuncupatā voluit S. Euangelij. Hic autem alius exprimitur fundator, domumque ædificandam, subijci impetrauit Custodiæ Angelorum superiori. Quare iudicauerim, vel Petrum hunc aliam voluisse fabricare domum, vel iam inchoatam à Ioanne Marchione, & à Guadalupense, propter exortas turbas, & controuersias à nobis aliās relatas derelictam, voluisse perficere, & Custodiæ Angelorum, quæ benè apud omnes audiebat, aggregare.

Con. Fraxinetti

An. 1502. n. 36.

XLIII. Petijt insuper aliam facultatem ædificandi conuentum in oppido

Con. Mogueri:

Annal. Minor. Tom. VIII.

H 2

Mo-

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. LI. & 12.
IULII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

Mogueri dioecesis Hispalensis, custodiæ obseruantum Hispalensi tradendum locumque ædificandi cœnobij designauit hospitale Corporis Christi, a se in eodem oppido constructum, quod in alium idoneum locum se translaturum dicebat. *Pys fidelium uotis.* 3. Non. Augusti. Etsi verò facultatem impetraverit, nihil tamen fecisse existimo, non enim alterius ædificij Franciscani in illo oppido vestigium reperio præter illud, quod ante annos centum & quinquaginta ab Alphonso Gaufrædo de Tenoro, eiusque coniuge diximus constructum.

9. An. 1550. n. 25.

Con. Alferrara

Aegidius Delphinus Minister generalis alias cōstituit quoad viueret Fortunium Victoriensem Guardianum, seu Visitatorem domus S. Ioannis de Alferrara dioecesis Hispalensis, & prouinciæ Castellæ, quæ domus tunc sub immediata obedientia prædicti Generalis existeret, eique varia indulgit priuilegia, quæ hoc anno Pontifex voluit confirmata. *His per quæ Christi fidelium,* 15. Kal. Iunij. Quid de hac domo factum sit, non reperio, non enim inter alias, quæ in dioecesi Hispalensi recensentur, connumeratur.

XLIV.

en. S. Euph.

Nobilis vir Gondisaluus Mexia, dominus locorum S. Euphemie, & de la Guardia Corduben. dioecesis impetrauit hoc anno facultatem à Pontifice ædificandi cœnobium pro fratribus Reg. Obseru. prope locum S. Euphemie sub inuocatione S. Alberti, *Sancto, ac pio desiderio.* 7. Idus Septembris. Neque hanc domum inter reliquas licet inuenire, quod suspicari cogis vel non fuisse constructam, vel fuisse postea derelictam.

XLV.

Ben. Antequera.

Con. in prou. Bæ.
nec con. 16.

Serenissimus Princeps Ioannes, Catholicorum Regum Ferdinandi, & Isabella filius, renum dolore, ex quo interiit, vehementer confictatus, vorum emisit se in honorem B. Zoili, qui pro Christo Cordubæ gloriosum subiit martyrium, Ecclesiam constructurum. Morte præuentus, quod promisit, perficere nequens, parentes rogauit, vt facerent. Illi prope Singiliæ, vulgo *Antequera*, urbem non solum templum, sed & contiguum cœnobium pro fratribus Obseruantibus protinus hoc anno construxerunt. Est insigne domicilium quadraginta capax religiosorum. Ibidem decessit Franciscus de Villar sanguine, & pietate illustris, de quo sub annum 1545. quo decessit, fusiorem sermonem instituemus.

XLVI.

Frang. de Villar.

Con. Saffiola.

Idem in pro. Can.
tabr. con. 17.

Ioannes Piretius de Liconia circa hunc annum fratribus Obseruantibus cœnobium construxit, sub S. Francischi nomine prope Saffiolæ pagum, inter densissimas arbores, paulo semotum à via, quæ à munitissimo oppido maritimo S. Sebastiani ad mare Cantabricum ducit ad Deum eiusdem prouinciæ municipium. Imminet domus limpidissimo riuulo, in quo aliquando fratres piscantur. Vixerunt, & obierunt hic plurimi fratres religione, & virtute præstantes.

XLVII.

Con. Cinefia.

Idem in pro. Al.
garb. con. 18.

Georgius Hurtado vir nobilis, & pius in oppido Cinefia Regni Portugal- liæ, & Eborensis dioecesis, hoc anno ædificare cœpit conuentum sub titulo S. Antonij, altissimis Oceani rupibus imminens, vbi prius extiterat sacellum, eidem diuo sacrum, quod illius oppidi incolæ construere cœperunt (nec tamen absoluerunt) in memoriam ingentis miraculi, liberati scilicet à certissimo naufragio hominis inter crispates feri maris vndas in cimbula expauescentis, ad scopulos allisi, & in altissimas rupes proiecti. Vt delubrum absolueretur, & contiguum adijceretur cœnobium, persuaferunt quidam fratres strictioris disciplinæ, illuc ex Castella profecti, qui in suis concionibus ingratitude vitium obijcentes populo, omnes ad hoc opus à Georgio inchoatum prosequendum excitauerunt.

XLVIII.

n. Oliueira.

9. al. Oliuena.

Nobilis vidua Philippa, relicta quondam viri Principis Aluari, filij Ducis Brigantini in Lusitania, ædificauerat fratribus de Obseruantia cœnobium in honorem S. Francischi prope oppidum de Oliueira * Bratcarensis dioecesis, nulla tamen præhabita Sedis Apostolicæ licentia. Introdueti in domicilium fratres, & Philippa fundatrix, moniti erroris commissi, hoc anno rogauerunt delictum hoc sibi condonari. Pontifex auctoritatem absoluentis à censuris

XLIX.

idcirco

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IULII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

idcirco irretitos commisit Episcopo Elborensi. *Sedes Apostolica pia mater*, 4. Kal. Octob. Periisse locum hunc existimem, dum nullam eius mentionem comperio, inter coenobia Lusitanica.

L. Introducti sunt hoc anno Fratres Obseruantes in monasterium insigne sanctæ Catharinæ de Monte-Sion Selli Robaudi, olim sub annum 1206. promouialibus Ordinis Cluniacensis extructum per illustrem virum Alijonem de Villa-noua, magnum Rhodi Magistrum, in loco campestri, amœno tamen, & omni arborum specie gratissimo, inter Forum-Iulium, & Draguignanum in Diœcesi Foro-Iuliensi. Moniales ad alium locum securiorem transferri curauit Ludouicus de Villa-Noua Marchio Transiensis sub annum 1501. Obten-ta Alexandri VI. licentia Ecclesia consecrata est sub nomine beatæ Cathari-næ de Monte-Sion, & B. Rossolinæ quondam Abbatissæ dicti monasterij per Elzearium de Villa-Noua, Fratrem Alijonis fundatoris: corpus Rossolinæ in-tegrum, & odoriferum illuc asseruatur honorificè, & reuerenter; licet non sit coelitis ex ritu Ecclesiæ connumerata.

Con. Selli Ro-
baudi.
Idem in prou. S.
Ladou. con. 20.

LI. Sub hoc tempus reformatum est coenobium Viennense per Petrum de Brandis Vicarium prouincie sancti Bonauenturæ ex commissione Ministri ge-neralis, valde reclamantibus Patribus Conuentualibus. Et ante hoc tempus reformatum fuisse conuentum oppidi Mindeburgenfis, Traiectensis diœcesis, habeo ex diplomate Iulij Pontificis, quo bona, quorum incapaces erant Ob-seruantes, & quæ prius possidebant Conuentuales, applicauit Ecclesijs S. Pe-tri, & S. Martini oppidi prædicti.

Reformatur
conuentus Vit-
nensis.
Reg. Iul. 2. lib. 3.
fol. 41.
Et conuentus
Mindeburgen-
sis.
Lib. 3. fol. 291.

LII. Extra Mundariam Cæsarianam, Beticæ urbem, vulgo *Xerez de la Frontera*, habitabant Fratres Obseruantes in coenobio, quod olim erat Patrum Con-uentualium, quod cum nimis esset angustum, & incommodum, aliud obti-nuerunt intra urbem amplum satis, & opportunum. Ne verò prior locus pe-riret, curarunt Fratres, vt ex publicis, priuatisque eleemosynis ad capacissi-mi monasterij formam reduceretur, in eoque congregarentur sub institutò san-ctæ Claræ pleræque Virgines, quæ in varijs, paruisque habitaculis sub diuer-sis ritibus viuebant. Id factum hoc anno Apostolica autoritate, quibus po-stera Emanuel à S. Martino Superior Obseruantium modum præscripsit viuen-di, datis Clarissis, quæ sui instituti normam edocerent. Est insigne monaste-rium septuaginta, & amplius fororum capacissimum.

Monast. Xere-
sanum.
Gonz. in prou.
Beticæ mon. 4.

LIII. Aluarum Piretium* à Monte Maiori, Canonicum Toletanum, hoc anno monasterium extruxisse Clarissarum extra Conchæ Valeriæ ciuitatem ex alia fluminis parte prope Eremitorium sanctissimæ Trinitatis, primasque magi-stras nonelli germinis euocatas tres illius instituti ex monasterio Alcozerij; sed post annos tres remissis Clarissis ad suum, ex quo prodierunt domicilium ex Toletano monasterio Ordinis immaculatæ Conceptionis superuenisse so-rores quatuor, quæ aduentantes virgines suis moribus imbuerunt, asserit Gonzaga. Sed circa tempus foundationis, regimen monasterij, & numerum earum, quæ ad altarum instructionem vocatæ sunt, clarius omnia Lector per-cipiet ex Bulla Iulij emissa anno sequenti ad 13. Kal. Maij incipiente, *Regimi-ni vniuersalis Ecclesiæ*, quam dabimus in Regeſto.

al. Petri
May Conchise.
Idem in prou.
Carthag. mon. 7.

LIV. Incertam diximus alias* originem monasterij Clarissarum oppidi Almaza-ni Seguntinæ Diœcesis in Hispania, & alibi, quam vbi nunc est, aliquos opi-nari extructum fuisse, S. Clara in humanis agente. Neque translationis etiam author, aut tempus occurrebant, donec in diploma incidi Iulij II. quo fa-cultatem hoc anno concedit nobili viro Petro de Mendoza Comiti Montis Acuti, prædicti oppidi domino, vetustum, & ruinosum monasterium extra-muros constructum, & bellorum iniurijs expositum, ad ipsum oppidum trans-ferendi, præsertim cum Bernardinus Caruajalus, tit. S. Crucis in Ierusalem presbyter Cardinalis Ecclesiæ Seguntinæ administrator, noui monasterij con-structionem promiserit adiuuare. Hoc itaque tempore facta est translatio. *Pis-ſidelium votis*. 7. Idus Septemb. Ex huius Comitis Montis Acuti prosapia duc-
pijsſi-

Al. 1253. n. 49.
Mon. Almaz-
ni.

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. II. & 12.
IVLII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

Mariana de
Mendoza.
Catharina Me-
dozia.

pijsimæ foeminæ hic religiosissimè cūsum consummarunt, Mariana de Men-
doza, Ioannis Comitis filia, annō 1596. Hæc ab anno tertio suæ ætatis Chri-
sto consecrata, monasterium prudentissimè annis quadraginta duobus guber-
navit. Vtraque poenitentię, & paupertatis sectandæ desiderio mirificè fla-
grarunt.

Mon. Ville noue
de Scapha rupta

Vir nobilis Laurentius Xuarez de Figueroa de Mendoza, dominus oppidi LV.
de Arcos, & Isabella de Aguilar conthoralis, impetrarunt hoc anno facultä-
tem ædificandi monasterium ordinis S. Claræ prope Ecclesiam, siue Eremito-
rium, aut Oratorium B. Mariæ de Soterana, oppidi Villæ-nouæ Scaphæ ruptæ,
vulgo *Barcarotta*, sub visitatione, & regimine Episcopi Pacensis, cum obliga-
tione celebrandarum missarum per sacellanos a fundatoribus eorumque suc-
cessoribus deputandos, & ad nutum amouendos. *Eximia deuotionis*. 17. Kal.
Aprilis. Quid præter hæc dicam, non habeo, extra Ordinis etenim regi-
men constituti monasterij, si fortassis fuit ædificatum, ampliorem non potui
adipisci notitiam.

Mon. Deserte.
Lib. 4. fol. 77.

Neque de monasterio S. Claræ de Deserta in subutbijs Lugdunensibus LVI.
aliud reperi potui, quàm quod hoc anno relatum est Pontifici, nimirum,
Fr. Ludouicum Dublet, & alios ex commissione Georgij tit. S. Sixti presbyteri
Cardinalis, in partibus Galliæ Sedis Apostolicæ Legati, monasterium præ-
scriptis nouis legibus, & arctiore modo viuendi reformasse, quod Abbatissa,
& pleræque moniales agrè tulerunt. Aliunde nihil potui de hoc monasterio
scire, qui enim de monasterijs prouinciæ S. Bonauenturæ, ad quam vrbs spe-
ctat Lugdunensis, scripserunt, nullam agunt de isto mentionem.

Domus sor. 3. Or-
dini Complut.
Gomez. lib. 3.

Sub hunc annum extructam domum sororum Tertij Ordinis Compluten- LVII.
sem à Francisco Ximeno Archiepiscopo Toletano scribit Aluarus Gomezius
Toletanus, diligentissimus eiusdem Ximenij vitæ, gestorumque scriptor, & ad
instar huius Collegij post plerosque annos aliud Toleti, sub vno eodemque
nomine sancti Ioannis de poenitentia constituisse. Attamen Franciscus Gonzæ-
ga, & ex eo Petrus Salazarius priorem volunt domum Toletanam, & ad il-
lius exemplum constructam Complutensem. Insuper dicunt eum domum hanc
subiecisse Rectori Collegij S. Ildephonsi, Academia Complutensis à se funda-
tæ præcipui, persuasumque volunt ex coniecturis, quia scilicet vtriusque locis
statuta sunt communia, videlicet circa numerum, & qualitatem recipiendorū.
At Guardiano potius Complutensi committendum iudicauit, cuius consilium
voluit circa cooptandas iu hanc societatem prærequiri. In hoc itaque senten-
tiarum discrimine Gomezij narrationi adhærendum potius existimem, qui ple-
risque rebus à Ximeno gestis interfuit; Toleti insuper natus, quid circa vtriusq;
domus Complutensis, & Toletanæ foundationem actum sit, certius potuit per-
cipere. Quid itaque ille in hac re scripserit, totum exscribam. [Postquam Xi-
menius Isabellam Reginam lecto decumbentem ad Methymnam Campestem,
(vt diximus) reliquerat, Complutumque multa à se generosè incepta per-
fecturus aduenerat, intellexit in sua dioecesi complures esse foeminas honestis
natas parentibus, quarum pudicitia ob rerum penuriam periclitabatur. Quare
religiosarum mulierum cœnobia passim condere necessariū indicauit, vbi puel-
læ quæ ob rem angustam illocabiles essent, aut quæ sponte sua à nuptijs abhor-
rerent, longè à virorum congressibus semotæ, Deo Optimo Maximo dicatæ vir-
ginitatem perpetuò colerent. Nam quamuis multa eiusmodi loca, pijs iam
olim hominibus in re præclara studiosè contendentibus, in Toletana dioecesi
structa essent, annonæ in dies caritate ingrauescente, mulierumque numero tri-
pla (vt solet) proportionem virorum supergresso, nihil in hac re amplianda vn-
quam fiet, quod nimium, aut inutile dici possit.

Hoc anno ann. 17.

Ergo inter cætera ædificia, quæ Compluti fiebant, ædem etiam sacrarum foe- LVIII.
minarum erigendam curauit; titulo sancti Ioannis poenitentis: cui collegium
egenarum puellarum, nouitio, ac prudenti inuento, sub nomine diuæ Isabelle
adiunxit: quæ de illarum Custodis voluntate (quam Matrem vocant) & Diui
Fran-

ANNO CHRISTI 1504. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN II. & 12.
IVLII II. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 297.

Francisci in eo oppido Guardiani consilio, iuxtas præsriptas ab eo leges coop-
tata, tandiū illic in omni disciplina, & custodia degerent, donec lubricum æta-
tis prætergressæ, aut se diuino obsequio mancipari, aut nubere constituerent.
Quod si in illam partem inclinarent, ad vota facienda citra vllius pecuniæ do-
tis nomine numerationem admitterentur. Si verò nuptijs indulgere mallent;
viro frugi, & probò collocata, dotem ex coenobij prouentibus susciperent,
quos ille vberes, & copiosos grandi summa æris comparauit. Nam cum olim
Ministrum prouincialem (vti alias^a diximus) ageret nonnullarum virginum
animos in coenobijs degentium grauib. furijs diuexari intellexit, quod vt pa-
rum ingeniorum suorum conscia, aut cognatorum coacta authoritate, aut e-
gestatis durissimo imperio se sodalitatis mysterijs addixissent. Quamobrem hu-
manissimo consilio excogitauit, quo pacto sui exploratione habita, partim do-
tis erogatione facta, illis incommodis succurreretur. Curam hoc conficiendi
Gregorio Fernando viro industrio, & probitate claro, in Diuæ Mariæ templo,
quod Compluti insigne est, beneficiario commisit: qui opere nondum absoluto
ē viuis discessit, seque illic tanquam in fundo à se culto, fidus colonus humari
demandauit. Eius coenobij institutio ob fructum in dies non mediocrem inde
prouenientem, adeò grata Antistiti fuit, vt ad illius normam aliud interlaben-
tibus aliquot annis Toleri, vti dictum est, construxerit. Eam porro famam, &
laudem hoc Complutense collegium obtinuit, vt ex toto eius regionis tractu
illuc puellæ disciplinæ gratia confluant, & Philippus II. Hispaniarum Rex, in-
ter cætera humanitatis, & magnificentia exempla, illud etiam præstiterit,
quod aulicorum ministrantium filias, eorum præsertim, qui in secundo
ministrantium gradu constituuntur, quinquaginta, & plures, statutis
vnicuique, vel pro monachatu, vel pro matrimonio aureis quadringentis,
in eo coetu studiosè, & pudicè, educandas curauerit. Regio quidem, & præ-
claro hoc opere, tantique Principis testimonio, insigni Ximenij monumento
magnum factum est honoris, & decoris additamentum.

LIX.

Ergo ne hoc Complutense collegium egestatem vllam paterentur, si sum-
ptus faceret ante prouentus perceptos, Ximenius multis tum millibus num-
mum statim muneratis, tum frumenti modiorum, omnem ab eis solitudi-
nem abstulit, & tranquillitatem illam induxit, quæ ab omni profana cura se-
questratis hominibus ad religionem, cui se semel dicarunt, tuendam necessa-
ria est. Vt interim illa non recenseam, calices, patinas, pretiosamque cru-
cem, quondam Regum Aragoniæ delicias, ex argento purissimo: præterea,
culcitras, stragula, tapetia, & aulæ, quæ ex omni sua opulenta suppellectile,
huic coenobio Complutensi, testamento, & bis item codicillis legauit.

LX.

Tandem domus hæc commissæ est à Clemente VII. anno 1528. curæ, & re-
gimini Ministri prouinciæ Castellæ, quam tunc regebat Fr. Ioannes de Olmil-
los, vir pius, & prudens. Hic diem suum obiit Maria della Peñuela, quam
Sixtus V. refert in Bulla canonizationis sancti Didaci^b fuisse ab hoc diuo à
multis morbis sanatam.

^b Vld. anno 1463.
num. 88.

LXL.

Rogantibus Ferdinando, & Isabella Regibus Catholicis multa concessit
Iulius Pontifex priuilegia hoc anno Fratribus Reg. Obseru. præsertim in Re-
gnis Castellæ & Aragoniæ degentibus, quæ videri possunt in eius diplomate.
In militantis Ecclesiæ 15. Kal. Iunij. Illis etiam deprecantibus indulgit, vt in
die S. Bonauenturæ diuina officia celebrarentur tempore interdicti. *Exponi*
nobis die 24. Maij.

Priuilegia.

ARGV-

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 12. & 13.
IVLII II. ANNO II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

ARGVMENTVM.

Minorita in Orientalibus Indijs magnum ferunt rei Christiana subsidium. Franciscus Ximenius res Hispanicas prudentissime moderatur. Observantes Vltramontani generalia celebrant comitia: Vt Ordinis scissuras & turbas tolleret Pontifex, generale omnium Congregationum indixit pro anno sequenti confessum. Moriuntur aliquot viri p̃j, florent alij doctrina & virtute illustres. Marcus Vigerius purpura decoratus, alij ad Pontificias insulas assumuntur. Coenobia construuntur.

Barros dec. l. 8. c. 3
& seqq.
Maff. l. 3.
Oliv. lib. 4.
Goef. 2. p. Chron.
Emanuel. cap. i &
seqq.

Minorita na-
vigant ad Ind.
Orientales.

Vbi impigre la-
horant.

MANVEL Lusitanæ Rex hoc anno ingentem. I. classem misit ad Orientales Indias Præfeto Francisco Almeida, viro insigni virtute prædito, qui fortem fidelemque operam nuper in expeditione Baticæ Ferdinando Regi Castellæ nauarat. Solut ille Vlyssipponē ad 8. Kal. Aprilis Annunciatione Virginea sacrum, nauibus duabus & viginti, faustis ominibus, Franciscanis aliquot fratribus, & clericis alijs rei Christianæ procurandæ in eam longissimā nauigationem assump- tis. Et hi quidem egregiam operam Almeida præsti-

terunt in expugnatione vr̃bis Quiloæ, Insulæque Mombazæ in eaque constitutæ eiusdem nominis ciuitatis. Milites ante prælium noxis expiare, coelesti pabulo recreare, ad pugnam fortiter excitare, Christi fidem prædicare, eius nomen dimicantibus insonare faucijs in bello mederi, cæsos sacramentis procurare, occisos sepelire, fidei vexillum explicare, crucemque viuificam in- trophæum erigere. Primi in ipsa Regia Mombazana hoc signum exaltarunt, animosque addiderunt Laurentio Almeida, Francisci filio, vt ad superiorem vr̃bis partem militibus viam aperiret, viresque suas paternis coniungeret.

Interim Tristanus Acunia, Alphonso Albuquerque comite, hoc ipso an- no cum valida classe in Indiam destinatur, qui post exploratam Madagasca- ris Insulæ naturam, ac regionem, Melindam abiit, inde deuicta Braua ci- uitate ad Socotoram insulam maris Erythræi transmisit, vbi Christianos iam inde ab Apostoli Thomæ aduentu incolas inuenit, sed Iacobitarum, proptet vicinitatem Aethiopiæ, hæresi infectos, à Romani Pontificis autoritate se- iunctos, circumcisionem aliosque Indicæ superstitionis ritus vsurpantes, mul- ta tamen Christianæ fidei vestigia retinentes. Miserè hos sauo premebat imperio Fartacum Rex, qui Beninum portum per vim occupauit, validaque arce imposita ab annis vigintisex, imbecillem populum missis ex Arabia, militibus tyrannicè regebat. Ad liberandos misellos, atque Catholicæ Ec- clesiæ aggregandos animum applicuit Tristanus, ita enim iusserat Emanuel Rex, & illi supplices rogabant. Inito itaque certamine, deuictis, fugatisq. Mahometanis, atque arce in potestatem redacta, eam Alphonso Noroniæ custodiæ, adiecta idonea militum manu, concredidit, Arabumque fano ex- piato, & in cultum Virginis Mariæ conuerso, rei Christianæ præposuit exi- miâ sanctitate virum Antonium Laurerium Minoritam, qui tollendis vitijs, quæ in hominum mores, ac religionem irreperant; incolisque ad veram pietatem, ac virtutem erudiendis aliquot annos Apostolico plane munere est perfunctus.

Antonius Laure-
rius vir egregius

Fran-

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 12. & 13.
IULII II. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

III. Franciscus Almeida iam Proregis Indiarum titulo, & autoritate conspicuus, Canori post multas terra, marique adeptas victorias, paululum quiescebat, quando hoc ipso anno ad eum venit Ludouicus Minorita collegatum habens quendam illius gentis heroem, à Narfingæ Rege potentissimo (cuius magnificentiam, potentiam, & opes diffusè explicat Damianus Goeß, in ea, quam scripsit, Emanuelis historia) destinatus, vt solemnem obiret apud Lusitanos legationem. Iuerat ad Narfingæ regnum Ludouicus templum visurus vetustissimum, pioque populi cultu venerandum, S. Thomæ Apostoli, illius gentis Magistri; atque inde Regem veneraturus excurrit, à quo humanissimè exceptus, ei Lusitanicæ gentis mores, & Almeidae res fortiter gestas explicuit. Hinc sumpta legationis, ictique foederis occasio. Missis itaque binis his legatis se suosque Regi Lusitaniæ amicos fore Narfinganus pollicetur; naues, arma, commectum, vestes, & militibus opportuna quæque sponte offert, classium stationibus portus, portuum securitati, vt arces extruat, libere permittit, & demùm iuuenulam sororem forma decoram, vt firmiori vinculo perstet amicitia, spondet se Emanuelis filio sponsam traditurum. Verbis fidem addiderunt legati porrecta epistola Regis manu exarata, binisque donatis collaribus vnionum, annulis pretiosis, tapetibus, auro byssoque intertextis, ad Emanuele mittendis. Gratissimam habuit Almeida legationem, pactisque foederis legibus, lætos remisit nuncios, vasculis aureis, & argenteis opere, & celatura nobilibus, quæ Regi perferrent, adiecit.

Gent. in pro-
om. prou. B.
Thomæ.

Ludouicus
Minorita
Regis Nar-
fingæ legat.
Goeß p. 2. c. 6.

IV. Franciscus Ximenius Toletanus Archiepiscopus, cum religionis, & diuorum cultor esset eximius, semper aliquid secum versabat, quod hunc pium affectum incenderet. In memoriam itaque reuocauit diui Ildephonsi corpus Zamoræ asseruari, incessitque illum mira quædam cupido visendi, & venerandi reliquias viri sanctissimi, qui & Deiparæ Virginis munere, & alloquio perillustis est, & Ecclesiæ Toletanæ Pontificatum adeò integrè, & vigilantè tempore durissimo, dum schismata, & hæreses vigeant, administravit, vt diuinos sibi honores inter diuos relato comparauerit. Dolebat Toleranam Ecclesiam eo esse thesauro spoliata, & nihil magis ex illa calamitosa Hispaniæ vastatione, quam sub Roderico ultimo Gothorum Rege sustinuit, in familiari colloquio deplorabat, quam sanctissimi Ildephonsi corpus, vestemque sacram, per Virginem Matrem cælitus ad eum deductam, quæ in Ouetana Ecclesia est, à templi Toletani adytis per alienas Sedes exulare.

Gomæ lib. 9.

Xim. cupis
videre cor-
pus S. Ilde-
phonsi.

V. Peropportunos ad eam rem gerendam Petrus Biuerius visus est, tum quod equestris ordinis Zamoræ ciuis esset, & in sacerdotum, ciuiumque Senatu permultos cognatos, & amicos, quorum id opera, & patrocinio fieret, habebat; tum etiam quod intimus, & carus Ximenio, optimam operam patrono erat nauaturus, vt voti compos fieret. Eius ergo autoritate, & cura id dumtaxat impetrari potuit, vt quam dissimulanter id fieri posset, Ximenius, Franciscus Ruizio sodale, & duobus à cubiculo ministris comitatus, totidemque anteaambulonibus, Zamoram de nocte occultus veniret. Accipit ergo conditionem læta fronte Ximenius, gratijs pro tam sedula cura Biuero actis. Cum omnia iam apparata essent, subito Zamorenses mutatis animis, ne se Tauro moueret per eundem Biuerum renunciant: neque enim de ea re tam arcano consilio potuisse tractari, quin ad notitiam multorum dimanauerit, qui tam grauiter, & molestè tulerunt, vt vniuersa Zamorensis ciuitas fortunarum omnium discrimen, suorumque ciuium internecionem subire parata sit potius, quam facultatem vllam dare Ildephonsi corpus cernendi.

Nec tamen
id concedit.

VI. Quæ autem tam subitæ mutationis occasio fuerit, est incompertum, nisi quod nonnulli ridicula, & pro tempore conficta excusatione, religione quapiam prohiberi se dixerunt: vocem scilicet humana augustiorem è penetralibus, vbi Ildephonsus asseruatur, prodeuntem audiuisse, quæ manes sanctissimos sollicitare vetabat. Sed verisimilius est, potentissimi hominis, & intrepidi ingenium timuisse, ne quid de possessione quondam sua tentaret, aut graues lites

Annal. Minor. Tom. VIII.

I

inten-

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 12. & 13.
IULII II. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

intenderet sanctissimis reliquijs conspectis, quæ diuinum odorem vndique spirarent, vereque illam puritatem retinerent, quam Ildephonsus olim in illo exuuiò coluit. Experimento enim constare, eamque esse rerum naturam, ut quæ sub aspectum veniunt, acrioribus stimulis animos hominum commouere, soleant. Aegrè id Ximenius tulit, qui delusus à Zamorensibus videbatur: & illorum sententia cognita, quantum (inquit) priuati hominis conditio principis fortunæ præstat! nam si ego detrito, ut olim solebam, sacco indutus, ad Zamorensium Ecclesiam venissem, sine vlllo negotio, quod frustra rogauissem, affecutus.

*Componit
controuers.
fias inter
Philippum
& Ferdi-
nandum
Reges.*

Neque verò ille soli pietati, rebusque sacris dumtaxat studebat, verum etiam VII.
maxima quæque Regni negotia, pacemque publicam, publicorumque procurabat. Iacta erant perniciofa semina discordiæ inter Philippum Burgundum Hispanici sceptri hæredem, & Ferdinandum Aragonium, Philippi socerum, circa Regni administrationem. Successionis ius erat Ioannæ Philippi coniugis, Isabella Castellæ Regina, & Ferdinando Rege Aragonio ortæ. Vltimis tabulis Isabellæ nuper defunctæ commissæ est administratio Regni Ferdinando ipsius marito, donec Ioanna filia, & Philippus gener in Hispaniam ex Belgio remearent. Castellani proceres Ferdinando inuisi, Belgæ, atque Burgundi, qui Philippo ministrabant, lucri, imperijque cupidi, in socerum stimulabant, utque remisso in Aragoniam Ferdinando, dimissis Aragonijs, quos in sua familia, vxor habebat, eique Pater tradiderat in Belgium eunti, sibi liberum imperium assumeret, mitteretque legatos, qui obstacula quæque remouerent, faciliè persuaserunt. Missi itaque Philibertus Burgundus Veranius Princeps, & Andreas Burgius Cremonensis ad eas res, quæ non mediocriter reipub. statum perturbabant, cognoscendas, & tractandas. Petrusus interim in tetrum carcerem Lupus Conchillus à Ferdinando missus in Belgium, qui Ioannæ persuasit interregnum patri iuxta genitricis Isabellæ tabulas supremas committere.

Vbi hæc rescivit Ximenius, à Ferdinando Segobiam vocatus, citato itinere VIII.
profectus Regi suo optimo amico, tot difficultatibus, & molestijs laboranti, noluit deesse. Segobiam itaque omnibus inscijs ingressus, ut erat de via puluerulentus, antequam Regem saluaret, legatos, qui iam epulis paratis discumbere volebant, ad se quamprimum venire iubet: res enim esse maximi momenti, quæ se festinandum Segobiam venire coegissent: nec vulgare periculum emersum, nisi in tempore succurreretur, omnemque moram, quæ rebus gerendis semper nocuit, nunc perniciosam, insanabilemque fore. Commoti sunt legati Belgæ, quamuis proceribus id extenuantibus, atque ut inanes terrores contemnētibus. Gratiæ igitur se Ximenio agere pro suscepto labore benignè respondent, & se à prandio ad illum venturos, & ex eius præscripto omnia effecturos, quæ ad rempub. pertineant, promittunt. Instat Ximenius, ut relictis epulis properent, neque enim id genus negotium esse, ut dilationem vllam pateretur. Parent legati, & in Regiam, quò iam se ille contulerat, veniunt.

Egit primò de Philippi rebus prudenter satis, & grauiter: & improbare se IX.
dixit, quod foci probitati, & candori diffidens, se se vulturibus deuorandum committeret, lupisque hiantibus prædam appararet. Deinde de Conchilli carcere, & Aragoniorum amandatione, rei indignitatem, verbis etiam exaggerans, quod Philippus leuibus de causis tam grauiæ animi exulcerati signa aduersus socerum, de illo multis in rebus benemeritum, dedisset. Quare nuncios per equos dispositos ad Philippum mittendos censet, per quos de Conchillo dimittendo atque in pristinam dignitatem restituendo, cum illo agant. Nam si vltèrius progrediretur, videret ne foci animum aduersus se irritaret: cui nihil aliud, quàm reip. Hispanæ commodum curanti non defutura esse optimatum studia, qui illi quantumuis Gallico præsidio, & potentia instructum, donec sanius consilium reciperet, ab horum regnorum accessu prohiberent.

Attoniti ad tantam dictorum libertatem legati, & durum Ximenij ingenium X.
cognoscentes, ne quid nouarum rerum in tam iusta indignatione, partim Rex mul-

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCID. AN 12. & 13.
IULII II. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

multitudini carus, partim Antistes potentissimus molirentur, antequam dape³ repeterent, nuncios cum litteris ad Philippum miserunt de rebus per Ximenium tractatis: monentes vt omnia in melius mutaret, donec ipse in Hispaniam veniens, rebus pro voluntate compositis, scepra teneret. Nunc verò Ferdinandum, & Ximenium tñendos esse, qui reip. commodis tuendis, eisque proculdubio studentes, ni eorum voluntati obtemperaretur, magno ad res gerendas impedimento futuri erant. Hæc postquam Philippo, intimisque suis renunciata sunt, cuncta ex Ximenij præscripto fiunt. Conchillus vinculis liber in dignitatem ablatam restituitur, & de foederibus cum socero agitur. Ille, vt erat perspicaci ingenio, & prudentia præditus, nihil firmum fore eorum, quæ tractarentur, prædiuans, dum hæc cum genero agit, Gallum ad amicitiam inuitantem, quamuis omnia superiora petentem, non abnuente Ximeno recepit. Ximenius ab hoc tempore, vsque ad Regis Philippi mortem, & Ferdinandi in Hispaniam reditum magna reip. vtilitate, varijs procellis per id tempus perturbatæ, nunquam à Regio comitatu discessit.

XI.

Hoc anno in festo Pentecostes habita sunt comitia generalia fratrum Observantium familiæ Ultramontanæ in conuentu Laualensi tunc prouinciæ Turoniæ magnæ, nunc Prouinciæ Turoniæ Pictauiensis, diocesis Cænomanensis. Absoluto triennio Martialis Boulier, electus est in Vicarium generalem Ioannes Siluestris, prouinciæ Franciæ, alumnus conuentus Sagiensis, qui nunc spectat ad Franciæ Parisiensis prouinciā. Inter alia statutum est, quod festum B. Ioa- chimii genitoris B. Mariæ Virginis celebrètur, sub ritu duplicis minoris, per vniuersam familiam Ultramontanam in crastino festi S. Iosephi eiusdem Vir- ginis sponsi. Concessum est insuper ad Dei laudem (inquit. meus codex) ad Christianæ religionis augmentum, & regularis obseruantia decorem, quod insulæ Indiæ (scilicet Hispaniolæ, Cubæ, Isabelle, Iamaycæ) fiant, & sint vna prouincia, & habeant in posterum vnum suffragium in capitulo generali, & vicarius huius prouinciæ habeat tantam, ac talem authoritatem in vtroque foro, qualem, & quantam habere solent reliqui Vicarij prouinciales. Hinc manifestè liquet in his insulis, nouaque hac colonia Hispanorum in Indijs non nisi fratres Regularis obseruantia primo laborasse, eisque sub hoc tempus aliquot domicilia contigisse, & de alijs etiam ædificandis tunc cogitasse constat ex alijs verbis relatis inter statuta huius capituli sub hoc tenore. [Fra- tres Indiarum de licentia sui Archiepiscopi (vrbs videlicet S. Dominici in Hi- spaniola) possint ædificare loca, cum nullus contradicit; & hoc per priuilegiū Maris magni Carmelitarum. * Interim autem prouidebitur eis de authoritate per litteras Apostolicas] Et in capitulo generali celebrato anno 1511. inuenio prouinciā hanc nominatam sub titulo sanctæ Crucis. Nescio itaque vnde ductus est Gonzaga, d vt assereret sub titulo custodiæ fratres, & domos harum insularum militasse vsque ad annum 1555. & non nisi anno 1565. ex facultate Pij IV. ad prouinciæ dignitatem peruenisse in Comitij Pincianis.

Cap. genera-
le Obseru.
Ultram.
Reg. Ordinis

Prouincia
S. Crucis
origo.

* Vide hæc in
Mari magno
apud Lezan-
nam tomo 2.
n. 103.
d
Gonz. in pro-
S. Crucis

XII.

Inde verò titulum sortita est sanctæ Crucis, quod aliqui ex primis explora- toribus in Insulæ Hispaniolæ oppido S. Iacobi de Planitie, vulgo *de la Vega* ad Maguanæ vestibulum, ingentem crucem cedrinā erexerint, vt illac trans- euntes scirent aliquādo ibi sterisse Christianos. Indi huiusmodi veluti trophæi in suis finibus erectum symbolum perferre nolentes, finibus, & viribus sex- centorum hominum ad terram protrahere intenterunt, sed frustra; deinde, adiecto igne in fauillas redigere laborarunt, donec apparente speciosa virgi- ne, toruoque vultu ab opere deterrente recesserunt, & fideles deinceps sa- crum lignum in veneratione habere cœperunt. In plures partes discissa di- uersis in locis colitur, eiusque contactu plurimi languentes curantur. Ab hac itaque miraculosa cruce nomen hoc adhæsisse non immerito reputatur.

Prima pr-
uincia In-
diarum,
vnde dicta
est sanctæ
Crucis.

XIII.

Insuper de Custodia Burgenfi in hoc capitulo ita constitutum est [Conce- ditur, quod Custodia Burgenfis efficiatur prouincia, dummodo maior pars sui capituli custodiabis in idipsum consentiat, & vocetur prouincia Burgen- sis,

Origo prouin-
cia Burgen-
fi.

Annal. Minor. Tom. VIII.

I 2

fis,

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 12. & 13.
IULII II. ANNO 1. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

sis, & teneat ordinem suum] Hæc autem concessio confirmata est in capitulo generali Antuerpionensi anno 1514. sub his verbis. [Custodia Burgensis auctoritate capituli generalis sit prouincia, vt antea in capitulo generali Lauallensi fuerat ordinatum.] Ita vt bene dixerit Gonzaga^e in duobus capitulis generalibus, nimirum in Lauallensi in Gallia Celtica, & in Antuerpionensi in Gallia Belgica, Custodiam hanc in prouinciam fuisse erectam. Errat tamen in anno posterioris capituli, dum assignat annum 1515. & dicit tenore breuis Leonis X. anno 1514. in capitulo prouinciali prouinciæ Castellæ Guadalfagiariæ celebrato, Custodiam hanc prouinciæ dignitatem fuisse affectam.

^e
Gaz. in proc-
nuz prouinc.
Burgen.

^f
An. 1503. n. 6.
Conuentus
Belgici dati
Obseruanti-
bus.

^g
Reg. lib. 49.
fol. 67.

Circa Conuentuum Bethunensis, Gandensis, & Yprensis prouinciæ Franciæ translationem à Conuentualibus ad Obseruantes, dixi alias^f varios grauesque exortos fuisse tumultus; sed tandem Commissariorum Apostolicorum auctoritate fuisse sedatos, adiudicatis conuentibus fratribus Obseruantinis, à quibus tamen subtractus est cōuentus Bethuniensis. Circa hæc verò ita in hoc capitulo statutum est. [Approbat Capitulum generale ea, quæ facta sunt in receptione conuentuum Gandensis, & Yprensis, & hortatur fratres eorundem conuentuum, & totius prouinciæ, vt conseruentur. Veruntamen nihil agendum est per viam facti pro receptione Conuentus Bethunensis, sed vi iuris procedatur]. Circa istas controuersias, & varias appellationes Sedi Apostolicæ interpositas inuenio in Iulij II. regesto^g hoc anno 4. Nonas Ianuarij totius rei iudicium commissum fuisse Abbati monasterij S. Iacobi Leodien. decano S. Petri Louanien. & Ioanni Seuerini Canonico Parisiensi. Ab vltimis Comitij generalibus vsque ad ista mortui recensentur fratres mille centum sexaginta quatuor.

^h
Præfex in-
dicit Capit-
ulum gene-
ralissimum.

Multæ erant hoc tempore turbæ in religione propter diuersa confodalia studia, quibusdam ad strictiorem regulæ obseruantiam anhelantibus, alijs laxiorem, quam eatenus professi erant, vitæ normam propugnantibus, domusque suas, quæ integræ cum incolis ad Obseruantes desectebant, repetentibus. Inter eos etiam, qui se *Reformatos* sub Ministro generali dicebant, & fratres *de familia*, sine *de obseruantia*, qui sub Vicarijs viuebant, quotidianæ erant controuersiæ, vtraque parte se alteri præferente in Regulæ obseruatione. Volens itaque Iulius Pontifex has lites sopire, & controuersias terminare, statuit vniuersum ordinem ad Comitia conuocare: quod significatum voluit Ministro generali, & vtrique Vicario, Cismontano scilicet, & Ultramontano Obseruantum, missò hoc diplomate, cuius exemplar à se subscriptum ad omnes prouincias curauit transmitti Dominicus Cardinalis Grimannus, nuncupatus Patriarcha Aquilegiensis, Ordinis Protector. Do illud missum ad Vicarium Cismontanum.

Dilecto filio Vicario Cismontano Ordinis Minorum, de Obseruantia nuncupatorum.

ⁱ
Ex originali.

Dilectæ fili salutem, & Apostolicam benedictionem. Reformationem Seraphici Ordinis Beati Frâncisci salubriter desideratam pro Dei honore, & dicti Ordinis honestate fieri cupientes, considerâtesque quod nisi generale Capitulum celebretur, dissentientium vota conuenire non poterunt, proprio motu, & ex certa sciëntia (Domino auctore) statuimus, & iussimus Capitulum generalissimum omnium congregationum Ordinis antedicti in Alma Vrbe nostra Romana cōuocari, celebrariq. debere: quocirca tibi in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis, ac priuationis officij poena præcipimus, & mandamus, vt cum Vicarijs, Custodibus, & alijs Vocalibus prouinciarum tuarum curæ commissarum ad illud capitulum conuenias, quod anno Domini, 1506. in die Pentecostes in dicta Alma vrbe celebrabitur. Et quia difficile foret præsentès litteras ad singula loca, in quibus sunt, & expedire foret, deferre, Motu simili volumus, & au-

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 12. & 13.
IVLII II. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

& auctoritate Apostolica decernimus, quod illarum transumpto manu publici Notarij confecto, & dicti Ordinis Protectoris sigillo munito plena fides adhibeatur, & illi stetur in omnibus, & per omnia, sicut eisdem præsentibus staretur, si forent originaliter exhibitæ, vel ostensæ. Non obstantibus exemptionibus, conuentionibus, indultisque Apostolicis, præsertim fel. rec. Eugenij IV. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, ac in generalibus, & synodalibus Concilijs editis constitutionibus, quibus, quoad hoc, illis alias in suo robore permanens, specialiter, & expresse derogamus. Caterisque in contrarium facientibus quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 5. Iulij. 1505. Pontificatus nostri anno secundo.

XVII. Nihil non fecit Franciscus Zenus Vicarius generalis ne per has litteras indictum capitulum celebraretur, timens in eo familiam Observantium gravem aliquam iacturam passuram, aut unionem illius summè perniciosam, in eo violenter secuturam. Quare imploratis Vicarij generalis Ultramontani, & Vicariorum omnium provincialium auxilijs, suavit, ut Regum, & Principum litteras ad Pontificem impetrarent, & ipse ad Hispanum, & Gallum, atque ad Archiepiscopum Toletanum Franciscum Ximenium litteras dedit, ut in tanto periculo suo adessent præsidio. Deinde anno sequenti convocatis Vicarijs, & Custodibus Florentiam, cum eis consilium iniuit, quomodo in tanta pressura cum Pontifice, & Ministro generali esset agendum? Distinctè hæc omnia, habeo exarata ipsius Francisci manu, & exemplar litterarum ad Reges missarum.

*Vicarius generalis
ne sibi timeret
ab hoc capis*

XVIII. Desijt esse in humanis hoc anno Donatus Urbinas, vir pietate morum, & doctrinæ eminentia commendabilis. Causidico locuplete ortus, bonis litteris excoltus, missus est Patavium, patris studium æmulaturus. Altiora petens, & mundum contemnens, Minorum veste suscepta, animæ excolendæ totus incubuit. Eò peruenit virtutis, & auctoritatis, ut quinquies electus sit Minister provincie Picenæ. Consodalibus præfectus, non est exaltatus animo; sed in religiosa se continuit humilitate. Pacificandis fratribus, & sedandis discordijs peculiare donum accepit, pacatissimè omnia gubernans; nec tamen omisit, quidquid ad diuinorum mandatorum, & Franciscani instituti obseruantiam spectabat inculcare, vrgere, perficere. Erga omnes benignus, affabilis, afflictis, infirmis multam præstabat accedendi fiduciam. Pauperibus, & nudis compatiens multoties paupere lacerna excussa rigentia membra fouebat. In incessu grauis, & vultu modestus pepigit cum oculis foedus, ne cogitaret de muliere, nullamque per triginta trium annorum spatium in facie conspexit.

*Moritur Do-
natus Urbini-
nas.*

*Marc 3. p. lib. 7
c. 35.
Mon. Miss. Vr-
bin.
Eius virtu-
tes.*

XIX. In oratione erat assiduus, adeoque feruidus, ut sæpissimè in extasim actus immobilis remaneret. Virtutis, & innocentie indicium erat Angelos quandoque allocutos, & sylvestres volucres ad ipsum euolasse; atque ei insidentes dulcisonis cantibus exhilarasse. Obijt circa annum 1505. die incerto, ad S. Bernardini cœnobium extra muros Urbini, collachrymantibus fratribus, & populo, qui digna hominem prosequerantur veneratione. Consepultus sodalibus in cœmeterio, post aliquot annos propter miraculorum frequentiam, & populi pietatem exhumatus, & ligneo loculo inclusus, loco alto in fratrum Odeo repositus est; demum conditus in altare sanctissimi Crucifixi.

XX. Sub hoc tempus plerique viri insignes Minoritæ, vel virtute, aut doctrina, floruerunt, aut morte exaruerunt. Bartholomæus Fabrianensis egregie suum institutum illustrauit, cum enim in sæculo vtriusque Iuris Doctor iudicaturam cum laude exerceret, & Fabriani ad Fr. Petri de Moliano concionem accederet, non ut ab illo disceret, sed ut dicentem irrideret, ita corde compunctus est, ut stans domum recederet, & paulo post ab eodem Petro Minoribus adscribi impetraret. Breui potissimas regularis vitæ disciplinas asscutus, omnibus se reddidit spectabilem. In vigilijs, & orationibus assiduus, post matutinas laudes nunquam cubitum redibat: singulis diebus sacrificabat, magno fer-

*Marc. c. c. 39.
& seqq.
Floret Bar-
tholom. Fa-
brianen.*

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 12. & 13.
IULII II. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

feruore, & plurimo animarum lucro prædicabat, corpus multis affligebat modis, ieiunio, flagris, laboribus, & rerum omnium inopia. *Quædam* scripsit opera à nobis in Catalogo scriptorum nuper relata. Deceßit in Ciuitate Theatina in Cœnobio S. Andreæ, prouinciæ S. Bernardini, illuc missus, vt sacram prælegeret Theologiam. Nescio an hic ille Bartholomæus, quem Carolus Sigonius ^b refert hoc anno magnam sibi peperisse laudem, quod accommodata ad tempus oratione, persuaserit populo Bononiensi, vt collata stipe Montem Pietatis, ad pecunias pauperibus concedendas, erexerit, & locum ei sub scholis ad S. Petronium statuerit.

^b Sigon. de Episc.
Bonon. lib. 4.
ad hunc an-
num.

*Damianus à
Ripa.*

In eodem cœnobio Theatino deceßit Damianus à Ripa Laicus, valetudinarij præfectus, missus à Superiore ad S. Angeli ciuitatem, vt peste laborantibus mederetur. Proficiscenti apparuit S. Franciscus, & comitem se dedit itineris, exhortans, vt hilariter præcepto pareret obedientiæ, iniunctumque munus etsi periculosum, summè tamen meritorium, sincera charitate perageret. Nihil ille prætermisit, quod huic ministerio iudicaret necessarium, omnibus seruiens ingenti charitatis ardore. Demùm plenus bonorum operum extensis in Crucis formam brachijs, erectisque in cœlum oculis, feliciter migravit ad Dominum.

XXI.

*Bernardus
Hungarus.*

Alibi alij deceßerunt laici viri pijssimi, Bernardus de Hungaria, vir adeò contemplatiuus, & extaticus, vt vix quinquies orationem Dominicam repetere posset, quin extra se raperetur: qua de causa Marcus Bononiensis, de quo suo loco diffusius diximus, dum Vicarium generalem ageret Cismontanorum Observantium, impetrauit à Pontifice, vt absolueretur à penso precum, quas ex præcepto Regulæ tenentur fratres Laici recitare. Sæpe visus inter nemorum arbores è terra eleuatus, ijsque in locis commorari placebat per triduum, solis fructulis panis contentus. Ad Montem Aluernæ aliquot annis Ostriarij functus munere, aduenientes pauperes piè reficiebat; inde missus est in patriam rogantibus Patribus prouinciæ Hungariæ, vbi sancto fine quieuit.

X XII.

ⁱ An. 1478. n. 14
& 1499.

*Nicolaus Fir-
manus.*

Nicolaus Firmanus vir perpetui silentij, rigidæ poenitentiae, singulis noctibus se flagellans, diebus omnibus semel pane, & aqua contentus. Singula Cœnobij officia, ea præsertim, quæ erant humiliora, promptissimè subibat. In oratione assidue vim lachrymarum profundeabat. Multas inferebat dæmon insidias, & molestias; nec tamen ab oratione poterat retrahere. In conuentu Firmiano B. Mariæ deceßit; ibique honorifico conditus est sepulchro. Fuit familiaris B. Iacobo Piceno.

XXIII.

*Gaspar de
Barga.*

Gaspar de Barga, vir simplex, summæ paupertatis ardentissimus zelator, meditationi, & contemplationi Verbi Incarnati totus intentus, Ierosolymas abiit, locum sacrum visurus, in quo hæc naturarum vnio peracta est. Ibi tantam affectus est huius sacratissimi mysterij notitiam, vt altissima alijs explicaret arcana absque tædio, etsi abundè diceret, audientium. In monte Aluernæ de his, & de gloria Paradisi sermocinatus cum Fr. Bartholomæo pio adolescentulo, ita vterque extra se raptus est in nemore, vt integro die, & tota nocte, nihil exterum, aut temporis fluxum sentirent, donec die sequenti à fratribus requisiti, inuenti sunt sub vlmo sedentes, de his incessanter loquentes. Gaspar aliqua parauit in vita miracula, & nos obuiam aliàs de eo locuti sumus; dum de cœnobio S. Saluatoris Florentiæ, in quo requiescit, ageremus.

XXIV.

ⁱ An. 1479. n. 13

*Ladislaus
Gielnoui
moritur.
Chron. M. ss.
prou. Polon.
Morau. in eius
vita.
Eius vir-
tutes.*

Ladislaus Polonus natus in oppido Gielnouij in Palatinatu Sandomiriensi, in territorio Apocinensi, diocesis Gnesnensis, hoc etiam anno deceßit. In Academia Cracouiensi bonis artibus instructus, adolescens Minoribus nomen dedit, breuique omni virtutum genere sodalibus præfulsit. Christi amore inardescens frequentes, & aliquando publicas patiebatur extases; ita vt quadam sexta feria Parasceues cum numerofo populo de Christi passione prædicasset, in se, & in auditorum mentibus compassionem crucifixi vehemèter expresse- rit, cunctisque videntibus raptus, & supra ambonem eleuatus fuerit. Tam assiduo studio ferebatur erga Christi dolores, vt nullo vnquam tempore ex illius animo

XXV.

no-

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCID. AN 12. & 13.
IULII II. ANNO .2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

nostræ redemptionis beneficium effluxerit . Ad hoc omnia sua facta , dictaque videbatur referre , omnesque suas conciones ab illis ordiebatur verbis . *Iesus Nazarenus Rex Iudeorum* . Hoc glorioso Christi in cruce pendentis titulo tam aptè , tamque concinnè omnes suos per totum annum , tam de tempore , quàm de Sanctis insigniebat sermones , vt nihil fieri potuerit elegantius .

XXVI.

Iam senio confectus , cum anno 1504. comitijs prouinciæ Cracouiæ inter-
esset , Patres capitulares habita ratione dignitatis , & sanctimonix , voluerunt illi indulgere , ne religionis amplius grauaretur officijs ; sed in quo vellet loco dies suos in pace compleret , indignum arbitrati , si tantus Pater bis prouincia-
lis Vicarij functus officio , in extrema senectute constitutus cogeretur nouas curas subire , aut religiosæ quietis solatio priuaretur . Miserunt itaque ad eum Stanislaum Slapensem nuper Vicarium prouinciæ , vt diceret sibi integrum esse , vt locum vbi-
cumque vellet morari , deligeret , sibi-
que gratum socium adiungeret . Ad hæc ille religiosa , & sonora , qua pollebat , voce respondit . Quid ,
quæso , dicis Pater Stanislae ? Ego promisi obedientiam vsque ad mortem :
quare ergo desideratis , vt morti propinquus faciam voluntatem meam , locum ,
& socium eligendo ? Volo in obedientia mori : faciant de me Patres quidquid libuerit , paratus sum iniuncta exequi : sentio adhuc in me vires ad obsequendû ,
omnia possum in eo , qui me confortat Christus .

Obediens.
vsq. ad mortem.

XXVII.

Erga gloriosissimam Dei Matrem mira deuotione affectus , in eam cogita-
tiones omnes , vota , suspiria , supplicationes dirigere videbatur , eique se totum ,
negocia omnia , statum , profectum prouinciæ plena fiducia veluti patronæ suæ
clementissimæ recommendabat , nihilque arduum aggrediebatur , quod non ab
ope Dei genitricis ordiretur . Felices autem negotiorum successus sanctissimæ
auxiliatricis patrocini-
o , acceptos referebat , ideoque in tot tantorumque be-
neficiorum memoriam cultum beatissimæ Virginis in cordibus fidelium stude-
bat promouere , certamque recitandæ coronæ in honorem eiusdem sacratissi-
mæ Virginis normam , cum meditationibus Dominicæ Passionis , dolores , &
gaudia Matris Dei commiscens , vltra illam , quam illius prouinciæ fratribus
B. Ioannem Capistranum reliquisse narrauimus , conscripsit , & auxit . Conti-
net illa octo orationes dominicas , & septuaginta duas salutationes angelicas ,
tertiamque pro Summo Pontifice . Septem verò meditationum capita coniun-
xit per precum septenaria distribuenda ; Primum , septem effusiones sanguinis
Domini nostri Iesu Christi . Secundum , septem gaudia Virginis Mariæ . Ter-
tium , septem status triumphantium in coelis . Quartum , odium septem pecca-
torum mortalium . Quintum , prosecutionem septem virtutum , quæ peccatis
illis contrariantur . Sextum , septem dona spiritus sancti . Septimum , & vlti-
mum , septem militantium in terra , Ecclesiæ scilicet , Religionis , Regni , paren-
tum , benefactorum viuorum , & mortuorum , omnium in necessitatibus quibus-
uis constitutorum , ac denique fidelium omnium defunctorum recommendatio-
nem . Cui deuotioni deputata est singulis diebus hora post decantatas véspe-
ras , quam Stanislaus ad nomen Mariæ caput humillimè inclinando , & ad no-
men Iesu profundè genuflectendo , id ipsum fratres edocens , absoluebat , qui
mos etiam ad sæculares pertransijt .

Dei matre
deuotus .

Eius coro-
nam docet
recitare .
m
An. 1455. n. 90

XXVIII.

Talibus deuotionis exercitijs fessam senectutem ad stationem quietis perpe-
tuæ deducens , anno hoc , vt dictum est , omnibus sacramentis instructus , 4 . No-
nas Maij Varfauix decessit , magna populi frequentia , & honorifica sepul-
tura nobilitatus . Extat de eo talis Epilogismus ab ipso , vt fertur , conscri-
ptus .

Anno

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCID. AN. 12. & 13.
IULII II. ANNO .2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

*Anno milleno, quadrin, sexinque secundo
Petri ad vincla almi suscepi vincula claustru .
Me Petrus genuit Gielnouin, Petrus & almus
Claustro me clausit, solus non vincula soluit.
Grates reddo Deo cantando cum Citharista,
O Deus en dirupisti mea vincula cuncta .
Gratia sit misero, persoluam sic mea vota,
Vt bene perficiam, gratia sit misero .*

Gonzaga, ⁿ & alij confundunt hunc cum Ladislao Hungaro, quem diximus **XXIX.**
primus à B. Ioanne Capistrano constitutum Cracouiæ Guardianum. Sed val-
de diuersi sunt, patria, tempore, religionis officijs discreti. Ille extra, hic in-
tra Poloniam Minoritis connumeratus est: ille ante aduentum Capistrani in
Poloniam veteranus miles Guardianum egerat in conuentibus Cosleo, & Bi-
tono in Silesia: Hic sub illud tempus studebat in Academia Cracouiæ. De illo
nulla referuntur apud Polonos: de isto plurima recensentur miracula. Sixtus V.
in quodam suo diplomate dato an. 1586. Varfauie oppidum à deposito illic La-
dislai corpore commendat, dum ita de Ladislao interloquitur: *Præterea cum
oppidum Varfauia Posnanien. diæcesis, in quo generalia totius Regni Polonia Comi-
tia haberi solent, venerandumque corpus beati Ladislai in Ecclesia domus eiusdem
sanctæ Anna ipsius oppidi dicti Ordinis reconditum est, celeberrimum sit, & insigne.*
Idipsum commendandi oppidi argumentum antea anno 1581. susceperat Ioan-
nes Andreas Episcopus Britonoriensis, Sedis Apostolicæ Nuncius; quod (in-
quit) *Dominus tam gloriosi confessoris sui Ladislai sancto corpore nobilitauit. Au-
thoritate Cardinalis Commendonis ad Sigismundum Regem Legati Apostolici
Stanislaus Carnecouius, tunc Episcopus Vvladislauiensis, & Pomeraniæ, po-
stea Archiepiscopus Gnesnensis, deuotione confluentis populi, & miraculorum
multitudine commotus, ossa sancti viri è terra subleuauit, & in alium locum
decentiorem prope altare maius reuerenter collocauit, admoto magno lapide
cui insculpta est illius effigies, caput habens radiis circularibus redimitum. Hæc
facta sunt anno 1572. Dominica in Albis, in præsentia Principum, & Procerum
Regni sub Comitibus generalibus, Lapidi hæc incisa sunt carmina.*

*Ossa Ladislai tumulus tegit iste Beati,
Qui minime fauit mundi nequam iniquitati,
Corregnat sanctis, succurrit debilitatis.*

Andreas Cricius vir celeberrimus, primum Cancellarius regni Poloniæ, deinde
Episcopus Præmyslicensis, demum Archiepiscopus Gnesnensis, mortuus an-
no 1537. talem reliquit de Ladislao, quem cognouerat narrationem. *Frater
Ladislauus de Gielnouo, Ordinis sancti Francisci de Observantia, mira sanctimonia
vita præditus, doctrina, & vita moribus clarus, puritate, & innocentia, adhuc à
pueritia integer, ieiunijs, & prædicationibus, supra quam dici potest inuictus, in
observantia religionis, & cultu Dei maxime Virginis Deipara sedulus, in cuius lau-
dem rhythmos, & cantilenas complures edidit: in colloquio benignus, & mitis, in re-
prehensione rigidus, in præfecturis Religionis diligens, & cunctis exemplo fuit. In
sacro Parasæuæ die ad populum concionem prædicans, cum ad flagellationem Chri-
sti venturus erat, visus ab omnibus publicè ultra suggestum, nullo adminiculo hu-
mano eleuari, denique sensim descere, & veluti animo raptus, loqui ulterius non
potuisse. Vnde mox languore correptus, ac mense uno lectulo decumbens, cum sum-*

ma

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 12. & 13.
 JULII II. ANNO 2. RELIGIONIS MINORUM ANN. 298

ma deuotione, & alacritate, in merentium fratrum manibus, desiderium sui am-
 bus reliquit, & sancte mortuus; hoc in loca conditus est anno salutis 1505. Po-
 stremo id Ladislai commendationi accedit, quod Franciscus Simonera Episco-
 pus Fulginatensis, Nuncius Apostolicus ad Sigismundum III. Regem, Varsha-
 uia anno 1612. animam agens, locum sepulturae delegerit prope sepulchrum
 beati Ladislai. Multa ad eius tumulum appensa sunt donaria, & tabulae vori-
 tae, varia beneficia eius meritis accepta testificant. Illius vitam scripsit Vin-
 centius Maxavski Polonus S. Theologiae professor ex processibus auctoritate
 Ordinarij factis, ex confessionibus contestatis, alijsque publicis monumentis,
 eamque edidit Cracouiae anno 1612. Ladislao Poloniae, & Sueriae Principi in-
 scriptam.

XXX.

Floruerunt doctrina hoc tempore Ioannes de Argameres Hispanus prouinciae
 sancti Iacobi, & Ioannes Brusthemius Trydonopolitanus, qui monumenta ali-
 quod a nobis in Catalogo Scriptorum Ordinis Minorum recensita, ad posteros
 trans miserunt. Digni verbi praedicatione celebres fuerunt Bartholomaeus a Me-
 diolano, a Pontifice hoc anno missus, ut praedicaret Narniensibus, & dissidentes
 pacificaret, ac Franciscus Perera Majoricensis sacrae Theologiae professor, qui
 per triginta quinque annos in multis Europae regionibus cum laude concionatus,
 sexagenarius hoc anno a Pontifice obtinuit facultatem a laboribus feriandi, &
 vitae solitariae indulgendi: nec non Alexius de Corregia, Annae Francorum Re-
 ginae, & Britanniae Ducissae sacellanus, & eleemosynarius.

XXXI.

Sub huius anni initium mense Februario secunda Cardinalium creatione Iu-
 lius Pontifex nouem ad hanc dignitatem assumpsit, & omnium primum Marcum
 Vigerium Minoritam, Romanae Arcis S. Angeli Praefectum, quem alias diximus
 a Sixto IV. euectum ad Episcopatum Senogalliensem. Vir fuit doctissimus; filius
 Urbani, & Nicolettae Grossae Sixti IV. proneptis, nepos alterius Marci Vige-
 rij, qui Sixti fuit praceptor, de quo alias diximus & Episcopum indicauimus
 fuisse Nolanum, alij dicunt Naulensem. Cum hic posterior Marcus, & prioris
 nepos, Sixto in minoribus, seu Generalatum ordinis ministranti adhereret, ei-
 que in baptismo nomen esset Emanuel, in reuerentiam Marci patris, eiusque
 memoriae conseruandae Franciscus Generalis voluit, ut deinceps Marcus voca-
 retur. Missus Patavium, ut consodaliu scholas regeret, egregie suum munus
 exercuit, consodali, siue laboris consocio Antonio Tubera Patavino. Assump-
 to ad summum Pontificatum Francisco, allata sunt querelae contra Marcum,
 quasi otio disfluere, otiumque, & operam in eo Sixtus deperderet. Homine in
 Vrbe constituto, rei periculo coram Sixto facto, & aemulorum fraude comperta,
 Pontifex eum amplius diligere pertexit, magistrali gradu donauit, & in Roma-
 nae Sapientiae gymnasio Lectorem instituit. Paulo post Senogallienfi Ecclesiae
 praefecit, atque Urbis Praefectum loco Ioannis de Ruere constituit. A Iulio II.
 Bononiae Suffraganeus factus, inde arcis sancti Angeli custos, siue Praefectus,
 mox Cardinalis, deinde in expeditione contra Alphonsum Ferrariae ducem Le-
 gatus, demum Concilij Lateranensis a se indicti negotijs, & difficultatibus expli-
 candis praepositus, contra Pisenum conciliabulum in odium Iulij indictum, lu-
 culentam, & elegantem inchoauit Apologiam, alijs insuper scriptis libris, quos
 in Catalogo Scriptorum Ordinis recensemus. Obijt Roma anno 1516. die 18.
 Iulij aetatis anno septuagesimo, relictis maiori doctrinae singularis, quam vitae ex-
 emplaris memoria. Sepultus est ad suum S. Mariae Transyberinae, siue S. Ca-
 lixti titulum; a quo tamen ad Episcopatum Praenestinum ascenderat. In pluri-
 bus locis vicinarum adium, & viciariarum suum nomen reliquit inscriptum.
 In Episcopatu Senogallienfi census pontificios adauxit, in Arce contraxit pala-
 tium Episcopale construxit, templum sanctae Mariae Magdalene suis consodali-
 bus addixit. In eius funere docte perorauit Camillus Porcarius, & Vbertus Fo-
 licia, inter claros Ligures eum recensuit, ac pulchro cohonestauit elogio, au-
 ditque, in gratiam illius Iulium Pontificem Nicolettam Roboream fratris filium,
 Marci fratri ipsam tradidisse.

Ioannes de
 Argameres.
 Ioan. Bru-
 sthemius.

Barthol. a
 Mediolano.
 Franciscus
 Perera.

lib. 58. regesti
 fol. 9.
 Alexius de
 Corregia.

Marcus Vi-
 gerius fit
 Cardinalis
 m
 An. 1476. nu
 52.

n
 An. 1479. nu.
 19.

Annal. Minor. Tom. VIII.

K

Hoc

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 12. & 13.
IULII II. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

Fr. Iulian.
episc. Briton.
* al. Bertino-
sien.
An. 1477. n. 33
Idem Arch.
Ragusin.

Hoc anno Iulianus de Maffris Volaterranus, (quem alias * diximus ad Episcopatum * Britonoxiensem, seu Foropompiliensem à Sixto IV. assumptum) electus est Archiepiscopus Ragusinus. Vir fuit in Philosophia, & Theologia clarissimus, Bessarioni Cardinali Nicæno adiutor studiorum, summis Pontificibus Paulo II. & Sixto IV. ob præclaras virtutes charissimus. Annis multis rexit Poenitentiarum apostolicam. Romæ defuncto, & ad S. Petri in Ianiculo honorificè sepulto Marcus supradictus Cardinalis Vigerius tumulum posuit hac adiuncta inscriptione.

D. O. M.

IULIANO MUNICIPI VOLATERRANO
ARCHIEPISCOPO RAGUSINO
EX ORDINE MINORVM ASSUMPTO
PHILOSOPHO THEOLOGO QVE
CLARISSIMO,
BESARIONI CARDINALI NICAENO
STVDIORVM ADIVTORI
A SIXTO IV. ET PAVLO II. PONT. MAX.
QVIBVSQVEM CONIUNCTISSIMVS VIXIT
DIGNITATIBVS HONESTATO
POENITENTIARIAE APOSTOLICAE
ANNOS XXV. REGENTI.
VIXIT ANNOS
SEPTVAGINTA QVINQVE
MENSE SEPT

Marcus Vigerius Sauonen. Cardinalis Senogallien.
amico, & contubernali iucundissimo
Sacello communicato posuit
anno M. D. X.

Fr. Ioannes
Vicentis.
Ioan. episc.
Leodiens. Mi-
noritis addi-
tissimus.
Bruch. de E-
pisc. Leodiens.
P.
An. 1453. n. 58
Ioan. Rodriguez
moritur.
An. 1507. n. 35
Mart. j. p. 1. &
c. 17.
Gonz. in pro-
uid. Castellæ
mon. 1.
Salazar de ca-
stelli prod. l. j.
cap. 28.
Huius virtutis.

Institutus est hoc anno Episcopus Vicentis in Regno Neapolitano sub Arch. Beneventano Fr. Ioannes Elguerra per obitum Ioannis de Peralta. die 19. Decemb. decessit hoc anno, 16. Kal. Febr. anno sui regiminis 25. Clarissimus Antistes, & generosissimus Princeps Ioannes Comes Hornensis, Episcopus Leodiensis, Minoritis addictissimus, quibus in sua vrbe domum ædificasse, suo loco, narrauimus. Sepultus est in veste Franciscana in promontorio ciuitatis Traiectensis in Vveert, in conuentu fratrum Minorum de Obseruantia.

Moritur hoc anno in monasterio S. Elizabethæ Toletano Ioanna Rodriguez socia, & discipula religiosissima, & nobilissima sororis Mariæ à Toletto, de qua suo loco * dicemus. Parentes eam pœcibus, emissoque voto à Deo obtinuerunt. Cum enim diu prole carerent, promiserunt se solemniter quot annis celebraturos festum Conceptionis B. Virginis Mariæ, & Confraternitatem, siue Collegium instituturos, in quo alerentur duodecim egenæ puellæ, si quod tantopere cupiebant, impetrarent. A Deo concessa parentibus, dona protinus accepit celestia multarum virtutum, & diuinarum reuelationum. Ab ipsa pueritia istis afflucta, septimo ætatis anno cum die Sabbathi missarum sacris inter-

esset,

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 12. & 13.
IULII II. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

resset, vidit ex consecrata hostia prodeuntem manum, quæ sibi crucem porre-
xerat, vbi verò admisit, remansit exanimis. Paulo post vidit aliam crucem,
cuius cacumen ad coelos pertingebat, stipes abyssos penetrabat; atque exinde
mira tencritudinè ferebatur in Christi passionem, in cuius meditatione frequen-
tes extases patiebatur.

XXXV. Viro nupta, nihil ex suæ deuotionis feruore remisit; quæ Dei erant, in
statu coniugali diligenter obseruans. Coniuge post paucos annos defuncto
prædictam Mariam Toletanæ adsciuit sibi magistræ, eique adhæsit, donec
utraque ingressa est prænominatum monasterium. Erga pauperes misericors,
dum illorum calamitates pro voto subleuare non poterat, vim lachrymarum
profundebat. Orationi, & contemplationi dedita, cælestes sæpè experta est
fauores. Humilitatem, & paupertatem suæ magistræ semper æmulata, cuncta
propter Christum despiciebat. Erga S. Ioannem Euangelistam magno fereba-
tur affectu, quem etiam aliquoties meruit videre, & audire loquentem arcana
quædam à se mirè scripta, cum nihil alias vnquam scripserit, nec aliquando
scribere didicerit. Seruantur hæc eius commentariola in supradicto monaste-
rio, & habentur in veneratione. Sub vitæ exitum apparuit ei B. Virgo Maria,
& à Dæmone multa peccata obijciente defendit. Multis demum repleta con-
solationibus vitam sanctissimè terminauit in die Epiphaniæ, circa horam diei
vndecimam.

XXXVI. Coneliani, quod nsubrum oppidum est non ignobile, viri nobiles ex Mal-
uoltorum, & Montalbanorum familijs hoc anno, assentiente Iulio Pontifice,
per suas litteras datas 28. Iulij cœnobium erexerunt Obseruantum sub inuoca-
tione S. Mariæ Gratiarum.

Con. Cune-
liani.
Gonz. in
prou. S. An-
ton. con. 33.

XXXVII. Ut conuentui B. Mariæ de Iesu Alcani tunc oppidi, nunc Ciuitatis Mazarien.
diœcesis in Sicilia, Ecclesia S. Antonij fermè contigua, ruinæ proxima, vniretur
accedente consensu Petri de Rôda, illius Rectoris, idem Iulius hoc anno 4.
Kal. Febr. concessit, ex quo habetur cœnobium ante hoc tempus fuisse fabri-
catum, præsertim cum in litteris Pontificijs dicatur fratres, dum domum suam
construi faciebant, in eadem Ecclesia diuina officia celebrasse. Hic itaque op-
portunè duximus reponendum, dum apud Gonzagam nullum ædificationi
præscriptum tempus habeatur. Extra Ciuitatem ad P. CCCX. extructum sum-
ptibus Friderici Henriquez Admirantis, & Mohacensium Comitis, adhibito
etiam ex parte ære publico Roccus Pyrrus / affirmat. Locus est opportunus ty-
ronibus educandis, & pietati sectandæ. Illic iacet sepultus Archangelus Pla-
centia à Catalaffimo, vir pietate, & doctrina commendabilis, olim prouinciæ
Siculæ Vicarius, qui crebris ante, & post mortem claruit miraculis. Corpus
Alcamensium precibus, è communi sepulchro ad honestiorem loculum mar-
moreum sub altari S. Rosaliæ translatus est.

Con. Alcani

Ex lib. 58.
reg. fol. 117.

Gonz. in
prou. Sicil.
con. 26.

Pyrrus in su-
bat. Eccles.
Mazaren.
Archang. &
Catalaffi-
mo.

XXXVIII. Plerosque conuentus in Regno Lusitaniæ hoc anno fundatos inuenio. Ha-
bebant Patres Hieronymiani eremitorium prope oppidum Gollegani S. Onu-
phrio dicatum, quod vel pretio, vel liberè fratribus Minoribus prouinciæ Por-
tugalliæ cesserunt. His itaque eo in loco commodum extruxit cœnobium pius
quidam vir Thomas, Regi Emanueli charus, qui anno 1520. ibidem sepultus
est, cuius etiam posteros illius cœnobij fratres patronos agnoscunt.

Con. Golle-
gani.
Gonz. in
prou. Portug.
con. 17.

XXXIX. Hoc anno inhabitare cœperunt aliquot fratres eiusdem prouinciæ Portugal-
liæ in exiguo templo sub nomine *Boni Iesu*, prope oppidum Bafhelmas Guar-
dien. Diœcesis constructo ab illustri viro Roderico de Castro, & ab eius Ne-
pote Didaco eisdem fratribus tradito sub finem anni præcedentis. Inde origi-
nem habuit hæc domuncula, quod pastor quidam in antro nemoris, ad præfa-
tum Rodericum spectantis, imaginem Christi semicubitalem brachijs extensis,
non tamen cruci affixam, sed super lapidem repositam, quæ pastorem ex nomi-
ne vocauit. an. 1502. offenderit, & ille extra nemus progressus duobus Mino-
ritis, quos obuios habuit ostenderit, atque ex illorum consilio prædicti oppi-
di Preposito tradiderit, qui sanctam effigiem in honorifico loco suæ Ecclesiæ

Con. Boni
Iesu.
Indid. con. 22.
Mon. MSS.
eiusdem prou.

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 12. & 13.
IULII II. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

collocavit, donec quid agendum foret, aut quo loco reponenda esset, decerneretur. Cum autem magnus fieret populi concursus ad imaginis venerationem prædictus Rodericus, ut perpetua, & majori haberetur veneratione, eam argenteæ cruci affixit, & peculiari custodiæ fratrum Minorum ex Cœnobio Guardianensi accitorum, constructo eis hoc templo, assignavit. Illi vero ex elemosynis undique concurrentium ad sanctam effigiem, cœnobium addiderunt, in quo octo, vel decem fratres commorantur. Vidi ipse deuotum, & solitarium locum, deuotissimam imaginem, & frequentiam vicinorum populorum eo confluentium.

Con. Borbæ.
Idem in
prou. Pietat.
con. 7.

Petrus Melgarius.
Francisc.
de Gatta.

Con Clauis
Indid. con. 22

Pietatis facinus à Deo compensatur.

Con Barcelorum
Indid. con. 23

Con. S. Mariæ de Laureto.
Idem in
prou. Algarbior.
con. 19

Hoc an. n. 11.
Con. Cubanus
Idem in
prou. S. Crucis
con. 2.

Con Iaguanæ.
Indid. con. 3.

Tanta fuit Ioannis Brigantini Ducis erga Minores Obseruantes propensio, XL. ut eorum vitam æmulari, & sodalitiū inire statuerit; sed ab Emanuele Lusitanorum Rege, suo patruo, prohibitus non potuit. Fecit tamen quæcunque licebant in eorum commodum, & beneficijs multis eos prosecutus domum extruxit circa hunc annum prope Borbæ oppidum sub inuocatione S. Mariæ de consolatione. Iacent hic Petrus Melgarius Valentinus, magnus strictioris obseruantie promotor, & Franciscus de Gatta laicus Lusitanus viri pijsimi, quorum gesta suis locis enarrabimus.

Conuentus S. Mariæ prope oppidum Clauium Lusitanicè *Chaves* non tam XLI. fuit hoc anno erectus, quàm à Patribus Conuentualibus ad Obseruantes translatus, ita curante Iacobo Duce Brigantino. Oppidanorum facultatibus ante aliquot annos erectum, possederunt prædicti Patres, quorum opinione immixta circa Regularem disciplinam, ad alias ædes oportuit recedere. Hic sepultus est Alphonsus, primus Brigantinorum Dux, Ioannis primi Lusitanie Regis filius pulchro mausolæo. Insigne apparuit Iacobi Feixerij pietatis facinus, cum enim anno 1550. Iamacus fluuius, qui inter oppidum, & cœnobium istud dilabitur, adeo excreuisset, ut & altissimum pontem, per quem ab oppido ad cœnobium proceditur, operiret, & fratres summa laborarent inedia, vir ille collectum ostiatim panem robusto imponens equo rapidissimum pertransijt flumen, & famelicos fratres refecit. Beneficium hoc suis seruis præstitum Deus alio maiori compensauit, nocte enim sequenti dum dormiret, à molesta vtriusque femoris hernia liberatus est.

Idem Dux Iacobus, cuius opera præcedens conuentus transiit ad Obseruantes, curauit eisdem extrui domum alteram sub titulo Boni Iesu prope oppidum Barcelorum in editi montis cliuo, satis amœno, & quæ mihi illac transenti vehementer arrisit. Capax est & commodum duodecim religiosorum habitaculum. XLII.

Circa hunc annum prope oppidum D. Iacobi diocesis Elborensis communibus incolarum sumptibus extructum est cœnobium fratribus obseruantibus sub inuocatione Domine nostræ de Laureto, sexdecim religiosorum capacissimum, quod spectat ad prouinciā Algarbiorum. XLIII.

Ea quæ supra retulimus de noua erectione Vicariæ in insulis Indiarum, probant præter illum, quem descripsimus, in Vrbe S. Dominici conuentum apud Hispaniolam, alias accreuisse. Primus fuit Cubanæ insulæ sub inuocatione S. Iacobi; quem Franciscus Chaves, prouinciæ Castellæ alumnus, curauit ædificari intra Cubarum oppidi mœnia per ipsos insulares recens ad fidem conuersos. Aluntur fratres Regis Hispaniarum stipendijs, ut minori sint populis dispendio, & commodius possint sacramenta ministrare, eundemque populum instruere. XLIV.

In altera insula intra Iaguanæ mœnia Hispani oppugnatores extruxerunt XLV. pulchrum, & commodum cœnobium fratribus obseruantibus sub nomine S. Iacobi Legionensis. Sed cum ingenti terræ motu totus concidisset, priorum liberalitate restitutus est, non tamen ad prioris dignitatem, aut capacitatem pertingit.

Anno præterito Aegidius Minister generalis, Petrus Grandis Minister prouinciæ Burgundiæ, & Gulielmus Bouent Guardianus conuentus Diuionensis diocesis XLVI.

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 12. & 13.
IULII II. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

diocesis Lingonenfis, de quo alias dictum est, vacatis quibusdam ex obseruantibus, & alijs ex reformatis, dimissis prioribus incolis Conuentualibus ad alia prouinciæ domicilia, domum reformatunt. Hoc anno appellarunt ad Pontificem Conuentuales, nihilque intentatum reliquerunt, vt sedibus suis restituerentur. Post varias tamen causæ agitationes domus adiudicata est Obseruantibus.

¹⁶
Ann. 1492. n.
47. & 1497. n.
24.
Con. Diuio
nen. reform
Ex reg. l. 49.
fol. 75.

XLVII. Idem Aegidius Minister generalis procedens in illa, quam diximus * reformatione, quam intentabat, conuentuum, & prouinciarum, vt facilius posset vnionem totius religionis assequi, & præcauere scissioni quam proximè imminere iudicabat, magna facilitate, & nimis festinanter domos fratrum, & monasteria Monialium à conuentualibus ad obseruantes transferebat, non adeò maturè præiactis solidis disciplinæ regularis, & obseruantæ fundamentis. Vnde factum est, vt ingentes turbæ in prouincijs orirentur, & illud reformationis genus commixtio potius fuerit hominum dissimiliter viuentium, quàm restauratæ disciplinæ stabilimentum, & confusio magis quàm discretio spirituum. Atque hinc pullularunt statim tot aliæ reformatiunculæ, & miræ congregationum species, illam prætexentes causam, amplissimum, & numerosissimum illud Regularis Obseruantæ institutum, nimis celeriter in tantam multitudinem extreuisse, admissis absque delectu, sine præuio examine, & singulorum seria probatione, aduentantibus turmatim Conuentualibus, quibus non adeò facile erat veterem hominem exuere, arreptisque illorum conuentibus, à quibus non ita licebat eradicare germina proprietatis, id impediens, vel illorum fundatoribus, seu patronis, vel urbium, aut locorum Magistratu.

* An. 1503. fol. 3
& seqq.
Præpropera
conuentus
reformatio.

Multas ex,
cit. citra
uersas.

XLVIII. Inter alia istius generis reperio ab Aegidio translata à prouincia Prouinciæ, seu S. Ludouici ad Obseruantes prouinciæ Aragoniæ, coenobia Perpiniani, Villeda-francæ, Podij Ceritani, & aliqua monasteria Monialium; ab alijs conuentibus eiectiones incolas, & introductos reformatos, remanentibus tamen ex conuentualibus, qui reformationis studium præferebant. Petrum Guichardum, Prouinciæ Ministrum propter hæc tumultuantem ab officio remotum, & institutos in Romana Curia Procuratores Ludouicum Bardat Burgundum, & Christophorum Quiros Aragonium, qui Aegidij Generalis, & Bernardi Veduniæ prouinciæ Valentiniæ Ministrorum nomine translationes suprascriptas, aliaque per Aegidium facta defenderent. Varijs itaque appellationibus ad Sedem Apostolicam transmissis, instituti sunt iudices controuersie Abbas Monasterij sancti Tyberij Agathen. Prior Prioratus S. Enimie Mimaten. & Præpositus præposituræ sancti Benedicti, & Germani Montis Pessulanæ, Magalonensis diocesis. Neque tamen hi rem adeò facile expedire potuerunt, donec anno sequenti propter has, aliasque innumeras turbas Iulius decreuit, vt diximus, omnes ad generalia conuocare comitia.

Reformatio
tur conuen
prou S. Lu
douici.
Ibid. lib. 48.
fol. 25.

Sup. n. 15

XLIX. In Vrbe Malacensi in Hispania hoc anno monasterium Clarissarum sub titulo Conceptionis B. V. Mariæ constructum est à Ferdinando Zalabricensi Archiepiscopo Granatensi, hærede facultatum Petri à Toletio Episcopi Malacensis, & Guttieri à Cardenis magni Legionensis Commendatarij, qui collatis in medium necessarijs sumptibus decreuerant illud ædificare, sed morte præuente non potuerunt, vt tamen fieret hæredi iniunxerunt. Futurarum Clarissarum magistræ euocatae sunt ex Granatensi monasterio, quæ aduentantes puellas optimis moribus imbuerunt. Sub hoc tempus ad septuaginta, & ultra sacræ virgines huius loci acceperunt.

Mon. Ma
lacen.
Gonz. in pro
Roetica mon

L. Ante plures annos constructa fuit domus Vallis S. Elisabeth tertij Ordinis Leodien. diocesis, in qua regulariter viuebant multæ sorores sub cura, & regimine Vicarij Prouincialis de obseruantia prouinciæ Colonienfis: sed perfectius Deo inservire cupientes, hoc anno obtinuerunt facultatem transeundi ad institutum Clarissarum Urbanistarum *Votis Domino sub regulari* 5. Kalend. Febr.

Mon. Vallis

LI. Breuem aliquorum monasteriorum clarissarum hoc anno inuenio mentionem S. Eustachij de Clauaro in Liguria, satis vetusti, & ab initio foundationis dicti, Ordi-

Mon. Cla.
uari.

ANNO CHRISTI 1505. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 12. & 13.
IVLII II. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 298.

Mon. Papiæ
2
An. 1392. qu.
25.

Mon. Vallis
olei.

Mon. Toleti.

Mon. Abbat
Grasse.

Mon. de Fu
cecchio.

Domus Dux
berchi fra
trum 3. ord.

Ordinis S. Damiani, quod sub hoc tempus ruinæ proximum valdè defecit in obseruantia regulari. Papiensis S. Mariæ Annunciatæ à Blanca Maria, Ducissa Mediolanensi olim constructi, vti alias narrauimus, & ad angustias redacti propter multitudinem sororum, quantumuis ab ipsa institutrice, & à superioribus non semel præscriptus sit numerus recipiendarum, quem deinceps transgredi rigorosè hoc anno Pontifex prohibuit. Vallisoletani S. Claræ, cui Antonius Velasco de Zuñiga, & Francisca de Zuñiga, Comites de Vreña soluere sponderunt sexcenta, & viginti nouem millia Morapetitorum monetæ illarum partium, quia consobrinæ duę, illius monasterij sorores, renunciarunt iuri successionis hæreditarię parentum suorum circa bona quædam legitimè ad ipsas spectantia, quæ ad prædictos Comites deuoluebantur. Necnon Petrus Niño eidem monasterio assignauit censum annuum octo millium Morapetitorum, quia soror ipsius Mencía sanctimonialis renunciauit legato sibi relicto ab Alphonso genitore. Toletani, S. Claræ, cui pacta, & conuentiones, circa multos redditus initas cū quibusdam ciuibus Toletanis, à Paulo II. confirmatas Iulius hoc anno reualidauit; cuius litteras, *ex iniuncto nobis*, datas 9. Kal. Martij, damus in regeſto, quia aliquando putamus eidem monasterio fore proficuas, vt ex illis, si fortassis autographum perierat, notitiam accipiant bonorum, quæ possederant. Abbatæ Grasse Mediolanen. dioc. cui concessum est, quod bona quædam ad certū tempus in emphyteusim locare possent pro canone annuo vsque ad summam certam aureorum, siue ducatorum. S. Andreæ de Fucecchio, alias de Poggio, Lucanæ diocesis Ord. S. Claræ, cui hospitale S. Iohannis Baptistæ, etiam de Fucecchio, hoc anno Pontifex incorporauit.

Binis præcepit litteris Pontifex, ne Parochi aut Rectores Ecclesiarum impedirent fratres prouinciæ Hūgariz, quin liberè possent eleemosynas colligere; & Abbatibus Cisterciensis, ac Præmonstratensis Ordinum, in eodem Regno Hungariæ, ne Minores ad suos habitus admitterent. Alio diplomate præcepit, vt fratres Cruciferi restituerent Minoritis domum fratrum tertij Ordinis, in Duyfberch oppido, Leodiensis diocesis, quam illis absque sufficiente auctoritate prædicti Tertiarij tradiderunt. Quarto communicauit fratribus Vltramontanis regularis obseruantiz omnia, & singula priuilegia, exemptiones, immunitates, atque alia huiusmodi per suos prædecessores fratribus Cismontanis concessa. *Exponi nobis*, die 15. Aprilis.

ARGV.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

ARGVMENTVM.

*Indorum conuersionem, & Christianorum reformationem
urgent Minorita in Indijs Occidentalibus. Celebratur ca-
pitulum generalissimum totius Ordinis, nec tamen secu-
ta est unio Congregationum, quam Pontifex intentabat.
Referuntur Vicaria, Custodia, & Conuentus, qui tunc
erant sub obseruantum regimine. Ximenij virtus, & ani-
mi robur in praueniendis Hispania turbis, & componen-
dis magnatum tumultibus maxime probatur. Plerique
pietate clari decedunt. Instituuntur Episcopi; multipli-
cantur cenobia.*

I.

IN Hispaniolæ insula, illarum, quæ in occidentalibus
Indijs hæcenus in Hispanorum redactæ erant potesta-
tem, potissima, licentiosè nimis viuebant Castellani;
primi illi exploratores, qui cum Christophoro Colum-
bo insulam subegerunt, speciosas quasque, & nobiles
fœminas habentes pro amasijs, publice cum eisdem
commorantes, absque vlllo vinculo matrimonij, om-
ni postposito honesti, & pudoris respectu. Id increpa-
re, redarguere, seuerè interdicere non cessabant Fran-
ciscani, præcipui tunc animarum curatores, sed præ
reliquis in hac eliminanda turpitudine ardentissimus, Fr. Antonius à Marty-
ribus Nicolai de Ouando Alcantarensis militiæ Commendatarij, qui insulæ
præerat, aures pulsare non cessabat, vt si rebus Catholicorum Regum prospe-
ctum vellent, maioresque cuperet in Indijs Christianorum fieri progressus;
tantam vitiorum licentiam coerceret. Publico itaque edicto, & seuera lege
cautum est, vt Hispani omnes ad præscriptum tempus, vel fœminas illas di-
mitterent, aut ritè per matrimonium facerent vxores. Et si verò græue &
durum hoc eis videretur præceptum, præcipui tamen, qui locupletum, & pul-
chrarum volebant relinquere consortium, eas sibi sacrosancto matrimonij fœ-
dere coniunxerunt, atque ab illo tempore solidiori, & chariori cœperunt nexu
Indici populi aduenis Hispanis copulari.

Herrera de
Ind. Occid.
dec. 1. lib. 6.
cap. 18.

Minorita
licentiam
Hispanor
in Indijs co-
erceri.

II.

Interim in Hispania optimæ præscriptæ sunt leges circa Ecclesiarum insti-
tutionem, delectis autoritate Sedis Apostolicæ Archiepiscopo vno, binis Epif-
copis, animarumque Rectoribus; atque vt felicius res Christiana procederet
cautum est, ne decissent tantæ messi necessarij operarij, vt Hispali necessaria,
quæque ex Regio ærario ministrarentur religiosi ad illas partes conscensuris,
vt insularum Præfectus benignè, & honorificè appellantes admitteret, cœno-
bijs ædificandis loca commoda tribueret, Franciscanas ædes isto interuallo
terminaret, ad fidem accedentes paternè protegeret, & infidelium filios par-
vulos iuxta Pontificis determinationem sacri baptismatis aquis intingerent.

Indid. c. 20.
Bonis legi-
bus rebus
Indicijs pro-
spiciuntur.

III.

Diximus anno præcedenti missas fuisse litteras conuocatorias à Iulio Ponti-
fice, vt omnes fratres tam conuentuales, quàm obseruantes conuenirent ad
Comitia generalia hoc anno celebranda ad Aræceli cœnobium. Magnam in-
didit Aegidius Delphinus Minister generalis spem Pontifici stabiliendæ unio-
nis inter vtramque religionis partem, eodemque temperamento ita se res mo-
derasse affirmavit, vt neque Conuentuales Obseruantum, neque vicissim Ob-
seruantes Conuentualium consortium abhorrerent. Sed dum ex sua domo

Marc. 3. p. 18.
c. 20. & seqq.
Rimar. l. 3. ca.
44. & seqq.
Regist. Ord.
Primum ca-
pitulum ge-
neraliss.

SS. Apo-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

Omnes ab
vniōne in
tentanda
aliani -

SS. Apostolorum Cōuentuales, & Obseruantes ex Aræcoeli ad palatium Domini Cardinalis Grimani, Ord. Protectoris, conuenirent, ibique Magister Catharinoctus prouinciæ S. Bonauenturæ Minister, in fauorem Obseruantum perorasset, ipsorumque separationem à Conuentualibus probasset, & vtraque pars propositam sibi vniōnem non solum difficilem, & sed & impossibilem esse affirmaret, idque ipsum constantissime repeterent in sacrario Aræcoeli die Veneris ante Pentecostem, sub vespere illius diei, quo peragendum erat munus præcipuum capituli, videlicet confirmationis Aegidij, aut electionis alterius, Dominicus Protector, & Marcus Cardinalis Vigerius destinatus Assessor, acriter reprehenderunt Aegidium, quod vel Pontificem deceperit, vel nimis leuiter religionem turbauerit, & vniōnem sibi temerariè persuaserit.

Depositor
Aegidij
Generalis

Opportunè hoc cessit Aegidij æmulis, vel inimicis, præsertim Mauritio de Portu, Hiberniæ Ministro, publico in gymnasio Patauino professori, qui tot hominem oneravit accusationibus, vt verè vterque Cardinalis iudicaret quieti fratrum, & bono regimini Ordinis expedire illum à Generalatu absolvere. Vt verò id honorificentius fieret, miserunt qui suggererent, vt ipse potius missionem peteret, quàm depositionem expectaret. Consilio acquiescens Aegidius, ne grauius sibi adueheret malum, sabbato summo manè causatus se tota nocte præcedente valde malè habuisse, amandauit socium suum Magistrum Philippum de Bagnacaballo, qui plenis Comitibus, coram Cardinalibus in aula Capitulari Præsidentibus, eius nomine liberam, & spontaneam Generalatus cessionem faceret, atque Ordinis sigillum, potissimum Præfecturæ Instrumentum, Protectori exhiberet. Redactis his in publicas Notarii tabulas, dum ad successoris electionem procederetur, Aegidij honori cauentes Cardinales declararunt, non fuisse hominem ab officio deturbatum, sed ipsum sponte munere sponte cessisse, liberumque proinde electoribus esse illum suis suffragiis ad pristinum gradum reuocare.

Obseruantes
à comitijs
recedunt:
Fit Generalis
Raynaldus à Corti
niola.

Obseruantes ad læuam sedentes, constitutis à dextris Patribus Conuentualibus, rogarunt Cardinales ne cogerentur ad suffragia ferenda; sed permitterentur à Conclauis recedere, id enim sibi concessum in bulla Eugeniana referebant, ne conuenirent in electionibus Ministrorum generalium. Dimissis benignè, elegerunt Conuentuales Raynaldum Gratianum à Cortiniola, Romandiola oppido, prouinciæ Bononiæ Ministrum, qui litteras, quas Parisijs didicit, Bononiæ & Venetijs docuit, ea sui nominis fama, vt eum in pretio habuerit Iulius Pontifex dum Protectoris munere fungeretur, & post adeptum Pontificatum legatum miserit in Hispaniam. Rexit aliquanto laudabiliter annos quatuor, demum assumptus ad Archiepiscopatum Ragusinum factus est suffraganeus Achillis Cardinalis de Grassis, Episcopi Bononiensis, vt suo loco dicemus. Prouincias inuisit Hispanas, & Gallicas, multasque domos Conuentualibus restitui curauit. Porro Aegidius ab omnibus fermè derelictus, infestus habens Conuentuales, propter tot erepta monasteria, parumque propensos Obseruantes propter tumultuariam, noxiamque commixtionem cum Conuentualibus, & vniōnem immaturè tentatam, statuit à turbis declinare, & secessum cogitare. Fuerunt tamen, qui suaderent, vt veluti inuite depositum, Generalatum repeteret, idque eum facile assecuturum dicebant, si Neapolim pergeret, & patrocinium imploraret Gondisalui Fernandez de Corduba, Magni Ducis antonomasticè nūcupati, Hispani exercitus Imperatoris. Horum consilij abductus nocte proxima post electionem, frequenti comitatu Neapolim abiit, vbi fautores habuit Ioannem Verum, Valentinum Cardinalem, Archiepiscopum Salernitanum, Magnumque Gondisaluum. Hinc oriri cepit quorundam fluctuatio, magnaue suspicio futuri schismatis in religione. Sed ille infirmitate correptus ad Obseruantes coenobij S. Mariæ Nouæ declinauit, à quibus benignè receptus, & amicè habitus, ministratis abundè rebus necessarijs, religiosè, & humiliter rearsus, ac transgressionum suæ regulæ viciam deprecatus, sacramentis procuratus post paucos dies decessit; sunt qui laudant, sunt qui hominem vituperent. Graui-

Ex-Genera
lis consilijs
leg-mors.

ter

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299

ter in eum inuehitur Petrus Rodolphus ^a Conuentualis; laudat summopere ^a Rodul. f. 149.
Bartholomæus Cimarella ^b Obseruantinus. Itā vnumquemque suus trahit affe- ^b Cimarr. l. 8. c. 14.
ctus; ^c *Vt nauta ventis, ita plerique se animi passionibus accommodant.* Equidem ^c Stobæus ser. 1. de prudentia.
amor & adium & proprium commodum in ferendis indicijs valde præponderant.

VI. Insigne fuit hoc Capitulum, tum varietate cōgregatum Conuentualium, Ob- ^d Aristor. 1. Re-
seruantum, Amadæorum, Clarenorum, Collectaneorum, illorum, qui *de Caputio*, ^e or.
siue *de Sancto Euangelio*, dicebantur; tum immenso numero ex tot Congrega- ^e Magnitudo
tionibus conflato, ex sola obseruantia numeratis mille, qui ad Aram cœli, ex ^e buius capis-
reliquis vero ter mille, qui ad SS. Apostolos, ædesque vicinas coiuverunt: tum
ex summa pace, qua inter tot institutorum varietates res inchoata, & absoluta
est; tum insuper duorum Cardinalium Præsidentium maiestate. Pauca, vel
nulla in eo edita sunt statuta, præter ea, quæ concordiam, & pacem inter con-
uentuales, & obseruantes firmandam concernebant, quæ propter cœnobio-
rum translationem, aut fratrum alternos transitus passim turbabatur. Vt huic
malo mederetur Iulius, binas has litteras promulgauit.

*Dilectis filijs Generali, & Prouincialibus Ministris, ac Vicarijs,
caterisque fratribus Ordinis Minorum, tam Conuentua-
lium, quam de obseruantia nuncupatis.*

VII. Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem. Religio sancta Mino-
rum, quæ Ecclesiam Dei multiplicibus splendoribus illustrauit, & cuius nos
multo tempore, dum Cardinalatus fungeremur honore, Protectores fuimus, &
nobis, & Sede Apostolica promeretur, vt illius quieti, & tranquillitati vigili
cura intendamus, & quæ præterea à prædecessoribus nostris Rom. Pont. proui-
dè ordinata sunt, vt in sua integritate persistant, diligenter curemus, & alia cir-
ca hæc opportuna iuxta exigentiam temporum statuamus. Dudum siquidem,
postquam non absque cordis nostri amaritudine acceperamus, quod inter di-
lectos filios, tam de obseruantia, quam conuentuales nuncupatos, fratres vestri
ordinis nonnullæ altercationes, & scandala super aliquibus domibus, & con-
uentibus, locis, & fratribus dicti ordinis occupatis, vel receptis fuerant exor-
ta, in magnam ipsius ordinis iacturam, & confusionem: Nos tunc cupientes
controuersias omnes propterea secutas, & quæ inde sequi formidabantur,
prorsus euellere, generalissimum capitulum fratrum vestri ordinis in alma Vrbe
nostra celebrari iussimus, ad quod plures religiosi, & docti viri vestri ordinis
professores, tam conuentuales, quam de familia, aut obseruantia nuncupati de
diuersis mundi partibus accesserunt, & in quo Spiritus sancti gratia existente, &
directione dilectorum filiorum nostrorum Dominici S. Marci Patriarchæ Aquis-
leien. & totius vestri ordinis Protectoris, ac Marci S. Mariæ in Transtiberim,
Senogallien. nuncupati, tituli presbyterorum Cardinalium, in dicto capitulo
vestro, & Apostolicæ Sedis nomine præsentium, omnes ferè differentia, & con-
tentiones prædictarū terminatæ, & compositæ fuerunt, & inter alia ibid. conclu-
sa, & cōcordata fuit præcipuum, in liter. foel. recor. Eugenij IV. Pauli II. & Six-
ti IV. Rom. Pont. prædecessorū nostrorum superiori concordia, & priuilegijs Fra- <sup>Iubetur ne
deinceps con-
uentualium
domus acci-
piant obser-
uantes.</sup>
trū conuentualium, & de Obseruantia nuncupatorum firmiter, & inuiolabiliter
obseruentur, eaque nos quatenus opus esset, confirmaremus, & de nouo illa
statueremus, & ordinaremus. Nos igitur quieti, & tranquillitati dicti Ordinis
consulentes, ac reformationi eiusdem Ordinis quantum cum Deo possumus,
intendentes, Motu proprio non ad vestram, vel alicuius alterius pro vo-
bis desuper nobis oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera voluntate,
& deliberatione, ac nostra certa scientia tam prædictas Eugenij, Pauli, & Sixti,
quàm aliorum prædecessorum nostrorum litteras super dicta concordia, & tam
prædictis, quàm S. Clare ordinibus, illorumque domibus, & monasterijs, ac
ipsarum domorum, & monasteriorum fratribus, & monialibus, sub quacum-
que

Annal. Minor. Tom. VIII.

L

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

que verborum forma concessas, & quas, ac si de verbo ad verbum presentibus insertæ forent, haberi volumus pro expressis, & omnia, & singula, in eis contenta, autoritate Apostolica tenore presentium approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreuimus; ac pro potiori cautela omnia, & singula per Eugenium, Paulum, & Sixtum, aliosque prædecessores nostros in eisdem litteris pro dictis causis, & in fauorem Minorum, & sanctæ Claræ ordinum prædictorum, quomodolibet ordinata, statuta, decreta, concessa, & indulta fieri, & seruari debere, illaque domibus, & professoribus prædictis de nouo concedimus, & indulgemus, dummodò statuto, & ordinationi nuper per nos super tempore, per quod, tam tu Minister prædictus, quam Vicarij generales dicti Ordinis durare debent, à quibus prouincijs sunt assumendi, in dicto capitulo Generalissimo per alias nostras in forma breuis editas, super huiusmodi confirmatione litterarum prædecessorum huiusmodi nullum præiudicium generetur. Et insuper reformationem dicti Ordinis ampliantes, ac omnes, & singulas causas, lites, & processus inter Conuentuales, & de Obseruantia nuncupatos prædictos pendentes ad nos auocantes, ac penitus, & omnino extringentes, motu, & scientia similibus volumus, statuimus, & mandamus, quod domus, conuentus, monasteria Minorum, & sanctæ Claræ ordinum prædictorum in prouincijs, Castellæ, Legionis, & Aragonum Regibus subiectorum, hætenus ad regularem obseruantiam sub obedientia Vicariorum de familia Apostolica, vel quacumque autoritate reducta, & reformata de cætero sic reformata, & in dicta obseruantia, & obedientia Vicariorum maneant. Cæterum, quia sicut accepimus, in prioribus diebus fratres domorum de Obseruantia prouinciæ Aragoniæ pro succidendis nonnullis quæstionibus, & altercationibus inter eos, & fratres Conuentuales exortis, sub spe quod in celebratione Capituli generalissimi tam de Obseruantia, quam Conuentualium, fratrum prædictorum vnio saltem in capite reformato fieri deberet, dilecto filio Aegidio Delphino dicti Ordinis professori, tum Ministro generali, sub huiusmodi conditione, si vnio prædicta infra certum tempus non fieret, ab huiusmodi obedientia, prout ante præstationem illius existerant, liberi remaneant, præstiterunt, ipsiusque Aegidij tunc Ministri correctioni se submiserunt: & pro eo quod vnio prædicta aliquibus causis in dicto Capitulo pertractatis, facta non fuit, pari motu decernimus, & declaramus, quod fratres domorum de Obseruantia prædictæ prouinciæ Aragoniæ ab obedientia dicti Ministri generalis, illiusque superioritate prout ante existerant, liberi remaneant, & sub obedientia Vicarij generalis Vltramont. prout prius cum conuentibus tunc reformatis, & monasterijs monialium, & cum nomine vicarij prouinc. inuiolabiliter persistant, siue sub vno vicario prouinciali Aragoniæ, siue sub tribus, videlicet Aragoniæ, Valenciæ, & Cataloniæ, prout Vicario Vltramontano, & fratribus vocalibus dictorum regnorum, & principatus Cataloniæ magis expedire videbitur; ita quod remaneant in pacifica possessione omnium conuentuum quos reformauerunt, & modò possident, & omnium monasteriorum, quæ possident. Et nihilominus venerabilibus fratribus vniuersis Archiepiscopis, in quorum prouincijs domus, & monasteria prædicta consistunt, motu simili mandamus, quod ipsi aut vnus eorum, si & postquam presentes litteræ, & aliæ Eugenij, Pauli, & Sixti, & aliorum prædecessorum, seu earum transumpta sigillo alicuius Prælati Ecclesiastici, ac alicuius Notarij publici manu subscriptas, quibus, sicut ipsis originalibus litteris, plenam fidem adhiberi volumus, præsentatæ fuerint, & pro parte vestra, ac pro tempore existentium Generalis, & prouincialium ministrorum vicariorum, vel commissariorum, aut fratrum per vos, vel eos deputatorum, fuerint requisiti; per se vel alium, seu alios presentes, & dictas litteras ubi, quando, & quoties opus fuerit, publicantes, faciant illa iuxta illarum, & presentium tenorem, sub excommunicationis late sententiæ poena firmiter obseruari; ac legitimis super his habendis seruandis processibus, illos iteratis vicibus aggranare procurent: inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, donec

*Et domus
Hispaniæ re-
formata re-
manet Ob-
seruantibus*

*Præsentim
in Aragoniæ*

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 13. & 14.
VLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

nec absolutionis beneficium meruerint obtinere. Contradictores per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, auctoritate nostra compescendo. Non obstantibus præmissis, ac litteris prædictis, Constitutionibusque, & ordinationibus Apostolicis, necnon ordinis prædicti iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, & indultis eisdem Minorum, & sanctæ Claræ ordinibus, & illarum domibus, monasterijs, & personis sub quibuscunque tenoribus concessis: quibus quatenus præsentibus in aliquo obstant, illorum tenores pro expressis habentes, motu, & auctoritate prædictis, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque; aut si aliquibus cõmuniter, vel diuissim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum, Romę apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die tertiodecimo Iunii 1506. Pontificatus nostri anno tertio.

Ad futuram rei memoriam.

VIII.

Cum multæ, & graues ad nos, & Apostolicam Sedem per fratres ordinis Minorum conuentuales, ac de obseruantia nuncupatos assidue deferrentur querelæ, multæque lites inter eos suscitatae fuissent occasione domorum, siue locorum suorum, ac monasteriorum Ordinis S. Claræ, & poenitentum tertij Ordinis B. Francisci, vtriusque sexus, ac fratrum hinc inde ablatorum respectiue, & receptorum contra constitutiones felicis record. Eugenij IV. Pauli II. & Sixti IV. Roman. Pontif. prædecessorum nostrorum, ordoque ipse in plura quasi capita, & nomina esset diuissus, emergentibus in dies nouis congregationibus, & vocabulis, quæ confusionem quandam videbantur asferre. Nos, qui ordinem antedictum, è quo sanctæ memoriæ Sixtus IV. prædecessor noster præfatus, & noster secundum carnem patruus, diuina prouidentia ad apicem Summi Apostolatus peruenit, & cuius nos dum Cardinalatus officio fungeremur, fuimus protectores, in visceribus gerimus charitatis, cupientes litibus, discordijsq. huiusmodi finem imponi, & ea decerni, ac ordinari, per quæ viri religiosi in eodem ordine Altissimo famulantes cum animi, & mentis tranquillitate semotis litibus, & contentionibus viuere possint, capitulum generalissimum omnium congregationum præfati ordinis Romæ indiximus, quod in festiuitate Pentecostes proximè præterita à tanto numero fratrum, quantus numquam alibi dicitur conuenisse, summa concordia Deo fauente est celebratum. Vt igitur lites huiusmodi cessent, & vnusquisque sciat, quid retinere, quid sequi, aut facere debeat, motu proprio, & ex certa nostra scientia, non ad alicuius petitionis instantiam, præsentium tenore decernimus, ac declaramus, quod fratres Minores claustrales, siue conuentuales nuncupati omnes domos, conuentus, & loca habitationum suarum; omnia item monialium monasteria ordinis S. Claræ, & omnes Congregationes tertij ordinis poenitentum regularum B. Francisci, quæ tenent, & possident, regunt, & gubernant, vel in quibus celebrant, & ecclesiastica sacramenta ministrant de præsentibus, tenere, possidere, & gubernare, vt præfertur, perpetuò debeant in futuro. Et quod fratres de obseruantia, siue de familia nuncupati retinere liberè, & licite possint, ac retineant, & possideant, ac gubernent omnes domos, conuentus, & loca eorum habitationis, & monialium monasteria, ac domos congregationum poenitentum vtriusque sexus, tertij ordinis beati Francisci, quæ nunc tenent, & possident, & in quibus diuina celebrant indulto Sedis Apostolicæ, vel auctoritate, siue consensu Generalis, & prouincialium ministrorum, aut voluntate ipsorum fratrum conuentualium, vel aliarum quaruncunque Congregationum, qui prius dictas domos, vel monasteria possidebant, etiam si illa de obedientia conuentualium, siue claustralium.

Annal. Minor. Tom. VIII.

L 2

prius

Ex originali.

Sixtus IV. pater noster in 1511 Julius olim ordinis Protector.

Substat, ut conuentuales retineant domos suas.

Similiter, et obseruantes.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

Non possint
tamen alias
conuenire
aufertur.

prius fuissent; ita tamen, quod deinceps nullas domos, nullaque loca, & monasteria monialium, nullas etiam congregationes Pœnitentum tertij Ordinis B. Francisci dictorum claustralium, siue conuentualium, nec de eorum obedientia, & per eos regi solitarum, quouis quæsito colore, recipere possint. Et nihilominus omnes, & singulas lites, & causas super huiusmodi domibus, siue locis, monasterijsque monialium, & congregationis Pœnitentum vbicunque consistentium, & coram quibuscunque iudicibus, ac in quacunque instantia pendentes ad nos aduocantes, penitus extinguimus, & perpetuum silentium imponimus dictas causas prosequentibus, aut sua quomodolibet interesse putantibus.

Quod non
possint ad
eos transire
Observantes.

Neque Con-
uent. ad Ob-
seruantes.

Confirman-
tur ordina-
tiones alio-
rum Pontifi-

Subetur om-
nes congreg-
ationes, vel
Conuentua-
libus, vel
Observanti-
bus.

Vide an. 1482
n. 67.

Decernimus insuper, quod fratres de Observantia, siue familia nuncupati ad claustrales, siue conuentuales, & de eorum obedientia transire volentes, non possint, neque debeant recipi, nisi petita, et obtenta liceat Vicarij, sub quo fuerint; quam licentiam etiam in scriptis ostendere teneantur: fratres vero claustrales, siue conuentuales, vel de eorum obedientia ab obseruantibus, siue de familia non recipiantur, nec recipi debeant, nisi saltem petita suorum superiorum licentia, etiam non obtenta. Et insuper, vt tot congregationum, et denominationum tollatur varietas, omnesque fratres ordinis Minorum ad eam integritatem, et vnitatem, in qua fuerunt tempore Eugenij, Pauli, et Sixti prædecessorum nostrorum præfatorum, quorum constitutiones, statuta dictorum fratrum tangentes, tenore præsentium confirmamus, et inuiolabiliter obseruari perinde, ac si illis nunquam derogatum fuisset, ab omnibus, ad quos spectat, volumus, & decernimus, reducantur: omnibus, & singulis fratribus congregationum *de Clarenis fratris Amadei, de Collectaneis, & de caputis, siue sancto Evangelio*, & quoruncunque aliorum quocunque nomine nuncupentur, qui sub regula, & habitu reliquorum fratrum dicti Ordinis incedunt, districte præcipiendo mandamus, vt infra terminum vnus anni, à data præsentium computandi, Claustralibus, siue Conuentualibus, aut Obseruantibus, siue de familia ordinis antedicti, in ea reformatione, in qua nunc sunt, adherere, & vnire se debeant, locaque eorum Conuentualibus, vel de obseruantia fratribus vnita esse censeantur, quibus maior, & sanior pars fratrum illa incolentium vna cum suo Guardiano se vnire capitulariter elegerint, & se vnerint: ita tamen, quod qui Conuentualibus, siue Claustralibus vniuntur, reformatam viuendi rationem per omnia retineant, vt prius, & eorum domus, & loca per reformatos regantur iuxta declarationem fel. record. Sixti IV. prædecessoris nostri de Amadeis editam. Quæ omnia, & singula ab omnibus, ad quos spectat, seu spectare poterit quomodolibet in futurum, sub poena excommunicationis latæ sententiæ, & maledictionis æternæ inuiolabiliter obseruari volumus, & mandamus. Non obstantibus quibuscunque litteris Apostolicis, & indultis dictis congregationibus, & ordinibus, aut alicui eorum, siue illarum authoribus, & institutoribus, super quibuscunque verborum formis, & clausulis fortioribus, & insolitis concessis, etiam si tales essent, quod de illis eorumque totis tenoribus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio esset habenda: quibus motu proprio, & ex certa scientia derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Cæterum quia difficile foret has litteras nostras ad omnia loca deferri: volumus, quod earum transumptis manu Notarij publici signatis, & alicuius prælati Ecclesiastici sigillo munitis, ea prorsus fides in iudicio, & extra vbique adhibeatur, quæ adhiberetur, si præsentibus exhiberetur, vel ostensæ forent. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die sexta decima Iunij 1506. Pontificatus nostri anno tertio.

Et si verò ita seriò præceperit Pontifex, vt minores illæ Congregationes Amadeorum, Clarenorum, & aliorum alteri ex duobus dignioribus institutis Conuentualium, aut Obseruantium adhererent, nihilominus diù resisterunt: & licet sæpius ab his fuerint moniti, & iuridicè requisiti, vt accederent, nihil solidum, aut stabile circa integram vnionem obtineri potuit, donec ad Comitia generalissima vniuersorum Franciscanorum sub Leone X. peruentum est.

Quan-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

X.

Quantum autem creuerit regularis Obseruantia, & quam longè, lateque per omnes provincias, & regna se diffuderit, ex hac subiecta serie Prouinciarum, & Vicariatuum, quam tunc exhiberi iussit Vicarius generalis, licet dignoscere. Ab aliquo Italo compactam conijcere licet, rerum enim Italicarum clariorem, amplioremque adhibuit notitiam: in Vltromontanis diminutam, obscuramque se collegisse rerum memoriam ostendit.

Series, & numerus Prouinciarum, & Vicariatuum, & locorum regum Obscur.

PROVINCIAE ET VICARIATVS

FAMILIAE CIS MONTANAE.

Vicarius generalis Cismontanus sub suo habebat regimine Prouincias viginti quinque, & Custodiam Terrae sanctae, Cœnobio ultra septingenta. Sigillo eius insculptus erat Christus Dominus Crucem humeris baiulans, & sanctus Franciscus ad pedes eius iunctis manibus genuflexus.

PRIMA PROVINCIA

S. FRANCISCI IN VMBRIA

Istos numerabat conuentus.

XI.

- 1 S. Mariæ Angelorum in planitie suburbicaria Assisij, in quo S. Franciscus stabilivit Ordinis primordia, & ipse sanctissimè decessit. Illic præter antiquos Ordinis Patres ex Obseruantibus requiescunt Ioannes Bonuifius Lucensis, & Cherubinus Spoletanus.
- 2 S. Damiani in collis decliuio, non longè à prædicta vrbe, & via Romana, in quo S. Clara annis quadraginta duobus sanctissimam vitā traduxit. Illic sepulti sunt Antonius à Stronconio laicus, in iraculis illustris, & Sauinus de Campello, suæ professionis zelator acerrimus.
- 3 Carcerum in Monte Subasio, qui Assisio supereminet, cuius Ecclesia procurante S. Francisco, consecrata est, ibique in sacello B. Mariæ Magdalensæ iacet Barnabas Interamnensis.
- 4 S. Francisci de Monte apud Perusium, vbi annis multis habitauit B. Aegidius. Illic requiescunt præter antiquos Patres Marcus Bergomensis, Doctor laureatus, antequam ad Ordinem accederet, qui Ioānem Capistranum religionis habitu donauit. Benedictus à Camerino, Gabriel de Spoletto, Franciscus Florentinus. Antonius Tudertinus, Bartholomæus de Yano S. Theologiæ Magister, qui per vniuersam Italiam cumulatissimo fructu prædicauit, & ad Græcos ab Eugenio III. missus, eos ad Concilium Florentinum perduxit, Ludouicus Teutonicus, qui propter insignes virtutes *Speculum sanctitatis, & forma vite spiritualis* dicebatur, à Francisco Papiensi in cœnobio carcerum prope Assisium visus in cœlum magna claritate ascendere. Ioannes Perusinus, de cuius gloria idem Franciscus certior effectus est.
- 5 S. Hieronymi iuxta portam Perusij.
- 6 Montis Colognoliæ de Perusio.
- 7 Farneti, vbi aliquandiu moram traxit Sanctus Franciscus.
- 8 S. Hieronymi apud Eugubium.
- 9 S. Ioānis prope ciuitatem Castelli.
- 10 S. Mariæ de Niuibis apud Burgū S. Sepulchri; vbi iacent tres fratres laici, vnde quaque optimi, Christophorus Papiensis, Petrus Perusinus, & Iacobus de Coronis.
- 11 S. Crucifixi apud Citernam, in quo degebant fratres Clarenii.
- 12 Bonæ quietis, siue *Buon-riposo*, apud

Vide an. 1391 n. 59.

Vide an. 1354 n. 60.

Vide an. 1385 num. 7.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 199.

apud Ciuitatem Castelli, in quo iacet Paulus de Alsizio laicus, in omni virtute perfectus, cui cum mors reuelata fuisset, in dormitorium profectus valetudinarij præfectum vocauit, vt morienti assisteret, in lectoque compositis membris paulò post placidè animam emisit.

13 S. Mariæ Pietatis apud Frattam.

14 S. Frâcisçi in insula lacus Perusini.

15 S. Antonij inter Pacclanum, & Panicalam.

16 S. Bartholomæi apud Cibalum, vbi S. Franciscus aliquando commoratus amygdalum plantauit, & S. Ludouicus episcopus multa miracula patrauit. Ex hoc loco colligi potest maior antiquitas istius conuentus, quam alibi retulimus ex Gonzaga.

17 Scarzolæ inter nemora conditus, locus valde deuotus, & solitarius, vbi B. Franciscus Papiensis miram potestatem super dæmonia recepit.

18 Spineti pietati exercendæ valdè opportunus.

19 Montis Sancti iuxta Tudertum, quem Martinus IV. Clarissis cōstruxerat. Illic in cubiculo Confessarij B. Iacoponus Tudertinus decessit. Demum domus ista transiuit ad Minoritas.

20 S. Iacobi apud Tudertum.

21 Pantanellarum.

22 S. Francisci de Lignano.

23 Eremitæ apud Porcariam, & S. Geminum, cuius Ecclesiam S. Franciscus construi fecit ad instar S. Mariæ Angelorum Assisij. In eo multa conspiciuntur eiusdem S. Viri vestigia.

24 S. Ioannis Baptistæ apud Ameliam.

25 S. Mariæ Annunciatæ ibidem.

26 S. Mariæ de Plano apud Narniam.

27 S. Mariæ de Sylua. Ibidem.

28 S. Ioannis. Ibidem.

29 S. Hieronymi. Ibidem.

30 S. Francisci, siue de specu, apud Castrum S. Urbani, vbi S. Franciscus aquam in vinum conuertit, & Petrus Reatinus laicus vita, & sanctitate clarus requiescit.

31 S. Francisci apud Stronconium.

32 S. Mariæ Gratiarum apud Interamnum.

33 S. Mariæ Auræ siue del Oro, ibi-

dem.

34 S. Leonardi apud Montem.

35 S. Bernardi de Pede-luci.

36 S. Pauli prope moenia Spoletæ, qui prius erat monasterium Clarissarum vbi Iosephus Eugubinus B. Francisci Papiensis Confessarius, & primus Guardianus dicti cœnobij requiescit. Ad eius imperium in Ecclesia S. Bartholomæi prope Fulgineum diabolus protinus reliquit mulierem possessam. Ibidem etiam iacet Demetrius Albanus, tertij Ordinis professor.

37 S. Catharinæ in summitate Montis Luci supra Spoletum, in quo sunt multi Eremitæ in diuersis cellulis habitantes, in eoque annis multis commoratus est Isaac Abbas, virtutibus illustris. In cœnobio quoque requiescunt Franciscus de Beccaria Ticinensis, Antonius Ariminensis, & Gregorius Perusinus, de quorum gloria certior effectus est Franciscus Papiensis supradictus.

38 S. Antonij de radice montis prædicti.

39 S. Andree de Cassia Nocerie.

40 Montis sancti de Nursia.

41 S. Mariæ Gratiarum apud Cassiam.

42 S. Mariæ Annunciatæ apud Nursiâ, vbi Onofrius de Seggiano prouinciæ Tusciæ, & præceptor B. Ioannis de Capistrano, ac Ioannes de Valterreno laici miraculis clari requiescunt.

43 S. Bartholomæi de Brulliano in montibus, inrer Camerinum, & Fulgineum, situs apud Castrum-Floridum, & Serraualle, vnde amplissima obseruantum familia originem accepit.

44 S. Martini apud Trebium.

45 S. Bartholomæi apud Fulgineum.

46 S. Feliciani. Ibidem.

47 S. Hieronymi apud Hispellum.

48 S. Catharinæ. Ibidem.

49 S. Mariæ apud Beuanium.

50 S. Antonij apud Bettonium.

51 S. Antonij de Pisignano.

52 S. Fortunati apud Montem falcum Sigillum huius prouinciæ habet S. Francisci dextra paruam Crucem ferentis imaginem, & ad latera hos duos characteres S. F.

Vide an. 1491.
n. 24

Vide an. 1291
n. 58.

Vide an. 1454
n. 48.

Vide an. 1506
n. 9.

Vide an. 1513
n. 14.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14
IVLI II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299

SECUNDA PROVINCIA ROMANA

Istos recensabat conuentus .

XII.

- 1 S. Mariæ de Araceli in vertice Capitolij Romani . Habentur illic in veneratione reliquæ B. Iuniperi . Ibidem requiescunt Nicolaus Auximanus, Baptista Talliacarne de Leuanto ; bis officio Vicarij generalis perfunctus. Gabriel Veronensis Cardinalis, B. Ioannis de Capistrano focus . Nicolaus de Orbellis , Antonius de Monte-Falcone , Dominicus de Ponzo insignis prædicator, Ludouicus de Turre Veronensis olim Vicarius generalis ; & alij viri clarissimi.
- 2 S. Francisci Trans-Tyberim .
- 3 S. Hieronymi prope Campū-Florum , vbi habitant Clarenii .
- 4 S. Petri in Monte aureo, vbi S. Petrus fuit ordine inuerso crucifixus .
- 5 S. Mariæ de Campaniano , in quo requiescit Stephanus de Cinitate Castellana laicus virtutibus, & sanctitate insignis .
- 6 S. Iacobi apud Sutrium .
- 7 S. Marię Paradisi apud Viterbium.
- 8 S. Iacobi in Insula lacus Vulfini .
- 9 S. Trinitatis apud Vrbem veterem, vbi iacet Antonius Vercellensis , qui diu maximo fructu , & vrbis à se non semel pacificatæ ingenti beneficio in ea prædicaui ciuitate, & honorifico conditus est sepulchro .
- 10 S. Francisci apud Pitilianum.
- 11 S. Petri apud Scanzanum .
- 12 S. Francisci apud Cornerum.
- 13 S. Mariæ Maioris in Vrbe Tiburtina .
- 14 S. Francisci apud Palumbariam.
- 15 S. Antonij de Padua apud Rupem antiquam .

Vide an. 1231
n. 17.

- 16 S. Pauli apud Podium natium.
 - 17 S. Antonij apud vrbem Reatinam .
 - 18 S. Francisci de Fonte Palumbi , distans à prædicta vrbe per M. P. in cacumine montis, vbi S. Franciscus Regulam accepit .
 - 19 S. Francisci apud Grætium in Valle Reatina , vbi multa operatus est vir sanctus mirabilia ibique requiescit fr. Antonius laicus de Burgo Reatino , qui mirabiliter fratribus multa niue circumdati, panem ministravit .
 - 20 S. Francisci apud Podium Busconis, in eadem valle, vbi vir sanctus suorum peccatorum à Domino remissionem impetrauit .
 - 21 S. Mariæ de Nemore , siue de Foresta in eadem insuper valle à Reatinis ob insigne miraculum à S. Francisco perpetratum exstructum . Templum consecrauit Gregorius IX.
 - 22 S. Bernardini apud Ortam .
 - 23 S. Susannæ apud
 - 24 S. Martini apud Verulas .
 - 25 S. Francisci extra oppidum Sublacense .
 - 26 S. Laurentij in summitate vrbis Veliternæ .
 - 27 S. Francisci apud Caninum .
 - 28 S. Francisci apud Nazanum .
 - 29 S. Francisci apud Ciuitellam.
 - 30 S. Angeli apud Vallem Montonis.
 - 31 S. Francisci apud vrbem Prænestinam .
 - 32 S. Francisci extra vrbem Corenfem .
 - 33 S. Mariæ apud Palatiolum .
 - 34 S. Francisci apud Sermonetam .
- Huius prouinciæ sigillum exprimit Papam dantem S. Francisco crucem in monticulo .

Vide an. 1218
nu. 19. & an.
1223. n. 9.

Vide an. 1217
n. 12. & seqq.

Vide an. 1209
n. 25.

Vide an. 1217
n. 18.

TERTIA PROVINCIA MARCHIÆ

Istos habebat conuentus .

XIII.

- 1 S. Mariæ Annunciatae in Ciuitate Asculana : In quo sepulti sunt Pau-

lus Francigena, & Petrus Florentinus, qui postquam annis quinque in sc-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

sepultura iacuit, sanguinem recentem è tibia læsa copiosè emisit; nec non Lucas Asculanus, vir miræ puritatis, & innocentie. Suis precibus Dom. Maximinæ Algeani de Meleto sterili filiam impetrauit, & dæmones è varijs obsessis eiecit. Huc translata sunt ossa multorum piorum virorum, qui sepulti erant in alio antiquiori cœnobio S. Nicolai extra mœnia à fratribus derelictos, propter aeris intemperiem, quæ comitante Clero cum Episcopo in decenti loco prope altare maius reuerenter sunt collocata.

- 2 S. Sabini prope Asculum.
- 3 S. Francisci in vrbe Camerini, vbi requiescunt Ioan. Parmensis, & Petrus de Molliano, viri optimi; & in Ecclesia S. Petri extra vrbis portam intra fortalitium, vbi olim erat Obseruantum cœnobium, sepulti sunt Bernardus, & Petrus Fabrianenses, ac Petrus de Calderola, quorum memoria in benedictione est.
- 4 Montis Sancti, seu Montis Agnani extra Camerinum, in quo fr. Iulianus Fabrianensis requiescit.
- 5 S. Seuerini, in quo miraculis claret Petrus à S. Seuerino, vir miræ pœnitentie, egregius iuuenum instructor, quorum plurimi fuerunt præstantissimi. Diuinis visionibus affuetus; nec non Santes Fabrianensis, qui annis quinquaginta, & vltra in Religione sanctissimè conuersatus est, & fr. Hieronymus Calliensis.
- 6 S. Crucis apud Maceratam, vbi requiescit Iacobus de Scanzano prouinciæ Romanæ, sui Instituti per annos septuaginta tres perfectissimus obseruator. Genibus flexis, iunctis manibus, oculis in cælum erectis, inuentus est in cubiculo defunctus; & Nicolaus Maceratenis, laicus, Diuino monitu ad religionem allectus, in qua sanctissimè perseuerauit in pœnitentia, & vitæ austeritate admirabili, cui montanis niuib. obdito, iuuenis pulcherrimus panem attulit, & protinus disparuit.
- 7 Annunciationis sanctæ Mariæ apud Fabrianum, vbi requiescit Raynaldus Fabrianensis.
- 8 Eremitæ seu sanctæ Mariæ in valle

saxeæ supra Fabrianum, in quo sepulti sunt Franciscus Fabrianensis, socius Pauli Fulginatis, primus Vicarius Obseruatum prouinciæ Marchiæ, & Antonius Purus, ita à summa puritate nominatus. Raynaldus Fabrianensis hic sanctissimè vixit, sed morti appropinquans ductus est ad conuentum Fabriani, vbi, vti nunc dictum est, decessit.

- 9 S. Ioannis de Massaccio.
- 10 S. Mariæ de Pace, de Saxoferrato.
- 11 S. Iacobi apud Cingulum, vbi requiescit Franciscus de Calderola, miraculis illustris.
- 12 S. Georgij in Monte Rubeo.
- 13 S. Mariæ Annunciatæ apud Forisempronium, vbi iacent Forisempronensis, & Paulutius laicus, qui etsi maximè idoneus esset sacerdotio, voluit in statu humili Deo feruenter inservire.
- 14 S. Donati, seu sancti Bernardini extra Vrbinum, in quo requiescunt Petrus Camers, laicus, Donatus Vrbinas prouinciæ Vicarius, Iacobus Mediolanensis, Gaspar Vrbinas, gratia fanitatum admirabilis, & Antonius de Monte Milone laicus miraculis famosus.
- 15 S. Ioan. Baptistæ apud Castrum Durantis.
- 16 S. Francisci de Monte Florentino.
- 17 S. Mariæ de monte Baroccio, alias Scotoneti.
- 18 S. Ioanis Baptistæ apud Pisaurum, vbi requiescit Anastasius Mediolanensis laicus, miraculis illustris.
- 19 S. Mariæ Nouæ apud Fanum, vbi requiescit Ioannes laicus de Traculia prouinciæ Calabria, defunctus tamen in Conuentu veteri S. Mariæ de Metro, quem fratres propter noxium aerem deseruerunt.
- 20 S. Mariæ gratiarum apud Senogalliam, vbi requiescit Ambrosius à Ripa Transona, vita, & miraculis illustris.
- 21 S. Francisci apud Castrum Milonis, vbi requiescit Iacobus laicus Tudertinus prouinciæ S. Francisci.
- 22 S. Marci apud Aesium.
- 23 S. Mariæ Annunciatæ apud Auximum.
- 24 S. Francisci Anconæ, vbi miraculis

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
 IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

- lis claret Gabriel Anconitanus, & iacet Stephanus ab eadem etiam vrbe cognominatus, qui mortem maluit subire, quam castitatem amittere.
- 25 S. Francisci apud Sirolum in Monte Anconæ.
- 26 S. Mariæ de Varano apud Recinerum.
- 27 S. Francisci apud Murum, vbi Gerardus Florentinus laicus, & Georgius Albanensis requiescunt.
- 28 S. Mariæ de Iesu apud S. Lupidiū.
- 29 apud Cessa Palumbas.
- 30 S. Francisci apud Massam.
- 31 S. Ioan. de Saxo apud Montem Falconem.
- 32 S. Francisci apud Foranum, vbi Franciscus de Castro Milio.
- 33 S. Mariæ Annunciatæ apud urbem Firmanam, vbi Ambrosius Lombardus,

insigni flagrans charitate, pro fratribus suis epidemiæ infectis animam posuit, iussus à Superiore illis inferuire; & Nicolaus Firmanus, vir perpetui silentij, miræ austeritatis, & continuæ orationis, à qua multis modis, & molestis artibus eum deturbare sæpè conatus est humani generis inimicus.

34 S. Mariæ Magdalænæ apud Ripam Transonam.

35 S. Mariæ Gratiarum apud Montem Prandonis, vbi diu vixit B. Iacobus de Marchia.

Sigillum huius prouinciæ habet imaginem B. Mariæ Virginis cum filio in vlnis, infidentis ædi sacre Lauretanæ, & inferius effigiem S. Francisci genuflexi, manus habentis coniunctas,

QUARTA PROVINCIA TVSCIAE

Istos habet Conuentus.

XIV.

- 1 Sacri Montis Aluernæ conuentū, in quo S. Franciscus recepit sacra stigmata, & requiescunt Laurentius Fabrianensis, qui & Zachæus, discipulus Pauli Fulginatis, Obseruantum Institutoris, qui annis quadraginta continuis in hoc monte in summa vitæ austeritate cōuersatus est, & anno centesimo decimo ætatis ibidem sanctissimè decessit. Bernardus de Mandello Lombardus, Marianus de Luco, laici, & alii viri præstantissimi.
- 2 S. Laurentij in oppido Bibiennæ.
- 3 S. Francisci de Monte Carulo in valle Arni.
- 4 S. Saluatoris iuxta mœnia Florentiæ, vbi sepulti sunt Nicolaus de Vxamo, Hieronymus de Stupha, Bernardus Scarlatus, Cherubinus de Capponibus, Angelus de Bonfis, quorum duo postremi erant Clerici. Aegidius, Balthazar, Gaspar Florentini, laici. Andreas de Colle sacerdos, vir utique sanctus, & annosus, paupertate extrema, promptissima obedientia, & castitate
- Annal. Minor. Tom. VIII.*

illibata decorus. Fuit primus Guardianus Montis Aluernæ postquam translatus est ad Obseruantes Ioannes Franciscus de Casali prouinciæ Ianuæ, qui postquam annis 30. vixit inter Canonicos Regulares, Obseruantibus Minoritis adnumerari voluit in Conuentu Fesulano, atque inter illos conuersatus annis viginti, sanctissime istuc decessit.

5 S. Mariæ de Flore, & S. Francisci de Fesulis prope Florentiam, conuentus valdè religiosus, deuotus, & primus, qui in prouincia Tusciæ in potestatem Obseruantum peruenit. Illic requiescunt Fr. Sebastianus Clericus, propter fidem castitatis interfectus. Petrus Paulus Florentinus, vir Deo deuotus, & Clemens de Capponibus nobili natus familia, qui licet esset vir doctus, elegit in statu humili laicorum Deo inferuire in arctissima paupertate, & summa erga omnes charitate. Neglectis parentibus, quos nunquam, neque fratres germanos inuisebat, totum se orationi, & contemplatio-

M

tio-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. REGNATIONIS MINORVM ANN. 299.

- tioni dedicauit, & tandem virtutibus illustris sanctissime in senectute bona requieuit.
- 6 S. Mihaelis de Duccia in monte, prope Fesulas.
 - 7 S. Francisci apud sanctum Cassianum.
 - 8 S. Francisci de Nemore in Mugello, vbi sanctus Bonauentura Cardinalatus insigne suscepit, ibique iacet frater Meus sacerdos Florentinus, puritate, simplicitate, paupertate, orationis studio insignis, qui ad innocentie statum reductus videbatur, ita vt auiculae, & animalia quaeque ferocia ei absque villo timore colluderent.
 - 9 S. Francisci de Palco apud Pratum, vbi iacet Leonardus Ghesius Pratenfis, vir pius, mansuetus, iustus, & deuotus, qui post Matutinum, vsque ad auroram semper orabat in sacello sancti Eustachij, qui ei frequenter apparuit. Virtutibus, & sanctis operibus plenus obdormiuit in Domino anno etatis nonagesimo quarto.
 - 10 S. Francisci in monte Lunense, alias Ciacherini, apud Pistorium, vbi requiescunt Alexander Veronensis, & Georgius Graecus laicus.
 - 11 S. Ludouici Episcopi alias Collif-Virulae apud Pisciam, vbi sepulti sunt Vincentius Burgundus Guardianus de Oruien, Thomas Lucensis, & Franciscus Barginensis sacerdotes, Iacobus Fesulanus, Ioannes Sardus, Iulianus de Barga, Augustinus de Salaria laici, Stephanus de Luca Nouitius, de quorum singulis multa recensentur pietatis argumenta.
 - 12 S. Francisci apud Castrum nouum de Carfaniano, vbi iacet Herculanus de Piagale, & Iacobus Papiensis laicus.
 - 13 S. Francisci apud Fiuizanum.
 - 14 S. Francisci apud Villam-francam.
 - 15 Francisci apud Serezanam.
 - 16 S. Francisci apud Spediam.
 - 17 S. Francisci apud Massam Marchionis.
 - 18 S. Mariae Gratiarum apud Petram sanctam.
 - 19 S. Mariae Magdalene, & sancti Francisci in ciuitate Lucana.
 - 20 S. Cerboni apud Lucam, vbi iacet Christophorus Criellus Mediolanensis laicus.
 - 21 S. Crucis apud Pisas, vbi Antonius de S. Ioanne requiescit.
 - 22 S. Mariae de Angelis, & S. Francisci apud Empolium, vbi Bartholomaeus de Anglario sepultus est.
 - 23 S. Mariae, & sancti Francisci nemoris rotundi, alias sancti Viualdi, in loco deuoto, & amoeno constructus, ad instar Sepulchri Domini in Ierusalem, cum varijs facellis, & aediculis in similitudinem locorum sacrorum, quae extructa sunt in sacro Monte Sion, & Monte Oliueti; etenim colles, & valles huius loci valde similes sunt illis Ierosolymitanis.
 - 24 S. Hieronymi apud Valterras.
 - 25 S. Francisci apud Podium Bonitium, vbi requiescunt beatus Luthesius, Franciscus de Plebe sancti Stephani, & Melchior de Cortonio laicus.
 - 26 S. Bernardini, alias Capriola apud Senas, in quo sepulti sunt Vincentius Senensis, socius sancti Bernardini, Ludouicus Senensis vicarius prouinciae, Paulus Teutonicus, & Petruccius de Senis socius etiam sancti Bernardini, verus ipsius imitator, qui in religione annis septuaginta quinque sanctissime vixit.
 - 27 S. Francisci apud Radicondolum.
 - 28 S. Bernardini Vetrete apud Massam Maritimam, in qua natus est, & educatus vsque ad annum vndecimum suae etatis sanctus Bernardinus Senensis.
 - 29 S. Francisci apud Scarlinum. Locus est valde deuotus, & solitarius, in delitijs habitus a B. Thoma Florentino, in quo etiam aliquot eius discipuli requiescunt; Lanceslaus Hungarus regio procreatus sanguine, Polidorus Romanus laicus, vir nobilis, Gaspar Florentinus, Antonius Senensis laicus, Michael laicus de Massa Maritima, admirabilis praedicti Thomae secta-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

- sectator, qui senio confectus sanctissime obdormiuit in Domino, & Fr. Marcus Massainus sacerdos Senensis, omni virtutum genere, & sanctitate refulgens, prophetie dono illustris, hic per omnem ferme vitam commoratus.
- 30 S. Mariæ Montis Caroli apud Crassetum.
- 31 S. Benedicti de Naue, nemoribus, & syluis circumseptus, deuotus, & solitarius, vbi requiescit Andreas de Crasseto laicus, Deo, & hominibus dilectus, obedientie exemplar, speculum honestatis, humilitatis, & charitatis magister, in oratione feruentissimus, & immobilis. Multis annis in hoc loco vixit, obiitque in vigilia S. Laurentij, visa ante obitum sacratissima Virgine Maria.
- 32 S. Mariæ Annuntiatae, & S. Francisci, alias Columbarij, apud Seggianum. Hic S. Bernardinus initiatus est, primum sacrum celebravit, & primam habuit concionem ad populum.
- 33 S. Trinitatis apud Sanctam Floram.
- 34 S. Processi, licet nunc fratrum ceterum non habeat; tamen quia fuit de primis locis. Observantium in prouincia Tusciae, & quia in ipso decessit Angelus de Monte Leone socius B. Pauli de Fulgineo, qui institutum hoc primus, vel precipuus in Tusciam introduxit, proinde inter reliquos Conuentus numeratur.
- 35 S. Mariæ Paradisi apud Montem Ilcinum.
- 36 S. Mariæ apud Asinam longam.
- 37 S. Francisci apud Florianum.
- 38 S. Mariæ de Fonte Castelli apud Montem Politianum.
- 39 Francisci de Sartiano.
- 40 S. Francisci apud Cetonium, vbi requiescunt Petrus de Trauanda, & Petrus Francigena laicus.
- 41 S. Mariæ de Beluicidis Eremitorum quinque fratrum apud Cetonium.
- 42 S. Hieronymi apud Castrum plebis.
- 43 S. Basilij, siue B. Margaritæ intra Ciuitatem Cortonensem, vbi Iacobus de Cortonio sepultus est.
- 44 S. Christophori apud Castilionem Aretinum, vbi Franciscus de Castro Durantis, Franciscus Laudensis, Franciscus de Herbalio laicus requiescunt.
- 45 S. Mariæ de Sergiano extra Aretium vbi Angelus de Cipitella Aretij, & Ioannes Riccius de Florentia, vterque laicus, & prouinciæ Tusciæ Vicarius.
- 46 Sancti Ioannis infra moenia Aretij.
- Sigillum huius prouinciæ exprimit S. Franciscum stigmata recipientem, & socium ad pedes genu flexum.

QUINTA PROVINCIA BONONIAE.

Istos recensebat Conuentus.

- XV. 1 S. Pauli in Monte extra Bononiam qui fuit primus locus Observantiae huius prouinciæ, vbi requiescunt Iacobus Primatitius Bononiensis, olim Vicarius generalis Observantium, vir doctrina, & religione clarus, miraculis illustris, & Ioannes Patrensis prouinciæ Tusciæ celeberrimus Prædicator, & virtutibus insignis.
- 2 S. Mariæ Annuntiatae prope Bononiam.
- 3 S. Spiritus apud Ferrariam, qui cum extra urbem esset, dirutus est cum Iulius II. Ferrariam obsedit, & translatus est intra Ciuitatem.
- 4 S. Francisci apud Centum.
- 5 S. Francisci apud Mirandulam, vbi requiescunt Raphael Teutonicus, & Gabriel Mediolanensis, qui in vita, & post mortem multis fulserunt virtutibus, & miraculis.
- 6 S. Nicolai apud Carpum, vbi Stephanus Gallus pius sacerdos: ad cuius sepulchrum multæ appensæ sunt tabellæ votiuæ, & donariæ.
- 7 S. Cæcilie apud Mutinam.
- 8 S. Mariæ Gratiarum apud Ariminum.
- 9 S. Mariæ Annuntiatae apud Cæsena.
- 10 S. Hieronymi intra Forliuim.

M 2

S. Hier.

Annal. Minor. Tom. VIII.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

11 S. Hieronymi apud Fauentiam, vbi diu habitauit Matthæus Fauentinus, vir pius, feruentissimus, & fructuosus prædicator. 12 S. Mariæ apud Imolam. 13 S. Mariæ apud Cotiniolam, vbi iacet Antonius Ferrariensis, miraculis illustris. 14 S. Apollinaris apud Rauennam. 15 S. Spiritus apud Rhegium. 16 S. Mariæ Annuntiatae apud Parmam. 17 S. Mariæ apud Castrum Arcuatium. 18 S. Mariæ Nazareth, apud Placentiam, vbi sepultus est Marcus Bono-	nensis tertium Vicarius generalis Obseruantum, miraculis clarus. 19 S. Francisci apud Bobium. 20 S. Mariæ Gratiarum apud Busselum. 21 S. Angeli apud Cremonam, vbi requiescunt Damianus prædicator, & Ioannes Rubeus laicus. Cremonenses, qui multa patrarunt miracula. 22 S. Francisci apud Vitellianum. 23 S. Francisci apud Castrum Liurum. 24 S. Bernardini apud Burgum nouum. Sigillum huius prouinciæ habet imaginem S. Mariæ pietatis, & Minoritæ coram genuflexi.

SEXTA PROVINCIA S. ANTONII.

ISTOS NVMERABAT.

Conuentus.

1 S. Francisci Vineæ Venetijs. 2 SS. Iob, & Bernardini. Ibid. 3 S. Francisci de stigmatibus, aliàs de Deserto. 4 S. Francisci de Chioza. 5 S. Francisci apud Vtinam. 6 S. Georgij de Ciuitate Austriæ. 7 S. Agnetis Portus Gruarij. 8 S. Spiritus Montis Feltri. 9 S. Mariæ de Iesu apud Taruifium. 10 S. Francisci in vrbe Patauina. 11 S. Aliminari, apud 12 S. Ioannis aliàs campi S. Petri, vbi Sanctus Antonius Patauinus infirmatus est ad mortem. 13 S. Crucis Citadellæ, siue Ciuitatullæ. 14 S. Mariæ Gratiarum apud Glamonniam. 15 S. Blasij apud Vincentiam, vbi miraculis coruscat Marcus de S. Maria in Gallo prouinciæ Marchiæ. 16 S. Francisci apud Soledum. 17 S. Danielis apud Leonisium. 18 S. Mariæ de Gratijs apud Azignanum. 19 S. Sebastiani apud Marosticam. 20 S. Bernardini alias le Carote, apud	Veronam. 21 S. Francisci Arcæ ruptæ. 22 S. Mariæ Gratiarum Insulæ. 23 S. Spiritus ad Arcum. 24 S. Mariæ vallis Agni. 25 S. Petri in Viminario. 26 S. Bernardini apud Tridentum. In quo iacet Bartholomæus Tridentinus, clarus miraculis. 27 S. Francisci in vrbe Mantuana, vbi ex antiquis fratribus iacet in sepulchro marmoreo Benuèdeus: Ex obseruantibus. verò Sixtus Mediolanensis, & Seraphinus Martinellus. 28 S. Spiritus ibidem. 29 S. Mariæ Gratiarum prope mantuanam. 30 S. Ludouici de Riperio. 31 S. Mariæ Plebis. 32 S. Mariæ Atestæ. 33 S. Mariæ apud Montagnanam. 34 S. Mariæ apud Coneglianum. Sigillum huius prouinciæ habet imaginem Beatæ Virginis puerulum sinistra tenentis, & in parte inferiori sanctum Franciscum stigmata recipientem.

XVI.

SEPTI-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

SEPTIMA PROVINCIA IANVAE
ISTOS ENVMERABAT

Conuentus.

XVII.

- 1 S. Iacobi apud Papiam, vbi requiescit Bernardinus Feltrensis, & locum inchoauit sanctus Bernardinus Senensis.
- 2 S. Mariae de Campo apud Binasum, vbi requiescit Balthazarus à Clauario sanctitate vitae spectabilis.
- 3 S. Mariae de Gratijs apud Clastigium.
- 4 S. Francisci in ripa Nazani.
- 5 S. Francisci apud Nouas.
- 6 S. Mariae apud Vogheram.
- 7 S. Bernardini apud Sale.
- 8 S. Bernardini apud Alexandriam Statiellorum, siue della Paglia.
- 9 S. Bernardini apud Astem.
- 10 S. Mariae de Gratijs apud Montem Barutium.
- 11 S. Francisci de Aquis, vbi iacet Petrus de Neapoli, olim Vicarius generalis Obseruantum.
- 12 S. Mariae de Gratijs apud sanctum Mauritium.
- 13 S. Mariae de Angelis apud Casalem, vbi requiescunt Ioanninus de Tortona, Franciscus de Sonzino, & Iacobus de S. Salvatore, egregij Praedicatores, scientia, & pietate illustres.
- 14 S. Mariae apud Crescentinum.
- 15 S. Bernardini apud Clauasium.
- 16 S. Mariae de Gratijs apud Taurinum, vbi requiescit Franciscus de Placentia senior, laicus.
- 17 S. Mariae de Angelis apud Pinarolum.
- 18 S. Bernardini apud Salutias.
- 19 S. Mariae apud Buscam.
- 20 S. Francisci apud Sauianum.
- 21 S. Antonij de Cuneo, vbi iacet Angelus de Clauasio, repetitis vicibus Vicarius generalis Obseruantum.
- 22 S. Mariae de Angelis. Ibidem.
- 23 S. Mariae de Angelis apud Montem Regalem.
- 24 S. Francisci de Cherio.
- 25 S. Mariae de Monte prope Ianuam, habetur in magna veneratione, apud Ianuenses.
- 26 S. Mariae Annunciatæ intra urbem Ianuensem, vbi requiescunt Pacificus Nouariensis, sed caput eius Soranae conseruatur, & Pacificus de Azarano, cuius caput in patriam translatus. Vterque erat famosus predicator prouinciæ Mediolanensis.
- 27 S. Francisci de Clauaro.
- 28 S. Mariae de Monelia.
- 29 S. Mariae Annunciatæ apud Leuantum.
- 30 S. Mariae Gratiarum de Vulturio.
- 31 S. Iacobi apud Sauonam.
- 32 S. Bernardini de Albenga.
- 33 S. Mariae de Arasio.
- 34 S. Mariae Annunciatæ in Portu sancti Mauritij.
- 35 S. Mariae apud S. Romulum.
- 36 S. Mariae de Vintimilio.
- 37 S. Francisci de Suspitello.
- 38 S. Mariae apud Rechum.
- 39 S. Mariae in Pedemonte apud Cerasium.
- 40 S. Mariae apud Posinum.
- 41 S. Mariae de Vigono.
- 42 S. Mariae de Carmaniola.
- 43 S. Mariae de Gratijs apud Villamnouam.
- 44 S. Mariae apud Bassinianum.
- 45 S. Mariae de Angelis apud Tortona.
- 46 S. Bernardini apud Triolinum.
- 47 S. Mariae Belgiofi.
- 48 S. Mariae Gratiarum apud Adurnum.
- 49 S. Mariae de Angelis, apud Clastigium.
- 50 S. Bernardini apud Albam.
- 51 S. Mariae Annunciatæ apud Fossanum.
- 52 S. Bernardini de Bene.
- 53 S. Francisci de Scio, in insula scilicet Sciensi prope Constantinopolim, subiecta Ianuensibus. Sigillū huius prouinciæ habet imaginem S. Francisci coram templo stigma-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

stigmata recipientis, ducta circū circa chorda, seu fune nodofo, & in parte inferiori incisi sunt hi characteres, V. P. I.

OCTAVA PROVINCIA MEDIOLANI

HABET SEQUENTES

Conuentus.

- XVIII.
- 1 S. Mariæ de Angelis apud Mediolanum, vbi requiescunt vir ille insignis virtute, & doctrina Albertus Sartianensis, illique similis Antonius de Arzeno, nec non Christophorus de Modoetia, omni virtute, & sanctitate ornatus, & Seraphinus Castilioneus vir doctissimus, angelicæ puritatis, & conuersationis, miraculis clarus, qui iacet in sacello sancti Bernardini. In sacello verò sancti Antonij iacet Beatrix Comitissa de Rusconibus tertij Ordinis, insigni erga pauperes charitate, vitæ sanctimonia, & miraculis illustris.
 - 2 S. Crucis apud urbem Comensem, vbi requiescit Vincentius de Comitæ, virtute decorus, super cuius tumulum multis inspectantibus rosæ vernans tempore hyemali mirabiliter apparuit.
 - 3 S. Nazarij apud Nouariam.
 - 4 S. Mariæ apud Vercellas, vbi Antonius de Cremona insignis Prædicator requiescit.
 - 5 S. Ioannis de Lauda, vbi sepultus est Michael de Arcagnano Mediolanensis, verè Apostolicus Prædicator, qui auditores mira virtute ad placentiam, & poenitentiam flectebat: nec non Antonius à Lauda. vitæ sanctitate præclarus.
 - 6 S. Mariæ de Gratijs apud Vigleuanum.
 - 7 S. Bernardini apud Yporegiam.
 - 8 S. Mariæ Gratiarum apud sanctum Georgium.
 - 9 S. Mariæ Gratiarum apud Belinzonam.
 - 10 S. Bernardini apud Mortariam.
 - 11 S. Mariæ de Angelis apud Lignanum.
 - 12 Sanctæ Mariæ Gratiarum apud Varallum.
 - 13 S. Mariæ Misericordiæ apud Melignanum.
 - 14 S. Mariæ Annunciatæ apud Sonzinum.
 - 15 Sancti Bernardini apud Carauagium.
 - 16 S. Mariæ Annunciatæ apud Triuillium.
 - 17 S. Mariæ Angelorum apud S. Agatham.
 - 18 S. Mariæ de Gratijs apud Modociam.
 - 19 S. Mariæ Misericordiæ apud Cœram.
 - 20 S. Iacobi apud Leucum.
 - 21 S. Mariæ Angelorum apud Luganum.
 - 22 S. Mariæ Annunciatæ apud Variam, in quo requiescit Paulus de Brixia, egregius Prædicator.
 - 23 Sanctæ Mariæ de Gratijs in Campesribus.
 - 24 S. Angeli Herba.
 - 25 S. Mariæ Annunciatæ apud Abbiatem.
 - 26 Sanctæ Mariæ Gratiarum apud Maletum.
 - 27 Oratorium, seu Eremitorium Montis Barri.
 - 28 Oratorium, seu locus Sepulchri apud Varallum.
- Sigillum habet effigiem B. Virginis Mariæ in coelum assumptæ, circulo Seraphinorum adornatæ.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
 JULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

NONA PROVINCIA TERRAE LABORIS
alias LEPORIS, CUI ISTI SVBERANT

Conuentus.

XIX.

- 1 S. Francisci vrbis Fundanæ.
- 2 SS. Francisci, & Ludouici Caetæ.
- 3 Sanctę Agathę in cuspide Montis Caetæ.
- 4 Sancti Francisci apud Traiectum.
- 5 S. Francisci de Sessa.
- 6 S. Francisci apud Carinulam.
- 7 S. Marię Annunciatę apud Rupem Montis-Draconis, vbi requiescit Paulus de Sicilia.
- 8 S. Antonij de Padua apud Tianū.
- 9 S. Marię de Lateribus ad Rupem Monfinam.
- 10 S. Francisci de Prata.
- 11 S. Marię de Gratijs apud Aliffam.
- 12 Visitationis B. Marię Virginis apud Caiazzam.
- 13 S. Catharinę apud Capuam, vbi requiescit Leo Capuanus.
- 14 S. Marię Magdalenę apud Aversam.
- 15 S. Ioannis Baptistę apud Puteolos.
- 16 S. Marię Nouę Neapolis, vbi honorificę conditus est beatus Iacobus Picens, ibiq; iacent Iacobi socius Venantius a Fabriano, & Franciscus Francigena, laici pietate cōspicui.
- 17 S. Crucis ibidem, vbi pulchro marmoreo tumulo iacet soror Clara Maioricensis, olim Sancia Regina, Regis Roberti coniux, quę monasterium istud & aliud insigne pro Clarissis extruxit.
- 18 S. Trinitatis ibidem, vbi requiescit Bernardinus Perusinus, qui Puteolis mortuus, propter famam sanctitatis, & ingentem populi concursum, iussus est regia autoritate Neapolim asportari, & hoc loco sepeliri.
- 19 S. Francisci de Castro maris.
- 20 S. Francisci apud Sorientum.
- 21 S. Saluatoris de Cuspide, in cuspide Montis.
- 22 S. Francisci de Maiore.
- 23 S. Marię de Angelis inter Montes.
- 24 S. Nicolai apud Salernum.
- 25 S. Viti apud Marilianum.
- 26 S. Angeli apud Nolam, vbi requiescit Raynaldus ab Orsaria laicus, vir mirę charitatis, & simplicitatis columbinę.
- 27 S. Marię de Puteo prope Sommam.
- 28 S. Ioannis Euangelistę apud Lauram, vbi iacet Petrus de Anterula, vicarius prouincię, vir pietate illustris.
- 29 S. Trinitatis apud S. Seuerinum, vbi requiescunt Paulus de Lauano laicus, qui Superiorum assensu per villas, & castra indefessę prædica- bat fructu admirabili, & gloria miraculorum; & Bernardus de Capaccio, vir sanctus, prophetię dono illustris. Vterq; in eodem loculo iacet incorruptus.
- 30 S. Francisci apud Cauam.
- 31 S. Francisci apud Arianum.
- 32 S. Laurentij apud Beneuentum.
- 33 S. Marię Pietatis, & S. Francisci apud Montem-sarcolum.
- 34 S. Marię apud Arpaiam.
- 35 S. Trinitatis de Ebulo.
- 36 S. Marię de Paradiso apud Oliuetum.
- 37 S. Marię de Auiliano in Campania.
- 38 S. Mauri apud Pulanum.
- 39 S. Marię de Gratijs de Bouino.
- 40 S. Marię de Padulę, siue Paludij.
- 41 S. Marię Pietatis apud Dianum, vbi sepultus est Antonius de S. Angelo Falsanella, vir mirę perfectio- nis, & sanctitatis.
- 42 S. Ioannis Baptistę de Iohia.
- 43 S. Francisci apud Cilentum.
- 44 S. Francisci de Altrauilla.
- 45 S. Francisci de Castellaria.

Sigillum huius prouincię habet insculptam imaginem sancti Francisci, crucem sinistra gestantis, stel- lis vndique circumdati.

DECI-

ANNO CHRISTI 1506. MARIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

DECIMA PROVINCIA CALABRIÆ

HABET CONVENTVS

Infrascriptos.

XX.

1 S. Francisci apud urbem Cofentiam, vbi requiescit Ioannes de Castro Vineto Dianus, vir sanctitate præclarus. 2 Sanctæ Mariæ Annunciatæ apud Rhegium. 3 S. Mariæ de Angelis apud Seminariam. 4 Sancti Francisci apud Terram novam. 5 S. Philippi apud quinque hirundines. 6 S. Mariæ de Gratijs apud Nicoterrum, vbi Paulus de Sinopolis egregius concionator, vir bonus, purus, & simplex, ignitæ charitatis, miraculis clarus requiescit. 7 S. Sergij apud Tropiam. 8 S. Antonij de Padua apud Squillacium. 9 S. Francisci apud Neocastrum. 10 S. Mariæ de Gratijs apud Catanzarum. 11 S. Mariæ apud Mensuracam, vbi Franciscus de Cropina. 12 S. Mariæ de Philicastro. 13 S. Francisci de Ciriaco. 14 S. Bernardini apud Rossianum. 15 S. Bernardini de Bisignano. 16 S. Bernardini apud Muranum.	17 S. Mariæ de Gratijs apud Citranū. 18 S. Mariæ Annunciatæ apud sanctū Lucidum. 19 S. Francisci de Flumine frigido. 20 S. Bernardini apud Materam. 21 S. Mariæ de Gratijs apud Agellū. 22 S. Petri de Stiliano. 23 S. Mariæ Annunciatæ apud Dipinianum. 24 S. Bartholomæi in insula Liparis, vbi requiescit Lucianus de S. Mauro miraculis clarus. 25 S. apud Cotronam. 26 S. Mariæ Annunciatæ apud Tropeam. 27 S. Mariæ de Iesu apud Bofalinum. 28 S. Francisci . . . apud Sinopolim. 29 apud Soritum. 30 S. Mariæ de Iesu apud Montem Leonis. 31 S. apud Casam nouam. 32 S. apud 33 S. apud 34 S. apud 35 S. apud

Sigillum huius prouinciæ habet columnam cum flagello ab eo pendenti, in parte superiori litteram I. in dextera N. in læua R. in parte inferiori I.

VNDECIMA PROVINCIA SICILIAE

Habebat hos Conuentus, & omnes ferme sub inuocatione sanctæ MARIAE de IESV, primos enim fundauit sub hac appellatione Matthæus Agrigentinus, qui regularem Obseruantiam potissime in illam Insulam introduxit,

XXI.

1 S. Mariæ de Iesu extra Panormum, in quo prædictus Matthæus requiescit. 2 S. Mariæ Nouæ, siue de Angelis intra Panormum. 3 S. Mariæ de Iesu apud Messanam.	4 Alter ibidem sub eadem inuocatione. 5 S. Viti apud Agrigentum, vbi iacet Ioannes de Aragona sanctitate præclarus. 6 S. Nicolai ibidem.

S. Mariæ

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

7 S. Mariæ de Iesu Plateæ.	herniosi sanantur.
8 S. Petri ibidem.	22 S. Mariæ de Iesu Drepani.
9 S. Petri apud Taurominum.	23 S. Mariæ de Iesu Mazariæ ciuitatis
10 S. Mariæ de Iesu Cataniæ.	Reginæ Ioannæ Terriæ.
11 S. Mariæ Siracusarum.	24 S. Mariæ de Iesu Corleonis.
12 S. Francisci de Iacca.	25 S. Mariæ de Iesu Aderionis.
13 S. Mariæ de Iesu Laontini.	26 S. Mariæ de Iesu Cameratæ, vbi
14 S. Mariæ de Iesu Bizzini.	requiescit Andreas de Pauëtia pro-
15 S. Mariæ de Iesu Calatagironis.	uinciæ sancti Francisci fernens, &
16 S. Mariæ de Iesu Termis.	deuotus Prædicator, signis, & vir-
17 S. Mariæ de Iesu Politi.	tutibus illustris.
18 S. Mariæ de Iesu Nicosiæ.	27 S. Mariæ de Iesu Nafi.
19 S. Mariæ de Iesu Randati.	28 S. Mariæ de Iesu Pactarum.
20 S. Mariæ de Iesu oppidi sancti Pe-	29 S. Mariæ de Iesu Modiciæ.
tri.	30 S. Mariæ de Iesu Næti.
21 S. Mariæ de Iesu Alcami, vbi re-	31 S. Mariæ de Iesu Ferulæ.
quiescit Archangelus Alcamensis,	32 S. Mariæ de Iesu Bisbonæ.
huius prouinciæ olim vicarius, vir	33 S. Mariæ de Iesu Taurominij.
vtique sanctus, qui gratiam, & po-	34 S. Mariæ de Iesu in Insula Meli-
testatem accepit super omnes lan-	tenfi.
guores, & spiritus immundos. Ad	Sigillum huius prouinciæ expri-
eius sepulturam speciali priuilegio	mit nomen Iesu.

DVODECIMA PROVINCIA APVLIAE

HABEBAT HOS

Conuentus.

XXII. 1 S. Andree de Barulo.	11 S. Francisci, siue S. Petri Barij.
2 S. Mariæ de Conceptione apud	12 S. Mariæ de Insula Conuersanæ.
Andriam, in quo iacet Laurentius	13 S. Mariæ Monopolis.
à sancto Martino laicus, vita con-	14 S. Mariæ Annunciatæ apud Hostu-
templatiua, & hono prædicationis	rum.
admirabilis, qui circa annum 1480	15 S. Stephani Martine.
ab hoc seculo migrans, miraculis	16 S. Mariæ de Templo Litij.
claruit.	17 S. Ioannis Baptiste apud Hydrun-
3 S. Mariæ de Columnia.	tum, vbi post denatationem à Tur-
4 S. Cataldi prope Corastum.	cis fr. Seraphinus à Calabria factus
5 S. Angeli apud Rubum.	est Archiepiscopus.
6 S. Mariæ Nouæ, siue de Gratijs	18 S. Mariæ Nouæ apud Raclam.
apud Tarlitum.	19 S. Mariæ apud Vsentem.
7 S. Laurentij apud Vigliam, siue	20 S. Francisci apud Gallipolas.
Bisselliam.	21 S. Catharinæ prope oppidum san-
8 S. Bernardini apud Mulfettam, si-	cti Petri Galatini, vbi Antonius de
ue Mulfetum.	Tricarico laicus, pijs moribus, vite
9 S. Mariæ Annunciatæ apud Biton-	sanctimonia clarus, in senectute bo-
tum.	na per dies septemdecim multa o-
10 S. Francisci de Bitecto, vbi requie-	ratione, & poenitentia se ad mor-
scit Iacobus Solanus laicus, spiritu	tem cælitus præuisam, preparauit;
prophetiæ, & miraculis clarus. An-	visus est in stellæ specie in cælum
nīs circiter viginti post obitum in-	conscendere.
uentus integer, & illesus ad hono-	
- Annal. Minor. Tom. VIII.*

N S. An-

ANNO CHRISTI 1506. MARIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & I. 6
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

SEXTA CVSTODIA

Cethina

- 28 S. Cethinæ.
29 S. Classaia.
30 S. Cardonæ.
31 S. Biffonachi.
32 S. Veochonici.
33 S. Tinij.
34 S. Karray.

SEPTIMA CVSTODIA

Terfeti.

- 35 S. Marię Terfecti, vbi olim erat Ec-

clesia sanctę Marię de Laureto, quę
postea Angelorum ministerio in Pi-
cenum translata est.

- 36 S. Francisci Segnię.
37 S. Cetini.
38 S. Stenyczmiak.
39 S.
40 S.
41 S. In his, aliisque
locis habitabant fratres magno a-
nimarum lucro, & fidei incremen-
to sed proh : dolor, per Turcas
omnia ferme sunt occupata, & di-
ruta.

Sigillum huius prouincię impri-
mit signum Crucis cum spinea in-
tertexta corona in parte superiori
& inferius cum semiacum quorun-
dam characterum.

PROVINCIA XXI. CORSICAE.

ISTOS NVMERABAT

Conuentus.

- XXXI. 1 S. Francisci Bonifacij.
2 S. Francisci Calui, seu Caliculæ.
3 S. Francisci Bigulæ.
4 S. Francisci Tiupani, seu Touani.
5 S. Francisci Nebij.
6 S. Francisci apud S. Florentium.
7 S. Francisci Nunciæ.
8 S. Francisci Cannaris, seu Chanerij.
9 S. Francisci Pini.
10 S. Francisci Brandi, vbi decessit
Angelus de Soncino prouincię Ia-
nuæ, Definitor generalis, vir vene-
rabilis, & pius, insignis Prædicator,
& zelator præcipuorum suę profes-
sionis, mira corporis maceratione
à cibis abstinens, solo pane, & a-
qua, & fructibus contentus. Missus
huius prouincię visitator, laboribus,
& poenitentię exercitijs. attritus,
vitam sancto sine quieuit.

- 11 S. Francisci Beuagliæ, vbi Petrus
de Brieta, & Leo de Petra de Ba-
gno laici, viri sanctissimi requie-
scunt.
12 S. Galensium.
13 S. Francisci Marianæ.
14 S. Francisci Venzilafchæ.
15 S. Francisci Orezza.
16 S. Francisci Alexiani.
17 S. Francisci Curthis.
18 S. Francisci Vici.
19 S. Francisci Ornani.
20 S. Francisci Tallæ.
21 S. Francisci Cacciæ.
22 S. Francisci Campilauri.

Sigillum huius prouincię habet
in sculptam litteram Thau, cum
his verbis (IESVS CHRISTV
circumcisi).

PROVIN-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

quilanus, vir nobilis in seculo, à beata Virgine ad Religionem vocatus, in qua mira corporis maceratione, humilitate, mundi contemptu, annis multis laudabiliter vixit; cui etiam B. Virgo sub mortem apparuit; nec non Bartholomæus Fabrianensis prouinciæ Marchiæ Lector, & Damianus de Ripis laicus, ibidem requiescunt.

12 S. Christophori in ciuitate Penne, vbi Aegidius laicus, vnus de primis socijs Pauli Trincij Fulginatis.

13 S. Bernardini apud urbem sancti Angeli.

14 Leonardi apud Adriam.

15 S. Mariæ de Gratijs apud Teramū, vbi Pacificus de Teramis, qui postquam die Lunę sacrum fecerat, inquit fratribus, Hodie celebraui vltimam missam, & feria quarta proxima, vitę cursum consummabo, atque ita factum est. Vir erat venerabilis, & suę professionis ardentissimus zelator.

16 S. Bernardini apud Camplum, vbi Baptista de Florentia, prouincię Tuscię fraterna incensus charitate, & Diuino absorptus amore, miro

cordis affectu diuinę Incarnationis mysterium perpetuo meditabatur, & ad illa verba, *Verbum caro factum est*, totus liquebat, atque ad illa consecratoria, *Hoc est Corpus meum*, totus tremebat. Illic etiam iacet Ioannes de Camplo laicus, humilitate excelsus.

17 S. Marię de Luminibus apud Ciuitellam, vbi Liberatus de Ciuitella infirmarius, mira charitate preditus

18 S. Nicolai apud Sulmonam, vbi Philippus de Aquila, Ambrosius olim in seculo, Archipresbyter Aquilanus, nec non Antonius Sulmonensis, vir profundę sanctitatis, qui parum ante mortem e lectulo profiliuit, & in terra genuflexus spiritum exalauit.

19 S. Francisci apud Caramanicam.

20 S. Marię de Valle viridi apud Calanum.

21 S. Nicolai apud Pepulung, alias Corropolim.

Sigillam huius prouincię imprimat imaginem sancti Bernardini, dextra Iesu nomen, & leuā librum tenentis.

PROVINCIA XIV. S. ANGELI.

HOS HABEBAT

Conuentus.

XXIV. 1 S. Marię de Campo-basso.

2 S. Ioannis prope Campum-bassum, qui fuit primus conuentus huius prouincię. In eo requiescunt Archangelus à Campo-basso vicarius huius prouincię, castitatis vigilantissimus custos, qui sepe dixit, *semelle mori, quam foedari*. Obijt magna sanctitatis opinione, & incorrupto corpore multis diebus remansit insepultus. Cherubinus Bergomensis, prouincię Bononię, qui pro filio Proregis Apulię mori delegit, & potestatem magnam habebat super spiritus immundos, & Ludouicus Placentinus, vir bonus, ac rectus, ac timens Deum.

Annal. Min. Tom. VIII.

3 S. Marię apud Iferniam.

4 S. Bernardini apud Anglonam, vbi requiescit Thomas Theutonicus, vicarius istius prouincię, miraculis clarus.

5 S. Marię de Valle Aspera, vbi Befamius Theutonicus.

6 S. Bernardini de Monte Odorisco, vbi Antonius de Leonissa, vir doctus in seculo, & pius in religione qui hanc prouinciam gubernauit, & domū istā refecit, miraculis illustris.

7 S. Maria de Atissa, vbi iacet Vitalis laicus Albanensis, egregijs polens virtutibus, vir extaticus, & feruentis orationis. Hic habitabat Pachelis de Ischitellis, qui sola oratione

N 2 aeris

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

- acris noxias tempestates depellebat, & in castro Sanguinis sancte decessit dum tempore hyemali conciones habebat ad populum, sepultusque est in Ecclesia illius oppidi.
- 8 S. Onofrij apud Histonium seu Vastum Amonis, vbi Franciscus de Campobasso, vicarius prouinciæ, & Ioannes de Monte Ilcino prouinciæ Tusciæ, sancti Bernardini socius, & huius prouinciæ pluries vicarius; nec non Dominicus Castilionius nobilis Florentinus, vir valde religiosus.
- 9 S. Ioannis, siue S. Erasmi apud Gulionisum: in quo prouidentia Diuinæ erga fratres esurientes mirabile apparuit argumentum tempore hyemali.
- 10 S. Bernardini apud sanctum Seuerum; vbi Bernardus de Luceria Saracenorum, prouinciæ vicarius, qui prædixit tres tantum dies vite sibi superesse, & Sabbatho sancto e seculo se migraturum, quod exitus comprobauit. Bernardinus de Pretina, insignis prædicator, qui toto vite sue tempore semel & parce in die manducabat, sed ter quotidie prædicabat, spiritualibus canticis, artifices, rusticos, pauperes ad verbum Dei audiendum inuitans. Ioan. Baptista, in seculo Archipresb. Ecclesiæ castri sancti Iuliani, à sancto Ioanne Baptista, cui addictissimus erat, sibi apparente monitus, vt Deo sub instituto Minorum inseruiret, promptè obsecutus est, quem etiam sub mortem meruit conspiceret.
- 11 S. Angeli apud Serram Comitum.
- 12 S. Mariæ Gratiarum apud Manfredoniam iuxta Montem Garganum.
- 13 S. Saluatoris apud Luceriam Saracenorum, vbi Ioannes de Stronconio, prouinciæ sancti Francisci, qui post Paulum Fulginatam præfuit familiæ Obseruantum, & Angelus de Pescarijs de Sergne laicus.
- 14 S. Petri apud Licarum.
- 15 S. Bernardini apud Troiam.
- 16 S. Petri apud Rupem.
- 17 S. Francisci de Ischirellis.
- 18 S. Mariæ Gratiarum de Vesta.
- 19 S. Onofrij de Casa Calena, siue Calenda.
- 20 S. Nazarij de Marrone, vbi in magna penuria Deus mirabiliter fratribus prouidit.
- 21 S. Antonij apud sanctum Bonum.
- 22 S. Sebastiani apud Calerium.
- In hac prouincia fratres ad Eremitarum modum in locis desertis, & per nemora habitant, nihil curantes de rebus secularium, quorum confessiones non audiunt, neque defunctos sepeliunt, neque ad supplicationes publicas accedunt.
- Sigillum imaginem habet sancti Michaelis Archangeli diabolum in specie draconis conterentis.

PROVINCIA XV. DALMATIAE

HABEBAT ISTOS

Conuentus.

- XXV. 1 S. Francisci apud Iadram, vbi decessit fr. Simon virtute & sanctitate illustris, cuius corpus, quædam Hungariæ Regina inde transportauit.
- 2 S. Hieronymi Insule Oclani prope Iadram.
- 3 S. Catharinæ apud Iadram.
- 4 S. Dumni, siue Daini Pafmanij.
- 5 S. Mariæ de Angelis Iustinopoli.
- 6 S. Bernardini apud Piranum.
- 7 S. Andreæ apud Rubinum.
- 8 S. Francisci apud Abforam.
- 9 S. Bernardini apud Altesium, vel Ascriuium.
- 10 S. Mariæ de Castilione in scopulo apud Vegliam.
- 11 S. Mariæ de Palude apud Spalatum.
- 12 S. Mariæ de Gratijs apud Lefinam.
- 13 S. Crucis in scopulo apud Sebirticum.

S. Ma-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLEII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

14 S. Mariæ de Gratijs apud Corzulam.	19 Sanctæ Mariæ in Scopulo apud Alexium.
15 S. Bernardini apud Citarum.	20 S. Cathari.
16 S. Mariæ apud Anagninum.	21 S. apud Dubignum.
17 Sanctæ Mariæ in Scopulo de Arbanis.	Sigillum huius prouinciæ imprimit effigiem sancti Hieronymi Dalmatæ, in spelunca pectus coram Christo crucifixo percutientis.
18 Sanctæ Mariæ de Gratijs apud Pisinum.	

PROVINCIA XVI. CANDIÆ

ISTOS HABEBAT

Conuentus.

XXVI.

1 Sancti Francisci intra ciuitatem Candiæ.	4 S. Salvatoris extra ciuitatē Canç
2 S. Ioannis extra ciuitatem.	5 Sancti Athanasij in vrbe Rettimi.
3 S. Francisci in ciuitate Canç, vbi requiescunt Franciscus Modestus Venetus, prouinciæ sancti Antonij, Prædicator optimus. Thomas de Bibiena prouinciæ Tusciæ insignis concionator, & Robertus Apulus, qui in ista prouincia annis quadraginta habitauit; omnes vitæ sanctimoniam illustres.	6 S. Antonij de Padua in territorio Charesarum.
	7 Sanctæ Mariæ de Angelis in villa Gnossi.
	8 S. Mariæ de Victoria in Insula, & vrbe Rhodiorum.
	Sigillum huius prouinciæ imprimit imaginem sancti Ioannis Baptiste crucem altam, & exilem sinistra tenentis.

PROVINCIAE XVII. AVSTRIÆ

ISTI SVBERANT

Conuentus.

XXVII.

1 S. Theobaldi, & S. Bernardini Viennæ.	11 S. Bernardini apud Leus.
2 S. Ioannis Baptiste Idumburgæ.	12 S. Trinitatis apud sanctum Hippolytum.
3 S. Leonardi Gratiæ.	13 S. Maximiani
4 S. Iacobi Nouiburgi, qui erat sanctimonialium.	14 S. Volfangi apud Puppinger.
5 S. Mariæ Magdalensæ apud Enziferth.	15 S. Erasmi Loibici.
6 Sanctæ Radegundis in noua ciuitate.	16 S. Mihaelis apud Vespergum.
7 S. Mariæ in Felisport.	17 S. Mariæ de Conceptione apud Fridau.
8 Sanctæ Mariæ de Paradiso in Nemore.	18 S. Mariæ de Assumptione
9 Sanctæ Mariæ de Candelarijs. Egemburgæ.	19 SS. Primi, & Feliciani apud Staim.
10 S. Iacobi Nurimbergæ, seu Vnibergæ.	20 S. Mariæ apud Lanchouium.
	21 apud Sboz nouiter receptus.
	Sigillum habet figuram S. Bernardini crucem dextera, & librum sinistra gestantis, & super caput nomen Iesu cum radijs.

PRO-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

PROVINCIAE XVIII. BOHEMIAE

SUBIECTI ERANT

Infra scripti Conuentus.

XXVIII.

1 S. Bernardini Vratislaviae.	13 SS. Viti, & Modesti Gemnizij.
2 S. Bernardini Brunae.	14 SS. Mariae Magdalenae, & Elizabeth Tacchoviae, seu Tauoniz.
3 Conceptionis Virginis Mariae O-lomutij.	15 SS. 14. Auxiliatorum Cadani.
4 Natiuitatis Virginis Mariae Pilzne.	16 Omnium Sanctorum Geuphiae, seu Gruppiae.
5 S. Mariae, siue SS. Petri, & Pauli Glogoviae.	17 S. Georgij Glocijs.
6 S. Barbarae Optaviae, siue Oppaviae.	18 S. Trinitatis Testhenij.
7 S. Francisci Zuoimae, siue Zinoimae.	19 S. Catharinae Nouae domus.
8 S. Trinitatis Liginis.	20 S. Mariae, & S. Andreae Iauorij.
9 S. Crucis Nissae.	21 S. Mariae de Deserto Kazadorf, seu Recsedorfij.
10 S. Barbarae Oppoliae.	22 S. Geltrudis Katibariae.
11 S. Nicolai Bithi, vbi requiescunt Alexius sacerdos de Zigist regni Hungariae, miraculis gloriosus, Ioannes de Misnia primus vicarius huius prouinciae, suae professionis magnus zelotes, qui puerum defunctum a mortuis reuocauit, & Ioannes diaconus de Nenudor propter fidem catholicam ab haereticis in nemore interfectus.	23 S. Aegidij Lupescoyen.
12 S. Mariae de Angelis Rozelij.	24 Assumptionis B. Mariae Bechiniae.
	25 Sanctae Mariae Raedichij, siue Ra-duysch.
	26 S. Michaelis Horasdj, siue Horaezdionicsij.
	27 S. Annae Camecsij.
- Sigillum huius prouinciae exprimit figuram B. Ioannis de Capistrano, vexillum crucis in dextra, & pietatis in sinistra gestantis, & mundum pedibus calcantis.

PROVINCIA XIX. POLONIAE

HOS HABEBAT

Conuentus.

XXIX.

1 S. Bernardini Cracoviae, vbi iacet Simon a Lypnicza multis miraculis coruscans.	laus a Costikio laicus miraculorum patrator.
2 S. Francisci Pofnauiae.	6 Assumptionis B. Mariae Costemij.
3 S. Francisci Vilnae.	7 Fraustatij.
4 S. Andreae Leopoli, vbi iacet Ioannes de Ducla, signis, & prodigijs admirabilis, ad cuius sepulchrum non solum Catholici, verum & Armeni, & alij schismatici vota soluentes pro gratijs receptis, quotidie concurrunt.	8 S. Maria ad praesepe Cobilini.
5 S. Andreae Varsoviae, vbi Nic-	9 S. Annae Calisij.
	10 Natiuitatis B. Mariae Varthae.
	11 Diuisionis Apostolorum Coli.
	12 S. Bartholomei Louitij.
	13 S. Bidgostie.
	14 S. Catharinae in Eremo.
	15 S. Mariae ad Niuos Tarnouie.
	16 S. Catharinae Samborij.

S. . . .

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 29

- 7 S. Mariæ de Iesu Plateæ.
- 8 S. Petri ibidem.
- 9 S. Petri apud Taurominum.
- 10 S. Mariæ de Iesu Cataniæ.
- 11 S. Mariæ Siracusarum.
- 12 S. Francisci de Iacca.
- 13 S. Mariæ de Iesu Laontini.
- 14 S. Mariæ de Iesu Bizzini.
- 15 S. Mariæ de Iesu Calatagironis.
- 16 S. Mariæ de Iesu Termis.
- 17 S. Mariæ de Iesu Politij.
- 18 S. Mariæ de Iesu Nicoliz.
- 19 S. Mariæ de Iesu Randatij.
- 20 S. Mariæ de Iesu oppidi sancti Petri.
- 21 S. Mariæ de Iesu Alcamij, vbi requiescit Archangelus Al. amen is, huius prouincię olim vicarius, vir vtique sanctus, qui gratiam, & potestatem accepit super omnes linguores, & spiritus immundos. Ad eius sepulturam speciali priuilegio
- herniosi sanantur.
- 22 S. Marię de Iesu Drepani.
- 23 S. Marię de Iesu Mazariæ ciuita Regiņe Ioannæ Tertiæ.
- 24 S. Mariæ de Iesu Carleonis.
- 25 S. Mariæ de Iesu Adernionis.
- 26 S. Mariæ de Iesu Comeratæ, requiescit Andreas de Fauētia prouincię sancti Francisci feruens, deuotus Prędicator, signis, & virtutibus illustris.
- 27 S. Mariæ de Iesu Nafi.
- 28 S. Mariæ de Iesu Pactarum.
- 29 S. Mariæ de Iesu Modicæ.
- 30 S. Marię de Iesu Nati.
- 31 S. Marię de Iesu Ferulę.
- 32 S. Mariæ de Iesu Bisbonæ.
- 33 S. Marię de Iesu Taurominij.
- 34 S. Marię de Iesu in Insula Melitenfi.

Sigillum huius prouincię exprimit nomen Iesu.

DVODECIMA PROVINCIA APVLIAE HABET NOS

Conuentus.

- XII. 1 S. Andree de Barulo.
- 2 S. Marię de Conceptione apud Andriam, in quo iacet Laurentius à sancto Martino laicus, vita contemplatiua, & dono prædicationis admirabilis, qui circa annum 1480 ab hoc sæculo migrans, miraculis claruit.
- 3 S. Marię de Columna.
- 4 S. Cataldi prope Coraltum.
- 5 S. Angeli apud Rubum.
- 6 S. Marię Nouę, siue de Gratijs apud Tarantum.
- 7 S. Laurentij apud Vigiliam, siue Bisselliam.
- 8 S. Bernardini apud Mulfettam, siue Mulfretum.
- 9 S. Mariæ Annunciatę apud Bitontum.
- 10 S. Francisci de Birecto, vbi requiescit Iacobus Solanus laicus, spiritu prophetię, & miraculis clarus. Annis circiter viginti post obitum inuentus integer, & illesus ad honorem.
- 11 S. Francisci, siue S. Petri Barij.
- 12 S. Marię de Insula Conuersanę.
- 13 S. Marię Monopolis.
- 14 S. Marię Annunciatę apud Hostunum.
- 15 S. Stephani Martine.
- 16 S. Marię de Templo Litij.
- 17 S. Ioannis Baptiste apud Hydruntum, vbi post deuastationem à Turcis fr. Seraphinus à Calabria factus est Archiepiscopus.
- 18 S. Marię Nouę apud Raclam.
- 19 S. Marię apud Videntem.
- 20 S. Francisci apud Gallipolas.
- 21 S. Catharinę prope oppidum sancti Petri Galatini, vbi Antonius de Tricarico laicus, pijs moribus, vitę sanctimonia clarus, in senectute bona per dies septemdecim multa oratione, & poenitentia se ad mortem cęlitus præuisam, preparauit: visus est in stellę specie in cœlum conscendere.

N S. An.

Annal. Minor. Tom. VIII.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

SEXTA CVSTODIA

Cethina

- 28 S. Cethinæ.
29 S. Claffaia.
30 S. Cardonæ.
31 S. Biffonachi.
32 S. Veochonici.
33 S. Tinij.
34 S. Karray.

SEPTIMA CVSTODIA

Terfeti.

- 35 S. Marię Terfecti, vbi olim erat Ec-

clesia sanctę Marię de Laureto, quę
postea Angelorum ministerio inPi-
cenum translata est.

- 36 S. Francisci Segnię.
37 S. Cetini.
38 S. Stenyczmiak.
39 S.
40 S.
41 S.

In his, alijsque
locis habitabant fratres magno a-
nimarum lucro, & fidei incremen-
to sed proh : dolor, per Turcas
omnia ferme sunt occupata, & di-
ruta.

Sigillum huius prouincię impri-
mit signum Crucis cum spinea in-
tertexta corona in parte superiori
& inferius cum semiarcum quorun-
dam characterum.

PROVINCIA XXI. CORSICAE

ISTOS NVMERABAT

Conuentus.

- XXXI. 1 S. Francisci Bonifacij.
2 S. Francisci Calui, seu Caliculæ.
3 S. Francisci Bigulæ.
4 S. Francisci Tiuanani, seu Touani.
5 S. Francisci Nebij.
6 S. Francisci apud S. Florentium.
7 S. Francisci Nunciæ.
8 S. Francisci Cannaris, seu Chanerij
9 S. Francisci Pini.
10 S. Francisci Brandi, vbi decessit
Angelus de Soncino prouincię Ia-
nuæ, Definitor generalis, vir vene-
rabilis, & pius, insignis Prædicator,
& zelator præcipuorum suę profes-
sionis, mira corporis maceratione
à cibus abstinens, solo pane, & a-
qua, & fructibus contentus. Missus
huius prouincię visitator, laboribus,
& poenitię exercitijs attritus,
vitam sancto fine quieuit.

- 11 S. Francisci Beuagliæ, vbi Petrus
de Brieta, & Leo de Petra de Ba-
gno laici, viri sanctissimi requie-
scunt.

- 12 S. Galensium,
13 S. Francisci Marianæ.
14 S. Francisci Venzilafchæ.
15 S. Francisci Orezza.
16 S. Francisci Alexiani.
17 S. Francisci Curthis.
18 S. Francisci Vici.
19 S. Francisci Ornani.
20 S. Francisci Tallæ.
21 S. Francisci Cacciæ.
22 S. Francisci Campilauri.

Sigillum huius prouincię habet
in sculptam litteram Thau, cum
his verbis (IESVS CHRISTVS)
circumincisis.

PROVIN-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

PROVINCIA VIGESIMASECVNDA

B R I X I A E

H A B E B A T I S T O S

Conuentus:

- XXXII. 1 S. Apollonij apud Brixiam, vbi iacent Franciscus de Aragonia, insignis Theologus, illustris prosapia, qui obiit anno 1493. & Faustinus de Chiari, vir virtute, & sanctimonia insignis; nec non Michael Aquensis prouinciæ Ianuæ, celebris per omnem Italiam Prædicator.
- 2 S. Rochi. Ibidem.
- 3 S. Mariæ de Gratijs Bergomi, vbi requiescit Daniel Bergomensis, Prædicator doctrina, vitæ sanctitate, & miraculis insignis.
- 4 S. Bernardini apud Cremam.
- 5 S. Mariæ Incoronatæ, apud Martinengum, vbi Robertus de Asula, vir beatus vitæ puritate.
- 6 S. Bernardini apud Chiarum, seu Clararum.
- 7 S. Pauli Insulæ Istri.
- 8 S. Mauritij prope Ischium.
- 9 S. Mariæ Gratiarum Gandini.
- 10 S. Bernardini Insulæ Douariensium.
- 11 S. Francisci de Asula.
- 12 S. Mariæ de Iesu insulæ de Cardo, alias de Garda.
- 13 S. Bernardini de Salodio.
- 14 S. Mariæ de Laguzana Lurfi.
- 15 S. Francisci etiam Lurfi.
- 16 S. Mariæ Annuntiatæ Lunali.
- 17 S. Mariæ de Planengo.
- 18 S. Mariæ de Gratijs apud Gaidum.
- 19 S. Mariæ de Gratijs apud Pratalbuinum, alias Petralboynum.
- 20 S. Zogni.
- 21 S. Martini de Valle.
- Sigillum habebat effigiem Episcopi, Pontificalibus induti, benedictionem impertientis duabus personis genuflexis.

PROVINCIA VIGESIMATERTIA

R A G V S I I

H A B E B A T L O C A

Infra-scripta!

- XXXIII. 1 S. Francisci Ragusij, vbi iacet Euangelista de Perusio Vicarius generalis Obseruantia, qui cum fama sanctitatis decessit, & ad eius sepulchrum multa vota soluuntur.
- 2 S. Nicolai apud Stagnum, siue Stannum.
- 3 S. Sabini, siue in insula, seu Scopulo Dassæ, in cuius sylua sunt multa oratoria, quæ loca, & mysteria nostræ fidei in Terra sancta constituunt, & representant.
- 4 S. Mariæ de Vmbra.
- 5 S. Blasij de Canali.
- 6 S. Mariæ ad Niues Epidauri in Ragusia antiqua.
- 7 S. Mariæ in Insula de Medio.
- 8 S. Hieronymi apud Selanum.
- 9 S. Mariæ de Punta.
- Sigillum huius prouinciæ habebat imaginem Christi, & super caput eius columbam cum duobus Angelis in monticulo, & sub Christi pedibus effigiem S. Francisci.

Annal. Minor. Tom. VIII.

O

PRO-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLES. II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM AN. 299.

PROVINCIA VIGESIMA QVARTA

BASILICATAE

ISTOS HABERAT

Conuentus.

- XXXIV. 1 S. Marię de Sepulchro apud Potentiam.
2 S. Antonij de Padua Tricarici.
3 S. Francisci Melionici.
4 S. Marię de Gratijs Vigiani.
5 Sanctę Marię de Iesu apud Oppidum.
6 S. Francisci Petrę Pertusę, siue Pretiatę.
7 S. Marię ad Niues apud Laurentianam.
8 S. Francisci apud Tersium.
9 S. Marię de Vrsuleo.
10 S. Francisci apud sanctum Martinum.
11 S. Francisci apud Policastrum.
12 S. Francisci Pisticij.
13 S. Antonij de Padua apud Scilianū.
14 S. Bernardini Laureę.
15 S. Antonij de Padua Riulli.
16 S. Antonij de Padua Titi.

Sigillum huius prouincię habebat effigiem beatę Virginis, brachio sinistro infantulum Iesum gestantis, obducto tecto domuncule, vel facelli, & subtus Angeli exprimit imaginem.

PROVINCIA VIGESIMA QVINTA

HUNGARIÆ

In decem distincta Custodias istos enumerabat Conuentus.

- XXXV. 1 S. Ioannis de Buda.
2 S. Marię de Strigonio.
3 S. Petri Posthenij.
4 S. . . . de Zetha.
5 S. . . . apud Vvifegradinum.
6 S. . . . de Beren.
7 S. . . . de Gyengyes.
8 S. . . . de Finthag.
9 S. . . . de Rabolis.
10 S. . . . de Athya.
11 S. . . . de Alfan.
12 S. . . . de Dyako.
13 S. . . . de Perch.
14 S. . . . de Kylvus.
15 S. . . . de Kylvus.

SECVNDACVSTODIA

B. Ioannis de Capistrano.

- 8 Beati Ioannis de Capistrano apud Vvilak.

Mirum quod tam cito Beati agnoscere obtinuerit apud gentem hanc & Custodiam sub eius nomine fundauerint.

TER

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

TERTIA CVSTODIA*Transilvania*

- 16 S. de Colefmar.
17 S. Forificulorum.
18 S. Felfalu.
19 S. de Thetuijs.
20 S. de Huniade.
21 S. de Meggies.
22 S. de Albena.
23 S. Braffonia.
24 S. de Chyk.
25 S. Moldauia.
26 S. Tergauistia in
Tranfalpinis.

- 40 S. de Pakos.
41 S. de Syergij.
42 S. de Hederhel.
43 S. de Syllic.
44 S. de Charan.
45 S. Rauuereshegij.

SEPTIMA CVSTODIA*Pathak.*

- 46 S. de Pathak.
47 S. de Zanco.
48 S. de Chek.
49 S. de Homonuk.
50 S. de Suuar.
51 S. de Lyptouuc.

QVARTA CVSTODIA*Teneuensis.*

- 27 S. Varadiensis.
28 S. Zegediensis.
29 S. Canadiensis.
30 S. de Giuula.
31 S. de Zalard.
32 S. de Yencuuia.
33 S. de Sebes.

OCTAVA CVSTODIA*Sclauonia.*

- 52 S. de Athina.
53 S. de Polyieniu.
54 S. S. Ladislai.
55 S. de Vvarallia.
56 S. de Yuianch.
57 S. de Petroio.
58 S. de Yemethino.

QVINTA CVSTODIA*Bania.*

- 34 S. de Bania.
35 S. de Balhor.
36 S. de Ruufal.
37 S. de Maggiesfallia.
38 S. de Zcuules.

CVSTODIA NONA*S. Spiritus.*

- 59 S. de Papa.
60 S. Palotha.
61 S. de Zalad.
62 S. de S. Spiritu.
63 S. de Zentgroth.
64 S. de Thuurnok.
65 S. de Egeuuara.

SEXTA CVSTODIA*Ozora.*

- 39 S. Ozora.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMISIANI IMPER. OCCID. AN 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

CVSTODIA DECIMA

De Zeehen.

- 66 S. de Zeehen.
67 S. de Vvamos.
68 S. de Syllex.
69 S. de Salgen.
70 S. de Zacholcha.

Hæc sunt loca prouinciæ Hungariæ.
in quibus tempore vnionis nuper
factæ morabantur fratres circiter
mille septingenti.

Sigillum huius prouinciæ habebat
in sculptam Crucem cum corona
spinea, & clauis, cum columna
etiam, & flagello sursum verso.

XXXVI

Cæterum, quia nonnullæ ortæ
erant differentiæ inter fratres Ar-
gentinenses, & Bosnenses, ex ali-

quibus conuentibus, qui extabant
in terminis, seu limitibus Argenti-
næ, & Bosnæ, facta est noua Prouin-
cia sub Vicario generali Cismon-
tano. Conuentus autem sunt isti.

- 1 S. Mariæ Argentine.
2 S. Campaniæ.
3 S. Mariæ Salium, siue Salinarium.
4 S. Mariæ Plumbi.
5 S. Sutisclæ.
6 S. Nicolai Visochij,
7 S. Spiritus Huoynizæ, siue Fonizæ.
8 S. Catharinæ Cresceui.
9 S. Petri Ramæ.
10 S. Coniz.
11 S. Mostar.
12 S. Glubusca.
13 S. Sastrug.
14 S. Macarschi.
15 S. Branizæ.

CVSTODIA TERRÆ SANCTÆ

ISTOS RECENSEBAT

Conuentus.

- XXXVII. 1 S. Sepulchri Christi Domini in ci-
uitate sancta Hierusalem.
2 Sacri montis Sion propè ciuita-
tem.
3 Sepulchri Virginis Mariæ in valle
Iosaphat.
4 S. Præsepis Christi in Bethlechem.
5 S. Saluatoris in ciuitate Baruthi.
6 S. Francisci de Famagusta in insu-
la Cypri, vbi requiescunt Bertinus
laicus, miraculis clarus, & Griffon
Flander, qui Maronitas reduxit ad
obedientiam summi Pontificis.
7 S. in dicta insula.

Sigillum Guardiani Montis Sion
qui est locorum Terræ Sanctæ prin-
cipalis Prælatus, imprimit in parte
superiori Christum coram Aposto-

lis in coelum ascendentem, & in
parte inferiori eundem Apostolorum
pedes lauantes.

Hæc sunt prouinciæ, & cœnobiaz,
quæ tunc in isto Capitulo dicebatur
esse sub Vicario generali Cismon-
tano, quorum seriem collegi ex
scripturis, & relationibus ad Capi-
tulum adductis. Inferui Catalogis
conuentuum nomina, & memo-
riam breuem fratrum pietate, & vi-
tæ sanctimonia illustrium, qui in
conuentibus huius familiæ requie-
scunt. Noui plures esse omisos.
omnium enim notitiam colligere
non potui. Paucos etiam scire po-
tui è tot viris illustribus, qui in fa-
milia Ultramontana decesserunt.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANO IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. REGNATIONIS MINORVM. VAANIN. 299.

PROVINCIAE, SIVE VICARIATVS

PROVINCIAE FAMILIAE

Vltromontana.

XXXVIII. Vicarius generalis Vltromontanus sub
se habet prouincias viginti, Custo-
dias tres. Eius sigillum habet ima-
ginem S. P. N. Francisci, vndique

stellis circumdati, vtriusque palmi
manus stigmata ostendentis, & sub
pedibus illium habentis.

Vide tamē in-
fra n. 56. non
concordat nu-
merus prouin-
ciarum & Cu-
stodiarum.

PRIMA PROVINCIA FRANCIAE

HABEBAT ISTOS

Conuentus.

1 S. Leonardi Sagienfis.	26 S. Ludouici Episcopi Ligneij.
2 SS. Petri, & Pauli ad S. Audoma-
rum.	27 Annunciationis beatę Marię Nan-
cxi.
3 S. Ioannis Baptiste de Varennis.	28 S. Marię, & Barbarę Leodij.
4 S. Clementis Rhotomagi.	29 S. Marię de Angelis Pontis-Au-
domari.
5 S. Marię Brugis.	30 S. Ioannis, Sanctorumque omniū
de Masserijs.
6 SS. Petri, & Pauli, & sanctę Marię
Magdalenz Gandauli.	31 S. Antonij de Padua Castri Theo-
dorici.
7 S. Crucis Ipris.	32 S. Marię de Pietate Malarum Her-
barum.
8 S. Iacobi Apostoli Pontifarz.	33 S. Michaelis Archangeli Virię.
9 SS. Petri, & Pauli Namurci.	34 S. Ludouici Regis Valloniarum.
10 S. Elizabethę Tullenfis.	35 Eremitorium de Trinitate.
11 S. Marię, & S. Antonij de Padua
Nouicatri.	36 de Consolatione.
12 S. Ioannis Baptiste de Vico.	37 de Cherp.
13 S. Marię Miracurię.	38 de Chanseio.
14 S. Marię Aegyptiacę Dunkerkę.	39 de Guarnesio.
15 S. Marię de Slusis.	
16 S. Laurentij Boloniz.	
17 SS. Petri, & Pauli Arhis.	
18 S. Metrusis.	
19 S. Ramberticurię.	
20 S. Marię Dixmundę.	
21 S. Ioannis Baptiste H-lui.	
22 S. Bernardini de Auesnis.	
23 S. Antonij de Padua de Biezo.	
24 S. de Dauno.	
25 S. Francisci super Sambram.	

Sigillum huius prouincię habe-
bat in superiori parte effigiem Chri-
sti flagellati, manibus ligatis, assi-
stente vtriusque vno angelo, & in-
sculpto super Christi caput lilio, in
parte inferiori effigiem sancti Fran-
cisci sub arcuato facello genuflexi,
stigmata recipientis.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13 & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM AN. 299

PROVINCIA SECUNDA CASTELLAE

*Hos numerabat conuentus per quinque
Custodias distinctos.*

PRIMA CUSTODIA TOLETANA

ISTOS HABEBAT.

- XXXIX 1 S. Ioannis Regum Toleti.
2 S. Francisci Gradalfagiaræ.
3 S. Mariæ de Iesu Aliaz, siue Com-
pluti.
4 S. Francisci Madriti.
5 Domine nostræ de Spe Oqcaniæ,
vbi requiescit vir beatus Alphonsus
de Borox sacre Theologiæ Magi-
ster.
6 S. Francisci Turrigij.
7 S. Francisci Talabricæ.
8 S. Francisci ciuitatis Regiæ.
9 S. Mariæ de Castaneto.
10 Domine nostræ de Oliua.
11 S. Francisci Pinti.
12 Sanctissimæ Matris Dei Turris La-
cunæ.
13 S. locum alterum
ibidem.
14 S. Francisci de Cruce de Centum
fontibus.
15 S. Mariæ de Gratia Paternianæ.
16 Domine nostræ de Saliceto.
17 Domine nostræ excalceatorum
de Scalona.

SECUNDA CUSTODIA Burgensis.

- 18 S. Francisci vrbis Burgensis.
19 S. Stephani. Ibidem.
20 S. Mariæ de Campo Cornagi.
21 S. Andreæ Bastidæ.
22 S. Bernardini Pozzæ.
23 S. Mariæ Viruiescæ.
24 S. Mariæ de Iesu Nauarrete.
25 S. Francisci Logronij.
26 Domine nostræ de Vico.
27 S. Francisci Mirandæ de Ebro.
28 S. Francisci de Frias.
29 S. Francisci Victoriz.
30 S. Francisci Saffiolæ.

- 31 S. Francisci Bermei.
32 S. Sebastiani prope oppidum Anç.
33 S. Bartholomæi ad sanctum Ga-
deam.
34 S. Mammetis de Ardama.
35 S. Mariæ pietatis, siue sancti Fran-
cisci de Elgoibar.
36 S. Francisci Viluas.
37 S. Francisci Castri de Ordiales.
38 S. Francisci Nageræ.
39 S. Mariæ Adamonis.
40 S. Mariæ Magdalenæ Laredi.
41 S. Francisci Santanderij.
42 S. Francisci Villaretis.

TERTIA CUSTODIA Murciensis.

- 43 S. Francisci Murciae.
44 S. Francisci Belmontis.
45 S. Angeli Alcozerij.
46 S. Francisci Conchæ Valeriz.
47 S. Francisci Huetae.
48 S. Francisci Villæ-Nouæ Infantiu.
49 S. Francisci Alcazariz, siue Alca-
razij.
50 S. Francisci apud S. Clementem.
51 S. Francisci Albazeti.
52 S. Francisci apud Veas.
53 Domine nostræ de Corpore Chri-
sti Villæ viridis.
54 S. Catharinæ in Monte Murciano.
55 S. Francisci Lorçæ.
56 S. Annæ Oriolæ.
57 S. Ginesij de Xara.

QUARTA CUSTODIA Angelorum.

- 58 SS. Berardi, & sociorum mar-
tyrum Balalcazazaris.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLTII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

- 59 S. Hieronymi Cassaliæ.
- 60 S. Dominici Xarandillæ.
- 61 S. Mariæ de Angelis apud Fornulos.
- 62 S. Mariæ de Bèthlehem, siue S. Ludouici apud Palmam.
- 63 S. Alberti apud sanctam Euphemiam.
- 64 S. Mariæ de Pictate Gualdalcarnalis.
- 65 S. Francisci Constantinæ.
- 66 S. Francisci de Monte.
- 67 S. Mariæ de Succursu Petrochij.
- 68 S. Antonij Chillonij.

- 70 S. Francisci Sorie.
- 71 S. Francisci Almafani.
- 72 S. Francisci Arandæ Durianæ.
- 73 Domus Dei de Aquilaria.
- 74 Corporis Christi Montis Lieuani.
- 75 S. Dominici de Silos.
- 76 S. Francisci Ateniensis.
- 77 S. Erræ de Pisuerga.
- 78 Domina nostræ de Viginri, siue de Alueinte.
- 79 S. Ludouisi Gormasij.
- 80 S. Stephania Gormasro.

In ista prouincia claruerunt Lupus à Salazar, & Petrus à Regalada, & hic multis eluxit miraculis.

Sigillum huius prouinciæ habet effigiem sancti Francisci à Seraphino stigmatæ recipientis, & socij prope orantis: subtus verò insignia Regnorum Castellæ, & Legionis.

QVINTA CVSTODIA de Tribulo, siue del Abrojo.

- 69 S. Mariæ de Abrojo.

TERTIA PROVINCIA SAXONIAE HABET ISTOS.

- XXXXI.
- 1 S. Brandenburgensis, in quo primò tempore sancti Bernardini reformatio incepit.
 - 2 S. Eysenatensis.
 - 3 S. Elizabethæ in Monte extra portam ciuitatis vbi aliquot fratres morantur in memoriam sanctæ Elizabethæ Hungariæ, quæ ibidem hospitale habuit.
 - 4 S. Angermundensis.
 - 5 S. Arnstedensis.
 - 6 S. Zeitpzenis.
 - 7 S. Vvimarenis.
 - 8 S. Galyensis.
 - 9 S. Incellensis.
 - 10 S. Vallenis.
 - 11 S. Magdeburgensis.
 - 12 S. Gottmigenis.

- 63 S. Egrensis.
- 14 S. Guinensis.
- 15 S. Butterbalzensis.
- 16 S. Chemnizensis.
- 17 S. Steynlensugzæsis.
- 18 S. Annæburgensis.
- 19 S. Stadhaagensis.
- 20 S. Bâderscheymæsis.
- 21 S. Montis S. Annæ.
- 22 S. Glimsingenis.
- 23 S. Bonstrauuensis.
- 24 S. Osterrodenis.
- 25 S. Eyslebenis.

Sigillum huius prouinciæ habet imaginem Christi crucifixi cum Sole ad dexteram, & Luna ad sinistram, & ad pedem Crucis effigiem sancti Francisci.

QVARTA PROVINCIA TVRONIAE HABET ISTOS.

- XXXXII.
- 1 S. Mirabellis.
 - 2 S. Lauallensis.
 - 3 S. Castri Rodulphi.
 - 4 S. Bercorij.
 - 5 S. Fötiniaci Comitiss.
 - 6 S. Chelleti.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

7	S.		Olenz.	19	S.		Balmetz.
8	S.		Cloffij.	20	S.		Fixz.
9	S.		Ambafiz.	21	S.	Martini de Thelie.	
10	S.		Sauenaij.	22	S.	Thomæ de Bedelio.	
11	S.		Argentonij.	23	S.		de Classis.
12	S.		Aucenifij, siue En-	24	S.	Mariæ de Argellis.	
		fenifij.					
13	S.		Magdunij.				
14	S.		Fontis.				
15	S.		Vertolij.				
16	S.		Fulgerij.				
17	S.		Crollarij.				
18	S.		Robincenarum.				

Sigillum huius prouinciæ exprimit effigiem Christi crucifixi sub domuncula, vel facello cum Virgine Marja, & sancto Ioanne hinc & inde stantibus, & inferius sancto Francisco genuflexo.

PROVINCIA QVINTA ARAGONIAE.

*Istos recensabat conuentus, per quatuor
Custodias distinctos.*

PRIMA CVSTODIA ARAGONIAE

- XXXXIII. 1 S. Mariæ de Iesu Cēsaraugustæ.
2 S. Francisci Pampilonis.
3 S. Francisci Calataubij.
4 S. Francisci Turiafonis.
5 S. Francisci Barbastriz.
6 S. Francisci Borgiæ.
7 S. Francisci Darocz.
8 S. Catharinæ de Cariniena.
9 S. Francisci de Sanguessa.
10 S. Mariæ de Misericordia Taffalliæ.
11 S. Christophori Alpartilij.
12 Dominæ nostræ de Monlora.

SECUNDA CVSTODIA Valentia.

- 13 S. Francisci Valentie.
14 S. Francisci Muri veteris.
15 S. Francisci Setabis.
16 Dominæ nostræ de Angelis Segobricæ.
17 S. Mariæ de Gratia Alicantis.
18 S. Francisci Cheluarum.
19 S. Spiritus prope Saguntum.
20 Vallis Iesu ad hortos Valentinos.
21 S. Catharinæ Ponda.

TERTIA CVSTODIA Maioricensis.

- 22 S. Francisci Maiortæ.
23 S. Francisci Incæ.
24 S. Mariæ de Iesu Mahonis.
25 S. Mariæ de Iesu Sollaris.
26 S. Francisci Ciuitatulæ.

QVARTA CVSTODIA Catalonia.

- 27 S. Mariæ de Iesu Barcinone, vbi
requiescunt Bimeth de Valentia, &
Franciscus à Cēsaraugusta, insignes
prædicatores, & vitæ sanctimoniam
præclari.
28 S. Francisci Perpiniani.
29 S. Mariæ de Iesu Ilerdæ.
30 S. Mariæ de Iesu Dertosa.
31 S. Mariæ de Iesu Figueriarum.
32 S. Mariæ de Iesu Redis.
33 S. Francisci Castilionis.
34 S. Bartholomæi Pulchri-Podij.

Sigi-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

Sigillum istius prouinciæ exprimit confirmationem regulæ, cum columbæ specie super caput Pontificis, duos Cardinales ex utroque

latere, & sanctum Franciscum ad Pontificis pedes genuflexum: sub-
tus verò insignia Regni Aragoniæ.

*SEXTA PROVINCIA ARGENTINAE
ISTOS NUMERABAT,*

XXXXIV. 1	S. Mariæ Hiedelbergensis, vbi Comes Palatinus primus Fratres Obseruantes in has partes adduxit.	16 S.	Rubiacij.
2	S. Basileæ.	17 S.	Karsercibergæ.
3	S. Moguntia.	18 S.	ad S. Vdalricum.
4	S. Norimbergæ.	19 S.	Zaubernia.
5	S. Bambergæ.	20 S.	Vifemburgæ.
6	S. Francisci Monaci.	21 S.	Oppenheimensis.
7	S. Ingolstadij.	22 S.	Pfortiensis.
8	S. Vlmi.	23 S.	Ceombergæ.
9	S. Sailprunæ.	24 S.	Crupcienci.
10	S. Tubingæ.	25 S.	Campudina.
11	S. Cautieleti.	26 S.	Francisbergæ.
12	S. Ambergæ.	27 S.	Mogminensis.
13	S. Kelonensis.	28 S.	Landshutensis.
14	S. Engelbergi.		
15	S. Ciuitatis nouæ.		

Sigillum habet figuram Christi purpura induti, manibus ligati à nebulonibus illusi.

*SEPTIMA PROVINCIA S. BONAVENTURAE,
SEV BURGUNDIAE:*

XXXXV. 1	B. Mariæ Cheriaci.	9 S.	
2	S. Mariæ de Monts-Lucij.	10	Eremitorium de Promererijs.
3	S. Castri noui.		
4	S. Diuionensis.		
5	S. Castri Landonis.		
6	S. Marthæ Vicecomitis.		
7	S. Burgi S. Andioli.		
8	S. Turnotensis.		

Sigillum habet crucis Christi signum affixo desuper titulo, infixaque corona spinea, & ad latus dextrum crucis sancti Bonauenturae, ad sinistrum verò galeri effigiem.

OCTAVA PROVINCIA S. IACOBI.

XXXXVI. 1	S. Francisci Salamanticæ.	6	S. Francisci Villæ-francæ.
2	S. Francisci Tauri.	7	S. Mariæ prope Albam.
3	S. Francisci Zamorre.	8	S. Mariæ de Capite Albæ.
4	S. Francisci Villalpandi.	9	S. Laurentij apud sanctum Iacobum in Compostella.
5	S. Francisci Benauenti, in quo dicunt Hispani iacere B. Leonem focium sancti Francisci, & confessorum; sed est alius iste Leo, nam sancti Francisci confessor iacet Assisij. Hic est fortassis ex illis primis fratribus missis in Hispaniam cum beato Ioanne Parente, primo Ministro Hispaniæ.	10	S. Francisci ibidem, & hunc locum accepit sanctus Franciscus.
		11	S. Francisci Corunnia.
		12	S. Francisci apud urbem Orensem.
		13	S. Francisci Cassaris, siue Caçeres.
		14	S. Francisci Securæ.
		15	S. Francisci Maiorica.
		16	S. Francisci de Benauides.

Annal. Minor. Tom. VIII.

P

17.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

- 17 S. Francisci Legionensis.
- 18 S. Antonij de Padua Monfottij.
- 19 S. Antonij Padroni.
- 20 S. Francisci Murorum.
- 21 S. Antonij de Padua Populæ.
- 22 S. Francisci Bejari.
- 23 S. Marinæ de Supradillo.
- 24 S. Marinæ de Manzaneda, siue de Manzanares.
- 25 S. Mariæ de Gratia prope sanctum Martinum de Castaneto.
- 26 S. Francisci ciuitatis Roderici.
- 27 SS. Angelorum prope Robledillo.
- 28 S. Spiritus Fouearum.
- 29 S. Martini de Trebejo.
- 30 S. Antonij Garobilliarum.
- 31 S. Francisci Alcantaræ.
- 32 S. Francisci Truxilli.
- 33 S. Francisci Metelini.
- 34 S. Benedicti Safræ.

- 35 S. Francisci Erenç.
 - 36 S. Francisci de Maniaretibus.
 - 37 S. Francisci Badejocij.
- In ista prouincia sunt infrascripta loca nuncupata Eremitoria, siue Oratoria.

- 38 Oratorium Angelorum.
- 39 de Monte Celio.
- 40 Murorum.
- 41 de Noya.
- 42 Saluæ Terræ.
- 43 Lugi.
- 44 S. Marci.
- 45 de Alburqueque.
- 46 de Rupe Amatoris.

Sigillum habet effigiem sancti Iacobi Apostoli cum baculo in sinistra, & galerum magnum in capite, & è regione stantem sanctum Franciscum.

NONA PROVINCIA COLONIAE.

XLVII. 1 S. Francisci Coloniæ.	27 S. Harlemen.
2 S. Marburgi.	28 S. Ansterdamen.
3 S. Zeghenensis.	29 S. Amerforden.
4 S. Lemogondensis.	30 S. Campen.
5 S. Groenemburgensis.	31 S. Groningen.
6 S. Lympurgensis.	32 S. Bolsuarden.
7 S. Billeueldensis.	33 S. Leuarden.
8 S. Hammorensis.	34 S. Ernideu.
9 S. Mariæ de Angelis Brulensis.	35 S. Nouiomagen.
10 S. Mariæ Magdalenzæ Durenensis.	36 S. Zuitphanien
11 S. Nicolai Aquisgranensis.	37 S. Arnhemens.
12 S. Treuerensis.	38 S. Embricen.
13 S. Vertensis.	39 S. Dersten.
14 S. Destensis.	40 S. Dordracen.
15 S. Louanienensis.	41 S. Corbicen.
16 S. Mechliniensis.	42 Montis-gratiæ prope Traiectum.
17 S. Botendalensis.	43 S. Traiectensis superior.
18 S. Bergensis.	44 S. Buscoducensis.
19 S. Antuerpiensis.	45 S. S. Trudonis.
20 S. Herentalensis.	46 S. Zierexiensis.
21 S. Gonden.	47 S. Bruxellensis.
22 S. Middelburgen.	
23 S. Gorcomien.	
24 S. Delphen.	
25 S. Alckmarien.	
26 S. Leiden.	

Sigillum habet crucem in moniticulo cum corde infixo in medio, & quatuor litteras in circuitu.

DECIMA PROVINCIA AQUITANIAE.

XLVIII. 1 S. Mirapicensis.	3 S. Rutheneasis.
2 S. Castrensis.	4 S. Albiæ.

5. Al₃

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

5 S. Montis Albani.	13 S. Montis Regalis.
6 S. Rapistanensis.	14 S. Villæ Nouæ.
7 S. Ortenfis.	15 S.N. Montis Giscardi.
8 S. Bastidæ.	16 S. Bellimontis.
9 S. Tolosæ.	Sigillum habet effigiem Virginis
10 S. Burdigalæ.	Mariæ sole vestitæ, lunamque sub pe-
11 S. Muratensis.	edibus eius, & filium in brachio dex-
12 S. Entellæ.	tro.

VNDECIMA PROVINCIA PORTVGALLIAE.

XLIX. Nomina conuentuum huius prouin-
ciæ, siue Vicariatus Obseruantie ha-
bere non potui. Sigillum autem ha-
bebat in parte superiori nomen Iesus
radiatum, in inferiori verò insignia
Regni Portugallie.

DVODECIMA PROVINCIA S. LVDOVICI SIVE PROVINCIAE.

1 S. Crucis Nicie.	14 Dominæ nostræ de Angelis Anti-
2 SS. Ioseph, & Francisci Draguinia-	polis.
3 S. Catharinæ de Monte Sinai Selli	15 Eremitorium S. Mariæ de Pul-
Robaudi.	chro respectu.
4 S. Mariæ de Consolatione de Pi-	16 Eremitorium S. Hieronymi.
gnatio.	
5 S. Francisci de Marsilia.	R E F O R M A T I
6 S. Annuntiationis B. Mariæ Aquis.	habent in hac prouincia
7 S. Petri de Canono, deuotū valdè.	
8 S. Crucis apud Auenionem.	17 Conuentum S. Claræ Carcassonis.
9 S. Montis Pessulani.	18 S. Francisci Assilie, siue Auxiliani.
10 S. Florentiaci.	19 S. Montilionis.
11 Dominæ nostræ de Pietate Pede-	20 S. Monastræ.
nacij.	21 S. Ralchianæ.
12 B. Mariæ de Pulchro visu Terra-	22 Eremitoriū B. Mariæ de Laureto.
fconis.	Sigillum habet effigiem Christi, cru-
13 S. Arelatensis.	cem suam baiulantis.

TERTIADECIMA PROVINCIA HIBERNIAE.

L. 1 S. Yogheliæ.	11 S. Kilcree.
2 S. Mayn.	12 S. Lislachtin.
3 S. Molagij apud.	13 S. De Ponte.
4 S. Kilconail.	14 S. Petræ.
5 S. Montis Fernandi.	15 S. Cauani.
6 S. Athdaris.	16 S. Eryni.
7 S. Haymistore.	17 S. Putei S. Patricij.
8 S. Infulæ.	Sigillum habet imaginem S. Franci-
9 S. Rosfeliæ.	sci, manus stigmatizatas ostenden-
10 S. Dunnagallie.	tis, apparente inter pedes lilio.

QVARTADECIMA PROVINCIA SCOTIAE.

I. 1 S. Edimburgensis.	3 S. Abirdonensis.
2 S. apud urbē S. Andree	4 S. Glasguensis.
Annal. Minor. Tom. VIII.	P 2 6 S.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

5 S.	apud S. Ioannem.	Sigillum habet effigiem S. Bernardi.
6 S.	Alrensis.	ni, dextera gestantis nomen Iesu, fini-
7 S.	Elgenfis.	stra librum, & ad pedes tres mitras
8 S.	Streuelingenfis.	Pontificias habentis.

PROVINCIA DECIMA QUINTA DE SANTOYO.

LII.	1 S. Francisci de Castro Cæsaris.	15 S. Francisci de Cuellar.
	2 S. Francisci de Palentia.	16 S. Francisci Rupis fidelis.
	3 S. Francisci de Palentiola.	17 S. Mariæ de valle Scopefi.
	4 S. Francisci de Carrione.	18 S. Mariæ de Gratijs de Villafilos.
	5 S. Francisci de Medina de Campo.	19 S. Francisci Vallisoleti, in quo re-
	6 S. Francisci de Arcualo.	quiescit Petrus de Santoyo vir vene-
	7 S. Mariæ de Falce.	rabilis, vitæ sanctimonia illustris.
	8 S. Francisci de Segouia.	20 S. Ludouici apud S. Vincentium,
	9 S. Mariæ de Misericordia.	dela Barquera.
	10 S. Francisci de Ayllon.	21 S. Mariæ de Consolatione apud vr-
	11 S. Francisci Abulensis.	bem Calaguritanam.
	12 S. Francisci de Medina de Riua	22 S. Ioannis Fontis Dominæ.
	Sicco.	Sigillum habet effigiem B. Mariæ
	13 S. Francisci apud S. Facundum.	Virginis sedentis, & filium insidentem
	14 S. Francisci de Vlmeto.	genu sinistro.

PROVINCIA DECIMASEXTA DACIAE.

LIII.	1 S. Ottonienfis.	14 S. Horsnenfis.
	2 S. Suuimburgen.	15 S. Rypensis.
	3 S. Nyftaden.	16 S. Nestuedenfis.
	4 S. Haffuen.	17 S. Halmstadenfis.
	5 S. Rogens.	18 S. Slefrouenfis.
	6 S. Rosuuldens.	19 S. Prulemenfis.
	7 S. Sflemburgen.	20 S. Efytonenfis.
	8 S. Hufzemen.	21 S. Slesmicenfis.
	9 S. Helfzingeren.	22 S. Huusemenfis.
	10 S. Nicopenfis.	Sigillum præfert Christum suam,
	11 S. Randrusienfis.	Crucem baiulantem, & in parte infe-
	12 S. Eylonenfis.	riori insignia Regni Danici.
	13 S. Tynderenfis.	

PROVINCIA DECIMASEPTIMA ANGLIAE.

LIV.	1 S. Grenuicen.	6 S. Noui operis.
	2 S. Cantuarien.	Sigillum habet effigiem B. Mariæ
	3 S. Noui-Castri.	Virginis cum filio in brachio dextero,
	4 S. Hampforen.	& luna sub pedibus, & subtus lunam
	5 S. Richmonten.	insignia Regni Anglici.

PROVINCIA DECIMAOCTAVA BETICAE, SIVE GRANATAE.

LV.	1 S. Francisci Granatæ.	7 S. Francisci, siue sancti Ludouici
	2 S. Francisci Sibillæ.	Malacæ.
	3 S. Francisci Cordubæ.	8 S. Francisci prope Baezam.
	4 S. Francisci de Monte extra Cor-	Sigillum habet effigiem Christi ad
	dubam.	columnam ligati, & hinc inde penden-
	5 S. Francisci Carmonæ.	tia flagella, & circumductum cingulum
	6 S. Mariæ prope Vtreram.	nodosum sancti Francisci.

PRO-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

PROVINCIA DECIMANONA INSVLARVM
*Indicarum, quam de Cruce appellant, ad quam fratres
quotidie nauigant, ubi fidem, & religionem non cessant
propagare.*

Huius prouinciæ Conuentus non potui habere.

**PROVINCIA VIGESIMA BRITANNIAE
IN REGNO FRANCIAE.**

LVI. Erant duæ Custodiæ, vna Britannia, Apostolica factæ sunt vna prouincia;
altera Liunionæ: sed nuper autoritate cuius conuentus scire non potui.

PROVINCIA VIGESIMA PRIMA SARDINIAE.

1 S. Petri apud Saffarum.	5 S. Mariæ de Iesu apud Calarim.
2 S. Michaelis apud Pilignum.	6 S. Mariæ de Pietate apud Algeriũ.
3 S. Mariæ de Angelis apud Lufurgũ.	7 S. Francisci apud Castrum Viferi.
4 S. Mariæ Magdalene apud Oristanũ	Non potui habere sigillum.

CUSTODIA PIETATIS IN REGNO PORTVG.

LVII, 1 S. Mariæ de Pietate prope Villam
Vitiosam.	5 S. Vincentij sacri Promontorij.
2 S. Francisci de Clauibus.	6 Eremitorium boni Iesus de Bar-
cellis.
3 S. Mariæ de consolatione Borbæ.	7 Eremitorium de Lagos.
4 S. Francisci de Yeluas nouiter ædi-	

Hoc anno confirmauit Iulius Pontifex omnia quæ sui Prædecessores præser-
tim Innocentius VIII. & Alexander VI. statuerunt circa religionem Conceptionis B. Virginis Mariæ, & translationem sanctimonialium, quam fecit Franciscus Ximenius Archiepiscopus Toletanus à monasterio sancti Petri Dominarum ad cœnobium sancti Francisci *. Bullam, quæ mutationes, & progressus omnes huius religionis enarrat, exhibeo.

Confirmat
Pont. Ordin.
ne, Concept.

x
Vide an. 1501
num. 42.

*Iulius Episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam
rei memoriam.*

Pastoralis officij debitum, quo Ecclesijs, & monasterijs, pijsque locis quibuslibet, ac in eis sub religionis iugo Domino famulantibus personis vtriusque sexus astringimur, nos admonet, & inducit, vt ea, quæ pro eorum feliciore successu, ac eiusdem religionis incremento, & conseruatione, etiam Apostolica autoritate facta dicuntur, cum à nobis petitur, nostræ approbationis munimine roboremus; vt eo firmiter persistant, quo Sedis Apostolicæ protectione sæpius fuerint communita. Dudum siquidem postquam felicis record. Innocentio Papæ VIII. prædecessori nostro, pro parte quondam Beatricis de Sylua mulieris Toletanæ expositum fuerat, quòd olim claræ memoriæ Elizabeth Castellæ, & Legionis Regina, ob singularem quem ad Conceptionem beatæ Mariæ Virginis gerebat deuotionis affectum, vnam domum *Palacios de Galierna* nuncupatam, in ciuitate Toletana consistentem, & ad prædictam Reginam legitime pertinentem, in qua vna antiqua Ecclesia, siue capella sub inuocatione *Santæ Fidis* erat constituta, præfatæ Beatrici cupienti vitam ducere regularem, ad effectum vt inibi vnum monasterium alicuius Ordinis approbati ad honorem eiusdem Conce-

Ex originali.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

Conceptionis erigeretur, in quo dicta Beatrix, & aliae deuotae mulieres eius sodales sub regulari obseruantia viuerent, ac Altissimo, & eidem B. Mariae famularentur, liberaliter, & gratiosè concesserat, & donauerat: ipsaque Beatrix, & mulieres conceptionis, & donationis huiusmodi vigore dictam domum receperant, & illam ex tunc in communi viuentes, eidem Altissimo, ac B. Mariae famulantes inhabitauerant, prout tunc inhabitabant, ea tamen intentione, quòd dictum monasterium inibi erigeretur: & dictus praedecessor eiusdem Beatricis supplicationibus in ea parte tunc inclinatus, Caurien. & Cathanien. Episcopis, ac officiali Toletano, eorum proprijs nominibus non expressis, suis litteris dederat in mandatis, vt ipsi vel duo, aut vnus eorum in dicta domo vnum monasterium Cistertien. Ordinis sub inuocatione Conceptionis huiusmodi cum dignitate Abbatiali, campanili, campana, dormitorio, claustro, hortis, hortalitijs, & alijs necessarijs officinis pro vna Abbatisa, quae alijs praesset, ac monialibus dicti ordinis, & Beatrici, & mulieribus inibi tunc secum degentibus, si profiteri vel-
lent, & in communi, ac sub regulari obseruantia, ac perpetua clausura viuerent, & quae, ac monasterium huiusmodi prout Sancti Dominici Toletani dicti Ordinis, *el Viejo* nuncupatum, ac nonnulla alia eiusdem Ordinis monasteria locorum ordinarijs erant subiecta, Archiepiscopo Toletano pro tempore existenti, subijcerentur, alias sine alicuius prauiudicio, & iure parochialis Ecclesiae, ac cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo, autoritate Apostolica erigerent, dictamque Ecclesiam, siue capellam illi pro Ecclesia perpetuo assignarent: ac Abbatisae dicti monasterij pro tempore existenti, & illius conuentui, quod aliqua statuta, & ordinationes laudabilia, & honesta, sacris canonibus non contraria, quae moniales in dicto monasterio pro tempore degentes perpetuo obseruare tenerentur, etiam circa electionem Abbatisae, tam ea prima vice, quam deinceps perpetuis futuris temporibus faciendam condere possent, licentiam concederent, & nonnulla tunc expressa statuerent, & ordinarent: Pia memor. Alexandro PP. VI. etiam praedecessori nostro pro parte praefatae Elizabethae Reginae exposito, quod ipsa ob singularem deuotionis affectum, quem ad Moniales Ordinis Sanctae Clarae ob earum bonos, & exemplares mores gerebat, summo opere desiderabat, prout etiam tunc Abbatisa, & dilectae in Christo filiae conuentus dicti monasterij exoptabant, quòd in dicto monasterio dictus ordo Cistercien. ibi institutus, supprimeretur, & extingueretur, ac dictus ordo sanctae Clarae institueretur, & plantaretur: dictus Alexander praedecessor Elizabeth Reginae, ac Abbatisae, & conuentus praedictarum, in ea parte supplicationibus tunc inclinatus, etiam tunc Caurien. & Cathanien Episcopis, ac officiali Toletano, eorum proprijs nominibus non expressis, suis litteris etiam dedit in mandatis, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum in dicto monasterio Conceptionis B. Mariae Ordinem Cistertien. huiusmodi, de consensu tamen Abbatisae, & conuentus praedictarum, autoritate Apostolica penitus supprimerent, & extinguerent, dictumque Ordinem Sanctae Clarae inibi instituerent, & plantarent, ac praefata Abbatisa, nec non monialibus in dicto monasterio Conceptionis Beatae Mariae degentibus de Cistercien. ordine ad Ordinem Sanctae Clarae huiusmodi transeundi, & in eo perpetuo remanendi, retento tamen habitu eis in erectione dicti monasterij per Sedem Apostolicam tunc assignato, & etiam seruato more in horis canonicis dicendis, quem eatenus etiam ex ordinatione eiusdem Sedis in dicta erectione facta, obseruare consueuerant, & firmis remanentibus omnibus gratijs, & priuilegijs, & indulgentijs, indultis, & dispensationibus eis Apostolica autoritate concessis, superioris sui, & cuiusuis alterius licentia super hoc minimè requisita, licentiam dicta autoritate concederent: Et successiuè eidem Alexandro praedecessori pro parte praefatae Elizabeth Reginae similiter exposito, quod fructus, redditus, & prouentus dicti monasterij Conceptionis Beatae Mariae adeo tenues, & exiles fore noscebantur, vt Abbatisa, & moniales illius pro tempore existentes se ex illis sustentare, & onera eis incumbencia perferre commodè non possent; & si monasterium monialium sancti Petri

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

tri de las Dueñas nuncupatum, etiam Toletan. Ordinis sancti Benedicti, quod dicto monasterio Conceptionis, quasi contiguum existeret, illiusque Ordo penitus supprimeretur, & extingueretur, ac structuræ, & ædificia, bonaque omnia dicti monasterij sancti Petri eidem monasterio Conceptionis perpetuò applicarentur, appropriarentur, & assignarentur, ex hoc profecto commoditatibus Abbatisæ, & monialium prædictarum plurimum consuleretur, idem prædecessor dictæ Regina supplicationibus, etiam tunc inclinatus, Capellano maiori, & Archidiacono de Alcaraz Ecclesiæ Toletanæ, ac Officiali Toletano, eorum propriis nominibus similiter non expressis, alijs suis litteris dedit in mandatis, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum monasterium sancti Petri, & Ordinem sancti Benedicti huiusmodi de expresso consensu tunc Abbatisæ eiusdem monasterij sancti Petri, autoritate Apostolica penitus supprimerent, & extinguerent, ac structuræ, & ædificia ipsius Monasterij sancti Petri, omniaque illius bona huiusmodi cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis dicto monasterio Conceptionis perpetuò assignarent, appropriarent, & applicarent; ita quòd cedente, vel decedente tunc dicti monasterij sancti Petri Abbatisa, seu regimen, & administrationem illius alias quomodolibet dimittente, liceret Abbatisæ, & conuentui Monasterij Conceptionis huiusmodi per se, vel alium, seu alios corporalem structurarum, ædificiorum, & bonorum prædictorum possessionem propria autoritate liberè apprehendere, & perpetuò retinere, illorumque fructus, redditus, & prouentus in suos, & dicti Monasterij Conceptionis vsus, & vtilitatem conuertere, diocesanorum loci, & cuiusvis alterius licentia super hoc minimè requisita. Postmodum verò, sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectarum in Christo filiarum modernæ Abbatisæ, & conuentus dicti monasterij Conceptionis petitio continebat, etiam postquam tunc Capellanus maior, & Archidiaconus præfati ad earum litterarum posteriorum executionem, illarum forma seruata, in dicto monasterio sancti Petri dignitatem Abbatialem, ac Ordinem sancti Benedicti huiusmodi suppresserant, & extinxerant, illiusque structuræ, ædificia, & bona dicto monasterio Conceptionis applicauerant, & appropriauerant, Venerabilis Frater noster Franciscus Archiepiscopus Toletanus prouidè considerans quòd dictum monasterium Beatæ Mariæ in loco minus decenti pro quietâ, & conuenienti habitatione illius Abbatisæ, & monialium existeret, habens ad hoc, vt assererat, à Sede Apostolica per illius litteras speciales facultatem, & autoritatem, quandam domum Sancti Francisci etiam Toletan. Ordinis Fratrum Minorum, translatis illius fratribus ad alias domos eiusdem Ordinis Minorum, eisdem Abbatisæ, & monialibus monasterij Conceptionis huiusmodi cum illius Ecclesia, & omnibus officinis concessit, & donauit, ac in dicta domo sancti Francisci dictum Ordinem fratrum Minorum suppressit, & extinxit, dictisque Abbatisæ, & monialibus, vt de dicto monasterio Conceptionis ad dictam domum sancti Francisci se transferre valerent, licentiam, & facultatem concessit, prout in singulis litteris prædictis prædecessorum præfatorum continetur, ac dicti Archiepiscopi desuper confectis litteris, & processibus, seu instrumentis publicis super suppressione, extruptione, applicatione, & appropriatione prædictis habitis, & factis, plenius continere dicitur; quare pro parte Abbatisæ, & conuentus prædictorum asserentium ipsas Abbatisam, & moniales vigore facultatis, & litterarum prædictarum per dictum Franciscum Archiepiscopum eis concessarum, ad dictam domum Sancti Francisci se transulisse, & ex tunc ibidem permanisse, & de præsentî permanere, nobis fuit humiliter supplicatum, vt concessioni, donationi, suppressioni, extinctioni, applicationi, appropriationi, & concessioni prædictis pro illarum subsistentia firmiori, robur apostolicæ confirmationis adijcere, ac pro potiori cautela, quòd in habitu eis in erectione dicti monasterij Conceptionis assignato, & etiam more seruato, in horis canonicis dicendis, quem hætenus ex ordinatione Sedis dictæ in erectione prædicta obseruare consueuerunt, remanere possint, concedere, aliasque in præmissis

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

missis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui singularū sub religionis iugo Domino famulantū personarum honestis votis libenter facilem præbemus assensum, modernam Abbatissam, & conuentum, præfatos, ac conuentus huiusmodi singulares personas à quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodata existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes huiusmodi supplicationibus inclinati erectionem, institutionem, suppressionem, extinctionem, aggregationem, applicationem, appropriationem, & concessionem prædictas, ac prout illas concernunt omnia, & singula in dictis litteris, seu processibus, & instrumētis contenta autoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, supplemusque omnes, & singulos defectus, si qui forsā interuenerint in eisdem; & nihilominus pro potiori cautela in dicta domo sancti Francisci præfatum Ordinem fratrum Minorum eisdem autoritate, & tenore supprimimus, & extinguimus, & inibi dictum Ordinem sanctæ Claræ, retento tamen habitu, & more in horis dicendis huiusmodi semper in posterum obseruato, erigimus, & instituimus, ac quod ex nunc de cætero perpetuis futuris temporibus Abbatissa, & moniales præfatæ in eadem domo sancti Francisci sub cura, regimine, & gubernatione Prælatorum eiusdem Ordinis fratrum Minorum permanere debeant, & teneantur, dictaque domus sancti Francisci ex nunc de cætero Monasterium Conceptionis B. Mariæ nuncupetur, & sit, eadem autoritate statuimus, & ordinamus, & insuper eidem monasterio Conceptionis, sancti Francisci, sancti Petri, & Conceptionis, olim sanctæ Fidis nuncupatorum monasteriorum prædictorum structuras, & ædificia, ac bona, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis perpetuò applicamus, & appropriamus; ita quod liceat eisdem Abbatissæ, & Monialibus per se vel alium, seu alios corporalem possessionem sancti Petri, & Conceptionis, olim sancti Fidis, nuncupati monasteriorum, bonorum, iuriumque, & pertinentiarum prædictorum alias iuxta tenorem litterarum Alexandri prædecessoris huiusmodi propria autoritate liberè continuare, seu de nouo apprehendere, & perpetuò retinere, ac illorum fructus, redditus, & prouentus in suos, & monasterij Conceptionis huiusmodi vsus, & vtilitatem conuertere diocesani loci, & cuiuscumque alterius licentia super hoc minimè requisita; Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non monasteriorum, & ordinum prædictorum iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, confirmationis, suppletionis, suppressionis, extinctionis, erectionis, institutionis, statuti, ordinationis, applicationis, & appropriationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romæ apud sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo quinto, vndecimo Kal. Martij Pontificatus nostri anno 3.

Gomez. de
reb. Ximen. l. 3
in fine
Ximen. nius
institut. So
dalitatem
Conceptionis

Prædicti etiam Ximenij auspicijs sub finem huius anni Kal. Nouemb. in Vrbe LIX.
Toletana Sodalitas Conceptionis Deiparæ promulgata est, quæ deinde feliciter multis euecta est incrementis. In huius institutionis monumentum 4. Non. Octobris sancto Francisco, tanquam Ximenij tutelari, Sodales sacra faciunt: quinquaginta sportulas totidem egenis distribuunt: & anniuersario, funebribusque hostijs Ximenij animam, & cognatorum expiare non cessant. Porro ædiculæ Pontificiæ traditæ gratia, sacra per tria Paschata pro Pontificibus Toletanis religiosissimo apparatu peraguntur: & singulis quibusque hebdomadam Sabbatis, pro eorum salute sub vesperam preces ad Virginem funduntur.

Multa,

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

LX. Multa, eaque grauiā occurrunt hoc anno de Ximēnio dicenda, cuius virtutes, idem lib. 3.
& dignitate nutantes res Hispaniæ confirmatæ sunt; cui insuper tantum tribue-
runt procures Hispani, vt summam rerum omnium potestatem apud eum col-
locarint. At quæ ante hæc facta sunt, libet enarrare. Cùm hoc anno Philip-
pus Primus Hispaniarum Rex è Belgio in Hispaniam cum Ioanna consorte traij-
ceret, obuiam processit Ximēnius, qua potuit celeritate, vt Regis animum,
præoccuparet, ne reguli Ferdinando Regi, Philippi socero infesti, amplius odiū
accenderent, & simultates acuerent, vt Ferdinandus Castellæ regno, quod
per quadraginta fermè annos, magno imperij incremento ministrauerat, pel-
leretur. Vbi Villumbralæ, suæ ditionis oppidum, peruenit, postridie publicè
sacris in templo interfuit; & quoniam agrorum squalore, & pluuiarum aqua-
rum inopia eo anno vniuersa Hispania laborauerat, hominum animi afflictī
erant, placuit religiosissimo præfuli post peracta sacra, vetustum quod est ex-
tra oppidum sacellum adire, quem omnes supplicantes secuti sunt, crucis ve-
xillo (vt solet) præeunte, & sacerdotibus in vestibus lineis vtrunque proce-
dentibus, pluuiæ eliciendæ causa. Ea ingens, & copiosissima antequam in op-
pidum rediretur, effusa, & per plures dies continuata, non solum circum cir-
ca regionem, sed cæteras omnes Hispaniæ partes admirabili fœcunditate affe-
cit. Hoc tantum beneficium Ximēnij sanctitati à Numine concessum plerique
dixerunt.

LXI. Hinc profectus ad Molinam oppidum, collatis rebus cum Ferdinando, sibi
semper charissimo, ad Philippum magnis itineribus contendit, vt primo quo-
que tempore suaderet omnem maleuolentiam ex regulorum rumoribus con-
ceptam deponeret, animumque erga optimum prudentissimumque socerum,
leniret, & gliscentem similitudinem coerceret. Iter per montes facienti vicus oc-
currit, in cuius peruetusto, & malè facto templo D. Euphemie corpus asser-
uabatur: cuius præsens patrocinium innumeris per eam regionem editis mira-
culis, cum alij finitimi populi, tum præsertim agricolæ Giguri, in quorum tra-
ctu vrbs Oriensis, & vicus ille est, frequenter senserunt. Ad eam visendam
contiguo Antistes venit: quam quoniam ob vici inopiam parum pro dignitate
contineri comperit, ære suo ædiculam Diuæ exedificari iussit, vbi ornatiori ap-
paratu coleretur, quæ postea in Oriensem urbem translata est.

LXII. Hac in ciuitate, Calæcorū olim oppido, Philippus Ximēnium omni honoris,
& comitatis genere, in aulicorum cōspectu recepit. Nam præter Primatis Pon-
tificiam dignitatem, cui Reges Hispani honorem omnem conferre consueue-
runt, nouerat iam olim Philippus, quanta esset in eo amplitudo, quanta gra-
uitas, & morum sanctimonia. Per duarum, & amplius horarum spatium,
sine arbitris collocuti, iterum atque iterum in idipsum conuenientes, tandem
obtinuit, vt socer, & gener in mutuos conspectus venirent. Id factum in vasta-
planitie, quatuor millia passuum à Sanabria distanti, in omni fermè Hispano-
rum regulorum conspectu, vbi per duas horas protracto colloquio, postquam
Ferdinandus exostularet, quod sibi tam fideliter eius, & reipub. vtilitatem,
procuranti, sine vlla ratione diffidisset, & potius fidem ijs habuisset, qui pri-
uatis commodis prospicientes inter vtrunque discordias serebant, rogauit, vt
quandoquidem iam res eo deducta esset, vt sibi necessario è Castellæ Regnis
discedendum foret, videret quibus se hominibus committeret. Atque simul
regulorum figillatim mentione habita, vniuscuiusque ingenium patefecit: quā-
tum cuique fidendum, quibusue artibus essent tractandi, Rex prudentissimus,
& earum rerum ob diuturnum vsum probe callens, magna animi solertia pro-
bè declarauit. Sed in primis hortatus est, vt Ximēnium, quem digito mon-
strabat, reuerentia, & charitate, quæ patri debetur, prosequeretur. Vnum
eum esse, cuius incorruptis consilijs tuto posset credere, & omnes intimos ani-
mi sensus apud eum deponere. Quare ab eius sententia nunquam dissentiret,
etiā si quæ mente ipse concepisset, potiora sibi viderentur, multa enim
esse, quæ prima specie inexpertis fugienda censerentur, altius tamen, vt homi-
nes

Annal. Minor. Tom. VIII.

Q

nes

Pluuiam
summæ ne-
cessariam à
Deo impe-
trat.

D. Euphemie
templum a-
dificat.

Honorificè
recipitur a
Philippo Re-
ge.

Ferdinandus
Rex illum
apud Philip-
pum multis
extollit.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

nes experientes facere consueuerunt, introspecta, longè alia videbantur, aliamque protinus faciem ostentabant. Eam autem rerum cognitionem, sacrumque per sapientiam vaticinium, non nisi post longum vsum, quem acris, & attentæ consideratio comitaretur, mortalibus contingere. Se iam diù Ximenij sanctimoniam, atque in rebus gerendis dexteritatem multis experimentis cognitam habere.

Ita se facturum Philippus verbo promisit, & opere compleuit vsus, semper, LXIII. & vbique Ximenij salutari consilio. Postquam autem Ferdinandus post alterum cum genero colloquium in Aragoniam abiit, Ximenius piaculum iudicauit, iuuenem Regem in tam lubrica ætate, & dura rerum occasione fidi consilij egentem relinquere: decreuit itaque in illis rerum initijs ab eius comitatu nunquam discedere. Proinde vigilantissimis Vicarijs gregis sui cura demandata, quoad vixit Philippus, ei assiduus fuit. Si quid vero in sua diocesi grauioris censuræ, aut animaduersionis dignum emergebat, vt ad se deferretur, iusserat, & cum Rege Pintiam abiit, vbi grauissimas simultates, iurgia, & turbas in multorum pernicies prorupturas inter Regulos composuit.

Philippo fides consiliorum eius semper assistit.

Grauiora negotia ei Rex committit.

Et regij Senatus præfectum instituit.

Probata in grauioribus rebus Ximenij fide, & prudentia Philippus in vrbe LXIV. Burgensi eum rogauit, vt negotia secretioris consilij, quæ singulis diebus Veneris cum Rege de more tractabantur, pridie eius diei cum eo communicarentur, & suam sententiam interponeret, quæ multum momenti omni in re esset habitura. Ingentes gratias Ximenius habuit ob conceptam de se opinionem; sed deprecabatur prouinciam, vt quæ inuidiæ cum primis esset exposita, & immenti laboris plena. At cum Rex in proposito persisteret, & Ximenio nihil antiquius esset, quàm publicis commodis quacunque data occasione consulere, tandem expugnari libenter tulit: atque ita deinceps vsque ad Philippi mortem non sine magno suæ virtutis testimonio, Regij Senatus præfectus, cæteri que proceres, qui ab arcanis erant, die Iouis ad eum veniebant: nihilque Philippus decernebat Ximenio inconsulto.

Moriens Rege committitur ei Caroli pueri tutela, & supremum regimen.

Paulo post cum aduerso rerum Hispanarum fato Philippus ex lenta febre, & LXV. affecto latere 9. Kal. Octobr. ad vltimum vitæ discrimen peruenisset, conuenientes vniuersi Principes, qui in Regis erant comitatu, in domum Ximenij, de tranquillitate Reip. seruanda acturi, demum omnium sententia decretum est, vt quoniam nemo erat, qui magis morum sanctimonia, & autoritate, quam Ximenius, apud plebem vniuersam polleret, aut cunctis proceribus carior, vt qui nullis propinquitatum cognationibus cuique eorum obnoxius esset, is vnus ex omni Optimatum, & Regulorum numero, Reginae custos, Carolique pueri protector designaretur; Velasco Comite stabuli, & Manrico Najarensium Duce, quadam planè Triumuiratus specie in communicationem consiliorum assumptis: donec post Philippi Regis mortem, procerum consilio iterum coacto, quid esset deinceps faciendum decerneretur.

Postridie defuncto Philippo proceribus placuit, vt Ximenius in Regia maneret, LXVI. data illi ea ædium parte nobiliore, qua in viam publicam prospectus est. Sed cum noui tumultus in Regno timerentur, & priscarum simultatum statim germina pullularent, è re omnium fore iudicarunt proceres, vt vnus tandem de Reginae autoritate, rebus gerendis, & Regio Senatui præficeretur, cuius dictis omnes obaudirent; alioquin nihil benè administratum iri; sed omnia in perniciem ruitura. In Ximenij sententiam omnes abierunt, vnum præficiendum esse proclamantes, qui de amplissimæ Curia consilio, vbi duodecim viri litteris, & autoritate insignes maiora subsellia tenent, reipublicæ provideat, cui omnes sine prouocatione obtemperent. Ximenium autem sine controuersia eligendum esse censent, quo nemo esset ad eam rem aptior. Nam quamuis illi laboriosa prouincia esse videretur, qua tamen in reipublica charitate, erat, non dubitabant, quin id oneris esset subiturus. Quo verò id commodius gereret, mille aurei annui, ex Regio ærario numerarentur, quibus impensæ publicæ fierent, & ipse sacris redditibus parceret, quos egenis subueniendis, & mul-

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
VLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

LXVII.

multis alijs charitatis operibus tam studiose erogabat. Difficile id esse Ximeno videbatur, praesertim in tam diuersis regulorum studijs: tamen cum intelligeret bonam eorum partem ad Maximilianum Philippi patrem in Germania vocandum animari, cui Hispaniae regna, donec Carolus nepos adollescere, gubernanda traderentur, veritus ne hac ratione Ferdinando Regi, cuius praesentiam necessariam esse videbat, reditus in Castellam interciperetur; non duxit id muneris, quamvis molesti, recusandum. Quare libenter se in illorum, & reipublicae gratiam onus illud subiturum dixit. Nam quamvis aetate erat imbecilla, tamen Dei Opt. Max. auxilio, & eorum consilijs adiutus sperabat se bonorum votis satisfacturum. Ceterum oblatam nummosum summam regio se fisco libenter concedere, dixit; eos enim proventus diuino beneficio sibi contigisse cognoscebat, qui per amplè tam egenorum subuentioni, quam reipub. adiuuandae pares essent, cuius egestati, & angustiae viri boni succurrere tenentur, sed in primis Pontifices, nam Reges semper se exceperunt. Vnum id tamen viderent, ne quid à se quispiam iniquum peteret, aut per vim tentaret: illud enim nunquam concessurum, in violentiae autem crimen seuerissime animaduersurum. Nam ut tunc ne ipse ad id munus assumeretur, in eorum voce, & potestate erat, ita si semel optaretur, nemini amplius iam liberum fore eius voluntati praesertim honesta conanti repugnare. Proinde iterum atque iterum secum considerarent quid expediret: se enim nulla tanta necessitudine, aut amicitia cuiquam hominum obstringi, ut veri & aequi rationem non sit semper potiorem habiturus. Gravior nonnullis Ximenij oratio videbatur, quam pro ipsorum voluntate. Ceterum iusta dicenti omnes assenserunt, seque ea omnia praestituros promiserunt.

LXVIII.

Abrogatum fuit ab ea die triumvirale, de quo diximus, imperium, & omnia vnus Ximenij arbitrio tradita: qui partim Regij Senatus cura suscepta, eiusque numero, qui eo tempore imminutus habebatur, virorum praestantium delectu suffecto, partim communicatione de rebus omnibus, quae ferij aliquid continerent, cum proceribus habita, facile omnes ad opinionem suam traxit, remque publicam mirum in modum adiunxit. Sed quoniam paucissimos quosque esse intelligebat, qui honesti ratione ducti meliora sequeretur, & tuerentur, instructam aliquam armatorum manum, quae ad omnem motum praesto esset, comparandam existimauit. Proinde Vianellum Venetum, de quo supra diximus, cuius fidem, prudentiam, & bellicam virtutem egregie probabat, accessit, & re diligenter cum eo communicata, stipendium annuum illi constituit ob rei bellicae curam, auri libram cum semisse. Ille verò quingentos leuis armaturae milites magna celeritate conscribit, quos armis instructos extra urbem in loca spatiosiora quotidie educebat, ubi exercerentur, & ad quamlibet belli occasionem promptiores fierent. Sic nouarum rerum auidi à proposito deterriti in officio retinebantur, quanquam qui Ximenium minus amabant, seditionis id esse seminarium dicebant.

Milites conscribit stationarios.

An. 1504. n. 12 & 18.

LXIX.

Per totum septennium, & amplius fuerant Hispani, post Granatae expugnationem alta pace vsi, & omne armorum genus rubigine ob incuriam perierat. Quamobrem Ximenius, qui Reipub. quietem in vnico armorum praesidio collocabat, Gonzalum Reinofum, nobilem ex familia sua virum, ad Asturum ferrarias officinas, quae non longè aberant, in Cantabriam mittit, ut mille ex chalybe thoraces, hastas bis mille, & tormenta leuiora, quibus pilae ferreae contorquerentur, quingenta ad se quanta posset celeritate adduceret. Interim Reginae, & palatii custodiae praetorianam cohortem praefecit, qua & ipse quoties necessitas exposcere videbatur, stipatus progrediebatur. Huius cohortis curam Granatensis prouinciae Praefecto demandauit, quem *Adelantatum* Hispani vocant. Is erat Alphonsi Cardenae maior natu filius, qui cordatus, & manu strenuus esse videbatur, patre, qui maximus erat ordinis sancti Iacobi Comendatarius, ea de re gratias Ximeno non vulgares agente.

Et praetorianam cohortem.

LXX.

Erant vero ex proceribus, qui cum nondum Ximenij virtutem, & robur noscent, *Annal. Minor. Tom. VIII.* Q 2 sent,

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

*Compellitur
regni sumul-
tus.*

sent, eius consilijs, & actis detraherent, omnia vana quædam terribilimenta esse dictantes. Hominis enim planè stolidi esse, ea tyronum manu quenquam magnatum posse compesci credere, si quid nouæ rei conaretur. At ille Dei Opt. Max. auxilio fretus, quem sanctissimè semper coluit, & proprio animi vigore adiutus, quo ab omni ingenua, & oscitantia erat alienissimus, adeo integrè, & magnanimè se gessit, vt similitates regulorum admirabili prudentia consopuerit, & externos motus, qui per Sidoniæ Ducem apud Gibraltarem, acciderant, diligentia insigni coercuerit. Nam diplomata à Regina, quæ ob mororem mente aliquantulum læsa esse credebatur, & subscribere recusabat, extorsit: per quæ finitimis circum circa regionibus, vt Gibraltari laboranti succurrant, & Sidoniana obsidione liberent, Ducemque ipsum capiendum, quam primum curent edicebatur, præmijs etiam capienti non vulgaribus propositis.

*Regina
Ioanna to-
tum regni
soli Xime-
nio commis-
sit.*

Omnia hæc probauit Ioanna Regina, quæ secum statuerat regni occupationibus liberam viduali secessu vitam transigere, & Ferdinandum patrem ad regimen reuocare, vtpote qui Castellana regna multis modis labefactata, maximis laboribus restituerat, & adauxerat, solusque posset in tanto rerum discrimine ne iterum ruerent sustinere: vt verò interim regni habenas solus moderaretur Ximinius, regia autoritate constituit. LXXI.

*Obuocat ille
Reges ad fa-
dera pro ex-
peditione
Ierosolymi-
tana.*

Etsi verò Ximinius tota hac mole regnorum Hispaniæ premeretur, etiam de restauranda in longinquis regionibus religione Christiana impensè cogitabat. Quare Ferdinandum Hispanum, Emanuelem Lusitanum, & Henricum Anglum ad fœdera prouocare non cessabat, vt coniunctis viribus, & mutuis animis Ierosolymitanam expeditionem subirent, dominicum Sepulchrum, & reliqua nostræ redemptionis incunabula recuperaturi. Quanta in eam rem animi contentione Ximinius intenderet, abundè Emanuelis Regis litteræ declarant, quas suis fermè verbis è Lusitano sermone transumptis hic lector ex Complutensis Academiæ scrinijs excipiet; quoniam nihil potuit honorificentius, aut præstantius in alicuius commendationem à Rege, gestarum rerum gloria inclyto, conscribi. LXXII.

*Regis Lusitani ad Xi-
menium epi-
stola.*

[Ferdinandi, inquit, mei soceri prudentia, cum excellenti animi magnitudine coniuncta, nosterque item & Henrici Leuiri ad hanc rem ardor, & propensio, concorsque animorum affectus, diuino in primis fauore adiuuante, sine quo nunquam aliquid in terris præclarè geritur, facile me in spem ingentè erigunt, vota tua suum finem habitura. Quæ quantum ex litteris tuis intelleximus, semper eo tendunt, vt Mahumetana secta deleatur, & omnes, qui extra cœtum Christianorum sunt, dominico gregi tandem coniungantur, fiatque vnum ouile, & vnus pastor. Id autem fausta hac, ac felici expeditione ita cumulatè euenturum speramus, vt propediem victorijs exultantes sanctissimum Christi corpus te ad Sepulchrum dominicum sacra faciente, è tuis manibus socer, & duo generi magna lætitia, & voluptate perfusi genibus flexis sumpturi simus. Crede enim mihi, quod post Ferdinandi Regis ad hanc rem paratam voluntatem, cuius auspicijs mirificè confidimus, nihil meum animum magis confirmauit, nec confirmauit modo, sed altero tanto etiam adauxit, quam tuum ad hanc rem feruorem, diligentiam, curamque intueri, sine quibus nihil eorum, quæ à te prudenter singulis in rebus animaduertuntur, potuissent ad me perscribi: quæ mihi maximo argumento sunt, Deo annuente prouinciâ hanc assumi. Quare id tibi vnum persuadeas velim, multò magis mihi pretiosum, & carum esse, te nobiscum huius expeditionis participem venire, quam si Rex quispiam potentissimus, se se nobis socium adiungeret. Neque enim solum opibus tuis, & autoritate, quæ neutiquam contemnenda sunt, præsidio nobis, & vsui eris, sed augurij fortunatissimi spem præsentia tua semper suggeret. Nam id ex tua pietate, & quam perpetuò colis, morum sanctimonia, pro certò habemus, nihil vnquam aduersum, aut triste eis, quibus cum verseris, accidere posse: si quidem à viris sapientissimis accepimus, idque oraculis nostris LXXIII.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
VLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299

nostris testatum retinemus, Deum immortalem beneuolentior in eos esse, à quibus purè, & religiosè, quemadmodum tu facis, colitur. Sæpè etiam ob vnius viri dignitatem, & merita, vniuersorum noxas condonari: quemadmodum è diuerso, ob vnius flagitium, & scelus totam aliquando rempublicam eueri. In his verò, quæ ex longa consideratione, quam in legendis historijs adhibuisti, vbi de simili expeditione agitur, prudentissimè differis, permulta sanè exempla recensentur, quæ parum alioqui animatos deterrent, & promptos, & paratos commonefaciunt, & cautiores reddunt. Ea etsi nos quoque iam prospexeramus, abs te tamen admoneri, grato, & lubenti animo suscepimus. Nam & sententia nostra tuo calculo confirmata fuit, & ampliorem de ea re cogitandi materiam nobis obtulisti: vt quando coram de eis agendum sit, ea, quæ nobis vsui sunt futura, accuratè expendere valeamus. Effet enim omni culpa dignus, qui ex aliorum periculis non saperet. At tu Antistes optime, planè curam non vulgarem præ te fers, ingentisque tuæ sollicitudinis non mediocrè mihi testimonium præstas, cum eorum omnium, quæ ad hanc rem efficiendam conducunt, tanta sis cognitione instructus. Nec enim oræ maritimæ sinus, nauium stationes, & abditos in ipso pelago scopulos, quisquam est in Oriente nauclerus, qui distinctius posset explicare. Iam quæ de belli gerendi forma à te dicuntur; ita aptè, & conuenienter, ita fortiter, & robustè disponuntur, vt nihil aliud tractasse videaris. Idcirco quamuis hoc vltimum esse videamus, neque de eo prius disputandum, quàm cæteris omnibus (vt oportet) compositis, quid nos quoque de eo sentiamus, à te tam luculenter prouocati, breui sermone aperuimus.]

LXXIV. Hæc ex Emanuelis litteris decerpta, satis demonstrant sollicitum in primis Ximenij animum, de Mahumetana gente extirpanda; qui tanta diligentia, & sedulitate trium potentissimorum Regum concordiam ad eam rem perficiendam curaret. Qua tamen de causa ea expeditio non sit facta, nihil certi potest produci, nisi quod ex Philippi Burgundi in Hispaniam aduentu, Ferdinandi sit imminuta potestas, Iulij itidem Pontificis cum Gallo dissidia; sed & Ferdinandi cum eodem circa Regnum Neapolitanum contentiones, & bella, domesticam, tranquillitatem interturbant, & cunctam de bellis externis curam abstulerunt.

LXXV. Pij aliquot viri religione, & sanctimonia clari hoc anno moriuntur. Ioannes Guadalupensis, de quo supra ægimus, dum causam prosecuturus nouæ reformationis à se inchoatæ, post multas in Hispania perpeffas molestias, Romam iam tertio proficiscitur ad Comititia generalia à Iulio Pontifice, vt diximus, indicta moritur in itinere. Eius congregatio tribus audiebat nominibus: S. *Euangelij*, quia sanctum Euangelium iuxta regulæ formam ad amussim seruire contendebant; *Discalceatorum*, quia absque omni pedum operimento, & præsidio incedebant; *de Caputio*, quia caputium portabant quadratum ad modum Capucinatorum, non tamen adeò acuminatum.

LXXVI. Sub tempus celebrationis prædictorum Comitiorum decessisse Gulielmum è Sproncaia natū in castro Touano insulæ Corsicæ (quæ diximus inuitum ad Episcopatum Sagonensem assumptum) scribunt aliqui, etsi ex alijs dixerimus anno 1490. obiisse & ad sancti Hieronymi in vrbe, non ad Aramcæli sepultum. Cum Canonicos, & Clerum ad Ecclesiasticas regulas coercere non posset, cessit Episcopatu, & officium prædicationis, quod per insignes quasque Italiæ vrbes laudabiliter exercuit, reassumpsit. Erat vir valdè venerabilis, grata caritatie, corpore procero, voce potenti, & sonora, aspectu deuoto, incessu graui, habitu pauper, & humilis, atramentarium, & thecam calamariam ex cingulo suspendens, vitiorum rigidissimus objurgator: quæ omnia octogenarium Episcopum, impigrè semper proximorum saluti consulentem, amabilem, & reuerendum præbebant vniuersis. Viterbiensibus in factiones diuisis prædicans, multa mala, & vltionem diuinam singillatim prænuuciauit, & rerum euentus verè prophetasse monstrauit.

Ioan-

^a An. 1502.
nu. 25. & an.
1503. n. 10.
Moritur
Ioan. Gua-
dalupe nfr
^a
^a An. 1505.
nu. 151

^b An. 1482.
nu. 81.
*Et Guliel-
mus Spron-
caia.*
^b An. 1490.
nu. 4.
Mazian. lib. 5.
c. 42.
Marc. lib. c. 40.
Mon. MSS.
proa. Corsicæ

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

^c Ioannes à Popula, Lusitanis *da Pousa*, de quo alias ^c diximus, reliqua in-
^{An. 1393. nu.} hunc locum referentes, vir pius, prudens, & sui instituti feruentissimus zela-
^{19 & 21.} tor, vnde septimùm prouinciæ Portugalliæ Obseruantes se illius regimini com-
^{10. à Popu-} miserunt. Nouem Comitij, aut Congregationibus generalibus interfuit, ad
^{la.} quas nudis ibat pedibus absque calceis, aut sandalijs. Sacras confessiones ex-
^{Marc. cit. l. 8.} cipiebat Ioannis II. Regis Portugalliæ, in aula tamen eo dumtaxat manebat
^{e. 44.} tempore, quo munus istud obibat. Dum apud Clarissas visitatoris exerceret
^d officium, noluit quidquam, neque ipsum cibum ab eis accipere, vt liberius ob-
^{Vbi sup. n. 19.} errantes posset corrigere. Vbi licebat, ad secessum cœnobij Insulæ S. Mariæ,
quod alias diximus, recedebat. Defunctus hoc anno iacet in claustro cœno-
bij Conceptionis de Matozinhos in Lusitania, prope ostium aulae capitularis,
vbi memini me sæpè legisse in marmore nigro incisam honorificam illius me-
moriæ.

LXXII.

Gaspar Vrbinas, ita cognominatus, quia in ea vrbe educatus, sed in pro-
^{Gaspar Vr-} pinquo pago S. Euphemie natus, hoc etiam anno decessit. Stirps ei opulenta
^{binas.} ex familia Dondia, & ab ipsa pueritia pietas tanta, vt in iuuenili ætate mundi
fugerit oblectamenta, & in religione in statu laicorum religiosam summo stu-
dio sectatus sit humilitatem. Orationis studio, & mira pœnitentia dignum se
^{Marian. cit.} exhibuit, cui Dominus curationum donum conferret, & potestatem vt languo-
^{l. 5. c. 21.} res omnes curaret. Quapropter vndique occurrebant populi, & in vijs seque-
^{Marc. cit. c. 31} bantur, vt vel fimbriæ, vel manus attactu sanarentur. Urbis Camerini domi-
^{Rodul. fol.} nus plaga insanabili, tibi æ longo tempore decumbens, audiens signa, & predi-
^{103.} gia, quæ patrabat, misit, qui accerferet. Venit, vlcus tetigit, repente sanauit.
In eadem Ciuitate Doctoris Petri Camertis, Medici celeberrimi vxor mammil-
lis grauiter dolebat, neque aliud iam supererat marito remedium, quam vt
Gasparem ex relato miraculo clariorem, rogaret, languenti mederetur. Ac-
cessit, conspexit, tetigit mamillas baculo, quas manu, licet octogenarius,
noluit, & cruce impressa malum pepulit, & dolorem.

LXXVIII.

Cecidit ipse in vltima senectæ, & ex casu rupta spatula intensos sentiebat
dolores. Domus tutelarem sanctum Bernardinum noctu inuocauit, & ad au-
^e ram se sensit pristinæ sanitati restitutum. Ad rei nouitatem obstupescens
^{An. 1497. n. 1.} religiosus, ædis præfectus Dominicus Leoneffanus, cuius gesta iam scripsimus,
^{& 1897.} præcepit vt repentinæ sospitatis authorem manifestaret. Non alium, dixit ille,
quam sanctum Bernardinum à se deuotè inuocatum. Aequum profecto erat,
vt qui alijs salutem impertiebat, sibi impetraret. Multa passus à dæmonibus
ludibria, & spectra horribilia, aliquando fera, aliquando fœda, semper victo-
^f riam reportabat. Tandem plenus meritis, & diebus obdormiuit in Domino
^{An. 1495. nu.} ad sanctum Bernardinum extra urbem, cum B. Donato, de quo diximus, se-
^{13.} pulsus sub aram Crucifixi. Vita, & miraculis claruisse, virumque fuisse miræ
puritatis, & sanctitatis asserunt Marianus Florentinus, & Marcus Vlyssippo-
nenfis.

LXXIX.

Venantius Nagnes à Fabriano ad S. Mariæ Nouæ in vrbe Neapolitana hoc
anno naturæ debitum persoluit. Socius fuit charissimus B. Iacobi Piceni, quod
^{Venantius} alias diximus, eius gesta notauit, & morti interfuit. Nunquam potuit ab eius
^{d' Fabriano} corpore diuelli, quare per annos ferme triginta eo in loco commoratus, custo-
^{Marc. cit. c. 26.} dem egit sacri cadaveris. Rex popululque Neapolitanus cum habuit in pretio,
^{Cumarel. l. 8.} & fratrem Abundantium vocabant, quia verè celestibus donis abundabat.
^{e. 52.} Languentes omnes ad se accedentes reliquijs tangebatur D. Iacobi, pijs verbis
consolabatur, & ijs, qui egeni erant, pharmaca, morbisque necessaria pro-
curabat. Multis proficiebat virtus reliquiarum, inuocatumque super eos no-
men Iesus, cui addictissimus erat Venantius. Obijt anno septuagesimo secun-
do suæ ætatis, postquam quinquaginta duos in religione sanctissime transigit.
Eius corpus venerati sunt populi, & vestes in reliquias discerpserunt.

LXXX.

Gerardus Florentinus laicus, siue conuersus, è manu sancti Bernardini Ordinis habitum suscepit, cuius fuit deinceps discipulus, & socius. Post eius mor-
tem

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

tem adhæsit B. Iacobo Piceno dum per ætatem, & vires licuit; sed tandem graui oppressus senectute ab eo missus est in prouinciam Marchiæ à laboribus cessaturus. Vitæ solitariæ, & religiosæ quietis cupidissimus omnium fugiebat consortium. Superioribus obsequentissimus, & erga proximos singulari feruentem charitate omnes diligebant. Ostiarij officium sustinuit annis viginti in cœnobio Muri eximia discretione, & pietate erga pauperes, eaque sensuum custodia, vt mulierem nullam in facie conspexerit, neque vllius secularis nomen sciuerit, nisi solius syndici, aut procuratoris cœnobij. Semel interrogatus, quot annis erat frater Minor? Respondit: neque vno quidem momento, Ad hæc hæsitans, qui interrogauerat, rogauit, vt quod dixerat, explicaret. Ita est, inquit Gerardus; septuaginta quinque elapsi sunt anni ex quo ego Minorum habitum suscepi, sed quanto tempore veri fratris partes egerim, ignoro. Aliàs Vicario prouinciæ percontanti, quot annis in ordine vixerit? vna dumtaxat nocte, respondit. Obscurum loquendi modum, dum non perciperet Vicarius, inquit; Quando in ipsa ferme regularis obseruantia infantia, tenellam plantulam supplantare cogitabant Patres Conuentuales, conuenientes in vnũ sanctus Bernardinus Senensis, & sanctissimi viri Ioannes Capistranensis, ac Iacobus Picenus, mutuis precibus à Deo subsidium petebant, descendentesque noctu in templum me vocauerunt, vt simul etiam cum ipsis orarem. Integram duximus noctem insomnem in oratione, & petitione Dei, inuicem conferentes de remedio tanti, quod imminabat, periculi, & colloquentes de rebus spiritualibus, quæ in Dei obsequium, & proximorum tendebant salutem. Sola itaque hac nocte me verum fratrem Minorem fuisse reputarim.

Gerardus
Florentinus
Marc. cit. c. 27
Cim. cit. c. 53.

LXXXII.

Annos triginta vehementes passus dolores podagræ, & iliacos, in hymnis, & canticis spiritualibus poenas suas Deo exponebat, quando acrius affligebant. Vitæ finem sibi à Deo reuelatum fratribus prænuñciauit, vnde factum est, vt cum vltima decumberet infirmitate, populus vndique ex vicinis pagis, & oppidis concurrerent, antequam moreretur visuri. Vbi propius accedebant, genuflexi procedebant ad eius cubiculum, tanquam sanctum veneraturi; quod ille impatienter ferebat, indignum se dicens, cui tales deferrentur honores. Duo cæci lumen, alijque infirmi sanitatem illius meritis tunc receperunt. Vocatis fratribus è lectulo profiliens, genuflexus humiliato capite, ab omnibus veniam petijt errorum. Die sequenti Iulij 15. sub horam nonæ, quam prædixit, sacrosanctis munitus Sacramentis, hoc anno piè decessit ætatis suæ centesimo quinto, à suscepta veste Minorum septuagesimo sexto.

Stanislaus Slappus Polonus, Vicarius Obseruantum prouinciæ Poloniæ electus anno 1502. vir prudens, & doctus in religionis munijs, & rebus grauioribus, valdè expertus, & propterea sæpè missus, vt de eisdem ageret cum viris nobilibus, cum Principibus, cum Episcopis, cum generalibus Ministris, & in comitijs Ordinis, vnde non semel venit in Italiam. Regularis obseruantia feruidus zelator, eandem in cunctis actibus præ se ferebat, & alijs persuadebat. Duobus annis varijs morbis vehementer afflictatus, hoc anno pridie Kalend. Aprilis piè decessit Bidgostia, prope altare præcipuum sepultus.

Stanislaus
Slappus
Cimar. lib. 7.
c. 52.
Chron. Miss.
prou. Polon.

LXXXIII.

Hieronymus, nobilis adolescens, ætatis anno decimo sexto, suscepto habitu tertij instituti S. Francisci, cacumen ascendit altissimi montis prope Anconam, vbi vitam egit eremiticam annis viginti quatuor, varijs modis abstinentiæ, & poenitentia corpus suum affligens, consortium fugiens hominum, totus coelestibus meditationibus intentus. Illic defunctus, cœpit clarere miraculis, quæ Anconitanos commouerunt, vt vniuerso populo obuiam procedente in urbem duceretur, & in Ecclesia cathedrali sepeliretur, vbi magna colitur veneratione.

Hieronym.
Anconit.
Marc. cit. l. 8.
cap. 26.

LXXXIV.

Hortana, & Castellana Ecclesijs vnitis, Pontifici Romano immediatè subiectis, præfectus est hoc anno die 18. Maij Franciscus de Francischinis Poenitentarius Vaticanus, & Iulio Pontifici à sacris confessionibus, per obitum Ioanni Brochardi. Interfuit Concilio Lateranensi sub Iulio, eiusque partes constans

Fr. Franc.
Episc. Hortan.
tan.

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

ter iuuit contra Pisanos Nouatores. Illas rexit Ecclesias vsque ad annum 1525^a Ecclesiæ Callienſi ſub Archiepiſcopo Vrbinatæ Antonius de Caſtrianis Sentinas, ſiue è Saxo ferrato, Philoſophus, & Theologus inſignis, Franciſci Cardinalis Alidoſij, aulæ præfectus, Franciſci Roborei, conſanguinei Iulij Pontificis Præceptor, Senogalliæ Gubernator, per obitum Bernardini de Leis die 30. Ianuarij præpoſitus eſt, inde anno ſequenti ad Episcopatum Ferretranum, ſiue Leopoltanum in eadem prouincia translatus. Ad Archiepiſcopatum Colofenſem, ſiue Rhodium promotus eſt Leonardus de Baleſtrinis, die 7. Septembr. Lucas Capellus ex Procuratore generali Ordinis (quod munus ſubiuit anno 1500.) hoc anno inſtitutus eſt Miniſter prouinciæ Tuſciæ, mox Nuncius Apoſtolicus, & Commiſſarius amandatus eſt à Iulio Pontifice in Luſitaniam, vnde reſſus obiit ſenis ætatis anno ſeptuageſimo octauo.

Leonard.
Arc. Colof.
(en.
Lucas Ca-
pellus Nun-
cius Apoſto-
licus.

Con. Ateſti-
nus.
Göz. in prou.
S. Anton. con.
34.

Con. Corati

Idem in prou.
ſancti Nicolai
con. 27.

Aliquantulum diſtat à muris Ateſtini oppidi in Marchia Taruiſina, à Pata- LXXXVI.
uio XV. M. P. diſtantis, cœnobium ſanctæ Mariæ de Conſolatione, quod hoc anno cœperant Obſeruantes ædificare, habita facultate Iulij Pontificis, & collectis eleemoſynis diuerſorum fidelium, accepto etiam ſubſidio ab ipſa Communitate Ateſtinorum. Prope Coratum Apuliæ oppidum obſervantum cœnobium inde ſumpſit exordium, quod graſſante ſæua contagione reuelatum ſit Quirico Frambotto, ſimplici viro Coratino, ſi liberari vellent à ſæuiente lue oppidani, conſtruerent Eccleſiam D. Cataldo ſacram, in loco ſibi deſignando. Vt tantum malum propellerent Coratini, ſtatim manus operi admouerunt, templumque perfectum Obſervantibus tradiderunt, vt contiguum conſtruerent habitaculum.

Con. Iſerniæ.
Idem in prou.
S. Angeli con.
19.
Ciarlanti de
rebus Samni-
t. m. libro 5.
cap. 3.

Con. Cana-
ris.
Idem in prou.
Corſicæ. con.
21.

Am. 1520. n. 71
Conceditur
licentia
transferen-
di cœnobij
Conymbrig.

Con. Albur-
querquij.

Gonzag in
in prou. S. Ga-
briel. con. 5.
Lib. 111. fol.
265.

In pulcherrimi collis cliuo prope ciuitatem Iſernienſem in Samnitibus ciues LXXXVII
Eccleſiam vetuſtam S. Catharinæ, quæ ad quosdam Confratres ſpectabat, data eis altera meliori, reſtaurarunt, & ampliarent ſub nomine S. Mariæ de Gratijs, dederuntque fratribus Obſervantibus, adiecto inſuper cœnobio ſatis commo-
modo, in quo primùm ſtudium vigeat Philoſophiæ, nunc eſt valetudinarium. Iacent hic Bernardinus à Riua nigro, humilitate, charitate, aſſidua oratione, commendabilis; & Angelus Storrens vir nobilis, Caſtri petroſi dominus, tertij ordinis S. Franciſci, cui pridie ante obitum S. Franciſcus apparuit, eique remiſſa fuiſſe peccata reuelauit, ob eximiam, quam erga Chriſti pauperes exercebat charitatem. Prope Canariæ oppidum in Inſula Corſicæ communi ære ædificatum eſt cœnobium pro octo fratribus ſub inuocatione S. Franciſci.

Dixi aliàs & vetuſtum conuentum Conymbricenſem, ruinis propter adlaben- LXXXVIII
tis fluuij Mondæ iniurias, obnoxium, aliò fuiſſe translatum. Eſt verò poſt annum 1600. fratres ſedem mutarint, ea tamen fuit cœnobij hoc anno calamitoſa conditio, vt Emanuel Luſitanæ Rex à Iulio Pontifice petierit facultatem, vt ad commodiorem locum poſſet transferri, quam etiam impetrauit pro cœnobio Prædicatorum. Cum inter mentis noſtræ, 16. Kal. Aprilis.

Religioſiſſimis Patribus prouinciæ S. Gabrielis ſolitudinem, & ſæculi fugam LXXXIX.
amantibus, hoc anno Alburquerquij frequenſis nobiliſque oppidi diœceſis Pacenſis populus cœnobium conſtruxiſſe III. M. P. ſemotum ſcribit Gonzaga; b ſed in regeſto Pontificio inuenio anno ſequenti datam à Iulio II. facultatem. Ioanni Borrage, eo oppido oriundo, vt fratribus Cuſtodie S. Euangelij ſuis ſumptibus illud ædificaret ſub inuocatione Matris Dei. Aedificaffe puto in diſtrictu illius oppidi; ſed cum doleret populum longè abeſſe fratres, aliud, deſuncto forte Ioanne, eis ædificarunt ad M. D. P. ſub B. Mariæ Virginis inuocatione. Locus eſt amœniſſimus, pulcherrimis hortis, irriguis aquis, quænea ſylua gratiſſimus, à ſæcularium moleſtijs alienus. Multi hic floruerunt viri pietate illuſtres, præſertim Ioannes à Bouadilla, Anaſtaſius, & Didacus de Monte, Franciſcus Moneus, quorum eſt celebris inter fratres memoria. Anno 1530. graſſante in Alburquerquios graui lue, quidam huius cœnobij alumnus, dum oraret, vt Deus nam auerteret, vidit Angelos in ſubiectum populum ignitas ſagittas immitcentes. Sed dum inſtantius profuſiſque lachrymis oraret, exau-
ditum

ANNO CHRISTI 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IULII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

ditum se sensit, statimque lues est profligata.

- XC. Conuentum S. Mariæ de Iesu M.P. ab oppido Saluæterræ ad Ferianum Ducem spectante Petrus Melgarius Roma regressus, obtentaque Iulij facultate, fabricauit, ad hoc conferentibus suas facultates Ferdinando Gomeſio de Solis, & Beatrice Emanuele consorte. Ea quidem regio calidissima est, sed Conuentus saluberrima gaudet aeris temperie, duobusque solitarijs facellis, in quibus statutis temporibus, alternisque vicibus fratres ieiunijs, vigilijs, & orationibus incumbunt. Hic vixerunt Damianus Valentinus sacerdos, & Alexander Italus laicus, quorum vterque pro Christi fide occubuit, vti suo tempore dicemus. Iacet hic Michael Cordubensis, vir religiosissimus, cui hæc prouincia magnam sui incrementi partem debet. Con saluæ-
terra.
Indid. con. 6.
An. 1511.
- XCI. In India Orientali duo sub hunc annum erecti sunt conuentus, vnus in commodissimo portu insulæ Neguapanti, ab ipsis incolis ad Christi fidem conuersis; alius apud Canonorum urbem, iussu, & ære Regis Emanuelis, qui post deuictam urbem, munitionem, qua deuictos in officio contineret, construxit, & cœnobium S. Antonio sacrum adiungi curauit, in quo Philosophiæ studium institutum est. Patres Neguapantani in Vaccatum insula, quæ admeridiem vergit, duas extruxerunt Ecclesias, quas Christianitates appellant, in quibus parochorum, & Catechistarum munia exercent, ad fidem conuersos baptizantes, sacramenta ministrantes; Euangelium prædicantes, & reliqua peragentes, quæ ad neophytorum spectant magistros. Con. Neguapanti.
Idem in prou. S. Thomæ con. 7. & 2.
Con. Canonorum.
Christianitates seu parochie Vaccatum.
- XCII. Concessit hoc anno Pontifex, vt pro fratribus minoribus ædificaretur cœnobium sub inuocatione S. Mariæ Virginis, & omnium sanctorum in insula Aræ sanctorum Hiberniæ, circuitus viginti quatuor milliarius, in qua mira vigeat rei ecclesiasticæ negligentia, & Christianæ doctrinæ ignorantia. Et quia in dicta insula, neque vinum, neque oleum, neque ceruisia, neque sicera inueniebantur, indultum est fratribus vaccas habere vsque ad numerum quadraginta, quarum lacticinij vesci liceret. Quid verò actum sit circa hæc, non comperio; nullum enim occurrit constructi in hac insula cœnobij vestigium. Ioannes Herck Guardianus, & fratres conuentus Diesten, Leodien. diœcesis, prouinciæ Germaniæ inferioris, qui erant Congregationis, seu reformationis Collectaneorum, sponte isto anno dimisso hoc nomine, se vniuerunt familiæ Obseruantum, vt obedirent litteris Apostolicis datis, & à nobis superius hoc anno relatis. Con. Aræ-sanctorum.
Ex reg. lib. 98. fol. 273.
Con. Diesten.
Sup. n. 8.
- XCIII. Plerique viri, & mulieres in vrbe Interamnensi varias reliquerunt domos, & bona insuper mobilia, ac immobilia pro vsu, habitatione, & victu sororum tertij Ordinis, quarum pleræque in ea viuunt ciuitate. Sed cum multæ ex his essent coniugatae, paucaeque viuerent in collegio, aut communitate, Pontifex ad harum preces statuit, vt collectis his bonis, venditisque domibus, vna stabiliretur pro Clarissis, ad quas liceret Tertiarijs transire, sub inuocatione S. Mariæ de Virginibus, regenda per fratres Obseruantiae prouinciæ S. Francisci. Quid actum sit, non reperio, apud Gonzagam enim lego vnum dumtaxat illius urbis monasterium sub titulo sancti Proculi anno 1518. fundatum. Mon. Interamnensis.
Ex lib. 87. fol. 74.
Gonz. in prou. S. Francisci. con. 13.
- XCIV. Quædam piæ feminae Mencia de sancta Maria, Leonora de Angelis, & Constantia à S. Francisco reclusæ in Ecclesia S. Michaelis Hispalensi, impetrarunt hoc anno facultatem ædificandi monasterium ordinis S. Claræ de Obseruantia in oppido Vtrera diœcesis Hispalensis, in domibus, & Ecclesia antiqua, sibi propter eandem exemplarem vitam per quendam Rodericum Aluari Chamorro, dum viueret, donatis. *Votis fidelium personarum*; 5. Kal. Ianuarij. Nescio an hoc sit illud monasterium, quod Gonzaga recenset ædificasse postea Ioannem Pontium Legionensem, siue de Leon, Comitem Arcuensem an. 1512. sub titulo S. Mariæ de Gratia, & tradidisse quibusdam foeminis inhabitandum; quæ cum post triennium habitum S. Claræ, & regulam sub regimine fratrum Minorum subire nollent, anno 1515. Clarissas introduxit, cõstituta eis sufficienti alimonia. Creuit monialium numerus ad septuagesimum. Mon. Vtrera.
Gonz. in prou. Ratica. mon. 7.

ANNO CHRISTE 1506. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 13. & 14.
IVLII II. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 299.

Mon. Tal. ac.
Ex reg. 179.
fol. 297.

Mon. Tropienſe.
Mon. Vratſlavienſe.

Occurrit memoria monaſterij vetuſtiſſimi, & per triginta annos Abatiſſa, & ſororibus carentis S. Ioannis de Varri, oppidi Talliacotij Marſicanæ dioceſis, & propterea hoc anno, à Pontifice vniti conuentui S. Franciſci oppidi prædicti. Tropienſis prope ripas maris; cuius Abbatiffa petebat, dum viueret, in regimine conſeruari. Vratſlavienſis, cui confirmatum eſt ius patronatus Eccleſiæ Parochialis ſs. Stanislai, & Vvenceslai oppidi, ſiue vrbiſ Surdenitzen ſibi per Henricum Sleſiæ Ducem collatum. Londonienſis S. Agatæ, quod vt ingredi poſſet Elizabeth vidua relictæ Ioannis, Ducis Norfolciæ, Pontifex indulſit.

XCV.

Mon. Londonienſe.
Ex lib. 103. fol. 212.

Domus Cordubæ frat. 3. Ord.

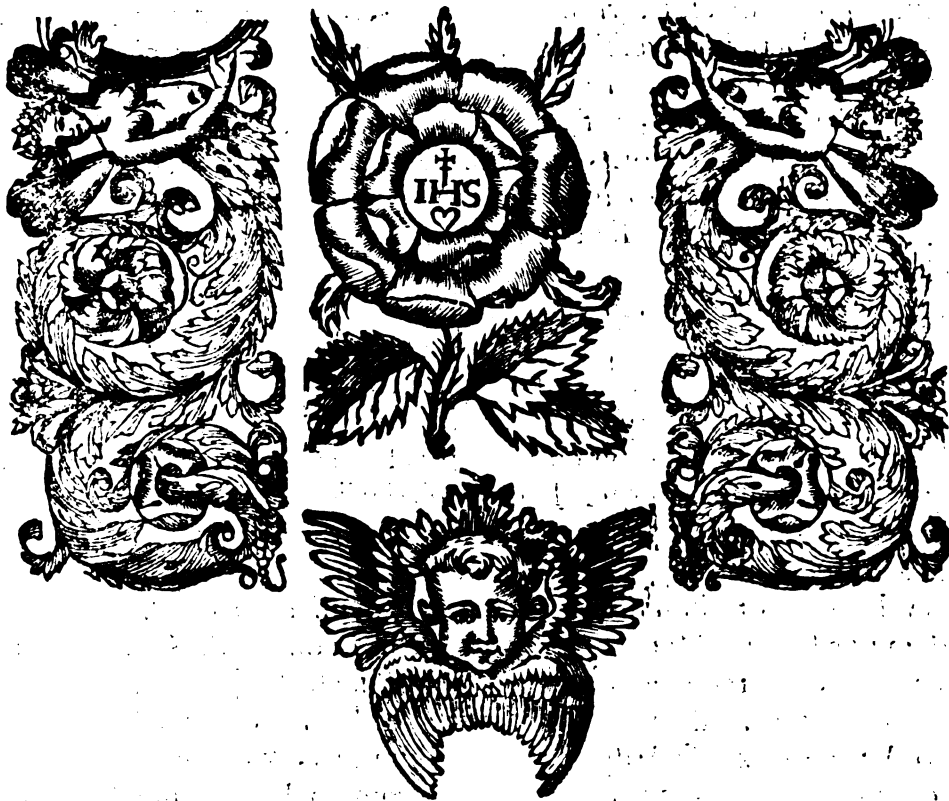
Domus de Meillis ſororum 3. Ord.

Domus Bonnæ earundem.

Con. de Corbus.

Domus B. Mariæ matris Dei extra muros Cordubæſes fratrum tertij Ordinis, cuius viſitator perpetuus deputatur Sanciſſimus Miniſter prouinciæ Caſtellæ Ordinis Minorum. Domus de Meillis Curien. dioceſis ſororum tertij Ordinis penitentium ſibi quædam bona iniuſtè ablata reſtitui. Domus, ſeu recluſorij S. Iſidori prope oppidum Bonnæ, in quo dum pauculæ viuerent ſorores, ſcripſit Pontifex ad Hermannum Archiepiſcopum Colonienſem, vt traderetur fratribus Eremitis S. Auguſtini de obſeruantia. An ita factum, nescio, non enim in reſenſu alphabetico ſuorum cœnobiorum inuenio huius mentionem apud Thomam Herreram eiſdem inſtituti virum doctum, noſtrum amicum. Et conuentus Minorum de Corbus Miſnensis dioceſis occaſione inſtitutæ illic cuiuſdam Confraternitatis.

XCVI.

ARGV.

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

ARGVMENTVM.

Ferdinandus Rex Hispaniarum moderator in Hispaniolam, Indiarum Occidentalium insulam precipuam, mittit Minoritas. Franciscus Ximenius Archiep. Toletanus officij Mozarabum ritus restituit. Eum Pontifex Cardinalem & supremum Hispania Inquisitorem instituit. S. Franciscus Paulanus moritur, & quo iure sibi eum vendicant Minorita, declaratur. Ex humanis abeunt viri p̄j, & praeclarissima femina Maria Toletana. Obseruantes Cismontani celebrant comitia generalia. Fr. Ioannes olim Episcopus Vardiensis grauiissima fungitur legatione ad Caesarem, & Hungaria ac Polonia Reges. Protectoris auctoritatem in ordinem Pontifex declarat. Creantur Episcopi. Aedificantur coenobia.

FERDINANDVS Aragonius Rex Castellæ, & Legionis, imperio pro Ioanna filia, mentis impote, suscepto, hoc anno è Regno Neapolitano in Hispaniam reuersus, multa prudenter pro Indicarum rerum foeliciiori progressu sancitis legibus constituit. Pro cultus verò Christiani incremento misit in Hispaniolæ insulam, primam omnium, quæ in Hispanorum potestatem deuenit, Fr. Antonium Ioachimum, & sodalem alterum Franciscanos, adiunctis seruulo in sacrorum obsequium, sacris vasis, vestibus, cera, rebusque

omnibus ad sacra ministerianecessarijs, & consodalium monasterio peropportunis.

Hem. dec. 1.
l. 7. c. 2.

Ferd. Rex
reassumit
Hispania
regimen.

Binos mit.
tis in Hi.
spaniolam
Minoritas.

Gom. de
gestis Ximen.
l. 2.
Eugen. de
Robles in vi.
ta Ximen. c.
19. & seqq.

Officij Mi.
starabici
origo.

Roder. Tolet.
tan. hist. Van
dalor. c. 12.

Franciscus Ximenius Archiepiscopus Toletanus Mozarabum sacris instituendis hoc anno initium dedit. Cum enim in sui templi Toletani vetusta bibliotheca singulos libros diligenter excuteret, de omnibusque certior fieri vellet, ut si quando vsus exposceret, haud eorum codicum inopia laboraret, fortè ad quædam vetusta volumina in membranis Gotthicis characteribus scripta peruenit. Ut verò exactius dignoscatur, quid in hac re Ximenius præstiterit, de istorum sacrorum, & officij Mozarabum origine, quædam sunt præmittenda. Gens Visigothica, (Occidentales scilicet Gothi) cum Hispaniam vniversam occupasset, & Ariana impietate esset infecta, tantam catholicis Ecclesijs perturbationem inuexit, ut cultus Diuini in varios ritus, ceremoniasque diuisæ fuerint: & neque inter Orthodoxos quidem ipsos, vna vel sacrificandi, vel horarias preces (quæ canonicæ dicuntur) psallendi consuetudo esset. Sed postquam vniuersa Gotthorum gens Leandri, & Fulgentij studio, post annum centesimum circiter quadragesimum, ex quo in Hispaniam venerat, antiqua impietate abdicata, orthodoxam fidem vnâ cum suo Rege Recaredo cupidissimè accepisset: pace Ecclesijs restituta, de sacris communi consilio constituendis agitari cæptum est: idque potissimum in vrbe regia. Sic enim Toletum post aduentum Gotthorum, qui sedem regni illuc transfulerunt, cognominabant, cum antea (ut Rodericus Toletanus Pontif. rerum Gotthicarum diligens scriptor tradit) à Vandalis, & Selingis Germaniæ gentibus, qui vnâ in Hispaniam commigrarunt, Hispalis vrbs regia, & vocata, & habita fuerit.

Annal. Minor. Tom: VIII.

R 2

Tole-

ANNO CHRISTI 1157. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

P. cont. 4. Ta.
let. cap. 2.

Toleti igitur conuentu Episcoporum in dicto (quod Concilium quartum Toleranum fuisse ferunt) Patrum decreto ^p sanctum est, vt in vniuersis Hispaniæ Ecclesijs preces priuatę, missarum oblationes, & omnes publicę psalmodię, vnico & eodem exemplo à sacerdotibus celebrarentur. Cura hunc ordinem, instituendi Isidoro Pontifici Hispalensi, summa tunc sanctimonia, & doctrina claro, demandata fuit: quanquam in hoc authores variant: nonnulli enim Leandrum Hispalensis Ecclesię antiquiorem Antistitem ei muneri præfectum asserunt, cui Isidorus comes datus fuerit. Sed illud constat, ab Isidoro eum ritum *Isidorianum* officium fuisse nuncupatum. Perseuerauit in Hispanis Ecclesijs hæc sacrorum religio, quandiu res Gotthorum in ea floruerunt: hoc est certum viginti circiter annos, vsque ad miserandam illam calamitatem, cum per Mauros, Arabesque vniuersa penè regio cæde incendijsque vastata, fuis, fugatisque Hispanorum copijs in barbarorum ditionem peruenit.

Cum autem in publica clade, vrbs quoque ipsa regia in hostium potestatem, IV. idque ea conditione venisset, vt oppidanis liceret Christiano ritu, legibus, moribusque in ea viuere: quamuis pleraque ciuium multitudo spontaneum exiliũ Arabicę prætulerit seruituti, nonnulli tamen, quibus patrij, domesticique lares cariores libertate fuerunt, conditione accepta, sub Arabum, & Maurorum imperio sacris suis retentis in vrbe manserunt. Ergo eiusmodi homines, quod Arabibus permisti viuerent, *Missarabes* appellati sunt, & illorum Ecclesiasticus ritus, officium *Missarabum*. Quæ vox cum temporis diuturnitate, tum barbarorum linguę, est corrupta, & in *Mozarabum* degenerauit, qua nunc vulgus vitur. Igitur ijs, qui sic inter Arabes Toleti manserunt, sex Ecclesię, in quibus rem diuinam facerent, à Mauris permittę sunt, duorum Marci, Lucę, Sebastiani, Torquati, Eulalię, & Iustę numinibus dedicatę: in quibus ritum Isidorianum, qui incolumi, florentique Ciuitate in templis omnibus canebatur; captiua etiam quadringentos fermè annos conseruauerunt, quod *Toletanum* officium appellabatur.

At verò vrbe illa diuina tandem benignitate, Alfonsique Regis, Ferdinandi V. Magni filij auspicijs recuperata, cum de sacris in ea instaurandis, restituendisque ageretur, Rex Richardi Mafsilienfis Abbatis suasu, & Constantiæ Reginæ vxoris assidua instigatione ritum sacrorum, à Diuõ Gregorio olim institutum, Toletano prætulit, quamuis populis clamantibus vsum suorum sacrorum tot sæculis inter medios barbaros conseruatum, per summam iniuriam aboleri. Quæ verò de singulari militum certamine, altero pro Gotthicis sacris, altero pro Gregorianis dimicantium, deque pyra in medio Toleti foro incensa dicuntur, in quam sacri vtriusque officij codices coniecti sunt, apud alios authores, qui de ea re scripserunt, explicatijs, & vberius legi poterunt. Sed tamen vt Rex animos barbarum leniret, adhuc sacra sua auferri frementium, cum in vrbe nuper recuperata inter varias basilicarum, fanorum, ædiumque sacrarum dedicationes, parociales in primis (quas vulgo *Parrochiales* vocant) Ecclesię regionatim constituerentur, ad quas populus rei diuinę causâ conueniret, siueque limites per vicos, domosque singulis definirentur, solis illis sex Ecclesijs, in quibus Isidorianus ritus, vel inter hostes per tot annos durauerat, fines nulli præscripti sunt; sed sui cuique Mozarabes, illorumque posterij, vbi illos intra extræue urbem in agro Toletano morari contingeret, immunitatibus, & priuilegijs non vulgaribus pro parrochianis, & tribulibus assignati fuerunt.

Quandiu ergo illi Mozarabes, illorumque posterij floruerunt, suam quisque VI. Ecclesiã, sacraque gentilia frequentarunt. Sed paulatim familijs deficientibus, ritus etiam ille deficere, & Gregorianum sensim in sex illas Ecclesias introduci cœpit. Tandem ergo factum est, vt non nisi paucis quibusdam stasis, festisque diebus, eo ritu in illis sacrificaretur. Litterarum verò Gotthicarum characteres Latijis nostris non multum sunt ab similes: nonnulli enim eadem sunt forma, alij verò dissimili: quos per Gudillam quendam Episcopum vnâ cum fidei nostrę rudimentis, genti Gotthorum traditos ferunt: qui primum Gotthi-

Cepit inter-
rire-

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

Gotthici, deinde Toletani; postremo Mozarabum appellati sunt. Ferunt etiam veteris, ac noui testamenti libros in vulgarem Gotthorum linguam per hunc Gudillam translatos fuisse.

VII.

Igitur cum ad ea volumina Ximenius venisset, de re tota (vt supra narratum est) edoctus, indignum esse, & graue iudicauit, sanctissimas priscorum Hispanorum ceremonias à viris præclaris institutas, & miraculorum testimonijs comprobatas, in tantam desuetudinem venisse, vt iam interitura esse viderentur. Coepit rem altius considerare: & vt erat priscarum ceremoniarum studiosissimus, Mozarabum ritus instaurandi curam suscepit, adhibitisque viris quotquot extabant eius rei peritis, primum libros omnes, quibus sacra illa continerentur, Gotthicis characteribus conscriptos, in vulgaris litteraturæ formam redigendos, impressorijque formis excudendos curauit. Quibus non sine magna, impensa in exempla innumera typis Melchioris Giorrizij Genuensis impressoris vulgatis, ad extremam templi partem Occidentem versus in ædícula, quæ *Corporis Christi* dicebatur, sacellum eleganti forma ædificauit, in quo tredecim Sacerdotum Collegium adiunctis tribus ministris instituit, quos Mozarabes sodales appellauit, opusque sub annum 1512. absoluit.

Illud Ximenius restituit.

VIII.

Hoc Collegium idoneis prouentibus annuis instructum sub Capituli Toletani patrocínio constituit. Ipsis porro sacerdotibus perpetuam horum sacrorum curationem demandauit: vt eo ritu singulis diebus sacrificare, horariasque preces concinere solemne esset. Ad quos, & sex Mozarabum Ecclesiarum sacerdotia pertinere voluit: quæ quoties vacua esse contingeret, ipsi optare possent sacerdotes, quibus illa Archiepiscopus conferret: aliasque leges addidit, quas non est operæ pretium referre. Sic ergo sacra illa per Ximenium restituta, & ab interitu vindicata sunt: in cuius restitutionis memoriam cœnotaphium reparatori in medio sacello honorificè erectum cernitur, impendente desuper cocineo galero, Cardinalitij honoris insigni. De hac collegij authoritate, ritibus, & varietate officij, videri poterunt Robles citatus, Ioannes Marieta, & Franciscus Pisanus, & Alfonso Villegas, & alij.

*Marieta de SS. Hispan. lib. 5. cap. 96.
Pisa. de histor. Toleti. lib. 3. cap. 22.
Villeg. 3. par. de vitis Sanctorum. vita 206. Gignac. l. 4.*

IX.

Pauci nunc huiusmodi sacrorum codices ea regione supersunt, ab omnibus etenim doctis, & pijs hominibus, quibus huius officij aderat notitia, tam Missale, quam Breuiarium certatim expetebatur, ipseque adeo Paulus III. Pontifex Max. missis Toletum Legatis ab ea Ecclesia officium hoc petierit: & Gotthicæ pietatis monumentum in Bibliotheca Vaticana asseruari iusserit. Opus profecto vtrumque, siue sacrarum precationum grauitatem, siue hymnorum elegantiam, siue rerum gestarum per antiquos Patres, & Martyres, non vulgares historias quispiam consideret, magno in pretio, & veneratione habendum.

X.

Præter hoc, viros quosque doctos, atque inter hos Astunigam, Nebrixensem, Pintianum, Coronellum, reliquosque sacrorum Bibliorum curatores ad se Toletum aduocauit. Volebat enim quoties sibi per otium facultas daretur, eorum studijs interesse, & sacrarum rerum difficultatibus enucleandis totum id temporis, quod à negotijs succidere liceret, impendere. Porro cum crebrò ad illum tam Hebræa, quam Græca exemplaria ex diuersis locis per conductos ministros, non sine magna impensa mitterentur, gaudebat viros earum linguarum peritos apud se habere, qui de certa librorum æstimatione, & fide edocerent. Volebat etiam in re tam graui, quæ propter illius temporis ignorantiam, apud plerosque malè audiuerat, sua præsentia, & authoritate honestare, & à calumniantium criminationibus asserere.

XI.

Hæ curæ animum magis liberum, quam Ximenij potuit esse, requirebant. Tota enim rerum Hispanicarum, Regnique curandi moles ab eius humeris mortuo Philippo Rege, vt diximus, pendebat. Reginæ Ioannæ, sibi parum compotis, assidua cura, ciuiliū motuum ingens periculum, regulorum discordiæ, antiquæ quarundam vrbiū resuscitatæ simultates, priuata etiam in diocesi sua sacerdotiorum negotia, ita animum distrahebant, vt neque litterarum solatijs, neque gratissimo doctorum virorum consortio mentem recrea-

Graues Ximenij curæ.

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IVLII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

creareliceret. Id super omnia magnanimum virum afflixit, quod Petro Cordubæ, iuuenum regionum Præfecto, in Africa acciderat. Nam cum eius opera Portus magnus, qui Maurorum lingua, *Mersalcabir* dicitur, Carthagini nouæ in Hispania oppositus, in Christianorum potestatem venisset, eumque præsidio militari tueretur, aliquid egregium parrandi cupidine incensus, in interiorem Africam, cum tribus peditum millibus, aliquotque item cataphractis equitibus penetrauit. Sed inauspicato prælio cum Mauris dimicans penè omnes, hostium innumera multitudine vndique confluente, sunt perempti. Quod magis ac magis Ximenij animum confirmauit ad expeditionem Africanam, quam iam diu secum meditabatur, suscipiendam.

Creatur Cardinalis.

Dum his curis Ximenius distringitur, Ferdinandus Rex Aragonius, Ioannæ Reginæ genitor, compositis cum Ludouico Gallorum Rege de Regno Neapolitano disceptationibus, in Hispaniam venit, Regnum pro filia moderaturus, secumque duxit insignia Cardinalitæ dignitatis, à Iulio Pontifice dum Neapoli in Hispaniam profisceretur, pro Ximenio obtentæ; quod amoris in eum haud vulgaris magnum fuit inditium. Voluit porro Rex, vt primo quoque tempore magno apparatu, & celebritate Ximenius hoc honore potiretur, & purpureo insigniretur galero. Itaque ad Mahamudi oppidum omnes ferme Proceres cum Rege conuenerunt, & Ioanne Ruffo Nuncio Apostolico sacra procurante, purpura Ximenius decoratur, lectis publicè his litteris à Iulio per ipsum Regem transmissis.

XII.

Venerabili fratri nostro Francisco S. R. E. Presbytero Cardinali.

Dilecte fili, salutem, & Apostolicam benedictionem. Inducti præclaris meritis, & virtutibus tuis, contemplatione etiam charissimi in Christo filij nostri Aragonum, & Siciliæ Regis Catholici, qui hoc à nobis per litteras, & Oratores instantissimè petijt, hodie in Consistorio nostro secreto, S. R. E. Cardinalium consortio, & Collegio te aggregauimus, sperantes quòd eidem S. R. E. cuius iam honorabile membrum es, utilis eris, & honorificus, illiusque auctoritatem pro viribus conseruabis, & augebis. Datis Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die 17. Maij 1507. Pontificatus nostri anno 4.

XIII.

Et Inquisitor generalis.

Huic dignitati alteram fermè æqualem Ximenio conferri curauit Ferdinandus, vt scilicet causis Religionis examinandis supremi Iudicis partes sustineret (Inquisitorem vocant generalem) quod munus Didacus Deza Episcopus Hispalensis, propter ingentes motus Cordubæ exortos, paulò antea abdicauerat. Cum enim Petrus Corduba, Plegij Marchio causam quorundam hominum, de violata religione accusatorum, non sine magno tumultu protegeret, & Ferdinandus Rex multum referre iudicauerit, virum aliquem, qui auctoritate, prudentia, & vitæ integritate polleret, ad tribunal grauissimum moderandum assumi; nemo autem occurreret, qui omnibus numeris absolutior esset, & aptior ad tantum munus dignissimè exequendum, quàm Ximenius; Idcirco simul cum Cardinalitio honore huius Magistratus moderationem ad eum deferri à Pont. Max. postulauit. Hæc simul atque impetrata sunt, illico Ferdinandus cum per hanc epistolam de vtraque re certiore fecit.

XIV.

Ferdinandus Rex Reuerendissimo Domino Patri Cardinali Hispaniarum, Archiepiscopo Toletano. S.

Cum tuam ingentem virtutem, cum insigni pietate coniunctam experimento exploratam habeam, & quanto in pretio, & honore habendus sis cognoscam, teque ipsum, quanto ampliorem dignitatem obtinueris, tanto maiori, tum religioni, tum publicæ tranquillitati non modò istorum regnorum, sed & aliorum præsidio futurum esse, mihi persuadeam, simul etiam, dum quantum tibi debeam frequenter memini; dedi operam, vt me id supplicante, à Beatissimo Patre nostro in S. R. E. Cardinalium numerum hesterno senatu cooptare-

XV.

ris,

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

ris. Id tu obsecro beneficium suscipe eo amore, qualis in me ad impetrandum fuit. Ad hæc cum Archiepiscopus Hispalensis se se Inquisitoris generalis præfectura, quam in Castellæ regnis exercebat, per litteras ad me datas abdica- uerit, curavi etiam ut Pont. Max. ad sanctum hoc munus moderandum Reue- rendissimam Paternitatem tuam designaret. Porro duo sunt, quæ mihi à te in præsentia petuntur; vnum, ut pietati, & religioni consulas, optimis quibusque viris, qui omnibus affectibus potissimum sint liberi, ad tanti muneris partes assumptis; alterum, ut omni ratione, & diligentia, ne quid Archiepiscopi Hispalensis authoritati detrahatur, caueas. De quo etiam si te admoneri super- uacaneum esse videam, mihi tamen de eius dignitate sollicito, ut ita faciam mens suadet. Vtriusque rei testimonia ad te ut propediem mittantur, curabo. Hactenus ad te non scripsi, quoniam à remis ad velum (ut aiunt) in procinctu semper fui: at Deo, ut spero iuuante, ultimo instantis S. Spiritus celebritatis die, vela faciam: nam me huc usque cupientem, maxima negotia retardaue- runt. Vale, manu propria, Neapoli Kalend. Iun. anno 1507.

XVI. Ximenius statim ut huic grauissimo præfectus est muneri, tabulas publicas, quarum exemplum in Complutensibus scrinijs habetur, per vniuersas Hispaniæ Ecclesias dedit, quibus id potissimum agebatur, quo pacto recens ad fidem cõ- uersi, liberique eorum, & familia vniuersa in religionis rebus sese gererent, & qualiter sacris deberent interesse: & quibus item rudimentis, & exordijs pau- latim ad Christianam fidem instruerentur. Rursus, à quibus rebus cauendum esset, ut pote Iudæis, & Mahometicis ceremonijs, maleficis ritibus, & ma- gicis incantationibus, cæterisque omnibus superstitionis actibus, qui à dæmo- nibus sunt inducti. Nam de blasphemijs, & nefarijs vocibus, quibus homines impij diuos omnes, imo & Deum ipsum impetunt, quoniam legibus regijs se- uerè vindicatur, id vnum additum fuit in his tabulis, suam quoque illos exper- turos indignationem. Hæc verò comminatio mirum est quantum momenti apud Hispanos semper habuerit.

XVII. Hoc anno S. Franciscus Paulanus mortalitatis exitus spolio in cœlum con- scendit, de quo nostrarum rerum scriptores agendum esse iudicarunt, inde suum statuentes, quod religiosæ vitæ tyrocinium apud ipsos in domo S. Fran- cisci Marcopolis, siue vrbis S. Marci in Calabria compleuerit. Atqui Patrum Minimorum professores, præsertim historici, id ægrè ferentes summo studio probare conantur, non instituti probationem illo anno subiisse; sed Oblati cultum exhibuisse. Id longiori disceptatione, & acerbiori sermone Lucas Montoyanus exagitat, breuiori, sed non mitiori Franciscus La-Nouius, vir alioquin doctus, stylo grauis, moxter amicus, perstringit.

XVIII. Ego porro à sanctissimi viri vita, gestisque scribendis eo lubentiùs abstineo, quo diligentius stydeo religiosorum ordinum offensas, & amicorum declinare querelas. Meo labore aliorum constare inuidiam operæ pretium non reputa- rim; dum itaque ad nos spectare virum istum pernegant, & iniuriæ loco repo- nunt, quod tanquam nostrum veneremur, nostrisque inferamus Annalibus, ad ipsorum historias lectorem remittimus, in quibus satis superque quæ ad sancti viri laudes attinent poterit inuenire. Attamen si quod sine offensione est, præsti- terim; & ex ipsis Minimorum scriptoribus exscripserim, quæ arctissimum S. Frā- cisci Paulani cū Affsiatis institutum demonstrant, & cognationem illius instituti cum Minoritana conficiant, nullā me querelæ ansam ministraturum existimabo.

XIX. Nicolaus Roillartus Minorum ait, S. Franciscum de Paula S. Francisci Affsi- siatis præfatio venturum, & Minimorum ordinem instituturum, fuisse prænun- ciatum. Paulani parentis cum diu prole caruissent, voto facto Francisci Affsi- siatis precibus eum suscepere oblata in primis conditione nominis sui pue- ro, qui nasceretur, imponendi. Hinc igitur Francisci nomen inditum est, Pau- lani cognomen à loco natiuitatis. Puerulo a periculum ex maligno ad oculum tubere mater deprehenderat, sed postquam nulla Chirurgorum remedia pro- fecerant, & propoerat, ut per illam noxam lumine priuaretur, vouet genitrix puerum,

Moritur S.
Franciscus
de Paula.

Quo iure il-
lum sibi vñ
dicant Mi-
norita.

Montoya in
Chron. Mini.
l. i. cap. 2. §. 1.

Lanou. in
Chron. eo.
rund. an. 1528
Cur ab eius
vita scribe-
da hic ab-
stinetur?

Paulanus
præuncia-
tur à S. Frā-
cisco Affsia-
te:

Lanou. in Ap-
paratu, n. 5.
Roillart. in
paradigm. n. 2
Huius præ-
cibus geno-
ratur.

Brenia. Rom.
Montoya, cit.
c. 1. §. 2. Lan-
ciat.

Mont. §. 4.
Lanou. ann.
1528.
A periculo
liberatur.

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

Ex voto
offeritur S.
Francisco
Assisi
b
Roman. lib.
6. Reipubl.
Christ. c. 24

c
Bulla canon
S. 9.

In Vrbe S.
Marci.

Vadit Assi
sium
An fuerit
nouit. apud
Minores.

2
Roman. cit.

Quint. ne-
xus inter
ordin Mi-
norum &
Minimor.

c
Lanou. an.
1456. n. 22

f
Lanou. citat

puerum, si conualuisset, S. Francisci veste dum per ætatem liceret, indutum, iri, & per annum in proximiori Ordinis cōuentu operam suam religiosæ mini-sterijs, & rebus diuinis impensurum. Hieronymus Roman^b ex aliorum relatione scribit votum fuisse de subeundo instituto S. Francisci. Audire matris preces explendi per tempus voti necessitatem induxerant. Puer in somnis admonitus ab ipso S. Francisco sibi apparente, tempestiuum esse, vt fierent, quæ mater promiserat, parentibus persuadet, vt quod circa se promiserant, efficiant. Illum itaque, annum circiter decimum tertium agentem^c iuxta votum per eos emissum, domui S. Francisci ciuitatis S. Marci obtulerunt, in qua puer in sortem Domini electus, anno per eum exacto, nullaque professione emissâ, vocatis parentibus, eos vt se ad Ecclesiam S. Francisci de Assisio, & S. Mariæ de Angelis deuotionis causa ducere vellent, enixè rogauit. Qui pio eius desiderio annuentes, se se itineris comites præbuerunt. Prosper Stellarius in proe- minio ad regulam Minorum ita hæc compendiosè recenset: Iuxta parentum, sacrum votum ordinem Minorum cum amplexus esset, desiderio visitandi cor- pus sancti Francisci exæstuans, eò proficiscendi licentiam obtinuit, adhuc no- uitius. At non est postmodum ad Nouitiatum reuersus; qua de causa, adhuc incertum est.

Hæc illa prima necessitudinis argumenta, prout ab ipsis potissimum patri- bus Minimis referuntur, hæc sacri nexus pia vincula, quibus ad se partim spe- ctare sanctum Franciscum Paulanum contendunt Minoritæ, inde arctiora re- putantes, quo non tam deuotionis, aut educationis, quam probationis, aut tyrocinij gratiâ adolescentulum sibi commissum esse diiudicant. Præter Mino- ritas Hieronymus Roman^d Eremita Augustinianus ab alijs dictum narrat, vo- tum vel à parentibus, vel ab ipso Paulano emissum de subeundo instituto Mi- norum, ab illis in hunc finem receptum, nouitium fuisse, & nouitiatus tempus compleuisse. Et quidem ipsa habitus forma, quam gestauit, nouitiorum erat, vti ipse Montoyanus reliquis disertius tradit, eandemque ipsos Minimos adhuc gestare confirmat. Illud ipsum capitij genus, quod Minimi præferunt, tyro- num Franciscanorum est, in regula à sancto Francisco *caparonis* nomine expres- sum, in quibusdam prouincijs adhuc retentum. Humilia cœnobij ministeria, & in culina obsequium, quibus eum cœnobiarcha, teste Montoya, deputauerat, adminicula sunt huius opinionis; neque enim tam facilè vilibus obsequijs ad- diceret adolescentulum Guardianus, quem cœuiler potius educandum, quam arduis experimentis probandum à parentibus excepisset.

Ea verò sola difficultas, quam Lanouius ex aduerso obijcit, scilicet duoden- nem puerum emittendæ professioni non fuisse maturum, facilè diluitur Leo- nis X. testimonio in Apotheosis instrumento asserentis, annum circiter decimū tertium egisse, quando cœnobio S. Marci oblatus est: ex quo conficitur sub curriculum alterius anni, quo illic permansit, annum circiter quartum deci- mum esse censendum. Nulla verò tunc lege cautum erat, ne sub hanc ætatem quis posset se Deo religiosi votis deuincire; neque adeò immatura erat hæc annorum mensura, quin sub ea potuerit, si vellent, iugum Domini portare: sed & alij præclarissimi viri sub minori dierum numero generosis ausibus se Deo consecrarunt.

Hæc de pueri oblatione, siue tyrocinio absque offensione dicta sunt: de religione postea ab eo instituta mihi liceat etiam ex eisdem Minorum autho- ribus adijcere, quæ inter vtramque sodalitatem, Paulani scilicet, & Assisiatis connexionem, aut successionem aliquam videntur indicare. Ab illo itaque anno religiosè, & piè inter Minoritas transactio, & ab illa peregrinatione, quam Assisium instituerat (vti Lanouius^e ait, ex quo potissimum argumenta ista, conscribo) hi fru- tus prodierunt. Oratorium, siue Ecclesiam sui ordinis pri- mam, in fundo paterno apud Paulam sub titulo sancti *Francisci* fabricauit, vti præter Minorum historias Pyrrhus Archiepiscopus Cosentinus, & Six- tus Quartus suis litteris, quas Lanouius in suo Bullario excripit, aperte testan-

XX.

XXI.

XXII.

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

testantur. Aedem hanc idem S. Franciscus Assisias, cui eam consecrauerat Paulanus, & voluit ampliorem. Cum enim prima fundamenta delineasset extruendi oratorii, eaque pro modulo facultatum stricta, & angusta constituisset, adfuit humana quidem specie, sed reuera Diuus ipse Franciscus Assisias, qui dirui hæc, quæ coeperant, imperauit, longèque ampliora, & augustiora parari; non defuturum operi subsidium necessarium, si modò in Deum consideret, promittens. Verbo nec fiducia, nec fides defuit, nam ex tempore præsto fuit nobilis Eques Baro Belmontij, qui multa in impensas contulit, nec prolixiorē largitatem desideratum iri spondit.

XXIII. Discipulos duodecim, & deinde tertium decimum ad instar S. Francisci admisit Paulanus, quos etiam uti & reliquos sui sectatores, *Eremitas S. Francisci* appellauit, ut haberent quem sibi proponerent in exemplum vitæ, & religiosæ conuersationis; utque eius vitam imitarentur assidue ita admonuit ex nomine. His insuper Sixtus IV. Sancti Francisci alumnus, qui summorum Pontificum primus probauit hoc institutum, ea concessit priuilegia, indulgentias, & gratias, quibus fr. Petrus de Pisis * nuncupatus, cæterique illius Eremitæ potiebantur, & gaudebant. Petrum autem hunc eiusque socios Eremitas, fuisse consocios fr. Angeli à Corsica tertij ordinis S. Francisci Assisiat, docebit bulla à me producenda in additionibus ad calcem huius tomi sub annum 1432. eosque tandem in Congregationem S. Hieronymi coaluisse scribit Iosephus Siguntinus in suis Chronicis. Ordinem autem S. Hieronymi, tam illum, qui est in Italia, quam illum, qui floret in Hispania, propaginem fuisse S. Francisci Assisiat, ostendi suis locis opportunè, & documentis confirmari Vaticanis. Patres Capucini non aliter quam sub eremitica vita incoeperunt, & *Eremita S. Francisci* dicti sunt, sicut & discipuli Casarei Spirensis; nec non alij posteriores alumni B. Angeli de Cingulo, *Eremita S. Francisci* appellati sunt, licet veri, & genuini S. Francisci filij sint habiti, & debeant nuncupari.

XXIV. Sed & habitum, & regulam S. Francisci Assisiat præcipua ex parte Paulanus suis præscripsisse, qui quatuor vnus regulæ formulas, quas varijs temporibus dictauerat, percurrere voluerit, clarè perspicit. Habitus forma eadem est ac Minoritarum nouitiorum; nisi quod caputium Minimorum pertingat ad femora, Minorum autem tyronum caputium vsque ad cingulum dumtaxat protendatur; quod etiam in suis nouitijs obseruari Paulanus instituit. Hieronymus & Roman ita obseruauit: [Habitus Minimorum forma eadem est, ac nouitiorum ordinis Minorum, quia ipse fuit huius ordinis nouitius; differentia tantum est in colore, vestis enim Minimorum color subniger natiui velleris, & cinguli materia à Franciscana discrepant, cæterum conueniunt] Nudipedes iussit Paulanus & suos incedere in zoccolis, siue calepodijs, aut soleis, siue sandalijs, aut calceis desuper apertis, uti incedunt Minoritæ, quibus uti suus institutor, dum necessitate coguntur, indulgit portare calceamenta; ita Minimjs S. Franciscus Paulanus permisit, ut superioris discreta dispensatione relaxarentur à pedum nuditate.

XXV. Primam suam regulam magna ex parte non solum ex regula S. Francisci Assisiat Paulanus eduxit; sed & iisdem verbis exscripsit, uti lectori per multos centones fidem astruemus ocularem.

Cap. 1. [Ad hoc congregati sumus, ut Euangelium Domini nostri Iesu Christi obseruemus, viuendo sub voto paupertatis, castitatis, & obedientiæ]. Regula Minorum cap. 1. [Vita Minorum fratrum hæc est, scilicet Domini nostri Iesu Christi sanctum Euangelium obseruare, viuendo in obedientia, sine proprio, & in castitate.] Regula Minimorum eodem cap. 1. [Vitam istam, & regulam obseruantes, nunquā de illa exire intendamus, quia nemo ponens manū ad aratrum, & aspiciens retro, aptus est regno Dei.] Habentur ista in c. 2. regulæ Minorum. Cap. 2. [Fr. Franciscus de Paula promittit obedientiam, & reuerentiam S. D. N. Alexandro Papæ VI. & eius successoribus canonicè intrantibus, & Ecclesiæ Romanæ, & alij fratres, &c. teneantur fr. Francisco, & eius successoribus obedire.] Habetur hæc ipsa verba c. 1. regulæ minorum, nisi quod pro *Alexandro* sit *Honorio*.

Annal. Minor. Tom. VIII.

S

Ibi-

Ibid. n. 3.
Primum
Templum
Minimorum
delineauit
Assisias.

b
Idem an. 1435
nu. 3.
Spondan. an.
1473 n. 15
Vtriusque
Francisci
discipuli
duodecim
Lagou. erat.
Minim. ap.
pellati Ere.
mita sancti
Francisci
Assisiat.

Al. Gamba.
curta.
Sigunt. lib. 3.
cap. 7.
m
An. 1405. nu.
18. & 1460.
nu. 43
n

Bulla Clem.
VII. an. 1528.
Habitus &
regula v.
triusq. ordi.
nis maxi.
mi conue.
niunt.

Regul. Mi.
nim. c. 3.
Regul. Min.
orum, c. 2.
P
Roman. citat.
tus.
Reg. Minim.
cap. 3.

Magna ex
parte Pau.
lanus ex
scripsit re.
gulam Assi.
sias.

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

Ibidem [Petant superiores à D. N. Papa vnum de S.R.E. Cardinalibus, qui sit gubernator, protector, & rector istius religionis.] Ex cap. 12. regulæ Minorū.

Cap. 3. quæ habet de officio Diuino, tam clericorum, quàm laicorum, seu conuerforum, decerpta sunt verbatim ex cap. 3. Minorum. Eodem cap. vetat, nescientes litteras, eas discere, &c. Habentur cap. 10. reg. Minorum. Ibidem, quæ habet de modo prædicandi, habentur cap. 9. regulæ Minorum.

Cap. 6. [Fratres nihil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, sed sint tanquam peregrini, & aduenæ in hoc sæculo Domino famulantes.] Infra. [Hæc est illa celsitudo altissimæ paupertatis, quæ vos charissimos fratres meos hæredes, & Reges Regni coelorum instituit, pauperes rebus fecit, virtutibus sublimauit, hæc sit portio nostra, quæ perducit in terram viuientium.] Omnia ad verbum habentur etiam cap. 6. regulæ Minorum. Ibidem [singulis fratribus nostris pecunias accipere perpetuò interdicatur.] Habentur cap. 4.

Cap. 7. [A festo omnium Sanctorum exclusiue vsque ad natiuitatem Domini ieiunent.] Infra. [Tempore verò peregrinationis, aut alicuius manifestæ necessitatis non teneantur fratres ieiunio corporali, ex cap. 3.]

Cap. 8. [vt obediant suis superioribus, in ijs, quæ non sunt contra Deum, & animam suam, & regulam nostram;] ex cap. 10.

Cap. 11. [Quos vident homines mollibus vestimentis, aut coloratis indutos, vti cibis, & potibus delicatis non dispiciant, neque iudicent, sed magis vnusquisque iudicet, & despiciat semetipsum] ex cap. 2.

Ibidem [In via, siue in domibus non litigent, neq; contendant verbis, &c. Sed sint modesti, mansueti, & humiles, honestè, et castè omnibus loquentes.] ex c. 3.

Ibidem. [Nec habeant suspecta consortia, vel consilia mulierum, nec fiant compadres earum, et ne ingrediantur monasteria monachorum absque sedis Apostolicæ expressa licentia, ne hac occasione inter fratres, vel de fratribus scandalum oriatur.] ex cap. 11.

Cap. 13. [Vniuersi fratres vnum de istius congregationis fratribus teneantur semper habere in generalem Correctorem triennalem, et summum totius religionis.] ex cap. 8.

Vide istas tres formulas apud Lanou. An. 1493 1501 & 1503. Vide Kalendarium apud eundem an. 1506. Vterque ordo eo tempore colebat sanctos.

Vterque Franciscus tres instituit ordines

Quot sunt vincula inter vtramque religionem.

Vehemens querela Lanouij.

Lanou. in Ap. par. n. 2

Et licet vir sanctus ter recognouerit hanc regulam, omnia fermè ista in tribus subsecutis formulis, et si mutata phrasi, retinuit. *Ministrum* etiam *generalem* suæ religionis in primæ recognitionis bulla, ipsum eundem S. Franciscum nuncupauit Alexander VI. quo nomine appellantur ordinis Minorum *Præfati generales*. Kalendarium, et index festiuitatum idem ipse erat, quo tunc utebantur Minores, vti constat ex eo, quem Patres Minimi ediderunt Nigeoni, vt primum eorum Institutor in sanctos est relatus, in quo peculiaria festa ordinis Minorum, et tertij ordinis à S. Francisco Assisiæ instituti, continentur, et festum Conceptionis cum octaua, vti in Kalendario vetusto Minorū indicatur.

Tres insuper Paulanus instituit ordines ad instar sancti Francisci Assisiatis, et Minorū regulam adaptauit sanctimonialibus, vti fecit Assisias, easdemque Indulgentias, facultates, & priuilegia Leo X. concessit fratribus, & sororibus tertie regulæ S. Francisci de Paula, quæ Sixtus IV. concessit tertiarijs S. Francisci Assisiatis.

Vbi tot ergo sunt inter vtramque religionem similitudines; vbi tot spiritualis cognationis vincula; vbi tot regularis vitæ, institutæque religionis à sancto Francisco Assisiæ accepta sunt adminicula, & manifesta subsidia; vbi tot sunt authores, qui tyrocinium inculcant, & S. Franciscus Paulanus non est dedignatus in tot tantisque rebus Assisiatem imitari, & sectari, eiusque nomen super suos alumnos inuocare, non suos, sed S. *Francisci Assisiatis Eremitas* appellando; nescio cur adeò ægrè ferat R. P. Lanouius, quod aliqui dixerunt de tyrocinio sui Institutpris apud Minores peracto, & alij de propagato Minorum instituto ex minoritico, eorumque nomine ab istis deducto. In harum etenim assertionū authores ita vehementer excanduit, vt in hæc verba proruperit. *Vari autem sunt, aut stupidi, qui Minorum nomen idè à Minoribus deductum, & infelix volunt, quod à Minorum ordine noster sit propagatus, aut illis certe propaga-*

tus

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

tus videatur, ut non nemo scripserit hoc nomen à minoribus usurpatum in vim cuiusdam Reformationis, ut loquitur, quo nihil est absurdius, ut nihil iam opus sit insolens commentum à nobis refutari. Et quidem non unus, aut alter in eo erro-
res, ut credant ordinem nostrum Minoritani propaginem esse, in quo tamen il-
li, sicut & in plerisque alijs supinitatem, aut ignorantiam suam ludibrio exposue-
runt. Et alibi assertionem de tyrocinio vocat caducam, aut absurdam opinionem.

XXX.

Acerrima quidem ista omnem hanc dissertationem extorserunt, & vel no-
lentem compulerunt, ut ex ipsis eorum monumentis hæc obijcerentur argu-
menta, quæ neque opinionem dici caducam, aut absurdam, neque assertores
vanos, stupidos, supinos appellari permittent. Obiter autem hic monuerim P.
Lanouium, Clericos Regulares ad S. Laurentij in Lucina Romæ non *Minimos*,
sed *Minores* cognominari, neque aliter haberi in marmorea inscriptione ad in-
teriore non templi, ut ille habet, sed cœnobij ianuam, quam ille hoc scri-
ptionis vicio in suum transtulit apparatus. Sed & sub eo cognomine *Minor-
um* à Sixto V. Minorita fuit hic ordo confirmatus. Montoyanus etiam in
eo non semel oberrat, quod corpus sancti Francisci Assisiatis in æde suburbana
S. Mariæ Angelorum dicat requiescere.

XXXI.

Obijt hoc anno in cœnobio Cingulano (vbi habet Marcus Vlyssipontensis,
sed nos aliàs ex Gonzaga diximus in cœnobio Colfani, diocesis Cameri-
nensis) prouinciæ Marchiæ Franciscus à Calderola oppido Piceni, Prædicator
insignis, qui animarum potius conuersionem, quam suas appetens laudes, etsi
vir fuerit doctissimus, tamen humilia, & familiaria proponebat documenta, quæ
simplices auditores facilius potuissent percipere, eosque efficacius commoue-
rent. Noctes in oratione, & diuinis laudibus, dies in prædicatione, & consi-
tentium exauditione insumebat. Optimam apud omnes assensus opinionem,
inimicos feliciter pacificabat. Sub mortis horam cuidam amico oranti magna
perfusum claritate comparuit, quem eadem hora ex humanis abiisse amicus
paulo post à fratribus accepit. Sepultus est in Ecclesia, & habetur in venera-
tione, eiusque meritis ad sepulchrum orantibus varia Deus præstitit beneficia.

XXXII.

Circa hunc annum decessit Petrus à sancto Seuerino Picenus, vir miræ absti-
nentiae, erga se maximè seuerus, erga alios indulgentissimus. Annis multis ty-
ronibus præfectus, plerisque erudiuit ea pietate, & virtute, ut summo fuerint
suar prouinciæ ornamento. Multas itaque illi, & discipulis Satan tendebat in-
sidias, qui semel in conuentu Massaccij oranti apparens, dixit: Tibi vnum eri-
piam è tuis discipulis, sed & iam eripui, & alterum adiungam. Rei exitum
dictum comprobauit: clam enim vnus ex tyronibus recesserat, & alter paulò
post secutus est. Varijs modis, & spectris nouitios Dæmon terrebatur, alios
blanditijs, ut assentirent, alliciebat. Apparens aliquando in cœnobio Massæ
in Guardiani specie nouitium deduxit in syluam, vbi horribili obducta imagi-
ne iuuentulum ita terrefecit, ut in terram prolapsus in se reuerti non potuerit,
donec magister aduenit. Erectum, & consolidatum præceptor interrogauit,
quid tunc faciebat, aut cogitabat cum Satan in illa forma priori accessit? qui
respondit: se totum in eo fuisse cogitatu, qualiter diuitias posset acquirere.
Cui pius senex: hæc cogitatio longè aliena est à professione fratris Minoris:
tu fili, non permanebis in hac sodalitate. Verum dixit, nouitius post paucos
dies ad sua rediit. Alterum adolescentulum, huius viri discipulum, dæmon
tentauit esu fructus vetiti, absque magistri licentia; sed & hunc ad seculum
retraxit.

XXXIII.

Rem sacram summa deuotione, & longa præparatione vir sanctus faciebat,
& inter celebrandum diuinis recipiebat consolationes. Apparuerunt ei Bea-
ta Virgo Maria, & sancta Catharina Alexandrina, cui erat addictissimus. Mi-
racula multa viuens perpetravit. Sanctimoniale anno integro lecto decum-
bentem, & claudam, signo crucis sanam effecit; leprosam in itinere ob-
uiam simili remedio repente mundauit. Mortis præscijs, post reatum
confessionem descendit in templum, sanctoque Christi corpore se refe-

Annal. Minor. Tom. VIII.

S 2

cit.

Gallianus in
cata. mundi.
4 par. confid.
69.

Vide Cassan.
cit. Roman.
lib. 6. Reipub.
Christ. c. 24

An. 14. & 15.

Lagou. citat.
num. 2

Sixt. V. con-
stit. 81

Montoya
l. 1. cap. 2. § 4
Marc. l. 8 c. 26
Cimar. lib. 9.
c. 12

An. 1535. n. 27.

Gonzag. in
prou March.
con. 27.

Moritur
Franciscus
à Calderola
la. 3.

Marc. cit. c. 29
Et Petrus
à sancto Se-
uerino.

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

cit. Multas deinde vsque ad mortis horam passus est demonis molestias, quas magna virtute superauit. Mortui corpus candidum, & pulchrum, apparuit, animaque visa est à pio viro fr. Constantino à Conuentu S. Seuerini procul commorante, recto tramite in cœlum conscendere.

Ambrosius
Lombardus
Indile 30.

Laurentius
Camers.

Georgius
Castellaria.

Rodolphus
Archidux
Austriæ.
Göz in prou.
Aust. ante h.
nem.
Marc cit. c. 13
& seqq.
Gonzaga in
prou. Castell.
mon. 1.
Pia in hist.
Toleti, lib. 9.
c. 36.
Salaz. lib. 5.
prou. Castell.
24.

Maria à To-
leto mori-
tur.
Eius infan-
tia.

Coniugium
cū viro no-
bili.

Viduitas:

Opera pietatis.

An. 1505. nu.
34.

Ambrosius Lombardus sub hoc etiam tempus ex humanis abiit in Ciuitate XXXIV. Firmiana eiusdem prouinciæ, vbi cū ad præceptum Ministri alacriter inferu-
ret pestilentibus, ex epydemia decessit, apparuitque fr. Paulo laico totus glo-
riosus corona redimitus tempora, propter feruentem charitatem, qua misellis
pestiferis inferuivit. Nec non Laurentius Camers vir admodum spiritualis,
sanctos Angelos, quorum officium quotidie recitabat, singulari profecutus de-
uotione. Ad Aesinam urbem missus, vt tempore quadragesimali confessiones
exciperet poenitentum, nocte concubia amisso itineris tramite ducem se præ-
buit Angelus, qui trans flumen euexit, portasque ciuitatis iam clausas, vt in-
grederetur, aperuit. Georgius etiam à Castellaria, vir valdè pius, feruentis
charitatis, extremæ paupertatis, qui adeò lachrymarum dono excellebat, vt
semper siue oraret, siue aliud aliquid ageret, dum quidquam cœleste meditan-
dum occurreret, statim lachrymæ copiosè profluerent. Neque inaniter oratio-
nes profundeabat absque fructu, efficaciter enim apud Deum exorabat, Noui-
tium è cœnobio nocte dilapsum, vt ad propria rediret, precibus ita potenter
retinuit, vt tota nocte à finibus cœnobij, etsi in gyrum cursitaret, non potue-
rit recedere. Summo ergo mane, postquam inaniter tota nocte laboraret, re-
suscipiens in conuentum redijt, & in ordine perseuerauit. Mundum hoc anno
reliquit, qui eidem ante aliquot annos generosè renunciauit Rodolphus Ar-
chidux Austriæ, Sigismundo Archiduce Oeniponti in Tirolensi Comitatu
natus. Vixit religiosissimè in religione, & sepultus est in cœnobio Græ-
censi.

Felicissimè hoc anno vitam cum morte commutauit Maria Suarez è Toletis, XXXV.
ex singulari paupertatis affectu cognomento *pauper*, fundatrix, & prima Abba-
tissa insignis Monasterij S. Elizabethæ Toletani, nunc Ordinis S. Claræ. No-
bilissimo genere Ducum Albanorum, & Comitum Oropesæ orta, patrem ha-
buit Petrum Suarez de Toletis, matrem verò Mariam de Gusman, oppidi de
Pinto dominos, pietatē, & virtutē illustres. Ab infantia cœpit Deum timere,
propter quem contemptis mundi oblectamentis, statuit nullum præter ipsum
amatorem admittere. Erga pauperes pia, quæcunque poterat illis erogabat,
subtrahens aliquando sibi necessaria. Puellares, & varias oblectationes pro-
cul fugiebat, in matris oratorio precibus, & sacris exercitationibus intenta.

Adolescentiori ætate inuita tradita est coniux Garciz Mendez à Sotomaiore,
viro nobili Batico, Carpij domino, cum quo annis septem vixit in continuis
tribulationibus, & aduersitatibus, à quibus vt aliquando se expediret, in do-
mum redijt paternam, nulla prole concepta. Paulo post audita coniugis mor-
te, rudem vilemque S. Francisci habitum obduxit interiori tunicæ concolori,
abiectis lintheaminis mollitiæ, & calceamentis, sub quo etiam vestis generis om-
nes ancillas, & pedissequas voluit æmulatrices.

Publico hoc præmissis mundi contēptu, opera subiunxit misericordiæ, & pie-
tatis; infirmos visitabat, pauperū funera curabat, carceres circuibat, egenis suc-
currebat, pupillos, & viduas fouebat, & tāquam miserorum omnium genitrix es-
set, omnium miseris, prout licebat, tenerrimè subueniebat. Per xenodochia discurrens
seruiebat infirmis, raro humilitatis exemplo, vlcera affectuum lauans, tergens,
osculans, capitis aliquando circumligans velamine. Summo mane ad Ecclesiam
pergebat cathedralem socia Ioanna Rodriguez, de qua iam dictum est, mari-
tinis intenta canonicorum officiis, vbi in silentio, & submissa oratione lau-
des concinebat Deo, preparans se diligenter ad sacram synaxim, quam ter-
tio quoque die, vel ad summum octauo percipiebat, solo tunc aqua, & pane con-
senta. Confessorem, & directorem in via Domini habuit Petrum Pereznum Mino-
ritā regularis obseruantie, virum doctum, & piū, per quem mirè proficiebat, ita

XXXVI.

vt

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

vt fauoribus, & reuelationibus affueta diuinis, multa prædixerit, Regni Grana-
tensis è Maurorum potestate recuperationem, religionum in Hispania reforma-
tionem, scelera occultaſque nequitias fictorum Christianorum, qui Iudaismum,
vel Mahometismum videbantur exuisse; quorum iniquitates vt reprimerentur,
ſuggeſſit Regibus Catholicis eis in partibus ſtabiliendum eſſe officium Sanctæ
Inquisitionis.

Diuina re-
uelationis.

XXXVII. Tandem vt ſe totam pietatis, & humilitatis conſecraret operibus, faculta-
tes vniuerſas donauit Hoſpitali, ſeu xenodochio magno Toletano, à *Miſericor-*
dia nuncupato, accepto intra hoſpitalis ambitum anguſto, & humili habitacu-
lo, in quo modicum requieſcebat, inſumpto reliquo diei noctiſque tempore
in ægrotorum obſequio, & oratione. Quæcunque deficiebant, oſtiatim men-
dicans colligebat, cuius exemplo commoti viri nobiles, & populares inſignè
conſtituerunt ſodalitatem *Miſericordia*, qui alternis vicibus per hebdomadam
in ipſo Xenodochio commorantes, ægrotis miniſtrant. Abiectum hoc vitæ mi-
niſterium ægrè ferentes conſanguinei, ſed genitrix præſertim, nihil non intule-
runt iniuriæ, & moleſtiæ, vt domum rediret, & honeſtiùs incederet. Sed illa
contemnens vniuerſa, in ſuſcepto vitæ genere permaſit; donec graui morbo
correpta, in genitricis domum tranſlata, pene vitam abſoluit. Suſceptis Ec-
cleſiæ ſacramentis iam prope exanimis priſtinæ reſtituta eſt ſanitati, amplioris
meriti, magnique operis perficiendi dato longiori interuallo.

Ægrotat.

XXXVIII. Inito cum ſupradicta ſodale conſilio quid faceret, vt Deo magis placeret?
orauit vtraque, vt deſuper intelligeret. Diuinum acceperunt reſponſum, vt
monaſterium conſtruerent, in quo ipſæ, & multæ deinceps ſaluarentur. Id por-
rò fecit Maria, à Regibus Catholicis Ferdinando, & Elizabetha accepta do-
mo, à Ioanna germana ſore ſecurijs adiuta. Operis dignitatem, & con-
ſtructionis tempus ſuo loco narrauimus, piamque ſceminam ætatis anno qua-
drageſimo, cum Ioanna ſodali, multiſque virginibus inſtitutum ſubiſſe Tertij
Ordinis Pœnitentiæ ſub inuocatione S. Elizabethæ Hungariæ, eiſdem vitæ
ſectatricis, adiuncta appellatione *Regiæ* propter conſtructum in ædibus Regijs
monaſterium. Ad perfectiùs tranſlata vitæ genus, perfectiùs etiam ſtatuit Deo
inſeruire, intenſiùs orans, duriùs cubans, aſperiùs veſtiens, minus manducâs.
Tunica aſperum erat cilicium, lectus nuda tabula, lapis cervical. Poſt mar-
tinas horas nunquam dormiebat; carnem non manducabat, vinum non bibe-
bat, continuo ieiunio corpus macerabat, tres hebdomadæ dies, & integram
S. Michaelis Quadrageſimam in ſolo pane, & aqua tranſigebat; fruſtulis, quæ
menſæ ſupererant, ſæpè contenta. Vbi pro ſuperioris officio oportebat ſubdi-
tas arguere, id faciebat tanto iuſtitie, & charitatis temperamento, vt antequam
decumberet mœſtitiâ omnem ab afflicta depelleret. Humilia quæque mo-
naſterij officia prima peragebat, & in arduis miniſterijs mira alacritate exem-
plo præibat.

Monasterij
conſtruit.

Ann. 147
nu. 40.

Eius pœni-
tentia.

XXXIX. Quanto magis creſcebat ætate, tanto feruentiùs orabat, & duriùs ſecum
agebat, aſpero quod ſemper geſtabat, cilicio, tunicam adiungens cilicinam,
ſuillis, & caprinis pilis intextam. Viſiones, & reuelationes multas habuit cæ-
leſtes, fauoribusque diuinis inardeſcens, toto vultu ſplendebat. In die Transfi-
gurationis à familiari quadam ſore, quæ quidquam huiuſmodi iudicabat ex
facie, importunè rogata, vt ſplendoris cauſam exprimeret, humiliter dixit, in
contemplatione myſterij, quod eo die veneratur Eccleſia, hærenti Chriſtum
Dominum gloriam ſui corporis adeò palam reuelare, ac ſi tunc temporis fuiſ-
ſet in monte Thabor, quando ſe tranſfiguratum prædilectis Apoſtolis oſtendit.
Sub noctem vnius diei veneris in Quadrageſima, dum pro religioſo more cum
reliquis monialibus ſagris in ſe animaduerrere vellet: ſororum vna radijs ex
Mariæ vultu prodeuntibus ita perterrita eſt, vt penè obriguerit. Coniunctis
multarum precibus, vt ediſſeret tanti fulgoris originem, facta eſt Chriſtum
Dominum ei participare immenſam charitatem, qua ſe pro noſtra ſalute ad co-
lumnâ alligari, & flagellis cædi permiſit.

Frequens
faciei plen-
dor.

Vehe-

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

*Febrem ter
cruciatum*

*Mortis pre
ludis.*

Vehementer aliquid pro Christo pati cupiens, doloresque sui corporis augeri XL.
frequenter deprecata, exaudita est, immixtis acerbissimis doloribus, quæ ossiū compagines, & viscera contorquebant. Integro anno his cruciatibus afflicta, neque gemitus, neque suspiria, aut impatientiæ protulit indicium, sed in grauioribus puncturis gratias agens Deo, læta, & hilari, videbatur potiùs in delicijs gaudere, quàm poenis cruciari. Sub anni finem ardenti exstians febre, delirium passa, nihil non sanctum, nihil non humile, & pium protulit, illos frequenter recitans versiculos. *In manus tuas Domine commendo spiritum meum, In pace in idipsum dormiam, & requiescam. Vias tuas Domine demonstra mihi. Hæc requies mea in seculum seculi*, Lapsa autem triduo in se reuersa sacrosanctis procurata sacramentis cœpit sodales omnes ad charismata potiora exhortari, affectum erga diuinum obsequium, sanctissimam Dei genitricem, eiusque præcursorem Ionnem Baptistam commendare. Audita est deinde vox eam ad se vocantis; cui illa hilariter respondit; *In te Domine dormiam, & in æternum requiescam*; deinde elatiori sermone ad filias inquit: *Dilectæ filiæ in pace Domini remanete*. Quibus dictis die 3. Iulij Sabbato post festum Apostolorum Petri, & Pauli ætatis anno septuagesimo, religionis trigésimo, placidè obdormiuit in Domino.

*Miranda
post mortem*

Cœpit statim sentiri in cubiculo suauissimus odor, & dulcissimum melos, ter XLI,
que personuit cælestis illa melodia; primum vbi spiritum emisit, secundo sub Missæ pro ea oblatum sacrificium; tertio dum efferretur ad sepulturam. Fr Iordanus Ordinis Prædicatorum, Confessarius monialium monasterij Toletani Matris Dei, ea hora, qua illa decessit, vidit numerosam supplicationem, siue processionem sanctimonialium; & in fine Mariam mediam inter sanctas Claram, & Elizabetham preciosa veste, & corona ad cœlos ascendentem, mireque splendens, vti ipse statim Mariæ discipulis enarrauit. Corpus eius adhuc conspicitur integrum, molle, tractabile, & animæ gloriæ multis miraculis comprobatur. Presbyterum vtroque claudicantem pede, mulierem simili malo laborantem, alteram visu orbatam, alios a plerisque infirmitatibus sanauit, steriles multas, vt conciperent, & parerent, a Deo impetrauit, aliaque mortalibus præstitit beneficia.

*Capit generale
Observ.
Cismont. 14.*

Hoc anno celebratum est Capitulum generale Observantium Cismontanæ familie Afsilij, in coenobio S. Mariæ Angelorum, & die 22. Maij electus fuit in XLII,
Vicarium generalem tertia vice Hieronymus Tornicellus. Definidores Capituli ipse Hieronymus, Bernardinus Fulginas prouinciæ S. Francisci, Iacobus Mantuanus prouinciæ Bononiæ, Ioannes a Sigestro prouinciæ Ianuensis; Guardianus Hierosolymitanus sacri Montis Sion Bernardinus del Vecchio Senensis prouinciæ Tusciæ. Vicarius Candiæ Ludouicus Vincentinus prouinciæ S. Antonij. Visitator, & Commissarius Austriæ, Bohemiæ, & Poloniæ Bernardinus Fulginas supradictus. Ad Capitulum istud direxit Iulius Pontifex sequentes litteras circa electionem vicarij generalis.

*Dilectis filijs Generali, & Prouincialibus Vicarijs, ceterisque
vocalibus in generali Capitulo congregatis Ordinis Minorum de Observantia familia Cismontana.*

Ex originali.

*Vicarius
generalis po
test eligi ex
qua cunque
prouincia*

Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem. Licet per alias nostras XLIII.
litteras sub anulo Piscatoris, paulo post celebrationem generalissimi Capituli editas, bonis de causis tunc animum nostrum mouentibus statuerimus, quod ex tunc perpetuis futuris temporibus generales Vicarij tam Cismontani, quàm Ultramontani vestrorum ordinis, & familie, finito triennio sui officij ipsum officium resignare deberent, & ipse Vicarius, aut alius ex prouincia, de qua ille esset, eligi in Vicarium generalem non posset, nisi post sexennium à fine dicti triennij computandum: Verumtamen, quia res vestræ vobis, quàm nobis sunt

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IPRII IL. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM. ANN. 300.

sunt magis notæ, & ut vos melius iudicare potestis, quid paci honestati, & bono regimini familiæ vestræ expediat, tenore præsentium declaramus, & vobis concedimus, ut non obstantibus litteris antedictis, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, haberi volumus pro expressis. Vicarium vestrum generalem ex eadem vel alia provincia finito triennio antedicto, aliàs tamen iuxta Ordinis, & familiæ prædictorum salubria instituta, eligere valeatis, prout antequam prædictæ nostræ litteræ ederentur, facere soliti eratis. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 8. Maij 1507. Pontificatus nostri anno quarto.

XLIV.

Fr. Ioannes olim Episcopus Varadiensis, quem diximus^d Episcopatu, & summa apud Matthiam Hungariæ Regem auctoritate, dimissis, huic se adscripsisse sodalitis, hoc anno cum de stabiliendo foedere inter Cæsarem Maximilianum, & Vladislauum Hungariæ, ac Sigismundum Poloniæ Reges ageretur, neque ullum magis idoneum huic muneri prædicto Fr. Ioanne Vladislauus iudicaret, Iulij summi Pontificis iussu legationem coactus est subire. Venit itaque protinus Constantiam, ubi Cæsar Comitium indixerat, inde Oenipontem Cæsarem secutus est. Ea legatione foedus, quod reipub. Hungariæ profuturum erat, summo studio confecit. Iacta fuere tunc etiam pro reipub. Christiana salubria fundamenta. Ad eam rem optimi duces accesserant, Bernardinus rit. S. Crucis presbyter Cardinalis, Patriarcha Ierosolymitanus, summi Pontificis Legatus, vir magnæ, sacræque doctrinæ; prædictus Fr. Ioannes Vladislai Legatus; Matthæus Lang Augustanus, vir magnus, parvis initijs per omnes dignitates penetrans, Maximiliano summè gratus, ad Cardinalatum, & Salisburgensem Archiepiscopatum demùm promotus. Tres quidem viri uti dignitate summi, ita naturæ dotibus suffulti; apud tres summos in Europa Principes, summam auctoritatem, etiam usque ad invidiam adepti. Præcipuis consilij regnorum res semper tutati fuerunt. His itaque ducibus communi reipub. Christianæ bono proculdubio consultum fuisset, nisi & Iulium summum Pontificem ingens in Italia bellum, & Cæsarem à Venetis accepta iniuria auertrisset. Fr. Ioannes verò postquam adfuturam Cæsaris nepotum cum Vladislao natis affinitatem, quæ ad negotium pertinere videbatur, effecerat, sui instituti coenobij apud Schuauacium Oeniualis oppidum, Cæsaris assensu, inuito Brixinensi Episcopo, mense Septembri initia fecit: deinde ad Vladislauum Regem remissus est; cuius itineris se comitem fuisse scribit Iodocus Ludouicus Decius, Sigismundi Poloniæ Regis Secretarius, à quo narrationem istam exscripsi.

^d An. 1492. a. 9.

Decius de Sigismund. Regis respon. ad an. 1514. Fr. Ioanne. garus ad Imper. & Reges.

ⁿ Sobu. uacij.

XLV.

Iulius Pontifex interpellatus à fratribus propter nimiam, quam sibi assumebat in eos animaduertendi facultatem Grimanus Cardinalis Protector, consignauit litteras Gregorij XI. & sui patrui Sixti IV. in quibus quousque se Protectorum auctoritas extendat, voluere declaratum. Do ipsius diploma, insertumque Sixti, dimisso Gregoriano, quod suo loco exscripsimus. Has etiam Iulij litteras Gregorius XIII. anno 1578. authenticè voluit publicari.

*Iulius Episcopus seruus seruorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.*

XLVI.

Dum fructus vberes, quos sacer ordo fratrum ordinis Minorum in agro militantis Ecclesiæ in propagatione religionis, & fidei orthodoxæ hactenus produxit vtiliter, & producit, ac in futurum producturum fore indubitanter speramus diligenter attendimus, dignum censemus, & debitum, nos ad illa nostros debere dirigere cogitatus, per quæ ea, quæ pro personarum in illo sub suauis religionis iugo, Altissimo famulantium quiesce, & tranquillitate, ac ad illorum superiorum exercendam iurisdictionem à Romanis Pontificibus concessa fore noscuntur, in sua integritate persistant, & tanto firmitus obseruentur, quanto erunt sapius Sedis Apostolicæ munimine stabilita. Dudum siquid felicit. record. Gregorius

Ex Gonz. pag. 1101.

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

Julius fuit
26. annis or-
dinis Proteſt.

rius Papa XI. prædeceſſor noſter dicto ordini ſuas litteras conceſſit, poteſtatem Proteſtoris eiufdem ordinis pro tempore exiſtentis limitantes, ac aliqua eidem Proteſtori inhibentes, nec non priuilegia, & indulta alia continentes, quas poſtmodum piæ memoriæ Sixtus Papa IV. etiam prædeceſſor, & ſecundum carnem auunculus noſter, per ſuas litteras cum litterarum Gregorij prædeceſſoris huiusmodi de verbo ad verbū inſertione approbavit, prout in eiſdē litteris, quas præſentibus de verbo ad verbum inferi fecimus, plenius continetur. Quare pro parte dilectorum filiorum Reginaldi Generalis, & modernorum prouincialium omnium prouinciarum iuxta morem dicti ordinis, aſſerentium litteras prædictas eſſe in uſu, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt litteras Gregorij, & Sixti prædeceſſorum huiusmodi approbare, atque in præmiſſis opportunè provide-
re de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui in minoribus conſtituti, Cardinalatus honore fungentes, dicti ordinis Proteſtor XXVI. annis, & ultra fuimus, eoſdem fratres, tanquam peculiare filios, in viſceribus charitatis gerentes, eorum commoda, & tranquillitatem ſinceris affectibus exoptamus, Generalem, & prouinciales prædictos, a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliſque eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiusmodi ſupplicationibus inclinæti, litteras prædictas Gregorij, & Sixti prædeceſſorum huiusmodi, quæ in uſu ſunt, vt præfertur, Apoſtolica authoritate tenore præſentium approbamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſdam litteris in forma breuis, *Cum noſtra intentionis* incipientibus, & ſub datum 17. Nouembr. Pontificatus noſtri anno 3. alias à nobis emanatis, vnà cum ſtatutis, & conſuetudinibus dicti ordinis iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Tenor verò dictarum litterarum ſequitur, & eſt talis. *Sixtus Episcopuſ ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam* Sancta Minorum Religio, quæ agrum militantis Eccleſiæ ſanctis operibus, & exemplis copioſiſſimè fecundat, & ſapientiæ ſplendore, Catholicam illuſtrat Eccleſiam, tanto vberioribus fructibus fertilior eſſe conſpicitur, quanto in ſuo ſtatu quietior permanet, & conſiſtit, & maior, promptiorque à ſubditis eiufdem ordinis fratribus, ſuis Prælatiſ obedientia exhibetur, nullis extrinſeci impedimenti perturbationibus agitur, & moleſtatur, cum in ea caput vnicum ſit, & eſſe cenſeatur, à quo omnia dictæ religionis negotia, & cauſæ adminiſtrentur, & cui omnes, & ſinguli dicti ordinis fratres pareant, & illius ſubiaceant diſciplinæ. Dudum ſiquidem feliciſ recordationis Gregorius Papa XI. prædeceſſor noſter, cognito quòd nonnulli dicti ordinis Proteſtores, dum maiorem, quam eis ex eiufdem ordinis regula conceditur, authoritatem vindicare, aut uſurpare ſibi ipſis voluerunt, vera ſubditorum prædicti ordinis ad ſuos prælatos obedientia ſubmoueatur, vnde perturbationes, inconuenientia multa, inutiles fratrum diſcurſus, & grauia ſcandala fuerunt exorta, in magnam ipſius ordinis iacturam, præiudicium, & detrimentum, litteras ſequentes edidit in hunc tenorem, *Gregorius ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam*. Sanctos Chriſti fideles, ſuper quibus curam ex debito officij, &c. (*vti habetur 10. 4. Annalium anno 1373. nu. 23.*) Dat. apud Pontem Sergiæ Auinionen. diœceſis 6. Kal. Iunij Pontificatus noſtri anno 3. Nos autem in minoribus conſtituti, cum ipſius ordinis generalis cura, & adminiſtratio nobis incumberet, ſaluberrimum, opportunum, & neceſſarium dicto ordini eſſe conſpeximus, vt Proteſtores ultra præfixam ab eiufdem ordinis Regula authoritatem non extenderent: nam experti ſumus, & vidimus quantapax, quies, utilitas, quantaque commoda prædicto ordini, & fratribus eiufdem ex firma, & incòcuſſa dictarum litterarum obſeruantia prouenerint; quæ & quantæ perturbationes iacturæ, incommoda, damna, & grauia ſcandala,

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

in dicto ordine suscitata sunt, quotiens dicti ordinis Protectores suæ authoritatis limites excedere attentantes, in particularibus dicti ordinis, & fratrum eiusdem causis, & negotijs se intromittere, & vsurpata sibi authoritate ea videre, cognoscere, iudicare, & discernere voluerint: cupientes, vt religio, & ordo præfatus, quem affectuosissima charitate complectimur, vtpote quia in eo à teneris annis enutriti, et doctrina ac regularibus disciplinis, et moribus instructi fuimus, ac vti firma fide tenemus, certissimisque in nobis experimentis didicimus, ad officia, et dignitates, ad quas in minoribus promoti sumus, et ad hunc summi Pontificatus apicem, meritis, et precibus Seraphici Patris, et Fundatoris promoti fuimus; quieto consistens statu, virtutibus, & meritisaugeatur, et multiplicetur ad fidei Catholicæ, et Christianæ reipublicæ augmentum, ac solidum fundamentum, ex eiusdem ordinis fratrum operibus, & exemplis, sapientiæ splendore, etiam fructuosis studijs, & prædicationibus proueniant, promptissimo, & liberali animo, vti dignum censemus & debitum, ea, quæ pro ipsius ordinis quiete, pace, tranquillitate, & prosperitate à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris prouidè statuta, & ordinata sunt, vt illibata perdurent, nostræ approbationis munimine roboramus, interpretamur, & declaramus, prout ipsius ordinis tranquillitati conspiciamus salubriter expedire. Igitur vt de cætero ipsius ordinis professoribus omnis euagandi extra religionem occasio tollatur, & vera suis Prælati obedientia, in qua religionis verum, & solidum fundamentum, & robur consistit, exhibeatur, præfatique ordinis, & fratrum negotia, & causæ non alibi, neque per alios, quam in ipso ordine, & per ipsius Prælatos tractentur, agitentur, iudicentur, & determinentur; dilecti filij Zanetti de Vtino generalis dicti ordinis Ministri, & totius generalis Capituli in hac parte supplicationibus inclinati, inhibitionem, & litteras prædictas prædecessoris prædicti Apostolicæ authoritate tenore præsentium approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus, & per eas Protectori præfato, qui in tempore erit nisi in illis casibus, & articulis, in regula dictorum fratrum expressis, & præfati prædecessoris litteris declaratis, nec in illis, dum non vniuersi, sed aliqui ipsius ordinis professores in quouis numero à fidei veritate, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ obedientia deuiarent, vel regulam prædictam non seruarent, sed de eorundem deuiantium, & non obseruantium regulam correctione, aut reductione, ac alijs quibuslibet causis, & negotijs dicti ordinis se impendat, inhibere fore dicta authoritate decernimus, & declaramus. Hortamur autem illum, qui officium Protectoris huiusmodi, quod impræsentiarum per obitum bonæ memoriæ Bessarionis Episcopi Sabinensis, dicti ordinis olim Protectoris, nuper vita functi, vacat, assumi, & deputari contigerit, & ipsius successores dicti ordinis Protectores, ac eis in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo inhibemus, ne extra prædictos articulos, & casus in regula prædicta contentos, & expressos, nec etiam in illis, cum non vniuersus ordo, sed aliqua ipsius pars, vel speciales personæ errarent, ipsorum fratrum querelas audire, seu de ipsorum causis, & negotijs contra litteras & declarationes huiusmodi intromittere se quoquo modo præsumant; sed curent, vigilent, & intendant, vti est proprium eorum officium, & prædicti sancti Francisci, & Apostolicæ Sedis intentio extitit, ipsum ordinem in quieto, & tranquillo, & pacifico statu conseruare, & augere, ac ab impugnantibus, molestantibus, & perturbantibus protegere, & defendere, & tueri, ne secus agendo, ordinem prædictum non solum non protegant, conseruent, & exaltent, vt tenentur; sed in animarum suarum perniciem, & dicti ordinis detrimentum, & scandalum perturbent, destruant, & confundant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, nostræ approbationis, constitutionis, decreti, declarationis, exhortationis, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum.

Sixt. 4. à teneris annis Minorita.

Francisco tribuitur cassum sibi fuisse Pontificatum.

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

Petrum, anno dominicæ incarnationis millesimo quadringentesimo septuagesimo secundo, quinto Kalend. Febr. Pontificatus nostri anno secundo. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, & commutationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno Dominicæ incarnationis millesimo quingentesimo septimo, Idibus Octobris Pontificatus nostri anno quarto.

fr. Antonius Episc. Callien. Hoc anno mense Maij fr. Antonius, de Castrianis ab Episcopatu Calliensi sub Archiepisc. Vrbinate translatus est ad Leopoltanum, seu Feretranum per obitum Lucæ Mellini. Factus est deinde vrbis Ariminensis Gubernator, vbi excessit è vita an. 1510. die 11. Augusti. Successit Antonio in Episcopatu Calliensi **XLVI.**

fr. Greg. Callien. si fr. Gregorius Benignus Siculus Syracusanus insignis Theologus die 21. Maij, translatusque est ad Ecclesiam Nazarenam anno 1513.

Idem Nazarenus. In oppido Clauasij apud Pedemontanos circa hoc tempus constructum est communibus facultatibus cœnobiolum sancto Bernardino sacrum, pro sex fratrum incolatu. Incerti etiam anni sunt alij duo parui conuentus, qui antiquitus ad eandem cum precedente spectabant Genuæ prouinciam; nimirum sancti Georgij oppidi Cherij, in cuius Ecclesia pulchro sepulchro requiescit corpus B. Ambrosij Mediolanensis; quod cum latrunculi quidam suffurari tentarunt, facti sunt paralytici; & S. Mariæ Gratiarum oppidi Crescentini, Communitatis sumptibus extructus. **XLVII.**

Con. Laurens. Hoc ipso anno Iulius Pontifex facultatem concessit Laureanz vniuersitati, Policastrensis diocesis, conuentum Obseruantibus ædificandi sub inuocatione S. Bernardini; & pro Conuentualibus in prouincia Siciliæ, & custodia Messanz, in oppido Calatamascottæ, sub titulo sancti Francisci. **XLVIII.**

Idem in prou. Basil. con. 19. Petrus Melgarius, de quo non semel supradictum est, hoc anno ex Pontificis indulto propè ædiculam vetustam B. Mariæ de Berrocal, ad M. P. à Beluifio, Placentinæ diocesis oppide, angustum, sed quatuordecim fratribus accommodum construxit, sumptus ministrante pio heroe Francisco Monroyo Delètosæ Comite. Oropefani Comites prædicti Francisci hæredes, & successores sollicitam curam gerunt huius cœnobioli, quod nunc sub S. Francisci nomine audit, & in quo cōtinuata serie semper viuunt viri pijsissimi. Iacent hic Alphonsus Suarez, qui ad Indos occiduos prædicandi Euangelij causa, cum viro Apostolico Martino à Valentia transfretauit, & post multos pro salute illius gentis exantlatos labores, in Hispaniam regressus, hic in pace quieuit. Franciscus à Villis bonis, qui magna sanctitatis opinione anno 1566. hic in Domino obdormiuit, vti illo anno referemus. Franciscus à Rota Pincianus, Ioannes Cauriësis, & Didacus Safranus sacerdotes, sanctitate conspicui. Hic etiam sepulta est quædam venerabilis matrona, cognomine Maldonata, quæ anno 1535. decessit. Dum multa præfago spiritu prædiceret, & multi pithonico agitatam suspicarentur, à Placentino Episcopo in quæstionem vocata, inuenta est ab omni suspitione, & superstitione immunis; quamobré cum magna sanctitatis opinione discessit. **XLIX.**

Con. Berrocalij. Inter Bucensis antiquissimæ Ciuitatis in Hispania Bætica ruinas ad tertium lapidem à sanctæ Euphemie castro pius heros Gondisalvus à Mexia ædiculam in honorem sancti Alberti (quem Gonzaga Gilbertum appellat) qui eo in loco pro Christi fide occubuit, construxerat; sed crescente in dies erga eundem sanctum Albertum populi deuotione propter crebra, quæ ibi patrabat miracula, adiunxit (hoc anno, siue vt alij volunt anno 1504.) fratrum Obseruantum, custodiæ Angelorum, commodum habitaculum. Iulius Pontifex in litteris concessæ facultatis domus extruendæ, numerum incolarum ad nouenarium limitauit, ita rogante fundatore. Sed aucta populi erga fratres pietate, Pontifice annuente creuit numerus ad vicenarium, & ultra. Gonzalvus alter à Mexia supradicti pronepos, Guardiensi Marchio, & Castri S. Euphemie dominus, atq. Elizabetha de Médoza coniux locum hunc multis sacris reliquijs à Pio V. acceptis nobilio,

Con. S. Euph. Idem in prou. Angel con. Mon. M. A. huius prou. **L.**

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 14. & 15.
IULII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

biliorum reddiderunt, ibique solemnissimè colitur dies natalitij, seu martyrii S. Alberti, Ecclesiæ titularis. Iacent hic multi ex prosapia prædictorum Marchionum, atque inter hos Fr. Antonius Manriquez, olim Commissarius generalis familiæ Ultramontanæ, & Episcopus Calaguritanus. Ibi etiam requiescit Fr. Martinus à Collado, qui post plurimos, eosque magnos toleratos labores pro animarum conuersione apud extremos Indos, hic sancto fine, magna populi veneratione decessit.

Antonius
Manriquez

Martinus
à Collado,

II.

Catholici Reges Ferdinandus, & Isabella, cum statim ab expugnata Granatensi Ciuitate Ecclesiam cathedralem in Dei genitricis honorem construxissent, atque adolescentum Collegium, & infirmorum Xenodochium adiunxissent, nec verò Ecclesiæ structuræ tantæ vrbs amplitudini, & dignitati responderet, templum, domumque archiepiscopalem magnificentius alio in loco construxisse, & priores structuras hoc anno in fratrum Minorum cœnobium adaptasse scribit Gonzaga^e. Sed cum Isabella anno 1504. in humanis esse desierit, & Ferdinandus non nisi sub finem huius anni ex Italia Castellæ regnum pro Ioanna filia reuertens accesserit, neque à Regibus Catholicis, neque hoc anno domus illa Franciscanis potuit adaptari. Translationem ædificij ad Minoritas siue à Ferdinando patre, siue à filia Ioanna, siue ab ipsius vrbs magistratu factam, Leo X. anno 1516. confirmauit. Cœnobium est insigne, tum fratrum multitudine, tum Philosophiæ, & sacræ Theologiæ prælectionibus. Habentur hic in veneratione inter alias sanctorum reliquias, partes duæ non exiguæ Beatorum martyrum Ioannis à Cetina, & Petri à Dueñas fratrum Minorum, qui sub imperio Mahomad à Bembaluo XII. Regni Granatensis Maurorum Regis, seu Tyranno, gloriosum passi sunt martyrium, vti suo loco^f opportunè narrauimus.

Con. Granatensis.

Gonzaga in
prou. Granat.
con. 15.

LII.

Nobilis vir Tanguidus de Castro, & Maria de Irach hoc anno, Dominica quarta post Pascha, præmissa numerosa, & magnifica supplicatione nobilium, cleri, & religiosorum, primum lapidem posuerunt in fundamento cœnobij sanctæ Mariæ de Angelis, quod pro fratribus Obseruantibus statuerunt ædificare in Parochia de Landeda supra maris portum, qui Britannica lingua *Abegrack* nuncupatur, Diocesis Leonienensis. Ecclesia cum sacrario, capitulo, & claustro consecrata fuit ferrimè post biennium, anno videlicet 1509. ipso die B. Mariæ à Ioanne Leonienstem Episcopo, fratribus addictissimo.

An. 1507. n. 1

Con. Abs. grati.

Idem in prou. Britan. con. 9

LIII.

Ex sepulto hoc anno, vti diximus, & Fr. Rodolpho Austriacæ stirpis in cœnobio Gracensi, liquet vetustius fuisse, & ante annum hunc ad Obseruantes, inter quos Rodolphus fuit initiatus, translatum. Sub Friderico III. à Conuentualibus ad hos abiisse, incerto tamen anno, scribit Gonzaga^h, & à Carolo Austriæ Archiduce resectum. Nunc commodus est conuentus, gymnasiumque habuit sacræ Theologiæ, modò adolescentum tyrocinium.

Hoc an. n. 34.
Con. Grac.
con. 15.

Idem in prou. Austr. con. 3

LIV.

In comitijs generalibus Obseruantum Cisimontanorum hoc anno, vti diximus, celebratis, cum inter Hungaros, & Bosnenses magna esset disceptatio circa conuentum S. Mariæ apud fluuium Sauam, auctoritatè Sixti IV. à Bosnensibus inchoatum, decretum fuit, vt remaneret penes Bosnenses, ea tamen conditione, vt illi nullum alium locum in posterum auderent capere, vel admittere ultra fluuium prædictum.

Con. Saua

Reg. ord. pag. 158

LV.

Taresia Enriquez Toletanæ diocesis, relicta quondam Alphonso (Salazarⁱ vocat Guttierum) de Cardenas, militiæ sancti Iacobi de Spata Præceptoris supremi, obtinuit hoc anno, vt prope Ecclesiam, Eremitorium nuncupatam, sanctæ Catharinæ infra metas parochialis Ecclesiæ oppidi Turrigij, prædictæ Toletanæ diocesis, construeret monasterium Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis, instar monasterij Conceptionis vrbs Toletanæ, de quo aliàsⁱ diximus, pro vsu, et habitatione piarum quarundam Bizocharum, seu Beatarum, vti appellant, sub eodem titulo Conceptionis, diuinis laudibus in domo prope dictam Ecclesiam ab eadem Taresia constructa sub cura, et administratione Archiepiscopi, ac fratrum Minorum insistentium; sibi que liceret,

Mon. Turrigij.

Salaz. lib. 8.
cap. 10. & 11.
Gonzaga in
prou. Castell.
mon. 26.

An. 1507. nu. 43.

Annal. Minor. Tom. VIII.

T

cum

ANNO CHRISTI 1507. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 14. & 15.
 LVII II. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 300.

cum vna, vel duabus matronis honestis prædictum monasterium intrare, cum Monialibus, refectionem sumere, dormire, & scapularium album cum imagine Virginis Mariæ in eo depicta gestare. *Inter cetera divina*, 11. Kal. Iulij. Coepit illa Monasterium ædificare; sed cum ante biennium experiretur locum fuisse aliquanto incommodum, & aquæ penuria laborare, ad alium opportuniorem cogitatum applicuit, relicta priori fabrica excipiendis pauperibus, & peregrinis, ac infirmis curandis. Insigne itaque domicilium sub titulo Conceptionis B. Virginis, & sub omnimoda iurisdictione, & directione Minorum Observantium intra moenia oppidi construxit, in quo religiosissimæ, & nobilissimæ semper vixerunt sanctimoniales, & ex quo multæ prodierunt magistræ, & fundatrices aliorum monasteriorum huius instituti. Madritense inchoarunt Maria Spei, Catharina Euangelista, & Ioanna à S. Francisco; Almerianum Maria à S. Ioanne singulari virtute, donoque prophetiæ illustris, alijs nouem secum conductis; Vssagrianum sorores quatuor; Montabanum Maria Calderona, prima huius Turrigiani monasterij Abbatissa, cum socijs septem; Guadalfagionanum institutrices quinque; Peñarandanum Comitissæ Mirandani filia, Abbatissa designata cum socijs septem; Berlanganum Comitissæ Stabuli Castellæ, tribus adiunctis socijs. Hinc etiam missæ duæ, quæ deperditam, siue laxatam disciplinam regularem restaurarent in monasterio Corralano Almaguerij subiecto ordinum militarium consilio. Decoratur pretiosissimis reliquijs acceptis à Marchione Almazanio, quas ille ab Imperatrice Maria recepit.

*Mon. Ma-
queda.*
Indid mon.
27. Salaz. cit.
cap. 11.

Neque hoc monasterio contenta Taresia, aliud hoc ipso anno, obtenta Iulij facultate, construere coepit monasterium eiusdem instituti, & tituli in oppido Maqueda, sibi subiecto, prædictæ Toletanæ diocesis, in loco vbi præextiterat Ecclesia parochialis S. Petri, cedente libenter iuri suo Petro Aloisio Alphonsi parocho, translata etiam cura parochiali cum fructibus ad Ecclesiam propinquam S. Mariæ. Monasterij regimen admisit Martinus de Vergara Vicarius prouincialis Observantium prouinciæ Castellæ, qui ex monasterio Cõceptionis Toletano subministravit primas instituti magistras, Annam Enriquez filiam Marchionis Aquilarij, designatam Abbatissam, aliasque socias.

LVI.

Mon. Loxæ.
Gonz. in Prou.
uin. Granatæ,
mon. 14.

Ferdinandus Talabricanus, primus Archiepiscopus Granatensis post recuperatam à Mauris ciuitatem, olim Catholicis Regibus à sacris confessionibus, in Loxensis vrbs suburbio hoc anno coepit ædificare monasterium pro quadraginta Clarissis vrbanijs, quod etiam amplis redditibus piè curauit dotari.

LVII.

*Mon. Alen-
conij.*
Idem in Prou.
Tiron. Picau.
mon. 3.

Margarita Alenconij Ducissa suo coniuge anno 1492. orбата, calcatis mundi vanitatibus, orationibus, pijsque operibus die, ac nocte sedulò instabat, vtque commodius erga pauperes opera exerceret misericordiæ, domum quandam emit, in qua mendicos, afflictos, nudos, & languidos recipiebat. Honoris, cultusque Diuini per quam sollicita monasterijs, ecclesijs, hospitalibus ædificandis intendebat. Monasterium Clarissarum Alenconij iuxta castrum vrbs ædificauit, vocatis primis magistris ex monasterio Aue-Mariano Parisiensi. Mortiniaci hospitale sub titulo S. Elizabethæ Hungariæ construxit, vbi sorores Tertij Ordinis collocauit. Hospitale oppidi Castri-Gunterij Andegauensis diocesis, eiusdem instituti sororibus adiudicauit, vocatis ex Mortiniaco Xenodochio, quæ reliquas instruerent, eisque prope hospitale commodam, & amplam domum ædificauit.

LVIII.

*Dom. Mon.
tiniaci sor.
3. ordinis.*
*Dom. Castri
Gunterij.*

Lib 205. reg.
Iul. fol. 102.

Obtinuerunt hoc anno fratres Conuentuales reformati prouinciarum Turo-niæ, & Burgundiæ, vt in hac sua reformatione permanerent; nec non sorores sub eorum cura degentes ab eisdem regerentur, & quod nullo modo ab Obseruantibus molestarentur; neque ab eis in suum consortium, nisi præhabita inscriptis suorum Ministrorum licentia, reciperentur.

LIX.

ARGV.

ANNO CHRISTI 1508. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 15. & 16.
IVLII. H. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 301.

ARGVMENTVM.

*Mittuntur in Hispaniolam Minorita. Cardinalis Ximenius
Academiā Complutensem conuocatis undique doctissimis
hominibus, fundatisque multis collegijs solide stabilivit.
Fabrica Basilica Vaticana promouenda nuncios, & com-
missarios constituit Pontifex Vicarios generales Obseruan-
tum. Recensentur aliquot huius temporis viri varijs titu-
lis illustres. Celebrantur comitia generalia apud Ultramon-
tanos. Sardinia, & S. Euangelij prouincia suas patiun-
tur vicissitudines. Designantur Episcopi, & coenobia.*

I.

IDACVS Colonus, siue Columbus, celeberrimi vi-
ri Christophori Indiarum Occidentalium primi explo-
ratoris filius, cum hoc anno post multos labores, &
preces à Ferdinando Rege Catholico impetrasset sibi
adiudicari solidam, & pacificam possessionem in iuri-
bus, & priuilegijs paternis, iubente Rege in Hispa-
niolæ insulam instructa classe soluit, Regijs tabulis in-
structus, quæ ratione res Indicæ tam humanæ, quam
diuinæ felicius regerentur. Id præcipuum habuit
in mandatis, vt quàm primum Ecclesiæ, monasteria,
& loca sacra construerentur eo sumptu, & ambitu, quo breuius, & minori po-
pulorum onere possent absolui. Missi sociorum curatores Franciscani, submi-
nistratis abundè ex thesauro Regio, & domo Indica apud Hispalim sacris ve-
stibus, rebusque omnibus cultui diuino necessarijs.

Herrer. dec. 1
17. c. 6. & 8.
Mon. Mill. pro
S. Crucis.

Mittuntur
Minorita
in Hispan

II.

Franciscus Cardinalis Ximenius capta temporis opportunitate, dum Ferdi-
nandus Rex (cuius lateri oportebat regiminis oneri leuando adhærere) è Bur-
gensis ciuitate Cordubam proficisceretur, Complutum venit hoc anno, suam
visurus Academiam, noua scholasticorum colonia, & doctorum virorum præ-
lectionibus florere incipientem. Curauerat ille selectos adolescentes Salmā-
tica deduci, qui die 26. Iulij Diuæ Annæ sacro, præmissa magna pompa, in
Diui Ildephonsi ædes, Academiæ præcipuas, primumque Collegium, faustis
auspicijs solemni epulo sunt admissi. Accersiti pingui stipendio partim Salmā-
tica, partim Lutetia Parisiorum viri doctissimi, qui cathedras regerent; & Sco-
ticæ præfectus est fr. Clemens, vir doctissimus, sed impeditioris naturæ, & re-
pentinis difficultatibus explicandis aliquanto tardioris ingenij. Omnibus fa-
cultatibus, Grammaticæ, humanioribus litteris, Græcæ, & Hebraicæ linguis
addiscendis cathedras instituit: solam legum, seu Iuris prudentiam ab hoc suo
Athenæo exclusit, ea in præscriptis à se constitutionibus ratione producta.

Gom. 2 lib. 4.
Robles de ge-
st. Ximen. c. 16.
Data 4 p. 1.
c. 21.

Incipit flo-
rere Aca-
demia Com-
pluten.

Fr. Clemens
primus mo-
deratur ca-
thedræ Scot.

Iurisprudēt
non docetur
Compluti.

[Cum duæ celeberrimæ apud nostros Academiæ habeantur, in quibus Iuris
vtriusq. scientia magno cum fructu, & laude ingenti traditur, Iuris ciuilis peritiæ
in hoc gymnasio locus non esto. Ius pontificium eo vsque tradatur, quate-
nus eius peritiæ ad sacros ordines in hac Toletana diocesi suscipiendos no-
stræ synodales constitutiones necessariam esse cauent. Duo professores sacro-
rum Canonum, quàm maximè docti, & instructi haberi poterunt, in hoc no-
stro Collegio sunt.] Cum enim vir prudentissimus vtriusque Iuris cogniti-
onem Salmanticæ, & Pintię doceri intelligeret, Theologiam verò, & libera-
lium artium studia suo tempore contemni videret, & nullam haberi rationem
linguarum orientalium, ad sacræ scripturæ intelligentiam summè necessa-
riam

ANNO CHRISTI 1508. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 15, & 16.
IULII II. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 301.

Etiam, hæc tria ante alia in Academia quam condebat, quæri constituit.

*Institutio
collegiorum:*

Igitur ad iuuentutis in disciplinis incrementum, & ne copia alimentorum, III.
destitueretur, præclaram rationem excogitavit, quinque tum temporis Collegijs institutis, quibus pauperes adolescentes, alij triennio, alij quadriennio alerentur. Quinque itaque contubernia parari iussit, in quibus qui Rectoris, & Triumvirorum suffragiis comprobati essent, per tempus unicuique designatum diuersarentur. Aedes proinde peramplæ constructæ sunt, quarum singulæ peculiari alicuius Diui tutelæ dicatæ sunt, à quo & nomen acceperunt. Grammaticorum schola binas suscepit, altera Diuo Eugenio, primo Toletanorum Antistiti, altera Diuo Isidoro, Hispanorum indigenæ ex Gotthico sanguine, cuius admirabilis doctrina multis in rebus rempub. adiuuit. Singulis ædibus virum moribus, & doctrina præstantem præfecit, qui ternos Grammaticæ præceptores ad puerorum institutionem per classes suas distinctos, conduit. Horum primus rudimentis tradendis; alter prouectioribus instituendis; tertius utroque supergressus, ad elegantiorum rationem, priusquam ad alias disciplinas discedant, formandis, omni cura, & vigilantia intendit. Latine linguæ authores, in utroque Grammaticorum Collegio, sex illi doctores publicè interpretantur, partim ut ipsi mutua emulatione excitentur, partim ut discipuli de eisdem sententiis inter se agere possint, & animaduertant an sui præceptores idem senserint. Hac collatione, & ingenia exercentur, & videntur singuli binos audiuisse magistros; & in re maximè necessaria, & perdifficili, si quis rem ut par est, consideret, non inutiles profectus faciunt.

Ratio studiorum.

In his collegijs quadraginta duo adolescentes ex aliorum numero desumpti, IV.
triennio aluntur, qui sæpenumero ab initiis illis ad contubernia reliqua per gradus promoti, victa egestate in viros magnos, & præclaros euaserunt. Horum præceptores xv. quoque die, vicissim tribus discipulis suorum magistrorum; de rebus grammaticis sententias defendentibus, aduersariis contra impugnantibus, in gymnasium, quod Maius ob capacitatem vocant, conueniunt: ubi multæ eius disciplinæ difficultates enondantur, puerique ex mutua contentione non mediocriter iuuantur. Quoniam verò ad cæterarum disciplinarum cognitionem permultum interest, benè pueros in Grammaticis institui: nullaque maior studiorum pernicies sit, quàm si ignoratis linguæ Latine fundamentis, conetur quis cæteras disciplinas superstruere, quæ Latine traditæ sunt ab authoribus: hac quoque in parte sapientissimus Academiae conditor curauit, ut caueretur. Nam horum Collegiorum præfectis quoties adolescentibus ab vna Grammaticæ classe ad aliam transeundum esset, quantum in grammaticis rudimentis profecissent, explorare iussit: animosque eorum non mediocri religione obstrinxit, ne immeritis, & parum profectis ad maiora progredi concederent. Quod si ad alias disciplinas conscendendum foret, Rectori de examinatore creando curam præscripsit.

Dialecticæ, & Philosophiæ studiis binæ itidem ædes contributæ sunt: alteræ V.
Diuæ Balbinæ dedicatæ, cuius titulus Ximenio Cardinali factò datus fuit: hæc quadragenos octonos singulis quibusque annis recipiebant, qui Dialecticæ primo anno rudimentis, secundo Aristotelicis de ea re libris, ingenti Præceptorum labore assiduis exercitationibus, per pugnas litterarias instituerentur. Alteræ sub Diuæ Catherine titulo, ad quas tertio quoque anno è Diuæ Balbinæ Collegio, qui commigrabant, naturalibus, & sapientiæ, quam supernaturalem Philosophiam appellant, traditionibus pari cura per biennium instruebantur: hi Metaphysici, illi verò Physici in Ximenii legibus vocantur. Sed in Balbinæ Collegio viginti illi quatuor, qui Aristotelis Dialecticæ operam dabant, alios, qui rudimentis vacabant, anno antecedeabant: quo temporis spatio, & in Catherine Metaphysici Physicos præcurrebant. Hac de causa priores illi, ut iam veterani, in secundos ut tyrones imperium exercebant: nec ob hoc vlla à principio discordia exorta est. Atque ita continua quadam conuersione illis abeuntibus noui succedunt: quod de pyris hortorum Alcinoi Homerus dixit. Nam

*in
Homer. Odyf.
7.*

qua-

ANNO CHRISTI 1508. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 15. & 16.
IULII II. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 301.

quadriennio integro peracto, quod semper in continuo cursu est, ad novos præceptores stipendia cathedrarum quotannis redeunt.

VI.

Perpetuò sub S. Lucæ festum duo præceptores deliguntur, qui toto quadriennio in philosophica schola insudent. Hac nimirum ratione efficitur, ut octo doctores in eadem semper area versentur, qui Logices rudimenta, aut Aristotelis de eadem arte institutiones, aut libros de physico auditu, ceteraque ad naturalem Philosophiam spectantia, aut primam Philosophiam, quam sapientiam vocant, incredibili æmulatione docent: sic autem octo, quos diximus, doctores distribuuntur, ut singulis, quas numeramus, disciplinis, bini contribuantur; singuli autem duodecim adolèscèntes ex auditoribus sortiantur, qui ad has sodalitates paupertatis causa suscipiuntur. Hi suis periodis confectis, primò *Baccalaureatus*; deinde *Licentia* titulis donantur, & postremò ad quadriennij finem magistrali flosculo (ea est merces laborum) insigniuntur.

VII.

Congrediuntur etiam horum præceptores quindenis, ut Grammatici quibusque Saturni diebus, ad sua placita studiosè tuenda. Ne quid verò otiosum habeatur, proximis post præceptorum congressum sabbatis, Academia spectante, præceptoribusque ipsis rem totam moderantibus, discipuli quoque de eisdem disputant. Tam ad has, quàm ad illas disputationes, frequentissima conuenit Academia, semperque Rector, & Cancellarius, nisi quidpiam magni momenti impediât, præsentia sua disputantium ingenia excitant, & spectaculum dignius esse faciunt.

VIII.

Aedificata est, & domus alia titulo Matris Dei, ubi ægrotantes Scholastici curentur: sed angustior facta est architectorum negligentia, cum Ximenius, ut laxitate cæteras domos superaret, iussisset. Culpabat enim, quod in Nosocomijs vulgo fit: nam eodem in cubiculo multi diuersis morbis affecti, & plerumque contagiosis iacent, quos noxijs vaporibus vicissim infici, & mutuis gemitibus affligi, et vicinorum morte consternari dicebat; quare de secunda construenda cogitauit.

IX.

Fuit ea domus peropportuna occasio, ut Theologicum sodalitium felicibus auspicijs institueretur. Nam cum Ildephonsi ædes Theologis hominibus parata esset, iisque simul reipub. literariæ cura demandaretur, necessarium esse videbatur collegium aliud à reliquis separatim constituere, ubi aliquot iuvenes studiosi ab omni cura vacui, Theologiæ perdiscendæ liberius attenderent, indeque in Ildephonsi commigrarent. Opere perfectò introducti sunt viginti quatuor sodales, quorum decem & octo Theologiæ, reliqui sex Medicinæ vacarent. Hoc genio adeò felici factum fuit, adeoque in ea duarum præclarissimarum disciplinarum studia egregiè tractantur, ut quibusque quadriennijs (nam id tempus ad commorandum datur) veluti quædam exactissima officina, bonos artifices educat, qui partim in Ildephonsi collegium suffecti, partim ad alias scholas, aut ad principes viros vocati, magno cum aliorum fructu doctrinæ suæ documenta proferant.

X.

Præter hæc intra Collegium Diui Ildephonsi dignitatis ergo, loco peraccommodo, & ab habitatione collegarum diuiso, suis consodalibus Franciscanis Collegium sub titulo SS. Petri, & Pauli (non propterea indito, ut quidam scripserunt, quod ei consilium esset, S. Balbinæ Cardinalatus titulo relicto, pro eo alterum Basilicæ SS. Apostolorum Petri, & Pauli intra urbem assumere, cum eundem nullus sit in vrbe huiusmodi titulus Cardinalitius) uti alias diximus, construxit. Deinde collegium alterum *Trilingue* nuncupatum, in quo triginta alumni cohabitant, decem linguam Græcam, totidem Hebræicam, reliqui Latinam addiscunt. Cathedræ porro, per hæc collegia distributæ quadraginta, duæ numerantur, sacræ Theologiæ sex, Iuris Canonici totidem, Medicinæ quatuor, Artium liberalium octo, Philosophiæ moralis vnam, Mathematicæ alteram, linguæ Græcæ duas, Hebræicæ totidem, Rhetoricæ quatuor, Grammaticæ sex, Anatomie vnam, Chirurgiæ alteram; assignatis omnibus, iustis stipendijs, quæ triplo fermè temporis decursu, quo alia solent diminui, accreuerunt. Cum enim

Collegium instituit Martinus Ximenius intra Academiam Salaz. lib. 1. de prou. Castell. cap. 31

An. 1497 n. 23. Vniuersitatis cathedrae 42

ANNO CHRISTI 1508. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 15. & 16.
IVLII II. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 301.

enim in redditus annuos quatuordecim millia aureorum Academiae statuerit, tam prudenter omnia disposuit, ut nulla parte extenuata sint hæc meritorum stipendia, sed potius ad triginta millia, & ultra iam peruenerint.

*Acad. patro-
nia*

Ut firmitus omnia consisterent, Academiae patronos, & vindices, quorum fauorem in rebus arctis, & difficilibus Complutense gymnasium imploraret, quinque potissimum esse voluit, Hispaniarum Regem, sanctæ Balbinæ Cardinalem, Archiepiscopum Toletanum, Infantatus Ducem, & Cluniensem Comitem, Ratio autem satis constat, cur quos retulimus, patronos nominauerit. Nam Reges semper oportet propitios habere: Toletanum verò Archiepiscopum, quod Complutum eius esset ditionis, & plurimum posset Academiam iuuare, si litteras amaret. Iam verò è re Academiae esse sciebat habere Romæ Protectorem, qui apud Pontificem Maximum, si quando usus postulasset, eius causam ageret, & simul titulum, quem gesserat, quodammodo illustrare voluit: Mendozios verò tam Ducem, quam Comitem, partim quia ob vicinitatem præsto esse poterant Academiae laboranti, partim ob affinitatem, cum ea familia contractam.

XI.

Præbendas, canonicatus, beneficia, & varia Sacerdotij genera instituit, quibus scholastici, & Magistri excitentur ad foeliciores in litteris progressus; secundum etenim singulorum merita, præmissò seuerò examine, à destinatis iudicibus hæc singulis distribuuntur. Exercitationes scholasticæ adeò sunt frequentes, adeoque laboriosæ, ut non nisi optimè probatis, valdeque peritis liceat tantum periculum, præsertim graduum obtinendorum subire. Leges autem, & constitutiones ab ipso conditore ita prudenter sunt dispositæ, ut firmiter huc vsque absque mutatione perseuerent, & minima quæque, quibus ille modum præscripsit, ipsius regulis transiguntur. Opus quidem omnibus numeris absolutum, vnde quaque perfectum, & magnificum, quod Principum nullus, & inter Reges pauci audeant imitari.

XII.

*Iulius Ponti-
fex incipit
restaurare
Basilicam
Vaticanam.*

Iulius Pontifex ante biennium initium dedit constructioni magnificentissimæ Basilicæ sancti Petri in Vaticano, Bramante architecto peritissimo ideam vniuersæ molis ad exactissimæ symmetriæ elegantiam designante. Vastissimum quidem edificium, omnium sacrorum, quæ vnquam fuere vsquam, amplitudine, longè augustius, sumptus requirebat immentos, quibus colligendis homines præfecit dignitate conspicuos, fide commendabiles, industria probatos. Inter hos potissimum delegauit suum nuncium, & commissarium Hieronymum Torniellum Vicarium generalem Obseruantium Cismontanorum anno elapso electum, cui authoritatem dedit Indulgentias publicandi per viginti quinque prouincias, numerandas secundum morem Ordinis Minorum, multaque priuilegia concedendi, aliosque collectores sibi substituendi. Hoc munere ille prudenter, & grauiter multo operis profectu, & Pontificis laude functus est, donec isto anno die 8. Augusti post prolixam egritudinem Mediolani diem clausit extremum: cui substitutus est commissarius fr. Archangelus Placentinus Vicarius prouinciæ Mediolanensis: sed & hic eiusdem mensis die 23. decessit. Die verò quarto Septembris Patres prouinciæ Mediolanensis in suum Vicarium elegerunt Franciscum de S. Columbano: & quia dubitabatur à multis, an deberet succedere in officio Commissariatus generalis, ad quod assumptus fuerat Vicarius eius prædecessor? consulenda videbatur Sedes apostolica. Dubium per has litteras Iulius ita dissoluit.

*Vicarius ge-
neralis Ob-
seruantium
fr. fabrica
Commissar.*

Moritur.

*Consulitur se-
des Apost. cir-
ca successio-
nem ad offic.
Vicari gener.*

Ex reg. Ordin.

Vniuersis, &c. presentes litteras inspecturis. Decens reputamus, & congruum ut cum super facultatibus, quæ à Sede Apostolica emanarunt, aliquæ opiniones, seu dubitationes insurgunt, Romanus Pontifex illas dilucidet, & declaret. Accepimus siquidem, quod licet aliàs per litteras à fel. rec. Eugenio IV. prædecessore nostro, super diuerso modo viuendi fratrum Ordinis Minorum Conuentualium, & de familia, siue de obseruantia nuncupatorum emanatas, & per recolendæ memoriæ Pium II. et alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, & per nos approbatas, ordinatum fuerit quod si generalis Vicarius

XIII.

XIV.

de

ANNO CHRISTI 1508. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 15. & 16.
IVLII II. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 301.

familia fratrum infra tempus sui officij ex hac luce migraret, seu aliàs ab eius officio amoueretur, vicarius in cuius prouincia iuxta morem dicti ordinis ipsum generalem Vicarium mori, vel amoueri contigerit, nuntiare quantocius poterit alijs vicarijs aliarum prouinciarum, & de consilio, atque consensu duorum vicariorum magis propinquorum locorum, & tempus pro electione futuri Vicarij generalis celebranda determinare, & eos, qui ad huiusmodi electionem faciendam fuerint conuocandi, conuocare, & interim officium generalis Vicarij autoritate Sedis Apostolicæ liberè exercere debeat. Quia tamen contingere potest, quòd generali vicario in vna prouincia vita functo vicarius prouincialis dictæ prouinciæ decedat, & alius vicarius prouincialis loco vicarij prouincialis defuncti eligatur, prout nuper contigit, quod vicarius prouincialis prouinciæ, in qua generalis vicarius decesserat, fuit vita functus, & alius loco vicarij prouincialis defuncti in vicarium prouincialem electus, & propterea à nonnullis in dubium reuocatur, an talis vicarius loco vicarij prouincialis electus, iuxta tenorem dictarum litterarum vicariatus generalis officium, & alia præmissa exercere possit? Nos ad huiusmodi ambiguitatis dubium submouendum, motu proprio, non ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera voluntate, & ex certa nostra scientia, autoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, quòd nunc, & de cætero perpetuis futuris temporibus, si generali vicario fratrum de familia huiusmodi in aliqua prouincia vita functo, vicarius dictæ prouinciæ, in qua præfatus generalis vicarius fuerat vita functus, & ad quem officium vicariatus generalis, vsque ad electionem noui generalis vicarij, iuxta litterarum prædictarum ordinationem spectat exercere, decederet, & alius loco prouincialis vicarij defuncti in vicarium prouincialem fuerit electus, & successiuè si plures loco aliorum defunctorum ante electionem vicarij generalis in prouinciales vicarios eligi contigerit quomodolibet, ipsorum quilibet, qui pro tempore fuerit electus, locum, & tempus pro electione vicarij generalis celebranda determinare, & alios conuocare, ac officium vicarij generalis exercere possit, & debeat iuxta ordinationem Eugenianam huiusmodi in omnibus, ac per omnia, ac si esset vicarius prouincialis, qui tempore obitus vicarij generalis erat. Et quia quandoque contingit prouincias dictorum fratrum de familia ad tempus ex dispositione generalium Constitutionum, vt ex ordinatione generalis vicarij non per vicarios prouinciales, sed per Commissarios pari potestate, dum in huiusmodi Commissariatus officio sunt, fungentes, regi, & gubernarij motu, & scientia similibus, decernimus, & declaramus, quod Eugeniana constitutio prædicta de vicarijs prouincialibus loquens ad Commissarios præfatos extendi, & in eis locum habere debeat in omnibus, & per omnia perinde, ac si concessa vicarijs prouincialibus, eisdem Commissarijs in specie concessa fuissent. Verum quia difficile foret præsentibus litteras ad singula, quæque loca, in quibus expediens fuerit, deferri, volumus, & præfata autoritate decernimus, quòd illarum transumptis manu publici Notarij inde rogati subscriptis, & sigillo alicuius Curie, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides in iudicio, & extra, ac aliàs vbilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si exhiberetur, vel ostensæ forent. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris die 16. Septembr. 1508. Pontificatus nostri anno quinto.

XV.

Torniello autem in officio Commissarij, & Nuncij Apostolici pro subsidio supradictæ fabricæ substituit. Pontifex Franciscum Zenum olim Vicarium generalem, Tornielli prædecessorem, iam à se institutum Nuncium in vtriusque Siciliæ Regno, eiusque facultates, & autoritatem voluit extendi ad omnes prouincias, quibus præerat Torniellus. Datus huius extensionis instrumentum.

*Instituitur
Nuncius
Apost. Fran-
ciscus Zenus*

Annal. Minor. Tom. VIII.

V

Dile-

ANNO CHRISTI 1508. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 15. & 16.
IVLII II. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 307.

Dilecto filio Francisco Zeno Ordinis fratrum Minorum professori, in viginti quinque prouincijs Citramontanis iuxta dicti Ordinis morem numerandis Nuncio, & Commissario nostro.

Ex originali.

Dilecte fili, &c. Commisimus tibi per alias nostras sub plumbo litterarum, indulgentiarum in subsidium fabricę Basilicę Principis Apostolorum de Vrbe per nos concessarum in vtriusque Sicilię Regno publicationem, & executionem. Et quoniam sicut accepimus, Hieronymus Tornielus, tunc Ordinis Minorum, Vicarius Cismontanus, quem nos in viginti quinque prouincijs in dicto Vicariatu, & iuxta morem ipsius Ordinis comprehensis, dictarum indulgentiarum, Nuncium, & Commissarium nostrum constitueramus, diem vitę suę clausit extremum: ne negotium indulgentiarum huiusmodi, & ipsa fabrica detrimentum patiantur, motu proprio, & ex certa scientia te, de quo plurimum in Domino confidimus, quoad ipsas indulgentias, & commissariatus officium in locum dicti Hieronymi ponimus, mandantes in virtute sanctę Obedientię omnibus, & singulis ab eo ad id substitutis, vt tibi resubstituendi à te in dictarum indulgentiarum negotio in omnibus pareant, ac requisiti rationem administrationis reddant, in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. Datum Romę apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die 20. Septembris, 1508. Pontificatus nostri anno 5.

Florent. Lu-
dou. à Rotel-
la.

Marc lib. 8.
c. 31. 32. & 33.

Joan. Franc.
& Casali.

Bartholom.
Florentinus.

An. 1513. n. 41
Ioann. ab
Hercudero.
martyr.

Petrus à
Calderola.
Befamius
Germanus.

Capit. gene-
rale Obser-
uatorum.

44.
Regist. ord.

An. 1536 n. 62
Acta huius
capituli.

Partim obierunt, partim floruerunt circa hunc annum, qui sequuntur; Ludouicus à Rotela prouincię S. Francisci, venerandus senex, virtutibus insignis, in oratione assiduus, à qua demon sepè reuocare tentauit, ita vt aliquando ad Montis-Falconis oppidum eum ad mortem fermè verberauerit, nec tamen potuerit è templo, aut ab oratione dimouere. Ioannes Franciscus apud Casalem Montis-Ferrati natus, qui anno 15. suę ætatis habitum induit Canonico-
rum regularium, inter quos religiosissimè per annos vixit triginta, prædicans per villas, & oppida pœnitentiam. Obtentà à superioribus licentia habitum suscepit Minorum Obseruantum in Conuentu Fesulano, vbi absque querela annis multis conuersatus est. Nunquam visus est otiosus, neque auditus verbum proferre vanum, aut quod in proximi edificationem non tenderet. In oratione, & meditatione rerum celestium extra se ferebatur, & inter comedendum suspendebatur animo, audiens legi verba diuina. Post annos viginti piè decessit Florentię in conuentu sancti Saluatoris. Bartholomęus Florentinus contractione nominis dictus *Meus*, de quo alias diximus, decessit in conuentu Nemoris Mugelli prope Scarpariam XIV. M. P. à Florentia. Ioannes ab Hercudero Diaconus prouincię Bohemię hoc anno mense Octobri occisus est ab hereticis, sepultusque in cœnobio Pilznę. Apud Camertes Obseruantes floruit Petrus à Calderola, qui Petrum à Moliano morientem conspiciens, alta voce inelamabat, *In paradysum, in paradysum*; hasque voces ingeminans magni æstus vehementia paulo post requieuit in Domino; Et in conuentu S. Marię Vallis asperę prouincię S. Angeli Befamius Germanus, vir valde exemplaris, & vitę sanctissime.

Hoc anno in conuentu S. Marię de Iesu extra urbem Barcinonensem celebrata sunt Comitia generalia Obseruantum Ultramontanorum, in quibus absoluto triennio Ioannis Siluestri (qui hac dumtaxat vice familiam hanc Obseruantum rexit, non verò annis sex, vti alias, ex Gonzaga exscripsimus,) electus est in Vicarium generalem secunda vice Martialis Boulier. Obierunt hoc triennio huius familię mille nongenti quinquaginta sex, quorum plerique fuerunt doctrina, pietate, & virtutibus insignes. Lectę sunt in his

XVI.

XVII.

ANNO CHRISTI 1508. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 15. & 16.
IULII II. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 301.

his Comitij litteræ Ferdinandi Regis Catholici, & Ximenij Cardinalis Toletani, quibus petebant aggregari huic familiæ Ultramontanæ prouinciam Sardinia, quæ repulsam passa erat à Vicario generali, & Patribus Cismontanæ familiæ in Capitulo generalissimo Romæ celebrato, propterea, quia circumuenti ab Aegydio Delphini Ministro generali, & allekti titulo prouinciæ, ac Vicarij prouincialis (quem Ludouicus de Turre Vicarius generalis in Comitij generalibus Obseruantum Cismontanorum anno 1498. denegauerat; sed dictus Aegydius concessit, cum antea per Commissarium tantum regerentur) se illi subiecerunt, sprete autoritate Vicarii generalis Cismontani, per quem eatenus ab introducta in eam insulam per Patres Italos. Obseruantia regebantur. Decreuit Capitulum eos admitti debere, concessitque, vt titulo priuilegiisque prouinciæ deinceps gauderent, obtenta tamen prius Apostolica facultate, & exhibitis totius prouinciæ consensu, ac beneplacito Vicarij generalis Cismontani, cui nullo modo volebant displicere. Perstitisse Sardos in hoc suo desiderio, & assensum obtinuisse à Francisco Zeno Vicario generali Cismontano constat ex his verbis, quæ habentur in eius regeſto. [Die 26. Februarii anno 1511. Scripsi ego Frater Franciscus Zeno Patri Vicario generali Ultramontano, rogatus à fratribus Sardis, & à Rege Hispaniæ, quod sim contentus; quod recipiat Sardos sub cura, & obedientia sua.] Iterum tamen redierunt ad Vicarium Cismontanum, & sub eius regimine perſtiterunt, donec agente Philippo II. Rege Hispanarum Franciscus Gonzaga generalis Minister anno 1581. die 5. Nouembr. eos reuniuit familiæ Ultramontanæ. Concessa est in hoc capitulo facultas celebrandi festum Translationis S. Bernardini in illis prouincijs, quæ admittere voluerint; nec non festum S. Brigidæ virginis ab ijs, quibus celebrare placuerit.

Prouincia Sardinia aggregatur familia Ultramontana.

Gonzaga in proam prou. Sardinia.

Celebratur translatio S. Bernardini.

Est festum S. Brigidæ.

Custodia S. Euangelij viciſſitudines.

Moles in Memor. Cimarr. lib. 8. cap. 5. Histor. prou. S. Ioseph. lib. 1. cap. 4.

XVIII.

Custodiæ S. Euangelij fratribus in Hispania multa passis à superioribus prouinciæ S. Iacobi, Romam venit Angelus Pinrianus, obtinuitque hoc anno, die 10. Martij à Iulio Pontifice litteras, quibus prædictam Custodiam erigebat in prouinciam, confirmato interim in officio Custodis, donec ad electionem Ministri deueniretur, Petro Melgario. Hoc indulto qui sparsi erant, reformati, & Guadianæ paruulam insulam in finibus Lusitaniæ, ac Castellæ inhabitabant, fauore, & patrocínio Ducis Brigantini ad derelicta habitacula pauperula redierunt, coactoque Capitulo in cœnobio de clauibus, vulgo *Chaves*, Ministerum elegerent Melgarium. His commoti Patres prouinciæ sancti Iacobi egerunt eum Ferdinando Rege, vt ad Emanuelem Regem Lusitaniæ mitteret Ioannem de Argomanes virum doctum, & pium, Obseruantum prædictæ Diui Iacobi prouinciæ Vicarium, qui pericula, & incommoda securæ scissionis in ordine significaret, acceptasque super facilem quorundam transitum ad hos Reformatos Iulij Pontificis litteras ostenderet: *Romanum decet Pontificem*, primo Augusti. Discussio negotio, auditisque partibus conuentum est, vt cœnobia, quæ intra Portugalliam erant, titulum sortirentur Custodiæ dumtaxat S. Euangelij, & obedirent Vicario generali Ultramontano; quæ verò in Castella, subijcerentur Vicario prouinciæ S. Iacobi, & vnirentur reliquis conuenientibus eidem subiectis, sub eadem habitus norma, omisso capitis acuminato. Petrus itaque cum suis sequacibus remansit in Lusitania, Angelus in Castellam reuersus, obsecutus est Vicario prædicto, donec in Hispaniam peruenit Minister generalis, qui res aliter disposuit, vt dicemus anno sequenti,

Fr. Ludou. Episc. Misin.

Fr. Domin. nic. Zapaten.

Fr. Didacus Scodrin.

Con. Bouolini.

ni. Gonzaga in prou. Mar. 171. con. 7.

XIX.

Obijt hoc anno Idibus Februarij fr. Ludouicus Episcopus Misinen. siue Drusiparæ sub Archiepiscopo Heracleæ, sacre paginæ Professor, Minister quondam prouinciæ Saxonie, & suffraganeus Episcopi Hildesemensis. Electus est Episcopus Zapaten. & Sardanen. siue Sarden. Ecclesiarum vnitarum sub Arch. Antibaren. fr. Dominicus Garſias per obitum Petri Sombriga, die 15. Iulij. Scodrin. sub eodem Archiepiscopo fr. Didacus N. die 10. Decembr.

XX.

Constructum est hoc anno ad oppidum Bouolini in littore maris Adriatici cœnobium fratrum Obseruantum sub inuocatione S. Mariæ de Iesu, impensis nobilis

ANNO CHRISTI 1508. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 15. & 16.
IVLII II. ANNO. 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 301.

viri Thomæ Merulæ; licet quidam commenti sint illi datas pecunias à Mercatoribus Genuensibus, qui ex Oriente regredientes, ut imminens naufragium euaderent, vouerunt se in primo, quod tenerent, Christianorum littore Minotiticum constructuros cœnobium, eosque cum primum ad hunc portum Bouolini pertingerent, quæ sufficerent ædificio peragendo, pecunias Thomæ fidei credidisse, ne susceptum iter suspendere ædificij mora cogerentur. Et quidem Iulij diploma, quo construendi cœnobij facultatem hoc anno concedit, non nisi solius Thomæ tanquam fundatoris, agit mentionem.

Con. Saxo-
errati.
Idem in prou
Marchia, con.
51.

Sub hunc annum annuente Iulio Pontifice, populus Sentinas, siue Saxoferrati, in Piceno nobilis oppidi, ut tandem à diffidijs intestinisque bellis respirare, possent, cœnobium Obseruantum ad C. P. ab oppido supra nemorosum colliculum sub inuocatione S. Mariæ de Pace construxerunt. Ecclesiam proprijs sumptibus Cherubina Alberia ædificauit. Ad operis subsidium, & complementum Bernardina de Humanis bonam partem sui peculij largita est, nec non Philippus quidam Sentinas alias contulit eleemosynas.

XXI.

Con. Pulchri
Podij.
Idem in prou.
Cataloniæ, con.
13.

Raymundus à Cardona Baro Pulchri Podij (vulgo *Belpuig*) Vicensis diocesis oppidi in Catalonia, cum pro Rege Hispano regnum gubernaret Neapolitanum, iussit prope ædiculam S. Bartholomæi C. P. à prædicto oppido distantem, conuentum fratrum Obseruantum fabricari. Ministri pauperem angustamque domum, ita volentibus fratribus, adiunxerunt. Vbi id rescivit Raymundus, suis valdè offensus, opus totum dirui, amplamque viginti fratrum capax ædificari domum præcepit, sibi in Ecclesia nobile posuit sepulchrum alabastrinum, per Ioannem Nolanum Statuarium insignem, Neapoli egregio artificio expolitum. Adiacent sepulcho plurima maximi valoris anaglyphæ, & militaria signa, vel ab hostibus relata, vel tanti herois trophæa, & munia gloriose peracta, repræsentantia. In alio pulcherrimo mausoleo eiusdem templi iacent aliquot eiusdem Raymundi consanguinei. Nobilis illic viget confraternitas S. Bartholomæi, priuilegijs magnis à Leone X. concessis utique singularis. Diploma Pontificium, quo ædificandi huius cœnobij facultas hoc anno conceditur, licet in annum antecedentem Gonzaga reijciat, incipit: *Eximia deuotionis affectus*, 6. Kal. Martij.

XXII.

Con. Metel-
lini.
Idem in prou
S. Michael.
con. 14.

Iuxta oppidum opulentum, & nobile Metellini in Hispania Ioannes à Portocarrero, & Maria Manuelis eiusdem oppidi Comites, hoc anno Conuentum Obseruantibus sub inuocatione S. Francisci inchoarunt, quod lento tamen gradu processit ad finem. Illis autem, ac successoribus ius debetur patronatus. Ad CC. P. ab Algaris oppido Sardinia munitissimo, pulchris ædificijs, & coralli piscatione insigni, Communitas hoc anno conuentum eisdem Obseruantibus construxit. Sed cum ex parte esset incompletus, & ex altera aliquas passus esset ruinas, duarum nationum Genuensis, & Catalanæ mercatores, quorum plurimi illic inhabitant, constructis sibi duobus sacellis, in quibus sepeliri possent, & officia statim diebus celebrare, ruinas conuentus repararunt, & fratribus pijs adfuit subsidij.

XXIII.

Con. Algar-
ij.
Idem in prou
Sardinia, con. 5.

Con. insula
Palmarie.
Idem in prou
Canariæ, con. 7.

In Palmari insula ex Fortunatis, siue Canariensibus vna, hoc anno Martinus Camacius, & Magdalena Infans commodum contulerunt fundum fratribus Custodiæ Canariensis cœnobio construendo; quod illi diligenter fecerunt indito titulo *Conceptionis B. Virginis Mariae*. Aquæ penuria laborantibus Carolus Quintus Imperator, tantam concessit, quanta irrigandis hortis, cæterisque domesticis necessitatibus sufficiat. Hic iacet sepultus honorificè Fr. Ioannes de Via, de quo sub mortis annum dicemus.

XXIV.

An. 1541
Con. Petra
Patritij.
Mon. M. SS.
prou. Hiber.

In Hiberniæ prouincia Conaciensi, & diocesi Ardachadensi, in Comitatu de *Leithruin* ad ripam fluminis Banni, non longè à suo Monerio, Dom. Cornelius Brene-Iruairc hoc anno ædificauit conuentum de petra Patritij, aliàs Balegruairci, accersitis primis incolis ex conuentu Dunnangalli. Locus est satis amoenus, & structura erat pulchra valdè, claustrum columnis, præcipuisque ædificij lapidibus egregiè dolatis ex marmore grisco. Perit tamen incendio,

XXV.

ANNO CHRISTI 1508. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 15. & 16.
IULII II. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 301.

dio, & incursione hæreticorum, quorum vnus cognomento Harrison, quæ reliqua erant post depressam religionem catholicam in Hibernia, diu possedit, relicta tamen tacta factaque Ecclesia, atque intactis sepulturis nobilium, vicinorumque populorum, ex quibus illi non modica proueniebant emolumenta. Sepulta est in dicta Ecclesia anno 1512. Dom. Margarita, vxor prædicti fundatoris.

XXVI. In oppido Erenæ nullius diœcesis, sub iurisdictione militiæ S. Iacobi constituto, vt posset construere monasterium Clarissarum ex facultatibus sibi à marito suo Roderico Parrada, eiusdem Ordinis milite, Elizabetha Delgada facultatem hoc anno impetrauit à Pontifice *Vniuersa Diuina maiestati accepta*. 7. Idus Iunij. Opus aggressa habitum eiusdem instituti suscepit, primamque egit Abbatissam monasterij à se completè sub Matris Dei inuocatione cõstructi.

Mon. Erenæ Gonzaga in prou. S. Michael. mon. 8.

XXVII. In Lusitania prope celebre oppidum Pontis Limani Braccarensis diœcesis cum incultæ remanerent ædes à Minoritis olim extructæ, sed ab eisdem, quia incommodæ, derelictæ, hoc anno ab imminente ruina vindicatæ sunt à duabus fororibus germanis ex oppido Villæ Comitæ eiusdem diœcesis oriundis, & in commodi monasterij formam redactæ. Harum auspicijs, & religiosa primarum fororum disciplina tanta pietate, & opinione virtutis excreuit, vt & ædificijs, ac redditibus, ita sit auctum, vt sexaginta, vel septuaginta admittat Clarissas. Vidi ipse monasterium fabricæ pulchrum, situ amœnum.

Mon. Pontis Limæ. Idem in prou. Portug. mon. 11.

XXVIII. Hoc anno monasterium ordinis Conceptionis iuxta mœnia oppidi, quod Caput bouis, Hispanicè *Cabeça del Buey* nuncupatur, & ad militiam spectat Alcantarensem, constructum est à Martino Rol, eiusdem militiæ Commendatario, cui primæ regularis disciplinæ magistræ datæ sunt anno 1533. ex monasterio Hispalensi sanctæ Agnetis. Sed & hoc alias dedit institutrices monasterij Scalabiani, vti suo tempore dicitur.

Mon. Capitis Bouis. Idem in prou. S. Michael. mon. 13.

XXIX. Ludouicus Amboysius, Albienſium Dominus, & Episcopus, circa hunc annum in prædicta Albix vrbe monasterium ædificauit virginum Annunciarum secundum huius instituti, primum post Ioannæ fundatricis obitum constructum. Virgines octo, quæ reliquas instruerent, è Bituricensi monasterio sunt auocatæ. Voluit nimirum in hoc opere pius auunculi sui, etiam Ludouici Amboysij nūcupati, Albienſium Episcopi, recens defuncti desiderio satisfacere, qui id ipsum, si vita superfuisset, per se præstitisset.

q. An. 1582.

Mon. Albix Annunciar. Miras de ord. Annunciat. c. 1. nu. 2. Claud. dr. Episc. Albien.

XXX. Francisca Rodriguez vidua oppidi *Vearum* in Regno Murciano, vbi vnico suo filio Alphonso persuasit, vt Franciscanis eiusdem oppidi nomen daret, ipsa cum filiabus Catharina, & Elizabetha tertij Ordinis habitu assumpto, alijsque virginibus ad eius consortium accedentibus, ab anno hoc, vel anteriori, vsque ad annum 1540. in humili domo sub obedientia, & directione ministri prouinciæ Carthaginensis. Etenim cum augeretur numerus fororum, ad aliam eiusdem ordinis capaciore, ad monasterij formam redactam, transferunt, eamque Conceptioni B. Virginis Mariæ consecrarunt.

Dom. Vearum. 1. ord. foror. Gonzaga in prou. Carthagin mon. 10.

XXXI. Domus Fzomlembgin *Vpder Berckmuren* Colonienſis, quam sorores tertij Ordinis annis multis inhabitauerunt, hoc ipso deficientibus his, tradita est fororibus ordinis sancti Augustini. Ministro, & fratribus eiusdem instituti, domus sanctæ Catharinæ de Môtesfaro Compostellanæ diœcesis supplicantibus, vniuit Pontifex hoc anno eorum Ecclesiæ parochialem S. Thomæ de Beruantes, eiusdem diœcesis, & aliquot beneficia, quorum præsentatio ad dictum Ministrum, & successores spectabat.

Domus Fzomlembgin Reg. lul. 1. 139. fol. 80.

Domus de Môtesfaro. Ibid. lib. 135. fol. 106.

XXXII. Scripsit hoc anno Pontifex ad Vicarium, & fratres Obseruantes prouinciæ Romanæ in Capitulo congregandos ad cœnobium Palatioli, Albanensis diœcesis, vt spiritali consolationi consulentes Priorum, & Communitatis Ciuitatis Cornetanæ, cœnobium sancti Francisci eiusdem vrbis non desererent, præsertim cum communibus vrbis expensis ita opportunè fuerit restauratum, vt adiectis ædificijs ab aere insalubri posset defendi. De hoc cœnobio, & aeris insalubritate, propter quam non semel derelictum est, aliàs, locuti sumus. In-

Con. Cornet Breue origina. le.

An. 1487. n. 35

Ec-

ANNO CHRISTI 1508. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 15. & 16.
IULII II. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 301.

*Sacellum in
Ecclesia Petri
Montis au-
rei*
Lib. 137. fol.
268.

Ecclesia sancti Petri Montis aurei in Ianiculo, de qua diffusè actum est, hoc anno Franciscus Episcopus Cenetensis, vnus ex Auditoribus causarum Palatii Apostolici, sacellum ædificauit SS. Francisci, & Antonij, picturis egregijs ornauit, paramentis, & subsidio annuo pro celebranda quotidiana missa detrauit.

*Mon. s. Cla-
re Vlyssipon*
Lib. 140. fol.
382.

Deprecante Emanuele Rege Portugallie Pontifex hoc anno vniuit monasterio sanctæ Claræ Vlyssipponensi parochialem Ecclesiam sancti Martini eiusdem Urbis, quæ ad huc patronatus eiusdem Regis spectabat. Similiter monasterio sancti Bernardini oppidi de Campos Legionensis diocesis eiusdem ordinis sanctæ Claræ vniuit beneficium simplex in parochiali Ecclesia oppidi de Ariza de Sayago Zamoren. diocesis.

XXXIII.

*Mon. de Cla-
ris*
Lib. 143. fol.
62.

*Bona Claris-
sar. derelicta
quibus obue-
niunt.*

*Potestas Mi-
nistriorum
in Clarissas*

*Non licere
commorari
extra conu-*

Litteras Eugenij, & Sixti IV. circa dispositionem, & applicationem bonorum monialium sanctæ Claræ, quæ superioribus obedire, aut reformari nollent, & monasteriorum, quæ monialibus erant destituta, hoc anno Iulius confirmauit, & defensores, siue patronos executionis dedit Fr. Marcum Vigerium sanctæ Mariæ Trans-tyberim presbyterum Cardinalem, ac Episcopum Ortanum. *Nuper nobis*, die 1. Septembris. Ad instantiam fr. Francisci Cardinalis Ximenij declarauit, vicarios prouinciales Obseruantum habere eandem auctoritatem super moniales suæ curæ commissas, quam Urbanus IV. tradidit protectoribus ordinis. *Ex relatione circumspectis tunc*, die 19. April. Prohibuit fratribus Ordinum Prædicatorum, & Minorum, causa studij, vel alia, quacunque, extra domos suorum ordinum commorari; & auctoritate Apostolica reuocauit priuilegia Vniuersitatibus, præsertim Salamantinæ, in contrarium aliquando concessa. *In suprema dignitatis*, die 8. Augusti.

XXXIV.

ARGV.

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 16. & 17.
IULII II. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 302.

ARGVMENTVM.

Franciscus Card. Ximenius florenti conscripto milite, & numerosa instructa classe, Oranum, fortissimum Maurorum munimentum in Africa, feliciter expugnat. Gloriosa victoria modestissime usus, & triumphante exercitu ad alias expeditiones instaurato ex Africa regreditur; triumphalesque declinat honores. Celebratis Ferraria comitijs generalibus Obseruantes Cismontani Vicarium generalem Franciscum Zenum adoptant. Prohibetur transitus Obseruantum ad Conuentuales. Pij aliquot viri, & Henricus Anglia Rex moriuntur. Pietatis & impietatis referuntur exempla. Episcopi & coenobia huius anni recensentur.

I.

DIXIMVS anno præcedenti multa, quæ per Cardinalem Ximenium præclare incepta, & confecta sunt in fundatione Academiæ Complutensis; nunc de bello Africano, quod animosè aggressus hoc anno gloriøsè perfecit, agendum est; ex quo quantum vir egregiè cordatus pace, & bello valuerit, his monumentis constabit. Animo excelso, & magno fuisse, id apertè demonstrat, quòd eo tempore, quo Academiæ construendæ, & exornandæ intentus erat, & eam rem solum curare videbatur, longè diuersis curis distractus, bellum etiam aduersus Africam meditabatur, deque eius apparatu, instrumentis, & ordine, cum Rege per certos homines, & per litteras agebat, donec re ad effectum perducta, voti sanctissimi compos factus fuit. Nescires ad quam rem ille propensior natura esset, disciplinis prouehendis, & pacis muneribus obcundis, an potius bellicis studijs exercendis. Nam qui tot litteraria monumenta, de quibus egimus, animo reuoluerit, qui tot librorum excussiones, tot coenobia ædificata, tantam Reipub. in officio continendæ curam conspexerit, toga proculdubio tantum cultorem fuisse crederet. Qui tamen vniuersas eius actiones comparare voluerit, magis ad bellica exercitia à natura effictum esse iudicabit. Erat enim vir animi inuicti, & sublimis, omniaque in melius asserere conantis, & mirabili solertia à natura præditus; & qui persuasum haberet, non alia ratione animos humanos imperia aliorum laturos, nisi vi facta, aut adhibita. Quare pro certo affirmare solebat, nullum vnquam Principem exteris populis formidini, aut suis reuerentiæ fuisse, nisi comparato militum exercitu, atque omnibus belli instrumentis ad manum paratis. Dedit huius rei præclarum argumentum, cum Hispaniæ gubernandæ præfectus, hoc, de quo agimus, in primis cavit. Quo quidem tempore veteranos milites dixisse certum est, nunquam antea militares viros tanto in pretio, vel honore habitos, aut stipendia certiùs ad diem illis fuisse numerata. Sed hoc aliorum de eo iudicium ex Africano bello certum esse, clarius apparebit.

II.

Hieronymus ille Vianellus Genuensis, vir industrius, & rerum Africanarum in primis peritus, de quo aliàs incidit mentio, cum Ximenij animum ad bellum contra Africanos suscipiendum ex eius sermonibus propensum cognosceret, coepit cum eo de portibus, stationibus, atque de vniuersa maritima ora, quæ Hispaniam spectat, agere; sed potissimum quam ratione portus ille magnus

Cardinal.
Xim nius
bellū medi-
tatur Afri-
canum.
Gomet lib. 4
Ad pacem
an ad bel-
lū factus

Ab. 1504.
n. 12. & 18
& An. 1506
n. 68.

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IULII II. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 302.

Ingens por-
tus Africa-
nus ab Hi-
spanis oc-
cupatus.

gnus, quem ea de causa *Mersalcabir* Mauri appellant, obsideri, & expugnari posset. Gratissimi sermones hi Ximenio fuerunt, nam si portus ille in potestate Hispanorum esset, facillimum aditum haberi sentiebat ad vniuersam Africam capiendam. Est enim ille portus ingentis classis capacissimus, nullibique in continua Africæ ora naues tutius, aut commodius esse possunt. Dum sæpè Vianellus ad Ximenium veniret, & ex illius sermonibus, accurataque rerum omnium, & locorum descriptione facile Cardinalis intellexerat, quam opportunus, & necessarius erat ille portus ad expugnandam Orani urbem, Maurorum opulentissimam, ex qua tot piratarum excursions in Hispanas oras fiebant, eò studium omne conuertit, & cum Rege egit, vt expeditionem hanc sibi gloriosam, Hispaniæ summè necessariam, fieri curaret. Sed cum Rex etsi sua sponte satis propensus ad bellum Africanum gerendum, responderet se re nummaria minus instructum, exhausto per bellum Granatense, & Italicas impensas ærario, Ximenius se pecuniam omnem mutuò daturum dixit, qua exercitus per bimestre spatium posset sustineri. Instructissima ergo classe parata, & delecto conscripto exercitu, Imperatore Didaco Ferdinando Corduba, feliciter tandem in Hispanorum potestatem portus, arcesque impositæ redactæ sunt. Cum verò maiores progressus fieri possent, toto quadriennio ab opere cessatum est, donec hoc anno Ximenius Oranensis urbis expugnationem suis impensis excepit peragendam.

Non cessabat tamen Didacus Fernandus è Mersalcabirina arce assiduas in Mauros incursions facere, ex quibus cum victoriam sæpè reportasset, decreuit tandem cum tribus millibus peditum iusto prælio Oranenses prouocare. Sed vt fors belli anceps semper, & incerta est, anno proximè præterito cum egregiè cum illis dimicasset, magna iactura suscepta victus prælio decessit. Eo nuncio Ximenius, cæterique Principes, qui apud Reginam Ioannam aderant (nā nondum Neapoli Ferdinandus Rex venerat) adeò grauitè perculsi sunt, vt illico Ximenius ad expeditionem diu optatam fuerit nauigaturus, nisi Reginæ valetudo, & reipub. status, eius studium, & conatū retardasset, & in primis Ferdinandi Regis absentia, sine cuius auspicijs, & nutu nihil ritè confici posse existimabat. Ergo simul ac Rex venit, & Hispaniæ res sunt compositæ, Ximenius cum eo agere cœpit, vt vel ipse Rex in Africam traiceret, vel Ximenio eā prouinciā traderet. Indignum enim esse, & penè intolerabile, vt tali à Deo immortalī opportunitate oblata, talique aditu ad vniuersam Africam debellandam dato, ipsi otiosi, & negligentes sederent, spectantes quemadmodum tot captiuorum Christianorum millia, cum maximo totius Hispaniæ nationis dedecore, passim abducerentur.

Erat quidem Rex in Ximenij sententiam propensus, quamuis Reguli variè super hac re sentirent. Quare apud eos Cardinalis proposito palam collaudato, eius sententiam sibi nimis placere declarauit, esseque illi gratias pro merito agendas, quod vir tanta ætate prouectus, & diuturnis laboribus penè confectus, ad durissimum Martis opus religionis dilatandæ studio, & reipub. defendendæ amore, sese ardore iuuenili offerret. Idcirco sanctissimis eius conatibus omnino fauendum, & omnibus regni viribus optimi Præsulis consilium, religionis, & pietatis plenum maturè esse exequendum. Toto eo anno paratæ sunt triremes, naues longæ, & rostratæ, conscriptusque exercitus, commeatus aduectus, delecta tormenta, aggestæ munitiones, designatus Imperator exercitus Petrus Nauarrus Oliueti Comes, Dux egregius, rei bellicæ peritus, qui viri fortissimi Gonsalui, Magni Ducis cognomen assecuti, exempla in bello Neapolitano permulta didicerat.

Hoc demum anno postquam militum legiones ex omni Hispania selectas cōscripsisset, duces egregios illi præfecisset, belli Africani fama ad hostes usque iam penetrasset, multasque difficultates, tum inuidorum Regulorum, tum eius dignitati apud Regem insidiantium superasset, commissa Ecclesiæ suæ vicaria potestate Ioanni Velasco Calaguritano Antistiti, supplicationibus assiduis per omnes

III.

IV.

V.

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 16. & 17.
IVLII II. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 302.

omnes Ecclesias, & cœnobia pro victoria decretis, soluto in nauibus, ex Fr. Aluari socij Minoritæ consilio militi, qui pridie in terra tumultuauerat, stipendio, Carthagine soluit postridie 4. Idus Maias. Classis constabat octoginta actuarijs nauibus, decem maximis triremibus, præter permulta nauigia minora, & scaphas maioribus seruientes. Vehebantur autem decem millia peditum, equitum quatuor millia, & lixarum, colonumque numerus necessarius. Postridie eius diei, quo Christi in cœlum Ascensus celebrabatur, multam nocte secundis ventis Africam appulit, vbi sollicitus, & insomnis per eam noctem in anchoris permansit, dum singulis, quid postridie faciendum esset, per partes diuisit.

*Ximenius
solut in
Africam.*

VI. Egresso è nauibus milite, & peditatu in quatuor agmina per Tribunos militares disposito, prodijt ex arce Mersalcabirana Ximenius suorum caterua stipatus, qui nouitate, & insolentia spectaculi, omnium animos perculit, multumque alacritatis inuexit. Neque enim Imperatorem suum splendenti clypeo, aut casside ex cimæra ignes vomente formidabilem intuebatur, sed pontificalibus vestibus indutum, sacerdotibus, & religiosis viris ex utroque latere stipatum, & cruce argentea pro vexillo præeunte, quam Algora, Canonicus Seguntinensis ex officio gestare solebat, tunc verò frater Fernandus, validis lateribus, & procera statura homo, quo ex Franciscanis sodalibus Ximenius familiariter utebatur, equa alba insidens gerebat, gladio Hispano super saccum Franciscanum accinctus, quemadmodum, & ceteri religiosi viri, qui eo die, iubente Ximenio, armis se munierant.

VII. Refectum exercitum, cibo potuque, pulchra, & potenti oratione Ximenius ad fortiter agendum pro re Christiana, pro Rege, & pro patria exhortatus, ante eum progredi constituit. Vt tamen pugna abscederet omnes orarunt, ipsisque prælij confictum committeret, eam enim spondebant operam se religioni, & reipub. nauaturos, vt ipsum suscepti negotij nunquam poeniteret. Cessit communibus omnium precibus Ximenius, atque ætatis, & personæ suæ memor, in Petrum Nauarrum eam curam reijciens, ad Mersalcabiranam arcem se recepit: sacram ædiculam ingressus, quæ diuo Michaeli dedicata est, in genua procumbens, passis manibus in cœlum intentus, multis lachrymis Deum precabatur, vt suis Christianis præsidio esset.

VIII. Petrus Nauarrus, vt ingentem Maurorum, & Numidarum multitudinem colles occupasse vidit, ne nostri, quos maritimi æstus, & labor eius diei lassauerant, imparēs in congressu essent, timuit: belli autem principio parum prosperè nostris succedente, fiduciam, et vires hostibus auctum iri non dubitabat. Quare secum deliberare coepit, an in posterum diem confictum differret, intereaque hostes in timore contineret; an alacritatem militum secutus, tandem de summa belli eo die decerneret. Cunctationem magis probabat, quod iam esset hora diei nona; metuebant enim ne iam appetentibus tenebris prælium inceptum intermitteretur, et noctis interuentu noua exoriretur rerum facies: paruo enim momento belli res plerumque in alteram partem inclinat. Animi itaque dubius ad Ximenium redire decreuit, eius sententiam antequam quidquam tentaret, rogaturus. Is experientissimi Imperatoris dubitatione, permultum commotus, neque quid consuleret satis certus, cum se collegisset, In hac die (inquit) vir fortissime pugna: Christus summi Patris filius, et seductor Maurorum Mahometus in certamen descendunt: omnem cunctationem non solum damnosam; sed impiam esse arbitror. Quare omni deposita formidine, milites tuos, vt cum hostibus manus conserant, iubeto: certa enim mihi spes est; te hodie victoriam magna cum laude reportaturum. Diuinum id potius oraculum, quam vilius hominis consilium fuisse, quæ sunt postea insecuta declararunt: nisi enim eo die pugnatum fuisset, Oranum capi non poterat. Vix post tres horas à capta vrbe Trimesenius Messuarus, qui auctoritate, et potentia à Rege est secundus, cum magna peditum, et equitum vi, in auxilium Orani venit: qui vrbis captiuitate, et direptione cognita, nihil

Annal. Minor. Tom. VIII.

X

ten-

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IVLII II. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 302.

tentandum contra Hispanos victores ratus, ad Regem suum redijt.

*Vulgatiss.
ceteris Mauri
vix.*

Nauarrus itaque rebus perite dispositis, tubis classicum incipientibus, & IX.
omnibus Iacobum Dium Hispaniæ tuclarem inclamantibus, recta ad clivum
vrbi imminentem occupandū, & inde hostes deturbandos infestis signis, & ar-
mis contendit. Superato ingenti virtute colle, fugatisque Mauris, miles per
subiectam Orano planitiem se se aduersus fugientes effudit, quod terrorem
maximum Mauris incussit, multo maiorem exercitum, quam erat, ea specie
existimantibus. Interea classis Orani muros quater non cessabat, quamvis
Mauri crebris tormentorum ictibus illam impeterent. Accidit verò, vt tor-
mentarius magister tam benè collineauerit pilam ferream contra præstantissi-
mam Maurorum machinam, vt illam confregerit, & loco deturbauerit. Exin-
de hostium ictus remissiores fuerunt, adeò vt Hispani à triremibus desilientes
terrestribus copijs se se coniungere potuerint. Coniuncti fortissimè dimican-
tes efficere, ne fugientibus hostibus pateret aditus in urbem, sed coacti fue-
rint, præter casam (quod aiunt) fugere, vijs omnibus per Hispanum militem
occupatis.

Dum hæc geruntur, sex Christianorum signa in summa vrbs arce sunt con- X.
specta, & paulo post intra semihoræ spatium omnia moenia Christianorum ve-
xillis tenebantur. Etenim milites per hastas mirabili pernicieitate reptantes,
dicto citius omnia præsidijs obsederant. Tanto ergo impetu consensum fuit,
vt postea id per otium considerantes, vix fieri potuisse crederent ipsi auctores.
Nam parva victoria, cum idem efficere laborarent, nunquam successit: nunc
murorum altitudine, nunc hastarum polita læuitate, & flexibili materia; mili-
tum studium, & conatum retardantibus. Adeò ad res præclaras gerendas ne-
cessarius est ille ardor, quo animi incalescunt, cum res vera peragitur.

*Oranum ex
pugnatur.*

Sofa cohortis pontificiæ præfectus fuit primus, qui reptando in muros con- XI.
scendit: nam Dium Iacobum, & Ximenij auspicia inclamans. & è summis
moenibus Ximenij vexillum ostentans, victoriam partam nuntiavit. Complures
intra urbem è muris desilientes, portis reſeratis, aditum reliquis militibus
dederunt. Mauri re insperata perterriti, & suorum militum præsidio destitu-
ti ob subitam Hispanorum irruptionem, multi se in sacella (quas Mesquitas vo-
cant) recepere, alij in munitas quorundam diuitum aedes, nonnulli, quibus
animus erat promptior, patentioribus locis conuenerunt, vltima aduersus ho-
stes experiri parati. At vbi vniuersum exercitum urbem ingredi viderunt, to-
tamque illam formidandam aciem per omnes vicos circumfundi, veriti ne
omnino spes fugæ interciperetur, vrbs portas petiuerunt, si fortè cum irrum-
pentium confusa multitudine ipsi quoquo modo possent elabi. In omnes fe-
rè sæuitum, nulli parcitum ætati, aut sexui, omnia ferro, & igne vasta-
bantur.

Viri multi insignes, & præclari ex hostibus ceciderunt: promiscui vul- XII.
gi quatuor millia, capta quinque millia; ex Hispanis triginta dumtaxat sunt
desiderati, qui in montis expugnatione perierant. Præda adeò ingens, &
opulenta fertur, vt non solum Tribuni militares, & duces, inter quos
quendam fuisse certum est, cui decem millia ducatorum obuenerint; sed
ipsi quoque gregarij milites, atque adeò calones, & lixæ, auro, et ar-
gento diuites discesserint. Quingentis millibus nummum aureorum Orani
præda integra æstimata est: quod nequiquam mirum videbitur, vrbs opulen-
tiam, & diuitias reputanti. Mille et quingentas, tum mercatorum, tum ar-
tificum officinas Orani numerarunt, qui tunc interfuerunt, et rem gestam
scripserunt.

*Sol suum
cursum con-
suet.
Vide Carol.
Bouillium lib.
diuers. Episto-
lar. Paris. im-
press. an 1510*

Non desuerunt ad bellum hoc suscipiendum, et prosequendum ostenta, XIII.
quæ alij recensent; sed illud omnium maximum, quod multorum qui adfue-
rant, aliorumque scriptis est testificatum: solem scilicet quatuor, et amplius
horas cursum suum continuasse. Nam cū à Christianis mons appetebatur, dies
palam inclinare cœperat, fermèque sol iam occasui proximus esse videbatur:
quod

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IULII II. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 1342.

quod vnum (vt diximus) Nauarrum ad montis radicem, priusquam praelium tentaret, reputantem, non mediocriter conturbauerat. Hoc etiam Ximeniū considerasse aiunt, prudenter tamen tacuisse, donec res hæc mirabilis omnibus vulgata fuit. Animaduertisse hoc etiam nonnullos ex Mauris affirmant, qui rei nouitate perculsi, sacrum susceperint baptismum. Certè in eo praelio, quo Carolus V. Romanorum Imperator Ioannem Federicum Saxonie Ducem fudit, diem quoque longiorem fuisse scribunt, quàm eo tempore cursu solari esse potuisset; quod & ipse Cæsar affirmabat. Huiusmodi autem miracula an ex opinione humana nascantur (res enim maximas, & difficiles breui tempore absolui non credimus) an lux illa verè tardior fuerit præpotentis Dei voluntate, non est consilium persequi, aut curiosius examinare.

XIV. Ximenius captæ vrbis nuncio impendio lætus; totam illam noctem hilarem in hymnis, & gratiarum actionibus somni immemor inter suos traduxit. Postridie eius diei triremibus Oranum petere placuit, vt salebrosi itineris difficultates vitaret. Fruebatur inter nauigandum pulcherrimo vrbis aspectu, moenianis frequentibus, & candidissimis turribus collucentibus. Ad terram expositus, Crucis vexillo præeunte, & victore milite stipatus, urbem ingressus, lætis omnium acclamationibus suscipitur, laudes Deo Opt. Max. victoriarum largitori incinentium, & Ximenium gentium barbararum victorem proclamantium. Qua ille re mirificè oblectatus Dauidis versiculum sublimi voce protulit, ita vt ab omnibus exaudiri posset: *Non nobis Domine, non nobis; sed nomini tuo da gloriam.* Ad Alcazauam (hoc est ad arcem maximam) è vestigio perrexit: neque enim alteri præterquam Ximenio aditum ad eam se daturum præfatus affirmauerat. Postquam receptus fuit, claues sunt ei traditæ: & protinus trecenti ex Christianis captiui, qui dira seruitute à Mauris premebantur, ex arcis ergastulis in lucem sunt producti, atque optata libertate donati. Oblata est illi vniuersa præda, tanquam præcipuo Imperatori, quæ publicè iussa fuerat asseruari. Ille quamuis multa pretio, & elegantia insignia videbantur, nihil ad rem suam priuatam transtulit: sed quædam in publicos exercitus vsus; quemadmodum cum Nauarro conuenerat; quædam ad Regem deportanda seposita fuerunt. Ducibus deinde, & tribunis militaribus vocatis, virtutem illorum publicè collaudauit, & pro tam fortiter nauata opera benignissimè gratias egit, & torquibus, armillis, & Numidicis phaleris, aliisque item militaribus præmijs, prout quisque merebatur, donauit. Bellica instrumenta ærea, quæ moenijs diruendis ob ingentem magnitudinem sunt idonea, plusquam sexaginta instructissima sunt capta, catapultarum, scorpionum, balistarum, & iaculorum immensus numerus. Quare miraculo proximum esse videri possit, atque ideo Ximenij auspicijs, eiusque pietati adscribi solet, urbem Mauritanie celeberrimam, tot apparatus bellicis refertam, tam florenti iuuentute, ac tot præsidijs Numidarum (quos Arabes vocant) abundantem, quæ vel sex mensium obsidione vix expugnari posse credebatur, tanta celeritate, & paruo temporis spatio, tam denique incruenta Christianorum victoria captam esse. Erat in ore omnium, id quod Cæsar ^u Pharnace deuicto, ad Senatum scripsit, *Veni, vidi, vici*, ob festinationem, celeritatemque, qua hoc bellum Africanum confectum fuit. Quare Ximenij virtus, & fortuna, omnium litteris, & memoria hominum est celebranda, qui Oranum nondum visam eo ipso, quo appulerat die, vicerit, subegerit, & occupauerit.

Vrbem ingreditur Ximenius.

Psal. 113.

Prædam generat deus.

Plutarchi in vita C. Cæs.

Diuino cui prospicit.

XV. Ergo Ximenius altero postquam Oranum ingressus est die, obequitans per loca vrbis celeberrima, eius situm est contemplatus, & quid in singulis partibus reficiendum, aut noua molitione construendum, attentè considerauit. Ad Mesquitas deinde despectens, ritibus Mahometanis conspurcatis, vt emendarentur, & expurgarentur, curauit. Erat fortè Dominicus dies, qui cum intertium decimum Calendas Iunias, Diuo Bernardino dicatum incidisset, religionem mirè auxit. Curauit igitur, vt Mesquitarum more Christiano consecrarentur, quo omnes sacris interesse possent: & religioni satisfaciētes, ad re-

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IVLII II. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 302.

liqua in terra hostili magnos animos conciperent. Igitur Mesquitam maximā, Marię virginis, & Angelicę ad eam Annunciationi dedicauit. In hoc autem templo, cœnotaphio ad aram maximam constituto, vt sibi anniuersario sacro 15. Cal. Iulij, quo die Oranum capta fuit, parentarent, instituit, XXX. M. nummum ad hanc operam in perpetuum datis. Alteram, vbi multi ex Mauris occubuerant, Diuo Iacobo Hispanicę virtutis conseruatori, in quibus statim sacerdotes nostri sacra fecerunt, & supplicationes sunt habitę.

Sed quoniam Diuo Bernardino partim ob egregiam viri sanctitatem, partim ob communem monachatus religionem, Ximenius peculiari affectu deuotus erat; ne eum præterijssē videretur, xenodochium, quod ægrotantibus militibus parabat, Bernardino tutelari consecrauit; memor scilicet pietatis, qua ille olim Senarum nobile xenodochium in flore ætatis constitutus administrandum suscepit, cæteris ministris fugientibus ob pestem; quę quam dixi Hetrurię urbem, Bernardini patriam, & totam etiam Italiam occupauerat. Perpetuum in eo fundauit sacerdotium Ximenius, vt esset qui ægrotantibus sacra ministraret, impetratis à summo Pontifice multis indulgentijs, & facultate etiam absoluedi à reatibus Pontifici Romano reseruat. At quoniam religionis cura Ximenio ante omnia cordi erat, quam sciret mirum in modum sodalitatibus monachorum ali, & promoueri; ædes item binas dedicauit; alteras * Franciscanis, alteras Dominicanis, in quarum singulis ciuium animabus procurandis sufficiens monachorum numerus aleretur. In Franciscana adeo creuit, vt ad quadagesimum peruenerit, subestque domus prouincię Carthaginensi, tanquam viciniore, cum prius subesset Castellana, à qua primos habuit fundatores. Iam verò quod multi inter captiuos Iudæi erant, quorum plerique ex illa esse migratione existimabantur, qua ex Hispania vndecimo ante anno, à Catholicis Regibus pulsi fuerant, vehementer timuit, ne in tā recenti eorum, qui in Hispania remanserant, ad Christi fidem conuersione, nonnulli pristinę superstitionis memores, & vigilantiam Inquisitorum metuentes, clam ex Hispania Oranum fugerent. Quare officij sui autoritate fungens, virum religiosum, & eruditum Inquisitorem, ad ea omnia diligenter exploranda constituit. Mirum est, & penē fidem omnem exuperare videtur, Ximenium hominem senem, tot negotiorum fluctibus penē obrutum, & ob suorum militum fidem parum stabilem, & rerum humanarum inconstantiam, atque adeo dubiam regij animi erga eum propensionem nimis anxium, tantum roboris, & vigoris habuisse, vt non solum res militares, & quę ad tutelam urbis pertinebant, vigilantissimē constituerit, sed res etiam sacras, quod in summo otio solet fieri, omni adhibita cura disposuerit, & cuncta, quę ad Episcopi munus spectant, admirabili consilio prouiderit. His tandem rebus factum est, vt quamuis sæpius à Mauris ea vrbs impetita fuerit, nihilominus optimi præsulis auspicijs, protectione, & orationibus, sub Regum Hispanorum dureret potestate.

Parta hac insigni victoria, rebusque in vrbe compositis animo, dubius hærebatur, an fortunę successum sequeretur, & ad reliquam Africę oram exercitum suum, & classē conuerteret; an potius ætati, & salutē suę consulens, summa belli Nauarro tradita, ipse rursus in Hispaniam remearet. Sed quamuis bellici labores animum obuersionem, & militares mores parum eius instituto quadrarent; tamen ingenium, animusque ille maxima quęque natura suā appetens, omnem vincebat difficultatem. Quare cum mare rursus traiciendum consideraret, præsentem autem gloriam, et victoriam ex altera parte sibi proponeret, et Christianę religionis propagationem, quam alterius industria, et opera fieri indignum sua fortuna iudicabat, ad reliqua pro virili persequenda iam iam animum inclinabat. Sed alię causę, multorumque consilia in diuersum mutarunt. Quare Nauarro summo Imperatore designato, in Hispaniam ex Oranico portu decimo Kal. Iunias traiecit, eoque ipso, quo soluerat, die mira temporis opportunitate, nullis præterquam suis familiaribus,

Con. Orani
* Gonz. in pro-
um. Carthag.
con. 11. 2

In Hispaniam
regre
ditur.

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IULII II. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 302.

bus, & aliquot ministris comitatus Carthaginem venit. Nam summa securitate littoribus Hispanis per ipsum parta; pratoriana cohorte in exercitu, & bona familiæ parte relictis, ipse primus facti sui vtilitatem sensit, expedito, & inermi apparatu trajiciens.

XVIII.

Hinc iustis itineribus Complutum profectus, ei tam ciues, quàm litterarij ordines obuiam perrexerunt, qui lætis salutationibus incolumem reditum, & foelicem victoriam gratulabantur. Præcedebant Antistitem captiui Mauri, & cameli auro argentoque ex præda Africana onusti. Volumina etiam Arabicis caracteribus conscripta ad Astrologiam, & Medicinam spectantia, vt suam bibliothecam exornaret. Alcazauæ, portarumque vrbis repagula, & clauces, candelabra, & pelues Mesquitarum, quibus Mauri ad suas lotiones vtuntur, & Arabici litui, quos *Annafilos* vocamus. Multa ex his in tholo templi Diui Ildephonso dicati suspensa fuerunt, quæ adhuc Compluti magno studio videntur. Nonnulla etiam Talabricam missa sunt, præsertim cuiusdam Oranensis portæ clauces, quæ adhuc Talabricensis vocatur, quoniam à Bernardino Menesio Talabricensium Duce, capta fuit, & in sacello Deiparæ Virginis, quod extra oppidum est, vexillo rubro iuxta pendente, quod lunam cæruleam (vt Mauri solent) insigne habet, asseruari, aiunt. Res erat sane applausu, & specie triumpho par: quam cum celebrare Complutenses vellent, moenium partem diruerunt, qua Ximenius in oppidum reciperetur. Tamen modestiæ suæ memor, nullo pacto illac ingredi voluit, quanquam Complutensibus nimis deprecantibus.

*Triumpho
refuso.*

XIX.

Compluti aliquot menses valetudinis restituendæ causa commoratus est: nam Toletum, quod religionis ergo venire cupiebat, ire noluit, ne immodicis honoribus, quos parari nouerat, oneraretur: & vt salutationes Regulorum euitaret, qui ad eam urbem simul atque Ximenius aduentasset, venturi credebantur. Hac etiam de causa Pintiam, vbi Rex aderat, venire recusauit. Homo enim ad res serias, & grauitatem factus, huiusmodi officijs, quæ ille inepta vocabat, nimis grauari se dicebat. Fecit interim Ecclesiæ Toletanæ Patres de aduentu suo certiores, & rogauit, vt dierum aliquot supplicationes pro incolumi reditu suo decernerent: nam se eorum puris ad Deum precibus, in bellicis periculis vehementer adiutum esse dicebat; quæ statim decretæ prodignitate sunt. Postquam autem victoriam hanc non ita recentem in hominum memoria esse credidit, & se minus seris gratulationibus obtundendum, Compluto Tolerum Patrum desiderio satisfactorius venit; sed in primis vt vota, quæ in periculis transmarinis constitutus vouerat, in Virginis Deiparæ templo maximo, vbi illa coli gaudet, supplex redderet. Durant adhuc sacri dies in monumentum Africanæ victoriæ instituti, quibus postridie Dominicæ Ascensionis atque altero insequenti, templi maximi sacerdotes sacra in Crucis Dominicæ honorem, & Ximenij suorumque propinquorum parentationem faciunt, amplis redditibus in hoc contributis.

XX.

Dum verò Compluti hæret, ædem illam Musarum foelicibus auspicijs a se inchoatam perficiens, & semper adaugens, non cessabat Regem adhortari, ne exercitui Africano deesset, & recenti victoria exultantibus militibus fauore suo vires adaugeret: nam debilitatis Maurorum animis, victorem exercitum faciliè reliquam maris Africani oram in potestatem suam redacturum. Quod & anno insequenti factum est: nam eo in eunte, sub nonas Ianuarij, die ob Magorum adorationem religiosissimo, Bugia vrbs celeberrima à Nauarro in Africa capitur, quam nonnulli Iuliam Cæsaream, Iubæ quondam Regiam, esse putant. Ea non minùs Hispanis, quàm Oranum infesta erat, muris altissimis antiquitatis venerandæ cingebatur, nam Romanam esse structuram lapides ipsi testantur. Quinto post mense Regem Bugianum urbem suam recuperare molientem, castris spoliatum adeò potenter fregit Nauarrus, vt nihil postea hostile tentauerit; sed Regno, & fortunis exutus priuatam vitam inglorius egerit. Pari cum Bugiano successu, tertio post mense 6. Kal. Augusti etiam Tripolis

*Alios fieri
progressus in
Africa sua-
det.*

lis

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IVLII II. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 302.

lis capitur, eiusque urbis praefectus una cum familia captiui Messanam in Siciliam mittuntur. Haec victoria, haec trophaea, haec Christianae fidei in Africa propagatio Ximenij debetur virtuti, & pietati, qui florentem, victoremque exercitum conscripsit, & ad Africanas oras perduxit.

Capit. gene-
rale Ob-
serv. Cist.
244.
Registr. cidi
145.

Vicarius ge-
neralis Frä-
ncisc. Zenus.
Rodul. fol. 244
Capit. gene-
rale Perusij.

101.
Decius de Si-
gismundi tem-
porib.

S. Francisci
dies apud Pe-
lonos festi-
uus.

Habita sunt hoc anno Comitia generalia Observantium Cismontanorum in urbe Ferrariensi in conuentu S. Spiritus, in quibus electus est Vicarius generalis secunda vice Franciscus Zenus, cui adiuncti sunt Definidores Franciscus de S. Columbano Commissarius, Gregorius de Castro nouo prouinciæ Ianuensis, Iacobus de Porcaria prouinciæ S. Francisci. Instituti sunt. Commissarius in Curia Romana Hieronymus de Pacificis Romanus; Guardianus Hierosolymitanus Montis-Sion confirmatus est Bernardinus Senensis. Vicarius Candiae Franciscus de Ripacherijs. Perusij verò celebrata fuisse hoc anno Comitia generalia Patrum Conuentualium, scribit Rodolphus; sed reiicienda sunt in annum sequentem, vti tunc dicemus, nisi fortassis utroque anno, sint celebrata.

Sigismundus Rex Poloniae insignem obtinuit hoc anno victoriam contra Bogdanum Daciae, siue Valachiae Valuodam, seu Palatinum, fugato, dissipatoque exercitu, captis magnatibus, caesis Turcarum, quos auxiliares aduocauerat, primoribus, consumptaque in ore gladij infinita hostium multitudine. Incidit haec pugna in sancti Francisci diem, quartum Octobris, qui deinceps perpetuo Polonis festiuus est institutus.

Henricus Septimus Angliae Rex hoc anno Pontificem rogauit, vt obseruari iuberet suorum Praedecessorum litteras, quae Observantium transitum ad Conuentuales prohibebant, suaeque circa isthac constitutioni nouum robur adijceret. Ita ergo Pontifex constituit.

Dilectis filiis Vicariis generalibus Ordinis fratrum Minorum Regularium Observantium, tam Citra, quam Ultramontanorum.

Ex originali.

Præcipitur
ne Obseruan-
tes transi-
ant ad Conuen-
tuales.

Celebrato Capitulo generalissimo fratrum Ordinis Minorum in alma Vrbe nostra, cum intellexissemus ad quietem dicti Ordinis, & fratrum in eo Altissimo famulantium maximè pertinere, vt ea, quae à summis Pontificibus praedecessoribus nostris pro pace, & concordia dicti ordinis fratrum salubriter ordinata fuerunt, inuiolabiliter obseruarentur, inter alia iussimus, & mandauimus, quod fratres familiae Observantiae ad Claustrales, siue Conuentuales, & de eorum obedientia transire volentes, non possent, nec deberent recipi, nisi petita, & ob-
tenta licentia Vicarij prouincialis, sub quo fuerint; quam licentiam etiam in scriptis ostendere tenerentur: fratres verò claustrales, siue conuentuales, vel de eorum obedientia, ab Observantibus, siue de familia non reciperentur, neque recipi deberent, nisi saltem petita suorum superiorum licentia, etiam non ob-
tenta. Nuper autem accepimus, quod nonnulli Ministri praedicti ordinis, praesertim fr. Bonifacius Minister Franciae, & alij fratres eiusdem Ordinis se iactant aliquas litteras à nobis habuisse contra praedictas nostras litteras, tempore generalissimi Capituli praedicti factas, & contra omnes litteras concordiae inter praedictos fratres, à foelicis recordationis Eugenio IV. Pio II. Paulo etiam II. Sixto IV. & alijs nostris praedecessoribus editas, maximè contra quendam processum per nos in minoribus constitutos, & dicti ordinis Protectoris officio fungentes, autoritate apostolica factum, asserentes subditos vestros, sine vestra licentia praedicta recipere posse, & quod deterius est, aliquos de facto contra prohibitiones apostolicas praedictas, poenas, & censuras in eis contentas, in maximum animarum suarum periculum incurrentes recipere audent; ex quibus in praedicto ordine aliquae perturbationes cum populi scandalo oriri incipiunt:

& ni-

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IULII II. ANNO. 6. RELIGIONIS MINORVM. ANN. 302.

& nisi desuper opportunè prouideatur, maiora in futurum oriri possent contra pium desiderium nostrum, quo in dicto ordine pacem, quietem, & tranquillitatem desideramus. Cupientes igitur omnem dissensionis, & scandali fomitem amputare, & in hoc etiam precibus charissimi in Christo filij nostri Henrici VII. Angliæ Regis illustris, qui ad dictam vestram Observantiam; ut litteris suis ad nos testatus est, singularem gerit deuotionis affectum, inclinatis, tenore præsentium autoritate Apostolica declaramus, nunquam nostræ intentionis fuisse in aliquo litteras concordie à prædictis summis Pontificibus prædecessoribus nostris factas, & per nos confirmatas, neque prædictas nostras litteras, reuocare, aut in aliquo minuire. Ideoque autoritate prædicta easdem prædecessorum, & nostras litteras, & omnia in eis contenta confirmamus, & approbamus, ac potiori pro cautela omnia de nouo concedimus, & sub pœnis in eis contentis obseruari iubemus: Mandantes quod omnes, & singuli fratres, qui contra nostrorum prædecessorum concordias, & nostrum præfatum processum, nec non nostras prædicti capituli tempore editas litteras, à vestra obedientia recesserunt, vobis à quacunque persona, loco, siue congregatione eos detinentibus realiter, & cum effectu sub pœnis, & censuris in omnibus prædictis litteris contentis restituantur; decernentesque irritum, & inane quicquid secus à quocunque scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca venerabilibus fratribus vniuersis Archiepiscopis, & Episcopis, in quorum diocesis domus prædicti ordinis consistunt, mandamus quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant omnia, & singula præmissa firmiter obseruari, contraditores per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia, appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus constitutionibus felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. quibus cauetur ne quis extra ciuitatem, & diocesim, nisi in certis casibus expressis, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ diocesis ad iudicium euocetur: Sed omnes Iudices Apostolici extra ciuitatem, & diocesim in quauis deputati fuerint, contra quoscunque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus contra prædicta concessis, illis præsertim, quas prædecessores nostri, & nos in omnibus prædictis litteris volumus non obstare, ceterisque contrarijs quibuscunque. Et quia difficile foret ad singula quæque loca, in quibus expediens fuerit, has litteras deferri: volumus, & mandamus, quod earundem præsentium litterarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & alicuius prælati Ecclesiastici, aut illius curiæ sigillo munitis, vbi que stetur, & eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra, ac vbi fuerint exhibita in omnibus, & per omnia, prout eisdem præsentibus staretur, & adhiberetur, si forent exhibite, vel ostense. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die 22. Februarii 1509. Pontificatus nostri anno sexto.

XXIV.

Hoc anno obiit Nicolaus Dionysii Gallus, in Buzeuilla inferioris Norman-
niæ pago, Constantiensis diocesis natus, qui cum esset Ecclesiæ Constantiensis
Canonicus, atque Godefridi Episcopi Vicarius, in cœnobio Valoniarum Mi-
noriticum sumpsit habitum, insignique floruit doctrina. Ad præcipua suæ pro-
uinciæ Franciæ Parisiensis munia assumptus, postquam facundissime cumulatō-
que fructu vbi que prædicasset, tandem Guardianus Rothomagensis secundo ele-
ctus obiit tanta sanctitatis opinione, ut cæternatim irruente populo felicissimum
se putaret, qui corpus rosario, aut linteolo terigisset. Sepultus in media æde
capitulari hoc habet Epitaphium.

Meritur Ni-
col. Dionysii

HIC

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IVLII II. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 302.

H I C I A C E T
P A T E R O B S E R V A N D I S S I M V S
C V M S C I E N T I A , T V M V I R T V T I B V S
I L L V S T R I S
F R A T E R N I C O L A V S D E N I S S E
Q V I O B D O C T R I N A E M O R V M Q V E
P R A E C E L L E N T E M E M I N E N T I A M
G V A R D I A N V S , C V S T O S ,
A C P R O V I N C I A E F R A N C I A E V I C A R I V S
P L V R I E S E X T I T I T ,
P O S T L O N G A M V E R O
Q V A M N E D V M V E R B O O P E R I B V S Q V E ,
S E D E T S C R I P T I S
S P E C T A B I L E M D V X I T I N O R D I N E
V I T A M , O B I I T A N N O D O M . M . D . I X .
D I E X V I I I . M A I I .

Et Stanislaus
Polonus.

Stanislaus Cominensis Polonus, ante ingressum religionis Baccalaureus Craeoujensis, maturo vir ingenio, & iudicio, orationi, & Passionis Dominicae meditationi totus intentus, per biennium Ierosolymis commoratus, hoc anno pie obdormiuit in Domino.

Libro de
Craep. verbo
Baptista Va-
ranae.
Vita Bapti-
stae Varanae.

An. 1489. n. 3
Eius institutio
107.

Dixi in alio opere de Baptistam Varanam nobilem, & piam Clarissam, Iulij XXV. Caesaris, Camerinenfis Reguli filiam, sub initium huius saeculi obiisse; sub quo autem anno, determinare non ausim, dum nihil mihi certo constat ex traditione aut scripturis monasterii S. Mariae Nouae Urbis Camertis, ex quo illius vitam accepimus ab ipsa (ita praecipiente confessario & magistro Petro à Moliano, viro optimo; de quo suo loco actum est) primo descriptam, deinde ab Eufrosina de Cornia, eiusdem monasterii sanctimoniali, an. 1557. rescriptam, mox à Dominico Passino Maceratae typis traditam, & à Bartholomaeo Cimarella suis chronicis insertam. Ex obscuro, turbatique ordinis opusculo, hoc damus gestorum pie Virginis compendiosum.

Christi more
tem deslet.

Annos nata nouem, vel decem, praedicantem audiuit dictum Molianum, & ad vocem grandis loquelae exarsit ignis in ea, sub tenellum pectusculum verba recondens, quae audiuerat, praesertim de compatiendo Christo pro nobis morienti, & descendenda per singulas sextas ferias eius passione. Statuit itaque illis diebus Christo commori, mortemque plorare; quod perpetuo obseruauit, effusus semper aliquot lachrymulis. In principio aliquas passa difficultates, omnes demum oratione, & pio exercitio adeo superauit, ut vix quidquam Christi dolorum audire, aut legere potuerit absque lachrymarum profluvio. Pias has exercitationes, firmumque propositum eas prosequendi approbavit, & salutari instructione amplius instillauit fr. Pacificus Urbinas, quem habuit confessarium; & postea fr. Oliuerius vterque Minorita: sed praeter omnibus illam edocuit Franciscus Urbinas feruenti spiritu, & singulari doctrina vir insignis, eiusdem instituti, quem illa valde commendat^b, & sonoram vocat tubam Spiritus sancti. Venerat ille Camerinum, conciones habiturus quadragesimales, quas semper ab illis ordiebatur verbis: *Time Deum, Time Deum*, per omnes Dei timorem, vehementer inculcans. Nullum Baptista praeteribat diem, quo concionantem non audisset, neque hebdomadam, qua non apud illum suam expiasset conscientiam.

Pias Minori-
tas habet ma-
giTros.
b
[n.c.] legendz.

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IULII II. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 302.

scientiam. Multa ab eo hauserat salutaria documenta, sed super omnia Deum timere, ita ut ad singula pauitaret precepta. Ut à Dei offensa, & poenis liberaretur inferni iugiter orabat, & corpusculum cruciabat ærumnis. Abiecta veste noctu in tenebris totum cædebat corpus flagellis; singulis noctibus è lecto surgebat, & B. Virginis Mariæ patrocinium implorabat. Singulas vigilias festiuitatum Christi, & sacratissimæ Genitricis in pane transigebat & aqua. Diebus veneris vel nihil manducabat aut bibebat, vel tres, aut quatuor buccellas panis dumtaxat, parumque aquæ admittebat, & noctem sequentem, nullo decumbens lecto, debebat insomnem.

Magnus percellitur Dei timore

Eius penitentia

His intenta operibus internos sibi visa est audire sermones mundi dissuadentes consortium, & sacrum religionis commendantes asylum. Tenella tamen ætas, virtusque adhuc infirma comprimere non potuit aduersas cogitationes, quas mundi aduehebant oblectamenta, & parentum obijciebant blanditiæ. Annis tribus secum ipsa pugnans, victa cadens, victrixque resurgens, modo admittebat, modo propellebat internas spiritus motiones, donec tandem, consulto secrete per epistolam dicto Francisco Vrbinatæ, auditisque inter alias, duabus illius concionibus in festo Annunciationis, & sabbato sancto, quo præter morem, prædicauerat, animumque vacillantem tunc maxime lancinauerat, per diuinam gratiam in bono confirmata penitus decreuit quæ, mundi erant, respuere, & Deo se totam consecrare. Cœpit mox cælestibus oblectari delitijs, & Christi, tanquam sponsi, colloquijs adeo recreari, ut linguam callens Latinam in illa quandoque proruperit verba: *Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est mihi. Quam dulcia sancibus meis eloquia tua.* Illas demum ab eo arrhas accepit peccatorum remissionem, & virtutes tres, quas, tria lilia dicebat in corde suo plantata, potenti manu illius, qui, & flos campi, & lilium vocatur conuallium: videlicet, odium asperum mundi, humillimam sui despicientiam, ingensque desiderium pro Christo mala patiendi. Vbi hoc tertium cupere cœpit vehementer, statim graui, & molesto cepit morbo languere, qui per annos tredecim patienter ferentem grauiter afflixit.

Fluctuans confirmatur in bono proposito

Singularia à Christo recipit beneficia

In tribulatione ista consolatorem habuit fr. Gregorium Minoritam, qui modum illi præscripsit Christi vitam, ærumnasque meditandi, per quas discurrens maximam sentiebat in proprijs poenis consolationem; ita ut frequenter ista, hisque similia repeteret verba. *Quoniam ab ipso potentia, & patientia mea. Post te in odorem curremus unguentorum tuorum. Meliora sunt vbera tua vino, & odor vestimentorum tuorum super omnia aromata. Vtinam osculetur me osculo oris sui. Offende te metipsum, nam præter te nihil sufficit mihi.* Placuit autem dilecto sponso, se illi miro modo conspiciendum exhibere, & tandem mundi laqueis contritis, ad sua claustra transferre. Ducta itaque Vrbinum, monasterium Clarissarum, à regulari disciplina maximè commendatum, præsentem primo illo præceptore Moliano ingressa, gaudio perfusa inenarrabili, laudes Domino decantabat, verbisque latine scriptis explicuit, quale beneficium à Domino acceperit, in hac à sæculo transmigratione. *Sicut enim (inquit) in materiali deserto inuenitur cantus auium, florum pulchritudo, animalium secreta cubilia: sic in sacro monasterio de Urbino, inueni cantus suauissimos orationum deuotarum, pulchritudinem bonorum exemplorum, secreta cubilia diuinarum gratiarum.*

In tribulationibus magna recipit solacia

Fis Clarissa

XXVI.

Tot hic recepit à Domino consolationes, ut compensandas cuperet grauibus pro Christo pressuris. Generosè dicebat, se malle Deum constituere debitorem, quàm creditorem; & in cælis depositum habere meritum, quàm apud se reponi cumulum beneficiorum; illorum quippe expectari posse coronam, horum autem exactam reddendam esse rationem. Multis itaque precibus impetrauit commutari tot gratiarum oblectamenta, in penarum tormenta; & manna dulcedinem, in absynthij amaritudinem, ut verè cum sponsa dicere posset. *Fasciculus myrrha dilectus meus mihi inter vbera mea, id est in corde, intellectu, & affectu, semper commorabitur; nihil præter ipsum pro*

Consolationes mutantur in tribulatione

Annal. Minor. Tom. VIII.

Y

me

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IULII II. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 302.

Transferatur
ad urbem
Camerin-

Quantus
dolor ex
Christi pas-
sione.

me passum, cogitabo, aut desiderabo. In tyrocinio, multis probata tunctionibus, in professione magnas sustinuit contradictiones, quas humani generis hostis per parentes, & alios excitauit. Hic per annos duos, & menses aliquot, magnæ virtutum incremento commorata, instantibus parentibus, auctoritate Pontificia, commissa Petro Moliano, Vicario prouinciæ Picenæ, Camerinum translata est cum alijs sororibus ad monasterium S. Mariæ nouæ, quod aliàs diximus tunc constructum. Interfuit ipse Vicarius translationi, Baptistam, & socias in illam urbem deduxit, & nouo reclusit monasterio. Illic coepit diuinæ gratiæ cumulatius dona sentire, semper intenta Christi doloribus, & morti contemplan- dis. Octiduo, postquam eo in loco reclusa est, dum die Veneris, vna ex socijs operam leuatura manua- lem, deuotè rhythum de Christi passione cantaret, & lugubri voce mysterium corporis è cruce depositi, in sinu matris expositi, liuore, sanguine, plurimoq. vulnere deformis exprimeret; exanguis, brachijs excepta sororum semimortua, per aliquot horas tanto cruciata est interno dolore lacerati corporis, matris tabescentis, & ploratus circumstantium quos præsentis videbatur aspicere, vt per dies quindecim toto doleret corpore, facieque palleret.

Molianus Vicarius post aliquot menses illuc reuersus, dilectæ discipulæ profectum exploraturus, et interna scrutaturus præcordia, iussit, vt generali confessione animam, expiaret sibi- que pectoris arcana nudaret. Renuit illa aliquan- to audentius, et amplius hortanti noluit assentiri. Non prius ille Camerino recessit, quam hanc pœniteret denegati assensus, et neglectæ confessionis, eum- que concepit dolorem, ac confusionem, vt peccata siue iam remissa, siue recens commissa, conscientiam acerbè pungerent, et contempta magistri beneuolen- tia vehementer cruciaret. Rogauit, orauit, supplicauit per epistolas, vt graui ille parceret errori, et pœnitentis misertus rediret, se paratam obsequio, confessionis per quàm cupidam, pœnam culpa dignam velle subire. Distulit ille regressum, desiderium, et dolorem aucturus. Venit, audiuit, instruxit, labe- culas absterfit: inde illa purior, et sanctior deinceps euasit, authorem, et pro- motorem pietatis ardentiori affectu prosecuta.

Visiones spi-
rituales.

c
Aug. 13. con-
fess. c. 9. & 15
de ciuit. c. 28.
Eius seruior
et ardor.

Vitæ, quam elegerat, normam ad amussim obseruans, & ad maiora aspirans virtutum incrementa, meruit ordinis institutricem sanctam Virginem Claram manifestè, distinctisque signis quasi corporalibus oculis conspiciere, per quam didicit perfectius per has semitas incedere. Dehinc per Angelos duos ad Christi crucixi pedes transuecta, per duos menses, eo mentaliter fruebatur solatio, putabatque corpus absque anima regi, externisque fungi muneribus. Ita qui- dem res est, *anima potius est ubi amat, quam ubi animat*: quod probe ille sensit, qui dixit. *Amor meus, pondus meum, illa feror, quocunque feror.* Illic incomprehensibilem Dei erga humanum genus amorem ex collatis beneficijs, mirisque cognouit circumstantijs. Illic ex consortio Angelorum, vnius præsertim, qui penetralia cordis incendit, tantum persensit ardoris, vt inflam- mari, vri, consumi se iudicaret & ab illis angustijs, atque corporis ergastulo, ad latissima cæli spatia vehementer cuperet dimitti. Vnde frequenter exclamans dicebat: *Educ de custodia animam meam, ad confitendum tibi.* Ita autem se igni- re coepisse referebat, postquam expiata integrè per generalem illam confes- sionem conscientia, pias prudentesque à suo magistro Moliano vitæ spiritualis accepit instructiones.

Inde tamen potissimum exarsit, quod Christi in horto orationi, ac passioni- bus continuo meditandis continuò intenta, ex earum numero, & acerbitate, intensissimum Christi erga homines penetrauit amorem, & eiusdem dolores distinxit in octo mentales, de quibus integrum anno 1488. scripsit tractatulum. Post hæc annis duobus se subtraxisse visus est sponsus, & gratias suspendisse, eamque hostibus tradidisse, qui feraliter in die octaua festiuitatis S. Fran- cisci percusserunt, atque vniuersis commississe tentationum, & pœnarum tor- turis, inter quas nullum habuit consolatorem, præter vnum Molianum, qui
secun-

XXVII.

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IVLII II. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 302.

secundum functus suæ provincie vicariatu, ter illam sacro subleuante eloquio. Sed & hoc insuper per mortem orbata amplius afflicta, & cruciata clamare solebat: *Videte si est dolor sicut dolor meus. Illa ego quæ perueni ad altitudinem maris diuini amoris, & spiritualis dulcedinis, nunc autem tempestas valida demersit me in profundum abyssi.* Variè exagitata ascendens vsque ad celos, & descendens vsque ad abyssos, per vias non tritas, à Domino deducta tandè in ipso piè requieuit. Quo autem anno, mihi protinus incertum. Illud quidè certum, epistolas scripsisse anno 1491. ad Prædicatorem illam Vrbinate die 13. Martij, aliamque die 21. eiusdem mensis ad sororem innominatam, & multa ex ijs, quæ prius scripserat, & Urbini inchoauerat, transcripsisse die vltimo Ianuarij eiusdem anni 1491. Sex, inquit, mensibus ab obitu Mollani decursis. Ita habetur ad finem codicis M.S. Vnde inferre oportet illum obiisse anno 1490. non verò anno præcedenti, vti tomo scripsimus septimo. ^d Eum valdè, & dignè illa commendat à pietate, virtute, & miraculis tum in vita, tum post mortem patris, animamque vocat *Gloriosam, sanctam, & verè beatam.*

^e Pie moritur

^d Loco supra citato.

^e Cap. 13. legenda

^e Moritur Henricus VII. Rex Anglia.

^e Surius in Comment. hoc anno, Antiquitat. Britan.

^e Marc. 1. 7. c. 41. Fr. Volaterranus Laicus vir pius & penitens

XXVIII.

Obijt hoc anno in Villa Richemundie Henricus VII. Angliæ Rex, pius, prudens, iustus, erga pauperes misericors, erga subditos liberalis, & beneficus. Ad eò erat nostro Obseruantum addictus instituto, vt in prædicta villa, nobile construxerit coenobium, alterum Greneuici, tertium Neuuarii, & à Patribus Conuentualibus alia totidè ad hos transtulerit, nimirum Câtuarie, Nouicæstri, & Suthantoni: sub eo floruit valde Angliæ regnum opulentia & pietate.

Duo hic licet apponere dissimilia exempla: primum virtutis, & poenitentiae, alterum mollioris vitæ, & impatientiæ. Fr. Volaterranus huius temporis Laicus, siue conuersus, erga corpus suum valde austerus, etiam sexagenarius, & vltra, solo habitu segmentitio incedebat, intensissimo etiam frigore raro ad ignem se calefaciebat, & dum accedebat ad eò vehementi eloquio timens, ac tremens inferni poenas, & ignem fratribus explicabat, quasi mox ipse tormèta illa esset passurus, statimque recedebat. Aliàs istud solatium ignis resuebat, & cum frigoris vehementia corpus ignem, aut aliud indumentum præter habitum appetebat, clauso cubiculi ostio, excussa veste nudus orabat: deinde argenti corpori dicebat: Tu, frater corpus, velles superuestiri, et ad ignem calefieri? sed ita te oportet pati, et algere. vel si vis concupiscentiam omnem deponere, et querelas remittere: ex condito tibi habitum restituam. Tandem resumpto habitu videbatur egregiè corpori satisfacisse, & duplicia obduxisse vestimenta. His & similibus virtutis, et poenitentiae exercitijs piè obdormiuit in Domino Volaterris.

XXIX.

Laicus alter provincie Picenæ, in conuentu Muri ægrè valdè sub media nocte surgebat ad matutinas preces, et sæpè alijs concinentibus ille in cubiculo dormiebat. Erat illa in domo agnus, persimilis illi, quem S. Franciscum habuisse, loco suo enarrauimus, qui ad campanæ sonitum ad chorum ibat, et toto, quo recitabatur officium, hærebat tempore. Cum ad Matutinum ædituus signum edebat, agnellus ad singulas cellarum portas corniculis pulsabat, deinde per totum dormitorium toties balatus reperebat, donec omnes exsuscitabat. Si qui demum pigritabant, aut lecto hærebant, dum deesse videbat in choro, in dormitorium redibat, neque arietare desisteat, donec vel ipsa molestia victos ad chorum compellebat. Illatæ aliquoties huiusmodi molestiæ laicus prædictus impatiens, quadam nocte in suum commotus monotorem vniuersa eius crura confregit, magno, qui postea viderant, fratrum dolore. Luit autè inhumanus vir dignas poenas à Superiore correptus; demumque à religione, in qua tam pigrè, & negligenter conuersatus est, infeliciter recessit.

^e An. 1522 D. 4.

^e Spond. num. 5. Trich in cron. Spanhem.

^e Surius in comment. Lang. in cron. Citizen.

^e Angl. ep. 340. & 401.

XXX.

Henricus Spondanus & Apamiarum Episcopus in suis Annalibus, ex Trithemio, ^a Surio, ^b Langio, & alijs refert hoc anno (quod tamen Petrus Anglerius ^d in annum præcedentem reijcit) quatuor præcipuos, cuiusdam instituti religiosi viros apud Bernenses vltimo, eoque acerbissimo supplicio affectos, postquam in illos inquisierat Aymo de Monte-Falcone Episcopus Lausanensis,

Annal. Minor. Tom. VIII.

Y 2

fis,

ANNO CHRISTI 1509, MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IULII II, ANNO .6. RELIGIONIS MINORVM. ANN. 302.

*Puntantur falsis arti-
bus Conce-
ptionis Virg.
Mariae me-
merantes.* sis, quia contra sanctæ Conceptionis Virginis Mariæ opinionem in multorum scandalum, & Franciscanorum inuidiam commentitia quædam miracula, & visiones excogitauerant. Rem leuiter attigisse malui, quam longam historiam minutim referre, præsertim, cum vulgari, & latino sermone cum actis contra delinquentes typis sit vulgata, & à prædictis authoribus diffusius enarretur.

*Gonz. de reb.
Ximen. lib. 5.
Franc. epis.
Ciuitatis.* Hoc anno Franciscus Ruizius, Cardinalis Ximenij indiuiduus, fidusque comes, cuius opera in grauissimis quibusque rebus vtebatur; promotus est ad Episcopatum Ciuitatensem, siue Rodericopolitanum. Nam cum Ximenius eum nuncium ad Regem Ferdinandum deuicti Orani misisset, bellumque illud Africanum foeliciter peractum prudenti, & iucundo sermone ille exposuisset, & proinde Regi non solum notus esset; sed & charus: Ximenius per suum cubicularium Arteagam Regem rogauit, quandoquidem Episcopatus Salmaticensis per obitum Ioannis Castellæ vacasset, Ruizio conferretur. Libenter se id facturum fuisse Rex Arteagæ respondit, nisi pridie eius diei Francisco Bouadillo Marchionis Moiani filio, in gratiam matris contulisset: cuius in aulam foemineam, dum Reginis sedulò inseruiit, permulta equidem merita extiterant. Quod si Rodericopolitanam, quam Ciuitatem vocant, à Bouadillo relictam tantisper suscipere vellet, donec amplior se offerret, in qua Ruizius suam virtutem pro dignitate ostenderet, se extemplo id effecturum. Promotus itaque tunc est ad prædictam Ecclesiam, à qua ad Abulensem translatus est anno 1515. vñ tunc enarrabimus.

*Fr. Bernar.
epi. Tribur.* Promotus est ad Ecclesiam Tuburnen. siue Triburnen. in Hibernia sub Arch. Armacano (cuius mentio habetur in antiquis libris prouincialibus Cancellariæ Romanæ, aliquando vnitæ Kilmorensi Ecclesiæ) Fr. Bernardus N. per obitum Stephani de Straboniza die 13. Iunij. Ad Ecclesiam Clonsferten. in eodem Regno sub Arch. Tuamensi Fr. Dionysius. N. per obitum Daudis, die 7. Nouembris. Antonio Trombetæ, siue Tubetæ, viro doctissimo, prouinciæ S. Antonij Ministro, & in Vniuersitate Patauina Cathedræ Metaphysicæ Lectori ordinario, hoc anno Pontifex commendauit monasterium S. Leonardi de Matemauro Ord. S. Benedicti Clugiensis Diocesis, quod Marcus Vigerius Card. tit. S. Mariæ Transyberim Minorita antea receperat in commendam, & deinde liberè renunciauit in manibus Pontificis.

*G6z. in prou.
S. Ang. con. 21
Con. Man-
fredonia.* Hoc anno Antonius de Monte Cardinalis, Archiep. Sipontinus autoritate Pontificia facultatem concessit Apenestinis, siue ciuibus vrbs Manfredoniæ, vt ad D.P. à ciuitate conuentum Minorum Obseruantum sub inuocatione S. Mariæ de Gratijs ædificarent, & Ministro subijcerent prouinciæ S. Angeli. Radimusca Illyricus larga manu operi prosequendo auxiliatus est, ibique sepulchrum accepit.

*Idem in prou.
Corficæ con.
24.
Con. Alcipr.* In Insula Corficæ duorum oppidorum Alciprati, ac Montis-Maioris communitates conuenerunt, vt communibus sumptibus in loco vtrique genti opportuno construeretur cœnobium fratrum Obseruantum sub titulo S. Francisci. Ita factum hoc anno Apostolica impetrata facultate. Constructo templo Sanctus à Corbaria Guardianus curauit ad illud transferri corpus pij viri Francisci de Maleficijs, quod iacebat in Conuentu S. Francisci Syluæ. Translationi interfuit ingens populorum multitudo.

*Idem in prou.
S. Mich. con. 13
Auila in Thea-
tro eccles. Sal-
mant.
Con. S. Ma-
rina de Po-
merio.
B. Marina
ibidem se-
pulta.* Circa hunc annum conditus est conuentus S. Mariæ de Pomerio in confinibus regnorum Castellæ, & Lusitanæ, ad prærupti cuiusdam montis radices, & ripam fluminis Duriani, loco quidem amœnissimo, & fructuum, præsertim mali aurei, citri, aliorumque nobilium feracissimo, prope pagum Abulensem, Hispaniæ Aldea de Auila nuncupatum. Præerat quoddam antrum siue specu, in quo pia quædam fœmina Marina procul ab hominum consortio dies suos in pœnitentiæ transigebat operibus, vbi etiam ad cœ sancto sine quieuit, vt conuicini populi miraculorum multitudine com moti decreuerint ei delubrum, aut piam ædiculam fabricare. Annuit Calixtus III. Pontifex, cuius litteris excitati opus promouerunt, & cœnobium Minorum Obseruantum adolescentibus in Gram-

matica

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IULII II. ANNO 6. REFORMATIONIS MINORVM ANN. 302.

matica erudiendis opportunum adiunxerunt, quod sub hoc fermè tempus absolutum est. In Ecclesiæ sacello præcipuo conditum est prædictæ B. Marinæ corpus, & in sacrario caput thecae reclusum. Ingenti feruntur illi populi erga eam veneratione, cuius meritis, & precibus dicunt se frequentia recipere beneficia. Prope sepulchrum in tabella appensa est hæc breuiuscula eius vitæ memoria.

HIC IACET CORPVS HV MILLIMAE
ATQVE DEVOTISS. SERVÆ DEI
B. MARINAE,
QVAE HOC DESERTVM,
VT CHRISTO DOMINO
FELICIVS TOTOQVE PECTORE VACARET,
A SVA IUVVENTA PETIIT,
QVAEQVE FELICISSIME, ATQ. CATHOLICE
EXTREMVM IN LOCO CLAUSIT DIEM.
AD CVIVS TANDEM HONOREM
SACRA HAEC AEDES AEDIFICATA FVIT.

XXXVI. Eodem fermè tempore humile cœnobium constructum est sub nomine sancti Francisci, apud Trancosi oppidum in extremis fermè Lusitaniæ finibus Castellam versus: sed cum parum fratribus arrideret, eorumque habitationi esset incommodum, provinciæ Portugalliæ Patres relinquendum iudicarunt in Comitijis anno 1583. celebratis, quibus præsidebat Franciscus Gonzaga, ut ipse enarrat. Sed cum oppidani instantèr efflagitarent, ut fratres redirent, essetque illic domus sororum tertij Ordinis eiusdem provinciæ Rectoribus subiecta, cui providendum erat de sororum confessorio, anno sequenti denuò fuit resumptum.

Gonzaga in
prou. Portug.
con. 16.
Con. Tran-
cofi.

XXXVII. Nobilis vir Henricus Dux Magnipolensis, Salams Gristonensis Princeps, & Zuerniensis Comes, hoc anno impetrauit facultatem à Iulio Pontifice ædificandi domum fratribus Obseruantij in suo oppido Gristou diœcesis Caminensis in Polonia, in oratorio scilicet, seu sacello, in quo sanguis, qui ex quadam hostia consecrata miraculosè dicebatur profluxisse, conseruabatur. *Sincera deuotionis.* 16. Kal. Iunii.

Con. Gri-
stouensis.

XXXVIII. Prope oppidum Onniati Calaguritane diœcesis Ioannes Lopotius de Lazeraga, primarius Militij D. Iacobi Quæstor, eiusque coniux Ioanna de Gamboa Ferdinando Regi Catholico, eiusque filij Ioannem Regine gratissimi (erat enim Ioannes vtrique à consiliis, & à secretis) obrenta hoc anno à Pontifice facultate construxerunt monasterium Clarissarum sub titulo sanctissimæ Trinitatis de Vidauerta, loco quidem amœno, & delizioso, & sub regimine Vicarii provinciæ Castellæ. *Sincera deuotionis.* 19. Kal. Ianuarij.

Idem in prou.
Calabr. mon. 3
Mon. Vi-
daurella.

XXXIX. In Ciuitate Eluensi, quæ in Translagana est Lusitania, etiam hoc anno aliud conditum est Clarissis monasterium sub secunda S. Clare regula. Sub prima autem reformatum est monasterium Mauritanij apud Vnellos in Gallia, & provincia Franciæ Parisiensis sororum tertij Ordinis, ad arctiorem vitam aspirantium: quarum desiderio maxime fuit Margareta à Lotharingia, Caroli Alenconiensium Ducis, & Vnellorum Comitissæ mater, quæ in fundo à se empto anno 1502. construere eis cœpit domum capacissimam, ad quam hoc anno translatae sunt ex Pontificis Iulij (non Leonis X. ut habet Gonzaga) facultate, Ecclesiam consecrauit Iacobus de Silli Sagiensis Episcopus. Cum verò Hugnotici hæretici Caluiniani per Galliam furerent, & omnia fermè sacra loca horrendis cædibus fœdarent, & prædictam Mauritaniam ingrederentur, soror Mar-

Idem in prou.
Algarb. mon.
15.
Mon. El-
uense.
Idem in prou.
Franc. Paris.
mon. 4.
Mon. de V-
nellis.

ga-

ANNO CHRISTI 1509. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 16. & 17.
IULII II. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 362.

*M. Margareta
Parua abbe
reticis occi.*

*sa
Idem in prou.
S. Michael.
mon. 16.
In reg. li. 107,
fol. 161
Mon. V. ff.
gri.*

Margareta Parua Rothomagenlis in eorum sanguinarias manus incidit: cumque eorum libidini assentiri noller, diro mucrone confossa est.

Nobilis, & pia domina Theresia Henriquez, de qua diximus anno præcedenti, & hoc anno, impetrata Pontificis licentia, condidit fororibus ordinis sanctæ Conceptionis Virginis Mariæ monasterium in ipso aditu oppidi Vllagienfis, quod ab Erena, notissimo, & locuplete oppido Militiæ sancti Iacobi ad nonum lapidem distat. Huius loci sorores summa cura sæcularium, omniumque hominum familiaritatem, & colloquium deuitant, quo fit ut magis in pietate, & regulari disciplina proficiant. Primæ magistræ prædierant ex monasterio Turrigiano eiusdem instituti ab hac eadem Heroïna constructo, ut anno 1507. recensuimus.

*Domus sanctæ
Mariæ de Charit.
Florentia.*

*Lib. 162. fol.
388.*

*Mon. Zarzo
fi.*

Ibid. fol. 162.

*Mon. Villæ
comitis re.
firmatur.*

*Lib. 166. fol.
303.*

*Mon. de
Quercubus.*

*Lib. 187. fol.
344.*

*Varia con.
feruntur pri.
uilegia.*

Iulianus de Bacchozis Eremita tertij Ordinis sancti Francisci in oratorio sanctæ Mariæ de Charitate in ciuitate Florentina super pontem fluminis Arni Rubiconi sub inuocatione Archangeli Raphaelis ante aliquot annos domum conuentualem cepit ædificare, eoque defuncto, alij fratres eiusdem ordinis fabricam compleuerunt, completamque decreuerunt hoc anno aggregare congregationi Amadæorum. Domum admisit pactis quibusdam conditionibus, solutaque aliqua summa pecuniæ, Arsenius Mediolanensis Vicecommissarius prædictæ Congregationis. Pacta autem, & transactionem omnem hoc anno Pontifex approbavit.

Vniuit hoc anno Pontifex Ecclesiam parochialem loci de Zarzosa Salaman- XLII.
tinae diocesis, monasterio Clarissarum eiusdem loci. Monasterium sanctæ Clarae Villæ comitis diocesis Braccarenfis hoc anno reformatum est per Franciscum Calderam institutum visitatorem generalem super omnia Clarissarum monasteria in Regno Lusitanie. Et monasterium S. Clarae de Quercubus diocesis sancti Pauli per Ministrum generalem Raynaldum Gratianum.

Varia hoc anno Pontifex concessit ordini priuilegia: nimirum indulgit Mini- XLIII.
stris generali, & prouincialibus, ut possent instituere syndicos, & procuratores, qui bona relicta fratribus, & Monialibus possint administrare. *Exponi nobis*; die prima Octob. Ut in die impressionis Stigmatum in corpus sancti Francisci, tempore interdicti possent fratres celebrare. *Dominicus miseratione diuina*, die 17. Iulij. Nec non exequias fratrum celebrare etiam tempore interdicti. *Exponi nobis*, die 26. Febr. Quod fratres à populis vocati possent ædificare sibi domos, & habitacula, non obstante constitutione Bonifacii VIII. *Exponi nobis*, die 5. Ianuarij. Prohibetque ne aliæ religiones construant conuentus in spatio trecentarum cannarum prope cænobia Minorum. *Exponi nobis*, die 27. Maij.

ARGV-

ANNO CHRISTI 1510. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 17. & 18.
IULIS II. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 303.

ARGVMENTVM.

In Occidentalibus Indijs Franciscani fidem diffundunt Christianam. In Orientalibus egregie laborat Antonius Laurerius, quem & alij amulantur. Franciscus Card. Ximenius Complutensem Academiam, & iura promouet Ecclesiam Toletanam, sacrasque ades instituit. Francisci Zeni Nuncij Apostolici auctoritas ampliatur. Fit unio Congregationum Franciscanarum: Raynaldus Minister generalis destituitur: succedit Philippus Porcatius. Moriuntur p̃j viri. Recensentur Episcopi. Multiplicantur coenobia.

I.

N Occidentalibus, & Orientalibus Indijs hoc tempore magno animarum fructu laborabant Franciscani. Et quidem hoc ipso anno Didacus Columbus siue Colonus, magni illius Christophori filius, Almirantius, siue Rector Hispaniolę, illustre de eis transmisit testimonium ad Ferdinandum Regem Catholicum, asserens prosperę processisse negotium fidei, & conuersionis Indorū in illis partibus occiduīs, indefesso studio, & pietate Minorum, ac Prędicatorum, licet hi non nisi hoc ipso anno illuc transfretarint, quos ante plures

annos pręcesserunt Franciscani. Hinc autem isti se diffuderunt ad insulas Cubanam, & Cumanam, S. Ioannis, siue Boriquenam, Iamaycanam, Margaritanam, sanctę Crucis, de Cubagua, vnionum feracissimam; in quibus locis longę, lateque Christi nomen, & doctrinam propagarunt, sibi que ipsis domicilia posuerunt: & pro hoc tempore domum, & templum habuisse in vrbe S. Dominici Hispaniolę pręcipua, constat ex sepultura, quam ad Ecclesię ianuam hoc anno recepit Alphonsus Ojeda Hispanus Conchensis vir celebris, qui multis partis victorijs in Hispanorum potestatem plerasque reduxit prouincias.

Herrera dec. 1. lib. 8. c. 9.

Apud Indos Occidentales fides propagatur.

Idem lib. 7. c. 12.

Turrec. l. 18. monarc. Ind. cap. 7. Con. S. Domin. in Hispaniola.

II.

In Orientalibus Indijs celebre fuit fr. Antonij Laurerij Lusitani nomen, de quo aliās sermonem habuimus. Hoc autem anno cū Lusitani grauem recepissent cladem in vrbe Calecuti, in qua Fernandus Cotinius ab Emanuele Rege missus, vt coniunctis nauium quindecim, & trium millium armatorum viribus cum Albuquerque Prętore Calecutum urbem inimicam inuaderet, trucidatus occubuit, Antonius e Socotora Indiam petens, ad Surratum orę Cambaicę facto naufragio, cum aliquot Lusitanis ad Mamudium Regem captiuus abducitur. Sua autem virtute, & fidei constantia tantam obtinuit apud Regē gratiam, vt sibi suisque socijs libertatem tandem acquisierit. Cū enim iamdiu in eo seruitiū degerent, atque ad eos eximendos accederet nemo; Laurerius omnium consensu delectus est, qui Goam de redemptione contenderet, ea lege, vt si nihil transgisset, intra certum diem bona fide rediret, atque eius reuersionis quasi obsidem, & pignus ille sacrum cingulum reliquit Regi: testatus professionis suę ritibus, atque institutis, haud minimam sanctimonię partem horrido in illo fune consistere. Vt Goam peruenit absente per id tempus Prętore, nihil decidi super re tanta potuit. Ita infecto negotio, protinus vti receperat, in Cambaiam reuertit. Quę res tanta admiratione Regem affecit, purpuratosque, vt confestim sine villo pretio, quin etiam ornatos, lautosque Lusitanos benignę dimiserint: neque id modo Laurerij virtus, & sanctitas

Maff. lib. 4. histor. Indic. Barros. dec. 2. l. 4. c. 2.

An. 1509. n. 2. Fr. Anton.

Laurerius apud Indos celebris. Maff. lib. 5.

ANNO CHRISTI 1510. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 17. & 18.
IULII II. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 303.

cititas consecuta est; verum etiam apud illas nationes non parua cum vtilitate egregiam probitatis existimationem, & famam nomini Lusitanico peperit. Sane quam egregio documento, non solum ad conscientiae fructum, & officij religionem, sed etiam ad opes, & gloriam, constantia promissorum, & fide nihil in rebus humanis esse praestantius. Multis autem annis Antonius per varias Indiarum prouincias excurret, vbique praedicans, & fidem Christi disseminans vberissima Indorum conuersione. Circa annum 1550. Gasparem Societatis Iesu virum insignem ab Armuzio ad Bazainum appellentem inuitauit ad salutandos in vicino Christianos, quos ipse per Euangelium genuerat; vbi etiam insigne, & magnificum idolorum templum rite expiatum Christo dicauerat, in quo Gaspar obuio Christianorum agmine, praecinentibus tubis, effusa cum letitia exceptus rem diuinam peregit.

Idem lib. 15.

Gonz in pro-
vinc. S. Tho.
in proxm.
Mon MSS. il-
lius proa.

Minore
Albuquerque
Duci fideli-
ter assiluit

Con. Goa-
nus.

Præter Antonium multi per alias insulas, & partes Indiarum distributi om- nem posuerunt operam fidei Christianae disseminandae, barbaraeque genti ab erroribus purgandae. Et quidem cum hoc ipso anno Alphonsus Albuquerque strenuissimus Lusitanorum Dux, nobile illud Indiarum Orientalium emporium urbem Goanam primum in suam fidem sub patrocinio Regis Emanuelis suscepisset, & secundo armis recuperasset, Franciscanos habuit rerum sacrarum, & animarum curatores, qui ad res fortiter pro Christo gerendas Lusitanos adhortabantur, & Albuquerque solatio erant inter tot rerum pressuras, quibus varia rerum vicissitudine, & fortunae inconstantia, per ignotas terras excurrens afflictabatur. Destinauit itaque eis in vrbe deuicta locum coenobio aedificando conuerso in sacrum templum Maurorum delubro, ædemque omnem postea suis sumptibus iussit Emanuel Rex fabricari ad normam insignis coenobij Eborensis Franciscani. Lentè processit opus propter continuos in illa insula bellorum motus; demum tamen ad insignis, magnificique conuentus fastigium Regis beneficentia peruenit. Hinc tanquam ex feracissimo seminario prodierunt religiosissimi solertesque viri, reipublicae perquam proficui, qui solertem posuerunt operam, siue in Ducibus ad bella sociandis, siue in populis instruendis, siue in pueris catechizandis, siue in scholis aperiendis, siue in militibus curandis, & xenodochijs regedis, & in Sacramentis administrandis, eaque vniuersa munia per annos multos vel soli, vel potissimi in illis regionibus praestiterunt.

III.

Gomez. de
reb. Ximen. li.
br. 5.

Ximenius
Card. iura
ecclesiae To-
let. tuetur
et promouet

Sagrai ade
adificat.

An. 1517. n. 63
Con Turris
lacuna.

Franciscus Cardinalis Ximenius, depositis bellicis curis, hoc anno tribus rebus animum maximè applicuit: Complutensem Academiam, quam supra omnes alias operum institutorum curas tanquam dilectam filiam, adamabat, singulari studio adaugendam, & ornandam curabat. Ecclesiae Toletanae iura, vel à praedecessoribus neglecta, vel à Regibus occupata, siue ab aliarum Ecclesiarum Praelatis haud pleno iure possessa, vti Bastetanam Ecclesiam fauore Reginae Isabellae ab Accitano Episcopo vsurpatam, recuperare; nec non alia eidem nobilissimae Ecclesiae asserere, omni conatu studebat. Vnde et circa defendendam urbem, et Ecclesiam Oranicam suis armis, et pecunijs à Maurorum potestate ereptam, quam ille Toletano Antistiti perpetuo subiecerat, graues oportuit subire controuersias cum Rege, et Ludouico Gulielmo Franciscano Episcopo, ante aliquot annos designato Auriensi in partibus infidelium. Rex etenim sibi ditionem omnem, et potestatem eam in urbem vendicabat; et Ludouicus eam ipsam urbem esse contendebat, quae in antiquis Cancellariae libris Prouincialibus Auriensis dicebatur; ac proinde in Christianorum potestate redacta sibi tanquam proprio Episcopo tradi debere gubernandam. Vtraque controuersia diu vehementerque agitata est, animo semper inuicto suae Ecclesiae dignitate Ximenio sustinente. Tertia illi cura pietatis augendae, cultusque diuini multiplicandi. Quam obrem Illescis aede sacrarum foeminarum, vti amplius infra dicemus, Deiparae Virginis, cui se tenerrimè deuouit, dedicari curauit, annuis prouentibus abundè instructam. Turrilacunam (quod illi natale solū fuit) aream peraccomodam, et spatiosam signat ad alteram aedem Deiparae erigendam, in qua Franciscani consodales Sanctiss. Virginis religiosi precibus, et obsequijs demerentur. Sancti Auditus delubrum (quod

IV.

ANNO CHRISTI 1510. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 17. & 18.
IVLII II. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 303.

(quod non longè à Turrilacuna inter rupes Buitragiorum est) loco certè nemorum solitudine , & aquarum scaturientium abundantia peramœno constitutum , sanctiori cultu , & pinguiori prouentu cohonestauit, aliasque sacras ædes subsequenter annis ex integro fabricauit.

V.

Diximus aliàs & Pontificem constituisse suum Nuntium, & Commissariū Franciscum Zenum Vicarium generalem pro colligendis subsidijs in fabricam S. Petri Vaticani erogandis, eique multa, atque amplissima tribuisse priuilegia. Ea hoc anno multiplicauit, eamque in eius fideli industria fiduciam reposuit, ut potestatem fecerit reuocandi omnes ministros, quos Petrus Cardinalis Rheginus, paulò antea defunctus, substituit pro percipiendâ tertia parte prouentuum, qui in Regnis Hungariæ, & Bohemiæ ad vsum prædictæ fabricæ colligebantur, aliosque deputandi, qui in hoc opus incumbant, reliquasque duas partes Vladislao Regi propter rationabiles causas à Pontifice concessas, largiantur. Valde autem virum laudat ab assidua, & fideli opera, à zelo salutis animarum, & singulari erga S. Petri cultum affectu.

Anno 1508.
n. 45.

Breui originali.
Franc. Zeni
ampliatum
potestas.

VI.

Iulius Pōtifex sūmo studio cupiebat, ut tot scissuræ ordinis in vnū corpus coirent, variæque Congregatiunculæ in vnam coalescerent religionem, ac proinde statuit, ut vel Cōuentualibus, aut obseruantibus adhærerent, sperans insuper has duas familias aliquando in vnam abituras. Sed cū hoc anno intelligeret, Conuentuales varijs artibus ad se plurimos tum ex peculiaribus Congregationibus tum ex ipsa Obseruantum familia absque præscriptis à Pontifice conditionibus allicere, repetitis litteris in vltimo Capitulo generalissimo editis, seueriores leges addidit circa prædictorum obseruantiam. Eas hic exhibeo.

Pōtifex sol-
lit Congre-
gationum
uarietates.

Ad perpetuam rei memoriam.

VII.

Decet Romanum Pontificem, quæ ab eo, præsertim pro pace, & concordia inter religiosos quoslibet, quos conuenit ab omni contentione abstinere, conseruanda, prouida deliberatione emanarunt, sic plana suæ deliberationis oraculo facere, ut omnis contentionis, & discordiæ occasio, & fomes extinguatur. Dudum edidimus litteras tenoris subsequentis: *Ad futuram rei memoriam*: Cū multæ, & graues ad nos, & Apostolicam sedem; etc. ut supra habetur anno 1506. num. 8. Datum apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 16. Iunij an. 1506. Pontificatus nostri anno tertio. Cū autem sicut non sine mentis nostræ molestia accepimus, reperiantur nonnullæ litteræ nostræ in simili forma breuis, per quas inter alia aliquibus fratribus dicti ordinis, quod sub Ministro eorum prouinciali, et prætextu quod regularis obseruantia essent, viuere possent absque eo quod fratribus *de familia* seu *obseruantia* adhærere tenerentur, neque professionem suam per vnionem cum dictis fratribus *de familia* deberent immutare; ac etiam in virtute sanctæ obedientiæ, et sub excommunicationis latæ sententiæ pœna dictis fratribus *de familia* præcepimus, et mandauimus, quatenus si fortè post præfatum generalissimum Capitulum aliquem locum, seu Conuentum fratrum Reformatorum dicti ordinis sub obedientia Ministri generalis viuere solitorum, quomodo- cunque recepissent sub illorum obedientia, illum infra quindecim dies certo modo tunc expresso computandos, reddere, seu restituere tenerentur ad pristina obedientia statum, ac dictorum Amadæorum, et Clarenorum, seu aliorum Reformatorum congregationes eo prætextu, quod cū Regula B. Francisci, iuxta cuius puritatem ipsi Amadæi, et Claren, et alij Reformati se professos esse asserunt, inter alia contineatur quod fratres dicti ordinis generali Ministro ipsius obedire teneantur, et fratres claustrales, siue conuentuales latiore modum viuendi ducant, ipsi Amadæi, et Claren, ac ceteri Reformati absque conscientiarum suarum periculo, et scandalo, de Familia, vel de Obseruantia, seu Conuentualibus,

Ex originali.

Annal. Minor. Tom. VIII.

Z

aut

ANNO CHRISTI 1510. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 17. & 18.
IVLII II. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 303.

aut claustralibus fratribus predictis, illorumque Vicarijs, Ministris, et Custodibus se subijcere vel eis adherere non possent, ex quibus litteris priores litteras nostras dictæ diei 16. mensis Iunii alterantibus, et immutantibus, autore generis humani inimico, nouæ, et plures prioribus dissensiones inter fratres dicti ordinis insurgunt, et talis scissura in dicto ordine proueniret, nisi desuper salubriter prouideretur, quod statuta, et ordinata, in ipso Capitulo generalissimo penitus annihilarentur. Nos igitur, qui dictum ordinem vberes in agro Domini fructus assidue producentem, in pace, et stabili concordia cupimus conseruare, quique benè informati sumus de illius institutis, et predictorum, ac aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum priuilegijs, et indultis eidem ordini concessis, et innouatis, et quantum etiam ipsi prædecessores nostri elaborarunt, ac etiam nos elaborauimus, vt omnis fomes diuisionis, et discordiæ ab ipso ordine remoueretur, quo possent illius fratres ab omni perturbatione semoti, Domino in eius beneplacitis famulari, & pro tranquillitate militantis Ecclesiæ preces Domino effundere, ac porrigere incessanter, prout effundunt, ita vt non dubitemus eorum Deo gratis precibus, nos & militantem Ecclesiam præseruatam, & in futurum præseruari; Cupientes vt prætextu quaruncumque litterarum, quæ aduersus statuta, & ordinata in prædicto Capitulo generalissimo, ac in prioribus litteris nostris contenta, quomodolibet emanarunt, seu emanasse dicuntur, quomodolibet peruertantur, sed illa inuiolabiliter obseruentur. Et ne de intentione, & mente nostra in præmissis hæsitari contingat opportunè prouidere: motu, & scientia, etiam similibus; ac de Apostolicæ potestatis plenitudine statuta, & ordinata in præfato Capitulo generalissimo, ac litteras priores nostras huiusmodi, nec non quascunque adhesiones, seu vniones domorum, & Conuentuum aliorum fratrum dicti ordinis, tam claustralibus, siue Conuentualibus, quàm Obseruantibus, siue de familia, fratribus vigore priorum litterarum nostrarum prædictarum, videlicet sub data decima Iunii Pontificatus nostri anno tertio; factas, ratas, & gratas habentes, illasque Apostolica autoritate approbantes, & confirmantes, suppletæque omnes, & singulos defectus, si qui forsan internenerint in eisdem, attendentesque, quod nostræ intentionis non fuit per quascunque alias litteras etiam cum motus proprii, & certæ scientiæ, ac declarationis mentis nostræ, nec non præcepti, & mandati etiam sub excommunicationis latæ sententiæ, & maledictionis æternæ, aut quibuscunque alijs clausulis, etiam ipsis prioribus litteris nostris expressè derogantibus, tam eisdem Reformatis etiam sub Bonifacii prouinciæ Franciæ, aut quorumcumque aliorum Ministrorum obedientia, aut Regulari Obseruantia, viuentibus, aut ipsis Amadæis, aut de Clarenis, seu de Colectanis, aut etiam de Caputio, vel de S. Euangelio, tam in forma breuis, quàm sub quacunque alia forma, quomodolibet concessas, & etiam in posterum concedendas derogare prioribus nostris litteris; sed eiusdem nostræ incommutabilis intentionis extitisse, & esse, quod ipsæ priores nostræ litteræ, & in illis contenta quæcunque, ac in ipso Capitulo generalissimo statuta, decreta, & ordinata iuxta illorum tenorem, & approbationem nostram desuper factam, & inde secuta quæcunque inuiolabiliter perpetuò obseruentur. Ita vt ex tunc de cætero perpetuis futuris temporibus in ipso ordine fratrum Minorum duæ dumtaxat denominationes existant, videlicet *Claustralium*, siue *Conuentualium*, aut *de Familia*, seu *Obseruantia* nuncupatorum, & quod omnes, & singuli fratres dicti ordinis Minorum intra quinque menses à data præsentium computandos, qui hætenus obedientiam non elegerunt, sub excommunicationis latæ sententiæ, & maledictionis æternæ poenis teneantur iuxta tenorem priorum nostrarum litterarum Claustralibus, seu Conuentualibus, aut de Familia, seu Obseruantia fratribus nuncupatis adherere, & se

ANNO CHRISTI 1510. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 17. & 18.
IVLII II. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 303

de se illis vnire, vt præfertur, mansuri sub generali Ministro, aut Vicarijs an-
neditis sine vilo medio, aut superiore, quascunque lites post dictum Capitu-
lum generalissimum desuper exortas, & coram quibuscunque iudicibus or-
dinarijs, vel delegatis etiam S. R. E. Cardinalibus, & dicti ordinis Pro-
rectore etiam per viam appellationis pendentes ad nos aduocantes, peni-
tas extinguimus, ac processos, & sententias contra tenorem litterarum
nostrarum priorum, & contra statuta dicti Capituli generalissimi huiusmo-
di facta, & inde secuta quæcunque reuocamus, cassamus, & annulla-
mus, ac desuper illis lites huiusmodi prosequentibus seu interesse habenti-
bus perpetuum silentium imponimus: & nihilominus venerabilibus fra-
tribus nostris vniuersis Archiepiscopis, ac Ecclesiarum Prælaris, ac in digni-
tate Ecclesiastica constitutis personis per Apostolica scripta mandamus, quate-
nus ipsi, & eorum singuli præsentis litteras, & in eis contenta quæcunque,
vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Generalis, & Vica-
riorum, ac Ministrorum provincialium, seu alicuius eorum super hoc requisiti
fuerint solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsi-
dio assistentes, faciant eos in præmissis omnibus, & singulis pacificè frui,
& gaudere, non permittentes eos desuper per quoscunque quauis au-
thoritate fungentes, quomodolibet indebitè molestari; contradictores per
censuram Ecclesiasticam, & alia iuris remedia, appellatione postposita, com-
pescendo: inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis.
Non obstantibus S. Mem. Bonifacij Papæ VII. similiter prædecessoris no-
stri, quæ caveretur ne aliquis extra suam ciuitatem, & diocesim nisi in
certis, & exceptis casibus, & illis vltra vnā dietam à fine suæ dioe-
cesis ad iudicium euocetur, seu ne Iudices à Sede prædicta deputati ex-
tra ciuitatem, & diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscunque
procedere, aut alij, vel alijs suas vices committere præsumant, & de
duabus dietis in Concilio generali edita, ac quibusuis alijs litteris, tam
in forma brevis, quàm etiam sub plumbo, quæ à nobis etiam motu, scien-
tia, & potestate similibus, etiam prætextu obseruationis regularis obseruan-
tiæ, aut ad extinguendas lites forsan exortas, aut alias qualitercunque, &
quomodocunque cum quibusuis etiam derogatoriis derogatorijs priorum
litterarum nostrarum, & in dicto Capitulo generalissimo statutorū, & ordinato-
rū, aliisque efficacioribus, et vrgentioribus, et insolitis clausulis emanasse repe-
riuntur. Quas, illarum tenores, et clausulas, propter quas emanarunt, seu ema-
nasse dicuntur, vel reperiuntur, ac si de verbo ad verbum inserta forent præ-
sentibus, pro expressis haberi volentes, penitus, et omnino reuocamus, et nul-
libi in iudicio vel extra aduersus statuta Capituli generalissimi, et priorum,
ac præsentium litterarum tenorem cuiquam suffragari posse, vel debere de-
cernimus, et declaramus: ficque in quibusuis causis motis, et etiam per
appellationem coram quibusuis, vt præfertur pendentibus, ac mouendis iu-
dicari volumus, ac mandamus: sublata aliter iudicandi, et interpretandi autho-
ritate, et facultate: Nec non omnibus illis, quæ in prioribus litteris
nostris prædictis volumus non obstare, contrarijs quibuscunque: seu si
aliquibus communiter vel diuim ab eadem sit Sede indultum, quòd in-
terdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel vltra certa loca ad
iudicium euocari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam,
et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Vo-
lumus tamen quòd singuli fratres prædicti ordinis etiam de Amadæorum,
et Clarenorum, ac de Colectanis, et de sancto Euangelio, seu alio quocun-
que nomine nuncupati, et sub quacunque obedientia existentes propterea ab
eorum domibus, et conuentibus non recedant; sed in eorum domibus, et con-
uentibus sub huiusmodi vnione, et adhesionem, ac secundum eorum reforma-
tum modum viuendi, sub suorum Guardianorum obedientia resideant, donec
aliter per Generalem, et prouinciales, Ministros, seu etiam generalē, et prouin-

ANNO CHRISTI 1510. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 17. & 18.
IULII II. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANNO 803.

ciales Vicarios eorum respectiue adhaerent, & per eorum superiores de eis ordinatum fuerit. Ceterum, quia difficile foret presentes litteras ad quolibet loca vbi fuerit opus deferre, volumus, & eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod transumptis presentium litterarum manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Praelati Ecclesiastici, seu Curiae Ecclesiasticae munitis eadem fides in iudicio, & alibi vbi libet fuerit exhibitum, vel ostensum, adhibeatur, & illi stetur in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipsae litterae originales essent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae, apud S. Petrum sub apulo Piscatoris, die 18. Februarij 1510. Pontificatus nostri anno septimo.

Pontifici do-
lore quidam
imponunt.
Marc. lib. 8. c.
34. Cimarel. l.
8. c. 5.

Cum verò malè haberet multos Ministros, praesertim Bonifacium de Ceva, VIII. provinciae Franciae Ministrum, quod illae Congregationes Amadeorum, Clare-
norum, Colectanorum, aliaeque magis adhaerent familiae Obseruantum, quam suo instituto Conuentualium, inito cum Ministro generali consilio, impetrarunt litteras Pontificias, quibus multa in fauorem Conuentualium, & prauiudicium Obseruantum continebantur. Constitutiones omnes antiquas ad nouam formam suo potissimum instituto accommodam reduxerunt, quam Cardinalis Protectoris approbatione reddiderunt magis honorificam. Litteras autem Pontificias, & Constitutiones ex Protectoris praecipio ubique per omnes fratres obseruandas, primò promulgarunt in Germania, procul ab Vrbe, vt tardius, quae facta erant, audirentur, & difficilius adhiberetur remedium, interim verò per aliquas prouincias, & Obseruantum Vicarios admitterentur. Vbi autem coeperunt promulgari, Obseruantes sibi cauentes monuerunt Vicarium generalem, qui statim rem detulit ad Pontificem. Hic porro valde commotus est, dicens Ministrum generalem sibi imposuisse, & diploma, de quo agebatur, non tam impetrasse, quam extorsisse. Vt efficacius adhiberet remedium, & fratres perspicerent, quantum ista ei displicuerint, voluit Raynaldum Ministrum ab officio remoueri, aliumque substitui in Comitibus generalibus Romae celebratis ad sanctos Apostolos.

b
Rodolph. fol.
244.
Idem fol. 195.
Capit. gene-
rale 1506.
Romae.
l.
An 1506. n. 4.
Minister ge-
neralis Phil.
lip. Porca-
tius.

Hoc itaque anno, non praeterito (vti scribit Rodolphus^b, et alio locoⁱ IX. huic posteriori adhaereat sententiae) habita sunt Comitia, electusque est in Ministrum generalem Philippus Porcatius Bagnacualensis, Aegydijs Delphini, vt diximus, socius, Stephani Bruliferi auditor, Philosophus, & Theologus eximius, qui multis annis summo cum honore Parisijs docuit, & per omnes religionis gradus ad Generalatum peruenit. Per praecipuae Italiae vrbes cum laude praedicauit, Venerijs, & Bononiae cathedras rexit intra ordinis claustra; sed & in publica Bononiensi Academia stipendio pontificio Metaphysicam, & Theologiam professus est, & bis Bononiensem prouinciam gubernauit. At breuissimum hoc ei Generalatus officium, & vitam absoluit, decedens, vti dicemus, anno sequenti.

Fr. Raynal-
dus Arch. Ra-
gusinus.
m
An. 1506. n. 5.

Ne autem omnino inglorius remaneret Raynaldus, cum creauit Pontifex Archiepiscopum Ragusinum, vt aliàs diximus^m, sed litteras, quas in prauiudicium Obseruantum procurauerat, Pontifex indignabundus reuocauit, dato hoc diplomate Bononiae, vbi, eiectionis Bentiuolij, asserta Sedi Apostolicę ciuitate, bello aduersus Gallos totus intentus hærebat.

Dilectis filijs Cismontano, & Vltramontano Vicarijs generalibus fratrum Minorum de Obseruantia.

Brauo origin.

Et si nostrę immutabilis intentionis fuerit, & sit, quod litterę nostrę in forma XI. breuis super generalissimo Capitulo in alma Vrbe iussu nostro celebrato editę, & in illis contenta quęcunque, nec non in ipso Capitulo statuta, decreta, & ordinata iuxta illorum tenorem, & approbationem nostram desuper factam, & inde sequuta quęcunque inuiolabiliter perpetuò obseruarentur, & obseruentur; ita vt ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus in ipso ordine fra-

ANNO CHRISTI 1510. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 17. & 18.
IULII II. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 303.

fratrum Minorum tam Claustralium, siue Conuentualium, quàm de Familia, seu Obseruantia nuncupatorum, cuiuscunque contentionis, & discordiæ occasio, & fomes tolleretur, & omnimodæ, ac perfectæ pacis, & unitatis nutrimentum foueretur, omnes, & singulas lites, controuersias, & causas inter prædictos fratres super conuentibus, siue locis monasterij, siue monialium, & congregationum poenitentium, vbique consistentium, etiam coram quibuscunque Iudicibus, ac in quacunque instantia pendentes ad nos aduocantes penitus extinxerimus, perpetuum silentium etiam dictas causas prosequenti- bus imponentes, & omnia, & singula priuilegia, & indulta per Romanos Pon- tifices Prædecessores nostros, præsertim per Constitutiones fel. rec. Eugenij IV. Pauli II. & Sixti IV. secundum carnem patrum, generalibus, & prouincialibus Vicarijs antedictæ familiæ de Obseruantia, & eisdem fratribus concessa in suo robore permare declarantes per easdem nostras litteras, & in forma breuis, confirmauerimus: Nihilominus præter spem, intentionemque nostram accidit, sicut nuper, & non sine mentis nostræ molestia accepimus, quod per dilectum filium Raynaldum Gratianum de Cotignola dicti ordinis fratrum Minorum, tunc Generalem, & Bonifacium de Ceua prouinciæ Franciæ Ministros, vigore cuiusdam supplicationis per eundem generalem Ministrum à nobis potius ex- tortæ quam impetratæ, statuta, & ordinata multa fuerunt, quæ decretis, ordi- nationibus, reformationibus, & statutis in antedicto Capitulo generalissimo etiam per litteras nostras in forma breuis confirmatis, & priuilegijs, ac gratijs per præfatos Romanos Pontifices prædecessores nostros prædictis generalibus, & prouincialibus Vicarijs, & fratribus antedictæ familiæ de Obseruantia con- cessis, à nobis per litteras nostras etiam in forma breuis, ut præmittitur, con- firmatis repugnant, & contrariantur: & ad conturbationem antedictæ familiæ, quæ vberes fructus in Ecclesia Dei vitæ merito, pariter & exemplo, atque cru- ditionis verbo protulit semper, & profert, cedere videntur, & cedunt. Nos igitur, qui Capitulum ipsum generalissimum idcirco fecimus celebrari, ut per- petuæ pacis vinculum in eodem ordine ut præfertur, seruaretur: quique ea, quæ in dicto Capitulo præsentibus duobus ex S. R. E. Cardinalibus acta, statu- ta, & ordinata fuerunt, obseruanda: nec non omnia, & singula per Romanos Pontifices prædecessores antedictæ familiæ concessa, ac etiam per nos confir- mata in suo vigore, & robore permansura, & in nullo violanda semper duxi- mus: Tenore præsentium vniuersa, & singula per Ministros prædictos etiam au- thoritate Ven. Fr. N. Dominici Episcopi Tusculani, Patriarchæ Aquileiensis, eiusdem ordinis Protectoris, vigore supplicationis prædictæ acta, & ordinata; Quibus ordinationibus, & statutis dicti Capituli generalissimi, & priuilegijs, ac gratijs antedictis quomodolibet derogatum esset, aut in præsens derogare- tur, reuocamus, nulliusque roboris, & momenti, utpote contra mentem, in- tentionemque nostram facta, & ordinata, esse decernimus. Librum quoque, in quo reformationes per dictos Ministros, seu alias quascunque personas nobis inferiores factæ, descriptæ, & promulgatæ fuerunt, & omnes lites, & conten- tiones hæcenus exortas extinguimus penitus, & abolemus: Insuper vniuersa, & singula priuilegia, & indulta præmissa eidem familiæ de Obseruantia conces- sa in suo robore permanere, nec eisdem in minimo de mente nostra vnquam de- rogatum fuisse declaramus; Quin potius illa omnia, & singula, ut præfertur, confirmamus, & præsentibus confirmata esse volumus, et mandamus; non ob- stantibus præmissis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque. Cæ- terum, quia difficile foret has litteras ad singula loca, ad quæ opus esset, de- ferri; volumus ut earum transumptis manu publici Notarij subscriptis, et ali- cuius prælati vnius vel alterius vestrum sigillo munitis, ea prorsus fides in iudi- cio, et extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Datum Bononiæ sub anulo Piscatoris die 22. Nouembris 1510. Pon- tificatus nostri anno septimo.

Moritur Ste-
phanus à Ca-
stello.

XII. Duo viri pietate insignes hoc anno decesserunt, Stephanus à Castello Laicus, mira-

ANNO CHRISTI 1510. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 17. & 18.
IULII II. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 303.

m
An. 1291. n. 36
Marc. l. 8. c. 33
Gonz. in prou
Tulc. con. 23.
Et Barthol.
ab Anglario.
Grauina in vo
ce Turt. par. 2.
cap. 24.

miraculis in vita, & post mortem clarus, quem diximus sepultum esse in conuentu Campaniani decimo sexto ab vrbe milliario, ibique in veneratione haberi. Et Bartholomæus ab Anglario, virtutum perfectione, & vitæ sanctitate præditus, paupertatem et angelicam, illibatam castitatem, in summa humilitate seruauit, nullumque voluit in religione admittere officiū præter vnum tyronum magisterium. In perpetua patientia omnes sustinuit labores, & aduersitates, neque in molesta plurium annorum febris hæctica aliquando conqueustus est. Ieiunia, & disciplinæ monasticæ sui ordinis rigorem perfectè coluit, correctionis fraternæ ordinem perfectè seruauit, monens, & aliquando corripiens aberrantes, ita vt nemo auderet in conspectu illius minus religiosè loqui, aut vanos sæculi mores referre. In oratione feruentissimus multa impetravit à Deo beneficia. Ad montem Aluernæ aliquando commoratus solebat prodire ad sacellum S. Ioannis à coenobio semotum; sed cum nocte quadam densissimis tenebris circumseptus proficisci non posset, à duobus Angelis illuc est manu ductus. Obijt demum bonis operibus plenus Deo, & hominibus gratus in cœnobio Empolitano, concurrente ad eius funus ingenti hominum multitudine.

Freder. in prou.
S. Bon. in con.
Insulæ.
Ac Claud.
Reignatus.

Gonzaga in
prou. S. Angeli
con. 4.
Marc. citat.
Item Epi.
phanus Teu
tonicus.

Baptista Flo
rentinus:
Rozius design.
Ecl. to. 1. l. 12.
c. 81.
Marc. cit. c. 36
Baptista à
Caniano.

Anton à Za
morra
Petrus à Ga
marra.

An. 1376 n. 20.
Petrus Nea
polititanus.

Marc. cit. c. 44.
Seraphin. Te
atinus.

Gonz. in prou.
Burg. mon. 1.
Flores Eli
zab. à Turre.

An. 1218. n. 13.

Circa hunc annum obierunt in cœnobio Insulæ sub Monte regali in Mandubiis agris, & territorio Lingoniensi Claudius Reignatus Gallus, sui status, & obseruantia regularis zelantissimus, salutis animarum per quam sitibundus. In Apulia à d. Tessam in valle Aspera Epiphanius Teutonicus laicus, qui desiderio nouæ reformationis, & strictioris vitæ ad prouinciā sancti Angeli conuolauit, Contemplationi, frequentique, quam patiebatur extasi, occultandæ, propinquæ syluæ intimos petens recessus, ibi ruguriolum construxit, & orationibus, ac ieiunijs vacauit. Plenus meritis defunctus, trigesimo post transitum anno incorruptus apparuit, & proinde ex communi fratrum sarcophago ad decentiorem locum translatus est. Ad ipsius baculi contactum dæmones à corporibus obsessorum abiguntur, variæque pelluntur infirmitates. Camplis in Aprutio Baptista Florentinus erga mysterium incarnationis deuotissimus in sacrosanctæ missæ sacrificio, & oratione feruentissimus, in extasim sæpè actus, & à terra subleuatus. In vrbe Theatina Baptista alter à Caniano, qui cum nobilis esset, & diues, habitum suscepit in conuentu Aquilano, vbi magna enituit sanctitate. Corpus variis poenitentiis macerabat, cilicio premebat, & ieiunio affligebat. Prædicto fratribus sui obitus die, piè decessit in cœnobio Theatino. In conuentu Arcuensi diocesis Hispalensis Antonius à Zamora, pietate, vitæque candore spectabilis. In cœnobio Saliceti prouinciæ Castellæ Petrus à Gamarra, de quo suo loco diximus. In conuentu Massacij prouinciæ Marchiæ Petrus Neapolitanus, qui cum adolescens esset pulcher aspectu, Deum obnixè rogauit, vt pulchritudinem, propter quam molestas patiebatur tentationes, deturparet. Exauditus est, fœdo enim vlcere facies obducta est, & nasus corrosus. Virtutibus, & miraculis clarus decessit. In cœnobio S. Bernardini vrbis sancti Angeli Seraphinus Teatinus, egregius sui temporis Ecclesiastes, qui licet litteras non adeo eminenter calleret, omnes tamen in sui admirationem rapiebat, tanta erat Spiritus sancti gratia, diuinorumque arcanorum notitia perfusus.

Floruit etiam hoc tempore Burgis in Hispania Elizabeth à Turre Clarissa, quæ humilitatem, paupertatem, charitatem, ceterasque virtutes diligenter sectata, cum die quodam Dominico circa consodalem infirmam anxius occupata, neque ad Poenitentia, aut Eucharistiæ sacramenta accedere, neque missam audire potuisset, & veniam, quod commisisse putabat, errati coram sanctissimo Sacramento deprecaretur, affuit ex insperato Minorita, qui vtrumque ministravit Sacramentum, & rem sacram peregit. Diem sui obitus Deo reuelante præcognouit, pièque defuncta sepulta est in choro, siue adeo celebris monasterij Burgensis honesto sepulchro, vti alias, nos indicauimus,

Præter Ludouicum Gulielmi Episcopum Auriensem, & Raynaldum Gratia-
rum

XIII.

XIV.

XV.

ANNO CHRISTI 1510. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 17. & 18.
IULII II. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 303.

num Archiepiscopum Ragusinum iam supra à nobis indicatos, alius fuit vir p^{er} celeberrimus ante hunc annum ad Archiepiscopatum Tuamensem in Hibernia promotus. Is fuit Mauritius à Portu cognomine Fildæus, siue O Fithealaigh vir doctissimus, à quibusdam *Flos mundi* nuncupatus, qui Patavij per annos multos Philosophiam, & Theologiam professus est. Et quidem in libris consistorialibus dicitur ad hanc Ecclesiam assumptus ann. 1506. die 26. Iunii per obitum Philippi etiam Minoritæ, de quo aliàs locuti sumus. Mauritius anno 1512. interfuit primis duabus sessionibus Concilij Lateranensis, in quibus eius nomen subscriptum est. Deinde anno sequenti in patriam profectus, cum primam missam Pontificiam celebrare pensaret, omnibusque, qui interessent amplissimas indulgentias à Pontifice concessas elargiri; obiit Galuix 8. Kal. Iunii anno 1513. non verò, ut aliquibus placet, anno 1514. etenim in libro consistoriali video die 19. Iunii, 1514. per obitum Mauritij promotum Thomam O Mullaly; quod non poterat esse, si Mauritius sub finem Maij mortuus esset in Hibernia. Ioannes Camers, qui Solinum suis commentarijs illustravit, fuit Mauritio valdè familiaris, & illustre de illo hoc exhibuit testimonium. *Annis, inquit, ab his proximis excelluit ex Hibernia oriundus Mauritius à Portu, D. Francisci ordinis professus, in Dialecticis, utraque Philosophia, Metaphysicis, ac sacra Theologia, plurimum eruditus. Vix insuper dici potest, qua humanitate, quaque morum sanctimonia preditus fuerit. Is cum annis plurimis in Patavino Gymnasio bonas artes docuisset, cum summa omnium gratia, ob eius singularem eruditionem, ac candidissimos mores, à Iulio II. Pontifice Maximo, in Tuamensem Archiepiscopum creatus est: quò cum relicta Italia, bellis in ea sevientibus, proficisceretur, non multum post, magno studiorum iactura, cum nondum 50. ætatis sue attigisset annum, mortem obiit. Erant plurima sue doctrinæ in manibus monumenta, sed ea ob immaturam eius mortem edere non licuit. Quantum fuerit inter eam, dum viveret, & me necessitudinis vinculum, testantur sexcentæ epistolæ, quas plenas charitatis indicijs, varijs temporibus ad me dedit. Eis (quanta vera amicitia vis) post amici obitum relegens soleo assidue recreari.* Multa scripsit quæ in nostro de scriptoribus Ord. Minorum catalogo recensemus. Paulus de Pantanis, sacre Theologiæ professor, hoc anno recipit à Pontifice Prioratum S. Donici, Ripariæ Salodij ad Tusculanum nuncupatum Ordinis Canoniorum S. Augustini Congregationis Lateranensis.

Hoc an. n. 4.
& 10.
Fr. Mauria
Arch. Tuam-
en.

1
An. 1503. n. 13

Londarum

Fr. Paul. de
Pantanis
Prior S. Do-
nici.

XVI.

In Campania felici ad radices montis Vesuvij in planitie, aliquanto procul à Summa oppido Nolanæ diocesis, erat sacellum sanctæ Lucie, quod ingressa sus rictu, seu rostro effodiens tabulam quandam lapideam confregit, subtus quam apparuit sacellum, & altaria duo B. Virginis Mariæ, ex quibus locus ille dici cœpit Ecclesia S. Mariæ de Puteo. Prope hanc statuit Ioanna Regina, relicta olim Ferdinandi Siciliæ Regis, quæ tunc in illo oppido hærebat, coenobium construere fratrum Observantium, & Ecclesiam, terramque adiacentem ad mensam Episcopalem spectantes, ab Episcopo Nolano, nuncupato Ioanne Francisco, aliorum bonorum compensatione redemit. Obtenta itaque hoc anno à Iulio Pontifice permutationis confirmatione, & fabricandi facultate, commodum, & pulchrum quidem edificavit fratrum ferme triginta habitaculum. Vidi ipse locum amœnum valdè, & salubrem; & subterraneam lustrari Ecclesiam piam valdè, & deuotam, in qua tria nunc conspiciuntur altaria, vnum S. Mariæ Gratiarum, secundum S. Mariæ Coronæ, tertium ad modum parvi sacelli, & reliquis demissius S. Mariæ putei. Ante altare B. Mariæ de Corona iacet in sepulchro marmoreo nobilis vir Paulus de Capograsso, anno 1481. defunctus; prope quem sepultus est Iosephus Capograsso nobilis Salernitanus, & Patritius Romanus. Ecclesia superior, quæ fratrum vlibus inseruit, consecrata est anno 1575. die 15. Martij ab Aurelio Girano Episcopo Minorita. Hic incumbunt fratres iuniores studio Philosophiæ.

Gonz. in prom.
Terræ lab. cou.
22.
Com. Summa

Reg. lib. 188.
fol. 354.

XVII.

Ioannes de Liganna oratione facta ad imaginem B. Virginis in oppido della Motta Cenetensis diocesis, monitusque à B. Virgine sibi apparente illic augendum

Idem in prom.
S. Anton. con.
32.
Com. Motta

ANNO CHRISTI 1510. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 17. & 18.
IULII II. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 303.

dum suum cultum, construendumque prope illum locum coenobium Obseruantum, magisque adhuc commotus ex vno, vel altero miraculo, tunc ibidem patrato, bonam contulit pecuniæ summam Syndico, & Vniuersitati, vt opus inchoaretur, sub titulo S. *Maria de miraculis*. Incepta fabrica rogarunt Iulium, vt prosequendi tribueret facultatem, allegantes quamplura ad prædictam imaginem fieri miracula, & impetrarunt. *Sincera deuotionis*, 17. Kal. Septembris:

Idem in pro-
marchia con.
17.
Con. Mon-
tis Plimi
Idem in pro-
marchia con. 44
Con. Septe-
brij.

Vniuersitas Montis Vlmi, Firmanæ diocesis oppidi, ex publicis priuatisque facultatibus, & piorum eleemosynis fratrum industria collectis, hoc anno Obseruantum condiderunt domicilium sub inuocatione Domine nostræ de Monte L. P. ab oppido in iugulo cuiusdam collis nemorosi, & ameni. In Liguria prope pagum Septebrij, etiam sub inuocatione B. Mariæ, alius extructus est conuentus ex facultatibus in hunc finem traditis ab adolescentibus duobus Ioanne de Grassis, & Bonagratia de Torniellis, qui Minorum subierunt institutum. Tertium posuit templum prope oppidum Campibassi sub titulo B. Mariæ de Gratijs, adiuncto Obseruantum habitaculo, circa hunc annum Andreas à Capua, Termolitanorum Dux, & Melfitanensium Princeps. Locus est saluberrimus, & proinde curandis infirmis destinatus. Iacent hic Syluester Guidonius vir sanctissimus innumeris clarus miraculis, Ambrosius à Ciuitella, egregius sui temporis Ecclesiastes, suæ professionis zelotes, & prophetico spiritu afflatus, qui Vastianis suæ vrbs excidium, atque direptionem, quam à Turcica classe die B. Mariæ Magdalene anno 1554 passa est, sæpius è suggestu prædixit, sui que obitus diem benè valens prænucliauit. Gratianus à Castanetolo, Innocentius Taurinus, & Raphael insuper Taurinus, singulari doctrina, vitæ sanctitate, & gubernandi dexteritate, qua prouinciam sancti Angeli plurimis annis rexerunt, insigniti. Paulus de Petra Roia laicus vitæ integritate, & morum grauitate ornatissimus.

Idem in pro-
marchia con.
16.
Con. Camp-
ibassi.

Syluester
Guidonius.
Ambrosius à
Ciuitella.

Gratianus à
Castanetolo.
Innocentius
Taurinus.
Raphael
Taurinus.
Paulus de Pe-
tra Roia.
Ibid. con. 22
Con. Sangre-
fis.

Franciscus à
Ripa.

Petrus de Fer-
razano.

Indid. con. 23
Con. Curi.

Indid. con. 27
Con. Illiciti.

Indid. con. 28
Con. Foggia.

Idem in pro-
uig. Tusc. con.
33.
Con. Empo-
li.

Manfredus Cariophilus Triuentinus Episcopus circa hunc annum facultatem concessit incolis oppidi Sangrensis, vt xenodochium, vltra Sangrum fluuium non longè ab oppido positum in cenobium commutarent Obseruantum, sub titulo sanctæ Mariæ Magdalene. Hic sepulti sunt pius adolescens, Franciscus à Ripa clericus, in cuius obitu Angeli apparuerunt in celestia tabernacula illius animam deducentes, quorum fulgore mirum in modum cellula resplenduit, & Petrus de Ferrazano laicus, qui ob inclytas virtutes meruit Christi Domini audire colloquium.

XVIII.

XIX.

Federicus Pannonus vir nobilis, & pius, non longè à Castro Curi oppido in Apulia Daunia, pulchrum, & amplum statuit Obseruantibus ædificare cenobium sub nomine S. Mariæ à Laureto. Sed iactis latissimis fundamentis ex hac vita decessit, qua de causa reliqua pars operis primæ non respondit, quippe ab ipsis fratribus pauperibus, & humilium domorum amatoribus, extructa. In eadem regione Piccolomineus Aragonius Illicitorum Marchio, hoc anno eisdem Obseruantibus conuentum ædificauit sancto Antonio Patauino sacrum, prope oppidum Illicitanum. In eiusdem prouinciæ parte illa, quæ Capitaniata dicitur, insigne, & opulentum est oppidum Foggia, à fouearum multitudi- ne, frumento reponendo ita nuncupatæ, prope quod Vniuersitas oppidanorum hoc anno construxit eiusdem instituti viris cenobium dictum à sancta Maria de Iesu, cuius incolis necessaria quæque abundè suppeditat. Eo anno, quo fratres conuentum ingressi sunt, vnus ex eis, cuius nomen excidit, ex humanis abiit, tantæ dum viueret virtutis, vt infirmos crucis signo curaret, atque ab obsessis demones expelleret. Ita de his quatuor posterioribus conuentibus scribit Franciscus Gonzaga, quos ad hoc tempus reducit. Sed certior notitia petenda est ex Bulla Leonis X. quam post scriptam hanc qualemcumque notitiam nacti sumus, & in regeſto ad annum 1521. exscribemus.

XX.

XXI.

Diximus hoc anno decessisse in cenobio Empolitano in Hettruria, Bartholomeum ab Anglario, quod nobis memoriam excitauit elapsæ huc vsque huius cenobij mentionis. Sumpsit autem exordium à Vincentio Gallo, aliisque fra-

tri-

ANNO CHRISTI 1510. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 17. & 18
VLII II. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM. ANN. 303.

tribus Obseruantibus, qui à Sixto IV. primùm, deinde ab Alexandro VI. impetrarunt, vt ex ruinis, & cæmentis Ecclesiarum, fero bello destructarum, sibi liceret cœnobium construere. Id breuiter præstiterunt sub titulo Assumptionis B. Mariæ, licet aliqui dicant domum ædificatam fuisse expensis quorundam nobilium Florentinorum ex familia Adimara. Probabilius tamen est eos suis elemosynis opus potiùs promouisse, quàm compleuisse.

XXII.

In Insula Corficana duo hoc anno erecti sunt conuentus: primus prope oppidum Bastidæ, communibus populi facultatibus; secundus in meditullio regionis, quæ Caccia nuncupatur, quam varij populi circundant, qui ad constructionem domus suas singuli opes cōtulerunt. Vtraque domus titularem habet S. Franciscū.

XXIII.

Franciscus Cardinalis Ximenius prope suam patriam Turris lacunæ cœnobium (vti iam indicauimus) suorum consodaliū extruxit, magnificum quidem, & vndeque commodum, perfectum, rebusque omnibus necessarijs abundanter instructum, quadraginta fratrum capacissimum. Siue cæmentariorum, siue Campegi architecti culpa, primam dirui oportuit Ecclesiam; sed secundam magnis impensis continuò fabricari curauit Ximenius firmiorem, & pulchriorem, egregijs sacellis, & picturis ornatam. Vestes addidit pretiosas, quibus sacerdotes in sacris vterentur, & stragula, tapetiaque altaribus, & pauimentis exornandis ex auro, serico, & lana nobilissimè confecta; vasa aurea, & argentea, quæ diuinum cultum, & templi decebant amplitudinem, nec non ad cœnobij ministeria, ænea, & figulina, Talabrica aduecta, quæ mirabili rectorio obducta, & varijs picturis decorata æneis non cedunt, dedit permulta. Chorū libris ritualibus pulchro scriptis charactere, bibliothecam omnium facultatum codicibus præcipuis, officinas omnes, suppellectile instruxit necessaria. Aquam longo tractu scissis rupibus, excauatis montibus, validis aquæ ductus fornicibus constructis decies centenis millibus nummum expensis per fistulas, & syphones deriuauit, perque officinas necessarias distribuit: ita vt nihil deesse voluerit, quod ad commodum, & religiosum spectare possit cœnobium. Educandæ itaque iuuentuti in præceptis philosophicis illud addicarunt Patres prouinciæ Castellæ, in quo se per annos quatuor studuisse gloriatur Franciscus Gonzaga, olim Minister generalis, Episcopus Mantuanus, præceptore Didaco à Zuñica viro nobili, Ioannis à Zuñica Philippi II. instructoris filio, multis dotibus, humilitate præsertim ornatissimo, qui illic immaturè decessit, sed fratrum germanorum cura, obtentaque facultate Pij V. translatus est Barcinonem ad paternum sepulchrum. Obijt hoc in loco Franciscus Ortisius vir optimus, & pius, concionatorum sui temporis facile princeps, vnde & *Prædicatorum monarcha* appellabatur. Per annos tredecim domi semper hæsit meditationi, & lectioni sacrorum codicum intentus, sæcularium conuersationem mirum in modum abhorrens. Post matutinas preces orationem vsque ad auroram in lachrymis, & gemitibus protrahebat, petens spiritum sibi infundi vehementem, & diuini amoris ignem pro conuersione peccatorum. Concessit Ximenius huius cœnobij fratribus Eremitorium deuotum à *Capite* nuncupatum, in quo possent aliquot constituere Tertiarios vitæ solitariae sectatores, quibus vnus ex sacerdotibus huius cœnobij singulis diebus festiuis sacrum peragit missæ sacrificium. In signum, & memoriam gratianimi erga, tot beneficia à Cardinale recepta, sacellum præcipuum Ecclesiæ fratres elargiti sunt Francisco de Cisneros, Cardinalis nepoti, vt sibi, suisque successoribus in perpetuam seruiat sepulturam.

XXIV.

Totidem etiam fratribus alendis, & eidem ministerio Philosophiæ addiscendæ per quam opportunum, vti præcedens, cœnobium aliud extruxit hoc anno sancto Antonio Patauino sacrum ad P.M. à ciuitate Arcuensi in Bética, Hispalen. Diocesis Beatrix Pacheco Roderici Pontij Gadium Marchionis olim coniux, omnibusque rebus necessarijs prouidè instruxit. Diem hic clausit extremum pius pater Antonius Zamorensis, cuius virtutem, religionem, & vitæ candorem veperantur Arcuenses, qui tanta viri sanctitate al-

Idem in prou.
Corfica con.
26. & 27.
Con Bastide
Con. Caccia

Idem in prou.
Castellæ con.
19. Salaz. lib. 4.
cap. 16.
(on Turris
lacuna.
Gomez lib. 5.
de gest. Ximen

Fr. Didacus
à Zun.

Fr. Franc.
Ortisius

Con. Arcu.
fr.
Gonz in prou.
Batica con. 17

Fr. Anton.
Zamoren.

ANNO CHRISTI 1510. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 17. & 18.
IULII II. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 303.

lecti celebre sacellum pro celebrandis officijs diuinis, sacrisque faciendis in fidelium animarum, quibus ille addictissimus fuit, refrigerium, ex communibus facultatibus construxerunt, ibique illius corpus tumulari curarunt, ipsum tanquam sanctum passim in suis afflictionibus, & necessitatibus inuocantes.

Coro. Petrochij.
Idem in proz.
Angel. con. 11

Magnus ille vir, Magni etiam Ducis cognomen sortitus Gonsalvus Fernandez XXV.
à Corduba hoc anno longè ab oppido Petrochio (Hispanicè Pedroche) Ecclesiam sub inuocatione S. Mariæ de Succursu construxit, ea lata lege, vt in præcipuo, siue maiori sacello nullus præter Minoritas, aut nobilem quemcunque virum, qui se suosque posteros ad reparationem, siue reedificationem templi, si opus esset, perpetua obligatione deuinciret. Vicinum cœnobium, siue quod reliquum erat ædificij, adiecit primum Ferdinandus V. Rex Catholicus, deinde Vniuersitas Petrochiana, Custode tunc prouinciæ Angelorum Francisco ab Angelis, postea Ministro generali, & S. R. E. Cardinale. Instituit hic perpetuum studium Theologicum Fr. Ioannes Barriensis, prouinciæ prædictæ alumnus, & inter Occiduos Indos Archiepiscopus Granatensis, erectis in hunc finem illic quatuor sacerdotijs, seu capellanijs. Iacet hoc in templo vir venerabilis, & sanctitate conspicuus Ioannes Petrochius, cui in nocte Dominicæ Natiuitatis celebranti Christus Dominus in speciosissimi pueruli forma dignatus est apparere; quique crucis signo pauperem claudum, atque ad incendendum omnino ineptum rectificauit.

Mon. sancti Bernardini
Ferrariæ:
Gonz in prouin. Bononiæ mon. 4.
Quatin de v. befferar. pag. 332.
Sor. Camilla Borgia.

Lucretia Borgia Ferrariensium Princeps hoc anno primum posuit lapidem XXVI.
monasterij S. Bernardini intra muros ciuitatis Ferrariensis in loco dicto Gio-
necca, emptis à monachis Cisterciensibus ruderibus, & cæmentis cuiusdam
Ecclesiæ, & cœnobij, quod sibi ipsis fabricare incœperunt. Absoluto ædificio sub annum 1516. illuc introducta est Camilla Borgia Ducis Valentini
Borgiæ, Lucretiæ germani fratris filia, quæ ab infantia piè educata est in
monasterio Corporis Christi eiusdem Urbis Ordinis S. Claræ, ex quo cum illa
prodierunt ad fundandum hoc monasterium Sorores viginti, & prima Abbatissa Barbara Boiarda ex Comitibus Scandiani. Suscepto habitu Camilla, & amittæ Lucretiæ sibi nomine assumpto, religiosissimè vixit, sub disciplina Minorum Observantium, adque illius exemplum multæ accesserunt virgines nobiles, quæ breui ad numerum nonagesimum excreuerunt. Habetur illic in veneratione particula Crucis Christi, & guttula sacratissimi illius sanguinis, à Iulio II. dono missa ad sororem Claram Guidonis Vbaldi, siue Guidobaldi primi Vrbinatum Ducis filię, & Iulij consanguineę, in monasterio Clarissarum Urbini primum professę, deinde ad hoc Ferrariensē translate. In templo sepultus est Sigismundus Estensis Alphonsi Primi Ducis frater, quem omni virtutum genere excultum fuisse commemorat sepulchralis inscriptio. Bononię Sororibus Clarissis, quarum domus extra portam S. Stephani bello fuerat diruta, hoc anno datam fuisse Abbatiam, seu monasterium S. Felicis; sed vectigalia destinata, curandis pestilentia laborantibus, scribit Sigonius.

Sigismundus Estensis.
Mon. sancta Clara Bononiæ.

Sigon. de episcop. Bonon. l. 4. hoc anno.
Mon. Conceptionis Carmonæ.
Gonz in prou. Beticæ mon. 9

Oppidi Carmonę in Bética, Hispalensis diœcesis, monasterij Conceptionis XXVII.
hoc anno posteriorem, & diuersam ponit originem Gonzaga ab ea, quam in Bulla Iulij Pontificis hoc eodem anno concessa inuenio recensitam. Lucia Sancier de Baeza, siue Beatiana, impetrauit hoc anno facultatem edificandi monasteriū Clarissarum sub inuocatione S. Elizabethę Angelorū & regimine Ministri prouincię Beticę regularis Observantię. *Iniunctum nobis*. 3. Idus Maij. Gonzaga ait ex miraculo quodam à sua in Conceptionē Virginis Marię deuotione exortō, marito scilicet parum pio, & auaro, in alium virum conuerso, eoque defuncto Luciam sub Leone X. condidisse hoc monasterium Ordinis sanctissimę Conceptionis; sed sub habitu Sororum Tertij Ordinis, & cum ijs ingressam sub eodem instituto anno 1513. oblatis quibusdam difficultatibus, ijsque superatis anno 1516. clausuram admisisse, & Conceptionis habitum priori relicto induisse. In Bulla Iulij non exprimitur viduam fuisse, quod solet in litteris huiusmodi fieri, neque quidquā habetur de Ordine Conceptionis. Sed hæc facile concii-

ANNO CHRISTI 1510. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 17 & 18.
IULII II. ANNO 7. REGIONIS MINORVM ANN. 303

conciliari possunt, ex ijs, quæ accidere poterant ab anno datæ bullæ Iulianæ, usque ad ingressus annum, de quo loquitur Gonzaga, & fundatrix circa titulum, & institutum monasterij sententiam potuit mutare, vti etiam circa habitum mutasse ipse Gonzaga recenset.

XXVIII.

Monasterij S. Claræ Pontis-Veteris, vulgo *Pontenedra* in Gallæcia originem etiam idem author longè facit posteriorem, quàm admittant monumenta. MSS. prouinciæ S. Iacobi, ad quam hoc spectat monasterium, ad me transmissa. Dicit enim Gonzaga hoc anno vltimam artificis manum domum hanc expertam fuisse; ait tamen primum operis authorem nesciri. Monumenta prædicta ex donatione domorum, & reddituum à pia foemina Maiore Perez, quam Gonzaga subindicat, deducunt monasterium satis esse antiquum, & præcessisse annum 1271. donatio quippe, vti constat ex instrumento in archiuo illius domus asseruato, facta est die 14. Martij æra 1309. quæ in illum Christi annum, recurrit, putantque illius oppidi incolæ parum à morte S. Claræ monasterium fuisse fabricatum. Fuerunt hoc in loco sorores aliquot, pietate, & religione commendabiles, inter quas præluxerunt Leonora Rodriguez, prima Abbatisa huius monasterij, quæ plura miracula edidisse fertur, & proinde in magna ibidem habetur veneratione. Leonora de Meyra neptis Comitissæ Caminæ, filia Garciz Sarmienti, Domini Saluæ-terræ, poenitentia, oratione, humilitate, & gratijs cœlestibus insignis, quæ obiit anno 1600. Maria Sarmienta profapia, & virtute illustris, de qua prædicta Meyra solebat dicere, in corporis extenuati maceratione, S. Hieronymo fuisse persimilem. Obijt post supradictum annum 1600. magna sanctitatis opinione: & Maria à Galbes, alias à S. Antonio, quæ raro, & hoc præsertim tempore, exemplo admirabili, annis ferme quinque incognita, sub viri habitu humiliter, piè, & deuotè inseruiuit fratribus Recollectis cœnobij S. Antonij de Popula, absque vlla suspitione sexus feminei, aut querelæ. Anno vigesimo secundo ætatis re propalata Stephano de Guadramiro, tyronum magistro, per Ministrum prouinciæ S. Iacobi in hoc introducta est monasterium, vbi virtutibus, pijs operibus, & sanctitate insignis decessit anno 1616. die 30. Octobris. Harum religiosarum vitas dabit fortassis alius diffusius exscriptas.

Mon. Põris
veteris.
Idem in prou.
S. Iacobi mon.
7.
Mon. MSS. il-
lius prouin.

Sor. Leonora
Rodriguez.

Sor. Leonora
de Meyra.

Sor. Maria
Sarmienta.

Sor. Maria
à Galbes.

XXIX.

Capti fuerunt aliquot fratres tertij Ordinis quando Saraceni expugnarunt ciuitatem Tripolis, deductique sunt in insulam Melitensem. Iulius Pontifex vt collectis fidelium eleemosynis redimantur, suis litteris adhortatur. Fratribus Congregationum Amadei, Clarenorum, & aliarum, qui Patribus Conuentualibus adhæserunt, eorumque regimini se subiecerunt, prohibuit ne deinceps calepodia deferrent, aut nudis pedibus incederent. *Licet nuper per quasdam.* Die 15. Decembr. Idque ipsum præceptum alijs litteris renouauit anno 1512. die vltimo Ianuarij. Familiæ Obseruantium indulgit communicationem priuilegiorum aliarum religionum Mendicantium, & peculiariter eos exemit ab obligatione soluendi quartam funeralem locorum ordinarijs, & parochialium Ecclesiarum Rectoribus debitam. *Sacra religionis.* die 15. Nouembris. Eisdem patentibus prohibuit, ne fratres Minimi, Obseruantes recipere, aut receptos possent retinere. *Exponi nobis fecistis.* die nona Iunij. Confirmauit vnionem factam Monasterio Sanctæ Mariæ de Cruce oppidi de Cubas Toletanæ Diœcesis tertij Ordinis, de quo suo loco diximus; qua Franciscus Cardinalis Ximinius ei addixit parochialem Ecclesiam prædicti oppidi, Mantij Vaccæ tunc ipsius Ecclesiæ Rectoris, accedente consensu.

Reg. lib. 190.
fol. 41.
Cap. 1 a Tur-
cis fratres 3.
Ordinis
Varia pri-
uilegia.

An. 1449 n. 60

ANNO CHRISTI 1511. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 18. & 19.
IVLII II. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 304.

ARGVMENTVM.

Per insulas Indiarum Occidentalium Christiana fides propagatur. In India Orientali censura, absolutionisque Ecclesiastica virtus mirifice innotuit, ibique religio Catholica magnos facit progressus. Cardinalis Ximenius Hispania Regem inducit, ut Iulio Pontifici contra potentes aduersarios opituletur. Philippo generali Ministro vita functo substituitur vicario nomine Gomesius Lusitanus. Obseruantes Vltramontani celebrant comitia generalia. Piorum virorum occurrit memoria. Referuntur huius anni Episcopi. Multiplicantur coenobia.

Merrer. dec. 1.
lib. 8. cap. 11.
& 12.

Indis patro.
cinatu Pra
dicatores &
Minores.

Ad Occider.
miruntur
Minoritę 23

Histor. MS.
prou. S. Thom.
Maff. Iust. Ind.
libro 5.

Ecclesiastica
censura &
absolutionis
vis
Greg. 1. a. dia.
log. cap. 24.

Barou. an. 1510
n. 15.

Missi ad
Orientales
Prædicato-
res, & Mi-
nores.

QUARTA controuersia in insula Hispaniolę Indiarum Occidentalium circa seruitutem, & instructionem Indorum, transfretarunt in Hispaniam Antonius Montezinus ex ordine Prædicatorum, & Alphonsus Espinarius Minorita, qui Regi Ferdinando totius negotij seriem exposuerunt. Ille continuo Burgis, vbi tunc residebat, cogi iussit grauem consorsum illustrium virorum dignitate, & litteris spectabilium; cui etiam Espinarius interfuit, illorumque consilio multa decreuit Indis fauorabilia, religioni propagandę opportuna. Insuper præcepit, ut in Insula S. Ioannis Portus locupletis (Hispanis *Puerta rico*) construerentur Ecclesię, & coenobium ædificaretur Minorum, ex quibus viginti tres illuc hoc anno missi, sacris rebus, & vestibis abundanter instructi.

Hoc anno mirum quiddam Lusitanis in India accidit Orientali. Classe Alphonsi Albuquerquei Proregis intra fauces Erithręas constituta, vel ex intemperie cęli, vel ex insalubrium ciborum succo atrox morbus naualem turbam inuasit. Vulgo inter lusum, vel quotidiana ministeria repente expirabant. In ijs miles vnus in mare proiectus ingentem terrorem omnibus attulit, noctu quippe infra sentinam pulsus frequentes exaudiri cepti: quem ad strepitum cum arrepta scala vigilantes descendissent, implexum carinę sub ipso gubernaculo defuncti militis corpus offendunt. Scilicet cunctis pilus inhorruit. Vbi ex pauore collegere sese, res ad nauarchum delata: nec dubium fuit, quin cadauer translatum in litus humo contegerent; quo facto postridie super ipsum sepulchrum inhumatus apparuit. Ea re attoniti cuncti, cum apud se causam exquirerent; Franciscus denique Vlyssiponentis Minorita (Maffeo tamen incertę familię) qui concionatoris munere fungebatur, sagaci coniectura suspicatus est, hominem aliquo interdicti, vel anathematis vinculo constrictum ę vita discessisse. Itaque in terram egressus, sanctiss. viri Benedicti Abbatis exemplo, ę Pontificia formula conceptis verbis animum demortui ritę expiauit, eique veniam precatus est. Mirum dictu! ab eo mysterio reddita mortuo pax, & vaga ossa tandem in suo tumultu quiescere.

In illas longinquas oras Emmanuel Lusitanie Rex classes tres hoc anno misit, quę Alphonsi Albuquerquei Proregis copijs cum se coniunxissent, Goam amisam ille recuperauit, confirmatoque in ea vrbe imperio, Sultanum Aegypti, & Regem Cambaie pellendis ex India Lusitanis adlaborantes profligauit. Cochinchinensibus Regem imposuit, multosque Indorum opera Dominicanorum, &

Fran-

I.

II.

III.

ANNO CHRISTI 1511. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 18. & 19.
IULII II. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 304.

Franciscanorum ad Christi fidem traduxit. Ante biennium etiam ab eodem Rege Emanuele missos in Aethiopiam ad Congui regnum multos viros religionis, & sanctimoniae fama praestantes, qui Christi disciplinam multo diligentius illis gentibus traderent, & regiones illas clariore lumine perfunderent, scribit Oforius, ita ut longè, latèque in illis regionibus Christi fides coeperit extendi.

Ofor. de reb.
lunan. lib. 5.

IV. Bernardinus Caruaialis Cardinalis, alijque ex sacro Senatu Patres Iulio Pontifici vehementer infensi, conspiratione facta eum Pontificatu deturbare aggressi, Pisis Concilium indixere, Ludouico Gallorum Rege protegente, & in Iulium arma mouente. Ille itaque ad Regis Catholici Ferdinandi praesidium confugiendum, eiusque auxilium implorandum esse dijudicans, ad Franciscum Cardinalem Ximenium litteras dedit, ut Regis animum ad Pontificium patrocinium suscipiendum, & Sedi Apostolicae subueniendum inflecteret. Ximenius, in quem multa Iulij Pontificis extabant merita (nam ab ipso in Senatum Cardinalium allectus, Inquisitoris maximi officio ad Regis votum coonestatus, & Academia Complutensis non mediocribus priuilegijs aucta fuerat) peculiari etiam affectu in Iulium propensus, quem incredibili animi vigore, Ecclesiae patrimonium tueri animaduvertebat, & tyrannorum conatus, & vires infringere: per procuratores nuntiari iubet, ut nulla aduersariorum potentia, aut machina debilitatus à proposito suscepto discedat, neue pessimis hominibus rempublicam Christianam euertendam, & dilaniandam permittat. Se autem pro debita pietate, & obseruantia in Sedem Apostolicam, & Dei Vicarium quadringenties nummum aureorum statim ad Urbem per publicos argentarios numeraturum: seque ipsum, si opus foret, exercitum coacturum, & in Italiam iturum.

Comex de reb
Ximen. lib. 5.

Card Xime
nius opitu.
latur Iulio
Pont.

V. Rex Ferdinandus magnam parauerat classem contra Africanos, de quibus multas reportauerat victorias, dubiusque an Iulio ita grauitur laboranti succurreret, vel triumphos in Africa multiplicaret, cum Ximeno ceterisque proceribus, & Episcopis, qui Hispalim conuenerant, censuit deliberandum. Respondere omnes, sed praeter omnibus Ximenius, frustra externa bella aduersus hostes religionis quæri, si interim domi intestinis bellis religionis Caput impeteretur. Igitur mutata sententia ab Africae limine pedem referens Ferdinandus, in Italiam vires suas atque arma conuertit; quod equidem magnam inuidiam contra Gallum apud omnes Christianos excitauit, ut qui vires Hispaniae à paganorum faucibus, & religione per Africam protendenda diuerteret. Quod quam inuitus Ferdinandus fecerit, hæc ad Ximenium datae litterae declarant.

VI. Reuerendissime in Christo Pater Toletane Pontifex, Hispaniarum Primas, Cancellarie maxime, & summe Inquisitor aduersus hæreticam prauitatem, qui nobis semper coniunctione amicus, obseruantia parens es habitus. Ipse tu mihi consiliorum meorum particeps abundè testimonio esse potes, quot rationes hætenus inierim, quantamque industriam, & cogitationem adhibuerim, ut Bononia, & reliquæ vrbes, & oppida, quibus Romana Ecclesia per Regem Gallorum priuata est, Pontifici Max. restituerentur, ne tumultus, & schismata in repub. Christiana acciderent. Id quoniam neutrquam efficere potuimus, Ecclesiae clamoribus, & querelis concitati auxilium nostrum assidue implorantis, reuerentia, & obsequio, qua omnes Reges Christiani in illam tenentur, moti, commodis priuatis posthabitis, & expeditione, quam aduersus reipub. hostes paraueram, prætermissa, ad Sedis Apostolicae immunitatem, defendendam, & Christi Vicarium conseruandum, nostræque religionis Caput tuendum, & in pristinam authoritatem asserendum, Deo Opt. Max. cuius causa agitur, auspice, omnes meas vires conuertere decreui. Ad eam rem ex dignitate nostra gerendam, quarto Nonas Octobris, die tibi fausto ob diui Francisci religionem, foedus cum Pont. Max. & Illustrissima Venetorum Republica pepigimus, quod ut vulgaretur, curauimus, locum in eo Serenissimis Imperatori fratri nostro, & Anglorum Regi carissimo filio, ut per legatos perierunt,

Epi. Ferdinandi Regis ad Ximenium.

ANNO CHRISTI 1511. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 18. & 19.
IULII II. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 304.

runt, relinquentes. Porro intra vigesimum diuulgati foederis diem, Raimundus Cardona, qui vices nostras Neapoli agit, Imperator exercitus ad pontificiam restitutionem per Principem foederis declaratus, extemplo cum mille ducentis cataphractis equitibus, & leuis armaturæ circiter mille, & decem millibus peditum Hispanorum, & tot bellicis tormentis, quæ satis ad vsum exercitus sufficiant, iustis itineribus ad quærendum hostem, & loca per ipsum occupata recuperanda procedet. Hunc sequetur Termensis Dux cum sexcentis Pontificijs equitibus. Ab altero latere, quod à septentrione est, Venetæ acies Gallum circumuenient. Mare verò copiosa pariter, & perualida classe occupauimus, quo melius, quæ cupimus, assequamur. Etenim duo sunt nobis ante omnia curanda: ne quis Princeps, aut Italiæ Regulus Ecclesiæ dignitatem aduersis armis villo pacto labefactet: deinde, vt cum ijs, qui Ecclesiæ loca præter fas tenet, bonis cõditionibus, si per eos licuerit, potius quàm cruentis certaminibus rem totâ cõponamus. Quocirca maximo studio, & affectu pero, ad omnes templorû aras Deû immortalem supplicandum cures, vt Ecclesiæ suæ causam tueri, & eius vnionem conseruare, vniuersoq; Christiano orbi pacem, & concordiam propitius conferre velit: sic enim ab intestinis dissidijs liberi, aduersus Christianæ religionis hostes cuncti vnanimis dimicabimus: quod vt fiat, in Concilij Lateranensis indictione Pont. Max. se curaturum pollicetur. Quæ omnia cum Reuerendo Episcopo Bertinorensi Pont. Max. Nuncio, quem iam Barcinonam appulisse, & ad nos rectâ venire scimus, tibi esse communicanda censeo. Dum hæc scribo, ex Gallijs allatum est, ad Pisanum Concilium, quotquot conueniunt, inuitos trans litteræ postridie Nonas Octob. sunt datæ. Ex Anglia Serenissimus gener noster eandem nobiscum fortunam foederis initi experturum se promittit: eius litteræ 4. Kal. Octob. sunt datæ. Ab Imperatore Maximiliano omnia secundum nostram voluntatem offeruntur: litteræ sunt beneuolentiæ, & optimæ spei plenæ, ante tertium diem Kalend. Octob. scriptæ. Eam Principum Christianorum, consensionem intuentes, ne quid intentatum relinqueremus, quod maleuoli homines obijcere, aut saltem, quod magis veremur, numina incusare possent, rursus Gallum fratrem nostrum admonuimus, vt ab armis in Ecclesiam infectis suos milites discedere cogat: nam si secus faxit, vires nostras nos vniuersas illi opposituros, quo Ecclesiæ auctoritatem defendamus, & vim omnem, & tyrannicum imperum à communi Matre propulsemus. Vale Reuerendissime in Christo Pater Cardinalis, nobis care, & dilecte amice, ac Domine, Deus Opt. Max. in omne tempus tui curam suscipiat. Datis in oppido S. Crucis 16. Kal. Nou. anno salutis nostræ 1511.

Moritur
Philippus generalis
Minister.
Nam. 9.

Hoc anno die 10. Septembris magno Ordinis dispendio, & bonorum dolore VII.
decessit Philippus Minister generalis totius Ordinis, quem anno diximus antecedenti ad hoc munus electum. Conditus in Basilica Sanctorum duodecim Apostolorum ante aram maiorem hoc habet Epitaphium.

Philippus Bagnacauallus Minorum Ordinis Philosophus, ac Theologus eximius, qui per omnem ætatis suæ cursum ita se gessit, ut functus omnibus dignitatibus ad Generalatus honorem assumptus sit; a Iulio II. Pontif. Max. ad ardua pro fide Orthodoxa vocatus, Romæ diem clausit extremum.

Substituatur
Vicarius Generalis
Gomesius Lusitanus.
Marc. l. 8. c. 34.
Capit. generale
Observ.
Petr. 25.
Rapistagni
Regist. Ordinis.
Ar. 1501. n. 38.

Substitutus est autem qui defuncti loci religionem gubernaret, Magister fr. VIII.
Gomesius Lusitanus vir doctissimus, Iulio Pontifici gratissimus, qui sub titulo Vicarij generalis rexit vsque ad comitia generalia fermè per biennium.

Celebratum fuit hoc anno in festo Pentecostes Capitulum generale IX.
Observ. uantum Ultramontanorum in conuentu Rapistagni prouinciæ Aquitanix, in quo electus est Vicarius generalis fr. Gilbertus Nicolai, de quo alias cum lau-

ANNO CHRISTI 1511. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 18 & 19.
IULII II. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 304

laude sumus locuti. Aliqua circa officium diuinum hic sunt statuta : & Custodia S. Mariæ de Pietate in Lusitania recepta ad obedientiam Vicarij generalis, præhabita Pontificia facultate, ne aliàs ab eodem Pontifice decretis circa creationem prouinciæ sancti Euangelij, sub qua domus huius Custodiæ comprehendebantur, videretur contrairi. Prouincia Sardinia tunc etiam aggregata est familiæ Ultramontanæ, & inserta tabulæ definitionis huius Capituli. Recensiti sunt mortui ab vltimo Capitulo fratres nongenti sex, inter quos celebriores fuerunt Nicolaus Denyse, de quo iam diximus : Nicolaus Gilberti multoties Commissarius Parisiensis : & in prouincia S. Crucis in India Occidentali, fr. Ioannes de la Deule laicus prouinciæ Franciæ, primus nostri ordinis, qui in Hispaniolæ insulam exscendit.

Custodie Pietatis in Lusitania ere. dno. Prou. inco. a Sardinia ag. gregatur Vl. tramonan. An. 1509. n. 24.

X. Hoc tempore floruit in Polonia vir insignis Alexius de Borbiza Prædicator, qui celebre nomen inter Artiū Magistros Cracouiæ ob raras animi dotes promeruit, & postquam Minoritis nomen dedit, regulam suam ad amissim seruaui, ac schismaticos illius Regni sermonibus, & scriptis exagitauit, multosque ad matris Ecclesiæ gremium adduxit. Relictis sui ingenij monumentis decessit in conuentu Samboriensi. In eadem prouincia, & cœnobio Scampensi iacent Franciscus, & Ioannes Syradiani viri religiosissimi, primus pictoria arte celebris, qui iuxta regulæ suæ præceptum fideliter, & deuotè laborans præcipuas dictæ prouinciæ domos, & Ecclesias egregijs picturis exornauit; tempus autem quod labori subtrahebat, orationi erogabat. Secundus insigniter pius, omnibus charus, cum opinione sanctitatis decessit.

Mon. mss. prou. Polonia. Floret Alexius de Borbiza.

Francisc. & Ioannes Syradiani.

XI. In prouincia sancti Angeli, & cœnobio Montis Odorisii sub hunc annum vita functus est Antonius à Leoneffa, vir prosapia nobilis, sed virtutibus nobilior, tantæ innocentia, & sanctitatis, vt tauri indomiti ab armentis vocati, ad eius nutum colla iugo subdiderint, & ligna, lapidesque prædicto construendo cœnobio aduexerint. Aues insuper è syluis aduolantes ei cateruatim insidebant, & occinebant. Clarus miraculis, & bonis operibus illustris, cursum consummauit. Decessit hoc anno die 13. Martij Martinus à Turnohut Brabantus, discipulus Theodorici à Monasterio, viri sanctissimi, Theologus, & Professor Louanienfis.

Marc. l. 8. c. 38

Obit Anton. à Leoneffa

Et Martinus à Turnohut

XII. Circa hunc annum in conuentu Massæ, prouinciæ Marchiæ, notum voluit Deus quantum ei displiceat negligentia, & irreuerentia in diuino officio, aliisque orationibus recitandis. Erat ibi quidam frater adeò occupatus circa confessiones secularium excipiendas, vt diuini officii penso persoluendo minimum temporis superesset. Quando itaque ad latrinas ibat, siue alias corporis necessitates obibat, orationum cursum alibi inceptum prosequabatur, & inter vilia ministeria Dei laudes, precesque miscebat. Post eius obitum fœtenti illo loco horribiles audiebantur clamores, & gemitus, causamque exploraturus quidam ex fratribus per Deum adiurauit, vt quis esset, quidue vellent? ita miserè ingemiscens ediceret. Respondit se illum esse fratrem, qui ante paucos dies obierat, illoque in loco fœtore, pennisque cruciari, propter indecentem, & irreuerentem precandi consuetudinem. Interrogatus qua ratione possit ab illo cruciatu liberari, dixit per suffragia orationum, & missarum piæ, & reuerenter Deo oblatarum. Hæc vbi Guardianus fieri curauit, gemitus vocesque si-luerunt.

Indid. c. 35.

Preces Deo reuerenter asserendæ.

XIII. Hoc anno fr. Thadæus N. assumptus est ad Ecclesiam Dromorensem in Hibernia sub Arch. Armacano per translationem Georgij ad episcopatum N. die vltimo April. Et fr. Antonius Tubeta, siue Trombetta Patavinus, vir doctissimus ad Ecclesiam Vrbinate, tunc episcopalem, nunc archiepiscopalem, per obitum Gabrielis Cardinalis, die 7. Nouemb. In disputando, & docendo omnium iudicio primas obtinebat. Cum Petro Bembo antequam ad Cardinalatum ascenderet, intimam contraxit amicitiam. Lateranensi interfuit Concilio sub Iulio II. & omnibus primis nouè sessionibus, dempta prima, subscripsit Episcopus Vrbinate. Sed sessione 10. celebrata anno 1515. sub Leone subscripsit Archiepiscopus Athenarum. Volens etenim cessit Ecclesiæ Vrbinati, postquam

Fr. Thadæus Dromoren.

Fr. Antonius Vrbinate

ci

ANNO CHRISTI 1511. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 18&19.
IULII II. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 304

ei annis tribus præfuerat, et in patriam recessit, vbi anno 5518. vita functus est, et sepultus in Ecclesia sancti Antonii hoc adiecto Epitaphio.

Antonio Tubeta Patauino, Athenarum Antistiti, qui publice Metaphysicam annis quadraginta duobus professus est. D. Antonij prouincia annos duos supra viginti præfuit, plura monumenta edidit, anno ætatis altero, & octuagesimo natura cessit. Hospitium hoc ad diem accepit nunquam reuersurum.

Fr. Ferdinandus
ab Hontineros.
Gonz. impro.
March. conu.
29.
Con. s. Cru.
cis Macera
sa.

Regebat hoc tempore Cathedram Astrologiæ in Academia Salmanticensi, fr. Ferdinandus ab Hontineros.

Aliquanto procul ab vrbe Macerateni, in Piceno celeberrima, domum habebant Obseruantes sub titulo S. Francisci, sed in loco non adeò salubri. Urbis itaque senatus, & Crisporum familia circa hunc annum intercedente Cardinale Farnesio, Piceni Legato, & assentiente Iulio II. translata est ad locum amatum, & saluberrimum CCC.P. ab vrbe distantem, sanctæ Crucis imposito titulo.

XIV.

Idem con. 34.

Con. S. Angeli
in Vado.

Elizabetha Gonzaga, Urbini Ducissa, relicta Guidobaldi Feltrij, huius nominis primi; cum ad oppidum sancti Angeli in Vado, tunc Urbinate Diocesis, construere vellet monasterium, idque oppidani summo studio contenderent, obtenta hoc anno facultate pontificia die 11. Iunij, cuperentque ut intra muros fabricaretur, contradicente Thoma Auximate Marchiæ prouinciæ Ministro, qui saltem P.M. ab oppido ut distaret, vrgebat, iudicante Ducissa, dirempta tandem est controuersia, constituta domo sub titulo sanctæ Mariæ de Angelis in loco per quam opportuno, qui ab oppido distat passibus quingentis.

XV.

Idem in prou.
S. Anton. con.
35.
Con. Vallis
Agni.

Venerabilis vir Sixtus de Riparolo, insignis concionator, tanto feruore, & fructu prædicauit sub hunc annum in oppido vallis Agni in Lombardia Trâspadana, ut statim incolæ de fabricando illius consodalibus cœnobio cogitauerint idque opere compleuerunt inchoata hoc anno fabrica impetrata à Pontifice facultate die 21. Iulij. Distat aliquantulum ab oppidi mœnibus sub titulo sanctæ Mariæ Gratiarum.

XVI.]

Indid. con. 36.

Con. Insule
Scalarum.

Xenodochium oppidi Insule Sclarum in eadem regione olim infirmis curandis, & peregrinis excipiendis constructum, curatorum incuria cum ruinæ appropinquaret, iudicarunt oppidani satius esse ex relictis redditibus domum illic construere fratrum Obseruantum. Ita faciendi dedit Iulius facultatem eo ipso die, quo præcedentem, & illi confestim vetustam domum nouam fecerunt sub inuocatione sanctæ Mariæ Magdalene, duodecim fratrum capacem.

XVII.

Con. Pedemontis.

Vniuersitas, & homines Terræ Pedemontis Alifensis diocesis in prouincia Terræ laboris, Regni Neapolitani, petierunt, & obtinuerunt hoc anno à Iulio Pontifice licentiam construendi fratribus Obseruantibus conuentum. Cum sicut nobis. die 6. Iulij. Quid postea factum sit, nescitur, non enim reperitur domus ista inter reliquas illius prouinciæ.

XVIII.

Mon. S. Mariæ
de Iesu
Neapoli.

Ex monasterio religiosissimo Clarissarum sanctæ Mariæ de Iesu urbis Neapolitanæ vetustum accepi instrumentum, ex quo constat Iulium Pontificem hoc anno potestatem fecisse Lucretiæ Capeciæ tertij Ordinis sancti Francisci, ut ex collectis, & colligendis fidelium eleemosynis monasterium sororum ordinis sanctæ Claræ secundum regulam Urbani Quarti, & institutionem, seu consuetudinem monasterij sancti Cosmæ Urbis, construere possit pro se, alijsq. sororibus præfati instituti, ac pro virginibus sæcularibus ijs adhærere volentibus, in loco per eas aliquando intra urbem Neapolitanam prædictam, & sub inuocatione, quæ magis placeret, atque sub obdientia Vicarij generalis Cismontani, & regimine vicarij prouincialis Terræ laboris, Cæsar Eugenius huius facultatis.

XIX.

7
Eugen. in
Neap. sacra
fol. 176.

ANNO CHRISTI 1511. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 18. & 19.
IVLII II. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 304.

tatis executionem differt ad annum 1527. quo inchoatam fuisse fabricam affirmat, templumque absolutum à familia Montalta sub annum 1582. vti hæc inscriptio marmori in fronte templi insculpta testatur. *Templum sacrarum Virginũ sub D. Clara instituto militantium, Mariæ Iesu Matri dicatum, sumptibus, ac liberalitate nobilissima familia Montalta à fundamentis erectum. An. D. M. D. LXXXII.* Gonzaga * valde vetustius facit hoc monasterium, quippe à Regina Ioanna H. ampliatum. Sed illa regnare coepit anno 1414. fortassis hoc beneficium præstitit Ioanna Vidua relicta Ferdinandi Siciliæ Regis, Ordini sancti Francisci ad dictissima, de qua diximus anno præcedenti *.

* Góz. in prou.
Tzur. lab.
mon. 1.

XX.

Forosempronij in Piceno hoc anno Elizabetha Gonzaga vidua, Urbini Ducissa, domũ sororum Tertij Ordinis coepit fabricare sub inuocatione sancti Bernardini. Immaturo eius morte opus imperfectum vrbis Senatus absoluit. Sub hunc annum erectum Salmanticæ monasterium S. Vrsulæ Ordinis Conceptionis scribit Aegidius Gonzales de Auila ^b in suo theatro Salmantino. Sed vetustior hanc esse domum, Tertijque Ordinis, sub titulo sanctæ Vrsulæ, siue Annunciationis B. Mariæ Virginis aliàs ^c enarrauimus.

^a Num. 16.
Idè in prou.
March mon.
12.
^b Mon. Fori.
sempronij.
Mon. S. V.
sula Salm.
tica.
^c

XXI.

Franciscus Cardinalis Ximienius hoc anno initium posuit insignis domus sancti Ioannis de Penitentia in ciuitate Toletana sororum Tertij Ordinis, cui adnexum volebat collegium bis centum puellarum, quæ post sexennium honestæ educationis magisterium à quatuor ex sororibus præstandum, vel nuberent, vel religionis iugum subirent. Post inceptum opus impetrauit à Leone X. diploma datum anno 1514. quo generosos conatus Cardinalis voluit probatos, & facultatem concessit aliquot beneficia Ecclesiastica huic domui aggregandi, sufficientes redditus applicandi, & constitutiones præscribendi. Antè opus expleti defuncto Cardinale anno 1517. complendum suscepit Franciscus Ruifius, fuit fidelis consodalis, tunc Episcopus Abulensis, qui etiam Leonis facultatem anno 1518. obtinuit ad opus proseguendum. Multa magnificè præstitit, non tamen potuit vires, & animum Cardinalis adæquare, nequè puellarum numerum stabilire. Sub Pio V. imminutus est vsque ad vigesimum quartum, sed & nuñc detinuit octauum non excedit. Episcopus ob præstita fabricæ beneficia, & redditus adauctos. sepulchrum accepit in sacello templi præcipuo ad latus dextrũ nobili mausoleo alabastrino, in vrbe Genuensi egregie fabricato. Sacellum pulchris, & preciosis ornauit vestibus aureis, argenteisque ministerialibus, & sex sacerdotijs per presbyteros sæculares peragendis. Rigidas condiderunt tum Archiepiscopus, tum Episcopus constitutiones victuris in hac domo sororibus, tam circa vestitum, quam circa vestitum, quæ tamen Romanorum Pontificum indulgentia mitigatæ sunt. Primæ regularis disciplinæ Magistræ quatuor prodierunt ex S. Mariæ de Almagro: Isabella de Hungaria, Anna à S. Francisco, Isabella à sancta Clara, Anna à S. Gabrielo. Prima, quæ Abbatisse munus peregit, insigni floruit pietate. Multis modis corpus cruciabat, nudis pedibus absq. vllo genere calceorum incedebat, rudi, & aspero inducebatur amictu, lectum nullũ habebat, breuem enim carpebat somnũ, vel sedens in choro, vel humi vbi occasio aderat, decubens. In oratione assiduã multas fertur habuisse reuelationes. Tanto virtutũ exẽplo caritaris præluxit, vt altas egerit in domo illa radices disciplina regularis.

^b Auila c. 19.
^c An. 1493. n. 76
Gca. in prou.
Cathol. mon.
13.
Salaz. de ord.
prou. l. 7. c. 12
Dom. S. Io.
de Penit.
tia Toleti.

Ser. Isabell
la de Hun
garia.

XXII.

In oppido Triensi, Diocesis Rothomagensis, nobilis foemina Iaquelina d'Estouteville, Georgio de Ambasia Card. Archiepiscopo Rothomagensi annuente, circa hunc annum sororibus Tertiaris monasterium construxit, eiq. applicandos curauit omnes redditus adiculæ S. Margaritæ, cuius patronatus ius ad eã spectabat. Adriana Ducissa d'Estouteville, & oppidi S. Pauli Comitissa an. 1531. redditus auxit, & domũ, ac prædiũ adiunxit, vt pro se, & filia Maria à Borbonis præcarètur.

Góz. in prou.
Franc. l'art.
sen. mon. 19.
Domus soror
um Triesti

XXIII.

Contessit Pontifex hoc anno, quod & præcedenti, fratribus Obseruantibus communionem omnium priuilegiorum vniuersis Ordinibus Mendicantibus, tam in genere, quàm in specie concessorum, & præsertim quoad exemptionem à solutione Quartæ funeralis. *Sacra religionis.* Die 6. Nouemb. Eadem est omnino concessio, eodemq. verborũ tenore cõcepta, quo anno indicauimus præcedenti.

Priuilegiũ.

ANNO CHRISTI 1512. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 19620.
IULII II. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 305.

ARGVMENTVM

Franciscus Card. Ximenius Regi Hispaniarum Ferdinando suppetias fert contra Nauarra, & Gallia Reges Iulio Pontifici aduersantes. Moritur Franciscus Zenus Vicarius generalis Obseruantum Cismontanorum, cui in comitijs generalibus substituitur Timotheus Lucensis. Claren, & Amadei agre patiuntur se Conuentualibus, aut Obseruantibus aggregari. Propagatur institutum.

Gomez. dereb.
Ximen. lib. 5

Ximenius
Toletani po-
puli penuriam
prospicit.

FRANCISCVS Cardinalis Ximenius à Ferdinando I. Rege Catholico vocatus ad bellum Nauarræ, quod contra Ioannem Nauarræ Regem, & Ludouicum XII. Gallie Iulio II. aduersantes, & conciliabuli Pisani fautores susceperat, antequam Toletum hoc anno discederet, cum saepenumero annonæ caritate inopem plebeculam premi videret, & publicanorum iniquitate apud paucos frumentum recondi, cum vrbis præfecto egit, vt horrea publica, more Romano, Toleti instituerentur. Nam Romani, vt erant mirabili prudentia, non vno tantum loco, sed singulis vrbis regionibus construenda curarunt. Primus Ximenius frumenti nonaginta mil. mod. populo Toletano donauit, nouis granarijs asseruandos, & quotannis in reipub. vsus distrahendos. Hanc curam Senatus Toletanus suscepit, qui vt se haud ingratos Antistiti suo bene merenti ostenderent, pridie nonas Octob. altero post festum Diui Francisci die, Ximenianes anniuersario sacro in sacello Mozarabum vniuersi congregati solent expiare. Concio per Minoritam ex coenobio Regio S. Ioannis de eius laudibus, & gestis habetur, quam quottannis repetitam cupidissime ciues, qui frequentissimi conueniunt, auscultant. Durarunt hæc frumenta in horreis, maximo cum reipub. emolumento, vsque ad XXII. eius seculi annum, quo popularibus tumultibus exortis, & effræni licentia, ignobilissimis quibusque eundem per seditionem diripientibus, magna ex parte perierunt. Sed nemo hæcenus ex præsulibus Ximenij successoribus fuit, qui rem cum primis ad miseros Inopes subleuandos necessariam reparare, vel denuo adaugere curauit. Senatus tamen Toletanus, quod prædonum manus eo tempore effugit, diligenter collegit, & in præsentia, vt est grani pretium, summam quinque mil. aureorum nummum conficiid.

Alijsque vr-
bibus, perpe-
tua horrea
distribuit.

Hoc ergo remedio in calij squale miserrimis ciuibz subuenitur, non solum Toleti, sed Compluti etiam, & Turrilacuna, & Cifueris, vbi huiusmodi horrea ex Ximenij liberalitate incolumia perdurant. Et in summa frumenti difficultate, cum in alijs locis magno pretio statim numerato, vix è priuatorum granarijs extrahitur, in his, de quibus diximus, quinque denarijs tres tritici medios (tanti enim Ximenius vendi voluit) licet ciuibz emere. Sed quamuis Toleti ea directio frumenti acciderit, vrbis beneficium collatum anniuersario celebrare non cessat, atque in huius rei monumentum in medio vrbis prætorio, vbi Senatus de more habetur, inscriptio est, qua Ximenij liberalitas declaratur. Idem Complutenses præstiterunt, inciso epigrammate ad forum olitorium, quod sic habet.

ANNO CHRISTI 1512. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 19. & 20.
IULII II. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 305.

*Aethere seu largus, seu parcus decidat imber,
Larga est Compluti tempus in omne Ceres.*

Dum annonæ tam piæ, & liberaliter Ximenius prouidet, Talabricæ Toletano-
rum Antistitum celebri municipio, monumentum marmoreum & rustico, ter-
ram altius moliente, repertum est, litteris Romanis hoc exemplo insculptum.

*B Litorij
corpus inue-
nitur.*

*
**LITORIVS FAMVLVS DEI VIXIT ANN.
PLVS MINVS LXXV. REQVIEVIT IN PACE
DIE VIII KALENDAS IVLII AS
AERA D. XXXXVIII.**

Id cum Ximenius rescuisset, homo pietatis eximius cultor, cum ex Epita-
phij serie, & litteris A, & Ω, atque ex crucis imagine Christianum esse Lito-
rium intelligeret, eius ossa, & cippum, in Deiparæ sacellum, quod extra oppi-
dum est, sub mensem Maium deferenda curauit. Si æræ ratio attentius subdu-
catur, Christianam religionem in Hispania longè ante mille, & quinquaginta
annos floruisse reperies: cum sepulchralia Christianorum marmora Romanis
litteris publicè notarentur.

IV, Mense Augusto Ximenius profectus ad Regem Ferdinandum, bello Nauar-
razo Locronij intentum, suadere non destitit, vt omnia prius tentaret, quam ad
arma descenderet. Sed cum ex scripturis apud Secretarium Regis Nauarræ
inuentis, palam esset hunc cum Ludouico Gallorum Rege consilium, & foedus
inisse contra Iulium Pontificem, aliaque contra Hispanos molirum, Ximenius
se Regi socium, & belli participem cum suis copijs adiunxit. Multis victorijs,
captisque urbibus, & oppidis tandem illud Regnum cessit Regi Ferdinando,
& coronæ Castellæ, cuius sumptibus, & milite est comparatum.

*Ximen. Re-
gi Ferdi-
nando op-
tulat in
bello Na-
uarræ.*

V, Innumera solet mala bellum aduehere, atque illud præcipuum, quod æquè
sacra, atque profana diripiuntur, & conculcantur. Ita probatum est in hoc Na-
uarræ, præsertim in suburbano agro Pampilonensi, & monasterio virginum
Clarissarum, in quo potissimum militum Germanorum, Ioanni Nauarræ Regi
auxilium impetus, & sæua apparuit licentia. Alii namque sponsum Christi
supro incumbunt, alii cellarum penetralia rimantur, alii stricto ense necem ædi-
tis virginibus minantur, nisi auri, argenti que defossa vasa indicent, alii fran-
gunt, dirunt, resupinant quidquid illis sit obuium. Sed illud sacrilegium non
est silentio prætereundum, quod à trecentorum Germanorum præfecto com-
missum est. Neque enim contentus sanctuaria profanasse, adyti fores effringit,
argenteum sacratissimi Corporis Christi conditorium rapit, atque irreuerenter
hostiam illam viuam, Deoque placentem in medio altari sistit. Cumque ab æ-
ditua templi increparetur, quod tam inhonestè Corpus Domini Deique nostri
staret, Hic, inquit, non Germanorum, sed Hispanorum Deus est. Sed
piaculi huius vindictam iustum Dei iudicium in aliud tempus distulit; illud ta-
men non dissimulauit, quod ab altero Germano commissum est, qui cum sacra-
rii alterius fores effregisset, hostiamque quasi profanum cibum deuorasset, con-
ditorium ipsum auro, argentoque adfabre cælatur, in priuatos vsus conuertit-
set, non multo post distento paulatim ventre medius crepuit, communicata sci-
licet cum illo proditoris Iudæ poena, quandoquidem in mundi Saluatorem par-
fuit utriusque sacrilegium.

*Nebissen. de
bel. Nauarræ
lib. 2 c. 2.
Mon. Pam-
pilonens. S.
Clare in
hoc bella
profanatis.*

VI, Parum absuit quin hoc ipso anno aliud eiusdem instituti monasterium S. Geor-
gio sacrum urbis Prætenis in Tuscia similem subiret, & rei domesticæ, ac ho-
noris iniuriam, Pugnant pro Mediceis Florentia pulsus Hispani, expugnant-
que Præti urbem, & licentia permiserunt militari. In prædictum irruentes mo-

*Vltio diui-
na in sacro-
rum profana-
torem.
Palinar. in
chron. M. ff.
prou. Tuscia.
Cimarel lib. 9
c. 41.*

ANNO CHRISTI 1511. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 18 & 19.
IULII II. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 304.

Mirabiliter defenditur Clariss. Prae senjes. nasterium Dux cohibuit Hispanus, nec tamen ipse à præda abstinuit. Ablata re domestica meliori, cum Christi sponsa pauidæ in Odeum confluerent, aliorumque timerent incursus, in limine ostij stetit pulcher adolescens euaginato gladio ingressum tanta prohibens maiestate, ut nullus sit ausus accedere. Impetu facto, & furore compresso, ex omnium oculis euauit, qui adstantium iudicio vel Angelus loci tutelaris, vel sanctus Georgius titularis est reputatus.

Reg. ord. f. 11. Adoritur Franc. Ze. nus Vica. rius genera. lis. d. An. 1561. q. 13. Obijt hoc anno in die Sabbati Sancti ad coenobium sanctæ Crucis, Urbis Neapolitanæ, Franciscus Zenus Vicarius generalis Obseruantum Cismontanorum, & Nuncius, ac Commissarius Apostolicus pro fabrica sancti Petri in Vaticano, sepultusque est ingenti cum honore in templo coenobij sanctæ Mariæ nouæ, & sacello magnifico, quod alias & diximus Magnum Ducem Gonsaluum Fernandez à Corduba construxisse in honorem Beati Iacobi Piceni. Successit ei sub titulo Commissarij fr. Damianus de Ioha, Vicarius prouinciæ Terræ laboris. Hic autem Patres conuocauit ad Capitulum generale, quod in eodem Conuentu sanctæ Mariæ nouæ celebravit die 2. Iunii, in quo electus est Vicarius generalis Timotheus Lucensis prouinciæ Tusciæ, eique adiuncti sunt Definitores Iacobus Mantuanus prouinciæ Bononiensis, prædictus Damianus Capituli Commissarius, & Hieronymus de Pacificis Romanus. Commissarius institutus est in Curia Romana Benedictus Papiensis prouinciæ Ianuensis, qui anno secundo sui officij decessit, cuius loco substituit Vicarius generalis Christophorum Foroliuiensem prouinciæ Bononiæ, postea totius Ordinis Ministrum, & S. R. E. Cardinalem. Guardianus sacri Montis Sion Ierosolymis Marcus Vrsus Venetus; sed cum excusationem prætenderet ne cogeretur ad acceptandum, electus fuit Franciscus Sorianus prouinciæ sancti Francisci; qui de rebus Terræ Sanctæ librum composuit, à nobis alias & citatum, Vicarius Candiæ Ioannes à Bibiena prouinciæ Tusciæ, cuius se excusantis locum supplēuit Franciscus Lychetus prouinciæ Brixienfis vir doctus, postea Minister generalis totius Ordinis. In hoc Capitulo terminata est differentia, quæ versabatur inter fratres Bosnenses, & Croatas, decretumque est ut prouincia non Croaticæ; sed Bosnæ deinceps appellaretur: illos verò fratres Bosnenses, qui sub Turcarum dominio vivebant, iuandos esse prout licuerit, non tamen censendum esse illos distinctam constituere prouinciam.

Provinc. Bos. na instit. quibus. Fratres Congregationis Clarenorum iuxta mandatum Iulij Pontificis alias editum, quo præcipiebat, ut fratres omnium minorum Congregationum vni-
Clareni con. ueniantur Ob. seruantiis. rentur, vel Conuentualibus, vel Obseruantibus, se Vicario generali Obseruantum subiecerunt, eique tradiderunt pacificam possessionem suarum domorum, & bonorum. Sed dum ab eius obedientia iterum resiliere intentarent, litelque mouerent, eas hoc diplomate Pontifex voluit sopitas.

Ad futuram rei memoriam.

Ex Originali. Ad hoc præcipue cordis nostri meditatio dirigitur, ut per nostræ prouisionis auxilium, fidelium quorumlibet, præsertim sub Regulari Obseruantia, studio pie vitæ vacantium, quieti, & tranquillitati consulatur. Sanè sicut accepimus, postquam nos attendentes ex varijs, & diuersis denominationibus in Ordine fratrum Minorum, quorum aliqui Conuentuales, & alij de Familia; aliqui verò fratris Angeli de Clarino, & aliqui fratris Amadei Congregationum, & alij Colectanorum, & alij de Euangelio, seu de Capucio fratres appellabantur; in populo non modicum scandalum generabatur: Huic scandalo, seu potius morbo occurrere, & obuiare volentes, pro obseruatione statutorum, & ordinatorum in Capitulo generalissimo dicti Ordinis in Vrbe de mandato nostro celebrato, & per nos approbatorum, & confirmatorum, satribus fratris Angeli, & fratris Amadei Congregationum, ac de Capu-

VII.

VIII.

IX.

ANNO CHRISTI 1511. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 18. & 19
IULII II. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 304.

Capucio, & de sancto Euangelio, ac de Colectanis nuncupatis, vt Con-
uentualibus, vel de Familia nuncupatis dicti Ordinis fratribus, & eorum
ministris, & vicarijs adhererent, per alias nostras litteras in forma breuis
mandaueramus, & fratres dictæ Congregationis fratris Angeli de Clarino eo-
rum rebus provide consulere; & dictis litteris nostris, vt obedientiæ filij pa-
rerent, dictis fratribus de familia, & eorum Vicario generali sponte adhæserunt,
& se eorumque domos, & Ecclesias, ac bona illis, & eorum vicario generali
subiecerunt, & earum domorum, & illarum Ecclesiarum possessionem dicti
fratres de familia apprehenderent, passi fuerant, imò expressè consenserant,
prout in quibusdam instrumentis publicis desuper confectis plenius contine-
tur. Sed nuper, vt etiam accepimus, dicti fratres præfatæ Congregationis fra-
tris Angeli, à satore malorum operum, vt creditur, instigati, & seducti, se ab
huiusmodi subiectione eximere, & prorsus subtrahere nituntur, in animarum
suarum periculum, & scandalum plurimorum, ac quietis inter ipsos fratres
perturbationem. Nos igitur cupientes statuta, & ordinata in dicto Capitulo
generalissimo per nos approbata inuiolabiliter obseruari; et inter ipsos fratres,
vt possint quietè Domino famulari, pacem, et quietem vigere; et consideran-
tes non conuenire inter religiosos litium fomenta conseruari, præfatumque
vicarium generalem, quem dicti fratres de Clarenis, vt dicitur, citari, fecerunt;
et qui citatus non comparuisse dicitur, à quacunque contumacia absoluentes;
Nec non causam ipsam coram quouis Iudice, etiam S.R. E. Cardinali pendē-
tem, ad nos harum seriè aduocantes, et penitus litem huiusmodi extinguentes
authoritate Apostolica, et ex certa nostra scientia, et de Apostolicæ po-
testatis plenitudine, tenore præsentium adhæSIONem, et subiectionem prædi-
ctas, ac omnia, et singula in dictis instrumentis contenta, et inde secu-
ta quæcunque, prout easdem adhæSIONem, et subiectionem concernunt, au-
thoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, et confirmamus: sup-
plentes omnes, et singulos defectus, tam iuris, quàm facti, si qui forsan inter-
uenerint in eisdem. Et insuper pro potiori cautela omnes fratres dictæ Con-
gregationis fratris Angeli, eorumque domos, et Ecclesias, ac bona dictarum
domorum, et fratrum, qui huiusmodi adhæSIONem, et subiectionem fece-
runt, sub dictis fratribus de familia; et eorum Generali, ac provinciali-
bus Vicarijs, autoritate, scientia, potestate, et tenore præmissis subijci-
mus, et ipsis fratribus dictæ Congregationis fratris Angeli super præmissis
perpetuum silentium imponimus: ac in virtute sanctæ obedientiæ, et si non
paruerint, excommunicationis lætæ sententiæ poena per contrafacientes in-
eunda, ne contra in dictis instrumentis contenta directè, vel indirectè
aliquid attentare de cætero præsumant, inhibemus: et nihilominus dile-
cto filio Dominico de Jacobacijs sacri Palatii Apostolici nostri causarum
Auditori, Capellano nostro, et alme Vobis Vicario per partes committi-
mus, et mandamus, vt vobis per se vel alium in præmissis efficacis defen-
sionis auxilio assistens, faciat præmissa omnia vobis ab omnibus quorum inter-
est inuiolabiliter obseruari, contraditores per censuras Ecclesiasticas, et alia
opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo: inuocato et-
iam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præ-
missis, ac quibuscunque per fratres dictæ Congregationis, seu per Procura-
torem ordinis Minorum obtentis: ac constitutionibus, et ordinationibus Apo-
stolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Et insuper quia difficile foret præ-
sentes nostras originales litteras ad quæque loca opportunè deferri; volumus,
et per præsentes decernimus, quod earum transumptis manu alicuius publici
Notarij confectis, et sigillo alicuius prælati, seu dicti Vicarij generalis muni-
tis vbique in iudicio, et extra ea prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur,
si essent præsentes originales litteræ exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud
sanctum Petrum sub anulo Piscatoris. die 5. Martij 1511. Pontificatus nostri
anno nono.

Fra-

ANNO CHRISTI 1512. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 19. & 20.
IULII II. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 305.

f. An. 1510. n. 29
Congregatio
Amadeorum
in lauratur

Frattes insuper Congregationis Amadei Hispani, quos diximus se Conuē-
tualibus aggregasse, nihilominus suam congregationem conseruare volentes,
suaque per se munia exercere absque commixtione cum Conuētualibus im-
pense cupientes, obtinuerunt per viuz vocis oraculum factum Antonio de
Monte tit. S. Vitalis Cardinali Papiensi, cuius ille testimonium authenticum
exhibuit die 23. Aprilis, vt eis liceret capitula celebrare secundum consuetu-
dinem, constitutiones, & priuilegia eis concessa, sibiue vicarium præficere.

Alphon. à Lō
zana Com-
miss. fabri-
ce Vatica-
næ.

Sub menses Ianuarij, & Martij datas habeo plorasque litteras Pontificis ad
Franciscum Zenum Vicarium generalem, & fabricæ Vaticanæ Commissarium,
quibus ampliora semper ei tribuit Pontifex priuilegia, & facultates. Sed
cum cum decessisse Pontifex percepit, substitutum voluit Alphonsum Lonza-
num Hispanum Madritensem, & confirmatum Franciscum à Leuco, siue de
Mediolano, à Zeno subrogatum in Regno Neapolitano. En litteras Pontificias:
quibus alias similes postea dedit Timotheo Lucēsi Vicario generali supradicto,
quorū facultates, & institutiones Leo X. sub initium sui Pontificatus cōfirmavit.

*Vniuersis, & singulis presentes litteras inspecturis salutem, &
Apostolicam benedictionem,*

Ex originali.

Deputaueramus ad publicationem, & executionem Indulgentiarum,
& facultatum per nos in fauorem fabricæ Principis Apostolorum de vrbe
concessarum in viginti quinque prouincijs quondam Franciscum Zenum Ord-
inis fratrum Minorum de Obseruantia professorem tunc in humanis agentem
dicti ordinis Vicarium generalem Cirtamontanum Nuncium, & Commissarium
nostrum, vt in nostris desuper sub plumbo dictarum facultatum, & indulgen-
tiarum, & deputationis huiusmodi litteris sub Dat. Romæ apud S. Petrum an-
no Incarnationis Dominicæ 1509. tercio Idus Ianuarij, Pontificatus nostri an-
no septimo, quas hic pro insertis haberi volumus, plenius continetur. Cum
autem præfatus Franciscus nuper in humanis agere desierit, & nos cupiamus
opportunitati dictæ fabricæ salubriter consulere, ac ne ab eodem substituti, &
alii Christi fideles stimulum aliquem conscientie patiantur, prouidere: confi-
dentes plurimum in Domino de fide, diligentia, & bonitate dilecti filij Alphonsi
Lonzani de Madrid, ordinis prædicti professoris, de quo plenam in Domino
fiduciam obtinemus, eundem Alphonsum, loco dicti quondam Francisci Zeni
dictarum facultatum, & Indulgentiarum nostrum, & Apostolicæ Sedis Nun-
cium cum similibus potestate, authoritate, & arbitrio tenore præsentium sub-
stituimus, subrogamus, & deputamus in omnibus, & per omnia, ac si prædi-
ctæ nostræ sub plumbo litteræ, cum insertione, & expressione nominis dicti
Alphonsi, loco dicti quondam Francisci Zeni, ac alijs desuper postmodum mi-
nime expeditæ fuissent. Volumus autem, vt substitutio de dilecto filio Franci-
sco à Leuco dicti ordinis professore in regno Neapolitano circa præmissa per
dictum Franciscum Zenum facta, quoniam eius laudabilia, & fructuosa opera
in dies magis elucescunt: cum ipsis indulgentijs, & facultatibus duret, & va-
leat. Mandantes omnibus, & singulis prædictis, vt eundem Alphonsum loco
dicti Francisci Zeni recipiant, & admittant, & pro illo habeant, & obseruent,
eique in commissione, & deputatione præmissis prout dicto quondam Francisco
faciebant, seu facere debuissent, faueant, & assistant, contrarijs non obsta-
tibus quibuscunque. Cæterum quia difficile foret præsentis nostras litteras ad
singula quæque loca, ad quæ expediens fuerit, deferri volumus, vt earū tran-
sumptis, manu publici notarij subscripitis, & sigillo alicuius Prælati, vel per-
sonæ Ecclesiasticæ, seu dicti Alphonsi munitis, eadem prorsus fides in iudicio
& extra adhibeatur, quæ adhiberetur præsentibus si essent exhibite vel osten-
se. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 17. Aprilis
1512. Pontificatus nostri anno nono.

Hoc anno insignem habitam fuisse disputationem de Conceptione Virginis Ma-

X.

XI.

XII.

XIII.

ANNO CHRISTI 1512. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 19. & 20.
IULII II. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 305.

Mariz coram Hercule Estensi Duce Ferrariensi, partes Prædicatorum sustinente Vincentio Bandello Insubre de Castronuovo, & aduersas Minoritis grauisimis, scribit Petrus, Rodolphus; sed longè ante hunc annum præcessit ista disputatio, vti aliàs ^b narrauimus. Errandi fortassis causam tribuit liber eiusdem Bandelli de hac disputatione isto anno recusatus.

^a Rodul. fol. 244
^b An. 1477 n. 1.
Vide quæ diximus lib. de legatione ora. 1. ad Paul. V. Gonz. in prou. S. Aut. con. 9. Con. Tarus. ff.

XIV. Cum Veneti hoc tempore vndique bello contererentur, nihil omiserunt, quod tuendis vrbibus, quæ post deperditas plerasque supererant, conducere iudicabant. Extra Taruissimum cœnobium erat Minorum sub inuocatione S. Mariæ à Iesu, quo per hostes occupato ciuitas potuisset offendi. Illud itaque sub hunc annum demoliti fratribus facultatem, & auxilium præstiterunt, vt intra vrbis moenia aliud sub eadem inuocatione construerent. Ita pijs tam Senatus, quàm particularium ciuium eleemosynis adiuti sunt, vt breui aliud sibi commodius, & amplius posuerint domicilium, templo præsertim magnificè constructo. Tertio Ianuarij die, anno primo sui Pôtificatus, qui in annũ recidit 1514. nō in 1513. vt habet Gózaga, Leo X. huius cœnobij ædificandi facultatē cōcessit. Sed vel tūc nō cōcessit, vel denuo cōcessit: dabo enim in regeſto sub annũ 1519. huiusmodi cōcessionis diploma. Ecclesia consēcrata est anno 1572. die 27. Iulij.

XV. Similis apparuit incolarum oppidi S. Martini Anglonensis diœcesis in Basilicata erga fratres beneuolentia. Cum enim primum cœnobium sub titulo S. Francisci circa hunc annũ fortuito corrueret, post aliquot annos illud oppidani refecerunt, firmiori opere consolidarunt, plurimque fratrum capax reddiderunt.

Idem in prou. Basilic. con. 8. Con. 3. de ar. tina

XVI. Prope oppidum Laurentiani in eadem Basilicatæ regione constructum est circa hunc annum aliud Obseruantum domicilium sub inuocatione S. Mariæ ad Niues, sumptibus oppidanorum, in quo fratres fermè viginti experiuntur quotidie populi erga se beneuolentiam. Hic iacet Aegidius Laurentianus laicus vir sanctissimus, omni virtutum genere excultus. Multis infirmis salutem suis precibus restituit, alijsque diem obitus, futurosque casus prædixit. Post sexennium cum alium fratrem eo loco, quo sepultus erat, consodales tūmulare vellent, iuentum est eius corpus sanum, & illæsum, etsi sepulchrum fuerit copiosa aqua perfusum. Honestiori loco reconditum à Laurentianis in veneratione habetur. Gauardi, quod Brixienſis Diœcesis oppidum est, à Brixia XV. M. P. semotum, sub hunc annum constructum est humile Obseruantum cœnobium sub titulo S. Mariæ. Oppidani in terra sterili, & petrosa, vltam agunt laboriosam, sed fratribus qua possunt, subueniunt charitate.

Indid. con. 9. Con. Laurentiani.

XVII. Inter Insulas Canarias celebris est illa, quæ Tenarizæ appellatur, quā sub hunc annum Regibus Catholicis subdidit Alphonsus Fernandez Lugo, Hispanæ classis Præfectus, deuictis insulanis, implorato S. Michaelis Archangeli patrocinio. Ne itaque tanto patrono, cui victoriam se debere fatebatur, ingratis videretur, eo ipso in loco, quo commisso prælio hostes contriuit, prope urbem Lacunæ Minoritis, qui strenuam operam eo in conflictu suis adhortationibus, & laboribus contra gentiles præstiterunt, amplem construxit cœnobium, iacto suis manibus lapide primario, reseruato sibi suisque posteris principe facello. Fabricam diligenter promouerunt fratres, auxiliantibus per deuotis viris Petro Lugo, & Lupo Fernandez. Habitarunt hic per annos triginta, & ultra fratres fermè quadraginta, donec adueniente fr. Petro Hispalensi Canariarum Custode, aduectisque aliquot Clarissis, fecit vt fratres loco cederent, ita etiam ciuibz cupientibus, & ad S. Sebastiani Xenodochium se conferrent, conuerso illorum domicilio in Clarissarum monasterium. Sed extructo postea fororibus loco tutiori intra vrbis moenia Parthenone anno 1576. fratribus suum restitutum est cœnobium.

Con. Gauardi.
Idem in prou. Brixia con. 28.

Con. Tenarizæ.
Idem in prou. Canariæ con. 4.

XVIII. Duo nobiles adolescentes filij Domini de Guarrault in Gallia habitum suscepērunt Minorum; genitor verò ne illa portione hæreditatis, quæ eos conſtingebat, defraudari viderentur, in eorum gratiam conuentum Montisguilſcardi quod Aquitaniz oppidum est, hoc anno construxit. Oppidum tamen ab hæreticis anno 1568. expugnato, fratribusque inde pulsus, post compositam inter catho-

Con. Montisguilſcardi.
Idem in prou. Aquit. con. 32.

ANNO CHRISTI 1512. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 19. & 20.
IULII II. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 305.

Catholicos, & hæreticos pacem, coepit restaurari. Illic pauculi fratres commorantur subiecti periculis, & inuasionibus hæreticorum, à quibus per totum illum fermè tractum obsidentur. Idq. probauit venerabilis Pater Antonius Abbas huius loci Guardianus, qui cum aliud vicinum oppidum peteret rebus suorum subditorum consulturus, ab hæreticis interceptus illustre subiit martyrium constantissimè perseuerans in fidei catholicæ, & Romanæ Ecclesiæ autoritatis confessione.

Fr. Anton.
Abbas
hæreticis oc-
cujus.

Mon. Pa-
normitanus
Pyrrus in not.
Panormit.
fol. 222.

Hoc anno Franciscus de Neluense Remolius, Cardinalis Archiepiscopus Panormitanus per suum vicarium Diomedem Spes, veteres Archiepiscopales ædes dedit pro construendo monasterio Clarissarum sub annuo censu viginti aureorum, opus promouentibus Eulalia, & Brigida de Diana germanis sororibus eiusdem instituti. Insigne & numerosum euasit monasterium sub titulo sanctæ Mariæ de Monte Oliueto, vulgo dictum *Abbatia noua*.

XIX.

Mon. Mon-
tillia
Gons. in pro.
Granata mon.
26.
for. Maria
à Luna.
for. Elizabeth
à s. Iacobo.

Sor. Mentia
à s. Martini
no.
Psal 50. v. 10.

Intra Montillia oppidi regni Granatensis moenia hoc anno Maria à Luna Plicensium Marchionis filia, ex ea, quæ sibi obuenerat, hæreditaria portione monasterium Clarissarum sub regula Urbani IV. in quo quinquaginta degunt moniales, construxit, in eoque suscepto Regulari habitu religiosissimè vixit, & sanctissimè decessit. Eius pietatem æmulata soror Elizabetha à sancto Iacobo adeò in omni virtute profecit, vt pro suo voto exaudita participarit Christi dolores; & Angeli Custodis præsentia sub mortem meruerit confortari. His adnumeranda venit soror Mentia à sancto Martino, prima huius loci Abbatisa, assidue orationis, & mirabilis abstinentiæ foemina, in cuius transitu auditi sunt Angeli cantantes illum Psalmistæ versiculum, *Auditui meo dabis gaudium, & lætitiā, & exultabunt ossa humiliata*. Habentur hic pretiosæ reliquiæ, partim à Germanorum Imperatrice Mariæ, partim à Gometio à Figueroa Ferianorum Duce, donatæ.

XX.

Mon. Velez
lex.
Indid. mon.
15.

In eodem regno, & prouincia Granatensi hoc anno quædam pia foemina impetrarunt à Iulio Pontifice, vt intra vrbis Velez Malagæ sub tertia regula sancti Francisci possent sibi domum edificare sub inuocatione sanctæ Mariæ de Gracia. Constructam proprijs facultatibus domum inhabitauerunt vsque ad annum 1540. sub Episcopi regimine. Cum vero ad maiorem perfectionem aspirarent, Illustris matrona Beatrix ab Atellano, Christophori Pontij à Legionē vidua, commodum, & pulchrum eis monasterium extruxit sub titulo Conceptionis B. Virginis Mariæ, secunda Regula sanctæ Claræ, & Ministri prouinciæ Granatensis ordinis Minorum obedientia.

XXI.

Mon. Con-
cept. Madri-
ti.
Idem in pro.
Castel. mon.
24.
Salaz. l. 8. c. 13.

Auila in thea-
tro Salamant.
c. 8.

Archidiaconus quidem Methymnæ cæli, & Maria Mexia Madritensis separatim aliquot bona testamento legarunt pro fundando Madriti monasterio Conceptionis Virginis Mariæ. Sed cum neutra pars facultatum foundationi sufficeret, autoritate Francisci Cardinalis Ximenij Archiepiscopi Toletani, cui Madritensis villa subiecta est; nec non Iulij Pontificis diplomate, vnita vniuersa summa constructum est Monasterium prope Ecclesiam veterem S. Petri, euocatis duabus sororibus reliquarum magistris ex monasterio Conceptionis Toletano. Cum verò ille locus aliquanto angustus esset, & incommodus, pia femina Beatrix Galindez, Ferdinandi Ramirez Catholicorum Regum Ferdinandi, & Isabellæ secretarij coniux, Regine à cubiculo, & à litteris latinis, aliud nobilius, & elegantius eis edificauit domicilium sub eodem titulo Conceptionis, reseruato sibi iure patronatus. Hoc ipso anno ad hoc monasterium transferunt sorores, quarum curam suscepit Franciscus ab Angelis, Vicarius prouinciæ Castellæ, cuiusque procuratorio nomine Alphonsus ab Areualo Guardianus Madritensis. Prima huius noui monasterij Abbatisa fuit Ioanna à sancto Francisco, quæ ex monasterio Turrigiano cum Catharina Euangelista, et Maria à Spe ad istud translatæ sunt. Triæ habent capita sociarum sanctæ Ursulæ, quæ dono acceperunt à Maria Austriaca Philippi II. Regis Catholici sorore Germanorum Imperatrice. Confluentibus huc pluribus virginibus, quam domus posset recipere vt se continuis liberarent molestijs, impetrarunt sorores diplo-

XXII.

ANNO CHRISTI 1512. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 19. & 20.
IVLII II. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 305.

XXIII.

diploma ne vltra quinquaginta posset numerus excrefcere.

XXIV.

Benedicta Perufina foror tertij Ordinis hoc anno Affifij pro huius instituti fe-
atricibus domum ædificauit sub titulo Conceptionis, quæ à fundatrice Virgi-
num Benedictinarum cognominatur. Viuunt hic sorores ferme quadraginta.
Passi Obseruantes varias molestias à Patribus Conuentualibus, & Reforma-
tis, qui sub illorum militabant obedientia, nec non ab alijs ordinibus Mendi-
cantibus, à Iulio Pontifice has litteras impetrarunt.

Mon. Gen.
cept. Affifij.
G. L. R. prou.
S. Francisci
mon. 18.

*Dilectis filijs Vicarijs generalibus, & prouincialibus, & fra-
tribus Ord. Minor. de Obseru. siue de Familia nuncupatis.*

Dilecti filij, &c. Exponi nobis nuper fecistis, quod licet per sacrum Constan-
tien. Concilium, ac fel. rec. Eugenium IV. Nicolaum V. Pium II. Paulum etiã
Secundum, & Sixtum IV. Romanos Pontifices predecessores nostros, ac per
speciales litteras nostras, quas cum multa maturitate concessimus, statutum, &
ordinatum fuerit, quod vos per omnes mundi prouincias de Romani Pontificis
licentia nouas domos ædificare, & sponte oblatas etiam per Ministros, & Cu-
stodes recipere, verbum Dei prædicare, & iuxta Regulam sancti Francisci, quam
vouiſtis, de eleemosynis humiliter mendicatis, seu à Christi fidelibus pie obla-
tis, secundum modum in regula vestra expressum viuere, ac omnibus, & singu-
lis priuilegijs ordini fratrum Minorum concessis, dummodo non sint contra
prædictam sancti Francisci regulam, gaudere possitis: quodque alii fratres Mi-
nores Conuentuales etiam sub ministris reformati non debeant vos in prædictis
vel eorum aliquo quomodolibet impedire, prout hæc, & alia in prædictis litte-
ris Apostolicis latius continentur. Nihilominus nonnulli ministri prouincia-
les, & fratres Conuentuales, & alij qui etiam de Obseruantia sub Ministris se
nominant, & nonnulli aliorum Mendicantium Ordinum religiosi, passione, vt cre-
ditur, ducti falso asserentes, malitiosè fingentes, & coram populi multitudine
publicè prædicantes vos non esse de ordine Minorum, vel Mendicantium, mo-
dis quibus possunt, conantur vos impedire, & cohibere ne in locis vbi prædicti
Conuentuales, & alij religiosi supradicti, ac etiam vos prædicare, & mendicare
conſueuistis, eos in prædicando, & mendicando præuenire debeatis, vel possi-
tis: imò nonnulli ex eis huiusmodi prædicationes, & mendiciattes vobis in hu-
iusmodi locis totaliter auferre, iactantes se litteras à Sede Apostolica id ipsum
in se expressè continentes obtinuiffe, & plura alia attentantes in graue vestrũ,
& Christi fidelium salutis præiudicium. Cum autem, sicut eadem petitio sub-
iungebat, vos per vniuersam Christianitatem ob deuotionem Christi fidelium,
& præsertim tam Ecclesiasticorum, quam sæcularium Principum ad vos affe-
ctum, valde multiplicati fueritis, & huc vsque laudabiliter secundum veram
S. Francisci regulam in summa paupertate viuatis, & sic viuere cupiatis in fu-
tutum, etiam ab initio familiæ, & locorum vobis datorum in pacifica possessio-
ne, vel quasi, & vsu prædicandi, & mendicandi in vestris locis, & terminis cum
magna ædificatione cleri, & populi fueritis, nobis humiliter supplicari fecistis,
vt vobis super his opportunè prouidere paterna charitate dignemur. Nos igitur,
qui sub religionis iugo Domino famulantes vos libenter prosequimur fa-
uore gratiæ specialis, attentè considerantes, vos esse veros sancti Francisci fi-
lios, & imitatores in arctissima paupertate fundatos, & priuilegio Mendicantium
ob religiosæ, & exemplaris vitæ meritum gaudere debere, vos, et vestrum
singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque
Ecclesiasticis sententijs, censuris, et penis à iure vel ab homine quauis occa-
sione, vel causa litis, si quibus quomodolibet innodati estis, ad effectum præ-
sentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, et absolutos fo-
re censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis quod verbum Dei po-
pulo proponere, et vestras eleemosynas temporibus, et locis consuetis pete-
re,

Ex Reg. Vltra
mont. ord. fol.
7.

Pontifex eo
us: indem-
nitate Obser-
uantium.

Obseruantes
veri, & Fran-
cisci filij.

Anna. Minor. Toræ. VIII.

Cc

re,

ANNO CHRISTI 1512. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 19. & 20.
IULII II. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 305.

re, et recipere: iuxta quod vobis ex sancti Francisci regula, et constitutionibus Apostolicis permittitur, prædictorum Conuentualium, et aliorum Mendicantium ordinum fratrum aduentu, et prouentu minimè expectatis, libere, et licite voleatis autoritate Apostolica tenore præsentium, cum ad hoc venerabilis fratris nostri Dominici Episcopi Portuen. dicti ordinis Protectoris, ac dilecti filij Gomecij, totius ordinis prædicti vicarij, Ministro ad præsens carentis, expressus accedat assensus concedimus, ac Conuentualibus prædictis, et aliorum mendicantium ordinum præfatorum sub poena excommunicationis latae sententiæ, eo ipso incurrenda, ne vos per se, vel alium, seu alios directè vel indirectè publicè, vel occultè circa præmissa producta, vel ipsorum aliquod impedite, seu molestare præsumant, præcipimus, & mandamus. Mandantes nihilominus vniuersis Conseruatoribus, seu Iudicibus, quatenus ipsorum singuli per se vel alium, seu alios vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant vos concessione, præcepto, et mandato prædictis pacificè gaudere. Non permittentes vos per Conuentuales, et alios Mendicantium Ordinum fratres prædictos, seu quoscunque alios desuper quomodolibet indebitè molestari: contradictores quoslibet, et rebelles per censuras ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo, ac censuras ipsas contra ipsos aggrauando, et re-aggrauando. Non obstantibus præmissis, ac piz mem. Bonif. Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna, et Concilij generalis de duabus dietis, ac quibuscunque alijs constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac dictorum ordinum iuramento confirmatione Apostolica, seu quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscunque: aut si Conuentualibus, et aliorum Mendicantium ordinum fratribus prædictis, vel quibuscunque alijs communiter, vel diuissim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possunt per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Ceterum, quia difficile foret præsentis litteras ad singula, in quibus de eis fides forsitan facienda fuerit, loca deferre, etiam volumus, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis manu publici Notarij subscriptis, et sigillo alicuius Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curie Ecclesiasticæ munitis, in iudicio, & alibi vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus si essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris 18. die Aprilis millesimo quingentesimo, duodecimo Pontificatus nostri anno nono.

Privilegia.

Muli fratres prætextu variarum litterarum Apostolicarum extra ordinem, viuebant, ad alias religiones transibant, multisque rebus se immiscebant, quæ religioni non expediebant. Remedium hoc anno adhibuit Pontifex, grauissimo emissio diplomate. *Exponi nobis.* die penultima Martij. Concessit insuper amplissimam facultatem Vicario generali Obseruantum familiz Ultramontanæ ædificandi domos pro vsu, & habitatione fratrum sui ordinis in ciuitatibus, & villis, ad quas vocati fuerint, non obstante Bonifacij VIII. prohibitione. *Exponi nobis* die 15. Ianuarij. Hoc idem concessum fuit fratribus anno 1509. Breue videri poterit in regeſto illius anni.

XXV,

ARGV-

ANNO CHRISTI 1513. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 20. & 21.
LEONIS X. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 306.

ARGVMENTVM.

Moritur Iulius Secundus, succedit Leo Decimus. Magnum capit incrementum res Christiana in Indijs Occiduis, sed & in Orientalibus, presertim in regno Congensi. Ad Hispania, & Gallia Reges ultro citroque mittuntur Nuntij Franciscani. Pontificis item Nuntij, & Commissarij ex iisdem instituuntur. Comitia generalia Patrum Conuentualium celebrantur, nec non Obseruantum Cismontanorum. Occurrit mentio multorum virorum pietate illustrium. Aedificantur coenobia.

VLIVS Pontifex in turbulento Christiani orbis statu, magnaque Italiae calamitate, post illatas, acceptaque à Gallis, quibus Italia pellen- dis vehementer incubuit, grauissimas clades, post celebratam sessionem quintam Concilij Lateranensis, quod conciliabulo Pisano paucorum segregum Cardi- naliū opposuit, in limine fermè huius anni nono Kal. Martij lenta, tenacique febre consumptus, sacramen- tis Ecclesiae religiosè susceptis, monitisque Cardinali- bus, vt Apostolica Sede dignum, & qualem afflicti or- bis necessitas requirebat, ipsi Pontificem eligerent, non verò rem hanc, omnium maximam, dubijs, varijsque Concilij suffragijs committerent; ex hac vita, anno ætatis septuagesimo sublatus est, postquam Ecclesiam Dei annos nouem, menses tres, dies viginti vnum, summa rerum vicissitudine gubernauit. Sepultus est cum patruo suo Sixto 4. in Basilica Vaticana.

Moritur Iu- lius 2.

II. Nouendialibus peractis conclaue ingressi Cardinales viginti quatuor, quin- to Idus Martij Iulio substituerunt Ioannem Cardinalem Mediceum Diaconum S. Mariae in Domnica, Florentinum, Laurentij tota Italia celeberrimi filium, qui mutato nomine Leo dici voluit, eius appellationis decimus, licet alij nonum dicant supputandum. Presbyter, & Episcopus à Raphaelē Cardinale Ostiensi consecratus, & inauguratus 14. Kalendas Aprilis, magnam indidit spem vniuerso orbi Christiano illum præstantissimum fore Pontificem, ita enim Patris clara virtutis memoria, ipsius liberalitatis, comitatissque fama, optimi mores, & summa erga viros doctos propensio certissimè spondebant.

Succedit Leo X
Spondan. in epito. Baron. an. 963. n. 3.

III. In Occiduis Indijs piorum hominum commiseratio erga reductas in Hispaniarum potestatem prouincias, & insulas, subiectasque nationes, dominante, in victoribus, & militibus summa imperandi habendique libidine, eos extimula- uit, vt miseram Indorum Ferdinando Regi patefacere conditionem. Multa quidem ille adhibita doctorum, optimorumque virorum consultatione salubriter decreuit, corporum iniurijs, animæque neglectui opportuna, adhibens remedia. Præ reliquis verò statuit, vt Præfectorum, & Magnatum filij, qui ter- tium decimum non excedebant annum, Franciscanis traderentur per quadri- nium in fide instruendi, à quibus etiam legendi, scribendique rationem addi- scerent, & demum suis patribus redderentur. Ita factum est, vt præcipuè fa- milia horum puerorum, adolescentumque magisterio facilius fidem Christia- nam perciperent, & ab illis ad subditos, & populos tanquam stillicidia, sacra dogmata descenderent. Hinc ortum habuere frequentia illa, & numerosa,

Herr. dec. 2 lib. 9. c. 14. Pro regimi- ne Indorum multa salu- briter insti- tuuntur.

ANNO CHRISTI 1513. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 20. & 21.
LEONIS X. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 306.

quæ vbiq̃ue habent Franciscani, puerorum seminaria, quæ vſitato nomine *Christianitates* appellata, in quibus ſcilicet Indorum filij Chriſtianis rudimentis imbuuntur. Incredibile quanto id fructu factum ſit, quantumque Franciſcano- rum opera per Hiſpaniolam adiacentesque inſulas fides Chriſti incrementum, hoc tempore acceperit, ſacro baptiſmate multis Indorum millibus intinctis.

Ofor. de reb.
Emanuel. lib. 8.

In Orientalibus Indijs, & Aethiopiæ regionibus nō min⁹ illuxit Emanuelis IV. Luſitani Regis pietas, qui cū eſſet ſtudio Chriſtianæ religionis propagandæ vehementer ſuccenſus, id cupiebat, vt armis quibuſcunque tam humanis, quā Diuinis, omnes impietatis opes, & munimenta conuelleret. Itaque in India, & in Aethiopia operam dabat, vt gentes à Chriſti placitis alienæ ad illius ſan- tiſſimum cultum ſanctorum hominum monitis, & diſciplinis adducerentur. Et cū animaduerneret regnum illud Aethiopiæ, quod appellant *Congo*, fuiſſe iam à tempore Ioannis Regis Chriſti diſciplinis illuſtratum, in idem vt opus perficeretur, incubuit. Idcirco, vt dictum eſt, multos ſacerdotes pietatis opi- nione præſtantes, in illam regionem miſerat, vt eos qui nondum erant luſtra- libus aquis expiari, ad Chriſti fidem perducerent; & qui iam Chriſto nomen dederant, clariore diſciplina confirmarent.

Viſuntur
operarij in
Aethiopia.

Rex Luſita-
nia miſſit le-
gato ad Con-
gi Regem.

Et hic ad
Luſitanum.

Sub hoc igitur tempus hominem è ſuis domeſticis equeſtri dignitate præſtā- V. tem ad eundem Congenſem Regem cum pluribus ſacerdotibus, inter quos non pauci fuerunt Franciſcani, virtute, & doctrina præclari, nec non ſacras veſtes ad rem diuinam ſanctius peragendam miſit, vt eum acri⁹ ſtudio Chriſtianæ pietatis incenderent. Rex hac Emanuelis benignitate prouocatus, in Luſita- niam filium ſuum Henricum nomine cum fratre ſuo, & pueris nobilibus miſit, vt linguam Luſitanam, & Latinas litteras, & ſanctarum rerum diſciplinam per- diſcerent. Cum ijs venit legatus quidam illius, Petrus nomine, non vulgari prudentia præditus, cum quo Rex Emanuel libentiſſimè conferebat. Ille vt diutius in Luſitania verſaretur, vxorem ſecum duxit, quæ fuit à Regina Maria multis donis, atque muneribus affecta. Emanuel cū omni comitate gentem illam vniuerſam ad Chriſtum allicere contenderet, Regis fratrem, & filium, cum reliquis pueris in diſciplinam viris religioſis, & eruditis tradidit, qui eos litteris latinis, & religioſis moribus, atque inſtitutis imbuerent. Deinde Si- monem Syluium hominem apprime nobilem, ad illnm cum muneribus lega- uit. Qua ratione factum eſt, vt ſtabilito inter vtrumque Regem firmo amicitiaæ foedere, firmatiſque ſacerdotum ſedibus, continuum incrementum in illo Re- gno ſuſceperit fides Chriſtiana.

Rex Hiſpa-
nia miſſit
Minoritas le-
gatos in Gal-
liam.

Belcar. in com-
ment. lib. 14.

Gomez de reb.
Ximen. lib. 5.

Duos Franciſcanos hoc anno à Ferdinando Rege Catholico ad Annam Gal- VI. lia Reginam miſſos, vt publicam totius Chriſtianismi pacem, aut priuatam in- ter duos Reges procurarent, ſcribit Franciſcus Belcarius, Metenſis Epiſcopus. Atqui alios duos Franciſcanos pietate, & litteris præclaros ab eadem Regina, ſœmina religioſiſſima, pacem curante, ad Ferdinandum Legatos Pintiam ſub- menſem Auguſtum, adhibito itineris ſocio Iacobo quodam Hiſpano, Reginaæ familiari, perueniſſe ſcribit Aluarus Gomez: quid verò attulerint, aut quid peregerint, ſibi eſſe incompertum. Id autem in comperto eſt, Annam pacis ſtu- dio curaſſe hos legatos vltro citroque mitti, nihil tamen conſecutam; quia (vti teſtatur Belcarius) Ludouicus, Annæ conſors, ad pacis foedera induci non potuit, niſi reſtituto per Ferdinandum regno Nauarrico, quod iniuſtè præten- debat occupatum.

Leo conſe-
nat Nuncios
fabrica S. Pe-
tri.

Diximus anno ſuperiori Iulium II. ſuos inſtituiſſe Commiſſarios, & Nun- VII. cios Timotheum Lucenſem, & Alphoſum Madritenſem pro colligendis ſub- ſidijs fidelium, fabricæ S. Petri in Vaticano deſtinandis. Sed cū Leo Ponti- fex in ipſo ſui Pontificatus limine reuocauerit omnes facultates, & Indulgētias à ſuis prædeceſſoribus conceſſas, à multiſque dubitatum fuerit, an & horum Nunciorum authoritati fuerit derogatum? ſequentibus litteris voluit ſignifi- catum eam integram, illaſque remanſiſſe.

Vni-

ANNO CHRISTI 1513. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 20. & 21.
LEONIS X. ANNO 1. RELIGIONIS MINORVM ANN. 306.

*Vniuersis & singulis presentes litteras inspecturis salutem, &
Apostolicam benedictionem:*

VIII.

Decus reputamus, vt in nostris, & prædecessorum litteris Apostolicis difficul-
tates, & dubia, prouida declaratione tollamus: maximè cum id fabricæ Basilicæ ex originali.
Principis Apostolorum de Vrbe cognoscamus in Domino salubriter expedire.
Dudum cum fel. rec. Iulius Papa II. prædecessor noster summo desiderio affice-
retur, basilicam ipsam ad perfectionem deducere, & propter grauissimas impen-
sas, quas tunc pro tuitione, & defensione libertatis Ecclesiasticæ subire coactus
fuerat, & quotidie subire cogebatur, non valens tantum opus ex Romanæ Ec-
clesiæ facultatibus perficere, & alia sibi incumbencia onera perferre, nisi pijs
Christi fidelium suffragijs adiuuaretur; litteras indulgentiæ plenariæ porrigen-
tibus manus adiutrices ad fabricam basilicæ huiusmodi concessæ cum faculta-
tibus, & alijs in eis contentis clausulis ad vnum annum, 12. die mensis Ianuarij,
tunc proximè futuri inchoandum, & deinde ad eius beneplacitum, nec non vl-
tra prouincias, insulas, & loca in dictis litteris descripta, & sub illis contenta,
ad omnia loca, & Cantones Heluetiorum per alias suas litteras extendit, & am-
pliavit: & loco quondam Francisci Zeni Nuntij, & Commissarij in prioribus li-
teris deputati, tunc defuncti, dilectos filios Timotheum de Luca, Cismontani
Ordinis fratrum Minorum de *Observantia* nuncupatorum prouinciarum, secun-
dum morem dicti Ordinis, Vicarium generalem, & Alphonsum Lonzanum de
Madrid dicti Ordinis professorem, & eorum quemlibet in singulis prouincijs,
insulis, & locis, ac Cantonibus, tam in prioribus, quàm posterioribus, in quibus
priores præinsertæ erant, expressis, & contentis, seu cõprehensis, suos, & Aposto-
licæ Sedis Nuntios, siue Commissarios cum omnibus, & singulis facultatibus, &
authoritatibus etiam inhibendi quibuscumque alijs commissarijs, alias eidem Fran-
cisco Zeno quoad præmissa exequenda concessit, fecit, constituit, & deputauit;
ipsasque omnes, & singulas facultates, eidem Francisco Zeno, & ab eo subdele-
gatis Commissarijs in præmissis concessas præfatis Timotheo, & Alphonso, &
eorum cuilibet; nec non subdelegatis, & deputatis, ac deputandis ab eis, & eo-
rum quolibet, quoad prædicta omnia, & singula in ambabus litteris etiam con-
cessit, præmissaque omnia, & singula ad eos, & deputandos ab eis, & ipsorum
quolibet etiam dicto anno prorogato, & eius beneplacito durantibus exten-
dit, prout in posterioribus litteris prædictis plenius continetur. Cumque à non-
nullis propter generalem omnium, & singularum indulgentiarum, quibus-
cunque locis per Romanos Pontifices prædecessores nostros tunc concessa-
rum reuocationem in crastinum assumptionis nostræ per nos factam, Indulgen-
tias per præfatum Iulium prædecessorem fabricæ Basilicæ huiusmodi concessas,
reuocatas esse, & propterea de validitate dictarum litterarum, & facultati-
bus in eis contentis, & illarum vigore per Timotheum, & Alphonsum
præfatos post assumptionem nostram huiusmodi gestis dubitetur, Nos igitur,
qui mente non gessimus indulgentias pro fabrica huiusmodi per Iu-
lium prædecessorem ad dictum tempus concessas, reuocare, aut suspendere,
ne fabrica huiusmodi mentis nostræ affectu frustretur, pro eo, quod de
illa aliàs non apparet, motu proprio attestamur, & fidem facimus in regu-
læ reuocatoriæ Indulgentiarum huiusmodi editione, & illius in Cancellaria
publicatione, nos indulgentias pro fabrica huiusmodi concessas, & litteras præ-
dictas nominatim excepisse, ac voluisse nullum Timotheo, & Alphonso præfatis
per regulam reuocatoriam similium Indulgentiarum huiusmodi præiudiciũ ge-
nerari, quominus ipse Timotheus, & Alphonsus, & eorũ deputati litteris, & fa-
cultatibus in eis cõtentis huiusmodi uti possent, & deberent perinde, ac si regu-
la reuocatoriæ huiusmodi à nobis nõ emanasset. Ac ratificamus, & emologamus
omnia, quæ per Timotheum, & Alphonsum præfatos, aut delegatos, vel substitutos
eorũ iuxta litterarũ Indulgentiarũ Iulij prædecessoris huiusmodi tenorẽ post ip-
sius

ANNO CHRISTI 1513. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 20. & 21.
LEONIS X. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 306.

fus Iulii obitum gesta fuerunt. Decernentes ad probationem mentis nostrę huiusmodi pręsentēs litteras sufficere, & alterius adminiculum non requiri. Sicque per quoscunque Auditores, & Iudices etiam S. R. E. Cardinales, in quavis causa litteras Iulii prędecessoris huiusmodi contingente in Romana Curia, & extra eam iudicari, & interpretari debere: sublata cuilibet eorum quavis aliter iudicandi, & inrerpretandi facultate, & autoritate. Ac ex nunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis autoritate, scienter, vel ignoranter contigerit atrentari. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cęterisque contrariis. Volumus autem, & pręfata autoritate decernimus, quod harum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius personę in dignitate Ecclesiastica constitutę munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quę pręsentibus adhiberetur, si essent exhibitę, vel ostensę, quoniam difficile foret pręsentēs litteras ad singula quęque loca, in quibus expediens fuerit deferri. Datum Romę apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die vigesima nona Octobris 1513. Pontificatus nostri anno primo.

Marc. l. 8. c. 17
Capit. gene.
rale 107. A. f.
fi.
Bernardin
Pratus Mi.
nister gene.
ralis.

Hoc anno (non pręcedenti, vti asserit Marcus P.) die 15. Maii habita sunt IX.
comitia generalia Patrum conuentualium Assisij, in quibus electus est Minister generalis Bernardinus Pratus a Cherio Ligur, sacri Collegii Bononiensis Magister, Romę in Ecclesia sancti Perri Penitentiarius, vir morum honestate pręclarus. Annis tribus ordinem summa rexit prudentia. Gomesius autem Lusitanus Vicarius generalis, qui ab obitu Philippi Bagnacauallensis vsque ad istud Capitulum ordinem rexit, assumptus est a Pontifice ad Episcopatum. N. pauloque post ę viuis decessit.

Reg. ordinis.
Mortitur T.
moth. Luc.
li.

Vicarius generalis Obseruantũ familię Cismontanę Timotheus Lucensis hoc X.
anno die 23. Octobris decessit in cęnobio Senensi, sancti Bernardini. In officio Commissariatus successit Bernardinus Ptolomęus Senensis, rexitque vsque ad mensem Iunium anni insequentis.

Fr. Francisc.
Petri.
Rodul. fol. 154
Dazal. l. c. 28.
q.
Boue. an. 1524
n. 36
An 1445. n. 26
Item Ar.
chang a Cđ.
pobasso.
Marc. citat.

Obijt hoc anno in cęnobio sanctę Crucis Florentię Franciscus Petri nobili XI.
Gordorum familia natus in Monte Politano, pręclaro Hetrurię oppido, Regularis Obseruantię egregius promotor, virtutibus, & sanctitate vitę pręclarus. Prędixisse Capucinorum institutum refert Zacharias Bouerius in suis Annalibus, & nos aliās de illo diffusius sumus locuti. Circa hunc annum decessit in suę patrię cęnobio Archangelus a Campobasso Regularis Obseruantię ardens zelator, & prouincię sancti Angeli Vicarius. Castitatis seruandę tanto studio flagrabat, vt tentationem carnis perpessus, se in foueam niue, & glacie plenam non semel iniecerit. Insigni fulgens pietate ab omnibus summo honore colebatur. Ad eius exequias vniuersus accurrit populus, corpusque per aliquot dies retinuit inhumatum, donec vnusquisque pro sua deuotione illud retigerat, multique vestis particulas absciderunt. Sepultus est loco peculiari extra commune fratrum cęmeterium.

Cherubin. a
Bergamo.

Marc. cit. c. 38.

In eodem conuentu Campibassi iacet Cherubinus a Bergamo, vir apud XII.
Deum tantę efficacię in impetrando, vt cum ad preces pię, & nobilis fęminę Britę, siue Brigittę, vxoris Proregis Apulię, pro eius filio moribundo in conuentu Nucerię Saracenorum iuberet suos fratres ea, qua pollebat Guardiani autoritate, vt orarent, & genitrici referret concessum filio diuturnioris vitę spatium, substituto tamen eius loco altero, qui in proximo debebat mori, paulo post compertum est eum obtinuisse, vt adolescens viueret, ipse tamen pro eo moreretur. Etenim cum de restituta mirabiliter filij sanitate genitrix ad eum rediret, gratias pro tanto beneficio redditura, dixit: Gratias Deo inuicem agamus, quod tu sanum filium tuum receperis, & quod post tot ærumnosę vitę miseras, tandem ex hoc corporis ergastulo animula mea liberetur. Hoc tuo filio debeo, pro quo ę morte liberando rogauī, vt ego morti adiudicaret. Hoc magnis precibus tandem impetraui: te itaque deprecor, vt euehendo hoc effeto corpusculo, & imbelli senī transferendo ad cęnobium

ANNO CHRISTI 1513. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 20. & 21.
LEONIS X. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 306.

bium S. Marię Gratiarum Campibassi, tuam accommodes mulam, illic enim infra paucos dies hoc debitum sum soluturus. Illa fens concessit, quod ille petierat, doluitque tanta pij hominis iactura redditi filij gratiam acceptam. Ille porro vbi ad prædictum locum accessit, ædis præfecto narrauit, quatenus ita visum cum Deo pacisci, & proinde se illuc venisse vt moreretur. Illis diebus pauculis, quibus superuixit, se pię præparauit, prædictaque mortis hora, solitis Ecclesię Sacramentis procuratus, sancto fine quieuit. Post mortem multos ab infirmitatibus, alios à varijs afflictionibus sua intercessione liberauit.

XIII. In Conuentu S. Marię de Valle aspera ad Tessam eiusdę prouincię S. Angeli, iacet fr. Vitalis Albanus laicus, in oratione feruentissimus; ita vt profluuium irrigatus lachrymarum sæpè in aerem eleuaretur, totus immersus contemplationi rerum cælestium. Spiritu prophetico multa prænuñciauit. Fr. Gregorius Benignius Siculus hoc anno translatus est ab Episcopatu Calliensi ad Archiepiscopatum Nazarenum in Regno Neapolitano; vti suo loco / monuimus.

Vitalis Albanus.
Marc. l. 4. c. 28
& lib. 8. c. 38.
Greg. Benignius Arch.
Nazarenus
An. 1507. n. 46
Rodul. f. 180.
Con. varia.

XIV. Hoc anno die vndecima Iunii in oppido Varię in prouincia Sicilię, & Custodia Messanenſi Patres Conuentuales locum obtinuerunt sub titulo Annuntiæ Virginis Marię. Ad M. P. ab oppido Campibassi in media sylua oppidanorum sumptibus constructus est Conuentus S. Ioannis fratrum Obseruantum, qui ob aquarum, cæterarumque rerum necessariarum opportunitatem, conficiendis pro vniuersa prouincia sancti Angeli pannis pro fratrum indumentis deseruit. Federicus Neapolitanus Rex suasu Venerabilis P. Fr. Ioannis Aragonij certum lanę pondus singulis annis iussit fratribus pro hoc lanificio concedi. Ministri Regij commodius iudicarunt pendere in annos singulos aureos quinquaginta, quibus Carolus V. Imperator vtriusque Sicilię Rex alios addidit quinquaginta; & Philippus II. eius filius alios centum adiunxit. Iacent hic fr. Marcus Bononiensis, vir vtiq; sanctissimus miraculis illustris, alius ab illo Marco Bononiensi, quem familiam Cisinontanam Obseruantum non semel gubernasse, & Placentię sepultum esse narrauimus; nec non Franciscus Aragonius vir Marco per omnia simillimus, in cuius gratiam Sixtus IV. plenariam peccatorum remissionem statuta anni die conceit Ecclesiam huius loci visitantibus: vnde conficitur domum hanc antiquiorem esse, quàm aliqui contendunt. Ibidem etiam sepulti sunt Archangelus à Campobasso, de quo iam locuti sumus, nec non alij viri religiosissimi. In sacrario duorum fratrum cum veneratione ostenduntur capita; ex quibus quidam liquor, mannę simillimus, emanabat.

Con. S. Io.
Campibassi.
Göz. in prou.
S. Angeli con.
6.

Marcus Bononiensis.

Vide t. 6. & 7.

Fræc. Arag.

XV. Apparuerat hoc anno B. Virgo Ioanni Fulgoso simplici, & pauperi agricolæ, diocesis Auriensis, ex Tanderæ oppido prope Limiam fluuium, in regno Gallicię, iussitque vt illo in loco sibi Ecclesiam construeret. Ille confestim pariturus vnicum, quem habebat, diuendidit bouem, operique se accinxit. Multi irridebant misellum, quod rem suis viribus superiorem aggressus sit: quorum aliquos Deus puniuit, præsertim Alphonsum Diaz, virum prædiuitem, qui Dei manum supra se grauem expertus, postea diuinę voluntatis, inflicteque pœnæ præco publicus euasit. Videns autem Alphonsus à Pina prædicti oppidi Dominus, & Saari, atque Iunqueræ Prior, hominis in prosequenda fabrica constantiam, opemque non semel ei diuinitus præstitam, statuit totum opus in semet assumere. Ex proprijs itaque facultatibus, multisque piorum eleemosynis ecclesiam construxit, domumque Minorum Obseruantum adiunxit. Eam Patres prouincię sancti Iacobi in Comitijs Albæ an. 1522. celebratis sibi oblatam acceptarunt, nomenque *boni Iesu* indiderunt. Fulgofus autem post B. Virginis apparitionem quotidie sanctior effectus, virtute clarus migravit ad Dominum; sepultusque est prope altare bono Iesu dedicatum.

Con. boni Iesu.
Idè in prou.
s. Iac. cob. 31.
Mon. MSS. illius prou.

XVI. Franciscus à Stunica, & Leonora Manrique Marchiones Aimontani hoc anno statuerunt edificare Conuentum Minorum Obseruantum inter oppidum Lepæ, & pagum Turris Villæmarini Hispalensis diocesis, ne vtriusque loci incolis, præsertim piscatoribus, deessent, qui spiritualia ministrarent animæ subsidia. Locum fabricę delegerunt Eremitorium S. Marię pulchrę, tertio à Lepa lapide

Con. Lepæ.
Idè in prou.
Bartica con.
18.

ANNO CHRISTI 1513. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 20. & 21.
LEONIS X. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 306.

lapide, vno tantum à prædicto pago semotum, non longè à mari Oceano, vbi conuentum viginti quinque fratrum capacem construxerunt. Tertio ab isto loco lapide prope mare inter quosdam scopulos, Patrum Conuentualium substitit Eremitorium à quodam Francisco Luxano Cordubensi an. 1431. ædificatum, censuque annuo dotatum. Expulsis per Aimontanos Conuentualibus post aliquot controuersias, & querelas contra expulsores Romam transmissas, tandem locus deuenit in Patrum Obseruantum potestatem: sed corrueute vetusta domuncula etiam hi recesserunt. Iacet in Ecclesia Ioannes Lepanus Henrico VII. Anglorum Regi summè familiaris, à quo impinguatus, & locupletatus, paruusque Rex Angliæ dictus, redijt in patriam, ibique bonis omnibus affluens hoc in loco voluit sepeliri.

Con. Villa
noua de scapha
rupta.
Idem in prou.
S. Gabriel.
con. 17.

Francisc.
Montus.

Roderic. à
Beluifio.

Ioan. à S.
Michael.

Elizab. Lo-
petia.

Con. Narbo-
na.

Idem in prou.
S. Ludou. con.
7.

An. 1260. n. 57.

Con. Ieduar-
dia.

Idem in prou.
Scot. con. 5.

Mon. Volaterranum.

Idem in prou.
Tulc. mon. 1.

Maria de
Burgo.
Apollonia.
Pighinesia.

Clara Pal-
uia.

Eufrafia Vo-
laterana.

Prope oppidum Villæ nouæ de Scapha rupta, quod ad Duces Ferianos spectat, hoc anno Dux loci Dominus coenobium Obseruantum inchoauit sub titulo Domine nostræ Rupis Amatoris, quod maiori ex parte erectum post aliquot annos absoluit deuota matrona Blanca de Vargis. Amœnitas loci summa est, cum vndique frondosis, umbriferisque nemoribus cingatur, & altissimorum montium longè patentium fruatur aspectu. Præcipuum templi sacellum humandis Blancæ, eiusque successoribus iure cessit patronatus. Hic decessit Franciscus Moneus, vir admirandæ simplicitatis, abstinentiæ, orationis, vigiliarum, & charitatis, qui martyrij zelo exæstuans Marrochium in Africa petijt, ibique fidem Christianam constanter prædicauit. Saturatus opprobrijs, & iniurijs, ad Christianorum plagas remissus, reliquum vitæ in operibus bonis feruentius exegit. Corpus integrum, & incorruptum suauiter etiam redolens adhuc conspicitur, & in veneratione habetur. Obijt hic insuper Rodericus à Beluifio florida adhuc ætate, qui consummatus in breui expleuit tempora multa, diemque sui obitus prædixit. His adiunctus est Ioannes à S. Michael laicus pari præditus sanctitate, Franciscanæ paupertatis amantissimus, valdè charus vniuersis. Hic etiam sepulturam nacta est Elizabetha Lopetia, omni laude dignissima, quæ zelo charitatis accensa, quidquid bonorum post viri obitum eam contigit, pauperibus liberaliter erogauit. Domum quandam à diro incendio signo crucis miraculosè vindicauit, aliaque patrauit mirabilia.

Hoc anno translatus est conuentus Narbonensis intra vrbs mœnia, destructo alio vetusto propter bellorum incursum, vt alias narrauimus, in quo accebat corpus B. Electi laici dono sanitatum præclari. Hoc etiam anno viri nobiles in Ieduardia Scotorum oppido, quod regnum illud ab Anglia determinat, Minorum Obseruantum domum ædificarunt: sed irruentibus in Scotiam Anglis combustum est, & ad nihilum redactum.

Clarissarum monasterium Volaterris in Etruria, à Raphaelē Maffeo viro præclarissimo de religione Franciscana optimè merito, sub titulo S. Lini Papæ, & martyris Volaterrani constructum, ad hæc tempora reducendum est. Etenim cum cæui virginum, & viduarum in paruulo hospitio sub tertia regula S. Francisci degentium insigne monasterium centum & viginti sororum capacissimum præparasset, hortos, ambitus, & ædificia quæque necessaria muris cinxisset, non nisi à Leone X. hoc anno ad Pontificatum assumpto, constructionis huiusmodi confirmationem, & sororibus illic victuris regulam secundam S. Claræ præscribi impetrauit. Demum ipse postquam multa sanctimonialibus præstitit beneficia, in huius monasterij Ecclesia marmoreo tumulo sepultus est. Multæ hic obierunt virgines virtute, & pietate insignes, Maria de Burgo, cuius humilitas, & orationis assiduitas fuit admirabilis; Apollonia Pighinesia Volaterrana, quæ multis precibus obtinuit, vt pateretur eisdem dolores, quos S. Franciscus in sacris senserat stigmatibus, & illa patientissimè semper tolerauit. Clara Paluia, quæ dum feruentius oraret, vidit in spiritu ipsa die Parasceues an. 1564. Christum Dominum columnæ alligatum. Eufrafia Volaterrana, quæ tam in vita, quàm in morte miraculis clauit, spiritumque habuit propheticum; Cæcilia Volaterrana, Andræa de Bandinis, & Domitilla de Falconinis. Est igitur

ANNO CHRISTI 1513. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 20. & 21.
LEONIS X. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 306.

igitur hic locus valdè venerabilis ciuibus Volaterranis; tum propter tot optimarum sororum, quæ illic requiescunt, corpora, tum propter perfectam regularis disciplinæ normam, quæ illic viget, tum propter illustrem famam virtutis sororum, quæ supersunt.

- XX. Quo tempore erectum fuerit monasterium opulenti, frequentisque oppidi Matellicani, Camerincensis Diocesis in Piceno, sexaginta Clarissarum haud ignobile domicilium, comperire non potui. Sanctæ Claræ titulus primò institutus, muratus est in B. Matthiæ, propter corpus, & miracula, quæ ibi conspiciuntur sororis Matthiæ, illo oppido oriundæ, & in eo monasterio S. Claræ Vi-
* enutritæ & defunctæ, terbiensis, quod nunc à B. Rosa sanctimoniali celeberrimi nominis, illic sepul-
vitiæ, ta, nuncupatur, diximus * euenisse. Habuit hæc Matthia Gentilem Nazara-
in mona- genitorem, Sibyllam genitricem, locupletes Matellicanos, qui cum adolefc-
sterio tioris ætatis filiam cuidam ingenuo iuueni desponsare vellent, ad hoc monaste-
rium confugit; habitum religiosum acceptura. Abbatissam tunc agebat quæ-
dam eius cognata, noluitque ad hoc vitæ genus admittere; sed illa hac repul-
sa constantior effecta, proprijs manibus sibi crines abscidit, abiectisque precio-
sis vestibus viles cinereas obduxit. Patrem insuper præ dolore furem, tor-
menta, & cædes minitantem tanta prudentia, talibusque excepit verbis, vt in
suam traxerit sententiam. Ad reliquarum itaque monialium consortium ad-
missa post tyrocinij annum in manibus Episcopi Camertis professionem emisit,
eaque vixit virtute, & prudentia excelluit, vt decedente prædicta cognata, hæc
omnium sororum consensu, licet inuita, fuerit substituta. Iniunctum officium
ingenti sua gloria, quam contemnebat, & sororum solatio peregit, ijs enim
moribus, virtute, & pietate semper enituit, vt Deo, & hominibus fuerit gra-
tissima. Miraculis in vita, & post mortem prædicatur illustris: viuens Maschio-
nem Beneuenutum Matellicanum iuuenem semimortuum, genitrice deprecante,
sanitati restituit, & mortua claudos, cæcos, surdos, aliosque malè affectos
à varijs languoribus curauit.
- XXI. Monasterij S. Laurentij in Panisperna, de quo suo loco * actum est, regimen
hoc anno per speciale Pontificis diploma datum die 10. Maij, translatum est à
Patribus Conuentualibus ad Obseruantes domus Aræcoeli, iussuque, vt Mo-
niales illæ reformarentur, euocatis ex monasterio S. Cosmæ vulgo dicti, di-
sciplinæ regularis magistris.
- XXII. Sororum tertij Ordinis duo hoc anno constructa sunt domicilia; vnum sub
titulo S. Andree in Ciuitate Assisij à Ioanna Baptista Tudertina eiusdem insti-
tuti sorore; alterum sub inuocatione S. Hieronymi in vrbe Montis-Politiani in
Etruria; à Senatu ministratis ex communi ærario sumptibus erectum. Primum
sorores fermè viginti: secundum habet quadraginta.
- XXIII. Leo Pontifex hoc anno omnes fratrum exemptiones ab obedientia suorum
superiorum, & disciplina regulari reuocauit, nullumque priuilegium Aposto-
licum quoad huiusmodi exemptiones voluit cuiuspiam fratrum suffragari. Inter
cetera regularis obseruantia die 27. Octobr.

Mon. Ma-
tellica.
Idem in prou.
Marchiz mon.
10.

B. Matthia
Matellicana

u
An. 1552. n. 16.

Mon. S. Lau-
rentij in Pa-
nisperna.
x
An. 1518. n. 40.
& 1594.

Domus soror.
ord. Assisij
Idem in prou.
S. Fran. nou. 19
Domus Mo-
tis Politiani.
Idem in prou
Tulcia mon. 3.

ANNO CHRISTI 1514. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 21. & 22.
LEONIS X. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 307.

ARGVMENTVM.

*Multam nauant operam Franciscani Indorum Occidentali-
um conuersioni. Franciscus Ximenius cultum promo-
uet ecclesiasticum. Obseruantes Cismontani, & Ultra-
montani comitia celebrant generalia; illi Christophorum Fo-
roliuiensem, isti Martialem Boulier Vicarios creant gene-
rales. Decedunt pii viri, & religiosa famina. Construun-
tur coenobia.*

ERDINANDVS Rex Catholicus accepit per I.
nuncios à Blasco Nunio, egregio Indicarum regionum
exploratore, hostiumque deuictore, à se amandatos Hi-
spanos iam ad continentem Indiarum terram, & mare
Eoum, siue Erythræum (Hispanis *Mar del Zur*) per-
uenisse, ibique frequentes haberi optimi auri fodinas,
& in mari piscationem fieri vnionum, seu Margarita-
rum, candore, magnitudine, orbe, læuore, & ponde-
re, pretio inæstimabilem; decreuit illuc mittere Pe-
trum Arias de Auila, bello strenuum, hastiludio ce-

Franciscani
Indorum de
stuantur
conuersioni.

Idem cap. 13.

Idem cap. 11.

Idem cap. 17.

Idem cap. 14.

Gomez de reb.
Ximen. lib. 5.

Ximenius
duo absoluit
monasteria
virginum.

An. 1511. n. 21
1504. n. 57.

leberimum, Comitibus Pugni in facie (vulgo Hispanico *Puño en rostro*) germa-
num fratrem, eique supremum illius regionis imperium committere, adhibi-
tis tamen consiliarijs fr. Ioanne de Queuedo, Episcopo Darieni ex Minoritis
assumpto, & quatuor administris, quorum voto grauius quæque negotia pera-
gerentur. His datæ piæ, prudentesque regulæ, quibus barbari incolæ facilius
ad Christianam fidem allicerentur, in quod ministerium adiunctus est copiosus
numerus Franciscanorum; quod si tam vastæ regionis conuersioni non suffice-
ret, iussit Rex vt alij eiusdem instituti viri ex Hispaniolæ iasula subministra-
rentur. Episcopo autem Ioanni sacerdotes adhibuit sæculares, qui in Ecclesiæ
propriæ functionibus, aliarumque erectionibus adlaborarent, præscriptis om-
nibus æquis stipendijs, & Minoritis necessarijs alimonijs. Leo Pontifex Rege
deprecante amplissimam contulit Episcopo facultatem circa animarum cura-
tionem, & conuersionem, ac Ecclesiarum à se instituendarum gubernium, mul-
ta etiam priuilegia, & largissimas indulgentias, destinato Episcopatus titulo
sanctæ Mariæ Antiquæ Darieni. Hic itaque primus fuit continentis Indiarum,
seu Terræ firmæ, quam vocant, Antistes, primique harum conuersionem, fi-
deiue Christianæ disseminandæ in vastissimis illis regionibus ministri fuerunt
Franciscani. Soluit autem Petrus, classis præfectus, Hispali hoc anno duo-
decimo die Aprilis nauibus quindecim, delecto milite, nobilium comita-
tu, bellico apparatu, & pingui comœatu instructus, & sub finem Iulij Dari-
enium modò prospero, modò sinistro cursu applicuit. Quid verò euangelici
Ministri in multa hac messe fecerint, dabunt anni sequentes.

Franciscus Cardinalis Ximenius hoc anno Compluti opera sua promouere, II.
& perficere summo studet conatu, fallacem dicens senectam, quæ sublimium
cogitationum filum inexpectato abrumpit; & propterea dum ad interitum pro-
cliui ætatis cursu properatur, accelerandum esse, quod sibi quis statuerat per-
ficiendum. Curauit itaque duo illa sanctimonialium claustra Ioannis cogno-
mento poenitentis, Toleti vnum, Compluti alterum, quæ ante aliquot annos
(vti diximus) ædificari iusserat, tandem absolui; quanquam Complutense
ob assiduam Ximenij præsentiam à virginibus ante hoc tempus inhabitabatur:
Toleta-

ANNO CHRISTI 1514. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 21. & 22.
LEONIS X. ANNO 2. RELIGIONIS MINORUM ANN. 307.

Tolerantur certè hoc anno dedicatum fuit, et totius urbis applausu delectæ
foemine in Francisci normam iurarunt.

III. Cum verò resciret Leonem Pontificem duas graves curas Iulij sui decessoris
subijisse, fabricam videlicet augustissimi templi Vaticani, & prosecutionem Con-
cilij Lateranensis, summopere commendavit eius magnanimam virtutem, à cō-
suetis aliorum Principum pusillanimitate desciscientem, qui malè impendi pu-
tant, quidquid in alienorum operum complementum erogatur; nec sibi, qui
perficiunt, sed ijs, qui inchoarunt opus adscribendum. Vt erat tamen præcæ
religionis tenacissimus, laudare non potuit privilegia, siue magnos indulgentia-
rum thesauros, qui pecuniam in fabricæ subsidium conferentibus distrahebantur.
Commendabat quidem eos, qui in templi Apostolici constructionem suas
pecunias largiebantur, sed privilegia isthæc sacra ob id dari contra vetustos Ec-
clesiæ ritus, nunquam probare voluit, & quid de hac re sentiret, ad Leonem,
prudentissimè scripsit, Regique Ferdinando in privatis colloquijs sine ullo fu-
co declaravit.

*Curas præ-
bas Leonis
Pontificis.*

*Indulgentias
improbas pe-
cuniarum.*

IV. At permultum grata ei fuerunt, quæ de magistris scholarum, & adolescen-
tium institutoribus à Concilio Lateranensi præcipi audiuit. Nam cum eo tem-
pore suæ Academiæ infantiam generoso, & nulla prauitate infecto lacte imbue-
re, & alere curaret, dici non potest quanto applausu decretum illud complexus
sit, quo sancitur, ut non solum iuventus in liberalibus disciplinis erudiretur;
sed ijs etiam, quæ ad religionis Christianæ notitiam pertinent, qualia sunt præ-
ceptorum diuinorum, fidei articulorum, hymnorum, psalmodiarumque cogni-
tio, & quidquid de vitis Sanctorum per probatos authores scriptum habetur.
Hæc omnia festis potissimum diebus, nulla aliorum studiorum intermissa com-
mentatione, præterquam, quæ de moribus est in Gymnasijs tradi iuebantur.
Quò etiam tempore non solum Missarum sacrificijs, sed concionibus sacris, cete-
risque de rebus diuinis officijs, quantum fieri possit, ut interessent, admoneban-
tur. Illud in primis ab eo collaudatum est, quod sacrorum ordinum initiatis
seuerissimè demandabatur: ut postquam Grammaticæ, & Dialecticæ iustam
operam impendissent, rebus Philosophicis, & Poeticis, quinquennio dumtaxat
in publicis Gymnasijs incumbere liceret. Quòd si eorum studiorum amore
capti, longiorem moram in ipsis ponere concupiscerent, id nullo modo per A-
cademiarum præfectos permetteretur, nisi Iuri etiam Pontificio, aut sacra Theo-
logiæ aliquid quoque laboris, quasi in antidotum impartirentur.

*Laudat de
creta Conc.
Lateranensi
sic.*

V. Dicebatur etiam Leo Pontifex sedulò conniti, ut fasti sacri, & Kalendarij
dies ob Solis cursum à tempore Iulij Cæsaris non nihil variantem, in ordinem
redigerentur. Nam ut ex vetustis annalibus constat, ad Pont. Max. pertinebat
anni rationem exactè tenere, & fastorum dierum rationem ritè promulgare.
De hac igitur re cum apud Ximenium inter viros doctos sermo haberetur,
aliusque aliud pronunciaret, Antonius Nebriffensis dixisse fertur, id sibi omni-
no simile videri antiquæ fabulæ, qua narratur, quemadmodum dijs consilianti-
bus, de orbis tumultu ob mortalium bella sedando, Iupiter habere se dixerit
rem magni momenti, ad quam eorum consilio opus esset, cui si, ut sperabat,
subuenirent, statim de ceteris orbis incommodis agendum foret. Instare celi-
tes, ut tandem id proderet, se enim opera sua adiuturos. Succurrite (inquit)
miseris agricolis, quibus non sat est cum rastris, ligonibus, & aratris perpetuò
contendere, ad exercendam tellurem, sed novus etiam labor multò molestior
additur, in cucurbitis quotannis expurgandis ab interiore illa medulla, & fœ-
cundissimo semine: quod ni sedulò faciant, vasis vinariis sint carituri, in ma-
gnum agriculturæ detrimentum: res ergo digna est, in quam omnes incumba-
mus. Quare Diis visum superis, ut cucurbitæ vacuo ventre postea nascerentur.
Næ tu (inquit Ximenius) Antoni falsa similitudine es usus; sed hæc res est,
de qua præci, & sanctissimi Patres, summi quoque orbis Monarchæ studiosè, &
solicite, publicis consilijs, & privatis congressibus egerunt. Mittam ad te Pau-
l. Episcopi Forosempronienfis volumen, ad me nuper ex Italia allatum, ubi ex-

*Ant. Nebriff
sensu lepi-
dum com-
mentum.*

*Et Ximeni
reijcitur.*

ANNO CHRISTI 1514. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 21. & 22.
LEONIS X. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 307.

rores, qui ab huius rei ignoratione proueniunt, panduntur, et Iudæorum risus, et cachinni, escitantiam nostram cauillantium, quod Pascha Domini, et Dei nostri in secundo mense immundis (vt illi aiunt) deputato, sæpenumero celebremus. Hæc cum Ximenius dixisset, Aebrißensis gratius pro tam beneuola obiurgatione actis, vera ea omnia esse falsus est, seque magis ad eum oblectandum, fabellæ meminisse, quàm quod aliter sentiret.

Registr. ordi-
nis
Capit. gene-
rale 27. Obi-
seru. Cismon-
tanorum.
d
Gonzaga in
procm. prou.
Bosnæ Ar-
gent.
Christoph.
Forliuensis.
Vicarius ge-
neralis.

Prouincia
S. Nicolai.
Prou. Bosnæ
Argentina.

Capit. gene-
rale 26. Obi-
seru. Ultra-
montanorum.

Roll. l. 1. c. 10
Colonienfis.

Erardus G.
senbergne.

Prouincia
Burgensis.
e
An. 1505. n. 13
f
Gonzaga in
procm. prou.
Burgens.

g
An. 1517. n. 36

Marc. l. 8. c. 39
Ioan. Bapti-
sta Seueri-
nus mori-
tur.

Bernardinus Ptolemæus Lucensis, Commissarius generalis Obseruantum Cismontanæ familiæ, conuocauit ad Comititia generalia Vicarios, vt successorem eligerent Timothei Lucensis Vicarij generalis anno præcedenti defuncti. Die itaque 24. Iunij in Coenobio sanctæ Mariæ Angelorum Affiliate (non Aquilano ubi habet Gonzaga ^d) vnanimi omnium consensu electus est in Vicarium generalem Christophorus Forliuensis in Curia Romana Commissarius, qui fuit vltimus Vicarius huius familiæ, electus post triennium in primum Ministrum generalem totius Ordinis, ex Obseruantibus assumptum, & deinde creatus S. R. Eccl. Cardinalis. Adiuncti sunt ei definitores Ptolemæus Senensis, Franciscus Lycheus Brixienfis, & Iacobus de Porcheria. Institutus est Commissarius in Curia Romana Ioannes Franciscus de Potentia prouinciæ Basilicatæ; Guardianus sacri Montis Sion Ierosolymis Nicolaus de Thausignano prouinciæ S. Francisci; Vicarius Candia Marcus Cretenfis. Et hoc vltimum fuit Capitulum generale Obseruantum familiæ Cismontanæ sub Vicarijs generalibus. Ordinatum est in hoc Capitulo, vt prouincia Apuliæ deinceps appellaretur S. Nicolai. Prouinciæ Bosnæ Argentinæ erectionem in hoc Capitulo confirmatam fuisse scribit Gonzaga iam citatus.

Antuerpiæ sub festum Pentecostes celebratum est Capitulum generale familiæ Ultramontanæ, in quo successus est Gilberto Nicolai functo sui Vicariatus officio, Fr. Martialis Boulier tertio ad hoc munus assumptus. Numerati sunt defuncti, fratres post vltimum Capitulum septingenti septuaginta quinque; Clarissæ Obseruantibus subditæ centum sexaginta duæ; Tertiariæ centum, & novendecim. Inter fratres duo insignioris notæ decesserunt: in conuentu Colonie Rolandus Colonienfis, S. Theologiæ professor, qui antequam ad familiam transfiret Obseruantum, fuit Minister prouinciæ Colonienfis Patrum Conuentualium annis vno, & viginti: & in conuentu Aræcelitano in Vrbe Erardus Compenbergne, qui postquam annis nouem seruierat vtiliter, & fideliter vniuersæ familiæ Ultramontanæ in officio Commissariatus Curie cum magna ædificatione, & pietatis opinione cursum consummauit: statutum est enim in his Comitijs, quod vnus tantum esset in vrbe Commissarius generalis Curie pro tota illa familia, eique assignarentur duo socij viri graues ex alijs duabus nationibus, ex vnaquaque vnus, (erat enim subdiuisa illa familia in tres nationes, Gallicam, Hispanicam, & Germanicam) vt curarent diligentius negotia suarum partium. Erectio Custodiæ Burgensis in prouinciam facta in Capitulo Lauallensis, à nobis aliàs recensita, in isto confirmata est, quod & Leonis Pontificis diplomate hoc ipso anno probatum est. Vnde error irrepsit in numerorum notas apud Gonzagam, y dum hæc reiciuntur in annum sequentem. Ex præcepto Summi Pontificis suscepta est cura, & gubernatio sororum de Annunciatione, & de Conceptione Virginis, quas sub vna eademque regulæ viuere Pontifex decreuit; ipse verò postea propriam concessit regulam Annunciatis, vti suo & loco dicemus, & Conceptionistæ peculiarem iam receperant à Iulio II. Indulfit Capitulum fratribus prouinciæ Portugalliæ, vt possent recitare officium de septem Martyribus Septanis, quia Lusitani scilicet illas oras Africanas, in quibus hi passi sunt, sibi subdiderunt. Eandem potestatem fecit vniuersis fratribus totius familiæ Ultramontanæ, modo Sedis Apostolicæ præcederet licentia, quam paulo post fratribus deprecantibus Pontifex concessit.

Sub hoc tempus decessit Ioannes Baptista San-Seuerinus in coenobio S. Seueri prouinciæ sancti Angeli. Vocatus est ad ordinem à Sancto Ioanne Baptista sibi apparente, & hunc vitæ statum suggerente, cum esset Canonicus Eccle-

ANNO CHRISTI 1514. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 21. & 22.
LEONIS X. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 307.

Ecclesiæ cathedralis S. Seueri. Dum ad coenobium pergeret hoc institutum, sectaturus, obuios habuit duos fratres, qui viam docuerunt, & propositum talibus verbis commendarunt, vt se mirifice accendi senserit, & ex efficacissimo affatu, repentinaque disparitione ipsorum non inaniter iudicavit suos fuisse tutelares, & aduocatos, S. Ioannem Baptistam, & D. Franciscum. Vixit in ordine sanctissime annos quatuor, visionibus assuetus prædicti Christi præcursoris, & Virginis Dei genitricis.

I X. In eadem prouincia, & conuentu sancti Seuerini vita functus est Antonius à Ripa, quem Gonzaga^b laicum, Marcus^c Vlyssiponenfis sacerdotem efformat, omni virtutum genere ornatissimus, & miraculis illustris. Aetate iam decrepita, mirisque artibus macerato corpore, & extenuatis sensibus, frequentes patiebatur carnis tentationes, quibus superandis in gelidas aquas niuiumque foueas se proijciebat, multiplicatis etiam poenitentijs. Cumque hæc non sufficerent, exclamans dicebat: Cauete vobis, charissimi fratres, robustique iuuenes; si hæc enim valida me exercet pugna, si has mihi flammæ caro submittit, dum corpori etiam vitæ subtraho necessaria, neque aliud præter panem, aquam, & crudas herbas illi ministro; quomodo se erga illos habebit, qui ventri indulgent, nihilque negant appetitui? Aliàs callidus hostis suggestionibus internis videns se parum proficere, apparuit ei in forma speciosæ, sed lasciuæ adolescentulæ. Et quidem hic operam perdidit à viro Dei fugatus orationis, & ieiunij virtute. Ducissa Termolitanorum annis multis in viri consortio absque prole transactis ad coenobium Campibassi profecta dolorem suum Antonio commendauit, & in recessu manum osculata voluit ab illo benedici. Nocte sequenti filium concepit, qui postea fuit Dux Ferdinandus.

Antonius à Ripa.
b
G6x in prou. S. Angeli con. 9.
i
Marc. p. 3. lib. 8. cap. 39.

X. Obijt hoc anno die 27. Martij Brugis apud Minoritas fr. Aegidius Barbitonforius, quem diximus anno 1476. ad Episcopatum Sareptanum assumptum fuisse, suffraganeus erat Episcopi Tornacensis, sacræ Theologiæ professor Parisiensis. Sepultus est in choro ante Cantorum stationem.

Santer. de Clar. Vir Bru- gen.
Moritur Aegid. Barbitonforius.

XI. Decessit hoc anno Paula de Montaldis illustri familia, siue de Montaldo, viro Mantuano, siue à Monte alto, vt alias^d ex Gonzaga rescripsimus. Diem obitus assignat Gonzaga quartum Augusti, Hippolytus Donesmundi in sua historia Mantuana decimum octauum. Habitum S. Claræ assumpsit Mantuæ in monasterio S. Lucie anno 1458. fuitque valde familiaris, & intima amicitia, coniuncta cum B. Osanna Andreasia Mantuana tertij instituti S. Dominici virginis clarissima. In oratione, & contemplatione assidua, corpus vigilijs, ieiunio, flagellis affigebat, in reliquis virtutibus facta sororibus perfectum disciplinæ regularis exemplar. Ea præbat religionis excellentia, vt ter assumpta sit ad regimen monasterij: Prodeunte ad externos fama sanctitatis, plerique accedebant auxilium in tribulationibus, & remedium in malis assecuturi. Postquam annos quinquaginta sex in perfecta sui status obseruantia transiegit, multosque ab hoste sibi importunè infenso triumphos reportauit, feliciter in Domino obdormiuit. Crebrescentibus ad eius tumulum miraculis pulchro loculo condita est in Odeo, cui multæ appenduntur votiux tabellæ, & offeruntur donaria. Eius gesta scripsit Gratia à Trino, & recentia narrat miracula. Die sui transitus corpus quot annis concurrenti frequenti populo demonstratur.

Donesm. hist. Mant. lib. 7.
An. 1380. n. 31
Et B. Paula de Montaldis.

XII. Alia insuper celeberrima virgo hoc anno Venetijs ad superos euolauit, Clara Bugnia, cuius vitam admirabilem diffuse scripsit Franciscus Georgius Venetus author libri notissimi, cui titulus, *Harmonia mundi*, testis oculatus multarum rerum ab ea gestarum, & secretorum conscius, quippe arcanorum scrutator, vitæ director, & per multos annos confessarius. Patre Antonio nata anno 1471. ipso S. Francisci die natali, genitricem in ipso perdidit ortu, & in baptismo Blanca, siue Candida nomen accepit. Ab infantia exordijs coepit Deum timere, illique modis omnibus placere. Per totum Aduentum, diebus quatuor singulis hebdomadibus Quadragesimæ, in vigilijs omnibus ieiunabat, vna refectio, contenta, nihil sub vesperam admittens. Grandiuscula effecta, aliarum exem-

Et B. Clara Bugnia.

Eius infantia.

plo

ANNO CHRISTI 1514. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 21. & 22.
LEONIS X. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 307.

plo puellarum coepit capi nobilium vestium concupiscentia: sed tum ex piorum librorum lectione, et religiosi cuiusdam viri concione intellexisset, vestimentorum pompam, et ornatum non tam virtutis, quam vanitatis esse fomentum, obducta humili veste soli Deo statuit placere. Vultu modesto, dimissis oculis, Ecclesias frequens adibat, sacris aderat, salutaria concionatum consilia libenter excipiebat, et sedulo sequebatur; orabat, ieiunabat, vigiliis exercebat. In hebdomada sancta valde diluculo surgebat, ante auroram suas preces, piasque exercitationes absoluebat, deinde ancillis suam operam impendebat; ut breui absolutis domesticis ministerijs, celerius possent ad Ecclesiam coire, diuina illius temporis mysteria commodius veneraturæ.

Adolescentia.

In adolescentia crescente ad mensuram ætatis spiritus feruore, innoxiam carnem multis affligebat modis, flagris, ieiunijs, vigilijs: utque his exercitijs liberius posset insistere à cubiculo, in quo dormiebat, clam recedebat ad aliud ab arbitris remotum, vbi semicincta, & nudipes usque ad auroram in oratione, & rerum cælestium contemplatione perseuerabat, & mox ad templum ibat Missam auditura. Sacra illa mysteria Diuini sacrificii tanto venerabatur affectu, ut sæpe extra se facta in altum toto corpore eleuaretur à terra, uti testata est Dom. Clara Vendramina de Tisana, nobilis Veneta, se illam aliquando vidisse in Ecclesia S. Mariæ, ab Horto nuncupata. Domum regressa lanam, & linum operata consilio manuum suarum, omnes in admirationem rapiebat, quam nitide, quam eleganter operas quasque etiam minutissimas absoluebat.

Ei demon infestus.

Tantam autem virgunculæ gratiam ferre non valens humani generis hostis, varias ei tendere insidias non desisteat; atque ut ab oratione assidua deterreret, mures, aliaque animalcula, à quibus illa vehementer abhorrebat, in conspectum adducebat; utque circuirent, & aliquando in eam irruerent, faciebat. Illa primum conturbata, ex frequenti huiusmodi spectrorum obiectu audacior effecta, tandem omnino neglexit, coniiciens verè inania fuisse hostis terrore. Vbi ille se contemptum vidit, & malas artes neglectas, in vindictam exarsit. Plurimò verberare per vniuersum corpus inflicto, totam liuidam reddidit, quod & parentibus innotuit, qui protinus ad sancti Christophori de Pace, nunc sanctæ Mariæ ad Hortum nuncupatam Ecclesiam deduxerunt, consilium & opem imploraturi venerandi, doctique viri Francisci Mocenigi, in ea Vrbe tunc clarissimi. Ille salutaribus præceptis instructam, ad patientiam exhortatus, animosè cum hoste dimicandum dixit, ut copiosum præmium reportaret.

Consortium inire cupit sororum 3. Ordinis.

Perspiciens adolescentulæ genitor filiæ genium, vitam austeram, solitudoinis desiderium, construxit in domus angulo locum à turbis semotum, vbi liberè pijs exercitationibus possit intendere. Hic per aliquotum temporis magnos fecit in virtute progressus, non tamen animo quiescebat, donec omnino recederet à domo paterna, & sacrarum virginum iniret societatem. Placuit parentibus hoc etiam ei concedere: vnde perlustratis præcipuis monasterijs, delegit ex consilio prædicti Patris Mocenigi cohabitare sororibus Xenodochij sancti Sepulchri tertij Ordinis sancti Francisci, quæ hospitio recipiebant pias feminas, peregrinationem obeuntes Ierosolymitanam. Annum illa tunc agebat decimum octauum, vultu speciosa, valetudine infirma, & proinde restiterunt prædictæ sorores eius votis; minus idoneam reputantes illarum ministerio. Viæ tamen assiduis virginis, & parentum precibus in suum admiserunt consortium. Per menses tres in habitu sæculari probata, & à Præfecta, quod nimis sibi sapere videretur, fermè reiecta, religiosa tandem veste donatur in æde sancti Francisci à Vinea, vbi etiam Clare nomen assumpsit, accepta prius cælesti visione, qua ad virtutes fidei, spei, charitatis, & obedientiæ prosequendas efficaciter excitata est.

Admittitur.

Vbi illa ad istas, aliasque comparandas se feruenter accingit, inuisibilis hostis suas exercit vires ut impediatur. Primum vehementer verberat, variisque modis affligit: deinde ad fraudes se conuertit, multoties in Angelum lucis se conuertens, multaque sub specie boni proponens, quæ ducebant ad interitum. illa

ANNO CHRISTI 1514. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 21. & 22.
LEONIS X. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 307

Illa verò superno illustrata lumine dolos omnes aduertit, stœccique pependit, quidquid hostis ex aduerso moliebatur. Ad eam peruenit vitę excellentiam, vt nulla quantumuis graui sentiret corporis incommoda, neque internę potentię circa sacras operationes vllam paterentur difficultatem. A Francisco Georgio Veneto supradicto, qui illius confessiones excipiebat, obedientię præcepto constricta, facta est anno 1501. Christum Dominum singulari amoris prærogatiua eam sibi desponsasse, suoque annulo subarrasse, & ab illa hora nullam sensisse repugnantiam in obseruandis diuinis mandatis, sed ita Dominum illius animum in bono confirmasse, & cor dilatasse, vt viam mandatorum cœlestium, cucurrerit alacriter, per omnia ad sui sponsi votum composita.

*Christo de.
sponsatur.*

XVII. Paulo postquam sororibus nomen dedit, ingenti poplitis tumore vehementer doluit, donec Franciscus Mocenigo ei compassus, eiusque obedientię periculum facturus, iussit vt coronam B. Virginis genuflexa recitaret, Illa promptissimè, quod prius omnino non poterat, vtroque poplite flexo orauit, solutoque præscripto penso surrexit incolumis. Tribus aliis grauibz laborabat morbis, febris, intimi apostematis, & brachii arefacti, contractisque neruis manum habebat clausam, nigram, & deformem; sed medicorum iudicio nulla videbatur superesse spes salutis. Accedens Confessarius, vir pius, in spem meliorem erexit, dicens: Clara soror, vbi est fides tua? vbi spes tua? quare ad illum non recurris medicum, à quo toties malorum reportasti remedium? Illum roga, & absque dubio statim exaudieris. Nihil respondens vsque ad quartam noctis horam orauit; paulumque requiescens perfectè sanata est, obstupentibus sororibus, quę breui morituram suspicabantur. Aliàs in sacrario casu illapso magno candelabro cuspide grauius sauciata est, eoque cruciata est dolore, qui noctu somnum dieque requiem negabat. Monita vt Deum in cunctis tribulationibus adiutorem precaretur, orauit, & dolor omnis abscessit, vulneris extincto vestigio.

*Liberatur à
poplitis do-
lore.*

*Ab alijs mor-
bis.*

A vulnere.

XVIII. Noctes ducebat insomnes, leui trium vel quatuor horarum sopore contenta, super nudam decumbens tabulam, & ligneum cervical, reliquam noctis partem inter diuinas laudes, & sacrarum rerum meditationem distribuens. Iussa molliori propter capitis languorem vt puluinari, obediit, non tamen absque dolore remissę poenitentię, & scrupulo aliqualis mollitiei. Aspero cilicio, eo-que perpetuo, crebrisque flagellis tenellum affligebat corpusculum, alijs itidem macerationibus vehementer extenuatum. Cibus erat panis, & aqua exiguę mensurę, condimentum fructus, vel herbę, Si quid amplius, vel obedientię præcepto, vel aliorum persuasione manducabat, statim euomebat. Diebus Veneris nihil prorsus manducabat, summo etenim mane sacrosancto refecta Eucharistię Sacramento vsque ad diem Sabbathi immobilis absque vlllo prorsus sensu permanebat.

Eius lectus.

*Corporis af-
fectio.*

Abstinẽtia.

XIX. Venerat eam visurus vir clarissimus Iustinianus Iustiniani, propter notissimam virginis pietatem illi addictissimus, absolutoque pio colloquio dum recederet, rogauit, vt si quid appeteret, significaret. Bis aut ter causata nihil sibi deesse, amplius vrgenti, vt peteret, dixit, vt pira mitteret, parua seu hordearia, omnium ocysima. Hyems erat, & mensis Ianuarius, quo hæc fructuum genera reperiri nobilissimus heros iudicabat impossibile. Attamen dum ad forum sancti Marci per pontem Palearum trãsiret, occurrit ei iuuenulus cistellam ostentans fructus vtriusque. Pacto inito de pretio, dum accepti fructus pecuniam rependere vult Iustinianus, adolescentulus ex oculis eius euauit. Dei nutu hoc factum non temerè suspicatus, ad monasterium regressus, quid acciderit, enarrauit, & cum reuerentia cistellam exhibuit, Dei bonitatem considerans, qui voluntatem timentium se facit, & deprecationem eorum exaudit.

*Tempore
non suo fru-
ctus accepit
concupiscit.*

XX. In oratione, & contemplatione rerum cœlestium, dum extra se raperetur, confodales cordis deliquium putantes varijs modis affligebant, & torquebant, vt poenas grauissimas in se reuerla sentiret ex inflictis tormentis. Antonius Cretensis pius Minorita, confessionibus excipiendis monasterio præpositus, il-
lius

*In oratione
insensibilis.*

ANNO CHRISTI 1514. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 21. & 22.
LEONIS X. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 307.

lius explorata virtute, id fieri prohibuit: Observabat tamen ipse illius motus, tacita colloquia, cordis affectiones, quæ dum extases durabant, apparebant prorsus mirabiles. In cunctis vigilijs festiuitatum Domini, Beatissimæ Virginis, & Sanctorum Apostolorum ad cælestes eleuata contemplationes immobilis hærebat per integrum diem vsque ad auroram sequentem.

*Sororibus
præfatur.*

*Deus auxi-
liatur.*

*Exaudita
orationis
miraculum.*

*Prophetat,
reuelat oc-
cultum.*

*Quæto fruc-
tum sorori-
bus præerat.*

In oratione tantæ erat virtutis, & efficaciz apud Deum, vt nihil non impe- XXI.
traret. Anno 1504. in Matrem, seu Sororum Præfectam inopinatò electa, & pu-
blicata per Franciscum Georgium, quem supra diximus Præsidem, vnanimi om-
nium suffragiorum concordia, exanimis fermè cadens in terram, per horam,
substitit, Deum orans vt ab huiusmodi onere liberaret, vel tanto pondere onu-
stam suis auxilijs adiuuaret. Statim responsum accepit, diuinum non defutu-
rum auxilium, adeoque comprimendas hostis insidias, vt neque illi, neque fi-
liabus posset offendiculum inferre; quod quidem illa, sociæque aliquoties pro-
bauerunt, videntes dæmonem, & satellites irruere volentes, sed carenis vinctos
accedere non potuisse. Rogans aliquando signo sibi demonstrari, si quod tunc
vehementer cupiebat, Deo placeret, malum aureum in abaco custoditum sta-
tim germinauit in virgultum, quod in terram submissum amplius excreuit, ad-
mirantibus, qui viderant, clarissimis viris Haymone Iustiniano, Hieronymo Ga-
brielis sancti Marci Procuratoribus, ac Francisco Georgio prænominato. Leo-
nardus Loredanus Venetorum Princeps sæpe suas, & Reipub. causas Claræ præ-
cibus commendauit, quarum semper fuit exitus propitius.

Spiritu prophetiz illustris multa prædixit futura, & reuelauit occulta. Fran- XXII.
cisco Georgio antequam interrogaretur, dixit, quod summopere ille scire cu-
piebat: imaginem scilicet S. Saluatoris, quam habebat, veram esse effigiem, seu
exemplar prototypi, quæ Romæ ad Sancta Sanctorum asseruabatur. Mirabili
sex horarum visione, multa percepit Diuina mylteria, quæ licet sæpe interro-
gata, propalare noluerat: sed cum vehementer vrgeret, prædictus Franciscus,
vt diceret: Quid quæso (inquit illa) tibi Romæ redeuntj respondit Urbini insi-
gni pietate vir fr. Antonius à Monte Milonis, quando eum interrogasti, cur ho-
mines Deo chari tantopere celant arcana, quæ percipiunt, cælestia? An non
dixit: Bonum esse thesaurum Regis cælestis abscondere, & non adeò facile
hominibus esse prodendum? Hominem, ait, ex vultu cognosco, sæpius cum eo
in spiritu locuta sum, noui eum me suarum orationum quotidie facere partici-
pem, easque pro me multiplicasse, postquam tibi placuit me illi commendare.
Eidem Francisco palam retexit, quæ ille secreto dixerat sanctimoniali alterius
monasterij, quam neque ex vultu, neque ex nomine quidem prius cognouerat.
Sorori Constantiæ sibi subditæ prædixit tribulationes multas, frequentesque
dæmonis artes, per quas eam impetere statuerat; quibus illa fortiter restiterat,
à Magistra hac præmonita, & qualiter superandæ erant, prudenter instructa.

Annis septem reliquis præesse oportuit, eo quidem omnium fructu, vt nul- XXIII.
lam sui tæderet instituti, nulli displiceret tantæ matri subesse. Si quam vide-
bat afflictam, suauissimis verbis solabatur; si mærentem, aut pauitantem, ab ea
non recedebat; si rei cuiuspiam indigam, statim administrabat; si laborantem,
alacriter iuuabat; si in bono pigritantem, dulciter excitabat. Toto illo Præfe-
cturæ spatio reliquis præibat exemplo, nullum etsi humile aspernata officium,
sæpè in culina, sæpè in triclinio, alijsque officinis inseruiens. Subditarum in-
timis satisfaciebat desiderijs, modò hos, modò illos cibos apponens secundum
vniuscuiusque indigentiam, etsi nullatenus patefactam. Parabat vniuerso so-
rorum Collegio placentiam; sed deerat vltra dimidiam partem earum rerum,
ex quibus confici debebat. Hærenti, & quid ageret meditati apparuit S. Fran-
ciscus; & benedicens ad necessariam multiplicauit mensuram, eoque conduiit
sapore, vt verè quidquam inesse cæleste omnes faterentur.

Ceciliæ Venetæ in extremo laboranti maternè compassa, cuncta præstitit cha- XXIV.
riritatis obsequia, sed illud maximum, vt pro illa decedenti multis lachrymis, &
suspirijs orauerit, donec ei reuelatum fuerit ad locum transisse salutis. Raphae-
lam

ANNO CHRISTI 1514. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 21. & 22.
LEONIS X. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 307.

Iam etiam Venetam, eiusdem monasterij alumnam, viginti duorum annorum puellam, desperata iam salute consolabatur ad mortem: at illa ægerrimè ferens sibi in iuventutis flore vitam præscindi, nullum admittebat solamen. Secessit in angulum Abbatissæ, & orauit pro filia, ne ita impatienter moreretur. Statim exaudita rediit ad languentem, quæ in alteram penitus mutata dixit, se iam libentissimè mori, neque si optio daretur, velle amplius superesse. Paucis superuixit diebus, quibus totis Clara rogauit, vt dimissis reatibus, Angelorum iungeretur consortio. Nono post decessum die apparuit defuncta in modum splendidissimæ stellæ, in cœlos ascensura, gratiasque habuit maximas suæ liberatrici. Soror altera nomine Concordia valdè ægrotans, rogauit amicas, vt præ foribus cubiculi Abbatissæ seipsam ponerent silenter. Per rimulas aspiciens vidit inter duos speciosos Angelos orantem, à qua dum postea benedictionem, & sub vesperam pomum accipit, paulò post perfectè sanatur. Rogata, vt pro Marini Georgij, supradicti Francisci germani fratris, ægrotæ cognatæ vita protrahenda precaretur, respondit humiliter, iam supernè decretum esse, vt ab hac vita recederet, neque quidquam amplius superesse remedij; quod mors breui subsecuta, verum esse probauit.

XXV. Multas habuit visiones cælestes, modò Christi, modò Genitricis ex sacratissimis vberibus lac porrigentis, modò Diuorum, & Angelorum, modo pulcherrimi infantuli intra species Eucharistiæ. Huic cælesti cibo sumendo diligentissimè se præparabat, & post sumptionem miras patiebatur corporis, & cordis affectiones; ita vt tota liquefieri intima dulcedine videretur. Odor, & halitus dum species permanebant sacramentales, erant suauissimi, adeò vt qui prope erant mirificè recrearentur. Passionem Christi tenero ruminabat affectu, considerans excellentissimam Christi charitatem erga genus humanum, qua lauacro sui sanguinis mundi maculas voluit abstergere; seque vehementer incusans, quòd in tantam pietatem non semel peccauerit, illatæque Christo mortis particeps fuerit, incessanter orabat, vt noxam dimitteret, & dimissæ signum aliquod adijceret. His supplicationibus intenta, & guttula sanguinis mundari desiderans, sæpe exclamabat: Sanguis, sanguis Christi: tandemque in extasim raptæ, ostensa, & porrecta fuit crux christallina altitudinis, & latitudinis vnus palmi sanguine repleta, & qui tradidit vir venerandus: Ecce habes, inquit, quem tantopere cupiebas, Christi sanguinem in peccatorum tuorum remissionem, & potentissimam contra hostes tutelam. Tanti beneficii gratias reddidit, eiusque participem fieri consodalem Beatricem, sibi summè dilectam, humiliter rogauit. In hoc etiam exaudita est, ostensa Beatrici cruce, quæ illius virtute deperditam recuperauit salutem.

Frequenter habet visiones cælestes. Eucharistia perquam deuota.

Remittitur ei peccata

Sanguinem accipit Christi.

XXVI. Amplius adhuc immersa Christi meditandæ passioni meruit sibi vulnus infligi laterale, per quod sæpe & abundè sanguis emanabat, mirabilem spirans odorem, quem adhuc conseruant lintamina isto sanguine intincta. Illud bis se vidisse testificati sunt Antonius Corandinus Confessarius, & Franciscus Georgius supradictus Theologus, ita imperante superiore, vt per tunicæ scissuram sacramentum hoc singulare duobus his viris manifestaret. Accepto hoc vulnere decumbebat Clara, & ardenti languebat febre: sed apparens B. Virgo Maria morbum pepulit, tactaque lateris cicatrice, vt continuo, qui iam cessauerat, scaturiret sanguis, effecit. Huius sanguinis, & stigmatis, mirandi narrantur effectus, quos alij diffusius exscripserunt.

Infligitur ei vulnus laterale.

XXVII. Iterum vehementi ardore orans pro peccatoribus, vidit in ampulla vitrea, guttas tres sanguinis in sui cubiculi altariolo: de cuius virtute, & origine dubitans, reuelationem accepit illius esse, qui pretioso cruore mundum redemit; quod & multis constitit argumentis, ac mirabiles probarunt effectus. Virtute etenim, & tactu illius sanguinis, qui etiam mirabiliter excreuit, multi depulsi sunt morbi tum intra, tum extra monasterium; reconciliati dissidentium animi, ad nihilum redactæ fraudes, insidiæque inimici, sanata non semel ipsa Clara, & protecta à dæmonis iniurijs. Christum aliquando in Cruce positum diu, & ad denter contemplata, miro attractu ad crucem in alto positam eleuata Chri-

Christo esse crucifigitur.

ANNO CHRISTI 1514. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 21. & 22.
LEONIS X. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 307.

sto cōfixa in eadem Cruce pendit, deinde in locum suum reuerſa acerbiffimos ſenſit dolores in manibus, plantis, & latere. Similes aliàs ſenſit ex viſo, & contacto Chriſti clariffimè apparentis vulnere laterali. Ab eo tempore, quo B. Virginis Mariæ lacte refocillata eſt, rarum, & exiguum ſumebat cibum, ſpiritu-ali aliunde ſaginata alimento, & miro ſanguinis ſupradicti odore recreata.

*Sanguinis
virtus ex
veritate ex-
pectatur.*

Admirabilis huius virgunculæ, & pretioſi apud eam repositi theſauri Do- XXVIII.
minicus Cardinalis Grimanus, Ordinis Proteſtor, admonitus Bononiæ, vbi cum Iulio II. ſummo Pontifice hærebat, & à fr. Nicolao Malipiero ad hoc ipſum Venetijs miſſus, de totius Claræ vitæ rurfu plenè inſtructus, Venetias poſtea profeſtus, eam comitantibus Epifcopo Feltrienſi, alijsque clariffimis viris, inuiſit, ſanguinem præ manibus habuit, totius rei ſeriem audiuit, examinauit, & ampullas Claræ reuerenter reſtituit. Deſiderauit, vt diligentius, ma-
turiſque in huius rei examine ageretur: quod & factum eſt in grauiffimo cæ-
tu coram Veneto Patriarcha. Is erat Antonius Surianus, & qui conuenerunt, hi
numerantur, Bernardus Zanius Archiepiſcopus Spalatrenſis; Hieronymus Tri-
uiſanus electus Cremonenſis, Dominicus Epifcopus Cluſinus, Ludouicus Con-
tarenus Prior Carthuſianorum, clariffimi viri, Antonius Iuſtinianus vtriuſque
Iuris, & Ioannes Cornelius S. Theologiæ Doctores, fr. Antonius Conradinus,
qui virginis excipiebat confeſſiones, et fr. Franciſcus Georgius inſignis Theo-
logus, de quo non ſemel ſumus locuti; omneſque iudicarunt rem fuiſſe verè
cæleſtem, & veneratione digniſſimam.

*Trialbatio-
nes patitur
humanae.*

Inter tot tamen cæleſtes fauores, non deſuerunt tribulationes humanæ; etc. XXIX.
nim ſeptimo Praefecturæ anno, cum in plures annos eam confirmari cuperent
ſorores, Miniſter Prouinciæ S. Antonij, qui electioni præſuerat, præcepit vt
alteram ſuis ſuffragijs in Superiorem cooptarent, itumque eſt in Vrſulam Auf-
nagam, Claræ amicam, olimque inſtitutricem. Paulo poſt acceſſit Commiſ-
ſarius Viſitator, qui virtutem, & patientiam Claræ probaturus, vel verè agen-
di modum ſibi diſplicetem increpaturus, eam aſperis verbis excepit, ſingulare,
& peregrinum vitæ genus obiecit, aduentantium externorum frequentiam;
exinde turbationem quietis monaſticæ, inſolens populi murmur, vanum, in-
certumque hominum iudicium. Eligeret proinde, vel in abdito domus recel-
ſu ab hominum, ſororumque conſpectu ſemotam, vitam illam ſuam agere ſin-
gularem, vel tota domo excederet in aliam transferenda. Seuerò hoc inopi-
nato percuſſa iudicio toto contremiſcens corpore, humiliter rogauit, & impe-
trauit conſulendi tempus concedi. In longum protracta oratione, ſæpiusque
repetito illo verſiculo. *Tu es refugium meum à tribulatione, qua circumdedit me,*
erue me à circumdantibus me; Chriſtum aſpexit conſolatore, qui dulciſſimis
verbis hortatus eſt, vt patienter ferret domi in quocunque angulo recludi.
Die ſequenti expoſito quod optauit, iuſſit Commiſſarius locum ab omnium
conſortio ſemotum præparari; datumque eſt cubiculum valdè anguſtum, lectu-
li dumtaxat capax, in quo ſuper nudas tabulas, rudi ligno ad caput ſuppoſito,
per biennium ſanctiſſimè vixit, nullius admiſſo conſortio, diuinis tamen affue-
ta reuelationibus.

*Chriſtum ha-
bet conſola-
torem.*

*Ad mortem
ægrota.*

*Somni in-
ſtituit ex
ſolatur.*

Tandem ad vitæ ſanctiſſimè tranſactæ præmium euocanda coepit ægrotare, XXX.
capite vehementer dolere, cibum omnem ſatidire. Conuocatis itaque ſoro-
ribus potiſſimas propoſuit virtutes, charitatem, patientiam, humilitatem,
orationem, conſtantem in Domino fiduciam, obedientiam, mundi contem-
ptum, aliaque huiusmodi, de quarum ſingulis plures habuit in pleno ſororum
conſeſſu pias, doctasque exhortationes. Præmiſſis deinde multis ſoliloquijs,
pulchriſque orationibus per dies multos, appropinquantem mortem intrepidè
excepit. Sacro demum extra lectum reſecta viatico in extaſim facta eſt, paulo-
que poſt rogauit ſibi ignoſci ſi ſororum aliquam offenderit, & ſanctum oleum
concedi. Tribus in agonia perſiſtens diebus, Chriſtum Dominum, B. Mariam
Virginem, & Angelorum multitudinem meruit conſpicere. A Chriſto Domi-
no ad Agni nuptias inuitata, humiliter gratias egit pro tot receptis beneficijs,
indignam ſe aſſerens quæ ad eius vocaretur conſortium. Deinde eundem de-
precata

ANNO CHRISTI 1514. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 21. & 22.
LEONIS X. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 307.

precata vt sacratissimum liquorem sibi adscifere dignaretur, & vulnera, quæ communicauerat, è corpore delere; clementer exaudita est. Mox Virgines adstantes secundò rogans, vt ignoscerent, dixit se fratrem Franciscum Georgium ad illam vsque horam expectasse, sed à potentiori Magistro vocatam obedire oportuisse; valedicensque adstantibus, & petens, vt suam Abbatissa impertiret benedictionem, die 17. Septembris in festo Stigmatum S. Francisci sanctissimam efflauit animam, sparso per cubiculum suauissimo odore. Visa sunt in latere, manibus, & pedibus vulnecum vestigia, & genibus camelorum instar obductum callum durissimum. Sepulta est in communi sororum cœmiterio, vti ipsa rogauit, vnde post aliquot annos indicio miri splendoris agnita eius ossa ad nobiliorem locum translata sunt. Habentur in magna veneratione simul cum alijs eiusdem Virginis exuijs, asperisque macerandi corporis instrumētis.

*Mortuus an
dissimulatus.*

*Transfertur
eius corpus.*

*Anton. de
Garay cedit
episcopatu.*

*Herod. in Eu-
terpe.*

*Tham. lib. 6.
cap. 27.
Visitauit in-
sulas Fortu-
natas.*

*g
An. 1491. n. 73.*

XXXI.

Hoc anno Fr. Antonius de Garay Hispanus Burgenfis, postquam annis viginti Antyllæ, quæ in Aegypto vrbs est prope Alexandriam (cuius vestigal, vti refert Herodotus, Reges Persarum suis vxoribus in cinctuum impensas donabant) Episcopum egisset Tamacensem (Tamas autem oppidum est insigne in Aegypto ad Nilum prope Hierosycaminum) & in Hispaniam reuersus à Ferdinando Rege missus, Fortunatas insulas episcopali more visitasset, Romam veniens à Leone Pontifice impetrauit facultatem Episcopatus, & beneficijs, alijsque redditibus, quibus potiebatur, cedendi, atque ad religionem regrediendi. Ab ipso Leone coram Laurentio de Puccis Card. tit. SS. Quatuor Coronatorum, religioso indutus habitu, in manibus Christophori Foroliuiensis, Vicarij generalis Cismontani, professionem reiterauit, & deinceps in ordine religiosissimè conuersatus vitam pio fine terminauit. Hoc itaque anno ad sodalitiū reuersus, non potuit, quod ex Gonzaga alijs exscripsimus anno 1520. Ecclesiam cœnobij de Riua Sicco in Hispania consecrare. Error fortassis irrepsit in notas arithmeticas, & pro illo anno, computandus erat 1510. quod passim in numerorum notulis solet accidere: vel quidem post regressum ad ordinem retinuit vsum Pontificalia exercendi. In illa nauigatione ad Fortunatas, siue Canarienses insulas, refertur eum strata super mare veste, seu habitu Franciscano, quem præter Episcopalem semper secum ferebat, fluctus feri maris, naufragium minitantis compescuisse.

XXXII.

Retulit ille (quod reticendum non putau) huius narrationis authori, se patrum habuisse Fr. Ioannem de Garay, qui mira pietate, & carnis maceratione vitam annos circiter triginta in ordine transegit, & postea impetrata suorum prælatorum facultate, in asperrima montana conscendit, ibique ultra annos quinquaginta adscito in socium quodam adolescente Tertiario, in angusto eremitorio pauperrima, obsoletaque veste, nudis prorsus pedibus, duro pane, furfuraceo, sæpe mucido, aqua, crudis herbis, & radicibus vitam agebat admirandam. Lectus erant palmites, seu arida sarmenta; lignum cervical. Diffusa per oppida vicina austeri eremicolæ fama, vndique concurrebant, qui venerarentur, qui se suaque illius precibus commendarent, qui etiam ferrent munuscula. Paulatim his allectus, etsi vitæ rigorem non remisit, coepit tamen de cumulanda cogitare pecunia. Socio itaque commissa cura quæ offerrebantur, vendendi, nummulos in olla sub sarmentis abscondebat. Tandem centenarius, solis ossibus, & denigrata constans cute, inuentus est exanimis, obstructis faucibus suffocatus, ore retorto, horrendus aspectu. Admirari qui sparso rumore conuenerant, dum de sepultura ageretur, & sarmenta remouerentur, conspecta olla gementes dixerunt: occulto Dei iudicio miserabilem, hanc mortem inflictam fuisse in pœnam sordidæ auaritiæ, & detestabilis in paupere monacho proprietatis.

*Fr. Ioan. de
Garay vir
valde pœni-
tens.*

Male perit.

XXXIII.

Sed ecce tibi humanarum rerum inconstantiam, finis mortalium incertitudinem, & Dei nostri, terribilis in consilijs super filios hominum, incomprehensibile iudicium. Erat huic misero seniculo nepos Didacus de Garay, vir obscenus, lubricus, multisque vitijs adeò sordescens, vt nec poenitere, nec reatus confiteri per annos voluerit triginta. Hic vbi percepit iuueniculum suum con-

*Didacus de
Garay vir
perditæ vi-
tæ bene mor-
ritur.*

Annal. Minor. Tom. VIII.

Ec 2

sobri-

ANNO CHRISTI 1514. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 21. & 22.
LEONIS X. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 307.

sobrinum, annorum sexdecim, rigidum Minorum subiisse institutum, compungi cepit, & exclamare. Quid hic innocens puer in sæculo tanta pœnitentia dignum commisit? quid in domo paterna in nostrum omnium conspectu; & sub oculis piorum parentum facere potuerat, de quo tanta corporis maceratione, adeo seuerum sit sumendum supplicium? Ego ille, qui hæc merear, qui longa annorum serie toties Dei irritaui patientiam, & iram prouocaui, qui vitiorum illuie taliter obsordui, vt nulla mihi sufficiat pœna, nullæ lachrymæ, per quas tot sordes abstergam. Tempus est, vt resipiscam, & vel ab adolescentulo docear Deum timere, ne post tantam sufferentiam, & misericordiæ longanimitatem exardescat furor eius, & me conterat, pœnisque luam æternis, quæ perpetua obstinatione commisi. His passim palamque repetitis cepit penitere, & à viis suis malis recedere, tantamque à Domino gratiam recepit, vt rigorosa de se sumpta pœna, graui percussus vlcere, diebus multis patienter dolores vehementes sustinuerit, multisque ad pœnitentiam suo excitatis sermone, & exemplo, deuotè ecclesiasticis procuratus Sacramentis, in Domino obdormierit.

Omnes, qui aderant, admiratione repleuit, & stupore mors fortunatissima viri, perditam eatenus vitam ducentis, & miserabilis patru exitus, qui longum pœnitentis vitæ cursum fine terminauit infælici. Quis hæc poterit comprehendere? quis occulta Dei iudicia ausit inuestigare, multo minus condemnare? *Ipso concedente pacem, quis est qui condemnet? & ex quo absconderit vultum suum, quis est qui contempletur eum?* Quis est, qui temere discutiatur cur alius trahatur ex dono, alius repellatur ex merito? Abscondit Pater hæc à sapientibus, & reuelauit ea paruulis: neque aliam protulit Filius rationem huiusmodi abscon-
sionis ac reuelationis, quàm illam: *Ita Pater, quoniam sic placitum fuit antea.* Quibus nimirum verbis exempla humilitatis accipimus, ne temere discutere
superna consilia de aliorum vocatione, aliorum verò repulsione præsumentes. Id nobis scire sufficiat, quod iniustum esse non potest quod placuit iusto, iudicia Dei
vera iustificata in semetipso.

Extra oppidum Ficarræ in Sicilia, initium dædere hoc anno Obseruantes cœnobio ædificando sub titulo S. Mariæ de Iesu, in loco, quo præcesserat Abbatia sanctæ Dominicæ de Monte Dei, Ordinis Cisterciensium, à Leone Pontifice illis in hunc finem concessa. Ad oppidum Titi in regione Basilicatæ, populi Vniuersitas hoc anno conuentum extruxit sub titulo S. Antonij de Padua, fratrique Ioanni Francisco Potentino Commissario, vt diximus, in Curia Romana, magnæ apud eos authoritatis, postea contulerunt. Plurima hic patrat sanctus Antonius miracula. Sub eodem titulo sancti Antonij in oppido Sicli diocesis in eadem Siciliæ insula construxit Patribus conuentualibus habitaculum. Magister Petrus Ructus Ragusinus.

Apud Muratam, Aquitanix oppidum, vetustum erat cœnobium Patrum conuentualium à Muratensium, & Carlatensium Vicecomitibus constructum, bis tamen exustum, primò quidem fortuito, secundo Muratensium opera, ne ab hostibus hæreticis occupatum, oppido capiendo deseruiret. Antequam secundum hoc infortunium pateretur, hoc anno conuentuales incolæ sponte proprioque motu, in Regularẽ Obseruantiam verba facientes, semetipsos, & locum huius prouinciæ Vicario commiserunt.

Inter Nestaris, & Reynosæ oppida in Cantabria, constructum est ab utroque populo cœnobium Obseruantum sub appellatione Conceptionis B. Virginis Mariæ, conferente etiam ad structuram; pinguißimam elemosynam Ioanne à Rebolledo; qua de causa eius ex filio neposius patronatus à Pio IV. impetrauit, sed re ad examen deducta iudicatum est iniuste hoc sibi vendicasse. Locus est amœnus adlabente riuuulo, qui ex alueo celeberrimi Iberi fluminis emanat. Commodum est habitaculum adolescentum Grammaticæ studioforum.

Sub eodem titulo Conceptionis in Vrbe Abdaræ (vulgo Hispanico Almeria) Gutierrez à Cardenis, militiæ S. Iacobi Eques, & Legionensis maior Commendatarius, eiusque coniux Tiresia Enriquez monasterium construxerunt Virginum sub regula, & ritibus religionis Conceptionis, & honestis instruxerunt redditibus,

b
Iob. 34. v. 29.

March. 11. v. 26
Greg. lib. 25. Mor. 1. 13
m
Psal. 18. v. 10.

Con. Ficarræ.
Conzaga in prou. Sicil. con. 37.
Con. Titi.
Idem in prou. Sicil. con. 13.

Con. Sicli.
Rott. 1. 31. 283.

Con. Muratensium.
Gonz. in prou. Aquitan. liq. con. 30.

Con. Reynosæ.
Idem in prou. Cantab. con. 12.

Moh. Abdaræ.
Idem in prou. Granat. mon. 30.

ANNO CHRISTI 1514. MAXIMILIANE IMPER. OCCID. AN. 21. & 22.
LEONIS X. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 307.

ditibus, commisso illius regimine Ministro, & Patribus Obseruantie prouinciæ Granatensis. In Ecclesia requiescit soror Maria Gusmania, licet nobili orta progenie, profunda tamen prædita humilitate, alijsque virtutibus illustris.

Maria Gusmania.

XL. Domus sororum Tertij Ordinis à S. Antonio Patauino nuncupata, intra muros Toletanos loco per quàm opportuno, & commodo sita, istud habuit initium. Maria González à Fontes mundi illecebris, & vanitati valedictura, quibusdam amicis mulieribus idipsum, vtque honesto habitu, frugalique secum mensa contentæ essent, persuasit. Pulla itaque veste assumpta, in honestam domum se omnes receperunt, vbi aliquandiu sunt commotæ. Ad perfectiorem verò vitæ statum anhelantes, tertiam S. Francisci Regulam sibi proposuerunt sectandâ, pios conatus dirigente Francisco ab Angelis tunc Vicario prouinciæ Castellæ, postea totius Ordinis Ministro generali, & S.R.E. Cardinale. Elapso post assumptum institutum decennio, prædicta Maria domum emit Ferdinandi ab Aualos, parochiæ S. Thomæ vicinam, ad quam hoc anno, obtenta Cardinalis Ximenij facultate, sibi ad hæc ab Alexandro VI. olim commissâ, transiit. Salazarius emptam ait domum ab Imperatore Carolo V. sed cum adhuc iuuenis hæret in Belgio, regnarentque hoc anno in Hispania Ferdinandus Aragonius, & Ioanna filia, Caroli mater, atque hunc transitus annum emptio, & religiosam formam ædium reductio præcesserit, nō potuit cum Carolo hæc fieri transactio. Ait insuper non nisi anno 1526. ad domum istam sorores transiisse, cum hoc ipso translationem factam asserat Gonzaga. Catharina de Fonte, Mariæ supradictæ matertera, facultate locuples, multa in structuram, & subdium sororum elargita est. Maria fundatrix tanta vixit pietate, vt etiam miracula patrasse referatur. Eius corpus secundò, & tertio translatus semper apparuit incorruptum. Sub finem postremi sæculi Ecclesia cum sacello maiori ædificata sunt magnificè. Domus capax est sororum octoginta.

Dom. soror Antonij Toleti.
Idē in pron, Castell. mon.
20 Salaz. l. 7. c. 19

Maria Gb. alex. à Fb. 10.

XLI. In Ecclesia monasterij S. Francisci à Cruce nuncupati, Ordinis S. Claræ, in Vrbe Venetiarum; de quo suo loco in sermonem instituius, erant quædam beneficia, quæ hoc anno in fauorem monasterij sunt à possessoribus resignata: Beneficium simplex nuncupatum titulum presbyteralem resignauit Ioannes Franciscus Puteolanus, Canonicus Clodienfis, & Vicariatum perpetuum cum cura animarum in eadem Ecclesia Balthazar de Saccis, constitutis suis procuratoribus ad effectum resignationis, & beneficiorum adnectendorum ipsi monasterio, Francisco Georgio, de quo paulo antea diximus, Vicario prouinciæ S. Antonij, Christophoro Forliuensi Commissario Cismontano, & Alphonso Hispano Guardiano Cœnobij Aracœlitani. Erat tunc monasterij Abbatissa soror Gratia Superantij, & procurationis instrumento assensum præbuerunt quinquaginta sex sorores professæ.

m
An. 1481. n. 12.
Domus Venetae soror S. Crucis reditus auct. Instrum. orig.

XLII. Multa hoc anno Pontifex contulit fratribus priuilegia. Omnia aliorum ordinum Mendicantium priuilegia eis communicauit, eaque de nouo concessit, atque eis firmandis peculiare deputauit Conseruatores. *Affectu beneuolentia*. 16. Februarij. Declarauit fratres Obseruantes non teneri ad onera missarum, aliasque obligationes, quæ præextiterant in domibus Conuentualium, quas acceperant reformandas, adhibitis quibusdam cautelis. *Iustum, & rationabile*, die 17. Martij. Concessit eisdem facultatē viuendi in domibus amplis, & magnificis, & vti paramentis pretiosis, quæ vel pietas fidelium largitur, vel à Patribus Conuentualibus relicta possidere contigerit. *Merentur vestra deuotionis*, die 3. Ianuarij. Nec non potestatem ecclesias, oratoria, capitula, cœmiteria, paramenta, ornamenta, corporalia benedicendi. *Religionis suadet honestas*, die 3. Februarij. Prohibuit ne fratres, aut sorores Tertij Ordinis molestarentur circa exemptiones fori, aut personæ, sed liberè potirentur priuilegijs, & gratijs sibi à Gregorio IX. Sixto IV. alijsque Summis Pontificibus concessis. *Exponi nobis nuper*, die 6. Ianuarij. Rigorose statuit ne ad interiora domorum Clarissarum, aut sororum Tertij Ordinis, fratres, aut alij quipiam accederent, nisi in casibus ab earum regulis præscriptis. *Accepimus siquidem*, die 13. Februarij.

Maria priu.

ARGV.

ANNO CHRISTI 1515. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 22. & 23.
LEONIS X. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 308.

ARGVMENTVM.

Indorum conuersioni, & dura seruituti modum praescribit Ferdinandus Rex Catholicus. Ximenius rebus sua dioecesis, & Regis infirmi prospicit salutem. Iacobi Piceni cultus indicitur. Approbantur in Concilio Lateranensi Montes Pietatis. Candidus Ranzæus, p̄i aliquot Poloni, & Theodoricus Monasteriensis moriuntur. Creantur Episcopi. Construuntur coenobia.

Hier. dec. 2. l. 1
c. 2 & seqq.
Mon. mss. ind.
Occid.
Io. de Que-
uedo ep. Da-
rieni egre-
giè laborat
in Indijs.

REQVENS occurrit hoc anno memoria fr. Ioannis I. de Queuedo, Episcopi Darieni, ad continentem Indiæ Occidentalis anno præterito, vti diximus, amandati. In conuersione Indorum procuranda nullum refugiebat laborem; in Regijs Ministris ab auaritia, tyrannide, libidine cohibendis, omnem impendebat operam; in componendis discordijs Petri Arias Regij Præfati, & Blasii Nunij, solertissimi Ducis, sequester pacis erat assiduus; in promouendo Regis imperio, & multiplicanda Hispanorum colonia opportuna quæque suggerbat consilia, vtque Christianè regerentur Indici, & humaniter tractarentur rogare, monere, & pro sua autoritate imperare non cessabat. Nihil alicuius momenti absque illius consilio, & assensu fieri poterat, vti erat à Rege imperatum; neque ille quidem suam permisit desiderari fidem, solertiam, iustitiam, animi integritatem. Inde illi circa animarum procurationem magnus labor, & dolor obortus, quòd improbo labore, sed exiguo fructu, Euangelici ministri inter barbaras gentes versabantur; vitiorum enim inueterata consuetudo, supini otij innatus amor, hebesque ad disciplinas ingenium, cassam, sterilemque reddebant vniuersam prædicatorum industriam. Quibus medendis malis illud excogitatum est consilium, vt Indi inter Hispanos distribuerentur titulo quodam Commendationis (quæ postea in seruitutem degenerauit) atque ita inter Christianos viuentes, Christianos mores, sermonesque apprehenderent, veterique vitæ, atque otij corruptelæ paulatim desuescerent.

Rex Cath.
Indorū pro-
spicit mise-
rijs.

Rex autem Ferdinandus scire volens qualiter cum miseris illis nationibus II. ageretur, non nisi proborum virorum ex Minoribus præsertim, & Prædicatoribus Hispaniolæ, atque insularum adiacentium explorabat iudicium; à quibus cum perciperet inhumaniter agi cum omnibus Indicis, tam vi subiectis, quam sponte se Regiæ fidei committentibus, seriò de remedio cogitabat. Id verò maiori conatu applicare constituit, postquam sub huius anni finem Bartholomæus delas Casas tunc presbyter secularis, Indorum perpetuus fautor, strenuus, que contra Hispanorum iniurias defensor, multas ad eum de militum, & ministrorum auaritia, sæuaque tyrannide dedit querelas, quæ per Curiam negligenter sparsæ ad illorum manus peruenerunt, qui in odium, & æmulationem Hispanicæ gentis eas curauerunt vbique, varijsque linguis excudi. Et quidem, multa ab eo inconsideratè dicta indiscreto zelo alleuiandæ seruitutis Indorum, & reprimendæ licentiæ Hispanorum, etiam illius temporis scriptores contendunt. Atqui eadem Regi præsens inculcare non destitit anno sequenti in Hispaniam profectus, obtinuitque vt grauissimorum virorum sacræ Theologiæ Doctorum, & V.I. peritorum coetus cogeretur rei consultius decernendæ. Quid tandem in hac re factum sit, dicetur anno sequenti.

Gomez de
reb. Ximen. l. 5

Ferdinandus Rex Catholicus molesto, tenacique pressus malo, ex potione, III.
contra-

ANNO CHRISTI 1515. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 22. & 23.
LEONIS X. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 308.

contracto, frequentes ineunte hoc anno dabat litteras ad Ximenium Cardinalem Compluti agentem. Dabant etiam qui Regi erant à consilijs, vt ad publica negotia curanda Regi velit assistere, & grauius ægrotanti curarum partem subtrahere. At ille, qua erat prudentia, facile animaduertit laboriosum admodum sibi futurum, si Regem nusquam quiescentem, per saltuosa loca affectaretur, tam imbecillo corpore, & valetudine parum firma. Videbat etiam Regem permolestè ferre, si quis de rebus serijs ad rempub. pertinentibus secum ageret, qui tantum erat in morbo depellendo attentus. Quare consultius se facturum reputabat si valetudinem suam curaret, & vires seruaret in tempus opportunius, & reipub. per quam necessarium, quod per Ferdinandi mortem propediem futurum coniectabat. Decreuit itaque Compluti commorari, & res propositas de villis in vsum Academiae construendis, ad coronidem perducere.

*Ximenius a
Rege voca-
tus moras
nectit.*

IV. In Butragiorum montibus, qui in confinio Vaceorum sunt, ædes erat sacra in remoto secessu, vndique nemoribus, & montibus cincta, prorsus musarum studiis, & diuinarum rerum contemplationi aptissima, sancto Andito consecrata. Cœnobium fuit olim canonicorum sacerdotum, atque adhuc supererant odei sedilia, psalmodijs opportuna, triclinium peramplum, ceteraque ad vitam promiscuè agendam necessaria. Hanc porro ædem Theologis doctoribus qui scholasticam palæstram absoluisent, secessum esse voluit, vbi curis omnibus vacui sacros autores per otium euoluerent. Alias duas villas amœnitate, & salubritate notabiles addere statuit, ad quas æstiuo, aut pestilenti, aut turbulento tempore, ob populares motus, S. Ildefonsi collegæ Complutenses possent emigrare. Itaque diui Anditi ædem multis in locis sumptuosè construxit, additis molis frumentarijs, quæ à proximo riuo versarentur non sine magna vtilitate tum villæ, tum finitimorum agricolarum. Alteram non longe ab agro Turrilacunitano, quam *Aldehuelam* (quasi viculum dixeris) appellant, vbi ædem diui Ildefonsi, quæ Complutensis æmula videri poterat, eisdem prope partibus, & membris distinctam, à primis fundamentis ædificauit, aptiorem tamen hyemali tempori, quam æstiuo, sed prædio vini optimi, & frumenti feracissimo ornatam, vnde maximum emolumentum collegæ capiunt. Tertiam verò Archuelli in agro Complutensi erigere cœpit. Sed cum parum ex animi sententia surgentem cerneret, destrui protinus iussit, neque amplius de reficienda cogitauit. Verum duæ, quas diximus, villæ, satis sunt ad prædicta incommoda euitanda. Tædium certè assiduitatis, & diuturnæ in Compluti ædibus habitationis, villarum præsidio abunde discutitur.

*Parat Aca-
demici lo-
ca amœna
& solitaria.*

V. Postquam autem Archuelli villam demolitus est, sanctum Torquatium Compluto proximum, & suæ ditionis oppidum venit, vbi arcem, quæ vetustate collabebatur, tam firma structura, & decora reparauit, vt Pontificibus Toletanis haud aspernanda habitatio habeatur. Hoc igitur proposito, & incredibili animi præstantia, & celeritate, tot præclara opera construxit, quæ non solum urbem aliquam, sed totam Carpetaniam, imo verò totam Hispaniam illustrent. Auget hanc magnificentiam tenuitas prouentuum, & vectigalium Archiepiscopatus Toletani, si cum opulentijs, & summa fructuum copia nostri temporis conferantur. Multis morbo ædificandi laborare, alijs rerum bellicarum studiosior, quàm Antistiti conueniret, visus est. Nonnulli literarum, & doctorum hominum fautorem mirum in modum fuisse, cetera verò non natura, sed consilio procurasse. Hæc tam varia de illo iudicia, non aliunde nata esse, constat, quàm quòd in rem semel susceptam adeò grauius incumbibat, vt illi solum natus, in eamque tantum ingenio ferri videretur.

VI. Sub mensem demum Iulium rursus litteris Regis Ximenius Arandam, quæ ad flumen Duero sita est, euocatur, qui Augusto mense, qua potuit festinatione contendit. Rex cum Burgis ageret, à cubiculi custodibus animo defectus, & toto corpore tremebundo repertus est, qui eius gemitu, & roribus excitati adcurrerunt, & vix frigida aspersa, membrorumque confricatione in se se vt rediret, effecerunt. Creditum est id Regi accidisse, quòd per æstiuos

ca-

ANNO CHRISTI 1515. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 22. & 23.
LEONIS X. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 308.

calores, fenestris cubiculi apertis, & leuibus stragulis tectus, noctu dormiens aura frigidior, & tenui, qualis Burgenſis eſt, afflatus fuerit; vnde illæ corporis motiones, & torſiones oculorum prouenerunt. Hoc caſu Rex perterrefactus, Burgis relictis Arandam profectus eſt; Ximenium ad ſe ſtatim venire iubet, de reipub. ſtatu cum eo acturus. Nam cum ineunte anno, Germanam Reginam in Aragoniam ad conuentus faciendos miſiſſet, quoniam ipſe ad alteros Burgis celebrandos procuratores Caſtellanos conuocauerat; Regina rurfus in Caſtellam reuocata, ad Aragonios abſoluendos proficiſci meditabatur. Acciderunt autem nonnullæ res, quæ Regiam maiestatem offenderant, & magis arcano beneuolentium hominum conſilio, quàm publica ſeueritate animaduertenda erant. Vt ergo Ximenium venire nouit, ad pontem eius oppidi, obuiam illi lætica proceſſit, magna omnium admiratione, qui Regem ſe quoquam ob ægritudinem difficulter mouere nouerant. Id enim Rex perpetua quadam religione obſeruauit, vt Ximenium ad regium comitatum venientem, honoris gratia extra oppidi mœnia ſalutaturus progrediretur. Vt Rex ad pontem peruenit, lætica deſcendit: qui dum fluuium magni in Hiſpania nominis, rapido alueo fluentem ſpectat, Ximenius adfuit, & poſt mutuas ſalutationes in oppidum colloquentes proceſſerunt.

Obuiam Rex
proficiſcitur

Rex nullo
loco conſiſtit

Aranda ſub finem Auguſti Rex Segobiam conceſſit; nam partim ob temporis calorem, partim ob ægritudinem in dies ingraueſcentem, in Aragoniam iturus non credebatur. Sed extemplo, quæ eſt animi ægrotantis inconstantia, quamuis cunctis proceribus diuerſum ſuadentibus, Aragoniam proficiſci ſtatuit, reipub. cura Ximenio demandata. Vt Rex Bilbilim peruenit, ibi proceres Aragonios allocutus de rebus, quæ urgere videbantur, ſtatim Madritum rediit. Sed cum nullibi ſatis commodè conſiſteret, Placentiam in antiqua Luſitania urbem ex medicorum ſententia, quod mitius cœlum ad hyiemem tranſigendam habere credatur, ſub Nouembrem menſem contendit. Haud diù ibi commoratus, in Albam reguli amœniſſimum prædium, quod *Abbatiam* vocant, ad ceruorum venationem diſceſſit. Sed neque hoc illi ex animi ſententia fuit; adeò cuncta, quæ quondam placuerant, ſaſtidio erant. Omnia ſibi anguſta, & arcta in urbibus eſſe clamitabat, & ſub dio velle vitam agere, ubi latè paterent campi optabat; tanta erat mentis anxietas, & præcordiorum æſtuatio.

Ximenius
Complutum
regreſſus re-
uocatur;

Dum hic per menſem Decembrem Rex immoratur, Adrianum Traiectenſe Louanij Decanum, qui à Carolo nepote legatus venerat, honorificè recepit. Sed Rege negotia vniuerſa ſaſtidiente, Placentiæ, ubi regius comitatus degabat, aut in Guadalupi cœnobio, donec vocaretur, expeſtare iuſſus eſt. Hic rurfus Ximenij præſentia deſideratur: Nam Segobia Complutum migrauerat, de ſuis ædificijs ſollicitus, quæ quo magis ad coronidem perducta videbantur, tanto plus manum extremam illis imponere, quod et fecit, cupiebat. Igitur rerum ſubinde pullulantium molem ad illum reiicere Ferdinandus deſiderans, crebris litteris ad ſe vocauerat.

Ximenius verò, quamuis nihil magis per id tempus concupiſceret, quàm Regi laboranti, & fermè extremum halitum ducenti adeſſe, recuſabat tamen eò venire, ne ſi ſe præſente, quod poſtea euenit, Regnorum moderationi præſiceretur, non tam Regis de ſe iudicio, quam ambitione ſua factum eſſe videretur. Tum etiam verebatur, ne ſi cum Rege in Bæticam ſecederet, vt vulgo iactabatur, reguli interea, qui toties in Ferdinandum conſpirauerant, & quibus eius dominatus grauis erat, aliquid noui molirentur: præſertim cum Belgæ, in quorum poteſtate Carolus puer erat, nihil magis quam imperium optarent. Itaque Regi ad hunc modum reſpondit; Se quidem omni cura, & diligentia ad iter paſſe, ſed imbrium immodicè ſuperuenientium tempeſtate retardatum fuiſſe; nam ea rapidorum torrentium inundatio nunciabatur, vt omnis tranſitus eſſet interceptus: poſt ſerenitatem verò redditam nihil certi habuiſſe de Regis manſione, quam ſubinde mutare intellexerat: quamobrem decreuiſſe tantisper immorari, donec certior de ea re fieret. Quòd ſi in eo Luſitaniæ

ANNO CHRISTI 1515. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 22. & 23.
LEONIS X. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 308.

fitania tractu, qui propinquior Tarraconensi est, eam hiemem transigere statueret, se quam primum ad ipsum venturum, atque ea de causa simulatque Epiphaniae festum celebrasset, ad Talabricenses venturum, ut in extremo ad Occidentem dioecesis suae limite, Regis mandatum opperiretur. Quod si in Beticam ire animus esset, & Granatam, Malacam, cæterasque eius oræ vrbes peragrarè, sciret multas ob causas, de quibus latius alias scripserat, Ximenij præsentiam in Tarraconensi tractu necessariam esse.

- X. Quod verò comiter, & amicè Adrianum Nepotis Legatum suscepisset, id ex regia dignitate factum esse: custodes tamen (quod ex aliorum literis cognouerant) illi palam appositos, ut nemo eum adiret, qui Regi ingratus, aut suspectus haberetur, sibi non probari. Neque enim cum viro probitate, aut doctrina singulari, & qui pacis in rempub. inducendæ causa venerat, ut cum seditiosis, & prauis ingenijs agendum esse. Postquam hæc ad Regem scripsit, quod de Bætica non adeunda significauerat, adeò firmiter seruandum proposuerat, ut Alarconio, quem hospitij parandi causa ad comitatum regium præmiserat, per Didaci litteras iusserit, ut si Hispalim Rex proficisci tandem decernat, ipse exemplo Complutum redeat. Ad Adrianum verò litteras humanitatis plenas dedit, quibus de eius in Hispaniam aduentu gratulatur, & permolestie tulisse ait, quod eo tempore à comitatu regio abesset, in quo Adriani conspectu, & consuetudine, tanta cum animi voluptate frui potuisset, quem cuncti in omni virtutum, & doctrinarum genere, virum summum prædicarent. Cæterum simulatque de regis in loco certo mansiones cognouisset, illuc festinaturum. Nam dum per incertas sedes Rex vagaretur, ætati suæ, aut valetudini tutum non esse Regem affectari. Qualiter autem Ferdinandus ineunte anno sequenti fatis concefferit, tunc dicemus.

Ad Adrianum
Caroli Regis
Legatum
scribit.

- XI. Multa magnaque miracula, quæ sub hoc tempus B. Iacobus Picenus patrabat, Leonem Pontificem induxerunt, ut Indulgentijs commendaret fieri quotidie, fratrum supplicationem, seu processionem ad eius sepulchrum, & decantari Antiphonam, qua illius laudes recensebantur. Pontificium diploma, & Sancti Viri elogium, nos aliàs dedimus opportunè.

Colitur publica auctoritate S. Iacob Picenus

Huius Iacobi discipuli consodales, alijque viri doctrina & pietate conspicui, ad subueniendum pauperum inopiæ, ne vsurarum voragine, tenues illorum facultates deglutirentur, excogitauerunt, uti sæpè per multos annos diximus, in præcipuis Italix Ciuitatibus, in quibus insatiabiles fœneratores Iudæi misellorum substantiam deuorabant, Montes erigere Pietatis, sed non sine aliorum contradictione, qui institutionis, siue erectionis modum, tanquam illicitum condemnabant. Sopita verò aliquantulum hac controuersia, dum hoc tempore coepit reuiuiscere, Pontifex in concilio Lateranensi, eam definitam voluit grauissimo diplomate, cui omnes Patres Concilij, vno adempto Hieremia Archiepiscopo Tranensi, adhæserunt.

An. 1476 n. 2. & seqq.

Concil. Later. Sess. 10.

Leo Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam, sacro approbante Concilio.

- XII. Inter multiplices nostræ sollicitudinis curas, illā in primis suscipere pro nostro pastoralis officio debemus, ut quæ salubria & laudabilia, ac catholicæ fidei consona, & bonis moribus conformia, nostro tempore non solum enucleentur, verum etiam ad posteros propagentur, & quæ materiam scandali præbere possent, penitus succidantur, & radicitus extirpentur, nec pullulare vsquam sinantur, ea in agro Dominico & vinea Domini Sabaoth duntaxat conferi permittendo, quibus fidelium mentes pasci spiritualiter possint, eradicatis zizanijs, & oleastri sterilitate succisa. Sane cum olim inter nonnullos dilectos filios sacre Theologiæ Magistros, ac Iuris vtriusque Doctores, controuersiam quandam non sine populorū scandalo & murmuratione exortam, & nuper his diebus innouatā esse

Approbatum institutione Montium Pietatis.

Annal. Minor. Tom. VIII.

Ff

com-

ANNO CHRISTI 1515. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 22. & 23.
LEONIS X. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 308

*A multis Vi-
ris laudata
& persuasa.*

Lucæ 6. v. 35.

Reg. 55. in 6.

*A multis Pō-
tificib. pro-
bata.*

compererimus circa pauperum releuationem, in mutuis eis publica auctoritate faciendis, qui *Montes Pietatis* vulgò appellantur, quique in multis Italiae ciuitatibus, ad subueniendum per huiusmodi mutuum pauperum inopie, ne vsurarium voragine deglutiantur, à ciuitatum magistratibus, & alijs Christi fidelibus, sunt instituti, atque à sanctis Viris, diuini Verbi præconibus, & laudati, & persuasi, ac à nonnullis etiam Summis Pontificibus prædecessoribus nostris probati & confirmati; ne præfati montes à Christiano dogmate dissonantes, vel non vtraque parte diuersimode sentiente atque prædicante; nonnullis enim magistris & doctoribus dicentibus eos montes non esse licitos, in quibus aliquid ultra sortem pro libra decurso certo tempore, per ministros huius montis ab ipsis pauperibus, quibus mutuum datur, exigitur, & propterea ab vsurarum crimine, iniustitiæ, seu ab aliqua certi specie mali, mundos non euadere, cum Dominus noster, per Luca Euangelistam attestante, aperto nos præcepto obstrinxerit, ne ex dato mutuo, quidquam ultra sortem sperare debeamus: Ea enim propria est vsurarum interpretatio, quando videlicet ex vsu rei, quæ non germinat, nullo labore, nullo sumptu, nullo periculo, lucrum foetusque conquiri studetur. Addebant etiam iidem magistri & doctores, in his montibus, neque commutariæ, neque distributiæ iustitiæ fieri satis, cum tamen iustitiæ terminos contractus huiusmodi excedere non debeant, si debeant approbari: idque præterea probare nitentur, quia impensæ pro huiusmodi montium conseruatione, à pluribus, ut aiunt, debita, à solis pauperibus, quibus mutuum datur, extorqueantur: pluraque interdum ultra necessarias & moderatas impensas, non absque specie mali, ac incentiuo delinquendi, quibusdam alijs personis, ut inferre videntur exhibeantur. Alijs verò pluribus magistris & doctoribus contra asserentibus, & in multis Italiae Gymnasijs verbo & scripto conclamantibus pro tanto bono, tamque reipublicæ pernecessario, modò ratione mutui nihil petatur, neque speretur: pro indemnitate tamen eorundem montium, impensarum videlicet ministrorum eorundem, ac rerum omnium ad illorum necessariam conseruationem pertinentium, absque montium huiusmodi lucro, idque moderatum & necessarium ab his, qui ex huiusmodi mutuo commodum suscipiunt, licite ultra sortem exigi & capi posse non nihil licere, cum regula Iuris habeat, quod *qui commodum sentit, onus quoque sentire debeat*, præsertim si Apostolica accedat auctoritas. Quam quidem sententiam à foel. record. Paulo II. Sixto IV. Innocentio VIII. Alexandro VI. & Iulio II. Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris probatam, à sanctis quoque ac Deo deuotis, & in magna, ob sanctitatis existimationem, opinione habitis, Euangelicæ veritatis prædicatoribus, prædicatam esse ostendunt. Nos super hoc, prout nobis est ex alto concessum, opportune providere volentes, alterius quidem partis, iustitiæ zelum, nè vorago aperiretur vsurarum, alterius pietatis amorem, ut pauperibus subueniretur; vtriusque verò partis studium commendantes, cum hæc ad pacem, & tranquillitatem totius reipublicæ Christianæ spectare videantur, sacro approbante Concilio, declaramus & definimus, *Montes pietatis* antedictos, per respublicas institutos, & auctoritate Sedis Apostolicæ hætenus probatos, & confirmatos, in quibus pro eorum impensis, & indemnitate aliquid moderatum ad solas ministrorum impensas, & aliarum rerum, ad illarum conseruationem, ut præfertur; pertinentium, pro eorum indemnitate duntaxat, ultra sortem absque lucro eorundem montium recipitur, neque speciem mali præferre, nec peccandi incentiuum præstare, neque vllò pacto improbari: quinimo meritum esse, ac laudari & probari debere tale mutuum, & minimè vsurarium putari, licereque illorum pietatem & misericordiam populis prædicare, etiam cum indulgentijs, à sancta Sede Apostolica, eam ob causam concessis; ac deinceps alios & similes montes, cum Apostolicæ Sedis approbatione erigi posse; multò tamen perfectius, multòque sanctius fore, si omnino tales montes gratuiti constituerentur, hoc est, si illos erigentes, aliquos census assignarent, quibus si non omni, saltem vel ex media parte huiusmodi montium ministrorum soluantur impensæ, vel ad leniorem aris

ANNO CHRISTI 1515. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 22. & 23.
LEONIS X. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 308.

æris soluendi portionem, medio hoc pauperes grauari contingat, ad quos cum huiusmodi census assignatione, pro impensarum supportatione erigendos, Christi fideles, maioribus indulgentijs inuitandos esse decernimus. Omnes autem religiosos, & ecclesiasticas ac sæculares personas, qui contra præsentis declarationis, & sanctionis formam de cætero prædicare, seu disputare verbo vel scriptis ausi fuerint, excommunicationis latæ sententiæ poenam, priuilegio quocunque non obstante, incurrere volumus, non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, decreti, & excommunicationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursum. Dat. Romæ in publica Sessione in Lateranensi Sacrosancta Basilica, solemniter celebrata, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quintodecimo, 4. Nonas Maij, Pontificatus nostri anno tertio.

- XIV. Hoc Concilij decreto, manifestisque quæ probabat pauperum commodis per-
motus S. Carolus Boromæus Legatus ad vniuersam Italiam, in Concilio Mediolanensi primo à se celebrato sub Pio IV. anno 1565. statuit sequentia. [Episcopi omnem curam, & operam suam conferant ad erigenda, & instituenda, ex auctoritate. Sûmi Pontificis, loca pia, quæ *Montes Pietatis* appellantur, in singulis ciuitatibus, & insignioribus oppidis, vnde mutuas pecunias pauperes possint accipere, eaque, & quæ iam constituta sunt, studiose, & fideliter administranda curent; Principes autem, & magistratus obsecramus, vt ea in re Episcoporum studium, & diligentiam omni ope adiuuent. Nec in eis quidquam præter sortem, nisi pro ministris, & alijs necessarijs sumptibus, idque ex summi Pontificis auctoritate, accipiatur.

S. Carolus
iubet hos
Montes, ubi
quæ instituit
Con. Mediol.

- XV. Fatis hoc anno concessit Candidus Ranzeus Vercellensis nobili, piaque satur progenie, & consanguineis sanctimonia claris illustris. Matrem habuit Dorotheam, quæ centesimo ætatis anno, prænunciato mortis die; sorores Elisabetham, & Angelam, quæ in Vercellensi monasterio Clarissarum, gratiarum portetis mirabiles; & Ioannem Demosthenem Ranzeum patrualem Minoritam signis, & virtutibus, necnon conuersione Vvaldensium Vallis Lucernæ præclarum, qui in conuentu Angelorum Taurini, decessere. Candidus autem, relicta præcipua dignitate Ecclesiastica templi Cathedralis, postquam vtrique Iuri in vrbe Taurinensi operam dederat, habitum suscepit Minorum, quibus infra paucos annos omni virtutum genere, humilitate præsertim, abstinentia, obseruantia regulari, & proximorum dilectione mirificè præluxit. In Corsicâ missus gentem illam verbo, & exemplo ad viam veritatis reduxit; deinde ad Insubres reuocatus cumulatissimo apud eos fructu prædicauit. Vt verò sibi etiam mederetur, recessit ad solitudinem Nontis Varalli, cuius sacris adibus primo construendis Bernardino Caymo pij operis auctori, solerter adlaborauit.

Legen. ms.
Cimarel 4 p.
19. cap. 62.
Cand. Ran-
zeus vniuers.
illustris.

Minoribus
adscriptus
magna vir-
tute prælu-
xit.

- XVI. Mercurino Gattinaræ Cardinali, suo patrueli, honores, & Episcopatum offerenti, constanter restitit, nullisque parentum precibus induci potuit, vt quem amplexatus fuerat, religionis statum dimitteret. In oratione assiduus ad Christi crucifixi pedes suas preces cum lachrymis solebat effundere, vbi multis donis, & gratijs meruit cumulari, & reuelationibus illustrari. In oppido S. Georgij tractus Canapicij in Pedemontio, patris aliquot miraculis cœpit opinione clarescere. Vnde Comitissa Valpergæ à prædicto oppido VI. M. P. distantis, dum grauiter ægrotaret, magnis precibus obtinuit, vt superiorum iussu accederet, & reatus confitentem audiret. Antequam perueniret, prædixit infirmam pristinæ salutis restituendam, se verò illo in loco moriturum. Vtrumque, vti prædixit, euenit, & ille quidem die 17. Septembris, S. Francisci stigmatibus venerando, vitam sanctissime terminauit.

Oblatus re-
spuit hono-
res.
In oratione
assiduus.

Miraculis cla-
rus.

Moritur.

- XVII. Orta statim magna controuersia inter vtriusque oppidi populos circa sepul-
tura

Vbi sepelitur

ANNO CHRISTI 1515. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 22. & 23.
LEONIS X. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 308.

Vbi sepeli-
tur?

Vide Mart.
de SS. Hist. l.
3. c. 32.

turæ locum, dum ad arma vellent procedere, decretum est, vt sicuti pro simi-
libus discordijs sedandis, alias prouisum est, plaustro à duobus iuuençis tra-
hendo imponeretur corpus, & eo, ad quem veherent, loco, sepeliretur. Rectà
illi processerunt ad S. Georgij, vbi in cœnobio sui ordinis S. Mariæ gratiarum
in tumulo è terra eleuato sepultus est intra sacellum S. Bernardini; datis Ec-
clesiæ Valperganę corde, & intestinis. Sepulchrali lapidi incisa est sãcti Viri ef-
figies capite radijs circumdato, mitra ad pedes apposita, libro, doctri-
næ symbolo, sinistræ immisso, his verbis insculptis. *Candidus Raræus Vercellen-
sis, qui maioratus dignitate Ecclesia Vercellensis contempta, Seraphicam religionem
Minorum intravit, hic fuit tumulatus, vbi multis fulget miraculis.* Aliquot ex
his recensentur in eius vita per Bartholomæum Cimarellum conscripta.

XVIII.

Mon. MSS.
prou. Polon.
Moritur fr.
Richardus
Polonus.
Fr. Euange-
listæ.

Fr. Ioan.
Bapt. Vi-
treatoris.
An. 1495. n. 7.

In prouincia Poloniæ qui sequuntur, obierunt. Richardus ignoti cogno-
minis, vir pius, & humillimus, sanctæ conuersationis, & angelicæ puritatis
sepultus in conuentu Costeni. Euangelista Artium, & Philosophiæ magister,
B. Virginis Mariæ deuotissimus cultor, superiorum præceptis obedientissimus,
conscientia purus, in contemplatione sæpe extra se factus, in agendo, alijsque
consulendo prudens, hæreticorum in concione, & priuato sermone acerrimus
hostis; ob gratissimam conuersationem *Angelus Dei* nuncupatus, Calisij apud
suos fratres sancto fine quieuit. Ioannes Baptista Vitreatoris Cracouiensis, pu-
blicus professor in Vniuersitate, & ad pingua beneficia, vti alias diximus, prel-
byter secularis ante ordinis ingressum promotus, inter fratres eximia fuit
sanctitate. Prouinciam bis electus Vicarius per sexennium prudentissimè gu-
bernavit; Doctrinæ fluentis exuberans ad humilitatis exercitia totus se conuer-
tebat, & præconem agens feruentissimum Verbi diuini, ea dicebat facundia,
& spiritus feruore, vt docti quiquam magis diuinitus infusam, quam humani-
tus acquisitam in eo admirarentur doctrinam. Discipulos habuit Ladislaum
Gielnouicensem, & Raphaelem de. Profouice, sanctitatis, & prædicationis lu-
ce clarissimos, suos in regimine optimos successores, & feruentis zeli parti-
cipes. Romam ad comitia generalia veniens anno millesimo quadriagentesi-
mo octogesimo sexto ab Innocentio VIII. multa impetrauit pro suæ prouinciæ
fratribus priuilegia, vtque liceret transferre ad nobiliora sepulchra corpora
beatorum virorum Simonis Lipnicensis Cracouiæ, & Ioannis Duclani Leopoli-
tumulatorum. Miraculis clarus apud Ecclesiam parochialem S. Mariæ Magda-
lenæ Posnaniæ magno dolore tam fratrum quam sæcularium, hoc anno locul o-
conditur honorifico, & licet fratres sæpe tentarint corpus ad suam Ecclesiam,
extra urbem constitutam transferre, non potuerunt, Clero, & ciuibus obis-
tentibus. Corrigendum itaque est quod alias indicauimus, Cracouiæ
obiisse.

Raisc in Au-
gar. ad 11.
Decemb.
Gox in prou.
Germ. infer.
con. 1.
Moritur
Theodoric.
à Monast.
rio.

Alter hoc anno (non sequenti, vti vult Gonzaga) decessit, vir insignis, XIX.
doctrina, virtute, & signis illustris, Theodoricus à Monasterio in Vvestphalia
natus, ex Augustinianorum familia in nostram cooptatus. Re ipsa, moribus, &
sanctimonia, non animi leuitate mutationem hanc sibi salubrem, alijsque mul-
tis, varijs modis demonstravit. Prisca illa, & rudi ætate concionator Apostoli-
cus, ac primarius Catechista, velut sydus fulgidum, Belgicam circumiens re-
gionem, claritate doctrinæ, & concionibus illustravit. Factiones illæ funestæ
Hoickfiorum, & Cabeliavviorum, sic dictæ ab hamo, & asello, pisce marino
in Hollandia ad annum Domini 1350. exitio patriæ natæ, cum anno millesimo
quadringentesimo quadagesimo quarto Amstelrodami, Harlemi, Lugduni Ba-
tauorum acerbè recruidissent, & tandem consilio, & prudentia Philippi Boni
Burgundiæ, & Brabantie Ducis, essent utcumque compositi, Theodoricus, vt
pertinax illud odium, irasque partium eximeret è mentibus factiosorum, curru
vectus per vrbes, dextra, sinistraque mortuorum ostentabat crania, instar toni-
trui, & fulguris monens terrebat, mortem cogitarent, certam decretamque
cunctis mortalibus, nec illam discernere pauperum inter casas, Regumque
turre; alioquin discernere, vtrius partis fuissent hæc capita. Proinde iras,
& exi-

ANNO CHRISTI 1515. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 22. & 23.
LEONIS X. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM . ANN. 308.

& exitialia diffidia ponerent, si seruari vellent, neque enim illis ingressum esse in cælum, cuius portæ muri, cunctique fines, sacra contestante scriptura, pax, & charitas esse perhibentur. Fabulam esse hanc incertam vitam; satagendum, ut ei bona apponatur clausula. Eiusmodi sermonibus motus composuit, ut hactenus consiluerint.

XX. Brussellæ cum anno 1489. gravis illa pestilentia lues grassaretur, mortuis pastoribus motus pietate, à superioribus petita, & obtenta licentia, suam obtulit operam, & ne conuentum suum periculo exponeret infectionis, in publico foro tentorium erexit, ac in eo mensam in modum altaris ad reponenda sacramenta statuit, ibique ad se confugientibus infirmis, quibus licebat, sacramenta administravit: deinde totam ciuitatem obæquitabat, ut morientibus succurreret, illorum præsciis, qui præpropere morte morituri erant ante alios, quos prius curauit, ipse à peste intactus. Erat illi comes sacrista cuiusdam Ecclesiæ, qui lucerna, & nola sacramenta gestantem præibat, donec & ipse pestilentia sublati, nullo alio qui id muneris præstaret, inuento, ipse lucerna ad chordam, dextra ciborium, sinistra nolam gestans, vtriusque officium impleuit. Cum hyemis tempore propter ventorum vehementiam lumen in tentorio seruare non posset, à coctore cereuisiarum circa forum habitante, ad ædes suas inuitatus, cubiculum obtinuit. Mirabile dictu! cum omnium braxatorum, officinæ lue infectæ essent, hæc sola, non solum permansit immunis, sed experientia, certa compertum est, omnes ex cereuisia huius officinæ bibentes, ægros quidem sanatos, sanos verò à lue præseruatos: quod meritis huius sancti Patris adscribendum nullus sanè dubitat. Perdurauit hic pestilentialis morbus annis duobus, quo tempore triginta tria millia abrepti sunt: è quibus prædictus Pater triginta duobus millibus sacramenta administravit. Cum lue cessante, pius Theodoricus ad gratiatum actionem populum adhortaretur, hoc addidit sibi à Deo reuelatum: ex illis triginta duobus millibus, duos duntaxat damnatos, vnum quia in fine vitæ desperasset, alterum quod confiteri noluisset.

XXI. Prophetiæ spiritu multa prædixit: nam Guardianum agens Antuerpiæ, & *Hoochstraeten* excurrens, assidentem habuit in curru virginem Catharinam ab Antuerpia iam desponsatam, indutam coccinea tunica, pro qua sollicita erat, ne lutu adspersione fœdaretur; cui Theodoricus: desine filia; neque enim hoc vestimento diu vteris, alio mox vestienda. Factum: cum Theodoricus eius sororem præmissa concione reciperet ad Ordinem S. Claræ Assisæ in cœnobio *Hoochstraeten*, Catharina Dei gratia, & concionis energia, adeo permota fuit, ut sine vlla interposita mora, sponso remittens nuncium, sese consecrauerit huic monasterio, in quo vita breui explens tempora multa, nunc potitur æterna, prout B. Patri reuelatum est. Cum enim quidam illi mortuam Catharinam renuntiaret: Respondit, sibi iam ante id probè cognitum; illique reuelatum à Deo, quod magnum locum apud sanctam Claram in cœlis obtineret pro eo, quod sponsum corporalem pro spirituali reliquisset. Seruatur hodie planeta ex illa Catharinæ tunica coccinea in sacerdotum usum consecrata.

XXII. Insuper huiusce cœnobij moniales aliquando suauiter admonens, ut in proposito religionis constantes perseverarent, Eritis semper, inquit, perenniter filia Dei, qui vestri curam habebit. Veruntamen à paupertate, & egentia ad diuitias nunquam emergetis. Verum id esse res ipsa docet, & iniuria temporis, monasterio earum (quod tamen nunquam deseruerunt) toties à Genijs expilato, accedente ad hæc hominum maleuolorum contra sorores inuidia, quæ tenuissimè ab initio dotata, difficillimè se possunt sustentare.

XXIII. Memorabile etiam fuit, quod illo in sancti Petri summa æde concionante, contigit Louanij. Media enim concione, raptus substitit paululum; cum ad se redijt exclamauit, inquirens num adesset mulier quædam? eius nomen exprimens: qua prodita, inuinxit illi Beatus Pater, ut quantocius domum pergeret; atque ab ancillâ sibi obuiam futurâ, inquireret, quò tenderet? eiusque sinum, diligenter perlustraret. Pergit illic domum mulier: occurrit ancilla, quo per-

*Opitulatur
pestilenti-
bus.*

*Prophetia
domo illustra-
ta.*

ANNO CHRISTI 1515. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 22. & 23.
LEONIS X. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 308.

gat? inquit: Respondet illa se ad Tiliam (fluuius is est Louanium perfluens) immunda aliqua ablutura properare: & cur, inquit hera, cum aquam propinquiorem habeas, ad Tiliam pergis, & quæ sunt immunda illa quæ abluenda habes? & diligentius sinum eius perscrutans, inuenit infantem natum recenter; quem aquis suffocasset, nisi Deus reuelatione illa beato Patri facta, tantum facinus impediuisset.

Alio tempore à nobili viro ad prandium inuitatus, prandij apparatus magnus intuens, hospitem suum sic affatus est: Magna, mi hospes, hic ciborum, est abundantia, & magna multis in locis est egestas. Hospite, quid verbis illis vellet, non considerante; dum alia atque alia fercula iterum inferuntur, clarè mentem suam explicans, aiebat: vtinam mei gratia aliquid ex hac abundantia pauperibus egentibus mitteretur. Hospite peritioni annuente, præcepit ex omnibus aliquid in scutella reponi, ac linteolo inuolui, iubens portitorem in illam domum inferre, in cuius ianuam aduolaret linteolum. Pergit famulus ad plateam, quæ à scrinarijs vulgò dicitur *De Scrijnsstraet*, linteolum vento deiecit ad ostium cuiusdam, qui hominum opinione diues habebatur, sed inscijs omnibus ad extremam paupertatem redactus erat. Seruus domum hanc conspicatus, non ausus fuit exequi, quod illi erat imperatum, sed ad Patrem rediens, retulit quod factum fuerat; cui beatus: scio, scio; sed dictis meis obtempera. Redit seruus, domum ingreditur, videtque binas proles ex scutella vna ciuriem ventrem satiare siliquis porcorum.

Denique varijs conuentibus præfectus, etiam Louanij Guardianus, cum mortem suam postrema sua concione prædixisset, non sine opinione magnæ sanctitatis ibidem diem clausit extremum hoc anno, cum plurimum laborasset pro reformatione conuentus eiusdem. Reliquiæ eius, licentia Superiorum exhumatæ sunt, & in ornato scrinio positæ in sacello conuentus Infirmariæ Louanienfis anno 1618. die 12. Septemb. Aliquot scripsit pia opuscula, quæ nos in Catalogo Scriptorum Minoritarum indicauimus. De illo scripserunt nostrarum rerum historici, & postremo Arnoldus de Raiffe Duacenus in auctario, quod fecit ad Natales Sanctorum Belgij, à Ioanne Molano conscriptos, qui ex archiuo Conuentus Minorum Antuerpiensis, quæ hic enarramus, exscripsit. Nos etiam de illo quædam aliàs indicauimus.

An. 1228. n. 90

B. Petrus de Alcantara fr. Minorita

Extinctis tot præclaris luminibus, aliud fulgentissimum sydus exortum est in Hispania, Petrus de Alcantara, qui hoc ipso anno adscriptus est sodalitiõ. Ortus anno 1499. in prædicto Alcantaræ oppido (à quo equestri militia apud Hispanos clarissima, cognomen accepit) patrem habuit Iurisconsultum Garauitum, matrem Mariam Villelam, è Senabria, pietate & sanguine illustres, sub quorum oculis, & solerti disciplina litteris & virtutibus nrisce profecit. Aetatis sexto decimo anno titillantis carnis fallacisque mundi timens insidias, Minoritis adscribi voluit in cœnobio sancti Francisci de Maniaretibus, olim custodiæ Sancti Euangelij, nunc prouinciæ S. Gabrielis, subiecto, quod in confinibus Castellæ & Portugalliæ à frequenti & locuplete oppido Valentie Alcantarenfis vnius leuæ distat itinere. Ita Deo placuisse planè inde constitit, quod dum illuc proficisceretur, deficiente cymba ad ripam Bazagona vehendis aduenis adfucta, ad Tietaris fluuij ripam alteram inuisibili angelorum ministerio perquam citissime sit transuectus.

Eius tyrocinii vir- tutes.

Religiosa veste donatus, vestiri & ornari virtutibus animam, præcipuum esse considerans, humilitati, abstinentiæ, corpori macerando, assiduæ orationi, & promptissimæ obedientiæ ita se assuefecit, vt plerisque in exemplum, omnibus esset admirationi. Externis rebus sensus habebat emortuos; monasticis, & diuinis mire feruentes; nihilque ei videbatur difficile, quod in fratrum obsequium aut cultum diuinum, esset peragendum. Vestis ei vilis & hispida, lectus nuda tabula, operimentum vilissimum lacinium. Hoc vitæ genere adeo gestiebat, vt nihil contristare posset nisi metus perdendæ, si à sacro cætu tanquam indignus pelleretur. Vt securior hæc fieret felicitas, anhelabat ad solemnem votorum pro-

ANNO CHRISTI 1515. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 22. & 23.
LEONIS X. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 308.

professionem; inde etiam reputans sopiendas vel minuendas esse daemonis tentationes; quibus, ut à via ista recederet, continuo affligebat. Emissis votis, primum feruorem non relaxauit, sed semper seipso melior, ascensiones in corde suo disposuit, de virtute in virtutem procedendi. Tempus quod humilibus officijs & orationi abundabat, sacrorum Bibliorum lectioni applicabat, quæ tam diligenter reuoluebat, ut singulos ferme sacri codicis libros memoriter retineret. Hæc de viri sanctissimi primordijs nunc dixisse sufficiet: reliqua sub mortis annum commodius dabuntur collectim. Illud nunc indicandum duximus, discussis ritè in S. Congregatione Rituum Ecclesiasticorum eius actis, virtutibus, & miraculis, propediem expectari eius canonizationem.

XXVIII.

Christophorum Foroliuiensem Vicarium generalem Obseruantum familiæ Cismontanæ, anno præterito, uti diximus, electum confirmavit hoc anno Pontifex in officio Nuncijs, & Commissarij Apostolici pro fabrica Basilicæ Vaticanæ sancti Petri promouenda, quod se illi cum amplissimis facultatibus iniunxisse, anno præterito, in huius anni honorifico diplomate recenset. Creatus est hoc anno Episcopus Ecclesiæ Monopolitanæ, Pontifici Romano immediatè subiectæ, fr. Theodorus Pius Romanus, obiitque anno 1546. In vetustis quibusdam schedis reperio fr. Nicolaum Oliuam hoc anno Episcopum fuisse Assisiatensem. Sed in catalogo Episcoporum illius Ecclesiæ ad me transmissio, recensetur sub hunc annum Episcopus Zacharias Contugius Volaterranus.

Breue origin.
Christoph.
Foroliu. N. 11
cuius Apost.
confirmatur

Fr. Theodor.
Episc. Mono-
polit.
Fr. Nicol.
Assisiat.

XXIX.

Decedente sub hunc annum, vel præcedentem, Alphonso Carillo Episcopo Abulensi, translatus est ad illam sedem Franciscus Ruizius, quem diximus p. ex Minorita assumptum ad Episcopatum Ciuitatensem. Cum etenim Ferdinandus Rex Catholicus ante quadriennium promississet Cardinali Ximenio se ab illa Ecclesia ad aliam digniorem Ruizium euecturum, cum Abulensis hoc tempore Pontifex defecisset, Didacus Lupus Ayala Ximenij procurator, atque Ruizio amicitia coniunctissimus, ad Regem in Segobia syluis venationi operam dantem accessit, & quod Madriti promississet, in memoriam reuocauit. Cui verbis beneuolentia, & fauore plenis, ad hunc modum respondisse ferunt: Memineris tu potius Lupe de diplomatibus Roma asportandis, nam ego me iam antequam tu venires, promissis Ruizio, siue potius Ximenio exolueram, quem ego vnum, propter eius in me præclara beneficia, nulla vnquam occasione fallere vellem. Vixit Ruizius in hoc Episcopatu vsque ad annum 1528. Diximus et aliàs Toleti, vbi natus est, eum compleuisse fabricam templi sancti Ioannis de Pœnitentia, à Ximenio inchoatam, & sacerdotijs magnisque donis instruxisse. In Ecclesia Abulensi alia eius conspiciuntur donaria, mitra pretiosa, & altaris sacra vasa aurea, & argentea. Comitum se adhibuit itineris Adriano VI. quando ex Hispania post electionem ad Pontificatum Romanum profectus est. Inde post Adriani coronationem reuersus, in patriam; Toleti ædes construxit in parocchia sancti Vincentij, in quibus aliquandiu habitare solebat. Ea in ciuitate decedens, sepultus est in sacello maiori prædicti templi S. Ioannis. Sepulchri Epitaphium Hispanicum ita se habet latine. *Sacellum hoc iussit fieri Reuerendiss. Dom. fr. Franciscus Ruiz Episcopus Abulensis, Regi à Consilijs, Comes Illustriss. & Reuerendiss. Domini Cardinalis Archiepiscopi Toletani, Hispania Gubernatoris, huius monasterij fundatoris, sui Domini, quamobrem hic voluit sepeliri. Obijt anno 1528. Eius tempore inuentum est corpus S. Secundi primi Episcopi Abulensis.*

Fr. Franc.
Abulensis.
Auila in Ec-
cles. Abulen.
lib. 3. cap. 61
p.
An. 1509, n. 31

7
An. 1511, n. 25

XXX.

Hoc anno Pontifex die vltima Ianuarij emissio diplomate, deprecantibus ciuibus vrbs Tuscanellæ concessit Vicario, & fratribus prouinciæ Romanæ cœnobium S. Mariæ Quietis, siue *del Riposo*, extra muros ciuitatis situm, quod erat fratrum Carmelitarum. Inter alia prouinciæ Romanæ cœnobia apud Gonzagam istud non recensetur; in eo tamen fratres duodecim pacificè, & commodè commorantur.

Con Tusca-
nelle.
Breue origin.

XXXI.

Dum Leo Pontifex hoc anno Florentiam iret, inde transiturus Bononiam, cum Francisco Galliarum Rege collocuturus, Aximani (vulgo de Ancisa) rogarunt, ut liceret sibi ædiculam S. Mariæ de Axima, quæ ex ruinis vetusti monasterij

Con. Axima
Goz. in prou.
Insc. 1208, 42

ANNO CHRISTI 1515. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 22. & 23.
LEONIS X. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 308.

sterij monialium supererat, in cœnobium Obseruantum euehere sub titulo SS. Cosmæ, & Damiani. Quorum petitioni non solum Pontifex annuit, verum & voluit se ipso præsente illic erigi crucem, tantumque terræ spatij fratribus tribuit, quantum pro opere, hortisque esset necessarium, Locum insuper magnis indulgentijs, à Clemente Septimo confirmatis, cohonestauit. Ecclesiam, consecrauit Bonauentura Dalmata Minorita Episcopus Crocensis ann. 1538. die 28. Ianuarij.

Conu. Offid.
Idem in prou.
March. ou. 6.

Monasterium Monialium S. Claræ extra muros vrbis Offidanæ in Piceno erectum, & à sororibus aliò translatis derelictum, soluto illis pretio à Senatu Offidano, fratrum Regularis Obseruantie habitationi adaptatum est, annuente Leone Pontifice dato diplomate 3. Februarij, & locum acceptante Thoma Auximano fratrum Vicario prouinciali. XXXIII.

Con. Forl.

Gonz. in prou.
S. Nicol. con.
76.

Con. Forliuij
Idem in prou.
S. Angeli con.
94.

Non procul à Forentia, oppido Apuliæ, populi Vniuersitas oppidique Dominus, volente eodem Leone, cœnobium licet angustum, octo fratrum receptaculum, siue hoc annq, siue sequenti, vti habet Gonzaga, construxerunt fratribus eiusdem instituti, sub titulo S. Catharinæ Virginis, & Martyris. Totidem etiam fratres inhabitant domum alteram ad Castrum Forliuij haud procul à Monte Gargano, apparitione S. Michaelis Archangeli celeberrimo, in aditu cuiusdam syluæ ab hominum consortio semotam, circa hunc annum, à quodam fratre Saluatore, religioso viro, passim *Disfatceatus* nuncupato pro se alijsque sui imitatoribus constructam sub nomine S. Mariæ de Gratijs, impetrato fundo à matrice Ecclesia. Sed cum tepescente spiritu in his pauculis *Disfatceati* sectatoribus, sodalitis dissoluta, ijsque hinc inde dispersis, locus absque habitatore remaneret, oppidani, qui domum ædificauerant, & Bartholomæus Carassa illorum Dominus, collata matri Ecclesiæ præstiti fundi compensatione, illam fratribus Regul. Obseru. prouinciæ S. Angeli contulerunt. XXXIV.

Indid. con. 25.
Con. Stignani.

In eadem prouincia aliam S. Mariæ Virgini dicatam ad S. Angeli, siue Gargani montis radices, in valle Stignana sitam, simili modo à prædicto fr. Saluatore circa hunc etiam annum constructam, & postea derelictam, fratres domum acceperunt. Sed multas molestias ab indeuotis, rusticisque quibusdam sæcularibus perpeffi pacificam possessionem vsque ad annum 1561. non acquisierunt, pleno eis tunc iure loci à Pio IV. concessa. Est hic locus solitarius, & nemorosus, sicut & præcedens, ob frequentia miracula, quæ ad quandam Virginis imaginem ibidem contingunt, sæcularibus commendatissimus. Vixit hic Ludouicus à Croneto laicus, dæmonibus formidabilis, ob summam eius simplicitatem, assiduamque orationem accepta à Deo magna in eos potestate. XXXV.

Ludouicus à
Croneto.

Idem in prou.
Brix. con. 9.
Con. Crema

Cremae vrbis nouæ Transpadanæ, vndequaque munitissimæ, pij quidam ciues cum magno ferrentur in sanctum Bernardinum affectu, circa annum Domini 1455. sub eius nomine conuentum Regularis Obseruantie extra urbem, construere ceperunt. Id factum ex concessione Eugenij IV. ait Gonzaga; sed cum Eugenius obierit annq 1447. & Bernardinus nō nisi an. 1450. à Nicolao V. fuerit in sanctorum numerum relatus, non potuit Eugenius facultatem illam, tribuere, vt sub sancti Bernardini inuocatione domus illo tempore construeretur. Coeptum opus non solum dimittere; sed & funditus euertere post aliquot annos oportuit, vigente sæuissimo bello inter Venetos, & Mediolanenses. Hoc demum anno religiosos Ciues deiectas imperfectas ædes restituisse intra ciuitatem, viginti, & amplius fratrum habitationi opportunas, scribit idem Gonzaga, sed non nisi post annum 1519. id factum docebit Apostolicum diploma eo anno in regeſto exſcribendum. XXXVI.

Idem in prou.
Zuſil. con. 16.
Con. Riueli.

Non longè ab oppido Riellij in regione. Basilicatæ constructus est conuentus fratrum Regul. Obseru. sub inuocatione sancti Antonij Patauini, sumptus conferente oppidanorum communitate, & licentiam Leone Pontifice, dato hoc anno diplomate die 30. Ianuarij. XXXVII.

Idem in prou.
Cron. con. 17.
Con. Plicen.

Petrus Fernandez à Corduba, Marchio Plicensis (vulgo Hispanico, del Pliego) hoc anno commodum triginta fratrum cœnobium sub titulo sancti Stephani XXXVIII.

ANNO CHRISTI 1515. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 22. & 23.
LEONIS X. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 308.

phani in prouincia Granatensi aliquantulum à prædicti Plicensis oppidi muris diffitum, construxit. Nobilem habet sodalitatem, seu confraternitatem Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis ab Adriano VI. antequam ex Hispania Romam proficisceretur, gratijs plurimis, & privilegijs condecoratam.

XXXVIII

Diuo Laurentio sacrum alium in eiusdem regionis tractu propè oppidum Montiliæ elegantem construxisse conuentu oppidanos hoc ipso anno, illius gentis fert traditio. Hic sepulti sunt duo religiosissimi viri, fr. Bartholomæus Guadalupeus, & Petrus ab Angelis sacerdotes; primus qui anno 1581. (siue vt habent monumenta MSS. illius prouinciæ, anno 1577. in die S. Cæcilie) in humanis esse desijt, adeò diuinis contemplationibus, & meditationibus assuetus erat, vt frequentes raptus, extasesque pateretur; adeò sensibus, & corporis appetitui imperaret, & virtutibus emicaret, vt primus in eo humani generis factor non peccasse videretur. Dæmonem ab incendio cœnobij, quod feratiter intentabat, compescuit, aliaque fecit mirabilia, propter quæ ab accolis, & vicinis inter beatos connumeratur. Secundus primo moribus, & vitæ sanctimonia omnino similis, adeò reuerenter, & religiose sacris operari assueuerat, vt Deus oblationem eius patentibus signis in suauitatis odorem acceptasse visus sit.

Indul. cœn. 18
Con. Montiliæ
lig.
Bartholom.
Guadalupeus.
gen.

Petrus ab
Angelis.

XXXIX.

Hoc anno Catharina Roman Vidua Doctoris Nuñesij relicta, Ferdinando Regi Catholico, & Francisco Cardinali Ximenio supplicauit, vt in oppido Occaniæ diocesis Tolitanæ, & iurisdictionis temporalis Militiæ D. Iacobi, cuius Rex erat magnus Magister, sibi liceret domum propriam, intra oppidi mœnia, constitutam, in monasterij formam sub titulo S. Mariæ de Iesu redigere, eamque tradere quibusdam sororibus tertij Ordinis, in angusta domo commorantibus; ea tamen lege, vt ad S. Claræ institutum transirent. Exaudita est pro voto, domumque, & vitam piæ feminae mutauerunt. Eo autem numero paulo post excreuerunt, vt aduentantes plerasque angustia domus excluderet. Secundæ itaque preces exhibitz Carolo V. Ferdinandi nepoti, & Alphonso à Fonseca Tolitano Archiepiscopo, vt ab his ædibus ad alias ampliores abire liceret, Ita factum; sed & hic etiam magnum senserunt, & numeri, & virtutis incrementum. Tantum enim virtutis, & pietatis inde emiserunt odorem, vt multo plures, quàm monasterium capere posset, ad earum consortium recipi postularent.

Idem in prouinc. Castell.
mon. 6.
Salaz. lib. 5.
c. 33.
Mon. Occania.

XL.

Ante annos tres, pauperes quædam mulieres tum virgines, tum viduæ, ad oppidum Spineti, Segobianæ diocesis in humili domo conuenientes, quidquid proprio labore acquirere poterant in medium conferebant. Dum verò aliæ sibi coniungi cuperent, statuerunt habitum ad regulam tertij Ordinis subire, prædictamque domum ad monasterii formam sub titulo S. Elizabethæ reducere. Aedes quidem ampla satis, & elegans pro oppidi conditione euasit, sed pauperrima, nullos habens annuos redditus, ditissima tamen religione, honestis moribus, charitate, sanctimonia, miraue concordia sororum.

Idem in prouinc. Concept.
mon. 38
Domus sor.
3. Ord. Spineti.

XLI.

Leo Pontifex hoc anno aliqua dubia circa obseruantiam regulæ Clarissarum ipsis interpellantibus dissoluit, eisque gratias aliquas concessit. Cum scut nobis, die 23. Martij. Easdem grâtijs ad sorores Ordinis B. Mariæ Virginis, alijs additis indulgentijs extendit. Dum præcelsa meritorum, die 19. Iunii. Ordinem hunc sororum esse Annunciatarum existimo, qui sub nomine B. Mariæ, sed ab Angelo Annunciatæ, incoepit, & regulam vnâ ex duabus compactam, ab ipso Leone anno 1517. accepit, vti alias enarrauimus. Singulare illud est, & ab alijs authoribus intactum, quod in hoc diplomate recensetur: nimirum, quatuor ex illis sororibus in Basilica S. Petri Vaticana reclusas fuisse, quæ in Sacello S. Andreæ perpetuam seruabant clausuram. Vnde harum Reclusarum in sacra hac Basilica exordium acceperit? quod illarum ibidem posset esse ministerium? aut quando illic esse desierint? apud neminem comperio. Declarat insuper Pontifex, omnes, & quascunq; exemptiones à superiorum obedientia per fratres Ultramontanos procuratas in Curia, omnino esse nullas, nisi prius habeatur in scriptis consensus Commissarii fratrum familiæ Ultramontanæ. Exponi nobis fecisti, die 28. Octobris.

Varia privilegia.

Ordo B. Mariæ Virg. Qualis?

f. An. 1501. n. 12

Sorores reclusæ in templo Vaticano.

Annal. Minor. Tom. VIII.

Gg

A R-

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANA IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. REGNATIONIS MINORVM ANN. 309.

ARGVMENTVM.

In Concilio Lateranensi discutiuntur priuilegia ordinum Mendicantium. Leo Pontifex mittit Nuncios Minoritas ad Maronitas, qui illorum Oratores ducunt ad Concilium. Indicitur cultus Elizabethæ Regina Lusitaniæ, & Martyrum, qui apud Septam occisi sunt. Moritur Ferdinandus Rex Catholicus; regni gubernium committitur Ximenio, cuius mira in hoc genere refertur virtus, & constantia. Curat diligenter res Indicas, usque procurandis multos mittit viros religiosos. Illic quidam trucidantur Franciscani; alij fidem magnificant. In Catalonia vnus occiditur, alius pie moritur Minorita. Comitia celebrant generalia Obseruantes ultramontani, in quibus secundum Vicarius eligitur Gilbertus Nicolai, Pontifex indicit Capitulum generalissimum totius Ordinis. Restrigitur Inquisitorum potestas in Minoritas. Eliguntur Episcopi, construuntur coenobia.

Priuilegia
Mendicant.
in conc. La-
teranensi de-
fenduntur.

VB huius anni finem reuerso ex vrbe Bononiensi Leone I, Pontifice, habita est sessio XI. Concilij Lateranensis à Iulio inchoati, & à Leone continuati. Ei interfuit Bernardinus à Prato Minister generalis, vbi plurimum iuuit sui Ordinis, aliorumque Mendicantium causam, contra eos, qui reuocata, aut imminuta volebant omnium religionum priuilegia. Re maturè discussa post longam acremque concertationem, & plurimam Episcoporum oppositionem, tandem in eam itum est concordiam, vt quædam demerentur, aliæ strictius explicarentur Mendicantium facultates, prout in hac constitutione per Ioannem Episcopum Sibinicensem ex ambone perlecta continentur. Non defuerunt tamen ex Episcopis, qui post lectam schedam quædam obijcerent, quorum suffragia in ipsis actis Concilij licebit inspicere.

*Leo Episcopus seruus seruorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.*

BR conc. La-
ter. sess. 11,

Sacro approbante Concilio. Dum intra mentis arcana reuoluimus, & diligenti consideratione pensamus operosa solitudinis studia, continuosque labores pro diuini nominis gloria, exaltatione Catholicæ fidei, Ecclesiæ vnitæ seruanda, & institutione, ac salute fidelium animarum per Coepiscopos, eorumque superiores in diuersis orbis partibus ad regimen suarum Ecclesiarum à Sede Apostolica constitutos, nec nō Fratres diuersorum ordinum, præsertim Mendicantium, indefesse, & indefinenter impensos, tanta ex eorum in vinea Domini fructuosos operibus, & opportune, ac laudabiliter gestis cordi nostro prouenit satisfactio, vt ijs, quæ ad pacem, & quietem inter eos conseruandam conducere cognoscimus, omni studio intendamus. Nouimus enim Episcopos ipsos

in

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

in partem sollicitudinis nostræ assumptos fuisse; quorum honor, & sublimitas, teste Ambrosio, nullis potest comparationibus adæquari; Religiosos etiam in agro Domini pro Christianæ religionis defensione, & ampliatione complura fecisse, ac vberes fructus protulisse, & in dies singulos proferre, ita vt eorundem Episcoporum, ac Religiosorum bonis operibus orthodoxam fidem incrementa sumpsisse, & per orbem terrarum vndiq. dilatatam fuisse, fidelium nullus ignoret: & sicut ipsi sæpenumero vigilantissima, & solerti cura schismata in Dei Ecclesia extinguere, & Ecclesiæ vnitatem reddere, & vt eidem Ecclesiæ pacis tranquillitas daretur, innumeros labores subire non dubitarunt; ita quoque par est eos inter se nostris prouisionibus pacis vinculo, ac fraterna charitate, & vnitatem coniungi, vt eorum concordie doctrina, & mutuis operibus vberiores in Ecclesia Dei fructus proueniant. Sanè cupientes, vt iura spiritualia, quæ ad Dei laudem, & Christi fidelium animarum salutem pertinet, & quorum exercitium præfatis Episcopis, & eorum superioribus in suis diocesis cum ipsis in partem sollicitudinis, vt præfertur, assumpti, ac dioceses distinctæ, & cuilibet eorundem Episcoporum assignatæ fuerunt, commissum exitit: per ipsos Episcopos exerceantur, & ius liberè illa exercendi quantum fieri potest, eis illæsum præseruetur, & si aliqua dictis fratribus Mendicantibus in eorundem Episcoporum læsionem per Rom. Pont. prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam concessa fuerint, concessiones huiusmodi, eisdem religiosis factas, in subsequens duximus moderandas; vt ipsi fratres potiùs ab eisdem Episcopis omni cum charitate foueantur, quàm aliquo modo molestantur, & inquietentur. Vna enim est regularium, & secularium prælatorum, & subditorum exemptorum, & non exemptorum vniuersalis Ecclesia, extra quâ nullus omnino saluatur, eorumque omnium vnus Dominus, vna fides, & propterea decet eos, qui eiusdem sunt corporis, vnus etiam esse voluntatis, & sicut fratres nexu inuicem charitatis astricti sunt, sic non conuenit alterum in alterius iniuriam, seu iacturam profligare, dicente Salvatore; "Hoc est præceptum meum, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos. Ad conseruandam igitur inter Episcopos, & eorum superiores, ac Prælatos, & fratres huiusmodi mutuam charitatem, & beneuolentiam, diuini quoque cultus augmentum, pacemque, & tranquillitatem vniuersalis Ecclesiæ status, (quod ita demùm fieri posse cognoscimus, si vnicuique, quantum fieri potest, sua iurisdictio conseruetur) sacro approbante Concilio, statuimus, & ordinamus, quod Episcopi, & eorum superiores, & alij Prælati præfati parochiales Ecclesias ad eosdem fratres ratione locorum suorum legitimè spectantes, quoad ea, quæ parochianorum curam, & sacramentorum conseruationem, administrationemque pertinent, sine tamen visitatorum insolito grauamine, vel impensa visitare, & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, si Religiosi fuerint, iuxta ipsius ordinis regularia instituta, intra septa regularis loci: seculares verò presbyteros, & fratres huiusmodi beneficia obtinentes, liberè tanquam suæ iurisdictioni subiectos punire: ac tam Prælati, quam presbyteri seculares, qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint, Missas in Ecclesijs domorum eorundem deuotionis causa celebrare volentes, celebrare possint, ipsique fratres tales celebrare volentes, libenter recipere debeant, ac ab eisdem Prælatibus ad processiones solemnes pro tempore faciendas requisiti, dummodò eorum loca suburbana ultra vnum milliare à Ciuitatibus respectiue non sint remota, accedere, nec non superiores eorundem fratrum, fratres, quos ad audiendas confessiones subditorum eorundem Prælatorum pro tempore elegerint, eisdem prælatibus personaliter exhibere, ac præsentare, si eos sibi exhiberi, & præsentari petierint; alioquin eorum vicarijs, dummodo ad Prælatos ultra duas dietas accedere non cogantur, omnino teneantur, possintque illi per eosdem Episcopos, & Prælatos super sufficenti litteratura, & aliqua saltem huiusmodi sacramenti peritia dūtaxat, examinari: talibusque præsentatis admissis, vel etiam indebitè recusatis confitentes, Constitutioni, quæ incipit, *Omnis vtriusque sexus*, quoad confessionem dumtaxat

Excellentia
Episcoporum.
Amb. de dign
Sacord. cap 3.
Vtilitas re
ligiosorum.

Quant. in
soreti episc
porum. & re
ligiosorum
concord. a.

"
Io. 13. v. 34.

De parochijs.
cura religio
forum com
missis.

De volentibus
in ijs co
lebrare.

Religiosi de
bent accede
re ad process
iones.

Et pro con
fessionibus
audiendis se
præsentare.

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

*Et circa confessiones audiendas qua-
liter se gere-
re debeant.
Et circa ad-
ministratio-
nem aliorum
Sacramen-
torum.*

*An possint
rescindi pa-
sta inita in
ter religio-
sos ex eccle-
siarum præ-
latis.
Circa cruet
ferendam in
districtu pa-
rochiarum.*

*De habitu
mortuorum,
ex electione
sepultura.
De examine
ordinanden-
rum.*

*De consecra-
tis ecclesijs*

*De sacram.
Matrimo-
nii.
De pulsū cā-
panarum in
Sabbato san-
cto.
De publica-
tis censuris.*

*De soluendis
decimis.*

*De Conser-
uatoribus.*

*Censuris sub-
iacere ser-
uos ex mini-
stros Regu-
larium.*

satisfecisse censeantur, ipsique fratres etiam forensium confessiones audire va-
leant. Laicos tamen, & Clericos seculares à sententijs ab homine lætis, nul-
latenus absoluerè possint. Eucharistiæ verò, & extremæ vnctionis, aliaque ec-
clesiastica sacramenta illis, quorum etiam infirmorum, ac decedentium confes-
siones audierint, dicentibus proprium sacerdotem illa sibi dare denegasse, dare
nequeant, nisi denegatio sine legitima causa facta, vicinorum testimonio pro-
bata, aut requisitio coram notario publico facta, doceretur. Eorundem verò
fratrum obsequio insistentibus, Sacramenta huiusmodi nullatenus ministrare,
valeant, nisi illorum durante obsequio. Pacta autem & conuentiones inter eos-
dem fratres, & Prælatos, atque curatos pro tempore inita valeant, nisi per sub-
sequentum Capitulum proximum generale, vel prouinciale refutata, ac per eos
refutatio huiusmodi intimata debito tempore fuerint. Parochias autem cum
cruce ad leuanda funera eorum, qui apud Ecclesias domorum, & locorum eo-
rundem suam elegerint sepulturam, intrare non possint, nisi prius præmonito,
& requisito, ac recusante parochiano presbytero, & tunc sine eius, ac ordina-
rij præiudicio, nisi eisdem fratribus super hoc antiqua consuetudo, quæ sit in
viridi obseruantia, & cum pacifica possessione, suffragetur. Volentes quoque
sepeliri in habitu eorundem fratrum in claustro non degentes, sed in proprijs
domibus habitantes, in eorum vltima voluntate sepulturam sibi liberè eligere
possint: quodque fratres ipsi ad ordines promouendi per Ordinarios de Gram-
matica, & sufficientia examinari, & dummodo competenter respondeant, per
eosdem Ordinarios liberè admitti, ac nullatenus in eorum Ecclesijs seu domi-
bus, aut alijs eorum locis ab alio quàm à diocesano Episcopo, vel eius vica-
rio super hoc cum debita reuerentia requisito, & absque rationabili causa con-
tradicante, vel eo à diocesi absente, ad dictos ordines promoueri debeant. Nec
ab alio Episcopo consecrationem Ecclesiæ, vel Altaris, aut Coemeterij benedi-
ctionem petere, seu in Ecclesijs, per eos pro tempore ædificandis, primum la-
pidem per alienum Episcopum poni facere possint, nisi vbi Ordinarius bis aut
ter cum debitis reuerentia, & instantia requisitus, sine legitima causa id recusa-
uerit. Et absque curatorum consensu sponsum, & sponsam benedicere nequeat.
Et vt debitus honor matri Ecclesiæ reddatur, tam ipsi fratres, quàm alij cle-
rici seculares, etiam super hoc Apostolicæ Sedis priuilegio muniti, die Sabbati
maioris hebdomadæ antequam campana cathedralis, vel matricis Ecclesiæ pul-
sauerit, campanas in Ecclesijs suis pulsare minimè possint: contrafacientes poe-
nam centum ducatorum incurrant. Censuras autem per eosdem Ordinarios latas, &
promulgatas, ac in matrici Ecclesia ciuitatum, nec non in collegiatis, & pa-
rochialibus Ecclesijs castrorum, & oppidorum respectiue solemniter publica-
tas, quando super hoc ab eisdem Ordinarijs requisiti fuerint, in Ecclesijs do-
morum suarum publicare, ac seruare. Et vt animarum vtriusque sexus Christi
fidelium saluti vberius consulatur, illos, quorum confessiones pro tempore at-
dierint, cuiuscunque status, & conditionis fuerint, ad soluendum decimas, siue
aliam bonorum, seu fructuum quotam in locis, in quibus decimæ ipsæ, aut si-
milis solui consueuerunt, etiam sub onere conscientiarum suarum monere, &
hortari, ipsisque etiam illas soluere recusantibus absolutionem denegare, & su-
per hoc requisiti id populo etiam publicè prædicare, & persuadere teneantur.
Conseruatores autem eisdem fratribus pro tempore à Sede Apostolica deputan-
di, doctrina, & probitate præstantes, & in Ecclesiastica dignitate constituti esse
debeant, & coram eis per eosdem fratres, quibus dati fuerint, ultra duas dies
à loco suæ solitæ habitationis nullus trahi possit, priuilegijs super hoc alijs
eis concessis, nullatenus suffragantibus. Excommunicati quoque, ordinem
Mendicantium profiteri volentes, vbi de interesse tertij ageretur, absolui non
possint, nisi præuia satisfactione. Procuratores quoque, & negotiorum gesto-
res, ac operarij eorundem fratrum seruitijs insistentes, sententijs excommuni-
cationis promulgatis illaqueati sint, & esse censeantur, si illis causam de-
derint, aut dantibus consilium, auxilium, vel fauorem præstiterint fratres
autem,

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

autem, & sorores Tertij Ordinis, nec non Mantellati, Corrigiati, Pizochatz, Cordellati, & alij quocunque nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, sepulturam vbi voluerint, eligere valeant, sed die Paschatis tantum Eucharistiam, nec non extremam unctionem, ceteraque ecclesiastica sacramenta, poenitentiae Sacramento dumtaxat excepto, à proprio sacerdote recipere; & ad onera, quae laicis incumbunt, perferenda teneantur, ac in foro saeculari coram iudicibus saecularibus conueniri possint. Et ne censura vilescat ecclesiastica, & minoris autoritatis interdicti sententia reputetur, iidem dicti Tertij Ordinis ad diuina audienda in Ecclesijs suorum ordinum tempore interdicti nullatenus admittantur, si causam dederint interdicto, vel causam ipsam nutrant, seu foueant, aut dantibus auxilium, consilium, vel fauorem, quoquo modo praestiterint. Collegialiter autem viuentes, seu cum claustralibus habitantes, ac mulieres virginalem, seu caelibem, aut castam vidualem expresso voto, & sub dicto habitu vitam ducentes, priuilegijs quibus fratres Ordinis, cuius tertiae regulae habitum gestant, gaudere debeant. Omnia etiam singula supradicta ad reliquos religiosos ordinum quorumcunque extendi, & per eos etiam seruari debere volumus, atque decernimus: saluis tamen in reliquis, desuper non expressis, tam Episcoporum, quam fratrum, & aliorum religiosorum praedictorum iuribus, quibus per praemissa in aliquo praedjudicare, seu quicquam innouare non intendimus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus dictorum ordinum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, priuilegijs quoque, & indultis, & litteris Apostolicis contra praemissa, seu aliquod praemissorum eisdem ordinibus concessis, etiam in Mari magno contentis: quibus etiam si ad illorum derogationem de eis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas id importantes mentio, seu quauis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma seruanda esset, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis autoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Eisdem insuper fratres in virtute sanctae obedientiae monemus, vt eisdem Episcopos, loco sanctorum Apostolorum subrogatos, pro debita, & nostra, ac Apostolicae Sedis reuerentia, & honore, & conuenienti obseruantia venerentur: ipsos quoque Episcopos hortamur, ac per viscera misericordiae Dei nostri requirimus, vt fratres ipsos affectu beneuolo prosequentes, charitatiue tractent, ac benignè foueant, seque illis minimè difficiles, aut duros, vel morosos, sed potius faciles, mites, propitios, piaque munificentia liberales exhibeant, ac in omnibus praedictis, tanquam in agro dominico cooperatores, eorumque laborum participes, prompta benignitate recipiant, eorumque iura omni cum charitate custodiant, atque defendant: vt tam Episcopi, quam fratres praefati, quorum opera, veluti lucernae ardentes supra montem posita, omnibus Christi fidelibus lumen praebere debent, ad Dei laudem, fidei Catholicae exaltationem, populorumque salutem, de virtute in virtutem proficiant, ac exinde à largissimo bonorum omnium retributore Domino perennis vitae praemium consequi mereantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, voluntatis, derogationis, decreti, monitionis, exhortationis, & requisitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romae in publica sessione, in Lateranensi sacrosancta Synodo solemniiter celebrata, anno Incarnationis Dominicae 1516. decimo nono Decembris, Pontificatus nostri anno quarto.

*Tertiaris
quoniam in
diligentur.*

*Fratres ve,
nerunt Epi
scopos.*

*Episcopi di.
ligant fra.
tres.*

*Fr. Ioannes
Franciscus
Potentinus
duis Maro
nisi ad
conc Late
ranen,*

III. Ante biennium miserat Leo Pontifex Fr. Ioannem Franciscum Potentinum, virum doctum, claris muneribus in sua religione functum, adhibito interprete,

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

& socio fr. Francisco Reatino, etiam Minorita, Chaldaei idiomatis perito, ad Minoritas instruendos, & à quibusdam erroribus reuocandos. Ille qua pollebat virtute, & Nuncij Apostolici auctoritate ita dexterè suas partes obiuit, vt pro Pontificis voto, & commissa sibi peragendorum instructione, malam doctrinam eliminauerit, & sanam ex parte Patriarchæ Montis Libani, & vniuersæ nationis profitentes, ad Concilium tres duxerit Oratores. Illi verò in prædicta sessione xi. die 19. Decembris obedientiam præstiterunt Pontifici, & præsentarunt quoddam mandatum, lingua Chaldaea, siue Arabica exaratum; præstitaque obedientia vnus dictorum Oratorum ascendit ambonem, & legit dictum mandatum à prædicto Nuncio Minorita lingua interpretatum Latina, quod hîc ex ipsis actis Concilij exscribimus.

Mandatum Patriarchæ Maronitarum.

Vide conc.
Lateranen.
sess. 22.

Quenam
discuerit
Maronitas

Gratias Deo reuerenter agimus sub mundissimis pedibus Patris nostri sanctissimi Christi Vicarij, & Domini nostri Papæ Leonis X. qui vices beati Petri, veritatis petrae, gerit in terris, federque super Apostolicam Sedem ipsius sanctissimæ benedictionis super nos: Amen. Cogimur in diuinas laudes erumpere, Deoque, à quo omne bonum, gratiarum actiones indefinenter agere, qui purissimæ S. V. menti illabi dignatus est, eamque per inspirationem pulsare, vt nos per sanctum Nuncium suum fratrem Ioannem Franciscum de Potentia visitaret, ille enim fratre Francisco Reatino interprete, & viam nobis salutis ostendit, & sancta documenta reliquit; nam quomodo sanctum conficiatur Chrysm, ex puro videlicet oleo, & balsamo, nihilque præter hæc immiscendum; quo etiam tempore aquis salutaribus infantes ablui debeant, & sacro baptismatis fonte renasci, non sitque quadragesimus præstolandus dies, sicuti antea erroris tenebris inuoluti præstolari consueuimus, sed in octauo, vel etiam ante, cum necessitas postulauerit: qua verò ratione iuxta Patrum, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ instituta matrimonia contrahantur, quæ eadem impediunt; ac sacri quonam pacto conferantur ordines; quibus item verbis in consecratione Dominici Corporis, ac Sanguinis vti debeamus; & quod Spiritus Sâctus à Patre procedat, & Filio, sicuti ab vnico principio, & vnica spiratione; & quod Christianus, qui in hac vita sufficientem de suis delictis poenitentiam non egit, ea functus ad quendam (diuina permittente iustitia) ducatur locum, qui *Purgatorium* dicitur; vt ibidem (quousque dignus sit coelum ascendere) maneat; & quod semel saltem in anno nostra proprio sacerdoti confiteamur peccata, sanctissimumque Eucharistiæ Sacramentum in Paschate suscipiamus Domini nostri Iesu Christi, qui in sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli natali hoc consueuerimus adimplere; & vt semper, & in omnibus Apostolicæ Sedis, ac S. V. eiusque successorum submittamur mandatis, præsentibus Archiepiscopis, Episcopis, nec non Doctoribus nostri Cleri, & populi maioribus, & claro nos docuit eloquio, & dulciter instruxit. Hæc enim, Pater sancte, & nonnulla alia ab eo instituta nostrarum salutem concernentia animarum, & in Arabico conscripta sermone nobis relicta, quibus euitantur peccata, moresque reformantur, in melius prompta obedientia acceptamus, & confitemur, adimplereque speramus: & propterea apprimè in Domino exultauimus, & animi nostri immodicam spiritalem conceperunt lætitiâ, Deoque optimo Maximo, ac S. V. gratias egimus, fratres hos sanctos ad nos dirigenti, qui salutis iter nobis ostenderunt, & animas nostras Domino recrearunt. Nos verò cum prælibato fr. Ioanne Francisco quosdam ex nostris ad S. V. destinamus ea ducti opinione, vt Patrum instituta, ac S. R. Eccl. dogmata addiscant, & cum edocti fuerint, ad nos docturi alios, postmodum redeant. Interea non patuo afficimur tædio, quoniam ad deosculandum, adorandumque sanctissimos S. V. pedes accedere prohibemur, & quæ mente gerimus fixis in terram poplitibus, proprio ore exprimere ipsi nequimus. Vt autem affectui nostro, ac voto vtrunque satisfaciamus, cum

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309

cum præfato S. V. Nuncio fr. Ioanne Francisco Oratorem nostrum Acuri Ioseph cum Helia, ac Helia monacho ad S. V. destinandum decreuimus, vt nostro, ac totius cleri Maronitarumque populi nomine, terram fronte tangens, flexisque genibus sanctissimos pedes S. V. & adoret, & deosculetur, ac sanctæ Apostolicæ Sedi coram fratribus vestris S. R. E. Cardinalibus S. V. obedientiam præstet, & fidelitatem iuret, & quod veraciter sanctæ Sedis Apostolicæ, & S. V. serui fideles sumus, demisso capite firmiter protefterur, Amen, Amen. Quædam verò alia supradicto fr. nostro Ioan. Francisco reseruauimus, quem vt S. V. enarret sub Dei attestatone astrinximus; erit enim veluti noster amabilis frater benedicti Monasterii sanctæ Mariæ de Camibin in monte Libano sancto, ac totius Cleri, Maronitarum populi ad pedes S. V. sollicitus procurator; omnia quidem nostra, & quo modo sub Infidelium detestanda seruitute, tanquam omni auxilio orbat, infelicissimam vitam ducimus, propriis oculis ipse conspexit. Hoc est responsum puritatis nostræ Sanctissimo, & Purissimo Patri nostro, cuius sanctas benedictiones misericors Deus ad nos transmittat, Amen, Amen, Amen. Scripta sunt hæc anno Dominicæ Incarnationis, 1515, mensis Februarij die 16.

A tergo.

V. Præsentabuntur cum Dei gratia in manus Sanctissimi D. N. Leonis, qui super sanctam Sedem Petri Apostoli residet, pro parte pauperis discipuli sui Petri Patriarchæ Maronitarum, ex Monasterio Camibin in Monte Libano, serui seruorum Dei.

Quo perlecto dicti Oratores accesserunt ad Pontificem, & deosculati sunt pedes eius, præstantes debitam obedientiam, & reuerentiam. Qua præstita D. Marius de Peruschis, Procurator Concilij petijt ab eis mandatum, & instrumentum dictæ obedientiæ.

VI. Hoc anno Pontifex rogante Emanuele, pijsimo Lusitanæ Rege per suum Oratorem Michaelem Syluium concessit vt B. Elizabetha, olim Lusitanæ Regina, femina sanctissima, tertij Ordinis S. Francisci, cuius vitam latè suis locis enarrauimus, tota Conimbricensi diœcesi solemniter ritu cum Beata titulo coleretur, eiusque imagines publicè, ac priuatim dedicare liceret. Primus hic fuit gradus ad huius lectissimæ Heroinæ cultum, qui postea variis auctus incrementis eò tandem peruenit, vt illam inter Sanctas Ecclesiæ feminas Vrbanus VIII. solemniter pompa, vti suo loco dictum est, retulerit.

Conceditur cultu: Eli-
zabethæ Re-
ginæ Portu-
gallicæ.
An. 1515. n. 6
& seqq.

VII. Vt etiam sancti Martyres septem, qui sub religionis exordia Septæ in Africa pro fide Christi gloriosum subire martyrium, Ecclesiastico colerentur officio, hoc, quod exhibeo, diplomate concessit.

An. 1536. n. 33
hæc non
Martyribus
Septanæ.

Dilectis filijs vniuersis Ordinis Minorum professoribus, præsertim de Observantia, vbilibet constitutis.

Dilecti filii, salutem, & Apostolicam benedictionem. Vt frugifer Ordo vester fructibus pretiosis, quos produxit, lætetur, vosque vestrorum exemplo in vocatione, qua vocati estis, robustiores effecti, solum Christum, quem assumpsistis, sequamini, nullaque grauiora formidetis pro ipso tolerare; autoritate Apostolica tenore præsentium vobis, & vestrum cuilibet, vt in Ecclesiis domorum vestrarum publicè, & solemniter officium Martyrum de beatis Daniele, Agnello, Samuele, Romulo, Leone, Nicolao, & Hugolino vestri ordinis fratribus, qui pro Christi nomine mortem subire libenter, & martyrii palmam in Sacerdotum partibus consequi meruerunt, in officio duplici maiori in die in vestro generali Capitulo determinanda, annis singulis, etiam in Missis, & Litaniis, & aliis

Reg. Vlt. fol.
19.

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

& aliis diuinis officiis, prout de aliis Sanctis per Sedem Apostolicam canonizatis, solemniter celebrare, & dicere, ac propriam legendam in choro cantare, in Ecclesijs domorum tam Fratrum, quam Monialium curæ vestræ subiectorū dumtaxat, donec per nos, seu successores nostros ad solemnem canonizationem deuentum fuerit, liberè, & licitè valeatis, concedimus; ac omnibus & singulis locorum ordinariis, aliisque personis, ne desuper vos molestare, aut impedire præsumant, districtius inhibemus. Præterea, quia difficile esset præsentēs litteras ad singula quæque loca deferre, volumus, vt earum transumptis, manu alicuius publici notarii subscriptis, & sigillo Vicarii generalis vestri munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si exhibitæ forent, vel ostensæ. Non obstantibus constitutionibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Florentiæ sub anulo Piscatoris die 22. Ianuarii 1516. Pontificatus nostri anno tertio.

Moritur Ferdinandus Rex Catholicus.

Gomez lib. 5. de reb. Ximen. ante fin.

Hispania Gubernata. et instituta Ximénium.

Idem lib. 6.

Ineunte hoc anno ad 14. Kal. Febr. Ferdinandus Rex Catholicus vitæ cursum VIII. absolvit, Princeps quidem præstantissimo consilio, & singulari virtute, dignus, qui inter optimos Reges adnumeretur, quique iustitiæ cultu, prudentiæ laude, animique præstantia regnandi rationem posset instituere, & de recta Principum gubernatione præcepta tradere non vulgaria. Postquam cum Thoma Marienzo, quem Gomezius & Franciscanum, alij verius Dominicanum dicunt, per aliquot horas semotis arbitris collocutus, & conscientia more Christiano expiata, testamenti tabulas, quas non ita pridem Burgis condiderat, resciderat, Carolū adolēscentem in Belgijs hærentem, Regina Ioanna, Ferdinandi filia, & Caroli genitrice adhuc superstite, sed mentis impote, & imperio inepta, gubernationi reipublicæ præfecit. Habita deinde cum intimis amicis, & Regijs, qui tūc aderant Senatoribus, consultatione de viro magnanimo, ac prudente, cui cura regnorum absente Carolo committeretur, cum ex Regulis vnum constituere, tutum non esset, ob antiquas inter ipsos similitudines; neque ex hominibus mediocris fortunæ alterum, ob ingenia Hispanorum, qui minorum imperia pati nesciunt: tandem itum est in Ximénium Cardinalem Hispaniæ, Archiepiscopum Toletanum, cuius licet scuerum ingenium in eo rerum, Regniq̃ statu, Ferdinandus timeret non adeo omnibus placitum, tamen acquieuit Senatorum votis Ximénium postulantium, dicens: Si hominem pro votis effingere liceret, ad rem, de qua agimus, tractabiliorem Ximénium voluissē: mores enim hominum quotidie degenerantes, ad priscum illum honestatis rigorem, quem Ximénius profitetur, exigere, magnas in rep. difficultates excitare solet. Sed vt vestram sententiam probem, facit in primis hominis integritas, animusque semper recti, & iusti appetens: post hæc, quod nulla propinquitate Regulorū cuiquam coniunctus, nihil priuatis amicitijs est daturus. Porro beneficia, quæ ego, & Isabella Regina in illum contulimus, nostrarum rerum studiosissimum fecerunt, atque in nostro (vt sic dicam) ære est, quod quotidianis exemplis haud obscurè declarauit. Ad hos Regis sermones plausus adstantium est secutus, qui Regi pro Ximenij designatione gratias agentes, eius sententiam vehementer collaudarunt.

Extincto itaque Ferdinando, ex Regijs Senatoribus primarii Matricaliolo, ob- IX. scuro viculo, vbi Rex decesserat, Guadalupum ad Adrianum Traiectensem, Lovanii Decanum, à Carolo Principe ad Ferdinandum iam pridem legatum, profecti, Compluto Ximénium accersunt, simulque certiorē faciunt Regis testamento ad Rempub. gubernandam, donec Carolus in Hispaniam veniat, declaratum. Ad tam ardua vocatus Ximénius, totque Regnorum amplitudine, se ipso excelsior effectus, misit manum ad fortia, ingentique animo Hispaniæ sceptrā, absente Carolo, biennium fermè moderatus, mirum quanta auctoritate, & imperio, motus, qui eo tempore in repub. exorti sunt, aut sustulit, aut repressit. Nam cum Regulorum vires formidabiles persæpè Regibus extiterunt, magnopere Ximenio laborandum fuit, vt eius personam indueret, & maiestatem referret, cuius vicarias vices habebat, & animos Heroum, excelsos, & elatos

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

tos deprimeret. Hoc autem ab homine nullis natalibus, aut præclaræ familiæ gente numerosa, & illustri suffulto, fieri non potuit sine maxima prudentia, summa fortitudine, & magnanimitate. Sic ergo procerum spiritus fregit, ut tunc primum respub. viderit plebem cum nobilibus ex æquo agere, & regia mandata, sacrosancta haberi. Nam homo priuatus regio nomine in viros summos animaduertit, lites & controuersias, in quibus ingentia emolumenta vertebantur, & ob cauillationes, tergiuersationes, & strophas aduocatorum, remp. perpetuis simultatibus erant læsuræ, diremit. Magnorum patrimonio- rum, & censuum possessionem, velut Herculis clauam, è potentissimis mani- bus ablatam, ad veros dominos transtulit. Omnibus Reip. ordinibus, magna religione, & potentia suum ius æqualiter distribuit; neque vnquam pacatiora tempora multis ante annis in Hispania sunt visa, & idcirco multò plus difficul- tatis, & laboris duobus his annis, quam viginti prioribus, qui ab eius in Ar- chiepiscopum creatione computantur, illi fuit subeundum.

- X. Ante omnia misso ad Carolum, eiusque nutritium Chebrium, penes quem summa erat in aula potestas, Didaco Lupo fideli; reique benè agendæ perito ministro, ut rerum statum exponeret, ibique hæreret Ximenij mandata Principi, & Chebrio opportunè porrecturus, ne Ferdinandi pueri (qui Caroli frater erat in Hispania natus, & educatus, & obinde Hispanis gratissimus) custodes eum aliquò abducerent, & motus tempore maximè incommodo excitarent, quamprimum adduci curauit, nec deinceps à se diuelli, quandiu vixit, permisit. Germanam Reginam, Ferdinandi Regis secundam coniugem, eiusque foe- mineum comitatum omni obseruantia, & cultu prosecutus, ut omnia ei quam- largissimè suppeterent, donec negotia componerentur, pecunia sua statim cu- rauit.

Legatum ad Carolū Re- gem mittit.

Ferdinan- dum Caroli fratrem, pe- nes se reti- net.

Germanam Reginā di- gno cultu prosequitur.

- XI. Cum verò ex testamento rerum summam vellet Ximenius capessere, Adria- nus supradictus Caroli mandata protulit, quibus si quid humanitus Ferdinan- do auo accidisset, Adrianum gubernatorem declarabat, & eius nomine, ut pos- sessionem Regnorum caperet, iubebat. Ximenius se id permissurum negabat: unde nonnihil controuersiæ inter eos ortum est. Sed cum vterque reipub. causa id agiteret, & pari consensu ad Caroli obsequia essent animati, facile omnis contentio fuit sublata. Nam cum ex Regis Ferdinandi testamento Ximenius esset rebus præfectus, Caroli mandata expectanda esse videbantur, ut quid fa- ciendum esset post eam Ferdinandi Regis voluntatem, constaret. Porro cum ex Isabellæ Reginæ testamento, Ferdinando marito reip. moderatio relicta esset, donec Carolus nepos ad XX. annum perueniret, isque è vita discedens Xime- nium suo loco instituisset, quidquid Ferdinando viuente super hac re Carolus fecisset, irritum ex iure esse à nonnullis affirmabatur, præsertim cum ex Hispa- niæ legibus, atque antiqua morum consuetudine, nullus posset externus legi, qualis Belga Adrianus erat. Placuit Adriano Caroli sententiam eà de re expe- ctare, & interea partitis curis Regni molem ambo subierunt, publicis tabulis, & quibusuis libellis, vtriusque chirographo signatis.

Adrianus Traiect. se opponit Xi- menij regi- mini.

- XII. Ferdinandi Regis morte, & Caroli Principis absentia, procerum Hispano- rum animi ad res novas concitandas parabantur. Primus omnium Petrus Por- tocarrerius, cognomento *Surdaster*, Ascalonij Ducis frater, cuius successores Marchiones sunt Villænoux, potentia & opibus fretus, ad Magisterium S. Iacobi, Regis morte vacans, vi occupandum aspirauit; sed cum tria illa Magi- steria militaria S. Iacobi, Oretanum, & Alcantarense, Carolo Principi eo mo- do, quo Ferdinandus auus possederat, Leo Pontifex per specialia diplomata concessisset, Ximenius ex Adriani, & Senatus sententia, Villafañam Qua- tuor-virum ad eum comprimendum regijs tabulis, & militari manu muni- tum mittit: cuius aduentu, ut erat Villafaña vir industrius, & Sagax, Arc- natum provincia, in qua Portocarrerius milites coadunauerat, à nouis re- bus tentandis quieuit: & Portocarrerius Sanior effectus sibi consuluit.

Portocarre- rij audaciā comprimit Ximenius.

- XIII. Cum verò Regij Senatores de loco deligendo, in quo domus Palatina, &

Annal. Minor. Tom. VIII.

H h

Comi-

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

*Aulam con-
stituit Ma-
driti.*

*Carolus pro-
bat Ximenij
delegationē.*

comitatus regius confisteret, varijs Sententijs egissent, vicit Ximenij authoritas, vt Madritum suæ diœcesis oppidum reliquis locis præferretur, vnde ille & Regnum regebat, & suo Archiepiscopatu prospiciebat. Inde missus Regius veredarius, qui litteras ad Carolum ferret, omnia quæ post Ferdinandi mortem accidissent, & quo in statu essent res vniuersæ, quidquid ille moriens mandasset, continentes. Quas vbi ille perlegit, multa doloris indicia ostendit, Rectore optimo post homines natos se priuatum esse dicens, sui que amantissimo, & qui rudi eius ætati erat pernecessarius. Iacturam tamen hanc quamuis incomparabilem, non mediocriter sarciri aui sui consilio, qui Ximenium Cardinalem præfecisset, cuius sapientiam multo vsu limatam, & mores grauissimos ex multorum relatione cognouisset: quanquam postremum aui sui de eo iudicium summæ commendationis instar apud se erat. Hæc ergo litteris ad Senatum Regium datis, verbis amplissimis declarauit.

*Carolus Re-
gis nomen
afficit.*

*Ei deberi
suisinet Xi-
menius.*

Litteræ consolatorjæ, intermissis ob amplissimam Regnorum hæreditatem gratulationibus, vndique ad Carolum, quotidie mittebantur, quibus Rex salutabatur: sed præcipuè Leonis X. Pont. Max. & Maximiliani Cæsaris, qui illi auus paternus erat, epistolis: ipseque iam eo se nomine appellari, ex Belgarum familiarium consilio, quorum authoritati permultum tribuebat, destinauerat; cupiebat autem scire quid Ximenius, & Senatus hac de re sentirent, aut æquum iudicarent, vt viuente matre, ad quam Regnorum possessio pertinebat, Regium nomen à summis Principibus per publicas litteras, & Legatos iam ante tributum, assumeret. Etsi verò ea consultatio insolens visa sit, & conuentus pro hac re indictus iudicauerit expedire, vt Carolus matre superstitē à Regis nomine abstinere, & tamen ille rescriberet, posthabitis difficultatibus, quæ proponebantur, Regium sibi nomen vendicasse, nec tam consilium eo in negotio sibi dari cuperet, quam Senatus suffragationem habere; Ximenius indignabundo, & seuerō vultu, ac voce vehementius, & acrius intenta, Proceribus in secundo conuentu refragantibus ostendit, non esse amplius disputandum in re minimè dubia, quod Carolus maximorum Orbis Principum Pontificis Summi, Maximiliani Cæsaris, Purpuratorum Patrum, magnorumque Regum suffragijs apud se publicè constituit. Dimisso proinde Cōcilio confestim præcepit Carolum de Hispaniæ more in prætorio primum, deinde per oppidi vicos, decurionibus præcuntibus, & vexillis sublati Regem proclamari. Tubarum, & præconum strepitu cuncti proceres oppidi Præfectum hæc curantem certatim comitati sunt, & cunctis mortalibus acclamantibus, Carolus Rex Castelle vocitatur. Horum exemplum secuti sunt conuentus Pinitianus, & Granatensis, & reliquæ Castellæ ciuitates, neque Reguli, qui Madrito aberant, & in aduersam ibant sententiam, Ximenij, & Senatus auctoritatem veriti, quidpiam sunt ausi moliri.

*Gironiū tur-
bas excitā-
tem repres-
sit.*

Dum hæc Madriti fierent, aliquot Regulorum tumultus, primo Baticam, deinde veluti pestifero contagio Tarraconensem prouinciam peruadebant. Petrus Gironius Vrenarum Comitē maior natu filius, militum manu non ignobili coacta in Assidonensem Ducatum, quem sibi deberi contendebat, irruens, Lutzerum maritimum oppidum occupare conatus est; quod cum ex voto non successisset, obsidionem adhibuit. Ximenius missō protinus exercitu obsidionem dissoluit. Itarepressus Gironius multa in Ximenium moliri, multosque suos necessarios proceres, & ex Regulis aliquot in eius perniciem conuocare non destitit. Ximenius, qui consilia eorum, & vires abundè nouerat, terrores panicos illos vocabat, nihilque idcirco magis mouebatur, quam si homines aliquot priuati conuenissent, quorum nulla ditio, nullaque authoritas, aut facultas esset. Sed cum publicam quietem nonnihil turbare priuatis Regulorum consilij animaduerneret, dedit operam, vt monerentur, in rem illorum esse ab incepto desistere: atque ita sensim ille conspirationum conuentus euauit, & paulo post se in Ximenij amicitiam singuli insinuarunt.

Sed cum Ximenius, si Carolus aduentum suum in Hispaniam differret, in

XVI.
eun-

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

eundem, sæpe lapidem offendendum esse prouideret, coepit secum attentè inquirere quonam pacto Regulorum motus, & tumultus posset cohibere. Recordatus Ferdinando Regi in animo fuisse militarem exercitum, quem semper ad manum haberet, ex cuiusque ciuitatis incolis comparare, & instruere, effecit, vt per singulas vrbes certi quidam Ciues nomina sua ad militiam sacramento darent, qui quotiescunque vocarentur, bellica suppellectile instructi ad omnes casus prompti haberentur, nullo Regis, aut reip. impendio. Dici non potest quantum hæc noui exercitus institutio, seditiosos homines, & nouarum rerum cupidos malè habuerit; qui omnem aditum ad tumultus excitandos sibi interclusum videbant, atque illam, quam ex Regis absentia viuendi licentiam præsumperant, hac potissimum ratione euanuisse. Idcirco omnibus machinis, & consilijs, si quomodo eam labefactare possent, aut calumnijs, & criminationibus inuidiosam, & ingratam facere laborarunt. Sed irrito prorsus consilio.

*Conscribit
exercitus
stationarios.*

*Classem auxilij
per triremibus.*

XVII. Sed quoniam frustra exercitum terra parat, qui mari etiam vt sit potens non laborat, triremibus, quas eo tempore respublic. obtinebat, viginti adiungendas curat: atque ita classem instruxit, maritimis regionibus benignè, quæ ad eam armandam necessaria erant suppeditantibus: qua à littoribus illis hostium arma, & incurfus depulit piratarum. Nam statim sub mensem Iulium, cum prope Alicantum, ad insulam non longè in eo littore sitam, quinque longas Turcarum naues classis illa obuiam hauisset, acri prælio cum illis commisso, sexcentis hostibus fortiter occisis, fusæ, capteque sunt, & ad Alicantum captivæ remulco ductæ. Qua de re Leonis X. Pontificis Maximi gratulationes ad Ximenium sunt missæ, animi præstantiam, & singularem prudentiam, qua in his rebus utebatur, commendantis. Ad hæc anno insequenti antiquum apud Hispalim nauale (Hispanis *Atarazana*) in curia temporum deformatum, & neglectum, à Ximenio instauratum, armamentisque iterum resectum fuisse, ne fortasse nauium apparatarum inopia Hispani ad littora, conseruanda imparati essent, sed potius omnium animi ad naualia munera, alacriores, vt solebant, efficerentur. Sed hanc solertis, & prouidi hominis curam, posteri studio incredibili adauxerunt, tam latè patentibus terris trans Atlanticum Oceanum continenter adiuuentis, in quarum regionum semotas gentes, ne quid ad Ximenij magnitudinem deesset, eius quoque imperium, penetrauit; atque ipsius prudentia & industria, rei necessariæ & pietatis plenæ, de insularis in libertatem asserendis datum est principium.

*Piratarum
cohibet
Turcarum.*

Nauale instaurat.

XVIII. Aliud præsidium rebus Hispanis statim in regiminis exordio tulit Ximenius. Cum enim Ioannes Alebritensis ante aliquot annos à Ferdinando Rege Nauarra pulsus, auiti Regni cupiditate teneretur, simul atque Ferdinandum obijisse cognouit, occasionem peropportunitatem ad Nauarram recuperandam (vt arbitrabatur) nactus, Gallicis præsidijs, & militibus fretus, per valles Pyreneorum Roncalem, & Isannam instructo exercitu Nauarram ingreditur. Id non mediocriter Ximenij animum, quamuis intrepidum, & constantem perculit. Nam rebus propter recentem Ferdinandi mortem nondum planè vt oportebat, constitutis, in magnum discrimen adductam illam prouinciã considerabat. Dum verò tuendæ Antonium Manricum Najarensem Ducem præficere parat, sed obiectæ difficultates iturum retardant, Ximenij auspicijs, & consilio Ferdinandus Villalua Placentinus, Tribunus militaris, qui tunc cum aliquot pedestribus manipulis in Nauarra erat, incredibili vigore, & præstantia irruentes hostes profligauit, captis ex Nauarris omnibus viris primarijs, qui auxiliares copias Gallorum ducebant. Alebritensis autem, qui cum alio exercitu per saltus Pyrenæos in Nauarram ingredi curabat, & sancti Ioannis oppidi, quod in citeriori Pyreneorum radice est, per vim capti arcem obsidebat, cum stragem suorum rescivit, spe omni abiecta de Nauarra recuperanda, obsidione soluta in Galliam reuersus est. Villalua Ximenius per litteras rei

Nauarra regnum inuadentes repellit.

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309

fortiter gesta gratias egit, cumque deinceps beneuolentia non vulgari complexus est, translatis etiam in filium post patris obitum, breui postea secutum, praefecturis, & honoribus, quæ Ximenij beneficio possederat. Eius consilio aliquot Nauarræ præsidia, & nonnullorum oppidorum muros diruit, ne tot militaria præsidia alere oporteret, & indigenæ facilius cohiberi possent, si res nouas molirentur, nec Galli haberent ubi tuto manere possent contra Hispanorum vim, & impetum, quem quotidie à munitis oppidis erant facturi. Tunc Nauarri cum præsidia, & arces validas à fundamentis omnino excindi ægerime viderent, se verè debellatos, & omnem rebellandi occasionem amisisse intellexerunt.

*Illius regimi-
ni consulis
prudenter.*

Superatis difficultatibus, quæ Manricum supradictum à Nauarrorum præfe- XIX,
ctura suscipienda retardabant, Pampelonem, regni urbem præcipuam præclaris conditionibus profectus, ea generosè, & fortiter gessit, quæ quâto interfit viros magnanimos, nec avaritiæ morbo laborantes prouincijs præficere, demonstrant. Inter alia illud memorabile, quod cum Lethensis Regulus, qui in Aquitania Gallia principatum tenebat, Manricum ingenti vi pecuniæ, alijsque non contemnendis muneribus corrumpere per internuncium Hispanum tentaret, ut Alebritesi Nauarræ recuperandæ propitiaretur, ingenita generis virtute in nonnullorum conspectu, ita ut posset ad Lethensem dimanare, dixit se sceleratæ legationis internuncium, aut infami suspendio puniturum, aut catenis constrictum ad Ximeniû missurum. Supremum etiam Senatum Nauarræ ita Ximenius composuit, ut Præsidem, siue, ut illi vocant Regentem, in quo maximum momentum ad res gerendas inest, acciperent externum, qui neutri factioni siue Agramontensi, siue Viamontensi, in quas totum Regnum mira animorum contentione diuisum erat, adhæreret. Demum restitit viriliter, ne Alebritesis Cardinalis à Pampelonensi Pontificatu pulsus, restitueretur; quamuis id cuperet Leo Pontifex, & plerique Cardinales, dicens non expedire hominem aduersi animi, deiectionis Regis consanguineum, prouinciæ amplis prouentibus in Hispanorum caput armare, unde proculdubio motus perniciosi erant emersuri. Sed & Nuuardanensem arcem, quæ ad Episcopi Pampelonensis curam spectabat, diruendam, censuit, ita ut constitutis optimè Nauarrorum negotijs Ximenij animû ab alijs rebus tractandis post hæc non auocauerint.

*Malacitan.
tumultuan-
tes pacifi-
cas.*

At postquam externi motus conquiere intestini continuo sunt exorti. Ma- XX,
lacitani cum Aurico Almiranto de iudicijs maritimis exercendis ita contendunt, ut in eius tribunal, & iudices, inuecti tumultuosissimè omnem quam longa annorum serie retinebant, illis ademerint potestatem: Almirantus grauius apud Ximenium vim, & contumelias conquestus, obtinuit ut Ximenius Malacitanos per litteras obiurgaret, atque ut à violentia abstineant, præceperit, atque ad ius, & iudicia, si quid aduersus Almirantum haberent, reuocarent. At illi iussa contemnentes, statim vniuersam multitudinem ad defectionem incitarunt. Augebant animos epistolæ quædam à Belgarum proceribus missæ, quibus ut in libertate sua tuenda persisterent, monebantur. At Ximenius, quem inter cæteras occupationes tranquillitatis publicæ cura in primis sollicitabat, Antonium Cueuram Atratz oppidi Dominum, virum bellicis studijs clarum, delectu ex publicis militibus momento temporis facto (hic enim primus militiæ institutæ fructus gratissimus Ximenio fuit) cum sex millibus peditum, & quadringentis equitibus aduersus Malacitanos mittit. Illos primum ut Regijs mandatis obediant per faciem moneret, mandatque si rebelles imperata facere nolissent, tunc ut in Reipublic. hostes sauiendum esse, & vrbe capta factiones puniendos, & ciuitatem ad solitam quietem reducendam. Procedebat magnis itineribus Cueva, & cum prope esset, Malacitani, quos omnium rerum egestas premebat, consilium mutantes se Ximenij clementiæ commiserunt. Quinque tantummodo punitis, qui seditionis authores fuerunt, cæteris publice veniam concessit.

Insu-

ANNO CHRISTI 1516, MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

XXI. Insuper Velasquidem Cuellar, rationem Regiarum Præfectum, & Quæstorem maximum, Arcualum Vacecorum municipium, Germanæ Reginæ per Carolum adindicatum, per vim occupantem, & arcis præfecturam sibi, & posteris in perpetuum acquirere meditantem, nec non auxiliares Regulos plerosque, & consanguineos, qui magnas suppetias offerebant, misso Cornelio Quatuor-viro cum cohortibus ad deditionem coegit; manifesto probans documento, quantum momenti habeat in re militari celer expeditio, magnanimitas Principis, & prudentia,

Aliorum fregit consuetudinem.

XXII. Ioannæ Reginæ, Caroli genitricis, morbo durissimo conflictatæ vicem dolens Ximenius, Ludouicum Ferrerium Valentinum, eius custodiæ, & curæ præfectum, ex cuius negligentia tantum incrementum sumpserat morbus, ætate graui huic muneri minus idoneum, remouit, aliumque virum prudentem substituit, qui placidis verbis efferatum fœminæ animum demulsi, vt quietem caperet, vt foras prodiret, vt vitam quam debebat grauem, & inhumanam relinqueret, effecit, eoq; statu constituit, vt Carolus pro tam diligenti, & officioso erga parentem studio gratias per litteras egerit Ximenio. Ferrerij prædicti filium Ferrerium iuniorem Toletanæ vrbis præfectura amouit, cuius inepto regimine omnia confusè iactabantur, & aliquot eius publicos ministros, quod iustitiæ exequendæ prætextu nihil non iniquum gessissent, per vicos ciuitatis præcone præcunte, & peccata illorum proclamante, flagellis cædi de more curauit; atq; vrbis Magistratum in Portocarrerum, Palmæ Comitem, virum præclarum, iussit transferri. In Arroium, Calatrauæ cruciferum, Zoritanæ Commendatariæ Præfectum omnia turpi libidine fœdantem graui supplicio animaduertisset, nisi ille tempestiuè sibi fuga consulisset. Honore itaque, & prouentu spoliatum absentem multauit, eique Sanctium Cabrerum virum probum, ex templo suffecit. Calcenam S. Inquisitionis Secretarium, & Aquirium e Iudicibus vnum, aliquot ex causis grauißimi ordinis consortio eiecit. His atque alijs exemplis fortitudinis, & constantiæ suæ per Ximenium editis, tantam sibi auctoritatem apud omnes comparauit, vt nemo esset, qui non impensè cuperet, in eius se beneuolentiam, & amicitiam insinuare. Vniuersi penè Hispaniæ Reguli, simulatibus, & diffidijs posthabitis, vltro illi obsequentes fuerunt pactis, etiam conuentis de eius dignitate tuenda, non secus ac sua, & propinquorum.

Ioannæ Reginæ prospexit salutem.

Viros improbos seuerè castigat.

XXIII. Igitur cum omnes motus compressi essent, atque nihil sibi negotij ab vlllo ex Regulis faceretur, multa partim ad reipub. vtilitatem, partim ad regij census incrementum necessaria facere est aggressus. Nam primum, ne tumultus denuò exorirentur, ipseque securus & liber, rebus, quas proposuerat animum intenderet, tormenta bellica, & æneas illas, ac operosas machinas, quæ propter ponderis immanitatem nequeunt loco facile moueri, tribus potissimum Castellæ regionibus, cum priuatis magistris, & præfectis, collocare instructissima decreuit: in Vleramontanis ad Metinam Campensem: in Carpentania ad Complutenes: in Bætica ad Malacitanos: deinde ad regia vectigalia cognoscenda conuersus, totamque aulæ priuatam rationem, quæ Regis Carolici diutino morbo multipliciter offensa, atque perplexis ambagibus confusa erat: edictum à Carolo eius nomine promulgandum postulauit, ad tabulas omnes, siue publicas, siue priuatas, quæ de rebus regijs tractarent, à quibusvis hominibus extorquendas, siue ij in supremo Senatu iudices, siue apud Principes, aut respub. legati, siue domi cubiculo præfecti, aut denique muneri cuilibet per Ferdinandum Regem olim delecti, aut propositi fuissent: vt ex in publica scriptura reconditæ quoties vsus posceret, depromerentur. Ex his tabulis, & libellis, rationum in Ordinum militarium Senatū inquisiuit; hoc est, de militariū magistristeriorum censibus, de sportulis, & mensæ magistræ (quam vocant) salarijs, de commendatarijs præfecturis, quæ rectorum custodia carebant, de iudicibus in eorum senatum asciscendis, deque alijs multis ad eam rem attinentibus prouidendis. Nam cum eorum magistristeriorum recens esset sub Regibus possessio, nullibi minus notitiæ, aut plus fraudis, & iacturæ erat. At ita diligenter in eo se gessit,

Arces bellicas instruit tormentis.

Regia vectigalia recenset.

In ordines Militares inquirat.

ANNO CHRISTI 1516: MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELEGIONIS MINORVM ANN. 309.

fit, vt in primo cognitionis triduo omnes trium Ordinum leges, omnes sanctiones, consuetudines, & decreta, quibus obtemperare militares Commendatarii tenerentur, peruiderit: simul etiam quæ ad censum pertinebant, typo quopiam in genere perceperit. Præfati maximi Commendatariorum, qui Ximénio in res eorum inquirenti, contradicturni proculdubio erant, aliqua interea opposuerunt, quibus se non modo à Ximénii potestate, sed à Regia quoque si possent, vindicarent. Verum ea omnia tanta prudentia, & dignitate à Ximénio sedata sunt, vt vniuersis Commendatariis parentibus, omnia ex illius voluntate sint confecta.

Salaria regia reformat.

Neque in hunc tantummodo militarium Ordinum Senatum, sed in alios quoque, qui comitatum regium sequuntur, & post in Granatensem, & Pintianum conuentum esse accurate inquirendum proposuerat. Sed ne totam rei inuidiosæ molestiam, in se vnum dumtaxat deriuaret, priuatas litteras super ea re à Carolo petit, quibus de aliis Senatoribus loco amotorum eligendis, aut nominandis à Rege ipso demandaretur. Porro non milites tantummodo Commendatarios, sed aulicos nobiles, qui comitatum regium sequuntur, quorum ingens numerus est, salariis iam olim deputatis, & multa, quæ Regum beneficentia ex eorum censu proceribus quibusdam, priuatisque aliis collata fuerant, abstulit. Vbi ne affectibus suis indulgere crederetur, ex æquo amicos, & alienos multauit. Magnum incrementum regis facultatibus, ea salariorum, & militarium antiquatio intulit: cæterum Ximénio ingens odium, & inuidiam confluxit. Nam si paria facere volumus: haud tanti apud Carolum eius diligentia, & industria habita sunt, quantum apud eos conceptum est odii, quibus viuendi auxilia insperatò demebantur. Itaque immanes illæ regii splendoris, & verustæ aulæ impensæ, atque largissimi, & munifici sumptus, sub frugi homine prorsus sunt accisi, & intra certos carceres coerciti: illique tantummodo relictî, qui necessarij omnino erant. Qua in re ne quis Ximénium omnino culpet, si modo hæc culpa, & non potius laus censenda est, sciat, Alexandrum Seuerum Aomanorum Imperatorem, qui inter optimos Principes ab omnibus connumeratur, palatii maiestatem, & disciplinam restituere studentem, neminem in Palatinis haberi passum, nisi necessarium hominem; malum pupillum Imperatorem esse dicens, qui ex prouincialium visceribus, homines non necessarios, neque reipub. vtilis pasceret.

Aelius Lempid in eius vita, c. 15

Regis largitionibus modum imponit.

Erat illi cum primis persuasum, neminem Principum, neque bello, neque domi res magnas, & reipub. salutare efficere posse, nisi census regij curam haberet: parumque illam opinionem probabat, quæ Regem quantumuis insumeret, prodigum futurum negat: siquidem opes quantumlibet immensas assiduis largitionibus dissipari, exauriri que. Ideoq; vt in donando cautè, & consideratè se gereret, Carolo consuluit. Porro sibi accuratè disquirenti, quod patrimonio regio esset perutile, tandem visum esse ad res Principis amplificandas maximè conuenire, vt sublati quibusuis pecuniarum regiarum coactoribus, vnus tantum vir nobilis, & industrius, Quæstor maximus crearetur, ad quem res nummaria vniuersa perueniret, vnde ad publicas, aut subitas quasque necessitates parata pecuniâ continuo numeraretur: quæ verò superesset, ad liberalitates, & largitiones, aliosue vsus, prout Regi liberet, apud eum asseruarentur.

Regulorum nonnullis, alijsq; item aulicis hominibus non contemnendis nummorum sumas liberaliter à Carolo donatas, parum se probare declarauit: multumq; considerandum monet, ne id passim, & temerè fiat: semperq; hoc vnum sollicitè dispiciat, quorumnâ fidei & consilio se committat: multos enim se illi insinuaturos, non tã regis obseruantis causa, quam priuatorum commodorum ratione. Quorû nonnullis hoc duntaxat propositum esse, Regem in egestatem, & angustias

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

gustias redigere, vt eorū operæ necessario implorētur, quas quanti libeat locent. Quemadmodum iam olim reuenisse, ex priscis historijs rerumque recentium monumentis faciliè cognoscipoterat. Ergo secum parumper cogitaret, quanti sūptus impenderentur, in reipub. necessitates primo quoque tempore faciendi. Illud etiam insolens, & intolerabile, intra quadrimestre tempus, quo regnare, coeperat, ex statis vectigalibus, centies, & vicies centena millia, ex alijs verò Regijs prouentibus, plusquam sexagies data esse: cum Reges Catholici, totis quibus regnauerant quadraginta annis, quantumnis benefici fuissent, eam summam non exæquassent. Quare ea omnia abscindenda esse censabat.

XXVII.

Tabulas verò, quas à Rege Ferdinando datas Henricus Fortuna, Anticus Almirantus, & Paciecus Ascalonius ostendebant, in quibus decies centies, ex noui Orbis redditibus singulis donabantur, irritas, & inanes esse iudicandas. Nam quæ tempore diurnæ, & acerbissimæ ægritudinis parum consideratè promissa fuerant, præstari non debere ius est. Porro Henricum Fortunam, qui cognationis vinculo Ferdinando Regi perquam coniunctus, id mereri magis videri poterat, hominem esse præcipiti natura, & qui Gallorum, quæsitis auxilijs, aduersus Carolum multa tentasset. Quod si liberalitatem, quæ Reges in primis amabiles facit, exercere vellet, habere apud se notabilissimos ministros, qui promptè, & fideliter suis iussis assidue obediuisent, quos beneficijs, quoties facultas daretur exornare posset: iustitiam verò erga reliquos omnes ex æquo coleret. Nam iustitiæ munera sine discrimine omnibus esse tribuenda: liberalitatis verò, ministris, pro cuiusque fidei sodalitate, & dignitate. Tria enim sibi magnopere necessaria semper fuisse visa, quæ Regis imperium ante omnia stabilirent: primum, vt suum ius vnique tribuat, siue id æqualis conditionis homines à Rege postulent, siue multum dissimiles. Deinde, vt virorum militarium præsertim, qui animi fortis, & strenui præclara dedissent documenta, rationem in primis habeat. Vltimum verò, quod magni momenti existimabat, vt censum regium dissipari non permittat: sed opes potius ex redditibus amplissimis continuò seponat, quibus res maximas, & gloriosas adoriatur, & efficiat.

*Tria Carolus
lo commisit
dat.*

XXVIII.

Venit hoc anno Tunesus Princeps ex Africa auxilium petiturus à Ximenio contra Horuscium Mitylinæum piratam, cognomento Barbarossâ, qui postquâ ab obsidione Bugiæ, quam Hispani possidebant, alterius brachij iactura repulsus esset, Algerium occupauit, & Hispaniam maritimam non solum infestabat, sed & ipsos Regulos Africanos auitis imperijs deturbare conabatur. Vt magis faueret Ximenius, dicebat Tunesus se continuis incursionibus Horuscij affligi ob Hispanorum amicitiam; malle tamen se maiorum suorum exempla sequi, qui Hispanos Reges coluissent, quàm Barbarossæ Piratæ adharere. Respondit perhumanè Ximenius curaturum se, ne amicitia cum Hispanis initæ vlllo vnquam tempore poeniteret. Misit ergo optimè instructam classem cum octo millium armatorum exercitu, Imperatore Didaco Vera in Oranica olim expeditione tormentorum Præfecto, cuius industriam, & fortitudinem tunc fuerat expertus. Etsi verò prospero cursu classis ad Algerij littus pridie Diui Hieronymi appulerit, præuenti Hispani finitimorum Numidarum auxilijs à Mauris, qui venturam classem multo ante rescuerant, vndique euocatis, & Ducis imprudentia, qui tribunis benè consulentibus non auscultauit, infelicitè pugnatum est. Etsi verò huic expeditioni prosper successus defuerit, sua tamen Ximenio manet laus ob inuicti, & constantis animi signa, qui & celeriter tantam classem in hostem immisit, & accepto cladis nuncio, admirantibus cunctis, egregium pectoris robur nullum commotæ mentis signum in re subita, & aduersa monstrauit.

*Fert auxilium contra
Barbarossâ.*

XXIX.

Leo Pontifex, audito classis infelici successu, per Petrum Bembum, scribi curauit ad Ximenium, se magna molestia affectum, quod exercitus, quem in Africam transmissit, cladem illam apud Algerium accepisset: vna tamen re dolorem suum leuiorem fieri, quod ipse animo fractus non esset,

*Bemb. ep. 17.
Eius animi
robur Leo
Pontifex ex
soluit.*

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

esset, neque quidquam de ipsius ardore, & diligentia eam ob causam esse de tractum: atque verbis amplissimis, eum ad alterum exercitum comparandum, & ad rempublic. Christianam iuuandam adhortatur: animumque illum dignum eius virtute, dignum etiam autoritate quam supremam ei Carolus dabat, diutius retinendum esse, atque adeo sæpius aduersus communes hostes incitandum: cum præsertim ex recenti, & mirifica Turcarum Regis contra Sultanum Aegypti victoria, non dubium erat, quin insolens, & exultans Turca, vere ineunte mare nostrum infestaturus esset, atque classe inimica repleturus. Quod commune malum cæteris quoque Principibus Christianis se indesinenter denunciaturum, ut communibus votis, & præsijs, hosti potentissimo vniuersi resistent, bellumque cum eo aduersus Turcas vnâ nimes capebant. Ex quibus sanè litteris planè constat Ximenij amplitudinem, & auctoritatem, non modo apud Hispanos clarissimam, sed etiam apud exterarum gentes illustrem fuisse. Has autem cohortationes Leo ad Ximenium exarauit, sciens probè bonam negotij conficiendi partem ex eius industria, & robore pendere.

*Genuenses
Hispania
pellit.*

Sub hoc ipsum tempus graue ex Regij Senatus autoritate promulgauit editum aduersus mercatores Genuenses, qui Hispanorum vrbes frequentes incolunt, quo iubebantur, ut intra certum dierum numerum ex Hispania discederent, alioqui bonis priuandi, & capite plectendi. Edicti causa inde accepta, quod aliquot Genuensium naues onerariæ, & præsiariæ, oborta inter Hispanos, & Genuenses in portu nouæ Carthaginis repentina rixa, classem, & triremes Hispanas malè affecerint, atque vtrinque magna edita strage vrbs ipsa vehementer concussa, nihil potuerit hostilius ab immanibus Turcis expectare. Aditæ etiam suspiciones, multaue indicia, quod Gallis Regnum Neapolitanum adorituri modo clam, modo palam auxilia subministrarint, vniuersamque rem initium cum Gallis fœderis deprehensam esse in litteris per arcanas notas scriptis, à Cauloliberensi arcis præfecto interceptis. Cum verò Genuenses missis in Belgium legatis, Caroli fidem implorarent, ut in pristinam conditionem restituerentur, aliquantisper super sedendum monebat Ximenius, quoad de eorum erga Hispanos fide rei euentus testimonium daret; præsertim cum Genuensium negotiationem non adeo Hispanis regionibus necessariam esse multi prudentes viri persuaderent, ut non potius perniciosam, quàm fructuosam esse demonstrarent. Tandem cum legati benignè à Carolo suscepti omnem suspicionem, quam de bello Neapolitano susceperat Ximenius, abundè ademerint, eodem etiam approbante, pristino commercio restituti sunt.

Magna ratio habenda circa delictum Legatorum.

Ad Italiæ motus sedandos Carolum monere non destitit, ut omni studio Pontificis maximi animum captaret, & proinde etiam atque etiam videret, quem suo nomine Legatum Romam mitteret, nam permultum in eo deligendo interesse, cuius ob Hispanorum in Vrbe frequentiam magna esset autoritas, & potentia. Pari etiam cura considerandum esse dicebat, quales Legati in Hispaniam à Pontifice mitterentur: nam totius reipub. tranquillitatem ex eorum ad Principes suos relationibus pendere: sæpeque numero accidisse, ut illorum stultitia, aut insolentia motus grauissimi coorti fuerint.

Sacras vult Ximenia lege. S. Inquisitionis.

Erat in Hispania numerus eorum frequens, qui Iudæorum superstitione relicta, ad verum Dei cultum transierant: sed multi quotidie ob violatam religionem accusabantur. Et cum iudicia excernerentur, nulla testium publicatione facta, apud Regem omni studio, et arte contendebant, ut apertis testimonijs vniuersa negotia tractarentur, oblata interim ingenti quadam nummorum summa, quam ad octingenta aureorum millia peruenisse quidam recensent. Cum id per Belgas confectum esse Ximenius audiret, rursusque Catalanos apud Pontificem hoc ipsum petiisse, et penè impetrasse, ad Carolum scripsit se maxime opere mirari, quod ex sacrosancti tribunalis legibus, quæ per Reges Catholicos tam accurato consilio examinata, et explorata fuissent, quidquam mutari (ut aiebant) permisisset. Priuatim quoque doluisse, quod se adiutore, et hortatore id esse

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
 REONTS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

esse factum à quibusdam iactaretur: cum apud Pontificem Max. Catalonijs, ne id consequerentur, ipse potissimum impedimento fuisset: & multo ante apud aum Ferdinandum rei nummarie inopia laborantem, quando bellum Nauarrense gerebatur, intercessisset, ne sexcenta aureorum millia acciperet, quæ modo annuisset, continuo numerabantur: qui Christianæ religionis cultum, & obseruantiam, atque in Deum immortalem insignem pietatem pluris quam diuitias, & auri aceros faciens, illius tribunalis leges stabiles rataeque manere voluit. Haberet itaque in oculis tam præclarum, & recens aui sui exemplum, ne quid mutandum in cognitione causarum, quæ ad religionem pertinent, censeret: Nam quidquid ab aduersarijs obijciebatur, sub Regibus Catholicis in vtramque partem satis disputatum fuit: & hanc vnicam viam fuisse repertam, quæ religioni labanti consuleretur. Quare si à Deo Opt. Max. incrementa etiam suscipere, & exornari cuperet, eandem quoque viam iniret, quæ eius aui perpetuam sibi gloriam pepererant. Carolus autem religiosissime se gerens, quæ virtute ab illis adeo inirijs ad vltimam vsque ætatem semper enituit, Ximenij consilium secutus, sacrosancti tribunalis authoritatem conseruauit.

XXXIII.

Agebatur per ea tempora de Bernardino Carauajalio Cardinalli in Seguntinum Episcopatum restituendo: nam coniurationis in Iulium Secundum Pont. Max. causa, cuius ipse princeps est habitus, sacerdotijs omnibus priuatus, insuper Senatu motus, vitam ignobilem, & extorrem traduxerat. Cæterum Leonis X. benignitate, & Caroli Regis fauore in Senatum iterum receptus, omnia ablata restitui postulabat, sedulo id Ximenio contendente. Successerat ei in Seguntina Ecclesia Federicus Portugallius, Regio Aragonum sanguine, & Familiæ nobilitate perquam illustris. Magni nominis aduersarius Carauajalij negotium dubium reddebat: nam quamuis, & Regis voluntas, & Ximenij conatus, Carauajalij causam tuebantur, aderant ex vniuersa nobilitate Federico patroni, qui rem per tumultum acturi credebantur. Igitur dum de Carauajalio reducendo agitur, diocesis Seguntina in diuersas factiones diuisa, nonnulli Carauajalio, alij Federico studebant. Hæc cum in dies pertinacius agitarentur, similitatibus in odium gliscentibus, ad arma, & rixas deuentum est. Et in ea diocesi Almazanum oppidum ditionis Comitum Montacutani, in quo tumultum, hac de re exortum, non aliter sedari posse visum fuit, nisi Quæstore per Regium Senatum misso, qui in eius authores seuerissime de more animaduerneret. Tandem controuersia, Gutterij à Toletio Placentini Præfulis morte dirempta est, nam ea Ecclesia Carauajalio per Carolum data, Federicus Seguntinam retinuit.

*Fuerit petiti-
oni Card.
Carauajalij.*

XXXIV.

Sub Ferdinando Rege vrbium, & oppidorum præfecturæ obscuris hominibus plerumque committebantur, vnde ex nobilitate, qui eas ambirent, pauci inueniebantur. Quo circa Ximenius in hac quoque parte reipub. consulens, prisca Hispanorum Regum consuetudine reuocata, viros ex omni nobilitate selectos, moderandis prouincijs præfecit, quorum catalogum scriptores intexunt. Aliquæ quidem præfecturæ alijs quam veilet Ximenius, à Carolo, Belgarum fauore collatæ sunt, aliæ etiam per Ximenium benemerentibus distributæ, ad quosdam translatae sunt, quorum authoritas, & doctrina dignitate videbantur inferiores. Si quis Ximenij naturam æstimauerit, generosumque illud, & contumeliæ impatiens ingenium in re præsertim tam manifestè iniusta, durum id accidisse arbitrabitur: sed in hoc quoque prudentiæ sue documenta dedit. Sentiebat enim aliter fieri non posse, quin in tanta rerum, & negotiorum mole, vbi ipse vicario nomine regnabat, permulta interdum per Regem absentem irritanda forent, quæ ille grauiter, & iuste procurauisset.

*Vrbibus &
oppidis v-
ros beneme-
ritos præfe-
cit.*

XXXV.

Præter hos, quos ad præfecturas vrbium, & prouinciarum, aliaque reipubl. munia euexit, multos etiam ad magnos honores exaltauit, quos recensere non est operæ pretium. Vnus tamen, aut alter propter eorum celeberrima, & clarissima nomina, ac blandissimam fortunæ indulgentiam, quibus ad excelsas dignitates obtinendas gradus certè per Ximenium factus est, videntur annume-

Annal. Minor. Tom. VIII.

Ii

randi.

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309

Curat dari
Adrian Bel
geercl. f. m.
Dertusens.

Et alijs di-
gnissimis vi-
ris maiores
ecclesias.

randi. Cum Dertusensis Episcopus, qui in Aragonia Inquisitoris maximi of-
ficio fungebatur, diem suum obiisset, ad Carolum accurata oratione Ximen-
nius scripsit, idque suo procuratori studiosè curandum summopere commen-
dauit, vt Adrianus Florentius imperij socius, Dertusensis Ecclesiæ, & sanctæ
Inquisitionis officio sufficiatur: hominem enim esse syncerum, & probum, ab
omnique prorsus auaritia alienum: externorum insuper natalium causa, ad pro-
uinciam factiosam illis in rebus moderandam perquam accommodum. Nam
se Inquisitionem Castellæ, & illo Aragoniæ tenentibus, omnia ritè, & religiosè
procuratum iri. Dertusensem Ecclesiam Adrianum obtinuisse certum est, quæ
aditum illi ad purpureum galerum, & deinde ad summum Pontificatum aperuit:
de Inquisitionis officio dissimulatum est. Cordubensem itidem Ecclesiam Epi-
scopo carentem, Alphonso Manrico Paxaugustano, Reguli Najarensis filio,
tradendam curauit: Paxaugustana vero, quam nunc Pacensem vocant, vt Motæ
Burgensi, Regio secretario, homini Theologo mandaretur, effecit. Manricus
postea ad Hispalensem conscendit, & Ximenio mortuo Inquisitor maximus
fuit. Motæ verò Palentina Ecclesiâ cohonestato, cum iam prope culmen con-
stitutus esset, morte præoccupatus, purpureo galero, & Toletano Pontificatu frui
non licuit. Morte instante orationem grauitatis, & sanctimoniæ plenam ad suos
familiares habuisse fertur: in qua postquam de fallaci hominum spe, de rerum
mortalium inconstantia differuisset, binas litteras ex scriniolo, quod ad manum
habebat, deprompsit, alteras Summi Pontificis galerum offerentis, alteras Ca-
roli iam tum Cæsaris nomen adepti, quibus vt eius salutem diuæ Virgini Dei-
paræ, quæ Toleti pietate maxima colitur commendaret, hortabatur: & vt
ipse etiam vicissim firmus, & incolumis, illius Ecclesiæ moderandæ curam su-
sciperet: quæ omnia (inquit) morte impediri videris. Sed necessitati, aut di-
uinæ potius voluntati parendum est, quæ hominibus Christianis quod vtilius
ad salutem æternam est, procul dubio tribuit. Talis Ximenius in exornandis
nobilibus fuit, talis in viris præclaris adaugendis, quos non solum magistrati-
bus, beneficijs, sacerdotijs, alijsque multiplicibus emolumentis prosecutus est,
sed etiam honorificos titulos, aut ipse per se dedit, aut per Carolum dandos cu-
rauit. Tot tantisque rebus aliquanto diffusius à nobis enarratis, prudentissimè
per Ximenium componendis, moderandisque hic annus effluxit: reliqua eius
gesta vsque ad mortem sequens annus comprehendet.

b
Nam, r.

Herr. dec. 2. l. 4.
c. 2. & seqq.
Oomez. lib. 6.

Mittit vi-
ros integerr-
rimos ad In-
dian Occid.

An. 1509. n. 31
& 1515. n. 28.

Ex ordine
S. Hieron.

Superest adhuc insignis huius anni partus, qui vastissimum Ximenij ingenium XXXVI.
intra Europæ limites contineri non potuisse, sed ad Americæ regiones trans
Oceanum longissimè diffitas penetrasse demonstret. Didacus Columbus Ocea-
ni maris Almirantus, magni Christophori, qui nouum Orbem patefecit, filius,
& Bartholomæus de Castis, de quo anno præcedenti ^b, ex India Occidentali re-
gressi; multa quæ rem Indicam, Regis prouentus, imperij propagationem, fidei
Christianæ profectum, Indorum ciuile, iustumque regimen concernebant, Ferdi-
nando Regi exponebant, multisque erroribus corrigendis modum requirebant.
Mortuo Ferdinando & gubernatione ad Ximenium deuoluta, ab illo malorum
remedia expectabant. Cum itaque crebris petitionibus compelleretur, vide-
retque vir prudentissimus turbis sedandis, malisque eradicandis homines requi-
ri integerrimos, qui non tam auri, & argenti cupiditate, quàm religionis, & reipub.
studio ad eum laborem capefendum inuitarentur; nullibi vero eos commodius
posse reperiri, quam in monachorum cœnobijs, sed potissimum Hieronymiano-
rum, quos rei priuatæ tractandæ industria, & negotiorum agendorum prudentia
pollere iudicauit: Ex his mitendos viros graues, & pios, adhibito consilio præci-
puorum, ex Regio Senatu, & fr. Francisci Ruizij ex Minorita, vt diximus ^c, Epi-
scopi Abulensis. Neque verò ex eius Minoritis, neque ex Prædicatoribus in
hanc rem curatores mitti voluit, quos diuersimodè sentire circa Indorum regi-
men, & conuerforum disciplinam cognoscebat.

Ergo Ludouicum Figueroam, & Alphonsum S. Ioanis, illum Melioratè apud XXXVII,
Olmedum, hunc Ortegè apud Burgos administrationi præfectos, & tertium cum
his

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

his Bernardinum Manzanedum, qui olim magnis muneribus perfunctus, tunc emeritus erat, viros probitate, & prudentia insignes prædicti instituti S. Hieronymi post multos cum illis habitos sermones de magnitudine rerum ad quas destinabantur, utilitate reipub. Christianæ à sua opera emanatura, si, ut sperabat, se gererent, cum summa potestate ad Lucaiorum insulas mittit, sed potissimum ad Haytinam, quam alij Hispanicam, alij S. Dominici promiscuè appellant; ad Almiranti, & Hispanorum controuersias cognoscendas, cæteraque omnia, quæ ad indigenarum quietem, & utilitatem necessaria forent, perspicienda. Post diligentem verò cognitionem habitam, cuncta ex bono, & æquo componenda omni vi militum, & ministrorum tyrannide imprimis sublata. Sed ante omnia, ut rudibus illis populis doctrinam Christianam syncerè exponerent, maximoperè commendauit. Datus est illis comes ad fontes puniendos, & reliqua munia obeunda, Alphonsus Suazus, ob vitæ sanctimoniam, & Iuris peritiam Ximenio notus; tanquam huic muneri apprimè idoneus.

XXXVII. Igitur Hispali soluentes ad S. Dominici urbem sub extremum Decembrem, monachi peruenerunt, Suazus verò sub mensem Aprilem insequentis anni. Hieronymianis apud Franciscanos diuersari placuit, qui dum pridie Natalis Domini horis matutinis cum hospitibus Franciscanis intersunt, eo calore ex regionis situ, quæ non longè à circulo Aequatore distat, correpti sunt, ut sudare, & æstare cogerentur. Quo die vix à vitibus recens demessæ, atque itidè maturæ ficus primis mensis fuerunt appositæ. Horum imperio cum multa sint prouidentè facta, illud potissimè memorabile est. Insulani quos Rex Ferdinandus quibusdam, qui in Hispania degebant, veluti patronis protegendos commendauerat, vnde & *commendatary* vocantur, Ferdinandi actis rescissis, prorsus sunt absentibus ablati. Erat enim omnino iniquum, ut homines absentes, otio, & delicijs in Hispania dediti, potiores haberentur, quàm fortissimi viri, qui post vastum mare emensum, magnos labores in armis tolerarunt, ob religionis, & Hispani imperij prorogationem. Itaq. Insulani veteranis militibus pro cuiusq. labore, & meritis sunt attributi. Tunc vulgo pro certo habebatur, Insulanos iure belli seruos esse, quare non solum illis imperabant, ut mancipijs, sed ad onera vehenda, tanquam iumentis utebantur.

Qui egregie pie multa præstiterunt.

XXXIX. Hieronymiani Christiana pietate id indignum, & alienum esse intelligentes, quavis non omnino in prima illa censura opinionem inueteratam abstulerint, tamen ut Insulani in vicos redigerentur, atque ut oppida incolerent, effecerunt. Nam prius nullum illis municipij ius, nullum coloniæ, aut priuatarum legum concedebatur: sed dominorum tantum voluntate, aut stabant, aut cadebant. Curarum est ergo, ut Diuinis mysterijs, & Christianæ religionis documentis per sacros ministros probe imbuerentur, & tyrannica militum seruitute, qua oppressi tenebantur, non nihil liberati, quoquo modo tandem respirarent. Actum id fuit magnis contentioneibus, & ut in rebus nouis, & incertis contingit, non adeo claro, & euidenti opere pretio. Nam cum aliæ Insulanorum diuisiones, partim per Columbum Almirantum, partim per Regios ministros iam olim factæ essent, atque nunc idem per Hieronymianos nouam hanc tentari milites Hispani conspiceret, coniectantes quod postea fuit, alias atque alias superuenturas, donec Insulani solida libertate donaretur, multi malis animis & mentibus præditi, immodicis laboribus Insulanos diuexantes, è vita tandem migrare coegerunt. Horum Patrum potissimum industria artem arundinum mellitarum, totanque illorum sacchari conficiendi rationem, mirum in modum creuisse aiunt. Quare in Hispaniam reuersi, magno in pretio, & honore sunt habiti, ut multarum rerum utilium authores.

XL. Totus intentus Ximenius Indorum conuersioni inter reliqua statuit, ut nulla nauis, vel in Indiam ad nouas explorandas terras, vel ex vna insularum Indicarum ad aliam subiugandam, vel ad liberandos captiuos mitteretur, quæ viros religiosos non veheret, quorum industria, & zelo gens illa idololatriæ summo opere dedita ad Christi fidem conuerteretur: & quidem ipse sub hoc tempus misit quatuordecim Minoritas, qui ex Picardia in hoc opus venerunt, duce fr. Remigio, qui postquam per aliquot annos in India strenuè laborauerat,

Mittit Xi. ximenius fidei operarios ad Indos. Hæc. c. c. &.

Idem cap. 8. Præsertim Minoritas.

Annal. Minor. Tom. VIII.

li 2

venit

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS. X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

Et fratrem Regi Scotia venit vocatum auxiliares operarios. Inter hos præ alijs effulsit frater germanus Regis Scotiae eiusdem instituti, qui zelo propagandæ fidei cum illis transfratavit. Omnibus his, & quibusdam Patribus Ord. Prædicatorum Ximenius commecat, & cuncta necessaria abundè ministrari curavit.

Ab Hispaniola ad alias insulas transiret Minoritæ.

Interfect. l. 18. monarc. Ind. 6. 2.

Ex quibus tres occidantur.

Ad Continentem nauigant.

Cumanos instruunt.

Con. Cumanos.

Fr. Ioan. Garces ex nobis adiunct.

Rebus ita melius constitutis, & sacri Euangelij multiplicatis Ministris, Minoritæ, & Prædicatores non solum in Hispaniolæ insula vberiores quam antea prodixerunt fructus, Indos per interpretes docendo, & conuertendo, sed etiâ propinquas, aliasque longinquas nauigabant terras, misellis gentibus, quæ in tenebris iacebant, Dei veri lucem inuecturi. Periere isto anno in huiusmodi missione tres Minoritæ, Ferdinandus Salzedus, Didacus Botellius, eorumque socius anonymus ab Indis Caribibus feris, & crudelibus, qui summas reputant delicias vesci carnibus humanis, sagittis transfixi, dilaniati, & deuorati, vestibus in vexilla mutatis.

Alij Minoritæ ab eadem Hispaniolæ insula ad illam continentis partem, quæ ora Parix (vulgo *Costa de Paria*) appellatur, & Cubaguæ insulam prospicit vicinam, vnionibus locupletem, transfretarunt, & in vrbe Cumana ab Indis humaniter excepti eos instruxerunt in fide Christiana, quamplurimos aquis intinxerunt baptismatis, pueros docuerunt legere, & scribere, & qui in vrbe erant præcipui, suos filios eorum tradiderunt disciplinæ, ac fratribus, quorum vita, & conuersatio summoperè placuit, cœnobium construxerunt, opus promouente Ioanne Garces fratrum Vicario. Ita demum religiosi moribus, parcimonia vitæ, humili obsequio, filiorumque doctrina, tam Cumanos, quàm circumuicinos populos ad sui attraxerunt amorem, vt propter illos vniuersi Hispani benè haberint, & vbique per illas partes eis tam liber pateret accessus, vt in Hispania nihil amplius possent expetere. At redeuntibus, siue dolo malo quorûdam reuocatis in Hispaniam Patribus Hieronymianis, redierunt etiam auari ministri, & inhumani milites ad suas pristinas rapinas, & dominandi libidines, ita vt omnia confuderint, turbarint, & verbo Dei seminando graue posuerint offendiculum.

Per. cit. c. 11. & l. 99. Fr. Ioan. de Queuedo Episc. Darieni Minoritæ.

In componendis multorum controuersijs, præsertim inter Petrum Ariam sacerem prouinciæ Præsidentem, eiusque generum Blasum Nunium virum Antelati dignitate, militari gloria, multisque subactis insulis, ac cōtinentis oris maritimis insignem, valdè enituit virtus, & authoritas Fr. Ioannis de Queuedo Episcopi Darieni Minoritæ. Etenim Nunij famam quotidie excrecentem, populi applausum, regio in eum profusos honores Arias sufferre non poterat, sibi detrahi existimans, quod genero conferebatur; neque filix amor, aut vehementes Episcopi persuasiones omnino eradicare poterant ex eius præcordijs æmulationis, aut inimicitix fomenta, licet sæpè dissidentes composuerit Episcopus, & aliquoties amicitiam redintegrarit.

Martyres duo Minoritæ in Catalonia.

Diag. lib. 2. c. 36.

Franciscus Diagus in suis chronicis prouinciæ Aragoniæ Ordinis Prædicatorum, refert duos Minoritas hoc anno simul cum altero Ordinis Prædicatorum martyrio fuisse affectos, eorumque memoriam ita haberi in Kalendario, siue Martyrologio conuentus Castilionis Empuriarum in Catalonia suæ religionis, ad diem 10. Octobris, *Martyrizatus fuit ab Agarenis Frater Iacobus Sampere simul cum duobus Patribus Minoribus, & erat filius conuentus Cysaraugustæ, ann. 1516.* Quinam fuerint hi nostri consodales, aut à quibus, vel qua de causa passi, neque apud nostros authores, neque apud alios reperire potuimus.

Marc. l. 8 c. 41 Marieta de SS. Hisp. lib. 17. c. 25. Fr. Estuniga vir pius Celsarius Ferdinandi Regis Catholici.

Episcopatus respicit.

In eodem Principatu Cataloniae in religiosissimo Conuentu S. Mariæ de Iesu extra urbem Barcinonensem, Principatus præcipua, decessit circa hunc annum, vel fortassis hoc ipso, Fr. Estuniga vir pius, & sanctus, dicitur enim obijisse dum ad Capitulum generale proficisceretur. Atqui hoc anno generalia Comitium Obseruantum habita sunt Rothomagi, vt iam dicemus, ad quæ fortassis pergebat. Orationi, & operibus pietatis totus addictus, adeo contentus erat suo pauperculo statu, vt ab eo diuelli non potuerit. Ferdinandus Rex Catholicus Hispaniarum, cuius arcanas exupiebat confessiones, vnum & alterum ei obtulit Episcopatum, sed constanter renuit accipere. Regressus aliquando ex alio

Capi-

ANNO CHRISTI 1516, MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

Capitulo generali, dum iter faceret per loca deserta, & incognita absque vlllo comiteatu, socius sub vesperam dixit: Roga pater, vt Deus nobis propitietur, etenim si nox superuenerit, actum ferè est de nobis in solitudine, & loco inaquoso. Ne timeas, inquit Estuniga, Deus nobis subueniet; flexisque genibus ad Dominum orauit. Vidit socius è cælo lucem descendere super locum, in quo à se longiusculè orabat. Prece finita alacriter pergunt, & nocte concubia breui peruenerunt ad domum quandam, in quam peramicè recepti sunt. Dum mane surgunt, & itineri se accingunt, monet socius, vt Estuniga gratias hospiti referat propter hospitij charitatem; & ille respondit non esse necessum atque abeuntes dum retrò aspiciunt, neque domum, neque vllum prorsus sui hospitij vident vestigium; vnde socius intellexit Estunigæ precibus in illo deserto cælitus sibi fuisse prouisum.

*Si miracu-
losè in deser-
so prouisum*

XLVI. Aliàs eidem socio valde sitiienti, fontem non longè abesse dixit, ex quo dum liberet, & paululum progressus regrederetur, vt cucurbitam impleret, terram aridam, vbi prius Estuniga fontem scaturire fecit, inuenit. Ad monasterium Clarissarum de Petris albis ægotans translatus est ad prædictum Iesus coenobium, transiensque per aulam capitularem dixit. *Hæc requies mea in seculum seculi*: prædicens ibi breui fore sepeliendum. Præmissis multis, pijsque ad fratres exhortationibus sancto fine quieuit, & post triennium inuentus est in sepulchro integro corpore, facie viuida, barba, & capillamentis firmiter hærentibus, per quam similis viuenti:

*Socio sitien-
ti aquam è
terra arida
eduxit.*

*Sancti mo-
ritur.*

XLVII. Obierat anno præterito magna sodalitijs iactura Martialis Boulier Vicarius generalis vltromontanus, cuius vices subiit fr. Petrus de Montibus Occæ, Hispanus prouinciæ Bethicæ, siue Granatensis, qui hoc anno indixit Comititia generalia in Conuentu Rothomagensi; in quibus secundò electus est Vicarius generalis Gilbertus Nicolai, qui tunc erat vicarius prouinciæ Franciæ. In hoc Capitulo confirmatum est statutum de constituendo vno dumtaxat Commissario generali in Vrbe pro tribus nationibus vltromontanis, & de concedendis ei duobus socijs, siue secretarijs ex alijs duabus nationibus à sua distinctis. Amplius etiam declaratum est, ex sua natione adiungendos esse alios duos socios, qui ei inferuient, clericum vnum, laicum, alterum ad arbitrium Vicarij generalis. At qui vt hi omnes commorari possent in domo quadam, sancti Antonij nuncupata, in Vrbe, cum bona venia Patrum Cismontanorum, ne conuentui Aræceli molestias vllas, aut grauamen afferrent, obtinendam esse Pontificis facultatem. Tres conuentus reformati prouinciæ Daciæ Kilonensis, Flexin-sensis, Husnansensis erecti sunt in custodiam Kilouensem Vicario generali im-mediatè subiectam. Commissario insularum Canariæ data est potestas conuo-candi fratres sibi subditos ad congregationem bis in triennio, in eaque insti-tuendi Prædicatores, & Confessores autoritate Vicarii generalis. In hoc tri-ennio defuncti sunt plurimi religiosi, quorum numerus exciderat. Inter eos de-cesserunt Ioannes Tinctoris, qui bis prouinciæ Scotiæ fuit: Minister: Ferdinan-dus de Toletto, qui in eadem prouincia fuit semel vicarius prouincialis: & Mar-tialis Boulier, qui ter Vicarij generalis, semel prouinciæ Aquitaniæ vicarij of-ficijs perquam laudabiliter perfunctus est, & viriliter obseruantiam regularem contra impugnatores defendit.

*Moritur vi-
carius gene-
ral. Martia-
lis Boulier.
Regest. ordin
vide infra ad
finem huius
anni.
Comitia ge-
ner. Obseru.
Rothomagi.
Gilbertus
Nicolai eli-
gitur secun-
do Vic. ge-
neralis.
Constitu-
tur Commis-
sarius Curia
in vrbe ex
qualliter?
Custodia Ki-
lonensis in
Daciæ
Commissar.
Canariensis*

XLVIII. Hoc etiam anno die 11. Maij Conuentualium Capitulum generale indixit Bernardinus a Prato Minister generalis in nobili, & affluentissimo Lombardiæ Cispadanæ oppido Cherij. Quid in illo actum sit, nemo recenset. Cum verò multæ essent, & interminatæ lites inter Conuentuales, & Obseruantes, quæ Principibus valde erant molestæ, & populis scandalosæ, Leo Pontifex, vt tot turbis finem imponeret, statuit vniuersos Ordinis superiores ad Comititia generalia in Urbem conuocare. Has itaque litteras ad vniuersas misit prouincias.

*Cap. gener.
Conuentual
Cherij.
Red. fol. 44.*

*Leo Pontif-
ex vocat om-
nes Superio-
res ad comi-
tia gener.*

Dile-

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

*Dilectis filijs Generali, ac omnibus, & singulis Prouincialibus,
& Ministris; nec non generalibus, & prouincialibus Vica-
rijs fratrum Ordinis Minorum Conuentualium, & de Fa-
milia, seu de Obseruantia nuncupatorum ultra, & citra
Montes,*

Ex Reg. Vltr.
fol. 21

Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem. Romanum Pontificem, XLIX.
Domini nostri Iesu Christi principis pacis, & authoris Vicarium; ea in primis
prosequi condecet, per quæ extirpatis discordiarum radicibus, diuinum hono-
rem, ac Christianæ religionis tranquillum, & pacificum statum non parum pro-
moueri constat. Haftenus siquidem cùm acclamantibus Christianis Principi-
bus, præsertim charissimis in Christo filiis nostris Christianissimo Francorum,
ac Catholico Hispaniarum, nec non Angliæ, Portugalliæ, Daciæ, Noruegiæ-
que, ac Sclauorum, Gottorumque Regibus, multis præterea fratribus nostris
Archiepiscopis, Episcopis, ac etiam dilectis filiis Vicariis, Ducibus, Ducissis,
Principibus, & Electoribus Romani Imperii, Comitibus, grauib. viris, Locute-
nentibus, Præsidibus prouinciarum, & diuersarum Communitatũ, & populorũ
Cõmunitatibus Magistris ciuiũ, Burgi magistris, Consulibus, Rectoribus, & Sca-
binis, lites, iurgia, ac cõmotiones in vestro Ordine non sine graui S. Matris Ec-
clesiæ incommodo, ac tam cleri, quàm populi pernicioso scandalo ortas, cū ma-
gna cordis amaritudine accepissemus, attendētes huiusmodi turbationes, quas è
medio tolli præfati Principes humiliter supplicabant, grauiora in futurum Ca-
tholicæ Ecclesiæ inflicturnas vulnera, nisi de remedio prouideretur oportuno;
Nos Ordinis vestri, quem à puero tenerrimis amplexati sumus affectibus, præfa-
torum Principum piis annuendo votis, causas, & seminaria huiusmodi iurgio-
rum, ac litium nonnullis ex fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardina-
libus, à nobis in consistorio nostro secreto ad hoc specialiter deputatis, exami-
nandas commisimus, quibus per ipsos longo maturæ discussionis examine dili-
gentissimè, ac fidelissimè digestis, relatione super præmissis nobis per ipsos fa-
cta, Capitulum generalissimum totius Ordinis vestri indicendum fore verbo in
dicto consistorio facto decreuimus. Quod quidem exinde autoritate Aposto-
lica, in proximo festo Pentecostes, in sacro conuentu de Aracœli de Vrbe cele-
brandum iuxta morem vestri Ordinis assignamus. Quodque vos generalis Mi-
nister, ac Vicarii generales omnibus, & singulis prouincialibus Ministris, Vica-
riis, Custodibus, seu quibuscunque aliis nominibus nuncupatis, superioribus vo-
bis respectiue subiectis, post harum receptionem fideliter sine fraude, & dolo ci-
tius sub pœna excommunicationis latæ sententię intimare debeatis. Quare vo-
bis, & vestrum cuilibet in virtute sanctæ obedienciæ mandamus, ac sub pœna
eiusdem excommunicationis latæ sententiæ ipso facto incurrenda, firmiter præ-
cipimus, quatenus ad dictum generalissimum Capitulum electis Custodibus,
vel Discretis secundum morem vestrum respectiue, qui vobiscum ad dictum
Capitulum accedere debeant, legitimo cessante impedimento, conueniatis.
Mandamus etiam sub eisdem pœnis, omnibus, & singulis fratribus dicti Ordi-
nis Congregationum fratris Amadei, de Clarinis, de sancto Euangelio, siue
Capucio, ac quocunque alio nomine nuncupatis, reformatam vitam sub
Ministris non reformatis ducentibus, quatenus in singulis prouincijs, quas
nunc inhabitant, duos probos discretos, & reformatos fratres ex seipsis, in
Congregatione per ipsos in huiusmodi prouincijs respectiue facienda eligant,
qui ad dictum generalissimum Capitulum, sicut & cæteri Prælati Ordinis ha-
beant conuenire. Et quoniam nostræ mentis existit, omnes dissidiũ inter vos
orti occasiones, & fomenta, quantum cum Deo possumus, subtrahere: vos quo-
que vnanimi, & pacifica conuersatione interea Domino famulari; omnes cau-
sas

ANNO CHRISTI 1516, MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

fas, processus, lites, & querelas occasione domorum, siue locorum, ac fratrum hanc inde respectiue ablatorum, & receptorum coram quibuscunque Iudicibus, quacunque dignitate, etiam Cardinalatus honore fungentibus, tam in Curia Romana, quam extra, seu quauis alia occasione, vel causa motas, & etiam mouendas, in qualicunque statu existant, suspendimus, silentium usque ad dictum Capitulum partibus imponentes: Inhibentes nihilominus Iudicibus, ac partibus huiusmodi sub excommunicationis late sententiae, & officiorum ac beneficiorum suorum priuationis poenis, ipso facto, quo contra fecerint, per ipsos incurrendis, ne de dictis causis ullatenus cognoscant, aut causas praefatas per se vel alios quouis modo prosequantur. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis factis, aut faciendis, statutis quoque, & consuetudinibus dicti Ordinis quacunque autoritate etiam Apostolica confirmatis, ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. Et quia difficile foret praesentes nostras litteras ad singulas prouincias deferri: volumus, ut earum exemplaribus in Romana Curia autoritate nostra impressis per notarium publicum auscultatis, & signatis, eadem fides adhibeatur, tam in iudicio, quam extra, quae ipsis originalibus si exhiberentur & ostensae fuerint, foret adhibenda. Datum Romae apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die 11. Iulij 1516. Pontificatus nostri anno 4.

- L. Conquesti sunt Minister, & Vicarij generales, fratres sibi subditos multipliciter grauari ab Inquisitoribus haereticae prauitatis in regnis Hispaniarum, contra facultates, & exemptiones sibi a plerisque Summis Pontificibus concessas. Duplici bulla Pontifex confirmata voluit, quae sui concesserunt Praedecessores. Sed haec omnia nunc irrita sunt, reuocatis omnibus huiusmodi concessionibus per Pontifices posteriores.

In hac Pontifex ne Inquisitores procedant contra Admonitiones.

Ad perpetuam rei memoriam.

- LI. Solet Romanus Pontifex, Regis pacifici gerens in terris vices, ea quae per Praedecessores suos ad obuiandum discordijs, & pacem fouendam inter quoslibet fideles, praesertim sub religionis iugo Domino famulantes, prouida sunt ordinatione sancita, ut eo firmiter inuolata persistant, quo fuerint saepius Apostolico stabilita praesidio, cum ab eo petitur, suae approbationis munimine corroborare, & alias desuper prout fidelium eorundem paci, & quieti conspiciat, in Domino salubriter expedire. Dudum siquidem a felic. recordat. Innocentio Papa VIII. praedecessore nostro emanarunt litterae tenoris sequentis.

Reg. Vlt. fol. 24.

Innocentius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Ex debito sollicitudinis pastoralis officii, cui meritis licet insufficientibus, praesidemus, ea quae pacem, & concordiam nutriunt, pura, ac debemus, intentione perquiramus, & quae seditiones excutiunt, & scandala introducunt, ab Ecclesiasticis regularis obseruantiae praesertim deditis personis studiosius extirpare curamus, & his, quae propterea proinde emanasse dicuntur, ut cum tempore firma, & illibata persistant, libenter, cum petitur, nostri adiciamus roboris firmitatem, ac alias desuper prouidemus, prout in Domino conspiciamus salubriter expedire. Dudum siquidem felicis recordationis Clemens Papa IV. praedecessor noster ex certis rationabilibus causis, prohibuit omnino ne Ordinis fratrum Praedicatorum professor contra Ordinis fratrum Minorum, professores, vel e contra Ordinis Minorum professor contra Ordinis fratrum Praedicatorum, ex commisso, vel committendo sibi imposterum Inquisitionis haereticae prauitatis officio, quantumcumque sciret, aut existimaret eos reos, aliqua ratione procederet, vel eiusdem superiori denunciaret, quod crederet corrigendum, vel ad Sedem Apostolicam referret, si mallet, & videret expedire, & si secus attentarent decreuit processum non tenere: Et deinde recolendae memoriae Sixtus Papa IV. etiam Praedecessor noster statuit, & ordinauit, quod Ordinis fratrum Praedicatorum professor dictae prauitatis Inquisitor in Ordinis fra-

trum

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 369.

trum Minorum professores, & e contra fratrum Minorum Ordinis professor eiusdem prauitatis Inquisitor in Ordinis fratrum Prædicatorum professores quoscunque officio Inquisitionis huiusmodi fungi, illudque exercere nullatenus possent absque Sedis Apostolicæ licentia speciali, de ipsius Sixti prædecessoris statuto, & ordinatione specialem, & expressam facientes mentionem, prout in eorundem prædecessorum litteris desuper confectis plenius continetur. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum generalis Ministri, & Vicariorum tam citra, quam ultra montes dicti Ordinis fratrum Minorum, de Observantia nuncupatorum, petitio continebat, nonnulli dicti Ordinis fratrum Prædicatorum professores in Hispaniarum Regnis, & alijs dominijs charissimi in Christo filij nostri Ferdinandi Regnorum eorundem Regis Inquisitores hæreticæ prauitatis per Sedem Apostolicam, seu aliter nuncupati, contra nonnullos dicti Ordinis fratrum Minorum professores etiam de Observantia nuncupatorum, eorum officium huiusmodi exercere inhibitioni prædictæ contraveniendo, quanquam id eis nominatim concessum non existat, tentasse dicuntur: pro parte Ministri, & Vicariorum generalium prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut huiusmodi prohibitioni, statuto, & ordinationi prædecessorum prædictorum pro eorum subsistentia firmiori robur nostræ approbationis adijcere, & super eorum observationem pro quiete personarum dictorum Ordinum aliàs oportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui professorum prædictorum Ordinum quietem, & prosperitatis eorum successus paternis desideramus affectibus, huiusmodi supplicationibus inclinati, Clementis prohibitionem, & Sixti prædictorum Prædecessorum statutum, & ordinationem huiusmodi, & prout illa concernunt omnia, & singula in dictis litteris contenta autoritate Apostolica, præsentium tenore approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere, & observari debere decernimus: proque potiori cautela ea, quæ per eosdem Prædecessores sic, ut præfertur, proinde prohibita, statuta, & ordinata fuerunt, de nouo eadem autoritate statuimus, & ordinamus, ac vniuersis, & singulis Inquisitoribus hæreticæ prauitatis prædictis Prædicatorum, & aliorum quoruncunque ordinum tam Mendicantium, quam non Mendicantium professoribus, & clericis sæcularibus, tam iuxta priuilegia ipsorum Ordinum, & illorum Capitulis, vel per illorum prælatos, quam per Sedem Apostolicam, seu eius Legatos, vel aliàs deputatos hætenus, & quos imposterum quandocunque perpetuis futuris temporibus deputari contingeret in Regnis, & dominijs prædictis, ac alibi vbilibet per vniuersum Orbem, ne prætextu cuiuscunque potestatis, & facultatis eis attributæ, seu attribuentæ super Inquisitione huiusmodi, quantuncunque amplissimæ, contra quempiam dicti Ordinis fratrum Minorum professorem procedere, & inquirere, aut officium suum exercere quoquomodo præsumant, præfata autoritate prohibemus: & ut si quos ex eiusdem Ordinis fratrum Minorum professoribus capere, seu carceribus mancipare forsan huc vsque præsumperint, vel in futurum præsumant, fratres ipsos sic captos, intra triduum postquam de præsentibus notitiam qualitercunque habuerint, aut requisiti fuerint, ad ipsorum sic captorum, & detentorum fratrum Superiores per orania illæsos, & sine mora, per eos iuxta Iuris formam, & Regularia instituta debitis poenis puniendos remittant, & quibuscunque Communitatibus, Vniuersitatibus, Collegijs, Capitulis, Conuentibus, & personis Ecclesiasticis tam religiosis, quam sæcularibus cuiuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis existant, & quacunque Ecclesiastica etiam Archiepiscopali, Episcopali, Patriarchali, Primitiali; vel mundana etiam Comitali, Ducali, Marchionali, vel aliqua quomodolibet dignitate, & autoritate præfulgeant, ne ut contra dictos Ordinis fratrum Minorum professores contra prædecessorum prædictorum, & nostrarum litterarum huiusmodi tenorem procedât, insistant, aut ad id auxilium, consilium, vel fauorem præstent, neue illorum ex eis,

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

eis, qui contra earundem litterarum tenorem detenti, nunc, & pro tempore forent, relaxationem, & remissionem huiusmodi impedire aut malitiosè differre, seu retardari procurare, & ne fiant persuadere per se vel alium, seu alios directè, vel indirectè attentent, prælibata authoritate mandamus: & illos ex eis, qui prædecessorum prædictorum, ac nostris prohibitioni, statuto, & ordinationi contrauenerunt, excommunicationis sententiam, & priuationis officij Inquisitionis, & aliorum officiorum, & beneficiorum, quæ obtinent, seu possident, seu pro tempore obtinebunt, seu possidebunt, ac inhabilitatis ad illa, & alia impofterum obtinenda irremissibiliter eadem authoritate incurere volumus. Et nihilominus locorum Ordinarijs, & personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, & eorundem ordinariorum Vicarijs, & personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, qui desuper pro parte alicuius professoris dicti Ordinis fratrum Minorum pro tempore fuerint requisiti, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel plures, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, præmissa vbi, quando, & quoties expedire cognouerunt, solemniter publicantes, & eisdem requirentibus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittant Inquisitores præfatos prætextu cuiuscunque facultatis, & potestatis eis attributæ, seu attribuendæ, super inquisitione huiusmodi quantuncunque amplissima, contra quempiam dicti Ordinis fratrum Minorum professorem procedere, & inquirere, aut Inquisitionis huiusmodi officium aliàs quomodolibet exercere: & si quos ex eisdem fratribus Minoribus capere, seu carceribus mancipare forsan huc vsque præsumpserint, vel pro tempore præsumerent, fratres ipsos sic captos ad ipsorum fratrum Minorum Superiores per omnia illæsos sine mora remitti faciant puniendos: & illos, quos huiusmodi excommunicationis, & priuationis poenas, non parendo Prædecessorum, & nostris prohibitionibus, statuto, & ordinationibus prædictis incurrisse constiterit, eos excommunicatos, & priuatos publicè nuncient, faciantque ab alijs nunciari, & ab omnibus arctius euitari, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras huiusmodi iteratis vicibus aggravare, & loca quæcunque, ad quæ censuris huiusmodi ligatos declinare contigerit, Ecclesiastico interdicto subijcere procurent; contradictores quoslibet, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, quacunque appellatione postposita compescendo: inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri, quibus cauetur, ne quis extra suam ciuitatem, & diocesim, nisi in certis exceptis casibus, & illis ultra vnā dietam à fine suæ diocesis ad iudicium euocetur; seu ne Iudices à Sede Apostolica deputati extra suam ciuitatem, & diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, aut alij vel alijs vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali, ac alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrarijs quibuscunque. Seu si Inquisitoribus prædictis, vel quibuscunque alijs, aut eorum Ordinibus, à Sede prædicta indultum existat, quod ipsi, et eorundem Ordinum personæ, suspendi vel excommunicari, aut eorum loca interdicti non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto huiusmodi mentionem; Decernentes præsentibus litteris nunquam intelligi derogatum per quascunque clausulas, etiam derogatorias derogatorias, fortiores, ac efficaciores, nisi dum, & quoties eorum vero, & expresso tenore de verbo ad verbum, non autem per clausulas huiusmodi expressionem importantes, contigerit derogari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, constitutionis, statuti, ordinationis, prohibitionis, voluntatis, et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

surum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1486. Sexto-Idus Martij. Pontificatus nostri anno 3. Quare pro parte dilectorum filiorum fratrum Ordinis Minorum de Observantia huiusmodi nobis fuit humiliter supplicatum, ut prohibitionibus, statuto, & ordinationi, & nouæ concessioni, ac super illis confectis litteris prædictis, pro illorum subsistentia, firmiori nostræ approbationis robur adijcere, aliàsque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur eosdem fratres, & eorum quemlibet à quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, cæterisque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate præfata prohibitiones, statutum, ordinationes, & nouam concessionem, ac desuper confectas litteras prædictas approbamus, & innouamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Decernentes illa debere ab omnibus inuiolabiliter obseruari; potiorique pro cautela, ea omnia prout per eosdem prædecessores prohibita, statuta, ordinata, & concessa fuerunt, prohibemus, statuimus, & ordinamus, & de nouo concedimus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ dictus Innocentius prædecessor in suis litteris voluit non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, innouationis, coniunctionis, decreti, prohibitionis, statuti, ordinationis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1516. quarto Nonas Iunij, Pontificatus nostri anno quarto.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ibid. fol. 13.

Exponi nobis fecerunt dilecti filij Minister, & Vicarij generales totius Ordinis fratrum Minorum, quod licet iuxta Pontificum decreta, & ordinationes, præsertim fel. rec. Clementis IV. & Sixti IV. ac Innocentij VIII. Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, Inquisitores hæreticæ prauitatis, tam apostolica, quam ordinaria autoritatibus deputati in quibuscumque mundi partibus, præsertim in Hispaniarum Regnis, & dominijs consistentes, super crimine dicto hæresis, & apostasiam huiusmodi concernentibus, etiam prætextu quaruncumque facultatum, & litterarum Apostolicarum ipsis Inquisitoribus, & officio eorum, cum quibuscumque clausulis, quantuncumque fortissimis, efficacissimis, & insolitis concessarum contra fratres dicti ordinis cognoscere, vel aliàs de illis directè, vel indirectè quouis quæsito colore se intromittere non possint, cum adiectione censurarum ecclesiasticarum, & pœnarum aliarum tunc expressarum, si secus à quoquam attentatum foret, prout in litteris desuper confectis plenius continetur. Nihilominus tamen nonnulli ex ipsis Inquisitoribus, litteris, & mandatis Apostolicis contempnis, ultra quam decet, eorum facultates extendentes, & satagentes mittere falcem in messem alienam, prætendentes, aliquos ex dictis fratribus in suis sermonibus, & prædicationibus vel aliàs aliqua dixisse, vel fecisse præterquam contra eos inquirere deberent, probationes aduersus dictos fratres super causis prædictis recipere, testes examinare, & alios processus agitare non verentur, in mandatorum Apostolicorum contemptum, ac suum & religionis prædictorum graue præiudicium, perniciosum quoque exemplum, ac scandalum plurimorum. Quare pro parte Ministri, & Vicariorum generalium prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut eis statuique suo de oportuno remedio providere de benignitate Apostolica dignaremur, qui ad Ordinem ipsum, illiusque per-

LII.

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

personas, in visceribus cordis nostri singularem gerimus affectum, in præmissis providere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Inquisitoribus præfatis Apostolica, vel alia quavis authoritate, etiam motu proprio, & ex certa, scientia, & plenitudine potestatis, etiam consistorialiter, in quibusvis mundi partibus, sub excommunicationis sententia, priuationis omniũ & singulorum beneficiorũ, & officiorum ecclesiasticorum quæ obtinent, & inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinenda, & alijs pœnis in litteris Clementis, Sixti, & Innocentij prædictorum contentis, quas pro expressis haberi, & contra facientes eo ipso incurrere volumus; præcipimus, & mandamus, ne de cætero Prædicatores, & quicunque prædicti Ordinis fratres super causis prædictis, nec super quibusvis alijs suum Inquisitorum officium pertinentibus, se intromittere, testes examinare, & alios processus agitare imposterum præsumant; sed si fortè ad aliqua de prædictis hucusque se intromiserunt aliquos fratres capiendo, testes examinando, aut scripturas recipiendo, fratres ipsos personaliter ad dicta testium, siue principaliter, siue accessorie, vel incidenter examinatorum, ac quoscunque processus habitos, & scripturas productas super causis huiusmodi quomodolibet concernentes, Ministris, & Vicarijs prouincialibus, alijsque prædictorum fratrum Minorum Prælati, seu Superioribus in locis illis, in quibus præfatos Inquisitores residere contigerit, nullis apud se retentis copijs, aut transumptis, vel notis, infra sex dierum spatium, postquam præsentium notitiam quomodolibet habuerint, realiter, & cum effectu restituant, vt fratres delinquentes, si qui fortè fuerint, iuxta excessum, & delictorum exigentiam per Prælatos, & alios Superiores dicti Ordinis secundum formam litterarum prædecessorum prædictorum castigari debeant. Et nihilominus vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & alijs personis in Ecclesiastica dignitate constitutis, Cathedraliumque Ecclesiarum Canonicis, nec non Vicarijs & Officialibus generalibus, ac eorum cuilibet præcipimus, & mandamus, quatenus Ministris, Vicarijs, & alijs fratribus, & personis præfatis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant per se, vel alium, seu alios, præcepto, & mandato nostris huiusmodi pacificè frui, & gaudere: non permittentes eos, & eorum quemlibet per dictos Inquisitores, aut quoscunque alios, quomodolibet molestari; ac censuras, & pœnas prædictas, dum, & quoties opus fuerit, pro parte dictorum Ministrorum, seu Vicariorum prædictorum, vel cuiuslibet eorum fuerint requisiti, aggrauare, & reaggrauare procurent, inuocato, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & ordinationibus, ac priuilegijs, Indultis, & litteris Apostolicis, Inquisitoribus, & officio huiusmodi concessis, confirmatis, & approbatis: quibus, tenores illorum, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanfuris, hac vice duntaxat specialiter, & expressè derogamus. Caterum, quia difficile foret præsentis litteras ad singula, in quibus fides de eis forsitan facienda foret, loca deferre: volumus, & dicta authoritate concedimus, quod ipsarum transumptis manu publici Notarij subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curie Ecclesiasticæ munitis, in Iudicio, & alibi vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Corneti sub anulo piscatoris die 15. Octobris millesimo quingentesimo sexto, Pontificatus nostri anno quarto.

LIII. Assumptus est hoc anno fr. Quintinus ad Episcopatum Cluanen. in Hibernia sub Archiep. Armacano die 10. Nouembris. Mortuus est hoc anno 25. Nouembris Mantuæ fr. Nicolaus Grassottus Patavinus Episcopus Lampfacen. in Hellesponto sub Arch. Pariensi, suffraganeus, seu coadiutor Mantuani Episcopi. Sepultus est in Ecclesia antiqua Cathedrali S. Leonardi, ad læuam altaris maioris.

Fr. Quinti-
nus episc.
Cluanen.
Fr. Nicol.
episc. Lam-
pacen.

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309

Con S. Aluio
fi.
Rod. fol. 276. Sub hoc tempus constructum est cenobium sancti Nicolai in oppido sancti LIV.
Aluiti in prouincia Terræ laboris, & custodia sancti Benedicti: pro Patribus
Conuentualibus. Hoc anno concessit Leo Pontifex facultatem, vt ei applica-
retur beneficium rurale sanctæ Mariæ del Campo cum assensu Dom. Râymun-
Con. Rocca
Sicca.
Con. Caper-
tini
Gonz. in prou
S. Nicol. con.
35. di de Cardona: Comitis Aluiti, ad quem spectabat ius patronatus. Hoc eodem
anno Beatrix Comitissa Aquini, in loco Roccæ siccæ suum palatium conuertit
in eorundem Patrum conuentum sub eadem custodia. Sub hunc annum inco-
læ Cupertini oppidi in Apulia communibus sumptibus domum ædificarunt fra-
tribus Obseruantibus sub titulo sanctæ Mariæ de Casulis, aliquantulum ab op-
pido distantem.

Con. Antip.
Idem in prou
S. Ludouici
con. 18. Non longe à Varo flumine in littore maris Mediterranei prope insulam Ly-
rinensem, illustris erat vrbs Antipolis: Sede prætoria Romanorum, theatro, LV.
fontibus, magnisque columnis olim insignis, sed nunc à tanto splendore lon-
ge recedens. In ea curauit isthoc anno conuentum Obseruantum fabricari sub
titulo Dominae nostræ de Angelis, fr. Petrus Saxi, Commissarius prouinciæ san-
cti Ludouici. Fundum suppeditaui Anthea Hugolina relicta Honorati Hugo-
lini. Primum lapidem fundamentalem iecit Petrus Lambertus, Episcopus Ve-
nusinus, nepos Anthæ præfatæ, assistentibus Ioanne de Seua, & Gaspare de
Grimaldis Dominis Antipolitanis. Anno Domini 1520. die 12. Maij inchoata
est Ecclesiæ expensis Renati, patris Claudij Comitiss de Tenda, magni Magistri
Fr Petrus
Epif. Ebron
nissens. Franciæ, & an. 1532. Kal. Octob. consecrata per Petrum Ranelli Episcopum
Ebronissensem Minoritam, prouinciæ Franciæ alumnum.

Con Belli-
montis
Idem in prou
Aquit. antiq.
con. 33. In Aquitania extra oppidum Bellimontis, vir pius Ioannes Cedraillus, ex vo- LVI.
to, assentientibus Leone Pontifice, & Francisco I. Gallorum Rege, hoc anno
conuentum Obseruantum erexit. Sæpe tamen ab anno 1561. incendia, rapi-
nas, magnasque molestias hæreticorum perpeffi fratres anno 1587. se recepe-
runt ad xenodochium, oppidi vallo recinctum, ab oppidanis ultro collatum.
At eodem oppido proditoriè ab hæreticis capto, xenodochium, fratribus in
vincula coniectis, conflagrauit: Illis liberatis, & protectionem parantibus,
Catholici viri, quibus illic licuit remanere, domum quandam contulere, do-
nec conuentum, aut xenodochium præfata possent recuperare.

Mon. Cre-
mondæ.
Rub. pag. 71.
Gonz. in pro.
Bonon. mon.
9. Dyptica tabula Episcoporum Cremonensium à Blasio Rubeco edita, hoc ip- LVII.
so anno constructum ait intra mœnia vrbs Cremonensis monasterium Clarissa-
rum à Pace nuncupatum: Aedificando monasterio assensum præbuisse hoc an-
no Leonem Pontificem, sed circa illa tempora erectum scribit Gonzaga, & à
Patribus Amadeis gubernatum. Etsi nobile sit monasterium, quinquaginta,
fermè sororum domicilium, nihil amplius circa illud nobis occurrit narrandū.

Mon. Vltre-
ti
Gonz. in pro.
Concep. mo-
nast.
Mon. mil. h-
ius prou. Vltreti (quod Abulensis diocesis oppidum est insigne, ab Abula tredecim, LVIII.
à Vallisoletto septem distans leucis) sub hunc annum Alphonsus Paternus Ia-
cobianæ militiæ eques, & commendatarius, atque Elizabetha Velasquez con-
iux in honorem Conceptionis Deiparæ Virginis monasterium construxerunt
intra mœnia prope cenobium Franciscanorum. Constitutis amplis redditibus
voluerunt vt tredecim virgines gratis, & absque vlla dote perpetuò illic reci-
perentur. Floruerunt hic magna pietate multæ sorores, præsertim Gratia Bo-

Gratia Bo-
tellia. tellia in orationis feruore sæpè mentis excessum experta, & quæ paulò ante
mortem ex valetudinario in odeum suis pedibus descendit, Christi corpus pro
viatico sumptura, eoque accepto in cellam regressa, paulo post expirauit anno
Catharina
de Ergote. 1584. vultu dum viueret, deformi, post mortem specioso. Catharina de Er-
gote, paupertate, humilitate, orationis studio, mira in ægrotas charitate, er-
ga S. Annam Christi Domini auiam singulari cultu egregiè cōmendabilis, anno
1594. defuncta. Antonia de Bracamonte insigni pollens ingenij acumine, inge-
Antonia de
Bracamonte
te. nua etiam sinceritate, nullius verbum, aut factum sinistrè iudicauit. Multis
modis corpus affligebat, assidua in choro aliquando in oratione persistens inte-
gras noctes ducebat insomnes. Per totum Aduentus, & Quadragesimæ cur-
sum super nudas tabulas dormiebat. Præsciens se morituram, confessionem

trium

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 309.

trium dierum præmisit, opportunis interuallis curauit sibi dari Eucharistiæ, extremæque Vnctionis sacramenta, neque medicum mortis secura voluit admittere. Morti proxima Antiphonam illam, quæ in festo Beatæ Agnetis recitatur *Ecce quid contempni, iam video*, sibi legi poposcit: qua audita in abyssum contemplationis absorpta per tres dies sopitis sensibus elinguis permansit, demum in se reuersa, passa est Christi Matrem in conspectum venisse. Ludouica de Olmedilla, assidua oratione, lachrymarum frequentia, & perpetuo erga infirmas obsequio insignis, statutis anni temporibus, pro sororibus fratribusque vicinis bellaria, varia ex saccharo condimenta languentis stomachi irritamenta preparabat, & secreto mittebat nullas exinde gratias aucupatura. In his & comparandis rebus cultui diuino necessarijs, quidquid habebat, impendebat. Diuo Ioanni Euangelistæ addictissima, in eius festiuitate post auditum sacrum ægrotare cœpit, & tertio post die ann. 1604. pie decessit.

Ludouica de
Olmedilla.

LIX. Hoc anno erectum Louanij in Belgio monasterium Clarissarum per generosam Dominam de Beloy, non expresso illius nominē, scribit Gonzaga. Alij hoc factum dicunt anno 1513. per nobilem matronam viduam Ioannis Poloisij Equitis, Catharinam Oppendorpiam, quæ etiam locum, seu situm concessit. Constructa est domus pro triginta sororibus: sed cum earum pietas, & fama sanctitatis excreuit, numerus etiam increuit. Primæ sorores e monasterio in Hoostrato, quod ex laudatissimo illo S. Claræ Treurense originem duxit, prodierunt, Urbanistæ reformatæ nuncupatæ, secundam regulam Clarissarum profitentes. Claruerunt hic plures rara pietate virgines, de quibus soror Anna Bogartzia nata Turnhonti, Brabantia municipio, cui frater Martinus à Turnhont, Louaniensis cœnobij vir optimus, erat à confessionibus, qui salutariibus monitis in sanctitate confirmatam eò adduxit, vt Christi amore vehementer accensa, sæpius in extasim raperetur, nihil sentiens rerum sensibilibum. Humilitate, & obedientia, abnegatione sui, paupertatis amore, cæterisque virtutibus ad sublimem sanctimoniam peruenit. Sciuit ipso momento, fragrantissimo afflata odore, mortem Patris prædicti.

Mon. Louanij
Gonz. in pro.
Germ. infer. in
fac.
Sedul. in mon.
m. ff. ciuilem
prou.

Anna Bogar
tzia.

LX. Nicolaus Comen, & Margarita à Lotharingia coniuges in suburbijis vrbis Laualensis, monasterium construxerunt præclara ædificij structura ornatissimum, pro triginta sororibus Tertiarijs, quæ *Leonistæ* appellantur, propter facultatem, & priuilegia à Leone X. illis concessa. Liberè egrediebantur donec persuasione Minorum, qui in illa vrbe commorantur, clausuræ perpetuæ se obstrinxerunt.

Domus sororum
3. ord.
Laual. nfr.
Gonz. in pro.
Turon. Pichau.
mon. 2.

LXI. In Lusitania, & Archiepiscopatu Vlisiponensi; insigne est oppidum Villæ longæ, atque intra illius septa domus sororum Tertiij Ordinis, sub titulo Dominæ nostræ de *Potestatis*. Ortum habuit à pia femina Beatrice à S. Francisco, quæ à viri lege soluta, ex facultatibus sibi relictis à patre Hectore Mendio, situm conferente, monasterium construxit sub regimine Henrici Cardinalis, tunc Archiepiscopi Vlisiponensis, demum Regis Lusitaniæ. Ipsa visione præmonita habitum à Mario Vlisiponensi, Episcopo Portuensi, benedictum suscepit, & anno 1566. cum alijs septem nigro velo assumpto, iubente Cardinale, se commisit curæ, & regimini Ministri prouinciæ Portugalliæ. Ille transiens Franciscus Gonzaga totius Ordinis Minister, viginti sex, quæ tunc domum illam inhabitabant, ad solemnem votorum professionem, quam Tertiariæ Franciscanæ emittunt, admisit: quod & ipse in huius cœnobij recensu commemorat.

Domus sororum
ville
longæ.
Idem in prou.
Portug. mon.
17.

LXII. Omnes huius instituti sorores sub regula, & in congregatione viuentes, subiecit Pontifex regimini Obseruantum. *Nuper per alias nostras*. die 12. Martij His sororibus Clarissis primæ, & secundæ regulæ, monialibus Ordinum Conceptionis, & Annuntiæ indulgit, vt ingressum in sua monasteria denegent quibuscunque personis, etiam autoritate Apostolica suffultis, quas iudicauerint ab ingressu repellendas. *Exponi nobis fecerunt*. die 22. Decembris. Licentias omnes, & facultates quascunque, quarum prætextu fratres extra conuen-

Priuilegia
Pontificia

ANNO CHRISTI 1516. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 23. & 24.
LEONIS X. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANNO 309.

uentus diuagabantur, reuocauit, omnesque ad sua claustra redire præcepit. *In supreme dignitatis.* die 8. Ianuarij. Criminosos, vel scandalosos, dolose, aut fraudolenter professionem emittentes, & sua crimina reticentes, è religione iubet expelli. *Cum scut nobis.* die 15. Martij. Cum dubitaretur an ex vi ordinationis factæ in ultimo Capitulo generali, tenerentur Prouinciales ad celebrandum infra suum triennium vnum, vel binum Capitulum, Pontifex decreuit vnum tantum cogi debere, secundum arbitrium Vicariorum, & Capitulorum generalium. *Pro parte tua fuit nobis,* die 7. Aprilis. Litteræ directæ sunt Vicario prouinciæ Bethicæ, siue Granatenfis, Petro de Montibus Occę, tunc munus exercenti Vicarij generalis defuncti.

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 310.

ARGVMENTVM.

*Moritur Cardinalis Franciscus Ximenius, in vita, & post mortem celeberrimus; Coactis comitijs generalibus ad Aramcali in Vrbe, eligitur ex coetu Obseruantum Minister generalis totius Ordinis Christophorus a Foroliuio, in quem etiam Ordinis sigilla transferuntur, Patres Conuentuales Magistrum generalem sibi cooptant Antonium Marcelum Cherium Dalmatam. Articuli pacis & concordie inter utramque familiam stabilienda, a Pontifice confirman-
tur. Foroliuiensis post paucos menses creatur Cardinalis, sed Ordinis retinet gubernium usque ad comitia generalia anni sequentis. Pie descedunt Iacobus Vngarellus Patauinus, Thomas & Antonius Corsci, Laurentius a Ripariegos Hispanus. Martinus Valentinus, insignis fidei Catholica propagator, incipit in Hispania clarere, quando Martinus Lutherus apostata in Germania incipit insanire. Initiantur Episcopi, multiplicantur coenobia.*

Gonell. lib. 7.
de reb. Ximen.

Caroli Re-
gis inter Bel-
gæ mura Hi-
spanis per-
niciosa.

RANCISCO Cardinali Ximenio annus hic & fatalis 1. fuit, nam & sub eius finem fatis concessit; & curarum ferax. Varios Regulorum motus, difficiles exitus, populares denique tumultus habuit, quibus tota Ximenij prudentia occurrendum fuit. Malorum seminarium procrearunt nimia Caroli Regis inter suos Belgas mora, ingens pecunię ex Hispania in Belgium transportatio, aulicorum ministrorumque Caroli insatiabilis auri Hispanici sitis, sacerdotia, & officia tum publica, tum priuata externis hominibus, & Hispanis nonnullis parum idoneis collata; quę in suum damnum, & reipub. fraudem fieri populi passim clamitabant. Cuncta hæc providebat Ximenius futura, dum Carolus tenero patrię amore egrę patiebatur ex Belgio in Hispaniam euocari, dum Regni moderamen illius gentis hominibus, à quibus erat enutritus, & instructus, Hispani-
carum

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 310.

earum rerum inperitis committebat; quare admonere Carolum non destitit suum aduentum in Hispaniam maturare, atque interim sua virtute, & potentia, malis incessanter occurrere. Vt ergo causas omnes morarum tolleret, classem apparatissimè instructam ad Regem omnium votis, sed suis præsertim exoptatissimum, in Hispaniam deducendum mittit. Ipse verò quo Regi aduenienti maturius occurrere, & rebus disponendis præsto esse posset, quamvis corpore imbecillo, Regium comitatum, & Ferdinandum Principem Caroli fratrem, Madrido mouet, & Arandam, ad Durium flumen sitam, contendit. Placuit illud oppidum ob multa, sed ob vicinum cœnobium Franciscanum, præcipue amœnissimo in loco ædificatum ad Aquileram vicum, quod eius valetudini aptissimū putabat.

*Ut inde di-
sceretur iua-
der Xime-
nius.*

II. Arandæ ineunte Septembri de Ferdinandi Principis Magistro, Pædagogo, & plerisque alijs Ministris amouendis sollicitè cogitauit. Nihil enim tam curauit Ximenius, quam Carolo Regnum conseruare, & pacificum tradere. At qui Ferdinando aderant Ministri, & præsertim fr. Aluarus Osorius Asturicensis Episcopus, qui iuueniculum primis litteris instituerat, ægerrimè ferebant Ximenij sedulitate omnem spem Ferdinando adimi res nouas in Hispania moliendi; mirum enim in modum concupiscebant occasionem aliquam offerri, qua ille rerum summa potiretur. Erant quoque qui affirmabant eos puerum in Aragoniam transferre velle, & ibi Regem constituere. Nam Aragonios, Ferdinandi Catholici memoria, cui puerum vnicè charum fuisse cognouerunt, facile in eam sententiam pertrahendos esse existimabant. Audiebant insuper Caroli aduentum in Hispaniam Ferdinandi familiaribus non placere, & Belgarum mores ab illis palam culpari, Ferdinandi verò indolem, & ingenium illos exosculari, & prædicare, & Hispaniæ delicias appellare; per quæ dubitabat, mobile vulgus ea spe foueri excitarique posse, vt aliquando suum Regem acclamarent. Operæ pretium itaque duxit eos honesta missione à Ferdinando quamlongissimè amandare. Consilium hoc sibi à Ximenio scriptum Carolus probauit, scriptisque litteris, vt præcipuos Ferdinandi Ministros dimitteret, & circa reliquos autoritate regia disponderet, præcepit. Et si verò Caroli præceptum veredarij culpa prius innotuerit alijs, ipsique Ferdinando, quàm Ximenio, omnemque mouerit iuuenis lapidem, ne solatio sibi charissimorum priuaretur, impetrare non potuit, quin tres de triginta veteres ministri ab eius latere amouerentur, & ipse Marchioni Aquilario instituendus traderetur. Ob rem tam celeriter contestam omnes admiratio inuasit, & religiosè curabant, qui dimissis substituti sunt, officia sibi præscripta peragere, vt à Ximenio probarentur. Erant qui rigide nimis cum Ferdinando actum submurmurarent: sed seniores, & ex Senatu regio præcipui, quos vsus ac rerum prudentia edocuerat, rerumque euentus attentius contemplantur, Ximenij factum, vt reipub. necessarium, maximè laudabant.

*Ferdinandi
Principis
miserat mini-
stros.*

III. Post hæc cum varia valetudine apud Aquileram Ximenius affligeretur, visceribus grauius affectis, quorum in senibus difficilis semper fuit curatio, magis de eius salute timere familiares & amici cœperunt. Fama igitur crebra iactauerat Ximenium morbo lethali laborantem, in cœnobio Franciscano abditum, reipub. curam prorsus abieciisse. Quod vt in Bætica vulgatum fuit, indeque in Africam delatum, Petrus Gironius Luzerum Assidonensis Ducatus oppidum, continuo inuadit. Mauri cuncta eo ægrotante negligentiùs curari existimantes, oram maritimam Granatæ proximam infestare audacter tentauerunt. Turcæ, qui nuper Algerium occupauerant, Horuscio Barbarossa Duce, Oranum, Ximenii decus, & trophæum, magna vi militum aduiri destinantes, ipsum propediem inuasuri nunciabantur. At Ximenius, qui animi vigore, quantumvis corpore debilitato esset, nunquam destituebatur, ad Gironi motum comprimendum, qui mille, & quingentis peditibus ex agro Vrsaconensi congregatis, apud Moronum alias copias conuocabat, Quignonio Lunæ Comiti, Hispalis præfecto, reipub. præsidii accersitis, iustum exercitum cogat, iubet, & eoque in-

*Apud Fr. A.
ciscanos A.
quilem gra-
uiter ægro-
tat*

*Inde exorta
perniciosa
molimina.*

*Vniuersum
dissipat Xi-
menius.*

Giro-

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 310.

Gironium feratur, donec aut captum ad se viam perducatur, aut interimatur. Id à Quignonio ita præclare actum est, ut Gironius Pater suppliciter filii errorem, & peccatum deprecaretur, & Gironius filius statim ab armis recesserit. Ex Mauris verò, qui ad tercentum in terram descendentes, ex maritimis oppidulis prædas agebant, quinquaginta dumtaxat elapsi, ceteri capti, aut occisi sunt. Ceterum, de Orano tanquam de propria sollicitus prouincia, omnia necessaria vrbi propugnandæ prouidit; eaque Didaco Fernando Comario Marchioni, Orani Præfecto præcepit, per quæ urbem fortiter contra ingentem Turcarum numerum defendit, donec Numidarum subsidio Turcæ profligati sunt, & obsidio soluta.

Carolus Rex
in Hispaniâ
appellatur.

Ximenius
diligit.

Non item
Belgæ.

Carolus sub hoc tempus. 5. Calend. Octob. è Belgio ad Tazones, Asturiæ IV. oppidum, appulit: quo exoptato nuncio exhilaratus Ximenius, quem morbus ingrauescens per eos dies immodicè afflixerat, longè valentius habere cœpit: atque ita pristinæ saluti nonnihil restitutus, qui paulo ante lecto decumbebat, IV. Non. Octobr. qui dies Diuo Francisco dicatus est, sacra ad aram astans celebravit, & communi mensæ, quam refectorium vocant, cum sodalibus Franciscanis accubuit. Sed hæc ut Carolo perquam grata erant, qui animo verè regio, Ximenio de se tam multipliciter benemerito multum deferebat, & crebris nuncijs Abulensem Episcopum, fidelem Ximenij socium, & amicum hortabatur, ut in eo recreando, & restituendo accuratè, ut faciebat, occuparetur; ista aliquot ex Belgis molestissima fuerunt, qui illum omnino sublatum è medio cupiebant, priusquam in colloquium cum Carolo veniret. Videbant hominem maximæ autoritatis, & ob res gestas summo apud Regem in pretio habitum: omnia ex sua voluntate confecturum: ipsosque statim, quod palam Ximenius parum considerate sapiusculè inter familiares dixerat, & in notis arcanis ad Carolum scribens, subindicauerat, à regijs consilijs esse deturbandos. Non cessabat ille interea per crebras litteras Regem admonere, quid in singulis rebus facere, quo pacto in obuijs excipiendis pro dignitate se gerere deberet.

Febricitat
Ximenius.

Mortis se præparat.

Christiani
moriuntur.

Hyeme demum apud Aquileram paulatim rigente, Ximenius Roam, Comitibus V. Siruelani oppidum, à Pintia non adeo distans, 16. Kalend. Nouemb. profectus est, & Carolus Pintiam suæ Curia stabilindæ, & conuentibus habendis delegit, vbi etiam Ximenio hospitium præparatum fuit. Scripserat autem Carolus Ximenio, ut ad Morados, Antistitis Segouiensis oppidum, occurreret, de reipub. statu locuturus, consiliumque de rebus priuatis componendis, totaque familia constituenda daturus. Pridie quam Regis litteræ peruenirent, Ximenius sub vesperam febris laborabat, atque idcirco Caroli litteræ ei datæ non sunt; sed ad regium senatum remissæ. Eo ipso die magnum suscepit febris incrementum, vnde iudicarunt medici paucos vitæ dies superesse. Vbi ille se mori sensit, vitæ sanctissime actæ præclara documenta dedit. Nam quamuis corpore nimis afflicto, & debili, animo tamen & iudicio firmo, de rerum humanarum instabilitate, & vanitate, de immensa Dei misericordia, apud suos breui quodam sermone piè & doctè differuit. Deinde Christi crucifixi signum, quod semper sub veste brachio alligatum gestabat, complexus, veniam à Deo multis lachrymis efflagitauit, vocans interim in suum patrociniū Diuos omnes; sed ante alios Deiparam virginem Mariam, Michaelē Archangelum, Petrum, & Paulum Apostolorum Principes, & Iacobum Hispaniarum patronum, Diuum etiam Franciscum, sub cuius instituto vixerat, & Toletanæ Ecclesiæ præfides Eugenium, & Ildephonsū. Quæ tanta ab illo pietate, atque animi Christiani affectu dicebantur, ut circumstantes amici lachrymas tenere non potuerint. Ergo postquam religionis sacra omnia à se postulata iustis intervallis, pijsque precibus absoluit, subinde versus illos Davidis repetens. *In te Domine speravi, non confundar in æternum; & Conserua me Domine, quoniam speravi in te.* Pro-latisque ex imo pectore illis verbis: *Sancta Maria: quanta apparet rerum Hispaniarum turbatio!* prænunciāns ingentem funestamque illam, quæ paulo post sequuta est, Urbium & Communitatum commotionem, Antistes dignissimus, & cla-

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMPER. OCCYD. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MIORVM ANNO 310.

& clarissimus, qualem futura sæcula istis temporibus inuidebunt, animam efflauit VI. Idus Nouembris, die Dominico, anno ætatis circiter octogesimo, Pontificatus vigesimo secundo: cunctis qui aderant, moestissimis, fletus ingens obortus est, qualem patronum, qualemque dominum amitterent, inclamantibus.

VI. Cadauer vnguentis, & aromatibus conditum, vndique cateruatim confluentibus populis, summa pietate *Beatum* inclamantibus, lachrymis, pedum osculis, & vestium contactu funus prosequentibus, Complutum, vbi se humari iussit, deportatum est. Academia temporarium sacellum, vndique gradibus funebri veste stratis cinctum, & in eo cœnotaphium ad portam Burghensem constituerat. Vt autem proxime aduentare cognitum est, iuuentus studiosa, cœnobiatarum fratrum collegia, Ordines litterarij, omnes moestissimi, postremo Michael Carrascus, iterum Rector, patribus Theologis, collegisque suis comitatus, obuiam ad sacellum processerunt. Altera ex parte Abbas, & Capitulum Sanctorum Iusti & Pastoris, aduenere; funesta etiam, & atrata Ximenij familia paulo post accessit. Tantisper eo in loco constiterunt, dum preces aliquot funebres, & carmina expiandis manibus accommoda, tam Capituli, quam Collegij Sacerdotes, moestis rhythmis incinuerunt. Contentio illico inter Canonicos, & Collegas exoritur, dum vtrique Ximenij cadauer ad suum fanum deducere cupiunt. Eam ægrè Abulensis Episcopus composuit, qui prolatis testamenti tabulis, D. Ildephonsi, ad Collegium Complutense, ædem, suæ sepulturæ Ximenium deligere recitans, tandem Capitulo, vt desisteret, persuasit.

Complutum
desertur.

Ad ædem
S. Ildephonsi
sepelitur.

VII. Multum à Ximenij voluntate Abulensis, testamenti executor in parentalibus celebrandis deflexit: nam cum Antistes religiosissimus palam in testamenti principio prohibuisset, ne quid superbæ vanitatis, aut vulgaris ambitionis, & arrogantiae in eius funere fieret, amplissimum vt esset curauit. Siruelus Theologus de eius laudibus, & insequentium temporum deploratione concionem habuit. Dies, quo humanus Complutum infertur, D. Eugenio primo Archiepiscopo Toletano, longa olim maiorum religione, non modo in Toletana diocœsi, sed per vniuersam tam Hispaniam, quam Galliam sacer est. Quam ob causam Rector, & Theologi patres, qua pietate in Diuum sanctissimum Ximenius fuisset non obliti, in cuius, & Diui Ildephonsi tutela suam Academiam esse voluit, lege cauerunt, vt eo die sacris æniuersarijs conditori Ximenio parentaretur, fierentque exequiæ ampla, & illustri pompa, concione etiam habita in eius laudem, quemadmodum quotannis celebrari videmus. Sepulchri verò monumentum, quo est conditus, è Lunensi marmore candidissimo factum est, in quo eius simulachrum indumentis Pontificijs, & pastoralis pedo ornatum visitur, multaque alia signa rerum variarum in sepulchri lateribus, tam molliter omnia sculpta, vt Praxitelis, aut Phidiæ manibus ducta videri possint. In sepulchri fronte hoc insculptum est Epigramma.

Nobili ei pa
rentatum
funere.

Eius monu
mentum.

Condideram Musis Franciscus grande Lycaum,

Candor in exiguo nunc ego sarcophago.

Prætextam iunxi sacco, galeamque galero,

Frater, Dux, Præsul, Cardineusque Pater.

Quin virtute mea iunctum est diadema cucullo,

Gum mihi regnanti paruit Hesperia.

VIII. Anno ab Academia Complutensi condita quinquagesimo octauo Alphonsus Mendozius Rector sub cuius auspicijs Aluarus Gomesius octo libris satis copiosis Ximenij vitam, & gesta complexus est, ab eo honestissimo præmio affectus ferreis cancellis, miro opere elaboratis, monumentum cingendū curauit, sedecim, quibus licuit, spatijs totā Ximenij vitā cœlaturis præclaris ostentantibus.

Annal. Minor. Tom. VIII.

LI

Pro-

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 310.

Corporis de-
scriptio.

Hom. Illiad 5

Illius cra-
nium.

Hist. animal.
1. cap. 7.
Serm.

De officijs
cap. 29.

Eius mors
peruersis iu-
cunda.

Littera illi
gratissima.

Atra bile
subiectus.

Consilium
audis suorum
Canonicorum

Salust. in
proem. coniu-
rat. Cat. linz.
Magna
aquitas.

Paupertatis
affectus.

Procero fuit Cardinalis corpore, firmo tamen, & compacto, incessu compo-
sito innatam grauitatem præ se ferente, voce virili, & stabili, qualis in heroi-
bus à Poeta laudatur, facie oblonga, & macra, fronte ampla sine vllis rugis,
oculis mediocribus, conditis potius quàm eminentibus, acutis tamen, & acri-
bus, sed vuidis, quales esse lachrymantium solent; naso oblongo, & adunco,
quem Græci *grypum* vocant, narium foraminibus latis, amplisque; Dentibus
penè iunctis, sed caninis prominentibus, vnde à ridiculis parasitis elephantus
vocabatur, labris crassioribus, & aliquantulum diductis, nam superius nonni-
hil attollebantur, sed citra deformitatem; infimis auriculis non pendulis, sed
perpetua serie ad maxillarum iuncturas hærentibus; superiore totius corporis
parte longior erat, quàm inferiore, sēsquitertia fermè proportionem. Anno 1545
Andræa Abbate Rectore, cùm fornix subterraneus, in quo Ximenij cadauer
conditum fuerat, reficeretur, eius calua foras ad lucem deducta fuit, quæ nul-
lis futuris compacta erat, sed osse continuo constabat, qualem aliquando in
homine reperiri Aristoteles notat. Animj sententiam breui explicabat, respō-
debat disertè, nec vnquam extra rem vagabatur; erat enim verborum parcif-
simus, etiam cùm iratus minabatur. Nam cùm beneficij loco aliquid promit-
tebat, multò liberaliùs rem ipsam præstabat, & cumulationem quàm verbis;
neque vnquam temerè, præsertim de rebus serijs, sermonem faciebat: sæpeque
illud Ciceronis vsurpabat, nequaquam ita nos à natura generatos esse, vt ad
ludum, & iocum facti existimaremur, sed ad seueritatem potius, & ad quædam
studia grauiora.

Illius mors vt fuit bonis, & repub. amantibus grauis, & acerba; sic malis IX.
hominibus, & seditiosis iucunda. Nam cùm quosdam senatores regios Senatu
eiecisset, & alios, vt merebantur, ignominia notasset: & inferioris nobilitatis
hominibus salaria regia, quibus vt inutiles fuci fruebantur, abstulisset; poten-
tiores verò antiquis stemmatibus, & ditionis amplitudine superbientes, ex equo
cùm cæteris viuere primus omnium edocuisset: fieri non potuit, quin illo subla-
to gaudi fuerint. Mors enim vtcumque accidat, quibus ob damna, aut iniu-
rias illatas malè volumus, in vindictæ locum libenter accipitur: quanquam ge-
nerosos homines, in æmulum, aut inimicorum morte, & doluisse, & præcla-
ras illorum virtutes laudasse, accepimus: carent enim odio, & inuidia. Certe
Fredericus, Albanus Regulus, quo cum Ximenius non semel acriter conten-
derat, miris laudibus post mortem efferebat, vnumque fuisse Ximenium
affirmabat, in quo priscum illud robur eluceret, quo Hispani olim excelle-
bant.

Litteris mirè videbatur recreari, quarum semper fuit studiosus. Solemne X.
hoc illi fuit, vt à prandio, & coena, doctæ quæstiones, de rebus præsertim
sacris, proponerentur, de quibus viri eruditi, qui semper illi aderant, disputa-
rent. Audiebat etiam dialecticas iuuenum dimicationes: bonum enim agri-
colam non minus delectari nouis dicebat virgultis, quàm arboribus iam fru-
ctuosis. Atra bile nonnunquam vexabatur, quo tempore negotijs se subtrahe-
bat, neque temerè ab alijs, quàm ab intimis conueniebatur. Nihil vnquam
grauioris consilij, aut operæ aggressus est, quin prius ad Canonicos Toletanos
referret: quibus cum re communicata, Deum precari iubebat, vt negotium
fortunaret. Nam Africanam expeditionem facturum, & Arandam cum regio
Senatu profecturus, Toletum ad Patres venit, quibus conatus, & consilij sui
rationem edidit. Quod semel faciendum proposuerat, dicto citius confectum
volebat, illud Salustij vsurpans; *Vbi consulueris maturè, factum opus est*. Si quis
parum cautè aliquid egisset, etiam in rebus magni momenti, modò animi vo-
luntas ad nocendum abesset, per omnes ætatis gradus, nulla indignantis signi-
ficatione data, siue ea humanitas, siue potius prudentia erat, dissimulauit. Mal-
leo ex alto decidente in capite læsus patienter tulit, nulla voce emissa, vitæ hu-
manæ caliginem, & pericula considerans. Verborum libertatem in nonnullis
magna animi moderatione tolerauit. Quamuis purpuræ splendore, & suppel-
lecti-

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 310.

lectilis lautæ copia dignitatem quandam, & reuerentiam sibi conciliabat, tamen interiores vestes, & lecti, quo indormiebat, stragula semper ex præscripto Fraciscani instituti habuit. Vitæ strictioris perpetuæ cultor, *Et rusticitati quàm delicij propior semper fuit*, quod de ^aM. Agrippa memoratur. Profecto certum huius rei documentum habemus ex litteris Leonis Pontificis, hoc anno ad illum scriptis, quorum exemplar ex tabulario Collegij Complutensis accepimus, & hic exhibemus.

^a Plin. in histor.
l. 3. c. 4.
*Eum iube-
tur mitiga-
re.*

Dilecto filio Francisco tit. S. Balbina Presbytero Card. Toletano.

XI. Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem. Accepimus, quod tu, qui septuagesimum, & ultra, ætatis tuæ annum agis, & in Ecclesia Toletana, necnon Regnorum Castellæ, & Legionis, pro charissimis in Christo filiis nostris Ioanna Regina, & Carolo Rege, Catholicis, gubernatione, & regimine, ac in officio Inquisitionis hæreticæ prauitatis, quod de commissione Sedis Apostolicæ laudabiliter exerces, plurimum sollicitudinis, atque laboris iugiter impendis, proindeque (ultra quas tanta ætas secum affert) in varias corporis indispositiones, atque infirmitates sæpe incidis, ac ætatis tuæ quasi immemor, medicorum consilia spernens, à ieiunijs, & abstinentijs per Ecclesiam indiētis, & per fratres Ordinis Minorum S. Francisci de Obseruantia, cuius tu professor existis, adhuc desistere non curas; sed ea constantissimè obseruando habitu, ac cingulo per dictos fratres gestari solitis, nocte indutus in lectum te recipis, & cum illis ibi manes, ac lanea tunica vltèrius, & alijs austerrimè viuus. Et licet, dilecte fili, modus iste viuendi sit exemplaris, & laudari potius, quàm reprehendi debeat, ac clarè conspiciamus te ad brauium æternæ vitæ, non lentis gradibus properare: tamen quia (vt accepimus) complexio, & ætas tua istis vitæ austeritatibus adeò rigorosis, atque arctis non est apta, ac deceat te, qui multis annis ieiunia ipsa, & dictorum fratrum viuendi modum integerrimè obseruasti, velut emeritum militem ad maiora seruatum, tanta ætatis mole grauatum, à tantà viuendi austeritate iam desistere, sperans quòd tu, qui regimen, & officium prædictum integerrimè exercendo, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, et Religioni ac Regnis prædictis, maximè utilis fuisti hætenus, de cætero etiam illis, necnō generali expeditioni contra infideles per nos fieri propositæ, ac deliberatæ, quibus tu nonnunquam magno terrori, ac formidini fuisti, quorum vires cum non parua illorum strage contriuiisti, futurus sis utilis, ac necessarius; animoque repetamus conuersionem Regni Granatæ ad Christi fidem, et expugnationem Ciuitatis Orani, et alia iam ferè omnibus nota, per te, cum Dei auxilio præclara gesta; motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hæc oblatione petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione ac certa scientia, de Apostolicæ potestatis plenitudine in virtute sanctæ obedientiæ, (cuius quantà sit virtus, et efficacia non ignoras) ac pro tua erga hanc sanctam Sedem solita, atque in multis cognita reuerentia, ac sub nostræ indignationis eo ipso, quod huiusmodi nostri mandati fueris transgressor, poenis præcipimus, et mandamus, vt de cætero quamdiu in humanis vixeris, diebus ieiuniorum prædictorum, sextis ferijs, et maioris hebdomadæ sanctæ dumtaxat diebus exceptis, carnibus, & alijs seimentinam originem ab eis trahentibus, vesci ac vti debeas; quibus diebus tres Christi pauperes reficiendo, omne ieiuniorum meritum, consequaris, perinde ac si ad litteram ieiunia ipsa plenè seruares, & adimpleres: & ipsis quoque diebus superiùs exceptis, dum medicorum consilio tui corporis saluti expedire decernatur, carnibus, & ab eis originem ducentibus tibi similiter vesci ac vti liceat: nec non habitu siue tunica lanea, & cingulo prædictis per te dimissis linea dumtaxat tunica in lecto, sindonibus, siue lineis linteis strato, cubare, atque dormire, ac alijs in præmissis, & eorum aliquo medicorum, qui tui corporis valerudini curabunt, libero consilio, & suasioni parere, ac obedire possis, & debeas. Non obstantibus Apostolicis, ac in prouincialibus

Annal. Minor. Tom. VIII.

LI 2

& sy-

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 310.

& synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et ordinationibus, ac statutis, et consuetudinibus Ecclesiæ, et ordinis prædictorū, iuramento, voto, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, et indultis ac litteris Apostolicis, etiamsi per eas sit cautum, ne quis dicti ordinis frater aliquid etiam ab Apostolica Sede absque licentia sui Superioris impetrare aut illo vti audeat, etiamsi de illis plena, et expressa de verbo ad verbum fienda esset mentio: quibus omnibus, ad effectum præsentium harum serie pro hac vice derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem quod si te comestibilium appetitum amittere contingat, et propter hoc vel aliter medicis prædictis expedire videatur, piscibus iuxta ipsorum medicorum, ordinationem quibuscumque anni temporibus vesci ac vti possis, et debeas, ita vt tuæ corporis bonæ valetudini integre consulatur. Datū Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die vltimo Maij millesimo quingentesimo decimo septimo, Pontificatus nostri anno quinto.

*Temporis
auarus.*

*Precibus
mysterijs
diuinis
totius
intensu.*

Quoties sodales Franciscani panem, et vinum ostiatim mendicabant, panem XII.
fine quo viuere commodè non possent, iure suo exposcere aiebat; vinum verò delicias meras esse, cum tot perennes fontes vbique scaturirent. Nocturno tempore plerumque tondebatur, ne vllam diei particulam reipub. subtraheret: quamquam nec illud tempus perire patiebatur, audiebat enim, qui grauem aliquem authorem recitabat. Preces horarias, adiutore raro accersito, solus & plerumque obserata ianua absoluebat, vt interpellandi occasionem adimeret. Sacram synaxim celebraturus, publico item loco non gaudebat, frequentius in priuata ædícula operabatur, duobus Franciscanis viris bonis, & eruditis præsentibus, quos in id munus apud se habuit. Simplicem in Ecclesijs cantum, (quem *Gregorianum* appellant) amabat, theatri offendebar. Templis nec admodum spatiosis, nec plurimam lucem admittentibus capiebatur: nam alterutra res mentis intentionem disturbat, quæ in locis subobscuris colligi solet.

*Aequitas in
sacerdotijs
conferendis.*

Extremis vitæ suæ temporibus negotiorum, & morborum agmine irruente XIII.
publicis sacris interesse desijt: & aliquanto serius, quàm solebat in publicum, prodibat. Vtrumque æmuli culpabant; & apud Regem per litteras sæpè conquesti, multum detrimenti, ex ea re lites capere aiebant. Qui responsum Rege dignum acceperunt, plus momenti in vnus Ximenij salute ad reipub. incolumitatem verti, quàm in omnium priuatorum negotiis. Quoties digna aliqua, aut opima sacerdotia Toleti in templo maximo vacua esse acciderat, ea in filios Regulorum, aut in viros aliquos doctrina pariter, & moribus præstantes, iuxta Summorum Pontificum decreta, quæ in hac parte mira quadam consideratione Ecclesiarum commodis consuluerant, propositi tenax ad mortem vsque contulit: nam ex claris, & nobilibus viris fauorem; ex doctis verò authoritatem rebus sacris conciliari aiebat. Quæ in re nullo in discrimine nothus an legitimus esset, apud eum habebatur; modo is virtute commendaretur.

In beneficijs ecclesiasticis conferendis, præsertim quæ animarum curam annexam habent, haud vulgarem considerationem adhibuit. Nam proximis quibusque ex familia prætermisiss, sæpè numero ignotos aduocabat, homines probos, & in aliorum commodis curandis piè sollicitos: quos vel mediocri litteratura præditos, alijs quamuis doctioribus, minus tamen strenuis præferebat. Dum hæc secum ponderabat, & de singulorum virtutibus certior fiebat, multa nonnunquam sacerdotia penès se retinebat, donec dignus minister occurreret. Quod tamen æmuli quoque, vt cætera, culpabant: ipse vero consilii sui conficius, quidquid illi calumniarentur, contemnebat. Sacris potissimum Pascharum solemniis, eiusmodi sacerdotia benemeritis distribuebat. Amabat homo beneficus, habere quod donaret, ne homines indignè egentes expectare donec vacua essent sacerdotia, cogendi essent. Quæ vt libenti animo in ignaros sponte conferebat, ita si quis aliquid huiusmodi ab eo peteret, moleste, & grauiter ferebat, & veluti procacem, & parum sui reuerentem auersabatur.

Mi-

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 310.

XV. Ministris, & familiaribus viris optimis, & efficacibus est usus, eosque semper in maius prouehere, nouisque incrementis adaugere, vt solent patres carissimos liberos, curauit. Si quis à familia discedere vellet, nihil aliud rogans, aut inquirens, illico abeundi commeatum dabat, neque vnquam rursus admittebat. Rerum occultarum, quarum sibi notitia à Rege non daretur, adeò se parum curiosum esse ostendebat, vt suo apud Regem Ferdinandum negotiorum actori, ne quid tale rogaret per epistolam interdixit, nihilque operæ in illis rebus inquirendis sumeret. Esse enim vanum & molestum studium in negotio, præsertim non admodum necessario: cum alioqui ita omnia priusquam euulgarentur, cognita habuerit, vt nihil sibi repentinum acciderit, aut occultum diutius fefellerit. Aequi semper obseruantissimus, iustitiam per se, & per ministros coluit. Quod si quando munera sua, aut parum integrè, aut negligenter obire intellexerat, illico magistratibus amouebat, quantumuis vinculo arctissimos coniunctos.

Erga familiam per se, & affectus.

Arcanis per se, & nihil in se.

Iustitiam coluit.

XVI. Benigna fuisse natura satis constabit, qui qua fuerit in domesticos charitate considerauerit, & eius epistolas legerit, quibus Catholicis Regibus, & deinde Carolo nepoti, viduarum & pupillorum causas pijsimis verbis commendat. Fuit in Ximenii familia Ferdinandus Valdesius Archiepiscopus Hispalensis, vir amplissimus, qui duos viros, alterum Theologum, alterum Iurisperitum Ximenium habuisse referebat, diocesis Toletanæ lustrandæ causa, vt pudicas puellas dote cascas, aut parentum auxilio destitutas, honestis viris in matrimonio locarent. Supremo suæ diocesis tribunali iudices viros doctissimos, & maximi ponderis semper delegit: ex quibus multi ad Pontificatum deinceps assumpti, magistri disciplinam probe retulerunt. Ioannes Velascus, Petri Comestabilis filius, Bernardini, & Inachi frater, aliquot annos huic tribunali præpositus, Calagurritanus Antistes demum constituitur, & deinde Palentinus. Verumtamen postquam Calagurri præficitur, præpositi munus triennio apud tribunal Ximenij exercuit; nec recusauit homo generosus Pontificatu haud contemnendo affectus, in familia Ximenii recenseri. Sed fuit hæc olim Toletanorum Antistitum siue auctoritas, siue maiestas, vt aliarum Ecclesiarum Antistites publicis muneribus præfectos, & officiis priuatis administratos habuerint.

Valde benignus.

Illustres habuit in sua familia viros.

XVII. Etsi verò Ximenius nobilissimæ huius Ecclesiæ liberam plenamque habuerit administrationem, absque vlla diminutione reddituum, magnique accesserint proventus bis gubernatæ, rectæque Hispaniæ, nullas distraxit opes ad vanitates, & infanias falsas: sed omnem, quam congregauerat pecuniam in tres fines destinavit, videlicet ad exaltationem fidei per armorum potentiam inter infideles; per sacrarum litterarum scientiam inter fideles; & ad continendum in pace, & erga suos Reges fideli obsequio, commissum sibi regnum Hispaniæ. Cum ergo omnia hæc consequutus fuerit, thesaurum, quem in hos usus repositum habebat centum scilicet quinquaginta millium aureorum in arce Vzedana, hoc ipso anno, die 14. Iulij, addito ad testamentum quod considerat anno 1512. graui codicillo, totum distribuit in usus pios, dotemque magistralis Ecclesiæ SS. Iusti, & Pastoris, quam à fundamentis reedificauerat, sacerdotijs, ministrisque auxerant; nec non in fulcimentum, annuosque proventus, multorum collegiorum, & monasteriorum, quæ fundauerat.

In quos fines pecunias congregabat.

XVIII. His alijsque naturæ, & gratiæ dotibus apud omnes, & per omnem ætatem, egregiè audire meruit Ximenius, & famam, quam primis acquisiuit functus muneribus, per singulos annos fecit clariorem; neque enim à suscepto Seguntino sub Petro Gonzaluo Mendozio Vicariatu, vllum præterire permisit annum absque rebus præclarissimè patratis. Fuerunt multi, qui præclare à principio audierunt, sed nullo postea nominis incremento abierunt; alij, qui nominis celebritatem obscurarunt, altumque honoris culmen adepti, in inum deciderunt: at Ximenius continuo famæ accessu, ad eam dignitatem, & maiestatem peruenit, vt communem hominum opinionem superarit, Ecclesiasticis omnibus virtute prælaxerit, regulos autoritate præcesserit, Principes æquarit, Regum loca ple-

Se semper illustrior.

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 310.

plenasque vices subierit. Omnia vnus complexus est Ximenius, doctrinam, sapientiam, pectoris robur, gloriæ apicem, honoris maiestatem, & quod summum est, haud vulgarem vitæ sanctimoniam, prophetiæ dono, & miraculis confirmatam. Eum denique reputant Complutenses, & Toletani, inter quos vixit, & obiit, vt Beatum proclamant, suosque miserint, & retineant in hac Curia Oratores apud Summum Pontificem, qui interpositis Philippi IV. Regis Catholici precibus & litteris pro connumerando inter Sanctos, non impigrè laborant. Talem demum fuisse omnes admittunt, qualem vix alium inter purpuratos Patres nunc conspicias, aut antiquitas viderit, vel posteritas forsan sit visura. Et quidem apud omnes ferè nationes antonomasticè *Magni Cardinalis* nomine veluti proprio compellatur. Scripserunt eius vitam Aluarus, quem diximus, Gomezius copiosè, doctè, & eleganter idiomate Latino, ex quo nos potiora quæque transcripsimus; Hispano Eugenius de Robles, Marcus Vlyssiponensis, Antonius Daza: Italica Bartholomæus Cimarelli.

Quinam
eius vitam
scripserunt?

Franciscus
à S. Romano
no causam
agit fidei
Indorum.
Henr. dec. 2.
l. 2. c. 30

Ex Indijs Occidentalibus venit hoc anno fr. Franciscus à S. Romano, fidei XIX.
propagandæ potiore rationem expositurus, & causam dicturus misellorum Indorum, sub graui gementium seruitute; eaque dixit efficacia sermonis, fideique zelo, vt Petrus Arias, summa præfectus potestate terræ continenti, & mari Australi, commissa abutens autoritate, in ordinem sit redactus, & res Indiæ deinceps exactiori indagine in confessu grauissimorum hominum sint discussæ.

Totius ordinis
Patres in
urbe vocantur.

Viri nolite
Observantes
Conuentuales.

Committitur
Obseruantes
ibidem electio
Ministri generalis.

Diximus anno præcedenti, Leonem Pontificem ad Comitium generalia Superiores omnes vniuersæ Religionis, quocunque nomine, siue Conuentualium, siue, XX.
Observantium, siue etiam Reformatorum, aut alio censerentur, missis litteris profesto Pentecostes huius anni conuocasse, vt tandem sublatis discordiis, amotisque scandalis, pax fraterna stabiliretur, & totus Ordo in varias dissectus partes, in vnum corpus coalesceret. Cum itaque vtriusque familiæ Cismontanæ, & Ultramontanæ Observantes ad Aramcœli congregati, rei momentum expendere, rogarunt Summum Pontificem, & Dominos Cardinales, ne ad societatem, & vniionem cum illis ineundam cogerentur, qui palam à regulæ obseruantia recesserunt: sed cum obijceretur, ex regulæ præscripto teneri eos cum fratribus suis sub vno capite conuenire: responderunt id se libenter facturos, dummodò omnes ad eiusdem regulæ normam vitam componerent, & caput cum membris reformarentur, vnaque deinceps esset in omnibus ratio viuendi. Vocati Patres Conuentuales, vt quid circa rem hanc vellent, explicarent, accepto deliberandi tempore, tandem dixerunt, se vniionem hanc non approbare, dummodò à viis suis recedere, & ad reformationem acceptandam cogerentur; iisque se gaudere priuilegijs, à Summis Pontificibus concessis, per quæ & tuti possent esse in conscientia, & status ipsorum manere potuisset indemnis. His auditis Pontifex, eos excludi iussit ab electione Ministri generalis, & totius Ordinis capitis, eamque deuoluit ad Observantes, & fratres Reformatos cuiuscunque forent Congregationis, aut appellationis: cui ritè faciendæ Præsides instituit Cardinales tres, Dominicum Grimanum Episcopum Portuensensem, Patriarcham Aquilegiensem, Ordinis Protectorem; Petrum de Accoltis Episcopum Anconitanum, tit. sancti Eusebij, & Laurentium Puccium SS. Quatuor Coronatorum presbyteros. Illi conuocatis fratribus, & capitulariter congregatis in capacissima aula Refectorij domus Aræcelitanæ, Pontificis mentem circa peragenda significarunt. Prodiit in medium coram Cardinalibus in capite aulæ sedentibus, Christophorus de Foroliui Vicarius generalis Observantium familiæ Cismontanæ, & genuflexus humiliter suo, suorumque fratrum nomine his verbis, quæ ex regeſto Ordinis verbatim exscripsimus, affatus est.

Reuerendissimi Domini.

Sermo Vicarij
generalis
Cismont. Præ
sidis Capituli.

Placuit clementissimo Deo per tempora retroacta, & vsque in præsens no- XXI.
stram hanc familiam instituere pro reformatione, & conseruatione Ordinis Se-
ra-

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 310.

raphici Patris nostri Francisci, ipso cooperante ad eam dilatandam in toto orbe cum profectu sanctitatis, & virtutum, in ædificationem totius Christiani populi, ac sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, in qua nobis, & vniuersis fratribus, obseruantiam regularem Minorum zelantibus, optimè consultum fuit, ac tutum proficere, & conseruari, tanquam in statu securo salutis animarum suarum. Quapropter non quæsiuimus, nec quærimus ab eo statu amoueri, seu immutari. Veruntamen, si Sanctissimo Domino Nostro placuerit ad maius bonum, & profectum tam nostrum, quam aliorum huius sacre professionis zelatorum, aliquid disponere, & ordinare; parati sumus sincere, & simpliciter obedire, gratias agentes suæ Sanctitati immortales, similiter, & vestris Reuerendissimis Dominationibus ad id cooperantibus.

XXII. Vbi ille dicere destitit, eius loco successit Vicarius alter generalis familiæ Vltimontanæ Gilbertus Nicolai, & genus flexus pauca hæc verba subiunxit. Reuerendissimi Domini. Pater Vicarius Generalis Cismontanus, & ego, meo, meorumque fratrum nomine veluti vno ore loquuti sumus, neque quod illius verbis adiungam quidquam habeo; sinceram cum ipso profiteor obedientiam, & reuerentiam cum gratiarum actione. His auditis iusserunt Cardinales per quendam ex suis sacellanum in eminenti loco, ex quo commodè videri, & audiri possit, ex schedula hæc pauca verba pronunciari. Nos auctoritate Apostolica declaramus, omnes Vicarios veros esse Ministros, omnesque Discretos, veros esse Custodes, & in posterum ita nominari decernimus, & iubemus iuxta tenorem regulæ fratrum Minorum. Deinde Cardinales statuerunt, vt singillatim accederent omnes fratres de reliquis Congregationibus Amadeorum, Clarenorum, Reformatorum, de S. Euangelio, & similium, conuocati sua nomina daturi. Quibus peractis præceperunt, vt nullus ad electionem, seu ad suffragium ferendum accederet, nisi per Secretarium conclauis ex deputatorum electorum catalogo lectus, & suo nomine vocatus. Imposito demum omnibus silentio ex ambone lectum fuit sequens diploma, quod *Bullam* vocant *unionis*, propter unitas corpori familiæ Obseruantum reliquas omnes Congregationes minores recens exortas.

Et Vicarij Vltimontani.

Preludia electionis.

Leo Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

XXIII. Ite vos in vineam meam, ait homo • ille Pater familias, qui plantauerat vineam, mundi Saluator, atque Redemptor noster Iesus Christus; qui etsi curam gerat de omnibus, cunctaque dirigat, quæ ipse fecit; attamen inter cæteras plantationes, quas per ipsum Pater cælestis in solo plantauit militantis Ecclesiæ, vineam quandam tam ædenti prosequutus est amore, vt suam velut propriam vbiuis appelleret. Hanc siquidem vineam sic assiduus solertibus, ac fidelibus sic excoluit agricolis, vt alios primo mane, alios hora tertia, sexta, nona; decima, vero, & vndecima quasi incessanter cultores transmiserit. Hæc est illa sacra Minorum fratrum religio, quæ virentibus ceremoniarum folijs per viros Apostolicos, tanquam per palmites extensos à mari vsque ad mare, & à flumine vsque ad terminos orbis terrarum, vino sapientiæ, & scientiæ irrigauit montes, & impleuit terram. Hæc est Religio sancta, & immaculata, in qua per speculum sine macula Redemptoris contemplatur præsentia, vitæ Christi, & Apostolorum inspicitur forma, per quam primorum Ecclesiæ fundamentorum ante oculos Christianæ plebis reducitur norma, quæ demum nihil nisi Diuinum, Angelicum, omni perfectione refertum, Christoque nihil nisi conforme, vt non immerito sua dicatur, repræsentat. Ad hanc vineam excolendam primo mane, oriente iam sole, misit ipse Pater familias Angelum illum • ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei vini, beatum Franciscum, qui comitantibus miræ sanctitatis viris, prima vitis huius iecere fundamenta. Ijs successerunt viri religiosi

Matth. 21. v. 4
ex authogra.
pho.
Bulla Vni.
nis.

Vinea Domini religio Minorum.

Insignes laudes.

Apoc. 7. vers. 14

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 310.

ligiosi, qui duce beato Bonauentura; muros huius vineæ iam vtrimque ruinam
minantes hora tertia Trinitatis sanctæ virtute & adiutorio reparauerunt. Post
hos veluti hora sexta prodierunt spiritu feruentes fratres nonnulli, qui à sacro
Viennensi Concilio tanquam à Deo missi, & confortati eneruatam penè disci-
Reformatur plinæ censuram, ad sua principia reuocauerunt. Hora verò nona moriente
Domino, surgentibus in dies malis, & scandalosis huius vineæ agricolis, susci-
c *Dan. 13. v. 45.* tauit Dominus spiritum adolescentis, paucorum videlicet fratrum, qui signi-
fero nominis Iesu beato Bernardino ductore, & præside, sacri Concilij Con-
stantiensis freti præsidij languentem, imo penè mortuum per orbem vniuersum
Ordinem viuificauerunt. Nouissimè verò diebus istis, quasi hora vltima apparue-
d *Deut. 7. vers. 5.* runt viri alij, qui zelantes pro domo Israel succiderunt lucos, & demoliti sunt
e *Rom. 9. v. 20.* delubra: ac *ubi abundabat peccatum*, adiuuante Domino curauerunt per in-
troducendam reformationis normam, *ut superabundaret & gratia*. Sed veluti in-
ter parabolicos, & euangelicos illos viticolas, quia nouissimi æquabantur prio-
ribus, murmur surrexit non paruum, sic acclamantibus Regibus, Principibus,
Communitatibus, & Populis, graues lites, & iurgia, ac dissensiones occasione
superioratum, & perfectionis graduum inter aliquos huius Religionis profes-
sores per totum mundum magis ac magis augeri dictum accepimus. Quare
nos, cuius animus ab ætate tenera ardenti deuotione efferebuit ad huius ordinis
professores, & ordinem ipsum totum, nunc vero ex communi cura procuratio-
nis, & pastoralis regiminis, quam immeriti sustinemus, ad comprimendas huius-
modi agricolarum lites, & sedandas murmurationes, illius euangelici procura-
toris more, tanto prouocamur ardentius, quanto frequentius intenta mentes
recolimus fructus vberes, quos ex eorum exemplari vita, & salubri doctrina
vniuersali Ecclesiæ continuè cernimus prouenire. Nec minus continuis Princi-
pum Christianorum, præsertim charissimorum in Christo filiorum nostrorum
Maximiliani in Imperatorem electi, & Francisci Christianissimi Francorum, ac
Caroli Catholici Hispaniarum, Henrici Octauæ Angliæ, & Emanuelis Portu-
galliæ, & Algarbiorum, & Ludouici Vngariæ, & Bohemiæ, ac Sigismundi Po-
loniæ; nec non Christierni Daciæ Regum illustrium; nec non nonnullorum
Principum aliorum, Ducum, Comitum, Populorum, Communitatum pijs prouo-
camur supplicationibus, & precibus, quibus pro pacandis huiusmodi diuisio-
nibus in Ordine D. Francisci exortis non cessant usque hodie apud nos postulare.
Quantam Deputatis igitur à nobis in secreto nostro cōsistorio aliquibus ex venerabilibus
curitate a- fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus causas, & seminaria huiusmodi iurgiorum,
*ctum de or- & diuisionum diligenter perquirere, ac de remedijs oportunis pro sedandis præ-
dinis refor- fatis litibus pertractare cōmisimus, & iniunximus, qui longo maturæ discussionis
matione. examine, diligētissimè ac fidelissimè iussa cōplentes, relatione per ipsos nobis fa-
cta, nec non p̄fatis per nos acutius, quæ per ipsos pro huiusmodi cōcordia tracta-
ta, & examinata fuerūt, habita etiā super his in dicto Concistorio nostro cū eisdē
ac reliquis eiusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus matura deliberatione, &
de eorum vnanimi consilio, præfato ordini, modo infra scripto, iudicauimus
providendum. Quia in primis compertum habemus Prælatorum diuersitatem,
quorundam perpetuitatem, cæterorum verò fratrum vitam non reformatam,
huiusmodi litibus, & diuisionibus plurimum causæ præbuisse. Eapropter vo-
Præf- lumus, & ordinamus, prout in dicta Regula B. Francisci continetur, vnum
ciendus ge- Ministrum generalem totius ordinis de cætero omnibus, & singulis fratribus
ner Minis. eiusdem ordinis cum plenaria potestate, quæ ex regula sibi competit, præfici,
cui omnes, & singuli prædicti fratres in omnibus quæ non sunt contra Deum,
animam suam, & regulam, firmiter teneantur obedire. Qui quidem Minister
generalis per sex annos ad plus, Generalatus officio fungetur, infra quem ter-
Quanto rē minum, si aliquo tempore appareret vniuersitati Ministrorum prouincialium, &
pore rectu- Custodum prædictum Ministrum generalem non esse sufficientem ad seruitium,
rui. & communem vtilitatem fratrum, teneantur prædicti fratres, quibus electio
dicti Ministri generalis data est, in nomine Domini alium sibi eligere. Quibus
qui-*

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMILIANI IMPER. QECID. AN 24. & 25.
LEONARDI X. PAVLINO 3. REBELLIONIS MINORVM ANN. 310.

quidem sex annis, ut præfertur, expletis, ipso facto sit absolutus à Generalatus officio, & pro tali ob omnibus habeatur. Electio vero successoris fieri debeat à solis Ministris prouincialibus, & Custodibus reformatis tam Cismontanis, quàm Ultramontanis, in Capitulo generali dicti ordinis in festo Pentecostes in loco, quem Minister generalis in Capitulo generali proximè præcedente, duxerit assignandum; ad quod Capitulum omnes ministri, & custodes, siue vocales tam Cismontani, quam Ultramontani accedere teneantur. Et ne caput suis membris disforme appareat, volumus, & etiam ordinamus, quod nullus frater possit eligi in Ministrum generalem, nisi vitam ducat reformatam, & pro reformato à communitate reformatorum habeatur. In præfata verò electione Ministri generalis nullus penitus vocem habeat, nisi reformatus, & pro reformato à Congregatione reformatorum habeatur. Quod si in futuro quicquàm in contrarium attentatum fuerit, irritum penitus, & inane habeatur. Quo vero ad electionem futuri Ministri generalis proximo festo Pentecostes in conuentu de Araceli de Vrbe, iuxta aliam nostram ordinationem, in litteris in forma Breuis contentam, celebrandam: Statuimus omnes ministros, & custodes reformatos, ac Vicarios, & discretos fratrum de Obseruantia, seu familia, dictam electionem debere celebrare. Et ut præfata electio Ministri generalis, quæ secundum prædictam Regulam à ministris Prouincialibus, & Custodibus fieri debet liberè, secundum intentionem eiusdem regulæ, & absque quouis scrupulo celebretur, declaramus omnes Prouinciales Vicarios fratrum de Obseruantia, seu familia, veros Ministros esse, ipsosque ad effectum electionis huiusmodi in ministros ordinamus, & instituimus; discretos etiam ipsorum declaramus esse Custodes. Quo vero ad alios fratres reformatos, volumus quod in prouincijs, in quibus ministri pro nunc non sunt reformati, nec pro reformatis habiti, sub quibus sunt aliqui conuentus, reformati, duo fratres electi à præfatis conuentibus reformatis secundum aliarum litterarum nostrarum tenorem sub forma Breuis, voces ministrorum non reformatorum quantum ad præfatas prouincias, pro hac vice dumtaxat suppleant. Fratribus vero de congregatione fratris Amadei, de Clarenis, de S. Evangelio, seu Caputio, pro singulis prouincijs, in quibus habent conuentus, ultra suorum vicariorum voces, duas voces pro hac solè vice concedimus; quam quidem electionem à præfatis fratribus de huiusmodi generali ministro faciendam, canoniceam secundum Minorum fratrum regulam, ac formam, à Beato Francisco in regula traditam, esse diffinimus, & etiam declaramus. Et ut in ordine ipso, quantum cum Deo fieri potest, pax conseruetur, & charitas per amplius inter Cismontanos, & Ultramontanos fratres eiusdem ordinis nutritur, ordinamus, quod si Minister generalis, ut præfertur, per sex annos de Cismontanis fratribus electus fuerit, sequentibus sex annis de Ultramontanis fratribus eligi debeat, quem modum alternatis vicibus, in perpetuum volumus ab ipsis fratribus obseruari. Verum quia conspiciamus ipsam ordinem per vniuersam Christianitatem mirum in modum dilatum esse, ne ob huiusmodi amplitudinem debito pastoralis regiminis careat beneficio decernimus, quod si Minister generalis de Cismontanis electus fuerit, instituat in partibus Ultramontanis vnum generalem Commissarium, ab eisdem fratribus Ultramontanis eligendum; cui Minister generalis super præfatos fratres Ultramontanos vices suas committat, prout Capitulo generali expedire videbitur. Ita tamen, quod Commissarius præfato Ministro generali omnimodè subijciatur, ut ceteri dicti ordinis Præfati subijciuntur, ac illi per omnia obedire teneatur secundum regulam. Dum verò Minister generalis fuerit ex Ultramontanis fratribus electus tunc pariter Commissarium generalem Cismontanum instituere debeat pari modo quo de Ultramontano Commissario superius dictum, & statutum est. Qui quidem generalis Commissarius per triennium solum generalis commissarius fungetur officio; quod triennio elapso nouus Commissarius per Ministrum,

*Successor
qualiter eli
gendus.*

*Debet esse
ex Reformatis*

*Ad præced.
n. 39.*

*Vicarij in
Ministros
discreti in
custodes ob
mutantur.*

*Alternatur
electiones.*

*Instituens
dum Commiss
sarius gene
ralis.*

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. REGIONIS MINORVM ANNO 310.

in Capitulo generali, ut supra eligendus secundum quod Ultramontanis, vel Cismontanis de Commissario fuerit providendum, institui debeat. Minister vero generalis in partibus, in quibus suis sex annis fuerit, & ad alias partes se conferre voluerit, pro eo tempore, quo absens fuerit, Commissarium loco suo de consilio, & assensu Diffinitorum Capituli generalis huiusmodi dumtaxat relinquere possit. Et in partibus quibus dictis sex annis non erit Commissarius generalis, tenebitur Minister generalis primo triennio dictorum sex annorum celebrare vnum Capitulum generale, ad quod convenient vocales illarum partium, à quibus assumptus fuerit; & similiter aliud Capitulum in partibus à quibus assumptus non fuerit, per se, vel suum Commissarium, ad quod omnes vocales dictarum partium accedere teneantur, celebrare habebit; aut super hoc fiat, quod generalis Minister cum Capitulo generali iudicauerit faciendum. Porro quantum ad ministros provinciales, in provinciis in quibus Ministri prænunc non sunt reformati, seu pro verè reformatis non habentur; declaramus, decernimus, & ordinamus Vicarios fratrum de Obseru. seu familia illarum provinciarum respectuè ex nunc, & in perpetuum veros, & indubitatos earundem provinciarum esse ministros, illosque de cetero nomine Ministrorum debere appellari, quibus omnes, & singulos fratres, nec non domos, & loca eorundem in dictis provinciis, ut præfertur, consistentes plenariè submittimus, ac generali, & alijs provincialibus Ministris authoritatem, & potestatem antea Generali, & alijs provincialibus Vicarijs de familia nuncupatis attributam, & concessam perpetuò concedimus, ac concessam, & attributam esse decernimus: Mandantes præfatis fratribus etiam regulam Beati Francisci purè, & simpliciter obseruantibus, ut dictis Ministris, sic per nos declaratis, & ordinatis, ut veris illarum provinciarum Ministris secundum regulam per omnia obediant. Denique ex Ministrorum provincialium perpetuitate ordinem ipsum in ruinam iterum collabi contingat; Volumus, & ordinamus præfatos provinciales Ministros ultra triennium in suis non posse continuari officijs, quo triennio elapso pro absolutis ab ipso officio à cunctis fratribus teneantur. Poterunt tamen infra dictum triennium à suis Capitulis provincialibus, quæ secundum regulam, & consuetudinem celebrabuntur, si minus viles inuenti fuerint, ab officijs provincialibus absolui, & idem iudicium de Custodibus per omnia habeatur. Nullus verò in Ministrum provincialem, aut Custodem eligi, aut in ipsorum electione vocem habere poterit, nisi ducat vitam reformatam, & à communitate reformatorum illius provincie, cui præficiendus est, pro tali habeatur. Quidquid autem in contrarium attentatum fuerit, ipso facto irritum sit, & inane. Præterea quia de reformatis, ac purè, & simpliciter regulam Beati Francisci huiusmodi obseruantibus, sæpe sæpius in præcedentibus, & sequentibus mentio habetur: volumus, & declaramus sub nomine *Reformatorum*, ac purè, & simpliciter regulam S. Francisci huiusmodi obseruantium, comprehendendi omnes, & singulos infra scriptos; videlicet Obseruantes, tam de familia, quam reformatos sub Ministris, ac fratribus Amadei, de Colectanis, Clarenis, de sancto Euangelio; seu de Capuccio, ac discalceatos nuncupatos, aut alios similes, quocunque alio nomine nuncupentur, & regulam ipsam B. Francisci purè, & simpliciter obseruant; ex quibus omnibus supradictis vnum corpus insimul facientes eisdem ad inuicem perpetuo vnimus. Ita quod de cetero, omnia diuersitate nominum prædictorum, fratres Minores Sancti Francisci Regularis Obseruantie, vel simul, vel disiunctuè nuncupentur, et nuncupari possint et debeant. Omnesque, et singulos, ut præfertur, unitos, generali Ministro prædicto, ac provincialibus Ministris, et Custodibus, in quorum Provinciis, et Custodijs respectuè morantur, in omnibus, et per omnia secundum regulam subiici debeant. Conuentuales verò secundum priuilegia viuentes, quomodo eisdem Ministris generali, et provincialibus subiici debeant, per alias nostras desuper edendas litteras declarabimus. Ceterum ut dissensionum, scandalorum, & par-

*Celebranda
congregat.
gener.*

*Perpetuitas
officiorum
perniciosa.*

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 310.

et partialitatum fomes penitus ab ordine ipso tollatur, præcipimus firmiter, et mandamus sub poena excommunicationis latæ sententiæ, ipso facto incurrendæ: à qua nullus præterquam in mortis articulo, nisi à nobis, aut à Sede Apostolica possit absolui, ne aliquis frater Ordinis Sancti Francisci appellet alium fratrem eiusdem Ordinis malitiosè, irrisoriè, seu impropèriose *Privilegiatum, Colectanum, Bullistam, Amadeitam, Glarenum, de Evangelio, seu de Capucio, Bigotum*, aut alio quouis nomine etiam de nouo reperto, seu forte in futurum occasione priorum divisionum ipsius Ordinis, vel huius nostræ sanctæ institutionis, et vnionis Spiritus sancti gratia compositæ, à quocunque imponendo, seu alio quouis irrisorio, iniurioso, seu impropèrioso nomine; aut quod pro impropèrioso à patientibus habetur. Nec non omnibus tam clericis, quam laicis, ne fratres huiusmodi, aut eorum fautores, præfatis nominibus irrisoriè, seu malitiosè appellent; sed omnes fratres ipsius Ordinis fratres Minores, vt præfertur, seu Sancti Francisci à seipsis, et omnibus alijs nominentur. Item statuimus, quod de cætero nullus frater reformatus possit per quemcumque Prælatum Ordinis etiam Ministrum generalem, mitti ad morandum ad aliquem conuentum non reformatum, aut pro reformato non habitum. Excepto quod si Capitulis prouincialibus videretur minus malum aliquem fratrem licentiarè ad nondum reformatos, quam ipsum cum reformatis retinere, tali casu possunt Prælati mittere fratrem, seu fratres reformatos ad nondum reformatos. Inhibentes sub excommunicationis latæ sententiæ poena omnibus, & singulis Conuentualium secundum priuilegia viuendum, Prælatis, ac fratribus ne aliquem ex præfatis reformatis, nisi modo prædicto recipere audeant; similiter, & dictis reformatis fratribus sub eadem poena, ne ab obedientia suorum Ministrorum vllatenus quam modo prædicto recedant. Et ne ex nouarum sectarum in dicto ordine forsam introductione fienda, ordinem iterum in rixas deuenire oporteat: Volumus, & in virtute sanctæ obedientiæ firmiter præcipimus, & mandamus, quod de cætero nullæ nouæ sectæ, vel reformationes in dicto Ordine introducantur, aut fiant absque Ministri generalis, aut prouincialium Ministrorum reformatorum in suis prouincijs respectiue expresso assensu: ita tamè quod dictæ reformationes ipsi Ministro generali, & prouincialibus reformatis per omnia iuxta regulam subijciantur, vt supra expressum est de alijs reformatis: Quapropter omnes domos, loca, & eremitoria, quæ fratres de Obseruantia, seu familia, seu alij reformati sub Ministris, quocunque nomine appellati fuerint, hætenus tenuerunt, & possederunt, ipsi Ministro generali, ac prouincialibus Ministris reformatis, & per nos sic institutis, & declaratis, in suis prouincijs respectiue perpetuò subijcimus, & incorporamus. Volentes loca ipsa per ipsos Ministros, ac eorum successores reformatos perpetuo teneri, & possideri, regi, & gubernari: quasunque lites desuper exortas, coram quibuscunque iudicibus ordinarijs, vel delegatis, etiam S. R. E. Cardinalibus, & dicti Ordinis Protectore, aut Sacri Palatii nostri Auditoribus, siue Commissarijs Apostolicis tam in Romana Curia, quam extra eandem, & tam inter prælatos, quam etià subditos, in quibuscunque statu, vel instantia, tam super possessorio, quàm petitorio seu etiam spolio, si quomodolibet prætendi possit, desuper pendens, etiam si huiusmodi loca de obedientia, & de Capitulis fratrum Conuentualium dicti Ordinis prius fuissent, ad nos aduocamus penitus, & extinguimus, silentium perpetuum partibus imponentes. Sententias quoque, & processus, per quoscunque Iudices in eis habitas, & latas, ac inde secuta quæcunque, etiam si lites ipsæ ratione, locorum fratrum, & bonorum hinc inde receptorum, aut cuiuscunque alterius rei occasione, vel causa motæ fuissent, cassamus, & annullamus, & nihilominus dictis fratribus Conuentualibus, nec non quibuscunque iudicibus, ac alijs quibuscunque, ne quicquam contra huiusmodi nostram declarationem, institutionem, innouationem, vnionem, & incorporationem in iudicio, vel extra attentare, procurare, iudicare, vel pronunciare, etiam si eis per nos commissum existat, seu in futurum committatur, præsumant, sub poena excommu-

*Abstinendū
à nominibus
irrisorijs*

*Obseruantes
non misceantur
conuentualibus.*

*Ne fiant nouæ
Reformationes
absque assensu
su Generalis.*

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 310.

nicationis latæ sententiæ, ac priuationis beneficiorum, quæ obtinent, ac etiam inhabilitationis ad alia in posterum obtinenda, eo ipso incurrenda, inhibemus, præcipimus, & mandamus. Demum ut secundum exigentiam locorum, personarum, & morum cuncta, quæ conducere videbuntur pro mantenentia reformationis per totam Christianitatem in dicto ordine, iam Diuina gratia introductæ, iustè prouidere, & discretè valeant, statui, & ordinari volumus Capitulum generalissimum proximè celebrandum teneri deputare ex probatoribus, doctioribus, ac magis expertis fratribus nonnullos ex diuersis regionibus assumptos, qui omnia, & singula, quæ pro mantenentia reformationis, & vera regulæ obseruantia, ac huius nostræ constitutionis debita executione accommoda iudicauerint, in vnum recolligant, approbanda per totum Capitulum, vel maiorem partem eiusdem, ac tandem per nos Apostolicæ confirmationis patrocinio munienda: & nihilominus moderno, & pro tempore existenti Cameræ Apostolicæ generali Auditori, nec non vniuersis Archiepiscopis, & Ecclesiarum Prælati, ac quibuscunque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, & eorum singuli præsentibus nostras litteras, & in eis contenta quæcunque vbi, & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte dicti Generalis, ac Prouincialium, Ministrorum Reformatorum, seu alicuius eorum super hoc requisiti fuerint, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos omnibus, & singulis prædictis pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscunque, quacunque auctoritate fungentes, quomodolibet indebitè molestari; contradictores per censuras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia, inuocato ad hoc etiam, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis, appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus quibuscunque litteris Apostolicis, & indultis etiam Sacri Concilij Constantien. dictæ Religionis fratribus, familijs, congregationibus, denominationibus, aut alicui eorum, siue earum auctoribus, & institutoribus, Conuentualibus, siue Reformatis, aut de Familia fratribus, sub quibuscunque verborum formis, solemnitatibus, & clausulis fortioribus, & insolitis concessis, seu forsan in futurum concedendis, etiam si tales forent, quod de illis eorumque totis tenoribus specialis expressa, indiuidua, ac de verbo ad verbum mentio esset habenda: quibus quoad præmissa expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Ceterum, quia difficile foret has nostras præsentibus litteras ad quælibet loca, vbi opus fuerit, deferre; volumus, & auctoritate Apostolica decernimus, quod transumptis earundem, manu Notarij publici signatis, & alicuius Prælati Ecclesiastici sigillo munitis, ea prorsus fides in iudicio, & extra habeatur, quæ adhiberetur, si præsentibus originales litteræ exhibitæ, vel ostensæ forent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ institutionis, diffinitionis, submissionis, concessionis, ordinationis, declarationis, vnionis, statuti, subiectionis, incorporationis, aduocationis, impositionis, cassationis, extinctionis, inhibitionis, præcepti, mandati, derogationis, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo decimo septimo. Quarto Kal. Iunij, Pontificatus nostri anno quinto. Bembus. Thomas de Binis.

Christoph.
Numaius
fit Mini-
ster gene-
ralis.

Lectis his Litteris Apostolicis, deputati fuerunt pro vtraque familia scrutato- res suffragiorum, seu compromissarij, qui collatis in conspectu Cardinalium, suffragijs, compèrerunt præter paucula vota in quosdam benemeritos Patres dispersa, viginti septem abiisse in Vicarium generalem Ultramontanum, & septuaginta tria in Cismontanum, Christophorum videlicet Numaium Foroliuiensem, XXIV.

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 310.

sem, per quæ rite cooptratus est in totius Ordinis Ministrum generalem. Electionem itaque sic canonicè peractam his verbis promulgauit Franciscus Messanensis, vnus ex Compromissarijs supradictis.

In nomine Domini. Amen.

Hæc est electio Reuerend. P. Ministri generalis totius Ordinis Minorum beati Francisci, canonicè celebrata per dicti Ordinis Venerandos Patres Ministros, & Custodes, autoritate Apostolica tunc institutos, & declaratos, iuxta formam, & puritatem Regulæ per Reuerendissimos DD. Cardinales D. Grimanium Episcopum Portuensem, & dicti Ordinis Protectorem, Petrum de Accoltis, tituli S. Eusebij, & Laurentium Puccium tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum, presbyteros Cardinales, ad Capituli totius generalissimi dicti ordinis celebrationem præfidentes, per S. D. N. Leonem Papam Decimum specialiter deputatos, in sacro Conuentu sanctæ Mariæ Aræceli de Vrbe, ac in loco ad hoc specialiter ordinato, Anno Domini 1517. die verò prima Iunij canonicè celebrata à dicti ordinis præfatis Ministris, & Custodibus tã de vltra, & citramontana familia, quàm de reformatè viuentibus quibuscunque alijs Congregationibus: videlicet Amadeorum, Clarenorum, Collectaneorum, & de sancto Euangelio, & huiusmodi regulam B. Francisci purè, & simpliciter obseruantibus, ad sonum campanellæ, vt moris est, capitulariter congregatis. Et prædictis Reuerendissimis Dominis Cardinalibus præsentibus, & dicta autoritate Apostolica præfidentibus: in qua in primo serutinio, Venerandus Pater Custos prouinciæ Tusciæ, habuit vocem vnã; Venerandus P. Minister prouinciæ Britannia, vnã; Ven. P. Minister prouinciæ Portugallia, vnã; Ven. P. Minister prouinciæ S. Antonij, vnã; Ven. P. Minister prouinciæ Ianuæ, vnã; Ven. P. fr. Ioannes de Syluestris, vnã; Ven. P. fr. Hilarion de Florentia, vnã; Ven. P. Custos prouinciæ Mediolani, vnã; Ven. P. Commissarius Ultramontanus, vnã; Ven. P. Minister prouinciæ Aquitania, tres; Ven. P. Custos S. Antonij, tres; Ven. P. Commissarius Cismontanus, tres; Ven. P. Minister prou. Aragonia, quinque; Ven. P. Minister prouinciæ Brixie nouè; Ven. P. Custos prou. Castellæ decem R. P. Vicarius Ultramontanus habuit vota viginti septem: Reueren. P. Vicarius Cismontanus septuaginta tria. Et ego fr. Franciscus de Messana eiusdem Ordinis Professor, ac prouinciæ Sicilia Minister, & vnus ex Disquisitoribus, & Compromissarijs scriptor, virtute compromissi in me, & socios meos facti, nomine meo, & nomine aliorum omnium, qui in dictam electionem conuenerunt, & consenserunt, eligo, & nomino in eiusdem totius Ordinis Ministrum generalem, iuxta formam, & puritatem regulæ electum, præfatum Reuerendum P. fratrem Christophorum de Forliuio prouinciæ Bononiæ, & nunc Vicarium generalem Cismontanum, in quem maior pars vocalium consensit.

XXV. Absoluerat prius Summus Pontifex ab officio Ministri generalis Bernardinum de Prato Cheriensem, Conuentualem, quem ad hoc munus electum fuisse anno 1513. enarrauimus, successitque in Ministeriату generali totius Ordinis, & vera serie Ministrorum generalium sancti Francisci successorum prædictus Christophorus, cui proinde Pontifex tradi voluit sigillum Ordinis, quo à sancti Francisci tempore utebantur Ministri generales; cumque, ac solos successores eius appellari voluit Ministros generales: Superiores verò PP. Conuentualium Magistros generales, & prouinciales, vti ex infra dicendis amplius apparebit.

Num 9.

Transferetur
Ministeria-
tus ex sigilla
ordinis ad
Obseruantes

XXVI. Processum deinde est ad electionem Commissarij generalis familiæ Ultramontanæ, iuxta statutum in bulla præcedenti, & Definitorum duodecim generaliū, senis pro vtraque familia designandis: omniumque suffragijs cooptratus est in Commissarium supradictus Gilbertus Nicolai Vicarius generalis Ultramontanus, & Definidores connumerati sunt,

Gilbert Ni-
colai Commiss.
gen. Ultra-
montanus.

Fran-

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 310.

Franciscus Georgius prouinciæ S. Antonij Custos .
Iacobus de Alcala Minister prouinciæ Aragoniæ .
Bartholom. de Plebe Minister Tuscæ .
Franciscus de Angelis Custos Castellæ .
Paulus de Sonzino Custos Mediolani .
Philippus Lulier Minister prouinciæ S. Bonaventuræ ,
Arnoldus de S. Felice Minister Aquitanie .
Io. Franciscus de Potentia Minist. prouinciæ Basilicatæ .
Gaspar de Sahagier Minister Argentinæ .
Cherubin. de Interamnis Minist. prouinciæ S. Francisci .
Paulus de Parma Custos prouinciæ Bononiæ .
Ioannes Macheysen Custos Argentinæ .

*Officiales Curie .
Ereclio prouinciæ Angelorum .
Maioricensis b
Gonz in pro-
mo prouincia
Eucaniz .*

*Anno 1484.
num. 48.
Prouincia
Britannia
quando ere-
cta?*

*Prouincia
Bosna Argē-
tinae quando
separata à
Croatia?*

*Gonz in pro-
mo prouinciæ
Bosniæ Argē-
tinae .*

An. 1495. n. 1.

*Prouincia
Castellæ Cu-
stodie suppri-
muntur*

*Custodia
Hollatiæ su-
biicitur pro-
uin. Daciæ .*

*Custodie
sancti Euan-
gelij appella-
tur . S. Ga-
brielis .*

*Gonz in pro-
mo S. Ga-
brielis .*

*Infa num. 36.
Custodia
Pietatis su-
biicitur im-
mediate Mi-
nist.ro gene-
rali .*

*P
Gonz in pro-
mo prou. Pie-
tatis .*

Delecti sunt etiam Procurator Ordinis pro familia Cismontana Paulus Parmensis prouinciæ Bononiensis, & Commissarius pro Ultramontana, Ioannes Glapion Minister prouinciæ Burgundiæ. Erectæ sunt in prouincias, Custodia Angelorum, & Maioricensis, dummodò tamen prouincia Aragoniæ ereclioni huius posterioris consensum præberet. Prouinciam Britannia in his Comitij honore & dignitate prouinciæ donatam fuisse scribit Gonzaga^b; sed aliàs diximus erectam sub Vicario prouinciali in Capitulo Brugensi: in hoc verò nihil circa eam peculiariter decretum est, præter quam quod reliquis commune fuit, vt omnes scilicet Vicarij, Prouinciales, deinceps appellarentur Ministri, iuxta regulæ tenorem, vti paulò antea dictum est. Prouinciam Bosnæ Argentinæ separatam ait idem author^l à Croatia Custodia an. 1496. per Bernardinum à Caymis ex commissione Francisci Sansonis Ministri generalis; deinde ex sententia Christophori à Forliuio, & Patrum Capituli Aquilani habiti anno 1514. (sed eo anno non Aquilæ, sed Assisij celebratum fuit Capitulum) & mox per Leonem X. confirmata anno isto erectam fuisse. De Capitulo Aquilano suo diximus loco; ^m in actis porro istius Capituli nihil huiusmodi recensetur, neque in regesto Vaticano quidquam potui reperire. Circa prouinciam Castellæ determinatum est, vt suppressis trium Custodiarum nominibus solum remaneret nomen prouinciæ Castellæ. Insuper statutum est, vt Custodia Hollatiæ remaneret subiecta Ministro prouinciæ Daciæ, quoad confirmationem Custodis duntaxat, in reliquis tamen soli Ministro generali, vel Commissario generali respectiue, institutusque fuit tunc autoritate Capituli generalissimi Custos Hollatiæ Franciscus Meroth.

Custodia S. Euangelij (de cuius altercationibus, variaque vicissitudine aliàs locuti sumus) quatuor tantum humilibus constans locellis, additis alijs septem, quæ prouinciæ sancti Iacobi Minister sponte obtulit, confirmata est sub nomine Custodiæ S. Gabrielis, & autoritate prædicti Ministri: ea tamen addita cautione, ne Ministro liceret remouere quenquam ex illa Custodia, nec in conuentibus collocare absque scitu, & assensu Custodis. Nomen hoc *sancti Gabrielis* posterius, anno scilicet 1519. inditum ait Gonzagaⁿ in gratiâ Commissarij generalis Gabrielis Mariæ; & prius Custodiam hanc audiuisse sub nomine prouinciæ Extrematuræ, imposito à Bernardino Pratensi Ministro sub Leone X. relicto nomine S. *Euangelij*. At omnia hæc merè sunt coniecturæ: ex actis enim huius Capituli constat adhuc sub istum annum retinuisse nomen, seu appellationem S. *Euangelij*, & mutatam fuisse in S. *Gabrielis*, neque aliud tunc habuisse nomen Commissarium generalem, quam *Gilberti Nicolai*. Posterior fuit ea nominis ipsius mutatio in *Gabrielis Mariæ*, vti paulo infra recensetur. Decretum demum est, vt Custodia B. Mariæ Pietatis, cui impensè fauebant Rex Lusitanus, & Dux Brigantinus, immediate subesset Ministro duntaxat generali, eiusque Commissario; quam tamen in hoc Capitulo in prouinciam erectam fuisse Gonzaga^p perperam affirmat. Reliquas huius Capituli constitutiones in suum locum reservamus.

Peracta fuit electio, vti dictum est, in vigilia Pentecostes ad Aramcoeli; quo

XXVII.

XXVIII.

XXIX.

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 310.

quo etiam die Conuentuales ad sanctos Apostolos elegerunt in suum Primicerium, seu Superiorem, Antonium Marcellum Cherinum, Dalmatam. Sed cum cum sub titulo *Ministri*, & non *Magistri* generalis contra ordinationem Leonis Pontificis procreassent, id ubi rescivit Pontifex, ægrè tulit, cassamque, & irritam voluit electionem: quam tamen postea sub *Magistri* nomine ratificauit, confirmatamque voluit, nec vltiorem confirmationem expectandam esse declarauit à Ministro generali à se decretam in *Bulla* communiter nūcupata *Concordia*, quam hic subiungo; ex qua melius percipientur, quæ in altero diploma- te, & conuentionis instrumento inter Ministrum, & Magistrum generales, eorumque Procuratores transacto, continentur.

*Magister ge-
ner. Anto-
nius Mar-
cellus.*

Ad perpetuam rei memoriam.

XXX, Omnipotens Deus, cuius perfecta sunt opera, qui cuncta sapientissime con- didit in numero, pondere, & mensura, & cuius nutu omnia reguntur, Roma- num Pontificem sic Catholicæ præfecit Ecclesiæ, vt quæ Diuino honori, sa- lurique fidelium cognouerit accommoda, non solum faciat, sed quantum in ipso fuerit, aspirante cælesti gratia, ad debitæ perfectionis perducatur effectum. Sanè diebus nouissimis, cum generalissimum Capitulum totius Ordinis Beati Francisci conuocari fecissemus, illudque in domo de Araceli de Vrbe dicti ordi- nis celebrari debere ordinauissemus pro vnione vniuersali fratrum prædicto- rum sub vno capite reformato, inter alia faciendâ pro vniua huiusmodi vnio- ne, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, & assen- su; nec non ad Regum, & Principum Christianorum humiles, & instantissimas preces, authoritate Apostolica statuimus, & ordinauimus, quod de cætero per- petuis futuris temporibus Minister generalis totius Ordinis S. Francisci à solis, & de solis reformatis fratribus dicti ordinis, viuentibus absq. priuilegijs bona tẽ- poralia concernentibus, eligi debere, cui omnes, & singuli fratres secundum regulam eiusdem B. Francisci subijci, & obedire tenerentur. Et deinde fra- tres Conuentuales, cum priuilegijs, eis à Sede Apostolica concessis viuentes, ac redditus, & possessiones aliæ bona temporalia secundum huiusmodi pri- uilegia retinere volentes, per alias nostras litteras etiam statuimus, & ordina- uimus, quod vnum ex eisdem fratribus Conuentualibus vita, & moribus idõ- neum sibi eligere possint, qui eorum *Magister generalis* appellaretur, & eorum- dem fratrum Conuentualium sub dictis priuilegijs viuentium curam gerere, & electionis de se factæ confirmationem à dicto Ministro generali totius Ordi- nis petere deberet; prout in litteris prædictis plenius continetur. Cumque in Capitulo generalissimo in dicta domo de Araceli huiusmodi, nuper per fratres reformatos celebrato, ibidem præsentibus authoritate nostra Protectore ipsius Ordinis, & alijs duobus ex S. R. E. Cardinalibus ad id à nobis speciali- ter deputatis, die ad hoc per nos assignata, fratres ipsi vocem in electione Mi- nistri generalis huiusmodi habentes, dilectum filium Christophorum de For- liuo, qui Vicarius generalis fratrum Minorum de familiâ tunc fuerat, in Mi- nistrum generalem totius Ordinis sancti Francisci ritè, & rectè: fratres verò Conuentuales cum priuilegijs, vt præfertur, viuentes, in domo sanctorum Apo- stolorum etiam de Vrbe dicti ordinis ad id etiam legitime congregati, dilectũ filium Antonium Marcellum vita, & moribus idõneum in Magistrum genera- lem fratrum Conuentualium huiusmodi etiã elegissent; Nos cum audiuissemus electiones de Ministro, & Magistro præfatis per eosdem fratres, iuxta ordinationes nostras prædictas, Spiritu sancto id operante, summa cum charitate, ac pace, & vnio- ne factas fuisse, dictum Antonium in Magistrum fratrum Conuentualium ele- ctum coram nobis præsentem, in Domino benediximus, ac benedictionem no- stram huiusmodi pro confirmatione, quam à præfato Ministro generali petere tenebatur, pro hac vice dumtaxat sufficere volumus: ac desiderâtes per eosdem Christophorum Ministrum, & Antonium Magistrum sic electos, & eorum suc- cesso-

*Ex origina-
pho.*

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 310.

Magister
Conuent-
pe-
tor confir-
m. a Minis-
tro
obseruantia.

Item Ma-
gistris prouin-
ciales a Mi-
nistri.

Ministri
se intromit-
tant in re-
gimen
conuentualium

Ne domus
occupentur
conuent-

cessores fratres sibi commissos sub prospero, & felici regimine gubernari, ac in pacifico, & tranquillo statu conseruari posse, cogitauimus tali modo provide-
re, quod de cætero odor bonæ famæ eorundem fratrum apud omnes Christi-
fideles etiam Reges, & Principes religionis Christianæ, perpetuis futuris tem-
poribus redoleat, & pax, & vnio plurimum ab omnibus desiderata conser-
uetur, omnisque dissidij occasio, quæ humani generis procurante inimi-
co, exoriri posset, extinguatur, & penitus tollatur, aliqua per eisdem Mi-
nistrum, & Magistrum, aliosque ipsius Ordinis professores firmiter, & inui-
olabiliter seruanda, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac matura, cum
eisdem Cardinalibus, Præsentibus deliberatione præhabita, duximus statuē-
da. Videlicet, quod præfati Antonij Magistri generalis fratrum Conuentualium
successores ab eisdem fratribus Conuentualibus pro tempore electi, confirma-
tionem ab eodem Ministro generali, & successoribus suis Ministris generalibus
totius Ordinis, quemadmodum Vicarij generales tunc de familia nuncupati
petere tenebantur, petere teneantur: ac quod Magister nunc, & pro tempore
electus ad regimen fratrum Conuentualium facti Francisci, iuxta dictam no-
stram ordinationem, *Magister generalis fratrum Conuentualium* in perpetuum
appellari debeat: quodque in singulis prouincijs deputati ad regimen fratrum
Conuentualium de cætero *Magistri prouinciales* fratrum Conuentualium cum suis
figillis vocari, & a Ministris prouincialibus Regularis obseruantia in prouincijs
iuxta morem dicti ordinis respectiue pro tempore existentibus, confirmationem
electionum de eis pro tempore factarum, eo modo, quo Vicarij prouinciales
olim de familia nuncupati, a tunc Ministris prouinciarum fratrum Conuentua-
lium petere tenebantur, etiam petere teneantur: quodque tam generalis, quam
prouinciales Ministri præfati tam ante, quam post Generalis, & aliorum Magi-
strorum confirmationem huiusmodi tam de Generali, quam alijs fratribus, &
prouincialibus Conuentualibus huiusmodi, & eorum, ac aliorum terti Ord-
inis fratrum, & sororum nuncupatorum, qui eatenus sub Ministro generali
Conuentualium fuerant, regimine, nullatenus se intromittere, aut eos per
se, vel suos Commissarios visitare, seu corrigere possint, nec aliquam iurisdic-
tionem, seu superioritatem in ipsos exercere valeant, præterquam cum ipsum
Ministram generalem pro tempore existentem ad ipsorum fratrum Conuentua-
lium domos, & loca declinare contigerit; quo casu ipse Minister eosdem fratres
Conuentuales paterne visitare, ipsique fratres Conuentuales eundem Mini-
strum generalem, tanquam totius dicti Ordinis superiorem omni cum charita-
te, & dilectione recipere debeant, dummodo idem Minister generalis nunc, &
pro tempore existens nihil iudicialiter circa ipsos fratres Conuentuales, ac do-
mos eorum, & loca, ac etiam monasteria monialium sub eorum cura degen-
tium exerceat, nisi eo modo, quo Minister generalis tunc fratrum Conuentua-
lium super fratres de familia eorum domos, & loca, & monasteria monialium,
tempore conuocationis dicti Capituli generalissimi exercebat, exercere possit.
Et insuper generali, & prouincialibus Ministris pro tempore existentibus sub
excommunicationis latæ sententiæ pena præcipimus, & mandamus ne directe,
vel indirecte, etiam fauore Dominorum temporalium, Ciuitatum, & Vniuersi-
tatum, Oppidorum, Terrarum, & villarum, ac personarum Ecclesiasticarum,
etiam Prælatorum quorumcunque, seu Cardinalium, siue alio quæsito colore,
vel ingenio malitiose, quod domus, & loca fratrum Conuentualium, seu mo-
nasteria Monialium curæ Magistri generalis Conuentualium huiusmodi subie-
cta, & quæ hætenus sub dicto Ministro generali fratrum Conuentualium fue-
rant, eis quoquo modo auferantur, procurare præsumant: & nihilominus quic-
quid in contrarium attentatum fuerit, sit eo ipso irritum, & inane. Domus au-
tem & loca, ac monasteria Monialium Magistro generali fratrum Conuentua-
lium ea subiecta esse intelligi volumus, quæ Apostolica, vel alia auctoritate
Ministro generali ante celebrationem dicti Capituli generalissimi, proxime in
dicta domo Araceli celebrati, subiecta erant, & in quorum possessione ipse
tunc

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. REFORMATIONIS MINORVM ANN. 310.

nunc Ministr. gener. Conuent. existeret, præsertim domus, seu conuentus Affi-
fij, & S. Saluatoris de Vrbe, aliaq. quâplures domus, ac multa monasteria Mo-
nial, quæ eidem Ministr. gener. tunc immediatè subiecta erāt, quæ omnia exnũs
Magist. gener. Conuent. immediatè subiecta perpetuò, sint ne esse censèantur, ex-
exceptis domibus, & locis, ac monast. Monial. dictorum Fr. reformat per priores
litteras nostras huiusmodi nuper vnitæ, quæ gener. & prouincial. Ministr. in suis
prouin. respectiue in omniibus subiecta remanere volumus. Statuimus etiā, quod
si Fr. Conuent. quādoq. se reformare voluerint, reformatio ipsa iuxta priuilegia
Apostolica eis concessa, per suos generalem, & prouinciales Magistros dum-
taxat fieri debeat, nisi vbi fratres alicuius domus, seu conuentus ad veram, &
regularem obseruantiam, & omnimodam generalis, & prouincialium Ministro-
rum obedientiam venire, & generali, ac Ministris alijs præfatis se subijcere vel-
lent; quo casu si fratres illarum domorum, in quibus à decem vsque ad viginti
tres; in alijs verò domibus, in quibus numerus à viginti vsque ad quemcunq.
numerum fratrum eorundem Cōuentualium fuerint, duæ tantum partes subie-
ctioni, & submissioni huiusmodi consenserint; tunc generalis, & alij prouincia-
les Ministri pro tempore existentes, domos fratrum subiectioni, & submissioni
huiusmodi modo præmissis consentientium, quacunque contradictione non ob-
stante, domos fratrum Conuentualium, & illarum fratres huiusmodi liberè, &
licite recipere possint; domos verò fratrum Conuentualium, in quibus minor nu-
merus, quam denarius fuerit, etiam de omnium fratrum Conuentualium ca-
rundem domorum consensu nullatenus recipere valeant; sed illæ generalis, &
aliorum prouincialium Magistrorum reformationi liberè dimittantur; singulis
verò fratribus Conuentualibus ad generalem, & prouinciales Ministros tran-
sire volentibus, ab eorum superiore prius petita licet non obtēta, licentia, libe-
ram transeundi licentiam, & facultatem concedimus. Præterea volumus, quod
illi ex fratribus Conuentualibus, qui de cætero vitam reformatam sub genera-
lis, seu prouincialium Magistrorum cura ducere voluerint, sub eorum regimine
permanere possint, dummodo aliquo notabili signo distinctiuo distinguantur, &
discernantur ab illis, qui vitam regularem sub generali, seu prouincialibus Mi-
nistris ducunt, prout generalis Minister, & Magister inter se conuenerint. Bonis
præfatarum domorum reformandarum immobilibus, & omnibus, quorū fratres
reformati non sunt, nec capaces esse velint, generali, & alijs prouincialibus Ma-
gistris ad eorum liberam dispositionem liberè remanētibus. Et ne inter Refor-
matus, et Conuentual. fratres præfatos super præcedentia dissensio, & consensio
oriri possit; volumus, & etiam statuimus, quod inter eos talis ordo seruetur: vi-
delicet, quod in processionibus, & funeralibus, ac exequijs; nec non in omnibus
alijs actibus publicis fratres Cōuentuales fratribus regularis. Obseru. locū di-
gniorē relinquere teneantur: Si tamen aliqui graduati, seu antiqui patres, aut
Guardiani domorum Conuentualium remanere vellent cū quibusdam fratribus
antiquioribus sub generali, & prouincialibus Ministris viuētib; tūc, & in hoc
casu, vt euiteretur dissensio huiusmodi, & perfecta vnio conseruetur, simul in-
cedere, ipsique Conuentuales semper corū crucē, & vexillum per eos deferri soli-
tum, deferre liberè, et licite valeant. Postremo omnia, et singula indulta
dicto Ordini tam per nos, quam alios quoscunq. Romanos Pontifices hætenus
concessa; eisdem fratribus Regularis Obseruant. ac Conuentualibus in quantū
præmissis non sint cōtraria, autoritate, & tenore præsentium inuicem perpetuo
cōmunicamus, & suffragari volumus, eaque omnia etiā illis de nouo cōcedimus.
Quocirca Camere Apost. generali Auditori; nec non vniuersis Patriarchis, Ar-
chiepisc. & Episc. & Ecclesiarū Prælati; ac quibuscunq. in dignitate Ecclesia-
stica constitutis personis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, & eo-
rum singuli præfatas nostras litteras, & in eis contenta quæcunq. vbi, & quan-
do opus fuerit, ac quoties pro parte Ministrorū, & Magistrorū, aut alicuius ip-
sorum super hoc requisiti fuerint, solemniter publicantes, eiq. in præmissis effi-
cacia defensionis præsidio assistentes, faciant eos præsentibus litteris, ac om-
nibus, & singulis in eis contentis pacifice frui, et gaudere. Non permittētes eos
desu-

*Reformatio
quomodo fa-
cienda inser
Conuentual.
lir.*

*Com. ventua-
libus conce-
ditur tran-
situs ad ob-
seru. mci-*

*Datus præ-
cedentia ob-
seruantibus.*

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMILIANI IMP. OCCID. ANNO 24. & 25.
LEONARDI X. V. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 30.

deſuper inter ſe, ac etiam per quoscunque alios quavis authoritate, & poteſtate fungentes, quomodolibet indebitè moleſtari, aut perturbari contradic-
tores per cenſuras eccleſiaſticas, & alia iuris opportuna remedia, appellatione
poſtpoſita, compellendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij
ſecularis. Non obſtanibus quibuſcunque litteris Apoſtolicis, & indultis etiã
Sacri Concilij Conſtantiensis, dictæ religionis fratribus, familijs, congregatio-
nibus, denominationibus, aut alicui eorum, ſiue illarum authoribus, & inſti-
tutoribus, ſub quibuſuiſ verborum formis, ſolemnitatibus, & clauſulis fortio-
ribus, & inſolitjs conceſſis, ſeu forſan in ſuturum concedendis, quibus
etiãſi ad illorum derogationem de illis eorumque rotis tenoribus ſpecialis,
ſpecifica, expreſſa, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per ge-
nerales clauſulas id importantes, mentio, ſeu quauis alia expreſſio habenda,
aut aliqua alia exquisita forma ſeruanda eſſet, illorũ omnium tenores præſentibus
pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alijs in ſuo robore permanſu-
ris, hac vice diſtinctè ſpecialiter, & expreſſè derogamus contrarijs quibuſcun-
que. Aut ſi Miniſtris, & Magiſtris, ac fratribus præſatis, vel quibuſuiſ alijs
communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſi ſede indultum, quod interdicti, ſu-
ſpendi, vel excommunicari non poſſint, per litteras Apoſtolicas, non facientes
expreſſam, & plenam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi menſio-
nem. Cæterum quia difficile foret præſentes litteras ad quolibet loca, vbi opus
fuerit, deferre, volumus, & authoritate Apoſtolica decernimus, quod tran-
ſumptis præſentium manu Notarij publici ſignatis, & alicuius Prælati Ecele-
ſiaſtici ſigillo munitis, ea prout ſides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ad-
hiberetur, ſi præſentes originales litteræ eſſent exhibitæ, vel oſenſæ. Nulli er-
go omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum præcepti, ſtatuti, com-
municationis, conceſſionis, mandati, derogationis, voluntatis, & decreti in-
fringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis idcirco hoc attentare præſum-
pſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſto-
lorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno
Incarnationis Dominicæ 1517, prædic Idus Junij, Pontificatus noſtri anno XXXI.
quinto.

Cassatur ele-
tio Superio-
ris Conuen-
tuum, et
quare?

Cum verò contra prædictæ Bullæ tenorem facta fuerit electio Prælati gene-
ralis Conuentualium, vti diximus, eaque deferretur ad Pontificem, comperta
reiſeritate vocatum ad ſe electum increpauit, decretis que, quæ narrauiſmus,
hanc edidit conſtitutionem.

*Dilecto filio Antonio Marcello Theologia professo, & om-
nium fratrum Conuentualium Ordinis fratrum Minorum
Magistro generali.*

Ex autogra-
pho, & com-
pend. Rodrig.

Dilecte fili, &c. Nunciatum nobis fuit, quòd illicet nos nuper de fratrum no-
ſtrorum conſilio, & aſſenſu conſiſtorialiter habito, vniuerſis, & ſingulis fratribus
Minorum Conuentualium nuncupatorum Ordinis S. Franciſci cum priuilegijs,
bona temporalia concernentibus, viuendi, etiam per modum ſtatuti, & or-
dinationis mandauerimus, ne ipſi de cætero perpetuis futuris temporibus Præ-
latum ſuum generalem ſub nomine *Miniſtri* eligere præſumerent: nihilominus
fratres prædicti, ordinationis huiusmodi immemores, te ſub illo nomine con-
corditer forſan elegerunt. Nos igitur, quibus non facile perſuaderi poteſt,
eoſdem fratres mandato, & ordinationi huiusmodi contumaciter contraueniſſe,
ordinationem ipſam tam matura deliberatione factam inuolabiliter obſeruari,
motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia volentis, & de poteſtate rationabilem, &
felicem directionem totius dicti Ordinis ſtatus concernentem, approbantes, &
inſequantes, electionem prædictam, quatenus ſub nomine *Miniſtri generalis*
huiusmodi proceſſerit, authoritate Apoſtolica tribus præſentium reuocamus,
caſſa-

ANNO CHRISTE 1517. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 310.

cassamus, & annullamus, ac viribus penitus & omnino carere decernimus, mandantes tibi sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, per te eo ipso si contra feceris, incurrenda, vt visis præsentibus, quatenus si *Ministri generalis* nomine facta fuit, prout de facto processit, de facto pronuncies ipsam electionem per huiusmodi fratres Conuentuales de te celebratam, quam sub nomine *Ministri generalis* fecerunt, nullam fuisse; sed pro electione canonica, *Magistri generalis* eorundem fratrum Conuentualium esse, & dici debere in omnibus, & per omnia, ac si præfati fratres Conuentuales eandem electionem sub nomine *Magistri generalis* Conuentualium celebrassent, declaramus etiam, & definimus, ipsamque electionem de te factam tanquam sub nomine *Magistri generalis* approbamus per præsentis, & sub tali nomine dum coram nobis esses, tibi benediximus, ratam & gratam habentes, illamque, ac omnia & singula inde sequuta dicta autoritate approbamus, & confirmamus, ac illi Apostolici roboris firmitatem adiicimus, & de nouo te instituimus Magistrum generalem fratrum Conuentualium, vt præfertur, suppletes omnes, & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Mandantes nihilominus omnibus, & singulis præfatis fratribus Conuentualibus, ac Monialibus Sanctæ Claræ secundum formam regulæ suæ, cunctisque fratribus, & sororibus tertij Ordinis Sancti Francisci in habitu sæculari viuentibus, & qui secundum consuetudinem regimini olim Ministrorum subiecti fuerunt, qui & quæ in Capitulo generalissimo vniti & vnite, & reducti & reductæ ad immediatam obedientiam, *Ministri generalis*, & aliorum prouincialium Regularis Observantiæ per alias nostras litteras, non fuerint, vt tibi sub excommunicationis latæ sententiæ pœna tanquã vero, & indubitato, ac legitimo Prælato ipsorum secundum formam regulæ, sicut hætenus ad vsque Capitulum generalissimum nouissimè Romæ celebratum, Ministris generalibus obedire consueuerunt, cum effectu obediant, teque Magistrum generalem duntaxat nominent. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris 12. Iulij 1517. Pontificatus nostri anno quinto.

XXXII.

Occasione primæ constitutionis, & supradictæ electionis, cum varia dubia, & altercationes orirentur passim inter Cōuentuales, & Obseruantes, pacificè tandem inter se conuenerūt, approbatique quibusdā articulis pacis, & concordie ineundæ, eos ratos et firmos voluerunt coram Dominico Cardinali Grimano Ordinis Protectore, iuxta tenorem huius instrumenti. Illud verò sub finem sæculi præteriti recognouit illæsum, integrum, intactumque approbavit, obseruari iussit datisque varijs transumptis renouauit pro sui officij munere rogatus Marcellus Lantes, tunc Curie causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditor, nunc Sacri Collegij Apostolici DD. Cardinalium dignissimus Decanus, Ordinis Minorum Conuentualium à multis annis Protector, cui me plurimis ijsque magnis beneficijs deuinctum profiteor: Vir piissimus, insigni liberalitate erga pauperes, religiosos, et loca pia, hoc nostro sterili sæculo commendatissimus; quem (vti piè opinari licet) proinde Deus annis nonagenariū, et ultra, corpore vegeto, et firma valetudine in egenorum singulare subsidium seruat incolumem. Do integrum exemplar.

Formantur
articuli co-
cordie inter
Conuent &
Obseruantes

Commenda-
tur Cardi-
nalis Lantes.

In nomine Sanctissima, & Indiuidua Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

XXXIII.

Vniuersis, et singulis hoc præsens nostrum trāsumptū visuris lectoris pariter, et auditoris, quosque hoc præsens tangit negotiū &c. Quod nos Marcellus Lantes Protonotarius Apostolicus, Sanctissimi Domini nostri Papæ, nec nō Curie causarū

Ex autogra-
pho.

Annal. Minor. Tom. VIII.

N n 2

Came-

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 310.

Camera Apostolicæ generalis Auditor, Romanæq. Curia iudex ordinarius, sententiarum quoque & censurarum in eadem Romana Curia, & extra eam latarum, ac litterarum Apostolicarum quaruncunque vniuersalis, & merus executor ab eodem Sanctissimo Domino nostro Papa specialiter deputatus; nec nō vtriusque Sanctitatis suæ Signaturæ Referendarius. Ad instantiam, & requisitionem RR. fratrum Iacobi de Assisio, & Bonauenturæ de Parma Ordinis sancti Francisci de Observantia, omnes & singulos sua communiter, vel diuissim interesse putantes, eorumque procuratores, si qui sint &c. per Audientiarium Sanctissimi D.N. Papæ vt moris est citari fecimus, & mandauimus ad certum terminum quoad venient: Comparuerunt in iudicio coram nobis iidem RR. Fratres, & realiter, & cum effectu exhibuerunt, & præsentarunt quoddam instrumentum transactionis, & concordia integrum, illæsum & intactum: & quia omni prorsus vitio & suspitione carere esse reperimus, illud per Notarium nostrum publicum infrascriptum, transumptari, & in publicam transumpti formam redigi fecimus, & mandauimus decernentes, & autoritate dictæ nostræ Curia statuentes, quod huic nostro transumptui cum dicto instrumento concordato, diligenter collationato, & concordato de cætero in antea talis, & tanta fides in iudicio & extra adhibeatur, & detur, qualis adhiberetur eidem instrumento originali si in medium exhibitum, & ostensum foret, cuius tenor talis est videlicet. *In nomine Domini. Amen.* Sciant vniuersi & singuli præsentis publici instrumenti seriem inspecturi, visuri, & audienti, quod Anno à Natiuitate Domini 1517. Indictione quinta, die verò octaua mensis Iulij, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri D. Leonis Diuina prouidentia Papæ Decimi Anno quinto, Romæ in palatio S. Marci, coram Reuerendissimo in Christo Patri, & Domino D. Dominico Grimano miseratione Diuina Episcopo Portuensi. S.R.E. Cardinali S. Marci, totiusque Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Gubernatore, Protectore, & Correctore, In mei Notarij publici infrascripti ad hoc vocati, & requisiti præsentia personaliter constituti RR. Religiosi PP. & fratres, M. Antonius Marcellus Ordinis Minorum Patrum Conuentualium Magister generalis; & fr. Paulus Zianus sacre Theologiæ Magister, eiusdem Ordinis fratrum Minorum Conuentualium Procurator ex vna; nec non & RR. Religiosi Patres, & fratres Paulus de Parma, & Ioannes Clapius eiusdem Ordinis fratrum Minorum S. Francisci Regularis Observantiæ Procuratores, seu Commissarij ex altera partium, non vi, dolo, metu, fraude, & sinistra machinatione, vt ipsi asseruerunt, induci, seu coacti, sed matura inter ipsos deliberatione prius habita, gratis, & sponte, ac ex eorum certa scientia, & spontanea voluntate ad infrascriptam articulatam pacem, concordiamque, ad amorem conciliandum, fouendum, & conseruandum inter fratres Minores de Observantia, & Conuentuales B. Francisci deuenerunt, dicentes, ac etiam in scriptis offerentes infra insertos articulos, videlicet imprimis. Cum Sanctissimus Dominus Noster declarauerit, electionem quam fratres Conuentuales dicebantur fecisse sub nomine *Ministri generalis* Ordinis Sancti Francisci, fuisse contra eius ordinationem, & voluntatem, ipsamque & talem cassauerit, & annullauerit, declarando, & interpretando ipsam eandem electionem esse, & dici debere electionem *Magistri generalis* fratrum Conuentualium, & vt talem approbauerit, & confirmauerit, supplendo omnes defectus tam iuris, quam facti, eiusdemque electionis Magistri generalis; Ideo prædictus R. Pater fr. Antonius Marcellus, qui in prædicta electione electus fuerat in Magistrum generalem omnium fratrum Conuentualium, conformando se ordinationi, & determinationi eiusdem S.D.N. sponte, & nemine urgente declarauit, vt verè filius obedientia S.D.N. velle acceptare, & de facto acceptauit prædictam declarationem, approbationem, & interpretationem, renunciando, & nomini dicti *Ministri*, & omnibus quibuscunque contrarijs dictæ ordinationi, & declarationi, tam directè, quàm indirectè: nolens tamen in aliquo sibi præiudicare, quin sit verus, ordinarius, & immediatus Prælati omnium fratrum Conuentualium, & monasteriorum monialium, ac tertij Ordinis, qui & quæ erant sub Ministro generali

Observantes
& Conuentuales
necesse
concordiam.

Primus articulus
concordia.

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMILIANE IMPER. OCCID. AN. 34. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM AN. 310.

nèrali ante prædictum Capitulum generalissimum, exceptis reformatis vniuersis. Item promiserunt tam R. Pater Minister generalis dicti Ordinis, quam prædictus Magister generalis pro se, & suis subditis, ac successoribus ipsorum sub poena amissionis priuilegiolorum, quod quantum in ipsis fuerit, seruabunt, & obseruari facient à suis subditis poenas & censuras, omnique alia via iuridica, omnia, & singula decreta, & ordinata, & concordata, eaque per Sedem Apostolicam, quæ per ipsos generalem Ministrum, & Magistrum concernentia dispositionem ordinis factam in Capitulo generalissimo ultimo celebrato, & in præsentis instrumento contenta. Item dictus R. Pater Minister promisit obseruare ordinationem per S. D. N. factam, quæ voluit Magistrum modernum pro hac vice duntaxat confirmatum esse per solam benedictionem S. D. N. nec teneri petere pro hac vice à prædicto Ministro generali aliam confirmationem, volens quod dictus Magister generalis sit & dici debeat verus, & indubitatus, & immediatus Prælatus omnium fratrum Conuentualium sancti Francisci, & monialium sanctæ Claræ, quantumvis à dicto Ministro non fuerit confirmatus iuxta tenorem bullæ prædictæ, prout & quemadmodum Minister generalis super dictos Conuentuales erat verus, ac immediatus Prælatus. Item quod prædictus Minister generalis conformiter ad bullam Apostolicam de super confectam, consentit, & consentit pro se, & suis successoribus, quod nullam iurisdictionem in fratres Conuentuales, & eorum loca, ac monasteria monialium exercebit; sed ipsorum regimen totale dicto Magistro generali liberam, & integrum dimittere, quemadmodum in dicta bulla plenius continetur, & hoc facit sponte, & nemine cogente, sed libere omni meliori modo, & via, ac forma. Itē lide decretū fuerit per S. D. N. quod fratres Conuentuales digniore locum deberent dimittere fratribus Regularis Obseruantie in processsionibus, & aliis actibus publicis, ita tamen dictus Minister absque præiudicio dicti decreti quantum ad alia loca, consentit, quod in Ciuitate Patavinā in processsione, quæ fit in die S. Antonij, fratres Conuentuales seruent suam antiquam consuetudinem: saluo quod de cetero fratres Obseruantie Regularis cum patribus Senioribus eorundem fratrum Conuentualium ire poterunt, idemque iudicium habeatur in processsione, quæ fit in Assisio in festo Portiunculæ, excepto quod omnes Ministri, & Guardiani remaneant in fine, & comitatu Magistrorum, & fratrum Conuentualium bini, & bini, si voluerint remanere. Item declarauit dictus Minister generalis se intelligere, quod bona Conuentuum reformatorum, quorum fratres Regularis Obseruantie nec sunt, nec cupere esse volunt, liberæ dispositioni Magistri Conuentualium, & Magistrorum prouincialium diuini debeant, & aliorum Conuentuum, & Monasteriorum, quæ quouis modo de cetero fratres de Obseruantia auferent Conuentualibus, dummodo bona, & prouentus annui remaneant dictis Magistro generali, & prouincialibus, quorum ipsi fratres de Obseruantia noluerint esse capaces retentionis huiusmodi. Item quod in partibus Ciuitatis montanis fratres Conuentuales, qui vitam reformatam sub Magistris ducere voluerint, habebunt pro signo distinctiuo soleas de oorio, nec calepodis, uti poterunt, nec nudis pedibus incedere. In partibus verò Ultramontanis dicti reformati signum distinctiuum portabunt prout Ministri, & Magistri prouinciales inter se pro varia consuetudine prouinciarum, & locorum conueniēt, ut pax, & tranquillitas inter ipsos fratres seruetur. Item declarauit prædictus Magister, quod per se, nec per alium eius mandato, aut scientia, nulla appellatio, aut protestatio est facta, aut fiet in futurum contra decreta, & ordinata per S. D. N. in dicto Capitulo generalissimo, & casu, quo aliquis eius nomine, aut alij sui subditi aliquas protestationes, seu appellationes fecissent, illis omnibus, & singulis renūciat, & quantum in ipso est, cassat, irritat, & annullat. Item concordauerunt prædicti Minister, & Magister, quod casu, quo fratres reformati in futurum sub Magistris generalibus, & prouincialibus fratrum Conuentualium non portauerint signum distinctiuum, prout inter Ministros, & Magistros in suis prouincijs respectiue conuentum fuerit, tunc cognito per quemcunque vel ordinarium, vel in dignitate Ecclesiastica constitutum, quod huiusmodi signum non deferret, factaque

Secundus
articulus.

Tertius.

Quartus.

Quintus.

Sextus.

Septimus.

Octauus.

trina

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMPÉR. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS. X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 310

trina monitione canonica per tres dies de deportatione huiusmodi signi, & monitioni, cum effectu non paruerint, tunc possunt præfati reformandi arctari per Ministros, vel Guardianos in suis prouincijs pro huiusmodi signo portando, inuocato etiam ad hoc auxilio brachij secularis. Quæ quidem omnia, & singula cum ego Notarius infrascriptus publicus venerabilibus viris Dominis Laurentio Sager, & Matthia Srandinar. Clericis Barien. & Basilien. dioc. ad hoc vocatis, & specialiter rogatis; Item & primo R. Patri D. Antonio Marcello Ordinis Minorum Conuentualium Magistro generali, etiam tunc præsentia Venerabili religioso viro fratri Paulo Ziano Theologiæ Magistro Procuratori prædicto, Romæ in conuentu sanctorum Apostolorum in dormitorio, & Camera eiusdem Magistri generalis die Dominica 19. eiusdem mensis Iulij ante horam prandij, seu hora tertia decima legissem alta, & intelligibili voce, idem R. Pater D. Magister generalis, & Procurator prædicti ea omnia, & singula, vt supra inserta sunt, rata, grata, & firma, de nouo habuerunt, & promiserunt, manu pectus tangendo more Prælatorum, mihi Notario infrascripto stipulanti & accipienti vice, & nomine omnium, & singulorum quorum, interest, intererit, aut interesse poterit quomodolibet in futurum, se illa grata, rata, & firma habere, & habituros esse, & obseruare, ac obseruari facere, vt præfertur. Similiter cum postea e vestigio omnia, & singula suprascripta ego Notarius infrascriptus, præsentibus venerabilibus Dominis Francisco Perez, & Bartholomeo de Trannis Clericis Burgen. & Callien. dioc. nec non supra nominatis Dominis duobus testibus ad præmissa vocatis, & specialiter rogatis Romæ in conuentu Arææli eadem die, mane ante horam prandij ostendissem, & legissem alta & intelligibili voce Reuerendissimo in Christo Patri, & Domino D. Christophoro S. R. E. Presbytero Cardinali de Arææli, & totius Ordinis fratrum Minorum S. Francisci Ministro generali, & etiam tunc præsentia venerabili religioso fratri Paulo de Parma Ordinis Minorum S. Francisci Regulæ Observantiz Commissario, seu Procuratori in Romana Curia, audientibus, & intelligentibus, ea omnia, & singula grata, & firma de nouo habuerunt, & promiserunt, manu pectus tangendo more Prælatorum, mihi Notario infrascripto stipulanti, & recipienti vice, & nomine omnium, & singulorum, quorum interest, intererit, aut interesse poterit quomodolibet in futurum se illa rata, grata, firma habere, & habituros esse, & obseruare, & obseruari facere, vt præfertur. Denuo verò cum ego idem Notarius infrascriptus accessi ad Reuerendissimum Dominum D. Portuen. Cardinalem Patriarcham, Gubernatorem, Protectorem, & Correctorem prælibati ordinis Minorum fratrum Romæ in Palatio sancti Marci suæ solitæ residentiz, feria secunda, vigesima eiusdem mensis Iulij, anni currentis, mane hora tertiarum supra insertum instrumentum concordiz, ita volentibus prælibatis Reuerendis. D. Cardinali Ministro, & Reuerendis. D. Magistro generalibus, ac dictis Procuratoribus legi audientibus, & intelligentibus. Qui quidem Reuerendis. Dominus Episcopus Cardinalis Patriarcha Protector, laudauit huiusmodi concordiam ita factam de cōsensu partium pro bono pacis, & tranquillitatis omnium fratrum Minor. S. Francisci, & probauit præsentibus venerabilibus viris Marco Sindizonio, & Iacobo Nerdio Canonicis Aquilegien. testibus &c. rogatis, Super quibus iidē Reuerendis. Dominus Cardinalis, Minister, & Magister, nec non Cōmissarij, seu Procuratores petierunt sibi à me Notario publico infrascripto fieri vnum, vel plura, publicum, seu publica instrumentū, seu instrumenta Acta, & gesta fuerunt hæc Romæ sub anno, Indictione, Pontificatu, mense, diebus, & locis, & præsentibus testibus quibus supra, ad eisdem actus respectiue vocatis, specialiter rogatis. Ego Iacobus Reta Trebanus Clericus Aquilegien. dioc. publicus Imperiali autoritate Notarius, & prælibati Reuerendis. D. Episcopi Cardinalis Patriarchæ, Protectoris totius ord. Min. B. Francisci Cancellarius, quia insertorum articulorū præsentationi, pacis initioni concordiz, pro tranquillitate religionis, declarationi, renunciationi, cassationi, irritationi, & voluntatibus, ratificationibus, promissionibus, lau-

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 310.

laudationi, probationi, paritioni, omnibusq. & singulis dum, ut præfertur, ageretur & fierent, yna cū prænominatis testibus interfui, eaque omnia, & singula sic fieri vidi, & audiui. Ideo hoc publicū instrumentū manu alterius ex protocollo meo fideliter scriptū subscripsi, publicavi, & in hanc formā redegi in fidē, robur, & testimoniū omnium, et singulorum præmissorū rogatus, et requisitus. Super quibus omnibus, et singulis tanquam ritē, rectē, et legitimē gestis, et factis autoritatē nostrā, dictæque Curie pariter ac decretū interponendum duximus, et interposuimus per præsentēs. In quorum omnium fidem etc. Datum Romæ die 6. mensis Nouembris. 1596. præsentibus DD. Marco Antonio Brulo, et Ioanne Francisco Vgolino Connotarijs testibus ad præmissa omnia, et singula vocatis, habitis specialiter, atque rogatis. T. Lapius Locumtenens. Pro D. Hieronymo Fabio Curie Cau. Camere Apostolicæ Notario de supradicto instrumenti transumpto rogato, ego Octavius Cellius eiusdem Curie Connotarius illud subscripsi, et signavi requisitus, etc.

XXXIV. Finem hunc habuerunt sub Leone Pontifice tot controuersie, et perturbaciones animorum, quæ quotidie oriebantur inter Obseruantes, et Conuentuales: atque hac ratione post tot Pontificum decisiones, et modificationes, translatum est supremum Ordinis regimen ad Obseruantes. Vtrisque autem tam Obseruantibus, quam Conuentualibus ad hæc Capitula congregatis plurima suæ beneuolentiæ exhibuit Pontifex argumenta, concessis abundē quæ victui, animisque curandis erant necessaria.

XXXV. Vnus tantum mensis inter electionem Christophori ad Generalatū, eiusque assumptionem ad Cardinalatū intercessit. Etenim illa facta est die prima Iulij, et Kalendis Iulij renunciatus est Cardinalis tituli Sancti Bartholomæi in Insula (alius codex Consistorialis habet tit. S. Matthæi) a quo postea translatus est ad titulum S. Mariæ de Araceli. Ordinem tamen rexit vsque ad decimum Iulij anni sequentis, quo Comitibus generalibus præsedit, et successorem in Generalatu accepit Franciscum Licherum. Eum propter peculiarem vitæ sanctitatem, morum grauitatem, religionis obseruantiam, generis nobilitatem, doctrinæ sapientiam, et virtutum omnium ingenitum splendorem ad hanc dignitatem euectum fuisse scribit Stephanus Ioanninus. Virum præstantissimum virtute, et eruditione celebrem Petrus Rodolphus appellat. At tenebris annis humanioribus litteris imbutus Bononiæ, solitionibus operam dedit, quas in Gallia, postquam Minoribus nomen dedit, amplius perfecit. Doctoris etiam lauream consecutus, Theologiam mox publicè inter suos professus, cum doctrinæ vitæ probitatem, et in rebus gerendis prudentiam coniunxisset, Gallie Regibus charus fuit, et Regine à conscientie arcibus. Per Religionis suæ gradus, quos suis locis distinximus, ad supremum peruenit. Cum verò ad Cardinalatū euocaretur, humiliter se excusauit, nec assensit, donec Leo, ut honorem admitteret, omnino præcepit, adiungens etiam Hermenise, et Alatriensem Pontificiis. Sub Leone, et Clemente VII. sanctissime vixit, vsque ad Urbis depopulationem, vbi podagra impeditus tutiorem locum adire non potuit: inde irruentibus Barbaris captus, multa perpeffus opprobria, et iniurias, omnia propter Christum sult: constantissime. Post Urbis liberationem ad eum scripsit ex Urbe ueteri Clemens VII. deinde Franciscus Gallorum, et Henricus Anglorum Reges, eius salamitati condolentes. Parum superuixit: obiit enī Antōnæ an. 1538. decimo Kal. Aprilis.

XXXVI. Qui vord cum Christophoro Generali, electus est Commissarius generalis familiæ Vstramontanæ, Gilbertus Nicolai, totus intentus promouendæ religioni sororum Annunciarum, et Confraternitatibus in honorem B. Mariæ Virginis nuper exortis, aliud nomen accepit à Pontifice propter eius ardentem deuotionem, et ego Gabrielem Archangelum, mysterium Incarnationis annunciantem, vti alias scripsimus, necnon sequens diploma Religionis, et Confraternitatum confirmatorium, ac deinde alias litteras circa officium Monialium ab eodem impetravit.

Dile-

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 310.

*Dilecto filio Gabrieli Maria Ministri generalis totius Ordinis
Minorum regularis Obseruantia in Vltromontanis partibus
generali Commissario.*

Rot. in bul.
lar. n. 35 sub
Leone.
Confirmat.
sur dua Cō-
fraternita-
tes in bono-
rem B. Vir-
ginis.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem. Cū in honorem B. Ma- XXXVII.
riæ Virginis, cui nulla satis digna laus exhiberi potest, duæ sint constitutæ Cō-
fraternitates, siue Ordines, & vna Religio; cuius quidem Religionis à nobis ap-
probata fuerit, & confirmata regula; fueritque supplicatum pro ipsarum dua-
rum Confraternitatum, siue Ordinum confirmatione: Nos ob singularem de-
uotionis affectum, quem ab ineunte ætate erga eandem B. Virginem gessimus,
& gerimus, Confraternitates ipsas siue Ordines pro illorum subsistentia firmio-
ri, Apostolica autoritate confirmauimus, & approbauimus, & de præsentī
confirmamus, & approbamus: quarum, seu quorum tenor talis est: Prima Cō-
fraternitas, seu primus Ordo Beatæ Mariæ Virginis: Decem scilicet virtutes
B. Mariæ Virginis, quæ in Euangelio descriptæ sunt; & quia multum Deo, &
Virgini placita est deuotio, qua virtutes ipsius Virginis laudamus, & imitatur,
ordinatum est, vt huius Confraternitatis, siue Ordinis fratres, & sorores ha-
beant semel in die in honorem decem virtutum decem *Aue Maria* dicere, præ-
mittendo vnum *Pater noster*, pro Papa, & foelici statu Ecclesiæ, quibus centum
dierum de indulgentia misericorditer impartimur toties quoties dixerint, vl-
tra prius concessas. Item quodocunque audiunt horas diei, & noctis, dicant
vnum *Aue Maria* ad laudem Virginis, & vt intercedat Filium pro pace Ecclesiæ
Sanctæ Catholicæ. Debent etiam portare fratres, & sorores huius Confrater-
nitatis, & Ordinis decem signacula, siue decem *Aue Maria*, in memoriam decem
virtutum eiusdem Mariæ Virginis. Secunda Confraternitas, siue secundus Or-
do est, quia à deuotis personis scitum est non posse perfectius placere Virgini
cogitando, quàm dum quis cogitat de plagis Filij sui, & loquendo iam de illis,
semper benedicendo, & nulli detrahendo, & operando, quam etiam reueren-
tiam dignissimo Sacramento altaris faciendo; ordinatum est in hac Confrater-
nitate, & Ordine illo, quod fratres dicant semel in die quinquies *Pater noster*
cum totidem *Aue Maria*, in honorem quinque plagarum Christi, & quinque
dolorum præcipuorum Virginis Mariæ, pro quo consequentur similiter indul-
gentiam, quæ supra de decem *Aue Maria* est concessa: & cogitare debent quan-
tulumcunque passionem in die, vel nocte de plagis, vel morte Saluatoris no-
stri, desiderando propter ipsum aliquas plagas sustinere patienter in hoc mūdo
Ordinatum est etiam, quod fratres, & sorores huius Ordinis sint aduocata pacis,
studendo pacem ponere in domo, in qua habitant, & inter illos personas cum
quibus conuersantur; & vt ita concedat eis Dominus, dicant decem *Aue Ma-
ria* primi Ordinis, & idem quod dicitur singulis horis. Quo verò ad tertiam
de faciendo reuerentiam dignissimo Sacramento, ordinatum est quod fratres,
& sorores huius Ordinis audiant Missam in die, si adsit facultas; in secundo,
quod nunquam loquantur in Ecclesia, nisi orationis verba. Et tertio, quod
altaria, & calices, & ornamenta Ecclesiæ sint munda, & nitida, dando pauper-
culis, & alijs talia non habentibus, vt habeant vnde etiam sint in his diuites.
Debent etiam associare Sacratissimum Corpus Christi, quando defertur ad in-
firmos, vel in processionibus, cum maximo honore, & reuerentia; & quando
audiunt pulsare campanas pro Missa celebranda, dicant vnum *Aue Maria* pro
Sacerdote celebraturo, & populo Missam audituro. Nos itaque cupientes præ-
dicta, omnibus, & vbique publicari, tibi harum serie committimus, & faculta-
tem concedimus, vt valeas in sermonibus publicis, & priuatis iam dictas Cō-
fraternitates diuulgare, & magnificare, & vt alijs publicentur, & manifesten-
tur, committimus religiosis bonis. Insuper cū (sicut accepimus) sub tua cura,
& regimine sint nonnullæ personæ Tertij Ordinis B. Francisci, quæ à quibusdā
facu-

Vide Rot. in
to. 3. q. 9. reg.
9. 70. tit. 1.

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS. X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 310.

secularibus pro religiosis non habentur, sed tanquam inter seculares reputantur, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod si prædictam Confraternitatem, siue Ordinem B. Mariæ Virginis assumere voluerint, & tria vota substantialia religionis emittere, tunc ipsas ex nunc, prout ex tunc, & e cõuerso religiosas esse etiam, & fore propriè, & vbique tanquam religiosas propriè dictas tractari debere decernas, prout nos etiam decernimus, & declaramus in contrarium huiusmodi facientibus non obstantibus quibuscunque. Datum, Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die sextâ Iulij 1517. Pontificatus nostri anno quinto.

Eidem;

XXXVIII

Exponi nobis nuper fecisti, quod Christi fideles, maxime Vitramontanas partes incolentes, magno deuotionis spiritu ad officium coronarũ ad honorẽ Domini nostri Iesu Christi, & Beatissimæ Virginis Mariæ Matris eius editum, persoluedum ducuntur, lógeque ampliori eisdem Christi fideles speratur deuotione succendi, si dicto officio Apostolicæ confirmationis robur adijcere dignaremur. Nos itaque, qui cuncta per quæ maximè ad Diuinum amorem Christi fidelium corda speramus, ardentius allici, libenter concedimus, dictum officium, inferius annotatum, auctoritate Apostolica confirmamus pariter, & approbamus, ac omnibus Christi fidelibus dictum officium recitantibus ad honorem Domini Iesu, eiusque purissimæ Matris, nostram impartimur benedictionem: non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Tenor autem dicti officij talis est: Prima corona Domini nostri Iesu Christi, quæ parua dicitur, continet quinque *Pater noster*, & totidem *Aue Maria*, in honorem quinque vulnerum eiusdem Domini nostri. Secunda continet triginta & tres *Pater noster*, & totidem *Aue Maria*, in honorem ætatis Christi, qua in hac vita mortali vixisse creditur. Tertia continet quinque psalmos habentes quinque litteras in principio, quibus nomen *Iesus* scribitur, in honorem nominis Domini Iesu. Primus Psalmus, *Inbilate paruum*: secundus, *Exaudiat te Dominus in die tribulationis*: tertius, *Saluum me fac Domine, quoniam defecit sanctus*: quartus *Vsquequo Domine obliuisceris*: quintus, *Sæpè expugnauerunt*, & in fine, *In nomine Iesu omne genu flectatur*; versus, *Omnipotens sempiterne Deus, dirige actus nostros in beneplacito tuo, vt in nomine dilecti filij tui mereamur bonis operibus abundare. Per Dom. &c.* Prima corona Mariæ Virginis continet decem *Aue Maria*, ad honorem Euangelicarum virtutum eiusdem B. Mariæ. Secunda Corona continet septuaginta duo *Aue Maria*, ad honorem septuaginta duorum annorum, quibus piè creditur Virgo in hac vita mortali vixisse. Tertia continet quinque psalmos habentes in principio quinque litteras, quibus nomen benedictum *Maria* scribitur. Psalmus primus est, *Magnificat*: secundus *Ad Dominum cum tribularer*: tertius, *Retribue seruo tuo*: quartus, *In conuertendo*: quintus, *Ad te leuaui oculos meos*. in fine, *Sub tuum presidium*, versus, *Dignare me*, oratio, *Familiorum tuorum*, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 14. Septembris, anno Domini millesimo quingentesimo decimo septimo; Pontificatus nostri anno quinto.

Reuer. ibid.
bull. 36.
Approbarur
officium co-
ronarum
Christi, &
B. Virginis.
Vide eundem
10. 1. qq. reg
q. 87. ar. 3.

XXXIX.

Hoc eodem anno Idibus Augusti Matthias Vgonius Episcopus Famagustanus, Bernardi S. Mariæ in Porticu Diaconi Cardinalis, ac Perusiæ, & totius prouinciæ Vmbriæ Apostolicæ Sedis Legati de latere Vice-legatus, magnas, & variasque concessit Indulgentias in festiuitatibus B. Virginis Mariæ, visitantibus sacellum Societatis, seu Confraternitatis Conceptionis Gloriosæ Virginis Mariæ, situm in Ecclesia, seu conuentu Minorum de Obseruantia, prope, & extra muros vrbs Perusiæ. Pulchrum, illæsum, & integrum habeo huius conis instrumentum, in nostro archiuio asseruatum.

Indulgentie
in festiuita-
tibus B. Vir-
ginis.

XL.

Decessit hoc anno Foroliuij in cœnobio S. Hieronymi fratrum Obseruantum,

Annal. Minor. Tom. VIII.

O o

vti

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 310.

Anno 1517
num. 12.
Mo. iur. la
cobus Vng
rellus.
u
Scardeon. de
reb. Patau. 13
classe 6. l. 115.
Vil. Portinat.
de felicitat.
Patau. 9. l. 105.

vti alias diximus, Iacobus Vagarellus, siue Vngarellus Patauinus, pietate, & doctrina illustris, quem Scriptores Patauini maximè commendant, præsertim Bernardinus Scardeonius, cuius de hoc viro dignum elogium subiungo. Non paruo, neque mediocri ornamento nostræ Ciuitati fuit Iacobus Vngarellus ex ordine fratrum Minorum, qui sua excellenti doctrina, & admirabili erga superos pietate, & acerrima contra hominum vitia insectatione, & efficacibus ad omnem virtutem exhortationibus, ita aliquando hominum corda perstrinxit, ita Diuino amore incendit, vt ignis ille nulla ratione à diabolo extingui posset. Ex quo mirificum beatitudinis nomen, in agro præsertim Piceno, ante exitum vitæ primùm, & deinceps post obitum, quam felicissimè nactus est. Hic solerti diligentia, nec mediocri labore *Summa Angelica* libri contextum ita diligenter emendauit, vt ultra mille & quingenta vitia, cum ab iniuria temporis, tum à librariorum incuria illata correxerit. Addidit insuper eidem doctissima scholia, quæ obscurissima quæque loca maximè illustrant.

Ceterum, cum ex huius fluctuantis vitæ naufragio ad cælestem portum repentinò cursu se adduci videret, priusquam extremam huic operi, manum imponeret, Augustinum Vrbinum eiusdem patriæ, & professionis virum, qui cum ab ineunte ætate, summa sibi amicitia intercesserat, ad se vocari iussit; cui prouinciam hanc suscipiendam legauit, supplex rogans, vt reuisendo, & supplendo ritè emendatum opus peropportune ad communem vtilitatem in lucem ederet. At ille nauiter profecto, & in primis curauit, vt opus haberetur ab omnibus erroribus emendatum; & in ipso operis vestibulo epistolam addidit non inconcinnam, neque inelegantem: quæ sanè fundamenta collabentis fermè operis firmet, & muniat. Hic Beatus Iacobus sepultus est in sublimi arca marmorea in Vrbe Foriliuij: vbi maxima reuerentia pro Diuo à cunctis honoratur, & colitur.) Eius Epitaphium exscripsimus, cum de supradicto cœnobio ageremus.

Item Thom.
mas à S. Antonio
cho Antonio
x
Data l. i. c. 28
ad hunc an.
Gonz. in pro-
uinc. Corsicæ
con. 14.

Anno 1517
num. 57.
Nec nō Lau-
rent. à Ra-
pariegos.
Gonz. in pro-
uinc. Concept.
con. 30
Mar. l. 8. c. 28
Incipit flo-
rese Marti-
nus à Valē-
rio
Chron. an. 11.
Indorum
Rodul. l. 295.

Sub hunc annum aliqui * reponunt mortem Thomæ à S. Antonio Laici, ex Corbaria, Corsicæ oppido, oriundi. Subijt institutum istud in Conuentu Aragnani, vbi in summa humilitate orationi assidue intentus, & charitatis operibus totus addictus, ad eum peruenit perfectionis gradum, vt miraculis in vita, & post mortem claruerit. Decessit in cœnobio Aræcœli, quod alias 7 enarrauimus.

Ipsò hoc anno diem obiit in Conuentu Aræualensi Laurentius à Rapariegos itidem laicus, post annos sexaginta in religione transactos. Instar S. Alexij ipso die, quo uxorem suadentibus parentibus ducturus erat, clam insalutatis omnibus ad Minores confugit, à quibus in consortium admissus, sanctissimè vixit, miraculis plurimis & spiritu prophetico illustris. Sepultus est sub altari templi præcipuo.

Hoc anno, quo iam Martinus Lutherus cœpit per Germaniam hæreses fanaticas, & perniciosissimas disseminare, docte, & piè concionari cœpit in Hispania Martinus à Valentia Hispanus, vir sanctissimus, qui detrimentum, quod in Aquilonaribus partibus fides Christiana passura erat, in Indiarum remotissimis regionibus plenè postea compensauit Euangelica prædicatione, couersis ab Idolorum cultu integris prouincijs, & Regnis. Ita singulari Dei prouidentia factum est, vt damnum, quod Martinus vnus deprauata inuexit doctrina, Martinus alter integra fide, & mirandis operibus refarciret. Quanta, & qualia vir optimus in fidei obsequium præstiterit, quam longè latèque Christianam propagarit doctrinam, & quanto fulgore alijs præluxerit, suis temporibus dicemus.

Tollitur in-
terdictum
in die 19.
Maua Con-
ceptionis.

Minister generalis, & Commissarius Ultramontanus suppliciter exposuerunt hoc anno, ingentem Hispanorum erga sanctam Mariæ Virginis Conceptionem affectum; nec non frequentem illorum concursum ad audienda Diuina officia, in die, & per octauam Conceptionis, vel inde allectorum, vt lucrarentur magnas illas indulgentias, quas Sixtus IV. concessit ijs, qui huiusmodi interessent officijs; deuotionem verò istam sæpè impediri per interdicta. At impedimentum istud voluit Pontifex remotum per litteras sequentes.

Ad

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 310.

Ad perpetuam rei memoriam.

XLVI. Super gregem Dominicum curæ nostræ creditum vigilis speculatoris exercentes officium, ad ea libenter intendimus, quæ ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ac eius genitricis gloriosæ Virginis Mariæ honorem, & reuerentiam, fideliumque animarum salutem, & eorum specialem consolationem cedere dignoscuntur. Cum itaque dudum fel. rec. Sixtus Papa IV. prædecessor noster, inter alia perpetuò statuerit, & ordinauerit, quòd omnes & singuli Christi fideles vtriusque sexus, qui Missam, & Officium Conceptionis B. Mariæ Virginis, iuxta piam, deuotam, & laudabilem ordinationem quondam Leonardi de Nogarolis Clerici Veronen. tunc in humanis agentis, & quæ desuper à dicto prædecessore emanarat, Missæ, & officij huiusmodi institutionem, in festo Conceptionis eiusdem Virginis Mariæ, & per eius octauas deuotè celebrarét, eandè prorsus indulgentiam, & peccatorum remissionem exinde consequerentur, quam iuxta piæ mem. Urbani IV. in Concil. Viennen. approbatam, & Martini V. ac aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum constitutiones, consequerentur illi qui missam, officium, & horas canonicas in festo Corporis, & sanguinis Domini nostri Iesu Christi à primis vespers & per illius octauas, iuxta Romanæ Ecclesiæ constitutionem celebrabant, dicebant, aut missæ, officio, & horis huiusmodi intererant, prout in ipsorum prædecessorum litteris dicitur contineri. Et licet sicut dilecti filij Minister, ac citra, & ultra montes Regularis Obseruantie Vicarij generales Ordinis Minorum, nobis nuper exponi fecerunt, festum Conceptionis huiusmodi in Hispania singulari in veneratione habeant, & dum aditus patet, magna ad ecclesias, in quibus illud celebratur, confluat multitudo fidelium: nihilominus sæpius contingit, quòd propter interdicta, quæ in partibus tam apostolica, quam ordinaria autoritatibus passim ponuntur, fideles præfati in dicto festo Conceptionis, & illius octauis ad dictas Ecclesias dum Diuina in eis celebrantur accedere nequeant, & sic deuotionis eorum affectus, & Indulgentiæ prædictæ fructu, & beneficio defraudentur. Nos, qui fideles quoslibet ad ipsius gloriosæ Virginis venerationem, & iugem erga eam deuotionem, prout possumus, libenter exhortamur, eorundem Ministri, & Vicariorum in hac parte supplicationibus inclinati, statutum, & ordinationem Sixti prædecessoris huiusmodi, ad hoc vt & pro tempore interdicti, quauis autoritate, & ex quibuscumque causis pro tempore appositi in quibuscumque Hispaniæ ecclesijs, & locis, à primis vespers dicti festi Conceptionis, vsque ad illius totalem octauam inclusiue, Missæ, & alia Diuina officia apertis ianuis, & pulsatis campanis, atque alta voce, excommunicationis duraxat, & interdictis nominatim expulsis, celebrari, & singuli Christi fideles præfati non excommunicati, nec nominatim interdicti, ad missas, & alia Diuina officia audienda, ac indulgentiam, & peccatorum remissionem huiusmodi consequendam; & simili tempore à primis vespers dicti festi Corporis Christi, & vsque ad illius totalem Octauam, iuxta prædictas, seu & quasdam præfati Martini prædecessoris constitutiones est præmissum, liberè, & licitè possint. Cumque sicut dicti Minister, & Vicarij asserunt, eadem, seu similis gratia pro festiuitatibus, & octauis Sanctorum Francisci, & Antonij de Padua, ac sanctæ Clare per Sedem Apostolicam concessa sit, Apostolica autoritate præfata tenore præsentium extendimus, & ampliamus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & omnibus illis, quæ dicti prædecessores in eorum constitutionibus prædictis voluerunt non obstat, ac cæteris quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 22. Maij millesimo quingentesimo decimo septimo, Pontificatus nostri anno quinto.

Ex reg. Viter.
moet. fol. 12.

Idem in d.
et corp.
ris Christi

Ac sancti
Franc. An.
tonij & Clare
r. 2.

XLVII. Creati sunt Episcopi hoc anno Veriensis, siue potius Beriensis, in Macedonia, sub Archiepiscopo Thessalonicensi; deinde suffraganeus Episcopi Abulensis in Hispania, frater Ioannes Casella S. Theol. professor die 20. Apr. Tarozamensis sub Theodopsiopoly, quæ est sedes duodecima sub Patriarcha Antiocheno, & suffraganeus.

Fr. Io. Casella
episc. Ber.
riensis.
Fr. Theodor.
episc. Tara.
zamen.

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 310.

Fr. Matth. episc. Amid. neus Venetensis in Gallia, fr. Theodoricus Keuer alias Kenco, die 26. Iunij. Amiden-
sis in Syria, quæ est sedes decima sub eodem Patriarcha, & suffraganeus Episcopi Ragusini fr. Matthæus de Viuarijs, die 26. Nouembris. Sub huius anni initium obiisse Antonium Trombettam Archiepiscopum Atheniensem mihi constat ex libro consistoriali, in quo sub diem 29. Maij hæc Ecclesia confertur Bernardino de Prato de Cherio Magistro generali Conuentualium, suffraganeo episcopi Massiliensis, per obitum (inquit) Antonij Trombettæ; sed alij eius mortem differunt in annum sequentem, sepulchrali Epitaphio, quod alias dedimus decepti.

Coz. in prou. March. con. 14 Lib. 44. reg. fol. 153. Con. Recinens.

XLVIII. Ex diplomate Leonis concessio in fauorem Confraternitatis S. Lucie in templo Minorum sanctæ Mariæ de Varano extra urbem Recinetensem, ab Episcopo Nicolao de Actis Foroliuensi institutæ, constat domum hanc ab eodem Antistite, qui anno 1470. fati concessit, fuisse constructam, eamque conditionem apposuisse, vt quotannis aliquot Missarum sacrificijs eius animæ fratres subuenirent, dictamque confraternitatem ab ipso multa dotatum pecunia vltimis tabulis obstrinxisse, vt panni aliquot mensuras, aliaque necessaria fratribus ministraret. Clemens VII. Guardiano huius cœnobij ex tribus clauibus gazophylacij domus sacre Lauretanæ vnā tradidit, primam Gubernatori Lauretano, secundam Deputatis Recinetensis Senatus. Situs est commodus, & amœnus, ibique viget Sacre Theologiæ studium.

Idem in prou. Brixien. con. 23. Con. Ripar.

XLIX. Hoc anno vel proximè antecedenti, Ecclesia S. Mariæ de Populo in meditullio Riparoli, oppidi Diœcesis Cremonensis, collata fuit fr. Euangelistæ à Casali, viro venerabili, vt sui instituti adiungeret cœnobium. Id ille fecit, accedente demum Adriani VI. & Clementis VII. consensu.

Indid. con. 1. Con. Brixien.

L. Cùm hoc tempore vrbs Brixienfis bello quateretur, & Senatus timeret, ne duæ extra mœnia Ecclesiæ, SS. Apollonio, & Rocho dicatæ, hostibus offendendæ ciuitati subsidium afferrent, eas dirui curauit, earumque compensatione ex Leonis Pontificis facultate, Conuentum Reg. Obseruantie extra urbem ædificari. Templum itaque pulchrum, & capacissimum adiunctum est, eisdem Sanctis tutelari-
bus, & S. Iosepho sacrum, quod post biennium die 4. Octob. Matthias Vgonus Brixienfis, Episcopus Famagustanus, solenni ritu consecrauit, in eoque voluit sepeliri. In eodem iacent magnorum virorum corpora. Sub altari S. Andreæ conditi sunt S. Siluinus duodecimus Episcopus Brixienfis, Rusticianus vigesimus secundus; qui ex Ecclesia S. Apollonij, dum destrueretur, huc translati sunt; & sub altari S. Rochi S. Vrsicinus etiam Brixienfis Episcopus requiescit; sed & Venerandus Pater Franciscus ab Aragonia, vitæ sanctimonia, & generis profapia illustris, in pariete primi sacelli prope ostium per quod ad claustrum transitur, sepulturam accepit.

S. Siluinus - S. Rusticianus - S. Vrsicinus episc. Brixienfes sepulti apud vin. Item Fræc. ab Aragon. Con. Portus S. Mariæ. Idem in prou. Bethic. con. 29.

LI. Ioannes à Zerda Dux Methymnæ-coeli erga fratres Regularis Obseruantie summè beneficus, hoc anno prope suum oppidum Portus S. Mariæ non longè à mari, è regione Gaditanæ Insulæ cœnobium extruxit S. Francisco sacrum, in loco, vbi prius extitit Eremitorium S. Brigide Virgini nuncupatum.

Con. Herre. ff. Idem in prou. Angel. con. 13. An. 1474 n. 30

LII. Alphonsus à Sotomaiore Comes Belalcazarenfis (qui postquam solutus est à lege vxoris, nobilissimæ heroinæ, Philippæ à Portugallia, defunctæ, nomen suum dedit Minoribus, vt diximus, loco oportuno) dū adhuc amplissimum statum gubernaret, ædificauit hoc anno Minoritis Obseruantibus prope Herreram, siue Ferrariam, Toletanæ diœc. oppidum, pulchrum, et commodum Conuentum, sub titulo Conceptionis B. Mariæ. Qui ab eo descendunt Bexarani Duces, & Comites Belalcazarenfes, fratribus, huius loci incolis, abundè in suis necessitatibus succurrunt.

Con. Elgobai vi. Idem in prou. Cantab. con.

LIII. In Cantabria inter Deuam, et Flauiobrigam oppidum est Elgobairi ab Oceano P.M.D. distans, cuius incolæ obtenta hoc anno à Leone facultate, Conuentum posuerunt Franciscanis Obseruantibus sub inuocatione S. Francisci, fratrum ferme triginta capacissimum, quibus etiam victum abundè suppeditant.

Dixi-

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 310.

- LIV. Diximus aliàs nos hoc anno acturos de conuētu Arelatenſi reg. obſeruatię, qui alteri antiquiori, à nobis ibidē recēſito, ſucceſſit. Id nūc præſtamus. Originē habuit à Ioāne Ferrerio Archiepiſcopo Hiſpano, viro doctiſſimo, & piſſimo, qui pulchro iacet tumulo in Eccleſia S. Trophimi, cui alius eiſdem nominis, & cognominis ipſius nepos, ſucceſſit. Accepta Pontificis facultate hoc anno ſtatim manum operi admouit, templumque dicauit S. Marię de Conſolatione. Ibi ſepultus eſt Ioannes Riuus tortus, eiſdem conuentus Guardianus, pro fide Catholica ſimul cum ſocio Petro Menquio prope Aquas mortuas, ſine foſſas Marianas ab hæreticis captus, & dira paſſus, quę ſuo tempore referemus.
- LV. In Comitatus Zelandię inſula vna Schaldix, quam *Thandt van Schouuren*, indigitant, ciuitas Ziriæza, à quodam Ziringuia extructa, omnium Zelandicarum vrbiū, vti creditur, antiquiſſima, olim rerum omnium mercatu nobilis, antiquum habuit conuentum, qui hoc ipſo anno (non 1489. vt habet Gonzaga) ad Obſeruantes tranſiuit, ſub quibus permanſit vſque ad quintum Auguſti anni 1572. Catholicis fatalis, quo à Geuzijs fratres proſtigati ſunt.
- LVI. Hoc item anno Conuentus Vltraiectenſis reformatus eſt, quem vetuſtum valdē fuiſſe indicant Chronica Hollandię, Teutonicē calamo ſcripta, quę referunt templum Minorum in magno vrbiſ incendio anno 1279. fuiſſe combuſtū: de quo dubitat Arn. Buchelius Batauus in notis ad Chronica Ioannis de Beta, de Episcopis Vltraiectinis, opponens ſe inueniſſe cœnobium Franciſcanorum illius vrbiſ à Domina de Ema ex familia Arcalana conſtructum: admittit tamē alios dicere, ante illum annum Franciſcanos in vrbe ſedem habuiſſe: atque ita conciliat, vt fortaiſſis illorum tum ædes deformata, à Domina de Ema fuerint reſtaurata. Claruerunt in hoc Cœnobio Bonauentura ab Oldenzeel, concionator celeberrimus, delectus à Georgio Egmundano Episcopopo Vltraiectino in ſuffraganeum. Ioannes Cuyphius primus Episcopopus Groeningenſium in Friſia. Item inſignis ille P. Bartholomæus à Middelburgo, de quo ſ alias ſumus lo-
cuti.
- LVII. Circa hunc annum apud Zuazium elegantem, frequentemque pagum, ab Oeniponte per leucas quinque diſtātem, commodus, & pulcher extructus eſt conuentus, à mineralium foſſoribus, qui copioſiſſimę argenti fodinę incumbēbant. Huius artis homines fratribus ſunt addiſtiſſimi, & duodecim, qui in hac domo morantur, abundē ſuſtentant. Quando primò conſtructa eſt, ſpectabat ad prouinciā Aurię, nunc verò ſub eſt prouincię Tyrolenſi.
- LVIII. Monasteria duo prouincię Hetruſcę ante hoc tempus erecta fuiſſe probant quarundam feſtiuitatum Indulgentię hoc anno à Leone Papa conceſſę. Illa ſunt S. Georgij in vrbe Pratenſi, & S. Clarę apud Sartianum: de quibus nihil reperio dicendum, præterquam quod, illud centum quinquaginta ſorores, iſtud pauciores habere ſolent Clariffas. Eſt etiam aliud apud Sartianum Monasterium S. Ioannis vallis Arni, ſororum quadraginta, cuius itidem origo, vti & præcedentium, nobis eſt incerta.
- LIX. Chriſtophorus Pallauicinus, Marchio Buxeti in Lombardia, inſigne ibidem conſtruxit Monasterium Clariffarum, obſenta hoc anno die 11. Aprilis facultate pontificia. Primę diſciplinę regularis magiſtrę Margareta Maleſpina, alięque duę ſorores ex monasterio Placentino Vallis viridis egreſſę. Laxatos deinde mores reſtituerunt Margareta Pallauicina, cum alijs quinque ſororibus ex monasterio S. Marię Gratiarum Parmenſi translata.
- LX. Margareta à Lotharingia, Alencoienſium Duciffa, Renati Ducis coniux, poſt alia à ſe conſtructa monasteria monialium Clariffarum, quę nos per annos foundationum diſtinximus, ædificauit alterum Argentoni, quod Normannię oppidum eſt, circa hunc annum, cōſentientibus Leone Pontifice, & Carolo Duce ipſius Margarete filio. Primū habitauerunt Tertiarię, à quodam Xenodochio illuc translata; deinde anno 1524. Clariffę, in quas illę ſe transforma-
runt, obſenta Leonis licentia. Eccleſiam ſub titulo Annuniationis B. Marię conſecrauit Iacobus de Silli Episcopopus Sagiensis. In maiori ſacello ad epistolę
latus

An. 1400. n. 38
Con. Arela-
ten.
Idē in prou. S.
Ludou. con. 6.

Ioan. Riuus
tortus et Pe-
trus Men-
quius Mar-
tyres.

An. 1572.
Con. Ziriæza
ita.

Gōt. in prou.
Germ. inſer.
con. 26.

Mon. MSS.
eiſdem prou.
Con. Vltraie
cti.

Chron. Hol-
land. rel. 1. di-
uiſ. 17.

Hiſtor. Vltra-
iect. ſub Epſc.
39.

Bonau. ab
Oldenzeel. epi-
ſcopus N.

Ioan. Cuy-
phius Episc.
Groeningen

In lib. de
Scriptor.
cō Zuaz. x. y
Gōt. in prou.
Tyrol. con. 4.

Idem in prou.
Tuſc. mo. 26
14. & 18.

Mon. Pra-
tenſe.

Mon Sartia-
ni. S. Clarę.
Aliud sar-
tiani. S. Ioh-
nis.

Mon. Bu-
xeti.

Idē in prou.
Bonon. mō. 16

Mon. Argi-
tonij.

Idē in prou.
Franc. Perſi-
ma. 5.

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMIL. IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 310.

latus iacet honorificè prædicta Margareta fundatrix an. 1521. piè defuncta..

on Elche.
Idem in
pro. Carth. 8.
mon. 6

Angela
Martinez
à Miedes

Mon. Ann.
Bethunia.
Loc. in Cron.
Felig Myraus
de Annuc. 3.
Gazzus in
Cron. Ord.
Annuc.
Gramscus in
Bethunia.

In suburbij Elchenfis oppidi, quod ad Maquedanos Duces spectat, sub hunc LXI.
annum constructum est, sub titulo Annuntiationis B. Mariæ, monasterium Cla-
rissarum Vrbaniſtarum, incerto auctore. Fundatum coniiciunt aliqui dotibus
primarum iuuenularum aduentantium, piorumque subsidijs. Ex primis regu-
laris disciplinæ magistris, valdè commendabilis fuit Angela Martinez à Mie-
des, ex monasterio Oriolano euocata: mira charitate, feruenti oratione, pro-
funda humilitate, alijsque virtutibus insignis, quæ proinde angelicam, potius
quàm humanam vitam duxisse reputabatur.

Monasteriorum sororum Annunciatarum Bethuniæ, ab Isabella Lutcebun- LXII.
genſi, Principis Espinoy relicta, inchoatum, & quasi ad coronidem perductum,
Franciscus Melodunæus, eius filius, & hæres, vt supremo genitricis mandato
acquiesceret, Ludouica Foxia in eadem vota eûte, duodecim, aut tredecim virgi-
nibus ad iugiter incolendum admissis, hoc anno suo fine coronat. Locum sa-
crauit Franciscus Melodunæus Morinorum Episcopus. Prima sacro cætui præ-
fuit Maria Santerrana. Isabellæ fundatricis in odæo sub marmore iacentis, hoc
visitur Epitaphium, lingua tamen Gallicana,

*Hic iacet Excelsa, & Potens Domina Isabella de Lutcebun-
go, dum viueret, Comitissa vsufructuaria d'Espino, vi-
dua Illustris, & Potentis Domini dicti loci, Conestabilis
Flandria, Baronis Anthonia, & Boubersij, D. de Beau-
mez, Mezencousture, Hauchy, Harny, &c. Mater Il-
lustrissimi Francisci de Meleum Comitis d'Espino, Equi-
tis Ordinis Cesarei, Conestabilis Flandria, & Domini su-
prædictorum locorum, fundatoris huius loci, an. MDXIX.
defuncti.*

Alterius ex aduerso arę maioris inscriptio refert Hugonem Melodunæum,
Principem d'Espino, Conestabilem Flandriæ, Castellatum Bapalmæ; Baro-
nem Anthoniæ, & Boubersij, Dominum Richeburgi &c. mortuum Augusti 13.
an. 1553. Abbas Vedastinus Philippus Caucrelius annuos auxit prouentus, quo
numerus virginum sensim illic accresceret.

Domus So-
ror. 2. Ord.
Illeſcis.
Goz in prou.
Castel. m. 15
Salazar. l. 7.
c. 14.
Agnès à Cõ
ceptione.

Gomez de
reb. Ximen.
lib. 5.

Ysida prius
legis, fratris

Franciscus Cardinalis Ximenius postremo hoc suæ vitæ anno domum funda- LXIII.
uit, vel compleuit Illeſcis sub titulo Conceptionis B. Mariæ sororum Tertij Or-
dinis, quæ ad numerum trigessimum & ultra excreuerunt. Primas institutrices
acceperunt ex domo Cubana Sanctæ Crucis, Agnetem à Conceptione primam
Abbatissam, Ximenij consobrinam, fœminam sanctissimam, prophetiæ spiritu
illustrem; Luciam ab Angelis Vicariam, Euphrasiam à Sancta Clara Nouitia-
rum Magistram. Sub hunc annum omnes receptæ sunt à Ioanne de Marquina,
Vicario prouinciæ Castellæ, à Minoribus regendæ. Sub Pio V. & Generalatu
Christophori à Capite-fontium, velum, & clausuram admiserunt. Beneficium
habent pingue rurale Fontis-albi, à Ximenio, vti coniicio, concessum. Etsi
enim Gonzaga, & ex eo Salazarius asserant Ximenium morte præuentum nul-
los applicuisse redditus; attamen Aluarus Gomezus diligentissimus rerum à
Ximenio gestarum historicus affirmat eum sub annum huius sæculi decimum,
cuidam Araozo penoris præfecto ædem hanc absoluendam mandasse: & in
principio libri commemorat eandem ædem à Ximenio annuis prouentibus per-
pulchrè fuisse instructam.

Multa hoc anno Pontifex Minoribus præsertim regularis obseruantia indul- LXIV.
sit priuilegia, & fauorabiles declarationes. Taxauit stipendium Missæ rationa-
bili

ANNO CHRISTI 1517. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 24. & 25.
LEONIS X. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 310.

bili pecunie quantitate, vt commodius sacerdotes viuere possint, & Missæ securius possent celebrari, *Cum sicut accepimus*, die 23. Martii. Propter dubium exortum circa priuilegia Mendicantium, post declarationes nuper factas in Concilio Lateranensi, quid circa illa sentiendum esset, declarauit, omnia confirmans, & renouans, cum moderationibus factis in Concilio: *Superioribus diebus*, die 24. Maij. Declarauit Obseruantes non teneri ad complenda illa onera, & obligationes Missarum, & obligationum, quæ fundata erant in domibus Conuentualium, quæ in potestatem Obseruantum transierunt. *Nuper pro parte*, die 11. Iulij. Dedit facultatem res superfluas per Syndicum apostolicum vendendi, vel in alias necessarias commutandi. *Exponi nobis fecisti*: die 29. Iulij. Authoritatem ab alijs Romanis Pontificibus datam Superioribus suos subditos ab omnibus excessibus absoluendi, confirmauit: non obstante reservatione quorundam casuum facta in Concilio Lateranensi. *Exponi nobis fecistis*: die 14. Maij. Notum voluit omnibus, quoscunque Christi fideles Missam audientes in Ecclesijs Ordinum Mendicantium diebus dominicis, & festiuis, satisfacere præcepto Ecclesiæ de Missa audienda, neque vllam pœnam incurrere, quia illam extra suas parochiales audiunt Ecclesias. *Intelleximus quosdam*: die 13. Nouemb. In processionibus, aliisque actibus publicis decreuit fratres Obseruantes in concursu cum Patribus Conuentualibus, debere habere locum digniorem, *Licet alias postquam statueramus*; die 6. Decembris.

LXV: Indulgit omnibus Clarissis tam primæ, quàm secundæ Regulæ, sub cura fratrum reg. obseruantie viuentibus, ne possent cogi ad soluendas Decimas. *Dudum fel. rec. Alexander*: die 14. Februarij. Declarauit Sorores tertij Ordinis collegialiter viuentes, & tria vota religionis emittentes in manibus suorum Superiorum, veras esse religiosas. *Ea quæ per Sedem Apostolicam*: die vltima Augusti. Eisdem Tertiarijs communicauit omnia priuilegia Clarissis, siue Minorissis quibuscunque concessa. *Dudum fel. recordationis Sixtus*, die 27. Maij.

Alia Soror

ANNO CHRISTI 1518. MAXIMILIANI IMPER. OCCID. AN. 25. & 26.
LEONIS X. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 311.

ARGUMENTVM.

Fr. Christophorus Numaius Cardinalis cogit Capitulum generale, in quo sit Minister gener. Franciscus Lychetus, & admittuntur ad unionem Obseruantia, Gallicana prou. ac multa prudenter constituuntur, erectis etiam aliquot nouis prou. In India Occid. genitlium pressuris prospiciunt Franciscani. Moritur Didacus a Lugo. Creatur episc. Crescit Institutum.

I.

CHRISTOPHORVS Numaius Minister generalis, nec non S. R. E. (vti diximus) ^b Cardinalis, indixit hoc anno Comitia generalia celebranda in Ciuitate Lugdunensi, quibus ipse præfuit in Conuentu S. Bonaventuræ intra urbem. Summo omnium applausu electus est Franciscus Lychetus Brixienfis, vir doctus, in doctrina Scoti, quam vberrimis commentarijs elucidauit, apprimè versatus. Definidores vtriusque familiæ propria, siue potius Apostolica authoritate nominauit Cardinalis, aliosque duodecim adiunxit, pro varijs causis Ordinis decidendis. Omnes subiungo.

Reg. Ordinis.
^b Anteced.
^{a. 35.} Capit. gen.
secundum
Obseruantia
Fit Ministr.
gen. Franc.
Lychetus.
Definidores
vtriusque
familiæ.

Defi-

ANNO CHRISTI 1518. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 25. & 26.
LEONIS X. ANNO 6. REFORMATIONIS. MINORVM ANNO 311.

Definitores Vlttramontani.

Minister prouinciæ S. Bonauenturæ.
Minister prou. Turoniæ fratrum olim
reformatorum.
Minister prouinciæ Franciæ fratrum o-
lim reformatorum.
Minister prouinciæ Franciæ Parisien-
fratrum olim de familia.
Minister prouinciæ Aragoniæ.
Commissarius prouinciæ Argentinæ.

Custos prou. Granatæ, siue Bericæ.

Definitores Cismontani.

Minister prouinciæ S. Francisci.
Minister prouinciæ Tusciæ.
Minister prouinciæ S. Antonij.
Minister prouinciæ Basilicatæ.
Custos prouinciæ Mediolani.
Custos prouinciæ S. Antonij.

Adiuncti.

Qui adiuncti fuerunt.
Custos prouinciæ Argentinæ.
Minister prouinciæ Bugundiæ.
Minister prouinciæ Turoniæ fratrum o-
lim de familia.
Minister prouinciæ de Santoyo.
Minister prouinciæ Mediolani.
Minister prouinciæ Ianuæ.
Custos prouinciæ Tusciæ.
Custos prouinciæ Bononiæ.
Custos prouinciæ Austriæ.
Minister prouinciæ Romanæ.

*Prou. Gallia
univertur
obseruantib.*

*Absque ulla
permissione
prouentuum*

*Varia ordi-
registri apud
authorem.*

Confirmati sunt in suis officijs, quæ proximè præcedenti Capitulo gene- II.
rali acceperunt, Guardianus Hierosolymitanus fr. Zenobius de Florentia; &
Minister Candiæ fr. Seraphinus Comensis prouinciæ Hettruriæ. Deinde sponte
accedentes prouinciæ Galliæ ad obedientiam generalis. Ministri Obseruantum
hac ratione sunt admissæ absque vllis pactis, aut præmissis conditionibus, siue
permissionibus retinendorum priuilegiorum circa annuos prouentus possiden-
dos, aut circa alias relaxationes regulæ, vti aliqui suis erroribus perniciosè blâ-
dientes, & noxiam viuendi libertatem speciosè palliantes, hic in Curia Car-
dinalibus, & Prælatibus, quibus dubium hoc examinandum commissum est, per-
suadere studuerunt, & scriptis publicarunt. Neque enim Minister generalis,
aut Ordinis comitia ad consortium regularis obseruantia, vel sub obedien-
tia Superiorum, perfectam, & puram Regulæ sequelam profitentium, aggre-
gare potuerunt eos qui manifestè contrairent, & priuilegia relaxatiua sibi vel-
lent ex pacto reservata. Referam itaque ex ipsis actis Capituli, quæ in tribus
registris Ordinis absque vlla differentia sunt exarata. Primum registrum est Mi-
nistrorum generalium, bipartitum in Vlttramontanum, & Cismontanum, egre-
giè scriptum, & benè compactum in chartis membraneis: Secundum Procura-
toris Ordinis: tertium Commissarij Curie, respectiue ad familiarum vicissitu-
dines, ita vt vnaquæque suos habeat codices, & Actorum deposita, magnis
voluminibus comprehensa. In his itaque regeſtis hoc modo hisque ipsis ver-
bis res gesta narratur.

*Prou. Fran-
cia.*

*Prou. Fran-
cia Parisien.*

*Prou. Saxo-
nia S. Cruc.*

[Statuit deinde, & ordinat Capitulum generale pro hac sancta vnione Ordinis, III.
& pace conseruandis, quod omnes conuentus, domus, & loca tam fratrum,
quàm Monialium sanctæ Claræ, quàm tertij Ordinis B. Francisci, qui modò
subsunt obedientiæ R. P. fr. Claudij Chambon, moderni Ministri prouinciæ
Franciæ quoad fratres, qui olim dicebantur *reformati*, habebunt vnum Mini-
strum prouincialem per se, qui appellabitur Minister prouincialis prouinciæ
Franciæ. Et omnes domus, & loca tam fratrum, quàm monialium S. Claræ,
quàm tertij Ordinis, qui modò subsunt obedientiæ R. P. fr. Bonauenturæ
Nepotis, moderni Ministri dictæ prouinciæ, quoad fratres, qui olim diceban-
tur *de familia*, habebunt vnum Ministrum prouincialem per se, qui appellabi-
tur Minister prouinciæ Franciæ Parisiensis.]

In prouincia autem Saxonie omnes conuentus, domus, & loca, quæ sunt IV.
sub obedientia Reuerendi Patris fr. Ioannis Auberghe, Ministri dictæ pro-
uinciæ, quoad fratres olim *de familia*, habebunt vnum prouincialem, qui dice-
tur

ANNO CHRISTI 1518. MAXIMIL. IMPER. OCCID. AN. 25. & 26.
LEONIS X. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM. ANNO 311.

tur prouincialis Saxonie sancte Crucis. Et conuentus, domus, & loca, quae sunt sub obedientia Reuerendi Patris Ministri eiusdem prouinciae, quoad fratres olim *reformatos* nuncupatos tam fratrum, quam monialium, aut sororum tertij Ordinis, habebunt alium Ministrum prouincialem, qui dicetur prouincialis Saxonie sancti Ioannis Baptistae.

*Prou. Saxon.
s. Io. Baptis.*

V. In prouincia verò Turonie omnes conuentus, domus, & loca, quae sunt sub obedientia Reuerendi Patris fr. Bernardini de Pinerolio, moderni Ministri dictae prouinciae, quoad fratres qui olim dicebantur *reformati*, habebunt vnum Ministrum prouincialem, qui appellabitur Minister prouincialis Turonie. Omnes verò conuentus, & loca, tam fratrum, quam sororum, qui sunt sub obedientia Reuerendi Patris fr. Petri Guinardi Ministri dictae prouinciae Turonie, quoad fratres, qui olim dicebantur *de familia*, habebunt alium Ministrum prouincialem, qui appellabitur prouincialis Pictauiensis in Turonia. Quos quidem Prouinciales Reuerendissimus Dominus Cardinalis autoritate Apostolica in hoc Capitulo praesidens, vnà cum Reuerendissimo generali Ministro, ac toto Capitulo in Prouinciales instituit, et confirmat, ac de cætero tam in Capitulis, quam alibi, dictis nominibus appellari, ac in scripturis, & signaturis inscribi praecipit, & mandat ad meritum obedientiae salutaris.

Prou. Turon.

*Prou. Turon
Pictauiensis*

VI. Ordinatur etiam generale Capitulum, quod omnes conuentus, domus, & loca tam fratrum, quam sororum, quae prius dicebantur fratrum *reformatorum*, quam qui appellabantur *de familia*; intra prouinciā sancti Bonauenturae, seu etiam Burgundiae; et pro hac vice ab omnibus vocalibus dictorum locorum super omnes electus est Reuerendus Pater fr. Philippus Lulyer, et super eisdem confirmatus in Ministrum prouincialem. Et vt dictarum prouinciarum fratres vnitatem animarum induere possint, ordinatur, et in virtute sanctae obedientiae omnibus fratribus praecipitur, quod quicumque frater cuiuscunque conditionis existat, qui deliberatè, & iniuriose dixerit alicui, aut de aliquo verba iniuriosa, & pacis perturbatiua vt puta dicendo se, aut suos melius reformatos, & alios transgressores, seu relaxatos, aut conuersos, seu de nouo Ordine, aut non de Mendicantibus, aut similia, tam inter fratres, quam seculares; aut aliquid fecerit, per quod pax ipsa turbetur: pro prima vice inobedientiae crimen incurrat; pro secunda verò vice vltra inobedientiae crimen caputium nouitiorum per mensem integrum portet; pro tertia verò vice vltra praefatum inobedientiae crimen exulare debeat perpetuò à prouincia: & talis delinquens à nemine possit absolui à peccatis, mortis articulo excluso, donec prius poenitentiam praedictam cum effectu acceptauerit.]

Prou. s. Bonauenturae.

*Abstinentia
& verbis iniurijs.*

VII. Haec statuta sunt de prouincijs Franciae, & Saxoniae. Quomodo autem intelligenda sit illa differentia fratrum *reformatorum*, & eorum qui dicebantur *de familia*, non semel diximus superius. Circa aliquot verò Custodias haec sunt edita decreta.

[Custodia Holsatiae remaneat subiecta Ministro prouinciali prouinciae Daciae, eo modo, quo ordinatum fuit in vltimo Capitulo Romae: donec habeatur consensus Regis Daciae super omnimoda separatione dictae Custodiae, & vnione facienda cum alia prouincia.]

*Custodia
Holsatiae.*

Custodia Estremaduræ prouinciae sancti Iacobi remanebit cum illis septem locis, quae Reuerendus Minister sancti Iacobi illis tradidit, & fiet electio noui Custodis ab omnibus vocalibus dictae custodiae, tam quatuor locorum, quam etiam dictorum septem, cui electioni praesidebit Reuerendus Pater Minister sancti Iacobi, aut eius Commissarius ad hoc specialiter deputatus. Ita tamen, quod cetera pacta, & coniunctiones, ac ordinationes factae Romae inter dictum prouincialem, & fratrem Angelum, quantum ad praefatam Custodiam, integrè seruabuntur per dictum Ministrum prouincialem. Praecipitur autem omnibus fratribus sub excommunicationis latae sententiae poena, ac priuatione actuum legitimorum, quod nullus frater, per se, vel per alium directè, vel indirectè apud Sedem Apostolicam, Reges, & Principes, aut Communitates, promouet

*Custodia Eg
estremadurae.*

ANNO CHRISTI 1518. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 25. & 26.
LEONIS X. ANNO 6. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 311.

*Permittitur
ut erigatur
in prouincia.*

litteras, aut aliquid, per quod præsens constitutio suo debito effectu fraudetur. Possit autem erigi in prouinciam dicta Custodia, si generali Ministro cum illuc venerit, videatur, additis locis, quæ prouincia sancti Iacobi offert pro erectione dictæ prouinciæ.

*Al. del. Abre-
xo.
Custodia do-
mus Dei uni-
tur prou. S. M.
Boysa sue
Conception.
Prou. Murc.*

Custodia de Broche, * seu domus Dei, cum omnibus suis locis vnietur prouinciæ de Sanctoyb. Itaque ex dicta prouincia de Sanctoyo, & Custodia domus Dei fiet vna prouincia, quæ appellari poterit, si eis videbitur, prouincia sanctæ Mariæ de Conceptione.

Custodia verò Murciæ, quæ est prouinciæ Castellæ, erigi poterit in prouinciam, si Patri Ministro generali, cum ad partes illas peruenerit, opportunum esse visum fuerit.

*Custodia
Leodiensis
nō admissi-
tur ad unio-
nem.*

Declarauit etiam Capitulum generale, quod conuentus Custodiæ Leodien. IX. prouinciæ Franciæ, qui hætenus minimè extiterunt reformati, sed merè conuentualiter vixerunt, viuunt, & viuere intendunt, dimitti debent Magistro Conuentualium; vbi tamen ipsi Conuentuales Bullam concordie in aliquo fuerunt transgressi iuxta tenorem litterarum Apostolicarum, Ministro prouinciali subijci, & ab ipso reformari debeant. Confirmabitur autem sub nomine Magistri fratrum Conuentualium prouinciæ Franciæ Parisiensis, à prouinciali eiusdem prouinciæ Franciæ Parisiensis.] Atqui ex his clarè probatur, quod supra diximus, nullatenus admisisse Obseruantes ad suum consortium, nisi eos, qui reformatè vivebant, & à vita Patrum Conuentualium recedebant, nullasque retinebant possessiones, aut annuos prouentus, vel priuilegijs vti volebant relaxatiuis.

*Prou. Pietæ.
151.*

[Custodia Pietatis erecta est in prouinciam, præsertim cum ad hoc interuenit assensus Serenissimi Regis Portugalliæ. Item confirmatæ sunt vniones conuentuum tam fratrum, quam monialium factæ tempore Capituli generalissimi Romæ celebrati, præsertim prouinciæ Colonia, ac aliarum quarumcunque prouinciarum.

*Procurator
Ordinis.*

*Commissar.
Curie.*

De duobus officialibus, qui negotia Ordinis curabant in Curia Romana, XI. de quibus sæpè locuti sumus, de suffragijs per eos, & per Commissarium generalem ferendis, & de electione duodecim Definitorum, ita constitutum est. [Ordinatur etiam quod de cetero vnus Commissariorum in Curia Romana appellabitur *Procurator Ordinis*, & seruabit locum in cappella Pontificis, orationesque in eadem cappella habendas in certis diebus faciet, aliosque actus publicos, qui ad officium Procuratoris spectant, exequetur. Alius verò retinebit nomen *Commissarij*, aut *Vltramontani*, aut *Cismontani*, iuxta quod ex istis, aut illis assumptus fuerit. Qui quidem Commissarius cum omnimoda auctoritate, quam hætenus habuit quoad partes, pro quibus erit, remanebit. Procurator autem in hoc Capitulo electus est Reuerendus Pater fr. Ioannes Franciscus de Potentia, prouinciæ Basilicatæ, ad præsens Minister. Commissarius autem Pater fr. Ioannes Glapion, quoad *Vltramontanos* tantum: quanquam *Procurator* sit totius Ordinis.

*Soli Mini-
stri, & custo-
des eligant
Ministru
generalem.*

*Præcedentia
officialium
curie post
Commiss. ge-
neralem.*

Item ordinatur propter verbum regulæ, quod Ministri prouinciales, & Cur XII. stodes eligere habeant Ministrum generalem, & quod de cetero, nec Commissarius generalis, nec Procurator Ordinis, nec Commissarius Curie Romane habebunt vocem in electione generalis Ministri. Sed si vnum votum fuerit supplendum, per Commissarium generalem; si duo, per Procuratorem; si tria, per Commissarium Curie; si plura, per Capitulum supplebuntur. In omnibus autè alijs tam Commissarius generalis, quàm Procurator & Commiss. Curie de con- pore Capituli erunt. Qui quidem Commissarius generalis præcedet in loco omnes Definitorum, & Ministros; Procurator Curie omnes Ministros in vno latere sessionis; Commissarius Curie omnes Ministros in altero latere sessionis.

*Eligendi
Definitorum.*

Item ordinatur, ut electio Definitorum, quæ cognitionem præexigit, sit magis XIII. accommodata, quod de cetero in Capitulo generali eligantur duodecim Definitorum; sex *Vltramontani*, qui eliguntur ab *Vltramontanis*; quibus obiectis ab

omni-

ANNO CHRISTI 1518. MAXIMIL. IMPER. OCCID. AN. 25. & 26.
LEONIS X. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANNO 311.

omnibus simul approbabitur, & constitueretur vnum Diffinitorium; per quod Capituli negotia tractabuntur. Qui quidem Diffinitores in proximo generali Capitulo ex omnibus fratribus indistinctè poterunt eligi, vt præfertur. Postea verò, qui fuerint Diffinitores in vno Capitulo generali, non poterunt esse in alio. Ipsa verò electio Diffinitorum, quando generalis Minister suum non compleuit terminum, fiat antequam fiat disquisitio status Ministri generalis; vbi vero suum compleuerit terminum, eligentur Diffinitores ante electionem noui Ministri, in quorum manibus generalis absolendus, suo renunciabit officio. Item Custodes Custodum, qui mittuntur ad Capitulum generale, eligantur eo modo, quo prouinciales Ministri eliguntur, nimirum in Capitulo, & per suffragia secreta.] Renouatum etiam est statutum vltimi Capituli Romani, ne de cætero ex vlla prouincia transmittantur ad Capitulum generale plusquam duæ voces, seu suffragia, Ministri scilicet, & Custodis. Qui quidem Custos quæcunque hæcenus per discretos discretorum fieri solita exercebit.

De Custodi-
bus.

XIV. Multa alia in hoc Capitulo statuta sunt circa visitatores, & confessores monialium; circa tempus, quo durare deberent Commissarius generalis, & Ministri; circa non ordinandos laicos, & his similia, suis locis reponenda. De Ministro verò generali electo & decessore ita decretum est. [Item ordinatum est debere impetrari à Sede Apostolica; quòd postquam Minister generalis electus fuerit, ipso facto sit autoritate Apostolica confirmatus, præsideatque generali Capitulo, necnon ordinet, & disponat quæcunque ad Ordinis regimen spectare noscuntur. Generalis verò, qui tunc absolutus fuerit, iuxta nouum generalem Ministrum sedebit: quod si quis alius frater aliquando Generalatus functus fuerit officio, sedebit post Ministrum prouinciæ, in qua celebratur Capitulum, excepto quod in absentia Ministri alicuius prouinciæ post Guardianum loci, vbi ipsum esse contigerit, sedebit.]

De nouo ex
veteri Mi-
nistro gen.

XV. Hæc quæ ad Ordinis commune gubernium decreta sunt, placuit hic referre, præsertim cum ex hoc Capitulo, & præcedenti inchoata sit norma regiminis Obseruantum magna ex parte, licet aliqua ex his in posterioribus comitijs, & per litteras pontificias sint immutata, præsertim quoad suffragia ferenda in electione Ministri generalis per Commissarium generalem, Officiales Curia, & Diffinitores generales, quibus certè in regula hæc suffragandi facultas non est concessa. Postremo designatus est locus celebrandi proximi futuri Capituli generalis conuentus Carpenfis, prouinciæ Bononiæ, pro anno millesimo quingentesimo vigesimo primo.

XVI. Quod de coniunctione Custodiæ del *Abroxo*, seu *Tribuli* cum prouincia *Santoyana* in Vicariatum ante plures annos, vti diximus, ^b erecta, in hoc Capitulo decretum est, hoc ipso anno executionem accepit. Nam in conuentu Castri-Cæsaris (vulgo *Castro Xerez*) capitulariter coadunatis, tum prouinciæ, tum prædictæ Custodiæ Patribus, suppressum est nomen *Custodia*, & cœnobita aggregata sunt prouinciæ; atque illa titulum suscepit *Conceptionis*, relicto *Santoyano*; & vetustum sigillum, quòd Christum Dominum gloriose resurgentem, quosdamque tacabos (qui gentilitia Legionensis Præfecti Petri Manriquez, erga illam Custodiam summe benefici, erant insignia) exprimebat, in aliud imaginem B. Virginis Mariæ sub symbolo Conceptionis sine macula, & stigmatibus S. Francisci decoratum, circumscriptis his verbis, *Prouincia S. Mariæ de Conceptione*, commutauit.

^b An. 1477. n. 13

Prou. Conce-
ptionis huc
anno Cabi-
lica
Goz. in pro-
om. prou. C. b.
cept.

XVII. Similiter Patres Custodiæ Angelorum, celebratis hoc anno comitijs in conuentu Belalcazarenfi, facultate sibi anno præterito in Comitijs generalibus concessa freti, eam in prouinciam erexerunt, electo Ministro Francisco Quiñonio, siue ab Angelis: qui prius erat Custos, & postea creatus est Minister generalis; deinde S. R. E. Cardinalis. Prouinciam etiam Burgensem hoc anno emeruisse, ex singulari facultate Leonis Pontificis, scribit Gonzaga; ⁱ sed id factum esse anno 1514. ex ipso aliàs scripsimus, vnde hic in notas numerorum errorem irrepisse in comperto est: Et quidem anno sequenti in Congregatione prouinciæ

Item prou.
Angelorum
Item in pro-
om. titius
prou.

Prou. Bur-
gensis quidò?

Idem in pro-
om. prou. Ca-
taba
An. 1514. n. 7.

ANNO CHRISTI 1518. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 25. & 26.
LEONIS X. ANNO 6. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 311.

li Toleti habita, cum illa Custodia Toletana, quæ vna erat ex nouem Custodijs, ex quibus prius constabatur prouincia Castellæ, hoc nomen *Castella* ex decreto Capituli Romani generalis, anno præterito celebrati, sibi vendicaret; opposuit se prouincia Burgenfis, dicens ex situ, & potiori parte Castellæ, quam possidebat, & antiquitate conuentuum, quos habebat, sibi deberi potissimum hanc denominationem. Deinde ventum est ad lites acerrimas, quas anno 1520. oportuit graui, & rigorofo decreto in Comitijs Burdegalentibus sopiri. Afferit etiam idem author " primum Ministrum prouinciæ Saxoniz S. Crucis, hoc anno, vti proximè diximus, " erectæ, fuisse Andream Ebroncium; sed ex actis capitularibus constat fuisse Ioannem Auberghe. Fortassis post Capitulum generale Saxonenses hoc anno celebrarunt sua Comitia prouincialia, & in eis primum elegerunt Ministrum post prouinciæ erectionem prædictum Ebroncium,

m
Idē in prou.
saxon. S. Cru-
cis.

m
Supra n. 4.

*Prou. S. Pe-
tri Montis
aurei.*

*Reg. general.
fol. 19.*

Alia de nouo constituta est prouincia per speciale Leonis diploma, aggregatis in vnum omnibus conuentibus fratrum Amadæitarum quos habebant, incipiendo à domo S. Petri in Monte aureo, seu Ianiculo, Urbis, vsque ad ciuitatem Parmensem, eamque sic erectam subiecit ad modum aliarum prouinciarum regimini, & obedientiæ Ministri generalis Licheti. *Sacra religionis puritatem.* die 14. Nouemb. & anno sequenti die 20. Maij idem Generalis celebrauit Capitulum prouinciale horum Patrum in vrbe Cremonensi, & conuentu sanctæ Mariæ Gratiarum, confirmauitque in Ministrum eiusdem prouinciæ Euangelistam de Casali maiori. Sed postea commixtæ sunt hæ domus Amadæitarum cum alijs Obseruantum, & distributæ inter prouincias, in quarum erant districtu, ne conseruaretur hoc germen dissensionum, aut diuisionum sub nomine *Amadæorum*, conseruatis, & vnitis eorum conuentibus; aut capta temporis aut Pontificis propitij opportunitate prætenderent iterum separari, & constituerent sibi peculiarem Congregationem. Etenim vti per sequentes videbimus annos, illi ægrè ferebant hanc vnionem cum Obseruantibus, & pertinaci studio contendebant illam suam Congregationem ab interitu conseruare.

*Custodia
Prussiz.*

*Mon. miss. pro-
uinc. polon.*

*Reg. or. Cism.
fol. 14.*

*•
el de Como-
rauo.*

In supradicto Capitulo actum est de vniendis domibus Custodiæ Prussiz cum prouincia Polonia; sed opposuerunt se Patres prouinciæ Saxoniz. Commissum est itaque negotium Definitoribus generalibus, eorumque adiunctis, quos supra narrauimus. Poloni contendebant sibi debere vniri, (præsertim Ioannes Comorouius, litteris munitus Sigismundi Regis) quia Prussia, & Polonia vni eidemque Regi parebant. Saxones obijciebant sub suo regimine ortam, & creuissse Custodiam. Tandem in eam itum est sententiam, vt rei decisio, & executio committeretur prudentiæ Ministri generalis breui ad eas partes transmigraturi; qui coram, & præsens rei pondus, alternasque expenderet rationes. Abijt quidem ille, & 13. Augusti applicuit Vvratislauiam, vbi celebrato Capitulo prouinciæ Bohemiz electus est in Ministrum Lucas de Monte viridi, & 21. eiusdem mensis peruenit Cracouiam, vbi, (sue quod alij volunt, Lublini,) prouinciæ Polonia Patrum cooptatus est Minister Ioannes de Rimorana, quæ primus in eo præcessit munere Leo de Lancuth: decretumque est prouinciæ disperriendam esse in tres Custodias, Cracouiensem, Posnauensem, & Villuonensem. De Domibus Prutenis, nihil firmum, aut stabile potuit definire, propter exortas graues difficultates, quas in aliud tempus reiecit commodius superandas.

Venit porrò in Urbem die 26. Nouembris, & postridie benignè receptus à Pontifice, facultatem amplissimam accepit super omnes fratres, & moniales suo regimini subiectas, & potestatem absoluendi ab omnibus casibus etiam suæ Saceritatis reseruatis, eamque alijs communicandi, semelque dandi Indulgentiam plenariam omnibus sibi subiectis. Hæbuit insuper eundem Pontificem sibi propitium, & fauorabilem in cunctis quæ ad suum regimen quoquo modo spectabant.

*Harv. dec. 1.
l. 3. c. 7. l. 8. & 15*

Res Indicæ in parte Occidentali Hispanorum diffusi dijs, & amulacione lento proficiebant incremento, & verbum Domini videbatur alligatum, alienatis ge-

tilium

ANNO CHRISTI 1518. MAXIMIL. IMPER. OCCID. AN. 25. & 26.
LEONIS X. ANNO 6. RELIGIONES MINORVM ANNO 311.

tilium animis, à consortio, & fide Christianorum propter istorum insatiabilem auri famem, & diram, qua ipsi premebantur, seruitutem. Statuit itaque Episcopus Darienus Ioannes à Quebedo Minorita, de quo aliàs diximus, in Hispaniam transfretare, & pressuras gentium, maleque administratam rem politicam, & christianam, explicare. Interim ab Insula Hispaniolæ nauigarunt in continentem aliquot Dominicani, & Franciscani, præter eos, quos supra diximus, ubi ad oras illius regionis, quæ à *Margaritis* appellatur, constituerunt sibi sedes, ex quibus per circuitum suos operarios emittebant, qui rudem, cæcumque populum ad veritatis æternæ regulas instruerent, miserisque Indos ab iniquis vexationibus, quibus afflictabantur in littoribus Cumanæ, vnde quotidie in miseram seruitutem abducebantur, vendicarent. Horum pio studio sumopere fauit Rex Hispanus missis litteris efficacibus, ut necessaria quaque subministrarentur, & impedimenta omnia remouerentur.

Fr. Ioan. à
Quebedo
Episc. misc.
ris Indis opi
tularum.

An. 1514. n. 1.
& 1516. n. 43.

An. 1516. n. 43.

XXII.

Circa hunc annum obiit in conuentu Salmanticensi Didacus à Lugo laicus, siue conuersus, mira charitate, oratione, ac contemplatione insignis. Sæpè visus est in Deum raptus à sensibus corporis prorsus alienus. Dum aliquando cum fratribus in triclinio comederet, extra se factus, immobilis per longum, tempus permanfit. Decessit hoc ipso anno Brugis Gerardus Soetelinus, Ecclesiastes facundissimus, Brugensis Guardianus, Vicarius prouincialis Franciæ, & Commissarius generalis prouinciæ Saxoniz.

Obit Didaci
à Lugo
Marc. l. x. c. 43.

Gerard Soe
telinus.
Sander. l. 1. de
Brugis. erul.

XXIII.

Creati sunt Episcopi hoc anno, Alexiensis sub Archiepiscopo Dyrachien. siue, ut alijs placet, sub Antibaren. Fr. Bernardinus de Grouema, die 17. Maij. Assanen. siue Assaphen. in Anglia sub Archiep. Cantuariensi fr. Henricus Standesch, Conuentualis, die 29. Maij. De illo agimus in catalogo scriptorum. Dariensis sub Archiep. Heracleæ, alij ponunt sub Dyrachino, fr. Gabriel Mediolanensis, factus suffraganeus Episcopi Bononiensis die 21. Iunij. Sarden. sub Archiep. Antibaren. fr. Ioannes Bonauenturæ per obitum Didaci die 25. Augusti. Colybrasensis, siue Solubricen. sub Archiep. Sidæ in Pamphilia, fr. Christophorus de Pergellis, siue de Ragellis reg. obser. die 3. Septembris. Driua. stensis sub Archiep. Antibaren. fr. Franciscus de Mora die 10. Nouembr.

fr. Bernard.
de Grouema
Episc. Alex.
xiens.

Fr. Henric.
Assaphen
Fr. Gabr.
Darien.

Fr. Ioan.
Sarden.

Fr. Chris
toph. Colybra
sen

Fr. Francisc.
Episc. Dri
ua. stem.
Com. S. Leo
nis.

XXIV.

Hoc anno Pontifex concessit fratribus de Obseruantia conuentum S. Leonis, Ducatus Urbini, à Patribus Conuentualibus propter bellorum calamitates, quæ anno præterito in prouincia Marchiæ, & prædicto Ducatu viguerunt, derelictus potestatemque fecit Ministro Tusciæ fratres illuc amandandi. *Pro pastoral.* die vltima Iulij. Hoc item anno in eadem prouincia alter conuentus S. Francisci intra muros Matellicanos translatus est ab eisdem Patribus Conuentualibus, ita deprecantibus oppidanis. Supradicto Tusciæ Ministro autoritatem concessit conuentum S. Francisci de Sartiano Clusinae diocesis ab incommodo, indecenti, & minus salubri loco ad alium meliorem transferendi. *Exponi nobis.* die penultima Decemb. Prope Brexillum, Insubrie oppidum, ex diuersis fidelium elemosynis, die 15. Iunij edificari coepit conuentus Obseruantum sub inuocatione S. Mariæ de Angelis, licet communiter, & in quibusdam instrumentis modò sub illo nomine, modò sub appellatione S. Francisci audiat. Consecrata est Ecclesia die 15. Decembris an. 1525. à Iacobo Palio Episcopo Faentino.

Con. Ma
tellica
Gonz. n. prou.
Marchi. c. 32.

Con. Sar
tiani.

Con. Brexil
li.

Idem in prou.
Bonon. c. 16.

XXV.

Communitas Colloniæ in Marchia Taruifina oppido opulento, obtenta anno præterito licentia Leonis Pontificis, isto coepit construere cœnobium Obseruantum, S. Mariæ de Gratijs sacrum. Indulisse eundem Pontificem hoc anno ut prope Montopolim ad S. Romanum, ubi erat Ecclesia S. Mariæ à S. Valiano, imagine Deiparæ miraculosa perquam celebris, Obseruantes domum ædificarent, scribit Gonzaga. Dixi aliàs, fortassis scriptorem errasse in nominibus, & Montopolim eandem esse cum Montione, Volaterranæ diocesis oppido, & pro S. Valiano, legendum S. Venaldum, atque Alexandrum VI. facultatem tribuisse conuentum in dicto loco edificandi.

Con. Collo
nie.

Idem in prou.
S. Anton. con.
38.

Con. Mon
tionis.

Idem in prou.
Tusciæ conq.
43.

XXVI.

In Lombardia Transpadana ad extremam Benacensis lacus partem, vnde Min
cius

ANNO CHRISTI 1518. MAXIMIL. IMP. OCCID. ANNO 25. & 26.
LEONIS X. ANNO 6. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 311.

Con. Pische. *Idem in prou.* *Dixie. con. 29* *Dempster. l. 1.* *a. 11. & vlt.* *Con. Palma.* *Idem in prou. Angel.* *con. 12.* *Fr. Barnabas N.* *Con. sacri Promont.* *Idem in prou.* *Pietat. con. 1.* *Con. La.* *Idem con. 3.* *Con. Syluen.* *Idem con. 3.* *Con. Eluen.* *Idem con. 3.* *Con. Azuraria.* *Idem con. 34*

cuius flumen exordium sumit, Pischeriæ oppidum munitissimum confurgit. Di-
stabat per M. P. ædicula B. Mariæ sacra, in qua erat imago eiusdem, quæ anno
1511. apparuit inter ramos cuiusdam fraxini, cœpitque miraculis coruscare,
propter quæ tantus fuit populi concursus, & tam frequens donariorum oblatio,
vt assentiente Marco Cornelio Cardinali S. Mariæ in Porticu, hæc fuerit Eccle-
siuncula an. 1514. constructa; & demum ab oppidanis obtenta hoc anno facul-
tate à Leone Pontifice, coniunctus Minoriticus conuentus sub titulo S. Mariæ
de Fraxino. Thomas Dempsterus Scotus in suo apparatu ad historiam Scoti-
cam, bis asserit fundatum hoc cœnobium à Roberto Stuart Comite Lenoxio,
seu Leuinio, quem fatetur obiisse anno 1500. die 15. Nouembr. Atque hæc om-
nia ibidem loci esse lapidi incisa. At vel hæc Dempsteri assertio vacillat; si enim
imago apparuit an. 1511. Ecclesia constructa est an. 1514. adiunctumque cœno-
bium hoc anno; quomodo Robertus defunctus an. 1500. potuit esse fundator?
aut quomodo hæc fundatio ita ibidem lapidi incisa est, vt nulla sit apud Gon-
zagam notitia, cui transmissa sunt omnium foundationum monumenta? si quod
esset ita patulum huius rei vestigium lapidi incisum, certè non taceretur.

XXVII.

In Isthmo, seu peninsula, quam Bætis, & Guadaxenilis fluuij conficiunt,
prope oppidum Palmæ, diocesis Cordubensis, Ludouicus primus Comes Pal-
mensis, hoc anno conuentum constituit sub nomine S. Mariæ de Bethleem; quæ
prouinciæ Angelorum vniuit Leo, vt inseruaret curandis infirmis cœnobiorum
S. Ludouici, & S. Mariæ de Angelis eiusdem prouinciæ; licet verè situs, siue
locus, in quo constructus est, intra prouinciæ Bæticiæ limites consistat. Hic
decessit Fr. Barnabas laicus professus, assidua oratione, spiritu prophetico, &
scientia infusa, absque vlla acquisita illustris. In Catalogo, siue opere nostro
scriptorum Ordinis Minorum, piæ eius elucubrationem retulimus. Inter mul-
ta, quæ patrauit miracula, mulierem à morte propinqua integræ restituit so-
spitati.

XXVIII.

In extremo Lusitaniæ Promontorio, quod inter Anum, & Chalybem fluuios
prominet, ædicula erat peruetusta, in qua per multos annos delituit corpus S.
Vincentij Martyris Oscensis, illic à Christianis sepultum, cum à Daciano cite-
rioris Hispaniæ Præfecto in altum mare demergi iussum, atque inde diuinitus
eiectum ad huius Promontorii littus peruenit. Illinc Vlyssiponem curante Apho-
so Henriquez Rege translatus, reliquit post se virtutem pellendi varios mor-
bos, adhibita terra ex vetusto illo sepulchro effossa. Ne itaque tanti Martyris
memoria ibi deperiret, vbi tot annis iacuerat, Ferdinandus à Sylua Algarbio-
rum Episcopus ædiculam ampliari, addique conuentum fratrum strictioris Ob-
seruantia hoc ipso anno curauit. Ne verò Turcarum, aut Piratarum incurssi-
bus esset obnoxius, Ioannes III. Lusitanorum Rex turrim, militum præsidio
munitam, adiecit.

XXIX.

Ille idem Ferdinandus Episcopus aliud eisdem fratribus inchoauit cœno-
bium prope urbem Lacuensem vulgo Lusitanico Lagos, iusque patronatus vo-
luit esse penes Ioannem III. Regem supradictum. Probarunt autem incolæ
locum valde incommodum, & proinde post aliquot annos ad alium salubrio-
rem, quem modo inhabitant, ædificium transfulerunt. Tertium denique ad-
huc adiecit idem Antistes, sub inuocatione S. Mariæ de Paradiso, non procul
à Ciuitate Syluensi in regno Algarbiorum, octo fratrum domicilium.

XXX.

Deuota quedam matrona Iambra de Rosa situm contulit fratribus eiusdem
instituti, cœnobio construendo peropportunum, prope Ciuitatem Eluensem
in Lusitania Trans-Tagana. Iacobus Brigantinorum Dux, alijque probi viri
collatis sumptibus, commodum ædificauerunt quindecim fratrum domicilium,
maximo quidem illius populi beneficio. Duodecim capit fratres conuentus
S. Mariæ de Angelis prope pagum Azurariam, ad eosdem à Patribus Conuen-
tualibus sub hunc annum translati. Tantum valuit apud pios Lusitanos seue-
ra, & constans disciplina bonorum Patrum, qui in primordiis huius religiosissi-
mæ prouinciæ recens exortæ floruerunt, vt certatim, & cum æmulatione, ad
vrbes

ANNO CHRISTI 1518. MAXIMIL. IMPER. OCCID. AN. 25. & 26.
LEONIS X. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANNO 311.

vrbes, & oppida sodales conuocarent, eisq[ue] breui temporis curriculo plera-
que constituerint domicilia.

XXXI. Sanctimonialia Augustinianæ monasterij vocationis Coronæ Iesu, intra vr-
hem Valentiniā aliud commodius, & angustius construxerunt, atque istud
Hieronymo Ferrerio, eiusq[ue] coniugi Angelæ de Borgia vendiderunt. Atqui
hi heroes refectum, fratrumq[ue] vsui accommodatum tradiderunt Ministro pro-
uinciæ Valentiniæ Regularis Obseruantia, retento nomine priori, nec immeri-
tò habetur enim illic in veneratione media spina Iesu coronæ.

Conu. Valen-
tin. Coronæ
Idem in pro-
Valent. con-
19.

XXXII. Conuentum Armacanum in Hibernia sub hunc annum reformationem ad-
misit, alias diximus, etsi alij velint eam anno 1587. introductam. Illam re-
cepit hoc ipso anno conuentus Ardfertensis in eodem regno. Circa conuentū
verò magnum Tolosanum, magna orta est difficultas contendente Ministro re-
gularis Obseruantie sibi esse subiectum; quia ante vnionem generalem Obser-
uantum, & Reformatorum factam per Leonem Pontificem in Capitulo genera-
lissimo Romano, hic conuentus habitus fuit pro reformato. Fratres verò illius
conuentus, & superiores Conuentualium se opponebant, iudicemq[ue] quen-
dam assertum sibi statuerunt, qui vigore litterarum Apostolicarum, quas
appellant *Concordia*, à nobis anno superiori relatas, se pro iudice competen-
ti gerere voluit, & impedire, quominus huius conuentus vnio fieret cum cor-
pore Obseruantia. Duplices dedit Pontifex hoc anno litteras commissionis
designatis tribus iudicibus, qui rem examinarent, & controuersiam termina-
rent. *Humilibus supplicum vasis*. 18. Kal. Februarij, & *significatum est nobis*.
die 23. Iulij. Longo tempore durauit hæc controuersia, datisque pluribus litte-
ris Pontificijs tandem decisa est in fauorem Obseruantum.

Con. Arma-
can reform-
An. 1591. n. 18
Mon. Mil. Hi-
bern. Ardfert-
sen.
Controuers.
circa refor-
mationem
conu. refor-
mat. Tolosa-
ni.

XXXIII. Hugo Cauellus vir doctus provinciæ Hiberniæ, & Ordinis Definitor gene-
ralis, reformationis, & strictioris, obseruantia zelosus propagator, ac tan-
dem Archiepiscopus Armacanus in suis tractatibus de hoc argumento Pa-
risijs editis anno 1622. refert, aliam Bullam Leonis, hoc anno die 11. Aprilis,
qua cogi voluit Conuentuales, vt Obseruantibus parerent secundum Bullam
vnionis, & bona ipsorum in quatuor partes diuiderentur, quarum vna cederet
Ecclesiæ cathedrali illius diocesis, in qua conuentus reformandi existerent,
duæ pro expeditione Cruciatæ, & quarta pro reparatione ipsorum conuentuum.

Conu. tr. 1.
fol. 6.

XXXIV. Haud procul à Pharia, Venerorum insula, ad litus maris prope Macharschā,
VIII. M. P. à quodam Turcarum Castro, hoc anno constructus est conuentus
sub inuocatione Virginis Mariæ. Orto inter Venetos, & Turcas bello, illi do-
mum destruxerunt, ne Turcis esset presidio; isti demum quidquid reliquum
fuit, omnino vel combusserunt, vel diruerunt. Pace deinde inter eos stabilita,
per provinciæ Bosniæ Argentinæ fratres ex bonis Martini Glubicichij Plumbē-
sis reedificatus est.

Con. Macha-
schā
Gonz. in pro-
Bosniæ Argen-
con. 11.

XXXV. Ex quibusdā litteris, & querelis Ministri provinciæ Austriæ ad Pontificem missis,
iuuenio hoc anno conuentum vnum habuisse Obseruantes in Katzlstarff, à S. Ra-
degunde nuncupatum, & Conuentuales alterum in oppido Suppronij Iaurien-
diocesis, inter quos aliquot ortæ sunt controuersia, quibus terminandis Pon-
tifex peculiare iudices constituit.

Reg. Cism. Cu-
fol. 3.
Con. Katzl-
starff.
Con. Suppro-
nij.

XXXVI. Nursini Ciues intra vrbs moenia, hoc anno monasterium sub titulo Pacis fa-
bricarunt Clarissis, sub regula Urbani IV. quæ ad numerum quadragessimū ex-
creuerunt. Est & aliud ibidem monasterium sub inuocatione S. Claræ, & sub
regula terrij instituti à B. Lucia de Valcaldara, pago comitatus Nursini, ante an-
num 1400. constructum. Huius virginis mors, & miracula nobis hæcenus fue-
runt ignota. Omnia dabimus ad calcem huius tomi in additionibus ad tomum 5.

Mon. Nur-
sin. Passi.
Gonz. in pro-
S. Franc. moa.
16. & 17.
Domus Nur-
sina S. Claræ

XXXVII. In ciuitate Legionensi in Hispania, Ioanna Henriquez, prima Lunensium Co-
mitissa, Francisci Cardinalis Quinonij Minoritæ genitrix, decreuit domum
suam Deo consecrare, & in monasterium sororum Conceptionis B. Mariæ con-
uertere. Morte præuenta exequi non potuit, quod cogitauit. Fecit tamen
eius filia Leonora Quinonia, collatis hoc anno fabricando edificio sumptibus ne-
cessa-

Mon. Legio-
nense.
Idem in pro-
S. Iacobi m. 6.
46.

XXXVII.

An. 1490-n. v.
Mon. Alacá-
ri S. Veróni-
ca.
Idem in prou-
Valent. mon 6

Man. Otto.
1234.

Mon. Brui-
gen. Annūc.
Myreus de
ord. Annun-
ciat. 30

**Privilegia
Apostolica.**

ANNO CHRISTI 1519. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO I.
LEONIS X. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 312.

ARGVMENTVM.

Moritur Maximilianus Imperator, succedit Carolus Burgundus, apud quem Minorita causas agunt Indorum. Canonizatur S. Franciscus a Paula. Minorum opera vititur Pontifex conscribendo militi contra Turcas. Moritur Benedictus a S. Torquatio. Philippa Geldria Sicilia Regina fit Clarissa. Conuentuales celebrant comitia generalia, & sibi præsiciunt Antonium Sascolinum. Reformantur conuentus in regno Dacia, & Ioannes Rex sepelitur apud Minores. Multa in Gallia coenobia transferuntur ad Obseruantes. Stabilitur erectio prouinciae S. Gabrielis. Lycetus Minister generalis impigre suum exercet officium. Instituuntur episcopi. Multiplicantur coenobia.

I.

NEV NTE hoc anno pridie Idus Ianuarias moritur in oppido Vvelfensi Austriae, Maximilianus Imperator pius, prudens, liberalis, nemini magis quam sibi imperans, affectibus nullis prauis obnoxius, fidei Catholicae defensor, haeresum extirpator, cunctis dotibus, atque ornamentis Imperatore dignis, pulcherrime resplendens. Successit Electorum suffragijs, 4. Kal. Iulias Carolus Burgundus, Archidux Austriae, Hispaniarum Rex, ingentis animi adolescens, quantumuis Francus toto conatu ad eandem aspirarit dignitatem, & Septē-

Maximilianus Imperator moritur.

Succedit Carolus Burgundus.

virum animos ad se allicere modis omnibus tentarit. De Caroli virtute, prudenti regimine, & constanti in nostrum institutum affectu, in sequentibus annis frequens occurreret dicendi occasio.

II. Ad Imperium capeffendum vocatus in Germaniam, antequam Hispania excederet, pro tribunali coram praecipuis Ministris prope Barcinonem, Molinis excepit fr. Ioannis de Queuedo Minoritae, Episcopi Dariensis in Occidentalibus Indijs; necnon alterius Minoritae exinde profecti, & Bartholomaei de Casis, ardentissimi Indorum tutelarum, grauissimas querelas circa Hispanorum cum deuictis Indis modum agendi; quibus permotus eas praescripsit leges Carolus, quibus victorum auaritiam, & seueritatem temperauit, & victis ne grauius afficerentur, clementer prospexit. Paulo post Episcopus acuta febre correptus Barcinone decessit. Multum etiam in hoc genere laborauit hoc anno alius eiusdem instituti vir, Remigius Picardus, qui alios suae nationis fratres sub explorationis primordia in Hispaniolae insulam abduxit. Nihil praetermisit, vt Casicum Henricum, siue Henriculum, Indiarum nobilem, a se suisque consodalibus optime a iuuentute apud conuentum Verę Pacis in prouincia Xarague (in qua Bohechius, vnus ex quinque Regibus Hispaniolae imperabat) in fide Catholica instructum, ad Hispanorum obedientiam reduceret. Hic etenim intolerabili seruitute pressus, feritatem, & imperandi libidinem Valenzuelae Hispani, cui in diuisionis sorte obtigerat, ferre non valens, collecta Indorum manu, asperis, turisque se committens locis, magnum facefferat negotium Hispaniolae Rectoribus, neque huius sui optimi praceptoris precibus, vt arma deponeret, sociosque dimitteret, potuit persuaderi. A militibus male habitus, vesteque religiosa spoliatus Remigius ad suos regressus, narrauit defectionis, obstinationisque causam nullam aliam a Casico afferri, praeter tyrannidem, inhumanumque agendi modum illorum, qui miseris Indis imperabant.

Harret. dec. 2. l. 4. c. 3. 4. & 5.

Fr. Io. episc. Darien. causam agit Indorum.

Moritur.

Indid. l. 5. c. 1. Fr. Remig. Picardus.

Annal. Minor. Tom. VIII.

Q q

Hoc

ANNO CHRISTI 1519. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 1.
LEONIS X. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 3126

Canoniza-
tur S. Fr̃c.
à Paula,
An. 1509. n. 22
& seqq.

J
Lan. in Chron.
Minim.

Leo Crucia-
tam indicit
Florim. l. 1. de
orig. hzroC

Fr. Samson
Mediolan. ad
promouet.

Moritur Be-
nedict. à S.
Torquatio.

Salaz. de pro-
uinc. Cast. lib. 3
cap. 12.

Marc. 3. p. 12.
Philippe Re-
gina sic Cla-
rissa.

An. 1431. n. 19
Capit. gener.
conuent. Bo-
nonie.
Rodul. fol. 196
Ant. an. coli.
nou. Geor.
Moritur Io.
Rex Dacie.
Sepelitur a-
dus Minor.

Hoc anno Kalendis Maij, in quas incidit Dominica in Albis, in festo SS. Philippi, & Iacobi, Leo Pontifex procurante, & sumptus magnificè regia maiestate ministrante Francisco Galliarum Rege, Romæ in Basilica Principis Apostolorum in Sanctorum numerum retulit S. Franciscum à Paula, virum sanctissimum, Ordinis Minimorum institutorem. Eius necessitudinem, & charitatis vinculum cum religione Minorum suo loco expressimus; atque ita fatemur nos mirari cur nostrum sodalitium in suis dypticis peculiariter non reponat hominem sibi addictissimum, sibi oblatum, apud se in sortem Domini electum, penes se usque ad exactum annum religiosè educatum, multisque titulis sibi valdè obstrictum. Minori certè fundamento aliæ sodalitates quorundam sanctorum natalitia celebrant, sibi que honoris aduehunt incrementa. Canonizationis diploma, & præludia scripsit Franciscus Lanouius, Parisinus, vir doctus, Ordinis Minimorum eruditus Chronologus ad hunc annum, & in Bullario.

Cogitauerat Leo numerosum scribere militem contra Turcam, Cruciatamque indixit, vt sub Crucis vexillo eiusque tessera insigniti libentiùs, & animosius vniuersis ex partibus fideles concurrerent. Prædicatores multos ex varijs religionibus elegit, qui ad sacrum bellum idoneos excitarent, & ad bellandum impares ad præstanda subsidia merentibus hortarentur. Inter hos cum alijs eiusdem instituti delectus est Samson Mediolanensis Minorita, qui ad Heluetios destinatus, verbi virtute, & vitæ sanctitate in subsidium belli sacri C. XX. milia aureorum collegit. Inde Vlricus Zuinglius Canonicus, qui tunc Tiguri prædicatoris munus obibat, eodem, quo Lutherus inuidiæ morbo exagitatus, non tantum Indulgentias, quas Leo Pontifex concesserat, & Samson publicabat, verum etiam potestatem Pontificis impugnavit, sectamque Sacramentariorum suscitare incepit, Luthero in plerisque deterior. Atque eo acerbius deinceps in Pontifices Romanos inuectus est, quia Glaronā pulsum Leo pensione annua, & beneficijs spoliauerat, Hinc illa fundamenta, & exordia prodire sectæ, & nominationis Zuingliane,

Obiisse hoc anno Benedictum de S. Torquatio, scribit Salazarius; sed Marcus & Vlyssiponenſis sub annum 1516. decessisse recenser. Vir fuit simplex, ac timens Deum, humilitate, charitate, & pietate insignis. Egregiam sanctitatis opinionem apud omnes assequutus, decessit in conuentu Complutensi. Hoc anno habitum, & institutum S. Claræ subiisse Philippam Geldriam, Siciliæ Reginam, diximus cum de monasterio Mussipontino, in quo sepulta est, sermonem faceremus. De illius moribus, coniuge, & pietate dicemus anno 1547. quo vitam absoluit.

Celebrarunt hoc anno Patres Conuentuales Comitiam generalia Bononiæ ipsa die sanctissimæ Trinitatis, in quibus electus est Magister generalis Antonius Sascolinus Florentinus. Fuit vir doctus; & Ordinem rexit annis quatuor, assumptus postea ad Episcopatum Minerbinum in Calabria.

Ioannes Rex Daciæ obiit anno 1514. & in suo testamento declarauit, se velle sepeliri in Ecclesia sanctæ Cathariæ vrbis Ottonensis fratrum Minorum; quod & Christina Regina, foemina lectissima, pietate in Deum, & fide erga maritum etiam inter aduersos casus laborantem, insignis, exequi curauit. At dum Episcopus, & Canonici Roschildenses contenderent apud se debuissè Regem sepeliri, eiusque corpus ad se translaturus, post Reginæ montem committerentur; illa Pontificis autoritate, vt ratum, & firmum esset apud Minores sepulchrum, declarari procurauit. Edidit itaque Leo in hanc rem litteras sequentes.

Cha-

ANNO CHRISTI 1519. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO I.
LEONIS X. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANNO 312.

*Charissima in Christo filia nostra Christina Daciorum, &
Gottorum Regina Illustri.*

VIII. Ex supernæ prouidentia maiestatis Rom. Pont. in Apost. dignitatis specula cō-
stitutus, ad ea libenter intendit, per quæ piè decedentiū, præsertim Catholicorū
Regū, & Principū voluntates sublati quibusuis impedimētis manutentioni, &
conseruationi, & ad id fauores exhibet opportunos. Sanè exponi nobis fecisti,
quod olim claræ mem. Ioannes Daciorū, & Gottorum Rex, dum in humanis age-
ret, conthoralis tuus, ob singularem deuotionem, quam ad domum S. Cathari-
næ Ottonen. Ordinis fratrum Minorum, & Ordinem prædictum gerebat, in eius
vitima voluntate constitutus voluit, & ordinauit, quod postquam ab hac luce
decederet, corpus suum in Ecclesia dictæ domus sepeliretur; prout postmodū
dicto Ioanne Rege viā functo, eius corpus iuxta voluntatem ipsius, & ordina-
tionem, in eadem Ecclesia sepultum fuit. Cum autem, sicut eadem expositio
subiungebat, venerabilis frater noster Episcopus, & dilecti filij Canonici Ro-
schilden. asserentes olim ante vltimam voluntatem prædictam, ipsum Ioannem
Regem voluisse, & ordinasse quod eius corpus, dum eum decedere continge-
ret, in eorum Ecclesia Roschilden. sepeliretur; dilectis filiis moderno Guar-
diano, & fratribus dictæ domus molestiam super sepultura dicti Ioannis Regis,
præsertim post obitum tuum inferre comminentur. Quare pro parte tui asserē-
tis, quod dum ab hac luce migraueris, corpus tuum in prædicta domo huius-
modi, seu alia Ecclesia dicti Ordinis sepeliri facere intendis, nobis fuit humi-
liter supplicatum, vt voluntatem dicti Ioannis Regis, quo ad electionem di-
ctæ sepulturæ, in Ecclesia domus fratrum Minorum Ottonen. huiusmodi appro-
bare, & confirmare, & dictum corpus ne ab eadem Ecclesia ad ipsam Eccle-
siam Roschilden. seu alium locum mutetur, siue transferatur, interdicere de
benignitate Apostolica dignaremur. Nos attendentes, quod testatoris volun-
tas ambulatoria est vsque ad mortem; & quod posterior voluntas seruari de-
bet; tuis deuotis in hac parte supplicationibus inclinati, posteriorem volunta-
tem super hac sepultura Regis seruandam esse decernimus: & propterea man-
damus quatenus corpus ipsius Regis ab Ecclesia dictæ domus extrahi, & ad Ro-
schilden. vel aliam domum transferri non possit, districtius inhihentes sub ex-
communicationis latæ sententiæ pœna, quam contrafacientes eo ipso incurre-
re volumus, quibusuis personis cuiuscunque dignitatis fuerint, ne corpus præ-
dictum mutare, seu transferre præsumant: & nilominus vniuersis, & singulis
Archiepiscopis, Episcopis, & alijs personis in ecclesiastica dignitate constitutis
mandamus, quatenus Guardianis, & fratribus dicti Ordinis in præmissis effica-
cis defensionis præsidio assistentes, non permittant eosdem Guardianum, &
fratres nūc & pro tempore existētes super dictis sepulturis quomodolibet mo-
lestari; contradictores per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia compe-
scendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non
obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac dictæ Ecclesiæ
Roschilden. iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia
roboratis, priuilegijs quoque indultis, & litteris apostolicis eidem Ecclesiæ
concessis, confirmatis, approbati, & innouatis contrarijs quibuscūque: aut si
aliquibus communiter, vel diuissim ab Apostolica sit Sede indultum, quod in-
terdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas, non
facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmo-
di mentionem. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die
10. Martij 1519. Pontificatus nostri anno sexto. *Euangelista.*

IX. Conuentus fratrum nouem, & monasterium Clarissarum vnum in prouin-
cia, & prædicto Regno Dacie à Conuentualibus ad Obseruantes hoc tempore
transierunt. Id probatū, & confirmatum voluit Pontifex dato hoc diplomate, in
quo cœnobiorum nomina recenset; quod proinde libentiùs exscribimus.

*Reformantur
conuentus
in Dacia.*

Annal. Minor. Tom. VIII.

Q 9 2

Ad

ANNO CHRISTI 1519. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO I.
LEONIS X. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 312.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ibidem.

Accepimus siquidem, quod postquam olim in Capitulo generalissimo vniuersorum fratrum Minorum tam regularis Obseruantiae, quam Conuentualiū de mandato nostro in domo B. Mariae de Araceli de Vrbe dicti Ordinis celebrato, pro felici statu, & directione Ordinis, & fratrum praedictorum, statutum, & ordinatum fuerat, quod ex tunc in antea in dicto Ordine omnes fratres reformati, tam de familia, quam sub Ministris reformatis degentes, ac omnes alij quocunque nomine nuncuparentur, quod sublata nominis diuersitate fratres Minores sancti Francisci regularis Obseruantiae appellari; nec non vnus frater reformatus dicti ordinis Minister generalis, cui vniuersi fratres tam Cōuentuales, quam regularis Obseruantiae obedire tenerentur; ac in singulis prouincijs Prouinciales fratrum de Obseruātia, qui prius Vicarij dicebantur, Ministri prouinciales suarum prouinciarum respectiue, quibus omnes tam illi, qui olim de familia fuerant, quam etiam, qui se pro reformatis gerebant, fratres subijci tenerentur, esse deberent, prout in nostris super statuto, & ordinatione praedictis confectis litteris latius explicatur; dilecti filij Guardiani, & fratres domorum Vrburgen. & Lunden. ciuitatum, & Aleburgen. Kalniburgen. Kolingen. Istaden. Zeleburgen. Scorocen. & Vecebicen. Viburgen, Roschilden. Ripen. Lunden. & Lincopen. diocesis prouinciae Daciae, ac Abbatissa, & moniales Monasterij monialium ordinis S. Clarae ciuitatis Roschilden. sub secunda regula S. Clarae degentes, sponte litteris nostris praedictis, vt obedientiae filij parendo, tunc, & pro tempore existenti Ministro prouinciali dictae prouinciae Daciae, Ordinis fratrum Minorum regularis Obseruantiae huiusmodi, illiusque fratribus iuxta facultatem per dictas nostras litteras eis concessam, ritē adhæserunt, eique obedientiam praestiterunt, sub regulari obedientia, & obseruantia eiusdem Ministri prouincialis, & pro tempore existentis; promittentes residere, & perpetuo manere. Nos fratrum praedictorum tranquillo, & quieto statui, illiusque perpetuitati prouidere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac potestatis plenitudine adhæSIONem, submissionem, & permissionem praedictas, ac omnia, & singula in instrumentis desuper confectis contenta approbamus, eisque robur perpetuae confirmationis adiicimus, omnesque, & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan interuenerint, in eisdem supplemus, ac adhæSIONem, submissionem, & permissionem praedictas perpetuis futuris temporibus, sub excommunicationis sententiae poena ipso facto, absque vltiori declaratione incurrenda, à qua praeterquam à Romano Pontifice absolui non possint, obseruari debere decernimus. Inhibentes insuper sub dicta excommunicationis sententia, omnibus, & singulis generali, prouincialibus Magistris, Guardianis, & fratribus Conuentualibus dicti Ordinis, ne super adhæSIONe, submissione, & permissione praedictis, & alijs in litteris, & instrumentis praedictis contentis, quomodolibet se intromittant, aut directè, vel indirectè adhærentes praefatos desuper quouis modo molestare praesumant, & per eos facta, & per nos approbata huiusmodi, vllò vnquam tempore, etiam praetextu quarumcunque reuocationum, desuper habitarum, & priuilegiorum, indultorum, ac litterarum apostolicarum à nobis, & successoribus nostris, nunc, & pro tempore obtentorum, nullatenus contrauenire possint. Et nihilominus vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & alijs personis in dignitate ecclesiastica constitutis, ac Cathedralium ecclesiarum Canonicis, motu simili mandamus, quatenus moderno, & pro tempore existenti prouinciali Ministro, & Guardianis, & fratribus adhærentibus, praefatis, eisque auxilium, consilium, vel fauorem praestantibus in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant autoritate nostra prouincialem Ministrum, & fratres adhærentes praefatos, quoties pro parte illorum, seu cuiuslibet eorum, fuerint.

ANNO CHRISTI 1519. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO I.
LEONIS X. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANNO 312.

fuerint requisiti, omnibus, & singulis præmissis, ac in dictis instrumentis, & litteris contentis pacificè frui, & gaudere: non permittentes eos desuper quomodolibet perturbari, seu molestari: contradictores etiam quoslibet, & rebelles per censuras ecclesiasticas, & alias poenas, etiam eorum arbitrio imponendas, compescendo, inuocato, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac domorū, & monasterij prædictorum statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiisque, indultis, & litteris apostolicis eis, illorumque superioribus nunc, & pro tempore, sub quibusuis verborum formis, reuocationibus, & declarationibus concessis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus motu, scientia, & potestate prædictis derogamus, contrarijs quibuscunque: aut si aliquibus communiter, vel diuissim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus, & apostolica autoritate decernimus quod præsentium transumptis manu Notarij publici signatis, & alicuius Prælati, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, ea prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ adhiberetur, si præsentis originales litteræ essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 11. Martij. 1519. Pontificatus nostri an. 6. *Euangelista.*

X.

In prouincia Franciæ alia similiter loca fratrum, & monialium, quæ prius erant Patrum Conuentualium, decreuit Pontifex subesse debere regimini superiorum regularis Obseruantie; etenim iam pro reformatis habebantur; atqui omnia huiusmodi declarauit Pontifex per Obseruantes esse gubernanda. Nomina autem conuentuum, & monasteriorum ex Pontificijs litteris, quas subiungo, certius habebuntur.

*Conuentus illi
quos prouin-
cia Franciæ
reformatur.*

Dilecto filio Ministro prouinciali prouincia Franciæ Ord. Fratrum Minorum regularis Obseruantia, nunc & pro tempore existenti.

Accepimus nuper, quod alias postquam per Capitulum generale Ordinis fratrum Minorum in domo Sancti Bonauenturæ Lugdunen dicti Ordinis celebratū, in quo dilectus filius noster Christophorus tituli S. Mariæ de Aracæli presbyter Cardinalis, & Commissarius ad apostolica autoritate deputatus, & Minister generalis totius dicti Ordinis præsidebat, & per ipsum Christophorum, Cardinalem, Commissarium, & Ministrum tam prædicta, quàm Diffinitorum, eiusdem Capituli autoritatibus, omnes conuentus Custodiæ Leodien. dicti Ordinis, prouinciæ Franciæ, secundum morem eiusdem Ordinis, qui catenus minimè reformati fuerant, sed conuentualiter vixerant, prout tunc viuebant, & in futurum viuere velle afferebant, Magistro Conuentualium fratrum Ordinis, & prouinciæ prædictorum, quandiu tamen litteras apostolicas vnionis eiusdem Ordinis obseruarent, & non aliter, dimitti: vbi verò easdem litteras transgressi forent, ab obedientia dicti Magistri subtrahi, & Ministro eorundem Ordinis, & prouinciæ pro tempore existenti subijci, ac per eū reformari debere decretū, & declaratū fuerat: Cū Remen. Cathalaunen. Sueffionen. Attrebaten. Maceriarum, & Lenden. conuentuum fratres; nec non & aliquorum locorum sorores, qui ab initio dicti Ordinis Ministro prædictæ prouinciæ subiecti fuerant, & tunc proximè lapsis annis in duobus Capitulis prouincialibus fratres pro electione Ministri dictæ prouinciæ tunc celebrata, vocem actiuam, & passiuam habuerant, & pro suis conuentibus ordinatos officarios acceptauerant; Similiter & sorores suos confessores, & alios fratres seruitio earum deputatos, & illi, ac ille Ministro prouinciali, vti eorum vero, & indubitato Præ-

*Regi. Cism.
Curie fol. 11.*

lato

ANNO CHRISTI 1519. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO I.
LEONIS X. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 312.

Iato reuerentiam exhibuerant, & obedientiam, ordinationibusque dictorum Capitulorum paruerant, exemplo dictorum fratrum Custodię Leodien reformationem, & regularem obseruantiam, ac rectam viuendi normam diffugerant: dictus Christophorus Cardinalis Commissarius, & Minister, de commisso sibi grege sollicitus, præmissa considerans, ac volens tales abusus in perpetuum tollere, & vt fratres eiusdem prouincię cum maiore animi tranquillitate, liberiusque in obseruantia sub regulari disciplina Diuino cultui, & proprię saluti vacare possent, & vnioni prædictę alijs per nos matura deliberatione ad humiles, & instantissimas Regum, & Principum Christianitatis preces factę præiudicium fieret, intentionis suę, & dicti Capituli generalis nunquam fuisse, aut esse, aliquas custodias, conuentus, vel loca, aut fratres dictę prouincię, quam fratres dictę Custodię Leodien huiusmodi ab immediata obedientia Ministri dictę prouincię dimittere: quin imò voluisse, & velle prædictorum Remen. Cathalaunen. Sueffionen. Attrebaten. Maceriarum, & Lenden. conuentus, fratres, atque alios fratres, & sorores omnes, qui ante dictum Capitulum generale fuerant Ministro dictę prouincię subiecti, eidem subiectos remanere declarauerit, prout in dispersis litteris autenticis Christophori Cardinalis, Commissarii, & Ministri prædicti dicitur plenius contineri; & postmodum super hoc mota quęstione in Curia Parlamenti Parisiensis, pro, & sub obedientia Ministri prouincialis sunt adiudicati; cuius sententiam sequens Minister prouincię prædictę, aliquos videlicet Remen. Cathalaunen. & alios reformauit. Nos igitur, qui ob paternam in dictum Ordinem charitatem, illius personarum pro vniuersali Ecclesia iugiter laborantium profectum, & quę ob id provide facta sunt, firmissima ex omni parte permanere summo opere desideramus, consideratione venerabilis fratris nostri Bernardini Episcopi Sabinen. dicti Ordinis Protectoris, nobis super hoc humiliter supplicantis, ex certa scientia declarationem, & reformationem prædictas, ac prout illas concernunt omnia, & singula in dictis litteris contenta, & inde secuta, autoritate apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus: suppletes omnes, & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem: ac mandantes tibi, & pro tempore existenti Ministro dictę prouincię in virtute sanctę obedientię, & sub pœna excommunicationis, quatenus tu & illi, vbi, quando, & quoties expedire videatis, cum dexteritate, & solerti diligentia Remen. Cathalaunen. Sueffionen. Attrebaten. Maceriarum, & Lenden. prædictos, ac omnia alia, & singula conuentus, & loca tam fratrum, quam sororum primę, & secundę regulę Sanctę Clarę, illorumque singulares personas tibi, & pro tempore existenti Ministro prouincię huiusmodi commissa pro felici eorum directione, ac regulari obseruantia, tam in capite, quam in membris reformare, corrigere, punire, & emendare, ac denique ad immediatam obedientiam vestram reducere, & conseruare curetis; prout te pro solitis studio, & prudentia tuis facturum esse non dubitamus: contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo; accito etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis: Mandantes insuper fratribus prædictorum locorum, videlicet Remen, Cathalaunen. Attrebaten. Maceriarum. Lenden. & quibuscumque alijs ac monasterijs monialium Sanctę Clarę tam primę, quam secundę regulę, quę tempore Capituli generalissimi sub cura Ministrorum reformationum erant, & deinde ab obedientia tua recesserunt, seu in futurum recesserint, in virtute sanctę obedientię, & sub excommunicationis lætę sententię, nec non priuationis priuilegiolorum, & gratiarum, ac vocis actiue, & passiue, quę in dicto Ordine habetur, pœnis; quas contrafacientes eo ipso, & absque declaratione incurrere volumus, & à quibus non nisi à nobis, aut successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, aut in articulo mortis constituti absolui possint; quatenus postquam pro parte tua fuerint requisiti, infra spatium sex dierum ex tunc immediate sequentium, dimissa obedientia Magistrum Conuentualium, ad obedientiam tuam redeant, & tibi, ac pro tem-

ANNO CHRISTI 1519. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO I.
LEONIS X. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANNO 312.

tempore exercenti Ministro prouinciæ adhæreant, & sub regula, & institutis regularibus fratrum regularis obseruantia viuere curent. Inhibentes sub similibus censuris, & poenis Magistro prouinciali fratrum Conuentualium dictæ prouinciæ Franciæ; ne eosdem fratres, ac moniales de obedientia tua ad ipsius obedientiam, vt præfertur, translatos, sub eius obedientia habere præsumat. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac dicti Ordinis iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac quibuscumque appellationibus per singulos conuentus, & personas huiusmodi interpositis, & interponendis; priuilegijs quoque, indultis, & litteris apostolicis, eisdem fratribus Conuentualibus, & illorum custodijs, domibus, & Locis concessis hætenus, & in posterum concedendis: quibus, illorum tenores pro expressis habentes, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, contrarijs quibuscumque. Aut si eisdem fratribus Cōuentualibus communiter, vel diuissim ab eadem sit Sede indultum, quod suspendi, vel excommunicari, seu ipsi, & eorum loca interdicti non possint per litteras apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die vltima Octobris 1519. Pontificatus nostri anno septimo.

Euangelista.

XI. Circa conuentus aliquot prouinciæ Aquitanie Obseruantibus aggregandas diximus anno præterito ^b aliquas ortas fuisse difficultates, quas tamen sopitas voluisse Franciscum primum, Gallie Regem, edito hoc anno die 13. Augusti graui mandato de transferendis domibus Conuentualium ad Obseruantes, scribit Hugo Cauellus ^c vir doctissimus, seque illud legisse testatur. Custodiam verò Liunionie prouinciæ Saxonie, hoc anno totam fuisse sub Ministro generali Obseruantie mihi constat, ex decreto quodam Bernardini Caruajalij Episcopi Sabiniensis Cardinalis Sancte Crucis, Ordinis Vice-Protektoris, circa regimen eiusdem custodie. Illa verò, quæ Sancti Gabrielis dicebatur, iuxta permissione Capituli generalis anno præterito celebrati, erecta est hoc anno in prouinciam, in comitijs prouincialibus prouinciæ S. Iacobi ad Beneuentum die 22. Iulij, habitis cum interuentu Commissarij generalis Gabrielis à S. Maria, Francisci Quinonij prouinciæ Angelorum Ministri, postea totius Ordinis Generalis, & Cardinalis, Iacobi de Alcalà Guardiani CesarAugustani, & Guardianorum custodie prædictæ S. Gabrielis, siue Extremaduræ, vbi conuentum est inter Angelum Vallisoletanum Procuratorem, & Authorem custodie, ac Franciscum de Zafra Ministrum S. Iacobi, circa numerum conobiorum, quæ assignanda erant nouæ prouinciæ. Atque ita rebus pacifice, & religiose transactis omnia in posterum inter vtramque prouinciam bene cesserunt, optimosque fructus produxit illud nouum germen prouinciæ S. Iacobi, qui maximè in eius laudem, & honorem conducunt, vt annis constabit sequentibus, cum de illis apostolicis viris duodenis primis Magistris, & Apostolis Indię Occidentalis, seu nouæ Hispaniæ ex hac noua prouinciâ destinatis, fuerit agendum.

^b Num. 2.
Reformantur aliqui conuentus Aquitanie.
^c Cauell. tract. 1 fol. 6.
Et custodia Liunionie.
Reg. citat. fol. 9.
Stabilis prouincia S. Gabrielis.

XII. Aliàs ^d diximus Franciscum Lychetum, * Nuncium, & Commissarium Apostolicum constitutum fuisse super determinatas vrbes, & prouincias, primo à Julio II. deinde à Leone pro collectione subsidij in fauorem fabricæ Basilicæ S. Petri de Vrbe. Hoc autem anno idem Leo Pontifex ampliores ei concessit facultates; pluresque eius commissioni subiecit prouincias, & potestatem amplissimam, quos vellet Commissarios, & Collectores subdelegare. Bullam longissimam apud me originalem, datam 3. Idus Decembris exscribere omitto, quia in tenore verborum coincidit cum supradictis aliàs ei concessis. Ille autem indefessè toto hoc anno tam huic operi, quam commissio sibi Ordinis regimini toto incumbens conatu, omnes ferè Italia prouincias percurrit, & vbique comitia celebravit prouincialia secundum rerum, & temporis exigentias, noua cōdēs statuta, vetera vel renoua, vel reformans, abusus prauosque rescindēs cōsuetudines, bonis optimis, malis pessimis, dyabolos, & inquietos vbique mortificās.

^d al. Lecherum
An. 1519. 12.
Lychetum
Nuncius & Commiss. Apostolicus.

In officio solum
datus.

Cir-

ANNO CHRISTI 1519. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 1.
LEONIS X. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 312.

*Pro regimi-
ne Monialium
varias præ-
scribit regu-
lar.*

Circa regimen monialium valde inuigilabat, ægreque ferebat aliquorum cupidinem multiplicandi monasteria sororum, eaque absque debitis conditionibus acceptantium. Rigoroso itaque statuto decreuit, vt nullatenus monasterium vllum in quacunque ciuitate, vel oppido, siue Clarissarum esset, siue alterius instituti, admitteretur à fratribus regendum, nisi tria hæc præcessissent. Primum, vt plenè, & perfectè esset constructum, & capax saltem quinquaginta monialium. Secundum, vt redditus haberet annuos, prædicto sororum numero alendo sufficientes. Tertium, vt vnaqueque adolescentula in monialem recipienda dotem competentem iuxta regionis, & vrbis consuetudinem ante ingressum exhiberet. Ita decreuit in Capitulo prouinciæ S. Bernardini an. 1518. die 28. Decemb. & publicari fecit per omnes prouincias. Has autem conditiones inuiolabiliter obseruari voluit, quarum vna si deficeret, receptionem monasterij volebat irritam. Numerum verò adeò copiosum adhibuit sororum, tum propter Diuinum cultum, & ministeria monasterij commodè peragenda, quæ difficulter obiri possunt in paucarum, & debilium virginum collegio; tum vt difficiliorem, & grauiorem redderet monasteriorum acceptationem; tum demum, ne deficientibus his conditionibus tot probarentur incommoda, & miseriae in huiusmodi monasterijs, quot hodie passim conspiciuntur.

XIII.

Hoc anno die 28. Iunij in conuentu S. Mariæ Angelorum prope Assisium in comitijs prouinciæ taxauit numerum recipiendarum in monasterijs eiusdem prouinciæ. In Perusino Montis Lucidi septuaginta duas. In S. Claudij Fulginatis quadraginta. In Burgi S. Sepulchri sexaginta. In Montis-Falconis triginta quinque. In Eugubino sexaginta. In Nurciano quadraginta. In Interamnensi triginta duntaxat, decreuit, vt reciperentur iuxta redditus, quos tunc habebant sufficientes. Vt Tudertinae aut Reatinae sorores, cogerentur ad clausuram, donec commodum haberent habitaculum, & victum sufficientem, non permisit. Sororibus monasteriorum Corporis Christi Bononiae, S. Bernardini, S. Gulielmi, & Corporis Christi Ferrariæ, S. Ludouici Mirandulani, S. Claræ Carpenfis, Corporis Christi Cremonensis, Placentini, & alijs plerisque iuxta illorum exigentiam, & temporis conditionem optimas leges præscripsit, quæ in suo regesto sunt exscriptæ. Demum à Summo Pontifice sibi valde propitio multa impetrauit in beneficium commune religionis, & præsertim confirmationem omnium priuilegiorum Ordinis in foro conscientiae: non obstantibus moderationibus in Concilio Lateranensi factis, quas suo loco exscripsimus.

XIV.

*Fr. Stephan.
episc. Traian.
nen.*

*Fr. Dionys.
Darien.*

*Fr. Bernard.
Carthagin.*

*Fr. Vincent.
Ganden.*

*Fr. Nicol.
Sarreptan.*

*Fr. Ioan.
Neapolit.*

Assumptus est hoc anno ad Episcopatum Traianensem in Helleponto sub Arch. Cyziceno Fr. Stephanus Magnanus, qui factus est suffraganeus Archiepiscopi Auenionensis die 23. Martij. Ad Dariensem in Thracia sub Archiep. Heracleæ Fr. Dionysius Sac. aliàs Hac de Obseru. suffraganeus Castrensis in prouincia Bituricensi. die 5. Maij. Ad Carthaginensem Archiepiscopatum in Africa Fr. Bernardus N. Obseruantinus, & vt posset exercere Pontificalia Tuneti die 13. eiusdem mensis. Ad Gandensem in Groelandia sub Archiepiscopo Nidrosiensi in Noruegia Fr. Vincentius Petri, aliàs Peric. ad instantiam Regis Daciae. die 20. Iunij. Ad Sarreptanum in Palestina, hodie Saphet in Patriarchatu Antiocheno sub Archiep. Tyrensi, Fr. Nicolaus Burreanensis, factus suffraganeus Tornacensis. die 2. Decemb. Ad Neapolitanum, Samariae urbem, quæ & Sichen, & Nephtalis, sub Patriarcha Ierosolymitano, Fr. Ioânes de Morellis, factus suffraganeus Ceneretensis in Dalmatia sub Patriarchatu Aquilegiensi, die 12. eiusdem mensis.

XV.

*Bernard.
Caruajaliu
Ordinis Vi-
ce-Protektor.*

Dominci Cardinalis Grimani Ordinis Protectoris vitam protrahunt Ciaccanus, & apud eum Victorellus vsque in annum 1523. quo decessisse aiunt die 26. Augusti, & depositum corpus in templo SS. Ioannis, & Pauli Venetias translatum, sepultum fuisse insigni tumulo in Ecclesia S. Francisci. Negorium mihi facessit, quod hoc anno in Leonis diplomate sub diem 14. Aprilis inuenio Bernardinū Caruajaliū Episcopū Sabinensē nominatū Ordinis Vice-Protektorē, & in litteris paulo antea exscriptis circa reformationē coenobiorū prouinciæ Fraciae, datis

ANNO CHRISTI 1519. CAROLI V. IMP. OCCIDENT. ANNO 16.
LEONIS X. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANNO 312.

dati vltima Octobris lego appellatum absolute Ordinis *Protectorem*, quod munus Grimanus cum laude, & Ordinis commodo longa serie protulit annorum. Vel ergo error est in postremis Papæ litteris, & scriptoris incuria pro *vice-Protectoris* titulo, appositus est *Protectoris*, quod probabilius reputo, vel Grimanus senectute grauatus, aut infirmitate pressus Protectionem hanc in Bernardinum transtulit; vel alia de causa fortassis ab ipso Pontifice eidem collata est. Obijt porro Bernardinus anno 1522. vti ex eius Epitaphio ad templum sanctæ Crucis, cuius fuerat titularis, habetur. Ad annos 1521. & 1523. de hac re sermo redibit, qui dubium istud fortè dissoluet.

XVII. Coenobium sancti Hieronymi (quod nunc collegium Clericorum secularis piæ, & laudabiliter viuentium, secundum quadam instituta sancti Philippi Neri, qui ibidem suæ Congregationis prima iecit fundamenta) olim spectans ad Patres Clarenos, vti alias narrauimus, transiit sub hoc tempore ad Patres Obseruantie. Dum autem illud recuperare contenderent Clareni, nondum Obseruantibus vniti, Lychetus generalis Minister hoc anno 3. Augusti, premisso aliquot grauium virorum consilio, præcepit vt retineretur, & defenderetur per Procuratorem Ordinis Franciscum de Potentia, ne ad dictos Patres Clarenos rediret. Demum data est Confraternitati Charitatis, vti sub annum 1524. recensetur.

Con S. Hieron. urbis. Reg. Cim. gener. fol. 20.
An. 1522. n. 8.

XVIII. In hunc annum incidit memoria duorum coenobiorum Patrum Conuentualium, quam ex Petro Rodulpho describo. In prouincia, inquit, Terræ laboris, & Custodia Neapolitana extat conuentus S. Annæ extra urbem Neapolis in suburbio ad portam Capuanam, Primò erat capella sub obedientia vnius Clerici, cui soluuntur annui ducati duo, & vna libra ceræ. Nulla alia habetur notitia. Postea ista ecclesia fuit aucta per quosdam confratres seculares, qui ibidem conueniebant ad pium opus recipiendo eleemosynas, quam auxerunt fratres anno 1519. In prouincia Sicilia, & Custodia Drepani conuentus Vicari an. 1519. captus à quodā fr. Sebastiano de Girachio: locus pauper, & inhospes.

Con. S. Annæ Neapolit. fr. Rodulph. 175.

XIX. De conuentu Tifernate, seu ciuitatis Castellanae fratrum regularis Obseruantie, scripsimus alias; sed hic addimus aliqua ex litteris Leonis Pontificis, quibus dictum conuentum ad alium locum ciuibus, & fratribus commodiorem transferendi facultatem concessit. Refert primum conuentum procul, seu non parum ab vrbe distasse, titulumque habuisse sanctæ Susannæ; incommodum verò fuisse ciuibus, vt ad Diuina officia, & confessiones proficiscerentur, & fratribus, vt ad colligendas eleemosynas accederent. Rogantibus ergo Tifernatibus annuit, vt ad opportuniorem locum transferretur, & venderetur hospitium sancti Iacobi, quod intra Urbem fratres habebant, vt ex redactis pecunijs cenobij fabricæ subueniretur. Cum sicut exponi, die 5. Iunij. Translatam porro fuisse domum existimo, dum hæ litteræ referant, primam sub sanctæ Susannæ audiuisse, & Gonzaga dicat, quæ modò est, appellari S. Ioannis, & ad M. P. dumtaxat ab vrbe distare, cum diploma narret non parum distitam, fuisse.

Con. Vicari. Idem fol. 182.

An. 1513. n. 15
Con. Tiferni

XX. Altera etiam translatio conuentus Fanensis in Piçeno, quam alibi indicauimus, certius, & clarius habebitur ex alijs litteris eiusdem Leonis, quas datus in regeſto. Incipiunt vti præcedentes, datæ die 5. Maij. Vti quidem, & tertia apparebit huius anni translatio conuentus sancti Bernardini Cremenſis, de qua alio loco diximus. Accepimus quod cum, die 19. Februarij. Nec non & quartæ translationis conuentus Taruſini alibi commemorati, simile prodijt diploma. Accepimus, die 24. an. 6. & die 15. Aprilis anno 7.

An. 1515. n. 33.
Con. Fanen. transfertur. Conu. in Cremen.

An. 1515. n. 26
Con. etiam Taruſinus.

XXI. Fratribus conuentus Caſtri noui Lucanæ diœcesis, de quo alias diximus concessit Pontifex campanas duas ecclesiæ, sine cura de Campora, territorij Carſaniani eiusdem diœcesis ab annis triginta derelictæ. Incolis cenobij sanctæ Mariæ Montis Oliueti prope Caſtrum Arquati, Placentinæ diœcesis, indulſit, vt in altero caſtro Florentiolæ eiusdem diœcesis, prope hospitium, quod inibi habebant, Oratorium cum altaribus, & necessarijs quibusque pro habi-

An. 1512. n. 14
Con. Caſtri noui.

An. 1494. n. 58
Reg. Cim. Curiz fol. 23.
Hospitium Florentiolæ

ANNO CHRISTE 1519. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO. I.
LEONIS X. ANNO. 7. RELIGIONIS MINORVM. ANN. 312.

tatione fratrum ædificare possent. *Cum sene exponi*, die 11. Aprilis.

Con. Pontii
sensu
Gonz. in pro.
Tuscia.

In agro Cusentino in Tuscia oppidum est pontis Senæ, à vicino ponte, qui transitum fluminis iungit, ita appellatum, à quo parumper distat conuentus fratrum regular. Obseruantia sub inuocatione sancti Francisci. Situs partem dedit nobilis vir Arnolphus Florentinus, partem alteram, & ædificium, adiecerunt fratres circa hunc annum ex conquisitis elemosynis. Subiectum tamen impetuosis aquis, quæ imminentiū montium cacuminibus præcipitanter defluunt, magnam, frequentemque passum est ruinam. Nihilominus vicini populi ad hunc locum deuotè confluunt Christi crucifixi imaginem veneraturi, quam proinde feruentius colunt, quod his rapidis aquis inter alia Ecclesiæ rudera transportata, versa ad hunc locum facie, ad secundum milliare recta subsisterit.

XXII.

Con. Supini.
Idem in prou.
S. Angeli con.
28.
Con. Cassaboni
Idem in prou.
S. Anton. con.
13.

Bartholomæus à Capuz, Alzavilla Comes, ac Supini in Latio Dominus, haud procul à Supino domum eisdem fratribus sanctissimæ Trinitati dedicatam hoc anno inchoatam breui tempore construxit, in qua sacra legi solet Theologia. Neque longè à Cassaboni pago in Calabria, illius loci incolæ alteram eisdem fratribus posuerunt hoc eodem anno sub titulo Annunciationis Virginis Mariæ.

XXIII.

Con. Mediana

Idem in prou.
Corfica con.
25.

Communitas, & populus oppidi de la Mezzana de Pumonte Adiacen. diocesis in insula & regno Corsicæ, obtinuit à Leone Pontifice facultatem ædificandi conuentum pro fratribus Obseru. sub inuocatione sancti Francisci, *Cum Communitas & Populi*, die 10. Febr. Nescio an hic ille conuentus sit, quem Gonzaga vocat sancti Francisci *Mediana*, prope oppidum Sarlæ, cuius ait se tempus & authorem constructionis ignorare.

XXIV.

Con. de Pinu
Idem in prou.
S. Ant. con. 27.

Prope Tagum ad dextram, qua defluit Olyssiponem versus in Lusitania, ecenobium est sancti Antonij à Pinu, à Rege Emanuele hoc anno constructum, quod proinde sub clientela est Regum Lusitaniz, eosque tanquam patronos agnoscit. Aestiuo tempore grauissimus est aer, & qui incolunt, febribus semper obnoxij. His, & qui vicinos minus salubres conuentus incolunt, medicandis, Sebastianus Rex commodum concessit valetudinarium, intra ambitum Xenodochij Regij Scalabitani.

XXV.

Con. Oropesa
Idem in prou.
Castel. con. 20
Salaz. J. 4. c. 18
An. 1515. n. 28

Franciscus Aluares à Toletò Comes Oropesanus ad CC. P. ab isto suo oppido Abulen. diocesis, annuente Francisco Ruizio Minorita (de quo alias locuti sumus.) Episcopo, hoc anno conuentum construxit sub titulo Matris Dei, viginti sex fratribus recipiendis commodum, & opportunum, atque hoc ipso anno, die 6. Iunij commisit regimini Ioannis de Marquina prouincialis Ministri. Ex polito, & secto lapide totum pulchrè construxit, amœnos hortos, & gratæ adiunxit viridaria, nihilque in eo desiderari voluit, siue fratribus, siue cultui Diuino necessarium. Odeum, & Bibliothecam libris, sacrarium multa & locuplete supellectile, officinas omnes rebus quibusque opportunis affluenter instruxit. Hic sibi, suisque successoribus tumulum delegit, ibique sepulta est eius coniux Maria Figuereroa. Illuc prædecessorum corpora transferri curauit Maria Pacheco fundatoris genitrix, etsi ex his quædam honorificè sepulta fuerint in celebri monasterio sancti Iusti Ordinis S. Hieronymi; alia in præcipuo Sacello templi maioris Oropesani. Facta est translatio magna solemnitate, anno 1548. præsentibus Andrea Insulano generali Ministro, multisque Patribus venerandis prouinciæ Castellanz. Eo feruntur decessores erga hunc conuentum affectu, vt omnia abundè fratribus ministrent, infirmorum curæ peramanter prospiciant, hospitibus charitatiuè excipiendis, vbi statim aduenerint, pro vniuscuiusque qualitate refrigeria quæque transmittant. Ipsi facta recta curant, festiuitatibus celebrandis, Corporis Christi præsertim, eidemque tumulando feria quinta hebdomadz maioris, aulæ, tapetia, ceram, fustis, argenteos ornatus, non tam mittunt, quàm ipsi parant, disponunt, suisque locis adaptant. Non est itaque cur quidquam pensent fratres circa vestitum, vestitum, domus structuram, aut reparacionem, circa templi decorem,

XXVI.

aut

ANNO CHRISTI 1519. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO I.
LEONIS X. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 312.

aut festorum apparatus. Id solum curæ superest, vt rem Diuinam grauitè, & deuotè celebrent, & pro nobilissimis benefactoribus impensius deprecantur. Franciscus Aluarez à Toletò iunior, in comitijs Tolero anno 1609. celebratis, obtinuit vt domus ista traderetur fratribus Recollectis, siue strictioris obseruantie, qui secundum primæuum viuerent Ordinis institutum. Hic sepultus est Petrus Noruegus, vir religiosissimus, qui annis aliquot Indis magno fructu prædicauit, & in Hispaniam reuersus animas procurabat istorum Comitum. Per villas, & pagos discurrebat pedes, vbique prædicans, & ad pœnitentiam exhortans.

Petrus Noruegus.

XXVI.

A Pace-Augusta vulgo Hispanico *Badajoz*, in Castellæ terminis ad Anam fluuium sita, distat P.M. conuentus Minorum à S. Gabriele nuncupatus, loco amano, & strictioris obseruantie fratribus perquam accomodato, hoc anno constructus per Illustres Heroes Gomezulum Fernandez Solizium, & Catharinam à Silua uxorem, atque Angelo Vallisoletano primo prouinciæ sancti Gabrielis Ministro traditus, vt reliquis suæ curæ commissis adnumeraret. Domum adiunxerunt amplam, suæ pietati fouendæ commodam, aliquando ibi pro sua pietate hospitantes. Ea erat capacitate, & commoditate, vt Philippus II. Hispaniarum Rex, cum Regina, liberis, nepote Alberto Austriaco S.R.E. Cardinale, dum in Lusitaniam Regno potiturus proficisceretur, accomodè fuerit exceptus hospitio. Ecclesiam, & Cœmeterium consecrauit anno 1526. Alphonfus Manriqueus Archiepiscopus Hispalensis. Iacet hic vir doctissimus, & disertissimus concionator, Didacus Fernandez; qui postquam publicè in Salmanticensi Academia per aliquot annos Theologiæ professorem egerat, in prouincia sancti Iacobi habitum suscepit Minorum, ex qua ad sancti Gabrielis transiuit. De virtute in virtutem profectus, populos multos à vitijs ad vitam Christianè transigendam reduxit: vnde & maximum sui desiderium omnibus reliquit. Illic etiam sepulti sunt Ioannes à Salualeone, Bernardus à sancto Ioanne, Bernardinus à Numbela, virtute, & pietate commendabiles.

Con. S. Gae. br. Pacis August. Idem in prou. S. Gabr. con. 12.

Fr. Didacus Fernandez.

XXVII.

Huic cœnobio contemporaneum est alterum S. Michaelis eiusdem prouinciæ, longiusculè à ciuitate Placentina fabricatum sumptibus Frederici à Scuniga Mirabellanorum Marchionis, & quorundam ciuium Placentinorum. Fundum dedit supradicto Angelo nobilis matrona Mentia Caruajalia, & Xenodochium, siue valetudinarium prope ciuitatem construxit Senatus Placentinus, vbi huius, & vicinorum conuentuum infirmi restaurari possent. Est hic studium sacræ Theologiæ: & corpora Ludouici Salmanticensis laici, qui ad Ordinem mirabiliter receptus, mira etiam humilitate, charitate, & pœnitentia in eo vitam suam, sanctissimè traduxit, & miraculis effulxit. Id præcipuè memorandum, quod quendam tabe laborantem, porrecto frustulo panis sanauerit, & multis futura prædixerit. Nocte Dominicæ Natiuitatis, quam summo cordis iubilo festiuè semper celebrauerat, è mortali vita, prout ipse semper à Domino petierat, discessit; atque aliorum duorum etiam laicorum virtute, & religione memorabilem, Ioannis à Beluifio, Ioannis è Vite vulgo *de la Parra*, nec non Venerabilis Patris Francisci à Fraxineto Sacerdotis, pietate illustris. Propter tribulationes, quas in suis exordijs, vti indicauimus, passa est hæc prouincia S. Gabrielis dedit ei Clemens VII. in Protectorem perpetuum Episcopum Placentinum. Vtque securius instrumenta, quæ ad eam spectant, custodirentur, in Archiuo ecclesiæ cathedralis deponi curauit.

Io. à Salua. leone. Bernard. à S. Ioan. Bernard. à Numbela. Con. S. Mich. Placentia.

Ladou. Salmanticen.

Io. à Beluifio. Io. de la Parra. Franc. à Fraxineto.

An. 1502. n. 15 & 1504. n. 41. & 1508. n. 18.

XXVIII.

Bartholomæus Bonites Lugo, vnus ex præcipuis insulæ Tenerifæ Canariensis expugnatoribus, debellatis omnino insularibus paganis, in oppido Ortauæ prædictæ insulæ, sub hunc annum conuentum S. Laurentio sacrum, capacissimum triginta fratrum domicilium, fabricauit, sacris vestibus, vasis, ceterisque necessarijs instruxit. In magna veneratione est hic conuentus apud Tenerifanos propter crebra S. Laurentii miracula.

Con. Ortaue. Idem in prou. Canar. con. 5.

XXIX.

Anno præcedenti diximus controuersiam circa conuentum Tolosatem, cui scilicet subiiciendus esset, an Ministro prouinciali Obseruantum, an verò

Num. 33. Controu. circa conuentum Tolosatum.

Annal. Minor. Tom. VIII.

Rr 2

Magi-

ANNO CHRISTI 1519. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 1.
LEONIS X. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 312.

Magistro Conuentualium commissam fuisse iudicandam quibusdam iudicibus : Cum verò neque horum iudicio potuerit terminari, commissæ est hoc anno Decanis S. Martini insulæ Iordanis, & S. Felicis Tolosanæ diocesis, ac Petro Pailliarete Canonico Tolosano, vt tandem litem dirimerent; nec tamen potuerunt, contententibus Patribus Conuentualibus non fuisse reformatum ante Capitulum generalissimum, & constitutionem Leonis, sed bona adhuc retinere temporalia, & secundum priuilegia sibi concessa, velle in primo statu perseuerare. Data est itaque secunda commissio Apamiarum, & S. Antonini Ruthenen. Ecclesiæ Archidiaconis, & Officiali Lumbariensi, quam solam damus in regesto : ex ea enim sufficienter constabit, quid hætenus in causa actum sit. *Sua nobis dile-*

*Nec non cir-
ca conuent.
Reollensem.*

*q
Gbz. in prou.
S. Bonau. con.
44
Con de Ro-
manis.*

cti, 12. Kal. Maij. Id ipsum controuertebatur de Conuentu Reollensi prouincie etiam Aquitanie, cuius causa commissæ est Archidiacono Burdegalensi, & Decano S. Seuerini prope, & extra muros Burdegalenses, atque Arnolfo de Basteret Vasaten. Ecclesiæ Canonico. *Non sine nostra mentis*, die 2. Ianuarij.

Romanetus Boffinus (quem Gonzaga, Emanuelem Raufinum appellat) Ierolymam pietatis causa profectus, cum ex peregrinatione rediisset, in loco eminenti extra oppidum de Romanis Viennensis diocesis statuit aliqua oratoria, & sacella, quæ Dominicum sepulchrum, aliaque vestigia passionis Christi repræsentarent, construere, ibique cœnobium fundare fratrum regularis Observantiae, qui pia ista loca magis venerabilia populis exhiberent. Fabricatis itaque Oratorijs, partim Romaneti, partim aliorum oppidanorum sumptibus, cum de fratrum incolatu ageretur, vehementi conatu se opposuerunt Archiepiscopus Viennensis, & Sacrista, cum Capitulo S. Bernardi dicti oppidi de Romanis; quare oportuit Pontificem causam committere Episcopo Gratianopolitano, *lustris petentium votis*, die 11. Iulij. Sed & eidem committenda fuit anno sequenti, propter aduersariorum tenacitatem in resistendo. Atqui tandem superatis difficultatibus admissi sunt fratres, ibique permanserunt, usque ad annum 1562. quo Calvinistæ oppido potiti, oratoria, & omnia pietatis monumenta destruxerunt. Regressi fratres paulatim de reparandis ruinis cogitarunt, ad pristinum tamen statum reducere non potuerunt.

XXX.

*Con. Tarpa-
ten.
Reg. Cism.
Cur. sol. 8.*

In prouincia Saxonie, & custodia Liuoniae conuentum fuisse hoc tempore regularis Observantiae in vrbe Tarpatensi, mihi constat, ex quadam concordia inita inter illius incolas Minoritas, & fratres Ordinis Prædicatorum eiusdem ciuitatis, circa quoddam terræ spatium inter vtrumque conuentum consistens, quam Pontifex hoc anno confirmauit.

XXXI.

*An 1500. n. 46
Mon. Arc-
tin S. Claræ
nouelle.*

Dixi alias, in vrbe, & districtu Aretinis quinque fuisse monasteria Clarissarum, & ab Alexandro VI. iussu, vt omnia ad vnum redigerentur. Quid actum tunc fuerit, ignoro. Inuenio hoc anno instrumentum deputationis Syndici, seu Procuratoris factæ à Theodora Guido-Antonij de Perusio Abbatisa, & à quinquaginta ferme sororibus, expressis eorum nominibus, in monasterio sanctæ Claræ nouellæ, vulgariter nuncupatæ *le Murate*, in contractu, seu regione Portæ Buia: quod hic saltem indicare visum est, ne memoria omnino deperiret. Occurrit insuper hoc anno memoria monasterij S. Claræ Cusentini in diplomate Leonardi tit. S. Petri ad Vincula presbyteri Cardinalis Apostolici Pœnitentiarij quo facultatem concedit sorori Lauræ à S. Marco transeundi ad aliquod monasterium reformatum Clarissarum, sub curâ fratrum Minorum regularis Observantiae degentium. Nec non S. Claræ Saonensis hoc tempore reformati, & sub regimen Ministri prouinciæ Ianuensis redacti. *Accepimus nuper*, die 12. Octob.

XXXII.

*Mon. Saon.
reformat.*

*Mon. Ra.
Bonna.
Gbz. in prou.
Bonon. mon.
30.*

In vrbe Rauennate domus hospitalis erat sub sancti Spiritus titulo, miraculosa Christi crucifixi imagine celebris; quæ vt maiorem haberet venerationem, Senatus decreto conuersum est Xenodochium in sacrum virginum sub S. Claræ instituto Collegium. Illuc translata ex monasterio Bononiensi Corporis Christi sorores octodecim, autoritate Francisci Lycheti Ministri generalis, quæ sacro cœtui initium darent, & aduentantibus puellis normam vitæ regularis sanctissimis legibus, & vitæ exemplis has fulsisse, testatur Hieronymus Rubens, & suo

XXXIII.

*Rubens in
hist. Raen. l. 9*

ANNO CHRISTI 1519. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO I.
LEONIS X. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 312.

fuο tempore se vidisse in eo cœnobio sexaginta sorores, perquam religiosè vi-
uentes, & Hieronymi Guaccimani hospitalitate, & magnitudine animi perce-
lebris vxorem, monasterium hoc aliquot agris legatis plurimum auxisse.

XXXIV.

Rauennatum imitati pietatem ciues Regienses, etiam hoc anno (non 1529.
vti per errorem Typographi habet Gonzaga') ædem sacram Misericordiæ in
Clarissarum monasterium, fermè quinquaginta capax sororum, permutarunt,
authoritate prædicti Lycheti vocatis duodecim sororibus aliarum magistris, ex
monasterio Corporis Christi Crēmonensi.

Mon. Re-
gien.Cong. in mon.
11. Rub. citat.

XXXV.

In Hispania, & dioecesi Palentina oppidum est frequens, & opulentum.
Turris fumorum, vulgo *Tordehumos*, in quo sub hunc annum Mentia de Men-
doza, nobilis vidua construxit amplissimum monasterium S. Claræ, in quo reli-
giosissimè viuunt sorores sexaginta, eaque pietate, vt aliquot à lucescente die
ad meridiem vsque orationi insistant in choro, nec inde priùs discedant, quàm
aliæ succedant. Multæ sacræ virgines virtutibus, ac sanctitate insignes hic fe-
licissimè Christo sponso famulatæ sunt.

Mon-Tur-
ris fumorū.
Idem in prou.
Concep. mon.
8.

XXXVI.

Garlias Diaz Gibraleonius domum suam intra muros oppidi Sanlucari in Be-
tica, in monasterij formam redactam Clarissis tradidit, & ecclesiam titulo *Regi-
na cæli* voluit insignitam. Alendis autem sororibus bona sua quæque legauit.
Introductæ demum sorores sunt hoc anno, quo fabrica fuit completa.

Mon. Sanlu-
cari.
Idem in prou.
Bética mon.
10.

XXXVII.

Franciscus Generalis Minister hoc anno in vigilia Visitationis B. Mariæ, ob-
tinuit à Pontifice, quòd fratres, & sorores vti possent in foro conscientie omni-
bus priuilegijs, sibi à summis Pontificibus concessis, non obstantibus limitatio-
nibus, aut declarationibus factis in Concilio Lateranensi, quas nos suo loco ex-
scripsimus. Alia multa insuper hoc anno idem Pontifex concessit fratribus, &
sororibus priuilegia. Instante Carolo V. Hispaniarum Rege decreuit non pos-
se interdicti vllam Ordinis ecclesiam, nisi tota ciuitas, aut oppidum, in quo
est, interdicto subiiciatur. *Cum sancta regula vestra*, die 23. Iulij. Renouauit,
quæ aliàs edidit, contra Apostatas diplomata, & nos suis locis indicauimus.
Postquam disponente Domino, die 13. Maij. Declarauit, quod fratres Mendi-
cantes, non verò sæculares, possint gaudere in suis domibus amplissimis In-
dulgentijs concessis templum S. Mariæ de Populo in Vrbe visitantibus. *Dudum
per nos accepto*, die 10. Decembris. Præcepit Commissarijs siue Ministris Bullæ
Cruciata, ne absque Superiorum suorum licentia mittant, vel assumant fratres
ad eam prædicandā; & prohibet ne fratres aut sorores priuilegijs in ea concessis
absque prædicta vtantur licentia. *Non sine mentis displicentia*, die 29. Iunij. Fratri-
bus prouinciæ Hungariæ olim reformatis nunc regularis Obseru. priuilegiorum
conseruatorem deputat Præpositū Ecclesiæ Albenſis. *Dudum siquidem*, die 7. Maij.
Prouinciā Angliæ eximit ab omni iurisdictione Legatorum Sedis Apostolicæ,
& aliorum quorumcunque Prælatorum. *Cum sicut accepimus*, die 23. Iunij.

Varia priu-
ilegia.
Reg. Cüm ge-
ner. fol 10.

An. 1516. n. 3.

An. 1516. n. 42
An. 1518. n. 1

XXXVIII.

Sanctimoniales etiam pluribus gratijs affecit. Clarissas omnes tam primæ,
quàm secundæ regulæ, & Tertiarias exemit à solutione Decimarum, & aliarum
quarumcunque exactionum. *Dudum fel. rec.* die 23. Maij. Concessit faculta-
tem eisdem alienandi, vendendi, permurandi, atque vltra triennium locandi
bona monasteriorum, modò ad hæc concurrat consensus duarum partium soro-
rum, & cedat in euidentem ipsarum vtilitatem. *Cum sæpenumero accidat*, die
27. Nouemb. Sæpiùs retulimus, in multis insignibus monasterijs Hispaniæ depu-
tatos fuisse Visitatores peculiare, qui propria authoritate omnia in eis dispone-
bant. Hos præcipit Pontifex deinceps vocari debere Commissarios, atque ip-
sos, & Confessores subijcere correctioni, & examini Ministrorum generalium.
Cum inter alia salubria. die 20. Iulij. Id ipsum petebant aliquot monasteria
prouinciæ S. Iacobi, ne scilicet per Visitatores, sed per Ministros, aut illorum
Commissarios visitarentur; & concessit Pontifex. *Cum sicut exponi*, die 17. Martij.

Privileg. pro
Monialibus

ARGV-

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 313.

ARGVMENTVM.

Luthero per Germaniam debacchanti se opponunt docti Minorita, dum plerique alij in India Occidentali fidem longe lateque disseminant Romanam. Kara & admiranda vita refertur Georgij Quadra viri inuicta patientia. Florent fratres multi, & sorores, virtute ac pietate illustres. Minister generalis Lychetus celebrat congregationem generalem Burdigala, & per Galliam, ac Germaniam omnes ferme perlustrat prouincias, tandemque Buda in Hungaria discedit, cui substituitur Paulus Mediolanensis. Committitur inquisitio vita, & miraculorum B. Ioannis Capistranensis. Pracluditur Amadeitis via separationis ab Obseruantia. Designantur Episcopi. Construuntur coenobia.

Martinus Lutherus furit in Germania. Yltemberg in vita Lutheri. R-m. nd. de origin. heret. lib. 1.

Eius hereses damnat Leo Pontifex

August. Alueldius se opponit Lutheri.

Nec non Thomas Murnerus.

Cochl. de actis Lutheri ad an. 1523.

In Indijs. de propaganda tur per N. moritas. Herr. dec. 2. lib. 9. c. 7.

ARTINVS Lutherus, monstrum illud horrendum, ingens, cui lumen ademptum fidei propter suam superbiam, & proteruiam, excussa iam omni verecundia, non amplius dissimulandum ratus, postquam se dolis, malisque artibus nihil profecisse conspexisset, palam, & impudenter suarum hæresum virus hoc anno eructare coepit, & scriptum illud virulentissimum *Triadis Romanae*, pestilenti calamo effudit: cui etiam alterum adiunxit: *De captiuitate Babylonica Ecclesiae*, in scriptum, quo sacra omnia sursum deorsum voluit, omnemque Ecclesiae statum, & ritum subuertit. Grauiissima constitutione Leo Pontifex occurrit recensens, & damnans vnā & quadraginta hæreses istius scelestissimi blatteronis, cui etiam docti quique viri, in Germania præsertim, & in Belgio se opposuerunt. Inter hos duo fuerunt ex Franciscanis præcipui, Augustinus Alueldius vir pius, & eruditus, regularis obseruantiae, in Academia Lipsiae percelebris, qui doctissimo tractatu errores istos confutauit; sed acerbissimum, & petulantissimum responsū lingua Teutonica à Luthero accepit. Et Thomas Murnerus, qui docto edito libro, Sacerdotium noui testamenti, instructionum præsidio contra varios ipsius latratus insigniter muniuit, illumque impostorem, pseudoprophetam esse mendacem, clarissimis documentis ostendit; & aliud opus emisit pro libro Henrici VIII. Regis Angliæ contra eundem Lutherum, in quo enumerauit, & conuicit Lutheri mendacia quinquaginta è solo libello eius in Regem edito, & festiuissimè quidem sed Theutonicè, eum castigat, vt non iniuria dubitatum sit, an in suis putidissimis scriptis, & factis Lutherus morionem pocularium, an vero Thrasonem potius intolerabili fastu turgentem agere voluerit.

At dum hæc in frigidis illis regionibus Germaniæ contra Dei Ecclesiam venenosa semina sparguntur, in calidis feruentissimisque Indiarum regionibus magis magisque quotidie veræ Romanæ doctrinæ rudimenta propagantur, diffundente Sole iustitiæ suos radios in terras longinquas, quas in propinquis occulto, sed iusto, iudicio decreuit abscondere. Ad sacrum hoc mysterium missi sunt hoc anno à Carolo V. Franciscani viginti, decreto etiam addito de submitendis alijs eiusdem instituti viris, quorum operam in tanta gentium efferarum conuersione fructuosam probauit. Ad oras Cumanas è regione Promontorij de Araya, atque insulæ Margaritæ intra continentem multam messem collegerunt, illius

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 313.

illius regionis hominibus gratissimi, ad quos ante aliquot annos profectos di-
ximus, & sedem fixisse. Istis auxiliaturi, dum alij designantur, omnia per-
gubata, susque deque acta, ad nihilum rediguntur anno sequenti. Etenim
Alphonſus de Ojeda cum aliquot Hispanis, dum incolas, & vicinos populos sub
amicorum nomine fallit, corripit, & occidit, atque inconfutis cum paucis
denique in terram descendit, ipse cum sex suorum oppressus, & caesus fuit, & re-
ligiosi omnes Franciscani, Guardiano Ioanne Garceto, & Hispani, qui Cuma-
na erant, fuga lapsi in Hispaniola insulam nauigarunt, excepto vno duntaxat
fratre Dionysio laico, qui postquam per sex dies in arundinetis deliruit absque
cibo, & potu, & se Cumanis credidit, illum tandem iniecto ad collum fune per
terram traxerunt, pugnis, calcibus, iniuriisque affecerunt, & tandem funi-
sibus contuso capite crebra, per plateas experferunt, corpusque ignominio-
se habuerunt. Duos insuper Dominicanos Priorem, & fratrem laicum, qui in
prouincia Chiribicorum populorum, septem leucis ab insula Cubagua versus
Occidentem in conuentu S. Fidei habitabant, miserè trucidarunt, monasteria
etiam penitus exciderunt, & concremarunt, at non impunè: missus enim cum
classe Iacobus Castellonijs seuerum intulit supplicium, erectisque munimentis
fidam deinceps reddidit Hispanorum stationem.

An. 1526. n. 48
Hact. in de-
script. Ind. oc-
cul. l. 1. c. 3.
Herr. dec. 9

Fr. Dionys.
& Cumanis
occiditur.

Herr. dec. 3.
l. 2. c. 4.
Hist. Indiar.
gener. 1. par.
fol. 127.
Et bini Do-
minicani

III. At in noua Hispania Ferdinandus Cortesius magnos fecit progressus hoc an-
no, victo, & capto Pamphilo Nauacio Hispano, in Mexicanam prouinciā
misso, vt Cortesium vsurpata in illis partibus autoritate deturbaret. Cum
enim Hispanis Praefectum in suam potestatem redigeret, omnemque illorū exte-
ritum suo aggregaret, auctis viribus omnem in circuitu Tlascalā, confederatā
urbis, regionem, siue pacificare, siue subingere constituit, vt facilius, & se-
curior esset expeditio Mexicana, quam propediem intentabat. Habuisse in co-
mitatu Franciscanos, qui fidei disseminandae, & quocunque ille praeibat, intro-
ducendae insisterant, vel inde compertum est, quod Herrera, grauissimus om-
nium, qui de re Indica scripserunt, author, referat, quod ad illorum suggestio-
nem, & preces Cortesius antequam Yzucano (vrbs est, ab altera notissima, &
opulentissima Guacachula leucis tribus distita) discederet, magna solemnitate
baptismum reguli Yzucani, susceptore Petro de Aluarado celebrauit. Ex illorū
numero plures sibi mitti, tanquam huic ministerio apprimè idoneos, iteratis lit-
teris hoc anno scripsit in Hispaniam.

Herr. dec. 3.
l. 2. c. 17.

IV. Post multos superatos labores, variasque probatas calamitates, hoc ipso an-
no ex India Orientali in Lusitaniam peruenit Georgius Quadra, inuicta patien-
tiae vir, postea Minorita sanctissimus. Gratissimum erit lectori vniuersas eius
peregrinationes, terrarum circumlustrationes, varias hominis transfigurationes
tot discrimina rerum, quae felici clausit exitu, dulcentius, & est aliquanto dif-
fusius, ex probato authore perferre. Is est Hieronymus Osorius, horum tē-
porum, rerumque ab Emanuele Rege Lusitanorum gloriose gestarum, nobilis
historicus. Hoc anno (1520.) percepit Rex Emanuel ab homine curioso, & di-
ligente multa, quae animum illius ad rerum magnarum studium multò acrius
incitarent. Expositum est superius, quemadmodum dum classis Odoardi Lemij
promontorium Guardafumenſe peragrabat, celox, cui Georgius Quadra prae-
erat, à reliqua classe disiecta, ad Zeilae portum appulsa fuerit. Lusitani qui illa
vehebantur, capti, & ad Regem Adenensem abducti sunt, qui eos in ergastu-
lum detrudi iussit, in quo diutissime vitam in extrema inopia, & mendicitate
traduxerunt. Quidam interim Rex Arabiae, huius Tyranno finitimus, illi bellū
intulit, multisque illum praelijs deuicit, maximaque regni parte spoliavit, &
vinctos, qui ergastulo inclusi fuerant, liberos abire permisit. Ad hunc mo-
dum Quadra, cum quinque Lusitanis (reliqui enim laboribus attriti, & fa-
me consumpti perierant) è vinculis emissus, & in libertatem restitutus est.

fr Georgius
Quadra.

Osor. de reb.
Aman. lib. 12.
Admiranda
eius vita.

V. Is verò, vt facilius eas terras, quas lustrare cupiebat, minore cum periculo
peragraret, & Arabicam linguam probè teneret, (eo namque tempore, quo
vinctus fuerat, illi summas operam dederat) se Saracenum esse simulauit, egre-
giam-

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 313.

giamque in Mahumetis disciplina sanctitatem præ se tulit. Illa igitur ficta specie religionis, quam ementiebatur, & singulari calliditate simulabat, omnium oculos in se conuertit, atque tandem ea opinione sese in familiaritatem Regis insinuauit. Erat enim Rex humanus, & religioni illi deditus. Qui deinde hominis ingenio delectatus, eum à se dimittere nolebat. Cum vero sepulchrum Mahumetis inuideret, Quadram secum duxit. Ibi cum accepisset Quadra, camelorum turmam ante duos dies, quam Rex in eam urbem venisset, Damascum profectum fuisse, fluxit se miro desiderio teneri sepulchra neporum Mahumetis, quæ erant in Perside, visendi. Damasco namque faciliorem, & minus periculosam esse in Persidem viam. A Rege igitur contendit, ut sibi faceret potestatem turmæ illius vestigijs insistendi, ut eam consequeretur. Rex illum ab eo consilio detertere conatus fuit, tum quia non libenter illius consuetudine carebat, tum quia illum turmam consequi posse omnino desperabat. Sed quum Quadra illum precibus vrgeret, illi non modo facultatem, quam petebat, verum & pecuniam, & com meatum, quantum ipse portare posset, attribuit.

A Rege digressus in regiones vastas, & incultas, ipsique prorsus ignotas, penetravit; camelos minime consequi potuit, & quò se conferret, penitus ignorabat. Commeatum intra dies paucos consumpsit, soles ardentissimi illum vehementer excruciant; vestigia ex arenarum ingentibus molibus, vix præ nimia lassitudine corporis euellebat. Cum se in tantas angustias adductum animaduertens, oculis in coelum sublatis, maximam vim lachrymarum profudit, & flagitiorum veniam suppliciter implorauit. Inde opè Diuina, ad locum vnde arenæ collis assurgebat, delatus est. Cum verò collē superaret, camelum, & hominem conspexit. Eò igitur latus, gradum intulit, & turmam interim aliam camelorum ad eum locum (ibi enim aquatio erat) properantem animaduertit. Ad homines accedit, miseriam in qua versabatur, exponit; opem ab illis efflagitat. Illi & misericordia commoti, & specie religionis, quam is habitu simulabat, inflexi, hominem non cibo tantum, & potu, verum & rebus omnibus necessarijs abundè refecerunt. Illorum autem ductu, quandiu deserta loca peragrandæ fuerunt, & postquam ex vastitate solitudinis illius emersus est, religionis assimilatæ cultu, varias regiones perlustrauit, & oculis, atque mente multa percepit; & tandem Arabiam, atque Persidem peruagatus, Armusium à Saracenis mercatoribus deductus est; vbi cultum, & personam Saraceni deposuit, & Christiani hominis cultum, quem mente semper gestauerat, assumpsit. Vbi tamen flagitium, quod admiserat, religionis impuræ simulatione, debitis lachrymis expiauit, Garfia Countignus, qui tunc Armusio præerat, illum vestibus, & pecunijs, atque muneribus affecit.

Qui deinde in Indiam, ex India in Lusitaniam veniens, anno 1520. ad Emanuelē intromissus, omnia quæ lustrauerat, & prudenter animaduertens, luculentis sanè verbis explicuit. In primis autem quomodo Aethiopiam vniuersam, quæ supra Aegyptum est, explorauisset, & quomodo in lacum ingentem, vnde Nilus in Aegyptum influit, peruenisset; quibus moribus, legibus, & institutis Aethiopes illi Christiani viverent; qui situs Aegypti, qui Arabum mores, qui Persarum victus esset, exposuit.

Emanuel ex illius oratione voluptatem non mediocrem coepit. Ad eā enim, quæ in Arabia, & Aethiopia facere designabat, illa Quadræ oratio nimis appropinquata videbatur. Et quia suspicari coepit, à regno Congensi facilem in eum lacum, vnde Nilus erumpit, transitum fore, hominem iam sponte sua satis incitatum, ad illud explorandum promissis inuitat. Illum igitur in Congum cum litteris mittit, ut inde in Nili fontes iter faciat, atque inde ad Dauidem, regem Aethiopiæ, tandem perueniat. Qui cum ad Congi portum delatus, deinde ad regem perductus fuisset, exceptus benignè fuit. Itineris tamen illius explorandi facultatē, malignitate Lusitanorū, qui plurimū apud illū regē poterant, nō impetrauit; itaque reuersus est; & cum iam Emanuelē mortuum reperisset, Diui Francisci institutum sequi decreuit, in quo vitam sanctissimè ad extremum perduxit.

Ema-

VI.

VII.

VIII.

ANNO CHRISTI 1520 CAROLI V. IMP. OCCIDENT. ANNO 21
LEONIS X. ANNO 81. RELIGIONIS MINORVM ANNO 3431

IX.

Circa hunc annum floruerunt plerique Minorum, & aliquot virgines Franciscane pietate illustres. Thomas Illyricus, Evangelicus feruensque concionator, qui vniuersam ferme Europam sua doctrina irrigauit, Galliam diu hæsit, atque mala multa ab hæresum colluue illac irruptione plene, & aperte prædixit. Quæ dum vbi Francigenæ seniores sub annum 1570. persentirent, hæc inquebant, sunt illa horrenda monstra, quæ vir ille bonus Illyricus ante annos quinquaginta nobis palam prænuñciabat. Burdigalæ pleraque ex his prophetauit, vbi etiam *sancti viri* nomen, & famam assecutus, habebatur in magna veneratione. Ita merebatur eius vita sanctissima, doctrina sacra prohis fecunda, in spiritu vehemente prolata, poenitentiam omnibus annuncians, viamque demonstrans, qua fugere liceret ab ira superuentura. Vbi prædicabat, magna statim cernebatur morum mutatio, cessabant ludicra quæque & malorum irritamenta: quam alijs prædicabat poenitentiam, in se rigorosam exercebat, cilicio inductus, parcissimè manducans, & corpus varijs modis affligens. Solitudinis cupidus è Burdigala profectus, promontorium petiit Buchi, vbi intra montem Pinosa ædiculam ligneam in honorem B. Mariæ Virginis extruxit, condita ibidem eiusdem imagine, quam fortè ad litus maris excepit. Florimundus Regimundus vir grauis, & doctus olim in Parlamento Burdegalensi Regius Consiliarius, in docto illo opere, quod *de ortu, progressu, & ruina hæresum* composuit, magnopere virum istum commendat, & quid in Gallia, præsertim in urbe Burdigalensi, fecerit, prædicauerit, & prædixerit, copiosius enarrat. Cuius verba totamque narrationem exscribere, pio Lectori, qui hæresum in Gallia strages doleat, non displiciturum confido.

Florimundus
Thomæ Illyrici

A. Colla. l. 1.
lib. 1. Cathol.

de Burdigala
in Buchi
intra montem
Pinosa

X.

Paulò (inquit) ante Lutheri aduentum in Gallia Franciscanus quidam vicarim circumiit, populum docens ac de diuina ira, poenæque acerbissimis, quæ ipsorum capiti iam parata essent, commonefaciens. De quo homine dicere aliquid operæ pretium mihi videtur, quod scripta eius nulla existant, quamvis ipse vera malorum nostrorum Cassandra fuerit. Religiosus hic nomine Fr. Thomas, à vitæ verò morumque sanctitate *Le saint homme*, id est *Vir sanctus* vulgo appellatus fuit. Per mundum discurrens, iram Dei annuntiabat, & ad poenitentiam omnes cohortabatur. Is, quamprimum in oppido aliquo pedem posuerat, statim lusus omnes, luxum, & voluptates velut publico inde proscriptas edicto vidisses. Omnia morum pietatem, & deuotionem spirabant. Et proximis atque remotis etiam locis populus cateruatim accurrebat, ut tam sanctum hominem videret, ac audiret eius sermones, qui tanta auditorum frequentia celebrabantur, ut ijs habendis loca publica aperire, necesse esset, quod etiam amplissima templa tantam hominum multitudinem non caperent.

Florimundus
c. 3. n. 3. & 4

Prædicabat
ubique poenitentiam

XI.

Vltimum ille sermonem Burdigalæ in magna illa area conuentus, qui *magna Observantia* dicitur, habuit, quo Aquitaniam non sine lachrymis, his inter alia, verbis valedixit. O pulchra & plena deliciarum prouincia, mundi paradysus: heu quantis lachrymis exuberabis. Videbis ignes passim per campos tuos crudeliter grassantes, & superbas has ædes, auitæ pietatis, & deuotionis testes, Ecclesiæ hostium, qui in te nascuntur, iniurijs & prædæ expositas. Videbis diuinæ iustitiæ executores & carnifices, qui flagellorum ictibus negotiatores de templis eicient. Lupi in ouile irrumpent, & tam pastores, quam oues dilacerabunt. O Burdigala! Tu è moenibus tuis subiectorum templorum incendia adspicies; quin etiam ea, quæ muris tuis inclusa sunt, hostium Ecclesiæ furorem, & rabiem vix effugient. Et hoc quidem modo populi impietatem, & Presidium hypocrisis Deus iuste puniet. Sed quemadmodum sancta illa corpora, quæ apud Tolosam requiescunt, eius vrbs protectores, etsi ita dicere licet, Diu tutelares sunt: Sic ò Burgedalenses, Sanctus Martialis protector erit.

Prædicabat
mala veni-
tura.

XII.

Hæc quidem tum à plerisque velut inania terculamenta audita, & accepta sunt. Quis enim credere potuisset, quæ à Maioribus tanto labore, & sumptibus ex ædificata fuerunt, tanta posterorum rabie, & furore defunctum iri? Memini bonas quasdam, & ætate decrepitas foeminas, cum Anno MDLXX. Romeguns

Quæ vere
enenerunt.

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELEGATIONIS MINORVM ANNO 313.

templo Lormontano, spectantibus è muro Burdegalaë ciuibus, ignem subiecisset, in hac verba irrumperes me audiuisse: Ecce tibi sancti illius viri Fratris Thomæ adimpletum vaticinium. Viuunt etiamnum vtriusque sexus homines, qui ex ijs, quæ à patribus suis audierunt, verè testari possunt, sanctum hunc hominem, verum fuisse Prophetam, ut qui ea, quæ quinquaginta annis post acciderunt, iam tum non minus, ac si iam euenissent, præviderit, ac prædixerit. Neque verò mala propterea eueniunt, quod prædicta sint, sed propterea prædicuntur, quod euentura sint, nisi eorum causa præcidatur, quemadmodum Ezechie Regis, & Niniuitarum exempla in sacris litteris nos docent.

Libert. re.
prohib. has
mores Eccle.
sasticorum

Scripta huius hominis (quorum copiam mihi bona fortuna fecit) admirabile quantam libertatem, & parrhesiam præ se ferunt, qua is in corruptos omnium ordinum, ac præsertim Ecclesiasticarum personarum mores, vnicos diuinæ iræ fomites, passim inuehitur, apertè inueniens, in ouili plures hædos esse quam agnos. O indigni Prælati, & Pastores (exclamat ille in libello quodam, cui titulus est, *Conditiones veri Prælati*) vobis satis est ventrem cibo & potu, arcam auro, & argenteo implere, concubinas habere in lecto, mulum pinguem in stabulo; hæc omnia ex Crucifixi sumptibus, pro quibus vix quidquam aliud facitis, quam *Dominus vobiscum* decantatis, tum scilicet probe munere perfuncti. Interim parum illud curatis, oues vestræ damnentur, an saluentur. Et hic quidem religiosus iisdem ferè, quibus Lutherus, hac in re vocibus usus est, ut suo loco, in causa scilicet seu subiecto schismate, explicando commodius ostendetur. Illud verò interest, quod hic ministrorum tantum, & Prælatorum Ecclesiæ vitia perstrinxit; at Lutherus apostata ipsam doctrinam, ab Apostolorum usque temporibus huc usque integram conseruatam, exagitandam, atque adeo, si fieri posset, eradicandam sibi sumpsit.

XII.

Vir valde
pauper, &
penitens

Liberat mi
rabiliter na
ues a nauis
fragore.

Vide Euseb.
tract. de mor.
et Hieron. 20.
Ga.

Antequam verò ad alia progrediar, facere non possum, quin notabilia quædam hominis huius facta posteritatis memoriæ prodam, & commendem; idque tantò magis quod à Beza idem scurriliter irrideatur. Hic ergo noster per mundum passim circueiens, cilicio indutus, vili asello insidens, & in summa paupertate atque austeritate vitam agens, in Aquitaniam peruenit, & loca maxime solitaria quærens, tandem circa maris littus in loco quodam Arcaixon appellato (inde scilicet quod quasi centrum sit eius arcus, quem duo promontoria Oissimum scilicet, & Finis terræ faciunt) oberrans, mare vidit fluctibus tumidum, & tempestate, quasi imis e sedibus euersum. Est verò littus hoc nauibus tam periculosum & formidabile, ut subitanea tempestate deprehensis vix vltima spes sit euadendi. Eo tempore duæ ibi naues ad exitium iam iam ferebantur: quibus cōspectis Sanctus ille homo in genua procidens, & Crucis signum (quod S. Hieronimus & alias quoque fecisse dicitur) in arena describens, ardentissimè Deum pro eorum, qui in naui erant, & à præsentissimo exitio parum aberant, salute deprecari cepit. Nec mora, statim venti remittere, fluctus subsidere: acri ferentitas, ac mari tranquillitas reddi, multis hominibus non sine admiratione spectantibus, sic ut naues hæc (quod vnquam ante factum nemo vsquam meminerit) naufragium euaserint.

XIV.

Aediculam
B. Mariæ
Virginis ad
ficat.

Pirata eam
diripientes
pauitatur.

Eodem tempore seu forte fortuna ex fractæ naui reliquijs, seu miraculo quodam diuinitus eo delatam B. Virginis imaginem idem in littore inuenit, & in monte collocauit, ibique sacellum, quod etiamnum in montibus illis, inter frequentes pinos conspicitur, loco admodum aspero & syluestri sibi construxit, & aliquandiu summa in austeritate vixit. Sacellum verò ideo è ligno esse voluit, ut de loco in locum transportari posset. Est enim ibi ea loci natura, ut tempestatibus & ventis sepe arenarum cumuli disijciantur, montes complanentur, & valles in montes eleuentur. Eo tempore locus ille in magna habitus fuit veneratione, & etiam nautæ vela facituri vota ibi sua & preces prius persoluunt: neque vnquam impias piratarum ibi prædas agentium manus sensit, nisi quod post aliquot annos Angli quidam myoparone eo delati, & in terram egressi opulentam sacræ huius ædiculæ paupertatem diripere ausi sunt. Sed ecce tibi iusta

XV.

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 313.

iusta Dei iudicia, peccata sæpe in ipso vestigio punientis. Vix illi cum sacra sup-
pellectili & ornamentis, quæ inuenerant, ad nauem reuersi vela in altum fece-
rant, cum ecce cælo sereno & mari tranquillo in scopulos deferuntur, & ad
eos fracta nauis, in ipso, quem impio sacrilegio violauerant, loci conspectu, ab
aquis absorbentur. Multa alia, quæ ex aliorum narrationibus de sancto hoc ho-
mine comperta mihi sunt, silentio prætereo, quod eiusmodi non temere fidem
habere soleam, nec quidquam tale sine bona cautela litteris & posteritati com-
mendandum existimem. Sed hæc de isto satis. J. Haftenus Florimundus. Cogno-
minatur autem Thomas hic *Illyricus*, licet Auximi in Piceno natus sit, quia pa-
rente utroque vel alterutro, Illyrico progenitus, uti ipse in epistola graui, quam
ad Lugdunenses scripsit, indicat, se sancti Hieronymi compatriotam appellans.
Fortassis Burdigalam peruenit in comitatu Ministri generalis Francisci Lycheti,
qui ea in vrbe hoc ipso anno congregationem generalem, uti iam dicemus, ce-
lebrauit. Tandem in senectute bona obiit Mentoni in regione Pedemontana,
apud Insubres, sepultus in Ecclesia B. Mariæ Carnotellii, vbi magna colitur ve-
neratione. Errant itaque qui in supradicto sacello ad Montana Pinosa in Gallia
sancto sine dicunt quiescere. Varias eius lucubrationes nos in opere, *De scri-*
ptoribus Minorum recensemus. Valde charus fuit Clementi VII. propter præ-
claras virtutes & doctrinam.

Martyr. Frä-
ciscus 13. Maij
in notis S. S.

Fr. N. Gal-
lienus prophe-
ta in Francia

Folter. in pro-
vinc. S. Ro- ad-
tent in co. i.
Tanlaico.

Paschalis 2
Castelluccio
Mar. 1. 9. c. 39

Daniel de
Crapocata.
Ioan. de
Stobnica
Mon. mss. pro-
uin. Polon.

Elisab. G. &
Kalex.
Obiit. in prou.
Granat. mon.
12.

Beatrix à
Beamonte.

Eluira à
Villa Sicca.
Idem in prou.
Basic. mon. 3.

An. 1493. n. 31

- XVI. Alius huic similis floruit hoc tempore in conuentu Tanlaico, dioecesis Lin-
gonensis in Gallia, fr. N. Gallienus vir doctus & pius, qui plurima futura prædi-
xit, & longinqua tanquam præsentia manifestauit. Calamitates, incendia, &
cædes, quas inuecturi erant Hugonoti anno 1562. clarè prænunciavit, rogauit-
que ut sibi defuncto sepulchrum daretur in claustrum angulo, non in ecclesia, quam
dixit lugens se vidisse in spiritu, redactam veluti in stabulum equorum, & pe-
cuarium armentorum; uti verè sub illum annum accidit, & nos in additioni-
bus ad finem huius voluminis referemus.
- XVII. Paschalis è Castelluccio laicus, siue conuersus prouinciæ S. Angeli, admirabi-
lis patientiæ vir, hoc etiam tempore floruit. Toto fermè vitæ tempore lecto de-
cumbens, sciatica vehementer excruciat, continuo orabat. Fertur ei apparuisse
Daniel de Crapocata, primus prouinciæ prædictæ Minister, & in locum æternæ
salutis migraturum reuelasse. Sepultus est in cōuentu Moroni eiusdem prouinciæ.
- XVIII. Ioannes de Stobnica Polonus, Artium Magister in Vniuersitate Cracouiensi
qui mundi fugiens oblectamenta, & honores, delegit in summa paupertate vi-
uere inter Minores. Vitam inter illos duxit tantum per quadriennium totus
intentus orationi, & Diuinarum rerum contemplationi. Ad perfectionem euan-
gelicam anhelans inter consodales, sanctis moribus, & assidua deuotione, ve-
luti stella matutina (ita enim apud suos consodales audiebat) omnino splende-
bat. Sub hunc annum prægustata ante mortem cælestium gaudiorum dulcedi-
ne, suauiter, & quasi Christo Domino colludens obdormiuit Cracouiæ in vigi-
lia Pentecostes.
- XIX. Ex sororibus autem hactenus recurrit memoria. Elizabethæ Gonzalez, quæ in-
ter orandum tanto mentis excessu suspendebatur, ut supra seipsam rapta, & vl-
tra humanum sensum aliquid sentiens, quid circa se ageretur exterius, omnino
nesciret. Plurima prophetico spiritu prædixit, multisque virtutibus illuxit.
Quamobrem tum consororibus, tum secularibus summe fuit venerabilis. De-
cessit hoc anno in monasterio S. Elizabethæ Granatensi; vbi etiam iacet Beatrix
à Beamonte omnium humillima, etsi à Regibus Nauarræ traxerit originem.
- XX. Eluira à Villa Sicca Cordubensis, quæ post viri mortem domum suam in san-
ctimonialium monasterium sub titulo S. Elizabethæ de Angelis Cordubæ con-
struxit. Prima omnium illic Abbatissam egit, magno ædis incremento, & so-
rorum fructu. Illinc translata est cum duodecim socijs ad monasterium S. Mariæ
de Iesu Hispalense ante annum 1500. uti aliàs diximus, vbi eodem munere sub
rigidissima penitentia, atque incredibili humilitate annis multis perfuncta est.
Obijt circa hoc tempus vitæ sanctitate admiranda.

ANNO CHRISTI 1520, CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANNO 313.

Franciscæ
Gereæ.
Marian. Ger-
man. in chron.
striæ. obs. l. v.
cap. 20.

Franciscæ Gereæ in monasterio Lorcenti S. Marię Magdalenzę, prouincię Carthaginensis, quam tacito nomine diximus, cum duabus sororibus germanis Maria, & Beatrice, alijsque tribus fœminis, vidua scilicet Minuera, & duabus filiabus initium dedisse prædicto monasterio. Porro Francisca mira austeritate, perpetuo cilicio, & ieiunio corpusculum affligens, raptus patiebatur frequentes, à quibus, neque vellicationibus, neque puncturis aliquando poterat auelli. Iugiter à Deo perebat, vt particeps fieret doloris vulnerum Christi, aut S. Francisco inflictorum: quod vtrique impetrauit, paulò ante mortem, apparente ei sancto Francisco. Pridie obitus vidit B. Virginem Mariam, & S. Elizabetham, à quibus præmonita fuit sequuturę mortis die sequenti, vti contigerat. In eius funere illud fuit mirabile, quòd neque ardentium luminum cera, neque lychnus consumeretur. Maria pari sanctitate sequura sub mortem vidit B. Antonium Patauinum, & Beatrix B. Agnetem S. Clarę sororem. Minuera vidua, exitum suum Angelo monente præsciuit, & mariti, Minoritam induti, mortem diuinitus accepit.

XXI.

Maria Gereæ.
Beatrice Gereæ.
Minuera Vidua.

Franciscus Lychetus generalis Ministeriturus in Galliam ad celebrandum Capitulum intermedium, fauorabiles has litteras à Pontifice accepit, quas tanquam summę honorificas hic exscribo.

XXII.

*Dilecto filio Francisco Lycheto sacre Theologia professori,
& totius Ordinis Minorum generali Ministro.*

Reg. gener.
Crim. fol. 17.

Cum sicut accepimus, tu, qui totius ordinis Minorum Minister generalis existis, vitę exemplaris norma, disciplina, & scientia plurimum decoreris, Deo dante, ad Ultramontanas partes dictum Ordinem, illiusque personarum religiosas visitaturus, & Capitulum generale in proxima solemnitate Pentecostes in prouincia Aquitaniz pro Commissarij generalis Ultramontani, iuxta tenorem bullę vnionis electione fienda; & quedam alia Capitula prouincialia, secundum morem dicti Ordinis celebraturus, te transferre, aliquos vberes fructus in eis, concedente Domino, afferre, & si quid in ipsis excolendum sit, tua solertia excolere intendas: Nos ne in commissio, & tibi credito regimine, ut bonorum operum exhibitione impediaris, neue vepres aliquę in ipsius Ordinis vinea succrescant, quibus bonum semen, Deo inspirante, & nostris auspicijs disseminatum, suffocetur: ex debito pastoralis officij nostri, & ex deuotione, quam etiam ab ineunte ætate ad dictum Ordinem gerimus, nec non desiderio, quòd omnia, & singula, quę pro ipsius Ordinis quiete, & tranquillitate, ac regularis disciplinę in eo conseruatione disponenda, & fienda sunt, quęque ac pacifice, ac regulariter disponantur, & fiant, oportune providere volentes: nos proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, tibi, quòd in quibusuis prouincijs, conuentibus, locis, & monasterijs tam primarijs, quàm secundarijs regulę B. Clarę, nec non tertij Ordinis tuę curę, & regimini creditis, in prædictis partibus Ultramontanis consistentibus, tuę plenarię dicti Ministeriatus facultate, & potestate, circa Ordinem, & fratres, moniales, ac sorores Ordinum huiusmodi apostolica autoritate vti, ac officium tuum exercere; nec non dubietates, & difficultates, quę ex earundem litterarum apostolicarum, tam vnionis, Ordinis prædicti, quàm concordie, inter fratres Ordinis huiusmodi, & Conuentuales post dictam vnionem, tenore, quoquo modo oriri contigerit: illa omnia, & singula quanta, & qualiacunque fuerint, interpretari, declarare, diffinire, & super illis perpetuum silentium imponere nec non in omnibus, & singulis, quę ad quietem, & tranquillitatem conscientiarum tam fratrum, & monialium, quàm sororum huiusmodi, quomodolibet spectare poterunt, auctoritate, & facultate nostra vti liberę, & licite possis, & vti auctoritatem, & facultatem, auctoritate apostolica tenore presentium concedimus. Volumus autem, quòd illa, quę ex dubijs superuenientibus duxeris

XXIII.

inter-

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 313.

interpretanda, & declaranda, in scriptis redigas, & ad nos opportunitate tempo-
ris capta destinare procures, vt illis per nos diligenter visis, & mature confi-
deratis, super illis valeamus opportune prouidere, & autoritatē nostram inter-
ponere. Quodque presentes per quascunque alias litteras forsan concessas,
vel in posterum concedendas sub quibuscunque verborum formis, impediri, suspen-
di, vel reuocari non possint; nisi de illis plena, & expressa, ac de verbo ad ver-
bum toto illarum tenore inserto, nihil penitus omisso, mentio fiat. Ac irritum,
& inane quidquid secus fieri, seu attentari contigerit, dicta autoritate decer-
nimus. Autoritate nostra apostolica mandantes etiam omnibus & singulis fra-
tribus, monialibus, & sororibus predictis, tam praelatis, quam subditis, in vir-
tute sanctę obedientię, & sub alijs poenis tuo arbitrio taxandis, quatenus
huiusmodi tuis interpretationi, declarationi, diffinitioni, & perpetui silentij,
impositioni, ac alijs omnibus, quę ad tuum spectant officium, acquiescant;
obediant pariter, & intendant. Contradictores quomodolibet, & rebelles per
cenfuram ecclesiasticam, & alia opportuna iuris remedia, etiam inuocato bra-
chii secularis auxilio, si opus fuerit, autoritate predicta compescendo. Et
insuper, vt Christi fideles vtriusque sexus ex tuo ad partes Vltremonianas
huiusmodi accessu spirituales consolationem, & animarum salutem consequi
valeant, eisdem Christi fidelibus vtriusque sexus vndecunque existant; qui tuę
Missę in Capitulo generali predicto, ac etiam in capitulis prouincialibus cele-
brationi solemnī in ecclesia, quam ad hoc duxeris deputandam, interfuerint,
plenariam, & veram omnium & singulorum peccatorum suorum; de quibus
corde contriti, & ore confessi fuerint, vel firmam confitendi propositum ha-
buerint, semel tantum; & die celebrationis dictę Missę solemnīs duntaxat, ac
quoties verbum Dei populo predicaueris, omnibus interessentibus tres annos
& toties quadragenas de iniunctis poenitentijs indulgentiam, & remissionem
concedere possis, & valeas; tibi dicta autoritate tenore presentium facultatem
concedimus pauper, & indulgemus. Non obstantibus constitutionibus, &
ordinationibus apostolicis, ac quibuscunque similibus indulgentiarum suspensioni-
bus, privilegijs, quoque, quodlibet, & litteris apostolicis tam sub plumbo,
quam in forma breuis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum qui-
buslibet etiam derogatorijs derogatorijs, alijsque fortioribus, efficacioribus,
& insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis dicto Ordini, & fratribus
huiusmodi letiam Conuentibus, & illorum superioribus etiam *Mari magno*,
nuncupatis concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam de illis
eorumque totis honoribus specialibus, & expressa mentio habenda, aut
alia exquisita forma seruanda esset, honores huiusmodi pro sufficienter expres-
sis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice specia-
liter, & expresse, derogamus, & derogatum esse volumus per presentes, cate-
risque contrarijs quibuscunque, &c. Datum &c. die 21. Februarii 1526. Pon-
tificatus anno 7. nono. *Gregorius* Pontifex Maximus.

XXIII.

Celebrata est Burdigalę in festo Pentecostę Congregatio generalis siue Ca-
pitulum intermedium per Ministrum generalem Lychecum, in quo confirma-
tus est, & ad Capitulum proxime futurum Gabriel Maria Commissarius ge-
neralis, & institutus Commissarius in Curia Romana Martinus Caribayus.
Decretum est, vt Custodia Extrema daretur siue S. Michaelis, quę quideam con-
stabat domibus, erigeretur in prouinciā sub titulo S. Gabrielis, & concesi-
sum est in Capitulo vltimo Lugdunensi, & similiter Custodia Murcie domiceps
nominaretur prouincia; arque hanc creationem Leo Pontifex speciali diplo-
mate, quod in regeſto dabimus anno sequenti, confirmauit. In eorūdem
erat Gonzaga in procemio huius prouincię, quod creationem hanc factam asse-
rat Burgis; quod ex inaduertentia, & nominis commutatione prouenit. Sit
tutum insuper vt Custodia Holsatię separaretur a prouincia Dacie, & con-
tineretur prouincia Saxonię sanctę Crucis. Vtique conuentus insularum Fortuna-
tarum, quę Canaria nuncupantur, erigantur in Custodiam, dummodo ita ap-
proba-

Gener. con-
gregatio Bur-
digala.
Reg. gener. VI
trans. fol. 14.

Erigitur seu
confirmatur
prouincia
S. Gabrielis,
Et Murcia
na.

Cust. Holsa-
tię unitur
prou. Saxon.
s. Crucis.
Cust. Cana-
ria.

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANNO 313.

*Prouincia
S. Crucis in
Indijs Mi-
nister Petr.
Mexia.*

*Conceditur
nationi Hi-
sp. Commiss.
peculiaris.*

probauerint Patres prouinciæ Beticæ in primo Capitulo ab ipsis celebrando. Prouinciæ sanctæ Crucis in Insulis Indiæ Occidentalis prouidendum statuit de Ministris prouincialibus per Commissarium generalem Ultramontanum; & tunc auctoritate Ministri generalis institutus fuit fr. Petrus de Mexia. Onerauit autem conscientiam prædicti Commissarij, vt diligenter inuigilaret circa mittendos viros idoneos ad illas partes pro grauissimo illo munere conuersionis Infidelium; præcepitque, vt secundum Deum (inquit) profectui succurratur animarum per fratrum mittendorum bonam ædificationem, & exemplaritatem. Demum propter amplitudinem prouinciarum, & nationis Hispanicæ decreuit cōcedendum eis Commissarium peculiarem, quod & se instituturum in proximo Capitulo generali Ianuæ, vel Carpi celebrando, vltro promisit.

*Lychet mul-
ta ordinat
circa Audis
Parisiense.*

*Aliquot eius
comment. pe-
ritur.*

Discessit porro Burdigalæ Parisios, & in itinere ex vrbe Pictauiensi misit literas ad Ministros Bohemiæ, Hungariæ, & Poloniæ, addens se statutis diebus celebrandorum Comitium ad illas profecturum. In conuentu Parisiensi multa ordinauit circa studia, & regimen Studentium, ac lectionem textus Scoti, cuius doctrinæ erat peritissimus, & fidelis interpret. Ipsijs iisdem temporibus insignis ille vir Thomas de Vio Cætanus inter Prædicatores, & Lychetus inter Minores, suis prælegerunt consodalibus; atque ille doctrinam sancti Thomæ, hic Scoti doctissimis commentarijs illustrarunt. Felicius autem Caetanus suos absoluit in vniuersam Summam sancti Thomæ, cum Lychetus suos, vel non absoluerit, vel non ediderit in quatuor libros Sententiarum. Etenim in quartum, & in posteriores distinctiones libri tertij non extant; Atque sub hunc annum non extitisse, ex his, quæ diximus, illum ordinasse, vel præcepisse circa gymnasij Parisiensis regimen, manifestè constat; namque inter alia eius decreta ita habetur. [Mando etiam quod studentes in Theologia tantum se occupent in lectionibus Scoti, & commentarijs eiusdem, quæ præcisè sunt ad mentem ipsius; ita quod præcisè videant Scotum cum expositione nostra super primo, secundo, & tertio, & quodlibetis, donec aliqua alia melior apparuerit.] Scripsisse verò etiam in quartum, & Metaphysicam Scoti, aliàs dixi in volumine nostro de Scriptoribus, probatumque volui ex verbis priuilegij Leonis Pontificis, hoc ipso tempore concessi Paganino de Paganinis Typographo Brixienti, sub cuius prælo tunc sudabat opus. Quomodo autem, vel quorū incuria perierint istæ doctissimi viri lucubrationes, etsi scire diligenter cupierim, hætenus non potui.

*Qua in Ger-
mania pra-
sistit Lych*

*Vital. prom.
Saxonia S.
Io. Baptista*

1517.

1518.

1519.

1520.

In Germaniam profectus Lychetus ex conuentu Marpurgensi ad Patres Colonienses, quæ in illorū Comitij (quibus interesse non poterat) fieri cupiebat, scripsit: mittique iussit octo studiosos ad gymnasium Parisiense. Ad prouinciam Saxonie sancti Ioannis Baptistæ, quæ ante bullam vnionis, & Capitulum generalissimum Romanum anno 1517. celebratum nomen præferebat *Reformatæ* sub Patribus Conuentualibus, misit tres grauissimos viros, qui examinarent, an verè res nomini cohæreret, & reformatè, ac secundum regulæ præscriptum fratres incederent, Franciscum de Angelis Ministrum prouinciæ Angelorum; mox Ministrum generalem, & S.R.E. Cardinalem; Franciscum Meroth prouinciæ Franciæ Parisiensis, & fr. Dionysium S. Theologiæ Doctorem cōuentus Choteracensis prouinciæ Franciæ, Guardianum. Quid in hac visitatione obseruare, aut inquirere deberent, normulis sua manu exaratis in conuentu Erfordensi 4. Augusti præscripsit. Atque illa prima fuit, [Vt diligenter inquirerent, si conuentus erant verè reformati, iuxta tenorem regulæ, quærendo præcisè quæ regulam tangunt; & quos reformatos inuenirent, pro reformatis confirmarent; quos verò non plenè reformatos secundum regulam non viderent, accuratè reformarent.] Hinc itaque amplius corroboratur, quod supra monui, nullas prouincias, aut conuentus voluisse Obseruantinos ad vnionem admittere, nisi verè secundum regulam reformatos, neque aliquando pepigisse cum priuilegiatis, aut bona stabilia habentibus, vel dispensationes contra regulam ad laxioris vitæ speciosum titulum obrendentibus, vt illis priuilegijs possent vitam priorem inter ipsos continuare.

Infu-

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI V. IMP. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 313

- XXVI. Insuper strictè præcepit eis, vt curarent quocunque peruenirent, inquirere & explorare vbi libri, aut scripta haberentur Martini Lutheri perniciosissimi hæresiarachæ, eosque statim in sua præsentia comburerent, & verbi Dei præcones per cœnobîa distribuerent, qui blatteranti nebuloni, eiusque asseclis se fideliter opponerent. Iussit præterea vt fratres prouinciæ Saxoniz sanctæ Crucis, Custodiæ Liunioniz Regul. Obseru. restituerent fratribus prouinciæ S. Ioannis Baptistæ Reformatorum conuentum oppidi Veloniensis in Prussia ab ipsis occupatum. Con. Velonien.
- XXVII. Vratislauriz habitis comitijs prouinciæ Bohemiz in die S. Laurentij, Polonica celebravit Cracouiz in festo S. Bartholomæi, honorificè, & manifestè à Rege susceptus. Plurimum laudauit illic religiosam fratrum vitam, & in regulari disciplina, quam B. Ioannes Capistranus primus illuc inuexerat, constantiam. Memorandum quidem ad aliorum doctrinam, quod illic in comitijs retulit, cum accusaretur prouinciæ Minister de nimia indulgentia erga apostatas. [Audistis, inquit, charissimi fratres, quantæ virtutis, & scientiæ fuerit Angelus à Clauasio, qui è loco humido, & sepulchro aqua pleno, post menses Septemdecim extractus, apparuit integro, & pulcherrimo corpore, vti ego ipse vidi: cui diues quidam Ianuensis pessimo compressus morbo ob receptam propter illius merita sanitatem, pulchrum posuit Cunei sepulchrum; & tamen hic vir Dei sub mortem fratribus dixit: Gratias ago Deo meo, quia in officijs Ordinis, quæ exercui, nimio rigore nullum exasperaui; & plures saluaui supportando mansuete, quàm conturbaui castigando rigorosè. Longanimis patientia, & tolerantia multò magis necessaria est prælato, quàm subditis.] Multa alia (inquit collector monumentorum prouinciæ Poloniæ) Reuerendiss. Pater responsa sapientissima, & monita saluberrima dietim in Capitulo dedit, quæ plerique ex fratribus veluti gemmas pretiosas ab ore illius colligebant, & futuris temporibus legenda scribebant, præsertim quæ ad pietatem, virtutum candorem, & Christi meditandam passionem (quam vehementer inculcabat) attinebant. Mon. mss. Polon.
- XXVIII. Discessuro, & in Hungariam profecturo Regina (scilicet Bona Sfortia, Ioannis Galeatij, Ducis Mediolanensis filia) duos pulcherrimos gradarios donauit equos, misitque qui præirent, & necessaria præpararent itineri; fuit enim Lychetus (vbi prædicta habent monumenta) Reginz Confessarius antequam desponsaretur, & proinde ab ea valdè dilectus. In Hungaria autem dum prouincias visitaret, correptus ardente febre decessit Budæ hoc anno mense Nouembri. Vir fuit doctissimus, & religiosus, sed in regimine inexpertus, neque adeo à plerisque probatus. Impatienter ferebat, quod plerique fratres, qui perfectioris Obseruantiz, & strictioris vitæ spiritu ducti maiores conuentus, atque ampla domorum ædificia à Conuentualibus accepta deferentes, humilia, ac asperiora loca incolenda petebant, & à Ministris aliquorum abusuum, qui ex numerosa commixtione aliarum Congregationum, non adeo reformatarum, introducti fuerunt, remedium perquirebant, & in nouam quandam reformationem conspirabant. Hi plerumque, ab eo ceruicosi, factiosi, perturbatores, & nouatores dicebantur, & tanquam tales excipiebat; bono fortassis zelo, ne iterum religio in nouas scinderetur Congregationes. Attamen Mantuzæ venerandus, & pius quidam Pater propter hæc eum isthoc anno redarguit, dicens, eius officij esse regularis Obseruantiz zelatores fouere, & promouere, non ex aduerso impugnare, & persequi: futuros autem qui strictiorem vitam sint amplexuri, magnamque reformationem, sed extra Obseruantum obedientiam, inducturi, illique haud impunè fore, quod in hac re peccauerit. Hanc prædicationem interpretantur quidam de Congregatione Patrum Capuccinorum ab obedientia Obseruantum ad Conuentualium regimen transcurrentium, & de morte Lycheti paulò post secuta. Moritur Lychetus.
- XXIX. Mortuo autem Lycheto conuenerunt Romam præcipui, sed pauci illi Ordinis Patres, ad quos hoc negotium spectabat, Vicarium electuri. Id coram se fieri voluit Leo Pontifex in ipsa Conceptionis Immaculatæ Virginis Mariæ festiuitate. Qualis fuit.

Substituatur
Vicarius
Paulus?
Seacino.

stiuita-

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANNO 313.

stuitate; omniumque votis electus fuit Paulus Soncinas, Prouincialis Mediolanensis. Ita hæc in regesto Cismontano Ordinis referuntur [Frater Paulus de Söcino fuit ad vicariatum generalem, coram Sanctissimo Domino nostro Papa, Leone X. in camera suæ Sanctitatis per Ordinis Patres iuxta generales constitutiones electus, ipso Sanctissimo Domino nostro vnâ cum tribus scrutatoribus electorum vota audiente, & tenente die 8. Decembris; & statim à sua Sanctitate fuit in officio confirmatus] Hæc vicaria potestate Ordinem rexit Soncinas, vsque ad festum Pentecostes anni sequentis.

Leo Pontifex in Ordinem propensissimus heroica recogitans, & libenter audiens B. Ioannis Capistrani facta, & obsequia Ecclesiæ Dei præstita, qui alias, vti diximus, ei honorem, & cultum ecclesiasticum indulxit, etiam nunc libenter annuebat, vt in Sanctorum numerum solemniter canonizatione referretur. Fuit itaque commissa noua miraculorum inquisitio, & examē tribus iudicibus, Quinque-ecclesiensibus, & Sirmiensi Episcopis, & Abbati de Gothho, qui diligenter operi incumbentes, copiosum efformarunt processum in illis partibus Hungaricis, alijsque vicinis, in quibus vir Dei per aliquot annos vixit, & mirabilia multa patrauit. Conuenerant tunc Budæ patres prouinciæ Hungariæ, Ministro Alberto de Dereslyen, præsentē etiam Ministro generali Lycheto, qui ibidem, vti diximus, diem clausit extremum; suasque operas, & sollicitudinem addiderunt, vt opus ab omnibus concupitum ad perfectum deduceretur, sed absolutum non potuit ante dimidiatum annum sequentem: ex quo factum est, vt secutus paulo post Leonis obitus canonizationem interciderit.

De processu tunc compacto sufficienter diximus ^b ad finem vitæ eiusdem viri sanctissimi. Hic adiungimus, vltra processum iuridicum, adiunctum etiam integrum codicem miraculorum, qui ad meas manus peruenit, ibique distincte recenseri omnia illa miracula, quorum numerum iniri non posse dixerat Raderus in sua Bauaria sancta. Codicis initium hoc est. [Hæc miracula, sanctitatem B. Patris Ioannis de Capistrano planè declarant. Multa autem, causa breuitatis prætermittenda sunt; nec miracula nouiter per compulsam probata ad plenum perfici potuerunt. Editi sunt hic ex illis nonnulla, & præmissa ante alia ex diuersis comportata, subsequētia miracula de quibusdam mortuis resuscitatis, morituris præseruatis, claudis sanatis, cæcis illuminatis, surdis liberatis, sanguifluis curatis, mulieribus fecunditatem adeptis, necnon à periculo partus liberatis, à capitis dolore mitigatis, malè de rebus fidei sentientibus punitis, epilepticis curatis, à vinculis, & carceribus liberatis, & alijs. Quod si Notarius huiusmodi negotij, vel alius quispiam diligentiam, & laborem adhibuerit, poterit & alia miracula similia prædictis addere, quæ patent in processu ex testimonijs quadragesimi septimi, & aliorum sequentium testium, vsque ad ducen-
tesimum trigésimum testem inclusiue.] Præter ista habentur & alia pleraque attestaciones multorum testium, qui non fuerunt examinati iuridice; sunt autem omnes hæc depositiones originariæ, sigillis, & syngraphis munitæ. Omnia fideliter reposui in nostro archiuio.

Diximus ante biennium Pontificem crexisse prouinciā sancti Petri de Monte-aureo compactam ex domibus fratrum Amadeitarum, eamque subiecisse omnimodæ iurisdictioni Ministri generalis fratrum de Obseruantia. Nihilominus Amadeitæ, quibus poterant artibus se in quibusdam conuentibus inter limites prædictæ prouinciæ conseruare satagebant, expectantes aliquando suos posse ad pristinum modum regiminis reuerti. Hoc itaque anno fauore Priorum Artium vrbis Perusinae obtinuerunt facultatem Pontificiam, vt perpetuò remanerent in conuentu sancti Hieronymi extra urbem, & retinerent gubernium domorum sanctæ Agnetis, & sancti Antonij de Padua sororum Tertij Ordinis in eadem vrbe. Quod ubi rescituit Minister generalis Lychetus, rogauit vt præcluderentur omnino aditus Ordinis scissuris, & iuxta tenorem bullæ vnionis, omnes Congregationes, & conuentus in vnum corpus coalescerent. Petitioni libens assensit Pontifex etnullo diplomate, prioris reuocatorio. Vtrumque hic exhibeo.

Dile-

^a Anno 1456.
num. 120.
Committit
in inquisi-
tio miracu-
lorum beati
Ioannis Ca-
pistrani.

^b Indid. n. 179.

^c Rader, torn. 2.
pag. 161.

Amadeitis
fauent Pe-
rusini.

XXX.

XXXI.

XXXII.

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 313.

*Dilectis filijs Prioribus Artium ciuitatis
nostra Perusina.*

XXXIII. Exponi nobis nuper fecistis, quod licet dilecti filij Prouincialis, & fratres prouinciæ sancti Petri in Montorio de Vrbe, Ordinis sancti Francisci de Obseruantia, in ista nostra ciuitate domum sancti Hieronymi per plura tempora tenuerint, & fundauerint, & ibi cum odore bonæ vitæ, & famæ commorantes vixerint, & huic nostræ ciuitati, & populo Perusino mirum in modum grati, & accepti extiterint, & sub eorum cura in dicta nostra ciuitate monasteria sororum tertij Ordinis sancti Francisci nuncupatarum, sanctæ Agnetis, & sancti Antonij de Padua, cum simili bonæ vitæ, & famæ odore rexerint, & gubernarint: Nihilominus prætextu certæ constitutionis in eorum vltimo generali Capitulo, vt dicitur, factæ, fratres ipsi prouinciæ sancti Petri in Montorio domum sancti Hieronymi dimittere tenentur, nisi desuper de opportuno remedio prouideatur: quod vobis, & toti populo Perusino graue, & molestum esset, propter singularem deuotionem, quam ad eosdem fratres prouinciæ sancti Petri in Montorio huiusmodi gerunt. Quare pro parte vestra nobis fuit humilliter supplicatum, vt vobis, & huic nostræ ciuitati, & populo Perusino in præmissis opportunè prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, qui Christi fidelium omnium desiderijs, in his præsertim, quæ animarum salutem respiciunt, libenter annuimus, huiusmodi supplicationibus inclinati, dictis prouinciali, & fratribus prouinciæ sancti Petri in Montorio de Vrbe, vt domum sancti Hieronymi, & sub eorum cura, regimine, & gubernio sanctæ Agnetis, & sancti Antonij de Padua monasteria tertij Ordinis sororum huiusmodi perpetuò retinere liberè, & licitè valeant, authoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus; eosque ad illa relaxanda, aut dimittenda minimè cogi, & compelli posse, nec à quocunque desuper quauis authoritate molestari, aut impediri, authoritate, & tenore præmissis decernimus: & potiori pro cautela fratribus dictæ prouinciæ sancti Petri domum ipsam sancti Hieronymi per eos perpetuo tenendam, & gubernandam etiam concedimus, eorumque curæ sanctæ Agnetis, & sancti Antonij de Padua monasteriorum sororum tertij Ordinis eisdem modo, & forma, ac facultate, quibus eis à principio concessa fuerunt, & hætenus tenuerunt, reserunt, & gubernarunt, subiicimus. Et nihilominus venerabili fratri Episcopo Urbicetano, & dilectis filijs Archipresbytero Ecclesiæ Perusina, & in dicta ciuitate nostra, & Apostolicæ Sedis Vicelegato, seu Governatori pro tempore existenti, & eorum omnibus in solidum per præsentem committimus, & mandamus, quatenus eis in omnibus assistentes, & de opportuno prouisionis auxilio prouidentes, non sinant eos per quoscunque, & per alios fratres dicti Ordinis etiam de Obseruantia desuper molestari, seu quomodolibet perturbari: contradictores per censuram ecclesiasticam, & alia iuris opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo: Inuocato etiam ad hoc auxilio brachij secularis. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti generalis Capituli decretis desuper emanatis, ac forsan per nos confirmatis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 28. Aprilis 1520 pontificatus nostri anno 8.

Ex reg. 5. bnl
lat. & bnc
vrbis Perusina

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANNO 313.

*Dilecto filio Francisco Lecheto, Ministro generali Ordinis
fratrum Minorum, vel eius Vicario Cismontano.*

Ex originali.

*Iubentur
quasdam do-
mos dimitti-
tere.*

Exponi nobis nuper fecisti, quod licet aliàs in Capitulo generali vestri Ordinis, Lugduni celebrato, ad instantiam fratrum, aliàs de Amadeis nuncupatorum, vna prouincia ex omnibus, & singulis eorum domibus vltra ciuitatem Parmen. consistentium, *sancti Petri in monte aureo* nuncupata sit constituta: Et quod ipsi fratres Amadei reliqua loca, ac domus, & monasteria monialium seu sororum quarumcunque per eosdem fratres Amadeos eatenus possessa, S. Petri in Monte Aurco de Vrbe, & Seandrillatum Sabinen. diocesis, ac duabus domibus sororum tertij Ordinis B. Francisci in Vrbe, & Congregationes degentium, dumtaxat exceptis, Ministris & Custodibus, in quorum prouincijs, seu custodijs loca, & domus Amadeorum huiusmodi consisterent, per eosdem prouinciarum Ministros, & custodiarum Custodes tenenda, regenda, & gubernanda dimitterent; & ex tunc deinceps domus, & loca tam fratrum, quam monialium, seu sororum, etiam intra limites prouinciæ sancti Petri de Monte Aureo huiusmodi, absque tui, & pro tempore existentis generalis Ministri expresso consensu, in scriptis concedendo, de nouo recipere non auderent, de omnium Capitulantium inibi vnanimi consensu diffinitum fuerit; nosque diffinitionem huiusmodi approbauerimus, & confirmauerimus, ac perpetuo inuolabiliter obseruari debere decreuerimus, districtius in virtute sanctæ obedienciæ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, a quo non nisi per nos, & Romanum Pontificem pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo absolui possent, præcipiendo omnibus, & singulis fratribus, & Prælati tam prouinciæ prædictæ, quam de Familia olim nuncupatis, tunc, & pro tempore existentibus, ne aliquis contra præmissa directè, vel indirectè, etiam fauore Dominorum temporalium, Communicatum, Vniuersitatum, ac Prælatorum quorumcunque; etiam S. R. E. Cardinalium, quouis quæsito colore procurare, seu tractare præsumerent, prout in nostris inde confectis litteris plenius continetur. Nihilominus dicti fratres Amadei domum sancti Hieronymi Perusini habitare, & curam sanctæ Agnetis, & sancti Antonij de Padua monasteriorum sororum tertij Ordinis, etiam Perusini. retinere, prætextu cuiusdam Breuis ad instantiam Priorum Artium ciuitatis nostræ Perusinæ emanati, in quo de diffinitione, vnanimi consensu, ac nostris decreto, & sub dicta pœna, præcepto, expressa mentio facta non extitit, præsumserunt, eatenus, & præsumunt, ac etiam plures alias domos, quas iuxta diffinitionem, ac litteras nostras prædictas dimittere tenebantur; adhuc retinent, in diffinitionis, & Capituli, ac litterarum prædictarum contemptum. Quare pro parte tui Ministri asserentis, quod si violarentur ordinata in dicto Capitulo generali, plura in Ordine isto tuo possent scandala suscitari, & obedienciæ vinculum frangeretur; & ceteri fratres de Obseruantia, qui adhæserunt fratribus de familia, istorum de Amadeis ducti exemplo, pro libito voluntatis retinere loca, & quæ ante vniõnem in eodem generalissimo Capitulo in Araceli celebrato, seruare consueuerant, seruare vellent; sicque vniõ ipsa ad supplicationem tot Regum, & Principum summis vigilijs, & laboribus facta, dissolueretur, & omnia confunderentur; nobis fuit humiliter supplicatum, vt super his opportunè providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur super ijs opportunè providere volentes huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate apostolica tenore præsentium litteras in fauorem fratrum de Amadeis contra diffinitionem in dicto Capitulo Lugdunen. factas; à nobis ex quantumcunq. vrgentissimis causis, ac etiam cum insertionem litterarum prædictarum emanatas, ac omnia & singula in eis contenta quæcunque, quorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis haberi volumus, vtpote contra mentem nostram emanatas

XXXIV.

ANNO. CHRISTI 1520. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 313.

natas, cassamus, reuocamus, & annullamus, ac nullius roboris, vel momenti fuisse, & esse: ac in dicto Capitulo Lugdunensi ordinata, & per nos confirmata, per ipsos fratres de Amadeis seruari debere decernimus in omnibus, & per omnia, perinde ac si litteræ nostræ eisdem fratribus de Amadeis per nos concessæ, à nobis nullatenus emanassent. Sicque per quosunque tam ordinaria, quam delegata, & mixta autoritate fungentes Iudices, & personas, vbique iudicari, cognosci, atque decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, cognoscendi, ac decidendi facultate; nec non irritum, & inane, quicquid secus à quoquam quauis autoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus apostolicis; nec non omnibus illis, quæ in dictis litteris volumus non obstat, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 19. Iulij 1520. Pontif. nostri an. 8.

XXXV. Floruit hoc anno in prouincia S. Antonij & Repub. Veneta, Nicolaus Mari-
petrus, vir doctus, & pius, Minister prædictæ prouinciæ, de quo in vita Clare-
Bugniæ locuti sumus. Et in prouincia terræ Laboris Franciscus de Liardo Pon-
tificis Nuncius, & Commissarius in regno Siciliæ citra & vltra Pharam pro col-
ligendis pecunijs repositis à pijs personis pro fabricâ S. Petri in Vaticano. Lit-
teras Apostolicas accepit amplissimas hoc anno die 17. Octobris. Institutus est
Episcopus Constantiensis sub Patriarcha Antiochiæ, & sedes tertia Bæthæ fr. Io-
annes de Salazar, suffraganeus Raphaelis Petrucci, Cardinalis tituli S. Susannæ
Episcopi Soanen(sis) al. Boianen(sis) die 14. Maij. Archiepiscopus Patracensis in
Peloponeso Antonius Marcellus Cherims olim Magister generalis Conuentus
tualium die 21. Maij. Triburientis sub Archiepiscopo Ragusino, Franciscus
Orellus Conuentualis, eodem die. Rossensis sub eodem Archiepiscopo fr. Au-
tonius Paschalis Conuentualis die 18. Octob.

XXXVI. Circa hunc annum conventum Cotroneensem in Calabria constructum fuisse à Nardo Lucifero, eiusdem vrbis Ciue, acceptumque postea à B. Mattheo à Messuraci, scribit Gonzaga: ^m Sed antè hunc annum constructum, & acceptum fuisse mihi constat ex originali instrumento appellationis interpositæ coram Antonio Lucifero Episcopo Cotronij per Bartholomeum de Foresta, eiusdem conventus Guardianum, contra grauiam quoddam censurarum illatam per Guardianum, & fratres cœnobij S. Francisci. Conuenialium eiusdem vrbis: Vocabatur autem conventus Observantium S. Mariæ de Succursu: ^m

XXXVII. Habeo originale instrumentum hoc anno die 3. Ianuarij. in oppido Gualdi, Con. Gualdi. Nucetins diocesis in Umbria confectum, quo Iulianus Boniacampus Nucetinus, Prior ecclesie S. Donati de Gualdo, consentiente Tharussio de Tharussis locumtenente Antonio de Monte tit. S. Praxedis presbyteri Cardinalis Papien- sis Rectoris, & Gubernatoris perpetui predicti oppidi Gualdi, dedit in com- phytessim Ioanni Petri Mascelli Syndico, seu Procuratori fratrum Minorum reg- ularis Observantie in loco Montis Gualdi morantium, quandam terre portio- nem, pro eorundem usu, & commoditate. Ex quo habetur iam hoc anno fra- tres habuisse Gualdi domicilium. Quale autem fuerit, & quomodo illud in- alitudo commutavit, ex diplomate Leonis Pontificis, in registro anni sequentis produciendo, constabit. Constructum fuit communibus Gualdensium sumpti- bus sub invocatione S. Mariæ de Annunciatione, & a fr. Bernardino Gualdensi acceptatum.

XXXVII. Communitas, & incolæ oppidi S. Gonsalvi Piceni, Camerindenſis diœceſſis, ſtatuērunt hoc anno conuentum edificare fratribus regularis Obſervantiæ ſub invocatione, quæ illis placuit. M. rimum admitterent, facultatem eollocat Pontifex die 18. Maij. Quid factum ſit, ignoratur, necque enim cohibuit huiusmodi habetur in reſenſu conuentuum provincie Marchie apud Gôzagam. Dixi fuiſſe alias ab incolis huius oppidi tentatum condere Obſervantibus domicilium, induitumque fuiſſe à Sixto, ut volutam monialium domum in fratrum ceptum induerent. Sed etſi hiſiſſe aggreſſi ſint, non video quidpiam à ſecuto.

T t 2

Quidam

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANNO 313.

*Hospitium
Baylata.
Ibid. fol. 19.*

Quidam etiam incole loci, siue Terræ Baylata, Cremonensis diocesis, decreuerunt quoddam oratorium sub titulo SS. Ioseph, & Lucia, cum domo opportuna construere pro hospitandis fratribus, qui ex conuentu sancti Bernardini extra muros Caruagii illuc peruenirent. Hoc autem Pontifex approbavit die 9. Iunii. XXXIX.

Con. Aietz.

Nobilis vir Franciscus de Loria impetrauit hoc anno facultatem edificandi XL. conuentum eiusdem instituti, in loco, quo præerat capella sanctæ Mariæ de Crypta, siue *de la Grotta*, vel in alio loco infra territorium Aietz, Cassanensis diocesis, sub inuocatione tamen prædicta S. Mariæ *de la Grotta*. Cum *sunt nobis*, die 8. Iulij.

*Con. Citadelle
delle 19 Liniaci
refrauratur.*

Anno 1438.
num. 5. & an
no 1460 n. 46

*Et conuent.
Arca-rhps*

*In addit. ad
om. 5. n. 16.*

Propter scruissima bella à confederatis Principibus contra Venetos mota, XLI. multa pia loca, & coenobia extra illorum vrbes, & oppida constructa, destructa fuerunt, atque inter hæc præter alia, quæ superioribus annis retulimus, fuerunt duo, Citadellæ Vincentinæ diocesis vnum, & Liniaci Veronensis diocesis alterum. Cogitauerunt itaque hoc anno incolæ vtriusque loci reedificare destructa, & hoc anno impetrarunt à Leone Pontifice facultatem. *Exponi nobis fecistis* die 10. Decemb. De prioribus structuris vtriusque canobij suis locis egimus, sed circa secundi conuentus Liniacensis titulum, curatum est, cum non Antonio Abbati, vt illo loco diximus; sed Antonio Patavico fuerit ille dicatus, vt expressè narratur in diplomate Pontificio. Similiter etiam licentiam obtinuit Minister provincie sancti Antonij, ad quam prædicti duo conuentus spectabant, conuentum sancti Francisci Arcæ ruptæ, & in suburbij Veronensibus (de qua etiam nos aliàs locuti sumus) propter eadem bella destructum, in prior, vel alio loco commodiori in agro Veronensi reficiendi sub eodem titulo sancti Francisci, vel alio, qui magis placeret. Apposuit autem timbræ sanctæ Mariæ Gratiarum. *Exponi nobis nuper*, die 18. Decembris.

Con. Asilli

Idem etiam Minister aliam acquisiuit domum prædictæ sue provincie intra XLII. cuius terminos erat constituta, oppidi scilicet Asilli, diocesis Taruina, quam cum primum anno 1454. per Petrum Antonium Compagnonum, presbyterum sacularem, fuisset ædificata in forma ædiculæ, S. Hieronymo sacre ad D. P. in prædicto oppido, circa annum 1500. fuit relicta ex testamento fratris Amadei; hoc autem anno à provincia sancti Petri in Monte-aureo recens æcta, & Ministro generali totius ordinis subiecta, fuit separata, & Observantias provincie sancti Antonij incorporata. *Exponi nobis super scriptis*, die 13. Decembris.

Con. Masselli

Con. Leuci

Gonz in pro-
vinc. Mediol.
con. 10.

Victor de Trincanellis laicus, Comensis diocesis, reliquit fratribus provin- XLIII. cia Mediolanensis domum suam, & quartam partem bonorum, ve in terra Masselli dictæ diocesis sibi domum edificaret. Cum autem legatum huius operi perficiendo non sufficeret, & intra IV. M. P. in oppido Leuci eiusdem diocesis aliud esset eiusdem instituti conuentus, decreuerunt fratres à Summo Pontifice petere, vt liceret eis eo loco non conuentum, sed hospitium fabricare. Assensit votis Pontifex. *Cum sint expati*, die 11. Iulij. Fuisse ergo in oppido Leuci hoc anno ex narratione Pontificia conuentum, planè constat, de cuius fundatione, siue auctore, nulla hætenus mentio nobis occurrerat, neque quidquam de illo habemus aliunde, præter ea pauca, quæ habet Gonzaga de illius destructione per Ioannem Iacobum Medicino, ne Leuci munimento potuisset officere, eiusdemque in loco securiori refectio sub pristino titulo sancti Iacobi.

*Con. Treca-
si.
Ibid. con. 32*

Con. Poliste

*Idem in pro-
vinc. Mart. con
10.*

Intra muros Trecati oppidi diocesis Nonaricensis ad ripam Ticinæ, circa hunc XLIV. annum monasteriū sanctæ Barbaræ sororū Humiliatarū ab eis derelictum, conuersum est in coenobium fratrum Observantium. Sumptibus oppidanorum cura, & sollicitudine Francisci Vigomercati, facultatem ei conferente Eychero generali Ministro. Paucorum fratrum est domicilium sub sancti Francisci inuocatione. XLV. In Calabria ad leuam viæ, qua Rosarnum Seminaria oritur, Polistena castellum frequens est, Franciscanis vnde additum. Hoc anno communiter seu populum ex facultate Pontificia fratribus Observantibus construxisse pulchrum, &

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI V. IMP. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONES MINORVM ANNO 313.

commodum coenobium sub titulo Conceptionis beatæ Mariæ scribit Gonzaga. Sed sub Paulo III. eadem conceditur facultas, vti anno 1537. dicemus. Vtunque sit, siue illo, siue isto tempore inceptum, commode inferuit curandis infirmis fratribus provincie septem Martyrum, cum in medietate eius consistat. Promouit opus suæ industria, & virtute frater Philippus Tafforenfis. Hoc anno constructum est coenobium Gibellinæ Patrum Conuentualium, adhuc informe: spectat ad provinciam Siciliæ, & Custodiam Drepanensem.

Con Gibellina
Rodul. E. 182.

XLVI. Proposuit hoc anno Sigismundus Carassa, vir nobilis, construere eisdem fratribus domum in oppido Montis Calui, Beneuentanæ diocesis, arque vt faceret, licentiam impertijt Leo, deprecante Ministro provincie Terræ laboris. Exponi nobis nuper, die 21. Iulij. Huius conuentus mentionem apud nostros authores non inuenio.

Con. Montis Calui

XLVII. Antonius de Mussis rector parochialis Ecclesiæ sancti Prataij, vrbis Placentinæ, eam concessit fratribus regularis Observantiæ conuentus sanctæ Mariæ de Nazareth, extra muros Placentinos habitantibus, vt in ea prædicti fratres pro animarum beneficio prædicare possent, adiectis tamen quibusdam conditionibus circa ius patronatus, & præsentandi concedendum Abbatissæ, & monasterio sanctæ Mariæ Magdalene terrij Ordinis sancti Francisci, siue sanctæ Claræ (vti diploma habet Pontificium) eiusdem vrbis, sub cura Guardiani, & fratrum prædictorum viuentibus. Concta confirmavit Pontifex. Sacer. Sedis Apostolicæ, 13. Kalendas Augusti. An ita factum sit, vel quanto tempore durauerit hæc concessio, mutato postea conuentu Nazareth, siue transacto ad urbem, vti alias diximus, omnino nescitur.

Con. Placentinus.

XLVIII. Vt duos fundare possem conuentus incolæ Castri Centurij Marianensis diocesis in Consecrat. pro fratribus Observantibus, Pontifex hoc anno facultatem concessit ad preces Ministri provincie Consecrat. Cuius conuentus Castri, die decima Decembris. Neutrius tamen Castri mentionem inter Scriptores nostros inuenio.

Anno 1421.
num. 14.
Con. Rogliosi
ni & Centurij.

XLIX. Sub inuocatione sanctæ Mariæ de Spe hoc anno constructa est coenobium Observantinis Ioanna à Cardenis, nobilis vidua, Comitissa oppidi vulgo Hispanico *Puebla del Carden*, nuncupatis, prope oppidum alterum Antiqua mellaria Hispanice *Buente Oncina*. Communis consensu habitant fratres triginta, quorum magna pars studiis incumbit philosophicis. Hic decessit Hedephonius, eodem oppido natus, professione laicus, qui aliquot annis vxoritus in perpetua castitate sponse cophabitauit, eaque defunctæ Diuina præmonitione factus Minorita, in Ordine vixit sanctissime, humiliter, penitenter, & charitate aliisque virtutibus illustris. In oratione assiduus frequenter repositauit de communi hoste victoriam. Diuinorum arcanorum scientia illustratus omnes in sui admirationem rapuit, & plurimæ spiritus prædixit prophetice. Miraculis in vita, & post mortem eius sanctitas innotuit.

Con. Antiqua mellaria.
Gonz. in prou.
Angel. con. 14

Fr. Ildaphon
Antiq. mellaria.

L. A Molina regni Aragonie oppido. XL. Psidius conuentus sanctæ Mariæ de Angelis, communis à sancto Francisco nuncupatus, quem hoc anno Blanca Princeps, Serenissimi Infantis Ferdinandi, Molinæ Domini, & Mosæ Mariæ quæ filia, Alphonsi Infantis vxor, cepit edificare, impetrata hoc anno. 13. Iulij facultate Pontificia, vti in testamenti tabulis, Molinæ in archiuo publico asseruatis, refertur. Post annos sex translatus est à Patribus Conuentualibus ad Observantes. Iacet hic fundatrix, cum Mosæ filia, & P. Fosumalexianæ religionis viro, cuius incredibilis erat erga animas Purgatorij pietas, & commiseratio.

Con. Molina
idem in prou.
Carchag. con. 14.

LI. In oppido Serpe, diocesis Eborenensis in Transagana regione Lusitanie, Emanuel Rex conuenit circa hunc annum sub inuocatione sancti Andree Paduæ constructio. Sub eiusdem Sancti nomine alium conuentum etiam hoc tempore posuerunt in vna ex insulis Fortunatis, Magna Canaria nuncupata, inter duos oppida Galdaris, & Guie, Iohannes Legionensis, & Hieronymus Pontedaviri nobiles. Hic conditi sunt Antonius à Sosa, & Petrus de Montibus, quorum primus

Fr. N. Toris
uis.

Con. Serpe.
idem in prou.
Algar. con. 13.

Con. magna Canaria
idem in prou.
Canar. con. 3
Fr. Anton d. Sosa.

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI V. IMPER. OCCIDENTALIS.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM. ANNO 313.

primus sacerdos Lusitanus, relicta patria, & pinguiſſima hæreditate, illic trãſ-
fretauit, mundum relicturus. Eo in loco, toto vitæ tempore permansit humi-
lioribus exercitijs, & infirmarii officio totus intentus. Orationi, & charitati
exercendæ ſemper intentus, meruit conſolalem, animam iam agentem, integræ
ſoſpirati ex tempore mirabiliter reſtituere. Laicus alter Petrus, cum in inſu-
la Fortis-venturæ per annos viginti ſolitariam vitam in Eccleſia quadam dere-
lictæ egiffet, ſingulari Dei prouidentia ſingulis diebus tantum hordeacæ fari-
næ, quantum corpori reficiendo neceſſum erat, inueniebat. Mortis præſcius iam
octogenarius ad hunc conuentum proſectus, poſt triduum felici fine quieuit.

Fr Petrus de
Montibus.

Con: Robi-
neriarum
Gonz. in pro.
Turon. Picau.
con. 17.
Con: Coſa
S. Andree.
Idem in pro.
S. Bon-con. 43.
Picquet in cu-
ſtod. Viennen.

Prope urbem Robineriarum in nemore, Pictauiensis diœceſis. Illuſtriſſima fa-
milia de Longuilla conuentum hoc anno fundauit, quem in turbulentiffima
illa commotione Galliarum hæretici combuſſerunt: ſed nunc magna ex parte
videtur reſtitutus. In oppido, cui *Caſta S. Andree* nomen eſt, hœc anno die 22.
Februarij Franciſcus Galliarum Rex nomine Franciſci primogeniti, ac Delphi-
ni Principis ſupponi voluit lapidem fundamentalem cœnobii Domini noſtræ
de Gratijs, idque opera fr. Bonauenturæ Rupini, in loco feraci, & amœno, in
ea nimirum Delphinatus ora, quæ ab incolis vulgari idiomate *la Valloire*: la-
tinè Vallis aurea dicitur. Exordium habuit domus iſta anno 1514. die 15.
Septembris in loco Capræ nigræ, à nobili viro Petro de Varce cum Leonis
Pontificis licentia conſeſſo. Exactis circiter annis tribus, cum difficillimum
eſſet quotidie proficiſci in oppidula adiacentia pro colligendis cleemoſynis,
fuit ab eodem Pontifice anno 1517. die 18. Maij permiſſa tranſlatio. Obſtitit
tamen Gulielmus Albi Prior, cum è diuerſo DD. Ioannes Michael, & Clau-
dius à Salignone tranſlationem totis viribus promouerent, adeo vt neceſſe fue-
rit ſupremum Delphinatus Senatui rem hanc ſuo decreto dirimere. An. 1518.
die 13. Decembris. Controuerſiam autem omnino ſopiuit Rex Franciſcus cõ-
ſtructione prædicta. Poſt annos quadraginta duos ab æuitæ ſidei deſertoribus
domus funditus fuit euerſa, & vrbecula ab hæreticis pluries intercepta, ad ſum-
mamque inopiam redacta, vnde parua, aut nulla relicta eſt ſpes conuentum
reædificandi.

Con: Bragui-
niani.
Idem in pro.
S. Ludouicon.
84.

Incerto authore in oppido Carceris inter Argentium, & Curamiam flu-
uios ſito, non longè à Braguiniâno, diœceſis Aqueſis, in Prouincia con-
ſtructum eſſo hoc anno die 16. Ianuarij conuentum ſanctæ Mariæ de Gratijs
ſudio Antoni Panicandi Miniſtri prouincialis ſcribit Gonzaga ſed ex litteris
Apoſtolicis in regeſto anni ſequentis producentis, conſtabit poſt annum hunc
conceſſam fuiſſe facultatem nobili viro Ioanni de Romenis Domino oppidorũ
de Continhaco, & de Carceribus, diœceſis Etoſ-Julien. vt conuentum iſtum,
ſub inuocatione B. Mariæ de Conſorte, ſeu de Conſolatione ædificaret, & fra-
tribus prouinciæ ſancti Ludouici, vt ædificatum admitterent. *Exponi nobis nũc
per feciſtis*, die 18. Aprilis.

Con: Petrus
via.
Reg. Cifmonte
fol. 17.

Ex litteris Bernardi ſanctæ Mariæ in Porticu Diaconi Cardinalis, & Fabri-
cæ Baſiliæ Principis Apoſtolorum de Vrbe Præſecti, habeo hoc tempore do-
mum, & eccleſiam ſanctæ Mariæ de Gratijs in Bazarauia. Quinque ecclieſienſis
diœceſis in Hungaria, à Turcis fuiſſe igne conſumptas, quibus reparandis te-
ſtatur Cardinalis Pontificem Leonem ſubſidium præſtiſſe indulgentiarum, ea-
rundem, quæ pro fabrica ſancti Petri erant conceſſæ. Conuentus Kildarienſis
in Hibernia hoc anno fuit reformatus.

Con: Kilda-
rienſis.

Monasterio
Nurſæ.

In terra, ſeu oppido Nurſæ mirum quod hoc tempore fuerint monaſteria.
foeminarum, præſertim quæ ad Franciſcanos ſpectabant. Duo diximus ante
biennium illuc exiſſe, vnum ſub vocabulo Baſis, id anno conſtructum, Or-
dinis ſanctæ Clare, alterum ſub titulo ſanctæ Clare ſed ordinis Poſtrentinæ,
ſue tertie regulæ ſancti Franciſci. Hoc anno in diplomate Pontificio inuenio
tria alia monaſteria, S. Lucie, S. Mariæ Magdalene, & S. Hieronymi, quæ tamen
ob cauſas à Pontifice aſſignatas diſcreta ſunt, præter eccleſias, & in alietum no-
uum, quod ſupradictum Paſſo repute, conuerſa, applicatis eidem aliorum om-
nium

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 313.

nium bonis, & redditibus. Clarius, & diffusius omnia, ex ipsis litteris Pontificijs apparebunt. *Exponi nobis nuper fecerunt*, die 23. Septemb.

- LVI. Communitas Ciuitatis Vrbeutanae significauit Pontifici, nullum fuisse apud eam monasterium Clarissarum regularis obseruantiae, petieruntque, vt sibi liceret vnum construere. Annuit Pontifex, concessa Ministro prouinciae Romanae facultate eas gubernandi sub regula secunda, seu Urbani IV. eidemque Ministro authoritatem impertiuit euocandi primas institutrices ex quocunque monasterio prouinciae praedictae. *Animas lucrificare Creatori*, 3. Nonas Septemb. Breui constructum est monasterium, & ex Parthenone Romano SS. Cosmae, & Damiani datae sunt primae huius loci Magistrae. Hoc anno monasterium antiquum Ordinis S. Benedicti, parumper distans ab vrbe Tudertina, conuersum, est in vsum sororum Ordinis S. Clarae, sub titulo Urbanistarum, & appellatione Montis Christi.

*Mon. Vrbe-
utanae.*

*Mon. Tudertinae.
Gbz. in prou.
S. Franc. mon.
15.*

- LVII. Ferdinandus ab Ataide ad radices cuiusdam montis P.C. ab oppido Castaneti, dioecesis Vlyssiponensis, semel atque iterum ab apparente sibi sanctimoniale praemonitus, domum aedificauit sororum tertij Ordinis, & praexistentem aediculam S. Margaritae in templum, sub Dominae nostrae inuocatione conuertit. Morte praeventus opus complere nequiuit: quod deerat tamen, eius coniux Leonora à Nqronha suppleuit, domumque incolendam dedit tredecim sororibus, aliunde congregatis. Post huius suae genitricis mortem Antonius ab Ataide, primus Castaneti Comes, domum reaedificauit, ampliauit, sororum numerum auxit, atque vt ad secundam regulam Clarissarum transirent, anno 1541. impetrauit. Obijt hic Mentia à Conceptione, quae per annos quinquaginta humilitate, paupertate, studio orationis insigniter effulsit, & in morte miro splendore, & post mortem miraculis quantum Deo placuerit, ostendit.

*Mon. Castaneti
Idem in prou.
Portug. mon.
3.*

*Sor. Mentia
à Concept.*

- LVIII. Mentia à Toletò, Coriani Comitis filia, intra Oropesae oppidi moenia monasterium sub regula, & titulo Conceptionis B. Mariae circa hunc annum coepit aedificare. Expenis quinque aureorum millibus decessit: sed Franciscus Aluarez à Toletò secundus Oropesanorum Comes structuram absoluit anno 1523. eoque titulo Iulpatronatus sibi suisque retinuit, domumque regendam Andreae ab Ecixa, Ministro prouinciae Castellae concessit. An. 1532. Maria à Toletò Francisci filia se hic Deo consecrauit, & cuncta, quae illi in hereditatis sortem obtigerant, monasterio donauit, ea tamen lege, vt gratis nouem iuuenulae, quas in societatem adduxit, admitterentur, atque his decedentibus perpetua serie aliae eoridem substituerentur. Primae fundatrices Catharina à Busto, Elizabetha ab Aquila, & Catharina Brizenia ex monasterio prodierunt Maquedaño, quae tantae religionis, & virtutis magisterio reliquas docuerunt, vt continua successione viuant hic religiosissime, magnaue per omnem circa regionem pietatis fama sorores. Praedictus fundator ius dedit sepulturae Ludouico à Toletò germano fratri, eiusque posteris in sacello maiori. Illic ergo requiescit Ludouicus ipse, & ab eo descendens Ferdinandus à Toletò saecularis sacerdos, omni virtutum genere ornatissimus, & insignis verbi Dei minister, qui oblatam Cardinalatus dignitatem à Gregorio XIII. humiliter, & constanter renuit acceptare.

*Mon. Oropesae.
Idem in prou.
Cast. mon.
3. p. 15. l. 5. 8
cap. 43.*

- LIX. Rosa Nanis de Senis in regione Montis in Vrbe habitans domum suam testamento legauit Franciscæ de Cersicha tertij Ordinis S. Francisci professae, vt simul cum alijs eiusdem instituti foeminis à Guardiano Conuentus Aræcoeli recipiendis, & à fratribus Obseruantibus regendis, vitam ducerent religiosam. Sed cum inter illas iurgia, & dissidia orirentur, neque vitam secundum Superiorum ordinationes componerent, iussit hoc anno Pontifex, vt domus, & cuncta ad illam spectantia venderentur per praedictum Guardianum, & applicarentur duabus eiusdem instituti domibus, videlicet S. Elizabethae de Gregoria in regione Parionis, & de Pietate in regione Montis consistentibus. Haec autem prima incidit mentio harum domorum, & quid de illis actum sit, dum nunc non existant, penitus nescimus.

*Mon. Roma-
num.
Reg. Ciui.
fol. 20.*

Ali-

ANNO CHRISTI 1520. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 2.
LEONIS X. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANNO 313.

Privilegia
Pontificia.

Aliquot fauoribus hoc anno profecutus est Pontifex Religionem. Commu-
nicauit fratribus omnia priuilegia, & gratias, quibus gaudebant Ordines om-
nes Mendicantes. *Affectu beneuolentia*, die 11. Decemb. Ad sorores Ordinis im-
maculatæ (inquit) Conceptionis, omnes fauores, gratias, indulgentias, pri-
uilegia, & si quæ alia habebant siue Clarissæ, siue Sorores tertij Ordinis, ex-
tendit. *Quia nuper accepimus*, die 10. Februarij. Orantibus ad pias imagines
deuoti cœmiterij Antuerpiensis cœnobij indulgentias concessit; cui rei testi-
monium perhibuit Cardinalis tituli sanctæ Marię de Araceli Foroliuicnsis,
Christophorus Numayus, die 1. Iunij. LX.

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 314.

ARGVMENTVM.

*Franciscus Quiñonius, & Ioannes Glapion ad Indorum con-
uersionem profecturi, impediuntur. Celebrantur comitia
generalia, in quibus Paulus Soncinas ad Generalatum euehi-
tur. Multi Principes intercedunt pro canonizando Ioanne
Capistrano. Confirmatur regula tertij Ordinis. Soncinas
instituitur Commissarius & Nuncius Pontificius. Aman-
datur in Orientem Ludouicus Prutenus exploraturus vires
Turcarum. Reducuntur omnes prouincia Galliarum ad
obedientiam Obseruantum. Leo Decimus diem claudit extre-
mum. Recensentur Episcopi, & coenobia sub hunc annum
constructa.*

Obz. in protu.
S. Euang.
Turrett. tom. 3.
monar. Ind.
1. 15. cap. 2.

Quiñonius
& Glapion
inbiant In-
dorum con-
uersioni.

Eis fauet
Leo Pontif.

ANNO præcedenti diximus missum à generali Ministro. I.
Francisco Lycheto ad prouinciam Saxonie Franciscum
ab Angelis, seu Quiñonium, Ministrum prouincię An-
gelorum: atqui hoc anno Romam profectus egit cum
Ioanne Glapione Belga, nuper Commissario generali
in Curia Romana, & olim prouincię Francie Ministro,
ac Carolo V. à sacris confessionibus, vt ad vastissimas
illas Indię Occidentalis regiones, quas in Hispanorum
potestatem deuenisse audiuerant, transferrent, ope-
ram daturi infidelium conuersioni. Scribebat Ferdinandus Corresius, admi-
rabilis ille Indorum domitor, & potentissimi Imperij Mexicani subiugator, ma-
gnam preparari messem operarijs euangelicis; vtque mitterentur idonei tanti
operis ministri, animarum, non auri, sitibundi, repetitis litteris rogabat Caro-
lum V. Imperatorem. Conuenerunt itaque in vnum hi duo præcellentes viri,
Carolo familiares, qui præ cæteris rei magnitudinem, & pretium perpende-
bant, & cum Leone Pontifice hoc anno egerunt, vt ad istud diuinum opus fidei
propagandæ, sibi, alijsque aggregandis socijs, benedicente, & patrocinante,
indefectibili Fidei Magistro, liceret proficisci. Placuit Leoni piorum virorum lau-
dabile desiderium, eosque his priuilegijs, magnisque tantæ molis obeundæ ful-
cimentis, per alios Pontifices concessis, & à nobis per suos annos distributis;
clementer instruxit. Attamen tanti facinoris pii aggressores, quod tantopere
cupiebant, assequi nequiverunt; assumpto Francisco infra paucos menses ad
fami-

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMP. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 314.

familie Ultramontane gubernium, Glapione itidem morte prædedito : Etenim die Septembris anni sequentis obiit Vallisoleti.

Dilectis filiis Ioanni Glapion, & Francisco de Angelis, &c.

II. Alias felicitis recordationis Nicolaus IV. & Ioannes XXII. & Urbanus V. & Eugenius IV. & alij Romani Pontifices prædecessores nostri, debita meditatione considerantes, quod vestri Ordinis munda religio, à Christo Domino exemplis, ac verbis Apostolis suis tradita, ac Beato Francisco, & eum sequentibus inspirata fuerit; ac quod nonnullos eiusdem Ordinis professores pro fidei propagatione ad infidelium partes, cum iam Apostoli in orbe non existant, destinare opus esset, prout & ipse B. Franciscus suo tempore actualiter fecit, ut in vinea Domini fructuosos palmites producerent, nonnullis vestri Ordinis tunc expressis fratribus, ut in terris infidelium tunc designatis existen. quod Dei verbum proponere, & constitutos ibidem, si eorum aliqui excommunicationis censuris ligati essent, absolvere: quoscumque ad unitatem fidei Christianæ convertere cupientes recipere; baptizare, & Ecclesiæ filijs aggregare: & hi ex dictis fratribus, qui in Sacerdotio constituti essent, Poenitentia, Eucharistia, & Extreme unctionis, aliaque Ecclesiastica Sacramenta personis præmissis ministrare, & exercere: nec non in casu necessitatis (Episcopis in provincia non existentibus) Confirmationis Sacramentum, & ordinationes usque ad minores ordines fidelibus ministrare: cappellas, & altaria; nec non calices, & paramenta Ecclesiastica benedicere: ac Ecclesias reconciliandas, vel coemeteria reconciliare: eisdem de idoneis ministris providere: eisque indulgentias, quas Episcopi in suis diocesisbus concedere solent, impartiri, & alia quæcunque facere, quæ ad augmentum Divini nominis, ad conversionem ipsorum infidelium populorum, & amplificationem fidei orthodoxæ, & reprobationem, & irritationem illorum, quæ sacris constitutionibus contradicunt, sicuti pro loco, & tempore viderint expedire, valeant, & possint. Nec non uti oleo sancto, & chrysmate antiquis usque ad tres annos, cum in eisdem partibus novum oleum, & balsamum sine difficultate magna haberi non possint, liberè, & licitè valerent. Nec non aggregatos eosdem (ubi Episcopi non habentur) clericali insignire charactere, & ipsos ad minores Ordines promoveri liceret: etiam Sedis Apostolicæ sententia excommunicationis irritis absolutionis beneficium, iuxta formam Ecclesiæ, impartiri: & qui de gentibus schismaticis, vel alijs noviter essent conversi, dandi licentiam, ut uxores suas, cum quibus in gradibus, à lege Divina non prohibitis, contraxerunt, retinere valerent: & de causis matrimonialibus, quas in partibus illis ad audientiam nostram deferre deberent, legitimè cognoscendi, & discordantes inter se concordare: ac etiam eisdem fratribus licitum esset omnium fidelium in terris prædictis confessiones audire, & ipsis poenitentias salutares iniungere: & vota commutare: & excommunicatos à Canone, vel alio modo, iuxta Ecclesiæ formam absolvere, dummodo iniuriam, ac damna passis iuxta possibilitatem satisfecerint. Insuper in locis, in quibus fratres prædicti residentiam facere, vel eos hospitari cōtingeret, Missam, & Divina officia cum solita solemnitate celebrare: & si in eisdem locis vitæ necessaria ieiuniorum tempore commodè habere non possent, ad prædicta ieiunia eosdem fratres minimè teneri, declararunt, cum eisque misericorditer dispensarunt: & ut de suis laboribus fructum reportarent, fratribus prædictis, verè poenitentibus, & confessis, illam indulgentiam concesserunt, quam proficiscentibus in subsidium Terræ sanctæ Sedes Apostolica concedere consuevit: ac etiam omnibus utriusque sexus fidelibus, confessisque, qui Ecclesias, & loca fratrum dicti vestri Ordinis in partibus præmissis constructa, & in posterum construenda singulis diebus, quibus visiterint, causa devotionis, seu elemosynæ faciendæ, ipsis de iniunctis eis poenitentijs centum dies misericorditer relaxarunt.

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MENDICANT. ANNO 341

rum. Quicquid eisdem fratribus auctoritate Apostolica concesserunt, ut in ciuitatibus, castris, villis, seu locis quibuscunque ad habitandum domos, & loca, quaecunque, seu hactenus recepta mutare, aut ea venditionis, permutationis, aut cuiusvis donationis titulo in alios transferre valerent; ac insuper ut omnes, & singuli vestri Ordinis professores, qui eodem succensi zelo ad ea loca cum fratribus praedictis transire voluissent, omnibus, & singulis praemissis gratijs, & indultis gaudere liberè possent, prout eisdem fratribus, & eorum cuilibet coniunctim, vel diuim pro fratribus praedictorum vita, tunc pro tempore indulgentiam esset, vel remissionem. Nunc non fugientes a saeculo in Ordine praedicto recipere, ac omnia & singula facere quod ad ea quae dicti Ordinis concernerent professionem, & religionem, quae Ministri generales & prouinciales ex officio, & indultis Apostolicis facere possunt, prout in eorundem praedecessorum de super confectis litteris latius exprimitur. Cum autem, sicut accepimus, vos, quorum zelus est Deo animas lucrificare, & per vestrae operationis industriam, & sollicitudinem, diuina opitulante gratia adulterinis plantationes diuellere, ac in messe Domini virtutes serere, ac vitia radicitus extirpare, & humanum genus ad cognitionis, & saluationis semitas reducere, ad Indianas Insulas, aliasque prouincias Clarissimi in Christo filij nostri Caroli, Hispaniarum, & Romanorum Regis Catholici, in Imperatorem electi, ditioni subiectas, & illis propinquas terras, vbi homines veritatis fidei cognitione carent, conferre desideratis, & in illis verbum fidei disseminando, huiusmodi sanctis actionibus vos exercere de superiorum vestrorum licentia intendatis, nos tam sancto, & hominibus huiusmodi pro eorum animarum salute necessario opere, desiderio fauorabiliter annuere volentes, motu proprio, & certa scientia, ac potestatis plenitudine, vobis, & vestrum cuilibet, ut facultatibus, concessionibus, ac gratis, & indultis praedictis, iuxta superius narratorum contingentiam, vobis, et cuilibet vestrum, et ad vitam vestram a vobis quatuor deputandis, ut potui, et gaudere, prout superius explicatur, liberè, et sine omni valeatis concedimus, & indulgemus. Volumus autem quod ea, quae ad episcopalem ordinem, ac dignitatem duntaxat pertinent, vigore praesentium nullus vestrum exercere possit, nisi in prouincijs, vbi Catholicus Antistes non fuerit. In alijs enim locis Pontificalia solum per Episcopos exerceri valebunt. Quocirca vniuersis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque in dignitate constitutis, nec non omnibus & singulis, tam ecclesiasticis, quam laicis Ordinum quoruncunque professoribus, sub poena excommunicationis lata sententiae, & maledictionis aeternae, a qua non nisi per nos, seu de nostro, seu dicti Ministri vestri consensu possint absolui, firmiter inhibemus, ne vos, aut vestrum aliquem ad vitam vestram, seu deputandos fratres praedictos a vobis, vel a Ministro Ordinis praedicti, in praemissis, seu praemissorum aliquo directè, vel indirectè per se, vel alium quouis quæsito colore impedire praesumant. Quod si quicquam a quouis aliter attentatum fuerit, etiam praetextu quoruncunque litterarum Apostolicarum a Sede Apostolica concessarum, seu in futurum concedendarum, etiam si in eisdem litteris praesentes de verbo ad verbum insertae fuerint, & specialiter a nobis reuocatae, irritum penitus sit, & inane: declarantes ex nunc, prout ex tunc, non esse intentionis nostrae, nec in futurum fore in praemissis (dum illis sanctè pro tempore intenderitis) vobis impedimentum, seu detrimentum afferre. Non obstante prohibitione felicitis recordationis Bonifacii Papae VIII. praedecessoris nostri, qua cauetur, ne aliqui de Praedicatoribus, & Minoribus, & alijs religiosis Mendicantibus (quibuscunque super hoc priuilegijs muniti existant) praedicta praesumant absque Sedis Apostolicae licentia speciali plenam, & expressam faciente mentionem de huiusmodi prohibitione. Nec non constitutionibus, & ordinationibus, ac decretis, tam a Sede Apostolica, quam Concilijs generalibus emanatis, consuetudinibus, ac statutis, priuilegijs, & indultis, tam generalibus, quam specialibus, etiam si in eis caueretur, quod ipsis derogari non possit, nisi specialis, & expressa mentio de illis haberetur. Datum Romae apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 25. Aprilis 1521. Pontificatus nostri anno nono. *Euangelista,*

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 3°
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 314.

.III Paulò post concessionem harum litterarum celebrata sunt hoc anno sub festum Pentecostes Comitia generalia in conuentu S. Nicolai prouincię Bononięsis, apud nobile oppidum Carporum in Lombardia Cispadana ad ripam Secię fluminis, sumptus abundè ministrante Alberto Pio Comite Carpenfi. In his Paulus à Soncino è Vicario in Ministrum generalem, & Franciscus ab Angelis, siue Quiñontus ex Ministro prouincię Angelorum in Commissarium generalem familię Vltromontanę assumpti sunt. Procurator generalis Ordinis Hilario Sacchetti Florentinus, prouincię Tuscię. Commissarius in Curia Romana pro familię Vltromontana Gulielmus Iernigon prouincię Britannię, sunt instituti. Patres Vltromontani noluerunt hac vice eligere Definidores generales, sed retinere eos, qui in vltimo Capitulo fuerunt electi: quibus, vt se concordarent Cismontani etiam à suorū Definitorū electione abstinerunt. Attamen Minister generalis, ne absque grauium negotiorum Consultoribus remaneret, delegit sibi istum Nouem-viratum, cuius cōsilio, & assensu omnia acta Capituli terminata, & confirmata sunt.

*Celebratur
Comitia
generalia
Carpi.*

*Reg. gener.
Vltrom.*

*Minister
gen. Paulus
à Soncino.
Commissar*

*Franciscus ab
Angelis.*

*Reliqui offi-
ciales.*

Ioannem Franciscum de Potentia prouincię Basilicatę Procuratoris generalis officio functum, & prouincię Tuscię Ministrum suppletum.

Iacobum de Mantua prouincię Bononię Custodem.

Franciscum Georgium prou. S. Antonij Custodem.

Cherubinum de Interamne prouin. S. Francisci Custodem.

Apollonium de Placentia prouincię Bononię Ministrum.

Bernardinum de Quadralio prouincię Ianuę Ministrum.

Franciscum Messanensem prouincię Sicilię Ministrum.

Bernardinum Sansouinum prouincię Mediolanensis Custodem, etsi valdè semper infirmum toto Comitiorum tempore.

Benedictum Bonchouich Dalmatię Custodem.

Nationi numerosissimę Hispaniçæ iuxta alias præmissa, datus est peculiaris Commissarius generalis, præscripta tamen, & limitata in multis eius potestate, exercenda quidem in absentia Commissarij generalis familię Vltromontanę, non tamen dum in illa fuerit natione. Omnes Hispaniçæ prouincię præter vnam Lusitanicam, eum sibi concedi postularunt. Sed ne dissensionis, aut æmulationis daretur occasio, omnes illę prouincię tunc in tria quaternaria diuise sunt. Primum comprehendebat prouincias Castellę, Granatę, Angelorum, & Sanctę Crucis in insulis Indię Occidentalis. Secundum prouincias Aragonię, Burgorum, Maioricarum, & Carthaginis. Tertium prouincias Sancti Iacobi, Conceptionis, Pietatis, & S. Gabrielis; ex quibus tribus partibus circulariter eligendus erat in posterum Commissarius hic nationalis; cui etiam concessum est, vt possit subrogari ad suffragandum, in electione Ministri generalis post Commissarium generalem, post Procuratorem Ordinis, & Commissarium Curię Romanę, eo modo, quo de illis dictum est, in Capitulo Lugdunensi. Pro prima autem hac vice omnium votis expetitus fuit Petrus de Montibus Occę, prouincię Granatensis Minister, vir bonus, ac timens Deum, quem libenter, etsi valdè reluctantem, & ab officio resilire cupientem, Minister generalis concessit. Do hic instrumentum eius institutionis, adiunctis ipsius, & totius prouincię Granatensis petitionibus, vt ab officio absolueretur, & Ministri generalis ad easdem responso.

Reg. gen. Vltrom. pag. 16.

*An. 1520. n. 31.
Commissar.
gener. peculiariter de
sur Hispaniçæ.*

*Reg. gener.
Cism. fol. 37.*

*Ternaria
diuisio prouinciarum.*

An. 1518. n. 11

*Commiss.
Hispaniçæ
Petrus de
Montibus
Occę.*

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 314.

*In Christo sibi charissimo R. P. Fr. Petro de Montes de Oc-
ca Ord. Min. Obseru. Regul. Pradicatori, & Confessario
egregio, prouincia Granatensis Ministro dignissimo, Fr. Pau-
lus de Soncino totius sacri Ordinis Minorum Minister
generalis, & seruus, salutem in Dom. sempiternam.*

*Facultatem
commis-
sariae
Hispanie.*

Cum de communi assensu nostri Capituli generalis hoc anno Domini 1521 V. in die sancto Pentecostes, in conuentu nostro Carpenfi, prouinciae Bononiae, celebrati, ordinatus sit Patribus Hispanis, & super eorum prouincias specialis Commissarius, per me eisdem assignandus, & instituendus, qui in absentia mea, & Reuerendi Patris generalis Commissarii Ultramontani dumtaxat, Hispaniarum prouincias, & communitates, tam fratrum, quam monialium, quae etiam quarumcunque aliarum personarum mihi subditarum, mea autoritate regeret; & gubernaret; solumque hoc admissum sit pro pace, & bono praefatae nationis, & illius prouinciarum promouendis, & conseruandis. Hinc est quod sepe fatae nationis solum intendens hac in parte quietudini, te meum specialem, & particularem super omnes prouincias Hispaniarum, sola Portugallia exclusa, Commissarium instituo, ac sic institutum denuntio per praesentes. Et quia in illis Hispaniarum prouincijs, locis, conuentibus, monasterijs, fratribus, monialibus S. Clarae, Beatae Mariae sororibus, ac tertij Ordinis B. Francisci de poenitentia nuncupatis, & alijs vtriusque sexus personis mihi subditis, & subijciendis plurimae vexationes, molestiae, & conturbationes inferri, & intentari possent, ad quorum resistentiam, & remedij opportuni prouisionem, minimè valeo nonnunquam interesse; ne igitur aliquid grauaminis, vexationis, ac dispendij praefatis prouincijs, conuentibus, locis, monasterijs, fratribus, monialibus, sororibus, & ceteris in eisdem mihi subditis personis acciderent, & irrogari defectu meae autoritatis facultatem, plenarièque meam autoritatem in vtroque foro, actiue, & passiuè plenariè tibi concedo, cum omnimoda facultate subdelegandi toties quoties tuo iudicio opus fuerit vni, vel pluribus, nihil mihi hac in parte reseruando: ita vt possis, & valeas in praefata natione, & prouincijs pro Ordinis nostri promotione, seu etiam apostolicarum prouisionum quarumcunque, prouinciarum, conuentuum, locorum, monasteriorum, domorum, ac personarum vtriusque sexus in illis degentium defensione, & in suo statu conseruatione, siue illius promotione, seu reformatione, cuncta tuo iudicio necessaria initiare, mediare, perficere, & omnia, & alia inibi singula facienda, proponenda, exhibenda, defendenda: nec non omnes actus iudiciarios, & causidicos, & etiam contentiosos in quacunque causa, contra quibuscunque iudicijs ecclesiasticis, vel laicis incipiendos, proseguendos, concludendos, & terminandos, examinare illa, & concludere possis, & debeas, omniaque alia Ordinis negotia in dictis nationibus, & prouincijs, seu illarum domibus, locis, & vtriusque sexus personis tuae cure commissis quibuscunque, tam in foro interiori, quam exteriori, quaecunque sint illa, quae secundum tuam districtiōis iudiciū, sine mea praesentia poterūt expediri, & disponi, illa disponas, ordines, & expeditas; prouincias, conuentus, & loca, monasteria, fratres, moniales, sorores, & alias quascunque personas visitando, retinendo, dum opus fuerit, & emitendo, licentiando, corrigendo, salutes penitencias imponendo, ab eisdem releuando, si iudicaueris, pariter, & incarcerando toties quoties, ac liberando etiam, & absolundo, itidem ad loca pariter praedictae nationis, ad quae ego vocarer officij gratia, vel meam autoritatem exegerint, quibus commode secundum praefatum tuum iudicium adesse nequirem, liberè accedendo; ita vt etiam Capitula prouincialia, & custodialia tenere in illis, mea plenaria autoritate praesidere, & ea plenariè celebrare, Prouincialium, Custodum, ac

guar-

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 314.

Guardianorum electiones fiendas denuntiare; utque fiant præcipere, & ordinare, ac eas confirmare, et si tales aliquos minus idoneos inueneris, electiones huiusmodi de ipsis factas cassare, annullare, & infirmare: ac similes, & alios quoscunque officarios electos, nominatos, etiam & pro tunc assumptos confirmare, vel infirmare, instituere, & destituere; conuentus, monasteria, & loca, domos, fratres, moniales, sorores, & quascunque etiam tertij Ordinis B. Francisci personas, mihi quomodolibet subiectas, & subiiciendas visitare, ut præmittitur, delinquentesque punire, deordinata ordinare, & dirigere possis, & valeas. Postremo etiam ad monasteria, loca, seu, domos S. Clara, B. Mariz Virginis, ac tertij Ordinis personas prælibatę nationis, ac illius prouinciarum: nec non aliorum quorumcunque locorum moniales, sorores, & personas mihi subditas, & subiiciendas accedere possis, easque de confessione, & in particulari audire: sique iudicaueris, illas visitare, Abbatissas, Magistras, & etiam de præfidentia, & matres alias instituere, & destituere, electas confirmare etiã dũ videris, & infirmare: fratres, moniales, sorores, ac alias personas ad probationem admissas, ad professionem, & e sæculo fugientes ad probationem recipere: fratres quoque ad officia prædicationis, ad confessionum audiendum intra, & extra capitula assumere, litteras quoque Confraternitatis per totam tibi creditam nationem conferre: & generaliter alia omnia, & singula initiare, mediare, examinare, terminare, & facere, quæ ego ipse ex officio facere possem, & deberem, etiam si personaliter adessem, etiam si talia forent, quæ maiori verborum expressione indigerent; quæ omnia, & singula volo haberi pro sufficienter expressis; ad meritum obedientię salutaris tibi præcipiens, ut hanc commissionem humiliter suscipias, susceptamque secundum gratiam à Domino tibi largitam fideliter exequaris: & eadem obedientia in virtute Spiritus sancti mandans omnibus, & singulis personis supradictis in eadem Hispanica natione, prouincijs, & locis mihi subditis, & subiiciendis, quatenus tibi tanquam vice personę nostrę pareant per omnia, & obediant eym effectu. Vale in Domino Iesu, & ora pro me. Datum in Conuentu nostro Carpeni prouincię Bononię sub manu nostra, officijque nostri sigillo, tempore expeditionis nostri Capituli generalis præfati in dicto sancto festo Pentecostes anno 1521.

*Reuerendissimo P. nostro Fr Paulo e Soncino Ministro
generali totius Ordinis S. Francisca dignissimo Patri
colendissimo.*

- VI. Nos filij vestri incolę, & habitatores prouincię Bætica, seu Granatę, vestrę Reuerendissimę Paternitatis benedictione suscepta, notum facimus Patrem Ministrum huius prouincię nos omnes congregasse in conuentu vocato de Antequera in festiuitate B. Marię Viginis Natiuitatis, anni præsentis, nobisque præsentauit vestrę Reuerendissimę Paternitatis commissionem super omnes prouincias Hispanię, dempta Portugallię, eidem Ministro factā; quę lecta ostendit nonnullas condiciones signatas manu vestrę Paternitatis limitantes prædictam commissionem: quarum prima est, quod Commissarius Hispanię, qui exercere debet officium commissariatus in prædicta natione Hispanica, primo teneatur renunciare suo officio, &c. de quo quamplurimum dolumus; quia reuera licet prouincia ista à multis temporibus pace gauisa sit sub regimine, & ministerio Patris huius, absque dubio magis ac magis creuit in consolationem nostram, & plurimorum exemplum. Considerantes igitur, quod in omni regimine pax optimum sit, quam Deo gratias agentes, possidemus, ne tanto bono priuemur, nos omnes videntes nostrum Ministrum tanquam verè filium obedientię promptum, ac paratū obedire humiliter vestrę Paternitatis Reuerendiss. iussioni, rogauimus, imò coegimus saltem differre ad tempus, quoad v-

*Ibidem.
Orant Comm.
miss. PP.
Granatens.
negotatur
ad illud offi-
cium admi-
nistrandum.*

que

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 314.

que per manus huius venerabilis Patris nostræ humiles supplicationes vestro conspectui præsentarentur, quibus flexis genibus toto nostro conatu humiliter supplicamus, Vestra Paternitas dignetur illum liberum dimittere filiorum vestrorum ministerio istius prouinciæ. Sunt alij plurimi, quibus hoc onus imponi potest, & sic prouincijs alijs succurrere absque iactura nostra, ac detrimento maximo. Mouemur, quia si à nobis iste Pater ablatas fuerit, in ianuis est damnum; de fructu aurem non modicum dubitamus. Et ne prolixitate Vestram Reuerendissimam Paternitatem tædio afficiamus, mittere decreuimus Venerabilem Patrem latorem nostrarum litterarum, à quo verbo poteritis cognoscere latius, quæ nostro scripto tetigimus tantum. Cui humiliter rogamus, vt Vestra Reuerendissima prius dignetur præbere auditum fauorabilem, cum expeditione consolabili, nobis omnibus, imò totius prouinciæ fratribus, supplicantibus omnibus clementiam Diuinam, tanto Patri ministrari & diuinum lumen ad dirigendum gregem sibi creditum in viam pacis. Datum in conuentu prædicto in festiuitate Beatæ, & gloriosæ semper Virginis Mariæ, Natiuitatis anno 1521.

Eiusdem fermè tenoris erat epistola ipsius Commissarij, cui ita Soncinas rescripsit.

*Reuerendo in Christo P. Fr. Petro de Montes de Occa,
&c. Hispaniarum Commissario.*

*Ibidem.
Soncinas in
sententia
perstitit.*

Reuerende in Christo Pater, post commendationem, &c. Accepi litteras Paternitatis vestræ simul cum litteris multorum Patrum prouinciæ vestræ, in quibus vestris Reuerentia vestra profiteretur obedientiam suam promptissimam pro Commissariatu prouinciarum Hispaniæ, adducit attamen insufficientiam suam, dispendium prouinciæ suæ, nec non aliarum prouinciarum perturbationem, potius quam vtilitatem: quæ omnia arbitror Reuerentiam tuam ex sua innata bonitate, ac humilitate proferre, quam quod veraciter sic se res habeat; quis enim non firmiter credat, ac certissimè arbitretur Reuerentiam tuam moribus, doctrina, ac experientia decoratam, & insignitam? quandoquidem in Capitulo generali proximè præterito, vno consensu vocales prouinciarum Hispaniæ te in suum Patrem, ac Commissarium elegerunt: quam rem à Spiritu sancto processisse minimè dubitatum est. Itaque quod Dei nutu actum est, & Patrum Hispaniæ votis sancitum, & roboratum, non est meum immutare. Commissionem igitur per me factam in Capitulo generali super prouincijs Hispaniæ, excepta dumtaxat Portugalliæ, & à Patribus illis confirmatam, eandem nunc cōfirmo, & omni suo robore, ac iure valituram decerno, ita quod Reuerentia tua in omnibus prouincijs Hispaniarum, etiam in tua natia, nulla excepta, nisi Portugalliæ, sit meus legitimus Commissarius, cum omni plenitudine potestatis & authoritatis; seruando tamen clausulas, & limitationes in Capitulo generali pro tali cōmissione ordinatas. Accingat igitur se fiducialiter Reuerentia tua oneri, & executioni officii sui, & agat in omnibus secundum prudentiam, & gratiam tibi à Domino collatam: ita enim fiet, vt honor Dei, ac religionis nostræ augeatur; ac bonis tuis operibus merita apud Deum in dies magis, ac magis accrescant. Vale igitur optime Pater cum omni benedictione mea. E Mediolano 24. Octobris 1521. subscript. E. V. P. D. Fr. Paulus de Soncino generalis Minister immeritus.

VII.

*Reg. gener. Cj
vmonc. fol. 25.*

*Occurritur
heresi Lu-
theranæ*

Multa autem pro Ordinis bono regimine in hoc Capitulo constituta sunt, suo loco inferenda. Inde autem incipiunt, vnde malum impendebat grauius, ab hæresi scilicet Lutherana reprimenda. Hoc itaque constitutionum erat exordium, [Cum nostri sit muneris armis spiritualibus, Ecclesiæ aduersarij, & fidem orthodoxam nequiter deprauantibus, viriliter, strenueque occurrere, & pestiferæ dogmatizationi Lutheranæ, quæ procurante humanæ salutis inimico no- uiter

VIII.

ANNO GRÆGOSTE 1521. CAL. VI. VI. O. C. I. D. I. ANNO 343.
LEONIS. X. ANNO 9. REIGIS. POLONIE. MINORVM ANNO 3143.

viter insurrexerunt iuxta Sanctissimi Domini nostri primum desiderium, salubriter obuiare, ordinat, & mandat Reuerendus Pater Generalis Minister, cum vniuerso suo Capitulo; vt pijs, & deuotis precibus prout occuratur, & quotidie in omnibus horis canonicis post dictum *Salutem Regine*, suffragium hoc adiiciatur, videlicet, *Gaude Maria Virgo, cunctas hereses sola interemisti in vniuerso mundo, &c.* versus, *Aue Maria, &c.* cum orationibus, *Gratiam tuam, & Ecclesie tue, &c.* Et quando in Missa conuencuali ordinariè oratio tertia defuerit, dicta oratio, *Ecclesie tue*, addatur. Secundo, Divini verbi gladio, & sacra Theologia telo eidem vsque ad sanguinem resistatur, prout per Capitulum generale prouide, & sufficienter prouisum est, & vnicuique Ministrorum salubriter commissum est. J Et quidem Torunia in Prussia, vbi tunc Sigismundus Polonia Rex habebat, & quo Lutherana heresis iam serpsit, frater Bernardinus Grebonius, egregius Prædicator, author fuit Zachariae Nuncio Apostolico, vt libri quorquot erant ea in vrbe, hac heresi infecti, in medio fori comburerentur. Restitit autem ille, & plerique viri docti insignes concionatores, Magistro Cruciferorum, Regis Poloniae ex sorore nepoti, qui ab auunculo, & fide Catholica hoc tempore ad Lutheranismum defecit, & sacra quæque profanauit, templa spoliavit, Ecclesiasticos, præsertim Minoritas verbis, & scriptis sibi resistentes, fauissimè persecutus est.

Mon. mss. pro-
du. Polon.
Comburitur
in Polonia
libri Luthe-
rani.
Ad ag. Cruci-
ferorum sit
Lutheranus

IX. Assignatus fuit pro celebrando sequenti Capitulo generali anno 1523. conuentus Perpiniæ, prouinciæ Aragoniæ, & decem orationes, ac suffragia præ alijs pro Reuerendissimis (inquinata Capitularia) D.D. Cardinalibus de Medicis Protectore Ordinis, & sanctæ Crucis, ac Sanctorum Quatuor. Porro haerant Julius Cardinalis Medicus, Pontificis frater patruelis, Ordinis nuper fortassis institutus Protector, vel affectu, patrocinio, & frequenti beneficio hunc titulum adeptus: & Bernardinus Caruajalis collegij Decanus, nuncupatus semper Cardinalis sanctæ Crucis: Laurentius Puccius Cardinalis, SS. Quatuor Coronatorum, vir optimus, Ordinis eximius benefactor.

X. Franciscus ab Angelis, siue Quinonius, hoc anno pro Commissarij generalis officio descendit in Belgium, & personaliter visitauit præcipuam partem prouinciæ Coloniae, præsertim conuentus Brabantiae, Frisiae, & Hollandiae; deinde conuocatis Patribus in conuentu Antuerpiensi die 16 Decembris, abusus omnes, quos reperit, pijs, & salutaribus constitutionibus voluit sublato. Eas habeo tanto quidem viro dignas, prudenter, & piè dispositas, quas inter alia illius prouinciæ monumenta conseruo.

XI. Deductum ad desideratum finem processum, quem anno precedenti diximus, miraculorum, & famæ in dies magis, magisque crebrescentis B. Ioannis Capistrani, Ludouicus Rex Hungariæ cum suis literis, vt ad canonizationem procederetur, deprecantibus, misit ad Leonem Pontificem. Suas etiam adiunxerunt preces Laurien, Nitrien, & Vvaradiensis Episcopi, Laurentius Comes Vvylack, & Dux Bosnae, Stephanus de Bathor, primum Comes Themelvarien, dein Regni Hungariæ Palatinus, Andreas de Bathor, Stephanus frater, Comes Zathanarien. Ioannes de Zapolia Vvayyvoda Transiluanus, Emericus Thervuk Banus Nanderalden. Ioannes Breneyha, Tutor Regis, Ioannes Dragffy Thauriorum regaliū Magister, Gabriel de Perea Comes de Rogocha, ac Cubiculariorum regaliū Magister, Stephanus de Perea frater germanus eiusdem, Hedwigis Ducissa Thessenen, quondam Stephani de Zapolia Regni Hungariæ Palatini relicta, Abbas S. Martini sacri Montis Pannoniæ, Capitula Bachien, Vvaradien, Nitrien. Communitas nobilium Comitatus de Gyrola, & de Zarand, Ciuitates, oppida, & Communitates Bachien, Vvaradien, Zalenkenien, Kamauz, Nandaralben, de Suthag, Plebanus, & Communitas de Vvylack, vbi vir sanctus iacebat. Ex Bohemia, & Polonia scripserunt alij plerique, pauculas has literas, quæ ad nostras manus peruenerunt, lectori exhibemus.

Quinonius
abit in Bel-
gium.

Intercedunt
plerique pro
canonizatione
B. Ioan. Ca-
pistrani.

San-

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 3.
LEONIS. X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 314.

Sanctissimo, ac Clementissimo in Christo Patri, & Domino nostro, Domino Leoni, Diuina prouidentia S. R. E. Summo Pontifici, Domino nostro indulgentissimo, ac gratiosissimo.

Ex origi. Sanctissime, clementissimeque Pater, & Domine, seipso humillimos ad XII. pedum oscula beatorum. Celeberrimam morum, ac vitæ, & honestatis famam, commendabilem conuersationem, operamque vberimam, ac fructuosam doctrinarum religiosi viri, quondam fratris Ioannis de Capistrano Ordinis Minorum de Obseruantia, haud dubitamus Sanctitati Vestre auribus dudum insonuisse; quibus ipse B. Pater dum in humanis agebat, copiosissime, imò largissime; tam per verbi Dei seminationem, quam per variorum prodigiorum, & miraculorum coruscationem, populis (Domino cooperante) in hoc nostro Hungariæ, ac alijs Regnis, Ducatibus, & prouincijs refulsit: quem nunc Sanctitati Vestre, ob insignia eius merita, nec non & miracula, quibus non solum eum in vita coruscasse, immo etiam ab humanis exutum, plurimis in locis notum est clarescere, non sufficimus commendare. Et quoniam accepimus erga Sanctitatem Vestram, & Regiam Maiestatem, & plures alios pro sui canonizatione satis esse sollicitos ex speciali eorum deuotione: Ideo & nos, qui fratres dicti Ordinis de Obseruantia gratuite in hac nostra Ciuitate fouemus, eidem Sanctitati Vestre negotium huiusmodi canonizationis recommendamus. Extant enim etiam in ipsa eadem nostra Ciuitate aperta miracula, quæ patentibus testimonijs apud Sanctitatem Vestram liquido patebunt. Recurrimus igitur vnà cum iam dictis ad Sanctitatis Vestre pedes, pro rei tam dignæ expeditione celeri, atque votiuâ. Datum ex Alba Regali 22. mensis Febr. 1521.

Eiusdem Sanctitatis Vestre.

Deuoti Oratores Capitulum Ecclesiæ S. Nicolai extra muros Ciuitatis Albæ Regalis fundatæ.

Eidem.

Ex origi. Sanctissime, Clementissimeque Pater, & Domine: post pedum oscula beatorum. XIII. Satis superque credimus Vestre Beatitudini innouisse celeberrimam morum, vitæ, & honestatis famam, commendabilem conuersationem, operumque vberimam, ac fructiferam doctrinarum religiosissimi viri quondam Ioannis de Capistrano, Ordinis Minorum de Obseruantia. Quid enim hic vir beatus Ioannes (dum in humanis continebatur) egit: quemque solerter studuit vniuersos imbuere notitia sancti Euangelii, sentes, & tribulos ex agro Dominico diguellendo, semen bonum seminando; aperiensque in Ecclesia, quasi diebus singulis os suum, poenitentiam suadebat, & vitam Domini in veritate docebat; tam per verbi Dei seminationem, quam per variorum prodigiorum coruscationem, populos (Domino cooperante) non solum in hoc nostro, sed etiam alijs Regnis, Ducatibus, & prouincijs lucrificando. Quem nunc Sanctitati Vestre ob insignia eius merita, non solum in vita; immo etiam ab humanis exutum, prodigijs, miraculisque, plurimis in locis clarescere scientes, non sufficimus commendare. Accepimus siquidem apud Sanctitatem Vestram Regiam Maiestatem pro sui cauonizatione satis esse sollicitam, plurimosque alios Principes, Dominos, cæterosque ex speciali eorum deuotione erga eandem Sanctitatem Vestram, eundem Patrem de Capistrano suis litteris, & commendationibus promouisse. Recurrimus igitur vnà cum illis ad Sanctitatis Vestre pedes pro tam dignæ rei votiuâ, certaue expeditione. Quam Altissimus conferuet ad vota, feliciter, & longæue nobis superstitem, ad exaltationem sacro-sanctæ Ecclesiæ, ac profectum Reipublicæ Christianæ. Dat. Nandoralbæ in festo Conuersionis sancti Pauli Apostoli anno salutis 1521.

E. S. V.

Vniuersitas Ciuium Ciuitatis Nandoralbæ.

Et alteram similem scripsit epistolam Ciuitas Brammatensis.

Eidem.

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMP. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 314.

Eidem.

XIII. Beatissime Pater, & Domine Clementissime. Post deuotam mei subiectionē ad pedum Sanctitatis vestræ oscula beatorum. Accesserat superioribus diebus ante conspectum vestræ Beatitudinis Magister Stephanus de Verbent, ex isto regno, nonnullas causas, & necessitates nostras, & regni huius, eidem Sanctitati vestræ proponendo, ac etiam pro canonizatione Beati Patris Ioannis de Capistrano supplicando; quantumque commodi, & condescensionis iam exinde pro- uenerit, satis abundē percepi: Idcirco maiores, atque maiores ipsi Sanctitati vestræ de benigna eiusdem condescensione refero gratias. Itaque quanquam iam sciam negotium canonizationis istiusmodi, vltra opinionem meam, apud ipsam Beatitudinem vestram haberi commendatum; tamen adhuc nequeo illud eidem non recommendare: si enim memoratum religiosissimum virum sanctorū catalogo describendum ipsa Sāctitas Vestra pronuntiauerit, vnā cūctis nedum in isto nostro, videlicet Hungariæ, sed etiam Bohemiæ, & Poloniæ regnis; nec nō Germaniæ, Austriæ, & alijs partibus lætitiæ cōmunis erit ratio; Cū & Domini, & nobiles, atque populares iāfatorū regnorū, ipsū B. Virū, miraculis vbique vna voce fama celebrē clariuisse proclament. Et reuera Pater Beatissime, in hoc regno nostro amplissimū hominū non leuiū viget testimoniū. Extat etiā in vulgo latif- sima fama de miraculis ipsius B. Viri, quæ per ipsum non nisi diuinitus, miracu- loseque supra naturam facta fuisse, & fieri in dies accipio. Huius igitur tanti Viri canonizationi afficior, ipsique Sanctitati vestræ singulari meo testimonio, ip- sum omni fauore denuncio, & commendo dignissimum, & meritō canonizan- dum. Duplicans iterum precibus humillimis pro huiusmodi B. Viri canoniza- tione; et si Beatitudo vestra me, & cæteros pro hac re supplicantes votiuē exau- dierit, sibi locum, præmiumque laborum terrestrium apud superos statuet, fra- tres superstites ad religiosissimē, beatēque viuendum inducet, & populi Chri- stiani deuotionem mirum in modum augebit, ad Dei laudem, sanctorumque, congratulationem, Sedisque Apostolicæ reuerentiam, & honorem. Quā omni- potens Deus felicem, incolumemque seruet per longa tempora, regimini Ec- clesiæ suæ sanctæ, & reipublicæ Christianæ profectui. Dat. in oppido Zereutz feria 6. proxima ante festum Epiphaniarum Domini anno 1521.

Eiusdem Beatitudinis vestræ

Seruus Humilis

Ioannes Comes de Vayuoda Transiluanus.

Eidem.

XIV. Sanctissime Pater &c. Serenissimi Regis, & Domini nostri gratiosissimi, ac cæ- terorum affectus, & desideria potuit iam Sanctitas vestra clarē, sufficienterque intellexisse pro canonizatione bonæ mem. Patris Ioannis de Capistrano. Ei si- quidem Beato Viro, nec nos fauores in huiusmodi re possumus denegare; im- mō auidiores animis, atque promiores pro modulo paruitatum nostrarum as- surgimus pro tam pio, tam sancto negotio, supplicantes precibus humillimis, vt prælibatum Virum, qui in vita, & morte, ac etiam post mortem, doctrina, fa- ma, & miraculis velut Sol resplenduit, claretque. Dignetur B. V. cælicolarū numero ascribere, precesque nostras, ac dicti Domini nostri gratiosissimi, & aliorum in hac parte exaudire. Quam S. V. largitor omnium Deus pro fidei, Ecclesiæque suæ sacrosanctæ conseruatione, regimini, incrementoque felici in- columem cōseruare dignetur æuo longiore. Dat. Budæ quinta die Februarij, an- no gratiæ millesimo quingentesimo vigesimo primo.

E. S. V.

Et vera obedientia filij

Franciscus, et Emericus Orzag de Buoth.

Annal. Minor. Tom. VIII.

X x

Eidem.

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 3
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 314

Eidem.

Beatissime Pater, et Domine clementissime. Cum omni reuerentia se se hu- XV.
millimos offerentes ad deuota pedum oscula beatorum. Ex priscorum accepi-
mus gestis, egregia facinora animi immortalia fore; vique etiam postera laude
crescentia, viros virtute claros monumentum exegisse ere perennius, quod nec
innumerabilis annorum series, nec fuga temporum possit diruere. Præterea
in virtute fore optatus è maioribus natu didicimus, quæ hominum memoriam
efficit quam maximè longam, & immortalem. Meminerit igitur, quæsumus B.
V. qua Beatus Pater Ioannes de Capistrano fulserit virtute, & quæ fuerit eius
vita, & conuersatio; & qualia etiam hic apud nos in regno Hungariæ egerit, cō-
tra Turcas victoriam reportando. Qui & ipse huc vsque non cessat à miraculis,
etiam post mortem. Ob id Sanctissime Pater, humiliter, supplicesque suppli-
camus, continuis exigentibus eiusdem B. Patris meritis, ad ipsius canonizatio-
nem, iuxta canonicas sanctiones procedere dignemini, ad laudem Dei, Sancto-
rum honorem, militantisque Ecclesiæ incrementum, & etiam nostri Regni cō-
munem letitiam. & V. omni stupore, ac honore colendam, omnipotens Deus
custodiat, & ad portum salutis vsque, quod ardentius optamus, perducatur. Da-
tum in domo nostra Bathorea feria 2. proxima post festum Conuerſionis B. Pau-
li Apostoli an. 1521.

Eiusdem S. V.

Humiles seruitores totius obedientia filij
Stephanus de Bathor Palatinus, & Comes, ac
Andreas de Bathor Comes Zathmariensis.

Eidem.

Beatissime Pater, ac piissime, & clementissime Domine, fidelitatem debitam, XVI.
humilima cum obedientia, ad pedum oscula beatorum. Cum in mari huius ta-
bescentis mundi diuersos, contrariosque motus vitiorum, malarumque consue-
tudinum Reuerendus olim Pater, ac Deo deuotus frater Ioannes de Capistra-
no, Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia, per virtutum opera, vitæque
irreprehensibilis claritatem, ac doctrinam salutarem remouit, & Diuinum cul-
tum feruenter, ac magnificè reparauit, suisque prædicationibus innumera bo-
na fecit; ita vt vita eius Deifica, vbique multipliciter exaltata existit, & ante,
et post mortem eius, crebra facta sunt meritis eius miracula, prout de ijs iam
S. V. experiri potuit, & magis experietur ex processibus his in partibus habitis
super inquisitione miraculorum eiusdem Patris Ioannis. Igitur pietate B. Viri,
ac suis meritis, quibus (vt non ambigo apud Dominum potens est, et multum
exaudibilis) permotus, has humillimas, atque deuotas preces meas ante pedes
beatos, vnâ cum Regia Maiestate, et alijs, supplicationes pro hoc negotio trans-
mittendo præcordialiter studui effundere; quatenus ad laudem Dei, et sancto-
rum suorum honorem, totiusque Ecclesiæ militantis gloriam, et Beatitudinis
vestræ (clementissime Pater) æternam, et benedictam memoriam, eadem cano-
nizationi, et sanctitati ipsius B. Viri intendere, ipsumque catalogo sanctorum
ascribere dignetur. Quam Altissimus in cunctis vijs custodiat, et dirigat pro-
spera per tempora longiora, suauissimè victuram. Ex monasterio sancti Martini
sacri Montis Pannoniæ, vigesima prima die mensis Februarij an. 1521.

E. S. V.

Humilis & vera obedientia filius
Mattheus Abbas dicti Monasterij.

Pontifex
Capistrani
canoniza-
tioni inten-
dis.

Tot porro, tantæque factæ sunt in hac re instantiæ, vt se ad canonizationem XVII:
Pontifex accinxerit, etque faciendæ summam aureorum mille ab Archiepisco-
po

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 314.

po Colocensi fratribus legatorum, in hunc finem conuerti statuerit litteris, quas hic exscribimus. Sed optimum, & pium Pontificis conatum, cum omnia fermè essent parata, & relatio ex processibus alijsque scripturis compacta, mors hoc anno intercidit.

Ad futuram rei memoriam.

Accepimus quatenus alias bo. me. Gregorius de Frangepanibus Archiepiscopus Colocen. tunc in humanis agens, ac condens de bonis suis in eius vltima voluntate testamentum, fratribus Minoribus de Regulari Obseruantia Regni Hungarię summam mille ducatorum auri legauit. Cum autem sicut accepimus iidem fratres Minores Regni huiusmodi, qui olim antequam omnes & singulos fratres Minores de familia, seu obseruantia, aut etiam pro tunc reformatos, seu alias quomodolibet nuncupatos, demptis illis, qui Conuentuales dicebantur, insimul vnum corpus ex eis facientes vnissimus, prout in nostris desuper confectis litteris plenius continetur, de familia, seu Obseruantia nuncupabantur, ad opus canonizationis quondam fratris Ioannis de Capistrano eiusdem Ordinis fratrum Minorum, dum viveret de Obseruantia, seu de familia, expresserint hæredi olim defuncti, quod maximas expensas hætenus fecerint; sed vnde opus ipsum ad optimum finem perducere valeant, non habeant. Et si dicta summa, mille ducatorum perficiendo dicto operi conuerteretur, ex hoc profecto præfati fratres de Obseruantia, seu familia idem opus ad huiusmodi optimum finem Deo duce perducere sperarent, ac exinde Ordo S. Francisci, cuius iidem fratres professores existunt, ac religio in dicto Regno nõ modicū suscipiet incrementū. Nos igitur tam sanctum, & pium opus pecuniarum defectu intermitteri, ac retardari nolentes, motu proprio, non ad prædictorum fratrum de Obseruantia, seu de familia, aut alicuius pro eis, vel super hoc oblata petitionis instantiam, sed de mera nostra liberalitate, dictam summam ad perfectionem dicti operis autoritate Apostolica tenore præsentium appropriamus, ac quibusvis dicti Regni fratribus Minoribus etiam reformatis nuncupatis, nec non fideicommissarijs dicti Gregorij Archiepiscopi, ac alijs Prælati cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & præminentie existentibus, ne præfatos fratres de Obseruantia quominus ipsi summam mille ducatorum in dicti operis perfectionem, & non alios vsus conuertere. percipere possint, impedire præsumant, sub excommunicationis late sententię poena tenore præsentium inhibemus. Mandantes sub eadem poena etiam fratribus reformatis præfatis, seu etiam alio quocunque nomine, & titulo nuncupatis, quod si quicunque à fideicommissarijs antedictis quoquomodo delegato huiusmodi leuauerint, restituere teneantur: quorum & aliorum, qui huiusmodi sententiam excommunicationis incurrerint, absolutionem nobis successoribusque nostris Romanis Pontiff. excepto mortis articulo, reseruamus; Non obstante prædicta voluntate dicti testatoris, quem quoad hoc alijs eisdem autoritate, & tenore commutamus, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & quorumcunque dispositionibus, cæterisque contrarijs quibuscunque non obstantibus. Datum Poli Portuensis diocesis sub anulo Piscatoris die 25. Ianuarij 1521. Pontificatus nostri anno octauo.

Ex reg. Cism.
fol. 32.

Confirmat
regulam 3.
ordinis.

XVIII.

Eodem fermè tempore, quo precedentes emisit litteras, præmisit alias confirmatorias nouæ regulæ, quam ipse præscripsit fratribus, & sororibus tertij Ordinis, siue de Poenitentia, qui in cõmuni, & sub tribus votis essentialibus viuebant; quorum institutum plerisque in locis, maximè in Italia, erat valdè propagatum; neque enim illa formula, quam Sanctus Franciscus sæcularibus, & coniugatis dictauerat, istis poterat adaptari. Exhibeo normulam ipsi confirmationis instrumento insertam; quam Dionysius Carthusianus, vir celebris, vberimis illustrauit commentarijs.

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 314.

*Dilectis filijs fratribus, & sororibus Tertij Ordinis
beati Francisci sub tribus votis essentialibus in
Congregationibus viuentibus.*

Ex reg. Vltra.
fol. 46.

Dilecti filij, ac filiae salutem, & Apostolicam benedictionem. Inter cetera nostro regimini credita, ea nos potissime sollicitos reddunt, per quae frangat mundici, carnisque concupiscentijs, innocentiae, primaeque pacis caelitus collatae, tranquillitas status ad suam primaeuam reduci cognoscitur originem. Dudum siquidem huius gratia felic. rec. Nicolaus Papa IV. praedecessor noster tertiam regulam beati Francisci, quam de Poenitentia appellauit, per quam almus Confessor omnes vtriusque sexus fideles Spiritu Dei plenus, saluare contendebat, confirmauit, & approbavit. Verum quia temporis decursu, spirante illo Spiritu sancto, non solum viri coniugati, mundique huius incolae, pro quibus à Beato Francisco praefata tertia regula edita fuerat, verum etiam innumerarum virginum, chori tribus essentialibus, & à quibusdam etiam clausura nostra auctoritate assumptis votis, constructisque monasterijs quamplurimis, non sine militantis Ecclesiae fructu multiplici, & aedificatione, praefato tertij Ordinis iugo sua uoluntate subdiderunt. Et quoniam in dicta tertia regula, quaedam maritalis accommodata, caelibus uero, virgineoque statui sub huiusmodi tertia regula Domino famulantibus, minus decencia innectuntur, ob quod castorum animorum nitidi affectus ab ingressu dicti Ordinis nonnunquam aueruntur: Nos iuxta Domini uoluntatem, pretiosum à vili distinctum de nouo confirmamus, & approbamus, ac vobis, & successoribus vestris seruandam transmittimus, cuius tenor sequitur, & est talis. De nouitiorum, seu nouitiarum ingressu. Primum capitulum. Fratres, seu sorores ad hunc tertium ordinem recipiendi, debent esse fideles Catholici, de haeresi non suspecti, in obedientia Romanae Ecclesiae firmi, matrimonio non ligati, debitis expediti, corpore sani, animo prompti, nulla vulgari infamia maculati, cum proximis reconciliati: & de his omnibus antequam recipiantur ab eo qui recipiendi habet facultatem, sunt diligenter examinandi. De his quae habent promittere fratres, & sorores in professione huius tertiae regulae. Secundum capitulum. Fratres, & sorores postquam per vnum integrum annum habitum, probationis detulerint, qui de vili panno arbitrio Visitatoris esse debet, si conuersio laudabilis fuerit, apud conuentum, in quo quis, vel quae habitum probationis portauerit, de consilio Discretorum dicti conuentus ad professionem dicti conuentus recipiatur, in qua professione promittat seruare mandata Dei, ac satisfactorum de transgressionibus, quas facere posset in futurum contra hanc tertiam regulam, ubi à Praelatis requisitus fuerit, viuendo in obedientia sine proprio, & in castitate. De ieiunio. 3. cap. Fratres, & sorores perpetuis temporibus feria secunda, quarta, sexta, & Sabbato, excepto Dominicae Natiuitatis festo, carnes non comedant: Et à festo omnium Sanctorum vsque ad Resurrectionem Domini, omni feria quarta, & sexta ieiunare teneantur. Similiter qualibet feria sexta totius anni. Item à festo B. Martini vsque ad Natiuitatem Domini ieiunent quotidie, iuncta Quadragesima vniuersalis Ecclesiae vsque ad Resurrectionem Domini, quam tamen à Quinquagesima incipere debent. Diebus uero, quibus non ieiunatur, bis in die dumtaxat comedant, excepto quod à festo Paschae vsque ad mensem Octobris laborantes poenoso, seu graui labore, ter in die refici poterunt, ieiuniorum semper diebus exceptis. Poterunt autem itinerantes, infirmi, debiles tempore necessitatis ieiunium soluere. De Diuino officio, & oratione. 4. cap. Fratres, & sorores in Ecclesia seruent silentium, praesertim quando Missa celebratur, vel sermo Dei proponitur. In alijs uero locis seruetur, quod per suos superiores circa silentium illis fuerit ordinatum. Debent etiam quolibet die in sero inter se, & Deum cogitare, quid fecerint, dixerint, vel cogitauerint. Quolibet autem die, si poterunt commodè, debent Missam audire, & procurare quod ha-

Regula 3.
ordini.

Cap. 1.

Cap. 2.

Cap. 3.

Cap. 4.

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 314.

habeant virum religiosum, qui illis verbum Dei certis diebus proponat, & eos ad poenitentiam, & virtutes inducat. Illi autem, vel illæ, qui, vel quæ horas canonicas sciunt per se dicere, debeant horas canonicas secundum vsum S.R.Ecclesiæ persolvere. Qui verò horas canonicas nesciunt dicere, duodecim Pater noster pro Matutino, & pro qualibet aliarum horarum septem, addito Gloria Patri in fine cuiuslibet Pater noster, addito etiam Credo, & Miserere mei Deus in principio Primæ, & Completorii. Quod qui præmissa nescierit, ter Pater noster pro Prima dicere debeat. Quoties autem prandium, vel cibum sumunt, gratias Deo reddere debent. De confessione verò sacramentali, & sacra communione, sumenda, seruabunt Ordinationes Nicolai Papæ IV. quod ter in anno confiteantur, atque communicent, vel etiam statuta à suis superioribus super hoc ordinata. De Prælatorum, & officiorum ordinatione, 5. cap. Quælibet domus, seu Monasterium, si virorum fuerit, habebit superiorem istius fraternitatis, qui *Minister localis* appellabitur. Si verò mulierum, *Mater* dicetur, & eligentur per suos conuentus, vel instituentur per suos prouinciales Superiores, seu Visitatores generales. Ita tamen, quod nullus sit perpetuus, sed certi temporis. Qui Ministri, & Matres obediunt per omnia, quæ ad præsentem regulam spectant, prouincialibus Ministris Ordinis Minorum beati Francisci, & Visitoribus deputatis ab ipsis Ministris, quandiu in dictis officiis fuerint. Quo verò ad alia officia intra domum, seruabunt statuta sua. De modo interius, exteriusque conuersandi, 6. cap. Cum fratres, & sorores huius fraternitatis dicantur *de Penitentia*, oportet eos ab omni curiositate tam in vestimentis, quam alijs quibuscunque abstinere, & iuxta Apostolorum Principis Beati Petri salubre consiliu, depositis cæteris vanis huius sæculi ornamentis, nullum ornamentum corporale portare debent, nisi solum humile, et necessarium tegumentum corporis sui. Debent etiam ab accessu Curiarum, Principum, Dominorum, seu Dominarum, vbi mollia huius mundi, Domino testante, habentur, omnino cauere: Nec villo vnquam tempore choreis, ludis, locis, et alijs histrionum vanitatibus interesse. Debent quoque esse parci in verbis, & locutionibus, quæ raro sine peccato multiplicantur: & super omnia ab omni mendacio, & iuramento quocumque iuxta mandatum Domini, nisi pro pace, fide, calumnia, & testimonio perhibendo, cauere debent: & omni die in sero inter cætera examinare debent se, si vel mendacium, vel iuramentum aliquod fecerint, & pro quolibet tria *Pater noster* dicere debent. De visitatione, & cura infirmorum, 7. cap. Si quis frater, vel soror huius fraternitatis in infirmitatem ceciderit, *Minister domus*, vel *Mater* semel quotidie per se, vel per alium visitare teneatur, & de bonis communibus omnia necessaria diligenter faciat illi ministrari: teneaturque infirmum, vel infirmam monere de poenitentia acceptanda, & conuersione ad Deum fienda, mortis propinquitatem, & iudicii Diuini distractionem, simulque Diuinam misericordiam proponendo. De visitatione, quam Prælati debent facere circa fratres, & sorores, 8. cap. Minister prouincialis fratrum Minorum, vel Visitor eiusdem Ordinis, cui ipse commiserit, visitabit quolibet anno semel tantum quamlibet domum, cum præsentia seniorum: & facta visitatione non debet intrare officinas, nec alia interiora sororum; ipse autem Visitor nunquam solus maneat, & separatus cum aliqua sorore. Debent autem Minister, & Matres dicere Visitori defectus, qui correctione indigent. Similiter, & alij fratres, & sorores; & si aliqui fuerint incorrigibiles, iudicio discretorum, vel discretarum domus, tanquam morbida pecora eiciantur de Congregatione. De officio Mortuorum, 9. cap. Postquam aliquis frater, vel soror ab hac luce migrauerit, curabit Minister, seu Mater, quod eius exequiæ solemniter celebrentur: quibus exequiis omnes fratres, vel sorores alicuius domus, vbi ipsum mori contigerit, personaliter interesse debent, nec recedere donec corpus traditum sit sepulture: & pro anima cuiuslibet defuncti, vel defunctæ, infra octo dies quilibet Sacerdos vnā missam; scientes psalmos, quinquaginta psalmos; nescientes verò psalmos, quinquaginta *Pater noster*, & in fine cuiuslibet Requiem æternam, dicere teneantur. In fine autem cuiuslibet anni, seu infra quem-

Cap. 5.

Cap. 6.

1. Pet. 2. v. 1.

1. Mat. 23. v. 2.

2. Mat. 5. v. 34.

Cap. 7.

Cap. 8.

Cap. 9.

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 314.

Cap. 10.

quemlibet annum, quilibet sacerdos tres Missas pro defunctis; sciens psalterium, vnum psalterium; nesciens verò psalterium, centum *Pater noster* cum *Requiem aeternam* in fine cuiuslibet, dicere debeant. Et circa ista officia pro Defunctis, & alia officia diuina in praesenti serie annexa, cura imponitur Ministris & Matribus, vt fideliter persoluantur. De obligatione contentorum in regula, cap. 10. Omnia & singula in praesenti regula contenta, sunt consilia ad facilius saluandas animas viatorum, & nulla sunt obligatoria ad peccatum mortale, vel veniale, nisi humano, vel diuino iure aliquis aliàs esset obligatus. Obligantur tamen fratres, & sorores facere poenitentias à superioribus impositas, quando super hoc requiruntur: obligantur etiam ad tria vora essentialia; paupertatem, nihil habendo in speciali; castitatem, quia post votum non possunt matrimonium contrahere, nec sine transgressione vitij carnalis se immiscere; & obedientiam, quantum ad illa sine quibus non potest commodè ista fraternitas manuteneri. Tenentur etiam ad clausuram seruandam illam, quae ipsam expressè seruare voluerint. Quod omnibus, & singulis conuentibus concedimus, dummodo hospitalitas, & charitas, quam exercere solent apud infirmos, nullam cum honestate patriatur detrimentum. Datum Romae apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris die 20. Ianuarii 1521. Pontificatus nostri anno octauo. Euangelista.

Socinas Minister gener.
Nuncius P^o sificius.
Lud. Heningus missus in Orientem.

Reg. Cism.
ol. 29.

Diximus aliàs, Franciscum Lychetum generalem Ministrum alijs grauissimis viris sui instituti suffectum fuisse Commissarium, & Nuncium pro colligendis subsidijs Christianorum, tum ad opus fabricae sancti Petri Vaticanæ, tum ad conscribendum Crucesignatos contra Turcas. Per huius mortem substitutus est Paulus Soncinas, eius in Generalatu successor. Vt verò certius constaret, qualiter se res haberent in Oriente, & commodius fieri posset expeditio contra Turcam, semel & iterum illuc amandatus est frater Ludouicus Heningus Prutenus, S. Theologiae lector, cum duobus socijs. Hunc & saluum conductum Pontifex concessit. XIX.

Vniuersis, & singulis, ad quos hae litterae nostrae peruenerint, salutem, & Apostolicam benedictionem. Reuertens in Orientem, atque ad Hierosolymam partes, dilectus filius Ludouicus Heningus Prutenus, Ordinis Minorum, sacrae Theologiae professor, nobis non solum ita volentibus, sed & etiam per praesentes in virtute sanctae obedientiae ad suscipiendam hanc professionem mandantibus; cui viro, & religioso, & doctrina, ac virtute praedito, cum omnia inter eundem commodè recteque euenire cupiamus, omnes & singulos Principes, ciuitatum Rectores, exercituum, & classium armatarum Capitaneos, & Praefectos, populorum Primores, conductoresque, & exactores gabellarum aliasque cuiuscunque ordinis, & conditionis personas hortamur in Domino, & prona charitate requirimus, vt dictum Ludouicum cum fratre Petro Blanchetto Gallo, & altero socio cum bulgijs & valisijs suis, quocunque ei iter facere contigerit, benignè, humaniterque excipientes, liberè, & expedite, sineque vlla indicti, indicendiae oneris solutione, ire, redire, commorari permittere, illiusque & sociorum quantum in se est, securitati, & saluti consulatur, praebentes eidem itinerum duces, si opus fuerit, & id ipse duxerit requirendum. Demum ita hominem tractent, ab alijsque tractandum curent, vt eorum in illum officia secundum charitatem merito possimus in Domino comendare. Datum Romae apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 20. Ianuarii 1521. Pontificatus nostri an. 8. *Bembus* XX.

Mon. M.
pro Aquil.
Destinatur
Commissa.
vix ad reform.
mandat C^o.
mentales in
Gallia.

Ad petitionem Francisci Regis Galliarum Leo Pontifex hoc anno per bullam datam x. Maii constituit ffr. Ioannem Morinum, & Alexandrum Rosseti, Obseruantes, Commissarios apostolicos ad reducendos omnes Conuentuales ad modum viuendi Obseruantum, & sub eorundem obedientiam in omnibus prouincijs Galliarum: quod pro sua deuotione in Ordinem S. Francisci, summe desiderauit pius Rex, satagens, vt sicuti est vnus Ordinis institutor; ita vnus esset eius viuendi modus, & in vnum corpus pacificè, & conformiter omnes Franciscani coirent. XXI.
Sub

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMP. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS. MINORVM ANNO 314.

- XXII. Sub huius anni finem Leo Pontifex lenta primū, deinde ardenti, vehementique febre correptus (suspicionem aliqui addunt veneni) mente turbata decessit Kalendis, siue 4. Nonas Decembris die Dominica, ætatis suæ anno 47. post quam annis octo, mensibus octo, diebus viginti Pontificatum vario hominum iudicio substituit. Plerique hominem à pietate erga pauperes, à munificentia in structuris, ab affectu erga viros eruditos, & studiosos, à prudentia, à patientia, à comitate commendant: alij à voluptatibus, venationibus, aucupijs, splendidissimis conuiujs, & luxu condemnant. Nostrum sanè Institutum suas debet ei laudes, quòd illud plurimum fouerit, auxerit, protexerit, honoribus, & gratiis toto affecerit dominatu. Sepultus ad Vaticanum translatus est ad Ecclesiam sanctæ Mariæ supra Mineruam, vbi eodem cum Clemente VII. suo consanguineo iacet Sacello. Leo X. moritur.
- XXIII. Obiit etiam hoc anno religiosissima soror Ludouica à Cruce, genere nobilissima, Michaelis ab Iranzu Castellæ Comestabilis relicta. Clarissarum monasterium Astigianum tanquam incognita magno spiritus feruore ingressa est, vbi communem vitam, & regulam professa, inde translata ad monasterium S. Elizabethæ Granatense, primas in eo creauit discipulas, facta etiam ipsa prima Abbatissa. Vitæ asperitate, pœnitentia, charitate, rerum diuinarum meditatione, & profunda humilitate alijs præluxit, & sibi insignem sanctitatis famam acquisiuit. In Odæi medio fuit sepulta. Et Ludouica à Cruce Gonz. in prou. Granat. msa. 12.
- XXIV. Fuerunt hoc anno promoti ad Episcopatus pauci, qui sequuntur Minoritæ. Ad Philadelphiensem Archiepiscopatum in Lydia, vti habent libri consistoriales, siue ad Signiensem Episcopatum in Istria, vti habet Rodolphus, fr. Franciscus N. per cessionem Thomæ Herdouts Cardinalis Strigoniensis nuncupati. die 6. Ianuarii. Ad Sardiensem in Sclauonia, sub Archiepisc. Antibariensi fr. Alphonsus Cauallier, alias Caualexius, Conuentualis per obitum Bonauent. die 6. Februarii. Ad N. Fr. Ioānes Maria de Aretio suffraganeus Atrebatensis. die 20. Martii. Ad Reonensem in insula Aegei maris, sub Archiep. Atheniensi fr. Petrus à Corduba per obitum Ioannis. die 6. Septembris. Francisc. Epi sc. Philadel. phj. Rod fol. 233. Alfons. Sardinien 12. Maria. N. Petrus Reonen.
- XXV. Hoc anno Blandinus de Blandinis prope Tusciæ oppidum Plebis castellum, Italiæ *Castel della Pieve*, nuncupatum, commodum cœnobiolum sub titulo sancti Angeli de Monte, construxit. In Romanula prope Meldolæ oppidum munitissimum, agri copiosi, & fertilissimi, templum posuit fratribus sub inuocatione sancti Rocchi, vir illiustrius. Leonellus Pius, illius nominis secundus in Franciscanos mirè affectus, additurus etiam & cœnobiolum, si mors non impediret. Opus ipsi fratres compleuerunt. Communitas Sabiniani, quod in eadem Italiæ regione, sed in via Aemilia pernobile, & lautum est oppidum, frumento cum primis abundans, integrum hoc anno fabricauit conuentum eisdem, sub titulo sancti Sebastiani. Incolæ maritimi oppidi Ligustici à sancto Romulo nuncupati, præter commodum, quod construxerunt fratribus cœnobiolum, à nobis aliàs relatum, aliud humilius, & angustius ædificarunt in supercilio montis CC. P. ab oppido, loco quidem solitario, & amæno. con Castri Plebis. Gonz. in prou. S. Franc. 66-45. Con. v. aldoi Idem in prou. Bonon. con. 28. Con. Sabiniani. Indid. con. 27. Con. S. Rom. Idem in prou. Gen. con. 18. An. 1473. n. 26.
- XXVI. Tabernæ nobilis, ac frequentis oppidi in Calabria, litteratorum hominum feracis, incolæ circa hunc annum, elegantē, omnique ex parte perfectam domū fratribus contulerunt. In ecclesia iacet Matthæus à Messuraca, cuius pietas, humilitas, abstinencia, obedientia, & paupertas fuerunt eximiae. Vitæ sanctimoniam cōfirmarunt aliqua post eius mortē miracula, atque illud præsertim, quòd Faustina quondam Dodonicam Tabernensem paralyticam, statim post obitum sanarit. In Campania apud Cumanos aliquot conuentus prouinciæ sancti Angeli vno eodemque anno 1510. recensimus, omnes fermè præter vnum hoc anno expressos reperimus in vna eademque bulla Leonis, qua quinque conuentuum possessionem iam à fratribus captam confirmat. Tempus constructionis bulla non distinguit. *Exponi nobis fecistis.* 6. Iulij. Con. Tabern Idem in prou. Calab. con. 15. Matth. à Messuraca. Con. N. v. a. r. e.
- XXVII. Antonius Manrique de Lara Dux Naxarensis, ante aliquot annos in summa Naxaræ oppidum illustre diocesis Calagurritanæ in Hispania, introduxit fratres

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 30.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 314.

tres regul. Obseru. & in horto seu loco ab ipso, & ab oppidanis concessio, eis construxit suis, & eorundem oppidanorum sumptibus, domum sub inuocatione sancti Francisci. Sed huic constructioni se opposuerunt Abbas, & monachi monasterii B. Mariæ de Naxera Ordinis S. Benedicti, seu Cluniacensis, prætendentes se in prædicto oppido iurisdictionem quasi episcopalem habere, & quod sacellum, siue capella S. Crucis sita in dicto monasterio, erat veluti parochialis ecclesia; & hortus, vel locus prædictus Minoribus concessus, intra fines prædictæ parochiæ, ac monasterij consistebat. Litem deinde mouerunt, & sententias obtinuerunt contra fratres: qua de causa Dux, & oppidani indecisa adhuc causa in tertia instantia rogarunt Leonem Pontificem, vt permetteret commutari locum illum, quem fratres incolebant, pro altero extra; sed prope oppidi muros, in quo Petrus Martini Doctor Naxarensis cœperat edificare xenodochium pro pauperibus hospitandis; & locus fratrum huiusmodi deferuiret hospitio. Annuuit Pontifex postulatis. *Exponi nobis nuper fecit.* die 3. Iunij. Hoc istius cœnobij initium, & fundamentum, longè aliud ab illo, quod refert Gonzaga. In sacello maiori iacent prædictus Dux, & Ioanna à Cardona coniux, tanquam loci patroni.

*G&A. in prou.
Burgen. c. 15.*

*Com. Gede-
borchen.*

Communitas Burgi, seu vici de Gedeborch Glasguen. diœcesis in Scotia, atque habitatores, & incolæ Vicecomitatus circumiacentis, obtulerunt Ministro prouinciæ Scotiæ regul. Obseru. se constructuros cœnobium sub inuocatione, quam vellet. Vt acceptare posset petijt facultatem à Pontifice, & obtinuit. Cui

XXVIII.

*Com. Edin-
burgi.
Con. Mora-
nien.*

*Con. Dun-
den.*

Communitas Burgi 31. Ianuarij. Hoc eodem anno in vetusto instrumento motu inuenio controuersiam inter Andreæ Cayrnis Guardianum de Edinburg, diœcesis S. Andreæ, & Robertum Stuart Guardianum Moraniensem, regularis Obseruantie professores ex vna parte, & Ioannem Conualson Magistrum prouincialem, & Ioannem Fargusson Guardianum conuentus S. Francisci oppidi de Dundee Brechinien. diœcesis, Conuentuales, circa portandum ab istis signum distinctiuum, per quod discernerentur ab Obseruantibus, iuxta tenorem bullæ à Scotiæ Obseruantibus obtentæ, latamque sententiam à Ioanne electo Brechinien. in fauorem Obseruantum. Litem tandem amice diremit Bernardinus Episcopus Sabinensis Cardinalis S. Crucis, Ordinis Vice-Protektor. In Hibernia reformati sunt hoc anno conuentus Vvaterfordiensis, Adachadensis, & Pontanus.

*Conuentus
in Hibernia
reformati.*

*Mon. Cu-
pramontana
Idè in prou.
Marchiæ. m. 3.*

In vrbe Cupramontana in Piceno habitabant sorores quædam, liberius quàm par esset viuentes; quarum loco introductæ sunt alię tertij Ordinis, ita petente senatu, & concedente hoc anno Pontifice. Atqui hæ cupientes strictiorem vitam ducere, vocatis per Ministrum prouinciæ Marchiæ aliquot sororibus ex Firmano monasterio, primam regulam S. Claræ profitentibus, sub hoc instituto deinceps vixerunt. Vigente autem bello inter Pontificios, & Hispanos; destructum est monasterium, à S. Francisco nuncupatum, quia fortiùs munientis vrbi erat impedimento, translatis sororibus ad Xenodochium S. Mariæ Magdalensæ.

XXIX.

*Mon. Spole-
tanum.
Idè in prou.
S. Franc. m. 3.*

*Mon. Cu-
sentinum.*

Similiter fermè factum est in monasterio S. Pontiani extra moenia vrbis Spoletanę, vbi cum sorores Benedictinę longè à sui instituti ratione recederent, introductis Clarissis, quæ eas ad suæ regulæ normam instruerent, omnes secundam S. Claræ regulam hoc anno amplexatæ sunt. Habetur ibi in magna veneratione corpus B. Pontiani Martyris, patroni Ciuitatis Perusinæ. Sorores insuper Cusentinæ vrbs in Calabria, cum aliquanto laxius sub Patrum Conuentualium regimine conuersarentur, sponte in primam regulam S. Claræ sub cura Obseruantum conspirarunt. Amplum habeo instrumentum originale huius transitus, seu permutationis regulę, & gubernij, & præstiti auxilij à Prorege Neapolitano, & Archiepiscopo Cusentino.

XXX.

*Monasteria
Veneta re-
formantur.*

Reformauerant iidem fratres regul. Obseru. in vrbe Venera monasteria quatuor Clarissarum, S. Claræ de Murano, S. Mariæ maioris, S. Crucis, & S. Mariæ de miraculis; nec non quintum S. Sepulchri sororum tertij Ordinis, de quibus

XXXI.

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 314.

bus suis locis actum est, & laudabiliter regebant. Sed cum Patriarcha Venetiarum sub varijs titulis, prætenſæ præſertim vltioris reformationis, ſe illorū regimini vellet immiſcere; Pontifex iniunxit Dominico Cardinali Grimano Ordinis Proteſtori, ne iſtud permitteret. *Cum Miniſter, & fratres.* die 6. Octobris. Adnoto, hic denuò recurrere mentionem Cardinalis Grimani cum titulo Proteſtoris Ordinis. Atqui hoc ipſo anno in Comitijſ generalibꝯ Cardinalem Mediceum eodem inſignitum titulo ſupra commemorauimus, & Cardinalem Caruajalium titulo Vice-Proteſtoris. Quid ſi, vti alias diximus, Pontificis patrueli collatus, vel communicatus ſit iſte honorarius titulus, impedito Grimano, vel propter infirmitatem, vel propter nimiam ſenectutem?

XXXII. Ioannes à Figueroa, vrbis Pincianæ Senator, & Maria Nuñeſia à Toletto, inſigne, capaciffimum, & pulchrum hoc anno conſtruxerunt monaſterium in ipſa vrbe pro ſororibus puriſſimæ Conceptionis Virginis Mariæ, reſeruato patronis Monaſterij hoc priuilegio, vt penes ipſos poteſtas ſit tredecim ex ſororibus admittere ad aliarum contubernium.

*Mon. Con-
cept. Valli-
ſoleri.
Idem in prou.
Concept. m. 23.*

XXXIII. Guttierrus Gomezulus à Fonſalida, nobilis D. Iacobi militiæ Commendatarius, domos quaſdam hoc anno in monaſterij formam adaptauit Clariffis in vrbe Malacenſi in Hiſpania. Sed cum aer eſſet valdè inſalubris, poſt annos quadraginta quinque translatae ſunt ſorores ad ædes Ludouici Mendez à Sotomaio riparata pecunia emptas, quas in monaſterium ſub titulo S. Mariæ de Pace redactas anno 1566. inhabitare cœperunt.

*Mon. Malacen.
Idem in prou.
uine Brugu.
mon. 14.*

XXXIV. Iacobina ex illuſtri Lanſacorum familia, Burdigalæ hoc anno monaſterium pro ſororibus Annuntiatae Virginis ſub titulo S. Mariæ de doloribus aliquali-ter conſtruxit, & ſorores aliarum inſtitutrices ex Albienſi huius inſtituti monaſterio fecit acciri. Paulò poſt beneuolentia Catharinæ Bironiæ, Geniſacij Dominae, & Ioannis Maucanij Burdigalenſis ciuis, opus completum eſt, ita tamen imbecilli ſtructura, vt ſub annum 1570. omnimodam minaretur ruinam, cui occurrit Franciſcus Hortius, domo fermè integra readiſicata. Cum verò exiles valdè redditus eſſent, pauculæ Vrbaniſtæ alterius monaſterij ad iſtud translatae ſunt ſimul cum redditibus.

*Mon. Bur-
digalen.
Idem in prou.
uine Aquit.
mon. 6.*

XXXV. Ioanna Galliarum Regina eiſdem ſororibus Sanctæ Annunciationis prope caſtrum Cantus-lupi, diœceſis Pariſinæ, monaſterium poſuerat; ſed poſt aliquot annos bellorum iniuria, & militum petulantia abſque habitatrice manſit deſertum. Nicolaus à Nouo oppido (Gallicè *Neufuille*) torquatus Eques, & Franciſco primo Regi à ſecretis, domum à ſe reſectam hoc anno, fautoribus prædicto Rege, & Georgio ab Ambaſſia Cardinale, Sedis Apoſtolicæ tunc in Gallijs Legato, eidem inſtituto tradi curauit. Eccleſiam Carolus Epiſcopus Megreſſis, annuente Pariſino Ioanne Bellayo an. 1544. conſecrauit ſub titulo S. Mariæ, & S. Eutropii.

*Mon. An-
nunciat. & Lu-
pi.
Idem in prou.
uine Franc.
Pariſ. mon. 30.*

XXXVI. Mariæ Gonzaluz Occania oriundæ, ab anno 1510. cum alijs ſceminis piæ, & religioſe ſub habitu Franciſcano Toleti conuiuentibus in angulo domus Ducis de Maqueda, perſuaſit Ioannes de Marquina vt regulare aliquod inſtitutum ſubirent. Empta itaque domo intra muros vrbis in monaſterij formam redacta, iunctaque Eccleſia ſub titulo S. Annæ, ſe commiſerunt regimini Andreæ Ecigiani prouinciæ Caſtellæ Miniſtri, ſub regula tertij Ord. S. Franciſci. Summopere creuit domus bona fama, ſororum numero, & redditibus, ita vt paucis cedat eiſdem inſtituti.

*Domus S.
Anna Toleti.
Idem in prou.
uine Caſtel.
mon. 19.
Salaz. l. 7.
c. 18.*

XXXVII. Catharinæ Ruiſiæ, & Catharinæ Gonzaluz, piæ, & laudabiliter cohabitanti- bus ſub tertio inſtituto S. Franciſci in oppido Villæ nouæ Infantium, pius quidā vir domum ſuam legauit. Acceſſerunt aliæ virgines, atque inter has quædam Oſornenſium Comitſ neptis, facultatibus opima, quæ curarunt aduocari Magiſtram ex Alcarazano tertij Ordinis monaſterio Bernardinam à Monte maiori. Creſcente autem numero, cum habitaculum eſſet nimis anguſtum, Michael Lorcanus, & Eluira Garſias à Contreras pij coniuges, locum alterum capacio- rem, & commodiorem adiunctis quibuſdam poſſeſſionibus, illis hoc anno ge-

*Domus Vil-
lae nouæ In-
fantium.
Idem in prou.
uine cathag.
mon. 14.*

ANNO CHRISTI 1521. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 3.
LEONIS X. ANNO 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 314.

nerosè donarunt. Ecclesiam, Corpori Christi sacram, mox addiderunt Licentiatum Mexia, & Anna Muñozia coniux, alijque pij viri multa contulerunt. Nunc monasterium est amplum, & commodum, tantæque virtutis opinionem assecutæ sunt sorores, ut hinc adscitæ sint multæ aliorum monasteriorum fundatrices. Ante aliquot annos transiuerunt hæ sorores ad regulam S. Clare sub regimine Archiepiscopi Toletani.

Mon. MSS.
pron. Car-
thag.
Domus Par-
sane
Mon. MSS.
prou. Polon.

Varſauie in Ducatu Massouie, temporibus Conradi Ducis, Leschia nobilis Domina post obitum viri prope Ecclesiam fratrum Minorum in oratione, & bonis operibus vitam traducebat. Eius exemplo commotæ multæ virgines nobiles eius consortium appetuere, atque inter has nobilis virgo Margarita Palatinissa Ducatus prædicti, atque ipsa Ducissa Anna, cuius hodie sepulchrum conspicitur in choro fratrum Minorum eiusdem urbis. At quoniam area templi constructi angusta videbatur, Anna Naninscia, prædictæ Margaritæ genitrix, hortum fundo sororum adiacentem, à quodam nobili emit, & sororibus donauit. Pietatis, & virtutis insigne præbent specimen, per vniuersum Ducatum hæ sorores: quæ de causa multas puellas illustrium familiarum ordinis Senatorij habent sui status æmulatrices.

XXXVIII.

Privilegia
Pontificia.

Propter importunam quorundam Rectorum Ecclesiarum exactionem Quar-
tæ funeralis, binas dedit Pontifex hoc anno litteras, quibus ab eius solutione voluit fratres exemptos; primas peculiare contra capitulares Casalenses. *Exponi nobis nuper fecistis.* die 21. Martij. Secundas generales, aliarum à Iulio II. concessarum confirmatorias. *Affectu beneuolentia.* Die 21. Augusti. Contra Eremitas S. Augustini volentes præcedere fratres Observantes in processionibus, & actibus publicis, sententiam protulit adiectis quibusdam declarationibus. *Esti pro iniuncta nobis.* Die 10. Ianuarij. Reparandis vijs, & conseruandis fontibus in subsidium, & solatium aduentantium ad ædem celeberrimam S. Mariæ Angelorum in suburbano campo Affisate constitutam, quasdam pensiones à Pio II. & Innocentio VIII. mercatoribus, seu nundinarijs in hunc finem impositas, confirmavit, & à quibus, vel per quos exigendæ erant, declaravit. *Dudum fel. rec. Pius II.* die 18. Iulij.

XXXIX.

Solebant in Polonia sorores tertij Ordinis prope cœnobium fratrum sub correctione, & visitatione eorundem regularem vitam profiteri. Dum verò molestos sentiebant exactores cuiusdam annui census Rectores parochialium Ecclesiarum, rogarunt Pontificem hoc onere leuari. Id præstitit datis litteris, quibus non solum ab oneribus, & grauaminibus secularium exemptas esse, verum etiam omnibus privilegijs, immunitatibus, & gratijs Minoribus per quoscunque Pontifices concessis, gaudere, & declaravit. *Cam fitat nobis super.* die 19. Augusti. Præter hæc & superius relata, multas, easque maximas gratias, indulgentias, fauores, singulis annis Leo Minoribus, præsertim Observantibus, impertiuit per viuæ vocis oracula, ea primum deprecantibus, deinde solemniter testificantibus aliquibus Cardinalibus, Laurentio præsertim Puccio, tit. SS. Quatuor Coronatorum, grauissimis Prælatibus; & aliquibus ex ipsius Ordinis Superioribus. Omnia longa serie collegit Emanuel Rodericus in sua collectione Bullarum apostolicarum, sub finem Pontificatus Leonis, ex quibus Lector perspiciet summam eius erga Minores propensionem, profusamque (ut ita dicam) pietatem. Seguiore illi in petendo, quam iste in concedendo.

XXXX.

ARGV-

ANNO CHRISTI 1522. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 4.
ADRIANI VI. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 315.

ARGVMENTVM.

Leoni X. succedit Adrianus VI. Ad Mexicanum imperium mittuntur tres p̃j Franciscani a Carolo V. delecti, vt gentes efferas ad Christi fidem attrahant; qui commendatam sibi prouinciam laudabiliter administrarunt. Petrus Melgarius moritur, & Ruffinus Lupatus Patauinus. Creantur Episcopi. Componitur controuersia inter Saxones & Bohemos: Construuntur coenobia.

I.

ORTVO, vti diximus, sub finem anni proxime elapsi Leone X. Pontifice, sub initium huius, scilicet Idus Ianuarias, tam foelici, quam inopinato euentu ad tantæ dignitatis fastigium assumptus est Adrianus Bataus Traiectinus, ex Decano Louaniensi, & Vice-Cancelario Academiae, Caroli V. præceptor, mox Episcopus Dertusensis in Hispania: deinde Cardinalis tit. Pama-chij SS. Ioannis, & Pauli, demum Hispaniæ Gubernator, à Carolo in Germaniam ad capeffendum Imperium proficifcente, relictus. Diuina magis prouidentia, quâ

*Adrianus 6
ad Pontifi-
catum eue-
bitur.*

hominum industria factam hanc electionem, omnes conspirant authores, & totam Spiritui sancto, nullamque partem humanis studijs, aut factionibus esse tribuendam. Vnde etenim tot Cardinales conuenire poterant nullo impellente, nullo ducente ad præficiendum sibi, & Sedi Apostolicæ, hominem tanto regionum interuallo absentem, nulli ex ipsis cognitum, qui Italiam nec viderat vnquam; nec se visurum cogitauerat, nisi suprema quadam dirigente virtute? Julius Medicus, Leonis defuncti patruelis, totis viribus, & potenti factione Pontificatum ambiebat, nec assequi poterat. Fortuito dum sortitio electionum fieret, quidam Adrianum proposuit, & Thomas de Vio Cardinalis Caietanus, à virtute, & doctrina commendauit, statimque omnes eligendum decreuerunt. Accepto suæ electionis nuncio in Victoria, Cantabriæ oppido, nihilo immutatus; paulo post itineri Romano se accinxit, & in Urbem venit ad 3. Kalendas Septembris, vbi sequenti die Dominica ante fores Basilicæ Vaticanæ vetere instituto coronatus est.

II.

Ferdinandus Cortesius, clarissimus ille Indorum domitor, Hispanique imperii admirabilis propagator, vbi anno proximè elapso Mexicanam regionem maiori virtute, quam potentia subiugauit, ad tanti facinoris complementum vnum, illudque omnium maximum deesse tam piè, quam prudenter considerabat, vt scilicet vastissimæ hæ nationes etiam Christi subderentur imperio. Repetitis itaque litteris, & nunciis ab Imperatore Carolo Hispaniarum Rege petebat, instabat, efflagitabat, vt quamprimum viri probi mitterentur, & docti timentes Deum, qui cælestia curarent, & terrena despicerent; animabus Christo lucrâdis, non auro, aut argento cumulandis anhelarent, eaque fulgerent vitæ sanctimonia, vt verè à Deo missi dicerentur, ad dandam scientiam salutis plebi eius in remissionem peccatorum eorum. Hac etiam ratione suo, sui que Principis nomini consultum iri probè iudicabat, ne dum profligandæ idololatriæ, & inuehendæ Fidei Christianæ titulo arma contra gentem, aliàs innocuâ, mouerant, arreptis iam regnis, & rebus, de religione nihil amplius curarent.

*Ferd. Cortesius petis
sibi missi
Christianæ
fidei magi-
stros.*

III.

Carolus, vti erat pius, & tam doctrinæ Catholicæ in Germania, quam in Indijs propagandæ cupidus, hoc anno egit cum Adriano VI. post admissam

*Hos exigit
Carolus V.
ab Adriano
VI.*

Annal. Minor. Tom. VIII.

Y y 2

sum-

ANNO CHRISTI 1522. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 4.
ADRIANI VI. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 315.

summi Pontificatus de se factam electionem aliquandiù in Hispaniis hærenti, vt tanto operi viri mitterentur idonei, Apostolicæ Sedis autoritate muniti, iisque priuilegijs, & gratijs instructi, quæ in longinquis regionibus viderentur necessaria. Dedit itaque Adrianus sequentes litteras, quibus & Carolo potestatem mittendi, & missis facultatem necessaria quæque faciendi concessit.

Charissime in Christo Fili noster, salutem, et Apostolicam benedictionem.

Gonz. in
Proem. p. 10.
s. Eug. Ro-
der. in bulla-
rio n. 1. An-
driani.

Ille cõcedit.

Has tamen
prescribit
condiciones.

Exponi nobis fecisti tuum flagrans desiderium ad augmentum Christianæ religionis, conuersionemque infidelium, illorum præsertim, qui Christo duce, tuæ ditioni sunt subiecti in partibus Indiarum: à nobisque instanter petisti, vt ad effectum huiusmodi augmenti, & conuersionis, & debitæ gubernationis animarum, quas Redemptor noster sui pretiosi sanguinis commercio redemit, providere-
mus: quatenus ex omnibus religionibus fratrum Mendicantium, præsertim fra-
trum Minorum Regul. Obseru. aliqui ad præfatas partes Indiarum autoritate
nostra transmitterentur, aliaque in præmissis prouiderentur, sicut in petitione no-
bis desuper oblata plenius continetur. Nos autem, qui ex iniuncta nobis cura
pastorali ad ea, quæ attinent ad salutem animarum, intendere super omnia te-
nemur, quique feruentissimum zelum tuæ Cæsareæ Maiestatis ad augendam
Rempub. Christianam à teneris annis plenissimè cognouimus, tam sanctum, ac
laudabile opus in Domino commendantes, & desuper prouidere volentes, hu-
iusmodi supplicationibus inclinati, tenore præsentium volumus, vt omnes fra-
tres Ordinum Mendicantium, præsertim Ordinis Minorum Regularis Obseru. à
suis Prælati nominati, qui Diuino Spiritu ducti, vltro, ac sponte voluerint ad
partes Indiarum præfatarum, causa conuertendorum, & instruendorum in fide,
prædictorum Indorum, se transferre liberè, & licitè possint, & valeant, dum tamen
sint talis sufficientiæ in vita, & doctrina, quod tuæ Cæsareæ Maiestati, aut tuo Re-
gali Consilio sint grati, ac tanto operi idonei. Super quo conscientias suorum Su-
periorum oneramus, qui eos nominare, & licentiarum debent. Ac vt in tam sancto
opere meritum obedientiæ non desit omnibus, qui (vt præfertur) nominati fue-
rint, & se spontè obtulerint ad meritum obedientiæ, præcipimus vt præfatum
iter, & opus exemplo discipulorum Christi Domini nostri exequantur, pro certo
sperantes, vt sicut in labore eos imitati fuerint, ita & in præmio eis sociabuntur:
præfatisque fratribus nostram Apostolicam benedictionem libentissimè ex nunc
impartimur. Sed ne forte numerus fratrum Minorum sit tantus, vt pariat con-
fusionem, volumus, vt tua Sacra Maiestas, aut tuum Regale Consilium assignet, et
præfigat numerum fratrum mittendorum. Tales autem fratres sic nominatos,
seu licentiatos ab eorum Superioribus, strictè præcipimus sub excommunicatio-
nis pœna, ipso facto incurrenda, ne aliquis inferior audeat aliququaliter impedire:
etiã si pro tunc essent in officijs confessionis, prædicationis, lectionis, Guardia-
natus, Custodiatu, Ministeriatu, Prouincialatu, aut Commissariatu generalis:
quibus non obstantibus transire possint, & debeant. Verum, ne præfati fratres
sint velut oves absque pastore, statuimus, & ordinamus, vt ex seipsis valeant, &
debeant eligere duos, vel tres, aut plures, qui in dictis terris eis præsent eo modo,
quo eisdem, seu eorum maiori parti visum fuerit. Qui sic electi per triennium,
aut aliud maius, vel minus tempus iuxta suas constitutiones, prout in Hispania
fieri consuevit, prælationem huiusmodi habeant, & non vltra, nec aliàs. Maneant-
que omnes semper in obedientia generalis Ministri, & Capituli generalis, dum-
modo nihil eis imponant in præiudicium dicti transitus, & conuersionis infide-
lium. Decernentes, quidquid absque nostro expresso mandato, & assensu fuerit
attentatum, nullius esse momenti. Et quia præfata terra Indiarum valdè distat à
partibus, vbi generalis Minister degere, & incedere consuevit, ac propterea diffi-
cile foret ad eum recurrere in casibus ad eum pertinentibus: volumus, ac tenore
præsentium concedimus vt fratres, qui pro tempore assumuntur ad regimen
aliorum fratrum in prædictis terris Indiarum, habeant & in vtroque foro super
fra-

ANNO CHRISTI 1522. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 4.
ADRIANI VI. ANNO 1. RELIGIONIS MINORVM ANN. 315.

fratres sibi commissos omnem auctoritatem, & facultatem, quam generalis Minister habere dignoscitur. Ita tamen, quod ipse generalis Minister, sub cuius obedientia semper manere debent, possint præfaram auctoritatem limitare, & arctare, prout ipsi visum fuerit. Et insuper; ut melius præfata conuersio infidelium fieri valeat, & saluti animarum omnium in præfatis terris Indorum pro tempore degentium prouideatur, volumus, & tenore præsentium de plenitudine potestatis concedimus: ut præfati Prælati fratrum, & alij, quibus ipsi de fratribus suis in prædictis Indijs commorantibus duxerint committendum, in partibus, in quibus nondum fuerint Episcopatus creati, vel si fuerint, tamen infra duarum dietarum spatium, ipsi, vel officiales eorum inueniri minimè possint, tam quoad fratres suos, & alios cuiuscunque ordinis, qui bid. fuerint ad hoc opus deputati, ac super Indos ad fidem Christi conuersos, quam & alios Christicolas ad dictum opus eisdem comitantes, omnimodam auctoritatem nostram in utroque foro habeant tantam, quantam ipsi, & per eos deputati de fratribus suis (ut dictum est) iudicauerint opportunam, & expedientem pro conuersione dictorum Indorum, & manutentione, ac profectu ipsorum, & aliorum præfatorum in fide Catholica, & obedientia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ: & quod præfata auctoritas extendatur etiam quoad omnes actus episcopales exercendos, qui non requirunt ordinem episcopalem, donec per Sedem Apostolicam aliud fuerit ordinatum. Et quia (ut accepimus) per præfatos prædecessores nostros Romanos Pontifices aliqua indulta concessa fuerunt fratribus existentibus, aut ire procurantibus, in dictis, & ad dictas Indiarum partes: nos omnia illa confirmando, ac (quatenus opus est) de nouo concedendo, volumus, ut præfati Prælati fratrum pro tempore existentes, & quibus ipsi de suis fratribus duxerint concedendum, omnibus prædictis indulti in genere, vel in specie hætenus concessis, & in posterum concedendis uti potiri, & gaudere libere, & licite possint, & valeant. Habentes omnia pro sufficienter expressis, tanquam si de verbo ad verbum infererentur. Non obstantibus constitutionibus Apostolicis, præsertim Sixti IV. incipientes: *Esti Dominici regis*: ac bulla Coenæ Domini, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque. Datum Cæsaraugustæ sub anulo piscatoris die 10. Maij 1522. suscepta à nobis Apostolatus officij anno primo.

*Petuntur
mittendi à
Ministro
generali.*

IV. Dum itaque Pontifex mittendos restrinxit ad professores Ordinum Mendicantium, præsertim verò ad fratres Minores Regul. Obseru. quos etiam præ cæteris in suis epistolis mitti petebat Cortesius, eosque à suis Prælatibus nominari volebat, scripsit Carolus ad Ministrum generalem Paulum Soncinatem, ut vel ipse præberet destinandos, vel facultatem daret ijs, qui Diuino Spiritu ducti (ut loquitur Pontifex) ultro, ac sponte voluissent ad Indias pro conuertendis, & instruendis illis gentibus se transferre. Ille protinus has dedit ad omnes fratres patentes litteras, ut apostolicum hoc munus possent, & vellent subire:

Vniuersis, & singulis venerabilibus Patribus, ac dilectissimis fratribus totius sacri Minorum Ordinis, Fr. Paulus de Soncino, ipsius Ordinis Minister generalis, & seruus, salutem, & pacem in Domino sempiternam.

*Ex reg. gener.
Cism. pag. 40.*

V. Cum Sacra Imperialis, & Catholica Maiestas spiritu deuotionis, & seruire fidei incitata, aliquos nostræ Religionis destinari cupiat pro infidelibus suæ ditionis subiectis insularum Oceani maris incolis ad Christianam fidem conuertendis; nullum æquè sacrificium æstimans, quam errantes in viam reducere veritatis, prout suæ Maiestatis destinatis mihi litteris intimaui. Hinc ego considerans ingentem illic messem, ac paucos, pro dolor, operarios, tam pijs tanti Principis votis de proborum consilio Patrum annuendum decreui. Itaque omnes, & singulos patres, & fratres, cuiuscunque conditionis, status, dignitatis, aut officij, etiam generalis Commissariatus, seu Ministeriatus (qui se ad hoc ipsum voluntarios offerent, & paratos) quos eadem Sacratissima Maiestas de aliquorum

ANNO CHRISTI 1522. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 4.
ADRIANI VI. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 315.

rum consilio proborum Ordinis Patrū pro tam sancto complendo negotio duxerit eligendos, idoneos, ac sufficientes iuxta regulæ exigentiam iudico. Mandans nihilominus, ac eisdem tenore præsentium in meritum obedientiæ salutaris iniungens, quatenus se se Domino integraliter offerentes, conuersioni discedorum infidelium vigilanter insistant, mercedem copiosam ab ipso omnium largitore bonorum suscepturi: quibus & omnem meam in utroque foro conferens auctoritatem, eosdem in nomine Patris omnipotentis, & Filij eius Domini nostri Iesu Christi, & Spiritus sancti paracliti, nec non gloriosissimæ Virginis Mariæ, & Beatissimi Patris nostri Francisci, omniumque sanctorum, & sanctarum benedico. Volo insuper, ac præsentium tenore decerno, quatenus harum, transumptis manu alicuius Ministri prouincialis signatis, eaprorus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si exhibitæ forent, vel ostensæ. Valente in Christo Iesu, & orate pro me. Datum in loco sancti Angeli Mediolani 30. Maij 1522.

Mittuntur
tres Belge.
Herr, dec 3.
lib. 2. c. 9.

Sedul. in no-
tis ad vitam
S. Franc.
pag. 103.
Turrecr. 1. a.
monarch.
lib. 2. c. 19.
Vrbs Tlax-
calensis.

Quid illi
præstiterint

VI. Vtraque hac potestate fultus Carolus, statim delegit, paratosque inuenit tres Belgas, sibi, utpote Gandavi nato, & educato, à virtute notissimos, Ioannem de Tecto, quondam Guardianum Gandauensem, Ioannem de Aora sacerdotem, & Petrum de Mura laicum, dictum de Gant (sive quod Gandavi natus, ut vult sedulius, sive ibidem educatus, aut diu commoratus esset, & quidem in villa de Yguen ortum narrat Turrecremata) qui hoc ipso anno ad nouæ Hispaniæ littora peruenerunt, & prouinciam Tlaxcalenem lustrantes, demum in vrbe prouinciæ præcipua, à qua etiam nomen accepit, pedem fixerunt. Vrbs illa loco, à natura egregie munita, condita erat, circum viginti gradibus ab Aequatore versus Arctum in præruptis montibus, & urdis, atque asperis rupibus, maizij, sive grani Indici ubertate, & commeatum abundantia, quam aprici colles, & rigui valles ingenti copia subministrant, ea regione percelebris. Habitant hic Hispani, à Cortesio constituti, ut suppetias ferrent, & commeatum mitterent exercitui, quem in Mexicanos, Tlaxcalensium hostes, ducebat; & quidem horum potissimum auxilijs, & foedere Mexicanum imperium euerit. Dum vltra tunc progredi, bello undique circumstrepente, rebusque Mexicanis adhuc in compositis non licebat, in hac ciuitate coeperunt fratres Deum vnum, & verum annunciare, multos, & inanes, quæ gens illa colebat, detestari, impijs poenam comminari, bonis præmia polliceri; atque hæc quidem modo signis, modo verbis, modo per vnum, vel alterum imperitum interpretem Hispanum, tanto spiritus feruore, in plateis proferebant, ut primum insanire putarentur; sed paulatim victus paupum, vestis humilitate, morum honestate, rerum mundanarum contemptu, ita omnes in suum pellexerunt amorem, ut facile plerisque persuaserint à tot, tantisque erroribus esilire. Dedit postea Dominus verbum euangelizantibus virtute multa, concurrentibus turmatim populis ad baptismum, qui summa in veneratione habebant primos, & feruidos hos suæ fidei magistros. Huic populo, sive Reipublicæ (erat enim regimen aristocraticum) erudiendæ solerter insisterunt, donec ad Mexicanam urbem maximam, & nationem innumeram erudiendam euocati, incredibili animarum fructu Martino Valentino, & socijs, de quibus anno sequenti, suas operas adiunxerunt. Multam hi deinceps administrabunt dicendi materiam.

Moritur Pe-
trus Melga-
rius.
Marc. 3. p. 19
c. 18.

Gonz. in pro.
Piet. con. 4.

Et Ruffini
Lupati.

Sed. de reb.
Petrus. 1. a. claf
se. 7.

VII. Circa hunc annum decessit magna sanctitatis opinione Petrus Melgarius laicus, de quo non semel egimus annis superioribus; cui etiam tribuimus magna ex parte exordia prouinciarum sancti Gabrielis in Castella, & Pietatis in Lusitania. Vir fuit nobilis in sæculo, sed virtute nobilior in religione. Decessit Borbæ in Lusitania in cœnobio sanctæ Mariæ de Consolatione, etsi Gonzaga videatur asserere eum in Africa martyrio fuisse coronatum.

VIII. Ruffini Lupati Patauini, hoc anno defuncti, subiungo ex Bernardino Scardeonio, coæuo istud elogium: [Insigne (inquit) & celebre nomen fuit æui nostro Ruffini Lupatij Minoritæ, quod in predicatione sacrosancti Euangelij suæ sibi

ANNO CHRISTI 1522. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 4.
ADRIANI VI. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 315.

fibi doctrina, longè lateque in vniuersa Italia comparauit: & propterea non est hic à nobis vllo pacto tacendus. Is enim præter humanarum, diuinarumque litterarum peritiam, & vitæ sanctitatem, qua maximè præstabat, exitit etiã in Ecclesia Dei cõcionator egregius, tantaque in concionando facundia, & tanto asserendæ veritatis studio in docendo, & in reprehendendis vitijs tanta acrimonia præditus, vt quamplurimos a peccatis ad pœnitentiam, & à secularibus curis, & voluptatibus euocatos, ad tranquillam vitam, & verum Dei amorem, & religionem deduxerit. Atqui tandem ab Adriano Pontifice Max. Archiepiscopus Acconitanus electus, quum esset tunc nimio concionandi labore attritus, & corpore inualido, ætate tamen adhuc robusta, & in dies pro Dei Ecclesia messem vberiore pararet; hinc ab hominibus ad superos foeliciter demigravit, vt illius sancti seminis fruges, quod abundè cum lachrimis in terris sparserat, centuplum in cælo cum gaudio, & exultatione demeteret. Obijt anno salutis 1522. sepultus in templo S. Antonij; in quo etiam hoc anno sepeliri voluit in habitu Franciscano Christophorus Longolius, flos ille Belgarum, præstanti ingenio, & litterarum notitia adolescens, qui Reginaldo Card. Polo constanter adhæsit. Obijt apud Petrum Bembum, cuius erat hospes, a quo etiam tumulum accepit, & nobile Epitaphium.

IX. Hoc ipso anno, quo decessit, grauitè offendit prædictus Ruffinus clarissimos Consules Venetos, aliquanto liberius obiurgans quosdam regiminiis abusus: quapropter extra Statum exulare iussus, paulò post in patriam reuocatur, vbi vt dictum est, in pace quieuit.

X. Fr. Christophoro Numaio Card. tit. S. Mariæ de Araceli, olim ordinis Ministri generali, collatus est hoc anno Episcopatus Isernienfis in regno Neapolitano, sub Archiep. Capuano, per obitum Maximini, die 26. Septemb. Hæc eadem collatio reperitur in libris cõsistorialibus repetita anno sequenti sub diem 17. Aprilis: Fr. Hieronymo de Carpo Scutarenfis sub Archiepisc. Antibarenfi per obitum Petri de Cardona die 10. Octobris.

Fr. Christophor. Episc. Isernien

Fr. Hieron Scutaren.

XI. Magna orta controuersia inter Patres prouinciæ Saxoniz, & prouinciæ Bohemiz circa conuentus duarum Custodiarum, Vratislaviensis scilicet, & Aurei montis, missus est Commissarius & Index, Benedictus Benchauich prouinciæ Dalmatiz, qui auditis partibus, re collata cum Ludouico Hungariæ, & Bohemiz Rege, adiudicauit prædictos conuentus prouinciæ Bohemiz, prolata sententia coram Ladislao Episcopo Agriensi, multisque proceribus. Eam approbauit patentibus litteris Minister generalis, sed & suo diplomate, quod subiungo, Ludouicus Rex amplius cõfirmavit hoc anno, & sequenti Clemens VII Romani Pontificis prouidentia die 19. Decembris, expressis amplius nominibus conuentuum; atque hoc ipsum iterum cõfirmatum est anno sequenti in Capitulo generali Burgensi, & anno 1529. in Capitulo Parmensi.

Saxones, & Bohemi ad concordiam reducuntur.

XII. Nos Ludouicus Dei gratia Hungariæ, & Bohemiz, Dalmatiz, Croatia, &c. Rex, Marchio Morauiz, Dux Lucemburgen. & Slesiz, Marchio Lusatz, &c. Annuntiamus nostram gratiam, omneque bonum Reuerendissimo, Illustribusque Principibus nostris Domino Iacobo Episcopo Vratislaviensi, Frederico Duci Legnicen. & Bregen. Capitaneoque inferioris Slesiz, & Carolo Duci Monsterbergen. Aduocato superioris Lusatz; nec non magnificis, honorabilibusque, prouidisque magistris, Ciuium Cõsulibus, Iudicibus, Iuratis, Ciuibus, & Cõmunis ciuitatum Vratislauen. Sueydnicen. Norinslauen. Nonoforen. Bregen. Nizen. Monsterbergen. Strelen. Sorormen. Sagornen. Crosnen. Coturcen. Legnicen. Goltbergen. Lombergen. Lombenen. Gorlicen. Loboncen. Budisen. & Sitamen. Quum, dilecti fideles nostri, inter cetera incumbentia ardua nimis negotia prouinciarum nostrarum, hoc nõ minimum ducimus tenendum, quod oblongo tempore ad honorem Dei, saltem animarum ordinatum sit, ne hoc tempore periculoso, variamque mutationem rerum minanti, sua primæua institutione priuaretur: Ad hocque prædecessorum nostrorum etiam tum, præcipue amantissimi olim Patris nostri, & Domini Vladislai Regis claræ memoriz,

Reg. Cism. gener. hoc anno

ANNO CHRISTI 1522. CAROLI, V. IMPER. OCCID. ANNO 4.
ADRIANI VI. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 315.

moriar, nedum suum, verum atque nostrum institutum in suo robore inuiolatum permaneret. Quum itaque monasteria Ordinis Minorum in prefatis ciuitatibus, & locis sub duabus Custodiis, Vratislauenſi scilicet, & Aurei montis sita, contra primariam ordinationem subducta, eaque ratione non citra magnum, molestumque grauamen sub duobus prouincialibus posita sint: Nos ex regia nostra facultate, & potestate, vt Dux Slesiae, nouiter ordinauimus, & statuimus, & virtute litterarum praesentium ordinamus, & decernimus, quod monasteria rursus regni nostri Bohemiae subijci, & vniri debeant vni Ministro regni nostri Bohemiae, quemadmodum in prima fundatione fuerit, vt ex relatione fide digna accepimus, atque hoc sufficientissime probatum fuisse in generalissimo Capitulo Romae celebrato sub Leone Papa X. Tum praenire cupientes ob diuersitatem Ministrorum plura scandala atque damna oriunda: & cum praehabito consilio Regentium regni nostri Bohemiae, nulla via commodior inueniri potuerit: Nos vna cum regio nostro Ministro generali in scriptis votum nostrum aperuimus. Qui in regnum nostrum Bohemiae Commissarium in plenitudine potestatis ad pronunciandam diffinitiuam sententiam inter differentias Patrum prouinciae Bohemiae, & Patrum Saxoniae habitas, miserat. Quae utique causa quando Vratislaviae cum scriptis vtriusque partis proposita a praedicto Commissario tum diligenter, tum prudenter discussa, in sententiam vltimam, & iustam accipiendam properauerit; Nos causam ita pendentem Pragam versus aduocauimus, volentes conari ad hoc, ne cuiquam partium iniuria fieret, vbi iam dicta causa praesentibus Reuerendissimo Episcopo Ladislao Agriensi, regni nostri Hungariae Cancellario, Reuerendoque Domino Administratore, caeterisque Praelatis, ac Doctoribus collegii, siue ecclesiae Praegen. sufficienter perpensa, & examinata fuit. Praemissa hac diligenti examinatione pronunciare fecimus vltimam sententiam in praesentia ambarum partium, praesentibusque magnificis Baronibus fidelibus nostris Petro Grabio, & Christophoro de Suuemberg in Bore, Praelatisque Ecclesiae Praegen., aliisque multis Dominis, militaribusque viris. Quam sententiam & dignè, & iuste potestate Regiae Maiestatis nostrae confirmamus, & roboramus: volentesque, semoto omni impedimento, prorsus executionem suam habeat, & finem: quodque fratres reducantur in suam possessionem in quiete, & pace huiusmodi conuentuum possidendorum perpetuo: qua gratia, nos potestate nostra regia omnes, & singulas litteras praedictorum fratrum Minorum de Obseruantia, hanc causam concernentes deinceps siue a praedecessoribus nostris, siue a nobis concessas, cuiusvis formae, vel tenoris sint, confirmamus; roboramus, approbamus, statuimus, & decernimus, volentes omnes iam dictas litteras profecto perinde ac si de verbo ad verbum hic insertae essent, in suo robore permansuras irrevocabiliter, & sine impedimento. Proinde seriosè sub indignatione nostra grauique poena mandamus, & committimus, quod omnes ciuitates, & loca, monasteria praefati Ordinis ad vnum tantummodo prouincialem Ministrum Regni nostri Bohemiae pertinere debeant: omnibusque Principibus nostris, caeterisque fidelibus subditis nostris, si iam dicti fratres, quos in defensionem, protectionemque Regiae nostrae Maiestatis ob virtuosam eorum vitam, morumque praestantiam suscipimus, ad manutentionem commissionis nostrae; Vos omnes simul, vel vnumquemque vestrum seorsim si vos requisituri sint, brachio saeculari, quoad vsque necessitas postulauerit, efficaci consilio, & auxilio quoties opus fuerit, nulla ratione eos deferatis, non attentis cuiusvis litteris iam datis, vel in futurum dandis contra hanc commissionem finalemque voluntatem nostram: quas omnes nunc sicut pro tunc, tunc sicut pro nunc, omnis tenoris, & expressionis cassamus, sustollimus, & prorsus inefficaces facimus. In cuius rei fidem hoc Regni nostri sigillum nostrum appendimus. Datum Praege in vigilia Petri, & Pauli Apostolorum Anno Christi 1522. Regnorum Hungariae, & Bohemiae septimo.

Torella de Triuultijs, consanguinea B. Francisci de Triuultijs, de quo suo loco XIII.

co

ANNO CHRISTI 1522. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 4
ADRIANI VI. ANNO 1. RELIGIONIS MINORVM ANN. 315.

Coegimus, Domicella nobilissimæ stirpis (ex qua tot prodierunt Heroes toga, & sago clarissimi, & qui aunc viuunt Theodorus Cardinalis de Triuultijs, primum Aragoniæ, deinde Siciliæ, mox Sardinia Prorex, modo apud Sanctiss. Dom. Innocentium X. extraordinarius Orator, eiusque filius legitimo thoro ante Cardinalatum progenitus, Hercules Theodorus Triuultius sacri Imperij Princeps, aureo vellere tenera condecoratus ætate, Regij exercitus apud Insuabres Imperator, ac Mariæ Annæ Hispaniarum Reginæ ad eundem Innocentium Legatus) apud Montem Clericuli suæ ditionis diocesis Parmensis, prope Apeninum, conuentum sub nomine S. Mariæ de Gratijs Apostolica autoritate ante biennium inchoauit, fratresque induxit, quos suis sumptibus alebat. Sed dum fabricam non prosequitur, Patres Prouinciæ Bononiensis, quibus cœnobium erat subiectum, illud derelinquere decreuerunt. At feruidis precibus piissimæ Heroinæ inclinatus Minister generalis reassumi iussit, nullatenus deinceps dimittendum. Eius litteras patentes in sanctæ feminae memoriam, debitumque honorem ex regesto eiusdē generalis Ministri hic exscribam, ex quibus qualis illa fuerit, lector perspiciet. Fabricam promouit sub annum 1530. Marsilius Torellus, Torellæ fortassis filius, ex Clementis VII. concessione: locus est amœnus, commodus fratrum habitationi, ab hominum frequentia semotus, ad quem Paulus Pisottus Parmensis post depositum Generalatus officium successit. En litteras Soncinatis.

An. 1482. nu. 83.

Com Montis Clericuli.

Vide an. 1533 n. 19.

Vniuersis, & singulis presentes inspecturis Fr. Paulus de Soncino Ordinis Minorum Minister generalis, & seruus salutem &c.

Cum Illustris Domina Damicella Torella de Triuultijs, Diuini cultus sitibunda, religionis faulrix, & virtutum omnium speculum, & norma, nostrique Seraphici Ordinis singularis, & præcipua benefactrix, annis nuper transactis pro suæ argumēto deuotionis obtinuerit ab Apost. Sede per litteras in forma breuis autoritatē, construendi locū pro fratribus nostris regul. Obseru. apud terrā suā montis Chiriculi, & in prouinciali Capitulo huius Bonon. prouinciæ apud Burgū nouum celebrato vigesima prima die Aprilis 1520, per vocales ipsius Capituli fuerit locus ipse receptus, cum hoc tamen, quod ipsa Illustris Domina iuxta promissionem factam locum ipsum construeret. Nouissimè autem cum in prouinciali Capitulo apud Cortignolam celebrat, fuerit conclusum per Patres Definidores, quod locus ipse iam receptus, & in quo sumptibus ipsius Illustris Domina iam plures debebant fratres cum consolatione totius regionis, relinqueretur: & prædicta Illustris Domina Ordinis honorem zelans, cognoscens non vulgare scandalum propter hoc in tota regione suscitatum, ad me recursum habuerit, ut huiusmodi scandalo opportuna remedia adhiberem. Idcirco de omnibus per prouinciæ Ministrum, & plures ipsius prouinciæ Patres certificatus, & informatus, volens, ut teneor, quoad possum, sæcularium scandalis obuiare, ac tantæ Illustris Dominae ardentissimæ deuotioni, & sanctis desiderijs, pijsque petitionibus morem gerere, autoritate, qua fungor, de nouo non obstantibus quibuscunque prouincialibus constitutionibus factis, vel in posterum per quemcunque me inferiorem faciendis, recipio dictum locum montis Chiruguli, & in Bononiensi prouincia incorporo, receptumque, & incorporatum denuntio per præsentem mandans in virtute sanctæ obedientiæ tam prouinciali Ministro, quam ipsius prouinciæ patribus nunc & pro tempore existentibus, ut deinceps dictum locum, nullo modo relinquere audeant, vel præsumant; sed in prouincialibus Capitulis semper, sicut & in alijs prouinciæ locis, de Guardianis idoneis & fratribus, (ut moris est) prouidere satagant, visitando ipsum, & de necessarijs prouidendo, sicut consuetum est. Scio enim quod Illustris Domina supradicta pro fratrum inibi degentium subuentione, & prouisione; nec non pro ædificij constructione

Ex reg. citato fol. 41. Torella de Triuultijs.

Al Chirugli.

ANNO CHRISTI 1522. CAOLI V. IMPER. OCCID. ANNO 4.
ADRIANI VI. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 315.

diligentissima erit, prout & mihi, & prouinciæ promisit. In cuius receptionis, determinationis, & præcepti fidem præsentis officij mei maiori sigillo munitas, & propria manu subscriptas tradi mandauit. Datum in loco nostro apud Regium die 19. Iunij anno 1522.

Con. Pesciot.
1. a.
Gonz. in pro.
Princip. con.
21.

Francisc. e
Pesciotta.

Con. Noye.
Idem in pro.
S. Iacobi con.
30.

Ioan. à Põ.
teuedra.

Con. Portus
Lati.
Idem in pro.
Pietat. con. 9.

Con. Brac.
caren.
Indi. con. 25.

Cunha d.
Arch. Bracca.
ren. t. 2. p. 71.

Con. Rion.
cij.
Gõz. in prou.
Aquit. antiq.
con. 28.

Mon. Po.
pula de
Montalba.
no.
Idem in prou.
Castel. mon.
31.

XIV. Non dissimilis Torellæ Ioanna Aragonia, pietate illustrissima, & sanguine, quæ in oppido suo Pesciotæ in Regno Neapolitano conuentum fratribus hoc anno sub inuocatione S. Francisci ædificauit. Ibidem ipsa sepulta, Turcis oppidum deprædantibus, eiusque sepulchrum in quo integro permansit corpore, barbære violentibus, tantum terrorem incussit, vt ab iniuria, quam meditabantur inferre, pauidi abstinuerint. Celebris est memoria Fr. Francisci Pesciotani, qui Hierosolymis rediens, nautis sereno calo prædixit foedam tempestatem, naufragium, omnium incolumitatem, sui tantum interitum. Ita euenit, nautæ ad scopulos al-lisa, vniuersi periculum euaserunt, solus ille periit.

XV. Ad tertium ab oppido Noye in regno Gallegiæ, loco aspero, salebroso, & valde incommodo, ab anno 1356. vsque ad præsentem habitauerunt fratres in conuentu sub titulo S. Francisci. Accepta numerosa pecunia à nobili femina Ioanna Guizmonda, alium comparauit Syndicus Apostolicus situm, vendito priori, & domicilio, Suero Gomez à Figueroa: ex illius, publicisque & priuatis Noyensium eleemosynis, nouum, & commodum ædificauerunt fratres conuentum sub eadem inuocatione S. Francisci. Sacellum præcipuum construxerunt Garfias à Camaño, & Constantia Sanchez ab Auendaño, reseruato sibi, suisque posteris iure patronatus. Templi reliquum & Sacellum ad summi altaris sinistram fabricasse Rodericum ab Acosta, eius gentilitia insignia præ foribus Ecclesiæ incisa demonstrant. Hic Minoribus nomen dedit insignis ille Ecclesiastes Ioannes à Ponteuadra, qui in separatione prouinciæ S. Gabrielis ab ea, quæ nuncupatur S. Iacobi, in illa permansit.

XVI. Circa hunc annum fratres prouinciæ Pietatis aliquanto longius à Ciuitate Portus Lati, Lusitanicè *Portalegre*, coenobium sub inuocatione S. Antonij de Padua construxerunt. Multa ibidem passis incommoda Andreas à Noronha, Episcopus illius vrbs, aliud coenobium propinquiori loco, & salubriori construxit.

XVII. Sanctus Fructuosus, Braccarensium Archiepiscopus, prope eam urbem ad annum 759. humilem ædificauit Ecclesiam, in qua etiam sepultus est. Giraldus eius successor, anno 1102. eius corpus Compostellam ad celeberrimum S. Iacobi templum transferri curauit, maiori colendum veneratione. Ne verò tanti Præfulis memoria deperiret, aut locus, in quo tot annis iacuerat, neglectus cor-rueret, eum hoc anno refecit Didacus à Sousa, prædictæ Braccarensis Ecclesiæ Archiepiscopus, domumque adiecit fratrum strictioris Observantiæ prædictæ prouinciæ Pietatis. Ita commemorat hæc inscriptio, lapidi incisa in fronte tem-plicij, ad ostij sinistram. *Didacus Sousa, Archiepiscopus Braccarensis, hanc ecclesiam à Diuo Fructuoso antequam Hispania à Mauris expugnaretur, conditam, cum adifi-cijs adiacentibus, à se constructis, in Monasterium redegit, anno Christi 1522. die 12. mensis Decembris.*

XVIII. Hoc anno Minorum Conuentualium extra Rioncium, Aquitaniæ oppidum, constructus conuentus, translatus est ad Obseruantes; ita curantè Francisco Va-lesio Rege Galliarum, qui à Leone obtinuerat facultatem, vt domus Minorum in eo Regno Obseruantibus traderentur. Ex hoc loco egressus Ioannes Petrus Sacerdos, Superioris mandatum peracturus, in crudeles incidit hæreticos, qui post aurium abscissionem eum gladio confoderunt.

XIX. Ioannes Pachecus, oppidi de la Puebla de Montalban, diocesis Toleranzæ Dominus, cum nullam ex Eleonora Chaconia coniuge prolem suscepisset, eam-que à Domino instantissimè petijset, visus est sibi filiam à se progeneratam, sanctæ Conceptionis habitu indutam conspexisse, eaque visione significatum coelitus, vt huius instituti monasterium construeret. Aggressus itaque hoc anno fabri-cam, coadiuuante suo genitore Alfonso Telles, tandem absoluit. Dum autem

opus

ANNO CHRISTI 1522. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 4.
ADRIANI VI. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 315.

opus prosequeretur, vxor enixa est filiam Ludouicam Faxardam, quæ iuxta prædictam visionem in hoc monasterio habitum suscepit. Prima fundatrix fuit Maria Calderonia, ex monasterio Turrigiano huius instituti, cum alijs septem fororibus euocata, quam etiam eodem tempore sibi concedi petebat Comes Oropesanus pro inchoando simili monasterio. Hic illa decessit magna sanctitatis opinione, & proinde ex choro ad alabastrinum, & pretiosum sepulchrum in maiori Sacello à se constructum eam transferri curauit Petrus Pachechus Episcopus Seguntinus, & S. R. E. Cardinalis, qui Ecclesiam ædificauit, & multa beneficia monasterio contulit, annuosque redditus adauxit. Ius patronatus proinde sibi, Comitumque prædictorum successoribus referuauit, quasdamque leges præscripsit de recipiendis gratuito nouem puellis per patronos præsentandis.

XX. Leonis X. facultate inchoatum monasterium Ruthenense sororum Annunciarum ab Helione Geofrerio, I. V. Doctore, Ecclesiæ Albiensis Præposito, & Cathedralis Ruthenorum Canonico, atque ab eodem honestis fuisse redditibus donatum, scribit Gonzaga. Sed ad annum vsque 1574 differt aduentum primarum Sororum, octo ab Albiensi monasterio, & duarum ex Bituricensi. Credibile est, vel non inchoatum fuisse sub hoc tempus ex Leonis assensu, vel errorem esse in numeris, quibus designatur aduentus primarum monacharum.

Maria Calderonia.

Mon. Ruthen.

*x
Gonz. in pro
Aquit. antiq.
mon. 7.*

A R G V M E N T V M

Celebrantur comitia generalia Obseruantum, & Franciscus Quignonius procreatur Minister generalis. Sua itidem celebrant Conuentuales. Quignonius multa decernit, & peragit in Ordinis beneficium. Mittit duodecim viros, inconfusibiles operarios in vineam Mexicanam. Rebus Hispanis prospicit prudenter. Moritur Adrianus Pontifex. Succedit Clemens Septimus. Instanter agitur de canonizatione Beati Ioannis Capistrani. Corpus sancti Thoma Apostoli transfertur ad urbem Goanam. Franciscani Poloni se opponunt Lutheranis, a quibus male habentur in Silesia & Lituania. Moritur Franciscus Brixienfis. Defuncto Dominico Cardinali Grimano, Ordinis Protectori, succedit Andreas Card. de Valle. Pelluntur fratres ab insula Rhodiana a Turcis capta. Ioannes Baptista Puppiensis instituitur Commissarius Pontificius. Creantur Episcopi, inter quos egregie resplendet Paulus Tomorius Archiepiscopus Colocensis. Fabricantur religiosa domicilia.

AN. 1527. N. 23.

Soncinus Minister generalis moritur.

Celebratur capitulum generale Obseruantum. 4.

Quignonius fit Minister generalis.

XPLEVERVNT terminum sexennij, quem Leo X. officio Generalatus, ad Obseruantes translati, præscripsit, tres Ministri generales; Christophorus Numaius, qui post paucos a sua electione menses assumptus est ad Cardinalatum; Franciscus Lychetus, qui post biennium Generalatus mortuus est Budæ; & Paulus Soncinus, qui partim in Vicariatu, partim in Ministeriatu generali tempus compleuit; ita vt demum iuxta constitutionem Leonis, quam suo loco exscripsimus, iam transferenda esset dignitas hæc, Ordinis suprema, in vnum ex Ultramontanis. Indictis itaque Comitibus ad peruigilium Pentecostes in cœnobio Burgensi in Hispania, dum eò omnes electores confluunt, Soncinus Minister generalis, relicto in Italia Commissario generali super prouincias familiæ Cismontanæ Fr. Seraphino de Mantua, in itinere apud Auinionem infirmatur, & Commissarium, qui suo loco præsideat, amandat, pauloque post moritur. At neque Commissarius statuto tempore peruenit, neque ultra dies octo electionem licuit protrahere. Decretum proinde fuit, vt per scrutinium secretum eligeretur, qui Capitulo deberet præesse, & feria quinta infra octauam Pentecostes renunciatus, est Præses Franciscus ab Angelis Quiñonius tunc Commissarius generalis Ultramontanus. Præmissis electionis præludijs, feria sexta idem Quiñonius in primo scrutinio nonaginta tribus suffragijs cooptatus est in Ministrum generalem, & secundo scrutinio Hylarion Sacchettus in Commissarium generalem Cismontanum. Procurator Ordinis Bernardinus de Salzedo prouinciæ Burgensis: Commissarius Curiae pro familia Cismontana, Andreas Alamanus Florentinus instituti sunt. Definidores autem designati sunt, pro parte Ultramontana, Bernardinus de Salzedo prædictus, Minister prouinciæ Burgensis.

Pe-

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI, ANNO 1.&2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316.

Petrus de Montibus de Occa Minister prouincię S. Iacobi. Gulielmus.
Minister prouincię Anglię. Ambrosius Cablei Minister prou. Saxonię. Arnol-
dus de S. Felice Minister prouincię Aquitanię. Gabriel Maria prouincię Turo-
nię. Pro Cismontana Franciscus de Penthoma Custos prouincię S. Bernar-
dini. Franciscus Georgius Venetus Minister prouincię S. Antonij. Ansel-
mus Minister prouincię Austrię. Nicolaus Custos prouincię Sicilię.
Hieronymus de Spoletto Minister prou. S. Francisci. Bernardinus de Saulyo Cu-
stos prou. Hungarię. Attamen post horum designationem protinus declaratum
fuit iuxta Capituli determinationem, & antiqua statuta, nullam eis deberi prę-
sidentiam, neque in mensa, neque in alio loco propter huiusmodi officium.
Quę tamen temporis successu longe aliter obseruantur.

II. Decretum est, vt prouincia Hetrurię diuideretur in prouinciam Tuscię, & al-
teram Senarum, & prouincia Saxonię in S. Ioannis Baptistę, & Turingię pro-
uincias distingueretur. Vt prouincia Hungarię, quę olim dicebatur *de familia*
vocaretur prouincia S. Saluatoris, & quę appellabatur *Reformatorum* diceretur
S. Marię. Custodia Flandrię crecta est in prouinciam. Prouincię Bohemię adiu-
dicati sunt nouem conuentus, vti dictum est anno præcedenti. Omnia hæc cla-
rius constabunt ex subiijciendis litteris partim Ministri generalis, partim summi
Pontificis.

*Diuisio est
institutio
aliquarum
prouinciarũ*

III. Designati sunt Inquisitores contra Lutheranam prauitatem per Germaniam,
& vicinas prouincias in dies selatius diffundentem: Gabriel Maria supradictus,
& Minister prouincię Argentinę. Ministro concessa est facultas coniunctim cũ
Gabriele; sed huic, vtpote viro grauissimo, alias Commissario generali Ultra-
montano, seiunctim, & in solidum, vt si quempiam ex fratribus, vel vllam
ex sororibus inueniret truculenta hac hæresi infectos grauissimè, & seuerissime
punirent, & libros vbique comburerent.

*Instituuntur
inquisitores
contra Lu-
theraniã*

IV. Præceptum est ne Magistri Theologię crearentur, aut doctoratus laurea de-
inceps conferretur, nisi tantum in studijs generalibus. Hoc sexennio mortui
sunt 1698. fratres in sola familia Ultramontana; sorores moniales 337. In actis
huius Capituli valdè commendatur pietas, & liberalitas Ducis de Naxara, qui
abundè sumptus ministravit comitijs celebrandis. Proximè habendis an. 1526.
constitutus est conuentus S. Francisci à Vinea Venetijs prouincię S. Antonij.

Sententia diuisionis prouincię Hetrurię.

V. In nomine Domini. Amen. Nos frater Franciscus Angelorum to-
tius Ordinis Minorum generalis Minister, & seruus, Patresque Defini-
tores, & totum nostrum generale Capitulum in conuentu nostro Sancti
Francisci apud Ciuitatem Burgensem congregati anno Domini 1523. die
verò 7. Iunij; Visis, auditis, & cognitis nonnullis controuersijs, & turbatio-
nibus in prouincia Tuscię nostri Ordinis nuper exortis, causisque earum dili-
genter inquisitis, & examinatis, volentesque de opportuno remedio provide-
re, non ad alicuius suggestionem, vel instantiam, sed ex certa scientia, & libera
authoritate nostri præfati generalis Capituli pro pace, & regulari obseruantia,
in præfata prouincia reformanda, & ad scandala, quę quotidie emergebant, cui-
tanda, omnibus maturè examinatis, salubrius remedium aliud adhibere non
posse perspicientes, præfatam prouinciam Tuscię, Spiritu sancto nobis sugge-
rente, in duas diuidendam, distribuendamque decreuimus, atque iudicauimus:
& sic, accedente nihilominus consensu summi Pontificis, illam per præsentis di-
uidimus, diuisamque decernimus, diffinimus, & declaramus tali modo, & for-
ma, videlicet: Ex omnibus conuentibus, seu locis tam fratrum, quam monialium
sanctę Clarę, ac sororum tertij Ordinis, in toto dominio Florentino existentibus,
prouinciam vnã facimus, & ordinamus, quę nomen antiquum *prouin-
cię Tuscię* vnã cum consueto sigillo eiusdem, videlicet imaginem sacrorum
fig-

*Reg. gener. VI
tram. fol. 58.*

*Prouincię
Tuscię di-
uiditur in
duas.*

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. REGIONIS MINORVM ANN. 316.

stigmatum cum Seraphim ; & locum pariter in ordine prouinciarum , & in alijs agendis retineat , & sic de cætero ab omnibus vocetur , ac nominetur . Quam quidem prouinciam sic dispositam , & ordinatam submittimus pro nunc curæ , & regimini Commissarij ordinarij prouinciæ Tusciæ , videlicet venerando Patri fr. Cherubino Malegonello , quo vsque per Capitulum prouinciæ electus fuerit Minister . Mandantes per præsentem in virtute sanctæ obedientiæ omnibus , & singulis fratribus tam subditis , quam prælatis , tam monialibus , quam sororibus in præfatis locis commorantibus , vt prælibato Commissario , tanquam legitimo Ministro , in omnibus pareant , & obediant . Aliam insuper disponimus & ordinamus prouinciam , quam *prouinciã Senensem* vocari volumus , & iubemus : videlicet , ex omnibus conuentibus , seu locis tam fratrum , quam monialium , & sororum tertij Ordinis existentibus in dominio Senensi ; nec non ex omnibus alijs conuentibus , seu locis tam fratrum , quam monialium , & sororum tertij Ordinis præfatæ prouinciæ Tusciæ antiquæ vbique existentibus extra dominium Florentinum ; adeo quod antedictam prouinciã Tusciã Senensem comprehendere volumus , & continere omnes , & singulos conuentus tam fratrum , quam monialium , atque sororum in antiqua prouinciã Tusciã respectiue extra dominium prædictum Florentinum existentes . Sigillum eisdem assignamus imaginem sacratissimæ Assumptionis B. Virginis , vel aliud ad libitum Patrum eiusdem eligendum ; Quam quidem prouinciã sic dispositam , & ordinatam , cum omnibus præfatis conuentibus , ac locis , per præsentem nostram sententiam ab omni iurisdictione , summissione , & obedientia Ministri , seu Commissarij prouinciæ Tusciæ absoluiamus , absolutamque decernimus eisdemque in virtute sanctæ obedientiæ præcipiendo mandamus , quatenus de cætero directè , & indirectè de præfatis locis , ac fratribus , monialibus , & sororibus nullo quæsito colore se intromittant . Per præsentem enim prælibatam prouinciã Senensem committimus curæ , & regimini venerandi Patris fr. Christophori Gabrielis de Senis , Guardiani loci S. Bernardini apud Senas , Commissarij instituti à fr. Paulo de Soncino generali Ministro super omnes conuentus , & fratres , moniales , & sorores in dominio Senensi existentes , ac nonnullos alios , quousque per prouinciale Capitulum præfatæ prouinciæ Senensi de prouinciali Ministro fuerit prouisum . Mandantes per præsentem in virtute sanctæ obedientiæ omnibus , ac singulis fratribus tam subditis , quam prælatis , nec non tam monialibus , quam sororibus in præfatis locis commorantibus , & per hanc sententiam deputatis , vt præfato Commissario diligenter pareant , & obediant . Mandans nihilominus prædictis Commissarijs , videlicet prouinciæ Tusciæ , & Senensis , ne ad celebrationem Capituli prouincialis procedant quousque per me generalem Ministrum aliud decretum fuerit . Et ne aliqua disputatio , seu dissensio inter fratres , vel de fratribus oriatur , statuimus , ordinamus , & declaramus , quod omnes fratres intelligantur esse de illa prouincia , qui ex terminis , vel questis eiusdem prouinciæ respectiue oriundi sunt : fratres verò aduenas , vel aduentitios , videlicet , qui ex altera prouinciarum non sunt oriundi , illi prouinciæ applicamus , in qua habitum religionis assumpserunt . Quibus omnibus , & singulis in virtute sanctæ obedientiæ præcipiendo mandamus , vt infra mensem à præsentium notitia ad suam prouinciã , omni appellatione postposita , se transferant : & contra facientes poena Apostasiæ puniantur . Iubemus insuper per eandem obedientiam vtriusque prouinciæ Prælatis , ne contra hanc nostram sententiam , & determinationem , aliquem fratrem alterius prouinciæ retinere , seu recipere præsumant , sub poena priuationis actuum legitimorum . Et quia Reuerendus Pater Fr. Paulus de Soncino generalis Minister præteritus , de mense Iulij proximè præteriti , in prælibata prouinciã Tusciã præsentialiter fuit , determinauit , ac disposuit nonnulla ad pacem , & quietem ipsius prouinciæ , aduocando omnes causas illius ad præsens nostrum Capitulum generale : ideo , si quid fortè à recessu ipsius Patris ab eadem prouinciã attēratum , vel innovatū fuerit ,

per

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 50.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316.

per presentes cassando, & annullando, illam restituimus, ac reponimus in eodem statu; in quo præfatus Reuerendus Pater in suo recessu illam dimisit. Et hæc est nostra, imo omnium nostrum superscriptorum opinio, sententia, & determinatio, quâ inuolabiliter obseruari volumus, & iubemus sub alijs grauioribus pœnis & censuris, à nobis illis, qui in aliquo contraxerint, infligendis. In quorum omnium fidem presentes fieri iussimus, & manus propriæ subscriptione sigillique appensione munimus. Datum in conuentu Burgen. anno, mense dieque superius annotatis.

VI. Diuisionem hanc provincie Hetruriae, quam Patres Capituli generalis Carpenfis constanter negarunt Dominis Florentinis qui eam vehementer urgebāt, missis etiam Nuncijs ad Capitulum, tandem PP. Capituli Burgenfis, ut diximus, concesserunt, & Adrianus Pontifex his litteris confirmauit.

Confirmat
dicta diuisi.

*Dilectis filijs Guardianis, & fratribus domorum Ordinis
Minorum Regularis Obseruantia in dominio
Florentino consistentibus.*

Ad hoc circa regularis Obseruantie professores, & diligentius paternæ sollicitudinis vices impendimus, quo fecundius illorum religio fructum in eos, afferet salutarem, & laudabilibus in Domino possint iugiter proficere incrementis, & quæ pro sacrae religionis augmento, & personarum religiosarum felici directione, ac pace, & quiete prouide facta fuisse dicuntur, ut firma perpetuo, & illibata persistant, libenter, cum à nobis petitur, Apostolico munimine roboramus. Exponi nobis nuper fecistis, quod in proximo generali Capitulo Ordinis Minorum in Regno Hispaniæ celebrato, causa diuisionis, & separationis domorum vestrarum, provincie Tusciæ, iuxta morem dicti Ordinis in dominio Florentino consistentium, ab alijs domibus dicti Ordinis dominiorum, Senen. & Lucen. ac aliorum locorum dictæ provincie proposita, & maturè discussa, ac rationibus hinc inde adductis, & diligenter examinatis tandem placuit ipsi Capitulo, quod provincia ipsa Tusciæ in duas provincias separaretur, & diuideretur; quarum vna ex domibus vestris in dominio Florentino huiusmodi consistentibus, alia vero ex reliquis domibus dictæ provincie Tusciæ, de cætero provincie essent, & esse, ac creatæ, & constitutæ censerentur. Itaque domus, & provincie ex domibus in dominio Florentino huiusmodi consistentibus erectæ, per vos dumtaxat regi, & gubernari, & alij fratres aliarum domorum Senensis, & Lucensis dominiorum, ex quibus alia provincia constituta existit, ut præfertur, nullum commercium vobiscum habere deberent, & de domibus vestris nullatenus se intromittere possent; reseruato tamen in præmissis nostræ, & Apostolicæ Sedis beneplacito: prout in decreto ipsius Capituli dicitur plenius contineri. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut separationi, & diuisioni huiusmodi provincie Tusciæ, & alijs in decreto, seu litteris Capituli huiusmodi contentis, robur Apostolicæ confirmationis adijcere, aliasque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui ex iniuncto nobis, licet immeritis, apostolicæ seruitutis officio, sinceris desideramus affectibus, ut per nostræ operationis ministerium religiones omnes, præsertim Regularis Obseruantie, vixiua suscipiant incrementa; decreti, seu litterarum huiusmodi formas, & tenores, ac si de verbo ad verbum inserti forent præsentibus, pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, provincie Tusciæ separationem, & diuisionem, ac alia circa id in Capitulo huiusmodi statuta, & ordinata, dummodo sacris canonibus non sint contraria, rata, & grata habentes: illa auctoritate apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, eaque perpetuis futuris temporibus per vos, vel alios fratres dicti Ordinis sub excommunicationis latæ sententiæ pœna

Reg. Cismol.
36.

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316

na inuiolabiliter obseruari debere decernimus, atque mandamus, supplerentes omnes, & singulos defectus, tam iuris, quam facti, si qui forsan interpererint in eisdem. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & Statutis, ac consuetudinibus dicti Ordinis, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis: priuilegiisque, & indultis, ac litteris Apostolicis dicto Ordini forsan concessis; illis præsertim, quibus inter alia caueri dicitur expressè, quod diuisiones, & separationes prouinciarum in dicto Ordine institutarum fieri non debeant, & factæ non teneant; quibus etiam si ad illorum derogationem de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas id importantes, mentio, seu quauis alia expressio habenda foret, illis aliàs in suo robore permanfuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus: cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die vltima Iulij 1523. Pontificatus nostri anno primo.

Sententia diuisionis prouinciæ Saxonie.

Ibid. fol. 62.

Diuisio prouinciæ Saxonie.

In nomine Domini Amen. Cum in nostro generalissimo Capitulo, in prouincia, & conuentu Burgen. in die sancto Pentecostes, anno Domini 1523. celebrato, nonnulla prouinciæ Saxonie sancti Ioannis Baptiste facta diuisio, nunc & Patribus dicti Capituli nostri Diffinitoribus proposita fuerit examinanda: Hinc est, quod ego fr. Franciscus de Angelis totius Ordinis Minorum Minister generalis, simul cum omnibus præfatis Diffinitoribus diffinimus, & declaramus, omnia quæ à parte, vel à partibus illius prouinciæ hucusque circa illam diuisionem gesta sunt, nulla penitus esse, & pro nihilo habemus, tanquam facta ab ijs, qui nullam in huiusmodi habebant authoritatem. Attendentes autem ad magnitudinem prouinciæ, & distantiam locorum, & morum varietatem, adeò vt non possint fratres nec visitari, nec seruare illam pacem, quam tantum commendauit Redemptor noster; hinc accedente Summi Pontificis autoritate, diiudicauimus oportuum, & expediens diuidere ipsam prouinciam in duas, in Saxoniam videlicet inferiorem, & superiorem; & Saxonia inferior de cætero vocetur *prouincia Saxonie sancti Ioannis Baptiste*. Illa vero quæ superior dicitur, deinceps *prouincia Turingia* vocabitur, quarum prouinciarum loca, & conuentus tam fratrum, quam sororum, S. Claræ videlicet, & tertij Ordinis erunt, prout assignabuntur per Cômmissarium, vel Cômmissarios à nobis mittendos; & sic illa loca, & conuentus ex nunc, prout ex tunc habemus pro assignatis, & vtramque prouinciam pro prouincia erecta iudicamus. Et quia Pater Gerardus Fundi est electus à Vocalibus prouinciæ suæ, semper protestans nolle diuisionem, habeatur pro vero, & legitimo Ministro, cum de culpa, aut præsumptione minimè accusetur, nec priuatio, aut punitio aliqua fieri debet, sine præcedente culpa. Pater autem Petrus de Fontino, cum fuerit electus à vocalibus Prouinciæ nondum adhuc erectæ, & consenserit diuisioni fiendæ à non habentibus authoritatem, ideo iudicamus, vt nullo modo habeatur pro Ministro, & electionem eius penitus fuisse nullam. Sed ne illi conuentus, & fratres in eis habitantes sint sine capite, authoritate Capituli generalis, & mea, instituo ipsum Patrem fratrem de Fontino Commissarium meum, donec habita licentia à Sede Apostolica, celebrabitur Capitulum, fietque noua electio, aut per me, vel per Commissarios meos aliter fuerit decretum. Fratres verò omnes maneant in suis conuentibus assignatis per vltimum eorum Capitulum, & Guardiani omnes, cæterique alij Officiales autoritate nostra fungantur officijs suis, donec, vt diximus, per nos, vel per Commissarium, aut Commissarios nostros, siue per Capitula celebranda in prouinciis illis, aliter fuerit ordinatum. Cōtradictiones, appellaciones, & alias iuris allegationes præsentibus contravenientes perpetuò cassantes penitus, & annullantes, perpetuum silentium hac in

re

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 316.

re partibus imponendo sub poena priuationis omnium actuum legitimorum, & officiorum, ipso facto incurrenda. In huius autem separationis, sententiae, & erectionis prouinciarum accedente (vt praemittitur) Apostolica auctoritate. In fidem autem, & testimonium ego fr. Franciscus de Angelis qui supra, signum meum manuale, ac officij mei sigillum praesentibus duxi apponendum. Datum in conuentu nostro Burgenfi tempore celebrationis nostri generalissimi Capituli in solemnitate Pentecostes anno Domini 1523.

Sententia concordia inuenda inter prouincias Hungaria.

VIII. In nomine Domini Amen. Has nostras inspecturis pateat qualiter Reuerendis, Pater fr. Franciscus de Angelis totius Ordinis Minorum sancti Francisci Minister generalis, vna cum Reu. Patre fr. Hilarione de Florentia prouinc. Tusciae, totius Italiae, & familiae Ultramontanae Commissario generali, & ceteris Reuerendis Patribus Diffinitoribus praesentis generalis Capituli in ciuitate Burgen. 28. Maij 1523. in conuentu S. Francisci celebrati, constituerunt nos, videlicet fr. Andream Mamanum de Florentia, Commissarium in Rom. Curia, & P. fr. Marcum de Salodio prouinc. Candie Ministrum, ac Patre fr. Franciscum de Prato, Socium, & Scribam Reuerendis. Generalis, Commissarios, & indices ordinarios super quibusdam causis vertentibus nunc inter fratres prouinc. *Hungariae Saluatoris*, & fratres prouinc. *Hungariae S. Mariae* cum plenitudine potestatis, audiendi, interrogandi, iudicandi, terminandi, ac quaecumque alia ad hoc spectantia faciendi. Nos igitur praenominati cum omni Dei timore & reuerentia ac veritatis, & iustitiae inspectione, iuxta rationis nostrae rectum dictamen, auditis ambabus partibus, earumque rationibus bene discussis, & examinatis, pro maiori vtriusque partis pacis conseruatione, & fraternalis amoris vinculo statuimus, & ordinamus, decernimus, & sententiamus particulatim, & circulate in hunc modum, videlicet:

Ibid. fol. 63.

Concordia
prouinciarum
Hungariae

In primis quod Patres prouinciae *Hungariae Saluatoris* ad ciuitates, & oppida *Albae regalis*, *Lippuae*, *Debrichimi*, ac *Posonii*, in quibus Patres prouinciae *Hungariae S. Mariae* habent conuentus, ad praedicandum non accedant, nisi aliquando per spectabilem Dominum *Vvaynodan* praesentialiter in oppidis suis existentem, vocarentur. Tunc enim coram ipso dumtaxat praedicare licebit.

Secundo, liceat vtrique partium fratribus pro eleemosynis petendis ad ciuitates, oppida, & villas, in quibus loca alterius partium existant, accedere, & suas necessitates disponere, absque tamen alterius partis praedictio pro eleemosynarum illi iam legatarum ablatione, excepta ciuitate *Posonien*, ad quam fratres de *Zacolka* quaestuationis gratia accedere non praesumant: licitum tamen erit ipsis in villis adiacentibus praedicare, & eleemosynas petere.

Tertio, quod fratres prouinciae *Hungariae Saluatoris* in ciuitatibus, Quinque ecclesiarum, *Albae regalis*, ac etiam in oppidis praedictis, dum, vt praefertur, per Praelatos vocantur, certas personas ipsis confiteri volentes audire possint, non tamen indifferenter in ecclesijs parochialibus, vt haecenus solitum erat. Et hoc idem intelligitur de Patribus alterius prouinciae, quando contingerit accedere ad terras, & ciuitates aliorum Patrum: non possint tamen stare in eisdem terris nisi per octo dies, & si forte eis necessario esset, ultra etiam tempus protrahere, fiat de consensu Guardiani locorum praefatae terrae.

Quarto, quod sicut ordinatum est in diffinitorio, Patres prouinciae *Hungariae S. Mariae* restituere debent pecunias auctoritate Apostolica ad Beati Patris fr. Ioannis de Capistrano canonizationem ordinatas, dum canonizatio fiet.

Vide an. 1521.
n. 17.

Quinto, quod Patres prouinciae *Hungariae S. Mariae* habebunt digniorem locum in processione *VVaradien*. ad pacem inter partes componendam, & scandala euitanda.

Sexto, quod Ministri vtriusque prouinciae teneantur quamprimum in simul conuenire, & simul ea tractare, ordinare, & concludere, quae pro communi

Annal. Minor. Tom. VIII.

A a a

pace

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316

pace, vnitate, & concordia, eis videbuntur ordinanda; quæ omnia generale Capitulum confirmat, & ex nunc approbat, præcipitque quod inuiolabiliter cum omnibus suprascriptis obseruentur.

Mandantes postremò præcepto, & ordinatione Reuerendissimi Patris Generalis ambabus partibus, omnibusque & singulis prædictarum prouinciarum Patribus, & fratribus per obedientiam salutarem in virtute sancti Spiritus; nec non sub excommunicationis poena, vt prænotata omnia, & singula sine exceptione aliqua, & sine glossa simpliciter, & sine aliqua fraude, vel dolo adimpleant & effectualiter obseruent, earumque prouinciarum Ministris sub eisdem poenis, vt eadem diligentissimè, & integraliter adimpleri faciant. In quorum omnium præmissorum fidem, & testimonium præsentis Ordinis sigillo munitas, & per manus Reuerendissimi Patris Generalis, omniumque nostrum subscriptione, signatas tradi mandauimus. Datum in conuentu nostro Burgenfi, anno, mense, & die superius annotatis.

Sententia erectionis prouincie Flandria.

Ibid. fol. 63.

In nomine Domini Amen. Cum in nostro generalissimo Capitulo, in prouincia, & conuentu Burgen. Regni Castellæ, anno Domini 1523. in solemnitate Pentecostes celebrato, prouinciæ Franciæ magnitudo excessiua, nationum diuersitas, & conuentuum, seu monasteriorum tam fratrum, quam sororū multitudo, productæ fuerint examinadæ, & ad finē debitæ prouisionis habendæ fuerunt desuper allegatæ: Hinc est, quod ego fr. Franciscus de Angelis, totius Ordinis Minorum Minister generalis, Ministri prouincialis, & prouinciarum omnes Custodes custodum generalissimi Capituli vocales, in vnum capitulariter congregati, magnitudine, diuersitate conuentuum, ac personarum multitudine præmissis; præfata prouinciæ Franciæ Parisien. etiam, & prouincialium Ministrorum magnis grauaminibus, ac visitationis tempore laboribus maturè discussis, & consideratis; ad tantam prouinciæ amplitudinem restringendam, ordinariorum videlicet prouincialium Ministrorum excessiuum laborem releuandum, vitæque regularis ad obseruationem à præfata prouincia Franciæ Parisien. conuentus custodiæ Flandriæ, accedente Summi Pontificis autoritate, separare, eandemque Flandriæ custodiam in prouinciam erigere decreuimus, & ex nunc, prout ex tunc, vltiori absque dilatione præfatam Flandriæ Custodiam de conuentibus, & fratribus olim *de familia* nuncupatis, dumtaxat, in prouinciam Flandriæ erectam, & nominatam diffinitiuè sententiando, omnibus, quorum interest, intererit, vel quomodolibet interesse poterit, denuntiamus per præsentem. Cui quidem prouinciæ Flandriæ omnes & singuli conuentus tam fratrum Minorum olim *de familia* dictorum, qui videlicet sunt conuentus sancti Audomari, Burgen. Ganden. Yprensis, Slusensis, Namurcen. Dunkerken. Athenensis, Dixmunden, Hulsten. S. Francisci super Sambram, Ancesnen. Brugen, Leodien. & locus de Conuiuio; quàm sororum sanctæ Claræ, B. Mariæ Annuntiatæ, ac Tertiariarum, scilicet Grisearum, Hospitaliarum, Nigrarum, seu de Cella nuncupatarum, & S. Catharinæ in terminis nostrorū prætorum conuentuum, prouinciali Ministro Franciæ Parisien. ad vsque subiectarum in dominijs, iurisdictionibus Flandriæ, Hannoniæ, Artesiæ, terræ Leodiensis, & Comitatus Namurcen. videlicet, & sancti Pauli situatis, prædictæ prouinciæ Flandriæ ad eius integritatem assignantes. Itaque prouincialis Minister sæpefata prouinciæ Flandriæ nostra determinatione præfatos conuentus loca, & monasteria tam fratrum, quam omnium prædictarum sororum, ac fratres, & sorores, ac quascunque mihi subditas personas in illis degentes, visitare, regere, & vt verus, & indubitatus ordinarius per omnia gubernare poterit, & teneatur. Præterea cōuentus, loca, & monasteria, tã fratrum, quã sororū, Cōmunitates, fratres scilicet & sorores, & quascunque personas olim obedientiæ.

Re-

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
 ARIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 316.

Reuerendi Patris prouincialis Ministri, prouincie Francie subiectas in
 dictis iurisdictionibus, dominijs, villis, & terris, locis, monasterijs, & con-
 uentibus degentibus, Ministro prouinciali Flandrie eligendo pro tempore de,
 cetero subijcimus, & subiectas esse debere decernimus, & declaramus. Ideo
 super omnibus pramissis approbationem Apostolicam petere proponimus,
 quam habere speramus. Quare istam separationem, & prouincie institutionem
 firmam, & stabilem esse volumus, quam necessariam ad vite regularis promo-
 tionem iudicamus. Contradictiones, appellationes, & alias iuris allegationes
 perpetuo cassantes penitus, & annihilantes, perpetuum silentium hac in re,
 partibus imponendo, sub poena priuationis omnium actuum legitimorum, &
 officiorum ipso facto incurrenda. In huius autem separationis, sententiae, &
 erectionis prouinciae, seu institutionis fidem, & testimonium, Ego Fr. Franci-
 scus de Angelis generalis Minister, qui supra, signavi meo manuali, ac officij
 mei sigillam praesentibus iuxta apponendam. Datum in conuentu nostro
 Butgersi, tempore celebrationis nostri generalissimi Capituli anno Domini 1523
 celebrati.

X. Erectionem hac prouinciae Flandriae paulo post suam ad Pontificatum assump-
 tionem, ita Clemens VII. hoc anno confirmauit.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis prouidentia ea, quae pro personarum in spiritu humilita-
 tis Diuinis laudibus vacantium quiescere, & salubri statu, & gubernatione gesta
 fuisse reperiuntur, ut illibata persistant, Apostolico conuenit munimine
 roborare, ac desuper opportuna statuere. Exponitur pro parte dilecti filij
 Francisci de Angelis Ministri generalis Ordinis Minorum, quod in proximo
 generalissimo Capitulo, nuper in conuentu Butgersi regni Castellae celebrato
 Generalis, ac Prouinciales Ministri, ac prouinciarum omnium Custodes dicti
 Ordinis Minorum regularis Observantiae, prouide considerantes, quod Custodia
 Flandriae, quae sub prouincia Franciae Parisiensis existeret, propter ipsius
 prouinciae nimiam amplitudinem, & latitudinem, ac linguarum diuersitatem,
 debite non poterat visitari, nec spiritaliter consolari, prout Dei seruitio
 ipsiusque Ordinis fratrum tranquillo statu expediebat, eandem Flandriae Cu-
 stodiam, Apostolicae Sedis accedente decreto, a praefata prouincia Franciae Pa-
 risiensis separarunt, ipsamque custodiam ex tunc in prouinciam Flandriae crea-
 re, & erigere decreuerunt, ac custodiam ipsam de conuentibus, & fratribus
 olim de familia nuncupatis, duntaxat, in prouinciam Flandriae creatam, & no-
 minatam, definitiue sententiando, omnibus, quorum interest, aut quomodo-
 libet interesse tunc poterat, & posset, in futurum derelinquere, & eidem pro-
 uinciae Flandriae, conuentus S. Audomari, Brugen. Ganden. Ypren. Clusen.
 Namurcen. Athenen. Dixmuden. Hulsten. S. Francisci supra Sambram Ancsen.
 Bergen. Leodien. & locum de Conuino, omnesque & singulos alios dictae cu-
 stodiae tam fratrum Minorum olim de familia, quam etiam sororum S. Clarae, B.
 Mariae Annunciatae, ac Tertiariarum scilicet Griseorum, Hospitaliarum, Ni-
 grarum, seu de Cella nuncupatarum, & S. Catharinae in terminis conuentuum
 praedictorum, & districtu custodiae, ac dominijs, & iurisdictionibus Flandriae
 Hannoniae, Artesiae, Leodien. & comitatus Namurcen. & S. Pauli existentes con-
 uentus, domos, loca, monasteria, & in eisdem degentes fratres, sorores, &
 personas olim vicarijs prouincialibus Franciae Parisiensis, & Ministris pro-
 uincialibus Franciae Parisiensis subiectas, Ministro prouinciali Flandriae eli-
 gendo pro tempore subiecere, & ad integritatem prouinciae assignauere.
 Ita quod Minister Flandriae pro tempore eligendus, huiusmodi de cetero
 domus, conuentus, loca, fratres, sorores, ac alias personas in eis degen-
 tes, ut verus, et indubitatus ordinarius in omnibus, & per omnia regere,
 visitare, & posset, & teneretur, prout in ipsius Francisci Generalis, & aliorum

Reg. Cisma.
 fol. 18.
 Confirmatur
 erectio pro-
 uinciae Fla-
 ndriae.

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 2. REFORMATIONIS MINORVM ANNO 396.

Ministorum, ac Custodum prædictorum desuper confectis litteris sententialibus, quarum omnium tenores, ac si nullo omisso verbo præsentibus infererentur, pro expressis habere volumus, plenius continetur. Quare pro parte Francisci Generalis, & aliorum prouincialium Ministorum, & Custodum huiusmodi, nobis fuit humilliter supplicatum, vt litteris, & in eis contentis huiusmodi robor Apostolicæ confirmationis adijcere, aliasque in præmissis opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos, qui eorundem statum animi quietem, pacem, & commodam supremis desiderijs optamus, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula præmissa nec non alia in dictis litteris sententialibus contenta, auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, eisque robor perpetuæ confirmationis adijcimus, omnesque & singulos tam iuris quam facti defectus, si qui forsan interuenerint, in eisdem supplemus, ac pro potioris cautelæ suffragio omnia præmissa, & alia in litteris contenta huiusmodi, de nouo statuimus, & ordinamus, illaque perpetuo obseruari mandamus, ac prædictæ Flandriæ prouinciæ conuentibus, locis, domibus, ac monasterijs tam fratrum, quam quaruncunque sororum, siue monialium in illis degentium, fratribus, sororibus, & personis quibuscunque, quod omnibus, & singulis priuilegijs in genere concessis, ac gratijs, immunitatibus, prærogatiuis, exemptionibus, fauoribus, & indultis, quibus sub Vicariorum prouincialium Franciæ, & Ministorum prouincialium Franciæ Parisiensis obedientia huiusmodi, & regimine utebantur, potiebantur, & gaudebant, seu vti, potiri, & gaudere possint, & valeant, eisdem auctoritate, & tenore præsentium indulgemus. Et nihilominus vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, & alijs personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, per præsentis præcipimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel eorum quilibet fratribus, & sororibus, & alijs personis prouinciæ Flandriæ huiusmodi in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos, & quolibet eorum, postquam pro parte sua, vel alicuius illorum fuerint requisiti, per se vel alium, seu alios, omnibus, & singulis præmissis pacifice frui, & gaudere, non permittentes conuentus, domos, loca, fratres, sorores, & personas prouinciæ Flandriæ huiusmodi per dictum pro tempore existentem Ministrum prouinciæ Parisiensis, aut quoscunque alios super præmissis, vel aliquo eorum, directe, vel indirecte quomodolibet perturbari, vel molestari; contradictores, & rebelles per excommunicationis latæ sententiæ, & alias Ecclesiasticas censuras, & poenas eorum arbitrio imponendas compescendo: inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibuscunque domorum, & ordinis prædictorum etiā iuramento, confirmatione Apostolica, aut quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, & indultis ac litteris Apostolicis dicto Ordini forsan concessis: illis præsertim, quibus inter alia caueri dicitur expresse, quod diuisiones prouinciarum in dicto Ordine institutarum, fieri non debeant, & factæ non teneant: quibus etiam si ad illorum derogationem, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas id importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, & alijs desuper concessis, seu in contrarium, nunc & pro tempore etiam in quibuscunque Capitulis generalissimis factis concordijs, & conventionibus: quibus omnibus, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, pro sufficienter expressis habentes, hac vice specialiter, & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque: Aut si aliquibus communiter, vel diuim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Dat. Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die prima Decemb. 1523. Pontificatus nostri anno primo.

Sen-

ANNO CHRISTI 1523. CAROLVS V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 29. RELEG. FONTIS MINORVM ANN. 310.

Sententia de adiudicatis prouincia Bohemia conuentibus

XI.

In Christi nomine. Amen. Cum ad Definitorium nostrum congregatum, in conuentu, & Capitulo generali Burgenfi 1523. die 6. Iunij delatum fuerit negotium vrgens, & multis annis citra, inter Patres Saxones superiores, & Patres Bohemos super duas custodias Vratislaviae, & Montis aurei; & visa fuerint Breuia Pontificum, litterae Regum, Principum, & Communitatum, lectaque fuerit sententia lata à Patre Benedicto Benthouich, visaque fuerit appellatio Patrum de Saxonia, & audita plenissime rationes vtriusque partis; & visa, atque audita humilis submissio earum partium; & promissio standi sententiae inferendae à Capitulo hoc nostro generali; & visis denique omnibus videndis, auditisque omnibus audiendis, & bene, & mature consideratis, vt cum pace, & rationabili satisfactione vtriusque partis Principum, & populorum omnium deducantur; Ego fr. Franciscus Angelorum, totius Ordinis Minorum Minister generalis, simul cum duodecim Patribus Diffinitoribus, in eodem Capitulo Burgen. antedicto ad hoc ordinatis, decreuimus aduocare ad nos omnia ista litigla, controuersias, determinationes, sententias, & quaevis in hac materia gesta sunt vsque in hodiernum diem, & quae geri possunt; & extinguere omnia, atque de aequo et bono, autoritate plenissima determinare: sicuti Spiritu sancto suggerente nobis videtur opportunum ad aequitatem, pacem, & quietem omnium conducendam, et ad tollendas omnes lites, et controuersias quae in posterum oriri possunt. Decernimus itaque; diffinimus, determinamus, et iubemus, vt Patribus de Bohemia assignetur tota custodia Vratislaviensis cum suis conuentibus, tam fratrum, quam monialium; qui conuentus scilicet sunt Vratislaviae, Sueyduitz, Nouum forum, Monisterberg. Niserelis, Bregae, Nauislaus; nec non assignamus duos conuentus in Custodia Aurei montis, videlicet Legnitzenensem, et Aurimontensem, simul cum duobus monasterijs monialium S. Clarae, quae sunt in custodia Vratislaviae, videlicet in dicta Vratislaviensi ciuitate, et in oppido Strelensi. Quae loca omnia praenominata assignamus, applicamus, et perpetuo ascribimus ipsi prouinciae Bohemiae, & patribus prouinciae praefatae habitanda, et regenda in posterum sine aliqua contradictione, et hoc simul cum omnibus calicibus, parametis, utensilibus, libris, et quibuscunque pertinentibus ad antedictas domos, et conuentus. Et si qui fratrum habitantes in illis conuentibus, voluerint remanere cum Patribus Bohemiae, cum Dei benedictione, et merito obedientiae remaneant: Iubemus ipsis Patribus Bohemis vt omni humanitate, et charitate eos suscipiant, et in posterum eadem humanitate pertractent. Alia autem loca eiusdem custodiae olim Aurei montis, nunc autem, et in posterum per hanc eandem nostram sententiam dicendam, et nominandam, relinquimus, et assignamus perpetuis futuris temporibus Patribus olim Saxoniae superioris, sancti Ioannis Baptistae, nunc autem et in posterum prouinciae Thuringiae. Qui autem conuentus sunt Lemberg, Lambeu, Luraben. Budissen. Boaratz, Sorauia, Crossen. Sagauij, qui ea perpetuo gubernent in timore Domini, et pace: Mandantes Patribus, et fratribus vtriusque partis, vt in pace, et charitate maneant, suscipientes se inuicem in amore, et charitate, quando quis ad loca alicuius partis declinare contigerit: Decernentes, et mandantes omnibus vtriusque iam saepius dictae partis, tam Ministris prouincialibus, quam Custodibus, Guardianis, et subditis omnibus, vt per sanctam obedientiam, et sub poena excommunicationis ipso facto incurrenda, vt in omnibus, et ad vnguem obediant, et pareant huic nostrae determinationi. Si autem aliqua praedictarum partium contra hanc nostram determinationem contraire, aut per aliquam viam, quaecunque sit, attentare praesumpserit, immediatè priuetur conuentibus sibi assignatis. Itaque ex nostra hac determinatione ex nunc prout ex tunc, et ex tunc prout ex nunc, alteri parti intelligatur per nos assignati. Et si aliquis

Reg. Cisma.
fol. 61.

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316.

quis particularis frater contra hanc præmissam nostram determinationem aliquid attentauerit, ipso facto priuamus eum, & priuatim deuuntiamus omnibus actibus legitimis, & ab utraque illarum prouinciarum expellendum determinamus. Datum in conuentu nostro S. Francisci Ciuitatis Burgen. in generali Congregatione ibidem celebrata, anno, & die quo supra 1523. 6. Iunii.

Diuisionem hanc, seu separationem duplicis Custodiæ à prouincia Saxoniæ, & applicationem utriusque ad prouinciā Bohemiæ, suis litteris Clemens VII. hoc ipso anno, & in limine sui Pontificatus confirmauit.

XII.

Ad perpetuam rei memoriam

Reg. Vlt. fol.
32.
Confirmatur decreta
circa prouincias Sa-
xonia, &
Bohemia.

Romani Pontificis providentia, ea quæ pro personarum in spiritu humilitatis Diuinis laudibus vacanti quiete, & salubri statu, & gubernatione gesta fuisset reperiuntur, ut illibata persistant, Apostolico consuevit munimine roborare, ac desuper opportune prouidere. Exponitur pro parte dilecti filij Francisci de Angelis Ministri generalis Ordinis Minorum, quod in proximo generalissimo Capitulo, nuper in conuentu Burgen. Regni Castellæ celebrato, ipse generalis, ac prouinciales Ministri, & prouinciarum omnium Custodes Ordinis Minorum Regularis Observantiæ prouide considerantes, quod Custodia Vratislaviæ propter multas exinde exortas discordias, debite non poterat per se regi, nec spiritualiter consolari, prout Dei seruitio ipsiusque Ordinis fratrum tranquillo statui expediebat, eandem Custodiam Vratislaviæ, Apostolicæ Sedis accedente decreto, prouinciæ Bohemiæ perpetuo coniungere decreuerant, ac conuentus, domos, & loca ipsius Custodiæ tam fratrum, quam sororum, videlicet Vratislaviæ, Suerdenich Nouifori, Monsterbergh, Nysensis, Bregæ, Vratislaviæ, ac Lagnicensis, Aurimontensis Custodiæ Aurimontis; nec non conuentus Morialium S. Clare Vratislaviæ, & Strelen. prouinciæ Bohemiæ, diffinitiuè sententiando omnibus quorum interest, aut interesse quomodolibet tunc poterat, aut posset in futurum coniunctos, & prouinciæ Bohemiæ unitos denuntiarunt, ac Minister prouinciæ Bohemiæ nunc & pro tempore existens huiusmodi de cætero domus, conuentus, loca, monasteria, fratres, & alias personas in eis degentes, ut verus, & indubitatus ordinarius in omnibus, & per omnia regere, visitare, & gubernare possit, & teneatur, prout in ipsius Francisci Generalis, & aliorum Ministrorum, ac Custodum prædictorum desuper confectis sententialibus litteris, quarum omnium tenores, ac si nullo omisso verbo præsentibus infererentur, pro expressis haberi volumus, plenius continetur. Quare pro parte Francisci Generalis, & aliorum Ministrorum, ac Custodum prædictorum desuper confectis, nobis fuit humiliter supplicatum, ut litteris, & in eis contentis huiusmodi robur Apostolicæ confirmationis adijcere, aliàsque de præmissis opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui eorum fratrum animi pacem, quietem, & commoda supremis desiderijs exoptamus, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula præmissa; nec non alia, dummodo sacris canonibus non sint contraria, in dictis litteris sententialibus contenta autoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, eisque robur perpetuæ confirmationis adijcimus, omnesque & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan interuenerint, in eisdem supplemus, ac pro potioris cautelæ suffragio omnia præmissa, & alia in litteris contenta huiusmodi de nouo statuimus, & ordinamus, illaque perpetuo obseruari mandamus; ac præfatis conuentibus, locis, domibus, & monasterijs tam fratrum, quam sororum quarumcunque, & in illis degentibus fratribus, & sororibus, & personis quibuscunque, quod omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, & immunitatibus, prærogatiuis, exemptionibus, fauoribus, & indultis, quibus prouincia Bohemiæ utitur, potitur, & gaudet, seu uti potiri, & gaudere poterat quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possint, & valeant, eisdem autoritate, & tenore præsentium indulgemus. Et nihilominus vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus,

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 316.

ribus, & alijs personis in dignitate Ecclesiastica constitutis per præsentes præcipimus, & mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet fratribus, & sororibus, & alijs personis prouinciæ Bohemiæ huiusmodi in præmissis efficacioris defensionis præsidio assistentes, faciant eos, & quemlibet eorum, postquam pro parte sua vel alicuius illorum fuerint requisiti, per eos vel alium, seu alios, omnibus, & singulis præmissis pacificè frui, & gaudere non permittentes conuentus, domos, fratres, & personas prouinciæ Bohemiæ huiusmodi per prouincialem Ministrum Turingiæ, alias Saxoniæ Sancti Ioannis Baptiste, aut quoscunque alios super præmissis vel eorum aliquo directè, vel indirectè quomodolibet perturbari, seu molestari; contradictores, seu rebelles per excommunicationis latæ sententiæ, & alias Ecclesiasticas censuras, & penas eorū arbitrio imponendas, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, cōmpescendo. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apost. ac quibuscumque domorum, & ordinum prædictorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, aut quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs indultis, & litteris Apostolicis dicto Ordini forsan concessis, illis præsertim, quibus inter alia caueri dicitur expressè, quod diuisiones, & separationes prouinciarum in dicto Ordine institutarum fieri non debeant, & factæ non tenentur. Quibus, etiam si ad illorum derogationes de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et indiuidua de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas id importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, & alijs desuper concessis, seu in contrarium nunc, & pro tempore, & in quibuscumque Capitulis generalibus factis concordijs, & conuentionibus. Quibus omnibus, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, pro sufficienter expressis habentes, hac vice specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam, et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 19. Decemb. 1523. Pontificatus nostri anno primo.

XIII.

Hæc, & alia pleraque inter Ordinis statuta suo loco reponenda, in his Comitijs decreta sunt, prudenter quidem, & grauitè, ita vt Ministri generalis sapientia, et stabiliendæ regularis obseruantie zelus maximopere in his Comitijs eluxerit. Alia vero hoc anno celebrarunt PP. Conuentuales Assisij Comitia, in quibus quid actum sit, comperire non potui. Quiñonius autem post absoluta Burgis negotia perrexit ad Carolum Cæsarem, Vallisoleti hærentem, vbi die 23. Iunii, multa cum illo peregit de protegenda, et honoranda religione. Obtulit litteras ad summum Pontificem, quas Commissarius generalis Romæ per tulit; alias ad Ferdinandum Principem, in Germania pro Carolo fratre Regentem; aliosque illarum gentium Principes; vt impensè fauerent duobus supradictis Inquisitoribus contra Lutheranam hæresim amandatis: Ad Cardinales, & Romanæ Curie Magnates, vt propitij essent Ordinis negotijs: nihilque intentatum reliquit, quoad fulciendo, et promouendo Instituto conducebat.

Capit. gener.
Conuent. Assisij
Rodul. fol. 244.

Quiñonius
diligenter
incumbit ordinis regim.

XIV.

Illic ab Imperatore rogatus, pro sacris concionibus ei destinauit Antonium de Gueuara, ex varijs, doctisque editis libris notissimum, regiosque aliquot instituit Confessarios. Nomina, formamque institutionis placuit dare candidis ipsius Quiñonij verbis, ex quibus percipere licebit, quanta circumspectione in his etiam concedendis utebatur, et quam procul erant religiosi ab his ministris, quæ nunc tam auidè ambiuntur, appetendis, vt potius eis præcipienda fuerint, et illi penitus à Superioris voluntate pependerit. Die (inquit) 23. Augusti institui in Prædicatorem capellæ Cæsareæ Maiestatis venerabilem Patrem Fr. Antonium de Gueuara, eximium prædicatorem, ab ipso Imperatore requisitum. Cui per obedientiam præcepi, vt sequeretur Curiam, et in ipsa maneret, atque resideret prædicaturus vbicunque terrarum Imperator steterit. Cui etiam concessi,

Anton. de
Gueuara
Ecclesiastes
Imperatoris

Reg. gen. 71
tram. fol. 91.

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316.

cessi, vt omnibus prædicatorum regalium priuilegijs gaudere posset, atque vnum nostri Ordinis, cuiuscunque prouinciæ voluntarium, sibi coniolabilem, socium habere. Omnibusque Prælati nostri Ordinis præcepi nullum sibi obstaculum, seu impedimentum ponerent. Et vltra hoc præcepi, vt in omnibus conuentibus illorum locorum vbi curia resederit, charitatiuè, & benignè cum socio, vt par est, reciperetur, & tractaretur.

Precibus Cæsareæ Maiestatis obtemperans mandauit per obedientiam P. Fr. XV. Michaeli Serra, vt audiret confessiones Illustrissimæ Domini Dom. Catherinæ ipsius Imperatoris, & Regis Catholici Hispaniarum sororis, ac maneret cum ipsa vbicunque fuisset, cum vno consolabili socio, ab ipso de sua prouincia Aragoniæ eligendo toties quoties sibi bene visum fuerit, donec aliud per me sibi fuerit mandatum. Si autem (quod absit) videret se non posse in illo statu, & officio suam regulam obseruare, & religiosè viuere, concessi eidem licentiam recedendi, & ad prædictam suam prouinciā in tali casu redendi, quando sibi placeret. Eadem die dedi obedientiam P. Fr. Bernardino de N. præcipiens ei vt audiret confessiones Potentissimæ Matris Christianissimi Regis Franciæ, & maneret cum ipsa in Curia, donec ego aliud ei præcepero. Eadem die mandauit per obedientiam Fr. Vincentio Neapolitano, vt audiret confessiones Magni Magistri Regis Franciæ, eique concessi, vt posset accipere vnum socium de prouincia Franciæ, vel de prouincia S. Bonauenturæ. Imposui per obedientiam fratri Bernardino de Puteo-Bonelli de Mediolano, quatenus cum sociis per ipsum de quacunque prouincia cum consensu Ministri eligendo, tempore Quadragesimæ se conferret Lugdunum Italis prædicaturus, idque munus per triennium perageret.

Michael Serra
ra confessarius
vni sororis
Imperatoris

Bernardus N.
confessarius
matris Regis
Galliarum

Vincentius
Neapolitanus
confessarius
magni Regis
Galliarum

Seligis Quia
gaonius 12.
fratres mittendos in
nouam Hispaniam.

Illi læti se
accingunt
ad iter.

b

Bern. vel au-
thor ferm. hic
obedien.

c

Luca 10. v. 16

d Chrysostr. ho.
34. in Matth.

e

Seneca l. 4. de
Prouid. c. 4.

Vallisoletto abiit ad Extremam-Duram, & prouinciā S. Gabrielis, vbi Congregatione intermedia celebrata in conuentu de Bello-visu, confirmatoque in Ministeriatu Francisco de Fraxino, seu Prexiali, quoniam optimi mihi (inquit) regiminis visus est, statuit ibi seligere viros verè Apostolicos, religiosos, zelum Dei, & animarum habentes, quos ad repetenda Imperatoris vota destinaret ad terras Iucatan Nona dictas Hispania. Collegit itaque viros duodecim probæ vitæ, & doctrinæ tanto muneri idoneos, Franciscum de Soto, Martinum, & Iosephum à Corunia, Ioannem Suarez, Antonium Suarez Ciuitatensem, seu ab Vrbe Roderici, Toribium Beneuentanum, viros doctos, egregios concionatores, & prudentes Confessarios, Garciam de Cismoros, Ludovicum de Fuenfajada, Prædicatores adolescentiores, Ioan. de Ribas, & Franciscum Ximenez, morè Sacerdotes; Andream de Corduba, & Bernardinum à Turre, laicos, sive conuersos, omnes fermè primitus prouinciæ S. Iacobi, à qua ista S. Gabrielis nuper prodierat, alumnos. His præfecit Custodis titulo Martinum de Valencia Ioannis oppido tractus Campensis in Castella prope Legionis urbem domosque per illam regionem, siue iam dispersas, siue in posterum ædificandas, Custodiam iussit vocari S. Euangelij. Illi autem latissimè ad iter se accingentes, spem omnem in mittentis reponebant virtute. Considerabant Prælatum suum, non tanquam hominem, sed loquentem in ipso Christum, pro cuius amore se illi subiecerunt. *Hac est propria hominis obedientia, quā homini debemus, qui homini subditi sumus. Communis est ista inter Deum, & hominem, quia quidquid obedientia Prælati exhibetur, ei exhibetur, quid dicitur. Qui vos audit, me audit.* Licet ad nouum belli genus destinarentur, & insolitum præliandi morem pensitarent, cum illos Prælati absque vllis subsidijs humanis ad efferas gentes, & longinquas regiones nudos mitteret, vna indutos tunica, sine calceis, absque virga, & absque zona, & pera, & ab excipitibus, imo à contradicentibus alii pretenderet, & amplius cogitarent se inermes, imparatos, iniurijs quibusque obnoxios, mitti sicut oues in medio luporum, non tamen animum despondent, nec Superioris ordinationi resistunt. *Auida est periculi virtus, & quo tendat, non quid passura sit, cogitat, quoniam, & quod passura est, gloria pars est.*

Videns autem Quinonius adeo promptos, & hilares ad subeundos longissima XVII. tran-

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1.&2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316.

transfretationis certissimos labores, neque moras vllas subtexere, statim dedit eis obedientie peragenda instrumentum, & missionis subeundae piam, & sinceram instructionem, in qua non semel suam infelicem deslet sortem, quod itineris commitem, laboris socium, & meriti non liceat esse participem. Opus hoc concupisse, & subeundo se parasse alias snarrauimus: licuit itaque hoc alijs imperare, quod ipse prius voluit exercere. Si ego (inquit S. Franciscus) *missi fratres meos ad longinquas provincias ad laborem, & verecundiam, famem, & sitim, & quamplurimas alias necessitates sustinendas, iustum, & bonum mihi videtur (prout humilitas sancta requirit) ut & ego similiter vadam ad aliquam remotam provinciam, maxime ut fratres suas necessitates, & tribulationes magis patienter valeant sustinere, cum me illud idem audierint tolerare.* Acer quidē est militis stimulus Ducis exemplū. Facta praecuntis, calcaria sunt subsequētis. Do hic istorum documēta.

XVIII.

In Christo sibi charissimis venerandis Patribus Fr. Martino de Valentia Confessoris, ac Praedicatori, ac alijs duodecim fratribus Ordinis Minorum sub eius obedientia ad partes infidelium, in terris de Yucatan degentium destinadis, ceterisque omnibus inibi recipiendis, vel in futurum mittendis fratribus, Fr. Franciscus Angelorum totius eiusdem Ordinis Minorum generalis Minister, & seruus, salutem, & pacem in Domino sempiternam.

Inter assiduas curas, quae in quotidiana emergentium mihi negotiorum instauria mentem meam occupant, ea praecipue me sollicitat, & angit, ut cum Apostolico viro, ac Seraphico Patre nostro Francisco animas Christi pretioso sanguine redemptas, à Satanica calliditate deceptas, in vmbra mortis degentes, & vanitatibus Idolorum detentas, tota viscerum commotione, assiduusque cordis singultibus à faucibus draconis excerpere coner, & sub Crucis vexillo militare, & iugo Christi collum submittere faciam, praestante Altissimo. Per vos carissimos fratres meos, quia aliter sitibundi Francisci de salute animarum zelam ad portam cordis mei incessabili ictu, die noctuque pungentē, fugere nequibo, & quod per multorum dierum curricula optavi, de vestrum videlicet numero fieri, & consequi à superioribus non merui, (ita Pater, quoniam sic fuit placitum ante te) ipso praestante in vestrum personis confidenter obtinere spero. Cum igitur eundem Seraphicum Christi vexilliferum Patris aeterni benignitas pro sui nominis attollenda gloria, & fidelium procuranda salute, ruinamque quam minabatur, Ecclesiae impediendam, & ipsam ad primæum statum erigendam, inter personas plurimas Diuinis obsequijs deputatas, in Ecclesia sua sancta, cū prole sua constituit, viros videlicet conspicuos, qui vitam, & merita beatissimi Pauli contemplantes, gloriātur in sola cruce Domini, spernēdo mūdi solatia pro delitijs paradisi. Ipse igitur vir Dei suae vocationis non immemor, per se, suosque filios ad gremiū militantis Eccl. fideles, quā infideles conabatur reducere, Illi vero semper affectū ad amorem caelestium erigentes virtutem Diuini nominis per orbem terrarum assidue adhuc publicant, & circa Christianae religionis cultum vigili attentione desudant. Quid ultra? certē profligando hæreses, & contra alias pestes mortiferas extirpandas, voluntariae abiectioni se dedicarunt, & sanguinem proprium, anhelantes euertere, Christi amoris incendio inflammati, ad partes infidelium martyrij palmam sitientes, Pater praedictus, cum aliquibus filiis per vniuersos mundi partes se contulerunt. Nunc autem cū inclinata est iam dies, hora xi. vocati vos estis à Patrefamilias, ut in eius vineā eatis, non precio aliquo conducti, sicut ceteri, sed sicut tanti Patris veri filij, non quæ vestra, sed quæ Iesu Christi sunt, quærentes, sine mercedis promissione ad vineam, post Patrem curratis filij, qui sicut appetijt, nouissimū sic & obtinuit, fieri virorū, vos ceterosque eius veros filios nouissimos esse voluit, mundi gloriam calcantes, vilitate deiectos, celsitudinis paupertatis possessores, & tales, quos mundus habuisset in derisionem, & similitudinem improprij, & vitam vestrā aliqui existimarent insaniam, & finem sine honore, ut sic stulti mundo facti, per stultitiā praedicationis appareatis mundum conuertentes. Nec, quia non precio conducti, imò potius sine mercedis promissione missi, turbemini, quoniā vir Dei interna spiratione à Patre luminum illustratus, non obnubilato oculo, quo d de nouissimis vos faceret, primos firma.

Annal. Minor. Tom. VIII.

B b b

tunc

f An 1521 B. 4
8 Vide annales
ro. 1. an. 1217.
n. 1.

Quam
efficax Superioris exemplum.

Instrumentum Missionis.

Reg. gener. Ultra. fol. 92.

b Ad Galat. 6.
v. 14.

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 316.

tunc certitudine conspexit. Ad vos igitur, o filij, extremo iam instante sæculi senescentis interitu, clamo Pater, atque vestras excito mētes, ut Regis acie iam labentem, iam iamque ab hostibus fugientem defendatis, & certamen victoriosum triumphatoris superni verbis, & actibus contra hostes aggredientes præliemini; & si huc usque quæsiistis cum Zachæo in Sicomoro, crucis succum sugentes, videre Iesum, quis esset; nunc festinantes descendite ad actiuam vitam; & si quam ex animabus hominum in crucis gesta contemplando defraudastis, reddite per actiuam simul, & contemplatiuam quadruplum proximis, pro Christi nomine, & eorum salute sanguinem proprium (quod in quadruplum præponderat soli contemplationi) fundentes; & videbitis per amplius tunc quis Iesus sit, cum ad id peragendum de vobis ipsis diffidentes, receperitis cōgaudentes in cordibus vestris, quoniā faciet vos statura pusillos de hoste captare triumphum. Sic ergo festinantes currite, ut comprehendatis vos ipsi, quos iuxta vestræ celsitudinē professionis zelus comedit animarum, & in odorem appetitis currere vnguētorum illorum, qui Christi vestigia sunt secuti, & pro eius amore sanguinem suum fuderūt: & ideo iuxta regulam vestræ tenorem ad partes infidelium instanter petiistis vos mitterent, ut ibi pro fide Christi, & fidelium cōuersione certantes, proximorum, & vestras Christo lucrificaretis animas, parati pro eo, & ipsorum salute in carcerem, & in mortem ire. Ea propter, quia ex probitate vitæ vestræ, diuersis indicijs, & probationibus intellexi, imò & ex gestis cognoui, idoneos vos esse ad vexillum Regis gloriæ, quod procul leuare gestistis, usque ad mortem tenendum, publicandum, & defendendum; ideo de Diuina bonitate confidens ad gentes, quæ Iesum Christum Dominum nostrum non cognouerunt, & idolatriæ cæcitate detinentur sub Sathanicæ captiuitatis iugo in Indijs, quæ vulgo *Tucatan*, siue *Noua Hispania*, aut *Terra firma* dicitur, degentes conuertendas, verbo, & exemplo, auctoritate mei officij in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti vos destino, & mitto; & ad meritum sanctæ obedientiæ iniungo pariter, & mando, ut eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat: & vos duodecim, & quoscunque alios in futurum vestro adhæsuros Gremio, tibi præfato venerabili Patri fratri Martino de Valentia, tanquam Pastori, & vero ipsorum Præfati, & tuis successoribus in officio submitto, & te in ipsorum verum Prælatus constituo. Similiter & tuos successores in officio, iuxta instructionem à me vobis de modo vitæ, & conuersationis vestræ tradendam, teque Custodem voco, nomino, & instituo ipsorum, & Custodem te vocari volo, et mando; et mihi soli, meæque obedientiæ, et successorum meorum in officio repono, et submitto, et Commissarijs etiā Hispaniæ in his, in quibus ad ipsum recursum habueris tu ipse, aut successores tui cum maiore parte fratrum per terras vestras, usquequo tibi, aut successoribus tuis aliud in mandatis à Capitulo nostro generali constiterit. Vobis præterea duodecim, et vestro in futurum aggregandis consortio, et cuilibet vestrum, et ipsorum, ad meritum sanctæ obedientiæ iniungo pariter, et mando, ut eidem præfato fratri Martino de Valentia, tanquam vero, et indubitato vestro Præfati, et Custodi, et eius successoribus in officio in omnibus obediatis, in quibus generali Ministro iuxta regulam tenorem tenemini, cæterisque Præfatis vestris obedire. Et quia tam subditis, quā Præfatis, ex iniuncta mihi officij cura, quod occupo immeritus, debitor sum, pluraque pro tempore circa Custodiam tibi commissam possint occurrere, meum officium concernentia, pro quibus efficaciter providendis mea foret præsentia requirenda: Hinc est, quod tibi prædicto fratri Martino de Valentia, de cuius religionis feruido zelo, et laudabili maturitate, scientia, et discretione præcipua, et idoneitate multiplici, plenius in Domino confido, et cuilibet ex successoribus tuis in officio, tenore præsentium vices meas plenissimè committo, quoad omnes subditos tuos, qui modo sunt, et pro tempore in futurum erunt, et quoad omnes, et singulos cōuentus, si qui modo sunt nostri Ordinis, et in futurum erunt in prædicta noua Hispania, siue terra de *Tucatan*; dans tibi, et illis auctoritatem, et facultatem omnimodam in utroque foro tam exteriori iudiciali, quam interiori, concessione nedum ordinaria, quæ mihi competit ex officio, verum etiam ex indultis Apostolicis mihi cum potestatem subdelegandi concessa; videlicet;

Martinus
de Valentia
missus
Præfatus.

Et fratrum
Custor.

pu-

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 316.

publicè, et priuatim visitandi, monendi, corrigendi, puniendi, instituendi, destituendi, ordinandi, prohibendi, et disponendi, ligandi, & absoluendi, & dispensandi in quibuscunq; pœnis, irregularitatibus, & defectibus, & circa quacunque statuta Ordinis, & circa quęcunq; pręcepta, in quibus ego ipse possem quoad vtrumq; forũ, ac per censuras ecclesiast. & aliās poenas canonicas coercendi, & cōpellendi, interpretandi, & declarandi dubia, & generaliter omnia, & singula officiũ, & auctoritatem Ministeriatus generalis quomodolibet concernentia, specialiter faciendi, & perficiendi quę, & quemadmodum ego ipse personaliter tam ex mea ordinaria potestate, quam ex commissione Apostolica facere, & perficere possem, & si talia forent, quę propter sui arduitatem expressa, & specifica indigerent expressione. Quę omnia, & singula haberi volo pręsentium serie pro sufficienter expressis, duobus duntaxat demptis casibus, quos mihi ipsi referuo. Primus est recipiendi mulieres, siue virgines, siue viduas, aut nuptas ad Ordinem, & obedientiam regulę Sanctę Clarę tam primę, quam secundę, vel ad tertium Ordinem, quos Beatissimus Pater noster Franciscus, quemadmodum, & Minorum, noscitur instituisse. Secundus, absoluendi ab excommunicationis vinculo illos, quos propter eorum inobedientiam contumacem me contigerit viuā voce, et in scriptis excommunicare. Possis propterea has vices meas, & auctoritatem in toto, vel in parte vni vel pluribus quoties tibi visum fuerit expedire, committere, & commissas ad libitum reuocare. Et vt labores magni, cum crebris vigilijs, quos per temporum incrementa passurus es, in huius tantę rei implemento, et executione, tuum animum non emolliant, sed infessum potius, et quotidie renouatum inueniant, et per amplius cedant ad meritum, in virtute Spiritus sancti, et districtè per obedientiam tibi pręcipio, quatenus prędictę curę pastoralis, et commissionis officium fideliter, ac diligenter exerceas, et secundum gratiam tibi à Domino datam, et in futurum augendam expedias. Abite ergo dilectissimi cum Patris benedictione filij, impleruri vobis iniunctum mandatum, et armati scuto fidei, lorica iustitię, gladio spiritus, salutis, galea, et hasta perseverantię, pugnate cum antiquo serpente, qui satagit animas, Christi preciosissimo sanguine redemptas, obtinere; et Christo lucrifacere; ita vt Catholicis vniuersis fidei, spei, et charitatis augmenta, proueniant, ac perfidis veritatis via pateat, et hæreticę prauitatis insaniā euanescat, et suę gentibus stultitia patefiat, et Catholicę Fidei lux in eorum cordibus fulgeat: et accipietis regnum æternum. Valete in Christo Iesu, et orate pro me. Datum in cœnobio Sanctę Marię de Angelis prouincię Angelorum, tertio Kalend. Nouembris, salutisq; anno M.D. XXIII.

XIX.

Fr. Franciscus Angelorum generalis Minister, et seruus.
Fr. Franciscus Angelorum, totius sacri Ordinis Minorum generalis Minister, et seruus, Venerabili, ac deuoto Patri fr. Martino de Valentia Custodi Custodię Sancti Euangelij in noua Hispania, et terra de Yucatan existenti, ceterisque religiosis illic commorantibus per me missis, pacem, ac paternalem benedictionem. Cum Altissimi manus circa suarum creaturarum miserationes non sit abbreviata, non cessat supremus ille Pater familias Deus noster, atque plasmatior hanc suę Ecclesię vineam sollicitare, nec vsque in finem desistet nouos ei operarios mittere, vt ab ipsa colligere valeat laborum fructus, quos Christus Iesus eius vnigenitus benedictus meruit in cruce. Et quoniā in hac de Yucatan, nouaque Hispania iam dicta amplissima regione à carne, et diuine vindemiata, Christus, quas suo preciosissimo sanguine emit, animabus non gaudet, dignum mihi, ac rationabile visum est, cum illic Christo non desint iniurię, mihi illarum dolores nō deesse. Maxime cū iustè, et iustius rogali ipso Propheta, cū ipso illud habeā sētire, ac premere dictũ: Zelus domus tue comedit me, et opprobria, exprobrantiũ tibi ceciderunt super me. Cuius quidē rei interiori tactus dolore, gloriosissimique Patris nostri Frācisce, qui suos ad infidelium oras destinabat fratres, inherens vestigijs, te, duodecim per me nominatis associatũ fratribus ad illas mittere partes patrē religiosũ decreui, tibi atque ipsis ad salutaris obe-

*Instructio
pro eisdem
Missionarijs.
Reg. gener.
Vltim. fol.
109.*

Psalm. 68 v. 13.

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316.

1. Io. 3. v. 16. dientiæ meritum mandans, quatenus hanc laboriosam acceptetis peregrinationem illius amore, quam vt benè nostis, Dei filius sumpsit pro nobis; ad memoriam reuocantes, quod sic Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum mitteret à sūmo cælo vsque ad terrā, vt per ipsū mundus saluaretur; qui post hæc in terris visus est, & per triginta triū annorū spatiū cū hominibus cōuersatus est, Dei Patris sūmi honorē, & perditarū animarū salutē quærēs: quibus de duabus causis in laboribus, & paupertate, ac miserijs multis vitā duxit, obediēs factus vsque ad mortem, mortem autē crucis; & pridie antequam pateretur, Apostolis suis dixit. ^{1. o. 13. v. 15.} Exemplum enim dedi vobis, vt quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis; quod quidem post opere, & verbo, Apostoli docuerunt per vniuersum mundum, fidem euangelizantes paupertate nimia, laboribus, angustijs, atque iniurijs plurimis inter gentes, quæ Deum improperebant, vexillum crucis leuantes, in quo conflictu lætaster vitam perdiderunt, & gaudentes ibant à conspectu concilij, quoniam digni habiti sunt pro Dei, & proximi amore contumeliā, & mortē patis indubitanter scientes, quod in his duobus mandatis vniuersa lex pendet, & propheta: Quē quidem modum viri sancti eorum successores semper obseruare conati sunt, & hac duplici Dei scilicet, & proximi dilectione inflammati, quasi duobus pedibus vniuersum circuibant mundū, non suā, sed Dei gloriā, non propriā, sed proximi requiē procurantes. Quod profecto, vt à Christo, & discipulis beatissimus Pater noster Franciscus didicit, sic & vos opere docuit, dum non solum ad diuersas mundi partes prædicationis causa ipse ibat; sed etiam ad gentium populos, suos destinabat fratres, vt Apostolicæ, & Euangelicæ regulæ, quam firmiter promissimus, verā nobis, & purā manifestaret obseruantiam. Quapropter ipse ego (fratres in Christo Iesu dilectissimi) per multorum temporum curricula procuravi, desideravi, & summo desiderio affectu illis in partibus commorari, & mori, vt meos opere potius quā verbo, Euangelij obseruantiam subditos docerē. Attamen visētus, ac sūmo ipsius memoratæ regulæ obediētiā carceri reclusus, quod summē desiderio deferēs, quod amplector odio, facere cogor: & cū mea nō permiserint peccata illis me exponi laboribus, decreui vos mittere, in Christo summē confidens, quod obediētiæ virtute, qua ista duplici Dei, & proximi dilectione, quasi duobus pedibus inceditis, poteritis sic currere, quod cum Apostolo dicere possitis: ^{1. Cor. 9. v. 26.} Sic curro non quasi in incertum; quia Dei mandatorum viam eursitis, si pugno non quasi ærem verberans: quia vestra vigilantia non circa cæremonias, & hominum constitutiones erit; sed circa Euangelij, & regulæ, quam vouistis, integram obseruantiam. Et vt in tam spiritali, & sublimi ædificio humilitatis fundamentum non desit, præ oculis illud semper habete: ^{2. Cor. 3. v. 5.} Non sumus sufficientes aliquid cogitare ex nobis tanquam ex nobis; sed sufficientia nostra ex Deo est. Et ne hæc humilitas, & propriæ vilitatis cognitio memoratos duos pedes ad Dei mandatorum viam currendam pigros efficiat, dicentes, non sumus sufficientes, recordamini (fratres mei in Christo amantissimi) quod etsi sic sit, quod ^{1. Cor. 3. v. 7.} neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus; sed sufficit nobis, quod in nobis est, facere: et Apostolus non gloriatur de profectu, sed de labore; quoniā etsi nullū cōuertatis infidelē, sed quod in ipso marino cursu morte præoccupemini, aut homines vos morti tradant, aut ferē pessimæ vos deuorent; vestrū nihilominus peregistis officiū, & ipse Deus, qui iustus est, peraget suū. Hæc simplicia, plana, et paucissima verba volui vobis fratribus meis charissimis in Christo Iesu dicere, potius vt mei officij debitum soluerem, quā vt vestrum supplerem animum, in quo potius, quā in meo potiorem fiduciam habeo: & infra scripta obsecro notate pro nunc, istis in principijs practicanda puncta; donec ipsa experientia vos doctiores efficiat.

Primum, quod se offert pro vestra consolatione, notandum est, quod ad hoc sanctissimum opus obediētiæ sanctæ merito, & strictissimo estis vinculo missi, & non solum à me, tanquam à totius ordinis Generali Ministro, & Francisci successore immerito, atque Vicario; Sed etiam ipse summus Pontifex in quodā

A quibus mittuntur.

XX.

ad

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 316.

ad me directo Breue dicit, quod illos, quos ipse ego nominauero, & misero, ipsemet eos nominat, & mittit Apostolica autoritate tanquam Vicarius Christi. Et idcirco pro nunc duodecim cum vno, omnium Prælato, tantummodo mitto, quoniam hic fuit numerus discipulorum Christi pro mundi conuersione, & numerus sociorum sanctissimi Patris nostri Francisci pro Euangelicæ vitæ publicatione.

Quare mittuntur 13. et Superior.

XXI. Secundum, & non obliuiscendum est, quod cum in illorum infidelium cordibus sacrum Euangelium plantaturi properetis, summè elaborantum est, ne ab ipso Euangelio vestra vita, & conuersatio aliquo modo declinet; & hoc facilliter fiet, si circa vestræ regulæ, supra ipsum Euangelium fundatæ, obseruantiam, maximam habueritis vigilantiam, ipsam obseruantes purè, & simpliciter sine glossa, aut dispensatione; prout in prouincijs Angelorum, sancti Gabrielis, & Pietatis obseruatur, & prout gloriosissimus Pater noster Franciscus cum suis socijs ipsam obseruauerunt. Poteritis tamen illis vt declarationibus, quæ regulam declarant, & non relaxant, dummodo ipsas purè, & sanè intelligatis, omnia deferentes extrema, quæ maiorum periculorum solent adducere causas.

Commedatur eis vt se obseruent sine glossa.

XXII. Tertium obseruandum est, quod videlicet Prælati fratrum ad illas partes de Iucatan in posterum mittendorum vocabitur *Custos Custodia S. Euangelij*, & omnes fratres erunt illi subditi tanquam Ministro generali, cuius autoritatem in vtroque foro plenissimam habet, & ipse Custos erit subiectus Ministro generali immediatè, & non alteri, nec alterum recognoscet superiorem, nisi generalem Ministrum, vel Commissarium per ipsum missum. Est tamen aduertendum, quod non est mea voluntas, quod aliquis frater illis maneat in partibus, nisi se vobiscum in modo, & forma viuendi præfata voluerit conformare; & si aliqui iam sunt, vel ierint in posterum fratres, vestrum præfatum nolentes sequi modum viuendi, mando per obedientiam sanctam ad prouinciam Indiarum sanctæ Crucis remittantur, & nullo pacto illis in partibus permittatur commorari.

Superior vinctus Custos Custodia S. Euangelij.

XXIII. Quartum, & rationabile est, ne labor propter obedientiam sumptus, aliorum priuilegio vos priuet, præsentium ferie stricte mando, quod quando aliquis vestrum aliqua urgente causa à suo Custode fuerit ad istas prouincias remissus in sua, à qua exiit prouincia, tanquam eiusdem verus filius recipiatur, nec sibi villo modo denegari possit. Et quando, Deo permittente, vester obitus fuerit, vestris in prouincijs nunciatus, idem pro vobis fiat officium, quod pro fratribus in eisdem commorantibus ex more non consuevit.

Vt remeantes ad suas prouincias paterne recipiantur.

XXIV. Quintum, & necessarium est, quod quando vester morte præuentus fuerit Custos, vel suum finierit triennium, sibi successoris modo infra scripta fiet electio. Sacerdos antiquior loci illius, in quo Custos mori contigerit, conuocabit ad Capitulum omnes sacerdotes, qui infra triginta dierum spatium poterunt insimul conuenire: qui omnes in Custodis præfati electione habebunt vocem, & fiet electio per scrutinium iuxta Ordinis statuta; & donec præfatus Custodis defuncti successor sit electus, ille memoratus antiquior sacerdos, omnimodam Custodis habebit autoritatem: qui electus ipso facto erit confirmatus, & aliorum verus, & legitimus Prælati, & custos habitus.

Custodis electio qualiter facienda.

XXV. Sextum, & non omittendum est, quod præfatus Custos tenebitur ad generalia Capitula venire, vel mittere, non ad ea, quæ de triennio in triennium celebrantur; sed ad ea quæ de sexennio in sexennium pro generalis Ministri electione celebrantur, in quibus præfatus Custos non habebit vocem, donec generali Capitulo videatur, sed tantummodo veniet, vt negotiorum suæ Custodiæ det generali Ministro, & Capituli Patribus notitiam veram, & vt necessarias pro suæ præfate Custodiæ regimine secum deferat prouisiones.

Custos debet venire ad capitulum generale.

XVI. Septimum, & vobis valde proficuum est, quod sapienter, & carè ambuletis, ne dum aliorum salutem queritis, vestræ propriæ neglectores reportamini. Quapropter si insimul vna in Ciuitate stare possitis, laudarem quidam rationem

Hortatur ut quantum licuerit, commorantur in ciuitate.

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316.

niam vestræ vitæ mortificatio, personarum abiectio, viuendi modus, & conuerfandi exemplum tantos, & fortè plures conuerteret infideles, quàm ipsa verba, atque prædicatio, & si hoc bono modo fieri non poterit, ad minus semper bini & bini, aut quaterni & quaterni eritis diuisi, & hoc in tali distantia quod in qualibet quindena semel ad minus cum vestro Prælatō necessaria prædicaturi, insimul congregari possitis.

semper in itinere sit aliquis Prælatus.

Obseruatur ordinis statuta.

Item Beatissimi Patris nostri Francisci sectantes vestigia; qui vt sub obedientiæ vexillo semper staret, proprium itineris socium, suum per viam sustinebat Prælatum; quando præfatus pater Custos aliquos aliquò mitteret fratres, etiam si duo tantum sint, semper vnum instituat alterius Prælatum, vt in eis meritum, & religionis honestas semper reluceat, & in omnibus, quæ vestræ peregrinationi, & negotiationi sanctæ non contradicunt, per omnia Ordinis statuta, & ordinationes seruentur, memoriæ commendantes, quod non venit Christus soluere legem, sed adimplere. Multa alia se offerunt circa vestram conuersationem, & infidelium conuersationem exhortanda, quæ tamen omnia omitto, donec Deo opitulante, ad generale veniatis Capitulum, in quo vestra edoctus experientia largius omnia prouidebo. Interim verò hoc sanctum onus vestræ committo discretioni, plurimum in omnia vobis à Christo communicanda, pietissimè confidens, qui vos confortare, conseruare, & consolare in suo sancto amore dignetur. Amen. Datum in hoc nostro deuotissimo cœnobio, & prouincia Angelorum, ipso Beatissimi Patris nostri Francisci die anno 1523.

Fr. Franciscus Angelorum
Generalis Minister, & Seruus.

Lacet. in de. scripte Amer. 150. 16. & 17

Yucatanæ prou. a Mex. xicana di. flinguitur.

Mem. s. Mis. ali. ante hos 12. ad prouinc. Yucatanæ. Reg. gener. VI. etiam pag. 99. & seqq.

Est quod hic obseruem, missionem hanc parari ad prouinciā Yucatanæ potissimum, siue ad nouam Hispaniam. Cum verò Yucatanæ prouincia Peninsularis, & nouæ Hispaniæ pars, ad Orientem sita, non nisi anno 1527: penitus, & ex instituto lustrari cœperit à Francisco de Montoya, & si quidem ante decennium sub ann. 1517. Hernandus Cortesius in prima expeditione quidquam illic peregerit, atque ante illum Franciscus Hernandez de Corduba, deinde Ioannes de Grisalua, posterius tamen ex integro est subiugata, & imperio subiecta Hispanico, quam ciuitas, & circuitus Mexicanus, pro quibus in fide erudiendis Cortesius toties ad Carolum Hispaniarum Regem scripsit, vt operarios mitteret Euangelicos. Prius porro famā detectæ non tamen integrè subiugatæ prouinciæ Yucatanæ peruenit in Hispaniam, quam expeditio facta sit Mexicana. Ad illas autem partes, quas Hispani explorarunt, & in quibus sedes, & si non firmas, posuerunt, transierunt statim fratres ex prouincia S. Crucis, quæ ex insula Hispaniolæ alijsque insulis constabatur, & ex Hispania alij, licet pauci, ad nauigarunt. Quotquot illi erant subiectos voluit Quinonius Martino Custodi, vtque vitæ, & conuersationis normam ab illo acciperent, sin aliter, vt absque mora redirent, vel ad prouinciā S. Crucis, siue ad partes, ex quibus erant protecti, excepto, inquit, Patre fr. Ioanne de Tecto, eiusque duobus socijs, quos diximus nos anno superiori ad Indias profectos. Misit etiam ante delectos hos Apostolicos viros Commissarios Franciscum de Soto, & Ioannem Suarez ex prouincia S. Iacobi, qui visitarent prouinciā prædictā S. Crucis, & partes illas Yucatanæ, in quibus fratres relidebant, & regressi referrent in Comitijs generalibus proximè celebrandis statum rerum, qualitates gentium, necessitates operariorum, fructusque vberioris sperandi fundamentum. Subiecit demum omnes fratres, siue ad Indias proficiscentes, siue illinc regressos, obedientiæ Guardiani Hispalensis, dum in ea ciuitate commorarentur, serio iniungens illi, vt bonorum foueret zelum, & minus idoneos à missione repelleret.

Indus 300. annorum.

Inter hos Iucatanæ prouinciæ primos instructores Minoritās vnus fuit, qui quum montana peragraret, vt barbaros principia religionis Christianæ doceret, vidisse virum, quem, si rationes vicinorum, atque ipsiusmet non fallerent, ad minimum trecentos annos natum fuisse oportuerit. Erat autem ita iniquus, vt

XXVII.

XXV III.

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316

vt genua ore contingeret; & cute adeò dura, quum semper nudus egisset, adeòque scabra, vt squamis tectus videretur. Narrat Herrera, & alterum à pluribus visum, qui centesimum, & quadagesimum ætatis annum attingerat, prout ex ijs. quæ accuratè memineral, erat colligere. Tanta est enim salubritas aeris illius prouinciæ in regionibus præsertim excelis, vt incolæ maxime sint longæui.

*Alius velle
legunt.*

XXX. In Indijs Orientalibus simile quid refertur à grauissimis authoribus: Maffæi præ cæteris verba seligo, quibus rem breuius, & solidius enarro. [Post celeberrimam illam Diensem victoriam à Lusitanis, Prætor Nonnio Acunia. anno 1537. partam, & Sultani Badurij crucidationem, hærente in ipso Diensi portu classe: quidam è Gangaridum gente, quam hodie Bengalam vocant, ad Prætorium adiit, natus, vt ferebatur, annos trecentos triginta quinque, neque mendacij suspicio suberat: nam & seniores, qui tum erant, se de hoc eodem grandæuo aiebant à maioribus accepisse, & ipse filium habebat nonagenarium; & cum litteram nosset nullam, quæ referebatur ab eo de veteram gestis rebus ad fidem annalium optimè congruebant. Huic aliquoties iam deciderant dentes, alijs continuo subnascantibus; & barba vbi prorsus incanuisset, in atrum denuo colorem, idque paulatim semetipsa vertebat. Ante centesimum annū idola coluerat: inde æquè miserabili errore ad nefariam Mahometis tranierat sectam. Is propter miraculi nouitatem Sultani stipendijs ali consuetus, idem vitæ subsidium à Nonnio petijt. Nonnius haud gratatè assignauit.] Anno 1606. adhuc viuente vidit, & allocutus est Andreas Episcopus Coccinensis, intra cuius dioecesim Bengala comprehenditur, & examen iuridicum ætatis, qualitatibus, rerum gestatum, & patriæ huius hominis fieri curauit, atque ad Regem Catholicum Philippum III. & Archiepiscopum Vissiponensem eodem anno 1606. transmisit.

*Maff. l. 11.
hist. Ind. Ro.
man. l. 3. c. 14.
Callagueda
l. 8. c. 126. Va
lenc. in Ind.
3 n. 25.
Indus Ori-
entalis anno-
rum 335.*

XXXI. Orta magna turbatione, & ingenti scissura in prouincia S. Iacobi propter imprudentiam Michaelis Serræ Commissarij, & Præsidentis in Capitulo Villalpandensi, qui introduxerat nouum modum electionis per sortes, per constitutiones Ordinis semper reprobaturum, & destituto infusè Ministro prouinciali fr. Francisco de Zafra, atque instituto fr. Ioanne de Argomanez: Quignonius pacis consequendæ causa comitia indixit in conuentu Albæ Tormentis, in quibus eligi curauit in Ministrum Petrum à Montibus de Occa, Commissarium, vti diximus, nationis Hispanicæ. At hic paulò post officio renunciavit, id agre ferente Quignonio, & 14. Septembris iterum vocatis ad Capitulum electoribus in conuentu Legionensi, electus fuit in Ministrum Antonius de Guzman vir grauis, pius, & nobilis prosapiæ. Multa vtiliter pro pace, & bono regimine prouinciæ constituit Quignonius, quæ in eius regeſto habentur: potiora delibo. Cum indifferenter in omnibus fermè conuentibus reciperentur nouitj, iuxta tres nationes, quas numerabant in illa prouincia, instituit pro tyronibus educandis conuentus Salmanticensem, Zamorensem, & Taurensem pro natione Castellæ; Compostellanum, Cruniensem, & Auriensem, pro natione Galleciæ; Cacerensem, Zafrensem, & Seguranum, pro natione Extremæ-Duræ. Studio etiam Theologico destinauit conuentum Salmanticensem, Philosophico Taurensem, & Villalpandensem, Grammaticæ conuentus de Gratia, Villæ-veteris, & S. Marinæ. Pro vnaquaque natione suum deputauit Commissarium; pro Castellana Guardianum Salmanticensem; pro Galleca Compostellanum; pro Extremæ-Durana Cacerensem. Pro celebrandis Capitulis in posterum conuentum Salmanticensem. Discretos perpetuos prouinciæ declarauit Guardianos pro tempore Salmanticensem, Zamorensem, Taurensem, pro Castellanis; Compostellanum, Cruniensem, Auriensem, pro Gallecis; Cacerensem, Zafrensem & de Truxillo, pro Extremæ-Duranis.

*Reg. gener
Vler. fol. 93.*

*Quignonius
sedat tur-
bas prou. S.
Iacobi.
An 1520 n. 23
& An. 1521.
n. 4.*

XXXII. Refert, tunc in illa prouincia virorum coenobia fuisse triginta septem, & incolas fratres septingentos; foeminarum monasteria quatuordecim, & ex his duodecim subiecta Ministro, duo vero Commissario alterius prouinciæ, atque in

*status illius
prouinciæ.*

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 316.

*Varij huius
reiporis Mi-
nistri Hi-
spanie.*

in omnibus fuisse moniales sexcentas; regulariter, inquit, & cum omni obseruantia, & hodestate viuentes. Erant tunc in eadem prouincia homines docti, quorum opera recensemus in nostro de scriptoribus catalogo: Antonius del Rincon, Alfonsus de Casarubios, Ioannes de Argomanes, & alij. Subscripserunt sententiæ à Quignonio pro sedandis controuersijs prolatae, dum adhuc esset Commissarius familiae Ultramontanæ, Petrus de Montibus Occæ Commissarius nationis Hispanicæ, Ioannes de Zugniga prouinciæ Commissarius, Andreas de Ecixa Minister prouinciæ Castellæ, Dimas Terræ Minister prouinciæ Aragoniæ, Ioannes de Zumarraga Minister prouinciæ Conceptionis, Bernardinus de Salzedo Minister prouinciæ Burgenfis, Franciscus de Inojosa Minister prouinciæ Angelorum, Didacus de Cisneros Guardianus coenobij Salicetani, siue de Salzedo; omnes viri virtute, & regimine præstantes. Placuit hæc in gratiam grauissimæ prouinciæ (cui tot ego beneficijs obstringor, & ex cuius præcipuo cōuentu Salmanticensi, & S. Theologiæ lectoratus ministerio in hanc Curiam pro sancta Virginis Conceptione propugnanda, & promouenda destinatus sum) sub compendium referre; vt quanta, & qualis etiam sub Obseruantia reflorescentis primordijs fuerit, quousque suos palmites extenderit, quam doctos viros habuerit, posteris innotesceret. Quales autem emiserit ad longinquas regiones alumnos, quot prouincias inchoarit, quot domos & filios alijs iam erectis maternæ charitatis vbertate, in qua semper excelluit, liberaliter concesserit, ex sequentibus annis apparebit.

Ibid. fol. 85.

*Vita & re-
gula Recol-
lectorum.*

Die 27. Iulij in conuentu Vallisoletano prospecturus Quignonius feruori, & pietati fratrum, qui arctiorem solitariam, & magis tranquillam ab hominum turbis remotam, & à tædiosis muneribus liberam vitam ducere cupiebant, quorum plurimi tunc in hoc ipsum conueniebant, designauit his excipiendis domos quinque, sub titulo Recollectionis, Aquilæræ, de Tribulo, siue del Abrojo, Valis de scopezo, Villæ fillorum, & Calagurræ, quorum incolis has regulas strictim obseruandas præscripsit, quas per quatuor capita distinxit. XXXIII.

CAPVT PRIMVM.

Circa receptionem fratrum professorum, & Nouitiorum.

In primis præcipimus, quod huius prouinciæ Conceptionis Minister, siue qui nunc est, siue qui in posterum futurus est, nullo modo ad aliquem istorum conuentuum fratrem aliquem istorum conuentuum mittat, seu ab eo amoueat, sine eiusdem conuentus Guardiani atque Discretorum consensu: excepto quod si pro multitudine nouitiorum, conuentum à fratrum superabundantia grauari aliquando contigerit; tunc prædictus Minister poterit amouere, quos Guardianus, etiam sine Discretis amouendos signauerit, atque sponte exire volentes: taliter tamen quod conuentus maneat semper benè prouisus, ac suum numerum habeat completum, qui numerus pro vnoquoque conuentu erit XV. fratrum, duobus demptis, vel additis, absque nouitijs, de quibus numerus prædictus non intelligitur. In conuentu tamen del Abrojo, volo possint esse viginti fratres professi. XXXIV.

Item semper instituantur pro istis conuentibus Guardiani de eorum habitatoribus, ita quod nullus efficiatur alicuius istorum conuentuum Guardianus, quin prius fuerit habitator eorundem; nec etiam poterunt aliquem fratrem istorum conuentuum in Guardianum alterius loci extra loca prædicta accipere in Capitulo prouinciali, nec extra, sine ipsius fratris voluntate. XXXV.

Item in tribus tantum istarum domibus nouitij recipiantur, in conuentibus scilicet del Aquilera, Abrojo, & Val de Scopezo, circa quorum receptionem statuta generalia, & prouinciæ ordinationes strictè seruentur. XXXVI.

C A-

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 316.

CAPVT SECVNDVM.

*Circa Diuinum Officium, orationem, &
silentium.*

XXXVI.

Primum, quod in istis supradictis domibus officium Diuinum non cantetur, sed dicatur in mediocri tono, ita vt omnes possint officium persolvere; & hora secunda officium Matutinale finiatur, vt tempus reliquum maneat orationi, & deuotioni dedicandum.

Itē fratres excitabuntur ad matutinas, & vespas per quartellū vnius horę ante principium officij, vt valeant deuotius sua corda Domino Deo suo preparare.

Item quoniam in Diuino Matutinali officio dicitur benedictio illa: *Cuius festum colimus*, si festum fuerit Domini nostri Iesu Christi, seu B. Virginis, fratres genuflectant; si verò alterius Sancti, faciant inclinationem, sicut in *Gloria Patri*.

Item quoad Nocturnum defunctorum post prandium, & cætera ad Diuinum officium pertinentia, obseruetur modus, & ordinarius prouincię. Modus autem pullandi ad horas, & tempus ordinandi, ponitur in fine harum constitutionum.

Item habeatur omni die totius anni vna hora orationis post Completorium, & dimidia post Tertiam.

Item à festo Exaltationis sanctę Crucis, vsque ad Resurrectionem Domini habeatur vna hora orationis post Matutinale officium; à Resurrectione verò vsque ad festum S. Crucis dimidia hora post Nonam. Diebus autem ieiuniorum teneatur hæc oratio ante prandium, quando Guardiano videbitur, & fiat signū pro dicta oratione magna campana. In isto autem tempore orationis, Nouitijs, & sub nouitiorum magistro existentibus exceptis, cæteri omnes fratres poterūt esse in choro, vel in Ecclesia, vel in claustro, vel in oratorio, & non alibi; quod Prælati diligenter inquirent. Et si quis contrarium facere fuerit repertus, maneat octo diebus in oratione cum Nouitijs in loco Nouitiorum.

Et nullus frater audeat habere in cella candelam, sine Prælati speciali licentia.

Ab Exaltatione sanctę Crucis, vsque ad Resurrectionem habeatur semper lectio brevis Completorio, & Matutinali officio dicta, ante orationem, & per totum annum eadem habeatur deuotionis lectio post prandium, locis utensilibus conuentus.

Item, cum silentium sit quasi clauis animę; in istis domibus erit perpetuum silentium; ita quod nullus loquatur cum secularibus, nec cum hospitibus fratribus; nec etiam cum eiusdem conuentus habitatoribus; nec alicui penitus humane creature, sine Prælati speciali licentia.

Et quia duplex est silentium, scilicet principale, de quo habetur in constitutionibus generalibus capitulo 2. & aliud cæremoniale; quicumque fregerit principale silentium, dicat suam culpam, vt volunt statuta; ultra quod nouitij, & fratres iuuenes portabunt vnum baculum in ore ante totam communitatem pro sua poenitentia, & culpę satisfactione. Qui verò fregerit silentium cæremoniale, poenitentietur, & reprehendatur à Prælato iuxta delicti sui defectus exigentiam; non intelligitur tamen frangere silentium, quando necessaria loquitur submissa voce, & breuiter, scilicet per spatium vnius *Aue Maria*. Et quando fratres cum licentiā ad inuicem loquuntur, etiam submissè, & breuiter loquantur. Cætera autem quę ad silentium spectant, obseruentur, vt in constitutionibus generalibus, & prouincialibus habentur. Nulli tamen concedatur generalis licentia loquendi.

CAPVT TERTIVM.

Circa paupertatem interiorem, & exteriorem.

Primum, quod fratres istorum conuentuum habitatores induantur sacco, XXXVII
hoc est, panno Hispano vocabulo *Saya*, intus, & foris; semper tamen
quoad colorem vniiformitate seruata prouinciae: Si verò aliquis in istorum
aliquo conuentuum fuerit necessitatus, nimia senectute confectus, poterit quoad
tunicam cum eo dispensare propter suam necessitatem. Sotularia omnino, &
pro posse euitentur: poterunt tamen fratres calceamenta lignea, seu cordarum
secundum vsum portare.

Non recipiantur in istis domibus villo modo Missae pro saecularibus pretio di-
cendae: sed omnes dicantur pro intentione, quam Christus habuit in cruce, &
generaliter pro viuus, & defunctis, vt Deus nouit nos obligari. Licebit tamen
aliquando pro aliqua nostri Ordinis benefactrice persona singulari Missam ali-
quam celebrare, si ad hoc multum molestati fuerint fratres, & non poterunt
hoc sine scandalo renuere; & tunc gratis nullo modo pecuniam aliquam, seu
aliud quodcunque pretium pro ipsa Missa recipientes. Et hoc strictè seruetur,
ita quod vsus recipiendi Missas quouis modo nunquam intromittatur. Si fra-
tribus tamen aliquando aliqua fuerit eleemosyna gratis data, poterunt ipsam
recipere, sicut & ipsi gratis pro ipsis celebrarunt.

Item nullo modo habeant personam aliquam, pecuniam pro ipsis recipien-
tem; nec pro ipsis recipiatur; et si aliquando, aliqua pecuniaria eleemosyna eis
fuerit oblata, illam penitus non recipiant; nec permittant alicui pro
ipsum necessitatibus dari; sed omnino illam renuncient, & nec per se, nec
per alium, quouis modo ipsam recipiant; sed Praelatus videat necessitates con-
uentus praesentes, & imminentes, & illas manifestet benefactori offerenti pe-
cuniam, scilicet exigentiam olei, piscium, ceterorumque similium; et si talis be-
nefactor praedicta dederit, poterunt fratres, cum Dei benedictione ipsa recipere;
sed nullo modo pecuniam recipiant.

Quoad prouisionem vero corporalem, Praelati sollicitam curam gerant circa
duo, scilicet circa puritatem regulae, & fratrum necessitates; & necessaria pro
Dei amore sibi oblata non respuant, sed cum omni beneuolentia recipiant;
quando verò non habuerint, recurrant ad mensam Domini, petentes eleemo-
synam confidenter. Sed nullo pacto poterunt petere mustum in vindemijs, nec
tritricum, seu hordeum tempore Augusti per campos. Nec habeantur in aliquo
conuentu plures bestiae, sed tantummodo vna parua, & humilis bestiola.

Fratres non recipiant ornamenta de aureo panno, non de veluto, seu serico,
nec de floreto curioso, seu pretioso. Culcitra nullo modo in dormitorio
habeantur, nisi fuerint in cella alicuius debilissimi, seu antiquissimi fratris, in
qua & in omnibus alijs ceruicalia habeantur cooperta de aliquo rudissimo, &
pauperrimo panno.

CAPVT QVARTVM.

*Circa conuersationem interiorem, & exte-
riorem.*

Primo circa fratrum puram conuersationem obseruentur statuta, & prouin- XXXVII
ciae mores; sed quia in aliquibus istorum conuentuum sunt aliqua laudabiles,
& antiquae consuetudines, vt ab omnibus vniiformiter obseruentur, ponuntur
hic, & sunt, quae sequuntur.

Fra-

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 316.

Fratres resplendeant paupertate, asperitate, oratione, & paucis contententur, superflua cuitantes. Quapropter non habebunt mappas in refectorio; sed tantum parua manutergia, & nusquam cœnabunt vespere carnes; cum aliquo verò antiquo & debili valde poterit dispensari.

Moneantur, & animentur fratres ad ieiunia Quadragesimarum, *Benedictorum* scilicet, & *Spiritus sancti*.

Modus etiam est, & laudabilis consuetudo in istis domibus, de licentia Prælati vigilias festiuitatum Domini nostri Iesu Christi, & beatissimæ Virginis Mariæ, Patris nostri sanctissimi Francisci, omnium Sanctorum, aliarumque principalium festiuitatum, pane, & aqua ieiunare.

Item est deuotus, & antiquus modus ieiunare pane, & aqua omnes fratres, ac comedere in terra omnibus sextis ferijs maioris Quadragesimæ.

Fiat disciplina in communitate omnibus diebus maioris Quadragesimæ, dominicis diebus, ac festis duplicibus exceptis. Alio verò tempore totius anni ter in hebdomada fiat in communitate disciplina, diebus videlicet Lunæ, Mercurij, & Veneris, excepto quando die sequenti fuerit duplex festum: disciplina verò die Veneris nullo modo omittatur, nisi fuerit festum valdè principale.

Fratres dicant culpas suas ter in hebdomada in refectorio, vel in capitulo, scilicet die Lunæ, Mercurij, & Veneris.

Item est laudabilis consuetudo, quod fratres, maximè iuuenes, ad exercitium suę humilitatis aliquando faciant aliquas poenas in refectorio de mandato Prælati, utpote comedere in terra, osculari pedes fratrum, portare baculos in ore, iacere in terra ad ostium refectorij, ut omnes fratres transeant super eos; & similia, quæ non faciliter sunt omittenda, quia laudabilia.

Vtensilia coquing in cōmunitate ab omnibus lauētur cū cantico graduū. Finitis itaque gratijs, quando Nocturnū dicitur, vel Nona tēpore suo, vadant fratres laici ad locū signatum pro vtensilibus lauandis, & præparent aquas, & cetera necessaria, incipiantque cum deuotione, & humilitate vtensilia lauare; donec cæteri omnes veniant, & tunc insimul perficiant prædictum humilitatis opus.

Sit vna certa hora dispositione Præsidentis ad labores signata, in qua quando aliqua fuerint facienda, omnes fratres conueniant ad ipsa expedienda; quando verò non fuerit necessitas laborandi, non occupentur in aliquo fratres, iuuenibus laicis, atque nouitijs exceptis, quibus labor, & occupatio valdè utilis est.

Mulieres nullo modo permittantur intrare interiora conuentus, nisi fuerint personæ regales, vel Domina terræ, vbi talis conuentus existat. Cæterę verò mulieres nullo pacto intrent; etiamsi habeant Prælatorum licentiam, nisi per obedientiam fratribus, seu Guardiano fuerit mandatum.

Toties, quoties fratres intrant, vel transeunt ante sanctissimum Sacramentū, genu flectentes deosculentur terram, & hoc idem faciant in adoratione tempore Missæ; & hoc quando erunt in aliquo istorum conuentuum: quando verò alibi fuerint, conforment se cæteris.

Irē nouerint fratres omnes istius vitę præsentis, & futuri, omnia sæcularia negotia, parentum visitationes, amicorum fabulationes, atque discursus omnes sibi omnino esse interdicta.

Item isti fratres obseruēt strictè ne facto, vel verbo, vel quouis alio modo despiciant, vel paruipendant alios fratres, siue sint istius prouinciæ Conceptionis, siue alterius.

Poterit venerandus Pater Minister prouincialis huius prouinciæ visitare has Recollectionis domos, quando sibi placuerit, ut reliquas suę prouincię nō poterit tamen minuere, vel addere, quæ in istis ordinationibus scripta sunt, circa hunc modum viuendi; quæ omnia inuiolabiliter in istis quinque domibus volo obseruari. Non intendo tamen fratres ad peccatum obligare, nisi ipsi ad aliqua istorum per regulam, vel per ius Diuinum aliter obligentur.

Item harum serię prohibeo, ne aliquis me inferior audeat, vel præsumat istius vitę fratres quouis modo molestare, seu conturbare, seu suā vitā impedire.

Annal. Minor. Tom. VIII.

Ccc 2

Si

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 316.

Si quis autem hoc attentare præsumperit, sciat se contra voluntatem Dei, beatissimi Patris nostri Francisci, & mei pauperculi fratris Francisci Angelorum, Ministri generalis, & serui vestri fecisse. Quæ omnia supradicta in scriptis prædictis conuentibus tradi mandavi, 27. die mensis Iulij 1523. anno, in conuentu Vallisoleti prædictæ Conceptionis prouinciæ, sub manu mea, officijque mei maiori sigillo.

Ibid. fol. 74.

Confirmatur prouinciales Conu. ab Obseru. ribus.

In prouincia Castellæ Patres Conuentuales elegerunt in Magistrum prouincialem Fr. Petrum de Artiaga: orta verò controuersia circa modum confirmationis obtinendæ à Ministro prouinciali Regularis Obseruantie eiusdem districtus, vel prouinciæ Castellæ, vti statutum erat in bulla concordie, per Leonem Decimum edita, sub his verbis [In singulis prouincijs deputati ad regimen fratrum Conuentualium de cætero Magistri prouinciales fratrum Conuentualium etiam in suis sigillis vocari, & à Ministris prouincialibus regul. Obseru. in prouincijs iuxta morem dicti Ordinis respectiue pro tempore existentibus confirmationem electionum de eis. pro tempore factarum eo modo quo Vicarij prouinciales olim de familia nuncupati à tunc Ministris prouinciarum fratrum Conuentualium petere tenebantur, etiam petere teneantur] Quinonius deputatis tribus causæ Iudicibus, tandem decreuit omnia peragi debere iuxta Leonis ordinationem, eandemque vbilibet obseruari debere, donec aliter per Sedem Apostolicam fuisset constitutum.

Moritur A. adrianus Pontifex.

Obijt hoc anno bonorum omnium dolore, & mœrore Adrianus Summus Pontifex, longiori quidem dignus vita, qui diuturniori regimine languenti Reipublicæ Christianæ videbatur consulturus. Aetas fortè sufficiens ei contigit annorum sexaginta ferè quinque, sed Pontificatus valde brevis anni vnus, mensium octo, dierum sex. Vt laudem, & æstimationem apud omnes haberet, hac sublimi gloria non indigebat. Etenim omnino maiorem honorem in minori fortuna consecutus est, quam cum altissimum Pontificatus gradum tenuit. Appositè proinde primo, quo conditus est apud Vaticanum sepulcro insculpta fuit hæc inscriptio. *Hadrianus Sextus hic situs est, qui nihil sibi infelicius in vita, quam quod imperaret, duxit.* Nihil autem orbi Christiano infelicius obtingere poterat, quam quod citò imperare desierit. Desijt porro importunè 18. Kal. Octobris, siue ex renum dolore, quo valde afflictabatur; siue vt nonnulli suspicati sunt, ex veneno; cum etsi vir bonus, moribus sanctus, vita integer, doctrina illustris, nemini malus, nisi malis, habuit tamen suos osores, quibus omnia ingrata erant, quæ Adrianus bona mente, non ex pristino corrupto vsu faciebat. Tanto capite orbata Ecclesia quinquagesimum post diem 13. Kal. Decemb. Rectorem accepit Iulium Medicum, S. R. E. Vicecancellarium, in Pontificatu nuncupatum Clementem VII. ad valuas Basilicæ S. Petri de more coronatum sexto, Kalend. Decemb. per manus Marci Cornelij Veneti S. R. E. Archidiaconi.

succedit Clementis 7.

Supplicantes multi pro canonizatione B. Ioannis Capistrani.

Non prius peruenit in Hungariam notitia assumpti Clementis ad Pontificatum, quam Ludouicus Rex ad eum scripserit, vt dignaretur causam reassumere canonizationis B. Ioannis Capistrani, eumque tot titulis de republ. Christiana, & maximè de suo Hungariæ Regno benemeritum, Sanctorum adscribere catalogo. Vt suas etiam preces coniungerent Sigismundus Poloniæ Rex ipsius patruus, & proceres, ac Prælati Hungarici, prouidè curauit. Plurimi scripserunt, sed paucæ ex illorum litteris ad meas manus peruenerunt. Do vtriusque Regis, Ludouici hoc anno, Sigismundi ineunte sequenti datas, binasque alias litteras huiusrei postulatorias.

San-

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316.

*Sanctissimo in Christo Patri & Domino Domino Clementi
Diuina prouidentia Sacrosancta Romana Ecclesia Sum-
mo Pontifici, Domino meo clementissimo, &c.*

XLII. Beatissime Pater, & Domine, Domine mi clementissime, post oscula pedum <sup>Supplex epi-
stola Ludouici
Regis Hungariae.</sup> S. Vestrae beatorum. Floruit Ioannes Capistranus sexto ferè ab hinc & sexagesimo anno ex Minorum S. Francisci familia, vir sanctitate, & religione clarus, qui cum ita tutiorem illam contemplandi vitam esset amplexus, ut hanc quo magis laboriosam, publicae salutis causa non auersaretur: essetque pari doctrina, ac facundia praeditus, ut quammaximum Ecclesiae fructum faceret: Non contentus suos tantum populares pulcherrimis vitae exemplis, & eruditione ad meliorem frugem reuocasse, in meum se Regnum contulit, & eas nationes, quibus ego Dei munere, ac benignitate nunc impero, tanta charitate, & animi feruore docuit, ut eum perinde atque Apostolorum aliquem omnes, & cohererent, & admirarentur. Nec id fiebat immerito, nam et futura, ut accepi, certissimo semper euentu praedicebat, illustria virtute Christi edebat miracula, quae pauci, & diuini tantum homines potuere. Et illud quoque Dei omnipotentis maxima prouidentia factum existimo, quod vir ille difficillimis Reipublicae Christianae temporibus in Pannonia, tanquam coelitus mitteretur, cum Mahumetes, qui tyranno Amurati successerat, opibus, ac rerum gestarum, magnitudine, ac foelicitate elatus, Nandor-Albam, arcem mei Regni munitissimam, incredibili hominum multitudine coactam summis viribus expugnaturus, tanta spe obsidebat, ut auderet iam non Pannoniam solam, sed Germaniam, Italiam, Gallias, suo imperio, & praedae militum despondere: quo tempore tantum Ioannis Capistrani virtus profuit, tantum ardens valuit exhortatio, tantum preces potuere, ut Christiani, cum nec viribus, nec militum numero pares essent, insperatam de Turcis victoriam, secundum Deum B. Patri acceptam retulerit. Fuit dum vixit intes homines, militanti huic ecclesiae maximo & ornamento, & praesidio: Nunc quantum in superna illa, & triumphante possit Ecclesia, declarant miracula, quae eius meritis ad communem bonorum consolationem fieri saepe dicuntur. Quae omnia ad S. V. eorum diligentia, ac fide exactius praescribentur, quibus recognoscendorum miraculorum huiusmodi prouincia fuit anno superiore demandata. Igitur cum omni iudicio coelum, & immortalem sit gloriam virtute, ac benefactis consequutus, saepius apud praedecessores S. V. per litteras, atque Oratores meos, quam potui diligentissime laboravi, & nunc Sanctitatem vestram supplex oro, dignetur ex veteri sanctae ecclesiae, ac Pontificum instituto nomen Ioannis Capistrani in caelestium, ac sanctorum referre numerum. Est enim hoc Diuorum albo dignissimus, si vitae innocentia, fortitudine, continentia, paupertate spontanea, fide, Spe, Charitate, & sanctissimis quibusque virtutibus, homines in caelum, tanquam gradibus, solent conscendere. Augebit Sanctitas vestra mirifice tum vniuersae plebis Christianae, tum meorum subditorum religionem, quem dum in terris adhuc esset, & postquam coelo receptus est, ad hunc usque diem, *sancti Patris* appellatione prosequuntur. Deus Opt. Max. Sanctitatem vestram in Christiani nominis augmentum seruet, & tueatur felicissimam, cuius tutelae, & protectioni me etiam atque etiam commendo. Datum Posonij tertia Decembris anno 1523.

E. S. V.

Deuotus filius.

Ludouicus Rex manu propria.

San-

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316.

*Sanctissimo, ac Beatissimo in Christo Patri, & Domino
D. Clementi VII. Diuina, &c.*

*Alia Regis
Polonie sigismundi.*

Sanctissime, ac Beatissime in Christo Pater, & Domine D. Clementissime, XLIII.
&c. Post humilem mei, Regnique, & Dominiorum meorum commendationem, & oscula pedum beatorum. Non dubito notam esse V. Sanctitati famam Diui Ioannis Capistrani, Ordinis S. Francisci de Obseruant. qui cum in dies maioribus clareat miraculis, & Hungaria olim insignem eius ope, & meritis adepta fuerit à Turcis triumphum, cuperet Serenissimus nepos meus, & Optimates illi eum in numerum Sanctorum adscribi; ut cuius virtutem adhuc in humanis aduersus Turcas cognouerunt, eam in coelis tanto efficaciorum experiantur. Supplico itaque V. Sanctitati, ut his, qui hoc negotium agent, se facilem, & benignam præbere dignetur: Quo rem dignam, & piam, religionique conducibilem faciet, & Serenissimum nepotem, Regnumque illius Hungariæ, & me vnà plurimum consolabitur. Foelicissime valeat V. Sanctitas, & me deuotissimum filium sua paterna benignitate complectatur. Datum Cracouiæ die 3. Aprilis anno 1524. Regni mei duodecimo.

E. S. V.

Obsequentissimus filius
Sigismundus Rex Poloniæ.

Sanctissime Pater, & Domine Clementis.

Episc. Chanaden.

Post deuotam mei subiectionem ad pedum oscula beatorum. Serenissimi Regis nostri, ac cæterorum affectus, & desideria potuit iam Sanctitatis vestræ clarè sufficienterque intellexisse, pro bonæ memoriæ Patris Ioannis de Capistrano canonizatione. Cui quidem beato Viro, nec ipse fauorem in huiusmodi re possum denegare: utpote, qui non solum in isto Regno Hungariæ; sed etiam in Italia, Germania, Bohemia, Polonia, quinimo in alijs mundi partibus certamina passionum, nedum ipse appetijt, sed ad hæc toleranda etiam alios accendit, fortis Dei præliator existens, intra claustra teneri noluit, sed duri certaminis campum, atque pro fide Christi mortis subire periculum non formidauit. Eapropter Præsul clementissime, S. V. quam humiliter supplico, ut prælibatum Virum, qui in vita, & morte, ac etiam post mortem miraculis clauit, claretque, cuique pro laboribus multis, pro moribus castis, pro actibus strenuis celsioris loci præmium debetur, pro meritis piè recommendatum suscipere, atque ut viuens in carne suis industria, & labore, Christi ecclesiam, & fidem augmentauit; Ita mortuum coelicolarum numero ascribere, precesque nostras, ac dicti Domini Regis in hac parte, exaudire dignetur. Quam Sanctitatem vestram largitor omnium Deus, pro fidei Ecclesiæque suæ sanctæ conseruatione ac regimine, nec non felici incremento incolumem confirmare conseruareque dignetur tuo longiorem. Ex arce Pathak die 22. Octobr. anno 1523.
E. S. V.

Veræ obedientiæ filius
Franciscus Electus Chanadien.

Sanctissime Pater.

Post deuota pedum oscula beatorum. Multa Diui Ioannis Capistrani, & quidem præclara insignia, virtutumque monimenta extare, tum sacri Ord. D. Francisci de Obseruantia fide oculata: tum etiam complurium deuotorum fide dignorum relatione in dies accipio, qui nostram paulò anteq̃ ætatem vitæ sanctimonia, religionis obseruantia, ac virtutum splendore, ita floruisse fertur, ut omnibus Christiane

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 316.

stianæ religionis cultoribus exemplo habeatur, satisque sit imitandus. Huius si-
quidem Diui Capistrani longè lateque diffusa miracula adeò in lucem prodie-
runt, vt etiam apud sanctissimos Pontifices V.S. prædecessores, de illius in San-
ctorum inscriptione sit laboratum, & ad Sedem Apostolicam illa sunt delata, in
quibus & ego memini illius canonizationis gratia supplicasse. Quum autem
V.S. Illorum loco præsideat, ac Dei optimi nutu Summum agat Pontificem: Sup-
plico V. Beatitudini humiliter dignetur, perspecta illius sanctitate, in Sancto-
rum catalogo ascribere; vt qui in numerum cælicolarum est certò ascriptus, in-
ter quoque mortales in terra, honore beatorum à Christiana plebe mereatur
venerari. Quod V.S. opus multis Christicolis, sacris operibus vacare cupienti-
bus, futurum est incitamento. Et eam Deus Opt. Max. felicem, & in SS. Eccle-
siæ Romanæ profectum longæuam conseruare dignetur. Datum Posonij in fe-
sto B. Elizabeth viduæ. 1523.

E. S. V.

Seruus humillimus

Ioannes Comes Scepuscen. & Vvayuoda
Transiluanix.

XLVI. Sub hunc annum inuentæ sunt in littore Coromandelio Indiæ Orientalis, & inter ruinas nobilissimæ Urbis Meliaporis, reliquiæ S. Thomæ Apostoli (licet partem earundem Mesopotamia sibi vendicer) operæ Emanuelis Friæ Præpositi Coromandelix oræ, cui tanti thesauri perquisitionem Lusitani Regis nomine studiosè commendauit Eduardus Menesius Prætor Indiarum. Conditæ erant in templo ab ipso Apostolo constructo intra septum quadratum, primo lateritiæ, postremo lapideæ structuræ, pedum circiter nouem altum. Adhibiti ad mouen- dum operculum Lusitani duo, qui noxis per sacram confessionem expiatis, & re- conciliato per Eucharistiam Deo, immista calci, & arenæ candidissima specie ossa, & appositam lanceæ cuspidem, ac viatorij baculi frustum, itemque vas ficti- le inuenerunt, & subtus hæc cadauer cuiusdam sancti Apostoli discipuli. Arculis duabus arte Sinarum affabre factis, è proximo emporio Paleacatæ confestim al- latis, repositæ sunt; in vna eximij operis argento calata ipsius Apostoli, in altera discipuli reliquiæ, præmissa solemnī supplicatione, ingentique pompa totius po- puli præ summo gaudio exultantis. Propositis deinde in altari arculis, adhibi- toque custode, clauis depositi vtriusque Frias Cocinum detulit Menesio. Bien- nio deinde post eadem ossa intra ipsam aram occulto loco, duobus tantum con- scijs Lusitanis abdita, ac postremo Goam Constantino Brigantino Prorege, qui D. Thomæ templum ea in vrbe construebat, à quodam Minorita translata fue- runt, cuius industriæ nobilissimum illud emporium tantum thesaurum fatetur acceptum.

Inuentio
corporis S.
Tho. Apo. 3.
Maff. lib. 8.

Minorita
industriæ
Goam trans-
feruntur
reliquiæ.

XLVII. Diffundente se per propinquas regiones Lutherana illa pestifera doctrina, vehemens persecutio suscitata est contra Minoritas Vvratislauix in Silesia per- ciues hæresi ista intoxicatos, qui fratres è claustro eiecerunt, & sacrilegas ma- nus in templum sacrosque homines miserunt. In Lituaniam etiam hæc pern- ciosissima pestis penetrauit, cui se viriliter opposuit Vriel de Grabouo Minister prouinciæ Poloniæ, constitutis in confinijs viris doctis, disertisque Prædicatori- bus, qui obrepentem comprimerent; & lenocinijs illitum hoc venenum propi- nantibus veritatis Euangelicæ antidotum præferendum esse constanter eloce- rent. Adhibuit etiam in præcipuis conuentibus peritos speculatores, qui solet- ter curarent, ne quid contagiosum ad ipsos fratres perueniret. Intentarunt illi- qui tunc abscindere Lituanix conuentus à Poloniæ prouincia, fautore Palati- no Vilnensi Gassoldo, viro Principe; sed prudentia prædicti Vrielis, & constan- tia Bernardini Calissiani Guardiani Vilnensis, aduersariorum conatus in cassum abierunt.

Mon. Polon.
Mff. ad hunc
annum.
Minoritas in
Polonia resi-
stunt Luthera-
nis.

Et Lituania.

Decedi, F. 8
cisc. Brixia.

XLVIII. Hoc anno 26. Augusti, vti habet Iacobillus, siue 4. Iunij, vti mo-
Hoc anno 26. Augusti, vti habet Iacobillus, siue 4. Iunij, vti mo-

Iacobil. de SS.
Fig. fol. 272.

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316.

Mon. pro. &
Franc.

An. 1466. nu.
191.

numenta * Mss. prouinciae S. Francisci commemorant, Franciscus Brixienſis ex humanis abiit in cenobio S. Bartholomaei extra Fulgineum, vti alias x. indicaui-
mus. Natus anno 1460. in adolescentia coepit Deo seruire sub instituto S. Fran-
cisci, etque placere profunda humilitate, assidua oratione, seruenti erga prox-
imos charitate. Valdè dolebat quosdam in sacra confessione rem remissius age-
re, & leuiter poenitere. Cumque saepius dolorem lachrymis exprimeret, à con-
fodale interrogatus cur tantopere ad alterius impenitentiam cruciaretur? re-
spondit, nihil magis diuinum conuersione peccatorum, opusque esse homine cœ-
lesti dignum; & nihil magis proprium probo Franciscano, dum Fraciscum suum
instituto rem vellet æmulari. *Vnicuique*, dicebat, *de proximo suo mandatum est*, ma-
ximè verò Minoritæ, qui populi comedit peccata. Praefectum agebat Eremit-
torij Cæsensis, & in magna annonæ caritate conſuebant ad eum cateruatim
pauperes, panem accepturi. Ille quantum erat edulij ministrabat, nihil fratri-
bus relicto. His autem egentibus, mirabiliter prouidebat, sola oratione præ-
missa, acceptis abundè pro fratrum victu, & pauperum subsidio rebus necessa-
rijs, Impetrante à Ministro generali Francisco Lycheto, item Brixienſi, faculta-
tem viuendi in prouincia S. Francisci, tanquam omnium religiosissima; ibique
deputatus est anno 1522. excipiendis confessionibus sororum monasterij S. Lu-
ciae Fulginatis; quo munere dum per annum fungitur, ea, qua par est, charitate
& vigilantia, ad præmia vocatur æterna ætatis anno sexagesimo tertio.

Mortitur
Ord. Prote.
Eor. Grim-
nus.
Institu-
tur Card de
Velle.

An. 1559. nu.
10. & seq.
An. 1521. nu. 9.

Defuncto hoc anno Dominico Cardinali Grimanno, diuturno, & optimo Re-
ligionis Protectore, Clemens Pontifex in ipso Pontificatus limine Protectorem
instituit Andream de Valle Romanum tit. S. Priscæ presbyterum Cardinalem,
virum prudentem, Religioni addictissimum. Institutionis, quod subijcio, instru-
mentum difficultates euacuabit, quas excitaui, circa titulum Protectoris modo
Bernardino Caruajalio, modo Iulio Mediceo Cardinalibus attributum. Quod si
verè Protectores officio, non nomine, aut affectu fuissent, non diceret Pontifex,
per obitum Dominici Religionem Protectore carere, sed potius per suam ad
Pontificatum assumptionem. Ita porro habet diploma.

*Dilecto filio nostro Andrea tit. S. Priscæ presbytero
Cardinali.*

Reg. Eius
Clib. fol. 17.

Dilecte fili &c. Cum sacer Ordo fratrum Minorum, cuius bo. me. Dominicus
Episcopus Portuensis dum viueret, Protector, Gubernator, & Corrector existe-
bat, per obitum eiusdem Dominici Episcopi, qui apud Sedem Apostolicam de-
bitum naturæ persoluit, Protectore, Gubernatore, & Correctore careat ad præ-
sens: Nos præfato Ordini vbères in agro Domini fructus assidue afferenti, quem
in visceribus gerimus charitatis, de idoneo, & utili Protectore, Gubernatore, &
Correctore prouidere volentes, ad circumspectionem tuam, prudentia, & chari-
tate eximia præditam, animum nostrum conuertimus, sperantes dictum Ordi-
nem salubre in Domino sub tua protectione incrementum suscepturum. Motu
igitur proprio te vniuersi præfati Ordinis Protectorem, Gubernatorem, & Cor-
rectorem, cum authoritate, facultate, potestate, honoribus, & emolumentis, alijs
Protectoribus dicti Ordinis dari, & concedi solitis, facimus, & constituimus, &
deputamus: ac dilectis filiis Generali, & alijs Ministris, Guardianis, & fratribus
dicti Ordinis, & quibuscumque alijs ad quos spectat, vt te in eorum, & totius Ordinis
prædicti Protectorem, Gubernatorem, & Correctorem recipiant, & admittant;
& tibi tanquam Protectori, Gubernatori, & Correctori pareant, & obediant, ac
obsequia alijs Protectoribus, Gubernatoribus, & Correctoribus impendi solita
exhibeant, districtè præcipiendo mandamus. Hortantes eandem circumspe-
ctionem tuam, vt præfatum Ordinem, velut cupimus, & speramus, pro bonitate
tua, proque officij debito, ita protegat, gubernet, & corrigat, vt apud Deum bo-
norum

XLIX.

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316.

norum operum retributorem præmium, & apud nos commendationem mereatur. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 11. Decemb. Pontificatus nostri anno primo.

- LI. Ingenti rei Christianæ iactura post longam, & durissimam obsidionem, redacta hoc anno magno fidelium mœrore in Turcarum potestatem insula Rhodiorum, antiqua sede, & tutissimo Militum hospitalis S. Ioannis munimento; Minoritæ, qui propugnandis arcibus, & repellendis sæuissimis hostibus suas operas posuerunt, & instar Rhodiorum militum fortiter pugnarunt, non sine nece fortè aliquorum Christianorum, qui in Turcarum exercitum militabant, absolutionem ab irregularitate, alijsque censuris, & poenis quibuscunque petierunt, & impetrarunt iuxta sequentes litteras. Ab ijs verò paramenta, ornamenta, iocalia, & bona quæque conuentus sanctæ Mariæ de Victoria, illius insulæ, ad cœnobium S. Francisci insulæ Cretensis translata, illi loco applicauit, nullatenus illinc extrahenda, nisi in casu quo recuperari Rhodium possit, vel fratribus liceret ad deperditum redire domicilium.

Minoritæ
expulsi in
la Rhodia-
rum.

Dilecto filio Commissario generali Cismontano Ordinis fratrum Minorum regularis Obseruantia.

LI.

Dilecte fili &c. Exponi nobis fecisti, quod dum his non longè exactis diebus Rhodiā Cinitas ab immanissimis Christi hostibus fuisset obfessa, quamplures fratres tui Ordinis in conflictu obsidionis pro ipsius Cinitatis conseruatione, & Fidei exaltatione, contra eosdem hostes, cum quibus etiam Christiani homines erant, dimicarunt, & tormentorum, & aliorum instrumentorum belli machinas exercuerint, ubi quamplurimæ hominum cædes, & membrorum mutilationes, & plura suppliciorum genera, etiam eorum fratrum manibus subsecuta fuerunt: ex quo fortasse irregularitatis maculam, & alias poenas contra similia perpetrantes, incurrerint. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, vt ex Sedis Apostolicæ clementia desuper absolutionis beneficium impertiri, ac alia opportuna concedere dignemur. Nos huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi & Commissario Romanæ Curie Cismontano præfatos fratres ab omnibus, & singulis censuris, & poenis præmissorum occasione quomodolibet incurfis, ac irregularitate contracta absolvere, omnemque inhabilitatis, & infamiae maculam ex præmissis insurgentem abolere, eosque ad omnia, & singula primæuæ naturæ iura, ac si præmissis non interfuissent, restituere, ac cum eis etiam quoad ordinum sacrorum promotionem, & illorum executionem dispensare possis, & valeas, autoritate Apostolica indulgemus: ac Ministro prouinciali Cretensi, & Guardiano Hierosolymitano dicti Ordinis, & per eos, seu ab eis in prouincijs suis deputandos, in partibus illis nunc & pro tempore existentibus, vt erga omnes, & singulos fratres eiusdem Ordinis ad easdem partes, & Sepulchrum Dominicum obedientiae causa peragrantes, seu inibi manentes, qui pro tempore, & altissimi nominis exaltatione, & humanæ salutis conseruatione contra eosdem Christi hostes dimicare coacti fuerint, & in huiusmodi conflictibus homicidia, & supplicia huiusmodi, ac alij excessus subsecuta, & forsan per eos perpetrata extiterunt, similem absoluendi, & dispensandi, ac alia præmissa faciendi, harum serie elargimur facultatem, & potestatem: Non obstantibus præmissis, ac quibuscunque sacrorum canonum, & dicti Ordinis constitutionibus, & ordinationibus, ceterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 16. Decemb. 1523. Pontificatus nostri anno primo.

Ex reg.
Cism. citato.

Annal. Minor. Tom. VIII.

D d d

Pauli

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
AD IANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316.

Ioan. Bapt.
de Puppio
Commis. Apo
stolicus.

Pauli Soncinatis Ministri generalis, de quo supra diximus, collector & subdelegatus in Commissariatu fabricæ S. Petri in Vrbe erat hoc anno fr. Io. Baptista de Puppio, quem eadem in Vrbe Adrianus Pontifex suum constituit pro eodem munere Commissarium. Do ipsius Pontificis constitutionem.

LIII.

Dilecto filio Ioanni Baptista de Puppio Ordinis Fratrum Minorum regularis Obseruantia professori, Commissario nostro.

Ex origin.

Dilecte fili salutē &c. Fide dignorum relatione percepimus, te Indulgentiarū, & facultatum in fauorem fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, per prædecessores nostros concessarum, loco generalis Ministri Ordinis fratrum Minorum regularis Obseruantie Nuncij, & Commissarij Apostolici ad id deputati, negotium in Vrbe bene & fideliter gessisse, & administrasse, variasque pecuniarum summas apud domos, & professores dicti Ordinis ex indulgentijs, & facultatibus prædictis collectas dimisisse. Volentes itaque opportunitati dictæ fabricæ consulere, sperantesque, quod de bono continuabis in melius, Tibi præsentium tenore collectionem, exactionem, & receptionem omnium, et singularum pecuniarum ac rerum, et bonorum, vigore dictarum facultatum, & indulgentiarum collectarum, & apud quamcumque domum, & personam vestri Ordinis (etiam prouinciales Ministros) existen. committimus & demandamus cum omnimoda facultate, & potestate, detinendi quocunque ad illa tibi soluendum, & consignandum censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac alijs iuris, & facti remedijs opportunis cogendi, & compellendi, ac deinceps quietandi, & absoluendi in forma iuris valida, cum clausulis necessarijs, & opportunis: nec non omnia, & singula faciendi, gerendi, & exercendi, quæ in præmissis quomodolibet fuerint necessaria, seu opportuna. Volumus autem vt quicquid ex præmissis collegeris seu exegeris, ad nostras, vel de scitu dilecti filij nostri Franciotti Cardinalis de Vrbinis dictæ fabricæ Præfecti, ad depositariorum dictæ fabricæ manus deducas. Verum quia difficile foret præsentis litteras ad singula quæque loca deferri, volumus & apostolica auctoritate decernimus, quod præsentium transumptis manu alicuius notarij signatis, & sigillo alicuius Prælati in dignitate Ecclesiastica constituti munitis eadem fides in iudicio vel extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ, contrarijs non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 15. Iunij 1523. Pontificatus nostri anno primo.

T. Henricus.

Fr. Paul.
Arch. Colo.
cen.
al Thomorius
Fr. Ioann.
epif. Scaren.
An. 1518 n. 18
Fr. Petr. Ni
copolitan.
Fr. Franc.
Agren.
Fr. Franc.
Cyrenen.

Hi promoti sunt hoc anno ad infulas Pontificias. Ad Archiepiscopale Colocensē in Hungaria fr. Paulus Zomon* regul. Obseru. per obitū Georgij de Frangepanibus 4. Februarij. Ad Scarensem in Suetia, sub Archiep. Vpsalensi fr. Ioannes Franciscus de Potenza, olim vti diximus, Ordinis Procurator, & Minister prouinciæ Basilicæ, per obitum Vincentij. die 15. Maij. Ad Nicopolitanam in Armenia sub Arch. Sebastienſi fr. Petrus de Bisquarijs suffraganeus Antonij de Zonda Episcopi Beluacensis die 17. Iunij. Ad Agrensem, siue Agaren. sub Archiep. Cretensi fr. Franciscus de Molendina die 24. Iulij. Ad Cyrenensem sub Archiep. Athenienſi, & suffraganeus Crotonienſis Episcopi fr. Franciscus Marturanus, die 19. Decemb.

LIV.

An. 1491. n. 69
Paulus Thomorius
qua
lis vir.

Broderith. in
descript. Vn
gar. ad anno
1526.
Istuanſi. re
rum Vngar.
Dubrau. l. 33.
Cadau. lib. 7.

Primus horum Antistitum Paulus (non Petrus, vti Bilscium historicum Polonū eū appellasse alibi diximus) Archiepiscopus Colocēsis, vir fuit insignis, & strenuus aduersus Turcas bellator antequā Minoritis nomē daret. Illustre habetur de hoc homine in appendice rerū Hungaricarū testimoniū, quod hic exscripsimus; ex quo itē inferius referemus, quam strenuē se gesserit aduersus eodē infensissimos Christiani hominis hostes, etiam post susceptum Archiepiscopatum. Referens itaque quales, & quam præclaros habebat Ludouicus Rex sui Regni Gubernatores, & prouinciarum Præfectos, ita de Paulo subiungit. [Sirmio, & ei regni parti, quæ inter Sauum, & Drauum per ripam Danubij

LV.

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 5.
ADRIANI VI. ANNO 1.&2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 316.

nubij iacet, Paulus Tomorij, Archiepiscopus Colocensis præerat, ex Ordine eorum, quos fratres Minores de Obseruantia vocamus: vir strenuus, & qui antequam eam religionem intrasset, plurima exhibuerat, nec modica, suæ virtutis documenta, cum hoste sæpius congressus. Vacante postea Archiepiscopatu Colocensi, cum ea bona, amisso paulò ante Bellagrado, non minus defensore, quam sacrorum ministro indigere viderentur, postulatum fuit in publico Regni conuentu ab omnibus, vt Paulus è religione, si exire abnueret, etiam vi, & autoritate summi Pontificis Romani extractus, illi Ecclesiæ, illisque locis ab hoste defendendis præficeretur. Diù, multumque, ac verè, non simulatè reluctatum, tandem voluntati regiæ, ac Regni parere coegerunt. In qua Præfectura, confessione omnium, perperam etiam de eo iudicantium (vt nulla excellens virtus sine inuidia est) ita se gessit, vt nihil penitus prætermiserit, non solum quod ad strenuum militem, & imperatorem, sed etiam, quod ad virum religiosum, & bonum Archiepiscopum pertineret: nihil de priore vitæ austeritate, neque in cultu corporis, neque in vlla alia re remittens, aut immutans.] Tales quidem oporteret esse Ecclesiarum Præfectos ex regularibus assumptos, qui Episcopale onus constanter sustinerent, & primam stationem non defererent; neque à sacramento publicè præstito sub blanda honoris specie resilirent.

LVI. Ab oppido Collis in Piceno per CCC.P. distat cœnobium reg. Obseru. pulchro opere constructum ab illustri viro Mariotto Saiano, sub titulo S. Mariæ de Misericordia, amplis hortis, & fulto nemore peramænnum. Condendi facultatem dedit hoc anno Adrianus VI. & complendo operi omnes suas facultates moriturus legauit Mariottus.

Con. Collis.
Gonz. in prouinc.
March. con. 44.

LVII. Communitas terræ Corzani Vallis Balneæ, districtus ciuitatis Florentinæ, quandam paruam domum, cum ædificijs, & terræ portionibus adiacentibus in Burgo S. Petri, & loco de Lama Pontis S. Mariæ, diœcesis S. Sepulchri, liberè donauit fratribus reg. Obser. vt illic hospitium cum oratorio, & officinis necessarijs pro hospitio fratrum cœnobij Montis Aluerne construerent. Donationem cum singulis clausulis in instrumēto expressis Clemens VII. hoc anno in ipso Pontificatus limine confirmauit. Cum scicut nobis. 29. Nouemb. Postea Balneenses sub Ministeriatu generali Aloysij de Puteo ad iustam cœnobij formam suis sumptibus hospitium euehere decreuerunt. Ecclesiam consecrauit N. Salaminensis Episcopus Minorita, ex consensu Sarzinatis Episcopi, & Abbatis Balneensis, dedicato maiori altari S. Conceptioni Virginis Mariæ, & reliquo templo in honorem S. Francisci. Consecrationis anniuersarium celebratur Dominica prima Septembris.

Con. Corzani.
Idè in prou.
Tusc. con. 50.

LVIII. Conuentum Pampilonensem cum ipso ferè Ordine incepisse, facile quisquis suspicabitur, si quæ de prima eius translatione à loco S. Petri de Ripis, in quo nunc habitant moniales Ordinis S. Augustini, ad alium salubriorem extram portam S. Laurentij ad annum 1245. enarrauimus, & fidem præstare velit dicentibus ab ipso Ordinis institutore fundatum fuisse, quando peregrinationem subiuit Compostellanam. Quidquid sit de hoc postremo, de quo nihil certum ausim affirmare, fratres perstiterunt in secundo loco ad portam S. Laurentij in pulchro, & commodo habitaculo, vsque ad hunc annum, quo dum excisum est, vti diximus, propter bella cœnobium, translati sunt intra urbem, vbi amplum in loco opportuno receperunt domicilium. Iacent hic duo viri pijsimi multis virtutibus illustres, eodem contumulati sepulchro: Fr. Martinus de Omegno laicus, qui anno 1615. die 9. Nouemb. & Bernardinus de Aguero Minister prouinciæ Burgenfis (ad quam nunc iste spectat conuentus) qui anno sequenti 1616. in peruigilio Natiuitatis Dominicæ decesserunt. Multa de illorum sanctorum testimonia referuntur in monumentis illius prouinciæ apud me MSS. quæ suo tempore fortassis scribentur.

Con. Pampilonensis.
transfertur.
Gonz. in prou.
Cantabr. c. 6. 5.
&
An. 1245. n. 28
& 1246. n. 29

Martin. de Omegno.
Bernardin. de Aguero.

LIX. Circa hunc annum Ferdinandus à Sylua Centifontanus Comes, & oppidi Escamillæ Conchenfis diœcesis, Dominus, non longè ab illo oppido connen-

Con. Escamilla.
Idè in prou.
Castel. c. n. 21
Salaz. l. 4. c. 22

Annal. Minor. Tom. VIII.

D d d 2

tum

ANNO CHRISTI 1523. CAROLI V. IMPER. QUINTI ROMANORUM
ADRIANI VI. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MEXICANORUM ANNO 306.

tum S. Mariæ Angelorum fabricauit, & anno 1525. Francisco. Quinonio Ministro generali alijs sibi subiectis connumerandum concessit. Locus est deuotus, & solitarius, sed aeris seuerioris. Omnia tamen fratribus abundant, tum patronorum, tum oppidanorum beneuolentia.

Con. Cochini.
Idem in prou.
S. Thomæ in
Ind. con. 2.

Serenissimus Lusitaniæ Rex Ioannes, qui hoc tempore regnabat, religionis Christianæ propagandæ per Indiæ Orientalis regiones cupidus, Franciscanis indefessè in idipsum incumbenibus, domum edificari præcepit in vrbe Cochini, ex qua ad alias facilius fieri posset ascensus. Ita tunc pro rerum angustijs, & instabili adhuc Indiarum statu, utcunque factum. Sed circa annum 1580. domus in ampliorem, & augustiorem formam ab ipsorum fratrum industrijs.

Mon. Mon.
fortif.
Idem in prou.
Alber. mon.
35.

Sorores tres summa pietate, & religionis studio cum fratre germano sacerdote seculari viuentes coniunctis patrimonijs facultatibus, circa hunc annum, monasterium Clarissarum sub Iesu nomine condiderunt in Monfortij oppido diocesis Eluensis. Eodem ferme tempore domus S. Mariæ de Puliolis, in qua S. Franciscum hospitio diximus à Bononiensibus exceptum, commutata est in monasterium insigne Clarissarum, sub inuocatione S. Bernardini, euocatis ex monasterio corporis Christi eiusdem ciuitatis, auctoritate Quinonij Ministri generalis, quinque sororibus, quæ talia posuerunt religionis, & pietatis fundamenta, ut in magnam molem domus excreuerit, & magno numero sorores aduentarint, eaque sint opinione, ut ad illarum consortium nobilissima virgines semper aspirent.

Mon. de Puliolis
Idem in prou.
Bonon. 6. 6.
a
An. 1520. n. 10

Domus sororum
Gorneij
Idem in prou.
Franc. Par. II.
mon. 17.

Duces Gorneij Normanniæ oppidi ante aliquot annos domum edificarunt sub titulo Saluatoris sororibus Tertiarijs in oppido prædicto. Hinc extusbatæ Caroli VII. Francorum Regis edicto, sed sub hunc annum Francisci Regis decreto restitutæ, religiosè perseuerant. Ecclesia consecrata est tunc anno à quodam Episcopo Hipponensi.

Domus Grimonij.
Idem in prou.
Castelm. 23
Salaz. 17. c. 23

Hoc anno Rodericus de Buar. presbiter V. I. D. proprias ædes Grimonij, quod Toletanæ diocesis oppidum est, in domum sororum tertij Ordinis conuertit, opusque diligenter sub titulo Annuntiationis B. Mariæ Virginis sub ibidem absoluit, domumque rebus omnibus necessarijs instructam, Andrea de Ecixa prouinciæ Castellæ Ministro consignauit. Adductæ sunt ex monasterio Dominæ nostræ de Planicie Almagri duæ sororum institutrices, quarum una, Francisca à sancta Anna, quæ in domo Toletana Ioannis de Poenitentia Abbatissam egit, idque ipsum munus hoc in loco prima subiuit, & Isabella à S. Raphael e egregiè alias instruxit, regulas, siue constitutiones secuta fundatoris. Religiosissimè hic viuunt, omnes colloquia fugiunt exterorum, etiam parentum, & per omnem fermè Hispaniam maximè commendantur.

Domus S. Clementis.
Idem in prou.
Carth. mon. 15

Vidua quædam oppidi S. Clementis frequentis, & locupletis in Hispania, habitum sibi, duabusque pijs foeminis obduxit tertij Ordinis S. Francisci, domumque suam in collegium sororum huius instituti commutauit. Subiecit se regimini Ministri prouinciæ Carthaginensis, qui domui præfuit sororem alteram à se accersitam ex monasterio Villæ nouæ Infantum. Id ægrè tulit vidua operis inceptrix, prorsusque omnes suis adibus eiecit, atque Minister illam religiosa veste spoliavit. Expulsis in paupercula domo commorantibus Martinus Ruizus à Villa-Mediana domum suam, & facultates legauit hoc anno die 8. mensis Octobris. Post aliquot annos, cum plures aliæ virgines, & honestæ accessissent matronæ, nobilis quædam vidua Elizabetha à Bidrola aliquot prædia, & possessiones cum capacissima domo, quam Assumptioni B. Mariæ dicatam triginta & ultra sorores inhabitant, ex testamento eiusdem legauit. Monui aliàs errorem inrepsisse in notas numerorum upud Gonzagam, & pro anno hos 1523. irrepsisse 1223. quod constare non potest, tum propter rationes, quas tunc adduximus, tum quia prima soror ad regimen vocata venit ex monasterio Villæ nouæ, quod post annum 1500. initium accepit.

aa. 1523. 1524.

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI V. IMPER. OCCIDENT. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 317.

ARGVMENTVM.

Martinus de Valentia cum socijs ad oras Mexicanas profecti honorifice, & reuerenter a Pratore Cortesio excipiuntur. Distributi per varias prouincia partes opus iniunctum feruide exequantur. Lutheranis in Saxonia se opponunt Minorita, inde nullam ala perpesi. In Polonia ad maiori faciunt profectu. Fratribus prouincia S. Crucis Indiarum salutare prescribuntur constitutiones. Quinonius inde fesse rebus prospicit Hispanis. Pij viri huic saeculo valedicunt. Multiplicantur Episcopi & coenobia.

I. MARTINVS Valentinus à Ministro generali Quinonio cū duodecim socijs missioni Indicæ, vti diximus, deputatus, statim se itinere accinxerat; & valedicto suæ prouinciæ Patribus in conuentu Belli-virus præstâ perrexit Hispalim, vbi omnes sub initium Decembris conuenerunt, excepto Iosepho Corunensi, ad Casarem destinato, ut cum eo circa rem tanti momenti præsens conferret, & opportuna Principis mandata ad Ministros Indiarum impetraret. Protracta mora in vrbe Hispalensi è comitatu resiliit Fr. Bernardinus à Turre laicus, timens fortassis longissimæ nauigationis incommoda, vel etiam corpore dolens, siue spiritu reuertens, in suam rediit prouinciā. Eius loco suffectus est Ioannes de Palos prouinciæ Batiæ, vir simplex, purus, & timens Deum, qui & locum meruit duodecimum possidere. Quam verum illud est, quod *ex duobus molentibus in mola unus affumetur, & alter relinquetur*.

Turrec. l. 15. monarche 9. Gomera in hist. Mexic. fol. 240. Herr. dec. 3. l. 2. c. 9. An. 1523. n. 16 Al. Belusij.

Missionary indici iter aggrediuntur.

d. Mart. 24. v. 41 Puerto rico

II. Die porro 25. Ianuarij huius anni, à conuersione S. Pauli memoranda, hi Apostolici viri conuersioni multarum gentium destinati, in portu S. Lucaris Barameda soluerunt, & ad Gomeræ insulam ex Fortunatis vnâ, peruenierunt, pridie nonas Februarij, & 8. nonas Martij ad eam, quæ S. Ioannis de Portu locuplete nuncupatur, atque inde nauigantes, feria 4. maioris hebdomadæ Hispaniolam tenuerunt; tunc Aprilis vltimo illam Cubanæ insulæ partem, quæ Trinitatis appellatur, & demum pridie Idus Maij in Vigilia Spiritus sancti, cuius afflatu hoc opus purgandarum mentium perficiendum erat, portum apprehenderunt S. Ioannis de Vlva, nouæ Hispaniæ stationem fidissimam, à Mexicano Emporio leucis sexaginta distantem.

Ad Indiam perueniunt.

III. Quamprimum Cortesius Prætor illos appulisse percepit, misit, qui suo nomine aduentui gratularentur, & per infidas adhuc gentes illos secure deducerent ad potissimam triturae aream, ex qua triticum mundum Christi horreis erat inuehendum. Ex præcursoribus vnus Ioannes de Villa-Gómez primus occurrit, primusque horum Patrum pia facinora obseruauit, & scripsit, à quo ad nostros peruenierunt. Narrat, Cortesium regulos omnes, potissimosque viros Mexicani circuitus conuocasse, ut his stiparus obuiam procederet Dei Ministris, tanquam ab eo missis, ut illuminarent sedentes in tenebris, & in vmbra mortis. Ac illi transeuntes per Plascallam, urbem magnam, & populosam, in frequentissimis nundinis viderunt tantam hominum multitudinem, quantum nunquam conspexerunt vno loco congregatam, & gratas Deo habentes, quod abundantissimam eis præparauerit messem, in foro signis, & nutibus, quod vo-

Honorifice recipiuntur.

Prædicare incipiunt.

cc

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 317.

ce non poterant, cœperunt Dei maiestatem in cælis præfigurare, atque inde bonum omne descendere, et mox idola detestari, in ea passim conspuere, & inania dæmonum esse simulachra constanter asserere. Admirati Barbatam tantam rerum nouitatem, incultum vitæ genus, vestem segmentitiam, facies macilentas, pedum nuditatem; pars ridere, pars flere, & miserere cœpit, & attentè considerare, quæ faciebant. Sæpè repetebant plurimi hanc suæ linguæ voculam *Motolinia*; cuius interpretationem, dum à quodam Hispano accepit Turibius Beneuentanus, & non nisi *pauperculum* significare, exultans dixit: Hoc quidem mihi erit deinceps inter Indos cognomen: id sciant summopere cupio, nos Christi *pauperculos* esse, neque quidquam bonorum ipsorum appetere, solas animas in pretio habere; cætera contemptui. Ita quidem factum est, vt in posterum Turibius *Motolinia*, ab omnibus nuncuparetur.

Appropinquantem vrbi cruce manibus gerentes, magno excepit Hispanorum, & Indorum comitatu Cortesius, stratoque pallio sub pedibus Martini Præfecti, omnium manus flexis genibus osculatus, ab omnibus voluit benedici. Prætorum æmulati id ipsum fecerunt procæres Hispani, & militum Tribuni, neque permiserunt, vt quidquam obsequij, aut humiliationis fratres rependerent, monentes vt ad maiorem conciliandam Indorum reuerentiam, statet in gradu suo, & omnem illam sibi exhiberi venerationem patienter permitterent. Pium hunc occursum, prudentemque Christiani Principis actionem, scriptis commendauit Raphael à Trexo vir nobilis, & præclarus multarum regionum conquisitor, qui tunc adfuit; eamque in plerisque locis publicis Mexicani imperij graphicè depictam licet adhuc intueri. Conuersus autem ad Indos Cortesius: En, inquit, homines à Deo missos, quos nos reuerenter colimus, & qui nobis imperat, Hispaniarum Monarcha piè veneratur. Hi salutis animarum sitibundi, neque aurum appetunt, neque pecuniam quærunt; cælestia assidue meditantur, terrena prorsus despiciunt. Veniunt Deum verum vobis annuntiaturi, & falsos profligaturi. Vos, non vestra quærunt: pro vestra salute tot maria, terrasque emensi impendent, & superimpendent se pro omnibus vobis. Religio, & pieras Christiana vrget eos, vt à crudeli dæmonis seruitute ad perfectam Christi vos transferant libertatem; ac pro cruenta, & ferali hominum carnificina sacrificium proponant mundum Agni immaculati. Hos itaque vobis idamus fidei magistros, natorum vestrorum prædicos, patriæ tutelares, nostræ erga vos beneuolentiæ fideiussores, fidosque apud potentissimum nostrum Imperatorem caduceatores. Apud illum magna pollent auctoritate, & apud Deum plurimum valet assidua illorum deprecatio.

His dictis religiosos hospites magna reuerentia, & comitiua in regiam duxit, summoque habuit honori, præsertim in publicis locis, & Indorum conspectu. Poplite flexo, capite detecto, semper eis loquebatur, in principio, & in fine colloquij osculata veste religiosa. Magnam ingenerarunt hæc barbaris sacrorum hominum venerationem, quos supra omnes videbant à Prætorum honorari; fidemque auxit rerum omnium contemptus, paupercula vestis, oris modestia, sermonis mansuetudo, ciborum parcimonia, psalmorum grauis concentus, & assidua Numinis veneratio. Confluebant vndique auidè, turmatimque visuri homines veluti cœlo delapsos, quibus potentissimi rerum domini, & fortissimi Indorum domitores se committebant. Interim pij viri prædæ impatienter inhiantes, ægerimè ferebant dies inaniter elabi, qua lingua, quibusue modis rudes gentes edocere possent nescientes. Inito sapius cum Prætorum consilio, statuerunt Caciccos populorum Præfectos, gentisque Primates ad cætum conuocare; sui aduentus, adhibito interprete, causam exponere, eamque solam esse, omnium salutem. Hanc verò magno assequendam compendio, si à pueris sumatur exordium, quibus facilius fidei instillantur rudimenta, tenacius inhærent, & germina producunt vberiora. Eam proinde sibi inditam mentem, plures efformare stationes, scholas frequentes aperire, pueros instruere, & cum illis puerascere, donec in Christicolas abeant perfectos, qui alijs quam acceperunt, infundere possint doctrinam.

scholas aper-
runt,

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 317.

strinam. Filios itaque per singulas mittant familias ad loca tyrocinij designanda, si animabus, si rebus, si vitæ velint consultum. Patres autem, & adolescentiores se minimè neglecturos, sed omnium pro viribus curam acturos, ut omnes Christo lucrifaciant.

VI. Diebus transactis quindecim in præparatione Euangelij, aduocatis alijs quinque Minoritis, Belgis tribus, à nobis aliàs expressis, qui in vrbe Tetzucensi idioma apprehendebant, & puerulos pro modulo docebant; binisque alijs, qui ex Hispaniola cum classiarijs transfretarunt; Martinus omnium Præfectus comitali more leges tulit, faciendæ præscripsit, regiminis modum instituit, ex quo quis loco huic operi incumberet, designauit. Et si verò à generali Ministro Quinõnio fuerit omnibus in ea regione degentibus prælatus, attamen religiosa humilitate subesse malens, liberam fecit potestatem alterum præficiendi, vehementer rogans, ut laboris socium admitterent, non tenelli, & quidem electi, gregis Primicerium inelamarent. Illi porro à Quinõnio decretis inherentes, & viri virtutem ponderantes, concordī voce voluerunt Superiorem; in funiculo deinde distributionis se diuiserunt per vrbes propinquas. Martino cum quatuor socijs commissa moles præcipua vrbs Mexicanæ; alij totidem abierunt Tlaxcalam; quatuor Tetzucum, reliqui Huexotzincum, ciuitates maximas, populi feracissimas, in circuitu Mexicano præcipuas. Mexicano Præsuli incumberebat cura, Vallis Toluca, regni Mechuacani, Quauhhtitlani, Tullæ, & Xilotepec, cum montanis alris, & minoribus (nunc Patrum Augustinianorum curæ subiectis) vsque ad Meztitlanum. Tetzucano prouinciæ Otumbæ, Tepepulci, Tullantzinci, cum reliquis quæ ab illa parte vergunt ad mare Aquilonare. Tlaxcallensi commissa sunt Zacatlanum, & omnia illius partis montana, vsque ad mare, & prouincia Xalapæ, & Cempoalæ, per quam primitus ingressi sunt Hispani, cum omnibus populis, & prouincijs vsque ad fluiuium Aluaradi. Huexotzincano vrbs magna Cholulæ, altera Tepeacæ, Tecamachalcum, & vniuersa Mixteca superior, & inferior, & Quauhquecola, & Chietla, quæ vergunt ex illa parte ad meridiem. Aduenientibus alijs quatuor, uti dicemus anno sequenti, destinatum est oppidum frequentissimum Cornu-Vaccæ, caput seu emporium Marchionatus de Valle, cuius visitationi, & doctrinæ suberant prouinciæ de Ocuilla Malinalci, & tota illa calida regio, quæ ad meridiem vergit vsque ad mare Australe, quæ amplissimas terras, & diuersæ loquelæ varias nationes comprehendit.

Turrecr. lib.
25. c. 25.

VII. Positis utcumque sibi sedibus, domos addiderunt amplissimas, in quibus per aulas capacissimas lectulos strauerunt, adhibitis per latera officinis necessarijs, erectis in capite altaribus, & pietatis incentiuis pictis Christi, Mariæ, Sanctorum Apostolorum imaginibus, & Dominicæ passionis mysterijs. His Seminarijs intulerunt optimi quique suos filios; sed multi inuiti, Prætoris timentes indignationem, & multi quidem fraudulenter pro natis seruulorum filios submittebant. At decepti sunt in iniquitate sua, dum hi artes quasque bonas à fratribus discerant, per quas ad præcipua Reipublicæ munia postea peruenerunt, domino- rum filijs antelati. Puerorum numerus erat immensus, aliquando sexcentis, aliquando octingentis, sæpè mille per hæc Seminaria congregatis. Disciplina, & instructionis cura erat perquam exacta, adhibitis per classes, & aulas, secundum puerorum numerum, & aulæ amplitudinem viris grandæuis, qui in officio continerent, & necessaria quæque à parentibus ministrata porrigerent; præsidente semper, & accuratè inuigilante vno ex Minoritis. Alternatis vicibus hi legere, scribere, cantare docebant, difficulter quidem in initio, donec ex assidua exercitatione, & intelligi cœperunt, & intelligere, facti puerorum discipuli; & præceptores.

VIII. Præcipuum adhibuerunt studium, & laborem circa pietatem, & Dei venerationem infundendam; atque hinc illis consuetudo, omnia, quæ huc spectabant, in conspectu puerorum faciendi. In capite aulæ maximæ, e quo per aulas minores conspiciebantur, sacra peragebant, Divinum psallebant officium, orationi, & meditationi vacabant, in crucis formam brachia extendebant; flagris ca-

cade-

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 317.

cædebant in tenebris, alijsque se macerabant corporis cruciatibus. Neque infructuosus fuit omnis iste magistrorum labor, dum numerofo prouentu correſpondebant pueri litteris, moribus, pietate, muſica, alijsque artibus breui tempore, vltra quam credi poteſt, exculſi. Eam inſuper conceperunt erga ſuos inſtructores fidem, & amorem, vt quidquid genitores in rem Chriſtianam peccabant, ad ipſos deferrent, & idola ſecretis commiſſa latibulis, comminuenta propalarent. Nulli parcebant labori boni viri, die noctuque vigilantes ſuper tenellum ſuum gregem, cupientes, vt quamprimum ex ſcholis iſtis prædicerent, qui alios edocerent.

Cogit Martinus fratrum Præſes ſynodali

Cortefius Prætor videns cuncta rectè diſpoſita, apertūque ampliffimum oſtiū IX.
fidei Chriſtianæ propagandæ, cum Martino Romani Pontificis vicario (hæc ei à Clemente conceſſa poteſtas) egit, vt ſentricoſo colendo agro eas traderet regulas, per quas à ſpinis, & tribulis expurgari, & bono poſſet ſemine fecundari. In eam itum eſt ſententiam, vt communi hæc fierent conſilio, & proinde Synodus cogeretur, in qua errores eliminandi cenſerentur, & opportuna remedia iuxta ſacros canones poſuiſſent ſanciri. Hoc ipſo anno indiſta eſt omniū illarum partium prima, paucis quidem ſuffragijs circumſcripta, ſed bonis legibus abſoluta. Conuenerant Martinus Præſes, præſbyteri ſeculares quinque, notitendecim Minoritæ, Iuris Canonici doctores laici ſex, interueniente etiam pro rei maiestate Cortefio. Inter reliqua ſynodalia decreta, abrogata cohabitantium mulierum multitudine ſancitum fuiſſe, vt qui ex Gentilibus ad Chriſti fidem accederent, vna eſſent contenti, ſelecta ex omnibus, quas ſuperinduxerant, quæ magis placeret, eamque ſibi inſolubili matrimonij vinculo deſponderet, narrat Franciſcus Lupus, Gomara. Sed rem aliter narrat Turrecremata, dicitque ob linguæ, & rituum Iſonſalium, ſeu contraſtū matrimonialiū, quibus Indi utebantur, imperitiā, nihil tunc ibi fuiſſe decretum, & ſæpe ſucceſſiuis temporibus miſſos in Hiſpaniam, & Romam, qui rem valde perplexam & dubiam exponerent, & tandem ſub Paulo III. fuiſſe deciſam.

Gomara in hiſt Mexicana fol. 240.
d
Turrecr. l. 16. cap. 23.

Sur. in comm. ad an. 1556.

Prima hæc iſtorum Patrum geſta commentarijs excepiſt fr. Bernardinus Sahaguntinus, vir doctus, & diſertus concionator, qui paucos poſt annos huic excolendæ vineæ auxiliarius acceſſit, & per annos ſexaginta in hoc miniſterio deſudauit. Præſens hæc vidit, & breui compendiolo recenſuit Franciſcus Lupus de Gomara, vniuerſæ expeditionis Mexicanæ, rerumque à Cortefio geſtarum fidus historicus. Laurentius Surius, candidus author, hæc diſciplinæ Chriſtianæ inter Indos primordia, tunc exorientibus peſtilentiſſimis Martini Lutheri hæreſibus, in hunc modum oppoſuit.

Anno ſalutis M.D.XXIV. venit in ciuitatem Mexicanam fr. Martinus Valentinus, cum duodecim monachis, tanquam Vicarius Papæ, à Carolo Cæſare, XL.
iſtuc cum authoritate eiſdem Pontificis miſſus, eodemque anno prædicauit ille in noui Orbis terra continente Euangelium Chriſti, & magnos illic progreſſus, magnæque incrementa fides Chriſti accepit, & quidem ea ipſa fides, quam Germani, & plerique alij Europæi à Martino Luthero, & alijs Sæctarijs male perſuaſi, vt Papiſticam reiſciunt. Baptizabantur illic multa hominum millia, & cum antea plures ſimul vxores habuiſſent, dubitareturque, quam ex omnibus retinere deberent, eodem anno Mexicana habita eſt ſynodus ſolemnis: cui tanquam Papæ Vicarius præſedit Martinus Valentinus, in qua tandem deſinitum eſt, quod qui fidem Chriſtianam cum omnibus Romanæ, & Catholicæ Eccleſiæ ritibus complecterentur, ex omnibus vxoribus vnā tantum, quam vellent, ducerent ritu Chriſtiano. Idola omnia ex templis exturbabantur, crux Chriſti, & ſanctiſſimæ Virginis Mariæ imago in templis ponebantur, Euchariſtiæ populis oſtendebatur, Miſſæ ſacrificium à Martino, & collegis duodecim pateſcebat, Euangelium Catholico more præ, & pure annunciabatur. Inde, verò paucis annis tot baptizabantur in ea noui orbis plaga, vt alij ſepties denacentena millia, alij quater decies dena cetera hominum millia in ſolo illo Mexicano regno baptizata retulerint. Magna etenim in eo noui orbis tractu eſt hominum copia,

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 317.

copia, adeò vt in insula Fani Diui Dominici quindecies centena hominum millia fuisse reperiantur, & quandoque in processione centum millia hominum se Christiano more cæciderint virginis. Eodem anno 1524. misit Cortesius ex Mexico Carolo Cæsari per Diegonem de Soto septuaginta millia Castellanoꝝ ducatorum aureorum, vnamque colubrinam argenteam, quadraginta nouem millibus aureorum Carolinorum æstimatam.

Et, ò diuinam prouidentiam, ò terribilem Deum in consilijs super filios hominum! septimo anno post natum in Germania dogma Lutheranum, in nouo orbe Martinus Valentinus vitæ sanctitate, & miraculorum operibus inclaruit, & cæcis gentibus Euangelij lucem synceram, quam Germania Martino Luthe- ro Apostata, infami duce, fastidiuit, inuexit. Qua de re Catholici quidam hos versus scripsere.

*Inuito poruit Romano Præsule Luther
Sacramenta Dei vellere, non premere.
Septem post annos validus Martinus in orbe
Illa tuo repetit, Maxime Carle, nouo.
Iste duodenis sociatus fratribus ipsum
Prototypum seuuitur legis Euangelice.
Hunc sequitur (quemnam sequitur Germania?) Cæsar.*

Breuem adnecto doctissimi viri inter vtrumque Martinum comparisonem. Is est Florimundus Remundus, qui vnus erga Apostolicam doctrinam, veramque religionem insanias, & furorem, & alterius zelum, miramque sanæ fidei propagationem paucis his verbis exponit. [Vnus Martinus tonat, fulgurat, ignem, & flammam vomit; hoc denique omnibus modis agit, vt Ecclesiam in Europa subuertat; alter Martinus Franciscani Ordinis monachus, & primus Vniuersalis Vicarij apud Indos Vicarius. Euangelium in nouo Orbe disseminat, & nouam quasi, maximo cum labore, ædificat Ecclesiam]

XIII.

Notandum autem quod perniciosissima illa Lutheri hæresis ibi maiora protulit damna, vbi potiora recepit auxilia. Nemo tam fauit impio huic Apostata, quam Fridericus Saxoniz Dux; neque alibi tot pullularunt mala, cædes, & turbæ ex infani huius hæresiarchæ doctrinis, quam in Saxonia. Etiam hoc ipso anno id probarunt Minoritæ illius prouinciæ, qui dum serpenti, seu potius inundanti malo se opponunt, furentemque tot insanijs populum cohibere per- tentant, cæduntur varijs modis affliguntur, & tandem partim mactantur, partim ab vniuersa pelluntur Saxonia. Quo factum est, vt quæ paulò antea flore- scere coepit S. Crucis prouincia, in ipso suo ortu pene fuerit extincta. Videntes Poloni vicini ignis creuisse incendium, suamque rem tunc agi, paries cum pro- ximus arderet, in congregatione prouinciali sub Natiuitatem B. Mariæ Virgi- nis Vartz celebrata decreuerunt vbique in vrbibus, pagis, & oppidis veram do- ctrinam Catholicæ fidei stilo concionatorio ad concertatorium redactò, animo- sè prædicare, officia diuina solemnius celebrare, Missas priuatas multiplicare, septenarium Sacramentorum numerum asserere, Pontificis Romani authorita- tem tueri, eaque studiosius defendere, quæ impudentius Lutherus cum asse- clis impugnabant. Valdè hoc populis profuit, & ecclesiarum Prælati magno- pere complacuit.

Remu ad. l. 1.
de ortu & pro-
gressu &c. hæ-
res. c. 3. n. 5.

Hæresis ip-
si fauore ri-
bus quam
perniciosa.
Gens in prou-
Saxoniz S.
Crucis.

Minori ta-
multa pa-
riuntur à
Lutheranis
Saxoniz
Mon. PMS.
prou. elo-
nia

XIV.

Venerunt anno præterito ad Comitia generalia Minister prouinciæ S. Crucis insularum Indiæ Occidentalis Petrus Mexia, & Custos Andreas Ordoñez, qui sub initium huius anni è Bethica regressuri, postquam statum prouinciæ gene- rali Ministro Quiñonio exposuerunt, has ab eo receperunt constitutiones.

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 317.

In Christo sibi charissimis venerabilibus Patribus Ministro provinciali, ac Guardianis, ceterisque in Christi charitate amantissimis fratribus Ordinis Minorum Regular. Obseru. provincie Indiarum S. Crucis Maris Oceani, fr. Franciscus Angelorum totius prefati Ordinis generalis Minister, & seruus salutem, ac paternalem XV.

Reg. gener.
Vlt. pag. 122

Instructio-
nes pro fra-
tribus provin-
cie S. Crucis in
India.

Tanto magis vestra spiritualis consolationis, ac religionis cura, & obligatio me excitat, quanto à mea presentia remotiores vos esse conspicio; ne (quod absit) tamquam filij orphani patris absentiam deploretis, & pastore absente tamquam oves errantes pascua desideretis, nullo reperto ductore: quapropter etsi diuersis hinc inde distractus negotijs, vix presentibus mihi fratribus intendere sufficio, vobis nihilominus absentibus pro posse in omnibus possibilibus intendere satago, & presentium serie aliqua vestrae provincie necessaria fideliter obseruanda mitto, quæ ex fideli relatione venerandorum Patrum fr. Petri Mexia vestri Ministri provincialis, ac fr. Andreæ Ordoñez vestri Custodis, maximè circa vestrae provincie manutenentiam, & officiorum prouisionem eidem plurimum conuenire cognoui, quæ omnia inuiolabiliter obseruetis volo, donec aliud per generale Capitulum, vel per meum successorem in officio, vel per meum speciale mandatum vobis cõmendatũ fuerit; & sunt quæ sequuntur.

Primo volo, quod deinceps vestra Indiarum S. Crucis provincia tantummodo intra suos limites, & iurisdictionem includat, & comprehendat insulam Hispaniolam, insulam S. Ioannis, insulam de Cuba, insulam de Iamaya, & insulam de Guadalupe, ceterasque paruas, & magnas circumstantes insulas, ita quod in terra firma, siue in noua Hispania, nullam penitus portionem, nec partem habeat; & hoc infallibiliter obseruetur, donec per generale Capitulum aliud demandatum fuerit. XVI.

Secundo concedo, & mando, quod Minister provincialis ipsius vestrae provincie ex nunc eligatur per vocales eiusdem provincie, sicut fit in omnibus alijs provinciis Ordinis: in qua electione habebunt vota Guardiani, Præsidentes, atque Discreti conuentuum, & omnes fratres sacerdotes habitatores illius conuentus, vbi Capitulum, & electio celebrabitur, & hoc conceditur ob paucitatem fratrum, & consequenter vocum provincie.

Tertio volo, quod Ministri provinciales vestrae prefatae provincie, nunc, & deinceps habeant per quatuor annorum spatiũ suum officium: ita quod de quatuor in quatuor annis celebretur Capitulum provinciale, & de duobus in duobus celebrabitur congregatio Ministri provincialis, & Definitorum Capituli præteriti tantum. Et concedo, quod deinceps qui fuerint Definidores Capituli, sint & Discreti provincie; nec oporteat facere discretorum provincie electionem: & in cæteris omnibus volo obseruetur forma per me prefatae provincie data in conuentu Vallisoleti provincie Conceptionis 20. Iulij anno 1523.

Quarto, habita consideratione, quod longa, & perquam periculosa via sit per aquas, & per terram inter vestram provinciam, & loca celebrationum generalium Capitulorum, volo quod vester Minister provincialis non teneatur venire ad Capitula generalia, quæ celebrantur de triennio in triennium: & si fortè aliquis Minister vellet ire, volo quod non possit, nisi specialiter fuerit à toto Capitulo, seu à generali Ministro vocatus. Ad Capitulum verò, quod celebratur de sexennio in sexennium pro electione Ministri generalis, tenebitur ire cum suo Custode, sicut & cæteri Ministri provinciales. Tamen si provincia habuerit aliqua magnæ importantie negotia in Capitulo generali triennio expedienda, tunc poterit, si voluerit suũ Custodẽ tantũ ad Capitulũ generale mittere. XVII.

Sexto concedo vestrae prefatae provincie, quod deinceps Minister provincialis eiusdem, postquam suum in officio perfecerit quadriennium, possit semel, bis, terque, quaterque reeligì in Capitulis provincialibus, si provincie vestrae videbitur expedire. Et si Commissarius Ministri generalis fuerit præsens, erit per ipsum confirmandus: sin autem, volo, quod quando fuerit ritè, & canonicè electus ipso facto sit & confirmatus.

Septi-

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 317.

Septimo, considerata paucitate fratrum vestrae provinciae, eidem concedo, quod Definitorum unius Capituli provincialis possint in primo sequenti, & in secundo, & tertio Capitulis provincialibus etiam in Definitorum reelegi, qui & ut supra dictum est, erunt Discreti provinciae: nec oportebit aliorum Discretorum facere electionem, quam qui erunt in Definitorum electi ipso facto, & Discreti erunt provinciae.

XVIII. Octavo, concedo, quod toto tempore meae servitutis vester Minister provincialis praesens, & futurus, sit in ipsa provincia meus Commissarius cum plenitudine potestatis in utroque foro: quapropter poterit laicos ad ordi- nem recipere, praedicatores, & confessores instituere, & ad actus legitimos restituere, dummodo fiat cum consilio Guardiani, seu Praesidentis, & aliquorum Patrum illius conventus, ubi talia occurrerint expedienda. Quando vero meus generalis Commissarius fuerit in ipsa provincia, tunc vester Minister provincialis hac mea praefata non poterit uti commissione.

Nono, volo quod quando meus generalis praefatus Commissarius fuerit in ipsa provincia, non possit facere nova statuta, nec facta mutare, nec derogare, nisi in Capitulo provinciali, & cum consensu maioris partis Capituli: nec etiam poterit aliquem Guardianum, seu Praesidentem suspendere ab officio extra Capitulum provinciale, nisi cum consilio, & consensu maioris partis fratrum conventus eiusdem, excepto in Congregatione intermedia, quia tunc non oportebit habere consilium, nec consensum fratrum illius conventus. Et quando instas inuenerit causas deponendi vestrum Ministrum provincialem: volo possit convocare congregationem ubi, & quando sibi videbitur, licet per notabilem quantitatem, tempus duorum annorum anticipetur.

XIX. Decimo, Considerato quam magna sit distantia inter ipsius provinciae conventus, concedo vobis quod quando extra conventus fueritis, & conscientie necessitate urgente nostri Ordinis non habebitis confessorem, nec infra trium dierum spatium illam potestis bono modo habere, confiteri cuilibet alterius Ordinis religioso confessori, & deficiente alterius Ordinis confessore, etiam cuilibet sacerdoti confessori.

Supra notata visa sunt mihi vestrae provinciae conseruationi pernecessaria quae vobis practicanda, & omnino obseruanda in scriptis tradi mandavi. Necessitates vero vobis de nouo occurrentes poteritis ad generale Capitulum Veneris in festo Pentecostes anno 1526. celebrandum mittere, ubi de vestro remedio, & horum supradictorum decem articulorum confirmatione, seu annihilatione largius tractabitur. Interim vero quae vobis sunt superius commendata, obseruate, & pro ipsorum infidelium salute (vestram non obliuiscetes) fideliter laborate, aeternam pro ijs, & alijs pijs laboribus recepturi mercedem. Valere in Christo Iesu, & ipsum pro me orate. Datum in hoc nostro coenobio Vbetensi provinciae Bethicae, in eiusdem provinciae Capituli provincialis expeditione.

XX. 13. Ianuarij anno 1524.

Magna cura, & solertia vigilabat super gregem sibi commissum praedictus Minister Quinonius. Omnes Hispaniae provincias ipse visitauit; omnium vel capitula, vel congregationes intermedias celebravit, & ubi opus erat, peculiare constitutiones praescripsit. Ineunte hoc anno a provincia Bethica inchoauit, & celebratis Comitibus in conuentu Vbetensi, deposito Petro de Vatacar ad regimen parum idoneo, omnium suffragijs substituit die 12. Ianuarij Ioannem de Medina; multisque prudenter statutis, Artium, & S. Theologiae studia primus inuexit, vocatis etiam magistris externis. In triginta vno coenobijs erant mille fratres, non computata Canariae Custodia, quae erat illius provinciae. In triginta monasterijs monialium erant sorores mille sexcentae.

Reg. citat.
fol. 113.

Indefesse
perustrat
Quinonij
omnes Hisp.
provincias.
Status pro-
uincia Be-
thica.

XXI. Die 2. Februarij in coenobio Murciae habita congregazione confirmant in Ministeriatu Petrum de Limpas, optimi regiminis virum. Multa hic decreuit pro puriori regulae obseruantia, iuuenum educatione, vestimentorum reformatione

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 317.

& triennali termino officiorum, quæ à quibusdam longa annorum serie occupabantur. Die 11. Aprilis in conuentu Barcinonensi absoluto triennio fr. Dimæ-Terræ, electus est Minister prouinciæ Aragoniæ Antonius de Calcena, de quo sæpè sermo recurret; & Custos Custodiæ Cataloniæ Antonius Sichart, quem præcessit in Custodiatu Petrus Terræ Dimæ consanguineus, Præter varias ordinationes factas destinauit nouem conuentus pro recollectione, qui ita nominantur in regeſto. In Custodia Cataloniæ conuentus de Figueras, de Tortosa, de Ylla. In Custodia Aragoniæ conuentus S. Catherinæ, S. Christophori, & Belchi. In Custodia Valentini conuentus S. Mariæ de Oliua, de Onda, & Chelua; pro quibus datæ sunt eadem constitutiones, quæ pro domibus recollectis prouinciæ Conceptionis anno præterito sunt exscriptæ. Die verò 22. eiusdem mensis in conuentu S. Mariæ de Iesu vrbis Cæsaraugustanæ electus est Custos Custodiæ Aragoniæ Ioannes Ynicus, & præceptum rigorosè Guardianis conuentuû Darocca, & Sanguessæ eiusdè Custodiæ, vt sine vlla mora, aut tergiversatione exterminarent, quas habebant vineas; & Guardiano Tafallæ, vt infra spatiû quatuor horarû remoueret à tēplo cippum, seu truncum pecuniæ recipiendæ.

ibid. fol. 134.
status prou.
Castellæ.
deſta perniciosa illumi-
natorum.

In festo Trinitatis celebrauit Comitæ prouinciæ Castellæ in cōuentu S. Ioannis Regum Toletano, & Ministrum dedit Ioannem de Marchena successorem Andreæ de Ecijs, tunc electi Custodis. Irrepsit hoc tempore per illam regionem blanda quædam, sed pernicioſa pestis hærefeos nuncupatæ *Illuminatorum*, seu *Via illuminatiua*, aut Dimittentium se Diuinæ dispositioni, nihil volentium facere, nisi quod vltro per Diuinas inspirationes, aut reuelationes sibi suggeri facilè, & erronè credebant. Ne in religionem irreperet (inſecerat enim hæc stulta superbia, & æmulatoria fatuitas quosdam ex clero, & religiosis) summa cura inuigilari præcepit Quiñonius: et si quis deprehenderetur per hanc viam incedere, & admonitus statim immediatè sine reſiſtentia, & contradictione ab ea non recederet, & ab huiusmodi ſtultitia non deſiſteret, ipſo facto sine dilatione, & miſericordia carceri manciparetur. Aequa quidem ſententia, vt qui proprio ſpiritu per imaginariam illam *viam illuminatiuam* ad interitum tendebant: Superioris iudicio per tenebrosos carceres in viam rectam reuocarentur. Abſolutis porro fratrum negotijs, Quiñonius ædes domicellarum S. Ioannis de Pœnitentia in eadem vrbe Toletana, & alteram eiusdem nominis, & inſtituti villæ Complutenſis, magni Ximenij opera præclara, de quibus nos ſuis locis ^d diſſeruimus, viſitauit, optimisque legibus ſtabiliuit nec non collegium Minorum intra vniuerſitatem Complutenſem ab eodem Ximenio fundatum, pro quo ordinauit nouas constitutiones maturo conſilio digeſtas, & ſolerti cura examinatas, quas inuiolabiliter obſeruari præcepit. Inuenit autem in ea prouincia nouemdecim tantum regularis Obſeruantiz conuentus, atque in eis fratres quingentos; monaſteria verò ſæminarum viginti quinque, & ſanctimoniales vltra numerum milleſimum.

d
de Isla.
Status prou.
uinc. Con-
ceptionis.

Inde progreſſus Abulam pridie Kal. Iunij in Patrum congregatione conſtituit Alphonſum de Salua-terra Miniſtrum prouinciæ Conceptionis, atque Antonium de Inſula * Monialium in ea prouincia multarum Viſitatore. Conſentientibus autem ipſis Patribus Congregationis, & Procuratore prouinciæ Castellæ, ab iſta prouincia ad Castellanam tranſtulit fratrum conuentus quinque; S. Ludouici, Gormasij, ſancti Stephani ibidem, S. Franciſci Atienſæ, & S. Franciſci Sorianum, ſive Numantinum; nec non monaſteria Clariffarum, Almaſanum, & Numantinum; narraturque in regeſto, abſciſſis ab ea prouincia his domibus, adhuc remanſiſſe fratrum viginti nouem, atque incolæ vltra nongentos; & ſorum viginti quinque, Moniales verò pluſquam mille ducetas. In quinque autè ex hiſ ſorum monaſterijs totidè fuiſſe collegia fratrum ſtudentiū quos illæ magno prouinciæ cōmodo alebant; illud repèdentes beneficiū. haud vulgare pro cōtinuis fratrum obſequijs, & neceſſarijs, quæ fraternè exhibebant, miniſterijs. Quod autè ad prædictā domorū tranſlationem attinet, vel tunc ſuſpenſa eſt, vel aliunde prouibita, aut poſtea reuocata; omnes enim prænomi-
nata

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 317.

XXIV. nata hodie Ministri prouinciæ Conceptionis regimini subduntur.
Ad Lusitanos profectus in cœnobio S. Francisci prope Oliuentiam die 11. Iulij præfuit Congregationi prouinciæ Portugalliæ, in qua Antonius Vlyssiponen-
sis Minister in suo regimine commendatus, & confirmatus fuit. Ut ignorantiam, & otium propelleret, studia Philosophiæ, & Theologiæ instituit, & manualia opera introduxit. Tyronibus propè docendis pæculi-
ares domos, pioſque deputauit magistros. Vineas quatuor, ex quibus vinum colligebatur, radicitus iussit dissipari; quod si conuentuum patroni, vel alij potentes, id fieri non permitterent, præcepit ut fratres statim ad alios conuentus abirent; suam regulam obseruaturi. Quatuor destinauit cœnobia recollectam vitam acti-
uris. Pacem, & concordiam stabiliuit inter prouinciarum Portugalliæ, & Pie-
tatis alumnos, quos variæ perturbabant controuersiæ circa conuentuum intra
mutuos districtus constructiones. Dominica 3. Iulij congregationem alteram
habuit in conuentu S. Francisci de Eluas, in qua confirmatus fuit. N. Minister
prouinciæ Pietatis, & prohibita multiplicatio conuentuum, eorum præsertim
in quibus ad minus decem fratres non possent cohabitare. Destinata sunt pe-
culi-ares domus nouitijs educandis, & infirmis curandis, legesque præscriptæ
huic nouitiæ prouinciæ, adhuc in incertum fluctuanti.

Ibid. fol. 139.

XXV. Prouinciæ Angelorum, cuius erat Quiñonius alumnus, sexto Augusti con-
firmatus est Minister Thomas à S. Ludouico, vir verè religiosus, & prudentis
regiminis. Die prima Septembris in Congregatione prouinciæ S. Iacobi, &
conuentu Salmanticensi, Antonius de Gusman iussus est prosequi suum Mini-
sterium, & Alfonso de Castro, qui tunc legebat Salmanticæ, electus est Cur-
stos. Debetur hoc singulari virtuti, & meritis Castrensis, quod solus ille in
congregatione intermedia fuerit electus Custos, in reliquis enim Congrega-
tionibus nullus deputatus est huic ministerio ferendi suffragium. in Comitijs
generalibus; quia ante illorum indictionem celebrandum erat prouinciale
Capitulū, in quo Custos erat eligendus. Prima hæc occurrit tanti viri memoria.
XXVI. Regressus Quiñonius Vallisolerum die 16. Septembris controuersiam exor-
tam inter Patres prouinciæ Conceptionis circa vnionem Custodiæ Domus Dei
cum prouincia ista, de qua nos suo egimus loco, an scilicet rectè, & legitime
fuerit peracta, emissis his litteris sopiuit.

Alphonſus a
Castro.

An. 1518. n. 8.

*Fr. Franciscus Angelorum generalis Minister, & seruus to-
tius sacri Ordinis Minorum, presentes litteras inspecturis
salutem, & pacem in Domino.*

Cura regiminis recepti me admonet, & authoritas Ministerialis officij me
inducit, ut magna cum sollicitudine intendam circa illa, quæ competunt, ut
status religionis in sua quiete conseruetur, & pax, charitasque subditorum,
amota omni occasione discordiæ augmentetur. Volens igitur obuiare aduer-
sario istud impediendi, cum multoties audiuerim, & viderim discordias, quæ
oriebantur inter fratres huius prouinciæ olim dictæ de Santoyo, nunc verò de
Conceptione Virginiis nominatæ: & fratres qui erant de Custodia olim dicta
Domus Dei, & hoc propter causam vnionis inter vtrosque factæ, quibusdam
dicentibus suas conscientias non esse quietas, ex eo quod prædicta vnio non
fuerit legitime facta inter Custodiam olim Domus Dei, & prouinciam olim de
Santoyo: cæteris verò contrarium affirmantibus. Ut ergo finem litibus, & con-
scientijs meorum subditorum quietem tribuerem, ex officio meo decreui sicut
iudex, & pastor, hanc causam ad plenum examinare, & præcepi vtisque ut an-
te me afferrent scripturas, & titulos quibus pro suo fauore innitebantur. Quo
facto, & omnibus hinc inde examinatis per me magna cum sollicitudine, &
maturitate: habito etiam super hoc consilio cum personis litteris, & virtuti-
bus refertis, inueni quod vnio inter domos prædictæ Custodiæ, & præfatæ
Prouinciæ fuit ritè, & canonicè facta: & ad remouendum scrupulos volunta-
rios

Ibid fol. 246.
Compositur
controuersia
prou. Con-
ceptionis.

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 317.

rios aliquorum, declaro, quod prædicta vnio fuit per authoritatem Pont. Max. Leonis X. omnibus defectibus suppletis, sufficienter confirmata, & quod non possunt nunc, nec in perpetuum sine authoritate Apostolica domus à domibus separari. Quapropter, vt determinatio Apostolica suum sortiatur effectum, declaro, quod dicta vnio inter domos olim de Custodia *Domus Dei*, & domos prouinciæ olim de *Santoyo*, est bona, & iuridicè facta, & pro tali debet haberi, & conseruari, & ab omnibus obediri. Et mando in virtute sanctæ obedientiæ, vt inuiolabiliter ab omnibus obseruetur: ita vt nomen Custodiæ ex toto sepeliatur, & conformiter ad litteras Apostolicas totum simul vocetur prouincia *Conceptionis*. Et nullus deinceps [audeat dicere, allegare, aut petere aliquid contra præfatam vnionem, aut partem illius, sub poena quod contrarium faciens, sicut inquietus, & turbator pacis grauiter puniatur. Item volens pacem continuari, & seminatore[m] zizaniz radicitus expelli, & in omnibus intus, & foris veram esse incorporationem: præcipio vt deinceps, quousque per Capitulum generale, vel per aliud fuerit ordinatum, nullus fratrum, qui erant de Custodia, instituatur Guardianus in aliquo conuentu illorum, qui erant de Custodia; sed in illis conuentibus instituantur Guardiani fratres de prouincia. Si verò aliqui fratres illorum, qui erant olim de Custodia, fuerint instituendi Guardiani, instituatur in conuentibus illis, qui sunt de antiqua prouincia. Et hoc volo, quod fiat tam in electione, quam in institutione, vt magis radicitus affigatur charitas, & pax, & nomen Custodiæ totaliter expellatur. Et pro maiori istorum omnium firmitate, & perpetuitate dedi præsentis litteras approbationis, declarationis, & mandati, subscriptas nomine meo, & officij mei maiori sigillo munitas. Quam sententiam ego in præsentia vtriusque partis pronunciaui, & vt ad notitiam omnium deueniat, præcipio, vt in omnibus conuentibus huius dictæ prouinciæ Conceptionis legatur in communitate coram omnibus fratribus. Data, & per me pronuntiata in nostro conuentu Vallisoleti præfatæ prouinciæ Conceptionis 17. Septemb. an. Domini 1524.

Reg. gener. VI
tra m. fol. 146.

In conuentu de Briuesca die 19. Octobris celebratis Comitij prouinciæ XXVII.
Burgensis, Iacobus Bidaueri Minister confirmatus est, & modus præscriptus est in quæstibus, genere calceorum, pretio vestimentorum, & forma ieiunij. Erant tunc in hac prouincia viginti nouem fratrum conuentus, monialium, duodecim monasteria, studium vnum Grammaticæ, alterum Theologiæ. Sub anni vero finem discessurus ab Hispania Quiñonius conuocauit prouinciarum Superiores in conuentu de Tribulo prouinciæ Conceptionis, cum quibus integrè collato statu religionis in Hispania, vnicuique illorum mandauit de prouincia sua; vtque haberent ad quem recurrerent, quemque appellarent Commissarium totius nationis Hispanicæ, instituit Franciscum de Inojosa, & prudentia, & pietate, & religionis zelo commendatum. Interfuerunt huic congregationi Ministri prouinciarum Conceptionis, S. Iacobi, *Burgensis*, *Carthaginensis*, S. Gabrielis, Guardianus Toletanus pro Ministro prouinciæ Castellæ, & Guardianus de Ecija pro Berhicano. Pro Ministris Angelorum, & Aragoniæ substituti fuerunt Iacobus de Cisneros vir grauis prouinciæ Castellæ, & Antonius de Gueuara Cæsareus concionator.

Moritur Petrus à Corduba.
Mare. 3. p. 19. c. 45.

Decessit hoc anno in conuentu S. Mariæ Angelorum, prouinciæ S. Gabrielis XXVIII.
in Hispania Petrus à Corduba, profunda humilitate, & assidua oratione insignis. Multis horis in Odeo remanebat, & cum interrogaretur, vt quid adeo illic hærebat? dicebat: Corpore chori sedile occupo, sed mente vagabundus discuro: non in choro esse, sed in choro cum Deo esse dixerim commendabile. Et quidem ille adeo cum Deo erat coniunctus, vt circa mundana desiperet, & quid manducabat, aliquando nesciret. Graues passus tentationes, & immisiones per angelos malos, vehementer cruciabatur, penamque dicebat grauiorem, quam decem possent homines sufferre: se tamen omnem tolerare in eo, qui confortat Christus. Animarum lucrandarum perquam cupidus nullum respuebat laborem, qui in proximorum tenderet salutem. Dies integros ad

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 317.

ad sacrum sedebat tribunal, vel confessiones excipiens, vel salutaria monita administrans. Quacunque noctis hora vocabatur pro infirmis iuuandis, siue moribundis confortandis, lætissimus ibat, neque noctis incommoda, neque somni curans detrimentum. Ea qua obiit nocte, pastores in vicinis pascuis montanis viderunt lumen splendidissimum, noctis tenebras depellens, & montium illuminans cacumina.

XXIX. Paulò ante ipsum obierat in eodem cœnobio Ioannes è Ponteueteri Gallicus, vir magnæ perfectionis, & erga Sacratissimam Virginem deuotionis. In cibo, & potu parcissimus, solebat antequam mensæ accumberet, conscientiam, sacra confessione expiare, causam hanc quærentibus reddens: Animâ plus esse quam corpus, & proinde hoc salutari Sacramento prius cibandam esse, quam corpus. Pauper & humilis peccata fletibus abstergebat, erga Sanctissimum, Eucharistiæ Sacramentum summè deuotus. Magno feruore prædicabat ad animarum salutem semper dirigens sermonem, & ante deuictam Granatam nõ semel licentiam petiuit Mauris prædicandi. In oppidis, & pagis, per quæ transibat, per viros pios curabat inuestigare, si qui essent, qui sua peccata vellent confiteri, omniumque qui accedere vellent, accusationes patienter audiebat. Supradictus Petrus, & hic Ioannes comites fuerunt, & amici prouinciæ Sancti Iacobi, antequam illam, quæ Sancti Gabrielis dicitur, produceret, alumni.

Ioan. è Ponteueteri.

XXX. Moritur etiam hoc anno Fr. Ludouicus, in sæculo appellatus Gulielmus, filius Alberti Principis Anhaltini, & Comitis Ascaniæ, atque Elizabethæ, Guntheri tertij Comitis Mansfeldij filiæ, qui habitum suscepit Minorum in conuentu Halensi, ex quo transijt ad Vimariensem, deinde ad Marpurgensem, in quo diem clausit extremum.

Ludou. Anhaltinus.

Reusner. in genealog. Imper. fol. 445.

XXXI. Sub hoc tempus vitæ cursum consummauit Maria Suarez, quæ viro valdè mundano matrimonio coniuncta, pijs monitis eum ad meliorem frugem conuertit, & Minoritam effecit, transeunte etiam illa ad religionem Clarissarum. Habitum suscepit in monasterio S. Claræ Salmanticensi, in quo rigorosam subiuit poenitentiam, aspera, vilique veste contenta subtus, rude gerens ciliicum, nudis incedens pedibus, super asserem durè procumbens, & leniter dormitans. Cibus erat panis arctus, & ex legumine iusculentum, potus aqua amaro Aloes succo commixta. Etsi verò semper fermè vel dolebat, vel languebat, rigorem in nihilo remisit. In oratione, & choro assidua lachrymarum profluuiis Deum exorabat, & hostes occultos profligabat. Humilitate, & charitate erga sorores præsertim infirmas insignis, multas habuit cælestes reuelationes, diemque mortis, quæ incidit in Kalendas Martias, horamque, quæ fuit prima post meridiem, præsciuit, accepta à Deo nocte præcedenti plena remissione peccatorum.

Maria Suarez. Mat. erat.

XXXII. Generalis Minister Quiñonius cupiens obuiare passionibus delatorum, & malis, quæ proueniebant ex inconsiderata quorundam Inquisitorum animaduersione in suos subditos, obtinuit à Clemente confirmationem priuilegij à pluribus antecessoribus concessi: ne scilicet Inquisitores deinceps quidquam circa eorum causas agerent; sed punienda delicta fratrum superioribus relinquerent. Monui tamen, hæc, & similia priuilegia iam esse reuocata, & si quæ sunt in fidem peccata ad Sanctum illud Tribunal deducenda esse. Do tamen Clementis diploma, vt videatur quoties isthæc Minoritis sint concessa.

Ad perpetuam rei memoriam.

XXXIII. Ex debito pastoralis officij ad ea libenter intendimus, per quæ iurisdictio Ecclesiasticarum personarum, præsertim religionis iugo astrictarum, quibus est per Apostolicam Sedem tributa, permaneat libera, & immunis, & his quæ propterea facta fuisse noscuntur, vt illibata perpetuò persistant, Apostolicæ confirmationis munimine roboramus, & aliàs desuper prouidemus, prout in Domino con-

Ex reg. Vlt. fol. 52.

Tubetur ne Inquisitores procedant contra Minoritas.

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 317.

conspicimus salubriter conuenire . Dudum fel. rec. Leo Papa X. prædecessor noster Inquisitoribus hæreticæ prauitatis , tunc pro tempore Apostolica , vel quauis alia autoritate etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine , etiam consistorialiter in quibuscumque mundi partibus deputatis sub excommunicationis sententia , ac priuationis omnium, & singulorum beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum per nos obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda , & alijs poenis in litteris piæ mem. Clementis IV. & Innocentij VIII. etiam Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum in similibus contentis, quas contra facientes incurrere, voluerunt, eo ipso præcepit, & mandauit : ac ex tunc de cætero contra quascunque personas Ordinis fratrum Minorum super hæresi , vel alijs quibuscunque causis ad officium Inquisitorum quomodolibet pertinentibus se intromittere, testes examinare, seu processus agitare præsumerent, & si fortè iam tunc aliquos fratres, vel personas aliquas dicti Ordinis capi fecerant , aut testes examinauerant, seu processus agitauerant ; illa nec, non dicta testium siue principaliter, siue accessorie, siue incidenter examinatorum , & quoscumque processus habitos, & illas quomodolibet concernentes Ministris, & Vicarijs Prælati Ordinis fratrum Minorum, in locis illis, in quibus dictos Inquisitores residere contingeret, nullis apud se copijs, seu transumptis, vel notis, infra spacium sex dierum, postquam notitiam dictarum litterarum quomodolibet habuissent, realiter, & cum effectu restituerent; & fratres, & personæ aliæ dicti Ordinis delinquentes, si qui forent, iuxta suorum excessum , ac delictorum exigentiam per Prælatos eiusdem Ordinis castigari deberent : vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & Decanis, alijsque exequutoribus desuper deputatis , prout in dicti Leonis prædecessoris nostri litteris desuper in forma Brevis confectis, plenius continetur . Cum autem dilectus filius modernus Minister generalis dicti Ordinis cupiat litteras Leonis huiusmodi pro illarum firmiori robore innouari, & approbari ; pro parte ipsius Ministri generalis nobis fuit humiliter supplicatum, vt in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur . Nos igitur singularum litterarum prædictarum tenores de verbo ad verbum pro expressis habentes , huiusmodi supplicationibus inclinati litteras Leonis prædecessoris nostri , ac omnia in eis contenta , & inde secuta, quæcunque , autoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innouamus : illasque quatenus ad vniuersum Ordinem prædictum, & illius fratres, & sorores, & quascunque alias dicti Ordinis personas nunc, & pro tempore existentes extendimus, illasque firmè , & inuiolabiliter sub sententijs, & poenis prædictis obseruari mandamus , ac quoslibet contrafacientes, eisque ad hoc auxilium, consilium, vel fauorem quouis quæsito colore præstantes, cuiuscunque conditionis , dignitatis , status , gradus , ordinis , & præminentie sint, censuras , & poenas huiusmodi ipso facto incurrere : sicque per quoscunque etiam ordinarios , & delegatos , ac mixta autoritate fungentes iudices , & personas vbique iudicari, sententiari, diffiniri, & declarari debere : sublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, sententiandi, diffiniendi, & interpretandi facultate , & autoritate: ac irritum, & inane , si secus super his à quoquam quauis autoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus . Quocirca vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & Decanis suprædictis per hæc scripta mādamus, quatenus ipsi, vel eorum duo, aut vnus eorum per se, vel alium, vel alios præfentes litteras , & in eis contenta, quæcunque, vbi, & quando expedierit, ac quoties ex parte prædicti Ministri, aut cuiuscunque alterius fratris Ordinis huiusmodi fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant autoritate nostra eos, & eorum quemlibet litteris nostri huiusmodi, ac omnibus, & singulis in eis contentis pacificè frui, potiri, & gaudere non permittentes eos, aut eorum aliquem per quoscunque desuper quomodolibet indebitè molestari Contrafacientes, auxilium, consilium, vel fauorem præstantes vltra prædictas cen-

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 317.

cenſuras, & poenas, per eccleſiaſticam cenſuram, vel alias etiam pecuniarias pēnas eorum arbitrio imponendas, & applicandas, ac irremiſſibiliter exigendas, aliaque iuris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita, compescendo: inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Et nihilominus legitimis per eos ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus cenſuras, & poenas per eos pro tempore latas, illos, quos eas incurriſſe conſtiterit, iteratis vicibus aggrauare procurent. Si vero per ſummariam informationem per eos ſuper his habendam eis conſtiterit, quod ad loca, in quibus vigore præſentium citandos, morari contigerit, pro citationibus de eis fiendis tutus non pateat acceſſus, eiſdem citationibus huiusmodi per edicta publica in locis affigendis publicis, & iſtis citandis vicinis, ex quibus ſit veriſimilis coniectura, quod illæ ad citandorum eorundem notitiam valeant probabiliter peruenire facientes, eorundem tenore præſentium concedimus facultatem: decernendo, vt citationes huiusmodi ſic pro tempore factæ ipſos citatos perinde ardeant, ac ſi eis perſonaliter intimatæ extitiſſent. Non obſtātibz recolendæ mem. Bonifacij Papæ VIII. ſimiliter prædeceſſoris noſtri, conſtitutione, qua cauetur, ne qui extra ſuam ciuitatem, & dioceſim, niſi certis tunc expreſſis caſibus, & in illis vltra vnā dictam ſede deputati extra ciuitatem, vel dioceſim, in quibus deputati fuerant, contra quoscuque, aut alij, vel aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, & alijs Apoſtolicis, ac in prouincialibus, & ſynodalibus concilijs editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, nec non quibuiſuis priuilegijs, indultis, & litteris Apoſtolicis Inquiſitoribus præſatis, & eorum officio per quoscuq. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & nos, ac Sedem Apoſtolicam etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſub quibuiſuis verborum formis, vel clauſulis etiam derogatorijs derogatorijs, alijsque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis, irritantibusque, etiam alijs decretis, etiam talibus, quod illis nullatenus, aut nō niſi ſub certis caſibus expreſſis modo, & forma derogari queat conceſſis, conſignatis, approbatis, & etiam ſæpius innouatis. Quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, illorumque totis tenoribus, de verbo ad verbum, non autem per generales clauſulas idem importantes, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ſeruanda foret tenores huiusmodi, ac ſi de de verbo ad verbum infererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſi, habentes, illis aliās in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſſè derogamus, cæterisque contrarijs quibuiſcuque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, quod tranſumptis præſentium manu publici Notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, ſeu perſonæ in dignitate eccleſiaſtica cōſtitutæ munitis, eadem fides vbilibet adhibeatur indubia, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſenſæ. Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub anulo Piſcatoris die 18. Ianuarij 1524. Pontificatus noſtri anno primo. *Euangelifta.*

XXIV. Inſtituti ſunt hoc anno Epiſcopi, Algarenſis (cui eccleſiæ vnita eſt Ottanēſis) in Sardinia ſub Archiepiſcopo Turritano fr. Franciſcus de Barchonouo, ſiue de Barrionouo die 11. Ianuarij. Viſenſis in Portugallia, ſub Archiepiſcopo Braccarenſi fr. Ioannes N. regul. Obſeru. Confeſſarius Ioannis Regis Portugalliæ, per ceſſionem Alfonſi Cardinalis Portugalliensis die 12. Septembris. Sarſinatenſis, ſiue Saſſenatenſis in Romādiola ſub Archiepiſcopo Rauennate fr. Raphael de Alexijs, ſiue Alexandrinus Carpenſis, eiſdem regul. Obſeruantiæ per obitum Ioannis Antonij die 9. Decembr. Clerum doctrina, & ſingulari pietatis exemplo reformauit. Obiit anno 1530. Deceſſit hoc anno in vrbe Senonenſi

Fr. Franc.
Epiſc. Alga-
renſis.

Fr. Ioann.
Viſenſis
Fr. Raphael
Saſſinaten.

Annal. Minor. Tom. VIII.

F f f

ANNO CHRISTI 1524. CAROLI VI IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 317.

f
In addit. ad
com. 2. n. 29. in
fine tom. 4.

*Con. s. Hieronymi in
Vrb. trans-
sit ad sacu-
larem.*

*Con. de An-
gelis Floren-
tin. Collis
Vallis Elise,
v. s. Geminian.
Con. Barra-
franca.*

*Rod. fol. 280.
& 281.
Con. Mus-
molis.*

*h
Cagliola pag.
105.
Pyrrus, pag.
171.*

*Con. Astensis
G62 in prou.
Geu. con. 34.*

Brit. fol. 62.

*Con. Montis
Coruini.
Idem in prou.
Princip. 26. 11*

An. 1558. n. 4

*Con. Squilla-
cen.
Reg. Cism. fol.
41.*

Beni fr. Ioannes de Medina conuentus Senonensis, vti alias diximus, alumnus Episcopus Suden. siue Sunen. in Media sub Archiepisc. Soltanien. sepultus est Senonis apud suos consodales.

Elemenis Pontifex dum Cardinalis esset, instituit Confraternitatem pro charitatis operibus erga egenas & miserabiles personas exercendis; vt verò haberent Confratres locum vbi ista peragere possent, ita volenti, & petenti Pontifici fratres Obseruantes prouincię Romanę cesserunt conuentum S. Hieronymi in regione Regulę situm, qui deinceps cœpit vocari domus S. Hieronymi de Charitate. *Dum intra mentis nostrę 10. Kal. Octob.* De hoc cōtētu alibi sumus locuti.

Prouincię sancti Petri in Monte aureo fratrum olim Amadeorum nuncupatorum, Pontifex hoc anno vniuit domos tres B. Marię de Angelis extra muros Florentinos, B. Marię Gratiarum oppidi Collis Vallis Elisę, nullius diocesis, & S. Petri Martyris oppidi S. Geminiani Volaterranę. *Cum alias tempore.* die 2. Aprilis. Conuentum Barrafrancę pauperem, & humilem prouincię Sicilię & Custodię Messanensis PP. Conuentualium hoc anno constructum scribit Rodolphus; & nec non alterum Musmolis eiusdem prouincię, & Custodię Agrigentinę sub titulo S. Francisci. Variant autem circa nomen, Custodiam, & foundationis annum Philippus Cagliola, qui historiam Prouincię Sicilię Conuentualium nuper emisit, & Roccus Pyrrus in notitia tertia Ecclesię Agrigentinę. Cagliola Montismellis, Masmellis, vel Mesilimelis scribendum, & Custodię Panormitanę aggregandum putat. Pyrrus Mesumellis appellat, & in diocesi collocat Agrigentina, sed valdē posteriorem facit, quippe fundatum à Damiano de Tula Panormitano anno 1582. quod Cagliola non admittit. Vt cumque sit, locus est humilis, & incultus. Locum insuper supradictum Barrafrancę Cagliola in Custodia reponit Agrigentina.

In meditullio vrbis Astensis, (quę in Cisalpinis ad Tanari fluium sub dirione Ducum Sabaudię bellorum incommotis in varias abiectas formas) monasterium Clarissarum ex indulto Pontificis, & ciuium votis datum est fratribus Obseruantibus, sororibus aliò translatis. Paulus Britius ex Minorita eiusdem vrbis nunc dignissimus Episcopus, qui nuper monumenta prouincię S. Thomę cuius fuerat alumnus, doctē, & copiosē collegit, asserit aliud præcessisse Obseruantum domicilium extra urbem ad partem occidentalem, & radices feracissimorum collium, qui exigua planitie ab vrbe diuiduntur. Quod modo est, fabrica fratrum numero, & specioso templo sub S. Bernardini inuocatione constructo, magnum accepit incrementum, industria præsertim postremorum ædis Præfectorum, & pia Astensium liberalitate.

In ea parte Regni Neapolitani, quę Principatus dicitur, pagi omnes, qui in circuitu Montis Coruini sunt, sequebant adeò inhumanē in alternas cades, vt nullo habito personarum delectu, nulla perquisita causa, se inuicem homines occiderent, & barbara feritate hostium carnes in macello venderent, coegerentque occisorum consanguineos eas magno pretio comparare. Illuc profectus quidam Minorita vir pius, egregius Prædicator, adeò efficaciter dixit, vt persuaserit ad auertendam hanc feritatem, & nefandam barbariem, templum construerent B. Marię de Pace. Id illi hoc anno se facturos voto firmarunt; deinde impetrata à Clemente facultate, & templum ædificandi, & conuentum Minorum ad Montis Coruini oppidum (quod pagorum erat meditullium) adiungendi, manus operi admouerunt: atque ita protinus inhumana hæc carnificina cessauit. *Cum Communitas.* Die 6. Iunij. Hic natum asserit Gonzaga Nicolaum à Monte Coruino, quem ad Cayrum Babylonię cum alijs gloriosum subiisse martyrium enarrauimus. In Apulia Dania est & alius Mons Coruinus: vtri ascribenda sint eius natalitia, non ausim affirmare.

Scripsit hoc anno Pontifex ad Syndicos, & Communitatem Ciuitatis Squillacensis, vt de prouentibus hospitalis omnium Sanctorum, à quondam Petro Sicheta, ciue Squillacensi, sub eorum administratione fundati, darent per decennium certam pecuniarum summam, singulis annis pendendam fratribus con-

XXXIV.

XXXV.

XXXVI.

XXXVII.

XXXVIII.

ANNO CHRISTI 1501. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. AN. I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 317.

conuentus S. Antonij de Padua eiusdem vrbs reg. obseru. de quo nos suo loco
* habuimus sermonem: quandoquidem à quadraginta annis, quibus dictum
hospitale fuit fundatum, cum onere ministrandi eisdem fratribus quolibet an-
no gratuitum subsidium, nihil acceperint; & nunc summopere domus indige-
ret reparatione, & fabricæ augmento, ad repellendam nimiam humiditatem,
& nociui aeris intemperiem. Hinc liquet, ad illud fermè tempus, quod nos aliàs
diximus, reducendam esse huius coenobij foundationem.

ⁿ Anno 1457.
num. 45.

XXXIX.

In ipso huius anni limine Minister generalis Quiñonius conuentum Giennē-
sem in Bethica reformauit hoc modo, quem ex ipsius regeſto hic transcribo.

Con. Gen.
reformatur
Reg. gen. VI.
tram. p. 112

Die 5. Ianuarij huius anni 1524. veni in ciuitatem de Iacn, in qua erat no-
tabilis conuentus nostri Ordinis fratrum Conuentualium sub obedientia fr. Pe-
tri de Arquellada Magistri prouincialis prouinciæ Castellæ, in quo erant fratres
duntaxat tredecim, computatis etiam ipso Magistro, & Guardiano. Omnes
ego visitaui, & capitulariter congregatos in Christo admonui secundum Ord-
inis consuetudinem iuxta ea, quæ iudiciaueram necessaria. Tandem Dei ope-
rante virtute, tota communitas spontè rogauit, vt conuentus reformaretur, &
incorporaretur Obseruantia. Oblationem admisi iuxta bullas vnionis, & con-
cordiæ, conuentum acceptaui, & reformauis, constitutis in eo Guardiano, &
fratribus vitæ probatæ, & religiosæ conuersationis, & prouinciæ Bethicæ in-
corporauis. Omnia solemener peracta sunt in præsentia Iudicis, ac Notarij
Apostolicis, & plurimorum dominorum, & Ecclesiasticorum virorum.]

XL.

Magnis querelis excitatus Clemens laxioris vitæ aliquorum religiosorum,
variorum Ordinum conuentualium, iussit vt illorum domus reformarentur in
regno Nauarræ, & Castellæ; Sed hæc præsertim Minorum Conuentualium, de
Tudela, de Stella, de Piedrola, de Olite, de Ramos in regno Nauarræ, Me-
rthymnæ del Pomar, & S. Francisci de Frias in regno Castellæ; nec non mona-
stera Tudellæ, Stellæ, & Pampilonis Ordinis S. Claræ, & domus vna villæ
S. Cucis de Campeſo tertij Ordinis, à Conuentualibus gubernata, omniaque
sub regimen Obseruantum reducerentur. Huic exequendo madato præfecit
Ministram prouinciæ Burgenſis regul. Obseru. Cum sicut accepimus 22. Iunii.
Coenobia autem ista, & monasteria secundum varias prouinciarum partitiones,
quæ factæ sunt, varijs etiam obtigerunt prouincijs.

Reforman-
tur Conuen-
tiales Na-
uarræ.

XLI.

Diximus * in oppido Naxaræ fratres regularis Obseruantia primas sede cō-
stituisse in quodam horto, deinde in xenodochio extra oppidum, in quo per
paucos annos constiterunt. Id verum esse probant littere Clementis Pontificis
hoc anno datæ, in quibus refert magnas, & molestas, quas passi sunt fratres cō-
tradictiones ab Abbate, & monachis monasterij S. Mariæ de Naxera, Ordinis
Chuniacensis, & à Rectore Ecclesiæ parochialis S. Crucis & licet fratres loco ab
Episcopo Calagurritano, & Antonio Manriquez de Lara in suburbij pro con-
struendo conuentu concesso, pacis obtentu cesserit, nihilominus ab inferendis
molestijs aduersarij nō desistebant. Pontifex fratrum misertus, causam ad se re-
traxit. Pjs fidelium votis. Die 2. Septemb. Alias, quarum in primis meminit, li-
teris dedit ad Ferdinādum Marinum Abbatem supradicti monasterij, in quibus
fermè eadem repetit, præcipitq. vt quamprimum totius rei seriem sibi remittat.

Anno 1522,
num. 27.

Conu. Na-
xara
Reg. Vltimam
fol. 34.

XLII.

Ludouicus de Ixar hæres nobilis heroinæ Timoris Caprariæ hoc anno P. M.
ab oppido Ixarēſi dioc. Cesaraugustanæ, cōuētū fratribus reg. Obseru. sub ti-
tulo Domine nostre Angelor. cōstruxit ex legatis à prædicta heroina facultatibus
pro ædificando sacrar. virginū monasterio. Cōmutationē hāc domiciliorū fieri
legatricis affines, & populus Ixarēſis instāter petierūt, & Clemēs Pōtifex emisso
diplomate cōsensit. Duces Ixarēſes sūt conuentus patroni, & sepeliūtur in fa-
cello maiori. Aedificium est religiosè completum, bibliotheca, & sacrariū be-
ne instructa, horbi ampli, & amēni, Habitant hic viginti duo fratres recollecti.

Con. Ixarē.
Gonz. in pro-
u. Aragon.
conu. 17.
Mon. mlt. hu-
ius p. ou.

LXIII.

Ioannes Tellez Gironius Comes Vreñe in suo Oſſunē oppido hoc anno eis-
dem fratribus coenobium posuit sub inuocatione Matris Dei, conuerso in tem-
plum oratorio, quod eiusdem tituli præextiterat, adiectis ex suis facultatibus

Con Oſſunē
Idē in prou.
hæticæ cō. 22

Annal. Mnor. Tom. VIII.

Fff 2 necesse

ANNO CHRISTI 1501. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 6.
CLEMENTIS VII. AN. I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 317.

necessariis sumptibus, ad ea, quæ in hoc opus simul cum suis ædibus legauerat Agnes Cherinos Ludouici Perniæ nobilis militis relicta. Infra quadrienniū consummatum ædificium tradidit Ministro prouinciæ Bætiæ, ea adiuncta cōditione, vt illic institueretur, & conseruaretur studium Philosophicum, & Theologicum, duoque ex patribus in Academia publica à se instituta Philosophiam, & Theologiam iuxta S. Bonauenturæ doctrinam edocerent. Sexaginta habet incolas cœnobium, quorum magna pars est studiosorum.

Con. Auerij
Idem in pro.
Pietat. c. 2.

In Lusitaniz oppido frequenti, & locuplete Auerio, Ducatus titulo insigni, XLIV.
cœnobium hoc anno constructum est S. Antonio sacrum, ad auertendam luem pestiferam, quæ vehementer ibi grassabatur, & fratribus prouinciæ Pietatis concessum.

Con. Arcis
salis
Idem in pro.
Algarb. c. 9.

In altera eiusdem regni regione Transagana, dioecesi Eborensi, & oppido Arcis salis (Lusitanicè Alçacere de sal) eidem Diuo aliud ex collectis priorum subsidiis erectum est templum hoc eodem anno, & adiectum cœnobiū pro fratribus prouinciæ Portugalliæ, quæ tunc erat sola reg. Obseru. nunc verò prouinciæ Algarbiorum. Petrus Mascarenius generosus hares, nobile hic extruxit sacellum, quod multis, iisque egregiis sacrauit Sanctorum reliquiis.

Con. Garacici
Idem in pro.
Canar. c. 5.

Christophorus à Fonte Genuensis strenuam operam cum aliis posuit expugnandæ insulæ Tenariæ inter fortunatas celebri. Rebus fortunatè gestis in, XLV.
animum induxit obsequium aliquod Deo præstare, & ex facultatibus ab eo liberaliter sibi concessis conuentum fratrum Minorum illius cultui consecrare.

Ludouicus
Lerma Michael N

Id præstitit hoc anno in oppido Garacici, sub inuocatione sanctæ Mariæ de Angelis, cui nobile posuit templum pulcherrimis sacellis condecoratum. In eo iacent Ludouicus Lerma sacerdos, & Michael laicus, religiosi virtutibus, & vitæ sanctimonia memorabiles.

Con. Kermedj
Reg. Cism.
fol. 39.

Sub Leone X. Thomas tit. S. Martini in Montibus Presbyter Cardinalis Strigoniensis obtinuit diploma Apostolicum pro remouendis à loco, seu domo de Kermed Vespermiensis dioecesi, fratribus Eremitis Ord. S. Augustini, XLVI.
& introducendis fratribus Minoritis regul. Obseruantia: quibus ægre domum incultam, & semidirutam acceptantibus promisit se totam refeaturum; quod morte præuentus non potuit perficere.

Cum autem nulla aliunde superesset spes domus perficiendæ, Minister & fratres prouinciæ Hungariæ S. Saluatoris, quibus à Cardinale tradita fuerat, impetrarunt hoc anno à Clemente Pontifice facultatem domum hanc, & alia similia loca incommoda, & onerosa libere dimittendi in manibus Ordinariorum, vel dominorum, ad quos spectabant, translatis ad alios conuentus suppellectile, & ecclesiasticis ornamentis, quæ ad priuatos Dominos pertinere non dignoscuntur.

Mon. Cæb-
laris reser-
matu.
Reg. gener.
Vltim. pag.
146.
p.
An. 1544. nu.
18.

Die 27. Septembris Minister generalis facultatem concessit Francisco Insulano, siue de illa, quem diximus, Visitatori Monialium prouinciæ Conceptionis, vt monasterium de Cuellaris, de quo suo loco diximus, ad obedientiam Superiorum reg. Obseru. admitteret, supposita instantia continua maioris partis sororum, & licentia habita à suo Magistro prouinciali. XLVII.

Mon. Pontis Ferrati
Gonz. in pro
S. Iacobi Mo
nost. 27.
Mon. Castellonii de
Planitie
Idem in pro.
Valentia
mon. 7.
Priuilegia
Pontificia

Aluarus Perez Oforius militiæ S. Iacobi Eques auratus, & Brianda Quirosia coniux hoc anno monasterium construxerunt sub titulo Conceptionis Virgini- XLVIII.
nis Mariæ pro sororibus Conceptionis immaculatæ eiusdem Dei Genitricis ad oppidum Pontis Ferrati in regno Galeciæ. Eidem sacratissimæ Virginis Conceptioni aliud fabricatum monasterium pro Clarissis Vrbaniſtis virginibus, à quodā Notario in oppido Castellonii de planitiæ Regni Valetini hoc anno ex cōcessione Clemētis Pōtificis ab Episc. iurisdictione ad regimē Minoritaruū, & anno 1540. à supradiſtis Clarissis ad sorores sanctę Conceptionis traslatū est.

Fatribus prouinciæ S. Saluatoris Hungariæ deputauit hoc anno Pontifex Archiepiscopus Strigoniensem in Conseruatorem priuilegiorum. Dudum XLIX.
siquidem, die antepenultima Februarii. Concessit insuper, vt legata fratribus, seu conuentibus facta admittere, & extinguere possent per anticipatas solutiones, de quo videnda est nupera constitutio Innocentii X. circa huiusmodi priuilegia, Dudum per fel. rec. Die 7. Martii.

ARGV-

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. AN. 2. RELIGIONIS MINORVM. ANNO. 318.

ARGVMENTVM.

Missis auxiliariis operarijs ad prouinciam Mexicanam profligatur idololatria. Sedant Minorita Hispanorum discordias, & opem ferunt Cortesio Pratori. In regno Valentino Mahumetanos sacris aquis intingunt. Committitur Episcopis inquisitio miraculorum B. Iacobi Picensis. Quignonius Cismontanam visitat, & prudenter regit familiam. Decedunt aliquot viri Illustres. Matthaeus a Bassio Congregationem exhortatur Capuccinorum, non tamen sine contradictione. Pontifex quibusdam indultis propitiatur religioni. Reformantur conuentus Gallicani. Promouentur aliqui ad Episcopatus, & construuntur coenobia.

- I. CAROLVS V. Imperator percipiens magnam fieri regnorum accessionem ad suam coronam Castellę in Indijs Occidentalibus, quibusdam nationibus sponte se committentibus illius imperio, alijs bello sub iectis, multiplicandos duxit Euangelicę doctrinę ministros, qui commendatos sibi populos iuxta Sedis Apostolicę præscriptũ, Fide imbuerent Christiana. Scripsit itaque ad Quignonium Ministrum generalem, vt nuper à se missis numerosissimę gentis magistris alios submitteret; erat enim messis multa, & operarij pauci, & proinde multiplicandos censebat, ne aliquando vitio verteretur, quod in populis suę ditioni subiectis paruuli petierint panem, & non erat, qui frangeret eis. Respondit Quignonius se quamprimum alios amandaturum; id autem sciri cupiebat, non omnes huic missioni idoneos esse; verũtamen nuper transfretasse quosdam laxioris vitę, & exilioris doctrinę, qui iacturę potius essent, quam lucro. Hos itaque monebat prorsus reuocandos, ne pusillis animis poneretur offendiculum, & quod vnus ædificat, alter destrueret. Hęc audiens Imperator protinus scripsit, nullum nisi probatissimum virum per suos classarios transfuehendum, mōnuitque Indicos Prætores, vt in Hispaniam remitterent cuiuscumque instituti Conuentuales, neque deinceps admitterent præter reformati instituti professores, à suis Superioribus destinatos, quos eo cupiebat zelo, & pietate vigere, quę infidelibus persuaderet illos argentum aut aurum non querere, sed animarum sitire salutem. Quignonius autem protinus amandauit quatuor probos viros, & doctos ex eadem prouincia S. Gabrielis, ex qua anno præterito tredecim Apostolicos illos operarios præmiserat: videlicet, Antonium Maldonatum, Antonium Ortizium, Alphonsum de Herrera & Didacum de Almonte, qui felici cursu infra paucos menses Mexicum peruenerunt, suamque operam, & auxilium prioribus addiderunt.

- II. Interim Martinus de Valentia, & qui cum eo præerant, impègrè laborabāt in conuersione infidelium, quam se minimè perfecturos prudenter iudicarūt. Si materia & libertas superessent idolatrandi. Initio itaque consilio Cortesium rogarunt, yt manifestas, & grauissimas Dei tolleret iniurias, vt sacrificiũ quotannis hominum myriades, & cum horrore libandi profluuios sanguinis humani libertatem omninò proscriberet. Annuit optimus Præfectus, præcepitque

Agitur de manifestis Misionibus Indiarum.

Herr. dec. 1. c. 1.

India c. 16.

Mittuntur quatuor uiri probi.

Turrel. 15 c. 19. & 20.

Profligatur idolatria.

mi-

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. AN. 2. RELIGIONIS MINORVM. ANNO. 318.

Deuter. 10.
v. 3.

Destruntur
templa idola
eorum.

1. Ger. 10. v. 4

Exod. 10. v. 3

Deuter. 10.
v. 3.

Mich. 5. v. 11

Id impro-
bant aliqui

Sed imma-
rio.

Sap. 10. v. 12

Iustin. in Apo-
log. 2. ad An-
ton post med

ministris, ut ne quid huiusmodi publicè fieri permetterent. At illi vel timen-
tes populorum impetus, vel aggregandæ rei familiari magis intenti, opus Dei
faciebant negligenter. Etenim non solum in priuatis laribus, sed in templis
nocturno tempore Indi conueniebant, immolabant, orabant, suas orgias occi-
nebant. Aegerrimè hæc ferentes serui Dei, ad instar "Moyſis decreuerunt idola
comminuere, altaria, & templa diruere, nulloq; idololatriæ relicto vestigio
in perpetuâ obliuionem diabolicos, quibus Indi erant assueti, ritus adducere.
Ineunte itaque hoc anno, ducentes secum quos habebant præcipuos discipu-
los, magnatum filios, inceperunt à Zetzucui vrbe & regno, in quibus templa
erant magnifica, & cultus solemnior. Admoto vndique, & per quatuor angu-
los igne, delubra combusserunt, spectante partim, & obstupente, partim in-
gemente, & vociferante populo, qui pulchras turrifq; ædes à maioribus ma-
gno studio constructas, dolebant in fauillas reduci, nec audebant in aduersum
ire timentes Præfecti indignationem. Idipsum fecerunt in Mexicana, Tlax-
callatenſi, & Huexotzincana ciuitatibus, imbellibus pueris, tãquam fortissimis
militibus, solis adhibitis, ad profliganda tot scelera, & debellandas aereas po-
testates. Et quidem felicissimè per omnes illas prouincias triumpharunt con-
tra spiritalia nequitia, occulta Dei virtute: *nam & arma militia ipsorum non
erant carnalia, sed potentia Deo ad destructionem munitionum, consilia destruen-
tus, & omnem altitudinem extollentem se aduersus scientiam Dei, & in captiuita-
tem redigentes omnem intellectum in obsequiũ Christi, & in promptu habentes ul-
cisci omnem contra Deum inobedientiam.* Præceperat Deus: *Non habebis Deos
alienos coram me: Non facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem, qua est
in calo desuper, & qua in terra deorsum, neque eorum qua sunt in aquis sub terra.
Non adorabis ea, neque coles. Ego sum Dominus Deus tuus fortis, zelotes. Istam
inobedientiam vlti sunt serui Dei, superatis, & destructis præcipuis diaboli
arcibus, & munimentis, & mox conuerterunt se ad alia loca publica, & com-
pita viarum, ex quibus abstulerunt omnes abominationes idolorum, & ina-
nium Deorum simulachra. Etenim tamquam sibi dicta reputabant illa verba
Excelsi. Subuertite omnia loca, in quibus coluerunt gentes, quas possessuri estis,
Deos suos super montes excelsos, & colles, & subter omne lignum frondosum. Dis-
sipate aras eorum, & confrigite statuas: lucos igne comburite, & idola comminuite:
disperдите nomina eorum de locis illis. Per hos itaque viros Apostolicos, adim-
pletum est quod idem Dominus se facturum prædixit: *Destruam omnes muni-
tiones tuas, & perire faciam omnia sculptilia tua, & statuas tuas de medio tui, &
non adorabis ultra opera manuum tuarum.**

Etſi verò hæc feliciter, & ritè peracta sint, non defuerant, qui tam insigne III.
facinus calumniarentur, temeritatem obijcientes, & imprudentiam. Etenim
inde (dicebant) exoriri poterat seditiõ, & commotio vniuersæ gentis in pacu-
los, qui resistere non poterant Hispanos: & speciosa templa cum pretiosis,
quæ inerant ornamentis, satius erat referuare in veri Dei cultum nobiliorem.
At qui eradicandæ iniquitatis infudit voluntatem, dedit & faciendi potestatem:
ipse dedit & constanter velle, & feliciter perficere. ** Certamen forte dedit illis
ut vincerent.* In prospero operis progressu, & timore Indis incusso ne moue-
rentur, ostendit Deus à se ad Indias missos illos duodecim inermes, & imbe-
cilles, constantes tamen & audentes veræ fidei magistros, & idololatriæ proſli-
gatores, non aliter quidem, quàm cum *Hierosolymis duodecim viri numero in
mundum exierunt, yque ignari & idiota, nullaque facultate dicendi præditi, vi
diuina omni homini generi exposuerunt, missos se à Christo, qui verbum Dei do-
cerent.* Qualiter enim hi pauperes fraterculi, non nisi puerilis in partem vo-
catis, tantam longè lateque propagatam inferorum potentiam destruere, &
munitiones arcesque dæmonum in medio, & conspectu numerosissimæ gentis,
ab his tenebrionibus tot sæculis obcæcatæ, debellare potuisset nisi Deus esset
cum illis, & diuino agitante calescerent igne? Quod verò idolorum templa
in primitijs Indicæ conuerſionis deiecerint, & in Ecclesiarum vsum noluerint

con-

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANN. 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

conuertere; æmulati sunt strenuos illos fidei athletas primitiue Ecclesie magistros, qui loca demonum indigna existimarunt, in quibus Deo vero cultus religionis exhiberetur: *qui enim potuit esse consensus templo Dei cum idolis?* Proinde, speciosissima licet, demonum delubra, idolorumque fana, uti erant mirifica illa templa Serapidis Alexandrie, Marne Gaze, Iouis Apamee, Celestis Carthaginis, Iouis Capitolini Romae, aliaque innumerabilia, quae ob ingentem structuram videbantur miracula mundi, exciderunt, & solo æquarunt. Atque ita fieri debuisse Gregorius Anglorum Regem paulò antea ad fidem conuersum, & Hieronymus Latam docet discipulam: præterquam quod imperatoris legibus deinde cautum est, ut huiusmodi templa euerterentur. Theodosius iunior sancit, *ut cuncta idolorum fana, templa, delubra, si qua etiam restarant integra, præcepto magistratuum destruerentur*. Quod verò tempore Phocæ Imperatoris Bonifacius 4. expurgato Deorum omnium veteri Fano, quod *Pantheon* vocabatur, illud in honorem B. Mariæ Virginis, & omnium Martyrum dedicavit, rectè iudicavit Cæsar Card. Baronius diuinam dispensationem factum, ut inter tot idolorum fana prostrata, & in anathema obliuionis euerfa, Pantheon velut insigne quoddam, ac perenne trophæum de expugnatis hostibus permaneret, cederetque triumpho omnium Martyrum, qui omnes Gentilium Deos Christi cruce subegerunt. Rectè itaque religiosi illi, religionis Christianæ præceptores, demoliti sunt idolorum aras, & templa, & simulachra confregerunt *ut sic disperderent nomina idolorum de terra, & ultra non memorarentur*.

IV. His inter Gentiles magno labore peractis, multò magis laborandum erat in pacificandis Christianis, & cohibendis à cæde & bellis ciuilibus, ipsis Hispanis. Quos etenim Ferdinandus Cortesius præfecit Mexicanæ Urbis regimini; dum ipse ad *Hibueras* quas nunc *Honduras* appellant, proficisceretur, effrenis inuasit dominandi libido; sed præualuerunt qui Cortesium è gradu deicere conspirabant; & qui partes eius sustinebant, partim occisi, partim fuga elapsi, ad fratrum domicilia substiterunt. Aduersæ factionis capita sacra violantes refugia; illinc extractos è medio tollere statuebant, nisi Martinus qua pollebat Pontificis auctoritate, Sacris, igne, aqua, interdixisset, & extractos sacro restitui curasset asylo. Multis etiam modis digladiantium furores restinxit, vsus insuper generalis Inquisitoris potestate in puniendis illis, qui Christiano nomine celescebantur, & contra fidem peccabant Christianam. Eius fidei, & prudentiæ in tanta rerum commotione, urbis salus, & seruata Regi Catholico prouincia debetur. Habuit etiam secum Cortesius alium Minoritam, de quo aliàs diximus, virum optimum, Ioannem de Tecto, qui in hac expeditione non dubitauit pro eo animam ponere hoc anno, in itinere sola inedia defunctus. Tertius huius instituti vir partes eius viriliter in Mexico sustinuit Petrus Altamiranus, ipsius patruelis, qui longum, & periculosum iter emensus ad lōginquam, in qua longiorem secessum Cortesius meditabatur, regionem profectus, periculi perdendæ urbis, & potestatis admonuit, utque posthabitis omnibus reditum acceleraret, persuasit. Quartus pro eo efficaciter apud Imperatorem hoc ipso tempore in Hispania exorauit Petrus Melgarejus, cui concredita sunt adaucti honoris & stabilitæ potestatis instrumenta, ad Cortesium deferenda. Sed & ipsi Petro ob præstita Regi fidelia ministeria collati sunt tituli honorarij Concionatoris Cæsarei, & Consiliarij Indiarum.

V. Aliorum etiam Franciscanorum, qui in comitatu erant Cortesij, quando ad Hibueras profectus est, occurrit memoria; eorū scilicet, qui idolorum sacerdotibus prædicarūt in Tautlatāno, præsentē Cortesio, & duorum ab eo missorum cum nauarcho Ioanne de Aualos, & Hispanis sexaginta, qui naufragio perire ad promontorium S. Antonij insulæ Cubanæ. Obiit sub hunc annum Ioannes de Aora, supradicti Ioannis de Tecto socius, venerandus senex, & canus Sacerdos, qui omnem posuit operam in docendis pueris in Ciuitate Tetzucēsi in domo cuiusdam nobilis viri, in qua decessit et sepultus est in Sacello seu

Orat-

2. Cor. 6. v. 16

a Greg. ep. 60.
19. Ind. 2.

b Hieron. ep. 7.
ad Lactant.

c L. vit. de Pagan. Cod. Theol.

d Zach. 13. v. 2.

Diffensiones inter Hispanos Mexicanos.

Herr. cit. 11 & 12.

Cortesio adhibentur Aulicis.

Tut. lib. 20 cap. 18.

An. 1522. n. 6.

Ioannes de Tecto.

Herr. cit. 1. 8. c. 7.

Petrus Altamiranus.

Petrus Melgarejus.

Ind. 1. 7. c. 4. & 1. 8. c. 14 & 15.

Idem 1. 7. c. 8 & 1. 8. c. 4.

Ioan. de Aora.

Tut. citat.

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANN. 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

Oratorio, quod fratres in iisdē ædibus habebant sacris peragendis. Translatū est post aliquot annos ad conuentū sancti Antonij de Padua, ea in vrbe cōstru-
ctum, Guardiano Turibio Beneuētano Molotinia, qui translationē fieri curauit.

Nongentis ferme annis aliqua ex parte gemuerunt Hispani sub graui & in-
humano Maurorum iugo; Etsi vero paulatim se in pristinam asseruerunt liber-
tatem, à deuictis nihilominus inimicis semper erat timendum. Ne itaque hi
timerentur, aut fouerentur in sinu serpentes, decretum fuit ante aliquot annos
vt Mauri omnes, vel in alienas terras migrarent, vel fidem profiterentur Chri-
stianam. Illi exilium declinaturi Baptismum susceperunt, sed nihil prioris vi-
tæ deposuerunt, clam, & vbicunque licebat, ritus exercentes Mahumetanos.
Grassabatur hæc Christianæ religionis iniuria in regno potissimum Valentino,
in quo Maurorum copiosior erat numerus, & obstinatio perfidia. Monuerunt
Prælati ecclesiastici, Clementem VII. & Carolum V. periculi, quod proximè
imminebat regni perdendi, & fidei Christianæ subuertendæ: nihil enim non,
excogitabant occulti hostes in perniciem Christianorum, quorum plurimos
etiam suis ritibus infecerunt. Clemens datis litteris 12. Maij anni præteriti Cæ-
sari persuasit, vt tantis malis occurreret, & consultis Inquisitoribus curaret
mittere prædicatores per Aragoniam, Valentiam, & Cataloniam, qui Agarenis
fidem explicarent Christianam, & terminum præscriberent suscipiendi baptis-
mi; quem si respuerent, vel ab vniuersa exularent Hispania, vel haberentur
pro mancipijs. Re maturè consideratæ, & perpenso periculo tantæ multitudi-
nis compellendæ, executionem aliquantisper distulit Cæsar tum bello Ita-
lico tum funestis Germaniæ motibus distractus; donec tandem hoc anno Ma-
driti præcipuos Regni Consiliarios, & viros doctos rei amplius examinandæ, &
perficiendæ congregauit. Kalendis Martij in cœnobio sancti Francisci coierūt
Consilium Regium Castellæ, Aragonicum, sanctæ Inquisitionis, Ordinum
militarium, & Indiarum, atque vndique vocati Theologi famæ celebrioris.
Inter hos non parum emicuisse Antonium de Gueuara Minoritam, Cæsareum
historicum, & Ecclesiasten recenset Prudentius Sandoualius, Gueuaræ in scri-
bendis gestis Carolinis successor. Protracta est consultatio per dies viginti duos
& postremo ad confessum venit ipse Carolus, auditurus ab Alphonso Manri-
ques, Archiepiscopo Hispalensi summo in causis fidei Preside, quæ in re tanti
momenti erant decernenda. Ea fuit omnium sententia, vt qui sacris aquis fue-
rant intincti, ad Christianæ fidei professionem compellerentur; & qui Baptis-
mum nondum subierant, circa fidei mysteria instruerentur, & mox baptiza-
rentur; si qui vero pertinaciter renuerent, vel extra regnum fierent, vel intra
regnum seruilibus deputarentur ministerijs.

Sandou. in
hist. Caroli V.
l. 13. §. 38. Ele-
da de Mauris
Hisp. l. 5. c. 29.
Bonifacio de
expulsa Mauris
lib. 1. c. 2.
Et qualcm.

Sandou. l. 14.
§. 18.

An. 1501. n. 6.

Delecti sunt ardui operis Commissarii Gaspar de Aualos, Episcopus Guadi-
censis, cui prædictus Gueuara in Pontificatu successit: N. Escatmierus Cata-
loniæ Consiliarius, Ioannes à Salamanca Ordinis Prædicatorij, & Gueuara Mi-
norita. Magnas illi passi difficultates, Mauris detrectantibus Cæsaris obedire
mandatis; donec tandem post aliquot mensis in montanis Spadani & Berniæ,
quo confugerant, debellati, ad baptismum suscipiendum sunt adstricti. Solus
Gueuara viginti septem millia familiarum (adeo numerosa erat illa impia col-
luuius) baptizauit, vti ipse refert in Epistola ad Garziam Sanchez, quæ habe-
tur in secunda parte familiarium. Ita consultum fuit hoc anno regno, Maurisque
Valentinis: sed & anno sequenti non dissimiliter consulendum fuit Granaten-
sibus, qui licet baptismum ante annos vigintiseptem cura & industria Francisci
Ximenij, Archiepiscopi Toletani, vti aliàs f. narrauimus, susceperint, pauci in
fide perstiterunt. Ad hos etiam missi supradicti Episcopus Guadicensis & Gue-
uara cum alijs duobus, quorum consilio indictus fuit grauissimus Prælatorum
confessus Granatæ, vbi tunc erat Imperator; cautumque fuit optimis præscri-
ptis Legibus, vt qui Christi caractere in baptismo fuerunt insigniti, etiam fi-
dem ab eo traditam profiterentur; & reliqui ad religionis Christianæ confor-
tium, quibus liceret modis, attraherentur.

Factum

VI.

VII.

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANN. 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

VIII. Factum hoc fortassis non approbarent omnes, præsertim violentam illam Maurorum suscipiendi baptismi coactionem. Etsi enim vniuersi conueniant Theologi, & Canonici Iuris interpretes, in illa Concilij Toletani doctrina, quam Innocentius tertius grauissima decretali, ^b Arelatensi Archiepiscopo sequendam præscripsit, circa compellendos ad Christianæ Fidei professionem eos, qui baptismum quantumvis coacti, sed volentes susceperunt; ægre tamē plurimi admittent primam illam coactionem ad baptismum; quam per eiusdē Concilij, prædicti Innocentij, & repetita Iuris Canonici decreta censent interdiciam. Attamen alij non infimi nominis viri neque lege diuina, neque naturali eam prohiberi, imò persuaderi existimant; quam etiam lege ciuili plurium Imperatorum quos Ambrosius, & Augustinus collaudant, dicunt fuisse præscriptam. Et quidem Vvifigothi in Hispania seuerissimas tulerunt leges in Iudæos nolentes se, vel filios aut famulos baptizari. Sed & Lisebutus Rex, qui flagellis, decaluatione, exilio, & bonorum multa coegit Iudæos vt ad Fidem venirent Christianam, *Religiosissimi Principis* encomio celebratur à Patribus prædicti Concilij Toletani, neque vlllo verbo indicatur eius decretum fuisse iniquum; quod viri docti ^m peculiariter obseruarunt. Videndus Augustinus in illa verba Domini: *Exi citò per sepes, & vias, & compelle intrare ut impleatur domus mea*: quæ licet de hæreticis exponat, pari tamen ratione ad alios infideles possunt extendi. Consulendus etiam est epistola citata, ^p & magnificienda ista eiusdem, quam subiungo, doctrina. *Melius est quidem ad Deum colendum doctrina homines duci, quam pænæ timore, vel dolore compelli. Sed non quia meliores sunt, ideo illi, qui tales non sunt, negligendi sunt: multis enim profuit (quod experimentis probauimus, & probamus) prius timore, & dolore cogi, ut postea possint doceri.* Legendus Ambrosius citatus, & Gregorius lib. 3. ep. 26. ad Calaritanum Episcopum, quem reprehendit, quod Paganos in sua diocesi pateretur, iubetque vt ad fidem modis omnibus, etiam pœnis, & exactionibus, illos adducat. Sufficientissimè tandem Caroli factum commendari potest, tum ex circumstantiis grauissimis periculi rebellionis, regni perdendi & fidei subuertendæ; tum maximè ex Clementis VII. quod supra diximus, cōstituto; & demum ex consilio celeberrimorum totius Hispaniæ virorum. Rem omnem disertè narrant, riteque factam probant duo viri docti Ordinis Prædicatorum, Iaimius siue Iacobus Bleda, & Damianus Fonseca, ille in chronicis Maurorum Hispaniæ, iste in Historia expulsionis eorundem sub Philippo III. doctèque respondent iis, quæ obiici possunt siue ex doctrina S. Thomæ, siue ex Iure Canonico. Inter Scholasticos videndus præ reliquis Petrus de Lorca Cisterciensis, qui pro more suo difficultatem istam doctissimè expendit.

IX. B. Iacobus Picens, de quo plurima diximus duobus tomis postremis, continuis collucebat miraculis, animosque mouit Neapolitanorum, apud quos requiescit, vt Carolum Imperatorem suum Regem obsecrarent, vellet apud Clementem Pontificem intercedere, quatenus dignaretur eum cathalogo Sæctorum adscribere. Annuit Pontifex, deditque sequentes litteras ad Episcopos Asculanum & Camertem. Similes etiam dedit ad Episcopos Brixien. & Fama-gustanum, & ad Archidiaconum ecclesiæ Brixien. vt inquirerent de miraculis, quæ vir Dei operatus est in ciuitate Brixien. & tota prouincia Lombardiæ.

Venerabilibus fratribus Asculano, seu eius in spiritualibus Vicario generali, & Camerinen. Episcopis.

Venerabiles fratres, salutem. Vices illius, qui supra Petrum ædificauit Ecclesiam suam, meritis licet indignis, gerentes in terris, ad id considerationis nostræ aciem retorquemus, per quod Christi fideles considerantes, quo amici Dei decorentur honore, eorum vestigia imitando, ad quam creati sunt, glori-

Annal. Minor. Tom. VIII.

G g g

riam

An cogi possint infideles ad baptismum

Toletan. 4. can. 56. leu. 57
b
c. Maiores, de baptismo.

Lorca in 2. p. 9. to. ar. 8. di. 1. p. 36. & a. ij. quos citat. Ambros. ep. 30. Aug. ep. 48. & 50.

Cod. de Paganis l. Qui post sanctum. Cod. de Iud. & exiliculis l. Calico. ar. m. l. de Hæreticis, & Manichæis.

Lorca cit. n. 8. Scot. in 4. d. 4. q. 9.

Aug. serm. 33. de verb. dom.

Lucz 14. v. 23

Aug. ep. 30.

Inquiratur miracula B. Jac. Picens.

Ex originali.

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

riam peruenire valeant. Sanè pro parte Charissimi in Christo Filij nostri Caroli Romanorum, & Hispaniarum Regis Catholici, in Imperatorem electi, nobis expositum fuit, quod corpus Iacobi de la Marca Ordinis fratrum Minorum regularis Obseruantiae, dum in humanis ageret, Professoris, viri paupertatis, humilitatis, castitatis, vigiliarum, ieiuniorum, reliquarumque corpus fatigationum, hilari animo pro Dei amore cultoris, mandatorumque eius in cuius via ambulauit, vigilanter imitatoris, apud Ecclesiam domus B. Mariae Nouae Neapolitanae dicti Ordinis humatum, pluribus claruit miraculis, & in dies claret: adeo ut diuina clementia, illum inter beatos suos retulisse pie credatur: Et propterea summopere desideraret, ob singularem deuotionem, quam ad dictum Iacobum gerit, per nos mandari generalem inquisitionem fieri de vita, moribus, & fama, humilitate, continentia, charitate, patientia, cæterisque virtutibus, ac vitae sanctimonia, & miraculis, quæ illic eo intercedente operatus est, & quotidie operatur Altissimus, ut ad canonizationem ipsius procedi possit. Nos moti instantissimis ipsius Caroli Regis supplicationibus, ac ijs, quæ de doctrina, & vitae sanctitate ipsius Iacobi crebro dicuntur per graues viros, habito super hoc venerabilium fratrum nostrorum Sacrae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilio, & deliberatione, fraternitati vestrae, de qua in his & alijs plurimum in Domino confidimus, per praesentes committimus, & mandamus, ut si per generalem huiusmodi inquisitionem videbitur, & constiterit, super quo vestram conscientiam oneramus, probationes esse tales, ut per eas possit ad specialem inquisitionem procedi, & deueniri, nobis aliter non consultis, cum de doctrina, fide, & religione vestra plurimam in Domino fiduciam habeamus, ad specialem inquisitionem super praemissis, in prouincia ista Marchiae, de qua oriundus est, & in qua multos annos vixit dictus Iacobus, ac alijs adiacentibus prouincijs deueniatis; articulisque & interrogatorijs datis, promoto- reque Fidei adhibito, citatione legitima praecedente, testium producendorum iuramenta recipiatis, & iuxta interrogatoriorum, & articulorum formam examinari diligenter curetis, & eorum dicta in actis fideliter redigi mandetis, iuraque, & monumenta recipiatis, quæ ad negotium huiusmodi facere videbuntur, omniaque alia accuratissimè perscrutemini, quæ necessaria, & opportuna esse, & ad omnem, & plenam huius rei scientiam facere cognoueritis. Quæ cuncta in scriptis fideliter redacta, vestro sigillo clausa, ad nos mittere studebitis, ut ad Dei laudem, & Ecclesiae suae sanctae exaltationem, diuina inspiratione illuminati, quæ Ecclesiam suam errare non sinit, cum eisdem fratribus nostris, quid faciendum in ea re sit, maturè deliberare possimus: Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, consuetudine, ac stylo, cæterisque contrarijs non obstantibus quibuscumque. Datum Romae apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die XIII. Iulij MDXXV. Pontificatus nostri anno II. Be. Ol. Rauenn.

Qui Quinonius
transit ad fami-
liam Cismont.
Reg. gen. VI-
tram, pag. 151

Prudenter
dispositis re-
bus Ultra-
montanis.

Franciscus Quinonius generalis Minister, sub finem Martij ab Hispania discessit familiam visitaturus Cismontanam, celebratis prius in conuentu Sca- lonae Excalceatorum nuncupato, comitijs prouinciae Castellae die 3. Februarij. Etsi enim paulo antea Toleti alia fuerint habita, & in eis electus Minister Ioannes de Marchena; tamen tanto conatu institit, ut hoc onere leuaretur, quod tandem fuerit exaudiendus, & eius loco delectorum Patrum suffragijs substituentus Iacobus de Cisneros. Displicebat Caesari Quinonij recessus, & quibus poterat modis iter retardabat, monuitque postremo scriptis litteris die 20. Februarij, paratas ei insidias. Nihilominus ille abire decreuit, spretis periculis maris, & terrae, insidijs, itineris incommodis, & Caesaris posthabitis mandatis. Prudentes, & salutare admonitiones vniuersae reliquit familiae; Vicarium generalem secundum bullae vnionis praescriptum, deputauit Arnoldum de S. Felice Gallum: Commissarium instituit super prouincias Saxoniae, S. Crucis, & S. Ioannis Baptistae, Argentinae, Coloniae, Hiberniae, Scotiae, Daciae, Angliae, Flandriae, & Turingiae, Matthiam Antuerpiensem, & Francisci de Inojo-

X.

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANN. 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

Inojosa commissionem super omnes Hispaniæ prouincias confirmauit, & ampliauit. Hos autem Commissarios propterea se deputasse declarauit, quia bellis inter Franciscum Galliæ Regem, & Cæsarem sæuiantibus, Cæsaris subditi non poterant adeo facilem habere recursum ad Vicarium generalem in Gallia commorantem, neque illi licebat in Hispaniam penetrare: idque ipse probauit hoc iter aggressus, dum transitum per Occitaniam, etsi bis perierit non potuerit impetrare.

XI. Tandem Romam die vltima Iulij peruenit, & à Pontifice perhumaniter exceptus, controuersias quasdam inter Commissarium generalem familiæ Cismontanæ Hilarionem Sacchettum, & Franciscum Georgium Venetum, de quo aliàs sæpe locuti sumus, prouinciæ S. Antonij Ministrum, interuenientibus Francisco de Frangipanibus, prouinciæ Romanæ, Petro de Monte Coruino prouinciæ terræ Laboris Ministris, & Angelo Hispano Cœnobij Aracelitani Guardiano, prudenter sopiuit. Abusus contra paupertatem è medio sustulit, & in colle Ianiculi vineam cœnobij S. Petri in monte aureo congregationis Amadeorum radicitus exterminauit. Ab Vrbe recessurus tria petiit, à Pontifice: Vt fratrum causæ, & controuersiæ non cõmitterentur Rotæ Romanæ Auditoribus, sed audirentur ab aliquibus piis, & probatis viris, & terminarentur absque strepitu iudicii. Quod Moniales fratrum regimini subiectæ non tenerentur ad soluendas decimas de iis, quæ pro sui Monasterii necessitatibus colligebant. Et quod non crearentur amplius Commissarii Fabricæ S. Petri ad exigendas pecunias, vt excusarentur tot incommoda quæ, religio passa est propter huiusmodi exactiones. Cuncta Pontifex se concessurum benignè promisit.

Romæ quid egerit.

XII. Neapolim profectus comitia habuit prouinciæ Terræ laboris die 22. Septēbris, in quibus Ministrum supradictum confirmauit, & pleraque secundum temporis, & rerum exigentias edidit constitutiones. Similiter fecit in conuētu Potentiæ prouinciæ Basilicatæ die 18. Octobris, vbi quasdam præscripsit regulas strictius, & recollectim viuere volentibus, duasque domos dari præcepit, & in prouincia S. Nicolai in cœnobio Barolitano, latis quibusdam legibus pro meliori regimine monasteriorum Tranensis, Liciensis, & Vigiliarum. Missis ad prouincias Calabriae, & Siciliae Commissariis, qui Capitula celebrarent, ipse in vrbe Theatina die 12. Nouēbris Aprutinum, siue S. Bernardini alterū conuocauit, & refecanda refecuit, pro instruendis iuuenibus plerisque prudenter institutis. Ingentem syluam cæduam, ex qua singulis annis summa proueniebat pecuniarum cœnobio Vloniæ, vel totaliter excidi, vel omnino alienari seu dimitti, & ex conuentu Terminorum tolli oliueta, atque ex aliis aluearia, tanquam paupertati Franciscanæ contraria, præcepit. E prouincia Marchiæ habito Capitulo in conuentu Recineteri die 23. Nouemb. ablegauit legata perpetua, quæ religioso modo, & Minoriticæ paupertati conformi non poterant retineri, quæstus grani superfluos, fabricas sumptuosas, cantum fratrum, seu quem vocant organi, & receptionem immaturam iuuenulorum, atque ex his quædam prohibuit in prouincia Bononiæ die 9. Decembris, proscriptis etiam lineis (quas vocant) petiis, seu paruis indutiis, & cingulis seu chordis albis & curiosis, quas ex solo canapo volebat retortas; famulos insuper sæculares præcepit vndeque dimitti. In conuentu S. Ludouici Ripertij prouinciæ S. Antonij die 17. Decembris, punitis, qui erant culpabiles in controuersia seu lite, quam diximus, mota contra Commissarium Sacchetum, multa vtiliter statuit, prohibito etiam grauius accessu ad Monalium monasteria.

Neapolim proficiscitur

Inde in Marchiam Anconitam.

Mox in Lombardiam.

XIII. Memorat autem in suo regesto Vitramontano Ioannem de Olmillos, Guardianum conuentus de Scalona virum fuisse religiosissimum, & obedientiæ virtute insignem: qui cum frequenter extra se raperetur, & sensibus sopitis multa in Dei laudem, etiam inter Missarum solemnità diceret, & aliqua prædiceret, ab ipso Quinõnio iussus promptè obedierit, & deinceps ab huiusmodi sermonibus

ibid pag 152
Ioannes de Olmillos.
Salaz. 13 do
prou. Casteh
c. 12.

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANN. 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

nibus abstinuerit, neque amplius tales extases habuerit, pro quibus aliud maius occultum beneficium se à Deo recepisse Quinonio reuelauit, dum regeret prouinciā Castellæ, obiitque Madriti anno 1529. magna pietatis opinione. Sub hoc tempus quidam reponunt obitum Alphonsi Sartoris Hispani, Compluti, sicuti alias diximus, defuncti. Summæ sanctitatis virum, & integerrium vocat Franciscus Gonzaga, & spiritu prophetico illustratum prædixisse Alphonso Carillo, Archiepiscopo Toletano, eius successorem fore Petrum Gonzalez à Mendoza, Episcopum Siguntinum: quod ille quidem noller, quippe sibi inuisum. Verè autem prædixisse rei exitus probauit, translato ad Toletanam Ecclesiam anno 1482. Mendozio.

Viuebat autem hoc anno Matthæus à Messuraca Calaber, cui magnum pietatis, & cœnobiorum incrementum prouincia debet Calabriæ. Conuentum Cotronij eidem aggregauit, alios refecit, & reformauit. In patria dum hoc anno prædicaret præforibus Ecclesiæ propter populi multitudinem, & molestè nimis cicadæ in propinquis arboribus obstrepere, præcepit ut silerent, donec concionem absolueret. Protinus illæ obsecutæ nonnisi finito sermone contentum resumpserunt. Ibidem refecturus fornacem calcis, quam operi præstruendo fecerat accendi, intrepidè per medios ignes ingressus, illæsus exiuit. Lapides duos, & informes signo Crucis molliuit, dolauit, & opportunis fabricæ locis adaptauit. Pietate, abstinentia, humilitate, paupertate, promptaq. obedientia insignis, decessit prope Lanerinum, Calabrorum oppidum, apud suos consodales sepultus. Statim post obitum Faustina Dodonicam à paralyssi liberauit alijsque plurimis infirmis ad eius sepulcrum accedentibus desideratam restituit sanitatem.

Hoc anno die 6. Aprilis decessisse apud Montem Leonis in Vmbria, diocesis Spoletanæ vicum, Ambrosium, seu Ambrosinum à Mediolano, vti habet Iacobillus, seu à Miliano, vti Gonzaga, & magistrum Raphaelis à Nursia, viri religiosissimi, dum illic sermones haberet quadragesimales, quidam referunt. Sed alij eius mortem differunt vsque ad annum 1541. vbi eius acta diffusius prosequenda iudicauit. Hoc etiam anno 8. Iunii satis concessisse apud Louanienſes Amandum Zierixiensem, habent monumenta MSS. prouinciæ Flandriæ, & Auctarium & Sanctorum Belgij. Videndum tamen dubium, quod nos in libro de scriptoribus exposuimus. Vir fuit doctus, & humilis, qui postquam Ministri prouincialis Coloniz officium absoluit, Lectoris Theologici, non minus humiliter quam obedienter subiuit, & in eo vsque ad mortem nullis gaudens priuilegijs, perseuerauit. Aliquoties superius eius incidit memoria. Floruit hoc anno Gaspar Salgerus Germanus, vir doctus, de quos nos agimus in eodem catalogo scriptorum, & dicemus anno sequenti.

Matthæus è Bassio, Comitum Carpeniz vico, in Vmbria, & confinibus Montis Feltrij, suscepto habitu in conuentu Montis Florentini, prouinciæ Marchiæ, ad instituti regulas vitam religiosè composuit. Feruenti spiritu, magnoque zelo paupertatis exæstuans, dum aliquando videret capitium S. Francisci acuminatum, aliud simile sibi formauit hoc anno, simplici que habitu, & nudis pedibus cœpit incedere. Passus tamen aliquas persecutiones propter capitij nouitatem, ad Clementem Pontificem in Urbem venit, facultatem petiturus ut sibi liceret illam habitus formam, similem ei, quam S. Franciscus induerat, gestare. Annuit Pontifex, ipsi soli, & socio facta hac potestate. Itaque breuiter narrat Marcus Vlyssipponensis, sed multas præcessisse visiones, & monitiones diuinas, atque subsequuta miracula liberi accessus ad Pontificem, angelico ministerio, ac sanationis repentinæ ab ardentissima febre, narrat Abrahamus Bzouius, totiusque narrationis fidem regerit in Vlyssipponensem, hoc solo auctore citato. Diffusius multisque pagellis vno atque altero anno 1514. scilicet, & 1525. historiam prosequitur R. P. Zacharias Boucrius in Annalibus Capuccinorum. At quidem tametsi Verus Vlyssipponensis nihil habeat huiusmodi, licet tamen scriptores hos excusare: inciderunt enim in fictum quendam

Barcz l. i.
chron. c. 44.

An. 1456. n.
248
Alphonsus
Sartor.

Gör. in prou.
Cast. con. a. &
p. 28. 92
Viter. in hist.
Viter. l. 4 c. 14
de 17
Matth. à
Messuraca
Idem in prou.
Calab. con. 5
14. & 16.

Moritur
Ambrosius
Mediolan.

u.
Iacob. de SS.
Vmb. ad 6
April.

Gör. in prou.
S. Franc. con.
26

Amandus
Zierixiensis

Ruffe ad 8
Iunii

Gaspar Sal
gerus.

Matth. à
Bassio ad vi
tam, & ha
bitum appi
rat aulse
riorem.

Maic 3 p. 1 y
c. 36

Bzou. hoc an.
no

An. 1524 n.
36 an. 1525 n.
12

Marcus V.
lyssipponen.
corruptus.

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

quendam Vlyssipponensem, apud quem hæc omnia leguntur. Sciendum itaque est authorem hunc tertiam partem suorum chronicorum lingua patria Lusitana scripsisse anno 1568. quæ lingua Castellana prodijt Salmantica anno 1570. Italica Venetijs anno 1591. in hoc idioma traducta per Horatium Diolam Bononiensem, & per eius fratrem germanum Alexium dedicata Gregorio 14. Summo Pontifici: in quibus editionibus, nihil quod ad Bassium attinet, habetur, præter illa paucula, à nobis relata. Apparuit tamen quarta, nescio cuius studio, fecundior editio in eadem Vrbe Veneta apud Erasinum Viortum anno 1598. vbi plurima addita sunt, & mutata, & magno auctario per multa capita à 16. vsque ad 29. diffunduntur gesta Matthæi: ortus progressus, & incrementum PP. Capuccinorum. Author huius numerosæ mutationis nullibi se prodit, neque vnde prodierit tam speciosum additamentum, potuit hætenus ad plenum inuestigari.

XVII. Sed neque cum ipsa hæc ficta historia concordat vbique Bouerius. Bassium ait anno præterito hoc vestis genus assumpsisse, & ad Pontificem incunte hoc anno in mense Iannarij cum eadem venisse. Codex^d ille addititius refert illo mense, adhuc apud Obseruantes in solito habitu hærentem, à conuentu Veru-
ez prope Montem Faleonem ad funebria officia proficiscentem, subdititios pannos Christo, sub mendici forma latentis porrexisse, & non nisi multa præmissa oratione, cælestique voce monitum postea caputium illud quadratum, habitui assuisse. Bis ad Franciscum Fanensem, siue à Catoresco, in eremo Sancti Iacobi latentem abiisse, antequam à Ministro Piceno carceri manciparetur, affirmat Bouerius. Semel ad eum accessisse narrat Marcus confictus, idq. postquam à vinculis euasit. Qualiter autem ab ijs euaserit, non eodem modo vterque recenset. Nouam illam habitus formam Mattheo duxerat, & sociò à Pontifice permissam, habet Marcus; ad quoscumque volentes, Pontificis indultum extendit Bouerius. Alia his similia vtramque historiam conferenti occurrent, & si in illa Bouerij pro his ipsis passim in copiosissimo Indice præliminari continentur chronica Ordinis Minorum, illius postrema scilicet editionis, neque enim in prioribus quidquam horum licebit aspiciere: fortassis aliter ista habentur apud illos quatuor Scriptores, quos incorrupta fide, ait Bouerius primum collegisse, & narrasse res omnes istius religiosissimi instituti. Nomina horum auctorum, volumina quæ scripserunt, sed nusquam hætenus prodierunt, tempus quo vixerunt, refert ille in prædicti Indicis præmio.

Discor-
dant
Antherum
C
Boue an. 1524
n. 59 & alibi
1525. n. 12.
d
Chron. cil. 9
c. 17. & 18.

XVIII. Id porro cordatos viros male habet, & vniuersum institutum Obseruantium grauius offendit, quod pro defendendo vno Mattheo, omnes illius viros Bouerius seuerè damnauerit, & pro illo solo liberando à culpabilis fugæ prætenso reatu, vniuersos, è quorum cætu prodierat, graui, & vniuersali noxa violatæ regulæ, & neglectæ professionis voluerit irretitos. Matheus quadratum caputium, quod in tabula viderat delineatum, vili & obsoleto vesti, quæ ad media crura (vbi habent citata chronica) pertingebat, consuevit, & singulari hoc indutus vestimento, à conuentu, nullo salutato, fugit nocte intempesta. Fuit, qui dubitaret, an ob id apostasie notam incuteret? & quidem illius Minister tanquam talem plectendum esse non dubitabat. Bouerius vt crimen hoc procul faceret, talem effinxit religionis statum, qualem nullus vir bonus veller profiteri; & proinde vniuersa (inquit) tam diuina, quàm humana iura ab hoc vitio Matheum immunem esse decernunt. Vt opinionem hanc laxatæ disciplinæ, & deturpatæ religionis Lectoribus ingereret, totum Ordinem dicit à regulari obseruantia excidisse. Huius instituti honorificum vsitarumque nomen. *Obseruantiam regularem* passim & vbique vocat *Inobseruantiam regularem*, vel *irregularem Obseruantiam*, atque *Ordinis naufragium*; & proinde perfectam vitæ reformationem in Ordine consequi non potuisse Matheum, asseuerat. Addit veram B. Francisci habitus formam in Ordine perijisse, & cū ea regulæ quoque obseruantiam. Adhuc, si non satis tutum in ea viam esse ad salutem: adeo vt inter tentationes diaboli numeret cuiusdam reditum

Vi defendatur
Bassius
totus Ordo
culpatur.

An. 1528. n. 2.
An. 1530. n. 2.
& alibi.

ad

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

2
An. 1533. n. 15
b
An. 1528. n. 2.
s
An. 1536. n. 29
1
Mat. 23. n. 13

ad Obseruantes. Regularem obseruantiam tam & in capite, quam in membris, fuisse dilapsam affirmat, ^b totumque corpus religionis esse corruptum, & vniuersum Ordinem esse maculatum. Alibi: *Obseruantium communis est lapsus, contemptibilis vita.* Increpatoria illa Christi verba ¹: *Vae vobis Scribae, & Pharisaei hypocrite, quia clauditis regnum celorum, vos enim non intratis, nec introeuntes finitis intrare:* Obseruantum Superioribus accommodat.

Qualiter
procuratum
remedium.

His & similibus impropertijs passim, & ad singulas ferme paginas scatet vterque, primus praesertim, tomus Bouerij, ita vt plus ferme operis insumpsisse videatur in deprimendo Obseruantum instituto, quam in extollenda Capucinorum sodalitate. Et quidem ego de his tempestiue monui religiosissimum, & prudentissimum virum Hieronymum Narniensem, tunc huius sodalitij Vicarium generalem, vt antequam typis committerentur, curaret expungi, nec in publicum prodire permitteret tot semina discordiae mox oriturae. Ille, vti erat vir bonus, & pacificus, inito consilio cum definitioribus, ingruente tunc Congregatione generali, decreuit vt huiusmodi graues offensas tolleret Bouerius, neque adeo male haberet religionem, ex qua sua excisa est, ex qua prodierunt, qui prima dederunt exordia, & ex qua deinde successerunt per temporum vices, qui adolescentem prouexerunt, & aliquoties fluctuantem firmauerunt. Id tamen consequi non potuit, obsistente aegro istius hominis animo, qui ingenito ardori vsque adeo temperare non poterat, vt indicta velleret, quae dixit; ingratumque subire laborem corrigendi, mutandi, mutilandi tot pagellas, quae magno studio sibi antea constiterant: Labor est renouare laborem, nec cuiquam facile displicet sui partus ingenij, praesertim infirmi. Quod autem tunc impetrare non poterant Obseruantes, se nunc sperant consecutos ab Eminentissimis Cardinalibus Praefectis Congregationi Indicis librorum, in qua tantae sui nominis iacturae remedium adhiberi impetrarunt per vtriusque tomi prohibitionem, donec corrigantur.

Cauendum
ne haec alij
transcant
in exemplum.

Neque certe huc illos cogēdos fuisse prudentes viri dijudicarunt, sed a quo temperamento leniendos potius, quam graui vlcere exaerbandos, qui aliunde fortassis aegre ferebant scindi religionem, paulo antea magna Leonis Pontificis industria coagmentatam, & sibi praeripi viros virtute, & doctrina excellentes, aperto isto latissimo ostio quotidianis huiusmodi iacturis. Eiusdem sunt parentis filij Obseruantes, & Capuccini, eiusdem regulae professores; fratres sunt, si non gemelli, saltem germani, eadem excisi petra, eodem vtero progenti. Vnde tanta colluctatio? unde tam vehemens dissensio? Ideo fraternè monuerim cauendum esse, ne quod Matthaeo eiusque aemulatori, Ludouico Forsemproniano, vnde quaque licuisse tanto studio, etiam cum aliorum offensione, Bouerius contendit, trahatur in exemplum, si quando senescente hoc religiosissimo instituto id ipsum intentent alij, & nouello germine sibi persuaserint esse reformatum. Nihil tam vegetum, quod non senescat; nihil tam feruidum, quod non tepescat; quae crescunt, singula decrescunt; quae nascuntur, omnia denascuntur, nihil vnquam in eodem statu, permansit. Vniuersa sensim tendunt ad interitum. Quodnam illud in Ecclesia Dei institutum, cuius feruor non deferbuit; quodque vel penitus excindendum, vel aliunde non fuerat renouandum? Sub ipsos S. Francisci oculos multorum spiritus elanguit, & paulo postquam decessit, plerique ab eius praecipis resilierunt. Foecundissimum illud regularis obseruantiae germen paulatim a seuerioris disciplinae ardoribus declinavit, atque hi ipsi feruentissimi Capucinorum, anresignani, Matthaeus, & Ludouicus, a praescripto sibi, aliisque aperto tramite descuerunt; vtque vir doctissimus Cardinalis Baronij continuator ^m, Appamiarum Episcopus, ex Bouerio notauit: *Vterque postea caputium illud quadratum, maiori lenitate deseruit, quam maturitate suscepit; Ludouicus quidem adq. in sodalitium, Matthaeus amore liberioris praedicationis.* Alias etiam passa est haec religio vicissitudines, nec defuerunt, qui ante saeculum vnum expletum, causarentur consodales, suos a praescriptis semitis deflexisse, ipsique vellent per alias incedere; quorum im-

Spoudan. an.
1525. n. 27.

portu -

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANN. 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

portuni conatus non semel, neque inerti studio fuerant comprimendi. Semper in huiusmodi hominum consortijs, qui ambulant vias difficiles, & vitam se-
stantur austeriorem, siue ex quorundam feruore siue ex aliorum tempore, aut
quod frequentius est, ex multorum insipienti zelo, *sefnatur sub tunica una, &
veste simili, cor varium, & omninò dissimile.*

XXI.

Erat tunc Obseruantum generalis Minister Franciscus Quinonius, siue ab
Angelis, *Vir omni virtutum genere* (teste ° Bouerio) *ornatus, ob præclara merita à
Clemente Pontifice deinde in Cardinalium numerum cooptatus*, qui indefesso stu-
dio, improboque labore prouincias ferme omnes perambulauit, & quotquot
vidit irrepsisse abusus, præsertim contra paupertatem, diligenter eliminauit; vti
plane videre est ex ijs, quæ hoc anno, & præcedentibus enarrauimus. Plurimæ
aggregatæ sunt Conuentualium domus huic familiæ Obseruantum, & turma-
tim ex illis Patribus ad istos, austerioris vitæ cupidi confluxerunt: adiunctæ sunt
integræ prouinciæ Reformatorum, qui Conuentualibus parebant; accesserunt
insuper variæ Congregationes aliarum sodalitatum, quæ in bulla vnionis, à no-
bis suo loco p. relata, recensentur. Omnia hæc flumina intrarunt simul in ma-
re magnum Obseruantia; nihil mirum si præcipiti rapidoque cursu sordiu-
culas aliquas inuexerint, quæ disciplinæ à sanctis Patribus Bernardino Senen-
si, Ioanne Capistranensi, eorumque adiutoribus traditæ, turbarent puritatem.
Non adeò facile fuit hominibus laxiorem vitam professis, veterem hominem
protinus exuere; neque Superioribus, omnes statim rescindere abusus, quos re-
pentini hospites intruserant. Attamen visum est eos diligenter obstitisse, &
paulatim vniuersa eliminasse, quæ Euangelicæ videbantur paupertati aduersa-
ri. Possessiones omnes ante vnionem abdicatæ; dominium tunc omne teie-
ctum; & si quæ postea comperta sunt sub specie honesti, & liciti fuisse retenta,
quæ tamen ad amussim regulæ non adeo apertè videbantur adaptari, fuerunt
penitus ablata. Vbi ex vineis vinum, ex syluis ligni pretium, ex alucaribus
copia mellis poterat obuenire, omnia rescissa sunt; coque processit zelus Qui-
nonij, qui hoc ipso anno regebat, vt paulo antea in Germania inferiori, dum
Commisarius ageret familiæ Ultramontanæ, remotis è mensa stanneis, ficti-
lia duntaxat, vel lignea adhiberi voluerit vrensilia, & vitreas; præsertim depi-
ctas, prohibuerit etiam in templis haberi fenestras. Ferendum tamen in illa
regione, & stannum, & vitrum, gentis consuetudo, & contumeliosa vtriusque
abundantia persuadebat; nec tamen apud rigidum paupertatis zelotem quid-
quam obtinuit.

ⁿ Rich a S.
Vict. de grad.
chr. c. 4.
*Qualis vir
Quinonius.*
An. 1526. n. 19

*Vnde irre-
psit abu-
sus in Obser-
uantiam.*

p
An. 1517. n. 23

XXII.

Vbi ergo tantus erat ardor retinendæ, & vnde quaque restituendæ pauper-
tatis, locus adhuc relictus erat obseruandæ volentibus, neque adeo extermin-
ata erat à cœtu Obseruantum, vt etiam nocturna fuga, nulla Superiorum pe-
tita venia, apud alios esset perquirenda. Ioannes demum Fanensis, Minister
prouinciæ Picensis, qui tam vehementi studio Matthæi, & Ludouici conatibus
obstitebat, eosque è fuga, incertisque sedibus ad claustra reuocare contende-
bat, non adeo vituperandus, neque tam acri calamo toties per longas anno-
rum series, multasque narrationum paginas pungendus; sed vel exinde maxi-
mè excusandus, quòd cum (vel ipso p. Bouerio teste) *Vir fuerit eruditus, aucto-
ritate clarus, consilio ac rerum agendarum prudentia singularis, cui & indicendo
vis, & animi acrimonia, quæ religionis in eo zelum fouebat, abundantius inerat;*
non adeo facile nondum explorato Matthæi, & Ludouici consilio, Religioni
vniuersæ (vti non imprudenti iudicio suspicabatur) pernicioso, abduci de-
buerat, vt fugas illas nocturnas perpetuo omnium iudicio condemnatas, suo
silentio vel permissu approbaret. Neque verò (vti Bouerius, q. admittit) *Mat-
thæus aut Ludouicus eam sibi in Ordine auctoritatem aut prudentia nomen compa-
rauerant, ut ijs de reformatione agentibus, statim factum commendandum, ac eo-
rum spiritus, necdum ullo rerum successu probatus, à Pastore esset sequendus.* Vt
de Matthæo pacatoris naturæ viro taceam, Ludouicum refert Bouerius *è
vita militari ad Ordinem accessisse; virum fuisse ardentioris ingenij, natura au-
dacem,*

*Excusan-
dus ardor
Fanensis in
reuocandis
primis Ca-
pucini.*

p
An. 1526. n. 48

^q Ibid. nu. 49.

^r Ibid. n. 14 &
20

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

dacem, sagacem, & ad dura quaque toleranda idoneum; & cum fugam arripuit nec dum trigefimum annum attigisse, neque vlla in Ordine dignitate, aut concionatorio munere, effuluisse. & proinde Ministrum generalem, cum eius Epistolam circa reformationis studium accepisset, cum eum animi potius leuitate, quam solido spiritu ductum suspicaretur, eius concitatum animum rerum pollicitatione compe-
scendum, & lenibus potius verbis demulcendum, quam illius votis obsequendum censuisse. Qualiter demum his turbidis initijs infelix eius finis, & miserabilis è sacro cœtu recessus correspondent, perquam latè, nimisque diffusè hic ipse histor enarrat. f

f
An. 1536. &
1599.

Vnde bene-
flari potuit
coram fuga
Raynaud. C. 1.

His adde communem, statutamque Canonum, & Theologorum doctrinam XXIII.
circa clancularium egressum è septis Monasterij, excussionemque iugi religio-
si, sprete obedientia Superiorum; quam latè doctissimeque expendit nuperri-
me eruditus religiosusque vir Theophilus Raynaudus, scripto integro volumi-
ne *De Apostasia à religiosis Ordinibus*, cuius principia seu axiomata vniuersa,
huic fugæ videntur contradicere. Sacris legibus nouerat Fanensis interdictū
seuerè huiusmodi abitū, nulla Superioris obtenta vel petita licetia; quæ nā vero
possent huiusmodi egressum è cœtu religioso, cui erāt emancipati, cohonestare,
non videbat: tenebatur itaque lui muneris ratione errantes, vti iudicabat,
suas oves siue leni sibilo reuocare, siue pastoralis baculo ad caulam compelle-
re. Et quidem eos in necessarijs defecisse declarant aperte littere Leonis X.
hoc ipso anno à Clemente renouatæ, in quibus ita habetur. *Ceterum, eadem
auctoritate, motu & scientia similibus statuit, & ordinauit (Leo X.) quod in qui-
buscumque litteris ad ipsorum fratrum instantiam, siue sub anulo Piscatoris, aut
sub Plumbo, vel per Pœnitentiariam, super pramissorum aliquo, & inobedientia
regularis derogationem, etiam super quibusvis supplicationibus ab eodem Leone
aut Romano Pontifice pro tempore existente, etiam de mandato speciali, & absolu-
te signatis, vel impetratis easenus, & impetrandis, semper & indeficienter subin-
telligeretur clausula huiusmodi: & de licentia Superioris, & ea durante: decernēs
litteras Apostolicas huiusmodi clausula carentes, nullas, nulliusque roboris vel
momenti fore, in illisque indifferenter dictam clausulam, etiamsi non foret apposita,
semper tacitè intelligi debere, eiusdem predecessoris intentionis fuisse &c.* Idque ip-
sum habent aliæ eiusdem Clementis, quibus etiam alteras Leoninas ad Mini-
stros Generales, & Prouinciales Cismontanos, & Ultramontanos reg. Obser-
uantia, cæterosque Prælatos eiusdem Ordinis, & ad eorum quemlibet directas,
confirmat. Atqui in istis auctoritate Apostolica statuitur, & ordinatur, quod
nullus Ordinis, & Observantia huiusmodi professor, ex tunc de cætero exemptionem
aut indultum Apostolicum sub quauis forma & expressione verborum obtinere pos-
set, nisi predictorum Superiorum aut Commissariorum ipsorum in Romana Curia
existentium, ad hoc expressus accederet assensus: & si illa impetraret, nullatenus
sibi suffragarentur, quominus illorum obtentu, à Prælatorum suorum iurisdic-
tione, & eorum regulari disciplina exemptus censeretur. Atque in ipsa hac istorum
fratrum causa amplius, & manifestius doctrinam hanc obseruauit Laurentius
Card. Puccius, Episcopus Prænestinus, summus Pœnitentiarius, in diplomate
per quod Ludouico, Raphaeli germano fratri, & Matthæo ex speciali man-
dato Clementis Pontificis anno sequenti concessit, vt vitam extra domos Or-
dinis agerent eremiticam, dum eos etiam iam extra claustra positos, incerta-
que sede vagantes teneri voluit, *Vt Superiorum suorum licentiam per semetipsos
vel per alium, aut alios ipsorum nomine peterent, licet non obtinerent, vt nouum
hoc vitæ genus inirent: quam vtique licentiam omnium nomine postea ipse
postulauit Ludouicus. Consulendæ sunt binę illæ à nobis citatæ Clementinæ, in
regeſto ad hunc annum à nobis exhibendę. Illę docebunt, quod quæcumque
huiusmodi licentiæ à Bouerio prætenſæ, Etiamſi benè recteque impetrata eſſent,
in foro conscientia duntaxat, non in foro contentioso, nec contra Religionis iura,
conſuetudinem, aut voluntatem, valebant.*

An non hæc religiosissime Congregationis Capucinorum initia tam mira- XXIV.
bilia,

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANN. 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

bilia,quam humilia, & despicabilia recenſeri poterant absque tanta integræ, & numerosæ familiæ iniuria? An non horum ortus explicari, si non præmittatur in spiritu vehementi tam magnæ multitudinis miserabilis interitus? Sed & felices Ordinis progressus, & nobilissimum incrementum longa illa serie ingentique voluminum mole explicari potuit absque perpetua admixtione alienæ offensionis. Non adeo deprimendi alij, vt tu extollaris; exilis illa gloria, quæ aliorum acquiritur contumelia. Vera illa laus est, quæ non iudignè quæritur, sed proprijs meritis tenetur. Libuit fraternam mitemque hanc querimoniam hic oportune præmittere, per quam satisfactum iri cupimus querelis Obseruantum, monitosque Patres Capucinos, ita nos rerum suarum historiam aggredi, vt in ipso narrationis vestibulo vniuersum procul fecerimus contentionis studium, & partium æmulationem. Quæ in Dei gloriam cedunt, & Franciscanum nomen attollunt, æquo omnium nostrarum Cōgregationum affectu scribimus; nulli suas glorias inuidemus; per vniuersam nostram historiam hucusque inoffenso decurrimus pede, nulli offensionem præbentes, omnibus debitum ministrantes obsequium. Viros siue doctrina, siue pietate, aut dignitate illustres vbique modeste laudauimus; aliorum vitia, vbi dicere oportuit, non tacuimus: illos dedimus in exemplum; hæc narrauimus ad correptionem. Hanc porro narrationis seriem in referendis huius religiosissimæ Congregationis rebus prosequemur; pressius quidem, sed accuratius, & tranquilliori animo singula per suos annos, omiſſis leuioribus, & amarulentis, pro nostro more distribuentes.

XXV. Desiderantes Ordinis Superiores liberari fratres ab administratione, & collectione pecuniarum pro magnifica illa fabrica vastissimæ Basilicæ S. Petri, etsi honorificis gauderent priuilegijs, & titulis Nunciorum, ac Commissariorum Sedis Apostolicæ; non semel rogarunt Pontificem, vt eos hoc onere, graui valde, populis odioso, humilique fratrum professioni non adeo conformi, leuare dignaretur; & demum eos, qui in hoc ministerio fideliter, & deuote laborauerunt, a reddendis rationibus præteritæ administrationis liberare. Id hoc anno præstitit Clemens Pōtifex, rogante Commissario generali Hilarione Sacchetto, concesso hoc diplomate: sed & ne deinceps hac afficerentur molestia rogauit Minister generalis, vti paulo antea narrauimus.

*Excusatur
fratres à
collectioni-
bus pecunia-
rijs.*

Dilectis filijs Hilarioni Sacchetto, Generali Commissario, cæterisque fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum familia Cismontana.

XXVI. Dilecti filij, &c. Exigunt vestræ fidelitatis integritas, ac probata in rebus vobis commissis sinceritas, vt indemnitati vestræ ita per nos consulatur, ne pro bonis vestris operibus ac laboribus, quæ pro Sede Apostolica ac Romana Ecclesia sustinueritis, & sustinebitis, molestiam seu damnum aliquod pati possitis. Hoc nāque suadet æquitas, & admonet iustitia, vt ij, quibus administrationes, & rerum agendaum exercitia commissa fuerint, in quibus præsertim debitam curam, & solertiam adhibuerunt, ac fideliter se gesserunt, nullum inde grauamen sustineant; sed potius laudem in præmium consequantur. Cum itaque felicitis recordationis Iulius Papa II. prædecessor noster, existimans, quemadmodum ipse Sanctus Petrus, Apostolorum Princeps habetur, ita eius Basilicam ædificij pulchritudine, & magnificentia inter alias obtinere debere, ipsam propterea demoliendam demandauerit, vt longè ampliori ac magis admirabili edificio reficeret, & restauraret: vidensque ad huiusmodi instaurationem Christi fidelium eleemosynas plurimum necessarias fore, manus ad id porrigentibus adiutrices, plenariam indulgentiam, & peccatorum remissionem cōcesserit, & Vicarium vestrum generalem cum certis facultatibus tunc expressis, Commissarium cum potestate substituendi fratres vestri Ordinis in qualibet

*Ex origin. in
archiuo Pro-
cur. ord.*

Annal. Minor. Tom. VIII.

H h h

pro-

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

prouinciarum uestrarum, iuxta morem dicti Ordinis, ad prædicandum, & trûcos in Ecclesijs ponendum, & clauēs tenendum, & pecunias, & alias oblationes recipiendum, & ad eundem Iulium prædecessorem pro dicta fabrica, deferendum, ad certum tempus constituerit; prout in ipsius Iulij prædecessoris desuper confectis litteris, quæ tam per ipsum Iulium prædecessorem, quam piæ memoriæ Leonem Papam Decimum etiam Prædecessorem nostrum, diuersis vicibus prorogatæ, & ad diuersa loca extensæ fuerunt: quarum singularū tenores præsentibus pro expressis, & insertis haberi volumus, plenius continetur: Vosque grandes, & varias administrationes, & negocia circa eleemosynas procurandas, & gratias, ac dispensationes iuxta facultates vobis concessas non sine summis laboribus, & quandoque vitæ periculis tractaueritis, & pecunias, quæ ex huiusmodi indulgentijs, gratijs, & dispensationibus ad manus uestras quomodolibet peruenerunt, partim eisdem Iulio, & successoribus, partim vero illis, quibus ipsi prædecessores mandarunt, persolueritis, & consignaueritis, dignique sitis propterea magna commendatione, & laude. Nos volentes vos reddere indemnes, ne propter dictas administrationes, & negocia circa dictam indulgentiam, ac pecuniarum receptionem, & consignationem & alias ipsarum occasione in futurum aliquod grauamen, aut detrimentum, seu molestiam patiamini; informati plenissime tam tempore, quo in minoribus eramus, quam nunc postquam Altissimo disponente, ad hunc apicem sumus assumpti: Motu proprio, non ad uestram, vel alterius pro vobis nobis oblata petitionis instantiam, sed solum ex mera deliberatione ac liberalitate, & ex debito iustitiæ, quod unicuique reddere tenemur, & ex certa scientia & relatione per Commissarios à Sede Apostolica deputatos nobis facta, residua pecuniarum, quæ vigore commissionis vobis factæ huiusmodi obueniunt, diligenter exacta, et per vos eisdem prædecessoribus consignata fuerint, si aliquid ex pecunijs prædictis apud vos, vel in domibus uestris remanserunt, aut in necessitatibus uestris, vel domorum, vel horum consumptum fuerit, id totum intuitu laborum uestrorum, & paupertatis uestræ, loco eleemosynæ liberaliter remittimus, atque donamus; vosque & uestrum singulos à dictis administratione, negociatione, & pecuniarum summis, quæ ad manus uestras peruenerunt, quarum omnium quantitatem præsentibus haberi volumus pro sufficienter expressis, quietamus, plenissime liberamus, & absolui-
mus in perpetuum; vosque quietatos ac liberatos, & absolutos à nobis & Camera Apostolica, ac Cardinalium collegio, & quibuscumque alijs, decernimus, & declaramus, facimus, ac volumus: Statuentes quod super dictis administratione, & negociatione, ac pecuniarum summis, ac ipsarum occasione, à nemine, nullo unquam tempore, inquietari, vexari, aut molestari in iudicio vel extra quocunque titulo, vel ratione criminaliter vel ciuilitè quomodolibet possitis: renunciantes errori calculi, & cuicunque alteri Iuri naturali, canonico, & ciuili contrariū disponenti: adimētes gentibus Camera Apostolicæ, Thesaurario, Depositario, Fisco, & Præfectis dictæ fabricæ, & alijs Officialibus nostris & dictæ Sedis, alijsque quibuscumque personis facultatem & potestatem in contrariū faciendi: ita etiam vt nullo unquam tempore ab alijs, seu aliquibus occasione administrationum, & negociationum, seu pecuniarum huiusmodi, quouis modo res vlla aut computum possit exquiri. Decernentes irritum & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nō obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis in contrariū factis, seu faciendis: illa præsertim, qua cauēri dicitur, quascumque absolutiones, liberationes, quietationes de quibuscumque receptis, & administratis fructibus, iuribus, & prouentibus, ac bonis dictæ Camera, quibuscumque personis cuiuscumque dignitatis & status existerent, per Sedem Apostolicam etiam ex certa scientia, factas, vel faciendas non valere, nec habere roboris firmitatem, nisi in absolutionibus, liberationibus, & quietationibus huiusmodi pecuniarum & aliarum rerum receptarum & administratarum summa, & quantitates, ac qualitates specificatæ

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANN. 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

cificatæ existerent, & particulariter declaratæ; ceterisque contrariis quibuscunque. Verum quia difficile foret præsentēs litteras ad singula quæque loca, in quibus expediens fuerit deferre: volumus, & dicta autoritate decernimus, quod illarū transumptis manu publici Notarij subscriptis, & alicuius Prælati, seu personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ sigillo munitis, ea prorsus fides indubia adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 14. Februarij 1525. Pontificatus nostri anno secundo.

De. El. Rauenn.

XXVII.

Alio hoc diplomate Pontifex concessit Patribus regul. Obseru. omnibusque sub eorum regimine viuentibus, multa priuilegia, præsertim quoad solutionem quartæ funeralis, & exemptionem ab Inquisitoribus, communicatis etiam gratijs, & priuilegijs, quæ tam Mendicantibus, quam non mendicantibus, statui & professioni Minorum non contrarijs, hætenus fuerunt concessa, adiectis in super regulæ à sancto Francisco præscriptæ dignis encomijs, & approbatione.

*Alijs multis
gratijs con-
tinetur Ordi-
nem afficit.*

Ad perpetuam rei memoriam.

Dum fructus vberes, quos Ordo sacer dilectorum filiorum fratrum Minorum regularis Obseruantia in agro militantis Ecclesiæ, cum propagatione religionis, ac defensione & augmento fidei Catholicæ, ac salute Christifidelium produxit hætenus, & in dies producit, diligenter attendimus, dignum, quin potius debitum reputamus: vt eius statum prosperum & tranquillum omni diligentia præcuremus, illiusque religiosas personas spiritualibus fauoribus, & gratijs prosequamur. Hinc est, quod nos motu proprio & ex certa nostra scientia, tenore præsentium omnia & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, præsertim non soluendi clericis secularibus quartam funeralium, quoad fratres in possessione non soluendi quartam huiusmodi existentes, ac omnia, & singula indulta, indulgentias peccatorum, remissiones & gratias dicto Minorum, & sanctæ Claræ, ac tertio de poenitentia nuncupato Ordinibus, illorumque fratribus, monialibus, sororibus, & vtriusque sexus personis ac monasterijs, domibus, Ecclesijs, ac locis quibuscunque etiam per modum extensionis seu communicationis, quomodolibet, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam concessa, autoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere & inuiolabiliter obseruari debere; ipsosque fratres, moniales, sorores, personas, monasteria, domos ecclesiasticas, & alia loca huiusmodi, omnibus, & singulis priuilegijs immunitatibus & exemptionibus, concessionibus, indultis, indulgentijs, peccatorum remissionibus et gratijs, quibuscunque congregationibus dictorum Ordinum aliorumque Ordinum Mendicantium quomodolibet concessis & concedendis, nec non etiam quibuscunque facultatibus & gratijs suæ professioni regularis Obseruantia non contrarijs, alijs Ordinibus quibuscunque non mendicantibus quomodolibet concessis, & concedendis vt, frui & gaudere posse atque debere in omnibus, & per omnia perinde, ac si eis specialiter concessa fuissent: & constitutiones in ultimo Capitulo generali dicti Ordinis Minorum regularis Obseruantia in prouincia Burgenfi Regni Castellæ factas plenam roboris firmitatem obtinere & ab omnibus quamdiu per aliud Capitulum generale dicti Ordinis mutata non fuerint, inuiolabiliter obseruari debere; nec non Regulam ipsam per sanctum Franciscum pro fratribus Ordinis Minorum statutam, obseruabilem, meritoriam, fundatam super sacrum Euangelium existere, & quoscunque cuiuscunque status, dignitatis, aut conditionis, scribentes aut asserentes Regulam ipsam, non meritoriam, vel inobseruabilem, seu sacro Euangelio repugnantem esse, in hoc eorum assertionem huiusmodi non esse tenendam, nec admittendam, autoritate & tenore præmissis decernimus: ac volumus, & mandamus, ipsosque fratres ab Inquisitoribus sub excommunicationis sententia, & officio-

Ex orig. ibide.

H h h 2

rum

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

rum suorum priuatione inhihemus, ne de dictis fratribus, etiam ratione criminis hæresis, quoquomodo se intromittere præsumant. Sicque per quoscunque, tam ordinaria, quam delegata et mixta authoritate fungentes iudices, & personas vbique iudicari, cognosci, atque decidi debere: sublata eis, & eorum cui-libet quauis aliter iudicandi, cognoscendi, & decidendi facultate, nec non irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, etiam decernimus. Et nihilominus Venerabili Fratri Archiepiscopo Florentino, & dilecto filio Vicario nostro in Vrbe nunc & pro tempore existentibus, committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel alter eorum per se, vel alium, seu alios authoritate nostra faciant præsentis litteras, & in eis contenta quæcunque plenum effectum sortiri, illisque monasteria, domos, fratres, moniales, & sorores, ac personas, Minorum, & sanctæ Claræ, ac Tertiij Ordinum prædictorum, & alios quoscunque, quos quomodolibet concernunt, pacifice frui, & gaudere. Nec permittant quemque contra tenorem præsentium modo aliquo impediri, molestari, aut inquietari. Contradiçtores quoslibet, & rebelles, etiam per priuationem quorumcumque beneficiorum suorum Ecclesiasticorum, & inhabilitatis ad illa, ac alia impofterum obtinenda, ac quascunque de quibus eis videbitur censuras, & poenas, ac alia iuris opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo: inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, etiam de vna, & in Concilio generali de duabus diebus edita, ac alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, & quauis firmitate alia roboratis, nec non priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusuis irritatiuis, annullatiuis, restrictiuis, reuocatiuis, modificatiuis, præseruatiuis, receptiuis, restitutiuis, declaratiuis mentis, attestatiuis, & derogatorijs derogatorijs, alijsque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet etiam pluries concessis, reformatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut exquisita forma seruanda foret, & eis caueatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit; illorum omnium, nec non quaruncunque etiam in forma Breuis litterarum occasione præmissorum quomodolibet confectarum, & quorumcumque in eis contentorum, tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, nec non modos, & formas ad id seruandos pro indiuiduo seruatis habentes, hac vice duntaxat, illis alias in suo robore permausuris, harum serie specialiter, & expresse derogamus: nec non omnibus illis, quæ in dictis concessum est, non ob stare contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuissim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu alicuius publici Notarij subscriptis, & sigillo munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus originalibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris die 30. Maij M.D.XXV. Pontificatus nostri anno II.

Euangelista.

Diximus alias Custodiam de Abrojo, siue Tribuli in Hispania vultam fuisse, XXVIII.
prouinciæ de Sanctoयो, sub nomine *Conceptionis B. Mariæ* deinceps appellan-
de, & vñionem hanc authoritate Apostolica fuisse confirmatam. Cum verò in
Capitulo prouinciali Palentino quidam prædictæ olim Custodiæ vñionem hanc
discin-

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANN. 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

discindere intentarent, earumque novas allegationes Franciscus generalis Minister maturè discussas reijceret, & super rem hanc perpetuum indiceret silentium, Pontifex hoc diplomate omnia voluit confirmata.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filij Minister provincialis, & Fratres provincie Conceptionis Ordinis Minorum regularis Observantie, quod inter alia, quæ in Capitulo generali Lugduni celebrato anno 1515. die decima Iulij pro eorum Observantie regularis augmento, & religionis tranquillitate, ac pace, per Ministrum generalem tunc existentem, & diffinitores, ac vocales ordinata fuerunt, decretum, & sancitum fuit ex totius Capituli assensu, quod de cætero futuris temporibus Custodia *del Abrojo* vulgariter nuncupata Ordinis Minorum regularis Observantie uniretur provincie tunc de Sancto Ioyo eiusdem Ordinis, & Observantie; Ita quod ex eis vnica constitueretur provincia, quæ provincia Conceptionis Beatæ Mariæ de cætero appellaretur, prout in tabula prædicti Capituli generalis plenius dicitur contineri. Et ut huiusmodi unio ampliorem vim obtineret, dilectus filius noster Christophorus tituli Sanctæ Mariæ de Araceli S. Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, in prædicto Capitulo generali Apostolica auctoritate præsidens, præfatam unionis constitutionem, de consensu eiusdem Capituli generalis confirmavit, & approbavit, & eam firmiter observari debere sententialiter diffiniit, atque mandavit, litteras patentes, non obstantibus quibuscumque in contrarium facientibus, præfata auctoritate Apostolica desuper dando; & quod felix recordationis Leo Papa X. prædecessor noster prædictam ordinationem, & decretum, ac litteras desuper emanatas auctoritate Apostolicæ confirmavit, & approbavit, supplevitque omnes, & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui forsitan intervenissent in eisdem; & ea omnia, & litteras huiusmodi, ac in eis contenta quæcumque pro potiori cautela de nouo statuit, & ordinavit, ac per Fratres, & Moniales provincie olim de Sancto Ioyo, & Custodie *del Abrojo* olim huiusmodi pro tempore existentes, inviolabiliter observari deberi sub excommunicationis lætæ sententiæ poenâ, & in virtute sanctæ obedientie præcepit, & mandavit. Nō obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibuscumque pactis, seu conventionibus inter provinciam, & custodiam huiusmodi, seu earum Prælatos factis, & quibuscumque privilegijs, inductis, ac litteris Apostolicis in genere, vel in specie forsitan in contrarium sub quibuscumque verborum formis, & clausulis etiam derogatorijs derogatorijs, irritantibus, & alijs decretis concessis, & in posterum forsitan concedendis: quibus omnibus, & si ad illorum sufficientem derogationem de illis illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idē importantes, mentio habenda fuisset, pro sufficienter expressis, & insertis habentes, specialiter, & expresse derogavit, & derogatum esse voluit. Etiam si dictæ Custodie, seu alijs pro ea à Sede Apostolica, aut per statuta Ordinis præfati sit concessum posse erigi in provinciam, vel in posterum concedatur, certis iudicibus, seu conservatoribus desuper deputatis: prout in suis litteris sub Data Romæ die septima Augusti 1515. Pontificatus sui anno 9. Et quatenus vigore dictæ ordinationis Capituli generalis, & prædictarum litterarum Cardinalis Custodia præfata realiter, & cum effectu prædictæ provincie fuit vnita, & incorporata, ac omnes Fratres, & Moniales Conventus, seu locorum huiusmodi Custodie Ministro olim de Sancto Ioyo, nunc autem Conceptionis B. Mariæ obedientiam præstiterunt, omnesque Fratres, & Moniales præfati in huiusmodi unione pacifice permanserunt. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, nonnulli Fratres olim Custodie præfate volentes sapere plusquam oportet sapere, & à spiritu, ut creditur, scandali, & dissidij impulsī, ab obedientia, quam promiserunt, retrocedere in animarum suarum periculum, & scan-

Regest Vitr.
fol. 64.

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

& scandalum plurimorum, procurare non desistunt, ac in Capitulo prouinciæ eiusdem Palentiæ celebrato, dilecto filio Francisco de Angelis tunc Commissario, nunc autem generali Ministro nouas allegationes exposuerunt, quominus prædicta vnio valeret. Quod idem Franciscus maturè discutiens, sententiam diffinitiuam aduersus prædictos Fratres olim de Custodia, dictam vnionem ritè & canonicè factam esse declarando, dedit. Et sic per eosdem Fratres nunc, & pro tempore existentes inuiolabiliter obseruari debere voluit, ac desuper perpetuum silentium imposuit: prout in huiusmodi sententia sub Datum die videlicet 1. Septembris 1524. plenius dicitur contineri. Quare pro parte eorundem Ministri, & Fratrum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus vnionem prædictam, sententiam, & litteras desuper confectas, de benignitate Apostolica confirmare dignaremur. Nos igitur, qui tranquillitatem Ordinis Fratrum prædictorum summis desideramus affectibus, huiusmodi supplicationibus inclinati, tenore præsentium vnionem prædictam, & constitutionem huiusmodi in dicto Capitulo generali Lugduni celebrato factam, & litteras desuper editas, tam prædecessoris nostri Leonis X. quam dicti Cardinalis, atque sententiam per dictum fratrem Franciscum Ministrum generalem, ac omnia, & singula in dictis sententia, & litteris contenta, dummodo rite lata fuerit, ac si de verbo ad verbū præsentibus infererentur, approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari debere decernimus, atque mandamus: supplentes omnes, & singulos defectus tam iuris, quam facti, si qui forsan interuenerint in eisdem. Ac insuper Fratribus, & Monialibus dictæ olim Custodiæ *del Abrojo* in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis pœna præcipimus, & mandamus, ne futuris perpetuis temporibus per se, vel interpositam personam directè, nec indirectè, ab Apostolica Sede, seu quouis modo, vel in suis Capitulis tã generalib⁹, quã prouincialib⁹ separationē d. Custodiæ à præd. prouincia Conceptionis procurare, vel procurari facere præsumant: sed tanquam veri suæ professionis filij in sincera fraternitate, quæ uullo certamine violari poterit, vnanimis sub obedientia, & correctione Ministri prouincialis prouinciæ Conceptionis nunc & pro tempore existens in perpetuum maneant, & perseuerent: Nec non irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Et nihilominus vniuersis, & singulis personis in Ecclesiastica dignitate constitutis prædictæ Palentinienſis diocæsis per præſentes mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios auctoritate nostra faciant præſentes litteras, & in eis contenta quęcumque plenum effectum sortiri, illisque prædictos fratres prouinciæ Conceptionis pacificè frui, & gaudere: nec permittant quemcumque contra tenorem præſentium, modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contradiçtores quoslibet, & rebelles, etiam per perpetuæ priuationis quorumcumque officiorum, & inhabilitatem ad illa, & alia impostèrum obtinenda, & aliàs quascumque, & de quibus eis placuerit, censuras, & pœnas, ac alia iuris opportuna remedia, quauis appellatione postposita, compescendo: innocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus sælicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. Prædecessoris nostri etiam de vna, & in Cōcilio generali de duabus dietis edita, & alijs cōstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non statutis, & cōsuetudinibus etiā iuramēto cōfirmatione Apostolica, seu quauis alia firmitate roboratis, etiam priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos dictæ Custodiæ forsitan cōcessis, & ex motu proprio, & certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusuis irritatiuis, annullatiuis, cassatiuis, reuocatiuis, modificatiuis, præseruatiuis, exceptiuis, restitutiuis, declaratiuis, mentis attestatiuis, ac derogatariarum derogatorijs, alijsque efficacissimis, & insertis clausulis, etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis illorumque totis temporibus spe-

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANN. 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut exquisita forma seruanda foret; etsi in eis caueatur expressè, quod illis nullatenus derogari possit: illorum omnium, & singulorum etiam in forma Breuis litterarum occasione præmissorum quomodolibet confectarum, ac omnium, & singulorum in eis contentorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ac de verbo ad verbum insertis, nec non modos, & formas ad id seruandos pro indiuiduo seruatos habentes, harum serie specialiter, & expressè derogamus, ac omnibus illis, quibus in dictis concessum est, non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque non obstantibus. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris quinta die Iulij anno Domini 1525. Pontificatus nostri anno secundo.

XXIX. Narrauimus ante triennium Franciscum Gallorum Regem Christianissimum toto conatu procurasse reformationem domorum, quæ Conuentualibus suberant, earumque translationem ad Obseruantes, & ad illius instantiâ destinatos duos viros religiosos Ioannem Morlinum, & Alexandrum Rosssetti, qui conuentus prouinciarum Aquitaniæ, & S. Ludouici ad disciplinæ regularis rectam normam reuocarent. Illi non segniter huic operi incumbentes, plures utrobique domos reformarunt, præsertim Narbonensem, Biterrensem, Montispessulani, Limosij, Nemausij, & Lunelli in prouincia S. Ludouici; sed non sine magna contradictione PP. Conuentualium, alternisque litibus, & varijs appellationibus ad diuersos Iudices. Pontifex autem ad preces Aloisæ Ducissæ Angolismensis, Regnum Franciæ pro Francisco Rege, bellis externis occupato, regentis, & Margaritæ Ducissæ Alenconij, eiusdem Regis sororis germanæ, causas omnes ad se aduocauit, & tandem conuentus omnes per supradictos reformatores in potestatem Obseruantium redactos, eisdem perpetuo adiudicauit. Omnia hæc clariùs constabunt ex duobus litteris Apostolicis. *Exponi nobis fecistis. 3. Nouemb. & Illius, cuius in pace. 3. Non. Nouembris.* Quas sub hunc annum dabimus in Regesto.

^u An. 1521. n. 21

Reformatur conuentus multi in Gallia.

XXX. Istos inuenio huius anni Episcopos: Franciscum de Scio Crotanensem, siue Croyateu in Sclauonia sub Arch. Spalateni per obitum Pauli N. 12. siue 18. Ianuarij. Antonium Sascolinum Florentinum, Magistrum generalem Ord. Min. Conuentualium, de quo suo loco diximus, Episcopum Mineruini in Calabria sub Arch. Barenis, per obitum Martini de Falconibus die 21. Iulij Nicolaum de Valle S. Theologiæ Magistrum, Episcopum Madaurensem in Africa in Numidiæ Getuliæque confinio, suffraganeum Melitenis 11. Augusti. Ludouicum Cambonum Terrazonensem sub Patriarchatu Antiocheno per obitum Theodoriti etiam Minoritæ, de quo alias dictum est, die 4. Decembris. Hoc anno vel sequenti occisum ab Ecclesiæ suæ Archidiacono Mauritiū Doranum Episcopum Leghlinensem in Hibernia Minoritam, virum probum, & facundum concionatorem, scribit Iacobus Illareus in Cathalogo Episcoporum Leghlinensium. At in actis Consistorialibus Ordinis dicitur Prædicatorem, non Minorum, renunciatus Episcopus an. 1524. die 19. Ianuarij, cui suffectus est anno 1527. die 11. Aprilis Matthæus Sanderus.

Franciscus Episc. Crotanens.

Anton. Mineruini.

An. 1519. n. 6. Nicol. Madauren.

Ludou. Terrazonen.

An. 1517. n. 47. Mauriti. Leghliæ.

XXXI. Hoc anno Antonius Donatus Aquaiuius de Aragonia, Italiæ Comes, & Aquaiuiæ Dominus, obtinuit facultatem à Clemente Pontifice, ut vsui fratrum Minorum de Obseruantia depuraretur Ecclesiæ S. Benedicti, Mariæ maioris extra muros dictæ Aquaiuiæ, diocesis Barësis sita, quæ monasterio S. Angeli de Celijs Ord. S. Benedicti, dictæ diocesis vnita, & incorporata erat, & prope illam cœnobium ædificaret. *Sincera deuotionis affectus* die 7. Septemb. Itæ fecisse, totamque structuram ei deberi testatur Gonzaga. Huius etiam anni partum esse, ait conuentum Annunciationis B. Mariæ oppidi Burgentij (vulgo Brienza) Marficaniæ diocesis in prouincia Basilicatæ, de quo nihil amplius dicendum occurrit.

Con Aquaiuiæ.

Gonz. in pro. S. Nicol. con.

17. Con. Burgentij.

Idem in pro. Basilic. con.

20. Hospitium S. Saluatoris Roma.

XXXII. De templo S. Saluatoris de Vnda de Vrbe, sito prope Pontem Sixti, ædificatæ

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

que contiguas, habitationi Procuratoris generalis Minorum Conuentualium destinatis, aliàs non semel loquuti sumus, narrantes quæ circa illa, varij Pontifices decreuerunt. Omnia hoc anno rata, & firma voluit Clemens Pontifex emissis litteris. *Officij nostri debitum* die 12. Iunij, quas damus in regesto.

Con. Ferrerim.
Idem in prou.
Portug. con.
12.

Comes Maraluarus, & Beatrix Menesia coniux hoc anno in pago Lusitano Ferrerim, diocesis Lamecensis, ex voto conuentum Obseruantibus sub inuocatione S. Antonij construxerunt, sibi que reseruarunt ius sepulturæ in Sacello maiori, iniuncto posteris hoc onere in vltimis tabulis, vt fratrum necessitatibus diligenter prouiderent. Plerumque hic student adolescentes Philosophiæ.

XXXIII.

Con Villæ
Franc. de
Campo.
Idem in prou.
Algarob con.
29.

Inter insulas Tertias maris Oceani, quas *Astures* appellant, vna vocatur S. Michaelis, in qua vrbs erat Villæ Francæ de Campo, quæ in profesto vndecim millium Virginum anno 1522. præcedente ingenti terræmotu, prominenti vicino monte, è suis sedibus euulso, tota sepulta fuit. Excidium hoc miserabile prædixerat publicè ex rostris pius quidam pater Dominicus Alphonsus à Toletis, ad cuius vocem multi relictæ ciuitate ad interiora insulæ cum ipso se receperunt. Post ruinam regressi, nouæ vrbi propè veterem condendæ intenti, gratificandæ B.M.V. eiusq. patrocinio implorando, templum ædificari curauit Alphonsus sub inuocatione Domine nostræ de Rosario; cui sub hunc annum ciues conuentum adiunxerunt fratrum Obseruantum. Ab illo anno compressæ vrbs singulis profestis prædictarum Virginum nocte intempesta deuota fit supplicatio Dei misericordiam inuocantium, & ad sanguinem vsque se flagellantium; atque ita urbem vniuersam intrus & extra pijs precibus, effusaque cruore lustrare, & à malis satagunt expiare.

XXXIV

Con Mexicanus.
Gonz. in prou.
S. Euang. con.
1.

In Vrbe Mexicana Ferdinandus Cortesius propè suas ædes, quæ pridem erant Imperatoris Motecuzumæ, templum, domumq. fabricari curauit Franciscanis, certatim suas opes, & operas conferentibus vrbis, & rusticis, qui Prætoris exemplo, religiosorumque virtute allecti, breui tempore opus consummarunt. Primum hoc fuit Christianorum templum in noua Hispania, ibique primam accepit sedem Sanctissimum Christi Corpus, digno conditum sacrario, auro, gemmisque pretioso. Res mira! ad Dei veri conspectum, realemque præsentiam, inanum Deorum simulachra protinus obmutuerunt & spectra euanuerunt: quod etiam per alias contigit ciuitates, in quibus primi Doctrinæ christianæ magistri, sua constituerunt domicilia. Istud autem Mexicanum sub inuocatione S. Francisci constitutum, magnificum habuit Sacellum testudineum quod suis insignibus & sepulchro decorauit Cortesius. Ab ingressu Sacelli longo tempore abstinerunt Indi, decipulam sibi præparatam suspicantes; primum enim illud structuræ genus apud eos visum est, mirabanturque qualiter tanta lapidum & calcis moles in aëre suspensa maneret, ac proinde timebant se illic comprimendos, si turmatim, aut numerosè sub testudine coirent. Post aliquot annos redacta ad hanc vrbs partem vniuersa fermè Hispanorum gente, stabilita illic curia, & strepitu forensi, sedem mutarunt fratres ad aliam Indorum regionem, vt erudiendis, baptizandis, & in fide stabiliendis opportunius adessent, & familiarius cohabitantes facilius moribus, & ritibus imbuerent Christianis.

XXXV.

An. 1248. n. 22
Con Niuellanus.

Diximus aliàs, Conuentum Niuellæ diocesis Leodiensis, & Prouinciæ Flandriæ, anno proximè præterito eiectis Conuentualibus translatum fuisse, ad Obseruantes. Ita factum est per populum, & Parlamentum tumultuariè, & propterea conquesti sunt vehementer apud Pontificem Patres expulsi. At intercedentibus Margareta Caroli V. ipsoque Imperatore, decreuit hoc anno Pontifex, vt in conuentus pacifica possessione remanerent Obseruantes. *Exponi nobis nupor fecerunt.* die 3. Aug. Ex hoc Clementis diplomate apparebit domum hanc à suo exordio non fuisse constructam sub titulo Conceptionis, uti habet Gonzaga, sed sub S. Francisci inuocatione.

XXXVI.

Gonz. in prou.
Fland. con. 6.

Sub hoc tempus piæ quædam mulieres decem habitabant propè Ecclesiam.

Late-

ANNO CHRISTI 1525. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 7.
CLEMENTIS VII. ANN. 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 318.

Lateranensem sub disciplina Marinæ à Cardenas, neptis (seu uti habet Francisc. Biuarius, & sororis) Alphonfi à Cardenas Militiæ S. Iacobi, magni, & ultimi ex ipso ordine Magistri; quæ hoc anno communibus votis religioni Conceptionis Virginis Mariæ se consecrantes, ad Capitolini montis radices reclusorium sibi formarunt, Marinæ potissimum impensis, sub titulo S. *Maria libera nos à penis Inferni*. Habitum, & sacrum velum acceperunt, è manibus Francisci Quiñonij generalis Ministri, qui Marinam instituit Abbatissam. Cōspicitur adhuc eo in loco Ecclesia, sub hoc titulo, sed Montales aliò translatae sunt ad aërem salubriorem.

Mon. Con-
ceptionis
Romanum
Idem 1. par.
pag. 24.
C
Biuar. de Con-
cept. par. 1. §.
vii.

XXXVIII. Comes Centifontanus (Hispanice de Cisfuentes) Ferdinandus à Sylua, pedissequis, & ancillis suæ coniugis pridem defunctæ Monasterium Tertiij Ordinis sub inuocatione *Domina nostra de Bethlehem* construere coepit hoc anno intra oppidi mœnia, ubi præerat ecclesiuncula S. Mariæ de fonte, facultate sibi concessa à Clemente Pontifice primæ instructrices vocatae sunt ex Monasterio S. Ioannis de Poenitentia Toletano, Mencija Alvarez primæ Abbatissa, & Francisca à S. Ioanne. In arcem Principis honorificè receptæ, illinc fabricæ, & disciplinæ normam præscripserunt, admissis interim ad suum consortium, quibusdam virginibus, cum quibus completo ædificio, solemnī ritu magnoq. comitatu in domum suam anno 1527. abierunt, Ministro Prouinciæ Didaco de Cisneros, & Guardiano Centifontano, Alphonso de Ocaña, qui eas ad solemnem professionem, & Ordinis disciplinam admisit. Prope domum hanc puellarum construxit collegium, ita rogante Elisabetha germana sorore, pijsima heroina, quæ tertiam in domo sua profitebatur regulam S. Francisci, & sub obitum omnes suas eidem collegio legauit facultates. Comes fundator pinguiorē adiunxit redditus, obtepta à Paulo III. vnione aliquorum beneficiorum Ecclesiasticorum, dum Oratorem ageret pro Carolo V. Imperatore. Reguntur hæ puellæ à tribus Monialibus. Vna præest sub nuncupatione Matris, secunda est Magistra, tertia Ostiaria. Vbi adulescunt; vel nubunt, vel sunt Moniales prædicti Monasterij ministrante collegio pro cuiusq. qualitate necessaria. Interim communem habent cum Monialibus Ecclesiā, & sacrorum ministros; choros tamen habent distinctos. Religiosissimè viuunt hæ sorores, & domus necessarijs quibusque rebus abundat.

Domus sororum Centifontana
Gonz. in pr.
Cist. mon. 11.
Siaz. l. 7. c. 30

Collegium
puellarum
Centifontana
num.

XXXIX. Binis litteris Clemens Pontifex alias totidem sui prædecessoris, & patris Leonis X. sanctiones contra eos, qui sub varijs coloribus, extortisque licentijs, & facultatibus, etiam Pontificijs, extra claustra vagabantur, sub huius anni exordia, ut iam diximus, confirmauit, declarauitque suam, Leonisque mentem esse; ne religionis vlla suffragarentur indulta Apostolica, nisi Superiorum accederet consensus. *Dudum fel. record. Leonis*, die 11. Martij, & *Dudum per fel. record. Leonem*, die 12. Martij. Ut omnem discurrendi præcluderet fratribus occasionem hoc anno Iubilæi, indulgit, ut in domibus suis indulgentiam plenariam, & peccatorum remissionem consequi possent fratres, & sorores omnes Ministro generali subiectæ, dummodo tricesies, ad quatuor orarent altaria infra dies triginta; facultatemque concessit ad Superioris arbitrium eligendi confessarium, qui ab omnibus etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, absolveret peccatis. Testimonium authenticum huius Indulti ad omnes misit Prouincias Bernardinus de Salzedo, Ordinis Procurator in Curia Romana. Fr. Hieronymus de Valentia Prouinciæ Ianuensis, regressus hoc anno Ierosolymis die primo Octobris, simul cum Hilarione Sacchetto, Commissario generali Cismontano, accessit ad pedes Clementis, multaque ab eo obtinuit priuilegia pro locis, & Fratribus Terræ sanctæ; quæ ne lectori tedium pariant, hic referre supersedeo. Recensentur in regeſto Cismontano Procuratoris Curie.

Priuilegia
Pontificia.

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANN. 8.
CLEMENTIS VII. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

ARGVMENTVM.

Publica indicitur disputatio cum Luthero, alijsque Sectarijs, in qua egregie se gessit Fr. Thomas Murnerus. Vrbe Gedenensi in Prussia pellunt Lutherani Minoritas. Patres Dominicani, apud Mexicum fraterne, & peramanter recipiuntur a Franciscanis; hisque alij accedunt auxiliares. Quinonius lustratis multis prouincijs Assisij cogit Congregationem generalem, & officio renunciat, sed instant Patres, ut prosequatur. Deinde a Pontifice mittitur de pace acturus cum Carolo Imperatore. Ingens a Turcis illata clades Ludouico Regi Hungaria, cuius culpa immerito refunditur in Tomoraum Minoritam, Moriuntur Franciscus a Catorceto, alijque viri p̃j. Instituuntur Episcopi. Accrescunt coenobia.

Mirase diffundit per Germaniā haresis Lutherana.

PESTIS illa mortifera tot errorum à Luthero, Zuinglio, alijsque Sectarijs excogitatorum, se longè lateque per Germaniam, & propinquas regiones diffundebat; etsi Clemens Pontifex, Carolus Imperator, Ferdinandus frater, plerique Principes Germani, quos haresis non infecit, restringenda, & extinguenda omnem posuerint operam. Clemens literis Apostolicis sacris monitis, & censuris, missisq; legatis; Imperator seueris legibus, Principes armis restiterunt: sed apud corruptum, dementatumque populum tantum prauauit licentia vitæ, libertas conscientiae, & sacrorum rapina, vt nullo modo coerceri posset, neque ad veritatis semitas reduci. Habebat impios magistros, qui per errorum deuia ducebant, dicentes: penes se doctrinam restorere Euāgelicam, penès Papistas superstitionum pullulasse mala germina; omniumq; controuersiarum iudicium ad nudam litteram reducebant Euangelij, nihil admittentes firmum, aut sanum, quod verbo Dei scripto non contineretur. Huc itaque omnes à se dissidentes prouocabant, auidenterque disputationes publicas obibant; sed aliquando declinabāt vbi viri doctrina præcellentes erant congressuri.

Apud Helueticos turbatur religio. Cochl de ad. Lutheri an. 1526.

Apud Baden de illa disputatur.

Præcipua factionum capita, errorumque Doctores, & misellæ plebis seductores fuerunt Martinus Lutherus, Vlrucus Zuinglius, & Ioannes Oecolampadius, & quidem duo postremi religiosam, & Catholicam gentem Helueticorum, ex parte iam peruerterant, & nō mediocriter in religione dissidium per nouam Lutheri doctrinam suscitauerant. Vt igitur dissensio, turbatioque illa tolleretur, communi duodecim Cantonum (sic vocant distincta dominia confederatæ gentis) consensu instituta est disputatio percelebris, hoc anno in Baden Helueticorum oppido, inter Catholicos, & Lutheranos: ad quam vocati sunt è Catholicis præclari viri, Ioannes Faber Consiliarius Principis Ferdinandi, qui iam pridem grande contra Lutheri errores volumen ediderat; Ioannes Eckius, qui ante septem annos, cum ipso Luthero, Lipsiæ cum laude omnium publicè disputauerat; & Thomas Murnerus Minorita, quem aliàs in hoc genere commendauimus. Hi tres præcipuè parati erant ad disputandum

An. 1526. 27.

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 8.
CLEMENTIS VII. ANN. 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

dum aduersus Zuinglium, & Oecolampadium. Quid actum sit, & quousque progressa sit disputatio, his verbis narrat Ioannes Cochläus diligentissimus rerum gestorumque Lutheri historicus, quippe qui publicè cum illo congressus sit, qui facta, & dicta eius oculatissimè obseruabat, qui multa in eum scripsit, & mendacia illius confutauit.

III.

Ad hanc (inquit) disputationem suos miserunt Oratores quatuor vicini Episcopi, ad quorum Dioeceses gens Heluetiorum pertinet. Episcopus nāque Constantiensis, Hugo, misit claros viros D. Melchiorem suum suffraganeum, eximium Theologum; D. Othmarum Lusciniū, virum disertissimum, P. Antonium Pyratam, Concionatorem maioris Ecclesiæ facundissimum, & quosdam alios Prælatos, & Parochos non incelebres viros. Basiliensis vero Episcopus Christophorus, misit D. Augustinum Mariū, suffraganeum Frisingensem, D. Iacobum Lemp, Ordinarium Theologiæ in Academia Tubingensi, & aliquot alios doctos viros. Episcopus Lausanensis, Sebastianus, misit D. Conradum Tregarium Prouincialem Augustinianorum, & Ludouicum Loblium Decanum Bernensem. Episcopus denique Curiensis, misit D. Petrum Speiserum, cum aliquot Canonicis Curiensibus. Aderat præterea magna eruditorum hominum frequentia, Cæterum Zuinglius, reiecta omni fide publica, saluoque conductu, qui ei multifariam offerebatur: nullo pacto ad eam disputationem venire voluit. At D. Eckius multis diebus, sub Notariorum exceptione disputauit, nunc cum Oecolampadio, nunc cum Iacobo Imeli, nunc cum Berchtoldo Hallero, atque etiam cum Ulrico Studerio, tum de alijs rebus religionis nostræ, tum præcipuè, de Venerabili Sacramento Eucharistiæ. Quanto autem illis omnibus superior solidiorque fuerit D. Eckius, publico declaratum fuit Heluetiorum decreto. In quo Catholicorum obseruationes, Eckijque propositiones, comprobatae, atque plenæ seueritatis edicto confirmatae fuerunt. Quarum sanè iste fuit tenor.

1 Verum Christi Corpus, eiusque Sanguis, præsentia sunt in Sacramento altaris:

2 Quæ & verè offeruntur in officio Missæ pro viuis, & defunctis.

3 Virgo Maria, alijsque Coëlicolæ, inuocandi sunt, vt intercessores.

4 Domini nostri Iesu Christi, eiusque Sanctorum Imagines delendæ non sunt.

5 Post hanc vitam Purgatorius est ignis.

6 Pueri etiam Christianorum in peccato originali nascuntur.

7 Baptismus Christi, non Ioannis, tollit originale peccatum.

IV.

His ergo conformis facta est publici decreti sententia, qua & Lutheri doctrina, velut peruersa, multisque iudicijs solemniter condemnata, per Leonem Papam X. per Carolū Augustum V. per præclaras Vniuersitates, Parisiensem, Louaniensem, Coloniensem, &c. Heluetiorum plebibus interdicta, est, & antiqua Catholicæ Fidei obseruatio approbata atq. præcepta: Ne quid temerè immutaretur de sacra Missa, de Sacramentorum administratione, de sacris ritibus caeremoniarum, ieiuniorum, orationum, confessionum, feriarū, oblationum, inuocationum, exequiarumque pro defunctis. Vt igitur hæc omnia firmitus tenerentur, additum fuit in fine decreti, certos constitui Aduigilatores, qui vnā cum Magistratibus, & Officialibus publicis diligenter huic causæ inuigilent, ac præuicinatores denuncient, cuiuscumque status fuerint, vt iuxta demerita sua puniantur. Adeo sanè, vt reus in vno Cantone, ab omnibus alijs Cantonibus reus itidem extorrisque habeatur, nec vsquam liceat profugis euadere poenas.

V.

D. Ioannes Faber, cum per absentiam, & contumaciam Zuinglij, disputare cum eo non posset verbis, scriptis protulit multa, quæ illi obiecturus fuerat, si comparuisset. Ingentem enim antilogiarum illius numerum coaceruauit in volumen vnum, quibus ille fœdissimè, & sibi ipsi contradixit, & suam Lutherique doctrinam destruxit. Sed nimis longum foret omnia commemo-

Annal. Minor. Tom. VIII.

Iii 2

rare,

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 9.
CLEMENTIS VII. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

Fr. Thom.
Murnerus
in Zuinglii
inuenitur.

rare, quæ vir ille doctissimus, multiingæque lectionis, & inexhausti laboris, ex libris Zuinglij recitauit, atque redarguit, partim tanquam sibi ipsis contraria, partim tanquam Fidei Catholicæ aduersa, & secundum se impia, absurda, & à vero aliena. Recensuit item supra CL. mendacia ex scriptis Oecolampadij, quibus ille populum fallaciter decipiebat: afferens, antiquos Doctores Ecclesiæ itidem sensisse de Eucharistiæ Sacramento, quod ipse sentiebat. Contra quem & piissimus, atque doctissimus vir, Ioannes Fyscherus, Episcopus Roffensis in Anglia, quinque egregios scripsit libros, errores & mendacia illius exacte reprobans. At Thomas Murnerus, qui Lucernæ ijs temporibus verbum Dei catholicè prædicabat, longè atrocissimè in Zuinglium est inuectus; quem multipliciter per quadraginta conclusiones infamem, propter scelera, & sacrilegia commissa, declarauit: e quibus vnam, quæ in ordine septima est, hic exempli gratia recitasse satis fuerit, licet breuitatis ratione, ne ipsa quidem tota recitabitur. Ait igitur Murnerus. Famofus est, qui census & redditus cultui diuino ex pijs causis deputatos, in prophanos vsus temerabit commutare, & cum alterius detrimento, ac iniuria, alium facere locupletiores, conariq. plus iuris in alium transferre, quam habuit ipse. Hanc conclusionem probat ex legibus multis, tum Constantini Magni, tum Iustiniiani Augusti: & addit, quod annui redditus inter immobilia bona computantur. l. Iubemus, C. de Sacrosanctis Ecclesijs. Quæ neque alienari, neque auferri debent: qui autem hoc fecerit puniri debet, non solum faciens, sed & Oeconomus Ecclesiæ, & Scriba, qui eiusmodi contractum scribit, & Iudex hoc admittens, ea l. S. Oeconomus. Auditis ista vos Ecclesiarum fures? Ideò nihil vobis aliud expectandum restat, quam vt calceis exutis ad patibulum profisciscamini, & infra. Hinc primo consequitur, infamem esse quemlibet, qui Ecclesijs, & Religiosis, suas per vim auferit hypothecas, & ab illis eos vi depellit, & iniuria. l. Prætor ait, S. Ne quid, ff. de vi, & vi armata, lege Iulia publicorum iudiciorum plectendum. Consequitur secundo, dupliciter infamem esse, duplicemque furem, qui cum retentis hypothecis, etiam capitalia detinet bona. Consequitur tertio, hunc tripliciter esse famosum, qui vltra hypothecas, & capitalia bona, etiam eorundem litteras, & sigilla furatur, l. non interest, ff. ad leg. Iul. de vi priuata. Consequitur quatrupliciter infamem esse, qui vltra hæc tria, homines vi cogit sibi census, & redditus afferre, cui ne obolum quidem debeant, l. Iulia, ff. ad legem Iuliam peculatus. O vos (inquit) tam multipliciter infames, Evangelici nequam, criminosi, ac scandalosi Ecclesiarum fures, quibus eiusmodi cum veritate obijciuntur. O quæ scandala, quas infamias, pio natali solo nostro irrogatis, vestrisque parentibus in terra sepultis! Pertingant obsecro hæc lamenta in Thronum Diuinæ Maiestatis, ad vestras tandem iniurias vlciscendas.] Hæc & id genus plurima Murnerus, quæ referre longum foret.

Cadan. lib. 7.
Chron. MSS.
Polon.
In Prussia
magna per-
niciēs hære-
si.

In Prussiam irruperat iam hæresis Lutherana, magnamque corruerat partem vrbs Gedanensis, quæ in tantam prorupit amentiam, vt omnia susque deque agerentur, sacræ diriperentur ædes, diuina polluerentur, Sacerdotes, & Monachi pellerentur; sed in Dominicanos, & Franciscanos potissimum sæuitum est, quòd hi præ alijs constanter se opposuerint Ioanni Saliceto, alijsque tot malorum authoribus. At paulo post in urbem adueniens Sigismundus Poloniae Rex, sumpto de fontibus supplicio, pacificata vrbe, damnisque vtcumque resarcitis, religiosos ad sua ministeria reuocauit.

Dum hæc hisque similia inaudita barbarie, & insaniens populi effræni libidine, nō solum in Germania, verum etiam in vicinis regionibus magna populorū seditione, & perniciē, in odium & depressionē Fidei Catholicæ, stupēte, & ingemiscēte vniuersa Europa, patrantur; vastissimas noui Orbis prouincias suæ fidei recipiendæ, & propagandæ aperuit Dominus; ijsque veritatis lumen, apud istos tanta feritate compressum, miris prosperisq. incrementis expandit.

Tanti

VI.

VII.

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 9.
CLEMENTIS VII. ANN. 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

Tanti operis idonei ministri missi sunt ex Hispania hoc anno Patres Dominici duodecim, præfecto Dominico de Besanzos, viro æquè pio, & prudenti. Franciscanos tredecim ante biennium in idipsum munus diximus amandatos. Atqui in horum ædibus in vrbe Mexicana post varios casus, immensique itineris discrimina, fraterna charitate Patres Dominici recepti mensibus tribus constiterunt, donec propriam domum acceperunt. Apud eosdem Franciscanos tunc etiam Ferdinandus Cortesius noui illius Orbis domitor, reuersus à molesta, & periculosa expeditione prouinciæ Hybueranæ, habitabat, ibique novos instituit Mexicani imperij administratos; vbi etiam conuenerunt Cortesius, & Ludouicus Poncius, in quem postridie Cortesius imperium transtulit, ita iubente Carolo V. qui Ludouicum instituit, misitque disquisitorem, & iudicem, vt res Mexicanas firmitus stabiliret, & contra Cortesij regimen indignè obiecta discuteret. Nihil fermè tunc ponderosum, magnique momenti fiebat, quod apud Franciscanos, & coram Martino Valentino illorum præfecto, Apostolico Vicario, omniumque veluti parente, & patrono, non terminaretur. Accesserunt hoc anno eiusdem instituti viri sex, in subsidium missi, præside fr. Ioanne à Cruce, viro docto, & religioso. Inter hos magno fuit adiutorio rebus Indicis melius habendis Ioannes Suarez Guardianus Guaxalzingi, siue Guaxocingi (pagus est longè amœnissimus, fecundissimus, & populosissimus nouæ Hispaniæ prouinciæ, siue districtus. Tlascalensis ad radicem Montis Popocatepeti, cuius vertex ad Aethnæ similitudinem, iugiter fumat) qui Carolo, & Consilio supremo Indico, in quo statu illæ versarentur, integrè, & sincerè exposuit, & quibusdam malè constitutis remedium adhiberi, Indos à graui seruitute liberari, atque adolescētes nobiles Indos, quos in Hispaniam duxit, & incolumes reduxit, bene haberi, pretiosis indui vestibus, et honoribus foueri, prudenter obtinuit. Atque ipsi data à Carolo pecuniarum subsidia copiosa, quibus suo conobio paramenta ecclesiastica, et cultui diuino necessaria compararet. Secundum hunc inuenio Minoritarum conuentum in noua Hispania; à Gonzaga, tamen in prouincia S. Euangelii, quæ regionem illam complectitur, vel penitus omisum, vel extra ordinem, aut sub alio nomine recensitum.

*Dominici
mittuntur
in nouum
orbem.
Herr. dec. 3. l. 9
c. 7. & 8.
Fernand. hist.
Eccl. l. 1. c. 18.*

*Quanta
Martini Va-
lent aucto-
ritas apud
Mexicanos.
Herr. l. 10. c. 7.
Ad eum mis-
sunt sex
confodales.
Ioan. à Cru-
ce
Ioan. Suar.
Laet. in Amo-
rica lib. 5. c. 16
Con Guaxe-
cingi.*

VIII.

Præter hæc à Carolo Rege constitutū fuit, vt classes omnes Indicæ, nouas terras exploraturæ, religiosos adueherēt vitæ, & doctrinæ à suis superioribus probatæ, qui Christianam fidem in nouis plantarent Colonis: fauorūque summo opere fratribus S. Mariæ de Mercede redemptionis captiuorum, quorum nōnulli ab expeditionis Indicæ primordiis transfretarunt, & hoc anno duodecim restitutæ disciplinæ, siue obseruantix, sub conductu Francisci de Bouadilla ex comitijs generalibus Burgensibus, sumptibus à Carolo concessis transmissi, data potestate, vt quotquot laxioris vitæ, ad illas regiones præcesserant, in ordinem redigerentur. Vt vero Insularū Indicarum indigenæ in libertatem restituerentur, ad ciuilem conuictum, artiumque ciuicarum disciplinam, fidemque Christianam facilius, & commodius attraherentur, iniunctum est Prædicatoribus, & Minoritis, vt solerter inuigilarent, eosque legum à se circa ista latorum constituit exequutores Imperator. Quæ autem ad incolas insularum Hispaniolæ, & Fernandinæ spectabant, fidei, & prudentiæ commisit Fr. Petri Mexiæ de Trillo Ministri Franciscanorum prouinciæ, vt aliàs diximus, S. Crucis ex insulis compactæ. Mox circa plurima, quæ concernebant horum regimen, & securitatem insulæ Fernandinæ, vbi ob frequentes Indorum tumultus, res non erant adeo tutæ, ad eundem Prouincialem, & Gondisaluum de Guzman insulæ Gubernatorem variè datæ sunt instructiones, eorum arbitrio rebus integrè commissis.

Herr. cap. 9.

*Patres
Mercenarij
in Indian
nauigant.*

Idem cap. 10.

*An. 1520. n. 23
& 1524. n. 14*

*Reg. gener.
Climont. fol.
59. & seqq.*

*Quinonius
seruitor
Italiæ pro-
uincias.*

IX.

Franciscus Quinonius Minister generalis hoc anno prosecutus est visitationem prouinciarum Italiæ, quarum plurimas anno præterito diximus perlustrasse. Die 27. Ianuarij Bergomi celebrauit comitia prouinciæ Brixienfis; die 10. Februarij Mediolani capitulum prouinciæ Mediolanensis; sexto die Aprilis Senis in conuentu S. Bernardini, comitia prouinciæ Tusciæ Senensis; die 12. eiusdem

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 8.
CLEMENTIS VII. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

dem mensis, Florentiæ in cœnobio S. Mariæ de Angelis, capitulum prouinciæ S. Petri in monte aureo, quæ olim erat Amadeitarum; die 15. in eadem vrbe in conuentu S. Saluatoris, capitulum prouinciæ Tusciæ Florentinæ: diximus enim prouinciæ Etruriæ siue Tusciæ, in duas fuisse diuisam. Et quidem in singulis istis capitulis multa vtiliter, & prudenter constituit, nihil eorum prætermittens, quæ ad disciplinam regularem, & ad morum reformationem, quoquo modo poterant spectare. Circa regimen, recollectionem, locutoria monialium, & accessus ad eorum monasteria, leges tulit rigorosas; circa fratrum discursus, habitus formam, & pretium, circa cinguli seu cordæ curiositatem, & materiã, circa paupertatis limites, & excellentiam, Minoribus tantopere commendatam, circa moderandas domorum structuras, & alia huiusmodi, vbi res ita exposcebant, opportunas vbique edidit constitutiones.

*Congregatio
gener. Obser.
Assisi.*

Processit deinde ad celebrationem Congregationis generalis in Conuentu X. S. Mariæ Angelorum in campo suburbano Assisiatæ; præmissisque necessarijs præludijs, die 26. Maij, sub festum Pentecostes, ventum est ad electionem Definitorum generalium, vti inoleuit consuetudo, senos ex vnaquaque familia assumendi. Omnium nomina subijcio.

Ex Cismontana. Angelus de Porris prouinciæ Mediolanensis Minister. prouinciæ S. Francisci Minister. Paulus a Parma prouinciæ Bononiensis Minister Franciscus de Frangipanibus prouinciæ Romanæ Minister. Benedictus prouinciæ Marchiæ Minister. Andreas de Alamannis Florétinus, hætenus Curie Commissarius.

Ex Ultramontana. Matthias Antuerpiensis prouinciæ Colonie Minister. Franciscus Meroht prouinciæ Flandriæ Minister. Franciscus de Vlyssipone prouinciæ Portugalliæ Minister. de Costa prouinciæ S. Ludouici Custos. Antonius de Olabe prouinciæ Burgensis Custos. Gulielmus Iernigon prouinciæ Britannie Minister.

*Abdicat se
officio.*

*Sed non ad-
mittitur ab
diectio.*

His peractis in Aulae medium prodijt Quinonius Minister generalis, & genu- XL flexus ad omnes capitulares inquit: Flecto genua mea coram Deo, Patre Domini nostri Iesu Christi, & coram vobis Patres conscripti, vt humiliter & sincere confitear me tanto imparem oneri, sub quo ingemisco; & culparum, quas in hoc ministerio commisi plurimas, veniam exorem. Deinde ne longiori mora conscientie remorsum producam, officium hoc in vobis supremum, quod inuitus, vti nostis, suscepi, sponte depono, ac quibus possum precibus, suppliciter deprecor, vt huic meæ renunciationi subscribatis, & ad electionem alterius Ministri generalis procedatis, licet tres adhuc supersint anni mei Ministerij, quibus libentissime volo interdictum. His dictis è conclauis recessit, vt liberius Patres suffragia conferrent. Atqui vnum omnium fuit votum, non esse exaudiendum, sed rogandum, imò, si oporteret, cogendum, vt quod cum laude hætenus gessit, ad præfixum vsque sexennij terminum prosequeretur officium. Reuocatus itaque in medium, quod apud se illi constituerunt, Definitorij Præses exposuit, eumque suæ Sedi restituit.

*Commiss. ge-
neralis Pau-
lus Parmen-
sis.*

Itum est deinde ad electionem Commissarij generalis familie Cismontanæ, XII. omniumque suffragiis cooptatus est Paulus Parmensis supradictus, quem mox Quinonius in collato confirmauit officio. Mox instituti Procurator generalis Ordinis Bernardinus à Soria prouinciæ Burgensis, & Commissarius Curie Hieronymus de Valentia prouinciæ Genuensis, de quo sub finem anni præcedentis sumus locuti. Multa grauitè & laudabiliter sunt in his comitijs decreta, præsertim circa coercendam nimiam facilitatem leges condendi, & statuta multiplicandi, quibus cupiebant Patres imponi modum & finem; circa eliminanda vniuersa, quæ paupertati, in regula præscriptæ, videbantur aduersa; circa ritus ecclesiasticos, & diuini cultus officium, & maximè circa sufficientiam, & maturam ætatem admittendorum pro confessionibus sæcularium excipiendis. Demum circa vtramque prouinciæ Tuscanam decretum est, vt Senensis absolutè nuncuparetur prouincia *Tuscia*, altera *Tuscia Florentina*; istam-

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 8.
CLEMENTIS VII. ANN. 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

istamque illa præcederet. His insuper duabus in eadem fermè regione provincijs tertia adiuncta est *Lucensis*, sub titulo *S. Gracis*, ex tribus postrema, cui adscripti sunt isti Conuentus, *Lucensis*, *S. Cerbonij*, *Petræ sanctæ*, *Massæ Marchionis*, *Bargæ*, *Castrinoui*, *Fiuizani*, *Villæ Francæ*. Hic tandem imponi finem diuisioni prouinciarum rigorosè præceptum est, statuta poena, inuiolabiliter obseruanda in diuisionis procuratores, ne scilicet per anno triginta quispiam illorum eligi possit in ministrum illius prouinciæ, pro cuius diuisione, aut noua erectione laborauerat, sed ab illa protinus expellatur. Satis enim experientia compertum erat, huiusmodi desiderari separationes, vt facilius quas in coniuncta non poterant, in diuisa impetrarent dignitates. Rectè hic, etsi alibi ductum: *Diuide & impera*.

Erigitur prouincia Lucensis.

XIII.

Res noua & parum consona celebri Leonis X. constituto, quod *Vnionis*, vocant, in hac congregatione fuit ordinata: ne scilicet deinceps institueretur Commissarius generalis super vniuersas nationes familiæ *Vltramontanæ*, etiamsi Minister generalis esset ex familia *Cismontana*; aut ex *Vltramontana* ad eandem transiret; sed vnaquæque natio peculiarem sibi eligeret Commissarium. Tres præcipuè in hac conuenerunt nationes, sed circa potestatis committendæ modum discreparunt. *Gallica* voluit, quod suus Commissarius non haberet auctoritatem super aliquam prouinciã, aut personam, vel circa negotia quæcumque, nisi quando à Prouincia vocaretur, siue interpellaretur; & tunc circa illud duntaxat, ad quod fuerat vocatus, plenitudinem haberet potestatis. *Hispana* vndecim cautelis ita sui Commissarij limitauit potestatem, vt parua aut nulla videretur illi superesse. *Germanica* suo Commissario omnem absque vlla limitatione tribuit auctoritatem. Prima sibi elegit *Arnoldum de S. Felice*, Ministrum prouinciæ *Aquitaniæ*: Secunda *Dimam Terræ*, Custodem prouinciæ *Aragoniæ*: Tertia *Matthiam Antuerpiensem*, quos Minister generalis confirmauit. Aliud etiam contra bullam *Leoninam* fuit decretum; ne scilicet impostero congregatio generalis intermedia ab vtraque fieret familia, sed votis illius tantum familiæ, cui post triennium ab electo Ministro generali tribuendus erat Commissarius generalis iuxta Leonis constitutionem, eligeretur. Postremo multæ factæ sunt constitutiones pro bono regimine *Studij*, & Conuentus *Parisiensis*, super quem institutus est Commissarius *Gabriel Mariæ* Minister prouinciæ *S. Ludouici*, de quo toties superius locuti sumus, designatis etiam *Guardiano*, duobus *Vicarijs*, *Procuratore* Conuentus, & iuuenum magistro.

Commissarius nationales.

XIV.

Lecta sunt aliquot Breuia Apostolica. In primo subijciebat Pontifex Ministro generali fratres omnes Indicos tam degentes in Insulis, quam in continenti nouæ Hispaniæ, non obstantibus quibuscumque priuilegijs, & exemptionibus à Sede Apostolica, præsertim ab *Adriano Sexto* impetratis. In secundo concedebat indulgentiam, & absolutionem plenariam sub certa forma, & conditionibus, Ministri generalis subditis sexus vtriusque. In tertio confirmabat omnia in Capitulo decernenda per suffragiorum partem maiorem. In quarto auctoritatem tribuebat fratribus absoluendi, & admittendi recedentes ab hæresi *Lutherana*. In quinto communicabat *Syndicis* Ordinis, eorumque vxoribus & filijs, indulgentias omnes, fratribus, & Sororibus concessas. Lecta sunt insuper officia *S. Bernardini*, *Compassionis B. Virginis*, & legenda septem Martyrum *Septensium*, quæ post aliqualem discussionem fuerunt ab omnibus approbata. Terminata tandem Congregatione generali, celebratum est in eodem cœnobio Capitulum prouinciæ *S. Francisci*, editæque aliquot constitutiones, maximè circa monasteria, clausuram, & confessores *Tertij Ordinis Sororum*.

XV.

Assisio Romam profectus Minister generalis inuenit omnia turbida, maximis exortis discordijs inter *Cæsarianos*, & Pontificem *Clementem*, qui fœdus contra Imperatorem inierat cum *Gallo*, *Veneto*, *Insubre*, & *Florentinis*. Timebant enim omnes *Cæsaris* potentiam, auctasque vires, & ditiones in Italia

lia

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 8.
CLEMENTIS VII. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

*Cæsariani
Pontificem
insestant.*

lia post deuictum, & captum Franciscum Regem anno præterito in celebri illa pugna Ticinensi. Vt Pontificem à fœdere retraherent, & Columnenses primarios Romanos, Cæsarianæ partis studiosos, quos Pontifex bello vexabat, adiuuarent, magnis copijs fines Pontificios prætergressi Cæsariani, Duce Hugone Moncada, urbem inuadunt, & regionem Translyberinam, urbem Leoninam, ac Vaticanum absque magna difficultate oppugnantes, Pontificem ad Arcis S. Angeli munimentum redegerunt. Pax deinde induciæ mensium, quatuor inter Pontificem, & Cæsarianos, aliorum duorum mensium ad eas renunciandas spatio; & totidem alijs fœderatis ad eas comprobandas, concesso. XVI.

Pacato Cæsari, mittitur Quiñonius.

Ante hanc grauissimam compressionem, alias, uti contendebat, perpeffus Clemens iniurias, 26. Iunij epistolam acerbam, & querelis contra Ministros plenam, ad Cæsarem miserat, qua se ad bellum contra ipsum gerendum coactum fuisse excusabat. Cumque ei postquam missa fuerat, nimis acerba videretur, statim de mittenda alia mitiori cogitauit. Idoneum, cui pacandi, & reconciliandi Cæsaris prouinciam committeret, iudicauit Quiñonium generalem Ministrum, a generis nobilitate, dexteritate in agendo, & morum probitate commendatissimum, paulo antea in Urbem reuersum. Huic ergo pacatiorem epistolam, & mitiorem commisit instructionem comunicandam Balthazari Castillioneo Internuncio suo, cui ut priores litteras apud se retineret, rescripserat. At illæ iam traditæ Cæsari fuerunt antequam Quiñonius adueniret nihilominus iudicatum est expedire, ut posteriores etiam traderentur. Cæsari vero, quamuis eodem fermè tempore, utrique separatim, acerbis cum acerbitate, & mitioribus mitius respondit. Illas voluit per Internuncium mittere, & cum illis Quiñonium Romam remisit. Ille ad Pontificem reuersus multa de Cæsaris egregia voluntate erga eundem sibi reconciliandum, & de ardenti pacis studio significauit, eumque æquis legibus cum fœderis socijs, Galliarum rege circa restitutionem filiorum, cum Francisco Sfortia circa res Mediolanenses, quæ bellorum, & aduentus Gallorum in Italiam causam dedere, cum Venetis, & Florentinis, in quibus par erat conuenturum, atque exercitum suum, si Pontifex, & Veneti in militum vetera stipendia tria millia auri pondo persoluerent extra Italiam ducturum. Ad hæc autem omnia tractanda, & æquis votis cum Gallis, & Venetis concludenda, octo aut decem mensium inducias offerebat, seque eius rei à Cæsare vnâ cum Pro-Rege Neapolitano Lanoyo, aut cum Hugone Moncada, amplissimam habere potestatem asserbat.

*Regreditur
re feliciter
peracta.*

*Examinantur
pacis
conditiones.*

Communicatis, quæ Quiñonius proposuerat, cum Gallis, & Venetis Oratoribus, eum Caietam misit, ut his de rebus cum Lanoyo, illic degente ageret; nam neq. Veneti, modo Rex Galliarum annueret, inducias reiecissent. Rex vero se haud alienum ab his ostendebat; imo eius mater Laurentium Hetruscum, se pacis, qua omnes comprehenderentur, studiosam ostendens, Romam miserat: & Pontifex nullum consilium absque Borbonis, sub Carolo contra Gallum, suum consanguineum merentis, consensu, satis tutum esse ratus, easdem ob causas ipsius ab eleemosynis Ministrum ad eum misit in Insubriam, quem ille paulò post ad eadem tractanda ad Pontificem remisit. Eodem tamen tempore Pontificijs negantibus pacem confici posse cum Cæsarianis arma tenentibus, nisi pariter ab armatis, & ad bellum instructis pax ipsa peteretur: Vocatisque in Italiam aliquot Germanorum millibus, & Petro Nauarro cum viginti octo Pontificijs, Gallicis, & Venetis triremibus ad Ciuitatem veterem, & Rentio Cere à Gallorum Rege, cum quadratorum velorum classe misso, Sauonam appellente, ut decretam in Regnum Neapolitanum expeditionem aggrederentur: Et ex alia parte Ascanio Columna, & Cæsarianis vrbes, & oppida in ditio- ne Pontificia occupantibus, tractatus Caetanum prolongatus; donec demum Quiñonius à Pro-Rege ad Pontificem reuersus, aliquot mensium inducias, ut interea de pace ageretur, Lanoyum dixerat concessurum; pecuniam vero pro soluendis militum stipendijs, & à Pontifice Ostiensem, ac Ciuitatis veteris arces, Parmam, & Placentiam; à Florentinis vero Pisas, & Ligurnum, cautionis gratia petere subiunxit. Vbi

*Omnia de-
nuo turbantur.*

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 8.
CLEMENTIS VII. ANN. 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

XVIII.

Vbi vero Cæsar audiuit conductas in Italiã Germanorum copias, paratasq. in expeditione Neapolitanã aduersariorũ classes; ab ijs, quæ prius agitata fuerant, recedens, vt Galliarũ Rex omnia Madritanæ pactionis, in eius liberatione stabilitæ capita seruaret, & Frãcisci Sfortiæ causa iure per iudices à se delectos, diiudicaretur, cõtendebat. Sic Cæsaris mente pro rerũ successu mutata, ministri etiã in Italia consiliũ mutauerunt iuxta mandata Cæsaris, vt consilia ex temporũ, & occasionũ varietate caperent, aut mutarent. Itaq. Lanoyus vbi appropinquare hostiũ classes sub Decembris initiũ, & parari omnia, ad aggressionẽ regni Neap. cõspexisset, irritis, quæ per Quiñoniũ obtulerat, 20. Dec. Neapoli cũ numeroſo exercitu versus fines imperij Pontificij profectus, ne paucarũ quidem dierũ inducias, donec huius negotij exitus videretur, voluit concedere: sed nouas, & inusitatas pacis leges explicuit: vt scilicet Pontifex ingentem pecuniæ summam numeraret; Parmam, Placentiam, & Ciuitatem veterem pro cautione traderet; Pompeium Cardinalem, & reliquos Columnenses, quos armis infectauerat, redintegraret, eisq. pro damnis illatis satisfaceret; arma prior ipse deponeret, & ab armatis pacem expectaret.

XIX.

Cum vero hæc intoleranda Pontifici videretur, datis propria manu ad Cæsarẽ litteris, Lanoyũ arrogantis, & insolentis accusauit, qui grauissima, & indignissima illi proponeret; proceres, & populũ Romanũ ad nouũ tumultum ciendũ concitaret, omniaq. in vitã, & personã suam moliretur. Adiungebat, sibi nunquã, aut amicitia cũ Cæsare colenda, aut pacis seruanda, ineundaue studiũ defuisse, aut defore; in eas molestias, & necessaria foedera, à Ministris illius coniectum esse; multas nocendi occasiones studiosè prætermisisse: à regno Neap. occupando, cũ alioquin potuerit, hætenus abstinuisse, leges Ecclesiast. Rom. libertati, suæq. dignitati planè cõtrarias per Hispanias, & Neap. latas, vt ferat, indignũ esse; orare, vt Aduocatũ, & Defensorẽ Sedis Apost. se meminerit: atq. permetteret ad se in Hispaniã venire, vbi corã, arcana mētis suæ explicaret, & tũ de Rep. Christ. tũ de Italię statu vna cũ eo cõmunib⁹ cõsilijs decerneret. Ita Põtifex declinãte hoc anno scripsit ad Cæsarẽ, eoq. statu erant res Italiæ, tantaq. animorũ cõtentione certatũ est, vt Quiñonij labores, & itinera fuerint infructuosa. Quæ tamẽ egregiè in obsequiũ Põtificis postea perfecit, singulatim per suos annos referemus.

XX.

Hoc anno accidit ingens illa, & toti Hungarię funestissima clades Mohaciana, in qua Rex Ludouicus II. speciosus adolescens, egregijs dotibus superans ætate, spes patriæ, regniq. decus, infelicitèr occubuit, & cũ eo equitũ decem millia & peditũ 12. millia, præter primarios totius regni proceres, & Ecclesiarũ prælatos periere. Exercitũ ducebat primus imperio Paulus Tomoræus ex Minorita, vti f. alias diximus, Archiep. Colocensis, ante monachatũ bellator egregius. Breue illius elogium ex Stephano Broderitho Episc. Vacienti sub appëdicem rerũ Hungaricarum, & finem Historiæ Bonfinianæ dedimus aliàs, cum ad prædictũ Archiepiscopatum inuitũ diximus fuisse promotũ. Nunc ex Nicolai Istuanfi historia, Bonfinij supplemento, breue hoc illustris viri specimen exhibemus.

Clades ingens Hungarica.

Hungarorũ Dux Paulus Tomoræus.

f. An. 1526. n. 54. & 55.

XXI.

Anno 1522. excessit è viuīs Georgius Frangepanus Colocianus Archiep. Quia vero amisso Belgrado (fortissimo Pannoniæ præsidio) nõ Bacia tantum, & Colocia, quæ duæ Archiepiscopales Sedes habebantur, sed etiam proximę regiones frequentiorib⁹ hostiũ excursionibus, & rapinis obuia, expositęq. erant, ideoq. acri, & industrio viro, qui non solũ Sacerdotij auctoritate, sed etiam armis, militariq. virtute prouinciã tueretur, cõmittendæ videbantur, diu quęsitũ est ab ipso Rege, & alijs multis, quinã illi sufficiendus videretur? Postremo omniũ votis, & suffragijs Paulus Tomoræus Regi cõmendatus est, quod is antea clarus & insignis equitũ ductor, arcisq. Budensis præfectus, cõmutato vitę militaris instituto, ad religionem Monachorum, qui à Diuo Francisco nomen ducunt, pio salubrique consilio transiisset, omniumque iudicio ad id muneris aptissimus haberetur. Sed quoniam fatale Hungaris Tomoręi nomen nos admonet, vt pauca de eo dicamus, haud incongruum ei memorando hunc locum fore putamus.

Istuanf lib. 7. Qualis ille.

XXII.

Nobili & honesta familia Tomoręa, è Gemercensi prouincia ortus, in Trãsilvania contra Siculos, & bello ab agrestibus cõcitato, fortè operã nauauit; deinde

Annal. Minor. Tom. VIII.

K k k

alijs

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 8.
CLEMENTIS VII. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

alijs prælijs cōsilio, manuq. iuxta haud spernēdus, litteris latinis eruditus, animo ingenti, industrioq. fuit; cumq. nobilem in propinquo puellā Puthnoquianā (id familiæ nomen est) sibi ducendā despondisset, illaq. ante nuptias, immitti morte erepta esset, ad alterum prædiuitis viduæ matrimoniū mentem applicuit. Verū quum illa etiā, antequam coniungerentur, pari fato decessisset, in sperato duarū sponfarum obitu territus, quasi diuinitus ab incundo coniugio prohiberetur, se perpetuo cœlibē victurū, ac religionē quampiā ingressurum, votis nuncupatis, professus est. Inde quum Bartholomæus Prior Auranz, ex equitum Rhodiorum ordine, qui cœlibem vitam agunt, diem suum obiisset, eius dignitatem, quanquā singulari studio, & maximis precibus cōtenderet, à Ludouico consequi nequaquam potuit, quod eam Matthiæ Baracio, dispensatori suo, diū ante promissam, alteri nequaquam dare posse respondisset.

*Qualiter in-
greditur, et
in ea se ges-
serit.*

Igitur quū huic quoq. petitioni fortuna successū eripuisset, Vilacū se contulit ad Cheriū, quæ in Sirmio sunt, vbi celebre Capistrani inter Beatos nunc relati sepulchrū habebatur; ibiq. sumpto Monachi habitu, circūtonsāq. coma, religiosū atq. austerū vitæ genus amplexus est, eiq. singulari erga Deū fide, & pietate, omnibusq. officijs, quæ sacro viro conueniunt, satisfecit. Eū igitur vel reluctante, ac se ingenuē excusante, Ludouicus, adhibita etiam, quo magis obtēperaret, Legati Pontif. auctoritate, Collegio Monachorū exemptū, Colocensi dignitate, ac earū partiū militari præfectura honestauit, quibus vsq. ad suū, & Ludouici interitum, domi forisque cum laude præfuisse visus est. Nec multò postquā Tomoræus in Frangepani locū successit, ac Baciā aduētauit, Paulus Baquitius è Thracia nobili, & militari Græci ritus stirpe ortus, quū Turcarū insolentias ferre amplius nō posset, apud quos in suspicionē mutatę fidei inciderat, crebris Tomoræi litteris, & nuntijs, nō infcio Rege, sollicitatus, eū quinq. fratrib⁹ egregiæ virtutis fortitudinisq. viris, Petro, Clemēte, Manuele, Demetrio, & Michaele, in Hūgariā venit, superatis ingēti animo, sed cū magna difficultate, Turc. insidijs, quas ei per omnia ferē itinera & cōpita collocauerāt. Et Ludouic. Laccū, in Semigio sitā arcē, quā cū suis inhabitaret, liberali munere assignandā curauit, donec ampliora dare posset: atq. ij postea omnibus bellis fortē fidelemq. operā Reipub. nauauere.

XXIII.

*Ingētis exer-
citu Soly-
mannus
Hungariam
inuasit.*

Deinde pergit Istuanfus narrare res præclare gestas ab Archiep. Tomoræo; Ferhatē in Varbosania Bosnæ prouincia dominantē, ingētis exercitus Turcarū, (in quo equitū XV. millia numerabātur) Præfectū, ab eo fortiter deuictū, fugatū & occisū, nobilemq. prædā reportatā, & pretiosa exinde spolia, ac manubias Ludouico Regi trāsmissa subiungit. Multa alia facinora ante Monachatū priorib⁹ libris ab eo cōtra Turcas aliosq. hostes patrata narrauerat. Sed lib. 8. & sub hūc annū, prælium contra Solymannū Turcarū Imp. formidabili nu. 150. mil. superbientē, intrepidē susceptū, fortiter inchoatū, sed infelicitè terminatū, recenset. Exercitus regij, omniumq. copiarū Hungaricarū imperiū delatū fuit omniū fermē iudicio calculoq. Tribunorū, & militū, ac Regis decreto, Antistiti Tomoræo, & Georgio Zapolitano Comiti Scepusiensī, Ioannis, Vaiuodæ, Transilu. germano fratri: quamquā vterq. se excusaret, alter inexpertā iuuentutē, quodque nec arma nisi in ludis, & spectaculis induisset: alter vincula religionis, quā profiteretur, & imperitiā, ac inhabilē labori etatē causabatur: eminere alios multis partibus superiores; Palatinū, qui præsens sit, & Vaiuodā, quē breui adfore speret, ambos ductādīs exercitib⁹ peritiores, & multis magnisq. conflictib⁹ sæpe victores; se iuuenē minutis, & subitarijs excursib⁹, ac prælijs exercēdis intentū fuisse, sed iustos exercitus ne cōspexisse quidē: proinde onus humeris suis lōgè impar, nequaquam suscepturū, etiāsi capitis, & vitę discrimē subeūdū sit. Sed Rex in sētētia persistit, ac seriō mādauit, vt ambo curā exercitus, equato imp. administrarēt.

XXIV.

*Tomoræus
inuitus du-
cis Hunga-
ros.*

Anceps diū, & varium fuit in castris consilium circa pugnam inēundam. Rex itaque Palatinum, Senatores, eosque, qui ex equestri, & militari ordine vsu rerum factisque præstare videbantur, nonnullos insuper ex Bohemis & Morauis, qui partim in Regis ministerio antea erant, partim audita expeditionis fama, suis stipendijs militaturi spontē aduenerant, conuocari iussit; vt cum illis de summa rerum deliberaret. Actum est in Senatu, & disceptatū est diligen-
ter,

XXV.

*Diu disce-
ptatur an
pugnandum
sit.*

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 8.
CLEMENTIS VII. ANN. 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

ter, an expectanda auxilia essent, propediem ad futura, castraque in tutiorem locum transferenda, & pugna abstinendum; an vero cum hoste iam duobus duntaxat miliaribus distante, nec fortassis pugnae occasionem dilatoro, imparem belli fortunam tentari expediret. Regi cum paucis non placebat caput suum, & vitam, remque publicam vniuersam vnus pugnae discrimini exponere, nec copias in acies prius producere, aut rem ferro decernere, quæ omnia auxilia contraxisset, & viribus hoste haud inferior existimaretur. At Tomoræo & maiori parti Senatus, & Præfectorum, temerariæ, & ancipitis pugnae consilia fatali quadam obstinatione, ita infixæ erant, ut contraria sentientes inertiae, & timoris redarguerent. Sed & vniuersos tribunos, & milites illius partis exercitus, quæ ultra Carassum riuum pertinaciter constiterat, nec Regio coniungi volebat, nisi Rex ipse ad illos proficisceretur, tam inanis, & fatalis incundi certaminis cupido corripuit, ut insanire viderentur. Vnde & primum orare Regem atque obtestari clamabant, ne ab inerti turba Sacerdotum, ac aliorum, qui vitandæ pugnae, & expectandorum sociorum authores sint, seduci se, ac decipi pateretur. Deinde, dum in Senatu de committendo, vel differendo prælio disputaretur, nuncios ex præcipuis ad Regem, & Senatum miserunt: quos cum Rex intromitti iussisset, monuere, & qui aderant, omnes, suorum commilitonum nomine, ne Regi auctores essent detrectandæ pugnae, sed confestim adducto Principe eò veniant, castraque castris coniungant, & propitiam fortunam, quam Deus Opt. Max. obtulisset, obuijs vlnis amplectantur, nec de victoria quidquam dubitent. Quod si quipiam aliud persuadere conentur, paratum eis esse exitium: seque aduersus cunctatores arma, è vestigio conuersuros. His in hunc modum, nulla regis aut Senatus habita ratione, expositis, ijsque, qui saniora consilia amplectebantur, tam atroci denunciazione deterritis, vel inuito Rege, pugna decernitur, nulla spe expectandorum auxiliorum, nec Vaiuodæ, aut Frangipani, qui copias ex Dalmatia & Illyrico ducebat, aduentus.

Decernitur pugna.

XXVI.

Fortiter quidem neque infelicitè ab Hungaris initum est certamen in die Decollationis S. Ioannis Baptistæ, & ultra horæ spacium multo acrius, & vehementius, quam pro illorum numero sperari posset, ita ut plures ex hostibus, quam ex Hungaris occumberent, & prætorianum equestre agmen, quod pugnam inchoauerat, terga dare cogeretur, ac ad Ianiceros, qui in subsidaria acie collocati erant, effusa fuga prorueret, atque adeo plurimi ex ijs vi & cursu equitum proculcarentur, Hungaris ingenti animo, & viribus à tergo instantibus. Qua fuga hostium conspecta Andreas Bathorius, Comes Sacmariensis, citato equo, repente recurrens Regi nunciat, fugere hostes, victoriam suam esse, promouendum gradum, & Hungaros hostibus persequendis instantes, adiuuandos esse dicebat. Rex eo nuncio recreatus, veluti spe recepta, cum sua acie, quammaximè poterat, procurrendo, suis ferre auxilium properat: & iam primum agmen, fugatis equitibus, etiam Ianiceros loco mouere cœperat, ita ut non procul ab eo loco, in quo Solymannus cõstiterat, pugnaretur: & accurrente Rege, pugna magis ac magis recrudesceret: nonnullique ex corporis custodibus, quos Sulacos appellant, ibidem trucidarentur: cum repente è castris fugientes quamplurimi ex Hungaris, capta ea, cæsosque ad vnum defensores, direpta tentoria, impedimenta que vniuersa in potestatem hostium deuenisse renunciauerunt.

Inito certamine fortiter dimicant Hungari.

Direptis Hungarorum castris belli fors commutatur.

XXVII.

Præmiserat enim occultè per vallem Solymannus agmen septem millium equitum ad castra Hungarorum diripienda, ut duplici periculo circumuentos distineret: & quidem id facile consequutus est, interfectis castrorum præsidiarijs, nihil tale sub pugnae primordio cogitantibus. Attamen in castrorum defensione Antonius Segedinus Minorita, Regi à sacris concionibus, vir doctus, fortiter se gessit. Sed postquam cum alijs, qui custodiæ regiae suppellectilis relictæ erant, aduersus hostes diu multumque pugnasset, & prægrande vulnus in facie accepisset, postremò consensu, quem fors obtulerat, equo regio.

Annal. Minor. Tom. VIII.

K k k 2

è mc-

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 8.
CLEMENTIS VII. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

è medio hostium ægrè profugit, & postea deformato vultu diu vitam protraxit.

Quum ergo ad Hungaros, qui in dextro cornu pugnabant, fama direptorum castrorum allata esset, eodemque tempore hostes in eos sua tormenta, tum primum explosissent, ingenti terrore percussi, & consilij inopes, inclinari coeperunt, & plerique turpiter aufugere. Neque tamen ea fuga cæteris animos adimere visa est, quin infracto robore pugnarent, & vsque ad tormenta magnam in prætorianis militibus stragem edendo, prouherentur, nec procul erat, quin ea, à quibus vix octo, aut decem passibus aberant, potirentur. Magna etiam equitum Hungarorum pars ad vallem inter collem, & palustrem, quandam lacunam sitam, euitandarum pilarum causas se receperat, sed horratu ducum denuo pugnam instaurantium, egregiè rem gerebat, cum iterum, atque iterum tormenta hostium tonare, densusque per aërem fumus caliginem oculis inferre, & hostes recentes pro fessis, ac integri in fauciorum locū sub mitti coepere. Itaque iam sole in occasum tendente, quum tribus horis continuè pugnatum esset, tam illi, quam alij, qui adhuc diuersis in partibus certamen protrahabant, pedem referre, deinde totus exercitus effusa fuga dilabi coepit, & qua quisque viam inueniebat, profugere.

*Rex fugiens
perit.*

Rex, qui hætenus in acie perstiterat, illinc se subduxit, nec amplius ibi visus est; sed cum paucis, qui à tergo eius constiterant, in tanta rerum iniquitate, quam sæpe ipse prædixerat, fuga salutem querere coactus, relicto ad dexteram Mohacio citatis equis versus Quinque-ecclesias cursum intendit. Sed quum in Carassum, palustrem & coenosum riuum, inter Mohacium, & Chelliam vicum, incerto vado limosoque præterlabentem venisset, isque tam forte à Danubij exundantis aquis, & repente imbre, qui confecto prælio multa commixtus grandine, & tonitru ceciderat, nonnihil acereuisset, neque obscuritas noctis, aut pavor insequentium hostium, vado explorando ocium concederet, rapiente fato, ea, quæ fors, & fortuna tulit, transire, impeditionisque ripæ aggerem superare conatus, reflexis habenis, resupinatoque equo, in profundiorē lutulenti amnis limum cecidit, ac degrauantium armorum pondere, & equi colluctatione oppressus, miserabiliter interijt, præstantissimæ indolis, atque ingenij Princeps, ac omnibus corporis, atque animi dotibus insignis, eoque infœlici vitæ exitu indignus.

*Excusatur
Tomoræus*

Hæc est illa memorabilis simul & miserabilis Mohaciana clades, qua antiquum Hungaricæ gentis decus, flosque nobilitatis, & militiæ, & quicquid erat virium, vna eaque funestissima dimicatione perierat, & florentissimum regnum magna ex parte intolerabile barbarorum iugum coepit subire, quod in hodiernum diem serpit grauissimū. Sunt qui rotam culpam præpopera, funestæque pugnae in Tomoræum reijciant, & indignis prosequantur calumnijs. Ego rem omnem, breuiter ex narrationibus Episcopi Vacienfis, testis oculati, & Istuanfi, illius ferme temporis authoris, exscripsi, ex quibus scire licet neque solum, neque præcipuum huius infœlicissimi congressus authorem fuisse Tomoræum, neque vires adeo inferiores, aut animorum robur in Hungaris adeo impar fuisse, vt bene sperari non posset. Et quidem foelicissimè ab initio certatum est, & mox ferme victum, nisi infœlix, & inexpectata illa castrorum direptio ad aures fortiter pugnantium, & victoriam inclamantium importunè peruenisset. Non est vnde Ducis temeritati imputari queat tristis, & inopinatus euentus. Pugnare oportuit conspirantibus omnibus ad pugnam. Aciem ita ille disposuit, & cohortes in hostem immisit, vt superarit, & in fugam conuerterit: at in ipso pugnae feruore milites defecerunt, & à victoria veluti iam apprehensa residerunt. O incomprehensibilia iudicia Dei! dum vincunt, vincuntur; & qui pro Deo configunt, à Dei hostibus profligantur. Terga dederunt infidelibus Fidei defensores, Turcis Christiani, sceleratis scelerum ultores, & consumpti sunt in ore gladij errantes in inuio, & non in via, ita iudicante Domino orbem terrarum in æquitate quidem, sed misericordiæ suæ veluti oblito

XXVIII.

XXIX.

XXX.

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 8.
CLEMENTIS VII. ANN. 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

oblito. Et quidem *b* iudicia Domini vera quis nesciat, *iustificata in semetipsa*? *At iudicium hoc abyssus tanta, ut videar mihi non immerito pronuntiare beatum qui non fuerit scandalizatus in eo: & quomodo tamen humana temeritas audeat reprehendere, quod minimè comprehendere valet?* Terribilis Dominus in consilijs super filios hominum.

b
Psal. 118. v. 10
Rem. lib. 2. de
Confid. cap. 1.
Psal. 65. v. 5

XXXI. Obierunt cum Tomoræo in hac infelici pugna Minoritæ duo, Vrbanus de Koiwod sacerdos, & Georgius de Palcos, quos à tempore assumptionis ad Archiepiscopatum perpetuos habuit socios à Ministro Prouinciali sibi assignatos. Progrediente autem Solimanno in suis victorijs absque omni considerabili obstaculo, perierunt alij plerique fratres. Etenim Budæ interfecti sunt, Ioannes de Prussia, Nicolaus de Prestoch, Matthias de Pest, Sacerdotes: Nicolaus de Veroche, Georgius de Eszechi, Ambrosius de Comaron, & Leonardus N. laici. In conuentu Vilaciensi Blasius de Kulod, laicus. In conuentu Pestienfi Michael de DiaKo, Georgius de Ormankoch sacerdotes, Nicolaus de Kessi, & Elias de Oziepel laici. In conuentu Strigoniensi, Augustinus de TarKani, Bernardinus de Vasarhelis, & Clemens de Vaica laici. In conuentu Palothæ, in Custodia S. Spiritus, Andreas de Vasarhelis sacerdos, Petrus de Beza, & Andreas de Mocziolia laici. Prope lacum Balaton, Michael de Szolos laicus cum consodali quodam sacerdote repertus est occisus. Subsequentibus annis semper superantibus viribus Turcarum, occisi sunt alij fratres, quorum nomina suis locis distribuemus. Hoc autem anno fratres cœnobia præcipua quindecim perdidērunt.

Multi tunc
perierunt
Minoritæ.
Mon. mil. pro
uin. Hungar.

XXXII. Hoc anno moritur Franciscus à Catorceto, Fanensi agri oppido, ad quem anno elapso diximus Matthæum Bassium accessisse, qui capitium ei tribuit pyramidale. Usque ad ultimam senectam, & senium inter Obseruantes, quorum institutum à iuuentute professus est, perseuerauit, panem tantum & aquam vitam traducens, & reliquarum virtutum, quæ Euangelicum præstant hominem, cumulum adiciens. Solitariam & à turbis remotam cupiens ducere vitam, impetrauit à Ioanne Fanensi, Picenæ prouinciæ Ministro, ut in eremitorio sancti Iacobi prope Matelicam, à fratribus propter toti asperitatem paulo antea deserto liceret habitare cum quodam Pacifico tertij Ordinis sacerdote, ibi plures annos in summa vitæ austeritate, perpetuis ieiunijs ac orationibus transegit, & oculorum cæcitatem ex continuis lachrymis contraxit. Tandem naturæ debitum soluturus, sacrosanctis procuratus ecclesiæ Sacramentis, pulcherrimam viam vndique pretiosissimis aulæis ornata ad cælum usque ducentem conspexit, per quam beata Virgine, Sanctorumque choris associatus, in cælum feliciter migravit.

Moritur
Franc. à Catorceto.
Bonet. an. 1525
152.
Marc. 3. p. 19.
cap. 20.

XXXIII. Hoc ipso anno beatum Ioannucium de Valle-Terrena in conuentu Annunziata beatæ Virginis Nursino decessisse, habeo ex quodam codice Mss. prouinciæ sancti Francisci. Eius virtutes & miracula nos *m* alibi de hoc agentes cœnobio, compendiosè narrauimus. Sub hoc tempus aliqui ex nostris authoribus reponunt obitus piorum istorum virorum: Mariani à Mauro laici in conuentu Marianæ in Corsica, & Pauli à Bigulia, oppido Corsicano, in illius oppidi conuentu; Benigni Romani, siue Ortani (ab vtraque enim vrbe ita cognominatur à Gonzaga, à prima in conuentu sanctæ Mariæ de Angelis Panormitano, à secunda in conuentu sancti Bernardini Ortari) in prædicto conuentu Panormitano; Bonauenturæ Veliterni in Aracælitano; Apollonii Aquilani in cœnobio sancti Iuliani prope Aquilam; Philippi à Carpineto in conuentu sancti Bernardini intra Aquilam; Laurentii à Villa magna in Ortonensi; Ludouici à Bifsonio in Modoeriano. Horum omnium nos meminimus in prædictis conuentibus, in quibus iacent, & memoranda quæque breuiter enarrauimus.

m
An. 1453 n. 34

XXXIV. Floruit hoc tempore Dyonisius Paleottus vir doctus & pius, qui hoc ipso anno vitam scripsit beatæ Catharinæ Bononiensis suæ gentilis, & officium composuit, quod ex concessione Clementis Septimi in monasterio Corporis Christi eiusdem vrbis, vbi corpus eius magna coletur veneratione, quotannis recitatur

Floret Dionisius Paleottus.

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 8.
CLEMENTIS VII. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

tatur. Assumpti sunt ad Episcopatus fr. Ansolius N. ad S. Leonis in Calabria, sub Archiepisc. sanctæ Seuerinæ per cessionem Francisci Spinulæ, die 18. Ianuarii. Suspicio nomen esse corruptum, & hunc esse fr. Sascolinum Magistrum Generalem Conuentualium, quem diximus anno præterito ad Episcopatum Mineruinum fuisse assumptum, & fortassis hoc anno ad istum deinde translatum. Fr. Alphonsus de Villa sancta regularis Obseruantia ad Sabulen. siue potius Scopulen. in Patriarchatu Constantinopolitano sub Archiep. Attriden. & Suffraganeus Assanensis, 21. Februarii. Fr. Cæsar. N. ad Peristacien. vel Peristharieni in eodem Patriarchatu sub Archiepisc. Heracleæ, 18. Martii Fr. Christophorus de Numaio Card. de Araceli (cui diximus collatum Episcopatum Ifernensem) ad Regien. in Prouincia sub Arch. Aquensi, per obitum Thomæ N. die 27. Aprilis, cui tamen cessit anno sequenti. Auctarium Ciacconi dicit etiam fuisse Episcopum Alatriensem, quod confirmatum inuenio in actis consistorialibus, in quibus collatum reperio Episcopatum hunc, anno 1528. die 20. Aprilis, Philippo de Herculanis per obitum Christophori Cardinalis de Araceli.

Fr. Christoph.
Regien.
An. 1522. n. 10

Vrbis Perusinae ciues rogarunt Pontificem, vt restitueretur fratribus Amadeis domus S. Hieronymi extra urbem. Quid iudicauerit Pontifex, ex his litteris ad Ministrum generalem directis, conspicietur.

XXXV.

Ex origin.

Com. S. Hieron.
Perusi
datur Objer
uantibus.

Cum nuper dilecti filij Communitas Ciuitatis nostræ Perusiæ per suum oratorem nobis exposuissent, domum S. Hieronymi tui Ordinis prope, & extra muros dictæ Ciuitatis, olim ab Amadeis, posteaque ab alijs fratribus tui Ordinis teneri solitam; sub vltimo gubernio fratrum huiusmodi ab ipsis fratribus destitutam fuisse; sæculariumque deuotionem erga illam defecisse, non sine Ordinis tui dedecore, & sæcularium ipsorum scandalo; nobisque propterea humiliter supplicari fecerint, vt ipsos fratres Amadeos, nunc prouinciæ S. Petri de Monte aureo nuncupatos, (sub quibus & constructa, & recta feliciter fuerat, & regenda in posterum sperabatur) in eam reduci mandare, desuperque opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos, licet testimonium, ac preces talis Ciuitatis, Deique in primis honor id persuaferint; & ex causa tam pia, & rationabili, dictam domum fratribus S. Petri de Monte aureo huiusmodi concesserimus, tamen ad officium tuæ deuotionis debitum respectum habentes; litteras ipsas concessionem huiusmodi continentes, cum illarum exemplo his includendas, & ad te mittendas duximus; vt si tibi communi vtrorumque fratrum prædictorum Patri, & Capiti, idem quod nobis visum est, videbitur; & tuæ executionis, nostræque auctoritatis medio simul honori, & cultui diuino, tuique officij, & Ordinis decori simul, dictæ Ciuitatis pio desiderio satisfacias. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 3. Aprilis 1526. Pontificatus nostri anno tertio.

Euangelista.

Remisit autem Minister generalis litteras ad Episcopum Albiganensem Perusiæ, Vmbriæ &c. Vicelegatum, qui vocatis, & auditis ciuibus, hanc protulit sententiam.

XXXVI.

Io. Iacobus Comes Gambarana, Episcopus Albiganen. Perusia, Vmbria, &c. Vicelegatus, in hac parte etiam Commissarius, & Delegatus Sanctissimi D. N. Clementis Papa VII.

Ex origin.

Per suas in forma breuis litteras, nobis nuper commissas atque mandatas Sanctiss. Dominus iussit, vt nomina Ciuium huius Ciuitatis Perusiæ diligenter perscrutari, & communius eorum desiderium, communioemque sententiam habere, & perpendere deberemus: Quibus videlicet magis Ecclesiam, ac locum S. Hieronymi in eadem ciuitate assignari cupiat, vtiliusque fore iudicet, Venerabilibus Religiosis fratribus etiam prouinciæ S. Francisci de Obseruantia, an alijs

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 8.
CLEMENTIS VII. ANN. 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

alijs eiusdem B. Francisci Ordinis fratribus Amadeis nuncupatis? Illosque in actualum possessionem mittere, ac defendere deberemus; quos Ciues ipsi communius expetere dignoscantur; prout in eisdem litteris plenius contineri vidimus. Nos igitur ipsius S. D. N. mandatis obtemperare cupientes, Magnificos Dominos Priores artium eiusdem Ciuitatis, & quamplures graues honestosque ciues, generale Consilium in eo numero, qui hoc saeuientis pestis tempore, cōgregari potuit, efficientes, coram uobis vocari curauimus; ipsique astantibus iuxta ipsarum litterarum tenorem cuiuslibet sententiam perquisiuius, atque accepimus; Et demum ex omnibus, & singulis votis nostro iussu pet nostrum Cancellarium annotatis; nec non ex alijs informationibus tam ore tenus, quam in his scriptis ab alijs doctoribus, ciuibus, nobilibus, & popularibus etiam extra Collegium Consilij fide dignis, & sanioribus assumptis, facile constat communem, & ferè vnam sententiam, ac voluntatem esse, fratres prouinciæ S. Francisci memoratos, illis fratribus Amadeis, cæterisque omnibus in eadem Ecclesia, & loco obtinentibus, pluribus tunc in medio adductis rationibus præferri debere. Quare nos præfati S. D. N. mandata omni ex parte (vt tenemur) implere volentes, & debitæ exequutioni demandare, auctoritate Apostolica nobis earundem litterarum vigore attributa, & qua fungimur in hac parte, ad perpetuam rei memoriam harum tenore decernimus, & declaramus, Ecclesia, & locum S. Hieronymi in eadem Ciuitate Perusiæ ad dictos Ven. Religiosos, & fratres Congregationis prouinciæ S. Francisci de Obseruantia, & non ad illos Amadeos pertinere, & concedi debere, eosdemq. fratres prouinciæ S. Francisci in quietâ, & pacifica possessione eorumdem Ecclesiæ, & loci manutendos, conseruandos, & defendendos. Mandantes insuper omnibus, & singulis iudicibus, officialibus, & exequutoribus quibuscumque tam Ecclesiasticis, quâ secularibus, & ciuilibus in solidum, quatenus visis præsentibus eosdem fratres S. Francisci de Obseruantia dictæ prouinciæ, eorum Syndicum, & procuratorem, aut Commissarium, Ministrum eiusdem prouinciæ in eadem possessione, ubi, & quoties opus erit, & pro ipsorum parte fuerint requisiti, immittant, portant, tueantur, atque defendant, prædictis Amadeis, sub excommunicationis, & alijs arbitrio nostro iniungendis pœnis districtè mandantes, ne de cætero eosdem fratres prouinciæ S. Francisci in eiusdem Ecclesiæ, & loci Sancti Hieronymi possessione aliquo modo molestant, vel inquietent. In quorum omnium, & singulorum fidem etc.

Datum Perusiæ die 26. Septembris 1526.

Io. Iacobus Albiganen. Vicelegatus.

XXXVII. Diximus conuentum S. Francisci Trecati apud Insubres ædificari coeptum ante annos sex; sed dum lentè opus procederet, easque moras pateretur alius conuentus S. Mariæ Misericordiarum Terræ Romanengi diocesis Cremonensis etiam longè antea inchoatus, hoc anno Clemens Pontifex facultatem tribuit Ministro, & fratribus prouinciæ Mediolanensis, intra cuius fines vtraque domus consistebat, opus perficiendi, vel constructas acceptandis: *Nuper nobis pro parte vestra*. 9. Kal. Decembris. Pro posteriore domo ædificanda vir nobilis Ioannes Baptista Cropellius testamento primum legauerat an. 1480. pinguiissimam eleemosynam. Ecclesia satis pulchra, & magna cōsecrata est anno 1556. die 23. Septembris per Leonardum Ceuam Bidanensem Episcopum, Cremonensis suffraganeum.

XXXVIII. Fratres prouinciæ Lucensis, quæ paucos numerabat conuentus, hoc anno ceperunt habitare in conuentu Burgi Lucensis, à semet ante trienniū inchoato, protracto interim incolatu in quodam hospiziolo Sanctissimi Crucifixi. Ad perfectum tandem sua industria, congregatisque vndique eleemosynis, opus deduxerunt. Coenobium est amplissimum, & Ecclesia ædificio proportionata. Eam consecrauit Alexander Guidiccionius Episcopus Lucensis die 18. Octobris an. 1568.

XXXIX. Aedificauerat Elizabetha à Mendanha relicta Ioannis Menesij Præfecti præsidio

An. 1320. n. 44
Con. Trecati.

Con. Romanengi.

Gonz. in pro. Mediolanen. Con. 33.

Con. Burgi Lucen.
Idem in pron. Tusc. con. 48.

Con. Carlar. Alf.
Idem in pron. Portug. con. 5.

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 8.
CLEMENTIS VII. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

sidio Azamorij sub annum 1510. Xenodochium in oppido Cartaxij diœcesis Olyssiponenſis, ad Tagi ripam, quod hoc anno in conuentum fratrum Minorũ regul. Obseru. sub titulo S. Spiritus, quo primum gaudebat, conuertit ita concedente Clemente Pontifice, & communicante fratribus ibidem commoraturis priuilegia, quibus gaudebat hospitale, erga quos etiam pia fundatrix, dum vixit, semper expandit viscera charitatis.

Con. Villa
Comitis.
Ind. con. 14.

Eodem hoc anno aliud inchoauit eisdem fratribus domicilium sub titulo *Domina nostra de Incarnatione* in oppido Villæ Comitis diœcesis Braccarenſis, non ignobili, prope, & è regione insignis monasterij Clarissarum (de quo nos suo loco egimus) in situ ab eisdem Clarissis liberè concessio, & mox plenè absoluit. Vtrumque hoc cœnobium ego ipse conspexi vnde quaque completum, & apud incolas vigere tantæ benefactricis memoriam, Istius posterioris Conuentus fratres necessaria quæque subeunt Clarissarum ministeria.

Con. Fundanus
Idem in prou.
Pier. con. 13.

Propter imaginem B. Virginis Mariæ sub saxo inuentam aliquanto procul à pago Fundano, Lusitanicè Fundam, diœcesis Guardiensiſ, ibi erectum est sacellum in honorem eiusdem Dei genitricis, traditumque colendum pio Eremitæ. Didacus à Sylua eo pago oriundus, ex Ioannis III. Regis Consiliario factus Minorita, deinde prædicti Regis confessarius, Episcopus Ceptensiſ, Inquisitor generalis, demum Archiepiscopus Braccarenſis, sacellum commutauit in cœnobium suorum consodalium. Ita narrat Gonzaga, ex cuius contextu videtur non nisi post acceptum Archiepiscopatum hoc illum fecisse. Sed cum Ioannes non nisi 14. Kalend. Ianuarias anno 1521, Regni suscepit gubernacula, non potuit Didacus ab illius anni fine vsque ad istum, de quo scribimus, ex Regis Consiliario tot mutationes, & grauiamunera subire, & quidem ad Archiepiscopatum Braccarensem ab Henrico Principe Regis fratre renunciatum non nisi anno 1539. assumptus est. De his videndus Rodericus de Acunha, olim Archiepiscopus Braccarenſis in docto opere, quod de suis prædecessoribus tomis duobus composuit. Vbi etiam de patria, & parentibus Didaci consulendus. Porro prædictus conuentus anno 1577. ad commodiorem locum translatus est.

Acunha p. 2.
c. 76.

Con. Abrantini
Indid. con. 16.

Lopetius ab Almeida, Abrantini oppidi Comes, hoc anno fratres strictioris obseruantia, qui procul à prædicto oppido in ædificula vetusta, & incommoda habitabant, conuentum aliquanto propius ædificauit, sub titulo S. Antonij de Padua, in quo & ipse sepeliri voluit. Sed cum aer esset insaluberrimus, & nimia adhuc ab oppido distantia, tertius locus datus est fratribus, domusque fabricata oppidanorum facultatibus, ad quam prædicti Lopetij, & fratrum ossa translata sunt.

Con. Alconcelij
Idem in prou.
S. Gabriel.
con. 14.

Alphonſus
de Manzanete.

Ioannes à Sotomaiori, & Francisca Portocarrera nobiles coniuges oppidi Alconcelij diœcesis: . . . Domini, ad quintum lapidem à præfato oppido in loco solitario, amœno, irriguo, hoc anno fratribus nouellæ prouinciæ S. Gabrielis conuentum ædificarunt sub patrocinio S. Gabrielis, quibus etiam, dum vixerunt, ipsi coniuges necessaria quæque abundè ministrabant; eorumque successores hanc eandem pietatem prosequuntur. Iacet hic fr. Alphonſus de Manzanetæ Sacerdos, vir admirabilis charitatis erga proximos, de qua insigne producet argumentum ad annum 1569. quo decessit.

Con. S. Gadea.
Idem in prou.
Burgens. mon.
81.

An. 1479. n. 35

Domus iororum
Mon. S. Sanchi.
Idem in prou.
Arag. mon. 9.

Sub annum 1458. M. P. ab oppido S. Gadeæ in Castella ædificauerat Lopetius à Salinis pius Minorita, (de quo sæpe locuti sumus) cœnobium Minoritis, quod isthoc anno quidem Antelatus Castellæ cum Maria Manriquia eius coniuge, ampliarunt, & nobilius reddiderunt, sed sororibus Sanctæ Conceptionis tradi curauerunt, promittentes aliud se pro Minoritis ad normam Collegij constructuros. Dimidiato opere decesserunt, & prior domus remansit penes sorores; sed post annos multos, uti & alias diximus, restituta est Minoritis.

In edito colle extra oppidum Montis Sancti in Regno Aragoniæ hoc anno XLV. ædificari cœpit monasterium Monialium tertij Ordinis propter, repertam ibidem

ANNO CHRISTI 1526. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 8.
CLEMENTIS VII. ANN. 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 319.

dem imaginem B. Mariæ Virginis, & prædicationem cuiusdam Ioannis Ferrarij ante aliquot annos de ædificando ibidem monasterio. E vocatæ sunt ex vrbe Valentina quatuor primæ fundatrices.

XLVI.

Multa concessit hoc anno fratribus, & sororibus priuilegia Clemens Pontifex. Sæuiebat vbique pestis grauissima, & multæ communitates, vel urbium Rectores, fratres suis domibus excludebant, vt contagiosis nosocomia instruerent, vel etiam infectos superinducebant, fratribus reclamantibus. Ne ita fieret Pontifex prohibuit. *Non sine magna* 14. Aug. Prolegatis perpetuis, quorum fratres capaces non erant, concessit facultatem syndicis, & Procuratoribus pro certa quantitate pecuniarum, aliarumue rerum cum hæredibus, & executoribus testamentarijs componendi *Nuper pro parte vestra* die 23. Nouembris. Eisdem syndicis, & procuratoribus tam fratrum, quam sororum omhium Minoribus subiectarum, eorumque vxoribus, & liberis communicauit omnes gratias eisdem religiosis concessas; & indulgit ne possent conueniri pro causa criminali, ciuili, aut mixta alibi, quam coram Iudice conseruatore dictarum religionum. *Dum consideramus assiduos labores* 17. Aprilis Indulgit omnibus Monialibus sub cura fratrum degentium, ne tenerentur ad soluendas decimas, vel alias exactiones: *Dudum siquidem* 16. Aprilis. Eisdem insuper concessit, ne tenerentur admittere intra clausuram personam aliquam, virtute quarumcumque litterarum Apostolicarum, absque expresso consensu Ministri illius prouinciæ intra cuius fines monasterium continetur. Huius concessionis memoria habetur in registro Ordinis, sed originale instrumentum nullo relicto exemplari secum tulit in Hispaniam Bernardinus de Salzedo ex-Procurator Ordinis. Confirmauit litteras Sixti IV. & Leonis X. declarantes sorores tertij Ordinis esse veras religiosas, aliaque circa illarum correctionem, & visitationem adiecit. *Decet ex Romani Pontificis* 27. Martij. Fratribus, & sororibus eiusdem instituti, tam in communitate, quam in proprijs domibus seorsim habitantibus, tam ea, quæ ad regulam, quam quæ ad constitutiones, & ab alijs Pontificibus concessa, spectabant, amplissime confirmauit: *Ad uberes fructus*, 6. Idus Martij. Pontificatus vero anno quarto, qui spectat ad annum sequentem.

Priuilegia
Pontificia

ANNO CHRISTI 1527. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 9.
CLEMENTIS VII. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 320.

ARGVMENTVM:

Vrbe direpta, & Pontifice ad arcem S. Angeli redacto, secundum & tertium mittitur Quiñonius ad Cæsarem pacem impetraturus. Vt liberius agat, regimen Ordinis in alium transfert, & tandem Clementis liberationem consequitur. In Indijs occidentalibus copiose rem Christianam promouent Minorita. Recensentur viri illustres, Episcopi, & noua domicilia.

Gravissima
huius anni
misericordia.

Quiñonius
secundò mit-
titur ad Cæ-
sarem.

ANNVS hic multis cladibus, diuinis vltionibus, bello vndique obstrepente, magna annonæ caritate, grassante per vniuersam Italiam pestilentia, Principū odijs, cædibus, rapinis, debacchante impune militum furore fuit luctuosissimus. Omnium vero grauissima, Romanæ Urbis inuasio, direptio, expilatio, Christi Vicarij Clementis VII. in arce S. Angeli arctissima custodia, Cardinalium, Ecclesiæ Principum, multiplex vilipendium sacrorum hominum illusiones, & iniuriæ, templorum, virginumq. pudibunda violatio. Inde sumpta malorū occasio, quod Clemens Pontifex foedus, quod cum Cæsaris hostibus inierat, prosequi voluerit; licet aliunde pacis vel induciarum studium prætenderet, easque non solum eupere, sed et acceptare visus sit anno proximè elapso, pacis caduceatore, ut diximus, Quiñonio Ordinis Minorum Ministro generali. Malorum autem impendentium manifesto motus periculo Clemens, ac sumptuum & difficultatum maximarum grauissimo pressus pondere, pacem cum Cæsare denuo voluit inire, & totius negotij tractatum resumere per dictum Quiñonium. Incunte itaque hoc anno dum Cæsariani milites duce Carolo Borbonio Galliarum Regis consanguineo, sed infensissimo inimico, intra Lombardiæ fines continerentur, egit cum Ministro generali, ut secundò ad Cæsarem iret de pace tractaturus.

Reg. gener.
Clem. fol. 70.

Ille, uti erat vir bonus, & adimplenda, sicut oportebat, iniunctæ sibi præfecturæ cupidus, humiliter se excusauit. At obedire oportuit, iubente Pontifice primò per litteras, secundò per viuæ vocis oraculum, ut totius reipublicæ Christianæ commodum, peculiari sui Sodalitii præferret. In regesto eius officii aliàs à me citato, ita ipse breuiter, & humiliter adnotauit [Finito (inquit) Capitulo generali Assisii, Romam veni, & quia bella magnaue dissidia inter Principes Christianos vigeant, Sanctissimus Dominus noster præcepit mihi per obedientiam, ut ad Cæsarem irem, cum eo de pace & tranquillitate Christianitatis tractaturus; quod & feci. Tandem cum articulis Cæsaris, in quibus pacem volebat, & maximè cum Sanctitate sua, Romam rediui. Tamen propter inobedientiam militum non est pax subsecuta. Et iterum Sanctissimus volebat, ut denuo ad Cæsarem irem, & rebus iam pene lapsis curarem mederi. Ego vero quam potui humiliter me excusavi, dicens magnum mihi onus magnæ religionis iniunctum, atque oportere me gregis mihi commissi curæ incumbere, & necessitatibus providere. Ipse vero videns constantem meam circa ista voluntatem, mihi misit litteras Apostolicas, in quibus per obedientiam præcipiebat, ut rebus totius Christianitatis intenderem, & ad Cæsarem reuerterer, cum eo pacem tractaturus. Misit etiam aliud Breue ad omnes prouinciales Ministros, ut me circa ista occupatum, haberent excusatum. Dum itaque huic præcepto refragari non poteram, scripsi ad omnes prouincias sigillatim litteras exhortatorias

teno-

ANNO CHRISTI 1527. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 9.
CLEMENTIS VII. ANN. 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 320.

tenoris sequentis. J Nos tam Pontificis, quam ipsius Quinonii litteras ex eodem transcriptas regeſto lectori exhibemus.

*Dilecto filio Fr. Francisco Angelorum Ord. S. Francisci
Ministro generali.*

III.

Dilecte fili, &c. Eſſi ſatis nouerimus, quouis procurando bono tuam nec ſi-
dem vinculis, nec ſtudio ſtimulis ullis indigere, nihilque quod honeſtum,
ſanctumque ſit, ullius magis hortatione, quam tuamet ſponte libenter exequi,
& agere; Cum tamen tibi in præſentia nonnulla magni momenti negotia iniū-
xerimus, quæ pro publica pace conſicienda cum Chariffimo in Chriſto Filio no-
ſtro Carolo electo Imperatore, Hiſpaniarum, &c. Rege Catholico, ad quem
nunc te remittimus, acturus es, ne quid omittamus, in quo eiſdem pacis cura,
& deſideriū noſtrum aliqua ex parte poſſit apparere; atque vt eo minus ab hoc
ſanctiſſimo opere auertere quiſquam te habeat, quo magis mandatis noſtris ob-
temperare non ſolum tua voluntate, ſed monitu etiam noſtro obſtrictus fueris:
Tibi in virtute ſanctæ obedienciæ per præſentes committimus atque mandamus
vt in iſſis communis Chriſtianæ pacis, & boni negotiis tibi à nobis iniunctis,
tam apud Cæſarem ipſum, quam apud alios, vbicunque opus fuerit, tractandis
& conſiciendis ita te geras, vt ſicuti hucusque in aliis rebus tibi commiſſis fe-
cimus, ita in his iſſis quoque nullum abs te officium, nec diligentia nec amo-
ris, nec fidei, nec denique eius probitatis, & pietatis, quam & ſummam & verā
præ te ſerſ, deſiderare debeamus. Incontrarium facien. non obſtantibus qui-
buſcunque. Datum Romæ apud ſanctū Petrum ſub anulo Piſcatoris 27. Mar-
tii Pontificatus noſtri anno quarto.

*Pontificis lit-
tere ad Qui-
nonium.*

*Vniuerſis, & ſingulis dilectis filiis Ordinis ſancti Franciſci
regul. Obſeruant. Miniſtris prouincialibus, & fratribus
ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.*

IV.

Minimè vos latere arbitramur, quos labores & curas dilectus filius Franci-
ſcus Angelorum, frater, & Miniſter veſter generalis in pace procuranda ſuſce-
perit, aſſidue ſuſcipiat. Cum enim ad nos profeſturus, ſemel ad Chariffimum
in Chriſto Filium noſtrum Carolum electum Imperatorem Hiſpaniarum, &c.
Regem Catholicum ad id miſeramus; qui cum ab eius Serenitate ad nos nunc
eſſet reuerſus, atque ita in rebus omnibus ſe geſſiſſet, vt ad hoc ſanctum
opus perficiendum, plurimum eius operam, & de præterito profuiſſe,
videremus, & in poſterum ſperaremus profuturam, pro re tam neceſſa-
ria omnibus, & ſalutari, iterum eum miſimus ad Cæſarem, laborem-
que et iter huiusmodi ſalutare & ſanctum vt ſuſciperet, etiam ſub ſancto obe-
dientiæ præcepto ei iniunximus. Quæ res cum quantum vobis etiam, Ordiniq.
veſtro, et omnibus Chriſtianæ religionis Ordinibus commoda futura ſit, facile
per vosmet perſpicere poſſitis. Non vtique dubitamus quin veſtrum eundem
Generalem, ſi forte dum communi huic bono vacat, priuatæ veſtræ veſtriq. Or-
dinis curæ non ita ſeſe totum dare potuerit, ſicis excuſaturi. Atque illud præ-
terea conſidimus, vos Deum omnipotentem aſſidue nobiſcum precaturos, vt
in ſui gregis adeo aſſidui quietem, et ſalutem noſtram, hoc inceptum nego-
cium ſua diuina ope conſectum velit. Quam excuſationem vt accipiat iuſtiſ-
ſimam & ſanctiſſimam, nobiſcumque preces aſſiduas pro pacis affectu ante Deū
effundatis, paterna omnes vos in Domino charitate exhortamur, facturi rem
veſtræ religioni et pietati maximè conſentaneam. Datum Romæ apud ſanctum
Petrum ſub anulo Piſcatoris die 27. Martii, Pontificatus noſtri anno 4.

*Eiuſdem ad
Miniſtros
prouinciales*

ANNO CHRISTI 1527. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 9.
CLEMENTIS VII. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 320.

Reuerendis Patribus Ministris & charissimis in Christo fratribus prouincia N. Fr. Franciscus de Angelis totius Ordin. Minorum Minister generalis, & seruus, in Domino salutem.

Placuit Sanctissimo Dom Ino nostro Papæ mihi denuo iniungere, vt ad Cæsarem regrederer, & de pace totius Christianitatis tractaturus. Cum vero me apud ipsum exensarem, duo ista Breuia, quorum exemplaria ad vos transmittito, mihi destinauit. Receptis itaque cum reuerentia supradictis litteris, mihi & vobis, charissimi patres & fratres, à supremo Prælato directis, restat vt amoris boni Iesu, illius, inquam, qui *postposito sibi gaudio substinuit crucem confusione contempta*, in me spiritus ad laborem sit promptus per obedientiam, in vobis ad orandum; licet caro priuata, mutua conuersatione infirmetur. Iudicauit autem supremus Pastor (vt videtis) bonum vniuersale totius Christianitatis bono particulari religionis præponendum ad tempus. Iudicauit & ego iuxta sententiam sancti Patris nostri Francisci, *Sic me esse captum in manibus suis, vt non liceat facere contra voluntatem suam, quia Dominus meus est.* Et non pauens periculis & laboribus, collum iugo submissi, à quo quamprimum liberatus fuero, intendo omnes prouincias visitare, per me hætenus non visitatas, & vobiscum in Domino consolari. Interim satagite certam facere vocationem vestram, nec viuat & conuersetur inter vos relaxatus frater Helias, sed mortificatus & conuicifixus Franciscus, qui vos in fine & veros & legitimos filios suscipiat & benedicat. Munus igitur paternale vobis mittens Sanctissimus D. N. concedit, vt infra 20. dies à publicatione istarum litterarum in conuentibus vestris, quilibet ex vobis possit eligere vni cōfessorem fratrem ordinis, qui vos nō solum meas sed sua auctoritate possit absoluerē ab omnibus casibus & censuris de præteritis, & dare indulgentiam plenariam & Iubileum plenarium, dicendo quinquies *Pater noster & Ave Maria*, pro vniuersali pace Christianitatis. Quare volo & mando vt in omnibus locis præsentēs litteræ legantur, & hac gratia censeantur gaudere moniales sanctę Clare, necnon Ter-tiarię. Datum Romæ 8. Aprilis.

In itinere
Hispanico
capitur à Pi-
ratis.

Liberatus
ad Cæsarem
abit.

Interim Bor-
bonius urbē
capit, & ca-
ditur.

Guicciard.
lib. 18.

Pontificis
iniuria Cæ-
sari displi-
cet.

Missis igitur his litteris & Apostolicarum exemplaribus, transferauit Quinonius in Hispaniam. Sed in mari captus à Piratis, Cæsaris aduersarijs, multas sustinuit tribulationes, & cruciatus, vt legationis suę instrumenta proderet, aut quid cum Cæsare agendum erat, aperiret. Dum nihil poterant extorquere, præter vnicum Pontificis pacificandi orbis Christiani desiderium, ad Hispanicum litus exposuerunt. Protinus ad Cæsarem profectus Pontificia exposuit mandata, omnemque statuendę pacis conatum adhibuit. Interim Borbonius alpihus superatis, postquam varijs arribus, & inconstantibus per Flaminiam, & Hetruriam itineribus Pontificem fefellerat, & spe pacis irriterat, quinto Maij inopinatē in Urbem irrupit, sed non impune; in prima enim acie dum ipse pugnam inchoat, sclopeti glande percussus, mortuus concidit. Miles porro sui Imperatoris necē nihil consternatus, imō magis accensus, Vrbe potitus Pontificem cum plerisque Cardinalibus ad Molis Hadrianę arcem redactum, integra excubiarum oblectit corona. Cum hæc atque Urbis direptę calamitas, sacrorumque contemptus, & iniurię Cæsari deferuntur, ea sibi molestissima fuisse ostendit, & 3. die Augusti Quinonium, ac post dies quatuor Verium Miliacensem, vtrumque cum mandatis ad Proregem Neapolitanum Carolum Lanoyum de Pontifice liberandō, & omnibus oppidis, atque arcibus, quę occupatę fuissent, restituendis, in Italiam legauit, atque vt vnde se sustentaret, Pontifex haberet, certam summam pecunię ex illis regnis, quę in

con-

ANNO CHRISTI 1527. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 9.
CLEMENTIS VII. ANN. 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 320.

conuentibus pecuniam Cæsari dare recufarant; collectam ad eum eius Inter-
nuncius mitteret, permisit.

VII.

Romam regressus Quiñonius, expositisque apud Clementem, quæ à Cæsare
reportarat, Caeram abiit cum Lanoyo rem perfecturus. At eo tempore, quo
Quiñonius appulerat, diem suum obiit Lanoyus, & proinde cum Hugone de
Moncada (ad quem etiam potestas à Cæsare data pertinebat, utpote quem
defunctus Prorex sibi, donec Cæsar successorem daret, legatum surrogarat)
negotium erat peragendum. Communicatis itaque cum eo mandatis, rebusq.
ut putabat, compositis, una cum Miliacense Romam rediit. Duo erant
summa in hoc negotio capita; vnum, ut Pontifex exercitui, cui ingens pecu-
niæ vis debebatur, satisfaceret; alterum, quod ad Cæsaris cautionem perti-
nebat, ne Pontifex in libertatem restitutus, ipsius hostibus adhereret, obides
Hippolytus, & Alexander Pontificis nepotes, traderentur, & donec illi Parma
venirent, Cardinales Pisanus, Triultius, & Gaddius substituerentur, & præ-
ter hos consignarentur Cæsarianis pignoris nomine vrbes Ostiensis, Ciuitatis
veteris, Castellana, atque arx Foroliuiensis. Duræ videbantur hæc leges, atq.
proinde res diu est agitata, præsertim cum illi ipsi, in quorum potestate totum
erat negotium, in eadem non forent sententia. Etenim Moncada animo pro-
fus à Pontifice alienus, huic rei parum studebat; Miliacensis, ut Cæsari per-
iculosa, penitus repugnabat; solus Quiñonius concordiam iniri summopere
expetebat, & curabat. Tandem post tediousam disceptationem, & noua Cæ-
saris mandata, (qui Pontificem, quam maxime fieri posset, lenissime dimitti
vrgebat, modo liberatus non magis foederatis, quam ipsi studeret, quod sibi
satis esse testabatur) vltima die Octobris per Pontificios cum Quiñonio & Se-
renonio secretario, & ministro Moncada (qui postea omnia rata habuit)
mutatis aliquantulum prioribus pactis, additisque alijs, concordia contra-
cta est.

Quiñonius
regressus
prospera PH
nifici renun-
ciat.

Pacis tam
inequale q-
runtur illi
stacua.

Post longam
disceptatio-
nem eadem
concluditur

VIII.

Attamen cum aliqua laborarentur difficultates, & Pontifex sibi timeret à
Moncada, alijsque Cæsarianis aduersis, cuperetque oppignoranda integrè re-
stitui, solidam pacem inter Principes Christianos stabiliri, eorumque arma,
contra Turcas, & Hæreticos conuerti, statuit tertio Quiñonium ad Cæsarem
legare. Ille vero dum ab his curis liberari, ut totus commisso sibi numerofo
Sodalitio posset intendere, impetrare non poterat, rogauit ut permitteretur
Ministerii officium deponere: Id ei concessum, dummodo alium idoneum,
qui suas vices obiret, prius exponeret; cui facultas usque ad proxima comitia
generalia traderetur gubernandi. Deputauit ille Antonium de Calce-
na, vi-
rum probum, in regimine expertum, totius nationis Hispanicæ Commissarij
generalem. Ratum hoc habuit Pontifex suo diplomate, quod cum proprijs
litteris misit Quiñonius per suum socium, Stephanum de Capillas ad Calce-
nam, atque ille recepit. exeunte Iunio anni sequentis, uti suo loco dicemus
opportunijs. Fidem ampliorè præmemoratis conciliabimus, si ipsa Pontificis
diplômata, & totius rei instrumenta, etiam in ipsa Arcè S. Angeli in qua deti-
nebatur Pontifex, confecta, hic exseripserimus.

Quiñonius
tertio ad
Cæsarem
missus gene-
ralium des-
pons.

Substitui-
tur Anto-
nius de Cal-
na.

CLE-

ANNO CHRISTI 1527. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 9.
CLEMENTIS VII. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 320.

CLEMENS PAPA VII.

Vniuersis & singulis dilectis filijs Ordinis Minorum Obseruantia Ministris provincialibus, & Fratribus salutem, & Apostolicam benedictionem.

Ex reg. gener.
Cism fol. 72.
& seq.

Cum anno proximè elapso dilectum filium Franciscum de Angelis, Ordinis Minorum Ministrum generalem, postquam generale Capitulum, apud Assisiū celebrauerat, ad nos pro pace inter Reges & Principes Christianos conficienda euocari fecissemus, sibi in virtute sanctæ obedientiæ, mandauissemus, vt ad Charissimum in Christo Filium nostrum Carolum Romanorū, & Hispaniarum Regem Catholicum, Imperatorem electum, se conferret, & nonnulla pro dicta pace constituenda nostro nomine sibi exponeret; & ad nos reuersus, nobis humiliter supplicasset, vt eum priuatis vestri Ordinis rebus, vt sua seruitus expostulabat, vacare permitteremus. Nos autem cognoscentes pro communi bono, & pace expedire, quod in huiusmodi negocijs, tam grauibus, eius opera vteremur, sibi etiam in virtute sanctæ obedientiæ mandauimus, vt mandatis nostris obtemperaret; eumque denuo ad eundem Cæsarem misimus, vobisque per nostras litteras mandauimus, vt pro vestra erga nos deuotione, eundem Franciscum Ministrum vestrum, pro nostra, & omnium Christifidelium salute laborantem, excusatum haberetis, si rebus Ordinis vestri (prout vos, & ipse desiderabatis) vacare non poterat; & Altissimum vestris orationibus precaremini, vt tandem sui gregis afflicti miseretur, ac eidem Francisco Ministro, vt eius labores non essent cassi, gratiam concedere dignaretur. Denique, cum iam pridem post varios maris, terræque labores à Cæsare ad nos reuersus, aliam Urbem nostram direptam, ac Nos & S. R. E. Cardinales in Arce nostra S. Angeli à Capitaneis exercitus eiusdem Cæsaris detineri inuenisset, suaque diligentia apprimè laborasset. Cum sibi & bonæ memoriæ Carolo de la Noij, tunc Viceregi Neapolitano ad præsens defuncto, mandatum ab eodem Cæsare nos ab omni detentore liberandi factum fuisset, & quantum in eo fuit, nos liberaret: Nobis rursus supplicari fecit, vt permitteremus eum seruicijs eiusdem vestri Ordinis vacare. Nos cognoscentes id non sine magno Sedis Apostolicæ, & Reipublicæ Christianæ incommodo fieri posse, sed nobis necesse fore, si rebus ferè collapsis succurrere vellemus, eum denuo ad eundem Cæsarem mittere; Eapropter iterum nobis humiliter supplicauit, vt ipsum ab onere dicti officij Ministeriatus generalis absolueret, cum aliter mandata nostra, cum animi sui quiete exequi posse non speraret. Nos autem, quoniam cum maiori affectione desideramus, quam pacem vniuersalem inter Reges & Principes Christianos concludi, & contra infideles expeditionem nostris temporibus sumi; & ad hoc sanctum opus perficiendū ipsius Francisci Ministri operam plurimum, (vt hactenus per eum gestis experti sumus) necessariam videamus: huiusmodi supplicationibus inclinati, eius petitioni, ac renunciationi (postquam vnum vestri Ordinis fratrem de Concilio antiquorum Patrum, qui vsque ad generale Capitulum proximè celebrandum, dictum Ordinem regat, atque gubernet, loco sui suffecerit) per præsentem duximus annuendum, ipsūque ab officio Ministeriatus generalis ex tunc absoluimus, & absolutum fore decernimus. Ita tamen, quod interim Minister generalis remaneat, & omnia prout hactenus fecit, faciat, & facere valeat; facta vero per eum nominatione huiusmodi, eius officium expirasse censeatur. Illi vero, qui per eum ad Viceministeriatus huiusmodi officium nominatus fuerit, in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, vt dictum officium acceptet. Omnibus vero, & singulis dicti

IX.

ANNO CHRISTI 1527. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 9.
CLEMENTIS VII. ANN. 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 320.

dicti Ordinis Fratribus, & Monialibus, vt veluti suo vero prælato pareant, & obediant, præcipimus atque etiam mandamus. Verum si ille, quem nominauerit, ab humanis decesserit, volumus quod eius officium non vacet, quousque alium nominauerit: et si etiam illum sic nominatum ante Capitulum generale huiusmodi mori contingat, alius loco sui eligi debeat eo modo, quo eligeretur Viceminister generalis, si eius officio durante decederet; talemque electum omnimodam auctoritatem Ministri generalis habere, volumus atque decernimus. Et cum in generali Capitulo Assisij celebrato sancitum fuerit, vt quælibet natio suæ nationis Commissarium particularem habeat, prædictam determinationem, vsque ad generale Capitulum celebrandum obseruari volumus atque mandamus; Insuperque vt transumptis præsentium manu eiusdem Francisci Generalis subscriptis, & sigillo eiusdem Ordinis munitis, eadem prorsus fides, tam in iudicio, quam extra illud adhibeatur, quæ adhiberetur originalibus litteris, si illæ essent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ in Arce S. Angeli sub anulo Piscatoris, die prima Decembris 1527. Pontificatus nostri anno quinto.

Blosius.

Instrumentum deputationis Vicarij Generalis.

*Ego Fr. Franciscus de Angelis totius Ordinis Minorum Regularis
Obseruantia Generalis Minister & Seruus.*

- X. Tenore præsentium declaro & notum facio omnibus & singulis Reuerendis Patribus, & Ministris Prouincialibus, alijsque Patribus, & Fratribus dicti Ordinis, omnibusque alijs, quorum interest, aut quomodolibet interesse poterit, qualiter aliquibus vrgentibus causis, iam Sanctissimo D. N. Clementi VII. Pontifici Maximo manifestis, vobisque suo tempore declarandis, Generalatus officium ad Suæ Sanctitatis pedes, sponte & mea libera voluntate renunciaui. Quam renunciationem Sua Sanctitas (prout in suis litteris desuper confectis plenius continetur) accepit: Atque concessit, vt aliquem dicti Ordinis religiosum nominarem, qui vsque ad generale Capitulum proximū, vbi Minister generalis Cismontanus eligi debet, dictum Ordinem Apostolica & ordinaria Ministri generalis auctoritate regeret, & gubernaret, & Caput totius Ordinis esset. Ego igitur Apostolica vsus auctoritate (habita desuper matura deliberatione, consideratis omnibus) Reuerendum Patrem Fratrem, Antonium de Calceza nationis Hispaniæ Commissarium generalem, Vicariū totius Ordinis denuntio, & vsque ad electionem Ministri generalis alterius denunciatum esse volo, In quorum omnium testimonium præsentis litteras manu mea subscripsi, ac officij Generalatus sigillo muniri feci. Datum Romæ in Arce S. Angeli 4. Decembris 1527.

Fr. Franciscus Gen. Minister.

ANNO CHRISTI 1527. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 9
CLEMENTIS VII. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 320.

CLEMENS PAPA VII.

*Dilecto filio Vice-Ministro generali per dilectum filium
Fr. Franciscum de Angelis eiusdem Ordinis
Ministram generalem deputando.*

Bid. fol. 97. Cum dilecto filio Francisco de Angelis, sui Ordinis Minorum de Obser- XL
uantia generali Ministro, Romæ apud nos constituto, ut is in Hispaniam pro
rebus vniuersale bonum, & commodum totius Christianitatis concernentibus,
nostro iussu proficisci, cum animi sui tranquillitate maiori valeret, licentiam
dederimus, vnum dicti Ordinis fratrem loco sui Vice-ministram generalem,
vsque ad Capitulum generale eiusdem Ordinis celebrandum deputandi. Nos
te fili paternè hortamur, & in virtute sanctæ obedientiæ tibi præcipimus, ut
dictum officium filiali obsequio suscipias, & acceptes, ac pro tua pietate &
debito, vsque ad dicti Capituli celebrationem cum charitate, prudentia, &
vigilantia exequaris, quemadmodum te esse facturum speramus. Datum Ro-
mæ in Arce S. Angeli, sub anulo Piscatoris die sexto Decembris 1527. Ponti-
ficatus nostri anno quinto.

*Pontifex
liberatur.* Pontifex demum post septem mensium in prædicta Arce pressuram, triduo XII.
post datas has vltimas litteras, nono scilicet Decembris, e custodia dimissus
est opera potissimum Quinonij (vnde & insignem Pontificia libertatis adipiscē-
da auctorem, appellat Paulus Iouius) & tuto præsidio à Stephano Columna
Cæsaris milite ad Urbem veterem deductus est: Vnde iterum reductus in Vr-
bem, & pristina maiestati restitutus est per eiusdem Quinonij penes Cæsarem
industriam: quod anno dicemus sequenti.

*Minorita
apud Indo-
rum Hon-
duras prædi-
care inci-
piunt.
Herr. dec. 4.
.to. c. 6.
1* In illa Occidentalis Indiæ prouincia, quam primo Hibueras à pulcherrima- XIII.
rum cucurbitarum copia, mox Honduras ab altitudine maris iuxta præcipuū
prouinciæ promontorium Hispani, priori obsoleto nomine appellarunt, hoc
anno Didacus Lopez de Salzedo Præfecturam beneficio Caroli Imperatoris
accepit, secumque duxit Minoritamunum, ex insula Hispaniolæ. Sed vbi
indigenas ad fidem Christianam, adduci posse speraret, scripsit ad prædictæ
insulæ Magistratum, ut plures submitterentur operarij, quorum industria do-
cerentur populi, & cœnobium iam inchoatum in oppido Truxilli necessariò
numero insisteretur, ac perfecta consurgeret structura. Rogauit insuper ut con-
sulerentur viri docti circa controuersiam ea in prouincia agitatum; an statim
intingi deberent Indi, qui auidè, & coaceruatim baptismum expetebant?
an differendum lauacrum donec fidei perciperent rudimenta? Missi protinus
sex fratres cum ecclesiasticis paramentis: dubioq. nimis faciliè responsum est,
præmitti omnino debere doctrinam necessariam, vbi necessitas, populi feruor,
& multitudo, vel catechizantium paucitas, aliter faciendum non suaderet.
Erant aliquanto flexibiliores huius prouinciæ populi, & Mexicanis persimiles.
Præter Deos inferiores, aut idola minora, tria maiora, & præcipua venera-
bantur, destinato unicuique per aliquot interualla à prædicto oppido, capa-
cissimo templo, ad quod statutis anni temporibus accedebant, & impia pa-
rentum, ac liberorum offerebant sacrificia. Præerat singulis fanis venerando
habitu, promissaque barba, qui victimas immolabat, & idolorum promebat
oracula, ac Pape nomine audiebat (adeo sacris nostris inuidet & illudit Satan)
cuius summa erat in populo veneratio. Contritis tamen per Euangelicos mini-
stros idolis, et destructis templis, sacrificuli agnita imbecillitate inanum Deo-
rum, qui se comminuentibus resistere non poterant, fidei subscripserunt Chri-
stianæ.

*Mon. MSS.
pro. J. Juan.* Crescente quotidie in illis partibus Hispanorum dominio, etiam regiones XIV.
factæ sunt albæ ad messem. Disponente itaque Domino messis, missi sunt hoc
anno

ANNO CHRISTI 1527. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 9.
CLEMENTIS VII. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 320

anno plures operarij, qui triticum congregarent in horrea; amandati ctenim in nouam Hispaniam, siue in partes Mexicanas, & oras maris Australis, Dominicani quadraginta, & Franciscani totidem, præsides horum Antonio Ciuitatenſi, siue ab Vrbe Roderici, quibus Carolus Rex indumenta sacerdotalia, & cultui diuino necessaria largitus est, magnamque pecuniæ summam dari præcepit ubi appellerent, vt domos constaurarent, rebusque instruerent necessarijs. Hoc itidem anno missi cum Francisco de Montejo ad peninsulam Yucatanæ alij Franciscani; qui postquam ille prouinciam penitus, & ex instituto lustrauerat, indigenis magno rei Christianæ incremento, fidem prædicarunt, & temporis tractu insigne cœnobium in vrbe Vallisoleri, seu *Valladolid*, quæ illius præfecturæ, siue prouinciæ secunda reputatur, ædificarunt. Religiosis curam amandauit Carolus, vt inuigilarent; ne quid faceret Montejus contra Dei aut à se tradita mandata; vt Hispanos, prouinciarumque à se institutos Præfectos, intra suos limites cohiberent, neque fines alienos inuaderent, aut tyrannice, vel inhumanè cum Indis agerent, sed officiosè & humaniter ad fidem, & Regis attraherent obsequium. Idipsum commendatum est designato Episcopo Franciscano, et fratribus quatuor, qui cum Pamphilo de Naruaez hoc etiam anno transfretarunt, ad Palmarum fluuium, siue *Rio de las Palmas*, & ad Floridæ prouincias, quarum præfectura amplissimo diplomate Pamphilum Carolus donauit. Tandem cum vbique nouæ fierent expeditiones in Indijs Occidentalibus, & Hispani alias aliasque terras detegerent, & subigerent, quibus erudiendis copiosus ministrorum numerus erat necessarius, Carolus Imperator per litteras egit cum superioribus generalibus Prædicatorum & Minorum, vt permitterent vniuersis suis subditis, qui Euangelico huic muneri se dicare vellent, libere transfretare; cui illi libenter assenserunt.

Prædicat. 9.
Adiutores in
nouam Hſ.
span hoc an-
no mittuntur

Item cap. 3.
Mon ind mil.
Alij Minor t.
Yucatan.
Con. Valliso-
leri Indiarum

Idem cap. 4.
Alij ad Flo-
ridam.

XV. Sub hoc tempus recensentur qui sequuntur pietate & virtute illustres, quorum alias mentionem fecimus, in recensu cœnobiorum, quæ incolebant. Ludouicus Biaſſonus in conuentu Gratiarum Modoëciæ; Iacobus à Porta in Basilienſi; Alphonsus de Ataide in Atouguæ, prouinciæ Algarbiorum; Angela Martiæz in monasterio Annunciationis B. Mariæ Elchij; Margarita fundatrix domus S. Agnetis Fulginatensis tertij Ordinis, quæ hoc anno die decima Martij decessit. Gaspar Schatzgerus primus Minister prouinciæ Argentinensis sub Leone X. quid doctissimè plures tractatus contra Lutheri dogmata scripsit, & hoc anno fatiſ concessit, dum esset custos Bauariæ, vir illustris, de Ordine & Ecclesia optimè meritis; de illo egimus inter scriptores Ordinis Minorum Florebant hoc anno, et prouinciam sancti Francisci regularis Obseruantie regebat Andreas Fulginas, vir prudens, doctus, et pius, S. Theologiæ professor, habuitque olim patrum Petrum Fulginatensem Conuentualem Theologiæ magistrum prouinciæ Romanæ Ministrum, qui anno 1461. decessit Assisii in magno conuentu.

Gaspar Schatzgerus.
Chiron. At.
gent. mil.

Andreas
Fulginas
Iacobus in vi.
ra B. Paulus
c. 13.

XVI. Paucissimos creauit hoc anno Episcopos Clemens Pontifex; etsi enim ad eum spectaret sollicitudo omnium Ecclesiarum, attamen non potuit prouidere vacantibus Ecclesiis detentis à principio mensis Maii à Cæsarianis militibus in Arce S. Angelæ, vti narrauimus. Prouidit tamen aliquibus ante militum irruptionem, atque inter has Ecclesiæ Chersonesi, sub Archiepiscopo Heracleæ, in personam fr. Petri Fugerii, qui factus est suffraganeus Episcopi Salcitani 18. Febr. Multiplicatis, vti dixeram, prouinciis Christianorum in India Occidentali, et in dies crescente multitudine credentium, Carolus Imperator rogatus à prouinciarum Præfectis, et à suis Consiliariis persuasus nominauit, pro Episcopatu erigendo in vrbe Mexicana fr. Ioannem de Zumarraga, Durangi oppido tractus Cantabrici progenitum, virum optimum, pium, doctum, & prudentem, olim præcipuis muneribus & Ministeriatu suæ prouinciæ Conceptionis, nec non Inquisitoris officio per vniuersam Cantabriam perfunctum; tunc Guardianum religiosissimi conuentus Tribuli, *del Abrojo*, ubi Imperatori per hebdomadæ maioris ferias animam procuranti, eius virtutes innotuerunt.

Fr. Petr.
Episc Chersonesi.

Ioan. Mexi-
canus.
Herr. cit. lib. 2.
cap. 2.

Idem lib. 1. c. 9

ANNO CHRISTI 1527. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 9.
CLEMENTIS VII, ANN. 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 320.

Fr. Marti-
nus Dari-
us, Joannis
Florida.

Pro Episcopatu sanctæ Mariæ Darieni fr. Martinum de Bejar ; Pro Episcopatu vastissimæ prouinciæ Floridæ fr. Ioannem Suarez: quos statim hoc anno, vel sub initium sequentis ad commissas sibi prouincias amandauit, vt malis & discordijs, quæ vigeant inter prouinciarum Præfectos, & grauissimis Indorum prefuris mederentur. Patronum & protectorem Indorum instituit Zumarragum, quos ille summa pietate fouit, & paterna charitate protegit, modo precibus, modo comminationibus, demum censuris, & supplicijs retrahens, & comprimens Hispanos ab inferendis misellæ gentitantis iniuriis.

Hieronimus
Magnanus.

Scard. de reb.
Patau. l. 2. cl. 1.
se 7
Portin. p. 495.

Obijt hoc anno Patauij Episcop. Vastanus fr. Hieronymus Magnanus, præclarus per vniuersam Italiam diuini verbi concionator, magnæ probitatis opinione refulgens, de quo dignum hoc scripsit elogium Bernardinus Scardeonius [Ea quidem (inquit) de eo habita apud vulgum opinio, vbi ad Iulij Secundi Pont. Max. delata est, Romam accitus in Episcopum Vestanum deligitur. Qui postea intermisso concionandi officio, Roma discedens in patriam redijt, & deinceps sibi potius quam gregi suo complaciturus, in ocio litterarum domi & in patria vixit. Huius meminit Leonicus in suis Dialogis, vbi de precibus agit. Aderant (inquit) mecum, cum alij plerique, tum & Hieronymus Magnanus Vestanus Episcopus, vir & religione conspicuus, & litterarum etiam studiis in primis clarus. Hæc ille. Fuit is perquam familiaris Iacobo Sadoletto, nondum Cardinali, sed insigni eloquentia prædito. Scripsit vt audio quamplurima. Edidit autem vnicam quod sciam satis elegantem epistolam, ad Adrianum Pontificem Maximū excusam & appositam in fronte operis illius, sub titulo *Quodlibeti*. Obijt Patauij in bona senectute an. salut. (ni fallor) 1527.]

Conu. sancti
Martini ab
Aggere.
Gonz. in pro-
uin. S. Anlon,
con. 40.

In oppido sancti Martini ab Aggere, diocesis Cremonensis & domini Mar-
chionum de Gonzaga erat vetusta ecclesia SS. Martyribus Fabiano & Sebastiano sacra, à deuota quadam muliere ex voto tempore pestis ædificata, & mox consecrata 14. Februarij, ad cuius latus oppidani hoc anno inceperunt cœnobium fratrum regularis Obseruantie construere, opus non segniter promouente beato Sixto de Riparolo, qui postea Mantuæ sancto fine quieuit. Accidit tamen vt an. 1535. cœnobij Guardianus, à quodā nebulone vicini oppidi Bozuli proditorie occideretur, quia eum cuiusdam sceleris arguerat. Iussi proinde à superiore fratres, locum penitus dereliquerunt. Multis post hæc annis Franciscus Gonzaga clarissimus ille vir, olim totius Ordinis Minister generalis, cum ex Hispania, vbi Minoribus nomen dedit, & sacrarum litterarum studia absoluit, in patriam redijisset, & in proximo Capitulo primus Prouinciæ Definitor fuisset institutus, rogatus à suis germanis fratribus Pyrrho, Ferdinando, Iulio Cæsare Gonzagis, & Scipione Gonzaga Patriarcha Hyerosolimitano, prædicti oppidi Dominis, cœpit agere cum prouinciæ sancti Antonij Patribus de restituendis fratribus loco prædicto. Id tandem obtinuit in Congregatione habita Veronæ anno 1577. iecitque ipse primum nouæ structuræ lapidem die 23. Aprilis, promouente fabricā prædicto Pyrrho, inter fratres primogenito, concurrentibus etiam oppidanis, donec ad eum statum reductum est cœnobium, vt duodecim religiosos commode posset admittere. Est in Ecclesia facellum nobile S. Crucis, in quo refert Gonzaga suos progenitores omni post habito fastu, spreteque sæculi vanitate, sub humili pauimento iacere, insignesque illic conseruari reliquias, quas partim eius genitrix, partim ipse dono acceptas à Maria Austriaca, Germanorum Imperatrice, & Philippi II. Hispanorum Regis sorore, ibidem collocarunt: In hoc conuentu deposita voluit Gonzaga omnia monumenta & scripturas ex quibus magnum illud volumen, quod de origine & progressibus Franciscanæ Religionis ediderat, excerpta sunt.

Conu. Me-
tymnae cali.
Idem in pro-
uin. Castellæ
con. 22.
Salazar l. 4.
p. 23.

Maria de Sylua, oppidi Metymnæ Cœli, diocesis Siguntinæ Ducissa, hoc
anno, instigante Didaco Cisnerio, Prouinciæ Castellæ Ministro, ad radices mō-
tis, cui prædictum oppidum imminet, cœnobium construxit sub titulo S. Fran-
cisci. Illic institutum est studium Grammaticæ, & aliquando Philosophiæ. Lo-
cus

ANNO CHRISTI 1527. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 9.
CLEMENTIS VII. ANN. 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 320.

cus est amœnus, irriguus, arboribus confitus, vernantibus pratis aspectui gra-
uissimus Episcopi Segutini, Ducesque patroni abunde necessaria quæque sub-
ministrant.

XX. Fr. Antonius de Buarcas vir venerabilis, & pius, hoc anno sub auspicijs Io-
annis III. Lusitanæ Regis, & ex piorum eleemosynis prope locum, quo Mon-
degi fluuius in Oceanum exoneratur, conuentum ædificauit sub inuocatione S.
Antonij de Ficu, cuius sacellum maximum temporis successu cuidam nobili
viro Ferdinãdo Gometio, eiusq. successoribus concessum est iure quodam patro-
natus. Ab anno 1584. deseruit Patribus Recollectis, cum quibus ego aliquo-
ties temporibus æstiuus à studijs Conymbricensibus feriabar, ibiq. exorsus sum
collectionem opusculorum S. Francisci, quæ commentarijs illustrata olim ty-
pis, emisi Plantinians.

Con. S. An-
tonij de
Ficu.
Gonz. in prou.
Portug. c. u, 4

XXI. In insula Lignorũ maris Oceani ad oppidum Marhici, Urbanus Lomellinus
suis sumptibus cœnobium construxit sub titulo S. Crucis, & Francisci Vlisippo-
nensis prouinciæ Portugalliæ Ministri subiecit regimini. Franciscus à Stunica,
& Leonora Manrique à Castro Marchiones intra mœnia sui oppidi titularis
Ayamontis, Hispalensis diœcesis, alterum posuerunt sub inuocatione S. Franci-
sci, quorum pietas ad posteros transiit; liberaliter etenim fratribus in qua-
cumque succurrunt necessitate.

Con. Mar-
hici.
Inuid. con. 24.

Con. Aya-
montis
Idem in prou.
Ezth. con. 21.

XXII. Didacus Pacheco Marchio Villenæ Ioan. Magni militiæ S. Iacobi Magistri fi-
lius, quibusdam puellis sub honestissimæ matronæ disciplina cohabitantibus
monasteriũ sub appellatione Incarnationis hoc anno construxit elegantissimè
intra mœnia oppidi Scalonæ, inductaque regula, & habitu Conceptionis virgi-
neo; cætui duas adiunxit suas filias Franciscã, & Ioannã, liberè traditis ampli-
simis dotibus, quæ ex utroq. parente illas contingebant. Has illæ in fabricæ am-
plitudinẽ, & reddituum incrementum generosè contulerunt. Antonia Pacheca
alterius Didaci Pacheci Marchionis itẽ Villenæ filia, ex pinguißima etiam dote
summum sacellum, & elegantissimũ Mausolæum germano suo fratri Franciscò
Pacheco, itidẽ Marchioni, fabricari curauit. Ex hac nobilissima progenie Pa-
checorum semper hic aliquæ virgines cõmorantur: Primas Moniales instruxit
Guardianus Minorum Scalonenfis, inter quas magna refulsit pietatis & virtutis
opinio Francisca Guasquina, à vitæ asperitate, & placidissima conuersatione
cunctis admirabilis.

Mon. Conc.
Scalonæ
Idem in prou.
Castellæ,
mon. 28.
Salaz. l. 9 c. 19

Francisca
Guasquina.

XXIII. Sub eodem sanctæ Conceptionis instituto Ludouicus à Marmore, regius Ta-
bellarius Cancellariæ Granatensis, quarundam sororum tertij Ordinis mona-
sterium incultum, domumque incommodam ampla, & magnifica hoc anno
commutauit in Ciuitate regia, indito titulo S. Mariæ de Iesu præscriptis etiam
quibusdam regulis, & conditionibus honestis, quas illæ libenter acceptarunt:
Conceptionis habitum & regulam dedit Petrus de Noblejas, Guardianus, illius
Vrbis, ex commissione Ioannis de Olmillos Ministri prouinciæ Castellæ, cuius
suberant regimini, Casaraugustæ ex altbra Iberi fluminis parte prope pontem
hoc anno monasterium Domine nostræ de Altabasio ingressæ sunt Clarissæ Vr-
banistæ. Creuit sororum numerus ad quadragesimum.

Mon. Con-
cept. Ciuita-
tis regie.
Gonz. citat.
mon. 33.
Salaz. citat.
cap. 17.

Mon. de
Altabasio
Casaraugu-
stæ.
Gonz. in prou
Arag. mon. 3

XXIV. Leo decimus anno 1517. creauit Cardinales triginta & vnum, quibus dum
non suffecissent tituli & Diaconia, eatenus in Vrbe erecti nouos instituit intra,
& extra Vrbem, templumq. S. Mariæ de Araceli in titulum præsbyteri promo-
uit, deditq. Christophoro Numaiõ, tunc Ministro generali à se ad Cardinala-
tum assumpto, licet Ciacconus scribat primum ei datum titulum S. Bartholo-
mæi in Insula. Siue vero Numaius aliquid molestiæ fratribus intulerit, siue,
illi timuerint, quod Cardinales titulares vellent in cœnobio residere, aliudue
præiudicium, aut incommodum inferre; rogarunt hoc anno Pontificem, vt post
cessum, vel decessum Christophori titulus supprimeretur, quorum precibus hoc
anno subscripsit. *Olim sal. record. Leo. die 17. Aprilis.*

Supprimi-
tur titulus
Cardinali-
tus S. Ma-
rie de Ara-
celi.

ANNO CHRISTI 1528. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 321.

ARGVMENTVM.

Quinonius tertium mittitur ad Casarem, deinde promouetur ad Cardinalatum. Antonius de Calcena suum exorditur regimen Vicarij generalis, & Congregationem generalem cogit in Hispania. Multos ad Indiam Occidentalem mittit operarios. Moriuntur viri pietate illustres, inter quos plurimum effulsit Ioannes Nauarretus. Multiplicantur PP. Capucini sub obedientia Magistri generalis Conuentualium. Creantur Episcopi, & construuntur coenobia.

*Quinonius
tertio mittitur
ad Casarem.*

*F. Card.
nalis.*

*Guicciard.
lib. 9.*

LE MENS Pontifex, iam in tuto positus, quid potius agendum, confederatis, an Casari adhaerendum, vel neutri fauendum, dum secum anxius expedit, nunc tertio mittendum Franciscum Quinonium ad Casarem constituit, ut pro sua fide oppignoratas arces, & obsides, quos diximus, restitui permetteret. Interim ut unde soluere posset, quas promissit, pecunias exercitibus distribuendas, Cardinales aliquot pretio (quod constantissime antea negarat) creauit, quibus Quinonium tum propter libertatem eius operam, tum propter ea, quae apud Casarem pro se facturum sperabat, adnumerauit. Id hoc anno Viterbij (quod Pontifex grauiorem aerem aestiuum Urbis-veteris declinaturus, concessit) factum esse certissimum est, non autem Romae die 7. Iunij anno proxime elapso, ut scribit Ciacconus (etsi etiam circa locum, & annum concordet Panuinus) eo enim tempore Clemens obsidebatur in Arce S. Angeli, & Quinonius in Hispania Clementis partes agebat apud Casarem, nondum deposito Generalatu. Sed & hoc ipso anno, Pontificis ad eum leguntur litterae statim exhibendae, praeferentes titulum Ministri generalis. Et quidem hoc anno iam creatum Cardinalem (tituli S. Crucis) ad Casarem a Pontifice missum, scribit Guicciardinus * gravis illius temporis scriptor, multarumque rerum tunc gestarum speculator, & datum ab Andrea Auria classis insigni Praefecto, qui a Galliarum Rege ad Casarem transitum cogitabat, quendam itineri socium, qui conditiones, & pacta obsequij a se praestandi cum Casare stabiliret. Ille porro qua pollebat apud Casarem virtutis opinione, & nouae dignitatis autoritate, impetrauit, ut Cardinales tres Neapoli obsides statim libertate donarentur, atque in suo reditu Ostiae & Ciuitatis veteris arces possent restitui.

Quo autem erat erga suum Institutum laudabili zelo, & de bono regimine sollicitus, timebat ne Apostolicae litterae suaeque ad nominatum a se Vicarium generalem, ut diximus, destinatae, longo maris terrae discrimine perierint; hoc anno antequam ad Cardinalatum eueheretur, renouati voluit per Pontificem potestatem, alias sibi de substituendo Vicario concessam. Id accepto hoc diplomate impetrauit.

Dilecto

ANNO CHRISTI 1528. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 10.
CLEMENTIS VII. ANN. 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 321.

*Dilecto filio Francisco de Angelis Ministro Generali totius
Ord. Minorum Obseruantia regularis.*

Dilecte fili &c. Quod alias tuæ deuotioni pro nobis, & hac sancta Sede, immo tota Christianitate pium, & salutare iter suscepturæ concessimus, vt loco tui Vicarium generalem totius sui Ordinis Minorum de Obseruantia, vsq. ad Capitulum generale eundem Ordinem recturum, & gubernaturum, deputare posset: id ei de nouo concedimus per præsentis. Mandantes in virtute sanctæ obedienciæ vniuersis ministris prouincialibus, ac Custodibus & alijs Fratribus Ordinis prædicti, vt eidem Vicario per te deputato, perinde vsque ad dictum Capitulum generale obediant, ac si à nobis, vel à Capitulo generali deputatus esset. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutisque, & priuilegijs vestri Ordinis, etiam Mari magno nuncupatis: quibus, quatenus obstant illorum tenoribus pro expressis habentes, illis alijs in suo robore permansuris, ad effectum præsentium specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus, etiam quod præsentium transumptis, manu Notarij publici subscriptis & sigillo tuo, siue tui Ordinis munitis, plena fides vbique tam in iudicio, quam extra adhibeatur, perinde ac si originales essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum in Ciuitate nostra Vrbeuetana, sub anulo Piscatoris die prima Martij 1528. Pontificatus nostri anno 5.

Blosius.

III. Priores litteras accepit Antonius de Calcena (quem diximus ab eo nominatum, vt suas vices subiret) die 22. Iunij apud Metymnam Campensem, coepitque illarum virtute nouum regimen totius Ordinis exercere die 25. mensis prædicti. Posteriores autem litteras Pontificias tradidit quidam frater prouinciæ Turoniæ die 26. Iulij in vrbe Segobienfi, quibus superuenerunt aliæ, quæ monebant ne circa res familiæ Cismontanæ quidquam mutaret, aut statueret inconsulto Commissario generali eiusdem familiæ in eisdem magis experto, cui iam pridem Pontifex intercedente Antonio Episcopo Portuensi Cardinali de Monte Ordinis Vice-Protektore (cui Paulus Pisortus illius familiæ Commissarius generalis erat charissimus) largitus erat omnem fermè potestatem, quam in dicta familia Minister generalis exercebat. Do Pontificia instrumenta.

Anton. de Calcena accipit huius Vicariatus instrumenta, sed cum limitatione

*Dilecto filio Antonio de Calcena totius Ordinis Minorum
generali Vicario.*

IV. Dilecte fili &c. Cum nuper tu in Generalem Vicarium totius Ordinis Minorum vsque ad generale Capitulum, eo quia dilectus filius Franciscus de Angelis sponte ad pedes nostros officium Generalatus, quo fungebatur, renunciavit, accitus fueris; & tua singulari prudentia, vsque ad dictum Ordinem debite gubernandum: solertia, & circumspectione, satis in Domino confidamus, tamen ne ex ignorantia rerum Italiæ, Fratrum Cismontanorum tuæ curæ commissorum, quietem & tranquillitatem te quomodolibet perturbare contingat, dignum duximus denuo te paterna charitate exhortari, & admonere, ne aliquid vsque ad Generale Capitulum, nec in ipso Capitulo generali, quod ipsos Fratres Cismontanos tangat, vel ad earum correctionem spectet, aut quouis alio modo, absque Commissarij generalis Cismontani consensu & assensu attemptare, immutare, aut renouare valeas & possis. Non obstantibus ordinationibus, & constitutionibus Apostolicis, statutis, & priuilegijs, & alijs quibuscumque in contrarium facientibus. Datum Viterbij sub anulo Piscatoris die 19. Iunij 1528. Pontificatus nostri anno quinto.

Ex Origin.

Euangelista.

Dilecto

*Dilecto filio Paulo Pisotto Ordinis Fratrum Minorum Regular. Obseru. Citramontano
Commissario generali.*

Ex origi.

Religiosorum quieti, & tranquillitati, ex officij nostri pastoralis debito inuigilantes, eisdem libenter intendimus, quæ eorum saluti, & quieti conspiciamus fore opportuna. Cum itaque ad officium tuum, qui in proximo præterito Capitulo generali Ordinis Fratrum Minorum regularis Observantia in Ciuitate Assisij celebrato Commissarius Cismontanus deputatus fuisti, pertineat inuigilare quod Fratres dicti Ordinis Cismontani de se bonum odorem omnibus sæcularibus præbeant, & sub obseruantia suorum Superiorum pacificè, & quietè viuant, vt eis omnis materia euagandi, & per hospitia discurrendi occasio auferatur; quod tamè prout ad aures nostras peruenit, quod dicti Ord. religiosi pro occurrentibus negotijs, & pro causis eis permissis præsentiam sui Superioris generalis quærentes, inuenire nō possunt; etiā quod nonnulli dicti Ord. Fratres suis Superioribus obedire recusent, & iugū obseruantia excutere nitentes à præceptis sibi per eorum Superiores factis, reclamare, & appellare nitantur; recursum ad dilectum filium Franciscum de Angelis dicti Ordinis Ministrum generalem, cuius opera ad componendas Regum & Principum Christianorum discordia vtimur, & ad illos pro tractandis arduis negotijs pro Reipublicæ Christianæ utilitate, eum continuè destinamus, habere velle proponunt, vt à domibus in quibus fratres ipsi assignati fuerunt, recedere, & per diuersa loca, vagari contra ipsius Ordinis regulatā institutā in animarum suarum periculū, & non sine laicorum murmuratōe, ac plurimorum scandalum valeant, cum copia & facultas habendi præsentiam, & copiam dicti Francisci Generalis in præmissis occupati de facili haberi non possit. Quare Venerabilis Frater noster Antonius Episcopus Portruensis Cardinalis de Monte, nuncupatus, eiusdem Ordinis Vice protector, nobis humiliter supplicauit, vt tibi, cui præfatus Franciscus Minister generalis propter prædicta impedimenta copiam sui eisdē fratribus facere non valens, ad re. pro præmissis recursum habendi licentiam, concessit, vt donec præfatus Franciscus Minister generalis ultra Montes, aut in tractandis negotijs per nos sibi commissis, seu loci in quo fuerit, notitia haberi non poterit, Capitula prouincialia indicere, & celebrare, ac ordinare, punire, ac voce actiua & passiuā, seu passiuā tantum priuatos absoluerē, ac restituere, & destituere, ac omnia, & singula alia, quæ ipse Franciscus Minister generalis facere, & gerere posset, facere valeas; licentiam, & facultatem concedere, nec non omnia & singula in Capitulo prouinciali prouinciæ S. Antonij iuxta morem dicti Ordinis facta, & gesta approbare, & confirmare, aliāque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignemur. Nos qui Ordinem vestrum semper gessimus in visceribus charitatis, ipsius Antonij Episcopi Cardinalis, ac Vice-protectoris huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula in Capitulo prouinciali prouinciæ S. Antonij huiusmodi gesta, nec non licentiam per præfatum Franciscum Ministrū generalem tibi concessam auctoritate in Capitulo generali Assisij concessa, salua remanente auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmamus, & approbamus; tibi, vt dicto Francisco Ministro generali in remotis agente, aut in loco, cuius notitia non haberetur, reclamaciones, & appellationes ad ipsum Franciscum Ministrum generalem interpositas loco eius liberè, audire, & decidere, & terminare, ac Capitula prouincialia indicere, & celebrare, ac quæ in eis fuerint faciendā, ordinare, & fratres puni-

V.

ANNO CHRISTI 1528. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 10.
CLEMENTIS VII. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 321.

punire, ac voce actiua, & passiua tantum priuare, ac post dissolutum Capitulum generale Assisij huiusmodi, etiam à dicto Francisco Ministro generali forsan priuatos absolvere, & restituere, ac restitutos destituere: nec non omnia & singula alia, quæ ipse Minister generalis facere et gerere posset, facere, & gerere, liberè, & licitè valeas, authoritate, & tenore præmissis licentiam, & facultatem concedimus: decernentes per te iuxta dicti Ordinis regularia instituta facta & gesta valere, plenamq. roboris firmitatem obtinere in omnibus, & per omnia, ac si ab ipso Francisco generali Ministro gesta, & per eum approbata fuissent. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque & indultis eidem Ordini per Sedem Apostolicam concessis: quibus quoad præmissa, illis aliàs in suo robore permanens, hac vita duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem quod præsentis litteræ quoad facultatem per eas tibi concessam duntaxat valeant, donec præfatus Franciscus Minister generalis egerit in remotis, seu eius copia commodè haberi non poterit; quodque præsentium transumptis manu publici Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur, si litteræ ipsæ essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum in ciuitate nostra Vrbeuetana sub anulo Piscatoris die 13. Martij 1528. anno quinto.

VI. Gubernium exorsus Calceña in Hispania conuocandos iudicauit præcipuos illius nationis Patres ad conuentum Guadalfagiariæ prouinciæ Castellæ, vt circa totius familiæ regimen aliqua conferret, & an nouum propriumque Commissarium conferri solitum appeterent, vel semetipso essent contenti diemque cœtus cogendi indixit sancti Francisci natalem. Interim prouincias lustrauit, comitia celebrauit, leges disciplinæ restaurandæ idoneas præscripsit. Die 13. Iulij in cœnobio Villa-Silorum prouinciæ Conceptionis Ministrum præfecit Bernardinum de Areualo. Die 5. Septembris in Conchensi prouinciæ Carthaginensis, Antonium de Portu. Die 12. Nouembris in conuentu S. Onofrii della Lappa prouinciæ sancti Gabrielis, Michaellem Rocchum, vbi quosdam capitosos & supersticiosos regulæ interpretes, qui plerosque periculosa infecerant doctrina, seuerè puniuit. Die 26. in Guadalcanalis prouinciæ Angelorum Franciscum de Hinoxosa.

Reg. gener.
Vltim. fol.
170. & seqq.
Calceña est
gregat in
Hispan. con
gregat gen.
ralem.

VII. Non plene tamen absoluerat comitia Carthaginensia, quando percepit Cardinalem Quiñonium absoluta sua ad Cæsarem legatione reditum ad Pontificem, rebus prospere peractis, accelerare. Properauit itaque Madritum, vt circa Ordinis statum, resque felicius disponendas hominem peritissimum consuleret, & officiosè pro debito in officio prædecessorem, suæ dignitatis auctorem, dignumque Ordinis ornamentum, tanta dignitate fulgentem saluaret: sed dum tarde peruenerat, litteras valde officiosas, negotio plenas Comiti Lunæ Cardinalis nepoti, tradidit mittendas ita inscriptas. *Admodum Illustri ac Reuerendissimo Domino Domino Cardinali S. Crucis Patri nostro*: quarum responsum non nisi ex Vrbe potuit habere.

VIII. Madrito regressus dictæ præfuit generali Congregationi totius nationis, in qua præter reliqua, quæ vniuersum Ordinis regimen concernebant, actum est de quodam Pontificis diplomate apud Viterbium dato, & à Cardinale sanctæ Crucis ad Calceñam transmissio, in quo propter tot maris, & terræ discrimina viaq; omnes ab hostibus præclusas, Pontifex dispensabat cum patribus Ultramontanis ad Comitia generalia Parmæ indicta, accedere nolentibus, & concedebat vt electio Ministri generalis fieri posset per Patres Cismontanos, compromittentibus in eorum suffragia Ultramontanis. At gratiis habitis de oblato beneficio vniuersi Patres dixerunt non esse acceptandum, dum ex regulæ præcepto tenebantur Ministri & Custodes omnium prouinciarum electioni Ministri generalis interesse: & proinde se paratos, posthabitis omnibus periculis tempore debito Parmam proficisci. Attamen quod hi Patres vnanimiter reiecerunt, in ipsis Comitibus denuo inculcatū, & decretum est, vti suo loco dicemus.

An Mini-
stri gener.
possint eligi
per comprom-
issum.

Statuit

ANNO CHRISTI 1528. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNÓ 10.
CLEMENTIS VII. ANN. 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 321.

*Calcena,
prospicit re-
bus indicis.*

*Herr. dcc. 4.
lib. 5. c. 1. &
seq.*

Statuit insuper Calcena in eadem Congregatione, vt ex prouincia Concep-
tionis, quæ fratribus abundabat, mitterentur aliquot ad prouinciam S. Crucis
in Indiis Occidentalibus, operariis indigentem; vnumque constituit eorun-
dem Præfectum, & prouinciæ Commissarium Visitatorem, concessa facultate,
vt in Ministrum eligeretur, si regimini videretur idoneus; eique authoritatem
impertiit, vt ex suis subditis quosdam mitteret ad Custodiam sancti Euangelii
nouæ Hispaniæ, aliosque missionibus ineptos ad proprias remitteret prouin-
cias. Amplam deniq. dedit facultatem omnium prouinciarum fratribus trans-
fretandi in nouam Hispaniam, dummodo à suis Ministris idonei haberentur,
prohibito tamen regressu ante sexennium. Demum Visitatorem generalem
omnium fratrum tam in insulis, quam in continenti commorantium, misit Ioân-
nem de Toledo, virum nobilem & prudentem, qui probè discuteret, in quo sta-
tu fratrum missiones, & gentium conuersiones versarentur. Hic vbi ad Hispani-
olam peruenit, protinus sedauit quasdam controuersias inter Minores &
Prædicatores circa Theologica dogmata exortas, magnum reputans fidei pro-
pagandæ detrimentum, vt religionis Doctores circa docenda dissiderent. In
illis autem partibus erant magna suffulti authoritate quoad protectionem In-
dorum, & prouinciarum partitiones, fr. Petrus Mexia de Trillo Minister prou-
inciæ S. Crucis, & fr. Ioannes Suarez designatus Episcopus & Commissarius
Floridæ, amplissimæ prouinciæ, nec non Guardianus Minorum, & Prior Prædi-
catorum Urbis Mexicanæ, circa stabiliendum ea in vrbe regium Senatum, &
urbicum Magistratum.

*Mortitur
Card. Nu-
maius.
y
An. 1512. a. 7.
z
Rod. fol. 229.
An. 1512. a. 7.
Trombetta
a
Portin. f. 405.
b
Scardeen. l. 2.
claf. 7.
c. 13.
Rob. l. 2.
c. 13.
Gonz. in prou.
Flandr. An. fin.
Fran. Me-
rot
Marc. 3. par.
1. 9. c. 40. im.
prell. 1598.
Bonau. Fir-
manus.*

Diei obierunt sub hunc annum aliquot viri præclari. Christophorus Car- IX.
dinalis Numaius hoc ipso anno 10. Kal. Aprilis decessit, vti diximus, quando
sermo occurrit de eius ad Cardinalatum assumptione, etsi Petrus Rodolphus
eius mortem sub annum sequentem reponat. Antonium Trombettam hoc
etiam anno obiisse, scribit Angelus Portinarius libro de foelicitate Pata-
uina, citatque pro sua assertionem Scardeonium de rebus Patauinis & Riccob.
de Gymnasio Patauino. Sed plane irrepsit error in numerorum notas: illi enim
habent decessisse anno 1518. quod et nos scripsimus in opere de scriptoribus
Ordinis Minorum: attamen ad illum annum in hoc Annalium tomo ex certif-
simis tabulis docuimus eius mortem in annum 1518. incidisse. Obiit tamen
hoc anno Franciscus Merot, vir eximia pietate, qui ex Guardiano & Lectore
conuentus sancti Adomari, & secretario Francisci de Angelis Ministri genera-
lis, electus est Minister prouinciæ Flandriæ anno 1526. etiam si tunc degeret
in Italia. Sub hunc annum reponunt aliqui mortem fr. Bonauenturæ Firmani,
sæculo nobilis, in religione abiecti, pauperis & pœnitentis. Miræ fuit absti-
nentia per plures quadragesimas, longum protrahens ieiunium. Post matuti-
nas preces perscuerabat in oratione vsque ad horam primæ. Proximorū saluti
totus addictus, aut feruenter, & cum fructu prædicabat, aut confessiones con-
tinuo excipiebat. Decessit in conuentu Firmano fratrum Obseruantum. Post
nouem menses inuentum corpus incorruptum, & pulchrum, translatus est ad
latus altaris maioris, vbi miraculis emicuit.

*Ioannes
Nauarretus
Marc. cit. c. 38
& seq.
Salaz. in prou.
Cast. c. 5. &
seq.*

Etiam hoc anno vita functus est Ioânes Nauarretus insignis prouinciæ Ca- X.
stellæ alumnus, diuini verbi ardentissimus concionator; deuotione erga sanctif-
simum Eucharistiæ sacramentum totus accensus, vbique eius venerationem
inculcabat, & per vicos ac castella, vt decentius, & nobilius haberetur, ipse
indefesse circuibat, & serica paramenta, ac munda procurabat lintheamina.
Pietatem hanc instillauit Teresæ Enriquez Vxori Guttierri Lopez à Cardenis
Magno Legionis Commendatario, quæ multa huius generis in vita præstitit be-
neficia pauperibus sui domini Ecclesiis, & in morte redditus legauit perpe-
tuos huiusmodi conseruandæ, et augendæ venerationi, in templo sui oppidi de
Torrixos, qui in hunc diem à sanctissimo Sacramento nomen accipiunt, et di-
stribuuntur per vicinas ecclesias egentiores. Hoc seruore accensus subiit in-
montana Asturica, et Galleca, rudibusque indigenis per dies multos prædi-
cauit

ANNO CHRISTI 1528. CAROLUS V. IMPER. OCTID. A. N. NO. 10.
CLEMENTIS VII. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

cauit, pueros erudiuit, templa mundauit, & ornauit. Volens demum reuer-
ti in suam prouinciam, dum die quodam predicaret in castro Portus-noui, Ga-
leciæ oppido, auscultantibus dixit: Testis est mihi Deus, vnum ex ijs, qui hic
astamus post triduum emoriturum. Quod quidem in ipso completum est, quar-
to enim die, transiens per Montana Portellæ de Fabera, vt pauperibus eccle-
siis de supellectile quam ferebat, prouideret, ex casu collisus sanctissime ani-
mam egit, sacris procuratam sacramentis. Resplenduit facies eius post mortem
& suauissimus ex toto corpore odor prodibat. Corpus allatum est ad templū
suorum consodaliū. Pontis veteris, vbi ipse petierat, & alias narrauimus,
vbi cancellis honorifice munitum multis claret miraculis, & magnæ colitur
veneratione.

XII.

Ex miraculis aliquot hic breuiter libet recensere. Dum corpus ad prædi-
ctum ferretur conuentum, extincta est, quæ præferebatur in lucerna candela,
quæ paulo post dum lumen ex oppido affertur vicino, ex semetipsa visa est ac-
cendi. In loco quo cecidit, erupit fons aquæ salutaris, morbis pellendis effi-
cacissimæ. Maria puella filia Ioannis de Fonte, & Mariæ itidem de Fonte, bra-
chiis & cruribus contracta, audiens multa referri de prædicti fontis virtute,
magna concepta opinione de Nauarreti sanctimonia, rogauit, vt ad eius fer-
retur sepulchrum. Illuc vecta orauit, paululum obdormiuit, & statim sanata
est ab illo languore, quo per menses octo laborauit. Adolescens Ioannes de
Gandara similiter ad sepulchrum orans, liberatus est à vehemēti stomachi do-
lore, quo per octiduum ita afflictabatur, vt neque requiem, neque cibum ca-
pere potuerit. Filius Alphonsi de Sandoual fluxu ventris cruciatus, edere non
valens, ad mortem ex medicorum iudicio properabat; sed ad venerationem
corporis serui Dei portatus, ibidem parumper requieuit, statimque panem
petiit & comedit, coepitque melius habere. Violantes Gonçalez, Ioannis de
Paris & Catharina Gonçalez filia, medio corpore à cingulo deorsum syderata,
in supradicto fonte lotæ, & ad sepulturam orans, recta & vegeta domum redi-
uit. Omnia hæc miracula anno 1535. sunt perpetrata.

Multa pa-
træ miracu-
la.

XIII.

Anno sequenti trina hæc contigerunt: Ioannes de Villarante Cantaber, an-
nis quinque febribus vexatus, prædicto loco dormiens & orans, pristina re-
stitutus est sanitati. Agnes Gonsalui de Fonte filia, toto corpore adeo con-
tracta, vt neque sedere, neque se mouere potuerit, eodem loco coepit fulcris
incedere, & aliquoties ad idem sepulchrum iisdem adiumentis innixa reuer-
tens, demum repente gratiam integram recepit. Maria de Lima quinque men-
sibus cruribus attracta, secundo & tertio ad sepulchrum profecta, integrè con-
ualuit. Quæ vero sequuntur sanitatum gratiæ anno 1537. obuenerunt. Anto-
nius Ioannis de Guetra & Mariæ Diaz filius, à gutturis dolore, quo per men-
ses quatuor vehementer dolebat, & mulier quædam ab eodem malo; Ioannes
Laurentius syderatus, & cruribus captus, & mulier inferiori corporis parte
præmorta, altera brachiis & cruribus fermè destituta, tertia Maria Rodriguez
totaliter syderata, quarta oculis grauata, Lucia Perez, annis octo infirma, per
vbera, brachium sinistrum & tibias putidis meatibus plena, & adolescens qui-
dam morti propinquus ad sepulchrum viri sancti perfectè conualuerunt. Om-
nia hæc miracula exscripta sunt ex authentico instrumento à publico Notario
confecto, in quo alia viginti quinque haberi referunt Marcus Vlyssiponen-
sis & Salazarius. Codicem autem repositum apud Comitem de Nieua, Galliciæ
Proregem ad Indias Occidentales, quod sub Philippo II. Hispaniarum Rege,
amandatus est, ab eo delatum fuisse narrat Franciscus Gonzaga, & ex eo alia
duo adiungit miracula anno 1559. patrata, Agnetis scilicet ex oppido sancti
Martini Gregorij filia, membris omnibus integro anno contracta, & paraly-
tica, & Ioannis à Castro ab infantia vnius tibie fæda contractione malè affec-
ti, sanationes.

Gon. in prou.
s. Jacobi con-
u. 15.

XIV.

Ioannes Fanensis, Minister prouinciæ Picens, de quo supra factum est, dum ægrè fert Matthæum de Bassio & Ludouicum, ac Raphaelem Forosem-

Anno 1535
hu. 22.

. Annal. Minor. Tom. VIII.

N n n

pronien-

ANNO CHRISTI 1528. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 10.
CLEMENTIS VII. ANN. 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 321.

Bous. an. 1529
& hq.
Minister
Piscus co-
natur Bas-
sum ex so-
cios ad ordi-
nem reduce-
re.

Illi se subj-
cunt Con-
uentualibus.

pronientes germanos fratres à sua obedientia dilapsos per incertas sedes cir-
cuire, modis omnibus tentat eos ad religionis gremium reducere. Illi autem
elufis aliquando Ioannis conatibus, ad Ducum Camertinensium Ioannis Vara-
ni, & Catharinæ Ciboæ, Clementis Papæ neptis, patrocinium confugerunt,
in eorumque palatium recepti, vitam aliquandiu duxerunt religiosam. Ho-
rum Principum, & Episcopi Camertis auxilio, accedente Cardinalis de Val-
le Ordinis Protectoris assensu, ut imperium, & iram declinarent Ioannis, ad
obedientiam transierunt Patrum Conuentualium anno præterito. Magistri
itaque Prouincialis Marchiæ facultate obtenta, hoc anno ad Pontificem pro-
fecti, Ducissæ Catharinæ penes aulicos, & Pontificem autoritate, eiusque
commendatitijs litteris, ac Episcopi prædicti, qui domus Pontificiæ fuerat an-
tea Præfectus, diploma istud impetrarunt.

*Dilectis filijs Ludouico & Raphaeli de Foro-Sempronio
Ordinis Fratrum Minorum professoribus
salutem &c.*

Religionis zelus, vitæ, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis, XV.
ac virtutum merita, super quibus apud nos fide digno commendamini testi-
monio, nos inducunt, ut vobis vestris, præsertim quæ animarum salutem, &
Religionis propagationem respiciunt, quantum cum Deo possumus, fauora-
biliter annuamus. Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio conti-
nebat, quod vos olim seruire Altissimo ducti, Ordinem Fratrum Mi-
norum de Observantia nuncupatorum, ingressi, in ea professione emissâ per
certum tempus permanistis, & deinde de licentia vestri tunc Superioris, iuxta
formam litterarum Apostolicarum super vnione, & concordia inter prædictos,
& Conuentuales nuncupatos, Fratres dicti Ordinis edita confectarum, ad
ipsorum Fratrum Conuentualium consortium vos transtulistis, & à tunc Ma-
gistro Prouinciali Prouinciæ Marchiæ dictorum Fratrum Conuentualium beni-
gnè recepti, ac aliorum Fratrum Conuentualium eiusdem Prouinciæ nume-
ro, & consortio aggregati fuistis. Et deinde vobis desiderantibus pro anima-
rum vestrarum salute, ac Dei gloria eremiticam vitam ducere, & quantum
humana patitur fragilitas, Regulam B. Francisci obseruare, dictus Magister
Prouincialis licentiam ad Romanam Curiam accedendi, & à Nobis, ac Sede
Apostolica quæcumque ad animarum vestrarum salutem, ac Dei gloriam oppor-
tuna vobis viderentur, petendi, & impetrandi concessit. Ac etiam dilectus
filius noster Andreas Tituli S. Priscæ Presbyter Cardinalis, dicti Ordinis Pro-
tector, vobis, ut similem impetrationem facere, ita tamen, quod vnus ex
consortio vestro omnium vestrorum nomine, Magistro Prouinciali, seu Capi-
tulo Prouinciæ dictorum Fratrum Conuentualium, in qua habitaretis, singu-
lis annis se præsentare in signum subiectionis teneretur, & ipse Magister (si
sibi videretur) semel in anno, & non ultra vos visitare, & si inuenerit vos
prædictam Regulam non obseruare, ad eam plenius obseruandam vos admo-
nere, ac debitis modis compellere posset: Præter hæc autem, nec vos de lo-
co ad locum transferre, nec aliquid aliud vobis iniungere, aut à vobis exige-
re valeret, sed potius vos tueri, & defendere teneretur, ut in pace possentis Al-
tissimo in diuinis famulari, prout in litteris patentibus eorundem Cardinalis
Protectoris, & Magistri Prouincialis desuper confectis, plenius dicitur conti-
neri. Quare pro parte vestra Nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis vi-
tam eremiticam ducendi facultatem concedere, aliasque in præmissis oppor-
tunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui sa-
lutem cupimus animarum, vestrum quemlibet à quibusuis excommunicatio-
nis,

ANNO CHRISTI 1528. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 10.
CLEMENTIS VII. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 321.

nis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & poenis à iure vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existitis, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, ac litteras prædictas, & in eis contenta quæcumque præsentibus pro sufficienter expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore præsentium vobis, vt secundum Regulam prædictam vitam Eremiticam ducere, & habitum cum Caputio quadrato gestare, nec non omnes tam Clericos sæculares, & Presbyteros, quam Laycos ad vestium consortium recipere, ac tam illi, quam vos barbam deferre, & ad eremitoria, seu loca quæcumque, cum consensu Dominorum eorundem locorum vos conferre, & in eius habitare, vitamque austeram, & eremiticam inibi agere, & in quibuscumque locis mendicare: nec non omnibus, & singulis priuilegijs, indultis, & gratijs Ordini Fratrum Minorum huiusmodi, ac Eremo Camaldulensi B. Romualdi, illiusque Eremitis in genere, vel in specie hætenus concessis, & in posterum concedendis, & quibus ipsi quomodolibet vtuntur, & gaudent, ac vt, potiri, & gaudere poterunt in futurum, vos quoque æque principaliter sicut ipsi, vt, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeatis, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus. Et nihilominus vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus, alijsque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, nec non Canoncis Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ipsorumque Archiepiscoporum, Episcoporum, & Abbatum, Vicarijs in spiritualibus generalibus, discretionis vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus eorum quilibet per se, vel alios, seu alij vobis, & vestrum cuiilibet in præmissis omnibus, & singulis pacificè frui, & gaudere; nec permittat vestrum quemlibet, contra tenorem præsentium modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contradiçtores quoslibet, & rebelles, etiam per quascumque de quibus sibi placuerit censuras, & poenas, & alia iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus foelicis recordationis Bonifacij Papæ Octauj, Prædecessoris nostri etiam de vna, & Concilio Generali de duabus dietis edita, ac alijs Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non dicti Ordinis Statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque indultis, ac litteris Apostolicis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem prædictam, etiam per vim generalis legis, ac statuti perpetui, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibuscumque irritatiuis, annullatiuis, cassatiuis, reuocatiuis, præseruatiuis, exceptiuis, restitutiuis, declaratiuis, mentis attestatiuis, ac derogatorijs derogatorijs, alijsque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, & consistorialiter quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum, sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut certa exquisita forma seruanda foret, & in eis caueatur expressè, quod illis nullatenus derogari possit, illorum etiam tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, nec non modos, & formas ad id seruandas pro indiuiduo seruatis habentes, hac vice duntaxat, illis aliàs in suo robore permansuris, harum serie specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, concessionis, mandati, & derogationis infringere, vel eis ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum,

Annal. Minor. Tom. VIII.

N n n 2

eius

ANNO CHRISTI 1528. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 10.
CLEMENTIS VII. ANN. 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

eius se nouerit incursum. Datum Viterbij anno Incarnationis Dominicæ 1528. quinto Nonas Iulij Pontificatus nostri anno quinto.

g
Bouer. an hoc
nu. 5.
Quid in hac
bulla obser-
uatione di-
gnum.

Ibid. nu. 15.

b
vide diploma
to. 1. an. 1226.
n-

i
Regulæ cap. 1.

l
An. 1517. n. 20

Boue. an. 1527
n. 36.

Zacharias Bouerius & multa in hoc diplomate, in forma ordinaria, & tenore Curia concessio, perpendit veluti mysteria, sed nihil præter narrationem, & supplicationem ipsorum Fratrum Ludouici, & Raphaelis, & assensum Cardinalis Protectoris, ac Magistri provincialis Conuentualium, Cardinalis litteris patentibus expressum, ac demum Pontificis confirmationem continet: neque alio mysterio reticetur nomen Matthæi à Bassio, quam quod illud exprimere noluerint Forosēpronienſes, sed suis tantum nominibus supplicem porrexerint libellum; neque alia perpensione indiget barbæ nutriendæ concessio, quam quod supplicantes ita petierint, vt Patribus Cōuentualibus, quibus subesse delegerunt conformarentur, & magis se vitæ eremiticæ, quam affectabāt, adaptarent. Quod autem ait, in prima Ordinis ætate Minoritas barbis inſonſos inceſſiſſe, nescio qua id consuetudine affirmari possit, cum Honorius Tertius b viuentē adhuc S. Francisco, pro priuilegio indulſcrit Fratribus in terras Saracenorum proficiſcentibus, vt barbas poſſent nutrire. Quod autem obseruatione dignum reputat, *de noua Reformationis ſeparatione, quæ illi ſtatim in ipſo ortu, à toto Ordinis corpore adiudicata fuit, quæ (inquit) prior Obſeruantium religio vix poſt multa temporum interualla conſequi potuit*, nihil continet ponderatione dignum, quæ quod concupierint illi primarij Reformationis aggreſſores tam facilius proſequi, & liberius propagare ſub Patribus Cōuentualibus, quæ poſſent ſub Obſeruantibus, atque hoc impetrare potenti Principum fauore, aliorumque auxilijs: Obſeruantes vero paulatim, etſi per multas tribulationes, & contradictiones, creuerunt ſub Conuentualibus, neq; voluerunt vnquam ab Ordinis corpore diuelli; ſed vero capiti, & legitimo S. Franciſci Succeſſori, penes quem potaſtas regendi, & ſigillum Ordinis reſidebat, humiliter ſubſeſſe, iuxta illud ipſius S. Franciſci præceptum: *& alij fratres teneantur Fr. Franciſco & eius ſucceſſoribus obedire*. Tunc autem facta eſt ſeparatio, quando à Conuentualibus ad Obſeruantes translatus eſt cum ſigillo Primatus, & Miniſtri generalis totius Ord. quæ prius, penes Cōuentuales erat, nomenclatura; vt à Leone Pont. huius Clemētis patrueſ, factum fuiſſe multo præmiſſo conſilio i narrauiſus diffuſe. Atqui eo etiā tempore emanarunt illæ litteræ Apoſt. de vnione, & concordia inter Obſeruantes, quarum hic meminit Clemens, in quibus ſub grauibz cenſuris præcipitur, ne Cōuentuales audeant Obſeruantes recipere, neq; iſti ad illos tranſire, aut ab obedientia ſuorū Miniſtrorū recedere, niſi habita prius ſui Superioris licentia. Hanc itaque licentiā pro huiusmodi tranſitu ad Cōuentuales ſe impetraſſe exponunt fratres Forosēpronienſes in bulla narratiua, verbis: *De licentia veſtri tunc Superioris, iuxta formam litterarum Apoſtolicarum ſuper vnione, & concordia inter prædictos* (fratres Minores de Obſeruantia) *& Conuentuales nuncupatos Fratres dicti Ordinis edita, conſectarum, ad ipſorum conſortium vos tranſtulisti*. Quæ equidem licentiam impetrare facile fuit à Fanenſi Miniſtro, interueniente Cardinalis Protectoris, huic negotio fauorabilis, auctoritate, & potentiſſimo Ducum, Camerinenſium fauore, & efficaci interceſſione, quibus tanquam Pontificis conſanguineis, & aliquot Prouinciæ ſuæ Picenæ conuentuum patronis, Miniſtri plurimum intererat complacere, præſertim in dimittendis pauculis fratribus, quos nulla vi, aut arte poterat ad ſuam reducere diſciplinam. Atque hoc ſenſu nonnullos intellexiſſe periodum hanc fatetur ipſe Bouerius, quæ tamen in alienum intellectum violenter contorquet. Quod autem in ſuæ interpretationis confirmationem adducit de ſupplici libello per Procuratorem Ordinis Pontifici oblato, longè poſterior eſt iſto diplomate, vt anno ſcribemus ſequenti. Alia hiſ ſimilia, quæ proponit tanquam graui obſeruatione expendenda, videri poſſunt apud hunc authorem, in huiusmodi bullarum tenoribus, non adeo forte verſatum.

Sparſa

XVI.

ANNO CHRISTI 1528. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 10.
CLEMENTIS VII. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 321.

XVII. Sparfa fama huius concessionis Pontificiæ alijs eiusdem provinciæ Marchianæ inditum est desiderium Ludouico, & Raphaeli se aggregandi. Primi se associarunt Matthæus Bassius antea consocius, & Paulus Clodienfis, qui Matthæo se adiunxerat; & domicilium pauperculum sibi pararunt prope ædiculā S. Christophori & Urbem Camerini. At crescente numero ad nouæ Congregat. tum ex Obseruantium cœtu, tum ex sæculo aduenientium numerum sufficientem, inde transmigrarunt ad Cœnobium Colmenzoni iuxta S. Marcelli oppidulum, quod spectabat ad Fratres S. Hieronymi, & ab illis prædicta Ducissa impetrauit in vsum huius nouæ Congregationis. Ex Obseruantia accesserunt præ reliquis quinque, Matthæus Leopoltanus, Petrus, aliàs de Pagnano, Appinianensis, Antonius à Penna Billiorum, Paulus à Colle-amato, & Bernardinus Offidanus Laicus. Hi vero vel non contenti autoritate, quam habebant Forosempronienfes alios sibi aggregandi, vel eius penitus ignari impetrarunt à Laurentio Episcopo Prænestino Summo Pœnitentiario similem vitam eremiticam ducere, & alios ad suum cœtum admittere, absque vlla quadrati capitis, aut barbæ intonsæ mentione. Exhibeo ipsorum instrumentum.

XVIII. Laurentius miseratione diuina Episcopus Prænestinus, Dilectis in Christo Matthæo de Sancto Leone, Petro de Pagnano, Bernardino de Offida, Antonio de Pennebis, ac Paulo de Colleamato Fratribus Ordinis Minorum, de Obseruantia Professoribus salutem in Domino. Ex parte vestra fuit propositum coram nobis, quod vos cum animi vestri quiete, & bonâ conscientia in Ordine prædicto vltius remanere non valentes, ob melioris vitæ frugem, cupitis vitam ducere eremiticam: super quo supplicare fecistis humiliter, vobis per Sedem Apostolicam de opportuno remedio iuris prouideri. Nos igitur auctoritate Domini Papæ, cuius Pœnitentiariæ curam gerimus, & de eius speciali mandato, super hoc viuæ vocis oraculo nobis facto, vobis & cuilibet vestrum, vt Superioris vestri licentia super hoc per vos, vel alium seu alios petita, licet non obtenta, extra loca dicti Ord. vel vitam eremiticam, vel solitariam in aliquo pio loco à cœtu hominum remoto, vbi beneuolos inueneritis receptores, sub habitu à B. Francisco, Ordinis prædicti Fratribus designato, & sub obedientia, & iurisdictione Ministri Generalis Fratrum Conuentualium eiusdem Ordinis, viuendo simul, vel separatim vitam ducere, accipere eleemosynas, & alia pia, & charitatiua subsidia vobis à Christifidelibus eroganda recipere, illaque & illas in vsus vestros licitos, & necessarios conuertere; & nihilominus omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, & indultis Ordini Minorum prædicto quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè possitis, & valeatis, tenore præsentium indulgemus, & licentiam & liberam concedimus facultatem. Quocirca Venerabilibus in Christo Patribus Dei gratia Camerinensis, & Vrbinatefis, vel eorum, & cuiuslibet ipsorum, & aliorum quorumcumque Ordinariorum locorum, in quorum diœcesibus vos pro tempore residere contigerit, Vicarijs, & eorum cuiuslibet auctoritati, & mandato prædictis committimus, & mandamus, quatenus vobis, & cuiuslibet vestrū in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittant vos, per quoscumq. Ord. Superiores, Prælatos, & Fratres, aut Iudices, ac personas alias, tam ecclesiasticas, quam sæculares quauis auctoritate, etiam apostolica fungentes, in personis, rebusq; vestris, alijsque quouis quæsito colore, vel ingenio molestari, perturbari, seu alias quomodolibet inquietari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuram ecclesiasticam, & alia iuris opportuna remedia, inuocato, etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis cōpescendo. Non obstantibus cōstitutionibus, & ordinationibus Apost. ac Ordinis prædicti statutis, & cōsuetudinibus etiam iuramento, confirmatione Apost. vel à quauis firmitate alia, priuilegijs quoq; & indultis, ac litteris Apost. etiam in forma Breuis, etiam per Bullam concordie inter fratres Conuentuales, & Obseruantes eiusdem Ordinis,

ANNO CHRISTI 1528. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 10.
CLEMENTIS VII. ANN. 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 321.

nis, factæ Ordini prædicto, illiusq. Superioribus Prælati, & personis sub quibusvis verborum formis & tenoribus, ac clausulis & decretis communiter, & diuissim concessis & confirmatis & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quauis alia expressio habenda, aut forma seruanda foret, illis aliàs in suo robore permanens, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub sigillo officij Pœnitentiariæ tertio Idibus Septembris, Pontificatus D. Clementis VII. anno quinto.

Istos sequuti sunt ex eadem obseruantia alij quatuor, Augustinus à Tipher-
no Metaurensi, Archangelus à Matelica, cum vterino fratre anonymo, & Syluester Tigniensis. Cum vero familia ad numerum decimum octauum ex-
creuisset, Ludouicus, qui reliquorum curam agebat, alterum cœnobiolum, ad Montem Meloni Camerinaensis agri oppidum, eadem Ducissa, quæ plurima bona illic possidebat, postulante, extrui curauit.

Creati sunt Episcopi: Guadacen. sub Archiepiscopo Hispalensi per transla-
tionem Gasparis ad Granaten. fr. Antonius de Gueuara Caroli V. Chronolo-
gus & Consiliarius die 22. Ianuarij. Ita habetur in actis Consistorialibus, sed
Petrus Rodolphus ^m id refert in annum sequentem. Algaren. in Sardinia sub
Archiepiscopo Turritano fr. Dominicus Pastorellus sacre Theologiæ Doctor,
per obitum Gulielmi Cassadoni die 27. Ianuarij, Antibaren. Archiepisc. fr. Lu-
douicus Cherigattus per obitum Ioannis, die 11. Maij. Dulcinen. sub eodem
Archiepiscopo fr. Petrus de Vrræa die 20. Nouembris.

Postquam Senensis dominij conuentus separati sunt à prouincia Tusciæ, vti
suo ⁿ loco diximus, vt numero crescerent, Patres nouæ prouinciæ ad Montem
Cellonici hoc anno construxerunt, paruum tamen, & paucorum fratrum ha-
bitaculum. Aliquanto procul à Barulo Apuliæ vrbe, grassante in ijs partibus
inter Gallos & Hispanos bello, destructus fuit conuentus sancti Andreæ Mino-
rum Obseruantium; sed hoc anno alius multo elegantior, & commodior erectus
est intra vrbis moenia sub eadem inuocatione, in quo Theologiæ & Philosophiæ
studiosi nutriuntur. In prouincia sancti Francisci, & Custodia Perusina Patrum
Conuentualium hoc anno receptus est locus Fôtanellæ, ab Vniuersitate oppi-
danorum donatus.

Ad sextum lapidem ab vrbe Hispalensi inter conferta & pulcherrima oliue-
ta, ex altera parte Bætici fluminis, non longè ab oppido Espartinarum, pro-
pe turrin Lauretanam, Maria Manuel ex prosapia Ducum Metymnæ Sidonij,
vixor quondam Henrici Gusmanij, hoc anno ex voto propter extremum vitæ
discrimen, emisso, conuentum elegantissimum fratrum triginta, nunc Recol-
lectorum, & pulcherrimam Ecclesiam B. Mariæ Lauretanæ, vbi eremitorium
extiterat sanctæ Mariæ de Valle-viridi, construxit. Ipsa porrò se totam Deo
deuouit in ordine S. Claræ, sanctoque fine quieuit, vti suo loco dicemus. Pa-
tribus prouinciæ Pietatis religiosissimæ Communitas oppidi frequentis & lo-
cupletis quidem Tomarij, Diocesis Vlyssipponensis, hoc anno cœnobiolum po-
suit Annunciationis beatæ Mariæ in fundo, quem Elizabetha Teineira libe-
raliter concessit. Intra muros Augustæ emeritæ, hoc anno ædificari cœpit con-
uentus sancti Francisci partim publicis, partim priuatis eleemosynis. Ecclesia
consecrata est anno 1536. die 12. Octobris ab Alphonso Gusmanio Scalabi E-
piscopo. Haud procul ab Vserio, Sardinia oppido, hoc etiam anno cœnobiolum
alterum sancti Francisci publicis oppidanorum facultatibus constructum est.

Pro sororibus S. Claræ hoc anno Maria à Sylua Ducissa intra moenia sui op-
pidi Metymnæ cæli monasterium construxit sub inuocatione sanctæ Elizabethæ:
acceptauit fr. Didacus Cisnerius prouinciæ Castellæ Minister. Primæ fundatri-
ces euocatæ sunt ex monasterio Toletano, Elizabetha, Isabella de Tolero Co-
mitis Oropesæ soror, prima Abbatissa, Aldonfa Pantoxa, Ioanna Mexia, &
Catha-

Fr. Anton
Episc. Gua
dacen.

^m
Rodul. f. 234.

Fr. Domin.

Algaren.

Fr. Ludou.

Arch. Anti-

baren

Fr. Petr. E-

pisc. Dulcin.

Conu. Cello-

nici.

ⁿ
An. 1523. n. 2.

& 5.

Gonz. in prou-

incia Tusciæ

conu. 45.

Con. Baroli.

Idem in prou.

sancti Nicolai

conu. 38.

Conu. Fon-

tanella.

Rodul. f. 233.

Con. Esper.

minus

Gonz. in prou-

incia Bæticiæ

con. 29.

Anno 1543.

Con. Tomar.

rij.

Idem in prou-

incia Pietatis

con. 17.

Conu. Augu-

stæ Emeritæ

Idem in prou-

S. Anthonij

conu. 17.

Con. Vserij.

Idem in prou-

Valent. con. 6.

Mon. Me-

tymnæ cæli.

Idem in prou-

Castell. mon. 8.

Salaz. f. 35.

Mon. Ca-

zorle

Con. in prou-

Granatæ mo-

nast. 13.

ANNO CHRISTI 1528. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 10.
CLEMENTIS VII. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 321.

Catharina Suarez. In oppido Cazorlæ regni Granatensis, ab anno 1500. vsque ad 1515. in monasterio D. Gregorio dicato, & à Garfia de Villa regia sub inuocatione sancti Georgii, mox titulo sanctæ Crucis, constructo, habitauerunt sorores aliquot sub tertio sancti Francisci instituto. Assumpta autem illo posteriori anno regula sanctæ Claræ, sub ea militauerunt vsque ad hunc ann. 1528. quo ad aliud nobilius domicilium, suis sumptibus sub tutela sancti Ioannis Baptistæ erectum, transierunt. Hic obiit Eleonora Rodriquez prima Abbacissa, cuius sanctitas, poenitentia, humilitas, & charitas vix possunt enarrari. Eius corpus post multum temporis fortuito exhumatum, incorruptum suauissimeque redolens, inuentum est. Aliud etiam hoc anno religioni adiunctum, seu ad eandem translatum monasterium in vrbe Bononiensi per eiusdem vrbis Antistitem Laurentium Cardinalem Campegium, scribit Carolus Sigonius p. his verbis [Tum vero Bononiam reuersus (Laurentius Cardinalis) ex Pontificis decreto sorores sanctæ Mariæ ad Puliolas sub regula sancti Augustini iudecore viuentes inde remouit, ac loco earum puellas aliquot sanctæ Marthæ locauit, & legibus S. Claræ astrinxit, & sancti Bernardini ac sanctæ Marthæ nomine insigniuit.]

Eleonora
Rodriquez.

Mon. Bononia

p.
Sigon de epi.
scopi Bonon.
l. 4. h. c. anno.

XXIV.

Guardianus & fratres conuentus montis Sion Ierosolymitani, & aliorum locorum Terræ sanctæ, significauerunt Clementi Pontifici & sacro Collegio Dominorum Cardinalium extremas ipsorum necessitates; & pericula quibus subiacebant prædicta loca perdendi, nisi ipsis subueniretur. Eorum miserti tum Pontifex tum Cardinales decreuerunt, vt eis singulis annis ad beneplacitum subministraretur aurei quingenti ex Camera Apostolica, & alii totidem ex fructibus & redditibus pilei Dominorum Cardinalium. Decreti Apostolici anno sequenti pronunciati tenor hic est, cui assimilatur ferme per omnia alterum sacri Collegij hoc anno datum per Vvillielmum de Enchencourt tituli SS. Ioannis & Pauli Presbyterum Cardinalem Dertusen. S. Collegij Camerarium.

Decernitur
subsistum
annuū locis
Terræ sanctæ.

*Augustinus Spinula miseratione diuina tituli S. Cyriaci
in Thermis Presbyter Cardinalis Perusinus, Sanctissimi Domini Nostri Papæ & S. R. E.
Camerarius.*

Venerabilibus viris Guardiano & fratribus domorum siue Conuentuum Montis Sion Hierosolymitanæ, & aliorum locorum Terræ Sanctæ, Ordinis Minorum sancti Francisci de Obseruantia Salutem in Domino sempiternam. Cum nuper pro parte vestra Sanctissimo Domino Nostro Clementi Papæ VII. fuerit expositum, quod fideles, qui in istis partibus degunt, qui admodum pauci sunt, morbis & annorum sterilitate fatigati, & quodammodo annihilati, seu aliàs deuotione frigescere, solitas vobis manus adiutrices non porrigunt, & peregrini ex Europa, qui elemosynas comportent, propter bella vbique fere locorum terra marique vigentia vt soliti erant ad sanctum Domini nostri Iesu Christi Sepulchrum non confluunt, vnde fit vt vos, qui ferè alios redditus non habetis, custodiam Dominici Sepulchri, & loca illa Sancta dimittere cogamini, nisi de aliqua vestris necessitatibus subuentione succurratur. Proindeque præfato Sanctissimo Domino nostro Papæ supplicari feceritis, vt de liberalitate & dignitate Apostolica dignaretur vobis providere, Ipseque Sanctissimus Dominus noster Papa, licet ærarium Apostolicum in præsentiarum, propter instantes & omnibus notas calamitates, sit penitus exhaustum; Nihilominus sperans, quod res in dies melius succedent, vestrum supplicationibus inclinatus nobis commisit, vt de aliquo vobis subuentionis auxilio prouideremus. Nos sperantes quod Camera Apostolica breui facultates & vires suas resumet, & cupientes vos à Dominici Sepulchri custodia non recedere,

Reg. Cismont.
fol...

ac

ANNO CHRISTI 1528. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 10.
CLEMENTIS VII. ANN. 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 321.

ac in locis eisdem orationi & diuinis officijs insistendo, iuge Domino nostro Iesu Christo, quietam mentem famulatum præstare, de speciali Sanctissimi Domini Nostri Papæ mandato, viux vocis oraculo super hoc nobis facto, & auctoritate nostri Camerariatus officij, vobis, super quibuscumque tam ecclesiasticis, quam temporalibus Camera Apostolicæ introitibus, fructibus, redditibus, & prouentibus, ducatos quingentos auri de Camera quolibet anno, ad Sedis & Camera Apostolicæ beneplacitum, assignamus, mandantes Domino Sanctissimi D. N. Papæ, & Camera Apostolicæ Thesaurario generali nunc & pro tempore existenti, quod de quibusque dictæ Camera pecunijs penes eum, aut aliàs vbi libet existentibus, dicto beneplacito durante, singulis annis, prædictam quingentorum ducatorum similium quantitatem in Romana curia vobis, seu pro vobis Procuratori vestro legitimo, de consensu tamen Procuratoris generalis, seu Commissarij dicti vestri Ordinis in Romana curia pro tempore existentis, & non aliàs, aliter, nec alio modo, persoluat, aut persolui mandet, & faciat, & iisdem solutis fidem ac quietantiam more Camerali accipiat. Nos enim summam sic solutam in computis eiusdem Thesaurarij admitteremus, & per Reuerendæ Camera Apostolicæ Clericos, & alios quosque admitti debere volumus, & mandamus, contrarijs non obstantibus quibuscumque. In quorum fidem præsentibus nostras, & infrascripti Camera Apostolicæ Notarij manibus subscriptas, fieri, & soliti nostri Camerariatus officij sigilli fecimus appensione muniri. Datum Bononiæ in Camera Apostolica die 22. Decem. 1529 Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & Domini Nostri Domini Clementis Diuina prouidentia Papæ VII. anno septimo.

Verisus.

ARGV-

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 323.

ARGVMENTVM.

Quiñonius tandem firmissimam pacem inter Pontificem, & Cæsarem componit, quam etiam confoederati Principes amplexantur. In Mexicana & Peruana vastissimis Indiarum prouincijs, Minorita perpetua catechesi, & vita probitate fidem longe lateque disseminant, atque Indorum filijs, ac filiabus educandis collegia procurant. Antonius Calcena Vicarius generalis dum Parmam proficiscitur, comitia generalia celebraturus, infirmatur. In comitijs præsides Paulus Pisottus, & assumitur ad Generalatum. Statuitur, ut electio Generalis alternatiue in familijs fiat per compromissum. An id expediat, late discutitur. Conuentuales, & Capucini sua etiam celebrant comitia; & horum quidem Congregatio maiores quotidie vires assumit. Moritur Petrus a Guardia. In Hungaria plerique Fratres a Turcis trucidantur. Numerantur huius anni Episcopi, & coenobia.

I.

O C tandem anno pax firmissima stabilita est inter Pontificem, & Cæsarem, procuratore, & autore Cardinale Quiñonio, qui Madriti, ita pro Clemente egit, ut Carolus faciliorem se ostenderit ad pacem incundam, eiusque constituendæ leges præscripserit mitiores. Vbi vero diuulgatum est, Quiñonium in eunte hoc anno re cum Cæsare confecta in Italiam redire, & pacem referre, apud Reges, & Principes quietis, & concordie studium cepit apparere. Fatigati enim bellorum expensis, & incommodis, videntes Clementem ab ipsorum foedere recessisse, & cum Carolo res suas, & consanguineorum composuisse, decreuerunt etiam illi pacis cogitare consilia. Itaque Gallie Rex, qui id summoperè cupiebat, per litteras Legatis suis potestatem dedit, & Rex Angliæ eandem ob causam Legatos Romam amandauit. Pontificem porro Quiñonij aduentus magnoperè exhilarauit, auditis præsertim Cæsaris mandatis de restituendis Ostiæ & Ciuitatis veteris munimentis. Atque hinc coepit occultiora certioraque cum Cæsare consilia agitare, quæ in eundem postremo finem perducta sunt, ut firmissima pax, amicitia, & affinitas inter vtrumque perpetuo foedere sint constitutæ. Postremo Gallum inter & Cæsarem, pax sancita est, & confoederati Principes (exceptis Florentinis Pontifici aduersis) ab armis quicuerunt.

*Concluditur
pax inter
Principes
Christi, 1529
Guicciard.
lib. 19.*

II.

Res Indicæ multo melius innotuerunt Caroli V. Hispaniarum Regi, hoc anno, postquam à Ferdinando Cortesio quæ ad Mexicanas prouincias, & à Francisco Piçarro quæ ad Peruanam attinebant, palam & distinctè scripto, & verbo perceperat. Venerant illi in Hispaniam, ut absteris æmulum calumnijs, tot laborum, & propagati imperij præmium acciperent, nouisque sancitis legibus tollerentur Gentilium scandala, & iniuriæ, ac restringendæ.

*Cæsar rebus
Indicis cor-
rigendis so-
tus intendit
Hist. dec. 4. l. 5
c. 4. & seq.*

Annal. Minor. Tom. VIII.

O o o

Hispa-

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 11.
CLEMENTIS VII. ANN. 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

Cortefius
laudat Mi-
norita

Hispanorum auaritiæ, & dominandi libidini, modus aliquis præscriberetur. Multa quidem tunc grauitè constituta sunt, accedente Episcoporum, præsertim electi Mexicani, & religiosorum omnium relatione, magnis illis Ducibus, tot terrarum exploratoribus fauorabili, ipsorumque verbis conformi. Vices rependit Cortesius, laudato summo opere Mexicano Antistite à probitate vitæ, à prudenti regimine, ab animarum zelo, à summa erga Cæsarem fide, & promouendi imperij desiderio. Laudauit insuper Franciscanos, quos primos accepit propagandæ Fidei administratos: quas passi sint ærumnas, labores, & contradictiones in conuersionum exordijs, quanta constantia omnia superarint, quo religionis incremento tot idola destruxerint, & Deum verum per vastissimas prouincias cœcutientibus populis annunciauerint, fideliter exposuit. Eius demum persuasione denuo commēdata est Indorum protectio, & obseruantia multarum legum, tunc latarum circa regimen, & doctrinam illarum prouinciarum Præsuli Mexicano, alijs item Episcopis, & Prædicatorum ac Minorum Prælati. Iussu insuper, ut in Ciuitate Mexicana monasterium construeretur Clarissarum, sicuti factum erat in Texcuci, & Guaxocingi vrribus, in quibus educari possent filiarum Hispanorum, tum Gentilium conuersorum. Et quidem Salmantica missæ sunt selectæ Clarissæ, & Tertiariæ, siue quas appellant *Beatas*, ut illæ Moniales, hæ puellas erudirent. Vxor Cortesij (hoc anno Marchionatu Vallis de Guaxaca, alijsque honoribus à Cæsare eondecorati) Ioanna de Zuñica, Comitis Aguilaris soror, omnes Mexicum in suo duxit comitatu.

Qualiter se
gesserint Mi-
norita in re-
gione eru-
na

Marth. 10 v. 9

Chrysog. ho.
13. in Matth.
Lyra hic in
moral.

Franciscum Piçarrum multis etiam Cæsar cumulauit beneficijs, magna concepta spe dilatandi sui imperij in Peruana prouincia; per quam ut Fides pariter propagaretur, dedit itineris socios Prædicatores, & Minores, ex quorum sodalitijs, ut alij quamprimum submitterentur, admonuit Primicerios. Magna hic præparabatur messis vtrisque, in qua illi quidem, uti per subsequentes videbimus annos, se probarunt operarios inconfusibiles, rectè verba vitæ tractantes. At quantum & qualiter in regionibus illis à Cortesio inuentis, & subiectis, laborarunt Minores ab illorum ingressu vsque ad annum præsentem, dum commodè persingulos annos enarrare non potuimus, hic coaceruabimus, aliquantulum, ubi innotuerit, annorum distinctione. Ea vitæ parcimonia, & rerum omnium contemptu opus hoc Apostolicum aggressi sunt, ut animabus curandis, non auro, vel argento corradendis, se aduenisse fecerint compertum. Quando Apostolos Christus miserat prædicatum, vetuit *ne possiderent aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis, neque peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta*; ut docerent, verbi Dei ministros à rebus & effectibus mundanis longe alienos esse debere, ne viderentur non causa salutis prædicare, sed lucri. *Quid enim non suspectum est, ubi quis pecuniarum gratia spiritualia dispensat?* Virgam etiam, *per quam intelligitur appetitus nimium dominandi*, ferri prohibuit, ne dicerentur regna prædicare, coelestia, & surripere terrena. Insatiabilis illa cupiditas auri, & effrenis imperandi libido, quæ in Hispanis milicibus, & Ducibus præcesserat, nomenq; Christianum adeo exosum Gentibus effecit, corrigenda erat tanta rerum omnium nuditate, ut prope necessaria amputanda essent, si Euangelij veritatem in tanta Indiarum commotione, & incolarum exacerbatione vellent persuadere.

Turrecr. l. 25.
monarch c. 37

Adeo porro hi Euangelici viri, à rerum cupidine abstinerunt, corporumque curam neglexerunt, ut solis placentulis è Mayzio, farre Indico, ac Chille, cerasis sylvestribus, tunis (sicus Indicas vocant Europæi) confectis, pro cibo; aqua pro potu vterentur. Carnes raro & parcissimè comedebant. Laceræ plurimum, & obsoleta incedebant veste, quam varijs resarciabant segmentis, ita in plures producentes annos habitum religiosum, quem ex Hispanijs asportarunt. Nullum calceamenti genus, neque sandalia ferebant, nudis omnino pedibus incedentes. Pro lectis storeas, pro cervicalibus ligna

aut

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

aut manipulos sternebant ramorum, siue aridarum herbarum, palliola duntaxat pro coopertorijs obducentes. Somnum excipiebant non extenso corpore, sed contracto, sedentium more, muris innixi, vt esset parcissimus, minusque sentirent ad opus consurgere; fructu vacuum & inane reputantes, tempus omne, quod extra cultum Dei, aut proximorum transigebant salutem. Tuguriola, humilesque incolebant casas, nihil inferentes superfluum, aut pretiosum; solius Ecclesiæ nitorem procurantes. Orationi instantes, corpus flagellis varijsque macerabant cruciatibus, nulli dantes offensionem, erga omnes benigni, & mansueti. Extra domum summa incedebant modestia, oculos erga nullum absque necessitate leuantes. Vbi occurrebant Cruces, aut sacræ Imagines, ab ipsis studiosè ijs locis, & viarum compitis atque angulis, in quibus Gentiles deos lares, ac penates colebant, erectæ, orabant & adorabant, spectatoribus ostendentes quanta reuerentia diuinarum rerum typis erat occurrendum. Horas canonicas, piarumque orationum pensum mira persolvebant religione, distincta & canora voce, debitaque vbi opus erat, morula cuncta interpungentes.

- V. Huiusmodi vitæ genus Indos, aliàs in vitia pronos, mirum in modum excitauit, vt diuinum quid in hominibus latere cogitarent, tractique funiculis pietatis, & in vinculis charitatis, in eorum prorsus se effuderunt amicitiam, & reuerentiam. Dei seruos plurimum affligebat impotentia suos affectus erga innocuam, creditamque sibi gentem explicandi, & rogabant Dominum mēsis, qui linguas infantium facit esse disertas, illorum linguas erudiret, vel idioma infunderet, quo eius iustificationes & mandata docerent. Ante annum vnum varijs loquebantur linguis iuxta variarum regionum, quæ sibi contigerunt, distributiones. Primi vero Mexicanam multo studio, & labore apprehenderunt Ludouicus è Fuenfalida, & Franciscus Ximenez, qui Grammaticam aliosque libros huius idiomatis euulgauit. Acquisito vel cœlitus infuso, vbi cœperunt loqui, vndique cœperunt discurrere, Deum verum edicere, falsos detestari, discipulos aggregare, puerorum instituere Seminaria, ex quibus multi prodierunt suorum gentilium præceptores. Ab istis suis discipulis prima rudimenta, & vocabula linguæ acceperunt religiosi magistri, rerum obuiarum nomina interrogantes, singuli super suas classes, atque inuicem noctu conferentes quotas qualesque voces die illo didicerint; in peregrina illa lingua facti quasi paruuli fluctuantes. Fuerunt inter paruulos duo reliquis ingenio præcellentes, qui prius Hispanum à magistris hauserunt idioma, quàm illi Indicum perceperunt. His adiunxerunt religiosi viri alium Hispanæ cuiusdā foeminæ filium, nomine Alphonsum de Molina, ex Indorum continuo confortio illorum linguam mediocriter callentem, quem sibi à genitrice tradi, iubente Cortesio, tandem impetrarunt. Perseuerauit hic semper in fratrum obsequio, præsertim in sermonum interpretatione, & domesticis officijs, donec ætate adulta habitum suscepit. Plurimum profuit gentis conuersioni ad varios populos secundum rerum exigentiam destinatus; mortuusque est in bona senectute in Conuentu Mexicano, postquam multos libros in illa lingua, erudiendis populis apprimè vtilēs, ediderat, eisque per annos quinquaginta sacrum Euangelium annunciarat.

- VI. Postquam Mexici primum, deinde in alijs vrbibus, templa construxerunt, & sanctissimam Eucharistiam reuerenter exposuerunt, cœperunt Idola omnia obmutescere, nulla deinceps promentes oracula. Hinc imminutus honor Sacerdotum, & rara fiebant sacrificia, stupente primum, mox despiciente, populo muta simulachra. Etsi vero dæmon spectris nocturnis, horrendisque apparitionibus & præstigijs frequenter terreret, vt in consueta idololatria missellos contineret, parum, aut nihil profecit, declinante quotidie inanium Deorum cultu ad veri Numinis conspectum, vt i prostratū est Dagonis [idolum, Arca testamenti in templum introducta. Dispositis ita flexisque vtrumque Indorum mentibus, videntes religiosi regiones iam albas esse ad messē,

Annal. Minor. Tom. VIII.

O o o 2

vbi

Idem cap. 18.

*Instituent
puerorum
Seminaria.*

*Idem c. 14. l. 19.
c. ult. & lib.
20. c. 59.*

Idola obmutescant.

l. Reg. 5.

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANN. 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

*Fiant pueri
Catechista.*

vbi suos intelligere discipulos, & ab eisdem intelligi cœperunt, eorum operam adhibuerunt, vt ex ore infantium, & puerorum perficerent laudem Dei, & destruerent inimicum & vltorem. Solidioris ingenij, & tenacioris memoriæ adolescentulos catechismi rudimenta, pias orationes, Dominicam, salutationis angelicæ, Fidei articulos, Indico docebant idiomate, mox salutare exhortatiunculas, deinde breues aliquot sermones scripto tradebant, quos memoriæ traditos, vt ritè recteque proferrent diligenter instruebant. Ita instructos per vrbes, vicos, & castella modo conducebant, modo cum prouectoribus mittebant; cumulatofque fructus reportabant, benedicente Domino labores eorum, & dante incrementa semini, per innocuos pueros seminato. Insuper vt faciliorem redderent catechismum, & auribus gratiorem, per breues, & claros distribuerunt rhythmos Mexicanos, notis musicis interpunctos, quos per reliquos inferioris notæ, & minoris capacitatis puerulos, publicè decantari faciebant, per plateas, per forum, & loca publica, in quibus frequentiores videbantur populi congressus. Inuitati hoc concentu, accedebant turmatim viri, & mulieres, atque cum pueris concinentes, placido, & hilari modo lac istud fidei fugebant, allectique cantus suauitate, & discendorum breuitate, paruo tempore integrum possederunt catechismum, abijtque in tantam consuetudinem hæc salutaris harmonia, vt nihil aliud per vrbes, & oppida resonaret.

*Ad varias
artes erudi-
untur Indi.*

His innocentibus & proficuis auxiliarijs cœpit in immensum crescere numerus credentium, & propagari simul cum religione Christiana, pariter & Franciscana. Singulis proinde domibus, quas sibi fratres construebant, addebant puerorum seminaria, in quibus præter diuinas instructiones, humanas litteras, ciuilia documenta, artificia etiam honestiora, & quæ ad bonam spectabant iuuentutis educationem, conductis aliquando artificum magistris, per distinctas cellas, & aulas accuratè docebant. Tanta religiosorum humanitate, beneficijs, amoris indicijs, sacris munusculis allecti iuenculi, tanta veneratione & affectu eos prosequabantur, vt parentes, & cognatos obliti in obsequio, & disciplina fratrum constanter perstitissent, & promptissimè dictis obaudierint. Seminarium omnium fermè primum posuerunt in Vrbe Tlaxcallatenfis Hispanis, & religiosis amicissima, quò conuenerunt nobilium filij, & ex vicinis oppidis innumeri. Fidem Christianam edocti, idololatriæ odio, & horrore cœperunt exardescere, eamque vbi licebat extirpare. Sacrificulos summo studio persequentes, cœcitatem, & ignorantiam exprobrabant, & ne populos decipere, atque in errores traducere deinceps peristerent, nisi malè perire vellent, comminatoriè admonebant.

*Pueri sacri-
ficulum occi-
dunt.*

Redeuntibus æstiuo die è fluminis lauacro occurrit in foro peregrina veste, & horribili spectaculo Sacerdos Dei, siue Idoli Ometochtli, potantium patroni, quem summa veneratione colebant, obiurgans vehementer ciues, quod ad falsas aduenarum prædicationes se filiosque abduci permittebant ab antiquo suorum Diuorum cultu ad ignoti, & inuisibilis Dei venerationem; monebatque sub multorum malorum interminatione magnique Dei sui indignatione, vt resipiscerent, & ne Deos patrios semper propitios, ac salutare amplius ad iracundiam prouocarent. Hæc audientes pueri mendacia, dolos, fraudes, turpis lucri studium, Deorumque quos commendabat, falsitatem, obijciebant, & ne insipienti populo imponeret, adiectis minis monuerunt. Maiores inde clamores insanientis more, dum ille funderet, & grauià à Deis inferenda supplicia populo vniuerso atque insultantibus iuenculis imprecaretur, impetu in eum facto pugnis, & saxis occiderunt, magnoque ingesto lapidum æceruo fœdum lacerumque cadauer compresserunt.

*Christiani
puerum pa-
ter gentilis
occidit.*

Voluit dæmon hanc iacturam compensare, sui que ministri mortem vlcisci creduli internecione vnius, & præcipui, ex istis iuenculis. Acxorechatlus vir potens, magnaue locuples possessione apud Atlyhuerzam, sesquileuca ab Vrbe Tlaxeallensi, ex sexaginta vxoribus, quatuor duntaxat filios procreauit, quos

VII.

VIII.

IX.

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

quos ad Cortesij præceptum, etsi illibenter, Fratrum tradidit disciplinæ. Potiorem & pulchriorem annorum tredecim, domi absconderat, ne traderet; sed per fraterculos detectum etiam hunc coactus est consignare. Post dies puero baptismum subeunti inditum est Christophori nomen, eamque insuper Deus instillauit virtutem, fideique ardorem, vt nemo condiscipulorum, siue in discendo præiret, siue postea in docendo præluceret. Dolebat valde patris cecitatem, & illuminare aggressus, rogauit, obsecrauit, per Deum viuum & verum imprecatus est, vt à densissimis ignorantiae tenebris, ad veritatis lumen, tandem prodiret, & dimisso inanum Deorum cultu, ad veri Numinis venerationem transfret. Sæpe interpellatus à filio pater, magis magisque obdurus est, coepitque rectè suadentem odisse. Perstitit filius in genitoris procuranda salute, & dum humilibus precibus nihil assequi potuit, coepit increpare, obiurgare, diuinæ vindictæ terroribus concutere. Nihil inde sequutum præter concitati in se odij incrementum, mala verba, & verbera duriora.

X. Fuit ex tot vxoribus vna, quæ furentem patrem amplius instigauit, & suavit, vt petulantem, sibique toties insultantem è medio tolleret, eo tamen occulto fine, vt secundus viri filius (hic erat primus) à se genitus, patri hæres succederet. Multis confectis pueri criminibus tantum apud impium genitorem, obtinuit, vt domi semel repertum, cubiculo recluserit, torque verberibus, & vulneribus affecerit, vt tandem ossibus, & capite fuste contusi, crudeliter occiderit inter frequentes ictus rogantem, vt Deus patri delictum condonaret. Occulto loco nocte intempesta domi sub sabulo abscondit, præcepitque famulis ne quidpiam huius rei extra domum efferretur. Timens vero ne pueruli genitrix maternum dolorem celare non posset, eam occidit, & secreto sepeliuit. At Deus ultionum Dominus, qui retribuit omnibus abundanter, peccatum impij genitoris reuelauit, sumpta occasione ex leui quadam iniuria Hispano militi illata, propter quam coniectus est in carcerem, vbi coeperunt eius delicta inuestigare. Inter alia vtrumque delatum est homicidium, propter quæ prolata sententia per Martinum Calagurritanum, in furcam, spectante vniuerso populo, actus est. Christophori corpus post an. ab homicidio transactum inuentum est integrum suauis odore fragrans, & per Andream Cordubensem laicum, seu conuersum Minoritam, ex primis illis Apostolicis viris vnum, solemniter multo comitante populo, fuit translatum ad fratrum Oratorium, seu Sacellum. Inde ad Ecclesiam eorundem fratrum, sub titulo Assumptionis Beatæ Mariæ postea fabricatam, delatum, honorificè conditum est Guardianio Turribio, quem diximus, Motolinia.

Sed non impune.

XI. Post annos duos à Christophori nece, occisi sunt alij duo pueri cuiusdam Seminarij Tlaxcallatensis, ad docendum Gentiles in aliam prouinciam profecti. Bernardinus Minaya Ordinis Prædicatorum cū socio destinatus ad Guaxaconam, ex itinere aliquantum diuertens, visum abiit Apostolicum illum virum, Martinum de Valentia, tunc Guardianum Tlaxcallæ. Seminarium ingressus, & disciplinam puerorum conspiciens, petijt à Martino, vt aliquot daret itineris socios, linguæ interpretes, & conuertendis gentibus auxilios. Interrogauit palàm Præfectus, an inter tantos essent, qui vellent cum his Patribus abire? Duo virorum nobilium filij, hilariter responderunt, se abituros. Primus vocatus Antonius nepos erat magni Xicotencathi, qui Hispanis aditum dedit in urbem, & magna ex parte promouit expeditiones Mexicanas. Huic seruulus erat Ioannes, qui Heri filio dixit, se sequuturum. Didacus nomen erat secundo. Timuit Præses ne leuitate puerili, pericula, laboresque ignorantes, se vellent longo itineri committere; promptæque oblationis causas inuestigans, comperit Dei spiritu ductos rectè posse dimitti.

Alij duo occiduntur pueri idolorum exploratores.

XII. Tepeacam leucis decem à Tlaxcalla distantem peruenerunt, vbi Ciues idolatriæ apprimè deditos Bernardinus, reliquorum Dux, cum percepisset, auferri curabat idola, & comminui. Inde profectus ad oppida Tecali, & Quauhtinchani, eandem adhibuit diligentiam. Multa habebant oppidani domi

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANN. 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

mi recondita idola (neque enim licebat iam propter Hispanorum edicta in templis exponi) atqui vt è secretis abstraherentur latibulis , puerorum opera & sagacitate vsus Bernardinus valde numerum simulachrorum immi-
nuit . Male hoc habuit oppidanos, vnde orta cogitatio, pueros, idolorum pro-
ditores, occidendi . Facta conspiratione decreuerunt loco solitario , & tem-
pore opportuno trucidare . Accidit vt Antonius cum seruulo domum quan-
dam extra Quauhtincanum, absente Domino, ingrederentur idola quæsitura;
idque scirent duo ex conspiratoribus , qui mox insequuti , in domum irruen-
tes, vtrumque puerum fustibus enecarunt . Corpora noctu illinc clam aspor-
tarunt vsque ad Tecalim III. M. P. distantem , & in profundum barathrum
proiecerunt . Bernardini tamen, & Aluari Sandoualij licitoris Tepeacani per-
quisitione cuncta innotuerunt, & comprehensi homicidæ capitis poenam lue-
runt commissi sceleris , magna tamen Dei beneficentia ad fidem conuersi, ba-
ptismi gratiam sub mortem receperunt . Cacicus vel Præfectus oppidi cum
alijs multis conspiratoribus postea detecti, instigante illo Heroe , Antonij pa-
tre, in Vrbe Mexicana suspensi sunt .

Idem cap. 25.
Religioforū
exercitio .

Tenuis re-
fectio.

Postquam optimi hi Christianæ messis operarii cum exultatione primos ad XIII.
iutorio discipulorum reportarunt manipulos , statim ac ipsi variarum illarum
nationum linguas vtcumque didicerunt , coeperunt vbique indefesse prædica-
re, discurrentes per pagos & oppida vicina , vno eodemq; die septies aut octies
prædicantes, summo mane & sub vesperam modo in ecclesiis, modo in spacio-
sis areis siue campis cathechizantes & baptizantes multas vtriusque sexus my-
riades. Præter hæc ad singula charitatis opera promptissimi nullam dabant suo
corpori requiem , modo infirmis ministrabant , modo assistebant morituris ,
pauperibus opitulabantur à Magistratibus vel Hispanis oppressos auxilio vn-
dique conquisito subleuabant , nunc poenitentium confessiones excipiebant ,
nunc alia Sacramenta administrabant , non omittentes functiones domesticas ,
aut chori psalmodiam . Post tot vnus diei ministeria, quàm tenuis lassati cor-
poris refectio expectanda erat ex Mayzii panis herbarum & aquæ prandiolo .
Miserat semel ad Patres Mexicanos Episcopus Zumarraga vini Hispani vascu-
lum in profesto Dominici Natalitii Martinus præfectus remisit dicens illud tan-
tum apud eos vinum admitti , quantum Missæ sacrificio erat necessarium . Et
cum aliàs idem Episcopus missionariis magnum irer per suam diœcesim confe-
cturis lagenulas vini præpararet , rogauit indignabundus Martinus ne per hu-
iusmodi pretiosa fercula viam sterneret, aut ostium aperiret fratribus emollien-
dis aut relaxandis .

Quam ala-
criter dura
queque suf-
ferebant.

1 Cor. 13. v. 7

Rom. 8. v. 35.

Philip. 4. v. 13

Bern. Germ. 85

in Cant. 1. an.

med.

Rom. 8. 1. 37.

Chryl. 1. ho-

mul. 15. in c. 6.

ad Rom. post

med.

Mirum profecto & consideratione dignum , qualiter homines inopes, nudi, XIV.
afflicti, in tanta rerum inopia , & ciborum paritate, duris longisque itineribus
attriti, tot adire labores potuerint . Sed ardens amor proximi vrgebat ,
Charitas omnia suffert, omnia sustinet, à qua *neque tribulatio, neque angustia,*
neque fames, neque nuditas, neque periculum poterat illos separare . *Omnia po-*
terant in eo, qui illos confortabat . 1 Quidni omnia possibilia sunt innitenti super
eum, qui omnia potest ? Nihil omnipotentiam verbi clariorem reddit, quam
quod omnipotentes facit omnes, qui in se sperant . Propter spem in ipso repositā,
propter Christum quidem mortificabantur tota die , & facti sunt velut oves
occisionis . Sed *in his omnibus superabant per eum, qui dilexit nos* . Aduer-
tendum tamen, quod *non simpliciter superabant, sed plusquam superabant: hoc*
est, cum omni facilitate citra sudores ac labores, non enim molestias tolerantes, sed
animum modo preparantes, sic vbique trophæa contra hostes statuerunt . Omnia
vincit amor, præsertim diuinus . Hoc æstuantes igne viri isti religiosi, patriam,
parentes neglexerunt ; exierant de terra & de cognatione sua , per tot maris
terræque discrimina ad nouum mundum , nouas gentes, hætenus inauditas,
perrexerunt : illam linguam quam non nouerant, audiuerunt : omnia laborum
genera perpeffi , ibant gaudentes , quoniam digni habiti sunt pro fide Christi
ærum-

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

ærumnas istas sufferre, & nomen IESV portare coram gentibus, & Regibus
& vsque ad vltimos fines terræ.

XV.

Fidem harum rerum confirmabit epistola Petri Gandauensis, inter primos à
Carolo V. missos primi, de quo suo loco dictum est, in qua morem gentium
& fratrum inter eas conuersationem candidè & sincerè absque furo & leocinio
suis contreraneis fratribus Belgis enarrat. Omissis præludijs & fratrum saluta-
tionibus, ita exorditur. [Nati in hac regione, sunt homines optimæ com-
plexionis & naturæ, ad quiduis agendum parati, & maximè ad fidem nostram
recipiendam. Verum hoc habent mali, quod seruilis sunt conditionis; nihil
agentes nisi coacti; amorè autem aut bonitate nihil, quod tamen non tam ex
natura, quam ex consuetudine, procedere videtur; videlicet quia nunquam
assueuerunt aliquid agere amore virtutis, sed solum metu & timore. Nam vni-
uersa eorum sacrificia, quæ erant occidere proprios filios, aut eos mutilare,
ex maximo timore fiebant, non Deorū amore. Dæmones enim huius regionis,
qui Dij ab eis reputabantur, tam multi & varij erant, vt ipsimet eorum nume-
rum ignorarent. Singulis rebus singulos Deos constitutos esse credebant, v-
trum huic rei, alium alij præpositum existimantes. Vnum appellant Deum
ignis, alium Deum aeris, alium Deum terræ, alium appellant colubrum, aliū
vxo-rem colubri, alium septem colubros, alium quinque cuniculos, & ita de
alijs sine numero. Maxima autem Deorum pars nomina habet colubrorum,
atque serpentium: & alij quidem Dij sunt virorum, alij mulierum, alij pue-
rorum, alij totius mundi. Et eorum vni corda hominum sacrificabant, alteri
humanum sanguinem, alijs filios suos, alijs coturnices, alijs passeres, alijs thus,
papyrus, cereuisiam, & alias huiusmodi matèrias plurimas iuxta varios ritus
& modos sacrificiorum, quos ipsi dæmones exigebant. Quod si ea, quæ ab il-
lis exigebantur hi non obtulissent, interficiebantur ab eis, & deuorabantur si-
mul corpore & anima. Atque ideo dijs suis, qui veri sunt dæmones, non ex
amore, sed solo timore sacrificabant, certabantque alter alterum hac ratione
superare donis ac sacrificiis, vt mortem possent euadere. Habebant etiam dii isti
magnum numerum religiosorum vel sacerdotū, sola puerorum carne vescentiū,
& sanguinem eorumdem bibentiū, qui *Sancti* habebantur. Alij Deorum sa-
cerdotes vxores non habebant, sed earum loco pueros, quibus abutebantur;
quod quidem peccatum, vsque adeo erat vulgare in his regionibus, vt tam
pueri, quam senes eo vitio essent dediti; imo pueri sex annorum huiusmodi
interdum labe erant infecti. Sed (benedictus Deus) aliam viam multi nunc
coeperunt ingredi, se se ad Christianismum conuertentes maxima deuotione,
baptisma postulant, confitèntes peccata sua. Et baptizauimus ego cum socio
fratre meo in hac prouincia Mexico, vltra bis centena millia, imò adeo mul-
tos, vt mihi de numero constare non possit. Frequenter vna die baptizauimus
quatuordecim millia hominum, interdum decem millia, interdum octo. Sin-
gulæ autem prouinciæ loca, & parochiæ modò habent sua templa & sacella,
tabulas pictas, cruces & vexilla, maximum erga Deum amorem, & deuotio-
nem attestantia. *Quibusdam interiectis.* Sic laboramus in istorum infidelium
conuersione ad fidem, vnusquisque pro viribus & spiritu suo. Mihi est officium
prædicare noctes atque dies. In die legere & scribere, simul & cantare doceo,
nocte vero doctrinam Christianam & sermones. Et quoniam terra ista est ad-
modum magna & populus infinitus, & fratres euangelizantes pauci ad docen-
dam tantam multitudinem: nos fratres collegimus in domibus nostris filios
principum & magnatum huius regionis, ad erudiendum eos in fide catholica,
qui postmodum parentes suos instituunt. Nouerant autem hi pueri legere,
scribere, cantare, concionari, & diuinum officium more sacerdotum peragere
quorum puerorum ego in hac ciuitate Mexico curam gero, suntque quingenti
aut plures, eo quod hæc ciuitas sit caput regionis. Ex quibus pueris circiter
quinquaginta excellèntioris ingenij segregavi, quos singulis hebdomadibus do-
ceo singulatim, quid dicendum erit, & prædicandum Dominica sequenti. Sin-
gulis

An. 1522. II. 5.

Mores Me-
xicanorum

Idola.

Vitia nefan-
da.

Religiosorum
disciplina.

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANN. 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

gulis autem Dominicis hi pueri exeunt e ciuitate, & totam terram prædicando percurrunt, interdum ad quatuor, nonnunquam ad octo vel decem, subinde ad viginti & triginta milliaria, animantes fidem catholicam, & per doctrinam suam populum præparantes ad baptismum. Et nos cum ipsis circumeuntes idola destruimus, & templa eorum diruimus ex parte vna, & ipsi similiter faciunt ex parte altera, & templa Dei veri construimus. Hoc modo & in hac occupatione tempus nostrum transigimus, quemuis laborem nocte ac die sustinentes, vt populum istum infidelem tandem ad fidem Christi inducamus, &c. Data Mexici ex coenobio S. Francisci die 27. Iulij anno 1529. }

Reg. gener.
Vltim. p. 197

Confirmatur electio
Calcena in
Vicarium
generalem.

An. 1528. n. 8.

Proficiscitur in
Italiam, & in-
rimatur.

Paulus Pisottus Parmensis Commissarius generalis familiae Cismontanae per dies & menses multos nihil sciuerat de potestate facta Ministro generali Quiñonio vt nominaret solus Vicarium generalem totius Ordinis, neque de institutione Antonij de Calcena in hoc officio. Vbi vero rescituit, impetrauit à Pontifice, vt huiusmodi institutio fieret iuxta Ordinis sanctiones, scilicet à Superiore generali istius familiae, in qua per Ministri generalis cessionem vel decessum vacabat officium, & à diffinitoribus generalibus. Ea tamen lege id concessit Pontifex, vt omnino ratum firmumque esset quod Quiñonius statuerat, suisque suffragijs in idipsum Electores conuenirent. Ita factum coeuntibus Patribus conscriptis ad coenobium Montis-Ileini, prouinciæ Tusciæ, die 25. Iulij anni præteriti, vbi Calcenam suis votis Vicarium generalem renunciarunt. Non nisi hoc anno mense Martij Pisotti litteras, huius rei monitorias accepit Calcena, cum alijs de mutato loco Capituli generalis (quod celebrandum erat in conuentu Turonensi, secundum decreta vltimi Capituli) & designato à Pontifice compromisso faciendo à Patribus familiae Ultramontanae, pro eligendo Ministro generali per suffragia Cismontana, quod alias insinuauimus. Calcena vero consultis Galliarum, & Hispaniarum Patribus circa compromissum, iisque minime assentientibus, quod manifestam iudicarint regularis præcepti violationem, respondit se cum Patribus suæ iurisdictionis Parmam, comitorum locum, omnino iturum, spretis omnibus turbulenti temporis periculis.

Habitis itaque prouinciæ sancti Iacobi comitijs sub Ianuarij finem, in quibus Antonium de Guzman Ministrum confirmauit, die 13. Martij Barcinone soluit in Italiam. Contrarijs ventis, transuectus in Sardiniam & Corsicam, apulit tandem Arassium, Ligustici litoris oppidum. Hinc Ianuam profectus præfuit Comitij prouinciæ Ianuensis, statimque acuta febre correptus, non potuit Romam, vti cupiebat, ire visum Cardinalem Quiñonium, cum eo consulturus Ordinis negotia, & quæ peragenda erant in Capitulo. Aucto morbo, neque Comitij poterat interesse, designauitque alium, qui suo loco præset. Sed antequam accederet, Pisottus Commissarius generalis obtinuit hoc sibi munus committi; timebat enim sibi à Vicario generali, eiusque ministris propter cassam primam Calcenæ institutionem per Quiñonium factam, propter restrictam eius auctoritatem circa gubernium familiae Cismontanae, propter mutatam illo inscio Capituli sedem, & missum compromissi instrumentum, quæ scilicet Pisottus procurauerat eo fine, ne Vicarius, eique opitulantes ad Capitulum accederent, sibi que integrum foret omnia ad libitum componendi. Hinc aliquas inter eos ortas fuisse simultates, Pontificiæ, quas adscribo litteræ, demonstrabunt.

*Dilecto filio Antonio de Calcena Ordinis Minorum
de Obseruantia Vicario generali.*

Dilecte fili, &c. Cum nuper de aduentu tuo ad Capitulum generale tui Ordinis Parme proximè celebraudum ambigeremus, ordinauimus per litteras nostras in forma Breuis Romæ, nona Aprilis proximè præteriti datas, quæ tunc vobis ad discussionem querelarum contra dilectum filium ipsius Ordinis Com-

missa-

XVI

XVII

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

missarium Cismontanū pertinere videbantur. Verū cum post certiores facti sumus, te sanum & incolumem applicuisse, fuit hoc nobis gratissimum, quod fore speramus, ut tua auctoritate ac præsentia, si quæ inter vos perturbationes ortæ sint, facillimè componantur. Itaque ne tibi in hoc aliquo modo defuisse videamur, de tua prudentia ac religionis zelo plenè confisi; Tibi motu proprio, & ex certa scientia nostris committimus per præsentes, ac si priores nuper à nobis emanatæ non fuissent; ut vel nostra Apostolica vel tua ordinaria auctoritate, eas querelas contra Commissarium prædictum, vel alios Prælatos Ordinis ipsius motas aut mouendas, quæ de consilio Patrum, ut moris est, discussione egere iudicaueris, de consilio Patrum eorundem iuxta statuta & morem Ordinis eiusdem, per te vel alios examines, ac illis iustitia mediante finem imponas: Tibi ad hæc & alia profectum eiusdem Ordinis concernentia plenam auctoritatem & facultatem concedentes. Te autem, Patresque ac fratres ad Capitulum istud pertinentes in Domino hortamur, ut cuncta quæ ad augmentum religionis & incrementum Ordinis ipsius facere iudicaueritis, omni studio & cura transigatis, sic enim religionem ipsam quam diligimus, in maiorem modum conseruabitis & Deo Omnipotenti, nobisque & multorum fidelium saluti, ob quam Ordo vester institutus est, verbo & exemplo satisfacietis. Non obstantibus prædictis & omnibus inde sequutis, & alijs quibuscumque litteris nostris quibuscumque concessis, nec non constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis statutis & consuetudinibus etiam prouincialibus, priuilegijs quoque & indultis, etiam Mari magno nuncupatis, & alijs per nos & Sedem Apostolicam pro tempore prædicto tuo Ordini quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quorum omnium tenores & formas ac datas, pro expressis & insertis haberi, eaque quatenus præsentibus aduersentur, minimè locum habere volumus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die octaua Maij 1529. Pontificatus nostri anno sexto.

Blosius

XVIII.

Processum est ergo ad Capituli celebrationem in cœnobio S. Mariæ Annūciatæ, extra urbem Parmensem in profesto Pentecostes, Præside Pisotto, in quo per octoginta duo suffragia in primo scrutinio ipse idem cooptratus est in totius Ordinis Ministrum. Assignati sunt ei socij duo, pro Cismontanis, Constantius Tolentinus prouinciæ Marchiæ; pro Ultramontanis Petrus Reuelhandi prouinciæ Aquitanix (alius codex Iacobus Renardi Custos prouinciæ Turonix Pietauiensis) Commissarius generalis familiæ Ultramontanæ electus est omnium illius familiæ suffragijs Matthias Benkan, aliàs Vvynsen Dordracensis, Custos prouinciæ Colonix, aliàs itidem Commissarius generalis Ultramontanus, deinde Commissarius generalis nationis Germanicæ, & bis Minister prouinciæ Colonix, quem Pisottus confirmauit. Procurator Ordinis institutus est Hieronymus à Burgo nouo, Minister prouinciæ Bononiæ: Commissarius Curix Arnaldus à S. Felice Minister prouinciæ S. Ludouici.

*Pisottus fit
Minister
generalis.*

Definitores familiæ Cismontanæ.

Francisciscus à Messana Custos prouinciæ Siciliæ.
Hieronymus de Burgo nouo supradictus Minister prouinciæ Bononiæ.
Eusebius de Nouo-foro Minister prouinciæ Bohemiæ.
Leonardus de Publicijs Custos prouinciæ Ianuæ.
Bernardinus Ptolomæus Minister prouinciæ Tusciæ.
Ioannes de Calui, Minister prouinciæ Corsicæ.

Familiæ Ultramontanæ. Pro Gallis.

Gabriel Aue Maria prouinciæ Aquitanix Minister.
Arnoldus de S. Felice supradictus.

Annal. Minor. Tom. VIII.

P p p

Ber-

ANNO CHRISTI 1529, CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANN. 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

Pro Hispanis.

Berhardinus Salzedo Minister prouinciæ Burgensis.
Martinus de Bejar, Cultos prouinciæ Conceptionis.

Pro Alemannis.

Ambrosius Galli Custos (aliàs Commissarius) prouinciæ Saxonæ.
Ioannes Vvinther Custos prouinciæ Argentinæ.

Futuri Capituli generalis locus destinatus est conuentus Tolosanus intra (alius codex, extra) ciuitatem prouinciæ Aquitanæ. Congregationis intermediæ conuentus Messanensis.

*Confirmatur
compromis-
sum.*

d
Anno 1528
m. 8. & hoc
ipso anno nu-
mero 16.

Inter alia, quæ in his comitijs decreta sunt, circa electionem Ministri generalis, ita habetur [Ordinatum est per generale Capitulum, votis sigillatim acceptis, quod in electione Reuerendissimi Patris Generalis fiat compromissio vocum hoc modo: quod quando eligendus est ex partibus Citramontanis, Ultramontani presentî determinatione intelligantur compromisisse in eum, quem elegerint Citramontani, & conuerso] Huic autem legi maiorem additurus vim Pisortus, curauit eam istis litteris Pontificijs confirmari. Per hæc & ea, quæ aliàs enarrata sunt, visus est vehementer inhiasse huic rei assequendæ.

XIX.

*Dilectis filijs Ministro Generali & fratribus Ordinis
Minorum Citra & Ultramontan. de Observantia
nuncupatorum.*

Ex originali.

Dilecti filij, &c. Cum sicut nobis exponi fecistis, nuper in Capitulo generali Ordinis vestri in ciuitate nostra Parmensi celebrato, multa in alijs Capitulis generalibus eiusdem Ordinis ordinata, præcipuè circa generalis Ministri ipsius Ordinis electionem, ad quam faciendam ordinatum fuit, vt de cætero ad euitandas immoderatas expensas, infirmitates, mortem, & discursus fratrum, Ultramontani in Cismontanos, & Citramontanos, & Cismontani in Ultramontanos fratres (prout per alias litteras Viterbij datas fratribus Ultramontanis concessum fuerat) compromittant, ex multis iustis & rationabilibus causis de communi consensu vestrum, tam Citra quam Ultramontanorum fratrum, maturè mutata, & modificata fuerint. Et vt illa vberiore robore firmitatem, desideretis ea nostro munimine roborari. Nobis humiliter supplicari fecistis, vt præmissis per vos in dicto Capitulo gestis robur nostræ approbationis adijcere, ac aliàs super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur ipsius Ordinis vestri prosperum & tranquillū statū paterno zelantes affectu, huiusmodi supplicantibus inclinati, supradicta per vos in dicto Capitulo generali (vt præfertur) circa huiusmodi Ministri generalis electionem per compromissum de cætero faciendam ordinata, mutata, & modificata, auctoritate Apostolica & certa nostra scientia tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac perpetua robore firmitate subsistere, & firmiter obseruari, nec ab aliquo immutari, sed inuiolabiliter perpetuò obseruari debere decernimus, supplentes omnes & singulos iuris & facti defectus, si qui forsitan interuenerint in eisdem. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Ordinis, & Observantiæ prædictorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & cōsuetudinibus, priuilegijs quoque & indultis Apostolicis, dicto Ordini cōcessis: quibus, quoad præmissa illorū tenores pro expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permanens, specialiter & expresse derogamus ceterisque contra-

XX.

rijs

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

contrarijs quibuscumq. decernentes presentium transumptis manu tui, fili Minister generalis, subscriptis & tuo sigillo munitis, eandem prorsus fidem ubique adhiberi debere, quæ adhiberetur eisdem presentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 17. Iunii 1528. Pontificatus nostri anno sexto.

Evangelista.

XXI.

Quænam sint illa mutata & modificata, neque ex Capituli decreto, neque ex Pontificio constat diplomate. Illud duntaxat absolute & succincte iubetur ut *Citramontani compromittant in eum quem elegerint Ultramontani, & è conuerso: quod Pontifex approbat, confirmat, ac perpetua roboris firmitate subsistere & firmiter observari, nec ab aliquo immutari, sed inniolabiliter perpetuo observari debere decernit.* An autem ita fieri debeat, vel facere expediat, res est aliquantulum consideranda. Quod ita fieri debeat, non temere quis affirmabit, etenim ultra Ordinis constitutionem expressum accessit præceptum Pontificium. Non est concessio duntaxat aut privilegium, sed iussio insuper & mandatum, nullo quod sciam tempore, aut ab alio Pontifice, reuocatum. Expedire insuper omnes affirmabunt, qui dispendiosi & longinqui itineris librare sciunt expensas; qui maris terræque norunt discrimina; qui ab ultimis finibus Europæ, Asiæ, & Americæ venientium certissima perpendunt incommoda, & frequentes audiunt interitus; qui admirationem ponderant intuentium in curribus & in equis, dum pedibus deberent, incedentes; qui vias omnes, mansiones, & diuersoria turmis fratrum non sine violatæ regulæ probabili reatu vident repleti.

At expediat eligi Generalem per compromissum.

XXII.

Sed his omnibus grauissimis rationum ponderibus præponderare dicent alij clarum torque sæculis incœcussum regulæ præceptum, his ipsis verbis cōceptū. *Decedente Ministro generali, electio successoris fiat à Ministris provincialibus & Custodibus in Capitulo Pentecostes, in quo provinciales Ministri teneantur semper insimul conuenire, ubicumque à generali Ministro fuerit constitutum.* Et paulo infra. *Si aliquo tempore appareret vniuersitati Ministrorum provincialium & Custodum, prædictum Ministrum non esse sufficientem ad seruitium & communem utilitatem fratrum, teneantur prædicti fratres, quibus electio data est, in nomine Domini alium sibi eligere in Custodem.*

Reg. cap. 5.

XXIII.

At ultra citraque concessum præceptum contendunt alij, dum præter designatos à S. Francisco Electores, Ministros scilicet, & Custodes (de quorum distinctione aut vnitatem, an scilicet diuersis nominibus eadem censendæ sint personæ, alio loco opportunius dicemus) ad suffragandum varijs (an validis incertum) legibus, Commissarius generalis familiæ, Commissarius generalis Indiarum, & Officiales Curix, Definidores generales, alijque, quorum valorem & auctoritatem haud placet nunc trutinare; etiam hoc ipsum quod obtenditur, & expedire iudicatur, in multis comitijs generalibus sit aliàs decretum. Sanctus Franciscus voluit suos successores in officio perpetuos, uti fuerunt usque ad Leonem X. ipseque Ordinis institutor ad mortem usque gubernauit. In decessu Ministri generalis statuit, ut Provinciales teneretur semper insimul conuenire ad eligendum Successorem. Sed in hoc casu, decedente scilicet Ministro generali, decreuerunt Capitula Salmanticense, Vallis-oletanum anni 1593. Romanum 1639. Congregatio Romana anni 1642. ut Vicarius generalis, siue successor Ministri fieret per suffragia paucorum Patrum, illius duntaxat familiæ, ex qua assumptus erat Minister. Quod quidem non semel factum est, electo in Hispania anno 1614. Antonio de Frejo in Vicarium generalem per decessum Ioannis del Hierro Generalis, & anno 1649. in Italia Daniele à Dongo in locum defuncti Ioannis à Neapoli, reductis suffragijs secundum diuersam consuetudinem familiarum ad numerum exiguum, consentiente & compromittente vnaquaque familia in paucos illos vocales alterius familiæ. Et quidem electionem hanc ita faciendam, veteri compromisso renouato, decreuit Capitulum Romanum prædictum his disertis verbis: *quam*

In Aphorismis ad regulam.

Vide an. 1518 u. 22. & 15.

Annal. Minor. Tom. VIII.

P p p 2

electio-

ANNO CHRISTI 1529, CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANN. 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

electionem utraque familia, nemine dissentiente, nono compromisso sic faciendam pronuntiavit.

Const. Rom.
an. 1642. c. 8.
§. 20.

Obijcietur fortassis discrimen inter Vicarium, & Ministrum generalem, illumque pauculis illis suffragijs posse substitui loco & tempore, ab antiquiore illius familiae Patre ad libitum destinatis; hunc autem non nisi sub festum Pentecostes, tempore videlicet à regula præscripto, eligi posse ab vniuersis Ministris. At compromisso etiam fieri posse & debere, licet multiplicatis suffragijs, in ipsius etiam Ministri electione, decreuerunt statuta Salmanticensis, Vallisoletanæ, & Congregationis Romanæ, cuius verba tanquam clariora, & strictiora duximus recensenda. ^b [Si Minister generalis, nondum exacto sui muneris triennio, moriatur, Vicarius generalis electus, omnes vocales eius familiae tantum, ex qua generalis Minister erat, ad eligendum alium Ministrum generalem in eadem familia, loco & tempore opportunis, conuocare, & congregare teneatur, omnibus seruatis, quæ de generali Ministro eligendo decreta sunt. In cuius Ministri generalis electionem vltro compromisisse, & suis sententijs & votis concurrisse altera familia censeatur: ita vt quod ea familia cum Patribus totius Ordinis Discretis, qui semper ad hæc vocandi sunt, egerit, altera ratum & firmum semper habeat.]

XXIV.

In simili casu ita aliquando licere, sed non expedire semper ita fieri, adhuc contendet aliquis: sic enim dicet sensim tolli posse communicationem familiarum, & vniorem nationum dissolui, si nullo vnquam tempore ad vnius Capituli constitutionem vno loco, & sensu concurrent. Insuper dum alternis vicibus cis vltraque montes comitia coguntur, & in Cismontanis oportet eligere Ministrum Ultramontanum, atque apud Ultramontanos Cismontanum, facile poterit error obrepere circa qualitates, & dignitatem personæ eligendæ, quam probe non cognoscunt, neque fortassis vnquam viderunt electores.

XXV.

Hæ quidem potissimæ excogitari possunt ex aduerso rationes, quarum vis elidi poterit, si ex compromittente familia ad Capitulum accesserint Patres cōscripti, designatique vocales grauiores, Commissarius scilicet generalis, Discreti, si qui in ea sint, perpetui totius Ordinis, siue illius duntaxat familiae, Patres Officiales Curiae, Definidores generales, aut alij huiusmodi, quibus ex speciali quoquam titulo suffragandi ius possit competere. Horum enim præsentia, alternisque vicibus ad Capitula accedentium, & suæ familiae negotia, exponentium, non solum familiarum, sed & nationum in familijs contentarū, communicatio & vnio conseruabitur. Ex Ultramontana etenim in tres nationes Hispanicam, Gallicam, & Belgo-Germanicam distincta, bini accedunt pro vnaquaque natione Definidores; ex Cismontana pro Sicula (vtriusque nempe Siciliae) natione duo, pro reliqua Italiae parte tres, pro Ultramarina siue Germanica vicinisque regnis, vnus. Inter illos autem, si promeritis hæc præcipuæ dignitates, & primarij in Ordine gradus, vti debet conferantur, semper erunt aliqui tanto muneri idonei, dignique quibus Ordinis regimen præeunte Apostolico beneplacito, vbi opus fuerit, committetur, præcedetque illorum aduentum fama, siue notitia personarum præ reliquis eminentium.

XXVI.

Quod si religiosi illi viri, doctique Patres statuti Salmanticensis, & Vallisoletani conditores, huic decernendo, & stabiliendo compromisso eas protulerunt rationes, ne cum magna sæcularium admiratione, immensisque Ordinis totius impensis commoueatur, & conturbetur vniuersus Orbis; vehementius certè illas vrgerent, si præuiderent, vel nunc cernerent, tot aucta suffragia, tot additas prouincias, Disalccatorum in Hispania, Recolletorum in Gallia, Reformatorum in Italia, quorum postremi ab Obseruantinis ante paucos annos auulsi, ad æqualem numerum Ministrorum, & Custodum excreuerunt; & in postremis comitijs nouiter erectas prouincias quatuor familiae Ultramontanæ. Quid si Religionem viderent in tantam erupisse multitudinem vocalium, vt hoc anno 1651. quo ad prædicta comitia in Vrbe conuenerant, eos capere non posset domus amplissima Araacelitana, neque altera capacissima S. Francisci

XXVII.

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

cisci prope Tyberis ripam, ad quam maior pars Reformatorum conuerat: sed amplius conducere oportuit palatia bina, vnum in vertice Capitolij, alterum prope radices? Quid si intuerentur ab Ara-coeli post coenam aliquando, nocte procubia, modo turmatim, modo solos ad Riparum coenobium, longo dis-
situm interuallo, & ad secularia isthac hospitia procedentes? Atqui hi om-
nes statim vbi caeco impetu paucorum ductu suos calculos posuerunt, de redi-
tu solum cogitantes, neque quid statuendum, quidue immutandum circa Or-
dinis gubernium sit, curant, neque retineri possunt, vt per dies aliquot consi-
lium ineant, neque facile ex tanto numero conuocari, qui discretorij siue fa-
miliarum consultis velint interesse. Nonne satius foret paucos illos ex com-
promittente familia aduenas maturius ante comitia admittere, & cum reliquis
alterius familiae Consiliarijs, siue Patribus Discretis per plures dies praedia-
Capituli grauitate inire, agenda pensitare, de hominis promouendi qualitatibus
inuicem conferre, atque vbi promouerint, aliasque absoluerint electiones, de-
nuo conuenire, per dies multos, tempusue necessarium, mensibus & annis, quibus
per longissimos terrarum, marisque tractus absque multis incommodis ad suam
familiam remeare non licet, ferendas leges discutere, cuncta ad amissum exa-
minare; non vero, vti nunc passim fit, vt propere liceat abire, decernenda quae-
que vnus vel alterius arbitrio committere, quae profecto non sine dedecore,
tanquam vnus vel alterius cerebri, per multa distracti, postea apparent partem
immaturi?

XXVIII. Haec praeter nostrum institutum, extra methodum historicam extorsit grauis
multiplexq. Ordinis iactura, quam in plerisque Ordinis comitijs, quibus inter-
fuimus, vidimus, & manibus nostris contrectauimus, vt iam tandem aliquan-
do remedium adhibeatur, quod toties, sed frustra, pensatum est. Vultus
deteximus; viri prudentes, quibus cordi erunt religionis decus, & honor, Deo
auspice, curabunt. Porro vt ad narrationem rerum in supradictis comitijs Par-
mensibus gestarum regrediamur: in ijs praeter iam dicta constitutum est, vt ma-
gnus Conuentus Parisiensis subesset immediatè Ministro generali; vt Conuen-
tus Cypri vniretur prouinciae Candiae; quod Custodia Lithuaniae, non diuide-
retur à prouincia Poloniae, vti Lithuani urgebant; neque prouincia Lucensis
S. Crucis nuper diuisa à Florentina, eidem rennireretur, nisi auditis maturè sen-
tentijs Patrum vtriusque prouinciae, & Dominorum Florentinorum. Confir-
mata est erectio Custodiae S. Hieronymi, in prouinciam, olim facta à Ministro
generali Quisnonio; cui prouinciae, vt restitueretur Conuentus S. Hieronymi
de Vrbe scripsit Pisotus ad Cardinalem de Monte, & Vrbs Vicarium, seu
Gubernatorem, Pontificis Bononiam profecti vices gerentem, Ordinis in super
Vice-Prorectorem.

Quodam
acti Cap-
ituli Par-
mensis.

XXIX. Statim vbi in Germaniam redijt Matthias Vceyntsenius Commissarius gene-
ralis Vltimontanus, celebravit Capitulum in sua Coloniae prouincia, con-
uentu Dorstensi. Et quia valde excreuerat in quinquaginta vnum coenobia,
ex determinatione Capituli generalis, & facultate Pontificia, diuidendum du-
xit in alteram Germaniae inferioris, complectentem Brabantiam, Hollandiam,
Zelandiam, & Frisiam, eique adiudicauit Conuentus triginta quatuor, prae-
fecitque virum optimum Ioannem à Louanio, alias Bilhemium: Colonien-
sibus vero prouinciae reliquit conuentus septendecim, deditque (absoluto ab officio
Ioanne Ryndisch à Campis) Ministrum Nicolaum Herbonium, virum doctis-
simum. Cum vero sub huius anni finem ad Ministrum generalem accessissent
bini fratres, à Colonien-
si missio conquesturi de inaequalitate diuisionis, & de
praetensione Louanien-
sis, circa reformationem aliquorum coenobiorum Con-
uentualium in Germania superiori; decreuit ille ne isle perturbaret Colonia-
sis gubernium, aut se ingereret reformationi Conuentuum Traiecti inferioris,
aut illorum, qui erant in diocesis Colonien-
sis, & Treuiren-
sis, neque in Deca-
tibus Cluiensi, Iuliacensi, Gheldriensi, in Vvestphalia, & in Hassa: sed eos
reformandos relinqueret Colonien-
si, cederetque iuri suo, vsque ad proximum
Capi-

Conu. in pro-
uincia prou Co-
lon. & Germ.
inferioris.
Reg. gen.
Cum sol. sa.
Diuiditur
Prout Colon.

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II
CLEMENTIS VII. ANN. 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322

Capitulum generale Ultramontanum, circa conuentus Traiecti prædicti, Campensem, & Amsfordiensem; causamque tum discutiendam, per suas patentes litteras commisit Definitoribus Capituli. Quid autem circa hæc factum sit, dicemus anno sequenti. Eodemque tempore cum vrgentissimas accepisset litteras à Rege Poloniæ, qui etiam scripserat ad Pontificem & Cardinalem Sanctorum Quatuor Coronatorum, Laurentium Puccium Florentinum, vt erigetur custodia Luthuaniz, in prouinciam, recedens à decreto Capituli assensu repetitis Regis instantijs.

Capit. generale Conuent. Spoleti.

Rodul. fo. 195

Patres Conuentuales suum item Capitulum celebrarunt Spoleti, in quo electus est in Magistrum generalem Ioannes Vigerius, Ligur, Genuensis primum Vicarius Apost. cuius opera vsus erat Carolus V. sub annum 1526. ad incundam pacem cum Francisco Rege Gallorum. Fuit vir probus & doctus. Rexit prudenter annis septem, & demum assumptus est ad Episcopatum Chiensem.

XXX.

Capitulum primum Capuccinorum Bouer. hoc an. p. 3. & seq.

Matth. & Bassio Vicarius gen.

Noua altera Religionis progenies, Patrum Capuccinorum, etiam hoc anno mense Aprilis primum suum Capitulum, seu Congregationem pauculorum Fratrum in coenobiolo Aluacinæ, agri Fabrianensis castelli (terciam hanc domum & quartam Forosempronij isto anno humili posuerunt structura) celebrarunt, & Matthæum è Bassio, primum huius vitæ antesignanum, etsi valde reluctan- tem, delegerunt Vicarium generalem, legesque tulerunt strictiori regulæ obseruantiz accommodas, ex plerisque antiquis, & peculiariū prouinciarum, constitutionibus excerptas, additis quibusdam vitæ eremiticæ opportunis; nimirum de locis ædificandis extra vrbes & oppida; de non habendis in quolibet conuentu ultra septem, vel octo fratres; in maioribus vero vrbibus, ne excedant numerum duodecimum; de non admittendis studijs litterarijs; neque nouaculis pro tonsura; neque calicibus pro Missæ sacrificio, ultra duos eosque ex anno conflatos, & alijs huiusmodi; quæ tamen iam desueuerunt, vel rerum experientia, & temporum circumstantiæ docuerunt immutanda. Matthæus, vti erat vir bonus, & religiosæ quietis amator, postquam duorum mensium spatium fratrum visitationem expedierat, Definitoribus alijsque Patribus ad Forosempronij domum conuocatis, se officio, quod illibenter susceperat, lubens abdicauit. Substitutus protinus fuit Ludouicus Forosempronienensis, primus Definitor, Commissarij nomine, prout antiqua Religionis lex, & consuetudo ferebat, & paulo post Romam profectus litteris commendatitijs Catharinæ, Camerinensis Ducissæ ad Pontificem, & Victoriam Columnam, Aterni, seu Piscariæ Marchionissam, Domunculam impetrat S. Mariæ Miraculorum intra vrbis muros, prope portam Flaminiam ad ripam Tyberinam.

XXXI.

Se abdicat Officio.

Substituitur Ludou. Forosempronianus.

Inchoatur hæc reformatio apud Calabros.

Sub istud tempus ad Urbem venerunt duo fratres Calabri, Ludouicus & Bernardinus Georgius, Rhegini, qui à Clemente Pontifice facultatem impetrarunt, aliquot conuentus, reformationi regulari opportunos seligendi, in ijsque religiosos, strictiorem obseruantiam amplexuros aggregandi. Anno itaque 1526. in patriam profecti tres obtinuerunt domos, Sancti Sergij Tropeiz, Sancti Francisci Terræ nouæ, & Sancti Philippi Quinque-frondium; in quibus tamen molestias aliquot à Superioribus Obseruantum, quibus huiusmodi exemptio à plena Ministri prouincialis obedientia displicebat, patiebantur. Misit proinde Ludouicus Bernardinum in Urbem, vt à Pontifice impetraret facultatem se ab Obseruantibus segregandi, & in Eremum S. Angeli de Valle Tucis diocesis Rhegiensis recipiendi. Audito porro hoc nouæ Reformationis exordium, Ludouicum Forosemproniensem in Vrbe degentem hoc anno adit Bernardinus, reque cum illo composita obtinet vt se Calabrosque socios suæ associet Congregationi. Pactionis inter vtrumque initæ compacto per Franciscum Vannutium Notarium publicum Romanum in Regione Campi Martij instrumento, in Calabriam Bernardinus ad suum conciuem Ludouicum reuertitur (implorata prius Neapoli die 26. Septembris protectione Regia, eaque obtenta per diploma Pompeij Vicecancellarij Locumtenentis generalis sub Philiberto Principe Aurangio Pro-Rege) & pacta cum Forosem-

XXXII.

pro-

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

pronienſi narrat, & quæ ab illo accepit, capitij formam, Bullæ Clementinæ, ac conſtitutionum exemplar oſtendit. At Ludouicus etſi reformationis perquam cupidus, nonnihil cunctandum cenſet, vt quis rerum exitus circa hanc nouam Congregationem, à Patribus regul. Obſeruantia varijs modis agitatum, futurus eſſet, cominus aſpiceret.

XXXIII. Vehementer quidem dolebant Superiores Obſeruantum apertum hoc latiffimum oſtium ſuis ſubditis obedientiam excutiendi, & ad alios tranſmigrandi; nihilque intentatum reliquerunt, vt recluderent. Itaque Piſortus Miniſter generalis, antea per triennium functus officio Commiſſarij generalis familiæ Ciſmontanæ, cui notæ erant frequentes Fratrum prouinciæ Picenæ amarulentia, & Ioannis prouincialis Miniſtri querimonia, videns quotidie ſuos ſubditos dilabi ad huiusmodi vitæ eremiticæ profeſſores, audiensque multa, quæ acerbius plerique ex fratribus opponebant, vel incautius illis imponebant, cōcitato animo, ſeu efferueſcenti zelo, qua potuit efficacia, expoſuit quæ in rem ſuam erant, Pontifici, flagitauitque remedium: à quo tandem ſub huius anni finem iſtud emanauit diploma.

Miniſter
gener. eam
ſupprimere
intendit.

*Dilecto filio Generali Miniſtro Ord. Fratrum Minorum
de Obſeruantia nuncupatorum.*

XXXIV. Dilecte fili &c. Cum nuper non ſine mentis noſtræ perturbatione nobis innotuit, nonnulli Ordinis Fratrum Minorum de Obſeruantia nuncupatorum, profeſſores, fallacijs hoſtis antiqui ſeduci, & poenitentia inchoati benefacti iam fatigati, ac ſuæ profeſſionis & ſalutis immemores, fauoribus propinquorum & amicorum in Romana Curia reſidentium exemptiones ab ordinarijs Superioribus ipſius Ordinis ſibi obtinere procurant, & vt liberius abſque correctore viuere valeant, ſe ipſos Ordinarijs diœceſanis, ſive Magiſtro & Superiori Fratrum Conuentualium immediatè ſubiſciunt, & licet ſe ab Ordine exmerint, tamen habitu de dicto Ordine reputari, ac illius priuilegijs, & immunitatibus ſe protegi, & deſenſari volunt, ac cum illis Dei & Religionis honore poſtergatis, almam Urbem noſtram, & extra eam ſoli peragrarè, & diſcurrere, ac tabernæ & alia loca, viris religioſis minus congruentia, requirere & inhabitare non erubescunt, in grande dedecus & opprobrium Religionis & ordinis Sacerdotalis, ac eorum, qui à votis ſolemniter emiſſis, nulla cogente neceſſitate, reſiliunt, animarum pacem & periculum, nec non obſeruantia huiusmodi, ac religionis honeſtatis, fratrumque regulariter in ſuis Conuentibus ſub obſeruantia regulari viuentium præiudicium. Et cum tales fugitiui quibuſdam falſis, & ſubreptiſijs impetrationibus à nobis, ſive à Poenitentiaria noſtra extortis protecti, ordinaria religionis diſciplina prohiberi nequeant, maximè cū dictæ Curiaſ Officialibus quamuis de contrario informati, huiusmodi impetratas conſeſſiones defendere, & impetratoribus fauere, quantum in ipſis eſt, nitantur, vt nulli Iudices ordinarij dictæ Curiaſ, ſeu exequutores illius iuſtitiaſ, cum ad illos pro auxilio opportuno reclamatur, quamuis coram illis litteræ foelicis record. Sixti IV. Innocentij VIII. Alexandri VI. Iulij II. Leonis X. Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum in forma Breuiſ editæ & contra ſimiles insolentiaſ multipliciter impetrataſ producantur, aſſerentes ſe cum Cardinalibus, & Prælatiſ, ac alijs Officialibus Curiaſ huiusmodi contendere nolle, Fratribus dicti Ordinis in iuriſ ſubſidium ad compescendas talium insolentiaſ fugitiuorum, & ordinis ſalutarem diſciplinam declinantium aſſiſtere nolint; plurimi ex defectu caſtigatiſ talium exemplo alleciti, hanc viam, ſic apertā, intrepide ingredi præſumunt. Sicque Religio, in ſanctitate inſtituta, diſſipatur, & ruit, non ſine populorum ſcandalo & vniuerſaliſ Eccleſiaſ præiudicio. Nos huiusmodi abuſus, errores, & exceſſus ſubmouere, ac ſuper hiſ ne deteriora parturiant, congruentibus remedijs obuiare volentes, omnia & ſingula Apoſtolica

Ex Origin.

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANN. 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

stolica rescripta, ac litteras sub plumbo, nec non in forma Breuis sub anulo Piscatoris quibuscumque Ordinibus, & Obseruantiarum prædictorum professoribus, super exemptione ab ordinarijs Superioribus ipsius Ordinis, & alijs præmissis quomodolibet, nec non pro inchoanda noua Secta, seu nouo modo viuendi sub alterius, quam sub huius, & pro tempore existentis dicti Ordinis Generalis Ministri obedientia, aut pro erigendis nouis congregationibus, seu domibus, præter & contra voluntatem tuam, aut tui Vice-Ministri & Commissarij quomodolibet cõcessa, & concessas; quorum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis; auctoritate Apostolica tenore præsentium reuocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, nulliusque roboris vel momenti existere, ac tanquam per falsi suggestionem, & veri suppressionem extorta, pro non cõcessis, ac si nunquam concessa fuissent, haberi, nec in aliquo suffragari debere, decernimus; Districtius inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ tibi & pro tempore existenti Ministro generali præfato, ne nouas Sectas in dicto Ordine introduci, nec illius Fratres alio nouo nomine, quam quod Beatus Franciscus ab Apostolica Sede sibi dari & concedi obtinuit, nominari permittas. Nec non quibuscumque sollicitatoribus, & alijs Curiam prædictam sequentibus, etiam eisdem fratribus fugitijs, quauis consanguinitate, affinitate, amiconiunctis, nec non eiusdem Curie Officialibus, ne sub prætextu temporalis lucris similes litteras talibus fratribus absque prædictorum Superiorum licentia in scriptis authenticis producenda tradant, concedant, vel expediant. Nec non quibuscumque Ecclesiarum parochialium Rectoribus, aut Curatis, ac alijs quacumque dignitate ecclesiastica, siue officio in dicta Curia præfulgeant, ne quenquam talium ad exercitium curæ animarum parochianorum suorum, & administrationem Sacramentorum, solis Curatis spectantium, absque eo quod illis de licentia prædicta legitime constiterit, admittere, nec eosdem fratres exemptos de cætero in districtu parochianorum suorum superpelliceum super habitu ipsorum gestere permittant, ipsisque fratribus, ne de cætero extra eorum Conuentus habitum eorum superpelliceo velare præsumant, nisi alba, si eos fidelium deuotione requisitos extra suas Ecclesias celebrare, seu in processionibus in comitijs suorum fratrum interesse contingat ac decernentes irritum, & inane quidquid secus contigerit attentari. Nec non mandantes pro tempore existenti almæ Urbis nostræ in spiritualibus Vicario, & quibuscumque alijs Curie prædictæ ordinarijs iudicibus, vt quoties pro parte tua, vel Procuratorum, aut Commissarij dicti Ordinis desuper requisiti fuerint, nemini deferentes seu indulgentes, nec ad aliqua rescripta, seu Breuia Apostolica respectum habentes, faciant præsentibus litteras, & in eis contenta firmiter obseruari: contradictores quoslibet & rebelles per censuras, & pœnas ecclesiasticas, & alia opportuna iuris remedia, de quibus tibi aut Procuratoribus, & Commissarijs prædictis videbitur, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc auxilio brachii sæcularis. Non obstantibus præmissis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque, aut si eisdem exemptis, vel quibuscumque alijs communiter, vel diujsim, à dicta sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem; Decernentes præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo dicti Ordinis, munitis eandem prorsus fidem in iudicio & extra adhibendam fore, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Bononiæ sub anulo Piscatoris die 14. Decembris 1529. Pontificatus nostri anno septimo.

Euangelista,

*Petrus à
Guardia.*

Circa hoc tempus reponendum suspicor obitum religiosissimi viri Petri à Guardia laici, siue conuersi, prouinciæ Portugalliæ, defuncti in cœnobio S. Bernardini insulæ Lignorum, in mari Oceano, Lusitanis subiectæ. Ludouicus

XXXV.

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANN. 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

uicus de Figueredo Episcopus Funchalensis in prædicta insula, anno 1597. de eius virtutibus & mirabili vita, Ordinarij auctoritate processum formauit, ex quo compendiose ista subiicimus. Multis annis in prædicto vixit couentu, egregijs virtutum, humilitatis præsertim, dotibus insignitus. Culinæ curam agebat, sed orationi dies noctesque intentus à fratribus sæpe reprehensus est, quod iniunctum ministerium edulij præparandi negligenter exerceret: cum vero cibos semper optimè cōditos ministraret, multis occasionē præbuit suspicādi Angelos habuisse cooperatores. Ad omnia monasterij exercitia promptus, singula subibat alacriter, in colloquijs semper hilaris, deuotus, & religiosè faceretur. Ad nutum obediebat, præueniens superiorum mandata. Erga se seuerus & austerus, erga alios, fratres præsertim & pauperes benignus & beneficus, quæcunque obueniebant charitatis subsidia fideliter distribuebat, nihil sibi reseruans obsonij, piscis, aut carniū, neque fructuum, quibus illa insula superabundat, sola contentus scutella iusculenti, frigida mixti, iniectis frustulis panis, & micis, quæ mensis superessent. In solemnioribus diebus aliquando reseruabat sibi quæ post fratrum refectiōem in culinā referiebantur, piscis reliquias, aut spinas, potiore & saniore parte pauperibus reseruata.

Marc. 3. par.
19. c. 31. Gdz.
in prou. Por.
tug. con. 26
Doza 4. p. 1. s.
c. 40.

Eius virtu-
tes.

XXXVIII.

Extra conuentum nunquam prodibat, & colloquia sæcularium atque item fratrum euitabat, erat enim eius cōuersatio tota in coelis, quod abunde probabāt eius frequētes extases, & raptus, quos per annos viginti sui incolatus in illo cœnobio passus est, quemadmodū deponunt in supradicto processu pleriq. testes oculares. Paupertatē summo colebat studio, habitu aspero & segmentitio absq. tunica interiori contextus, sotularibus vsus pro calceis, tabulis pro lecto, manipulo sarmentorum pro ceruicali, laceris tritisque sarmentis pro coopertorio. Obijt septuagenarius, corpore inter tot mortificationes, carnisque iniurias sēper robustus, vsque ad octo duntaxat antè obitū dies, quibus decubuit. Cœlitus admonitus mortem appropinquare, diem fratribus prædixit, eoque fecit adhuc viuenti aperiri sepulchrū. Sacramentis ritè, & deuote perceptis, sanctissimè obdormiuit in Domino, rianientibus mirabiliter campanis, nullo mouente. Etsi graueolenti perierit alui profluuiū, attamen extenuatō è corpore odor prodibat gratissimus. Epota aqua, cui eius sepulturæ terra erat admixta, multis morbis medelam attulit, febricitantes, paralyticos, podagricos, alijsq. malis oppressos liberauit. Longa serie referuntur omnia in prædicto processu.

XXXIX.

Multi fratres in odium fidei à Turcis & Hæreticis hoc anno trucidati sunt. Solymanus Turcarum Imperator magna potentia per vniuersum Hungarię regnum grassatus plures occidit. Buda in potestatem recepta gladijs impiorum perire Benedictus de Nemet Vyuar, Stephanus da Nagi-dobos, Laurentius de Bania, Georgius de Tolna Sacerdotes; Andreas de Pest-Vylak, Paulus de Vafard, Ioannes de Lindua, Ioannes de Brassouia, Georgius de Patak laici. In Sclauonia hoc item anno à Turcis interempti; in cœnobio Remetinaz Martinus de Rescia Sacerdos; in cœnobio Petroazi, Balthasar Clericus, Paulus de Nard laicus; in Conuentu Attinæ Petrus de Diako laicus. Prope Strigonium, Stephanus de Dees Sacerdos. In Comitatu Liptouiensi, Andreas de N. Sacerdos. In Galgoz, Leonardus de Orauia Sacerdos; prope hunc locum Petrus de Miskolcz Sacerdos, & Thomas de Papa laicus. In Transilvania per Valachos Georgius de Bogacz cum alijs duobus crudeliter occisi.

Trucidati à
Turcis Mi-
noris.

XL.

Creati Episcopi fr. Dionysius Græcus Fulminen, & Zianen in Archipelagos, suffraganeus Archiepiscopi Nicosiensis, die 9. Febr. fr. Bernardinus de Soria, Rauellenis, sub Arch. Salernitano, nunc exemptus die 23. eiusdem mensis. Fr. Franciscus N. Archiepiscopus Sardeorum in Lydia, & suffraganeus Episcopi Tholonensis in Prouincia 10. Decemb. Obijt hoc anno in oppido Cortiniolæ; patria sua, Raynaldus siue Reginaldus Gratianus, olim Minister generalis totius Ordinis, & Archiepiscopus Ragusinus, de quo non semel supralocuti sumus. Multa contulit cœnobio Bagnacauallensi beneficia, quorum superest memoria præsertim in pulcherrimis libris choralibus, magni valoris. Sepultus

fr. Dionys.
Episc. Ful-
minen
fr. Bernard.
Rauellen.
fr. Franc.
Sardeorum.

At 1566. n. 5
An 1529. n. 10

Annal. Minor. Tom. VIII.

Q99

est

ANNO CHRISTI 1529. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANN. 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

est in Ecclesia S. Stephani prædicti oppidi, ad aram maiorem incisus lapidei mar-
moreo eius simulachro, & hac inscriptione.

*Raynaldo Gratiano Theologorum ultimo, quem na-
tura elaborarat, totius Ordinis Minorum generali
Ministro, inde ob egregia eius in utraq. Hispania
pro Religione facinora, a Iulio II. Pont. Max.
in Ragusinum Archiepiscopum delecto, fratres
pietissime ere proprio M.D.XXXII,*

Con. Iustia-
nopolis.
Gonz. in pro.
Dalm. con. 1.

Apud Iustinopolim, Istriz metropolim, à Iustino Imperatore conditam, LXL

Con. Pirani.
Indid. con. 2.

Conuentus S. Mariæ de Angelis ante hunc annum constructus est, vti ex con-
cessis à Clemente Pontifice hoc anno Indulgentiis in festo S. Annæ, Fratrum
Ecclesiam visitantibus, compertum est. Prius ædificatus fuit Iustinopolitarū
sumptibus, & Ecclesia Deo dicata sub inuocatione S. Mariæ de Angelis, dein-
de per quendam ex ciuibus nobilem refarcitus, & in ampliorem atque elegan-
tiorē sub nomine S. Annæ translatus. Ad decimum ab eadem ciuitate lapi-
dem, non longè à maris littore constructum est aliud cœnobium S. Bernardi
prope oppidum Piranum, multis salinis notissimum, paulo post Iustinopolita-
num ædificatum publicis oppidanorum facultatibus.

Con. Castri
regalis.
Idem in trou-
sial con. 14.
& 15.

Huius ferè temporis fuit Conuentus S. Mariæ de Iesu vrbis Castri regalis
diocesis Messanensis, iuuenum tyrociniis idoneus, conditus communis aratiū
sumptibus, ita persuadente spectabili viro Stephano Chirasio, & alter sub eo-
dem titulo apud Cinitatem Corleonis diocesis Montis-regalis, primū an-
gustè satis fabricatus, deinde Fratrum Antonij de Naso, & Andreæ Corleontis
opera satis amplificatus. Decessit hic vir pietate insignis, fr. Paulus à Corleo,
ne miraculis clarus, nec non quidam frater laicus illius socius, qui maximum
sue sanctitatis specimen in multis præbuerat. Post multos à funere dies cor-
pore incorrupto, inuentus est genibus flexis, manibus complicatis, & facie ad
altare manus conuersa. Sub hoc etiam tempus quidam conditum putant Cœ-
uentum S. Antonij à Padua, prope urbem Adriensem in Bruziorum provin-
cia, communibus ciuium facultatibus. Sed alij S. Antonio Abbati sacrum di-
cunt, & bellorum occasione destructum, reædificatum fuisse alio loco, an. 1429
auspiciis Hieron. Aquæuiæ Ducis Adriensis. Iacet hic fr. Honorius à Ca-
ramanico, clericus adolescens, cuius pietas magis post mortem emisit, dum
mirabiliter morbo regio, quo ipse valde afflictabatur, affectis coepit opitulari.

Paulus à
Corleone

Con. Adri-
si.
Idem in prop.
S. Bern. con. 9.
Mon. MSS.
quid. prou.

Ex ijs, quæ diximus paulo superius de obitu & sepultura B. Petri de Guar-
dia, consequens est, vt ante hunc annum cœnobium S. Bernardini Insulæ ligno-
rum maris Oceani, in quadam solitudine situm, incerto tamen auctore con-
structum sit.

Con. S. Bern.
Ins. lignorū.

In nouæ Hispaniæ regionibus, Mexicana & adiacentibus, multiplicatis XLIV.
fratribus coeperunt etiam multiplicari domicilia. Quinque in circuitu Mexi-
ci fuisse suo tempore scribit Antonius de Herrera. Præter Mexicanum quod
diximus, & Guaxalzinganum, Ioannes à Turrecremata hos inter prima-
rio recenset, Tlaxcallense, Tetzucucanum, Huexotzincanum, Cornu vaccarum,
Tepeacanam, Quauhtitlanum, Telucanum, & Tlalmanalci. Mexicanum au-
dit sub nomine S. Francisci; cœnobium Guaxalzingi in Præfectura Tlaxcallæ,
sub S. Ioannis Baptistæ. Decessit hic Ferdinandus Bassarius Gallus provinciæ
Aquitaniæ, qui breui tempore Indicū idioma apprehendit, multisque libris
Indicè editis, magnopere promouit illius gentis conuersionem; Tlaxcallæ no-
bilis vrbis sub Assumptionis B. Mariæ Virginis; Tetzucuci oppidi, septem à
Mexico leucis versus Orientem in Mexicani lacus ripa constructi, sub S. Anto-
nij

Con. Guax-
alzinganus.
Herr dec 2.
l. 10. c. 22.
m
Anno 1524.
nu. 35.
n
Turrecr. lib. 15
c. 25.
Alij conuen-
tus prou S.
Euangelij.
Gonz. in ead.
prou.
Ferdinan-
dus Bassa-
rius.

In nouæ Hispaniæ regionibus, Mexicana & adiacentibus, multiplicatis XLIV.
fratribus coeperunt etiam multiplicari domicilia. Quinque in circuitu Mexi-
ci fuisse suo tempore scribit Antonius de Herrera. Præter Mexicanum quod
diximus, & Guaxalzinganum, Ioannes à Turrecremata hos inter prima-
rio recenset, Tlaxcallense, Tetzucucanum, Huexotzincanum, Cornu vaccarum,
Tepeacanam, Quauhtitlanum, Telucanum, & Tlalmanalci. Mexicanum au-
dit sub nomine S. Francisci; cœnobium Guaxalzingi in Præfectura Tlaxcallæ,
sub S. Ioannis Baptistæ. Decessit hic Ferdinandus Bassarius Gallus provinciæ
Aquitaniæ, qui breui tempore Indicū idioma apprehendit, multisque libris
Indicè editis, magnopere promouit illius gentis conuersionem; Tlaxcallæ no-
bilis vrbis sub Assumptionis B. Mariæ Virginis; Tetzucuci oppidi, septem à
Mexico leucis versus Orientem in Mexicani lacus ripa constructi, sub S. Anto-
nij

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO II.
CLEMENTIS VII. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 322.

nij de Padua . Iacent hic tres insignis vitæ religiosi, Ioannes de Aora, Ioannes de Ribas, & Michael de Garrouillas . De Aora iam dictum , de alijs suis locis dicetur . Huckotzingi, nobilissimæ oppidi ab Vrbe Populæ de Angelis, Episcopatus titulo insigni , XII. M.P. distantis, sub S. Michaelis, vt tanquam cœlestis militiæ Princeps, dæmones populum illum continuo infestantes, & ne consortium Fratrum Minorum admitterent, instigantes, procul abigeret; Tepeacanū XVIII. M.P. à prædicta Popula Orientem versus sub S. Francisci; Quauthtitlanum inde distans XII. M.P. versus Austrum sub S. Ioannis Baptistæ; Telicæ cōuentus à Mexico distat XXX. M. P. versus Occidentem (vbi religiosi propter indigenarum varietatem, quatuor linguarum genera apprehendunt, Mexicanum, Otomicum, Matlatzingicum, & Hispanum) appellationem habet Assumptionis B. M. Hic iacet Andreas à Castro, qui plurimum laborauit in Indorū conuersione; Tlalmanalci Oppidum ad Orientem, leucis nouem ab Vrbe Mexicana prope Popocatepoci montem igniuomum, conuentum habet sub inuocatione S. Ludouici Episcopi . Hic requieuit per annos 34. corpus Martini de Valentia præcipui huius gentis magistri, ab anno scilicet 1533. vsque ad 1567 ex quo secretissimè sublatum fuit, neque deinceps sciri potuit vbi fuerit repositum .

Andreas à Castro.

- XLV. Sub hunc annum constructum fuit cœnobium omnium Sanctorum Cempoallæ in eadem regione nouæ Hispaniæ, in cuius structura effossæ fuerunt larvæ multæ, & idolorum simulachra, & in sepulturis iocalia aurea & argentea magni valoris, quæ sibi donari pro cœnobij structura fratres à Carolo V. impetrarunt .
- XLVI. Andreas Viues, Medicinæ Doctor, & Protonotarius Apost. hoc vel præcedenti anno conuentum posuit Fratribus Obseruantia in Ergauicæ (vulgo Alcanis) regni Aragoniæ oppido, sub titulo S. Mariæ de Iesu .
- XLVII. Deficiente indies disciplina & numero sororum monasterij S. Petri apud Létanum, Insubriæ oppidum, Ordinis Cisterciensis . . . Cardinalis Mercurius Comes Gattinaræ, oppidi quod à Lentano ad IV. M. P. distat, impetrauit hoc anno à Clemente Pontifice, vt quæ supererant sorores, & redditus transferrentur ad monasterium Clarissarum à se Gattinaræ fabricandum . Cœpit opus, sed morte præuentus, non potuit perficere . Compleuerunt suis dotibus virgines, quæ superuenerunt .
- XLVIII. Ciues Nolani in Campaniâ felici, Raymundi Vrsini sui Comitis & Reguli, ac Salernitani Principis, pietatem hoc anno æmulati sunt . Nam sicuti ille fratribus insigne construxit cœnobium, ita hi commodum sororibus Franciscanis sub tertia regula Vichiris ædificarunt domicilium, indita S. Spiritus nuncupatione .
- XLIX. Elizabetha ab Alarconio, matrona nobilis Murciana, hoc anno postremis tabulis legauit domum suam, magnamque pecuniæ vim conuertendam in domicilium sororū tertij Ordinis S. Francisci sub titulo Veronicæ in eadem Murciæ ciuitate . Ad bonum statum reducta fabrica, vocatæ sunt duæ magistræ ex monasterio S. Mariæ Magdalenæ Alcarazij, quæ foelicissimum dedere initium virginum collegio, easque in omni pietate, Dei timore, & disciplina regulari erudierunt . Ad istam domum diximus aliàs translatas fuisse illas huius instituti sorores, quæ habitabant in domo altera, D. Brigidæ dedicata . Facta est hæc vnio anno 1566. per quam & sororum numero & redditibus creuit hoc monasterium . Curam eius agunt fratres Conuentus S. Francisci è regione in eadem platea pulchrè constructi . Arrisit mihi valdè vtriusque domus structura & situs, dum per illam urbem anno 1618. iter facerem in Italiam .

Con. Cem. posita. Her. dec. 4. l. 6 c. 4.

Con. Ergauicæ. Gonz. in pro. Arag. con. 11.

Mon. Gattinaræ. Idem in pro. Med. mon. 10.

Domus sor. Nolani. Idem in pro. Terræ labor. mon. 6.

Dom. sor. Murciæ. Idem in pro. Carth. mon. 16.

o An. 1435 n. 82 & An. 1434. n. 69.

ANNO CHRISTI 1530. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 12.
CLEMENTIS VII. ANN. 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 323.

ARGVMENTVM,

Ioannis umarraga Episcopi Mexicani pietate, & prudentia sedata sunt Hispanorum dissidia. Sub regimine Minorum accurata instruuntur disciplina Indica puella. Varia indicantur acta Capituli postremi generalis. Concessit Pontifex ut Sanctissimum Iesu nomen coleretur officio ecclesiastico, nec non B. Catharina Bononiensis. Moritur Innocentius Carpensis. Crescit Capucinorum institutum, contrafaciente Pissotto Ministro generali. Crescunt insuper Ecclesiarum Pralati, & religiosorum domicilia.

An. 1530. n. 16

Index re-
gis Corte-
is valde
austerus.

Hier. dec 4.
lib. 6. & 7. c. 2.

Episcopus
propitius.

Ducuntur
in Indiam
Clarissæ &
Tertiaria.

IN vrbe Mexicana, nouæ Hispaniæ apud Indos Occidentales maxima & potissima, multa & magna hoc anno præualuit authoritate, ne Hispanorum imperiū pessumdaretur, fr. Ioannes de Zumarraga designatus, ut p̄ alijs diximus, illius vrbis Episcopus. Nonius Guzmanus constitutus à Carolo Hispaniarum Rege, vrbis & Magistratus Præfectus, ut inquireret in vitam, & acta Ferdinandi Cortesij, illarum gentium fortissimi debellatoris, ab æmulis apud Carolum multis accusati, ita se gessit in perquirendis qui accusarent, & excipiendis quæ deferebantur, criminibus, ut planè & apertè videretur eum Cortesij aduersarijs adhærere, & Carolo (ad quem in Hispaniam se purgaturus ille perrexerat) reddere infensum. Cortesij partes susceperant Episcopi, & viri quotquot erant, religiosi, quos proinde Guzmanus habuit exosos, & suspectos in hac causa, neque audiendos circa regimen politicum, repetitis literis apud Regem calumniabatur. Feraliter deinde actum contra Cortesij partiaros, magno Indorum scandalo & perturbatione, extractis præsertim ab Ecclesiæ ad quam confugerant, sacro asylo, duobus honestis, clarisque viris, & post tormenta suspenso vno, flagellato altero, & pede truncato. Perrexerant processionaliter & supplicatorio modo ad carceres, antequam ad ultimū procederetur supplicium, Episcopi, qui aderant, & clerus, rogantes & instantes, ut violatæ immunitatis Ecclesiasticæ satisfactio redderetur, & templi restituerentur sacrario violenter erepti. Senatores seu Guzmani (hoc anno ad Chichimecas profecti) assessores, preces, leges, censuras, spernentes, ipsos Episcopos malè habuerunt, addito insuper præconio, ut vniuersus clerus tam secularis, quam regularis in vincula conijceretur. Zumarraga ne suo deesset officio, fulminatis censuris eos aqua interdixit & igne, dirisque deuouit, ni resipiscerent. At illi speretis omnibus tanquam aspides 'surdæ obforduerunt sub censuris per menses octo, nolentes Episcopo humiliari, aut ab eo his vinculis absolui. Ille interim nihil omisit pacificando populo, & concordandis Hispanis in grauissimas inimicitias distractis, atque ad arma paratis, necessarium aut opportunum; cuiusque prudentia & patientia tandem rebus compositis, reuersoque Cortesio, pax pristina restoruit.

Diximus anno præterito, commendatas fuisse ab Imperatrice Isabella, Caroli vxore, quasdam Clarissas, nec non Tertiarias SS. Francisci & Augustini curæ & protectioni Marchionissæ de Valle, Cortesij vxoris, quas secū ferret ad illas

II.

ANNO CHRISTI 1530. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 12.
CLEMENTIS VII. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 323.

illas partes Mexicanas, vt sub illarum disciplina construerentur sanctimonialiū monasteria, & puellarum collegia. Hoc anno omnes peruenerunt incolumes, statimque institui cœperunt vtriusque generis domicilia. Mexici inchoatum, est hoc anno monasterium Clarissarum, quod infra paucos annos multis creuit virginibus tum Indis, tum Hispanis, completa nobili structura partim regijs sumptibus, partim dotibus aduentantium. Ibidem etiam alijsque in locis erecta sunt collegia puellarum. Zuchimilci, Tetzucui, Quauthzitalani, Tladmanalci, Tepeacæ, & Tehuacanæ, vbi sub cura & protectione fratrum modo quadringentæ, modo quingentæ, modo plures, modo pauciores iuxta vrbis vel oppidi qualitatem, & temporum rationes, educabantur sub matronarum seu Beatarum disciplina.

Idem cap 8.

Mon Clarissarum Mexicanum.

Collegia puellarum Turrec. lib. 15 cap. 4. & seq.

III. Secundum annorum differentias distinguebantur per classes; in prima docebantur Cruce signari, Dominicam orationem & Angelicam salutationem, recitare; in secunda Symbolum Apostolorum, & Antiphonam *Salve Regina*; in tertia præcepta Decalogi & fidei articulos; in quarta Ecclesiæ mandata, septem Sacramenta; in quinta reliqua, quæ ad perfectam spectant catechesim. Succedebant prioribus posteriores, pro doctrinæ captu classe mutata. Deinde instruebantur nobiliores in librorum lectione, præsertim Hispanæ; tum omnes in opere manuali & muliebri ministerio; adhibitis instrumentis necessarijs. Omnes vel nere, vel suere, linum, lanam, vel gossypium in filum ducere, texere, acu pingere, lintea sacra purificare, sacrificio adaptare discebant. Statutis horis & diebus prodibant in atria magna, quibus in hoc munus collegia utebantur, reliquas vrbis vel oppidi puellas edocuerat, & cum illis Litanias B. Virginis, aliasque orationes cantaturæ. Raro extra limen ostij, huiusque atrij contigui circuitum pedem efferebant; nunquam vero nisi præscripto numero, & sub custodia alicuius, vel plurium ex matronis. Prouectiores conueniebant in Odæum, Officium paruum B. Mariæ Virginis, tribus interuallis, altiori & sonora voce dicturæ. Hac instructæ disciplina, sui iuris effectæ, alios edocebant; vel viris copulata, istud vitæ genus in suis domibus obseruabant, ita vt singulæ discipulæ fierent magistræ, priuatæque ædes conuerterentur in collegia. Pleræque ex his rara effulserunt pietate, Deo consecrantes Virginitatem, charitatis operibus perpetuo addictæ; aliæ deuotas sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti, B. Virginis Mariæ, aliorumue Sanctorum instituerunt confraternitates, peculiaribus operibus misericordiæ destinatas. Ita sub cura & sollicitudine religiosorum primum exculta est illa senticosa vinca, & ex sterili reddita fecundissima per hæc tenella genimina sexus vtriusque.

Illarum disciplina.

IV. Varijs florebat hoc tempore miraculis B. Iacobus, Picenus de Monte Prandono, quæ Ministrum generalem Paulum Parmensem magis excitauerunt, vt inter Sanctos solemniter numerari procuraret. Designato itaque in Curia canonizationis Procuratore fr. Antonio de Ebulo, scripsit Episcopo & Guardiano Camerti, ac Marchiæ Prouinciali, vt processus alijs de illius miraculis compactos, vbi essent, inquirerent, & inuentos sub authentica forma in Urbem transmitterent. Mox litteras dedit ad Imperatorem, ad Galliarum & Lusitaniarum Reges, ad Ducem Venetiarum, vt in tam graui negotio suas preces apud Pontificem interponerent, aliasque misit ad Ministrum Prouinciæ Terræ laboris, in qua vir sanctus requiescit, vt operam omnem impenderet huic rei consequendæ opportunam.

Floret miraculis B. Iacobus Picenus. Reg gen (i) fauor. fol. 85. & seq.

V. Ioannes Beltran prouinciæ Castellæ, vir grauis & rei agendæ peritus, in comitijs Parmensibus delectus est Commissarius prouinciæ sanctæ Crucis in Indijs, vt quid ageretur circa fratres suos conspiceret, & negotiam conuersionis Indorum tam in Insulis, quam in continenti promoueret. Aegrotasse totis huius mensibus vbi Pissortus Minister generalis intellexit, eius commisit prudentiæ vt alium virum idoneum suo loco substitueret, qui quamprimum transfretaret. Roganti Imperatrici concionatorem assignauit fr. Gasparum Legionensem, oratorem disertissimum.

Ioan Beltrā Commissarius Indiæ.

Gaspar Legionensis concionator Imperatricis.

Videns

ANNO CHRISTI 1530. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 12.
CLEMENTIS VII. ANN. 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 323.

¹ An. præced.
num. 16.

Subetur ut
duæ celebra-
tur Congreg.
generales.

Videns Pissottus difficulter fratres assentiri compromisso alterno familia-
rum, quod & aliàs insinuauimus, pro eligendo Generali Ministro, alteram ex-
cogitauit viam obuiandi tot incommodis, quæ ex concursu omnium vocalium
vtriusque familiæ, prodire videbantur. Impetrato sequenti diplomate, voluit
vt in vnaquaque familia duo celebrarentur comitia generalia singulis sexen-
nijs, in quibus tamen præsideret Minister Generalis. Quia verò si simul sub
festum Pentecostes haberentur, non poterat ille præsidere, concessum est, vt
alterum ex Capitulis differre posset ad sex menses post Pentecosten. Sed &
hanc illius negotiationem improbarunt Ordinis Patres; tum quia accedentibus
à longinquis partibus illud tempus esset incommodum; tum quia nolebant alio
permutare tempus illud, descensu Spiritus sancti sacrum & mysticum, à san-
cto Francisco proinde præscriptum.

VI.

*Dilecto filio Paulo de Parma Ministro Generali
Ordinis fratrum Minorum.*

Ex Origin.

Dilecte fili &c. Accepimus, quod aliàs postquam felicitis recordationis Leo
Papa Decimus prædecessor noster per suas litteras, vt quolibet triennio in fe-
sto Pentecostes Minister Generalis fratrum Minorum Capitulum generale dicti
Ordinis celebrare, & ad Capitulum huiusmodi tam Vltromontani quam Citra-
montani fratres vocales dicti Ordinis, conuenire deberent, statuerat; & abin-
de citra plura Capitula generalia iuxta statutum huiusmodi celebrata fuerant:
Diffinitores Capituli generalis dicti Ordinis in Ciuitate nostra Parmensi vltimo
celebrati, attendentes quod propter penuriã annonæ, & bella in aliquibus par-
tibus vigentia, & viarum grassatores ac temporum in felicitates, fratres tam Vlt-
romontani quam Citramontani ad Capitulum huiusmodi accedentes, in iti-
nere longo penuriam viarum, & insultus latronum ac militum, diuersaque ma-
la patiebantur; volentesque ijs occurrere, votis omnium fratrum vocalium,
Capituli huiusmodi sigillatim desuper acceptis, ordinarunt, quod quolibet
triennio in dicto festo vnum in Citramontanis, alterum in Vltromontanis par-
tibus capitula dicti Ordinis celebrarentur. Nos igitur attendentes, quod præ-
sentia tua in quolibet ex dictis Capitulis est plurimum opportuna, & si eodem
die fierent, non poteris vtrique interesse, tibi & pro tempore existenti Ministro
Generali dicti Ordinis in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus & mandamus,
quatenus bonum commune dicti Ordinis tuæ commoditati præponēs, celebra-
tionē alterius, vel vtriusque Capitulum huiusmodi de dicto festo ad aliud fe-
stum vel tempus, arbitrio tuo deputandum, quotiens occurrerit, transferas &
præfigas; & vtrique Capitulo personaliter, vel legitime impeditus, per Commis-
sarium ad tuum libitum eligendum, præsideas, & assistas, ac omnia iuxta da-
tam tibi à Domino gratiam feliciter gubernes. Nos enim præsentium tran-
sumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis & sigillo tuo munitis plenā
& indubitatam fidem vbique adhiberi volumus, sicut adhiberetur præsentibus
originalibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Non obstantibus præmissis ac
constitutionibus Apostolicis, ac dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus, etiam
iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ac
prædictis, & quibuscumque alijs litteris Apostolicis per prædictum, & alios quos-
cunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostoli-
cam quomodolibet, etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis: qui-
bus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de ver-
bo ad verbum insertis, nec non modis & formis ad id seruandis, pro indiui-
duo seruatis habentes, hac vice duntaxat, illis aliàs in suo robore perman-
suris, harum serie specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs qui-
buscumque. Volumus autem quod dictum tempus, celebrandi Capituli per
vos transferendum, ultra sex menses post dictum festum Pentecostes non pro-
tendatur,

VII.

ANNO CHRISTI 1530. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 12.
CLEMENTIS VII. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 323.

tendatur, aliter præsentes sint nullæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris die 15. Decembris 1530. Pontificatus nostri anno 8.

Blossus

- VIII. Auditis, vti statutum erat anno præcedenti, sententijs Patrum vtriusque provincie Florentinæ, & Lucensis, nec non Minorum Florentinorum, in comitijs Prouincialibus, hoc anno celebratis, decreuerunt Patres Florentini dummodo vellent Lucenses, vt reducerentur hæ duæ provincie ad pristinam vnionem. Andreas Cardinalis de Valle Ordinis Protector, illorum explicuit vota Pontifici, & obtinuit vt reunirentur, vti ex hoc diplomate constabit.

Num 28.
Reuniatur
provincia
Florentina
& Lucensis.

*Dilecto filio Francisco Aretino prouinciali Ministro
provincia Tuscia Florentina Ordinis Mi-
norum Obseruantia regularis.*

Dilecte fili &c. Exponi nobis nuper fecisti quod licet aliàs in Capitulo generali per fratres Ordinis Minorum Obseruantie regularis apud S. Mariam de Angelis de anno 1526. celebrato, provincia Tuscia, quæ tunc vnica prouincia erat, in tres provincias diuisa fuerit, videlicet in Tuscia, & Tuscia Florentina, ac S. Crucis Lucensis provincias nuncupatas, iuxta morem dicti Ordinis; tamẽ in sequenti Capitulo generali dicti Ordinis, apud Parmam celebrato, dilectis filiis fratribus provincie S. Crucis Lucensis & communitate Lucensi supplicatibus, Tuscia Florentina & S. Crucis Lucensis provincie vnite fuerunt, & ex illis duabus vnica prouincia facta exiit. Quare pro parte dilecti filij nostri Andree tituli S. Priscæ Presbyteri Card. dicti Ord. Protectoris, asserentis Capitulum prouinciale Tuscia Florentina vnionem prædictam accepisse, & ratâ habuisse, nobis fuit humiliter supplicatum, vt postquam vnio dictarum duarum prouinciarum Florentina & Lucensis facta, & per Capitulum prouincie huiusmodi acceptata fuit, tibi vt ad dictam prouinciam Lucensem te personaliter conferre, & illius domos & loca visitare deberes, præcipere & mandare de benignitate Apostolica dignaremur. Nos itaque huiusmodi supplicationibus inclinati tibi in virtute sanctæ obediencie, & sub excommunicationis latæ sententie poena præcipimus, & mandamus, quatenus ad dictam prouinciam Tusciae Lucanensis, quæ, & dicta Tuscia Florentina prouincia vnite existunt, personaliter conferas, & illius domos & loca, ac illorum fratres visites in omnibus & per omnia, sicut domos & loca prouincie Tusciae Florentinae ante vnionem prædictam visitare ac illorum fratres reformare & corrigere consueueras, ac iuxta decretum in Capitulo generali Parmensi factum, & per Capitulum prouinciale Florentinum approbatum. Non obstantibus constitutionibus, ac ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus Ordinis regularis Obseruantie prædicti, iuramento etiam roboratis, priuilegijs quoque & indultis Apostolicis, eidem Ordini forsan concessis: quibus illorum tenores presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanentibus, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ mense Iunij 1530.

Reg. Cism.
fol 67.

Enangelista.

- IX. Circa diuisionem provincie Colonienfis, & distributionem / conuentuum diximus natas aliquas discordias inter Patres illius Prouincie, & Germanie inferioris ab illa exorta vel auulsa. Decreuit aliqua circa hæc Minister generalis anno præterito, & videbatur propendere in fauorem Colonienfis. Magis autem hoc anno inclinauit in reunionem vtriusque provincie, acceptis literis ab vtroque Ministro, quas attulit Bonaventura Vvorffel Mechlinienfis, Guardianus Antuerpiensis, quibus significabant se velle ad pristinam vnionem redire, ad sopiendas tot controuersias inter ipsos exortas propter inæqualem,

Reg. gener.
Cism. fol. 86.
Mon. mss. pro-
vinc. Germ.
infer.
An. 1529 n. 29
Ibidem.
Agitur de
reunendis
provincijs
Colonie &
Germ. infe-
rioris.

vti

ANNO CHRISTI 1530. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 12.
CLEMENTIS VII. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 323.

vti contendebant Colonienſes, conuentuum diſtributionem; pro quibus ſedan-
dis, ſed fruſtra, omnes conuenerunt ſub menſis Februarij finem in conuentu
Traiectenſi inferiori. Impetrauit itaque Piſſottus à Pontifice litteras, ſuasque
adiunxit, vt illæ duæ prouinciæ redirent in vnā, & vterq. Miniſter ſe abdicaret
officio; huiusq. rei peragendę Commiſſarium designauit Gulielmum Alcmariẽ-
ſem. Vbi ſub initium anni ſequentis hæ litteræ peruenerunt, facta Patrum Con-
gregatione die 5. Februarij in conuentu Dieſtenſi, allegatis varijs cauſis Herbor-
nus, Colonienſis Miniſter noluit ſuum deponere officiũ; & in eam demum
itum eſt ſententiam, vt diuiſio prouinciarum permaneret vſque ad comitia ge-
neralia, & tres illi aliàs nominati conuentus, de quibus maior erat diſcepta-
tio, remanerent penes Patres Germaniæ inferioris. Ioannes autem Louanien-
ſis iſtius prouinciæ Miniſter multis precibus obtinuit, vt abſolueretur ab offi-
cio propter grauē infirmitatem, & regendi impotentiam; cui ſubſtitutus eſt
prædictus Bonauentura Guardianus Antuerpienſis.

Vide an 1427
num. 1. & an.
1432. n. 1.
Conceditur
Officium &
feſtũ nomi-
nis Ieſu.

Molan. de
imagin. I. c. 1.
Loer. in chr.
Beig ad hunc
annum.

A ſancti Bernardini Senenſis tempore, qui reuerentiam & cultum nominis X.
Ieſu plus omnibus excitauit, & promouit, valde creuit vbique erga ſanctum
nomen popuorum deuotio. Iudicarunt itaque fratres e re ſua eſſe, vt quod mul-
tis laboribus, concionibus, & diſputationibus ad tantam venerationem per-
duxerunt, amplius eueherent ad diuini Officij cultus eccleſiaſtici, & feſtiui diei
ſolemnitatem. Egerunt cum Pontifice hoc anno, vt concederet facultate Mi-
noribus & Claris feſtiuè hoc ſacratiffimum nomen celebrandi. Aſſenſit ille,
largitus inſuper ijs, qui huiusmodi officio intereſſent, ampliſſimas illas indul-
gentias, quas Vrbanus Quartus dederat ijs, qui præſentes aſſent recitati-
oni, & concentui officij Corporis Chriſti. Celebratur autem apud Minores &
Sorores ſibi ſubditas die 14. Ianuarij immediatè poſt Octauam Epiphaniæ ſub
ritu ſolemni duplicis maioris. Idemque feſtum, vt i teſtatur Ioannes * Mola-
nus, per multas eccleſias celebre eſt etiam apud plebem, inſtitutis inſuper paſ-
ſim huius clariffimi Nominis numerofis Confraternitatibus. Iſtius conceſſio-
nis doſ instrumentum, præmiſſa monitione in omnibus ferme nuperæ editionis
officijs Minorum conceſſionem hanc tribui perperam Clementi VIII. Officium
autem reformatum eſt ad ritum recognitionis Breuiarii ſub Pio V. factæ. Ve-
tuſtum fuit compoſitum à Bernardino de Buſtis, & habetur in quibuſdam Bre-
uiarijs antiquis.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ex reg. Viter.
fol. 297.

Saluatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, Dei Patris Vnigeniti, qui de ſummis XL
cœlorum ad infima pro generis humani redemptione deſcendere, & humanam
carnem aſſumere non abnuī, vices, licet immeriti, gerentes in terris, eius ſan-
ctiſſimum nomen, in quo omne genu cœleſtium, terreſtrium, & infernorum fle-
ſcitur, & preces noſtras effundi, ac nos ſaluū fieri oportet, & per quod ſæculū
eſt conuerſum, ac Apoſtolici, aliique Sancti miraculis claruerunt, celebriter ve-
nerari cupientes, ſacræ religioni deditos, qui ſingulis mundi vanitatibus ſpre-
tis, ad ipſi Chriſto deſeruendum ſe dicarunt, & alios Chriſti fideles ad id quibuſ-
dam allecitijs muneribus, indulgentiis videlicet & remiſſionibus inuitamus, vt
inde reddatur diuinæ gratiæ aptiores. Sane, ſicut exhibita nobis nuper pro par-
te dilecti filii Bonauenturæ Dubienſis. Ordinis fratrum Minorum profeſſoris, pe-
titio continebat, quod licet foelicis recordationis Sixtus Papa IV. Prædeceſſor
noſter officium de ipſo ſacratiffimo Nomine Ieſu, per quondam Bernardinum
de Buſtis fratrem dicti Ordinis, dum in humanis ageret, compoſitum, autho-
ritate Apoſtolica confirmauerit & approbauerit, tamen illud, aut aliquod
feſtum de ipſo benedicto Nomine in Eccleſia militante non celebratur. Qua-
re pro parte ipſius Bonauenturæ, de Generalis ſui Ordinis licentiā,
nobis fuit humiliter ſupplicatum, quod ipſum officium in toto Ordi-
ne fratrum Minorum, & Sororum ſanctæ Claræ celebrari poſſit, & debeat,
decernere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur ipſius ſan-
ctiſſimi

ANNO CHRISTI 1530. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 12.
CLEMENTIS VII. ANN. 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 323.

atissimi Nominis venerationem, prout par est, sinceris desideriis affectantes, huiusmodi supplicationibus inclinati, quod de cætero in toto Ordine Fratrum Minorum & Sororum Sanctæ Claræ huiusmodi singulis annis die quartadecima mensis Ianuarij festum & officium prædictum duplex maius, & solemne de ipso sacratissimo Nomine celebrari debeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus. Et ut Christifideles eò libentius ad dicti officij celebrationem accedant, quo ex hoc se maiora dona spiritualia adipisci posse cognouerint, de ipsius Domini nostri Iesu Christi, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate consili, tam officium ipsum celebrantes, quam qui illius recitationi & decantationi interfuerint, ac quinquies orationem Dominicam, & totiens salutationem Angelicam, pro felici statu Romani Pontificis, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ aduersus Mahometicam & Lutheranam perfidiam, ac vniuersali Principum, & aliorum fidelium pace deuotè recitauerint, similes indulgentias, & peccatorum remissiones, quæ præfatis Christifidelibus in officio Corporis Christi, in ipso festo Corporis Christi, & per illius octauas in Ecclesijs, in quibus celebratur, interessentibus concessæ sunt, concedimus & elargimur. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Et quia difficile foret præsentibus ad singula loca dicti Ordinis deferre; volumus, & eadem auctoritate Apostolica decernimus. quod præsentium transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides prorsus vbique adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, vbi forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Bononiæ sub anulo Piscatoris die vigesima quinta Februarij 1530. Pontificatus nostri anno septimo.

XII.

Coli etiam officio ecclesiastico per Fr. Dionysium Paleortum composito B. Catharinam Bononiensem à Sororibus Clarissis monasterij Bononiensis, in quo iacet, indulserat idem Clemens. Atqui hoc anno exoratus ab Hieronymo de Burgonouo, Ordinis Procuratore, facultatem hanc ad Sorores Ferrarienses & Parmenses extendit, vti idem Hieronymus in * regesto sui officij his verbis attestatur. [Item obtinui à Summo Pontifice, vt Moniales nostræ S. Gulielmi intra Ferrariam & Parmam possint facere officium B. Catharinæ Bononiensis, prout faciunt Moniales Bononiæ: quod patet per litteras Reuerendissimi Cardinalis Campegij, sigillo, & manus suæ subscriptione munitas, eunc Ordinis nostri Vice-protectoris.]

Item B. Catharinæ Bononiensis. Vide an. 1453 nu. 117.

* Reg. Cism. fol. 1.

XIII.

Obijt hoc anno in Conuentu Miradulano prouinciæ Bononiensis Innocentius Carpenfis, miraculis illustris, vbi & in cœnobio S. Francisci de Villa diocesis Ariminensis in veneratione habentur eius reliquiæ. Floruit hoc tempore in prouincia Argentinæ, Fr. Ioannes Paulus Germanus professor Conuentus Thamenfis.

Innocent. Carpenfis Gonz in prot. Bono. con. 16. & 1.

XIV.

Minores vitæ eremiticæ, communiter Capuccini nuncupati, hoc anno magnum susceperunt incrementum, concurrentibus ad eorum consortium plerisque prouinciæ Picenæ præsertim ac Romanæ, arctioris vitæ studiosis. Vbique bonum eorum nomen diffundebatur, & religiosa conuersatio placebat. Vnde factum est, vt sub illustrium virorum protectionibus multis in locis Sedes fixerint & Dei verbum, ac peccatorum poenitentiam palam in vrbibus cœperint prædicare. Romæ locum habitationis mutarunt propter ingentem Tyberis excursionem, & alterum S. Euphemie ad collis Exquilini radices, qua itur ad collem Viminalem, fauente Cardinale de Valle Ordinis Protectore, receperunt; vnde ad hospitalem S. Iacobi domum, quæ Incurabiliū appellatur, infirmos curaturi, diu noctuque ministrantes prodibant. Neapoli insuper aliud eis datum habitaculum à Vincentio Cardinali Caraffa illius vrbis Archiepiscopo, ad S. Euphebij, vulgo Ephremi, ædiculam.

Boue. hoc an.

Crescit insitutum Capuccinorum.

XV.

Hæc illorum foelicia incrementa commouerunt amplius Patrum Obseruantum contra eos studia, dum iudicabant sibi detrahi, quod istis accedebat pio-

Annal. Minor. Tom. VIII.

R r r

rum

ANNO CHRISTI 1530. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 12.
CLEMENTIS VII. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 323.

Eis contra-
dicit Mini-
ster gen.

rum, qui ab ipsis recedebant, virorum ornamentum. Quo itaque poterant con-
nati laborabant, ut renelli adhuc sodalitij capita sub suam potestatem reuo-
carent, & alij ne abirent, viâ præluderent. Præ omnibus hæc vehemētissimè
dolebant Pissottum Ministrum generalem, egitque modis omnibus, ut dissi-
paretur hæc nouella reformatio; & obtento, quod sequitur, diplomate puta-
uit se quod volebāt, tam assequutum. Inuenio enim in eius regestō sub die
tertia Iunij hoc anno ita adnotatum [Fratres, qui vocabantur reformati, & ha-
bebant loca, & constitutiones quasdam speciales tam in prouincia Romæ, quā
alibi, per duo Breuia Apostolica fuerunt priuati dictis locis, & constitutioni-
bus, & positi sub pura obedientia Ministrorum, ita ut de locis & alijs rebus fa-
cerent secundum dispositionem Capituli & Prælatorum, atque illi fratres vi-
uerent, sicut alij fratres prouinciæ, neque haberent loca separata, neque vi-
tam specialem] & sub die 16. Septembris in litteris ad Ministrum Brixie.
[Dominus noster Papa non vult inceptas reformationes, neque incipiendas,
idcirco Pontificia auctoritate, & mea cohibeantur, & puniantur fratres, qui
illas intentant]. Per duo autem supradicta Breuia intellexisse puto vnum,
quod impetrauerat, & nos exscripsimus anno præterito, & alterum istud,
quod sequitur.

*Dilectis filijs Ministro Generali, & Procuratori
Ordinis Fratrum Minorum de
Observantia,*

Excep. Cifra.
167. 31. & ex
tr. 16. 16. 16.
authentic.

Cum sicut accepimus aliàs, postquam Venerabili Fratri Laurencio Episco-
po Prænentinensi maiori Poenitentiario nostro, pro parte dilectorum filiorum
Ludouici & Raphaelis de Fossambruno, ac Bernardini Georgij de Rhegio Or-
dinis Fratrum Minorum de Observantia suggesto, quod ipse & dilecti filij Vin-
centius de Dipuiano, ac Antonius de Grimalis, nec non Sanctus de Sancto
Martino, ac nonnulli alij fratres dicti Ordinis, ob melioris vitæ frugem, ac ut
à quibusdam perturbationibus, & inquietationibus, quæ inter fratres dicti Or-
dinis prouinciarum Calabria, & Marchiæ Anconitanæ, quarum respectiue exi-
stebant, tunc vigeant, semoti, quietius Altissimo famulari, ac sacrarum litte-
rarum studio efficacius intendere valerent, desiderabant vna cum alijs eiusdem
Ordinis fratribus vsque ad certum numerum, qui eorum propositi forent, in
aliquo eremitorio, seu loco à cætu hominum remoto, vitam eremiticam du-
cendo, stare, ac permanere, præfatus Laurencius Episcopus & Poenitentiarius
eisdem Ludouico & Raphaeli, ac Bernardino, nec non Antonio & Sancto, ac
nonnullis alijs, ut ipsi & alij dicti Ordinis fratres pro tempore eligendi, & loco
deficientium pro tempore surrogandi, dummodo omnes insimul dictum certū
numerum non excederent, extra domos eiusdem Ordinis in aliquo eremito-
rio, seu loco à cætu hominum remoto, per eos eligendo & mutando, habitu
tamen regulari retento, & aliàs iuxta regulam dicti Ordinis honestè viuendo,
sub obseruantia loci Ordinarij, in cuius diocesi eos pro tempore fore contin-
geret, vitam eremiticam ducendo vna cum libris & vestibus, quæ ad vsum
eorum habebant, simul stare & permanere, ac omnibus, & singulis pri-
uilegijs, exemptionibus, gratijs, concessionibus, & indultis, spirituali-
bus, & temporalibus, quibus alij dicti Ordinis fratres in illius domibus
commorantes utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti, potiri, & gau-
dere poterant, nec non Missas, & alia diuina officia celebrare, & confessio-
nes audire, ecclesiastica Sacramenta ministrare, verbum Dei, Christi po-
pulo prædicare, lectioni & studio sacrarum litterarum, ac alijs litterarijs,
& spiritualibus exercitijs incumbere, ac quoties ipsos vel eorum aliquem
prædicationis causa, vel alicuius necessitatis per domos dicti Ordinis transi-
re contingeret, in illis prout alij dicti Ordinis fratres hospitari, & cum eis vi-
dere-

XVI.

ANNO CHRISTI 1530. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 12.
CLEMENTIS VII. ANN. 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 323:

deretur, ad eundem Ordinem redire, & tunc in proprio gradu recipi; quodque inter eos Præfident pro tempore eligendus, in alios eadem potestate & facultate, qua Ministri prouinciales eiusdem Ordinis in illius fratres utebantur, in spiritualibus uti, ac ipsorum pro se vel alijs defunctis, seu deficientibus, litteris desuper confectis & in eis contentis clausulis, gaudere valerent, per diuersas suas sub sigillo Officij Pœnitentiariæ nostræ expeditas litteras indulserat; ipse Ludouicus & Raphael, nec non Bernardinus & Vincentius ac Antonius, nec non Sanctus, ac nonnulli alij propriæ professionis immemores, domos eiusdem Ordinis exiuerunt, & alios illorum fratres ab eis exeuntes ad se aduocare, nec non plurima viris religiosi aliena committere non erubuerunt, in animarum periculum, ac dicti Ordinis dedecus, perniciosum quoque exemplum, & scandalum plurimorum. Nos, quorum interest, & ad quos spectat temerarium ausus reprimere, præmissis tanquam ab ipsa religione alienis & ab ea deuiantibus, pro viribus occurrere cupientes, nec nō litteras prædictas, tanquam scandalosas, auctoritate Apostolica tenore præsentium reuocantes, cassantes, & annullantes, ac Ludouicum, & Raphaellem, nec non Bernardinum, & Vincentium, ac Antonium, nec non Sanctum præfatos, & quosuis alios fratres litteris ipsis & in eis contentis nullatenus uti posse, nec eas eis in aliquo suffragari posse, aut debere, decernentes, vobis, & cuilibet vestrum, earundem tenore præsentium mandamus, quatenus Ludouicum, & Raphaellem ac Bernardinum nec non Vincentium & Antonium, ac Sanctum præfatos & quosuis alios fratres, quod dictarum litterarum prætextu à suis domibus exiuisse reperietis, ad Ordinem & domos huiusmodi reuocetis, eosque in illis morari, & iuxta laudabilia dicti Ordinis instituta permanere, nec permittatis eos, nec alios quoscumque vestræ curæ commissos in eadem religione, aut extra eam aliquam congregationem, seu nouum viuendi modum innouare, seu quoquo modo inducere, vel seruare, auctoritate nostra Apostolica compellatis, contradictores quoslibet & rebelles per censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis; non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Verum, quia difficile foret præsentis litteras ad singula quæque loca, in quibus de eis fides forsan facienda foret, deferri: volumus, & eadem auctoritate decernimus, ut præsentium transumptis, manu publici Notarij subscriptis, alicuius prælati, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur tam in iudicio, quam extra illud, si illæ essent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ Idibus mensis Maij anno 1530.

Euangelista.

XVII. Orta erat hoc tempore controuersia inter Superiores tertij Ordinis Congregationis Lombardiæ, & Ministrum Regularis Observantiæ prouinciæ Siciliae circa domum B. Mariæ de Cruce, Terræ Siciliæ, diocesis Syracusanæ, quam solam habebant illius instituti Sectatores in illo regno, & prædictus Minister admiserat ad suam obedientiam, ita petentibus ipsis incolis, qui nolebant amplius subdi prædictis Superioribus Lombardiæ. Sub diem 20. Iunij huius anni iussit Pissortus Generalis Minister, ut Siculus Minister nullam deinceps exerceret circa dictos fratres potestatem: sed illi paulo (post impetrarunt à Pontifice litteras, quibus confirmatur super eos Ministri authoritas, & eximuntur à iurisdictione Superiorum dictæ Congregationis. *Sane pro parte nostra*, die 8. Nouembris.

Con. Sicili.

XVIII. Prouisum est hoc anno Francisco Cardinali Quiñonio, olim Generali Ministro, de Ecclesia Cauriensi in Hispania sub Archiepiscopo Compostellano, die 9. Decembris Fr. Ioanni de Zumarraga, de Mexicana sub titulo Assumptionis B. Mariæ nouiter erecta in noua Hispania, apud Indos Occidentales,

Card. Quiñonius Episc. Cauriensis.

fr. Ioan Episc. Mexic.

Annal. Minor. Tom. VIII.

Rrr 2

ante

ANNO CHRISTI 1530. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 12.
CLEMENTIS VII. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 323.

fr. Iacob Bu
dicens.

ante biennium destinato à Carolo V. primo huius Ecclesiæ Episcopo, diē 12° Augusti; Fr. Iacobo N. de Budicensi sub Archiepiscopo Cretenfi diē 23. Septembris.

An. 1531. n. 18

Con. Mōris
Clericuli.

Diximus ⁊ aliās Torellam, seu Tyaurellam de Triuultijs, nobilem domicellam inchoasse cœnobium pro fratribus Obseruantibus prouinciæ Bononiensis, ad castrum suum Montis Clericuli, diœccsis Parmensis, quibus etiam donauerat eremitorium propinquum cum domo contigua, pro vno Eremita, qui cultum deuotæ cuiusdam imaginis B. Mariæ Virginis ibidem expositæ procuraret. Creuit valde huius sacri simulachri veneratio, & cōcurrentibus vndique pijs cultoribus, frequentes, pinguesque fiebant oblationes. Vt omnes in fratrum cederent vtilitatem, nec ab alijs distraherentur, Pontifex indulgit, protectionemque loci, & donationem commendauit Comiti Paulo, Taurello filio dictæ Domicellæ, *exponi nobis nuper fecisti* 28. Maij. Inuenio in Ordinis regesto Generalis epistolam ad supradictum Comitem Paulum diē 2. Aprilis datam, vt secundum ea quæ promiserat, fratribus & fabricæ subuenirēt.

Con. Palatioli.
Gonz. in pro.
Sicil. con. 40.

Artalius Aragonius Oppidi Palatioli in Sicilia, diœccesis Syracusanæ, Baro, seu Dominus temporalis, hoc anno prope alteram ædiculam B. Mariæ ad D. P. ab oppido, eiusdem instituti viris cœnobium sub titulo S. Mariæ de Iesu ædificauit, reluctante valde Ludouico II. Platamonio Episcopo Syracusano, donec Pontifex emissio diplomate diē 27. Iannarij litem dirēmit, qui similiter tribus emissis Breuibus controuersia alteram inter PP. Conuent. & Obseruantes eiusdē Regni terminauit, circa cœnobium Catanense ad istos translatum, & bona ac mobilia, atque apothecas ad illud spectantia, quæ in vsum fratrum & cœnobij beneplacitum voluit alienari.

Con. Catanen.

Con. Biturgii.
Gonz. in prou.
S. Franc. con. 12.
Rod. fol. 303.

Ante annum 1450. Conuentum fratrum Obseruantia fuisse apud Biturgicos, seu extra mœnia ciuitatis vulgò dictæ *Burgo de San Sepulchro*, olim Pontificia, modo sub dominio Ducis Etruriæ, constat ex litteris à B. Ioanne Capistranensi, dum Vicarium ageret generalem, missis ad fr. Antonium Atimicensem prouinciæ Sancti Francisci tunc Vicarium, vt oblatum ab illis eiūbus conuentum admitteret, & fabricam promoueret. Verum cum ob imminenti bella dirui oporteret, alium tutiori loco fratres, tum pretio ex fundo horisque prioris cœnobij, tum ex eleemosynis vndeque collectis, sub titulo S. Mariæ Magdalenzæ, satis commodū affabrè construxerunt. Nuper illic bonam instruxit Bibliothecam Euangelistæ Biturgicus, vir doctus, olim dictæ prouinciæ Minister. Hic requiescunt Petrus Perusinus, & Christophorus Papiensis laici, paupertatis, humilitatis, patientiæ, laborum sufferentiæ virtutibus inter suos commendatissimi, & populo gratissimi. Eodem diē huic mundo valedixerunt anno 1532. diē 5. Februarij, vti habet codex M. S. piorum virorum prouinciæ Sancti Francisci. Valde se dilexerunt in vita, atque ita in morte non sunt separati.

Petr. Perus.
Christoph.
Papien.

Hoc anno conuentus S. Blasii extra Vincentinæ ciuitatis mœnia prius constructus, & propter bella destructus, intra mœnia restructus est, Andrea Gritto Duce Venetorum, quibus hæc ciuitas subiecta est. Iacet in Ecclesia Marcus Picenus, summa apud Vincentinos venerationis propter vitæ sanctitatem. Ad illius sepulchrum hæc appensa leguntur carmina vetusta.

Con. Vincet.
Gonz. in prou.
S. Ant. con. 4.

Marcus Picenus.

O sydus nuper emicans
E Paradisi sedibus;
O iubar clarum & rutilans,
Cunctis exortum gentibus,
Quo peccator oberrans
Infelix, miser, reprobus
Te cohortante Dominum
Consequeretur Saperans

In sancto Senerino
Virgo tibi reuelauit
Populo Christiano
Quæ predicari voluit.
Et mandato diuino
Anima tua paruit
Quæ plateis & in templo
Iam reuelata docuit.

Requi-

XIX.

XX.

XXI.

XXII.

ANNO CHRISTI 1530. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 12.
CLEMENTIS VII. ANN. 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 3223.

*Requirens cunctos iugiter
Immensa pandis præmia
Cunctos vocabas pariter
Ad paradisi gaudia.
Hortaris nos alacriter
Vt relinquamus omnia*

*Quæ tenent nos mortaliter
Et ducunt per inania.
Thesaurizemus fideliter
Quæ sunt in superna gloria,
Christi crucis celeriter
Magna petamus munera.*

- XXIII. Illustris Heros Ioannes Antonius Caracciolus sub hunc annum conuentum fabricauit intra Oppidi, Episcopalis vrbs, mœnia sub titulo Conceptionis B. Mariæ & post aliquot annos impetrauit à Iulio III. facultatem legandi fratribus pro viâ, & vestitus subsidio eleemosynam quandam annuam, à suis successoribus perpetuo pendendam. *Con. Oppidi.
Idem in prou.
7. Mar. con. 5.*
- XXIV. Sub hoc etiam tempus in loco horroris, & vastæ solitudinis, cui nomen Valfamachia ad XXX. M. P. à ciuitate Cidonia, insulæ Crætensis, viri nobiles germani fratres Georgius & Sanctus Polani, opportunum & commodum construxerunt conuentum sub S. Georgij titulo pro quibusdam fratribus ad arctioris vitæ genus aspirantibus. Prior Polanus postea Ordinem ingressus Sacerdotio initiatus est; alter se adscripsit Tertiarijs. *Con. Cidonie
Idem in prou.
Caud. con. 9.*
- XXV. In prouincia Bononiæ & Custodia Foroliuensi scribit Rodolphus hoc anno, Magistrum Andream de Asciano autoritate sibi commissâ adinisse pro Patribus Conuentualibus cœnobium in oppidum Ciuitellæ. In prouincia Siciliæ & custodia Messanensi, aliud eisdem Patribus datum in oppido Fauariæ, sub inuocatione Sancti Antonini, idem author scribit; sed postea ab ijs derelictum datum fuisse per Fauariæ Marchionem Patribus Carmelitanis, & Conuentualibus alterum anno 1574. sub titulo S. Antonij Abbatis. Tertium, aut, eiusdem instituti Patres accepisse apud Bellicastrum in prouincia S. Nicolai & custodia Cutronis, vbi præerat capella sub titulo S. Mariæ de Seahagna, & cœnobium fratrum tertij instituti S. Francisci. *Con. Ciuitellæ
Idem fol. 269.
Con. Ciuitellæ
Con. Ferrar
Idem fol. 280.
Con. Bellicastrum
Idem fol. 279.*
- XXVI. Blasius Alagonius, Sastagenium Comes, in medio foro oppidi Pinæ, hoc anno conuentum & templum Christo Saluatori (quia præerat eo in loco alia, huius tituli Ecclesia) dicatum, cœpit construere, volens in Sacello maximo sibi sepulchrum erigere. Sed morte præuentus opere incompleto, sepultus est cum patribus suis in Ecclesia Cæsaraugustanâ S. Mariæ de Columna, vulgo *del Pilar*. Vxor eius Anna ab Espes, vbi primum Ecclesiam absoluit, & conuentum, fratrum habitationi commodum reddidit, mariti corpus, etsi renitentibus Canonicis Columnensibus, ad præcipuum huius templi Sacellum, anno 1539. curauit transferri. Operè adhuc incompleto defuncta vidua, & filio Artalo Alagonio, Artalus alter Alagonius, & Ludonica ab Heredia Sastagenium Comites, fabricam ad perfectum vsque deduxerunt, hortos adiunxerunt, sacarium ecclesiasticum quaque suppellectile, Bibliothecam libris, & officinas omnes necessarijs rebus instruxerunt.
- XXVII. Ioannes III. Lusitanorum Rex, postquam Conymbricensem Academiam, magnis sumptibus, magnoque sui regni decori, & profectui fundauerat, vt fratres Minores, quibus erat addictissimus, haberent vbi commodè illic studerent, vnum & alterum eis posuit collegium, victumque, & vestitum ex regio stabiluit ærario. Erant tunc vna duntaxat Portugalliæ prouincia, & domus aliquot strictioris Observantiæ in illo regno; quare vtrisque vt separatim addicerent, dedit domicilia. Illud prædictæ prouinciæ erectum est, sub titulo S. Bonauenturæ, ad quod omnes redigi Minoritas se decreuisse in comitijs à se habitis Vlissipone anno 1584. refert Reuerendiss. Gonzaga. In hoc collegio ego per triennium operam dedi studijs Theologicis, domi sub vno magistro fr. Didaco Limedensi, viro probo, & erudito; & in Vniuersitate sub doctissimis Cathedrarum Primæ & Vesperarum moderatoribus, Francisco Suarez Societatis Iesu, & Aegydio de Præsentatione Eremita Augustiniano, multis titulis *Collegia Conymbr.
Idem in prou.
Portug. co. 21.*

ANNO CHRISTI 1530. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 12.
CLEMENTIS VII. ANNO 7. RELIGIONIS MINORVM ANN. 323.

titulis venerandis, & inter primos Europæ Doctores connumerandis. Postea crescentibus in Lusitania prouincijs, creuerunt etiam in illa Academia Franciscanorum collegia; præter enim illud sancti Bonauenturæ, (quod penes Patres prouinciæ à Portugallia nuncupatæ, remansit, & nuper translatus est ad speciosam eminentemque aream præ foribus ipsius Academiae) fundata sunt, vnum pro Patribus prouinciæ Algarbiorum, alterum prouinciæ sancti Antonij, tertium pro tertiarijs, & extra urbem, religiosi prouinciæ Pietatis habent, quod alias^a narrauimus: quartum, non tam studiorum collegium, quam pietatis & virtutis seminarium, in quo multi adolescentes prouecti habitum suscipiunt, & quas prius apprehenderunt litteras, postea in salutem conuertunt animarum. Addo insuper quintum, seu potius sextum Lycæum Franciscanorum, cœnobium scilicet magnum è regione Ciuitatis ad alteram Mundæ fluij ripam, nobili, lato, & longo ponte interiectio, vti suo loco^b diximus, constructum, in quo perpetuo numerosa classis studentium sub duobus lectoribus sacram apprehendit Theologiam.

^a
An. 1529 n. 54

Con. Conym.
bricen.

^b
An. 1529 n. 70

Con. Marchenæ.
Idem in prou.
Bæ. con. 8.

Con. Villæ nouæ.
Idem in prou.
Pæ. con. 4.

Con. Furnorum.
Idem in prou.
S. Mich. con. 18.

Mon. Leonici.
Idem in prou.
S. Apr. mon. 18.

Mon. Vigiliensis.

Mon. Recineten.
Idem in prou.
Marchie mon. 5.
Mon. Petrasanctæ.
Idem in prou.
Tuscie mon. 7.

Didacus Nunnesius à Parris, & Ioanna Blasquez coniuges, tertij Ordinis sancti Francisci, Deum timentes, & erga Minores pijsimi, omnes fratres proficiscentes per oppidum Marchenæ, qua in Baticam à Granatæ regno transitur, excipiebant hospitio; donec decedente Ioanna, ex illius facultatibus, in hunc finem marito legatis, pulchrum & commodum ille cœnobium, sub titulo sancti Francisci hoc anno construxit. Alterum eis, qui strictiorem præferunt obseruantiam, conuentum posuerunt incolæ oppidi Villæ nouæ in Lusitania, sub nomine Expectationis B. Virginis Mariæ. Sacellum maius fabricauit Balthazar à Mello, eques Christi militiæ.

Alphonfus Manriquius, Hispalensium Archiepiscopus, pio erga huius instituti viros affectu excitus, ruralem domum, viridaria, & hortos, quæ sibi recreandi animi gratia prope Furnorum (vulgo *Hornachos*) comparauerat, hoc anno donauit fratribus prouinciæ sancti Iacobi, in gratiam tamen fr. Guttierri à Trejo sibi charissimi, viri nobilis & docti, qui tunc Guardianum agebat conuentus sanctæ Helenæ. Breui temporis spacio, communibus oppidanorum facultatibus sub sancti Ildephonsi inuocatione illic commodum extructum est fratrum domicilium.

Soror Francisca de Canis Abbatissa monasterij B. Mariæ de fonte Ordinis sancti Basilij vrbis Leonici, in Venetorum dominio, videns paulatim deficere cum disciplina regulari moniales, & redditus, egit cum Rectoribus vrbis, adducta etiam in hanc sententiam nepte moniali, vt domus transferretur ad alias moniales arctioris instituti. Re maturè pensata, fuit hoc anno die 13. Decemb. adiudicatum sororibus Clarissis, annuente Francisco Georgio prouinciæ S. Antonij Ministro, qui protinus ex Vincetino monasterio Sorores euocauit, quæ suū institutum reliquas docerent. Fatiscente verò præ nimia vetustate monasterio, pia Leonicensis communitas, quæ illius iam patrociniū assumpsit, aliud elegantius & magnificentius intra vrbis mœnia ex publicis facultatibus, accedente Clementis Pontificis facultate in B. Virginis & sancti Marci honorem construui curauit.

Bernardinus Spellutiæ, diocesis Vigiliensis, legauit Episcopo quasdam domos, & possessiones, vt monasterium construeret Clarissarum. Obstitit quidam huic operi; attamen Episcopus aliquale dedit initium monasterio, & sorores introduxit: quod recte factum fuisse Pontifex declarauit. *Andreas misericordie diuina* die 15. Iulij.

Vrbis Recinetensis Ciues hoc anno intra & iuxta muros capacissimum monasterium, pro sexaginta sororibus primæ regulæ sanctæ Claræ, circa hunc annum fabricarunt, & sub primum Augusti diem anni 1535, opere completo, sorores introduxerunt. Apud Petrasanctæ in Tuscia oppidum, plura erant Xenodochia, quæ Rectores oppidi obtenta Leonis X. facultate, destruxerunt, conuersis ruderibus & redditibus in constructionem vnius utilioris, & monasterij

ANNO CHRISTI 1530. CARO DE V. A. IMPER. OCTOB. ANNO 12.
CLEMENTIS VII. ANNO 7. RELIGIONES MINORVM ANNO 323.

sterij Clarissarum . Vtrumque sub hunc annum fabricarunt, & seruato sibi Patronatus iure , voluerunt penes se regimen Xenodochij , & penes Ministrum prouinciæ Marchiæ gubernium monasterij ; sub inuocatione sancti Leonis .

XXXIII.

Duo inuenio huius anni monasteria sororum Annunciarum: vnum Agennense in Gallia, à Vincentio Vilhonio, Agennensis Episcopi Vicario, constructum, & redditibus cumulatam, cuius primæ Rectrices & Magistræ vocatæ sunt ex Bituriensi, & Albiensi monasterijs, & primus confessorius institutus est per Pissottum Generalem fr. Ioannes Veruhandi ar. 1533. commissæ illi fabricæ disponendæ ampla potestate: sed temporum iniuria sorores fugere compulsæ sunt anno 1560. capta ab Hugonortis ciuitate, quæ tamen paulò post redierunt, recepta vrbe, Monluci Ducis auspicijs. Alterum Lonanienſe in Belgio, à generosa Domina, & nobilissima matrona Maria Hamalia, Guglielmi Croij Marchionis Arschotani, & Ceruensis in Hannonia Toparchæ vidua fabricatum. Sex moniales, quæ aliis regimen, & exemplum essent, Brugis Flandrorum euocatæ, quibus mox nouellæ quatuordecim se se virgines iunxere. Sicque primitus viginti sacro monasterii septo sunt inclusæ. Hodie numerus pœne quadruplo est auctior.

*Mon An-
nunciet. A-
gennense.
Idem in prou.
Aquit mon. 8.
Reg. gen. V.
tr pag. 256.*

*Mon Lon-
nien.
Idem in prou.
Germ. inier. an
fine.
Myrcus. I. de
Annunc. c. 3*

XXXIV.

In oppido Albazeti in Hispaniæ regno Murciano, Marina Alvarez Marco, vidua cum duabus filiabus Marina & Catharina se Deo consecratura, pauperem humilemque domum, matri Ecclesiæ contiguam, ingressa illic per annos viginti sub tertio sancti Francisci instituto, magna pietate permansit. Illa sub annum 1501. defuncta, & apud Minores sepulta, filia prædictam domum ampliari, aliasque virgines in societatem admittere cœperunt. Cum vero locus esset insalubris, hoc anno ad alium magis salutarem, & ampliorem transierunt, & Ministri prouinciæ Carthaginensis regimini se commiserunt.

*Domus soror.
Albazeri.
Göz in prou.
Carthag.
mon. 7.*

XXXV.

Clemens Pontifex multis hoc anno gratiis & privilegiis affectis Minores, præfertim Observantes. Exemit eos ab solutione dimidii denarii pro quolibet centenarij valoris bonorum stabilium nuper impositi pro subleuandis Sedis Apostolicæ necessitatibus. *Augustinus Spinula*, die 30. Maii, nec non à solutione gabellarum, seu exactionum pro rebus suo vsui necessariis. *Quum non sine multa*, die vltima Decembris. Transibant aliquot religiosi ad Ordines SS. Benedicti, Bernardi, & Dominici, quod deinceps fieri vetuit. *In pastoralis spemula*, die 18. Septembris. Declarauit vsus syndicorum licitos esse, eorumque auctoritatem. *Vacantibus sub religionis obseruantia*, die 19. Septembris. Superiores Ordinis itinerantes, vel pro sui muneris ratione hinc inde discurrentes commendatos voluit omnibus Prælati Ecclesiasticis, & Sedis Apostolicæ ministris. *Quum dilecti filij*, die 29. Decembris. Nimiam & intolerabilem Principes aliquot communitatum, & alii sumebant sibi licentiam in monasteria & personas, ac facultates sororum regimini fratrum Minorum subiectarum: quorum audaciam Pontifex peculiaribus litteris repressit. *Cum sicut nobis*, die 26. Ianuarii. Viue vocis oraculo per Cardinalem Campegiu obtento, suisque litteris sigillo & syngrapha munitis notificato, confirmauit omnia indulta & priuilegia à suis Prædecessoribus Romanis Pontificibus concessa. Secundo, quod nullus sæcularis status se possit ingerere regimini, siue temporali, siue spiritali monialium Minoritis subditarum. Tertio, quod fratres conuentus Mutinensis possent celebrare sub ritu duplici festum sancti Geminiani, vrbi Patroni, nec non alii fratres vbicumque fuerint incolæ, festa Patronorum vrbi, vel oppidorum. Quarto, quod fratres laici de consilio Medicorum, tuta conscientia, possint venam incidere fratribus infirmis.

*Priuilegia
Pontificia.*

ARGV.

ANNO CHRISTI 1531. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 13.
CLEMENTIS VII. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 324.

ARGVMENTVM.

Fides Christiana magnis proficit incrementis apud Indos Occidentales. Minister generalis Pissottus nimio zelo insectatur Capuccinos, suumque varijs modis perturbat institutum. Nicolaus Herbonus docta scribit contra insanos amores Henrici VIII. Regis Anglorum. Floret Medardus Austriacus apud Ferdinandum Regem Romanorum. Moriuntur multi pietate illustres. Assumuntur aliqui ad Episcopatus. Construuntur coenobia.

*Præfatus
Minorū in
Indijs*

*Epistola
Martini à
Valentia.*

SUPERIORIBVS annis, dispartitis diximus narrationibus qualem ponebant operam Minores in conuersione Indorum nouæ Hispaniæ, præsertim in magna illa ciuitate Mexicana, omnium noui Orbis regina. Nunc collectim dabimus vberem fructum, quem illi tot laboribus retulerunt, innumeræ scilicet gentis conuersionem, catechismum, baptismum, idola contrita, templa Deo consecrata, fidem longè latèque propagatam; quorum fidem faciant duarum epistolarum, illinc hoc anno missarum fragmenta. Primam scripsit Martinus à Valentia, verè Indiarum Apostolus; secundam Ioannes à Zumarraga, primus Mexicanorum Antistes. Martini scripta est Thamonaldi prope Mexicum die 12. Iunii, ex qua in rem nostram, omisiss, quæ ad domestica & negotia peculiararia spectabant, exscripsimus. Data est ad Matthiam Vveyssen Commissarium generalem familiæ Vltramontanæ. Præmissa humili salutatione, & religiosis præludijs, ita habet. [Nos quidem cõstituti sumus in extremis mundi partibus, vbi Christi Euangelium à filijs, & subditis vestris primum cœpit prædicari, & noua fidei semina pullulare in arentibus antea sulcis, quia riuos eius inebrians gratia salutaris, in stillicidijs eorū multiplicauit genimina eius. Nam (verè loquor non hyperbolicè) plus quam decies centena millia Indorum sunt à filijs vestris baptizata, eorum quisque, præsertim illi duodecim, qui missi sunt vna mecum, plusquam centum millia baptizarunt. Et omnes, præter me, didicerunt linguam Indorum, imò varias linguas eorundem. Et prædicant eis, & instruunt innumerabilem multitudinem eorum. Et inter eos infantuli & pueri magnatum, & nobilium filij, largam nobis spem præbent, qui à fratribus nostris instruuntur, in vita & moribus religiosè nutriuntur in nostris cœnobijs, quæ iam fere viginti condidimus, & in dies multiplicantur, & construuntur ab ipsismet Indis feruida deuotione. Et habemus in habitaculis contiguis nostris conuentibus plusquam quingentos pueros, in quibusdam aliquanto pauciores, in quibusdam verò plures, qui iam in doctrina Christiana sunt instructi, & prædicant filij patribus suis, & in ambone publicè concionantur miro modo. Et multi ex eis docent alios pueros, qui simul canunt horas Dominæ nostræ quotidie, & surgunt eadem illa hora, qua fratres, & in sua Ecclesia canunt seorsim matutinas, & canunt solemniter Missas. Sunt enim tenacis memoriæ, valdè dociles, & perspicaces; sunt pacifici; & inter eos nunquam est rixa nec iurgium. Loquuntur submissa voce, oculis depressis. Mulieres fulgent incredibili honestate, & verecundia fœminea naturaliter

I.

ANNO CHRISTI 1531. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 13.
CLEMENTIS VII. ANN. 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 324.

raliter inest eis. Confessiones eorum maximè fœminarum sunt incomparabilis puritatis, & inauditæ claritatis. Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum abundantè lachrymarum effusione suscipiunt. Religiosos, præcipuè fratres Minores, pro magno dueunt, quia primò eos cognouerunt, & per Dei gratiam bonum exemplum ab eis suscipiunt.]

- II. Huic epistolæ suam eiusdem argumenti adiunxerat Episcopus destinandam ad prædictum Commissarium generalem, & reliquos Patres in comitijs generalibus Tolosæ anno sequenti congregandos. Eam ex scribo ex Francisco Gonzaga, ^c qui ad finem vitæ optimi Antistitis à se conscriptæ illam subiunxit. Eandem habet Henricus Sedulius ^d in notis ad vitam S. Francisci, sed stylo parumper mutato.

^c Gonz in prou
S Euag. con. 1.
^d Scilicet in no-
tis ad cap. 3.
num 8.

Reuerendi Admodum Patres.

[Scitote nos magnis laboribus distineri in conuersione infidelium, quorum Dei gratia, religiosorum Diui Francisci Regularis Obseruantia manibus plusquam decies centum millia baptizata sunt, quingenta idolorum templa solo æquata; plusquam viginti millia Dæmoniacorum simulachrorum ab his antea culta, contracta, & concremata: plerisque in locis fabricatæ Ecclesiæ, atque Oratoria erecta; Dominicæ Crucis vexilla iam ab Indis culta. Quodque ad mirationem cum primis dignum est, cum in hac olim Mexicana vrbe solerent idolis suis plusquam viginti millia cordium puerorum, puellularumque quotannis in sacrificij offerre; nunc humana illa corda vniuersa non iam Dæmoni, sed altissimo Deo innumerabilibus laudis sacrificijs, religiosorum nostrorum doctrina, & ministerio offeruntur. Cui inde honor & cultus comparatur, cum summa reuerentia adoratur, coliturque in illis locis, à pueris indigenarum gratis. Hi crebrò ieiunant, verberibus se affligunt, iugibusque precibus insistant, multis lachrymis & suspirijs impensis. Plerique horum puerorum, vt & alij prouectioris ætatis, legunt, scribunt, & cantant optimè, peccata sua crebrò confitentur; summaque animi deuotione diuina suscipiunt, suisque parentibus à religiosis instructi, verbum Dei eleganter explicant. Surgunt nocte media ad matutinas preces, Domine nostræ officium integrum recitant, quam præsertim colunt. Speculantur magna cum sedulitate quibus locis parentum idola lateant, eaque furantur, & ad religiosos deferunt. Quo factum est, vt crudeliter nonnulli ab ipsismet parentibus sint necati: qui quidem adepti coronam nunc in cœlo cum Christo viuunt. Vnusquisque nostrorum Conuentuum aliam iuxta se ædem habet ad docendos pueros, & in ea gymnasium, dormitorium, refectory, & capellam. Sunt hi pueri valde humiles, religiosique morigeri, eosque vt parentes diligunt, casti, & ingenio perspicaces, in arte maximè pingendi. Inter fratres indigenarum idioma callentes vnus est præcipuus, nomine Petrus de Gandauo laicus, qui id callet eleganter, curamque gerit plusquam sexcentorum puerorum, estque profectò mirificus Paranympus, cum iuuenes, & puellas matrimonium contracturas, in rebus fidei erudiat, eruditosque cum magna solemnitate coniugio copulet. Ad puellarum eruditionem, institutionemque missæ ex Hispania sunt ab Imperatrice Donna Elisabetha mulieres sex honestæ, & prudentes, deditque in mandatis, vt ampla domus fabricaretur, in qua illæ sub Episcopi patrocinio ad mille vsque puellas erudire possent. Hinc fit vt à mulieribus illis puellæ, à religiosis pueri fidem discant, quam postea doceant parentes suos. Vnde videtur dixisse Dauid. *Ex cre infantium & lactentium perfecisti laudem.* Christus sit salus vestris Reuerentijs, quas humiliter precor, Deum orent, vt id perficiat, quod incepit. Mexici duodecima mensis Iunij anni 1531.

*Epistola
Episcopi Me-
xicani.*

- III. Magnum quidem incrementum sub religiosissimo isto Præsule, accepit fides Catholica, & Christiana morum institutio in vrbe & circuitu Mexicano,
Annal. Minor. Tom. VIII. S ff vt

ANNO CHRISTI 1531. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 13.
CLEMENTIS VII. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 324.

ut non immeritò nobilis cuiusdam herois Peruuiani in eum elogium istud referat Gonzaga. *O felicem urbem, quæ talem Præsulem habere meruisti.* In paucis illis annis, quibus ille præfuit, & collaborarunt primi illi feruentissimi magnæ vineæ operarij, tot (inquit e Surius) baptizantur, ut alij septies dena centena millia, alij quatuor decies centena millia, in solo illo Mexicano regno, Christo nomen dedisse retulerint. & post pauca. In archiuis Caroli Caesaris lectum est, vnam quendam Sacerdotem septies centena millia hominum baptizasse, alium tercentum millia, alium centum millia, alios plures, alios pauciores. In solo Mexico referunt multi summa fide dignissimi viri, triginta fuisse Dynastas, quorum quilibet habuerit sub se centum millia hominum, aut circiter, & quod dictu horrendum est, mille plerumque homines vno die in ciuitate Mexicana immolabantur] & quidem ab illis initiis vsque adeo creuit ibi, & propagatur in dies, ac confirmatur (inquit Amandus Ziricksæus s in suis chronicis) per viros Catholicos fides Catholica, ut ferè cum Ecclesia Latina comparari possit Ecclesia illa Indiana.

e
Sur. in com-
ment. ad an.
1. 56.

f
Zirick. ad an.
1519.

2
Deuter. 32.
v. 21.

Pissetus in
seclatur Co-
pucinos.

O diuinam prouidentiam! quando omnia susque deque aguntur in Germania, & tot prodeunt ex Orco hæreticorum monstra, qui hoc ipso tempore tantum faceffunt negotium fidei Catholicæ, & doctrinæ Euangelicæ, ut neque rationibus, neque publicis concionibus, neque doctissimis libris, neque tot Principum doctorumque virorum comitijs, neque armorum impressione à suis dementijs & fanaticis dogmatibus reuocari potuerint, tunc misericors Deus, spretis illis suæ legis contemptoribus, barbaris & bardis his gentibus suam gratiam obtulit, & salutaris fidei notitiam inuexit; & quo illi plus perditum eunt, exterminatumque fidem & obseruantiam Catholicæ Romanæ Ecclesiæ, hoc ipso apud exteram gentem, & nouos orbes augetur magis. Non frustra scriptum est: *2 Ipsi me irritauerunt in vanitatibus suis, & ego prouocabo eos, in eos, qui non est populus, & in gente stulta irritabo illos.* Ut lucem solis domo excludere possumus ostijs occlusis, nec tamen ipsam lucem, vel minimum, ne alijs splendeat obscurare: sic gratiam Dei repudiare in libertate est arbitrij, ipsam verò quin alijs luceat non possumus impedire.

IV.

Cum literæ Pontificiæ à Paulo Parmensi anno præterito impetratæ contra Capucinorum primarios nihil proficerent, nimio adhuc ardore contra illos exæstians, etiam ad finem huius anni istas curauit emitti, & per Cardinalem de Valle, Ordinis Protectorem, promulgari ex autographo exscribo.

V.

Dilectis filijs Generali, & Procuratori Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia.

Dilecti filij salutem & Apostolicam benedictionem. Aliàs postquam bonæ mem. Laurentio Episcopo Prænestinensi, tunc in humanis agent, & maiori Pœnitentiaro nostro, pro parte dilectorum filiorum Ludouici, & Raphaelis de Fossambruno, ac Bernardini & Georgij de Rhegio Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia suggesto, quod ipse & dilecti filij Vincentius de Puiano, & Antonius de Gatimalis, ac Sanctus de Sancto Martino, & nonnulli alij fratres dicti Ordinis, ob melioris vitæ frugem, ac ut à quibusdam perturbationibus, & inquietationibus, quæ inter fratres dicti Ordinis prouinciarum Calabriæ, & Marchiæ Anconitanæ, quarum respectiue existebant, tunc vigeant, semoti, quietius Altissimo famulari, ac sacrarum litterarum studio efficacius intendere valerent, desiderabant vna cum alijs eiusdem Ordinis fratribus vsque ad certum numerum, qui eorum propositi forent, in aliquo eremitorio, seu loco à cætu hominum remoto, vitam eremiticam du- cendo, stare, & permanere. Dictus Laurentius Episcopus & Pœnitentiarius eisdem

ANNO CHRISTI 1531. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 13.
CLEMENTIS VII. ANN. 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 324.

eisdem Ludouico Raphaeli, Bernardino, Antonio & Sancto, ac nonnullis alijs, vt ipsi & alij dicti Ordinis fratres pro tempore surrogantes, dummodo omnes insimul dictum certum numerum non excederent, extra domos eiusdem Ordinis in aliquo eremitorio, aut loco à cætu hominum remoto, per eos eligendo, habitu tamen regulari retento, & aliàs iuxta regulam dicti Ordinis honestè viuendo, sub obedientia loci Ordinarij, in cuius diocesi eos pro tempore fore contingeret, vitam eremiticam ducendo vnà cum libris & vestibus, quas ad eorum vsum habebant, stare & permanere, ac omnibus, & singulis priuilegijs, exemptionibus, gratijs, concessionibus, & indultis, spiritualibus, & temporalibus, quibus alij dicti Ordinis fratres in illius domibus commorantes utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac vti, potiri, & gaudere poterant, vti potiri, & gaudere; nec non Missas, & alia diuina officia celebrare, confessiones audire, ecclesiastica Sacramenta ministrare, verbum Dei, populo prædicare, lectioni & studio sacrarum, litterarum, & alijs litterarijs, & spiritualibus exercitijs incumbere, & quoties ipsos vel eorum aliquem prædicationis aut alicuius necessitatis causa, per domos dicti Ordinis transire contingeret, in illis prout alij dicti Ordinis hospitari, & cum eis ad eundem Ordinem redire, & tunc in proprio gradu recipi; quodque inter eos Præsides pro tempore eligendus, in alios eadem auctoritate & facultate, qua Ministri prouinciales eiusdem Ordinis in illius fratres utebantur, in spiritualibus vti, ac ipsorum pro se vel alijs defunctis, seu deficientibus, litteris desuper confectis & in eis contentis clausulis, gaudere valerent, indulserat, prout in diuersis sub sigillo Officij Pœnitentiariæ desuper cōfectis litteris plenius contineri dicitur: per nos accepto, quod ipsi Ludouicus, Bernardinus, Vincentius, Antonius, & Sanctus, ac nonnulli alij propriæ professionis immemores, domos eiusdem Ordinis exierant, & alios illorum fratres ab eis extrahere, & ad se aduocare, nec non plurima à viris religiosis aliena cōmittere non erubuerunt, in animarum suarum periculum, ac dicti Ordinis dedecus, perniciosum quoque exemplum, & scandalum plurimorum. Nos litteras prædictas cassauimus, & annullauimus, & Ludouicum, Raphaelem, Bernardinum, Vincentium, Antonium, & Sanctum prædictos, & quoscumque alios fratres litteris ipsis & in eis contentis nullatenus vti posse, nec eas eis in aliquo suffragari posse, aut debere, decreuimus, vobisque, & cuilibet vestrum, mandauimus, quatenus Ludouicum, Raphaelem, Bernardinum, Vincentium, Antonium, & Sanctum prædictos, & quoscumque alios fratres, quos dictarum litterarum prætextu à suis domibus exiuisse reperietis, ad Ordinem ac domos huiusmodi reuocaretis, eosque in illis morari, & iuxta laudabilia dicti Ordinis instituta permanere compelleretis, nec permetteretis eos, vel alios quoscunque vestræ curæ commissos in eadem religione, vel extra eam aliquam cōgregationem, seu nouum viuendi modum innouare, aut quoquo modo inducere, vel seruare, contradictores quoslibet & rebelles per censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis; prout in nostris litteris in forma Breuis, die videlicet vigesima septima mensis Maij Pontificatus nostri anno septimo, inde confectis litteris, quarum transumptis plenam fidem adhiberi volumus, plenius continetur. Cum autem, sicut nuper accepimus, litteræ nostræ prædictæ, propter non paritionem dictorum Ludouici, Raphaelis, Bernardini, Vincentij, Antonij, & Sancti, ac eorum complicum, nec non fauores per eos, pro sua non paritione huiusmodi, vndique quæsitos, nondum sint sortitæ effectum; Nos motu proprio, & ex certa nostra scientia, omnibus & singulis dicti Ordinis fratribus, qui post dictam diem vigesimam septimam mensis huiusmodi ad ipsorum Ludouici, Raphaelis, Bernardini, Vincentij, Antonij, & Sancti, ac eorum complicum cōgregationem abierunt, vt ad domos dicti Ordinis, in quibus ante litteras Pœnitentiariæ huiusmodi erant, redeant, & in illis permaneant, nec ab eis, abs-

ANNO CHRISTI 1531. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 13.
CLEMENTIS VII. AN. 8. RELIGIONIS MINORVM ANNO. 324.

que expressa licentia Superiorum dicti Ordinis, recedere audeant, ac eidem congregationi ne eos recipere vel secum tenere præsumant, sub apostasiæ, & excommunicationis, perpetuæ priuationis quorumcumque actuum legitimum poenis, per quemlibet contrauenientem, ipso facto incurrendis, auctoritate Apostolica per præsentis districtè præcipiendo mandamus, ac omnibus & singulis locorum Ordinarijs in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suspensionis à diuinis poena mandamus, quatenus eorum quilibet quodcumque pro parte vestra, vel alterius vestrum fuerit desuper requisitus, faciat prædictas ac præsentis litteras plenum effectum sortiri, ac ab omnibus inuiolabiliter obseruari, nec permittant eis quomodocumque in aliquo contraueniri; Contra dictores quoslibet, & rebelles, eisque auxilium, consilium, vel fauorem directè, vel indirectè, quomodolibet præstantes, etiam per prædictas & alias quascumque, de quibus tibi placuerit, censuras & poenas, ac alia iuris remedia, appellatione postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Omnes autem & singulos Dominos locorum in temporalibus requirimus, & hortamur astente, quatenus vobis in præmissis, omne auxilium, consilium, vel fauorem impendant. Non obstantibus Apostolicis, ac prouincialibus, & synodalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs, & indultis, ac litteris Apostolicis, & in forma Breuis, ac officij Poenitentiariæ huiusmodi per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & nos ac Sedem Apostolicam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusuis irritatiuis, annullatiuis, cassatiuis, renunciatiuis, præseruatiuis, exceptiuis, restitutiuis, declaratiuis, mentis attestatiuis, ac derogatorijs, alijsque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis: quibus omnibus etiam si pro sufficienti illorum derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut exquisita forma seruanda foret, & in eis caueatur expressè, quod illis nullatenus derogari possit, illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, nec non modos, & formas, ad id seruandos pro indiuiduo seruatis habentes, hac vice duntaxat, illis aliàs in suo robore permansuris, harum serie specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Et quia difficile foret præsentis litteras ad singula quæque loca, ad quæ oporteret deferri, decernimus, quod earundem præsentium transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus vbique fides adhibeatur, & adhiberi debeat, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 2. Decembris MDXXXI. Pont. nostri anno nono.

Euangelista.

*Indiscretè
gubernat
Pissottus.
Reg. gen. Ci-
sm. fol. 88. &
seqq.*

Varia exortæ sunt hoc anno turbæ in religione, & animorum commotiones contra prædictum Pissottum, partim propter indiscretum inconstansque gubernium, partim propter aduersum vbique illius conatum erga fratres ad strictiorem vitam, rectamq. regulæ obseruantiam aspirantes. Concitarunt hæc multorum aduersa studia, & exterorum admirationem, quæ in apertam demum prodierunt inimicitiam. Infellum habuit Archiepiscopum Compostellanum, Senatus Hispanici, absente Carolo Rege, Præsidentem, Imperatricem Isabellam, multosq. heroes, propter vindictæ liuorem, quo flagrare videbatur erga Antonium de Calcena suum Prædecessorem, quem suspicabatur sibi aduersatum, ne ad Generalatum perueniret, contra quem plura molitus erat, ante & post adeptum officium; nec non propter magnos tumultus suscitatos in graui & religiosa prouincia Cõceptionis, viris doctis & nobilibus florente, missis indiscretis Cõmissarijs, & præceptis. Neapolitanum irritauit Magistratum, propter imprudens con-

V.

ANNO CHRISTI 1531. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 13.
CLEMENTIS VII. ANN. 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 324.

consilium, quo diffidia fratrum Campaniæ felicitis, & Principatus, ad prouincię regimen aspirantium, querentibus istis se perpetuo à præcipuis gubernijs excludi, potius augere quàm sopire putabatur, destinato superiore turbidi ingenij, pacandis animis minus opportuno. Francos & vniuersos familiæ Ultramontanæ fratres, maximè Matthiam Vveysen Commissarium generalem, malè habuit diploma quod procurauerat de compromisso, & alterum de habendis duobus per singula triennia comitiis generalibus, in quibus vt Minister generalis præfideret data est facultas vnū, vt diximus, differendi; qua fultus ille auctoritate, hoc anno scripsit ad Commissarium & Ministros Ultramontanos, se Capitulum sequenti anno Tolosæ celebrandum in vigilia Pentecostes (vti ex præcepto regulæ in perpetuam abiit consuetudinem) distulisse vsque ad mensis Septembris diem octauum, vt habito per ipsum Capitulo generali Cismontano Messanæ Dominica quarta post Pascha, posset Tolosano præesse.

VI. Episcopus Veronensis & Senatus Venetus conquesti sunt apud Pontificem, quod religiosè reformatę viuere volentes modis omnibus exagitarit, & diuexarit: talemq. sensit vndiq. contradictionem, vt opem implorarit Imperatoris Caroli, Ferdinandi Fratris, Regis Romanorum, & Reginæ consortis, Francisci item Regis Gallorum, ne malum & timor, quem timebat, eueniret, aut perdendi Ordinis Primatus, aut noui quidquam circa Ordinem vniuersum statuendi. Romam à Parthenope vocatus, venire distulit, causatus impotētiam ex chyragra, & podagra procreatā. Perterritus autem tot clamoribus, & admonitus à Cardinalibus de Valle Ordinis Protectore, & Quiñonio olim generali Ministro, vt modum suo imperioso & præcipiti poneret regimini, nec fratres reformatę viuere volentes adeò acriter insectaretur, scripsit ad Patres Capituli prouinciæ S. Antonij proximè per litteras Apostolicas habendi, vt fauerent reformatis; deditq. secundas litteras vt permitterent omnes fratres volentes viuere cum reformatis, ad eos transire. Epistolam tamen secretò misit ad fr. Bartholomæum de Brandulis pro suo arbitrio celandam, vel præsentandam, ne fieret tumultus. His artibus & inconstanti, violentoque modo regendi, tot sibi procreauit inimicos, vt sensim vltimum sibi pararit exitium; depositus enim fuit ab officio per Clementem, vti suo loco & tempore dicemus.

VII. Aliquot Capitula prouinciarum per suos Cōmissarios hoc anno celebrauit, quædam pacificè, alia turbulente. Hieronymū de Burgonno Procuratorem, Ordinis suis sensibus non cohærentem, in Capitulo suæ prouinciæ Bononiensis Fauentia die 7. Maij celebrato Ministrum creari procurauit, statimq. substituit Thomam de Cotigniola eiusdem prouincię alumnū. Sed renuit hic subire istud Procuratoris officium, timens fortassis quas audiebat contra Generalem motas procellas, suffectusq. est titulo Vice-Procuratoris Ioannes de Stia prouincię Tusciæ Florentinæ. In prouincia S. Antonij erat Minister hoc anno Nicolaus Maripetrus. Electus est prouinciæ S. Angeli Minister Franciscus de Castro-Sanguinis. Loco Bernardini de Gualdo prouinciæ S. Francisci Ministri, nuper defuncti, factus est Cōmissarius prouincialis Thomas de Nursia. Prouincię Terrę laboris erat Minister Angelus de Neapoli, propter quem turbas illas Parthenopæas passus est Pissottus, missusque est à Pontifice prouinciæ Commissarius Paulus Corsutus turbas sedaturus, & Capitulum (præscriptis quibusdam legibus, ea præsertim, quod pro illa vice Minister assumeretur ex partibus Principatus) celebraturus. In prouincia Conceptionis Alphonsus à Saluaterra, cuius partes contra Generalem sustinebat Imperatrix & Senatus Hispaniæ.

VIII. Nicolaus Herbornus Minister Colonia ad Pissottū misit librum à se cōpositum, & tunc impressū, circa dubiū & contronerfiā ab Henrico VIII. Angiorum Rege motā contra matrimonium suum cū Catharina Regina, lectissima & piissima foemina, Caroli V. amita, sui fratris Arthuri primū coniuge, sed intacta. Volebat enim Henricus suæ infantiæ patronos adsciscere, qui docerent Papam Iulium II. non potuisse dispensare in secundo gradu affinitatis, ita vt cū fratris sui vxore liceret matrimonium contrahere. Sed pauci viri docti eius amatorio furori adhæserunt, sicuti neq. hic Herbornus, qui constanter docuit ratū firmū

& le-

Nicol Herbornus scribit contra Henricum VIII.

ANNO CHRISTI 1531. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 13.
CLEMENTIS VII. AN. 8. RELIGIONIS MINORVM ANNO. 324.

& legitimū fuisse eius cum Catharina matrimoniū, auctoritate Apost. probatū, tot annorum conuictu, suscepta prole, orbe vniuerso applaudente, nullo reclamante, confirmatum. Gratias bene suscepti laboris egit Pissottus, & licentiam, quam ille petebat, concessit, scribendi aduersus sectam Lutheranam: & quidem docte ille calamum strinxit in nouos illos Euangelicos, vti testantur varij illi tractatus, quos in libro de Scriptoribus recensui. Rara sunt exēplaria illius de validitate matrimonij Anglicani.

fr. Medardus Aismānus.

Erat hoc tempore Ferdinando Regi Romanorum à sacris confessionibus fr. Medardus prouincię Austrię, vir probatus & doctus, cuius opera, in serijs Imperij negotijs, Rex utebatur, pro quo etiam scripsit hoc anno ad Pissottum, vt Prædicatorem generalem per vniuersam institueret Germaniam, & terras Romano Imperio subiectas; erat enim magnæ virtutis in declamando, maximè contra Lutheranos. Cui Pissottus libenter assensit. Aegrè verò annuit petitioni Pro-Regis & Magistratus Maioricarū, Archiepiscopi Arborensis, & aliorum rogantiū vt permetteret fr. Francisco Fortessæ prou. Maioricensis, vti Breui Apost. quo ei cōcedebatur vt cum socio grato viuere posset in Eremito Montis Randę, incolatu Raymundi Lulli memorabili. Annuit tamen sub quibusdā conditionib⁹ vsq. ad Capitulū illius prouincię, in quo determinari voluit quod magis expediret.

fr. Franc. Fortessæ.

Angelus Pincianus.
Ma. c. 3 p. 1. 9.
c. 29 Chion.
prou. S. Ioseph
l. i. c. 23.

Vallem hanc miseriarum, reliquerunt isto anno, qui sequuntur. Angelus Pincianus, de quo sæpe dictū est, prouincię S. Iacobi alumnus, Ioannis Guadalupensis & Petri Melgarij in promouenda reformatione, & erigenda prouincia S. Gabrielis strenuus cooperatore. His assequendis incredibili laborum tolerantia, animi constatia, poenitentia, orationis aliarumq. virtutum perseuerantia, iter Romanū sapius emensus, tandem religiosæ huius prouincię stabilimentū consecutus est. Decessit Romæ ad Aram cæli. Paulus à Fossa Clodia, honesta natus familia, à pueritia virtutibus, in iuuentute litteris non mediocriter imbutus, in adolescentia Sacerdotio insignitus, & demum Vicariatu generali apud Episcopos Clodienses perfunctus, altioris virtutis instinctu fratribus regularis Observantię adscribi voluit in prouincia S. Antonij. Nemo in virtutum studio, sacra morum disciplina, orationis feruore, humilitate, aut austerioris vitæ cultu, illo erat præstantior. In perfectæ regulæ cultum tanta ferebatur cupiditate, vt præter eam nihil in animo volutare videretur. Accidit vt genitor, coniuge senio cōfecta moreretur, tresque filias in summo paupertatis discrimine relinqueret. Paulus naturali charitatis vinculo, vetulę parentis, & consanguincorū precibus conuictus, Pontificia & Superiorum regularium obtenta facultate ad clericorū sæcularium statum redijt sororibus prospecturus. In hoc ministerio per aliquot hæsit annos, donec audita nouæ Reformationis Minorum vitæ eremiticę disciplina, ad eos sub an. 1526. conuolauit; inter eos ad altioris virtutis gradū contendens ieiunijs, corporis macerationi, orationi, erga proximos charitati, toto studio intentus, curam ac laborē omnem prædicando Dei verbo cōtulit, vt animas Christo lucrificeret. Hoc in ministerio vitæ periodum pijsimè conclusit in Pennæ Biliorum extremi agri Piceni, vbi ab Aemilia disiungitur, oppido, in domuncula cuiusdam Confraternitatis B. Marię, adstante & Sacramenta ministrante Matthæo Bassiano.

Paul. à Fossa Clodia.
Bouer. hoc an.
n. 1. & seq.

Matthæus à Leopoli.
Indid. n. 9. &
seqq.

Matthæus à Leopoli, Vmbrię in ditione Vrbinensi ciuitate, nobili genere natus, his adiunctus est, qui cum ex Observantibus (inter quos religiosissimè vixit, & magna audientium oblectatione atque vtilitate verbum Dei disseminabat) ad Capucinos an. 1528. migraret, tanta vitæ austeritate, corporis maceratione, sensuum custodia, orationis studio, ardentissima quæcumque aduersa pro Christo tolerandi cupiditate efferuere cœpit, vt cunctis admirabilis videretur. In concionibus efficax, ardens, suavis, vitæ splendore, clarisque virtutum exemplis auditores à vitijs ad morum correctionem, diuinę charitatis vinculis attrahebat. Dum salutiferum hoc diuini verbi semen nunc per Fabrianensem, modo per Camerinensem agrum diffunderet, fratrumque Observantium modis omnibus ad suum consortium retrahere cupientium, studium declinaret, in oppidulo prope Camerinū in supremum morbum incidit, Inde

IX.

X.

XI.

ANNO CHRISTI 1531. CAROLI V. IMPER. OGGID. ANNO 13.
CLEMENTIS VII. ANN. 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 324.

Inde ad Camerini suburbium ductus, in paupercula semidiruta domo, Eccle-
siaz procuratus Sacramentis, solus sine comite ex humanarum rerum tumultu
ad æternam requiem emigravit. His associandus venit Albertus Marchesius
de Sichis ex Coriniola, Aemiliæ oppido, etsi sanctitate impar, doctrina tamen
superior, hoc anno in patria defunctus.

*Albertus
Marchesius*

XII. Sub hoc tempus anno incerto decesserunt Innocentius à sancto Angelo, mi-
ra innocentia, & simplicitate spectabilis, qui cum sororum monasterij Aquil-
lani Ordinis sanctæ Claræ confessiones per aliquot annos accepisset, ea floruit
pietate, & morum candore, vt ab hominibus in summa haberetur veneratio-
ne, & volucres cæli illi se crederent colludentes, & circumuolitantes cantibus
exhilararent. Sepultus est Aquilæ in conuentu sancti Bernardi, vti aliàs dixi-
mus. Christophorus Cataneus Mediolanensis, vitæ austeritate, humilitate,
paupertate insignis, nudis semper pedibus incedens, vili laceroque habitu con-
tectus, S. Franciscum imitatus septem quadragesimis per anni circulum ieiun-
nabat. Laminam ferream pro cilicio perpetuo gestabat. Obijt feria sexta Pa-
rasceues in vrbe Ciuitatensi apud Hispanos, sepultus ad suos consodales. Io-
achimus à Villaluporum Hispanus vir nobilis, sed humilis, laicorum numero
voluit adscribi. Multis emicuit virtutibus, pœnitentiæ, ieiunij in pane & aqua,
parcissimi somni, quem raptim humi carpebat. In oratione frequenter perno-
ctabat reuelationibus assuetus, longas passus extases, quæ per biduum aut tri-
duum aliquando durabant. Spiritu prophetico multa, suamque mortem præ-
dixit. Sepultus est in conuentu Regio S. Ioannis Toletano. Robertus Stuar-
dus Iacobi V. Scotorum Regis cognatus, qui certum exitus sui diem, & futu-
ram Regni calamitatem ante prædixit. Viuus & mortuus claruit miraculis.
Bartholomæus de Bassama vir eruditus, sanctitatis fama conspicuus. In ora-
tione assidua & perpetuo silentio agones suos, & proximorum Deo commen-
dabat. Mortis suæ die prædicta obijt in conuentu sancti Ioannis Baptiste Nu-
cerino; Corpus in capsula lignea reconditum, post annos aliquot repertum est
integrum & incorruptum.

*Innocent. a
S. Angelo.
Marc. l. 8 c. 25
& lib. 9. c. 47*

*Christoph.
Cataneus.
Marieta de
Ss Hispan.
lib. 17. cap. 31*

*Ioachim.
Villalupen.
Daza l. 3. c. 23*

*Robertus
Stuardus.
Göz. in 1700.
Scot.
Barthol. de
Bassama.
Daza citat.*

XIII. Has inuenio istius anni Ecclesiarum prouisiones. Fr. Adrianus N. reg. ob-
seru. promotus est ad Ennenf. siue Aenien. Archiepiscopalem in Thracia cum
facultate exercendi Pontificalia in Ecclesia Posnaniensi, die 17. Aprilis. Fr. Gu-
lielmus Duffid ad Ascalonen. immediate Patriarchæ Hierosolymitano subie-
ctam, & suffraganeus Episcopi Assanen. siue Assaphen. in Anglia die 10. Iulij.
Fr. Bernardinus Cremonensis ad Archiepiscopalem Berysen. in Armenia, & suf-
fraganeus Maioricens. eodem die. Fr. Richardus Gama ad Tiberiaden. Patriar-
chæ Hierosolymitano immediatè subiectam, & suffraganeus Dullineñ, siue Du-
nelmen. in Anglia die 15. Nouemb. Fr. Ferdinandus Vaqueirus ad Aureopo-
liensem in Asia sub Archiepiscopo Ephesino, & suffraganeus, seu Proepisco-
pus in insulis, & locis Indiæ Orientalis dominio Regis Lusitaniæ subiectis, die
27. Nouembris. Primus hic Indiarum Orientalium creatus est Episcopus, de
quo ita scribit b Maffei. [Nonnio Acunia Prætor, primus ex Episcopopo-
rum numero ad ecclesiasticam rem inspiciendam, ordinandamque Fernandus
è Franciscana familia in Indiam venit: ibi cum cæteris functionibus; tum Sa-
cramentis, præsertim Confirmationis, & Ordinis ritè ministrandis, nec non
per sacras Conciones & priuata colloquia Lusitanis ad disciplinam atque ad
officium reuocandis, Ethnicis ad Christianam alliciendis fidem, Episcopale
munus egregiè præstitit; nec dubium, quin multa & ab hoc viro, & ab alijs in
eo genere digna relatu, & præconio gesta sint. Sed admodum raræ, tum qui-
dem in ijs locis fuerunt litteræ: & si qui exstant Scriptores; ij ferme institutorum
peregrinationes atque commercia, & Ducum res bello gestas, ac domesticas
plerumque dissensiones per otium explicant; Christianæ rei (quod caput erat)
progressum, & in erudienda barbarie piorum labores, & fortia facta, quasi ab
instituto aliena, vel omnino prætereunt, vel mira breuitate perstringunt.]
Obijt autem Fernandus post annos multos, & fructus vberes rei ecclesiasticæ
bene

*Adrian. Ar
ep Ennen*

*Guliel. Epif.
Ascalonen.*

*Bernard Ar
ch. Berysen.
Richard E-
pif. Tibe-
riaden.
Ferdin. Au-
reopoli.*

*b
Maff. de reb.
Ind. lib 10.
an. fin.*

*Exilis me-
moriam rei ec-
clesiæ Tice
bene iacta-
te in Ind. a
Orient.*

ANNO CHRISTI 1531. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 13.
CLEMENTIS VII. ANNO 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 324.

bene & rite inter barbaras illas nationes constituitt, in regno Armusiæ in sinu Persico, magno Christianorum dolore. Ei successit in Episcopatu, & laboriosa barbaræ gentis instructione, fr. Ioannes Alburquerqueus, vir multis titulis insignis, vti suo loco dicemus. In regeſto Ordinis inuenio hoc anno sub die 7. Septembris datam à Ministro generali facultatem fr. Laurentio Furnario, Papienſi, vt oblatum admittere poſſet Episcopatum. Quid demum circa hominem hunc factum ſit, non reperio.

An. 1537 n. 33

Con. Mon.
ri. piloſi.

Con. Zaga-
bria
G62 in prou.
Tol. Croat.
con 4.
Reg. gen. Ci-
ſm. fol. 89.

Dedit hoc anno Clemens Pontifex facultatem Ministro Baſilicæ, vt domum à Communitate ciuitatis Mōtis-piloſi pro fratribus ſub inuocatione ſan-
cti Franciſci, vel alia quacumque, conſtruendam admitteret. *Cum Communi-
tas ciuitatis*, die 2. Martij. An ea conſtructa ſit, nescio: apud Gonzagam in ea
prouincia non inuenio. Conſtructa tamen eſt altera, ſub nomine ſancti Leo-
nardi prope Zagabriam, Illyricorum ciuitatem; per Petrum Erdecodium Ma-
giarcherchium Comitem. Et conſtruebatur altera à fratribus prouinciæ ſancti
Antonij intra limites prouinciæ Brixienſis; qua de cauſa cum inter vtramque
prouinciā diſcordia orta eſſet, iuſſit Miniſter generalis, vt à fabrica ceſſare-
tur; qui etiam ſacellum, ſeu capellam conceſſit Dom. Eleonoræ Rangonæ de
Piis in Eccleſia Conuentus ſancti Spiritus, intra urbem Ferrarienſem.

XIV.

Con. Eſca-
rena
G62 in prou.
Bat. con. 24.
Con. Caſtel-
lonij de Fla-
mie.
Idem in prou.
Catalan. con.
11.

Reg. gen. Ci-
ſm. fol. 90.

In prouincia Batica ad M.P. ab oppido Elcazenæ, diœceſis Hiſpalenſis, in
medio amœnæ ſyluæ, pii, nobileſque coniuges Ludouicus Mēdez à Soto-majo-
ri, & Ioanna coniunx conuentum ſub nomine ſancti Antonij de Padua hoc an-
no conſtruxerunt. In Catalonia prope muros oppidi Caſtillonij de Planicie,
ex communi ærario ædificari cœpit conuentus alter ſub titulo Domine noſtræ
de Angelis; ſed dum ſitus incommodus videretur, poſt annos octo ad alium
locum ab oppido remotum translatus eſt, ſub inuocatione ſanctæ Barbaræ, pro-
pter veterem illic præexiſtentem Diuæ huius ædiculam. Duo in hoc conuen-
tu contigiffe miracula refert Gonzaga; primum, quod ſanctus Franciſcus cum
cœleſti ſocio ſe adiunxerit fratribus huius conuentus, & alterius ſanctæ Catha-
rinæ de Honda, qui ad pagum Almanzoræ exequias ſui benefactoris, & per-
petui hoſpitis celebraturi concurrerant, volens mercedem hoſpitij defuncto
ſua retribuere præſentia. Alterum, quod in ſupplicatione, ſeu proceſſione
magni circuitus, & longi temporis, ex viginti quatuor cereis ſaculis fratrum
nihil fuerit imminutum. Inuenio in Ordinis regeſto, Miniſtrum generalem
præcepiſſe hoc anno Miniſtro Aragoniæ, vt reſtitueret Cuſtodi Catalonia cœ-
nobium quod uſurpauerat.

XV.

Con. Securæ
G62 in prou.
Carthag. con.
21.

Securani oppidi in regno Murciano incolæ hoc anno cœnobium conſtruxe-
runt M.D.P. diſſitum ſub inuocatione ſanctæ Mariæ de Rupe, propter imaginem
eiſdem ſacratiffimæ Virginis ab oppidanis ante aliquot ſæcula, Saracenorum
Hiſpaniarum inuadentium feritatem declinantibus, eo in loco, ſub terra depo-
ſitam, & ab agricola arante repertam: quæ licet ſolemni inſtructa proceſſione
ad oppidum fuerit dilata, ad locum ex qua fuerat effoſſa, rediuit. Ad rei me-
moriam, & imaginis cultum, ædificata eſt illic ſub prædicto titulo ſacra ædicu-
la, quæ demum in ſpecioſum abiit templum, adiuncto amplo fratrum habi-
taculo.

XVI.

Mon. Po-
gentium.

Idem in prou.
Baſil. mon.
vico.
Mon. Tri-
denti
Reg. gen. f. 68.

Vrbis Potentinæ Comitiffa vidua, & Comes filius expoſuerunt Pontifici,
quod ante annos viginti quinque fuerat Ordo ſancti Benedicti in monaſterio
ſanctæ Lucæ eiſdem vrbis; & nulla illic remanente ſore, domus tota ruinam
minabatur, rogaueruntque vtliceret illud conuertere in domicilium monia-
lium ſanctæ Claræ, ſub ſecunda regula & regimine miniſtri prouinciæ Baſilica-
tæ victurarum. Annuit Pontifex datis litteris. *Exponi nobis nuper fecit*, die
7. Martij. Aliter huius monaſterij originem narrat Gonzaga.

XVII.

Bernardus Cleſius Tridenti Episcopus, Cardinalis Tridentinus nuncupatus,
hoc anno ſcripſit ad Generalem Miniſtrum, Tridentum mitteret fr. Hieronymū
de Aurichalco, vt ſermones quadageſimales haberet ad populum & fabricam
promoueret monaſterij ſanctæ Claræ, ea in vrbe inchoatam facultatibus pii viri
Anto-

XVIII.

ANNO CHRISTI 1531. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 13.
CLEMENTIS VII. ANN. 8. RELIGIONIS MINORVM ANN. 324.

Antonij Pratenfis sub titulo ſanctiſſimæ Trinitatis. Obſequente Generale, poſt peractas cõciones Hieronymus tam diligenter opus vrgebat, vt poſt biennium anno 1533. ex Veronenſi monaſterio euocatæ ſorores diſciplinam regularem, aduentantium hic inchoarint. Eugubinum monaſterium ſub hoc eodem titulo circa iſtud tempus ædificatum inſinuant monumenta prouinciæ ſancti Franciſci, authore licet incerto, vt aduertit Gonzaga.

Gbz. in prou
S. Ant. mon.
19.

XIX. Pro ſororibus ſanctiſſimæ Conceptionis B. Virginis Mariæ duo inuenio hoc anno conſtructa monaſteria; vnum prope Iuliobrigam (vulgo Hiſpanico Logroño) ſub titulo Matris Dei, erectum à Ioanne Enciſio, primo Caroli V. Imperatoris Quæſtore, & Maria à Gaona coniuge. Primæ fundatrices fuerunt duæ filiæ eorundem coniugum cum alijs quatuor, euocatæ ex monaſterio Tolerano eiufdem inſtituti. Alterum in oppido Antiquæ mellariæ conſtructum in ædibus Ferdinandi Matthæi Schinæ, & Catharinæ Ruiziæ coniugum, qui reliſtis omnibus facultatibus iſti operi promouendo, fabricam & monaſterij regimen commiſerunt Epifcopo Cordubeniſi, ſed Gregorij XIII. authoritate anno 1580. ſorores ſe correctioni Miniſtri prouinciæ ſubmiſerunt.

Mon. Eugubin
Idem in prou
S. Franc. mon.
12.
Mon. Iulio-
briga
Idem in prou.
Burg. mon. 12

Mon. Anti-
qua mella-
ria.
Idem in prou.
Angel. mon. 7

XX. Diremit hoc anno Pontifex controuerſiam circa præcedentiam inter Minores, & Eremitas Auguſtinianos Terræ Adernionis, diœceſis Catanen. in Sicilia, pro prioribus prolata ſententia. *Accepimus quod licet*, die 20. Martij. Sorores etiam ſanctæ Claræ & tertij Ordinis, à ſoluendis decimis in regno Neapolitano abſoluit. *Queſtus eſt nobis*, die 18. Martij.

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

ARGVMENTVM.

Propagatur fides in Mexicana & Peruuiana prouincijs, ad quas multi mittuntur Minorita. Celebratur Tolosa congregatio generalis una, & altera Messana. Reprehenditur obiter fastus laxiorque vita quorundam Superiorum. Pissottus lustrata familia Cismontana pergit in Galliam, ubi conuentus Aquitania, non dum reformatos, sub suum admittit gubernium. Iubet Pontifex praescribi intra ipsam Obseruantiam modum, & peculiare domos reformato vivere volentibus. Andreas Spoletanus a Mauris in Africa, & alij Minorita a Turcis in Hungaria occiduntur. Ex humanis abeunt Gabriel Maria, & Bernardina Antonij, pietate illustres. Reprimitur Pissotti ardor erga Capucinos. Duo instituuntur episcopi, & aliquot construuntur coenobia.

Consultur
rei Christia-
ne in regio-
ne Mexi-
cana
Herr. dec. 4.
1 y. c. 4. & 14.

SEBASTIANVS Ramirez Fuenlealius, Episcopus I. sancti Dominici in Hispaniolæ insula, missus à Carolo V. ad urbem Mexicanam in Continente, ut modum poneret diffidijs, & controuersijs Hispanorum, & quæ obijciebantur Cortesio, primo gentium illarum domitori, discuteret; ac vastissimarum prouinciarum conuersionem promoueret; ubi primum anno elapso Mexicanum peruenit; & Zumarragæ Episcopi prudentiam, probitatem, fidei & regiae ditionis propagandæ zelum exploratum habuit, eoque sacris solemniter operante, in cathedrali templo, Hispanorum Indorumque præcipui fidem suam Carolo Hispaniarum Regi, & Principi filio, iureiurando obstrinxerunt; postquam Sacerdotibus & religiosis colendis, & iuuandis leges tulit, monasterijs necessaria quæque suppeditauit; videns tantæ messi colligendæ paucos admodum superesse operarios (neq. enim Minorum & Prædicatorum numerus centesimum excedebat) scripsit Carolo & rerum Indicarum Præfectis, ut multos mitti curarent, probos tamen & Hispanos. Probauerat ille alienigenas, alijsque Principibus subditos, minus huic operi fuisse idoneos, quos proinde illis finibus abegit.

Monetur
Pissottus ut
multos mis-
sat opera-
rios
Reg. gen. Ci-
sm. fol. 119.
Bernard de
Arealo Cõ-
miss. India-
rum.

Imperatrix, Hispanorum Regina, & Indiæ consiliarij ad generalem Mi- II. nistrum vrgentissimas dederunt hoc anno litteras, ut ex suis fratribus, quos posset plurimos, mitteret tam ad Mexicanam, quam ad Peruvianam recens subiectam prouinciam. Ille ex Vrbe, die 26. Iulij scripsit Bernardino de Arealo prouinciæ Conceptionis Custodi, viro graui, & religioso, sibi satis noto, ut prouinciæ sanctæ Crucis in Insulis Indiarum, & Custodiæ sancti Euangelij curam in se admitteret, missis ei Commissarij cum plenitudine potestatis titulo & documentis. Commissionis terminum constituit tempus Capituli generalis, post triennium celebrandi, & potestatem fecit de quibuscumque prouincijs Hispaniarum sex fratres missioni idoneos assumendi, ac vastissimam illam regionem nouæ Hispaniæ in Custodias diuidendi. Præcepit tamen ut infra quatuor mensium spatiū trāsfreret, & ad prædictum Capit. reuerteretur suæ cõmissionis rationē redditurus, & in quo statu res illarū partiū versarentur, relaturus.

Ante

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. ANN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 325.

III. Ante aliquot annos Franciscus Pizarus & Didacus de Almagro incredibili animorum pertinacia, & laborum tolerantia Peruvianas oras lustrarunt, multisque in locis Hispanorum stationes posuerunt. Venit porro Pizarus in Hispaniam, Carolo Regi quæ gesta erant, dicturus, regionem auri, argentique fodinis, margaritis, rebusque optimis abundantem descripturus, auxiliares copias & fidei Christianæ magistros, sui que laboris mercedem impetraturus. Rebus foeliciter cum Carolo transactis, nobilique præfectura donatus, ad illas regiones regressus, anno 1530. pro conuersione gentium in comitatu duxit religiosos sex Ordinis Prædicatorum, quos Carolus per fr. Reginaldum de Pedraza seligi voluerat. Accesserunt & alij secundum pacta præscriptasque à Carolo leges, ut quos ipse dare vellet conuersionis ministros, ille reciperet. Ex Franciscanis primos inuenio huius regionis operarios Marcum à Nicia, Ioannem è Monzono, Matthæum de Zumilla, Franciscum de Angelis, Franciscum à Cruce, Franciscum à S. Anna, Petrum Lusitanum. Quatuor postremos valde commendat Franciscus ^m Fernandez Ord. Prædic. in compendio historiarum Indiarum, & cœnobis suis consodalibus construxisse refert in urbibus præcipuis Peruvianis. De primo, Marco videlicet Niciensi, celebrem agunt mentionem optimi quique Peruviani regni scriptores, propter immensum, periculosum, & laboriosum iter, quod cum socio suscepit ad prouinciam Cibolam, in qua plusquam mille & quadringentas leucas Hispanicæ emensus est, ubique per interpretes prædicans Dei veri fidem, & Caroli Regis maiestatem, cui, saxis aliquot in cumulum coaceruatis, & cruce imposita, dominium vendicabat prouinciarum, per quas transibat. Rarum hoc facinus, fructusque exinde secutos dicemus inferius.

Peruiana
expeditio-
nes.
Herr. dec. 4.
l. 5. c. 5.

Mittuntur
Prædicator-
es in Mi-
nora.

mf
Fernand. c. 31

Herr. dec. 6. l. 9
c. 10. & seq.
Gomar. in
hist. Indic.
cap. 210.
Y. ca. lib. 2.
cap. 16.
Marcus de
Nicia.

n
An. 1539 n. 4.
& l. 94.

o
Göz. in prou.
S. Euag. con. 1
Remesal. de
prou. Guare
mal. l. 3. c. 3.

p
Herr. dec. 4.
lib. 2. & 3.

IV. Erat hic ex Nicia vrbe maritima, sub ditione Ducis Sabaudie oriundus, habitumque suscepit in prouincia Aquitania, ex qua ante aliquot annos profectus est in Indiam Occidentalem, appulitque ad Hispaniolæ insulam, non anno 1531. (vtr scribit Gonzaga °) sed aliquantò prius, ipse quippe testatur apud Bartholomæum de las Casas Dominicanum, se cum primis Peruviani regni exploratoribus illuc progressum. Illuc autem profectos insignes illos Duces Franciscum Pizarum & Didacum Almagrum sub annum 1527. scribit Herrera, variasque in illas oras expeditiones suscepisse, & prouincias integras subiugasse ante Pizarri profectionem Hispanicam, multis idem auctor recenset. Ex Mexicana porro missione ad Peruvianam amandatus est, ubi cum adhuc res tributare, neque firmas adhuc stationes habere Hispanos, sed omnia cæde & sanguine foedari conspiceret, nullumque adhuc aperiri ostium Euangelio, reuersus est ad suos consodales Mexicanos. Eum perperam vocant aliqui primum, Commissarium generalem regni Peruviani; neque in illa Peruvianæ conuersionis infantia tot erant fratres subditi, propter quos additamentum generalis deberet adhiberi; neque in serie Commissariorum generalium à Turrecremata collecta, eius occurrit memoria. Et quidem errorem esse ego non abs re suspicor; etenim non nisi post aliquot annos insonuit hoc nomen, aut dignitas Commissarii generalis, in illis regionibus. Missum autem secundo Peruiam, cum ijs, quos supra dixi, credibile est, & Custodiæ sancti Euangelii Superiorem, cum reliquis præfecisse addito nomine & potestate Commissarii, absque adiecto generalis. Ille porro regressus denuo ad Mexicanos, electus est tertius iam erectæ prouinciæ Minister, & in Prouincialatu, doctrina, pietate, & zelo animarum insignis, anno 1542. decessit in conuentu Mexicano.

Porro ad illas partes Peruvianas Minister generalis Pissortus destinauit, datis litteris obedientialibus hoc anno, die prima Augusti, Franciscum Aragonium prouinciæ Aragonensis, virum grauem, & doctum, cui potestatem dedit seligendi ex quibuscumque prouincijs socios duodecim, testimonium bonum habentes à suis Ministris & Discretis prouinciarum, atque erigendi in regno Peruviano Custodiam sub titulo Apostolica, siue Sanctorum Apostolorum, in eaque domos ædificandi, Sacramenta administrandi, & reliqua faciendi iuxta

Reg. gen. Ci-
vil. fol. 120.
Francisc.
Aragonius
primus Cu-
stos in Per-
unia.

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

Reg. gen. VI.
tram. p. g. 203

Hospitium
ad Indos
proficiscen-
tium.

Herborn.
Commiss.
gen. dat. in-
structionem
Missiona-
rijs Indicijs

morem Custodiæ Mexicanæ, siue S. Euangelij. Nulli insuper Superiori eum subesse volebat, præterquam soli Indiarum Commissario, à se vt supra diximus, instituto. Vt vero commodius fratres transfretaturi in posterum se tam immenso itineri possent præparare, assignauit eis Conuentum Sancti Lucæ de Barrameda (quem olim etiam deputatum fuisse diximus fratribus Custodiæ Canariensis) eiusque Guardianum voluit præesse fratribus euntibus ad Indos, & regredientibus, ita rogantibus Præfecto rebus Indicis, alijsque Hispaniarum magnatibus. Ante quam autem hæc Generalis ordinatio innotesceret Patribus Hispanis, in Capitulo generali intermedio Tolosæ celebrato in vigilia Pentecostes, designatus est Guardianus Hispalensis Commissarius fratrum Indicæ missionis euntium & redeuntium, dum ea in vrbe remanerent; addito præcepto ne quis illam urbem adiret ad Indias profecturus, nisi à Commissario generali, vel à suo Ministro, cum assensu Definitorum mitteretur.

Nicolaus Herbonus in prædicto Capitulo Tolosano electus Commissarius generalis Ultramontanus, vti mox dicemus, dum pro sui muneris ratione, & Imperatricis desiderio, in suis litteris ad dictum Capitulum generale directis expresso, cogitaret de mittendis alijs operarijs ad Indicas illas regiones, scripsit ad vniuersas prouincias suo regimini subiectas, sequentes litteras, in quibus qualitates in mittendis requirendas expressit, & methodum quandam in gentilium conuersione obseruandam præscripsit. Pix sunt, prudentes & discretæ; Lectori, etsi aliquanto longiores, credo non displicent.

V.

*In Christo sibi Reuerendis, longeque probatissimis, simul
& eruditissimis Patribus Ministris Ordinis Minorum
Regul. Obseru. Prouinciarum Francia, Francia Pari-
siensis, Castellæ, Saxonia S. Crucis, Saxonia S. Ioan-
nis Baptista, Turonia, Turonia Pittauiensis, Aragonia,
Argentina, Aquitania S. Iacobi, Colonia Agrippina,
S. Bonauentura (seu prouincia Prouincia) Portugallia,
S. Ludouici, Hibernia, Scotia, Conceptionis, Dacia,
Britannia, Anglia, Granata, Indiarum Insularum
S. Crucis, Burgen. Maioricarum, Angelorum, Pietatis,
S. Gabrielis, Carthaginensis, Flandria, Turingia,
inferioris Germaniæ, sibi in Christo carissimis Patribus
& Fratribus.*

Mox vbi Coloniense Capitulum (vt vocamus, vt vero alij Synodum) absoluissem, Reuerendi Patres, redditus est mihi liber quispiam, quo Ferdinandi Cortesij complures, non sine multis periculis exantlatæ & protectiones & nauigationes per mare Oceanum, ad Indos vsque, paucis verbis erant descriptæ. Legi obiter: nam per negotia diutius diligentiusque in eo versari non licuit; offendi quoque multa ijs respondere, quæ nuper Tolosanæ in Comitibus nobis enarrarunt Patres, qui ciuitatem Temixtitan & Tumbensem incolunt, ac suis sermonibus per Dei gratiam ad fidem conuerterunt, in diesque conuertunt, & in vinca Domini desudant. Reputaui tum deinde altius mecum litteras, quas Tolosam Illustr. D. Imperatrix semper Augusta, ex Hispanijs ad nos transmisit nos obtestans, ac requirens, vt viros probos, vita, moribus, ac religione probatos ad eam gentem imbuendam destinaremus, simul & mitteremus, quæ nuper apud Indos & Christo regum Regi, & Carolo V. Cæsari Imperatorique ma-

ximo,

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. ANN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 325.

ximo, in deditionem venit. Ego verò qui necdum neque in Gallias, neque in Hispanias concessi, anxius mecum cogitavi quos maximè & quales viros eò mitterem. Neque enim temerè quibuslibet, sed raris, sed integris, sed illustribus viris id legationis reor committendum. Quandoquidem & Paulus alicubi suo Timotheo præcepit, ^a ne citò quibuslibet manus imponat, sed deligat, multoque iudicio antea examinet, quos in Euangelij opus destinare decreuit. Nam & ipse ait, ^b quosdam esse, qui non sincerè annuncient, alios qui sua commoda spectent, paucos qui se, Timotheum, Titum, & cæteros Euangelistas veros & legitimos verbi ministros sequantur. Nec modo id Paulus, sed & sacer ille Apostolicus Senatus in designando ^c Matthia observauit, & in posteros, iustissimis sanctionibus, ceu per manus, à maioribus nostris, adeòque à fratrum Minorum primipilo Francisco, patre nostro sacerdotum, propagatum est. Ita enim inest in ea, quam nostis regula, ^d *Quicumque fratrum divina inspiratione voluerint ire inter Saracenos, & alios infideles, petant inde licentiam à suis Ministris provincialibus: Ministri verò nullis eundem licentiam tribuant nisi eis, quos viderint esse idoneos ad mittendum.* Qui Francisci institutum hoc sæculo miserè, ac impiè lacerant, arrodunt, pessundant Lutherani, respondeant, atque si quid in ijsce verbis est, quod calumniari æquissimo iure potest, digito ostendant. Id si effecerint, dispeream, si non manibus pedibusque in eorum sententiam eam: verum ut sese torserint, nihil scio efficient, stat enim veritas ipsa quouis ariete robustior. *Quicumque, inquit, fratrum divina inspiratione voluerint ire inter Saracenos.* Rectè, *divina inspiratione* ait, nam & ipse ^e *Angelus Satana transfigurat se in Angelum lucis*, multò maximè id possunt ministri eius, pseudo-apostoli, subditicij, ac nothi fratres. Neque enim omni spiritui credendum esse præcipit Sanctus Ioannes, ^f sed antea probandi, num ex Deo sint spiritus: probatio verò spirituum quo fieri debeat pacto, Ioannes de Gersona, ^g & Franciscus Picus ^h Mirandulanus, & nos in Monade nostra paucis signis & notis indicavimus.

Quum primis itaque, ut ad rem posthabitis ambagibus redeamus, prospiciendum vobis Patribus meis observandissimis, ut eos, quos mittere cernitis idoneos, ad verba mittatis Francisci, quibus ait. Si qui diuino oraculo admoniti voluerint migrare ad infidelium partes. Neque enim humanum neque Satanicum oportet esse figmentum, quo adduci debent, tam arduum tamque difficile opus ut arripiant, sed certè diuinum, sed præcipuum, sed Summi Dei oraculū. Humanum enim voco figmentum, dum quidam nouitate rerum ac curiositate visendæ terræ, cognoscendi populi urgent, & ut mittantur, instant. Vno enim verbo tales à Paulo repelluntur. ⁱ *Omnes querunt quæ sua sunt, non quæ Iesu Christi.* Sua commoda spectat, quisquis non Dei gloriam neque hominum salutem spectat. Qui videlicet eò commigrant, ut aurum, ut argentum, ut lapides preciosos, quos multos ferunt in ijs regionibus esse, corradant, colligant, ditioresque egrediantur, quam fuerunt ingressi. Quod malum etsi sæculi negotijs dediti spectare possint, tantum tamen abesse debet à diuini verbi ministris, quantum terrena à cælestibus. *Quæ enim* ^m *comparatio Christi ad Belial, lucis ad tenebras*, spinarum (ita enim ⁿ interpretantur diuitiæ) ad rosas: Eximendus est itaque cupiditatis affectus, ac porro euellendus à veris Euangelij ministris. Id quod vel Christi exemplo docemur, qui eos quos ad prædicandum misit discipulos, sic instituit, ^o ut æs è zonis excuteret, peram, baculum, calceamenta, denique omnem comæatum, quo homines sibi prospicere solent, auferret, detraheret, atque eximeret. Sathanicum verò spiritum eum appello, quo multi sub ouilla pelle lupinam mentem contegunt, quorum in ore Christus sonat, mens verò atque animus hæreseos aculeo pungit. Quales plerosque multos suo malo habet, tolerat, ac alicubi nutrit Germania, Gallia verò, ac Hispania è finibus suis ceu perniciosissimos reipublicæ hostes pellit, eiicit, proscribit, damnat. Hos minime

*Diligenter
examinat
d. Mission
rij Indica*

^a
ⁱ Tim. 2. 5.
^{v. 22.}
^b
Philip. 1. v. 17

^c
Aq. 1. v. 16.

^d
Reg. Min. c. 12

^e
2. Cor. 11. v. 14

^f
1. Ioan. 4. v. 1.

^g
Oerteraff. de
pr. band. spi-
ritibus.

^h
Mirand. lib. 2.
de reum pr.
not. c. 6.

ⁱ
Vide quæ di-
ximus in lib.
de scriptor.

^l
Philip. 2. v. 20.

^m
2. Cor. 6. v. 15

ⁿ
Greg. hom. 15.
in Euang.

^o
Lucæ 10. v. 4.

*Lutheranos
nosq. t. uñ
gelicos Ger-
mania tñ
exorientes
indica.*

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

nimè ad mittendum idoneos non tam ego, quam Christus, & Franciscus iudicat. *Attendite* (inquit Christus) *à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intus verò sunt lupi rapaces*. Et Paulus, *Cavete canes*, videte concisionem, videte operarios malos. Sed & Franciscus eos, qui suo instituto initiari cupiunt, examinandos de fide præcipit, & ecclesiasticis Sacramentis, & quod sint stabiles in ea fide, quam Ecclesia Catholica suscepit; quod fideles & dicto audientes, quod sinceriter doceant vitia & virtutes, pacem & gloriam. Atqui hæc præstare impostores & hæretici non possunt. Qui enim fundamenta fidei in alijs iacent; quum ipsi interim naufragium in fide fecerint, quum sint à Christo alieni, quum ecclesiastica Sacramenta, ritus quoque & cæremonias pessundauerunt, multisque modis se Ecclesiæ hostes declaraverunt? Huc huc igitur animos vestros, studiaque intendite, ut fideles sint, ut catholici sint, in fide constantes, sint infracti, ad omnem doctrinæ ventum non nutent, non vacillent, non permoveantur. Fide enim standum est, ut ait Paulus. Nam hac vincitur triformis ille cerberus, hæc basis est & totius spiritualis ædificij lapis angularis. Sancti enim per fidem vicerunt regna, subiecerunt Christo orbem, alligauerunt dæmones, victores evaserunt, coronas commoverunt perpetuas. Nemo itaque qui in fide orthodoxa vacillat, qui à maiorum nostrorum religione, decretis, sacris orgijs, cæremonijs, vel larum digittum deflectit, eo mittendus est, ubi hæc oportuit doceri, auspicari, & exoriri. Si qui inter vestra penetralia tales essent, ut homines sumus, nec Noe, nec Paulo, neque Augustino meliores, eos in spiritu lenitatis, & veritatis potius ab errore reuocabitis, monebitisque ut suum intellectum in obsequium fidei Catholicæ & Apostolicæ captiuent, se non ipsos per falsa adulterinaque dogmata perdant, quin resipiscant, redeantque ad Ecclesiæ gremium, & si quem errorem imbiberint, eum ad Patrum consilia, placita, decretaque corrigant. Diuinum vero spiritum, quo instinctos, ac instructos voluit esse eos, qui ituri essent, sacer Franciscus, eum puto intellexit, quo Apostoli imbuti, quamlibet humano iudicio imbecilles & abiecti, & omnium peripsema haberentur, solam Dei gloriam, lucrum animarum, extirpationem errorum, & falsarum religionum subuersionem spectantes, totum percurrerunt mundum, adierunt Aethiopes, migrarunt ad Græcos, perueniunt ad Latinos. Nisi enim hunc spiritum ductorem habuissent, nemo non eos, ut insanos, ut phanaticos, ut omnibus modis exhibilandos contempsisset. Verum adfuit eis celeste illud numen, tribuit os & sapientiam, subiecit gentes & regna, domuit furescentes Tyrannos. Cæterum hic spiritus non finit Evangelij ministros à veri notionis aberrare, si modo Christo credimus. Spiritus veritatis ducet vos in omnem veritatem; Et, in vobis erit, & apud vos manebit. Huius spiritus energiam facile ex Evangelicis & Paulinis litteris licet colligere, modo oculatius eandem introspeciamus. Christus equidem præter hoc, quod eum veritatis doctorem appellat, notas quasdam ob oculos in Matthæo, & Ioanne ponit, quibus graphice exprimitur, ut non tam veri notione & professione, quam rebus ipsis factisque illustribus internoscamus, qui digniores sunt ad Evangelicam functionem suscipiendam. Ex fructibus, inquit, eorum cognoscetis eos. Fructus verb appellat Paulus charitatem, pacem, patientiam, benignitatem, modestiam, continentiam, castitatem, & id genus alias præclaras & ingenuas dotes, quas suis Galatis præscribit Apostolus. Easdem verè habet & sapiens quidam, seu Philo ille sit, seu alius quispiam, quando testatur: hunc spiritum esse modestum, humanum, suauem, certum, stabilem, securum, omnia prospicere, benefacere, ac bene mereri de omnibus. Si quem iam videritis ijs dotibus insignem, eum bono animo, ac conscientia ad Indos conuertendos mittite. Alioqui si discolos, si homines otiosos, si carnales miseritis, parum Christo lucrì, nihil nobis reportabimus præmij, sed multum ignominia. Secundo loco prospiciendum ijs, qui missi sunt, ut quam sinceriter Christum doceant; ea maxime principe loco doceant, quæ sciri facillimum est & saluberrimum. Ea enim ratio

Math. 7. v. 15

Philipp. 3. v. 18

Reg. Minor.
c. 2. & seqq.

Quales debent esse missionarii.

Rom. 12. v. 22

Hebr. 11. v. 33

Loquitur de
deceptis à
novis Evangelicis.

Spiritus Dei
imbuens missionarios
facile infideles
conuertunt.

Ioan. 16. v. 7.

Ibid. 14. v. 17.

Math. 7. v. 16

Galat. 5. v. 22

Philo lib. de
Gigantib.

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII ANN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 325.

tio habenda est inter eas gentes, quæ nouissimis diebus istis Euangelio vim faciunt, recensque sunt in auctorati fidei sacramentis, quæ olim, sub nascentis Ecclesiæ exordio habita est: utpote simplicibus verbis ut doceantur se non suis meritis, sed sola Dei gratia agnouisse Christum, quemadmodum de Romanis scribit Paulus^b. *Gentes super misericordia honorate Deum. cur ita est? Nam gratia saluati estis. si autem gratia^d, iam non ex operibus; alioquin gratia iam non est gratia.* Et item paulo ante^c. *Quos vocauit non solum ex Iudeis, sed etiam ex gentibus, sicut in Osee ait: Vocabo non plebem meam, plebem meam: & non dilectam, dilectam; & non misericordiam consecutam, misericordiam consecutam.* Et erit in loco ubi dictum est eis: *Non plebs mea vos, ibi vocabuntur filij Dei uiui.* Quæ verba si intus excutiamus, propriissime Indis competunt. Paucos enim ante annos, imo nonnullis in regionibus, hoc est, in ciuitate Tumbes, vix ad sesqui annum, primum Euangelii gratia, ac lux coruscare coepit. Antea enim simulachris mutis filias filiosque suos, id quod horrendum est dictum, multo tamen magis miserandum factum, initiati sunt. Antea solem & lunam & omnem cœli militiam coluerunt; ante plerique eorum, ut ratione extorres vitam magis pecudum, quam hominum transfugerunt, alii humanum sanguinem sine delectu effuderunt, alii profligata omni honestate & verecundia intacto corpore inceperunt, aliasque id genus abominationes perpetraverunt, adeoque à Christo alienati, & à veritate, ut præter externam corporis larvam nihil in eis deprehendi posset, quod mentem rationemque spiraret; sicque desperauerunt se ipsos, ut omni se se immunditiæ traderent. Verum ubi eis Euangelium intonuit, ubi Christo manus dederunt, poenitet, pudetque veteris in peccatis circumactæ vitæ. Miro enim modo se se ipsos propter ante acta crimina mœrore, mœstitia afficiunt; si modo vera sint, quæ de iis viuæ vocis oraculo fratres narrarunt, qui hos ad fidem Christi conuerterunt. Sunt igitur modo misericordiam, sunt Dei gratiam, & clementiâ consecuti, eoq. electi, hæredes & testamentorū participes facti, qui nuper à Christo alieni, qui adulteri, qui idololatræ, qui & rationis, & omnis gratiæ benignitatis diuinæ fuerunt extorres. Hanc gratiam, sæpe ob oculos reuocare oportet, quidue ea efficiat, hoc est quod hominem iustificet, quod cohæredes regni constituat, quod omnis meriti & vitæ spiritualis sit initium, semper sunt commonefaciendi. Maxime autem misericordia Dei, qua præuenti sunt, qua benedicti, qua cælestibus & æternis bonis dignati, eis est repetenda, & sedulo inculcanda. Vere enim Indis competit, quod ait Esaias^e, *Nisi Dominus reliquisset nobis semen, quasi Sodoma & Gomorra fuissetis.* Semen quod nobis, Indisq. reliquum mansit, est Iesus Christus, qui nos benedictionibus cælestibus præueniens in regnum adoptionis de miseranda captiuitate traduxit. In hoc enim semine, quod Christus est, benedicentur omnes gentes. Quo benedicti sunt, abluti sunt, sanctificati, Christoque in fititii facti sunt Indi nostri, eoque non iam longè neque procul sunt, sed prope, sed ciues & domestici Dei, extructi super fundamentum Apostolorum & Prophetarū, id est, super Christum, qui fundamentum est, & lapis angularis, cui tota domus Ecclesiæ innititur. Docendi igitur sunt, ut porro omnem fiduciam in Christum constituent quandoquidem ipse est^b *pax nostra, qui fecit utraque vnum.* Ipse est sanctificatio nostra, redemptio nostra, salus quoque tota. Epistolæ ad Romanos & Ephesios sapiculè iis ob oculos ponendæ. Nam tales fere fuerunt olim Romani & Græci dum alieni essent à Christo, quales sunt modo Indi in magna Asia. Erunt igitur eodem modo, eademque lege ad Christum conuertendi, & in fide suscepta obfirmandi.

Fidei sub hæc symbolū, quod Apostolicū vocat, paucis verbis eis est explicandū, quandoquidē in eo sūma religionis nostræ graphicè depingitur, & quæ credi oportet quēlibet fidelē, exprimūtur. Nolo tamen si quādo idipsū explicatur, ut simpliciū ingenia argutiis Scoticis, & Occamicis inuoluātur: mittātur eiuscemodi ad scholas Theologorū, & eorum hominū, qui ociosis verbis de iis perlibeterrixātur, ac ad verbera vsq. contendunt. Monet nos nō semel Paulus, ne quis nos

per

^b Rom. 15. v. 9.

^c Philip 2. v. 8.

^d Rom 11. v. c.

^e Rom 9. v. 25.

^f Osee 1. v. 10.

^g Quales autem te euangelium Indi?

^h Quales po?

ⁱ Esai 1. v. 9.

^k Ephes 2. v. 3.

^l Fidei Symbolum qualiter Gentibus proponendum.

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

Coloss. 3. v. 8.
1. Timot. 2.
v. 14.

De optimis
his In. lorum
magistris vi-
de quæ dicta
sunt anno
1524 n. 7. &
seqq. & 1529.
n. 2. & 1. 99.

2. Cor. 12. v. 8.

1. Cor. 13. v. 2.

Matth. 4. v. 10.

per inanem philosophiam decipiat, ne quis deprædetur: monet & suum Timotheum, noli contendere verbis, *ad nihil enim utile est, nisi ad subuersionem audientium*. Qui igitur Dei eloquia gentibus nuper ad fidem conuersis enarrare vult, id necessum est vt obseruet; rectè tractet, ac breuiter, adeoque sinceriter verbum veritatis. Id quod facillè quisque præstabit, si in sacris litteris, in Doctoribus Ecclesiasticis benè institutus fuerit: quanquam audiam, apud Indos esse ex nostratibus, per quos, ceu organa quædam, spiritus veritatis sese in auditorum & infantium animos transfundit. Qui porro simplices, idiotæ litterarum expertes, quales fuere Apostolorum complusculi sub exordio nascentis Ecclesiæ, interim tamen docent, prædicant, operantur, in vinea Domini, sed non sine spiritu Domini. Spiritus enim sanctus, qui linguas infantium disertas facit, qui affectus hominum ad se rapit, qui ex ore infantium & lactentium sibi laudem occinere, seque agnoscere voluit, hos regit & imbuat. Nouimus enim varias esse dotes, varia gratiarum, donorum & operationum genera. *Alij inquit Paulus, per spiritum datur sermo sapientie, alij sermo scientie, alij fides, alteri prophetia, huic discretio spirituum, illi interpretatio sermonum. Hac omnia operatur vnus atq. idem spiritus diuidens singulis prout vult. Vnicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem*. Qui hoc spiritu imbuti, si ne litterarum cognitione Euangelium annunciant, quamuis mea opera meque doctore non egeant, volo tamen vnum obseruent inter docendum: vt videlicet semper suos sermones ad maiorum nostrorum placita accommodent, vt ad regulas communis fidei nostræ errantium animos, ac mores redigant, exigantque, non ambulent in mirabilibus supra se, sed simplicem Christi doctrinam, simplicibus verbis in auditores transfundant. Manifestatio enim spiritus datur ad utilitatem, nimirum Ecclesiæ. Quam verò utilitatem, quam frugem, reportabunt auditores catechumeni, si altiora te quæsiueris, si quidditates rerum, distinctionum labyrinthos, intentionum monstra, naturas communes, & alia id genus inuolucra Chrysippæ iactes, prædices, inculces? Certè hæc etsi eruditis multis arrideant, mihiq. olim sic arrisere, vt vix multo negotio ab ijs diuelli potuerim, non sunt tamen pusillis animis, ac infirmis conscientijs inculcanda. *Laete enim opus habent, non solido cibo*. Eo hæc diximus, vt intelligant fratres, quos transmisimus, principia fidei nostræ sinceriter, ac simpliciter esse tradenda, non subtiliter neque sub obscure, alioqui & operam, & impensa perdiderint. Vtilitatem itaque non subtilitatem neque curiositatem spectent, si quidem symbolum interpretentur. Vtilissimum verò erit nosse, quod vnus est rerum omnium Artifex, qui cæli terræque, hominumque & spirituum plastes est, cui merito omnis honor, laus, gloria, cultus & internus, & externus deputandus est. *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruias*, inquit post Moysen Christus. Eo pertinet quod ratio symboli continet: *Creda in unum Deum, Patrem omnipotentem, Creatorem celi & terra*. Idola igitur nihil sunt, opera hominum sunt; nihil habent diuinitatis, nihil præstare possunt salutis. Id re ipsa discimus, si gentium simulachra decidimus, si incendio perdimus, si in pristinam formam vnde erant efficta, redigimus; tum comperiemus ea aurum esse, argentum esse, & quiduis aliud, quàm quod miseris mortalibus, qui hæc coluere, dæmones persuasere. Profuerit non parum, multum. Lactantij libros de institutionibus diuinis, Eusebij Pamphili de præparatione Euangelica & aliorum alios, qui superstitionem Ethnicam densissimis argumentis suberterunt, legisse, & memoria retinere atque reponere.

Quæ sequuntur mox in Symbolo ad Christum spectant. Is enim nobis mediator, & veluti caduceator missus est, vt nos per sanguinem suum reconciliaret Deo Patri, nosque in filios adoptaret, hæredesque constitueret æterni regni. Id etsi alio modo potuisset efficere, quam morte Filij sui, noluit tamen clementissimus ille Pater alium esse, quàm hunc ipsum modum, quem in symbolum redegerunt Apostoli. *Et in Iesum Christum*, inquiunt, *filium eius unicum, qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine, passus sub Pon-*

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. ANN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 325.

rio Pilato, crucifixus & sepultus est. Singula verba singulis canonicæ scripturæ sententijs, iisque multis respondent. Deinde singula verba, certos quosdam coniuratos fidei hostes, hæreticosque impugnant, explodunt, fundunt, ac confutant. Legendus esset hoc loci Ioannes Damascenus, qui iusto volumine hanc rem absoluit, pioque Lectori satisfecit. Atqui, inquiet quispiam, cur tam exactè omnia Christi mysteria attigere Apostoli in compendiosa hac fidei formula? Ut essent æternum mentibus nostris insculpta, ne vnquam sineremus elabi, neque emori eam charitatem, qua Deus nos adamauit, sicque charos & dilectos habuit, ut non Angelum aliquem neque hominem quempiam, sed proprium Filium suum in opus salutis nostræ destinaret. ^p Sic (inquit Christus) *Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret: ut omnis, qui credit in illum, non pereat; sed habeat vitam æternam.* Et item Paulus. ^p *Deus, qui diues est in misericordia, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, cum essemus peccatis mortui, cōiunificauit nos in Christo, cuius gratia saluati estis.* & post. *Gratia enim Dei saluati estis per fidem, & hoc non ex vobis Dei, enim donum est.* Hoc donum, hæc munificentia Dei perpetuo gentibus est proponenda, & infigenda. Nam memores vult esse Deus tanti beneficii, quod per Filium præstitit generi humano, quod videlicet nostri causa exinaniuit semetipsum, formam serui accipiens, & habitu inuentus ut homo; quod prodijt ex vtero intemeratæ Virginis in hunc mundum, quod habitauit in nobis, quod in terris visus est, & cum hominibus conuersatus: deinde quod incommoda multa, opprobria, conuicia, contumelias, denique crucem ipsam passus est. Sublatus enim, & in crucem adactus est, ut omnibus inclaresceret paterna erga nos clementia, ut nemo de sua salute desperaret, modo in Christum credat, Christo inhæreat, Christum credens & amans imitetur. In hoc enim passus est, ut sequamur vestigia eius. In hoc sepultus est, ut nos quoque & moriamur peccatis, & sepeliāmur vitij. Additur subinde alius fidei articulus, quo Christi triumphus & victoria declaratur. *Tertia die resurrexit à mortuis, ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis, inde venturus est iudicare vivos & mortuos.* Ferunt singulos Apostolos singulos articulos quasi symbola religionis & fidei, in vnum quendam aceruum contulisse. Qui id aiunt, non infideliter rem ipsam attigerunt, quocirca & nos cum in ea sententia simus, dicamus eos articulos, quos hic affutos cernimus, in id adiectos, ut Christi regia maiestas, & dignitas mortalibus omnibus innotescat. Quod enim resurrexit, potentiam spiritus declarat, & mortis interitum; id quod multis argumentis & Paulus & Oseas declarat. Resurrectionis verò causa fuit, ut ostenderet se mortis, ac vitæ habere imperium, ut nos in nouitate vitæ ambularemus, ut iam non peccatis, sed gratiæ, sed misericordiæ viuamus, omniaque membra nostra in id cōferamus, ut Christo viuere, Christo mori possint. Ascendens verò in cælum spem fecit misero, ac calamitoso Adamo, ac posteris eius eò veniendi, quo ipse præcessit, iter ostendens & præmonstrans eis. Et quod David ait. ^p *Ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem, dedit dona hominibus.* Quo simul & se non tam mortis victorem & expugnatorem, quam nouæ vitæ autorem ostendit. Nemo enim fuit, qui tam gloriosè egerit, quàm & se à morte, & suos à miseranda seruitute liberauerit.

Hinc illa admirationis vox prodijt: *Quis est iste, qui venit de Edom, tinctis s* ^{Isai 63. v. 1.} *vestibus de Bosra? Iste formosus in stola sua.* Et David, *Quis est iste Rex gloriæ?* ^p *Dominus fortis & potens, Dominus potens in prælio.* Nihil enim potentius quam ^p *morte mortem superare, inferos spoliare, eliminare è regno suo dæmones, redigere eisdem in seruitutem, qui hætenus suis imposturis totum orbem dementauerunt.* Gloriosius verò quid vnquam vel dici, vel cogitari potuit, quam eundem suaptè potestate conscendere cælos, transuolare, ac transilire cœli-tes omnes, eoque dignitatis euehi, ut non modo homines, sed etiam dæmones, sed angelicos spiritus sibi subiiciantur? Sedere verò ad dexteram Patris

Annal. Minor. Tom. VIII.

V u u

præ-

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

prædicatur, quod sit in primis & summis paternæ hæreditatis bonis. Ita enim decuit, imò oportuit, si æquo iure, ut ita dicam, certandum est, repentare beneficia, ita remunerari filium, qui omnibus se inferiorem fecit. Imminutus enim erat, & inferior factus non solum angelis, sed etiam hominibus multis, si externam faciem spectemus. Eo factum est, ut non iam super homines solum, nec modo super dæmones, sed omnibus omnino spiritibus superior sit, dignior sit, excelsior sit. ^u *Sede, inquit David, in Dei persona, à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.* Et Paulus fatetur ^u *illi tributum nomen, * quod est supra omne nomen.* & alibi. ^u *Oportet enim illum regnare, donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius.* Quod venturus dicitur & iudicaturus viuos & mortuos, vox est terroris ijs, qui impiè vixerunt, lætitiæ verò ijs, qui probè, ac præclare omnia gesserunt. Hanc vocem omnibus domibus, angulis, imò fronti nostræ manibus, oculis inscribamus. *Veniet iudicare viuos, & mortuos.* Iudicabit siquidem, sed pro mansuetis terræ, contra infidos; sed pro iustis, contra iustitiæ temeratores: sed pro bonis contra improbos; & ut in summa dicam, ita sententiam pronunciabit, ut nemo iustus, nemo malus, iustè vel queri, vel causari possit. ^u *Reddet enim unicuique iuxta opera sua:* alteris quidem poenam, ignominiam, cruciatus æternos; alteris gloriam, laudem, & lætitiā incredibilem, id est, alijs vitam, alijs mortem, ^a *Procedent, inquit in Ioanne Christus, qui bona fecerunt, in resurrectionem vite, qui verò male egerunt in resurrectionem iudicii.* Ut verè dixit Paulus, ^b *oportet nos omnes manifestari ante tribunal Christi, ut recipiat unusquisque prout gessit in corpore proprio, siue bonum, siue malum.* Iam & illum operæ precium est ut internoscamus articulum: *Credo in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam.* Credi potest Spiritus sanctus procedere à Patre & Filio, & non nisi in imagine & speculo intelligi, & cognosci. Hic Spiritus omnis boni, & artifex, & largitor est; quem moderari Ecclesiam sanctam Catholicam, & Apostolicam eò colligitur, quod Christus ait: ^a *Alium Paracletum dabo vobis, ut maneat vobiscum in æternum, Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere.* Et item: *Non relinquam vos orphanos.* Habent itaque hunc spiritum in arrabonem iusti: habent in doctorem veritatis nescij; habent ductorem deuij, habent paracletum tristes & mærore confecti. Non destitit hic Ecclesiam Christi moderari, quantumlibet sæuierint hostes; quamuis in errorem adducere conari sunt impostores & hæretici. Stetit hæc Ecclesia supra petram fundata, infracta; ac immobilis aduersus improborum hominum aduersus. ^d *Et porta, inquit, inferorum non præualebunt aduersus eam.* Non præualuit Herodes, non Nero, non Domitianus, non cæteri Tyranni, & fidei hostes, Turcæ, Tartari, Teucrici. Multo minus, qui ex nobis prodierunt hæretici, schismatici, & pseudoapostoli præualebunt. Stat immobilis supra Christum extructa; stat roborata doctrinis non varijs, neque peregrinis, sed veris & germanis & omnino talibus, quæ ex diuinis & canonicis litteris desumptæ sunt. Stat & diuina promissione fulta, obfirmata, & consolidata. ^e *Ego, inquit, Christus, rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.* Si Christus suis precibus obtinuit quominus fides Ecclesiæ deficeret, mentiuntur hæretici Rutheni, Hussitæ, Viclefistæ, Lutherani horum soboles, qui audent obgannire trecentis annis Euangelium perperam prædicatum. Verum stat veritas pro nobis, stat pro Ecclesiæ defensione. *Non, inquit Christus, deficiet fides tua:* perinde atque diceret, maxima incrementa sumet, dilatabitur enim, & sese usque ad vltimum maris Oceani propagabit, ut verè dixerit David: ^f *à solis ortu, usque ad occasum, laudabile nomen eius.* Et Christus, ^g *multi venient ab Oriente, & Occidente, & Aquilone, & recumbent cum Abraham, Isaac, & Iacob in regno Patris mei.* Quo simul & Indos, & eos, qui Antichton inhabitant, significare voluit. Nemo enim à Christo excluditur, nemo ab hoc respuitur, Vnà voce omnes & gentes Barbaras, & Iudæos, & Græcos inuitat: ^h *Venite ad me omnes, qui la-*

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. ANN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 325.

boratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. & item: ⁱ Ego sum pastor bonus, ^{10.10. v. 16.}
& alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili, & illas oportet me adducere, & fiet
unum ovile, & unus pastor. Pastor Christus est, ovile Ecclesia est vna, ad
quam adduxit complures, alios per se, alios per Apostolos, plerosque per ho-
rum successores Episcopos, Martyres, & Doctores. Nouissimè vero diebus
istis per fratres Minores adducit multos in maiore Asia. Omnes enim in vnam
navim, adeoq. in vnam classem inscribuntur. Vna enim est Ecclesia, vnum cor-
pus, vnum ovile, cui inferendi & annumerandi sumus. Extra hanc Ecclesiam
nemini speranda est salus, imo quisquis extra hanc existit, alienus à Christo
est, hostis est, prophanus est. Id si credas, bene quidem habet res; si nescias
cæcus es; si credere nobis, iam iudicatus es. Credit hæc non tam scripturis
sanctis, quam ijs, quæ ex hac deduci possunt, necessarioque consequuntur, eò-
que septem recipit Sacramenta, suscipit ecclesiasticas institutiones, observat
Patrum decreta. Moderatur præterea à spiritu inuisibili, qui fidelium mentes
inhabitat; interim tamen & certis quibusdam notis internoscitur, sacrifi-
que & cæremonijs, & ritibus seipsam declarat & ostendit, seque ab In-
dæorum religione, adeoque à paganismo Ethnicorum, hac ratione di-
stinguit, & determinat, quòd cultum suum vni Dei impendit, & huius
Filio regi sæculorum immortalis, & perpetuo triumphatori Christo Iesu.
Vna igitur Ecclesia, & catholicorum congregatio est, cuius primum
caput Christus est, Vicarius Petrus, & huius successores, Clemens, Cle-
tus, Linus, Gregorius; & item alij qui in partem sollicitudinis sunt vocati.
Nam divisiones administrationum sunt, idem autem Dominus, qui pro ea,
qua est prudentia, singulis sua munia partitur, atque administrat. Dedit enim
sux Ecclesie moderandæ ¹ quosdam quidem Apostolos, alios autem Doctores, alios
vero Evangelistas, alteros alteris functionibus præfecit. Qui omnes vnam Ec-
clesiam, Christi sanguine redemptam, ac repurgatam constituunt, modo id-
ipsum sentiant & profiteantur. Est & illud non abs re adiectum, *Sanctorum com-
munionem*. Communionem hanc intra vnam Ecclesiam exordiri coalescere
ac confouere necessum est. Sunt inuicem membra fideles in vnum corpus per
Christum inserta, quorum alij iam è mortali corpore euaserunt, regnantque
cum Christo, alij hætenus in terris aduersus triformem hostem militant; utri-
que tamen eodem spectent oportet, si modo bonorum spiritualium esse cu-
piunt participes. Neque enim extra Ecclesie corpus sese sacrorum charisma-
tum communio diffundit, ut profit, ut salubris sit; sed intus est, intus opera-
tur, intus agit. Sensit id David, quando ait. ^m Ecce quam bonum & quam iu-
cundum habitare fratres in unum: sicut unguentum, quod descendit à capite in-
barbam, barbam Aaron: quod descendit in oram vestimenti eius. Qui igitur vo-
let particeps spiritualium bonorum esse, quibus à Christo dignati sumus, in
sacra se monade contineat necessum est. Ab hoc enim nobis dona, ab hoc
gratia, ab hoc omnia charismata Spiritus sancti propagantur, ac veluti oleum
in oram vestimenti defluunt. Præcipua igitur Sanctorum communio à Chri-
sto auspicata est, quando nos corporis & sanguinis sui voluit esse participes,
quando omnibus ex æquo parauit iter, adeoque ad gloriam viam aperuit,
quando pro omnibus mortuus est, ut in seipso iustificaret omnes, ut omnes
ad se per fidem amoremque traheret. Hæc sunt illa bona, quæ nec oculus vi-
dit, nec auris audiuit, nec in cor hominis intrauerunt. Sola fide intelligimus
atque capeffimus omnia. Ipsa enim est ⁿ sperandarum rerum substantia, ar-
gumentum non apparentium. Est & alia quædam spiritualium rerum commu-
nio, qua alij sibi inuicem citro vltroque, modo corporalia, modo spiritualia
communicant; alij preces, sacrificia, bona opera, merita, & id genus alia,
pietatis officia, alijs impertiunt. Sic ^o qui catechizatur, communicat ei, qui
sefe catechizat, in omnibus bonis: Sic qui repromissum regnum adepti sunt
sancti, nobis, qui in terra, preces, supplicationesque communicant, ac im-
^{Galat. 6. v.}

Anal. Minor. Tom. VIII.

V u u 2

pen-

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

pendunt: alter enim alterius salutem, ut propriam desiderat, cupit, precatur. Sunt enim amici nostri, sunt concives nostri, sunt in eodem, quo nos sumus corpore constituti, id est, in eadem Ecclesia, modo cum amicorum omnia sunt communia, alacri ac voluntario animo nobis suos labores, merita, precesque participant.

Quod verò etiamnum *peccatorum remissio* credenda sit, multis scripturæ locis cogimur, velimus, nolimus, assentire, ac credere. Si enim Christus nostri ob causam mortuus est, necessum est eum chirographum damnationis tulisse, necessum est & satis pro nostris erratis fecisse, nosque à peccatis purgatos, adeoque ab Aegyptiaca seruitute ereptos, in regnum transtulisse filiorum Dei. Id verò efficere non potuit, nisi condonatis delictis, & ære alieno soluto. Ob id Paulus ^{Galat. 3. v. 13.} alicubi testatur, Christum pro nobis maledictum factum, imò peccatum ipsum, ut nos maledictione peccatoque liberaret, inque regnum adoptionis transferret. Per sanguinem enim ipsius remissa sunt peccata nostra, atque condonata, si Esaiæ, si Paulo, Ioannique credimus. ^{Isai. 53. v. 5.} *Eius enim linore sanati sumus, abluti sumus, sanctificati sumus.* Id quum ratione humana deprehendi nequeat, fide necessum est, ut intelligamus. Credi igitur à nobis peccatorum remissio potest, non effici, etiam si sine nobis fieri nequeat. Assentiat oportet voluntas, atque sese gratiæ accommodet, si modo salutem, si remissionem, si noxæ condonationem obtinere voluerit. Vocat enim Deus, sed ita, ut voluntatem ipsam suos motus sinere agat. Præuenit voluntatem, sequatur ipsa vocantem, assentiatur vel impellentem, vel inuitantem gratiam. Id ubi fecerit, mox aderit Christus, aderit cooperans gratia, purgabit simul & expiabit delicta nostra, peccata nostra; quanquam id ipsum non nobis, sed gratiæ dono, tribuendum sit, quemadmodum & Paulus ait. ^{1. Cor. 15. v. 10.} *Gratia Dei in me vacua non fuit, & gratia Dei sum id quod sum, & non ego, sed gratia Dei mecum.* Gratia itaque est, qua redempti sumus; id quod fide non ratione humana colligitur. Credo, inquit Apostoli, *peccatorum remissionem.* Sequitur, *Carnis resurrectionem.* Non, inquit, animæ resurrectionem, sed carnis: nam anima à multis etiam Ethnicis prædicata est immortalis; interire verò corpus seu carnem, non solum ratio, sed & rei euentus, atque adeo res ipsa edocuit. Nemo enim ex mortalibus perpetuò vixit, nisi Enos, & Elias, si modo probe sentiunt, qui in ea sententia sunt, qua existimant eos viuere; vitalesque auras carpere in paradiso, qui tamen olim mortem appetituri sunt, cogente illa lege, qua dicitur: ^{Hebr. 9. v. 27.} *Statutum est hominibus semel mori.* Cæterum qui semel fatis cesserunt, non sic euauerunt, ut in nihilum sint redacti, sed ^{Sap. 3. v. 1.} *in istorum anime in manu Dei sunt*, eoque securiores, quo viciniore: corpora verò, etsi in pulueres cineresque resoluta sint, suo tamen die resuscitabuntur, inque melioris vitæ statum commutabuntur. ^{1. Cor. 15. v. 53.} *Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem.* Erit enim quando & ipsum toga immortalis decorabitur, modo se honestè, decorè, & in omnibus præclare gesserit. Verum de hac re plenis verbis ad Corinthios disputat. Postremò omnium, ubi mors domita victaque fuerit, postea quam suis doriibus corpus cohonestatum fuerit, posteaquam & animæ unitum, & copulatum fuerit; id enim miro quodam affectu appetit, & perdius & pernox, ut quam primū fiat, alia nobis sita, aliud domicilium, alia viuendi consuetudo parata est. Videmus enim Deum modo in ænigmate, & per speculum, multisque afficimur, dum terrenam hanc domum incolimus, incommodis: tum verò ubi euaserimus has ærumnas, non iam in ænigmate, neque sub inuolucris, sed facie ad faciem amplexabimur. Id ubi contigerit, iam nihil deerit nobis, quod optari possit, nihil aderit quod incommodare ac obesse queat. Erit enim Deus omnia in omnibus. Eoque confitemur futura illa, & perpetuò mansura bona, dum dicimus, & *vitam eternam.* Amen.

Ad

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. ANN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 325.

Ad hanc regulam respiciendum omnibus, qui Christo inautorati sunt, neque vlla ratione ab hac descedendum, si modo salutem consequi voluerimus. Rectè igitur ait * Athanasius, vir alioqui & vita, & eruditione illustris. *Hæc est fides catholica, quam nisi quisque firmiter & fideliter crediderit, saluus esse non poterit.* Erunt igitur Indorum animi & mores ad hanc exigendi, hacque roborandi aduersus pristinos errores, quibus sese intelligunt immerfos fuisse. Alioqui facile in desperationem per mali dæmonis adducerentur præstigia, fierentque nouissima illorum deteriora prioribus.

* Athan in
Symb.

Porro postea quam sic facta fuerint in eis fidei nostræ initia, docendi sunt, vt puris mentibus Deum Optimum Maximum pro venia condonationeque precentur peccatorum. Id quo commodius fiat, precatio illa Dominica principe loco eis obijcienda est: in ea enim & Dei gloriam omnibus inclarescere petimus, & nostras necessitates abundè satis exponimus: id quod tota oratione satis constare potest, si introspicias. Verum de hac re nos aliàs dicturi sumus, nam iustum volumen exigit, non succisuum, & quasi extemporale opus.

Sæpius ea, quæ Christus in monte auditoribus prædicauit, quando euangelicam legis perfectionem ostendit, Indis sunt proponenda. Nam ex ijs facile discant, quales oporteat esse Christianos, quam integros, quam compositos, ac animo sedatos, quam mites, humiles spiritu, misericordes, & alijs id genus præclaris dotibus adornatos.

Docendi sunt etiamnum præcepta Decalogi obseruare. Nam id ipsum fecisse Christum quando adolescentulo respondit, *Si vis ad vitam ingredi serua mandata,* legimus. Et item *, *Vos discipuli mei eritis, si feceritis, quæ præcipio vobis.* Nec modo id docendi solum sunt, sed etiamnum vt audiant Ecclesiam. Nam qui Ecclesiam non audierit, nobis vt ethnicus, & publicanus vitandus est. Malo tamen eos, qui nuper Christo inautorati sunt, lenitate ac mansuetudine duci, quam præscriptis & legibus, ac decretis humanis. Queritur * Augustinus, nostram religionem, quam Christus præceptis voluit esse contentam paucis, nimio plus decretis humanis grauari, vt tolerabilior fuerit olim Iudæorum conditio, quàm modo sit Christianorum. Temperandum est igitur à legibus, & eo vsque expectandum, donec sua colla subiecerint Ecclesiæ, qui ab hac sunt alieni. Quanquam vbi in deditionem Ecclesiæ venerint, nollem eos multis decretis onerari, nisi eiusmodi sint, quæ pro carnis maceratione, proque gloria Dei augenda instituta sunt: Si enim mox, vbi fidem nostram delibauerint, Pontifex illis onus (quod nunc multi suapte temeritate rumpunt) annatarum, pensionum, reseruatorum, quæ magis auaritiam & cupiditatem, quam vel pietatem, vel Christianam charitatem spirant, imposuerit; metuendum ne simul cum fide & gentem perdamus. Debet Ecclesia illis misericordiæ sinum, non crudelitatis exponere. Debet omne æs in harum conuersionem effundere, non ab ijs auferre, non corradere. Ita ad fidem plerosque Apostoli conuerterunt, & D. Laurætius Ecclesiæ thesaurum in vsus pauperum effudit omnem. Disperfit enim, dedit pauperibus, non corrasit, non seruauit sed distribuit miseris. Docendi sunt quoque, vt omnis anima sublimioribus potestatibus sit subiecta. Potestates autem duæ in orbe Christiano dignoscuntur: alia, quam Ecclesiasticam vocant, cuius Summus Pontifex est caput, quæ res sacras administrat, nempe Euangelium, legem Dei, sacras hostias; quem, quum penes hanc pascendarum ouium sit auctoritas, emutrire oportet b. *Nemo enim suis stipendijs militat unquam.* Et Christus c. *Dignus est operarius cibo suo.* Cauendum tamen ne cupiditate adducti operarii marsupia sua magis conentur implere, quam saluti auditorum prospicere. Prospiciendum est ne eiusmodi ad Indos pergant, qui simulatque occupauerint, mox domum addunt domui, agrum agro. Quorum in album videmus multos religiosos, & monachos conscriptos. Est & alia potestas, nempe sæculi, quæ rempublicam gladio armisque tutatur, cuius superius Monarcha Imperator est. Huic vt tributum, vt vectigal moderatum pendant, oportet:

y March 19.
v. 17.

* Ioan. 15. v. 14

* Aug. ep. 119.
ad Iulian.
cap. 9.

Potestates
duæ: una
Ecclesiasti-
ca.

b
1. Cor. 7. v. 10
c
Matth. 10.
v. 10.

Altera sæcu-
laris.

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

d
Rom. 11. v. 7.

e
Matth. 23.
v. 21.
Humaniter
tractandi
nouiter con-
uersi.

f
Reg. 20. v. 1

g
Matth. 21.
v. 23.

Reg. Vlt. f. 80

Commis-
sioner Vlt.
Nicol. Her-
bornus.

tet d: *Cui tributum*, inquit Paulus, *tributum*; *cui vectigal*, *vectigal*; *cui honorem*, *honorem*. Quæ verba certum est in sæculi magistratus competere. Scripsit enim ijs, qui sub Romano vixerant imperio, nolens occasione Christianismi & euangelicæ libertatis vel negligi, vel contemni magistratus, nisi ea præciperent, quæ diuinis mandatis essent contraria. Proinde & Christus ait: *Reddite Cæsari quæ sunt Cæsaris, quæ Dei Deo*. Caueant tamen sibi Hispani ne plus nimio populum oneribus, vectigalibusque grauent: alioqui rebellem, pertinacemque sentient, fietque illud quod Hieroboam temporibus contigisse legimus: *Reuertere Israel in domos tuas, & in tabernacula tua, quia non est tibi pars in domo Isai*. Cito enim abijcient iugum, si se tyrannos, si prædones senserint nactos Principes: Sin verò patres patriæ, si æquitatis, & iustitiæ administratores, non tam sua quam seipsos in deditionem dabunt: venientque suapte sponte, & offerent munera & dona & vectigalia. Nam homines sunt, humaniter & docendi & instituendi sunt. Quod si senserint se humaniter, piè, iuste, ac religiosè à Præfectis tractari, quamlibet videantur feroces, quamlibet sint extorres, nostra tamen humanitate, nostra lenitate redibunt ad cor, amicitiaæ fœdera inibunt nobiscum; stabunt à nobis, qui hætenus contra nos digladiati sunt; & erit verum quod Phariseis in Euangelio objicit Christus: *Auferetur à vobis regnum & dabitur genti facienti fructum eius*. Vt enim olim à Iudæis regnum & Sacerdotium, quod Christum repudiauerint, ablatum est, ita metuendum multis Christianis, maximè Germanis nostris, ne vbi defectionem à fide admiserimus, simul cum fide & Christum & imperium amittamus, eoque regnum transferatur, vbi hætenus Christus fuit incognitus, iam autem cognosci incipit, iam coli, iam venerari, & glorificari. Germani templa subuertunt, ecclesiastica Sacramenta plerique conculcant, alij negligunt, alij incestis manibus contrectant. Indi contra simulachra quidem, Deorumque portenta demoliuntur, templa Deoque sacra loca extruunt, Sacramenta ecclesiastica summa religione & veneratione exosculantur. Sic olim postquam periit Hierusalem, suoque malo perdidit Christum, rediit ad Christum Græcia, totaque Latina Ecclesia. Faxit Deus Opt. vt sim vates mendax, metuo tamen plus quam credi potest, ne id ipsum malum, si non opportunè prospiciamus, nos maneat, qui multo quidem tempore agnouimus Christum, degimus sub Ecclesiæ obedientia: hoc vero sæculo abijcimus omnia, nec fructus Euangelio dignos ferimus. Dabitur enim genti facienti fructus eius. Valere in Christo Iesu præstantissimi Patres, & diligenter prospicite rebus omnibus; potissimum verò curate, vt id præstemus omnes, quod tam præclaris titulis iactamus; id est præstemus atque declaremus nos esse fratres de vera non fucata Obseruantia. Id quò possimus commodius, noctu atque interdiu precandus est Deus, vt qui vocauit nos, seu Indiam, seu Græciam, seu Germaniam, aliaque regna Hispanicæ Gallicæque nationis incolimus, ipse opus suum perficiat, confirmet, corroboret.

Celebratum est autem prædictum Capitulum Tolosanum tempore debito & consueto, quantumuis illud differri repetitis litteris iusserit Minister generalis vsque ad diem Natiuitatis B. Virginis, aut S. Michaelis Archangeli, vt ipse posset præesse. Aegrè quidem hoc tulit, sed illius iracundiam & minas declinabant Patres, maximè Matthias Weyssen Commissarius generalis, illud prætendentes effugium, se neque ipsius, neque Pontificis mandata recepisse: de qua re diligenter ille plurimos interrogauit, postquam peruenit in Galliam, illos præsertim, quorum opera vsus erat in litteris dirigendis. Elusa tamen vniuersa eius diligentia, oportuit quiescere, & quæ in comitijs gesta erant confirmare. Electus est Commissarius generalis Ultramontanus Nicolaus Herbornus, prouinciæ Colonienfis Minister, vir sane doctus & religiosus; & in Curia Romana Commissarius Vincentius Lunellus Custos prouinciæ Carthaginensis. Quædam hic edita sunt statuta, atque insuper antiqua Ordinis, quæ dicebantur Barcinonensia, reuisa sunt, & recognita, vtque obseruarentur ad omnes prouin-

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OGGID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. ANN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 325.

prouincijs transmissa, Decretum fuit vt Custodiã sancti Euangelij in Yucata-
no, seu noua Hispania haberet vnum suffragium in Capitulo generali, addita
tamen declaratione, suffragatorem hunc, & binos prouinciã Sanctæ Crucis te-
neri accedere ad illa sola Capitula, in quibus fieri deberet electio Ministri ge-
neralis. Audenter etiam statuerunt Patres, nullatenus differendum esse tem-
pus habendorum comitorum ultra festum Pentecostes, quod sacrum & firmum
voluit S. Franciscus ab initio. Probata est diuisio prouinciarum Colonien-
sis, & Germaniæ inferioris, adiectis tamen Colonien-
si conuentibus Campensi, Leu-
uarden-
si, & Bolsuarden-
si, & monialium monasterijs illorum regimini subie-
ctis, nec non conuentu Danuentrensi; si aliquando reformari contigisset. Pro-
uinciã verò Germaniæ inferioris adiudicati sunt conuentus vrbis Traiectensis
inferioris, & Amerfordiensis. Studium generale pro prouincijs Hispaniæ in-
stitutum est Compluti. Vt autem locus esset tot studentium eo confluentium
capax, porrectæ sunt capituli preces Archiepiscopo Toletano, vt fratrum in-
digentiã subueniret. Locus celebrandi futuri capituli generalis pro eligendo
supremo Ministro designatus est conuentus Hispalensis. Hæc & reliqua ibidem
statuta Pontifex confirmauit hoc Breui anno sequenti emissio.

Act. Congregationis
Tolosanæ.

*Dilecto filio Nicolao Herbornio Commissario
generali, Ministris & Custodibus fami-
liæ Ultramontanæ Ordinis Mino-
rum regularis Observantia.*

VII. Dilecti filij &c. Cum sicut nobis exponi fecistis, nuper in Capitulo generali
Ordinis vestri in ciuitate Tolosana celebrato, multa, quietem, tranquillita-
tem, & augmentum Ordinis vestri prædicti concernentia, facta, statuta, & ordi-
nata fuerint, vosque, vt ista vberiorẽ obtineant roboris firmitatem, nobis hu-
militer supplicari feceritis, vt præmissis per vos in dicto Capitulo gestis robur
nostræ confirmationis adijcere, ac aliàs super his opportune prouidere de beni-
gnitate Apostolica dignaremur; Nos ipsius Ordinis vestri prosperum & tran-
quillum statum paterno zelantes affectu, huiusmodi supplicationibus inclinati,
supradicta per vos in dicto Capitulo generali, vt præfertur, facta, statuta & or-
dinata, quatenus sacris Canonibus non sint contraria, auctoritate Apostolica,
ex certa nostra scientia, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, sup-
plentes omnes & singulos tam iuris quam facti defectus, si qui forsan interue-
nerint in eisdem, eaque perpetua roboris firmitate perpetuo obseruari debere
determinamus, & in virtute sanctæ obedientiæ obseruari mandamus: irritum &
inane decernentes, quicquid secus super his, à quoquam contigerit attentari.
Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordi-
nis iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis,
statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque & indultis Apostolicis dicto Or-
dini concessis, confirmatis, iteratis vicibus innouatis. Quibus, quoad præmis-
sa, omnium illorum tenores, præsentibus pro expressis & insertis habentes, illis
aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, harum serie specialiter &
expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem,
quod præsentium transumptis, manu tui, filii Commissarie generalis, & ali-
cuius Notarij publici subscriptis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ
adhiberetur eisdem præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ
apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die 23. Maij A. D. M. D. XXXIII.
Pontificatus nostri anno decimo.

Reg. Vlt. 83

Blosius

VIII. Ante hæc comitia celebrauerat alia Minister generalis Messanæ, quò adue-
nientem maiori se permisit recipi apparatu & pompa, quàm pauperem deceret
monachum, & humillimi sancti Francisci successorem. Venerunt in occursum
vsque

Reg. gen. Ci-
sm. fol. 102.
Congreg. ge-
neralis Mes-
sanæ.

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

*Nimis pom-
posus Pif-
sotti acces-
sus.*

vsque ad eam littoris partem, in quam ascensus erat, heroes, ciuesque plu-
rimi, & fratres quingenti ritu processionali. In area Conuentus expectabat Ma-
gistratus cum ingenti populo, & vrbis militia. Explosa sunt omnia tormenta
maiora arcium & nauium, quæ erant in portu, & procedentem comitati sunt
vsque ad cœnobium tubicines, & fistulatorij, cum ingenti strepitu tympanorū.
Laudanda Messanenium pietas & deuotus erga sancti Francisci institutum, Vi-
cesque gerentem affectus: improbanda tamen profana hæc Generalis inter stre-
pitosos applausus, vanosque occursum incessio. Qui Spiritu Dei aguntur, &
sancti Francisci humilitatem æmulantur, norunt huiusmodi pomposa oble-
tamenta declinare & ne fiant præuenire, & si fiant constanter repellere. Quos
nouī, Ministri generales, ne simili fastu, qualitati suæ indecoro, à deuotis po-
pulis exciperentur, vel noctu accedebant, aut incogniti & pedites relictis so-
cijs, personam dissimulantes ad domicilium procedebant, vel fratres sub gra-
ui interminatione, ne quidquam huiusmodi in vrbibus fieri permitterent, præ-
monebant; & ne in discessu, quod in accessu respuerant, fieri contingeret, no-
ctu aut sub auroram recedebant.

*Redargui-
tur alterius
fastuosus
incessus.*

Habuit tamen nuper Pissottus sui fastus æmulum, & in hac ipsa vrbe Messa- IX.
nensi pompæ sectatorem, Bina celebraturus comitia, illorum qui à regulari,
& aliorum qui à strictiori nuncupantur Obseruantia, excipitur in portu clangore
tubarum, fragore tympanorum, sonitu fistularum, & tibiæ, tonitru bom-
bardarum. Arrident insoliti honores; & medius procedit inter vrbis prima-
tes præcedente ordinatim fratrum multitudine, & cateruatim stipante proce-
rum maiestate. Triumphantis modo per alias transiit ciuitates in curribus,
in equis, imò & in lecticis. Siciliæ emporium, pulchram, magnamque Pa-
normi ciuitatem ita ingressus, fratres plerosque equites, lecticam sequentes ha-
buit in comitatu. Væ pauperibus superbis, quærentibus vanam consolatio-
nem in vanitatibus, & insanijs falsis. *Quod specimen humilitatis est cum tanta
pompa & equitatu incedere, tantis hominum fratrumque stipari obsequijs, quate-
nus duobus Episcopis vnius huius Præfecti multitudo sufficiat? si transcurrentem vide-
res, non patrem monasteriorum, sed dominum castellarum; non rectorem anima-
rum, sed principem diceres prouinciarum.* His conformia erant in mensis con-
uiuia, in lectis ornamenta, in vestibus mollities. Heu dolens dico, habitus
noster, qui humilitatis esse debebat insigne, ab his, quos ad suos mores eru-
dijt, in signum gestabatur superbiæ. Quæsitum est ad vestiendum, non quod
vilius comparari potuit, sed quod venustius, imò vanius ostentari. Regularis
obseruantia nihil ab eo obseruatum, neque communis vitæ quidquam præfe-
rebat. Priuata erant omnia, clancularia vniuersa. Tanquam si illi dictum non
esset: *Posuerunt te Rectorem in fratribus, esto in illis quasi unus ex illis:* ita inter
nos incessit, quasi ex nobis non esset. Illis potius annumerari debet, de qui-
bus Bernardus conqueritur: *Iam religionis antiqua non solum virtutem amissi-
mus, sed nec speciem retinemus.*

*¶ Parm. in Apol.
ad Gulhelm.
Abbat an. sin.*

¶ Eccli 32. v. 11.

*¶ Bern cit. lon-
ge post med.*

Habebit fortassis hæc vanitas vanitatum, non vanior quam infanior, suos X.
patronos, qui spectare hæc dicent ad officij dignitatem, ad personæ reueren-
tiam, ad religionis, quæ præ multitudine numerari non potest, maiestatem, ad
Magnatis Hispaniæ (*grande d'España*, hoc enim honore Reges Hispani di-
gnantur Franciscanorum Primicerios) grauitatem. Mentior si non viderim
florentissimarum & locupletum monachalium religionum supremos Præfectos
religiosius itinerantes, humiliter incedentes, & qui in hoc ipso Ordine virtute
& sapientia præluxerunt, generales Ministri, semper & vbique valde religio-
se, valde modeste conuersantes. His vnicum, & indefessum inerat stu-
dium in concordia morum, in paritate vitæ, in animorum cohærentia,
profectuque virtutum. Hæc magnum grauemque efficiunt Prælatum,
ista maiestatem conciliant & reuerentiam. Considerandum qualem quis-
que personam induat, hanc agat, præferat, & curet ne personata ap-
pareat maiestas in capite, vbi tanta paupertas effulget in membris. Sa-
tis

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. ANN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 325.

tis sit hæc breuiter carpsisse, & insolitos ac monstrosos fastus damnasce, qui etsi rarissime fieri videntur in Ordine, absit tamen vt sint de Ordine; nullus quippe ordo quippiam recipit inordinatum. Vtinam vero hæc pauca scripserim sine scandalo; enimvero vitia carpens, scio me offendere vitiosos. At bonis & timoratis reor me placiturum, dum propalati criminis pudore compri-
mo fortasse alios ne sequantur; & moneo illos, qui has vanitates in pauperes mirantur monacho, à cœtu monachorum graui semper fuisse censura percul-
sas. Et quidem hic ipse in comitijs generalibus à cœtu grauissimorum Patrum, quorum partes erant causas maiores Ordinis definire & determinare, magno
animorum motu & consensu inculatus perculsusque fuit, & ab Ordinis Prote-
ctore N. Cardinale in ipsorum conspectu grauiter reprehensus.

XI. Fuit autem prædictum Capitulum Messanense sub Paulo Parmense celebra-
tum Dominica IV. post Pascha, in Conuentu S. Mariæ de Iesu, prope Urbem, in quo quidem confirmatus ille fuit in officio, sed dati sunt socij duo, Aloysius de Burgo nouo prouinciæ Bononiensis pro Cismontanis, & Ioannes Morellus prouinciæ Franciæ pro Ultramontanis. Procurator Ordinis institutus est Ho-
norijs Caianus prouinciæ Tusciæ Florentinæ: Vice-Commissarius in Curia Romana pro familia Ultramontana, donec adueniat Commissarius instituen-
dus in Capitulo Tolosano, Mauritius de Poderino. Definidores Cismontani Thomas de Nursia Minister prouinciæ S. Francisci; Michael Vrceanus Mini-
ster Brixie; Franciscus de Campitello Custos Ianuensis; Marcus Theatinus Minister prouinciæ S. Bernardini; Franciscus de Pontremulo Pater prouinciæ Bononiensis, & Franciscus Pongonus Minister Mediolanensis. Admissa fuit prouincia Turonensis Conuentualium ad vnionem Obseruantium, habito ta-
men prius beneplacito Summi Pontificis, & assensu familiæ Ultramontanæ. Prouinciæ Candiæ datus est Minister Seraphinus de Rhodio eiusdem prouin-
ciæ alumnus; & statutum est, eiusdem prouinciæ Ministros deinceps instituen-
dos esse in Capitulo generali. Guardianus Hierosolymitanus electus est Ma-
rianus Messanensis, Siculæ prouinciæ Custos. Commissarius, seu Vicarius generalis in absentia Ministri generalis profecturi ad partes Ultramontanas, deputatus est Hieronymus à Burgonouo Minister Bononiensis, & in casu, quo decederet, Pongonus prædictus Mediolanensis.

Reg. gen. Cis.
fol. 103.

Socij Ordinis.

Acta Con-
greg. Mess.

XII. Designata sunt loca duodecim studij generalis Theologici, in Urbibus Lu-
centis, Neapolitanis, Romana, Ragusina, Perusina, Brixienſi, Vercellarum, Ca-
letti, Veronæ, Senarum, & prouincijs Basilicatæ, & Dalmatiæ. Selecti sunt ex
omnibus Capitularibus, adiunctis aliquot absentibus, viri graues, maturi iudi-
cij, in regimine probati, numero viginti; quorum opera Minister generalis vti
deberet in prouincijs visitandis, ita tamen, quod nullus eorum assumi posset
in Prouinciæ vel Custodem illius prouinciæ, cuius foret Commissa-
rius, seu Visitator. Declaratum est, omnes forenses, seu hospites vnde-
quaque, seu quacumque de causa ad Curiam Romanam aduenientes (præ-
ter Romanæ prouinciæ alumnos) subijci debere respectiue Procuratori Or-
dinis, vel Commissario Curiae, ita quod nullo modo illorum correctioni, aut
regimini se ingerere possit Guardianus Aracœlitanus, nisi fuerint nimium
defectuosi, aut scandalosi. Recursus ad Curiam & sæculares contra ordina-
tiones antiquas in scandalum, & contra honorem, ac libertatem Ordinis, &
Prælatorum, adnumeratus est casibus reſeruatis, statutis insuper grauibz pœ-
nis contra recurrentes. Locus celebrandi proximè futurum Capitulum gene-
rale deputatus est Conuentus S. Mariæ de Angelis, siue Portiunculæ prope
Assisium.

Studia gen.

Hospites in
Curia cui
debent esse
subiecti.

XIII. In regressu ex vrbe Messanæ celebravit Pissottus Capitulum prouinciæ Ca-
labriæ in vigilia Pentecostes, in Conuentu Scillatij, confirmato Ministro Ludo-
uico de Amanthea. Vbi ad Urbem peruenit, offensos inuenit Pontificem, &
Cardinales de Valle Protectorem, ac Quiñonium, quod turbas Neapolitanas

Ibid. fol. 114

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

*Gondifalvus
Coutinhus
Imperatri-
cis confessa-
rius.*

iam sedatas auctoritate Commissarij Pontificij, denuò voluerit indiscretè, & temerè cedere, seuerè agendo contra sibi infensos; & res prouinciæ Conceptionis ab Imperatrice & Senatu Hispano protectæ, iterum voluerit perturbare, missis ternis Commissarijs. In curia dictæ Imperatricis Commissarium instituit Christophorum de Bouilla prouinciæ Conceptionis, & in eius absentia Bonauenturam Ramirez eiusdem prouinciæ. In Curia vero Cæsaris vbicumque fuisset, Petrum de Castañeda. Postquam autem redierat Cæsar in Hispaniã, abrogatis his duobus, substitutus est Alphonsus de Salinas prædictæ prouinciæ Conceptionis, ad suggestionem fr. Gondifalvi de Coutinho Lusitani, Imperatrici à sacris confessionibus. In curia Regis Christianissimi Petrus Verduzan prouinciæ Aquitaniæ.

*Reg. gen. Vlt.
fol. 204.*

*Minoritas
aduersatur
impio cona-
tui Henrici
VIII.*

Profectus Minister generalis ad partes Vltremontanas, ex Diuione Burgundiæ die 4. Octobris scripsit ad singulos prouinciarum Ministros, vt quidquid illustre in eis contigerat, & quos habuerint viros, pietate, dignitate, litteris præstantes, aut pias Sorores, vel Tertiarios sibi subditos, à tempore, quo Bartholomæus Pisanus suum opus conformitatum ediderat, in ordinem redigerent. Præcipua ex ijs, quæ tunc collecta sunt, ad manus peruenerunt Marci Vlisipponensis, quæ magno fuerunt adiumento suis chronicis instruendis. Parisijs recepit Minister litteras à Rege Angliæ Henrico VIII. qui iam diuexare cœpit Minoritas, suæ opinioni & prauo desiderio dissoluendi matrimonij cum Catharina pijsima Regina palam aduersos. Præcipuè autem ei agendum erat contra Ministrum prouincialem, qui, quod boni pastoris erat, constanter faciebat, exhortans suos subditos, vt pro veritate dispensationis à Pontifice concessæ, & innocentia Reginæ violenter oppressæ, scribere & prædicare non dubitarent. In ijs litteris petebat Rex sub titulo pacis & concordie, vt amoto illo Ministro, Generalis institueret Commissarium, & Ministrum prouinciæ Anglicanæ Ioannem de la Haye prouinciæ Flandriæ, sibi notum & familiarem. Respondit Pissottus, in sua potestate non esse instituere Ministros prouinciarum: missurum tamen dictum Patrem cum titulo Commissarij.

Ibid. fol. 207.

*Conuentus
Aquitaniæ
reformatur.*

Eadem in vrbe ad eum venerunt Superiores, & præcipui Patres prouinciæ Aquitaniæ, (quæ hætenus restiterat reformationi, manens sub obediencia Magistri Generalis Patrum Conuentualium) petieruntque instantissime vt ad illius obedienciam & consortium Obseruantum admitterentur. Litteras præsentarunt Christianissimi Regis Francisci, & Nauarræ Regis ac Reginæ, quibus hoc ipsum se summopere desiderare significabant, necnon instrumentum ab omnibus, ad quos spectabat, subscriptum in Capitulo prouinciali, apud cœnobium Brageriaci hoc anno celebrato, in quo hoc suum desiderium omnes vnanimiter adiectis quibusdam conditionibus exprimebant. Diu restitit Pissottus rogans, vt rem maturius expenderent, & Vicarij sui generalis Parisijs tunc commorantis licentiam expeterent, si transitum hunc ritè, & secundum Sanctiones Pontificias, præsertim Leonis Decimi, fieri desiderarent. Illi vero ipsum Vicarium, Iacobum de Ancona nuncupatum, in conspectum adduxerunt, vt præsens testaretur se assensum præbuisse. Nihilominus iterum atque iterum eos rogauit Minister, vt sub cura Conuentualium remanerent: quos dum flectere non potuit, Regiæ obsequutus voluntati, admisit, dato hoc receptionis instrumento

XIV.

XV.

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. ANN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 325.

In Christo sibi charissimis Reuerendis Patribus, Ministro Custodibus, Discretis, Vocalibus, & Magistris, necnon ceteris Fratribus prouincia Aquitania Ordinis Minorum Obseruantia, olim Conuentualibus & modo Reformatis, Fr. Paulus Parmensis, totius eiusdem Ordinis Generalis Minister salutem.

XVI.

Inter cæteras, quæ me in huiusmodi officio (quo immeritiſſime fungor) positum angunt, curas, vni illi ſemper anhelauī, vt animarum ſalutem, pro quarum ſingulis Dominus noſter Ieſus Chriſtus non dubitauit Crucis, aram, ſubire, operoſius procurare, & cum vos (Patres & Filij mei dilectiſſimi) Spiritus ſancti (vt piè credendum eſt) ſuggeſtu profeſſioni veſtræ ſatagentes, diligentius perpenderitis, abiectis quibuſcumque, Regulæ ſanctæ noſtræ nitori obuiantibus, ad regularem Obseruantiam ſub Ministro generali totius eiſdem Ordinis conuolantes, & iuxta puritatem eiſdem Regulæ amodo degentes, tutius quam eo modo quo uſque adeò vixiſtis, viuere conſelueritis, atque ſtatuertis: mihiq; ſæpe & ſæpius inſtantiffimè ſupplicaueritis, vt vos ad conſortium Obseruantie noſtræ, & ſub mea obedientia admittere vellem. Quare ego attenta cauſa zeli animarum veſtrarum, paulo ſuperius allegata, & non inſciutenoris Bullæ vnionis, & concordie per ſœlic. recordat. Leonem Decimum Pontificem Maximum olim inter Patres Obseruantes & patres Conuentuales factæ, ſic ſonantis, quod ſi in poſterum contigerit, aliquos Conuentus ſiue Fratres non reformatos reformari velle, petita duntaxat, quamuis non obtenta à ſuis Prælatiſ licentia, liber ſit, eis auctoritate Apoſtolica aditus tranſeundi ad obseruantiam regularem, & ad obedientiam Miniſtri Generalis, voſque huiusmodi tenerem ad vnguem perfece- ritis, & mihi pro certo conſtet de voluntate Chriſtianiffimi Regis, Sereniſſimorumque Nauarræ Regis & Regina, hoc ipſum magnopere cupientium de nonnullorum patrum Ordinis noſtri conſilio, & aſſenſu voſ ad obedientiam meam libentiſſimè admittere decreui, & ita præſentium tenore, cum omni authoritate tam ordinaria, quam extraordinaria, qua fungor, voſ omnes præſatos nunc & pro tempore in eadem prouincia veſtra exiſtentes, vna cum tota prælibata prouincia ad meam & aliorum Miniſtrorum Generalium Ordinis noſtri pro tempore exiſtentium, obedientiam, & obseruantiam ad inſtar prouinciarum Franciæ, & Tufoniæ (confirmando vobis, Miniſtrum nouiſſimè per voſ electum) tanquam filios, & fratres meos in Domino benedictos recipio, & ad confraternitatem noſtram hilari fronte incorporo, & compono, admiſſoſque & receptoſ atque incorporatoſ eſſe denuncio, cum omnibus gratijs, & priuilegijs noſtris proprijs, & per Bullam vnionis præſatam cœnitiſ, traditiſ, & conceſſiſ, Inhibens ſub obedientiæ ſanctæ tranſgreſſione, & ſub pœniſ mihi viſiſ illico inſtigendiſ, & per contrauenienteſ incurrendiſ, à quib; à nemine me inferiore reuelari poſſit præterquam in mortis articulo omnib; fratrib; meæ curæ commiſſiſ, ne aliquid contra huiusmodi meam receptionem & determinationem agere tractare, aut quouis alio modo refragari audeat. In quorum omnium fidem haſ præſenteſ manu propria, & ſigillo noſtriſ conſignatoſ fieri fecimus plurimum valete. Datum Pariſiſ die XXX. Octobriſ anno 1532.

Reg. gen. vlt.
fol. 207.

XVII.

Ministro autem huius prouinciæ Ioanni Fabri, à ſe in ipſa receptione confirmato indulſiſ, vt tempus Miniſteriatuſ inciperet à die incorporationiſ in

Anal. Minor. Tom. VIII.

X x x 2

cœtum

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 7325.

coetum Obseruantiae, duraturum per triennium, & solito vteretur sigillo, vt potè distincto ab eo, quod praeferebat Minister alterius prouinciae Aquitaniae, ab aliquot annis subiecta Ministro generali Obseruantum, nomenque pertine-
ret prouinciae Aquitaniae, donec de appellationis distinctione ageretur in ge-
neralibus comitijs proximè futuris.

Quaruntur
Conuentua-
les.

Et si verò tota superius relata cautela Pisortus proceperat in admissione domorum Conuentualium, nihilominus non defuerunt, qui apud Pontificem conquererentur eum indebitè, & contra tenorem bullae Concordiae à Leone X. solemniter editae multa monasteria sororum, & fratrum occupasse. Impetra-
runt itaque has litteras, & Parisijs excurrere hoc anno per duos socios Vicarij generalis Pisorto praesentarunt, quibus ille respondit se iniuste accusatum apud Pontificem, illos verò à concordiae pactionibus exorbitare, dum suorum Su-
periorum, quando eliguntur, confirmationem non petunt à Superioribus Ob-
seruantum, & vocantur *Ministri* generales ac Prouinciales contra decretum Leoninum, ac fratres de Obseruantia non petita Superiorum licentia recipiunt. Do Clementinam.

XVII.

*Dilecto filio Paulo de Parma Ordinis Mi-
norum de Obseruantia Mi-
nistro generali.*

Ex Originali.

Dilecte fili &c. Ex multis Fratrum Minorum Conuentualium frequenter audimus, fratres tui Ordinis de Obseruantia nuncupatos contra concordiam, inter eos & Conuentuales praedictos auctoritate Apostolica initam, litterasq. foelicis recordationis Leonis Papae X. praedecessoris nostri desuper confectas, multa monasteria monialium multasque domus fratrum ipsorum Conuentua-
lium in diuersis regnis & locis, praecipueque in Regno & ditionibus Regis Christianissimi, fauore saecularium accipere, censuras ecclesiasticas in litteris dicti praedecessoris contentas damnabiliter incurrendo. Quod quidem à pro-
posito religionis, nostra voluntate, & iuris dictamine alienum est, cum deceat vos, & ita nos velimus vestrum vtrumque Ordinem, semotis discordiarum
causis, in pacis amoenitate Deo seruire. Quamobrem te hortamur, tibi que in virtute sanctae Obedientiae praecipimus, vt operam in hoc praebas effectua-
lem, & efficacem vt concordia & litterae praedecessoris huiusmodi vbique à
tuis fratribus obseruentur, alter cogeremur per debita remedia, & prouisio-
nes necessarias procedere pro concordia & voluntate praedecessoris huiusmo-
di ad exequutionem & obseruantiam effectualiter perducendum. Datum Ro-
mae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die vij. Nouembris 1532. Pontificatus
nostri anno nono.

XIX.

Statuitur
noua refor-
matio in-
tra ordinem.

Excitati plerique fratres maioris perfectionis zelo & exemplo nouae refor-
mationis Patrum Capuccinorum, dum ad eos difficulter poterat transiri, tum
propter vehementem Ministri generalis, aliorumq. Superiorum contradic-
tionem, tum propter fluctuantem, nutantemque statum illius nouellae Congre-
gationis; rogarunt Pontificem, vt intra religionem ipsam modum, domosque
praescriberet, quibus fratres ad strictiorem vitam perfectamque regulae obser-
uantiam aspirantibus, eam assequi fore facilius. Inter hos praecipui fuerunt
Franciscus Aesinus, & Bernardinus Astensis, viri integerrimi, &que pii, ac do-
cti, de quibus alias mentio recurret. Graui hoc diplomate Pontifex reforma-
tionis initia, in vniuerso statuit ordine.

XX.

Ad

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCTID. ANNO 14.
 CLEMENTIS VII. ANN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 325.

Ad perpetuam rei memoriam.

XXI.

In suprema militantis Ecclesie specula, illicet immeriti, disponente Domino constituti, inter multiplices nobis ex debito pastoralis officij incumbentes curas illa potissimum premimus, ut qui sub voluntaria paupertatis habitu militantes, in humilitate spiritus deuotum, & sedulum Altissimo impendere fatagunt famulatum, non solum ad id sublati impedimentis intendant, verum etiam id eo ardentius efficiant, quo maiores sibi viderint exhiberi commoditates. Et ex hoc fit, ut quae antea ex rationabilibus causis à praedecessoribus nostris ordinata sunt, videbantur expedire. Sanè postquam foelicis recordationis Leo Papa X. praedecessor noster ex certis causis tunc expressis, voluerat & declarauerat sub nomine reformatorum, ac purè & simpliciter regulam Beati Francisci Observantiam comprehendere, omnes & singulos Observantes, tam de familia quam de reformatis sub Ministris, ac fratribus Amedei, de Colletanis, Clarenis, de Sancto Euangelio, seu de Capucio, ac discalceatos nuncupatos, aut alios similes quocunque alio nomine nuncuparentur, & regulam Beati Francisci huiusmodi, purè & simpliciter obseruarent, ex quibus omnibus vnum corpus insimul efficiens, eosdem ad inuicem perpetuo vniuerat. Itaque deinceps omnia diuersitate omnium praedictorum Fratres Minores S. Francisci & Regularis Observantiae simul, vel distantiuè nuncuparentur, & nuncupari possent & deberent, omnesque, ut praefertur, vnitos Generali, & Prouincialibus Ministris & Custodibus dicti Ordinis in quorum prouincijs, & custodijs respectiue morabantur, in omnibus, & per omnia secundum regulam eandem subijci deberent. Cum nonnulli ipsius Ordinis professores sicuti fidei relatione percepimus Spiritu sancto inflammati, ut Beati Francisci alumnij & veri filij affectu regulam ipsam Beati Francisci purè, & plenè iuxta eius litteram, & declarationem bonae memoriae Nicolai III. ac Clementis V. Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, firmiter obseruare. Nos qui in sinceris eorum conscientijs delectamur, quique ab ineunte aetate ad huius Ordinis professores, & ad Ordinem ipsum totum, singularem gessimus deuotionis affectum, nunc autem ex communi cura Pastoralis regiminis, quam immeriti sustinemus, ad ipsos fouendos dulcius, & gratiosis fauoribus attentè prosequendos, tanto prouocamur ardentius, quanto intenta mente ipsius relationi, & toti vniuersali Ecclesiae speramus profuturos: attendentes etiam quod in his, quae animae salutem respiciunt, ad virandos grauantem remorsus, pars securior est tenenda. Igitur tam pia, & feruenti fratrum praedictorum requisitione commoti, ad peragendum diligentius, quod ab eisdem desideratur, studia nostra duximus conuertenda. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, ac alijs de ipso Ordine informatis, matura deliberatione praehabita, de eorundem Cardinalium vnanimi consilio, his nostris in perpetuum valituris, statuimus & ordinamus, ac in virtute sanctae Obedientiae districtius praecipiendo mandamus, quatenus praedictis fratribus dictam strictiorem Observantiam desiderantibus, per praefatos Generalem & Prouincialem & prouinciales Ministros, ceterosque dicti Ordinis Praelatos & quemlibet ipsorum, cui, vel quibus haec nostrae, vel earum transumpta praesentatae vel praesentatae fuerint, assignent loca, quantum fieri poterit, contigua quatuor vel quinque iuxta numerum fratrum eorundem. Et si in futurum plures fratres voluerint se vitae praecedenti conformare, & ab eis acceptati fuerint, nullus eos impedire possit: sed Minister prouinciae cum definitioribus in prouinciali Capitulo teneatur alia loca, quantum possibile fuerit, contigua praedictis, eis assignare, ac prioribus addere. Quae quidem loca fratres praedicti expropriare possint superfluis & preciosis, & ea in utilia & necessaria commutare mediante Syndico à Nicolao IV. praedecessore nostro ordinato. Et Generalis, ac Prouinciales Ministri

Reg. gen. Cif.
fol. 127.

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

nistri & eorum Commissarij non possint impedire prædictos ab eorū strictiori Obseruantia ipsius regulæ, iuxta præfatas declarationes Nicolai & Clementis, nec à suo bono modo viuendi, quæ inter se pro dicta strictiori Obser. ordinauerint. Nec etiam impediāt, quin vilioribus & repeciatis induantur, & quin nudis pedibus ambulent; sed qui non poterunt, portent calepodia, vt cæteris conformentur. In forma autem habitus & capucij sint cæteris dictæ obseruantie conformes. Volumus etiam quod fratres recipiendi, seu vestiendi per fratres in dicta Obseruantia strictiori viuentes, examinentur iuxta regulam per Ministrū prouincialem, & ab ipso cum consilio ipsorum fratrum acceptentur. Nec possint quicumque dicti Ordinis Prælati sine præfatorum fratrum consensu ad loca prædicta mittere alios fratres, nec prædictos ab ipsis locis amouere, nisi ipsi petierint. In prouincialibus verò capitulis remoucantur per Ministros prouinciales & definitores à locis prædictis illi fratres, quos Custos (vt infra eligendus) cum consensu maioris partis vocalium dictorū locorum duxerit amouendos. Insuper statuimus quod prædicti fratres in dicta strictiori obseruantia viuere volentes, habeant in singulis prouincijs vbi fuerint, custodem vnum ex ipsis, quem sibi ipsi petierint, à Ministro prouinciali, vel ab eo, qui præest capitulo, simul cum Diffinitoribus confirmandum, & assignandum; qui habeat absolutam potestatem plenarie in hoc tantum, vt fratres prædictos visitet, moneat, & corrigat ac manuteneat in dicta strictiori obseruantia regulæ, ordinationum, & gratiarum eis à nobis & successoribus nostris pro tempore existentibus Romanis Pontificibus, & prædictis Ministris generalibus concessarum, & concedendarum in futurum, & in dicto suo bono modo viuendi. Nec propter hoc impediatur Minister prouincialis quin visitare possit eosdem, ac corrigere delinquentes. Qui etiam custos ire possit ad Capitulum generale cum Ministro prouinciæ, ad intimandum necessitates, & opportunitates dictorum fratrum. Ordinamus etiam, quod Custos, Guardiani, & Discreti vadant ad Capitula prouincialia, in quibus habeant vocem actiuam & passiuam sicut cæteri Vocales. In quibus Capitulis Custos prædictus præsentet Ministro prouinciali, & Diffinitoribus fratres idoneos ad officium Guardianatus; ex quibus tantum fiant Guardiani supradictorum locorum. Possit, etiam idem Custos infra annum, cum consensu maioris partis conuentus singuli remouere Guardianum ab eius officio, & alium substituere, quem Minister prouincialis confirmet. Custos verò possit à fratribus reeligere vsque ad triennium. Quo Custode infra annum decedente, Guardiani dictorum locorum alium, quem sibi viderint expedire, petant à Ministro, vel eius Commissario confirmari & assignari, quem Minister ipse, vel eius Commissarius benigne confirmet, & assignet. Possit quoque dictus Custos (si fratribus eisdem visum fuerit) esse Guardianus dictorum locorum. Si igitur Ministri prouinciales, vel eorum Commissarij his præfatis contrauenerint, siue alicui eorum, immediate fratres prædictorum locorum subijciantur Ministro generali. Et si (quod absit) Generalis prædictus, eos impedire tentauerit, vel eis in præmissis, aut aliquo præmissorum fauere neglexerit, volumus præfatis fratribus ad Apostolicam Sedem & ad totius Ordinis Protectorem, liberum patere recursum, à quo si quis eos impedire præsumserit, sententiæ excommunicationis, quam ex nunc prout ex tunc ferimus in his scriptis, illico subiaccere auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus & promulgamus. Quocirca moderno & pro tempore existenti Cameræ Apostolicæ generali Auditori: nec non vniuersis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis & Ecclesiarum Prælati, ac quibuscumque in dignitate Ecclesiastica constitutis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, & eorum singuli, præfatas nostras litteras & in eis contenta quæcumque, vbi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte ipsorum fratrum supradictæ strictioris obseruantie, seu alicuius eorum super hoc requisiti fuerint, faciant eosdem omnibus & singulis prædictis, pacificè frui et gaudere. Non permit- tentes eos desuper quascumque quauis auctoritate fungentes quomodolibet inde-

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. ANN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANN. 325.

indebitè molestari, vel quouis quæsito colore, vel ingenio directè vel indirectè perturbari, aut alias quomodolibet inquietare; contradictores quoslibet per cè-
suras Ecclesiasticas & alia iuris opportuna remedia, appellatione postposita cõ-
pescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non
obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non ipsius Leo-
nis X. & quorumcumque aliorum prædecessorum nostrorum litteris, etiam
bulla aurea, mari magno, vel alijs quibuscumque, dictique Ordinis statutis, pri-
uilegijs & indultis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quouis
firmitate alia roboratis, etiam in forma Breuis, & anno præsentis, vel sub quibuscumque
verborum formis, solemnitatibus, clausulis etiam insolitis, & quan-
tumcumque fortissimis, dicto Ordini, vel quibuscumque Prælatis eiusdem con-
cessis, vel concedendis in futurum: Etiam si tales forent, quod pro illorum
sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis & expressa,
ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, mentio habenda
foret. Illarumque omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsen-
tibus infererentur, pro plenarie & sufficienter expressis habentes, hac vice
duntaxat simpliciter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.
Cæterum, quia difficile foret præsentis litteras ad quælibet lo-
ca, vbi opus fuerit, deferri, volumus & auctoritate Apostolica decerni-
mus, quod transumptis earundem, manu Notarij publici signatis, &
alicuius Prælati Ecclesiastici sigillo munitis, ea prorsus in iudicio & extra;
fides adhibeatur, quæ adhiberetur si præsentis originales litteræ exhiberentur,
& ostenderentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostro-
rum statuti, ordinationis, promulgationis, mandati, & rogationis, voluntatis &
decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc atten-
tare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pau-
li Apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum Pe-
trum anno Incarnationis Dominicæ 1532. sextodecimo Kal. Decembris Pon-
tificatus nostri anno nono.

XXII.

Ad Capitulum supradictum Tolosanum misit Ioannes Lusitanæ Rex litteras,
quibus enarrabat multa de profectu fidei in Indijs Orientalibus per operam
præsertim & prædicationem fratrum Minorum. Addidit etiam historiam Mar-
tyrij Andreæ à Spoleto (quem tamen à Cassia huncupat codex m. ss. virorum
sanctimonia illustrium prouinciæ sancti Francisci) propter fidei Christianæ præ-
dicationem in vrbe Fessæ in Mauritania hoc anno, die Veneris 9. Ianuarij cru-
deliter occisi. In Capitulo lectam, typis commissam transmiserunt Patres ad
omnes prouincias, iubentes, vt debitæ Deo laudes referrentur, qui dignatus est
insigni hoc martyrio religionem decorare, suoque nomini gloriam, & hono-
rem aduehere. Vitam omnem & gloriosam mortem hic dabo sub compen-
dium. Sæuiente adhuc in Italia tetra & crudeli feritate Guelforum, & Gibel-
linorum, erat Andreas vnus factionis Antesignanus. Pertæsus tamen calami-
tosæ huiusmodi vitæ, tot periculis obnoxia, & cædibus polluta, Ordinem in-
gressus sancti Francisci, paulo post exiuit, parentes & consanguineos collectu-
rus, & ab aduersarijs damna & mala pleraque inferentibus defensurus. Denuò
ad Ordinem regressus, sacrarum litterarum scientiæ addiscendæ diligenter incu-
huit, doctèque cœpit per vrbes & oppida prædicare. Vt à patria & parenti-
bus procul abesset, & effuso pro Christo sanguine, alienum, quem toties spar-
sit, rependeret, Superioris venia transfretauit in Corsicam, inde iturus in Mau-
ritaniam: sed conscensa naue Genuam ventis fertur contrarijs. Hispalim de-
mum in Baticam profectus in multa oratione & ieiunio se præparauit pro con-
sequenda, quam cupiebat, corona martyrij.

Reg. gen. VI.
tr. pag. 81.

Andreas à
Spoleto Mar-
tyr.

Marc. 3 p. 1.
c. 34.
Bozins de si-
gnis l. 15, c. 5.

XXIII.

Oblata occasione in Africam cum Lusitanis mercatoribus traijciendi, Se-
ptam, Christianorum urbem peruenit, vbi cum patribus Conuentualibus ali-
quandiu permansit. Explicato consilio ad Mauros penetrandi, verumque
Deum prædicandi, illi retinere, vel desistere ab itinere frustra pertentant. Fes-
sam

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

Sam itaque progressus coram Rege & Principibus, populoque vniuerso Christianæ fidei necessitatem ad salutem cœpit prædicare. Perentibus signum fidei confirmandæ obtulit, vel cæco lumen, vel mortuo vitam restituere, vel cum Leonibus in lacum descendere, aut ardentis fornacis flammæ subire. Nihil horum acceptantibus Mauris, atque, ut vnde venerat, regrederetur, seuerè præcipientibus, ad Synagogam abiit Iudæorum, & cum Rabbini circa Christi aduentum multos habuit congressus, nullo tamen perfidæ gentis conuerso. Inde rediit ad forum contra Mahumetanam dicturus cecitatem. Sed cum violenter repelleretur, petiit in probationem eorum, quæ dicebat, fornacem vehementer accendi, sibi que ingressum permitti. Opera Ferdinandi de Meneses nobilis Lusitani, filij Ioannis de Meneses Præfecti munimenti Tangere, in cuius domo hospitabatur, tandem accensa est fornax, in cuius summitatem præmissa sua & adstantium Christianorum oratione, Andreas ascendit retentis duntaxat femoralibus, ibique inter voraces flammæ genuflexus, facie ad Orientem orans & laudans Deum, remansit illæsus. Hoc prodigio commoti & confusi Mahumetani, ne vltioribus signis diutius inter ignes exultans, suæ sectæ præiudicaret, vociferantes illum magicis artibus indemnem inter flammæ seruari, coniectis in eum lapidibus, furentissimè mortem intulerunt, populo, qui eo confluxerat, ex omni parte rem spectante. Ex dilacerato corpore pedem obtinuit quidam Lusitanus, & ad Catharinam Reginam prædicti Ioannis III. Coniugem attulit, quem honorificè excepit, & inter Regij Sacelli reliquias reponi curauit. Ex ossibus vnum decenter asseruatur in Conuentu S. Lucæ de Barrameda, prouinciæ Baticæ. Idem hic est cum Martino à Spoleto, cuius hoc idem martyrium denuò recenset P. Arthurus Monasteriensis in suo Martyrologio ad 29. Septembris, cum prius idem retulisset de Andrea à Spoleto ad diem 10. Ianuarij. Historiam hanc dicit ex Hispana Gallicam fecisse Carolum Valesium Caroli IX. Gallorum Regis filium nothum, Ducem Engolismensem, eamque typis commisisse Lutetiæ an. 1636. Robertum Regnaud Minoritam, magni Conuentus Parisiensis alumnum.

Misit hanc historiam, & martyrium fr. Conradi Molitoris prouinciæ Saxonie XXIV. S. Crucis, hoc anno à Lutheranis in itinere gladijs confossi, simul cum statutis Barcinonensibus, in capitulo Tolosano recognitis, Bonaventura Mechliniensis Minister prouinciæ Germaniæ inferioris, postquam Capitulum prouinciale celebrauerat in conuentu Alcmariensi, 8. Septembris, Præside Herborn Commisario generali, ut in omnibus sibi subditis cœnobiis legerentur. Adiunxit piam hanc exhortationem, quam, ut hic exscriberetur, planè dignam adiudicavi.

*Spiritum Domini, & sanctam eius operationem,
venerabiles Patres & amantissimi Fratres.*

Ex mss. prou.
Germ. infer.

Soluto nuper nostro prouinciali Capitulo, & me interim variis occupato negotiis, visum fuit mihi vobis tandem ea transmittere, ac denunciare fideliter, quæ in tam spectabili Patrum congregatione constituta sunt. Mitto itaque cum præsentibus statuta nostra generalia Barchinonensia, quemadmodum ea per generale Capitulum Tolosanum reuisa sunt, atque correctæ, quæ per omnem nostram prouinciam in quolibet conuentu exscribantur. Mitto quoque auisamenta Capituli prouincialis. Mitto denique martyrium B. Patris fratris Andreæ de Spoleto, sacerdotis Ordinis nostri, simulque enarrationem spiritalium fructuum & salutis animarum, quam per fratres nostros in extremis terris operatur Altissimus, pro qua Deo gratias exhibete, ac iuxta definitionem Capituli generalis decantatione Hymni, *Te Deum laudamus* spiritua- XXV.
lem gratulationem, ac cum gratulatione lætitiæ animi declarate. Nec satis fuerit gratulari sanctis Patribus nostris maioribus, nisi hæc viuæ exempla, quæ
pro

Pia ad vir-
tutē exhor-
tatio.

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

pro sua miseratione Deus ponit ob oculos, imitemur, & ad terribissima ista specula vitam nostram omnimodis componamus. Pudeat nos fratres, pudeat eos, quibus iam hoc nostro sterili tenebrosoque sæculo foecundatur, ac illustratur sancta mater Ecclesia, ex nobis assumptos alumnos nostros non imitari, eorum fidei constantiam, animi vigorem, diuini honoris zelum, feruentem eius nominis charitatem, veræ pietatis studium, suæ carnis perpetuam crucem, & exiliū omnimodæ voluptatis; & interim stertere in nostris miserijs, quæ nostra sunt quærere, nempe nostram voluntatem, contumodum, gloriam & honorem, delicias denique & voluptatem totis ambire conatibus. Si hætenus de Beatissimo Patre nostro Francisco, & Sanctis maioribus nostris, iam vita defunctis, cum improprio iuste audiuimus: *Si Abrahe filij estis, opera Abrahe facite*: Non nos hodie pigeat imitari nostros confratres, inter quos viuimus, vita, doctrinaque mirifice coruscantes, quorum recentem videmus sanguinem effluentem, vniuersum orbem sacris rumoribus adimplentem. Ad quorum imitationem, etsi non alliciat contemplatio perpetuæ foelicitatis, & inuitatio diuinæ vocationis, cogat nos vel timor extremi examinis, horrorque temporariæ ac sequuturæ mortis perpetuæ. Et si obduratos animos, neque futura præmia moueant, neque supplicia, præsens est admouenda manus, conatus omnis explicandus est, constituendæ leges, ad quarum obseruantiam non iam obsecrationibus in omni patientia & doctrina, neque in spiritu lenitatis, (quod abundè satis præstitum est hætenus) sed ad B. Pauli sententiam in virga veniendum est. Quare hortor fraternitatem vestram, vt præsentia generalia auiamenta humiliter excipientes, diligenter obseruare & moribus exprimere studeatis; vt sic in puritate, ac honestate cordis & corporis Deo, ac hominibus placentes, per omnia iram Dei, quæ demerito nostro vniuerso nunc orbi incumbit, precibus vestris possitis auertere. Super omnia autem iuxta B. Petri consilium, *mutuam in vobis metipsis charitatem habete continuam*. Vnanimis, compatiens, fraternitatis amatores, modesti, humiles, & patientes estote; cum in hoc vocati estis, vt benedictionem hæreditatis possideatis. Valete in Christo Iesu, & orate pro me. Datum in Conuentu nostro Bottedalensi sub mei officij sigillo ac signo meo manuali. Anno Domini 1532. mense Nouembris die xiiij.

Ioan. 8. v. 39.

1. Pet. 4.

Fr. Bonauentura Minister Prouincie Inferioris Alemanie manu propr.

XXVI.

Irruente denuo hoc anno Solimanno Turcarum Imperatore in Hungariam, bellum illaturo contra Carolum Quintum, & Ferdinandum fratrem, multa loca cædibus, rapinis, incendijs foedauit. Malorum particeps fuit prouincia Minorum S. Saluatoris nuncupata, incensis funditusque eueris plerisque conuentibus, fratribus trucidatis. In Conuentu Sellij Custodiæ Ozoræ interfecti sunt, Georgius de Nagibard Guardianus, Laurentius de Hogimas, Matthias de Belthe, Matthæus de Vviffegrado, Nicolaus de Sellie, Nicolaus de Bodaczion, Sacerdotes: Michael de Hedenfelis clericus, Albertus de Ozore, & Blasius de Giula laici. In Conuentu Cziakan in eadem Custodia, Franciscus de Cadgia Sacerdos, Franciscus de Bodmer laicus, & alij duo fratres anonymi. Valachi etiam hoc anno occiderunt in cœnobio Kilagisag Michaellem de Keolis sacerdotem, & Nicolaum de Iraz laicum. Sed & Lutherani Conradum Molitorem prouinciæ Saxonie S. Crucis, in itinere gladijs confoderunt.

Mon. MSS. prou. Hung. S. Saluat.

Multi fratres à Turcis trucidantur.

XXVII.

Obijt hoc anno sanctissimè Gabriel Maria, siue ab *Aue Maria*, cuius nomenclaturæ causam aliàs * assignauimus, cum prius vocaretur Gilbertus Nicolai, perperam ab alijs dictus Nicolaus Gilberti; illo enim modo non isto audit passim in regestis Ordinis, incorruptisque monumentis, & apud meliores, authores, qui vitam & res ab eo gestas paulo post eius decessum scripserunt. Sæpe * illius mihi incidit commemoratio, & quibus functus sit muneribus in Ordine, operamque præstiterit Ioannæ Valesiæ Gallorum, Reginæ in fundanda Annunciatarum Religione, suis locis enarraui.

Moritur Gabriel Maria.
An. 1517. n. 36
Marc. 14. c. 37 & 39.
Gonz. in pto. Turon. Pictau. mon. 1.
An. 1501. 1504. 1517.

Annal. Minor. Tom. VIII.

Yyy

Post

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

Mirrus de
Annung. c. 2.

Postquam multa præclare gessit in Ordine, & Ministros generales circa regimen & pacem prouinciarum Gallicarum, auctoritate, qua pollebat apud Principes, prudenti iuuit consilio; postquam etiam aliquot refutauit Episcopatus, & multa condidit monasteria Annunciarum, quarum scapulare rubrum sub habitu perpetuo gestabat; post multos etiam pios editos libros, vitæ austeritate & laboribus fractus, prænuntiatio sui obitus die, canticum Deiparæ recitans 6. Kal. Septemb. placidè expirauit Ruthenæ in Annunciarum Monasterio. Hoc ipso anno, non præcedenti, vti quidam autumant, eum vitam terminasse, mihi manifestè constat ex regeſto Pauli Parmensis Ministri generalis, in quo passim habetur Gabrielis mentio, & litteræ ad eum scriptæ vsque ad mensem Augusti; & ex vita eiusdem per Nicolaum Gazæum, Annunciarum Bethuniæ Præfectum, conscriptam. Beneficiorum à tanto vlrò receptorum memoriam Annunciatæ virgines hoc elogio quotannis, ipso migrationis die, concelebrant.

[Obijt Reuerendissimus Pater, quondam Generalis Commissarius Cismon-tanæ familiæ, mirandis virtutibus ornatus, frater Gabriel Maria, qui pro suis ingenuis naturæ dotibus, & meritis, semper apud Heroës Imperij & regij sanguinis fuit apprimè existimatus, præsertim ob summam ad Dei Genitricem, deuotionem. Hic fuit sacratissimi Ordinis decem beneplacitorum Virginis Mariæ Legislator primus, corrector sincerus, amator, & protector præcipuus, qui post celebria in Ordine acta ad Dei laudem, Ecclesiæ & Ordinis ædificationem, post conuentuū in partibus diuersis constructionem, & Ordinis propagationem, ipse plenus bonis diebus vocante Domino, Ruthenæ in pace quieuit, anno Domini 1532. die 27. Augusti.]

XXVIII.

Et Bernardina Antonij
Iacobil de
SS. Fulgin. ad
22. Jul.

Abijt ex humanis etiam hoc anno Bernardina Antonij nobilis Fulginas, ab infantia præclaris dotibus à Deo condecorata, suscepto habitu in monasterio S. Lucie, in oratione & psalmodia assidua, Christi passionem & sua aliorumque desolebat peccata, tanto lachrymarum profluuiio, vt lumen oculorum amiserit. Abſtinentia erat singulari, ardentissimaq. flagrabat erga proximos charitate, ita vt omnes tanquam fratres aut filios reputaret. Architriclinam aliquando agens vinum non habebat, quod effunderet; dum autem oraret vt acciperet, dolium fuit diuina virtute repletum. Quartum facta Abbatissa in annonæ caritate neque panem habebat, neque frumentum vnde conficeret. Conuocatis in Ecclesiam Sororibus præcepit, vt remedium à Deo postularent. Antequam è templo discederent, præ ostio pulsarunt agazones tres, totidem habentes mulos tritico onustos, à nobili benefactrice missos è longinquo. Plena dierum & virtutum vita functa est in eodem monasterio die 25. Martij.

XXIX.

Reg. gen. Cis.
fol. 114.

Abſque Obſeruantum
contradi-
ctione in Ca-
labria pro-
ſperantur
Capuccini.
a
Bouer. hos
an. n. 2 &
ſeqq.

In Capitulo Calabriæ, quod diximus à Ministro generali celebratum apud Cilianum, lectæ sunt litteræ fr. Bernardini Georgij de Rhegio, alias memorato, quibus instanter, petebat licentiam tranſeundi ad Conuentuales; quæ comuni Definitorij consensu concessa est. Lectæ sunt aliæ Ludouici item Rhegini petentis facultatem abeundi ad Capuccinos; quæ vltro missa est, adiecta acri reprehensione, quod tam irreuerenter in epistola calumniatus sit religionem, in qua enutritus sit, & à qua omnem, quam præferebat, disciplinam acceperit regularem. Nescio qualiter hæc conueniant cum proluxa narratione. Bouerij de toties petita & negata hac licentia Rheginis, & necessaria Ducis Nucerini protectione contra Commissarium à Ministro generali missum, vt eos, & qui cum illis discesserant, fratres triginta ad pristina claustra Obseruantum reuocaret. In regeſto Ordinis commemoratur prædicti Ducis erga Generalem in eundo & redeundo hospitalitas, & vrbalitas, & erga Capitulares liberalitas; Vt vt sit, abiit tota illa multitudo absque vllo (teste ipſo Bouerio) cæterorum Fratrum Obseruantum impedimento, aut tumultu Philocassium, ibique quadratum, ac pyramidale caputium omnes susceperunt, domosque sibi pauperes ædificarunt prope Panaliæ oppidum, & ad ædiculam S. Eliæ, olim Monachorum S. Basilij, inter densa nemora habitaculum. Sed

XXX.

Indid. n. 9.

ex

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

ex hoc triceno numero plerique vel persecutionis timore, vel timoratae conscientiae scrupulis, aut mentis leuitate ducti, ad Obseruantes redierunt, ita vt vix quindecim stabiles apud Capuccinos permanserint.

XXXI. Statum suum & consociorum consolidaturus Ludouicus Romam abiit, Pontificem rogaturus, vt censuras in discedentes ab Obseruantia ad vitam eremiticam, arctioremq. disciplinam fulminatas, dignaretur reuocare. Id bonis intercessoribus impetrat, & deinde dicta causa suae tribulationis, repulsisque aduersariorum obiectis, assequitur vt totius rei examen committatur Antonio de Monte Episcopo Portuensi, & Andreæ de Valle Cardinalibus, qui dum maiori prudentia & maturitate controuersiam decidere constituunt, à molestandis Capuccinis iubent interim Generalem abstinere; & illis præcipiunt, ne vllū ex Obseruatibus ad suum admittant consortium. Cardinaliū diploma exscripsit Bouerius, nihilque amplius hoc anno effectum est, licet ille controuersiae finem hoc anno dicat impositum, rebus ad communem concordiam reductis.

XXXII. Franciscus à Monte Politiano coeperat hoc tempore quandam Reformationem, licet exilem, inter Patres Conuentuales in conuentu suae patriae. Sed cū Capuccinorum congregationem crescere ac propagari cerneret, cum socijs, omnium consensu, ad istos migrat, & conuentum in eorum transferunt potestatem. Hinc provincia Etruriae huius sodalitatis sumpsit initia, ac breui tempore adiecta sunt alia domicilia.

Crescunt item in Etruria.

XXXIII. Ioannes de Fano, olim Minister prouinciæ Picenae, sub cuius regimine primi prodierunt huius instituti vitae eremiticae authores, quique tantopere eos ad eandem prouinciam reuocare tentauit, zelo animarum ductus, hoc anno die prima Augusti à Ministro generali impetrauit facultatem liberè prædicandi per omnes prouincias Cismontanas, quocumq. impetus Spiritus eum dirigeret, & assumendi pro hoc pio ministerio socios gratos, viros religiosos. Sape de hoc homine per annos subsequentes se offeret occasio loquendi.

Reg. gen. Cis. fol. 130.

1022. Fagnen ubique prædicat.

XXXIV. Duos duntaxat inuenio huius anni Episcopos Minoritas. Fr. Petrum Mainardum Episcopum Asponensem in Galatia, sub Archiepiscopo Ancyrano, suffraganeum Episcopi foro-Iuliensis, creatum die 13. Martij, & Fr. Simonem de Podio Archiepiscopum Damascenum in Syria, suffraganeum Agatensem, promotum die 3. Iulij.

fr. Petr. Ep. Asponens.

fr. Simon. Arch. Dam.

XXXV. Cropaniensis oppidi in Calabria incolae circa hunc annum, assentiente Clemente Pontifice, die 26. Aprilis Obseruantibus conuentum posuerunt. Conuentuales vero prouinciæ Terræ laboris & Custodiæ Salernitanæ hoc anno alterum acceperunt in ciuitate S. Seuerinæ constructum à nobili familia Sanscuerinorum, Ioanne Francisco, Ioanne Maria, & Antonino de Infusinis. Secundū dederunt die 23. Nouembris in oppido Altilis prouinciæ Calabriae & Custodiæ Cutronis, Dom. Agacius, & Hieronymus Cararius. Locum Archariae siue Alcariae die 13. Octobris sub titulo SS. Michaelis & Antonij eisdem traditum scribit Rodolphus, sed numerorum notas inuersas monet Philippus Cagliola, & legendas 1523. concessumq. ait ab Archiepiscopo Messanenſi anno 1518. ibique vixisse refert Ludouicum Thomasiū innocentis vitae, & modestissimæ virum consuetudinis.

Con. Cropaniensis. Gonz. in pro. Calab. cod. 16

Con. S. Seuerina. Rodul. fol. 276.

Con. Altilis. Idem fol. 279.

Con. Archarie. Idem fol. 280.

Caglio. in pr. Sicil. explor. 3. manifest.

XXXVI. Magna instantia multisq. litteris egerunt apud Ministrum generalem Dominicus Triuifanus Senator Venetus, Eques, & Procurator S. Marci, vniuersae eius familia, & Ioannes Cornelius frater germanus Francisci Cardinalis Cornelij, cum suis cognatis & affinibus, nec non Franciscus Card. Pisanus Venetus, atque alij multi nobiles Veneti, vt facultatem concederet construendi conuentum intra vel extra urbem Venetam, iuberetq. fratres prouinciæ S. Antonij, vt illum acceptarent, qui multiplicandis ea in vrbe coenobijs resistebant. [Bono (inquit Generalis in suo regeſto) modo hoc eis negare non potui, tum propter magnam horum Dominorum potestatem, tum propter pium erga religionem nostram affectum. Concessi itaque die 29. Iulij licentiam, vt construeretur conuentus nouus siue in vrbe, siue in suburbij, siue in locis adiacentibus,

Con. Venetus. Reg. gen. Cis. fol. 119.

ANNO CHRISTI 1532. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 14.
CLEMENTIS VII. AN. 9. RELIGIONIS MINORVM ANNO 325.

eumque acceptarent fratres prædictæ provincie, & quæ prouiderent de fratribus, alijsq. rebus necessarijs; quod si nollent, constitui, vt deuolueretur immediate ad proximum Capitulum generale, vel ad Ministrum in eo eligendum, qui secundum rei exigentiam prouidebit. Constitui insuper Commissarium rei peragenda fr. Bonauenturæ Venetum, vt plenè satisfaceret votis prædictorum Magnatum.] An vero postea constructus sit hic conuentus, aut quis nam sit, adhuc me latet.

Con. Alcazar
ri de Consuegra.
Gonz. in pro.
Cath. con. 22

Amplum & pulcherrimum hoc anno Obseruantibus cœnobium erexit Didacus à Toletò Prior Castellæ, militiæ S. Ioannis prope oppidum sui Ordinis nuncupatum Hispanicè *Alcazar de Consuegra*. Ita manifestè probat hæc inscriptio fornici Ecclesiæ insculpta. *Hæc est domus Domini firmiter ædificata iubente Illustrissimo Domino D. Diego à Toletò Priore Castellæ, Clemente VII. Pont. Max. Imperatore Carolo V. Hispaniarum Principe anno 1532. vj. nonas Martij.*

XXXVII.

Con. S. Mar
thæ.
Herr. dec. 4.
l. 10. cap. 5.

In ciuitate S. Marthæ, à qua tota Præfectura nomen accepit, in illa Americæ parte, quæ Continentis (vulgo *Terraferma*) vocabulo nuncupatur, hoc tempore cœnobium regijs sumptibus construitur, ita iubente supremo Indiarum senatu anno præterito, misso illuc primo Episcopo N. de Torres, insignis collegii S. Bartholomæi apud Salmanticenses cādidato. In Episcopatu Tlascalensi, & districtu vrbis præcipuæ dictæ Popula Angelorum, Hispanis *Puebla de los Angeles*, præter aliàs relatos conuentus, alios accreuissè constat ex Herrera, dicente octo illic numerari Franciscanorū cœnobia, eorūq. fabricas impensè promouissè Sebastianum Ramítez Episcopum S. Dominici, in insula Hispaniolæ, Præsidem Senatus Mexicani,

XXXVIII.

Con. Popule
Angelorum
idem l. 9. c. 14

Mon. Guad
alfagiaræ
Gonz. in pro.
Castul. mon.
34.
Salu. l. 8 c. 18

Intra vrbis Guadalfagiaræ mœnia monasterium S. Conceptionis sub titulo S. Acaſii hoc anno construi fecerunt Petrus Gometius à Ciuitate regia, & Catharina Arias coniuges, Domini Villarum Piozii, & Atanzonis, vocatisque sororibus quinque c monasterio Conceptionis Turrigiano, Isabella Peralta in Abbatissam, Magdalena de Alarcon, Maria de Leone, & duabus neptibus Peralta in futurarū sororum instructrices, regendum dederunt Patribus provincie Castellæ Antonio de Cruce tunc Ministro, reseruato sibi iure patronatus. Horum hæredes Petrus Gometius Ciuitatis regie & Mendoza, ac Catharina de Zuñiga anno 1566. amplam, pulchramq. ædificarunt ecclesiam. Religiosissimè cohabitant hic sorores sexaginta genere & virtutibus illustres. Ex hoc monasterio prodierunt saliorum quatuor fundatrices, videlicet Turris Lacunæ, Escaritarum, Complutensis, & Fontis Roborei, vulgo *Fuente del Enzina*.

XXXIX.

Priuilegia
Pontificia.

Delata ad Pontificem fratrum querela, quod plerique locorum Ordinarij contra priuilegia à Sede Apostolica concessa, fratrum conuentus, & sororum monasteria visitare voluerint, præsertim in statu Veneto, seu provincia S. Antonij, id fieri his litteris prohibuit. *Exponi nobis nuper fecistis, die viij. Nouemb. Confirmauit insuper acta Capituli, seu Congregationis generalis Messanensis. Cum sicut nobis, die iij. Iulij.*

XL.

ARGI-

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 15.
CLEMENTIS VII. ANN. 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 326.

ARGVMENTVM.

*Stabilitur concordia inter Obseruantes & Conuentuales.
Multa decernuntur circa prouincias Gallie, & Hi-
spania. Obiectis multis contra Pissottum, Pontifex il-
lius potestatem restringit, & demum admissa illius ab-
dicatione, generalem instituit Ordinis Vicarium. Fratres
& Sorores pietate illustres ex hac vita discedunt. Mit-
tuntur Minorita ad Maurorum Granatensium conuer-
sionem. Propagatur in Sicilia Capuccinorum institutum.
Episcopi & coenobia recensentur.*

- I. **I**N hoc anno Minister generalis in Gallia commo-
ratus vnum & alterum Patrum, in Ordine præcipuo-
rum, conuentum coëgit; primum die 10 Ianuarij in
coenobio Pontifarenfi, secundum die 24 Junij Parisijs
prope monasterium de *Aux Martin*, ubi ægrotus de-
cumbens. In primo multa constituta sunt tam pro
vniuerso Ordine, tum pro peculiaribus prouincijs. An-
te omnia conueniendum erat cum Patribus Conuen-
tualibus eorumque Vicarij generali Iacobo Anconi-
tano, in illis partibus Commissario Apostolico pro Ioanne Vigetio Magistro
generali, circa controuersias prouinciarum & domorum, quæ per Obseruan-
tes reformabantur, ad hæc instigante potissimum Francisco Rege Christianis-
simo. Summa autem concordie hoc comprehenditur instrumento.

*Ineunt co-
cordiam Ob-
seruantes &
Conuentua-
les.*

In nomine Domini nostri Iesu Christi, Amen.

- II. Vniuersis & singulis, ad quos præsens publicum instrumentum deuenerit,
notum sit, quatenus ex pluribus causis importantibus, accersitis omnibus Pa-
tribus Citramontanis Ordinis Minorum Obseruantie, qui pro tempore fuerunt
Diffinitores in Capitulis generalibus, a Reuerendissimo Patre fratre Paulo Pis-
sotto de Parma totius prædicti Ordinis generali Ministro, & illis, illorumque
qui nequierunt personaliter interesse, vicibus suppletis; alijsque Patribus,
quamuis non Diffinitoribus neque eorum vices suppleantibus, in Conuentu
Pontifarenfi, prouinciæ Franciæ Parisiensis, eiusdem Ordinis, die 10 Ianua-
rij M. D. XXXIII. in vnum congregatis, videlicet eodem Reuerendissimo Pa-
tre Ministro generali, Reuerendis Patribus Ministro prouinciæ Franciæ Pari-
siensis, Ministro prouinciæ Turoniæ Pictauiensis, Ministro prouinciæ S. Bona-
uenturæ, Ministro prouinciæ Flandriæ, Ministro prouinciæ Alemaniam inferioris,
Ministro prouinciæ Britannia, necnon Venerandis Patribus Reginaldo dictæ
prouinciæ Turoniæ Pictauiensis, Ioanne de la Haye dictæ prouinciæ Flandriæ,
Gulielmo Peto de prouinciæ Angliæ, Matthia Wenffen dictæ prouinciæ Ale-
maniam inferioris, Petro de Verduzano, de prouincia Aquitanie, Aloysio Bur-
ginoui scriba eiusdem Reuerendissimi Patris Ministri generalis, Guglielmo Hu-
goth eiusdem scriba, Guardiano Pontifarenfi, Guardiano Rothomagensi, Cu-
stode Normanniæ, Guardiano Sagiensi, Ioanne Gerardi de prouincia sancti
Ludouici, Christophoro Mendes de prouincia sancti Iacobi, Rocho Moreyra
de prouincia Portugallie. Post multa tractata & definita comparuit coram
eis Reuerendissimus Pater magister Iacobus de Ancona, Patrum Conuentua-
lium

*Ex Reg. gen.
Vlt., fol. 232.*

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 15.
CLEMENTIS VII. ANN. 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 326.

lium eiusdem Ordinis Vicarius generalis, atque Apostolicus Commissarius assertus, ex causa nonnullarum differentiarum ob quosdam conuentus inter fratres suos sibi subditos, & fratres subditos Reuerendissimi Patris Ministri generalis in partibus Gallicanis, proposita ab eo coram prædictis sua intentione & voto, paulo post concordarunt utraque partes ad inuicem, & pro firmiori pace & concordia, (sicut fratres decet) fœdera perpetua simul pepigere, deueniuntque ad iusscriptas consuetiones, tam per eos, quam per suos successores & subditos perpetuo inuiolabiliter obseruandas. In primis Reuerendissimus Pater Minister generalis prædictus, & Pater fr. Petrus de Verduzano ad reformationem Conuentuum Ordinis hic autoritate Apostolica in Gallijs deputatus, tam nomine suo, quam præfatorum Patrum & suorum inferiorum ex vna parte, & Reuerendus Pater Vicarius generalis Apostolicus prænominatus tam suo, quam inferiorum suorum nomine ex altera, de communi consensu & voluntate, sponte, liberè & animo eorum deliberato cedunt & cesserunt omnibus & singulis litibus & causis pendentibus inter partes prædictas, tam coram magno Concilio Christianissimi Regis, quam alijs parlamentis & iudicibus tam sæcularibus, quam ecclesiasticis, in regno & dominio Christianissimi Regis, & ad hunc effectum idem Reuerendissimus Pater Minister generalis, simili consensu R.P. Vicarius generalis Apostolicus præfati reuocant, cassant, & annullant, reuocarunt, cassarunt & annullarunt omnes & singulos Procuratores, Syndicos, Aduocatos, tam eorum nomine, quam suorum inferiorum fratrum lites & causas huiusmodi insequentes & prosequentes coram dicto magno Concilio & alijs Parlamentis, siue iudicibus in dicto regno, & dominio ipsius Christianissimi Regis. Item Pater frater Petrus de Verduzano præfatus autoritate Apostolica super reformatione conuentuum Ordinis Minorum in Gallijs deputatus, liberè, sponte, & animo deliberato, & cum effectu posthac cedit, & cessit, ac liberè renunciavit commissioni, quam habet de reformando conuentus, & ea uti nequaquam de cætero spondet & firmiter promittit. Item pro firmiori consistentia concordia inter partes huiusmodi, idem R.P. Minister generalis de consilio pariter & assensu dictorum Patrum in dicta congregatione existentium, cedit & relaxat iurisdictioni ipsius R.P. Vicarij generalis Apostolici præfati Conuentum oppidi de Romanis in Delphinatu, cum omnibus eius bonis mobilibus, & immobilibus attinentibus (accedente tamen ad id consensu Christianissimi Regis) nondum reformatum, & per præsentis præcipit in virtute sanctæ obedientia, excommunicationis, ac priuationis omnium actuum legitimorum, & officiorum Ordinis, aliarumque dignitatum poenæ, necnon additis poenis grauioribus sibi arbitrarijs, illico per contrauenientes incurrendis, Patri Ministro prouinciæ S. Bonauenturæ, ac omnibus & singulis fratribus sibi subditis, ut de dicto conuentu in futurum se non impediunt, aut intromittant, sed onus reformationis conuentus eidem Reuerendo Patri Vicario generali Apostolico iuxta Bullam concordia relinquunt. Item ordinat & determinat idem R.P. Minister Generalis de consilio & assensu prædictorum Patrum, ut fratres sibi subditi, de prouincia sancti Ludouici, restituant, & cum effectu resignent eidem R.P. Vicario Generali Apostolico, siue eius Commissarijs ad eius requisitionem bona quaecumque mobilia & immobilia, calices, cruces, paramenta, reliquias & alia iocalia, campanas, spectantes & spectantia (exceptis bona fide consumptis vsque ad præsentem diem) ad conuentum sancti Ludouici prope & extra muros Ciuitatis Massiliensis, & ad fratres Conuentuales spectantis, aliàs demoliti; & insuper ordinat, ac præcipit idem R.P. Minister Generalis Patri Ministro prouinciæ sancti Ludouici, & omnibus ac singulis fratribus sibi subditis sub eisdem poenis, quibus præcepit Ministro & fratribus prouinciæ S. Bonauenturæ paulo superius taxatis, ne in vilo quouis modo, aut quocumque quæsito colore per se, vel per alios apertè, vel occultè, directè, vel indirectè, implicite, vel explicitè, aut quomodolibet aliter dolosè, aut bona intentione impediunt fratres ipsos Conuentuales in reedificatione noui

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 15.
CLEMENTIS VII. ANN. 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 326.

novi conventus in dicta Ciuitate Massiliensi, quin potius eis fauorabiles secundum caritatem existant. Item Reuerendus Pater Vicarius Generalis Apostolicus praedictus cedit, & cessit, tam suo quam inferiorum suorum, etiam Successorum nomine, & relaxat liberè, sponte, & animo deliberato, atque relaxauit & renunciavit omnes conventus in prouincia Aquitaniae sancti Bonauenturae, & sancti Ludouici praefata per fratres de Obseruantia, alias reformatos, & quos de praesenti possident, promittens pro se & suis inferioribus & Successoribus de cetero fratres ipsos de Obseruantia iudicialiter, nec extra, de dictis conuentibus non esse molestandos, inquietandos, aut quouis alio modo perturbandos. Et vt hoc firmitus obseruetur, praecipit idem R. P. Vicarius Generalis Apostolicus omnibus & singulis fratribus sibi subditis & Successoribus, vt hoc sub illismet poenis, quibus praecceptum fuit à R. P. Ministro Generali suis subditis, obseruare teneantur, Item ordinat idem R. P. Minister Generalis de consensu praedictorum Patrum, & R. P. Vicarius Generalis Apostolicus praememoratus, quod de cetero inter fratres regularis Obseruantiae, & Conuentuales Ordinis eiusdem sancti Francisci sit pax, concordia, & fraternalis dilectio, & inuiolabiliter obseruetur inter eos Bulla Concordiae; & ultra poenas in eadem contentas, per sanctam Sedem mandant, & praecipunt omnibus, & singulis eorum inferioribus & Successoribus respectiue sub praedictis poenis, toties supra memoratis, ne aliquo modo dictae Bullae Concordiae contraueniant, sed illam inuiolabiliter obseruent, & charitatiue fratres ex vtraque parte conuersentur, & declinantes ad conuentum vtriusque partes se mutuo charitatiue suscipiant: & sub eisdem poenis, imò longe grauioribus: R. P. Minister Generalis & R. P. Vicarius Generalis Apostolicus praedicti mandant & praecipunt eisdem suis inferioribus, quilibet respectiue, & Successoribus, ne de cetero causa litigandi ad inuicem ad Curiam regiam, nec ad alios iudices saeculares, siue ecclesiasticos accedant, cum hoc de directo sit contra mentem & regulam sancti Patris Francisci. Item R. P. Minister Generalis de consensu praedictorum Patrum, & R. P. Vicarius Generalis Apostolicus praefati pro obseruatione supradictorum instituunt, creant, & nominant in procuratores eorum, primo spectabilem virum Dominum Franciscum Nerdum, & spectabilem virum Dominum Focier Aurelianensem coniunctim, ad effectum duntaxat vt dictas nostras conuentiones, concordias, paces, & dilectiones coram Christianissimo Rege, siue eius magno Concilio publicent & manifestent, & pro illarum obseruatione exequutoriales litteras ab eisdem in forma rigorosiori obtineant, cum clausulis opportunis, & omni meliori modo, via, & forma. Postremo idem R. P. Minister generalis vnà cum praedictis Patribus, & R. P. Vicarius generalis praefati, qua possunt humilitate procumbunt pedibus Maiestatis Christianissimi, eique supplicat vt dignetur huic concordiae inter partes sic initae adstipulari & assentiri, & pro rata & grata habere, nec non in suo regno & dominio executioni demandari iubere, sibi, & suo inuictissimo Sceptro placeat, attento quod oratores ipsi non sine magno consilio promanutione, Ordinis in hac conuenerunt; & vt fratres ipsi ex vtraque parte ex hoc commodius Deo omnipotenti famulari valeant, & pro sua Christianissima Maiestate, eiusque felici statu, accrementoque Christianitatis, feruentiores preces Deo optimo maximo fundere quietius possint. Pro quorum omnium & singulorum praemissorum maiori robore, auctentiori fide, & testimonio, has praesentes litteras, & praesens publicum instrumentum Reuerendiss. Patres Minister generalis, & Vicarius generalis Apostolicus praefati appensis vtrorumque pro suis officiis sigillis maioribus vtentibus & consuetis, manibus suis proprijs subscripserunt, & iidem praeominati in frontispicio praesentium Patres eiusdem Congregationis manuum suarum propria consignatione munire. Datum Pontif. aë die decima Ianuarij M. D. XXXIII. anno à partu Virgineo, tempore praedictae Congregationis nostrae.

III. Lectis die 22. Ianuarij litteris Imperatricis, & Ioannis de Tauera Cardinalis Com-

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 15.
CLEMENTIS VII. ANN. 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 326.

*Mittuntur
Commissarii
in Hispaniam*

Compostellani, absente Carolo regno Hispaniæ Præfecti, quibus petebant ut mitterentur Commissarii duo vel tres, visitaturi prouincias Hispaniarum, & controuersias passim erumpentes sopituri. Proponebantur tamquam apprimè idonei huic muneri subeundo, Antonius de Calcena olim Ordinis Vicarius generalis, tunc Aragoniæ Minister, & Antonius de Plebe, quibus ut Minister generalis tertium pro libito adiungeret, dicebant nil sibi displiciturum. Litteras pertulit Iacobus de Menesses vir nobilis prouinciæ sancti Iacobi, cui alia pleraque verbo dicenda crediderunt. Post longam rei discussionem, multamque Generalis fluctuationem hinc timentis indignationem Cardinalis Quinonij (nuper instituti Vice-Protektoris, propter Cardinalis de Valle desperatam valetudinem) qui nullos deinceps volebat mitti in Hispaniam Commissarios; illinc metuentis Cardinalem Compostellanum comminantem, se, qua pollebat auctoritate Apostolica, remedium quod negabatur, adhibiturum; tandem annuit, prænominatis adiungens ipsum Menesium, qui illas in se assumpsit partes Quinonium placandi. Iussit tamen ut inciperent à prouincia sancti Iacobi, cui tunc præerat Christophorus Mendes à Sedeño, in eaque moram traherent, donec ipse perueniret Capitulum celebraturus. Differentijs verò paulo post Menesij discessum per ipsos prouinciæ Patres compositis, reuocatus fuit Triuiratus Commissariorum.

*Multa de-
cernuntur
circa varias
prouincias.*

Alios oportuit mittere ad prouinciam sancti Gabrielis, in qua male actum fuit cum Francisco de Calzada, cui concessa fuit licentia comitia suæ prouinciæ habendi, etsi omnia alia Hispanica Generalis suspenderit vsque ad suum accessum. Ioanni Fabri Ministro prouinciæ Aquitaniæ reformatæ præceptum fuit, ut quamprimum expropriaret conuentus suos rebus omnibus regulari Obseruantia contrarijs, & bona quæque immobilia renunciaret communitatibus vel collegijs, quæ se obligarent ad satisfaciendum Missis, alijsque suffragijs & oneribus in dictis conuentibus quoquo modo fundatis. Vtriusque deinde Aquitaniæ & prouinciarum sancti Iacobi, ac Portugalliæ Ministris seuerè iniunctum est, ne Patres Conuentuales amplius molestarent circa reformationem aut ablationem conuentuum. Nicolao Herbornio Commissario generali data est eadem facultas, & potestas in domos & fratres familiæ Ultramontanæ, qua potiebatur ante Ministri generalis accessum ad eandem. Loco Bernardini de Arevalo anno præterito instituti Commissarii super prouinciam S. Crucis, & Custodiam sancti Euangelij in Indijs, se hoc onere leuantis, substitutus est die 27. Ianuarij Ioannes Granatenfis, cum facultate conducendi quos vellet cooperarios pro copiosissimæ messis labore, dummodo iuxta Adriani Papæ VI. diploma, bonum haberent testimonium à suis Superioribus: confirmatumque est decretum Tolosanum circa hospitium & Superiorem ad Indias euntium & redeuntium. Commendati sunt impensè Bartholomæo de Popula (de Puebla) Ministro Bætico Franciscus Aragonius, & quos habebat in comitatu, ad regiones Peruuianas, uti aliàs diximus, transfretaturi.

Orta controuersia inter prouinciam prædictam Bæticiæ & Canariæ Custodiam circa olim pactorum obseruantiam, nimirum quod Custos eligeretur ab ipsis Canariensibus, & confirmaretur à Ministro Bætico; eoque renuente nuper electum confirmare, & volente ut vnus à se nominatus gubernaret; statutum est die 21. Februarij, ut neuter regeret, donec in Hispaniam penetraret Generalis, reque maturè discussa, quod factum opus esset, dijudicaret: interim verò præfideret Commissarii titulo Ildefonsus à Fonte, dignior ex Patribus Custodiæ. Ioanni de Zumararraga ex Minorita Episcopo Mexicano die 8. Aprilis, concessis sunt Fratres seni, eligendi ad placitum, quorum ope & societate posset uti in quacumque parte moraretur. Quoniam in Capitulo Tolosano non fuerunt creati secundum Ordinis consuetudinem Definidores, declaratum fuit, si occasio foret eligendi Vicarium generalem, vel aliud huiusmodi faciendi per Definitorum suffragia, debere reassumi Definidores electos in Capitulo Parmensi pro illa familia Ultramontana, uti factum est in morte Francisci Lyche-
ti

IV.

V.

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCIDENT. ANNO 15.
 CLEMENTIS VII. AN. 10. RELIGIONIS MINORVM ANNO 326.

ti Ministri generalis, reassumptis Definitoribus Capituli Romani, quia in Capitulo Lugdunensi intermedio non fuerunt alij instituti.

VI.

Pro Franciæ provincia die octaua Maij peculiares istæ factæ sunt constitutiones. Prima, quod cum illa non subijceretur Prælato ordinario Ultramontano aut Cisimontano nisi fuerit Minister generalis, & vtræque familia sua habeat peculiaria statuta, quorum neutra illa obseruat debeat admittere constitutiones Martini V. saltem vsq; ad Capitulum generale, in quo si illas non placuerit retinere, aliæ efformabuntur. Secunda, quod Guardiani in officio non durent ultra triennium. Tertia, quod in vtræque Custodia eiusdem provinciae eligatur Custos, vir probus, ætate, & iudicio maturus, qui in singulis electionibus eiusdem Custodiæ præsideat, & auctoritatem habeat puniendi delinquentes. Quarta, quod nullus audeat equitare absque licentia in scriptis Guardiani & Discretorum. Quinta, quod omnis eueretur accessus ad monialium monasteria, neque quisquam sororibus loqui audeat, absque licentia scripta per Ministrum toties quoties loqui oportuerit. Pernocandi illic nulli concedatur, neque manducandi nisi semel, graui etiam de causa. Sexta, quod Fratres non promoueantur ad Doctoratum aliosue gradus in quacumque Vniuersitate præter Parisiensem, idque solemnitate consueta. Septima, quod assignentur pro Recollectis seu strictiori more viuere volentibus, tres conuentus, Gardiæ, Meduntæ, & Carnoti, in quibus Doctores institui non possint Guardiano. Octaua, quod quater in anno paucula hæc ordinationes legantur in communitate fratrum simul cum statutis Martini V. & regulæ declarationibus. Monitus est etiam de pauculis rebus circa disciplinam regularem Germanus Aubbert Minister provinciae Franciæ Parisiensis.

Constitutio-
nes pro pro-
uincia Fran-
ciæ.

VII.

Tumultuosam habuit hoc anno originem provincia Algarbiorum in Lusitania. Cum enim non valde conuenirent Patres cis citraque Tagum, eaque creuerit multitudine conuentuum provincia, quæ Portugalliæ nomen habebat, & adhuc retinet, quod vnius industria non posset visitari, neque plenè gubernari, & Lusitaniæ Rex Ioannes cuperet pro bono regimine, & paco religioso forum provinciam illam in duas separari, Franciscus Vlissipponensis Minister in proximè præterito Capitulo Tolosano istud ipsum postulauit à Commissario generali, & Definitorio, renuntiavitque suo Ministeriatus adhibitis quibusdam conditionibus, quas Herbornius Commissarius acceptauit, & in literis patentibus directis Antonio de Oleuæ ut provinciam visitaret, & deinde in alijs ad Petrum de S. Catharina, ut Capitulum celebraret, & provinciam in duas diuideret, expressit. At iste limites suæ commissionis in quibusdam excedens, sub finem anni præteriti tria habuit comitia prima in quibus Vlissipponensem à regimine nondum volentem absoluit, & provinciam diuisit. Secunda, quibus limites constituit provinciae Portugalliæ & Ministrum instituit. Tertia cis Tagum, ubi nomen & Superiorem dedit provinciae Algarbiorum. Multa per eum gesta displicuerunt Vlissipponensi, & amicis appellauitque Ministrum generalem, & ad vltiora procedentem potentia, qua pollebat in provincia, compescuit. Re ad Pissottum delata appellationem admisit, & discussis controuersijs inter Patres ad hoc conuocatis, die 29. Maij iudicatum est, etsi Commissarius in multis defecerit, neque rite illa celebrauerit Capitula, esse tamen rati habenda, & separationem factam sustinendam. Ministros tamen institutos non hoc nomine, sed Commissariorum Francisci prædicti Ministri censendos esse, donec in congregatione per Ministrum generalem in Hispania cogenda, quid facto opus sit, determinetur.

Erelio pro-
uinc Algar-
biorum.

VIII.

Interim dum hæc Parisijs aguntur, multæ deferuntur ad Pontificem querele contra Ministrum generalem Pissottum, quod malè se haberent provincie sub eius regimine, quod imprudenter agendo multas excitauerit turbas in religione, quod cum plerisque sibi non cohærentibus seuerè egerit, quod amicis amplius nimis concesserit privilegia, & alia huiusmodi, quæ Clementem impulerunt, ut ad Aram-celi conuocaret Definiores electos in Capitulo Messanensi, aliosq;

Deferuntur
querele con-
tra Pissottum

Z z z

Ordi-

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 15.
CLEMENTIS VII. ANN. 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 328.

*Instituuntur
Vicarii ge-
nerales.*

Ordinis Patres: quorum audita sententia in eam itum est; ut tum propter præfata, tum maxime propter Generalis frequentes infirmitates, & impotentiam eligeretur Vicarius generalis, qui his malis mederetur; & Pissotto inane duntaxat relinqueretur nomen Generalis. Communibus suffragiis electus est Vicarius generalis pro Cismontana duntaxat familia Benedictus Genesius, agnomine Frabrich, prouinciæ Picens; & pro Ultramontana similiter deputatus Vicarius generalis Nicolaus Herbornus. Factum ratificauit Pontifex sequenti bulla, in qua pleraque à Pissotto facta infirmavit. Deinde alias adiunxit litteras facti narratiuas, ad ipsum Pissotum transmittendas.

Ad futuram rei memoriam.

*Ex reg. gen.
Cism. fol. 122.*

Nuper cupientes frequentibus, & assiduis querelis, quæ ad nos ex Ordine IX.
fratrum Minorum regularis obseruantia in dies deferebantur, providere, ac ipsius Ordinis tranquillitati, & felici directioni consulere; Infirmitate dilecti filij Pauli Parmensis, eiusdem Ordinis generalis Ministri, qui propterea, (sicut tunc accepimus) præfati Ordinis regimini & suo generalis Ministri officio intendere nequibat; ac nonnullis alijs nobis tunc notis causis, & respectibus moti, de consilio nonnullorum S.R.E. Cardinalium ipsius Ordinis experientiam habentium, nonnullos ex ipsius Ordinis fratribus Cismontanis in eodem Ordine magis probatis ad præsentiam nostram euocauimus, ac eorum sententiam super præmissis omnibus diligenter quæsiuimus. Et quoniam singulorum vota in id conuenirent, ut eidem Paulo Ministro generali, ob eius impotentiam de aliquo Vicario generali prouideretur, eosdem ad nos euocatos fratres super electione generalis Vicarii Cismontani canonice celebranda prædictos vocales & electores constituimus & deputauimus. Cum autem deputati & euocati fratres huiusmodi, pro eiusdem Vicarii generalis Cismontani electione celebranda in vnum conuenientes, dilectum filium Benedictum Genesium ipsius Ordinis professorem prouinciæ Marchiæ Anconitanæ in ipsius Ordinis Vicarium generalem Cismontanum concorditer & vnanimiter elegerint: Nos qui eiusdem Ordinis felicem & prosperum statum Inensis desideramus affectibus, electionem huiusmodi Apostolica auctoritate approbantes & confirmantes, motu proprio & ex certa scientia, eundem Benedictum Cismontanum, & in omnibus illis, quæ pro Cismontana: Nec non dilectum filium Nicolaum Herbornum dicti Ordinis professorem, & prouinciæ Colonienfis, Commissarium generalem Ultramontanum, & in omnibus illis, quæ pro Ultramontana familiis, secundum morem præfati Ordinis computari consueuerunt; prouinciis eiusdem Ordinis, Vicarios generales vsque ad generale Capitulum proxime celebrandum tenore præsentium constituimus & deputamus: ac Benedicto in Cismontanis & Nicolao præfatis in Ultramontanis prouinciis huiusmodi Ordinem prædictum, & illius fratres, moniales, personas, domos, & loca quæcumque interim regendi & visitandi, ac tam in capitibus, quam in membris, & tam in foro iudicii, quam conscientia, nostra auctoritate reformandi, corrigendi, puniendi, ac omnia & singula alia quæ dictus Paulus, & qui pro tempore fuerunt generales Ministri ipsius Ordinis, de iure, vel consuetudine, aut priuilegiis eis per Sedem Apostolicam concessis, facere poterant, faciendi & exequendi ita tamen quod dictus Benedictus ut sibi commissum Vicariatus officium huiusmodi plenius & maturius exequi possit, quatuor, quos maluerit ex probatoribus familia Cismontanæ fratribus in cooperatores, & ipsius Ordinis Visitatores sibi assumere, & quando expediens fuerit, ad fratres, moniales & personas huiusmodi visitandum, dirigendum, & reformandum mittere debeat plenam & liberam facultatem concedimus: Districtius inhibentes eidem Paulo, cui nudum duntaxat nomen generalis Ministri, vsque ad dictum proxime celebrandum Capitulum remanere volumus, omni generalis Ministri officii executione ab eo penitus abdicata, ne de cætero de Ordine, aut illius fratribus,

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 15.
CLEMENTIS VII. AN. IO. RELIGIONIS MINORVM ANNO 326.

tribus, monialibus & personis, in virtute sanctæ obedientiæ & sub excommunicationis poena; vt Cismontani, videlicet Benedicto, Vltramontani verò prædicto Nicolao & non Paulo præfatis in iis, quæ ad dictum generalis Ministri officium, & illius exercitium quomodolibet pertinent, parcant diligenter, & intendant. Alioquin sententias, siue poenas, quas Benedictus in Cismontanos, Nicolaus verò præfati in Vltramontanos rebelles ritè tulerint, siue statuerint ratas habebimus & faciemus authore diuino vsque ad satisfactionem condignam inuiolabiliter obseruari. Vt autem fratres, ac moniales præfati & personæ dicti Ordinis eo facilius ad rectam viuendi normam, & mutuam inter se amplexandam charitatem inducantur, quo antiquarum culparum & temeritatis scandalis & discordijs sublati, se in quietiori statu repositos esse cognouerint, omnes & singulos fratres, moniales & personas huiusmodi à quibuscumque excommunicationis, suspensionis & interdicti, ac alijs sententijs, censuris & poenis, tam ecclesiasticis, quam temporalibus, etiam exilij aut carceris perpetui, quibus quomodolibet condemnati, aut aliàs irretiti existunt, per præfatos absoluiamus, & plenariè absolutos, & liberatos esse decernimus, & declaramus. Ad pristinamque in actibus legitimis integritatem quoad defectus personales tantum, dummodo de prioribus erroribus resipiscant, & in nouæ vitæ puritatem se reformat, reducimus: Nec non prorsus acta & scripta, seu registra, quæcumque pro delictis & culpis commissis vsque ad notitiam præsentium facta delemus, cassamus, & annullamus, ac exules quoslibet, vt generalis absolutionis & remissionis huiusmodi participes fiant, ad propria reuocamus; Ac vt sua vtrique iurisdicção conseruetur; quod de cætero nullus fratrum, seu monialium, aut personarum dicti Ordinis, tam Cismontanæ, quam Vltramontanæ familiarum, Procuratore, & Commissario in Romana Curia deputatis duntaxat exceptis, aliqua exemptione, concessione, libertate, commissione, aut gratia sibi à prædicto Ministro Generali hæcenus factis, vti, aut gaudere possit, auctoritate prædicta statuimus & ordinamus. Cæterum vt felici directioni ipsius Ordinis, ac si opus fuerit reformationi melius intèdi possit, volumus, ac motu & scientia similibus decernimus, quod generale Capitulum de proximo celebrandum in alma Vrbe, & in domo B. Mariæ de Araceli in festo Pentecostes anni 1535. per conuocationem omnium Ministrorum & Custodum tam Cismontanorum, quam Vltramontanorum, ad electionem futuri Ministri generalis faciendam, iuxta tenorem Bullæ vnionis, quos per præfatos loco & tempore prædictis ad Capitulum huiusmodi citamus & requirimus, celebrari debeat, & interim Benedictus, & Nicolaus præfati Vicarij generales huiusmodi tam per se, quam dictus Benedictus per quatuor cooperatores & visitatores prædictos quantum poterunt, omnes & singulas prouincias eorum curæ, vt præfertur, commissas, solícite & diligenter visitent, vt solidata confirment, errata corrigant, ac deformata reformat, ac quantum patitur humana fragilitas, ad puritatis regulæ obseruantiam reducant. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus Apostolicis, nec non dicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, eidem Ordini & illius personis, cuiuscumque dignitatis, status, vel præminentie existant, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, et præsertim felicitis recordationis Leonem Papam Decimum super generali dicti Ordinis vnione, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibuscumque clausulis et decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis et innouatis; quibus omnibus illorum, omnium, tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat motu et scientia similibus derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Verum quia difficile foret, præfatas litteras ad singula quæque loca, in quibus de eis forsàn fides facienda erit, deferre, volumus etiam et Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsorum

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 15.
CLEMENTIS VII. ANN. 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 326.

transumptis quibuslibet manu Notarij publici subscriptis, et sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ impressione munitis, ea prorsus fides in iudicio et extra, vbi opus fuerit, adhibeatur, quæ adhiberetur originalibus, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die 11. Augusti M. D. XXXIII. Pont. nostri anno decimo.

*Dilecto filio fr. Paulo de Parma Ordinis Minorum
regularis Obseruantie Ministro generali.*

Ibid. fol 123.

Dilecte fili &c. Nuper quàm frequentes & assiduæ querelæ nobis ex tuo Or- X.
dine Fratrum Minorum Regularis Obseruantie, non sine animi nostri mole-
stia deferrentur, nuntiarentque te morbo podagræ laborentem, ijs quæ in di-
cto Ordine agenda occurrebant, intendere commodè non posse. Nos infirmi-
tati tuæ compatientes, ac præmissis, & scandalis, quæ exinde subsequi pote-
rant, ex nostri pastoralis officij debito providere volentes, nonnullos ex ipsius
Ordinis Fratribus, in eodem Ordine magis probatis, ad præsentiam nostram
euocatos, super remedio in præmissis adhibendo diligenter quæsiuimus, & cū
singulorum vota in id conuenirent, vt tibi ob tuam impotentiam de aliquo
Vicario generali prouideretur, dilectos filios Benedictum Genesium per eor-
dem fratres vt præmittitur euocatos, sub certis modo & forma electum Cismō-
tanum, & in omnibus illis, quæ pro Cismontana, ac Nicolaum Herbornum,
dicti Ordinis professores Ultramontanum, & in omnibus illis, quæ pro di-
cta Ultramontana familijs, secundum Ordinis præfati morem computari con-
sueuerunt, prouincijs ipsius Ordinis Vicarios generales vsque ad eiusdem
Ordinis generale Capitulum proximè celebrandum constituimus, & depu-
tauimus, ac Benedicto in Cismontanis & Nicolao præfatis in Ultramonta-
nis prouincijs huiusmodi, omnia quæ tu, & qui pro tempore fuerunt præ-
fati Ordinis generales Ministri de iure, vel consuetudine, aut priuilegijs,
eis per Sedem Apostolicam concessis, hætenus facere potuistis, faciendi &
exequendi plenam & liberam facultatem concessimus, prout in alijs nostris
in forma Breuis inde confectis litteris plenius continetur. Vt igitur Bene-
dictus & Nicolaus præfati Vicarij demandato eis Vicariatus huiusmodi of-
ficio liberius intendere, & illud plenius exequi possint, motu proprio, & ex
certa scientia, te vt his æquanimiter acquiescas, paternè adhortantes; tibi ni-
hilominus in virtute sanctæ Obedientie, & sub excommunicationis, ac priua-
tionis vocis actiue & passiuæ, nec non inhabilitatis ad quoscumque actus legi-
timos, per te in euentum inobedientie incurrendis pœnis districte præcipiendo
mandamus, quatenus receptis præsentibus ab omni cura & regimine eiusdem
Ordinis, ac illius Fratrum & Sororum, nec non domorum & locorum quorum-
cumque realiter & cum effectu abstineas: nec de Ordinis Fratribus & Sorori-
bus & locis prædictis tanquam generalis Minister, quouis modo te intromitte-
re, aut aliquem actum ad Generalem Ministrum quouis modo pertinentem,
exercere præsumas. Non obstantibus cōstitutionibus & ordinationibus Apo-
stolicis, ac litteris tui generalis Ministratus officij, necnon alijs quæ in dictis
litteris nostris voluimus non obstare. Dat. Romæ apud S. Petrum sub anulo
Piscatoris die 20. Augusti M. D. XXXIII. Pontificatus nostri anno X.

*Pissotus
studet ma-
lum auerte-
re.*

Malorum sibi Romæ impendentium præmonitus Generalis, secundum, quem XI.
diximus, conuentum coëgit Parisijs, in quo suam causatus impotentiam, &
podagræ pertinaciam, suprema se abdicauit Ordinis Præfectura. At Patres
occultæ tribulationis ignari, propter varias causas abdicationem haud esse ac-
ceptandam iudicarunt; eam tamen ei fecerunt potestatem, vt si languorem,
sentiret mortalem, Vicarium generalem institueret, promittentes id ratum se
habitueros. Auditis deinde, quæ in Vrbe agebantur, illuc mitti decreuerunt
Herbornum Commissarium generalem, & Iacobum Mencium, qui inferendas pla-

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 15.
CLEMENTIS VII. AN. IO. RELIGIONIS MINORVM ANNO 326.

plagas auerterent, & Vincentium Lunellum Curiae Commissarium, ac Cardinalem Quiñonium magis redderent propitios. Etenim vterque Hispanorum querelis, & turbis, per Generalis Commissarios excitatis, alijsque causis commoti, eius imprudenti regimini modum adhiberi cupiebant. At qui missi sunt nihil profecerunt, emissis iam litteris Apostolicis, antequam illi peruenirent. Hoc percussus spiculo Pissottus redire constituit, omisso itinere quod disponebat in Hispaniam. Interim moritur Genesius Vicarius generalis Cismontanus, quod ubi Pissottus rescivit, ægrotans apud Sauillianum, Pedemontij oppidum, scripsit Pontifici se liberam & integram renunciationem officij facturum coram Patribus Ordinis, ad quos de iure spectabat eam acceptare. Iussit Pontifex vt Definidores, & illi, quorum intererat, illuc proficiscerentur, admissaq. Pissotti abdicatione, Vicarium totius eligerent religionis. Ita factum in vigilia Natiuitatis Domini, electusque est ad prædictum Vicarij munus subeundum Leonardus Publicius prouinciæ Ianuensis, Ordinis Pater, Ducissæ Sabaudia à sacris confessionibus; etsi tunc à loco Capitulari procul abesset. Statim ubi Pontifex factum audiuit, confirmavit primum viuæ vocis oraculo, deinde graui diplomate, quod sub anni sequentis exordium exarauit, sed simul cum litteris Cardinalis Quiñonij Vice-protectoris, propter necessariam materiæ connexionem, nos hic exarabimus.

sed frustra

*Leonardus
Publicius
fit Vicarius
gen. Ordinis*

*Dilecto filio Fr. Leonardo Publicio, totius Ordinis
Minorum Vicario Generali.*

- XII. Cum sicut accepimus alias, postquam dilectus filius Paulus Parmensis totius Ordinis Minorum Fratrum Regularis Obseruantia, nuncupatorum Minister generalis officio Ministri generalis huiusmodi, quo tunc fungebatur, iuxta ipsius Ordinis constitutiones, nostro ad id accedente consensu, in manibus Definitorum Capituli generalis in ciuitate Messanensi vltimo celebrati, sponte & liberè cesserat, iidem Definidores pro Vicarij generalis ipsius Ordinis electione celebranda in domo dicti Ordinis oppidi Sauilliani Taurinensis diocesis in vnum conuenientes, cessione huiusmodi per eos admissa, te dicti Ordinis professorem, licet absentem, in Vicarium generalem eiusdem Ordinis vsq. ad primo celebrandum ipsius Ordinis generale Capitulum cõcorditer, & vnanimiter dicta auctoritate elegerint, prout in instrumento, seu scripturis desuper confectis, dicitur plenius contineri. Nos cessionem & admissionem prædictas ratas & gratas habentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, electionem huiusmodi, ac prout illam concernunt, omnia & singula in instrumento, seu scripturis prædictis contenta, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus & confirmamus, ac plenæ roboris firmitate subsistere, suumque debitum effectum consequi debere decernimus. Supplentes omnes & singulos, tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Et nihilominus pro potiori cautela, te dicti Ordinis Vicarium generalem, vsque ad dictum primo celebrandum ipsius Ordinis generale Capitulum, cum omnibus & singulis facultatibus, iurisdictionibus, honoribus & indultis Ministris, ac Vicarijs generalibus dicti Ordinis pro tempore existentibus concessis, auctoritate & tenore prædictis facimus, constituimus, & deputamus, Tibique vt pro maiori fratrum eiusdem Ordinis tam Cismontanorum, quam Ultramontanorum familiarum commoditate, & quiete, primo celebrandum Capitulum huiusmodi, quod per alias nostras in forma Breuis litteras in alma Vrbe, & in domo B. Mariæ de Ara-cœli in festo Pentecostes anni 1535. celebrari debere decreuimus in S. Ludouici, vel alia de qua tibi videbitur, circũvicina prouincia per conuocationem omniũ Ministrorum, & Custodum tam Cismontanorum, quam Ultramontanorum ad electionem futuri Ministri generalis faciendam, vt moris est, in dicto festo celebrare & ce-

*Reg. gen. Cif.
mon. fol. 12.*

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 15.
CLEMENTIS VII. ANN. 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 326.

& celebrari facere possis & valeas, auctoritate & tenore prædictis, licentiam concedimus, pariter & facultatem. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegijs quoque, indultis, & nostris prædictis, ac quibuscumque alijs litteris Apostolicis, eidem Ordini, & illius personis, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, vel præminentiae existant per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & præsertim foelicis recordationis Leonem Papam X. super generali dicti Ordinis vnione, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibuscumque clausulis & decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innouatis: quibus omnibus, omnium illorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus emisso, & forma in illis tradita inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanfuris, hac vice duntaxat, motu & scientia similibus derogamus, cæterisque contrarijs non obstantibus. Verum quia difficile foret præsentis litteras ad singula quæque loca, in quibus de eis fides forsan facienda erit, deferri; volumus & Apostolica auctoritate præfata decernimus, quod ipsarum transumptis quibuslibet, manu tua subscriptis, & sigilli tui impressione munitis ea prorsus fides in iudicio, & extra, ubi opus fuerit, adhibeatur, quæ adhiberetur originalibus, si forent adhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die 10. Maij M.D.XXXIII. Pont. nostri anno XI.

*Reuerendo in Christo P. Fr. Leonardo Publicio totius
Ord. Minorum Reg. Obser. generali Vicario
benemerito nobis charissimo.*

*Epistola
Cardinali
Qui Genij.*

Reuerende Pater, Binas tuas nobis longè gratissimas accepimus, quibus XIII.
integre intelleximus generalis Ministri renunciationem, & suffragantium in
personæ tuæ electionem vnanimem consensum: quorum vtrumque vti ritè,
rectèque factum, statim Sanctissimo Domino nostro retulimus, addentes per
quam optimè religioni prouisum fuisse de pastore, cuius nos solertiam in re-
bus agendis, doctrinam, moresque optimos à multis annis probè noscebamus.
Hac relatione, tuisque meritis allecta sua Sanctitas, iuxta Prædecessorum suo-
rum sanctiones, quas cupit inuiolabiliter obseruari, statim te totius Ordinis
Prælatum electum confirmauit. Pacem insuper, tranquillum statum, & regu-
larem Ordinis disciplinam stabiliri desiderans, Breue expediri iussit, quod nos
Ordinis Procuratori commisimus sollicitandum. Omnia hæc libenter proba-
uit Reuerendissimus Dom. Protector, & ab eo atque Auditore Cameræ Apo-
stolicæ iam admissum est Breue. Proinde quamprimum licuerit, æquum est,
vt te ad pedes Apostolicos conferas, quantumuis non prius perueniat ad te
Breue prædictum. Inuenies apud Sanctissimum Dominum nostrum, & Reue-
rendissimum Dom. Protectorem omnem fauorem & beneuolentiam. Nos ve-
rò, vti multis nominibus tenemur, non defuimus, neque vnquam deerimus
religioni, neque erga te veteris amicitiae erimus immemores. Reliqua partim
intelliges ex litteris Commissarij Curiae, integre verò cum huc perueneris.
Vale & Christo Domino nos tuis precibus commenda. Ex ædibus nostris Ro-
mæ 12. Ianuarij M.D.XXXIV.

Vti frater
Fr. Cardinalis S. Crucis.

d
An. 1543.
n. 32.

Clementis Pontifex dum hoc anno in Galliam proficiscitur, Massiliæ cum XIV.
Francisco Rege colloquium habiturus, per oppidum Castri Florentini in Tu-
scia iter faciens concessit vt in die B. Verdianæ, de qua tomo primo ^d sermo-
nem

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 15.
CLEMENTIS VII. AN. 10. RELIGIONIS MINORVM ANNO 326.

nem fecimus, horæ canonicæ & missa legerentur de communi Virginum, cum ante annos ferme triginta multi Cardinales speciali diplomate, prout tunc moris erat, centum dies Indulgentiarum, in supradicto B. Verdianæ, alijsq. certis diebus festiuis Ecclesiam, in qua iacet, visitantibus concessissent. Do Clementis diploma.

*Dilectis filijs Communi & incolis oppidi Castri Florentini
dioecesis Florentina.*

Dilecti &c. Exponi nobis fecistis, quod in isto vestro oppido quoddam est oratorium, in quo B. Verdiana olim conciuus vestra, virginitatis laude dum vixit, & post eius obitum miraculis claruit, & in dies claret. Proptereaque ad dictum oratorium frequens vndique Christi fidelium concursus, & deuotio existit. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, quod vobis, vt in die obitus eiusdem B. Verdianæ, qui primus dies Feb. fuit, & in quo eadem B. Verdiana, vt piè creditur, cælum commutauit cum terris, horas canonicas, & missas de communi Virginum secundum morem Rom. Cur. ad Dei laudem, & in eiusdem Verdianæ venerationem piè recitari facere possitis, concedere dignaremur ad vestram & eorundem Christi fidelium pietatem confirmandam. Nos, qui cunctorum Christi fidelium deuotionem paterno confouemus affectu, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis vt deinceps singulis annis perpetuo, in dicto oratorio duntaxat, in eodem primo die Februarij horas canonicas, & super altari portatili missas de communi Virginum secundum eundem morem Romanæ Curie, ad Dei laudem, & in eiusdem Verdianæ venerationem celebrari facere liberè & licitè possitis, auctoritate Apost. tenore præsentium concedimus & indulgemus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Dat. in oppido prædicto sub anulo Piscatoris die 20. Septembris M. D. XXXIII. Pontificatus nostri anno decimo.

*Conceditur
cultus B.
Verdiana.*

XV. Moritur hoc anno Sixtus à Riparolo, Cremonensis dioecesis oppido, sub dominio tamen temporali familiæ Gonzagæ. Natus anno 1463. piè pueritia transacta, anno ætatis 17. habitum suscepit Minorum, inter quos adeo in studijs profecit, vt condiscipulos superaret, & optimas quasque Italiæ vrbes doctrina illustraret, magno animarum profectu vbique concionatus, acquisitis etiam suæ religioni coenobijs S. Sebastiani in oppido S. Martini, S. Mariæ Magdalenæ in Insula Scalæ, agri Veronensis, S. Mariæ Gratiarum in Valdanno, frequenti oppido dioecesis Vincentinæ. Sæpe adscitus est ad regimen magni Conuentus Mantuani, vbi sancto fine decessit, sepultus in æde capitulari, inde propter populorum frequentiam & repetita languentium vota, ad eius sepulchrum, translatus est in Ecclesiam, ad Sacellum in hunc finem, sub magno organo fabricatum, vbi coram eius tumulo continuo lampas ardebat, & supra imaginem radijs decoratam incisa erat hæc inconcinna memoria.

*Moritur
Sixtus à
Riparolo
Donesc. l. 7
hist Mant.
Gonz. in p. 10.
S. Ant. con. 1.*

S I X T O

*Qui Christo, & immaculata Conceptioni vsque ad septuaginta annos
indefesse vigilauit, quicquid boni consulunt sperantes, nonne vi-
uentem putabunt, qui dum viueret aliquando miraculis claruit?*
Obijt die xvij. Nouemb. M. D. XXXIII.

Hinc propter nouam fabricam Chori secundo translatus est ad Sacellum S. Bonauenturæ, nunc appellatum Sanctissimi Crucifixi. Conseruatur in supradicto Conuentu Valdanni quoddam eius scapulare magna reuerentia, per illud enim operatus est Deus miracula, quibus manifestari voluit serui sui adhuc viuentis sanctitatem.

Sub

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 15.
CLEMENTIS VII. ANN. 10. RELIGIONIS MINORVM ANN. 326.

*Et Michael
ab Angelis.
Gonz. in prou-
inc. S. Gabriel
con. 6.
Mon. m. st. prae-
dict. prouinc.*

Sub hunc annum ex humanis abiit Michael ab Angelis, prouinciæ S. Iacobi alumnus, patria Cordubensis, Ioannis Guadalupensis, de quo saepe egimus, fidelis socius & coadiutor in fundanda prouincia sancti Gabrielis, cuius etiam Commissarius institutus est. Multis perfunctus laboribus sancto fine quieuit in conuentu Saluæ terræ à sancta Maria de Iesu nuncupato. Istud eius habet encomium Gonzaga. [Hoc in loco sanctissimam egit vitam, sanctissimamque mortem obiit, atque sepultus est eximie religionis Pater, fr. Mihael à Corduba, qui religiosissimus, & sui status zelantissimus, atque vnus ex fundamenta- libus huius prouinciæ lapis fuit.]

XVI.

*Indidem.
Damianus
à Valentia
martyrio co-
ronatur.*

Hi placide in Domino quieuerunt: alius vero eiusdem conuentus alumnus, non nisi effuso sanguine animam suam hoc anno pro Christi fide tradiderat. Is fuit Damianus à Valentia, qui dum laici habitum suscepisset in conuentu Pacis Iuliæ, & pauperrimam vitam egisset, ac martyrij ardore flagraret, impetrauit à Ministro generali facultatem ad terras infidelium proficiscendi, mutato prius statu laicali in sacerdotalem. Per Italiam pergens è Neapoli, (vbi pietatis operibus addictus in publico Xenodochio curabat infirmos) traiecit in Africam, coepitque veram fidem enunciare. Captus continuo, & in ignem coniectus, sed in nullo læsus, tandem lapidatus & gladio confossus, gloriose cursum consummauit.

XVII.

*Moris. Clara
Rodri-
guez.
Gonz. in prou-
inc. S. Iacobi
mon. 10.
Et Maria
Muñozia
Idem in prou-
Carthag. mon-
ast. 8.*

Piæ etiam virgines duæ hoc anno ad Sponsum euolarunt; In monasterio Ouetensi Clara Rodriguez mira abstinentia, assidua oratione, profunda humilitate & ardentissima charitate insignis, in cuius obitu Angelico ministerio lyram pulsari audierunt, quæ adstabant, sorores. In monasterio sanctæ Mariæ Magdalena Alcarazij tertij Ordinis, Maria Muñozia multis egregijsque virtutibus illustris, anno ætatis trigesimo defuncta, consummata in breni expleuit tempora multa.

XVIII.

*Mauri Granaten
Mabometisimi
tenaces.*

*Al. 1508. h. 8.
& 1533. n. 6.
Vide Eledam
hist. de Mauris
Hisp. l. 1.
c. 23.*

Dura ceruice, & incircumcisis cordibus Mauri Granatenfes Spiritui sancto, eiusque ministris, diuini Verbi concionatoribus, & doctrinæ Christianæ magistris semper resisterunt. Etsi enim debellati, & imperio Christianorum subiecti multos acceperint Catechistas, omnemque posuerint operam, adhibita etiam vi & metu, Ferdinandus & Isabella Reges Catholici, eorumque nepos Carolus V. nec non Franciscus Cardinalis Ximenez, sicuti alias diximus, & Archiepiscopi Granatenfes vt ad fidem conuerterentur, atamen id per longâ annorum seriem consequi non potuerunt, præsertim in abruptis, quibusdam montibus, & inaccessis rupibus, quas *Alpaxarras* vocabant. Sepe hi montani vincendi erant; quotiescumque enim se ad detestandam Mahumetanam perfidiam compelli timebant, toties à Regis fide deficientes ad arma conspirabant. Mitius itaque illis agendū erat, & mittendi viri religiosi, qui fructu ferrent in paciētiā. Instituto proinde grauissimo cætu Prælatorum, & doctorum virorum, qui tanti momenti negotium sedulo curarent, mittebantur viri selecti ex præcipuis Ordinibus qui virtute & doctrina efferam gentem mansuefacerent, & ad Christi fidem bonis artibus paulatim attraherent. Inter hos missus est ab ipso Carolo Rege, illoque cætu fr. Petrus Caruajalius, sanguine & virtutibus illustris, prouinciæ sancti Iacobi alumnus, cui Franciscus Cardinalis Quiñonius dum Ministerium ageret generalem, licentiam impertijt huic pio ministerio se totum consecrandi, atque in prouincia Bætica, eiusque cœnobijs regni Granatenfis, vt semper expeditus esset ad opus, commorandi, & seligendi ex quibuscumque prouincijs fratres sex pios & doctos, aliosque binos linguam callentes Arabicam. Licentiam hanc à Quiñonio concessam inuenio hoc anno die vndecima Iulij, à Generali Pissotto confirmatam, additamque alteram sibi substituendi fr. Georgium N. prouinciæ Bætica, qui in eius absentia, vel quotiescumque ad Curiam Cæsaream oporteret accedere, in conuersionis negotio procederet iuxta Caruajalij instructiones.

XIX.

*Mittuntur
ad eos Mi-
noris alyq.
concionato-
res.*

*Petrus Car-
uajalius.*

*Reg. gen. VI.
tram p. 356.*

*Capuccini
crescunt in
Calabria.*

Nouella reformatio Patrum Capuccinorum, siue Minorum de vita eremiti- ca, hoc anno maiores vires acquisiuit in Calabria, auctis professoribus & do-

XX.

mi-

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 15.
CLEMENTIS VII. AN. IO. RELIGIONIS MINORVM ANNO 326.

micilijs. Multis enim ex Observantium coetu, alijsque e sæculo accedentibus Ludouicus Rheginus primis duobus, quæ alias diximus cœnobiolis, sex alia paupercula magno temporis & sumptus impendio, solitarijs in locis adiunxit. Atque sub id tempus, vt institutum in proxima Siciliæ insula propagaret, Bernardinum Georgium socium fidumque cooperatorem, destinavit. Et quidem ille feliciter tum vitæ probitate, tum ex rostris dicendi virtute Messanæ, Panormi, Catanæ habitacula præparauit, sed cum deessent qui inhabitarent, monuit Ludouicum vt accolæ ministraret. At hic cum Calabrorum familia ad huc esset exigua, suppetias petijt à Forosemproniano Vicario generali. Misit ille protinus aliquot concionatores, quorum opera & doctrina, non modo in Sicilia verum etiam in vtraque Apulia religiosum hoc diffundit sodalitiū. Inter hos potissimus fuit Tullius à Potentia, qui ante biennium à Conuentualibus ad Capuccinos transmigrauerat, qui Lucaniæ, Apuliæ, Salentinorumque regiones Euangelica prædicatione percurrens, nonnulla cœnobia construxit.

Posterius hoc
anno.
f. An. 1529. n. 31

Et in Sicil.

XXI. Ipsum autem Forosempronianum ad Siculos proficiscentem, qui & religionis profectum diligentius inspicere, & opportunum rebus præsidium posset adferre, dum fretum Siculum traicere parat, ter mirabiliter ad litus reuectum scribit Bouerius, & per litus incedenti à Romano tabellario litteras traditas, quibus summa cum festinatione Romam reuocatur, si grauissimo, quod suæ religioni imminerebat, periculo vellet occurrere. Regressum porro multa sibi suisque à Ministro generali, tum apud Pontificem, tum apud Cardinales obiecta diluisse, eundemque ab eodem Ministro sub dolosa familiaris colloqui specie ad Aram cœli accessitum, carceribus mancipatum, & nobilis viri, sub cuius fide ad Generalem accessit, potentia minisq. liberatum. Sed vel tempore vel fide ista non constant, cum in mense Augusti anni præteriti Generalis Italiæ valedicto die 20. Septembr. Gratiopolim peruenerit, & in Galliâ per totum ferme hunc, de quo scribimus, annum permanserit, neque vnquam deinceps Romam viderit: sed in patriam urbem Generalem spoliatus abierit, vbi anno sequenti vitam terminauit. Eandem patitur difficultatem quod de incarceratione Bernardini Rhegini apud Messanenſes, eodem Generale iubente hoc anno idem author enarrat. Sed mirabilius est quod de illius extemporanea liberatione, per ipsum Siciliæ Pro-Regem, angeli ministerio per epistolam ex alto cadentem, in secretiori conclaui inclusum, protinus admonitum, statimque ad carceris locum proficiscentem, æque subiungit. Hoc anno Præfectura erat penes Hectorem Pignatellum Montis Leonis Ducem. Quid si tunc res Sicanicas Panormi non Messanæ percurasset!

Ibid. n. 10 & seqq.

XXII. Institutus est hoc anno Episcopus Cinnerensis in Galatia sub Archiepiscopo Ancyrano, & suffraganeus Archiepiscopi Tolosani fr. Franciscus de Curia, die quarta Augusti. Solum istum huius anni reperio Minoritam electum Auctistitem.

Fr. Franciscus
Episcopus
Cinnerensis.

XXIII. Patres Conuentuales prouinciæ Tusciæ & Custodiæ Maritimæ hoc anno sub Paulo III. locum accepisse Montis Celij sub titulo sancti Martini, ab oppidi Vniuersitate scribit Rodolphus, & ecclesiam Cathedrali annexam pia liberalitate fuisse donatam à Petro Francisco Cinugo Rectore. Sed vel hoc anno posteriora sunt ista, vel sub Paulo III. facta non sunt cum ille non nisi sub finem anni sequentis ad Pontificatum ascenderit. Obseruantes aliud obtinuerunt hoc anno habitaculum non longè ab oppido Rendæ in Calabria, sub titulo sanctæ Mariæ de Gratijs. Præcessit Clementis Pontificis facultas die vndecima Maij anno antecedenti. Item aliud acceperunt in eadem regione Calabriæ, sed non in eadem prouincia sibi intra moenia oppidi montis Leonis sub inuocatione sanctæ Mariæ de Iesu per Hectorem Pignatellum eiusdem oppidi dominum constructum, quod multis Sanctorum simulachris tum marmoris tum alabastrinis deinde fundator exornauit.

Con. Montis Celij.

Rodul. f. 253

Con. Rende
Gonz. in prou. Calabriæ
con. 17.

Con. Montis Leonis
Idem in prou. 7
Mart. con. 17.

ANNO CHRISTI 1533. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 15
CLEMENTIS VII. AN. 10. RELIGIONIS MINORVM ANNO 326

C. Gomera
Idē in prou.
Canar. con. 8.

In Gomera insula ex Fortunaris seu Canariensibus vna, vir illustris Gulielmus Peraza Comes erga Minores Obseruantes addictissimus, eorumque veste & cingulo, prout licebat indutus, illis intra oppidi sancti Sebastiani moenia, hoc anno amplum & commodum hortis irriguum construxit cœnobium, sacra ecclesiam, & reliqua supellectile necessaria instruxit; eiusque coniux superaddendis alijs, quæ deesse videbantur, pinguem eleemosynam adiunxit. Sub annum 1571. aliquot fratres hic in odium fidei crudeliter ab hæreticis piratis occisi sunt, quod suo loco dicetur.

Mon. Capiti-
ss Bouini.
Idē in prou.
S. Michaelis
mon. 14.

Anno . . .
Mon. sca-
labienſe.

Sorores octo monasterij sanctissimæ Conceptionis, apud Capitis Bouini oppidum constructi (de quo ^b aliàs dictum est) in vnum congregantes, quidquid bonorum aut reddituum à fundatore relictorum, sibi pro rata portione obuenire poterat, ex aliarum consoriorum assensu decreuerunt alterum eiusdem instituti monasterium in Scalabiensi vrbe (vulgo *Truxillo*) hoc anno inchoare. Votis obsecundauit Christophorus à Sedeño prouinciæ sancti Iacobi Minister, cuius patrocinio fideliumque pietate tandem opus perfectum est quinquaginta capax Sanctimonialium.

Dom. soror.
Fontis. sa-
labienſe.
Idē in prou.
Cast. mon. 24
Salaz. l. 7. c. 23

Intra muros oppidi Fontis-Salidæ Ferdinandus Alphonsus, Presbyter secularis, pietate plus quàm diuitijs abundans, humile posuit hoc anno principium domicilij sub titulo Spiritus sancti pro quibusdam sororibus tertij Ordinis eo in oppido commorantibus. Domus perficiendæ & familiæ introducendæ curam assumpserunt Alphonsus Manriqueus, & Ludouicus Complutensis, ita iubente Antonio à Cruce prouinciæ Castellæ Ministro. Primæ fundatrices accersitæ sunt ex monasterio Conceptionis Illescarum, scilicet Maria de Christo prima Abbatissa, Catharina à Cruce, & Anna de Conceptione.

Delatis ad Clementem Pontificem variis querelis contra fratres plerosque qui sub diuersis titulis, præfatisque licentijs & privilegijs Apostolicis extra Ordinem diuersabant, graui constituto declarauit facultates omnes, quibus fultiebantur, & excusationes, quas promebant, irritas esse, & inanes, & proinde omnes ad claustralem disciplinam subeundam esse compellendos. *Sedis Apostolica prouidentia* die 26. Iulij.

ARGV-

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANNO 327.

ARGVMENTVM.

Moritur Clemens VII. succedit Paulus III. Decedit Andreas Card. de Valle Ordinis Protector. Substituitur Franciscus Cardinalis Quiñonius. Ex humanis abeunt Paulus Parmensis generalis Minister, & Martinus de Valentia Noua Hispania Apostolus, cuius acta recensentur. Henricus VIII. aperte recedit ab Ecclesia Romana, magnamque excitat contra Minoritas persecutionem. Male insuper habent in Vestphalia ab Anabaptistis. Moriuntur Hieronymus a Messuraca, & Ioanna a Cruce, cuius vita diffusius enarratur. Antonius de Calcena mittitur ad instruendos Mauros Valentinos. Conuentuales comitia celebrant generalia, in quibus Iacobus Anconitanus fit Magister generalis. Custodia S. Euangelij in Indijs erigitur in prouinciam. Multiplicatur Capuccinorum institutum. Creatur Episcopi; adificantur monasteria.

I.

TSI luëtuosum se nobis exhibeat hic annus morte Summi Pontificis Clementis VII. Andree Cardinalis de Valle, Ordinis Protectoris, & Pauli Parmensis recens functi Generalatus officio; aliunde tamen celeri optimorum virorum subrogatione Pauli III. Francisci Card. Quiñonij, & Leonardi Publicij matura institutione faustum se reddidit & felicem. Quod verò alij, siue morum pietate, siue fidei ardore illustres, vel placide dormierint, vel sanguinem profuderint, hoc etiam religionis accedit foelicitati, quæ tot filios cælo inserit, quot huiusmodi tempestiue præmittit. De his autem posteriori loco acturi, præmetemus quos amisimus, & quos accepimus heroës, Ordinis patronos. Atque ut ab optimo maximo sumamus exordium, Clemens Papa postquam ex Vrbe Massiliensi, & conuentu triginta quatuor dierum cum Francisco Galliarum Rege magnificè ibidem celebrato, in Urbem hoc anno ineunte rediisset, statimque sepulchrum, & amictum omnem, quo Pontifices cum sepeliuntur, ornari solent, sibi fieri curasset, & familiaribus sedatissimo animo se breui moriturum dixisset, sub ætatis initium stomachi doloribus cœpit excruciar, deinde febris, mox alijs offensionibus vexari, donec sexto Kalendas Octobris ex hac vita migravit, anno ætatis quinquagesimo sexto, mense quarto, Pontificatus anno decimo, mense decimo, die septimo. Fuit vir valde grauis, sagax, victor sui, maximoque ingenio, summo erga Franciscanos affectu. Taxatur tamen, nimis in consanguineos propensionis, & tremuli in periculis animi, quæ in rebus grauissimis aliquando iudicium poterant perturbare.

*Moritur
Clemens Se
primus.*

II.

Cardinales triginta quinque quinto idus Octobris conclaue ingressi biduo post, Alexandrum Farnesium Episcopum Ostiensem, collegij Decanum, sexagesimum septimum annum agentem vnanimiter in Summum Pontificem elegerunt. Nomen ille accepit Pauli, eius nuncupationis tertij; propterea quod sedente Paulo II. natus fuisset; coronatusque est tertio Nonas Nouembris super gradus Basilicæ Vaticanæ.

*Succedit
Paulus III*

Anal. Minor. Tom. VIII.

A a a 2

Andreas

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
 CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327.

Obijt Card.
 de Valle,
 Ord. Prote-
 ctor.

Substitui-
 tur Cardin.
 Quinonius.

III. Andreas Cardinalis de Valle, Episcopus Prænестinus, postquam annis multis religionem protexisset, hoc ipso, non præcedenti, vñ aliqui autumarunt, tertio Nonas sextiles post diutinū languorem ex humanis abiit, sepultus apud Minores ad Aram-coeli. Illius vices, dum ægrotaret, subiit Franciscus Cardinalis Quinonius, cui paulo post eius mortem integrè commissa est Ordinis Protectio. Paulus Parmensis anno præterito, dum male coepit haberi Andreas, eoque esset statim desperare salutis, vt breui crederent moriturum, ad Gallia Prouinciales, & Commissarium generalem Ultramontanum secretis notis, suoque celato nomine scripsit, vt communibus suffragijs accitisque Regum & Principum fauoribus, Protectorem vnanimi cum ipso consensu efflagitarent apud Pontificem, Augustinum Cardinalem Triuultium. Duplici id de causa, tum vt ipse, Gallis valdè addictus, fautorem haberet peculiarem, à Rege Galliarum constitutum sui regni Protectorem; tum vt imperium declinaret vñ Hispani, Cardinalis scilicet Quinonij, cuius amicos offenderat, & potentiam, quantum poterat, imminuit. Facile enim sibi persuasit, Clementem, nisi validissimis Principum precibus flecteretur, non alteri quam Quinonio, sibi ex prædictis, quæ retulimus, obsequijs gratissimo, & in rebus Ordinis longè versatissimo, religionis protectionem commissurum.

Honor. Chayanus Pontificis Confessarius.

Reg. gen. Ci. sm. fol. 191.

IV. Disparēs fuerunt cogitationes Vicarij generalis Leonardi Publicij, qui statim vbi decessisse audiuit Cardinalem de Valle Protectorem, ad alium petendum mox animum adiecit; congregatisque, quos potuit, Ordinis Patribus, ex illorum consilio non aliud quam dictum Cardinalem sanctæ Crucis Quinoniū peti voluit à Pontifice, commissa cura Honorio Chayano Procuratori Ordinis, Pontificis Clementis confessario, & Vincentio Lunello Curia Commissario, ad quos Commissionis instrumentum istud publicum ab vrbe Spoletana transmissit.

V. Vniuersis ad quos spectat, facio præsentibus manifestum ego fr. Leonardus V. Publicius generalis Ordinis Minorum Vicarius, quod quoniam ex speciali, & expresso mandato regale, semper debeamus habere Protectorem Ordinis à sancta Sede Apostolica concessum, vñ de sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus vt, proh dolor, defuncto nuper Reuerendissimo de la Valle, qui eam Protectionem exercebat, de alio nunc provideatur vt necesse est, & eo celerius, quò emergentibus in dies difficultatibus possit religioni mora minas obesse. De multorum venerabilium Patrum maturo consilio atque assensu nomine meo, & eiusdem religionis vniuersæ, eligo, nomino, & omni cum reuerentia per præsentēs à Sanctissimo Domino nostro Domino Clemente Papæ VII. in Protectorem, correctorem & gubernatorem dicti Ordinis ad formam regulæ, Reuerendissimum æque ac obseruandissimum Dominum, Dominum Cardinalem sanctæ Crucis supplicissime exorans Beatitudinem suam, quatenus pro sua clementia velut Zelatorem præcipuum, & benignissimum honoris & profectus ipsius Ordinis, ac illius negotia salubri cura longioris experimenti plenius agnoscentem. Et non valens ipse ad pedes prædicti Sanctissimi Domini nostri tam citò, vt oporteret propterea me consortē, ne mora possit interim religioni præiudicium aliquod asserre, de Reuerendi Patris fratris Honorij Chayani Procuratoris in Romana Curia optima probitate, & sapientia non immerito fretus, vices meas plenissimas, quoad dictum Reuerend. Cardinalem sanctæ Crucis in Protectorem, vt supra, petendum & impetrandum à prælibato Sanctissimo Domino nostro, suæ præfatæ Reuerentiæ committo, volens Reuerendum Patrem Vincentium Lunellum pro interesse nationis Ultramontanæ (cuius ibi commissionem agit) equidem ipsi petitioni faciendæ præsentialiter adesse, ipsi R. P. Honorio coassistendo. Quos rogo, & vtrique ad meritum & in virtute salutaris obedientiæ iniungo, quatenus præsentibus receptis ad pedes eiusdem Sanctissimi Domini nostri, pro dicti Reuerendissimi Protectoris obtentu, quamprimum supplices se præsentare pro sua Beatitudine & sanctæ Matris Ecclesiæ felici conseruatione, nostras & Ordinis vniuersi

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANNO 327.

vniuersi preces propterea deuotendo. In quorum fidem has propria manu subscripsi, & sigilli Ordinis munimine annotatas tradidi. Dat. Spoleti 12. Augusti M. D. XXXIII.

- VI. Annuit autem Pontifex libenter Vicarij generalis & Curie Ministrorum petitioni, instituto Quinonio Protectore huius diplomatis tenore.

*Dilecto filio Francisco tituli S. Crucis in Ierusalem
Presbytero Cardinali.*

Dilecte fili &c. Cum sacer Ordo fratrum Minorum, cuius bonæ memoriæ Reg. Vkr. 6. 85
Andreas Episcopus Penestrinū dum viveret, Protector, gubernator, & corrector existeret, per obitum eiusdem Andree Episcopi, qui apud Sedem Apostolicam debitum naturæ persoluit, Protectore, gubernatore, & correctore careat ad præsens: Nos præfato Ordini vberes in agro Domini fructus assidue afferenti, quem in visceribus gerimus charitatis, de idoneo, & vtili Protectore, gubernatore, & correctore providere volentes, ad circumspeditionem tuam prudentia & charitate eximia præditam, animum nostrum conuertimus, sperantes dictum Ordinem salubre in Domino sub tua protectione incrementum suscepturum. Motu igitur proprio te vniuersi præfati Ordinis Protectorem, gubernatorem, & correctorem, cum authoritate, facultate, potestate, honoribus, & emolumentis, alijs Protectoribus dari & concedi solitis, facimus, constituimus & deputamus, ac dilectis filijs Generali, & alijs Ministris, Guardianis & fratribus dicti Ordinis, & quibuscumque alijs, ad quos spectat, vt te in eorum & totius Ordinis prædicti Protectorem & gubernatorem, ac correctorem accipiant, & admittant, & tibi tanquam Protectori, gubernatori, & correctori pareant & obediunt, ac obsequia alijs Protectoribus, gubernatoribus, & correctoribus impendi solita exhibeant, districte præcipiendo mandamus. Hortantes eandem circumspeditionem tuam, vt præfatum Ordinem, velut cupimus & speramus, pro bonitate tua, proque officij debito, ita protegat, gubernet, & corrigat, vt apud Deum, bonorum operum retributorem, præmium, & apud nos recommendationem mereatur. Dat. Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris 17. Augusti M. D. XXXIII. Pontificatus nostri anno vndecimo.

- VII. Paulus Pissottus Parmensis, deposito, vti diximus, Generalatu, podagra, alijsque morbis vexatus, in patriam se recepit, vbi hoc anno die 7. Nouembris requieuit in pace. A coenobio veteri Obseruantium per Ducem Parmensem Petrum Ludouicum Farnesium diruto, vbi fuerat primum sepultus, translata sunt illius ossa ad noui coenobij templum, vti ^b alias retulimus, & appositum hoc Epitaphium. Decedit Paulus Parmensis
An. 1534. m. 12

*Paulo Pissotto Parmensi Lud. Piss. F. Vniuersi Ordinis Minorum Minist.
Gener. sapientiss. Theologo, vita atq. scientia rariss. Nep. IV.
e gente Zandemaria auunculo B.M.P. Obijt an. sul. M. D. XXXIV.
Aetatis sue LIV. M. IX. D. XI. vij. Idus Nouembris.*

- VIII. Ex humanis insuper abiit hoc anno vir ille verè Apostolicus Martinus de Valentia, nouæ Hispaniæ siue imperij Mexicani primus Prælatus, & Apostolus, de quo sparsim superioribus annis pleraque delibauimus. Illius morti opportunè duximus præmittendum hoc vitæ compendium. In Valentino oppido, Legionem inter & Beneuentum, in Hispania pijs & honestis parentibus ortus, à pueritia coepit Deum timere & reuereri. In iuuenili ætate post superatas difficultates multas, quibus eum Satan à proposito deterrebat, habitum suscepit Minorum in coenobio Maioricensi prouinciæ sancti Iacobi sub disciplina Ioannis de Argomanis, viri docti & pij, eiusdem prouinciæ postea Ministri. Inter alios libros spirituales legit vnum Bartholomæi Pisani de Necnō Martinus de Valentia.
Qualis ille vir?
Göz. in prou.
S. Euang. con.
10.
Turrecr 1. 20.
c. 1. & seqq.
Ximenez vita m. II.
Fit Minorita in prou.
S. Iacobi.
confor-

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327.

*Abfit ad pro
vinc. Pietas*

*Inde ad S.
Gabrielis.*

conformitate vitæ Christi & S. Francisci, ex quo plurimum hausit virtutis, & ardoris pro Christo martyrium subeundi. Audita proinde fama strictioris vitæ religiosorum virorum prouinciæ nouellæ Pietatis in Lusitania, impetrauit licentiam ad eos transmigrandi. Redijt post aliquot annos in Castellam Ioanni Guadalupensis, de quo sæpe dictum est, stabiliendæ Custodiæ S. Gabrielis cooperaturus. Illo defuncto suam præstitit operam Petro Melgatio alijsq. Ioannes, discipulis, donec redactis illorum domunculis in potestatem Ministri prouinciæ S. Iacobi, ad illam oportuit reuerti. Solitarium arctumque viuendi genus cupienti concessa est facultas prope Beluissium, conuentum Dominæ nostræ de Berrocali construendi. Ex hoc alijsque à nobis narratis cœnobijs, dum prouincia coaluerat S. Gabrielis, in ea post multos toleratos labores deinceps permansit. Longum iter aggressus pro confirmando statu prouinciæ, incidit in latrones, qui primo & secundo comprehensum dure verberauerunt, illo patienter ictus ferente, & pro cædentibus deprecante.

*Eius virtu-
tes.*

*Cupit tran-
sire ad Car-
thusianos.*

Fama virtutum per vicinas prouincias dispersa, Comes Ferianus superiores exorauit, vt ad conuentum S. Onophrij Lapensem destinaretur; vbi graues similitates inter prædictum Comitem & Marchionem de Pliego propter rem, grauissimam exortas, prudentissimè composuit, concionatus integra Quadragesima in oppido de Montilia, vbi Marchionem habuit auditorem, & ad vitam Christianæ componendam, instructa per sacramentalem confessionem cōscientia, cunctis admirantibus perduxit. Etsi verò virtutibus omnibus clareret, abstinencia præcipuè & poenitentia, ita tamen profundissima eminebat humilitate, vt sibi ipsi displiceret; vilisque, contemptibilis, & inutilis seruus appareret. Nihil proinde magis cogitabat, quam qui fieri posset, vt relicto aliorum confortio, sibi soli corrigendo, diuinisque rebus contemplandis, totus vacaret. Pensitauit huic rei assequendæ Carthusianorum institutum valde opportunum; sed dum post orationes multas obtenta repetitis precibus Superiorum facultate ad eos proficiscitur, tantus eum, nulla præcedente occasione, pedis dolor inuasit, vt minime posset progredi, licet sæpe tentarit. Quo indicio facile mente concepit illam transmigrationem Deo non placere, statimque ad suos reuersus est. Huic tamen solitudinis cupidini magna ex parte satisfecit in deserto & ab hominum commercijs semoto cœnobio, Dominæ nostræ Montis Coelij de Fouea, vbi à Deo sæpe confortatus plurimas habuit internas illustrationes.

*Multas ei
parat da-
mon infir-
mias.*

Multas tamen hic passus est tribulationes & immissiones per angelos malos, quibus Deus, vt aurum igni, probandum permisit. In oratione factus remissior, desertum abhorrere coepit, & quæ prius camporum, atque arborum species erat iucundissima, tunc vltra quam credi posset, displicebat; erga confratres frigidè afficiebatur; nulla rei spiritualis voluptate capiebatur, & quod grauius est, contra fidei arcana molestæ suggerebantur dubitationes, atque in Missæ sacrificio existimabat se non consecrare; sibi que vim pene inferens difficulter sacra fumebat libamina. Vehementi hac imaginatione ita potenter agitabatur, vt nec celebrare vellet, nec cibum capere posset, eoque debilitatis tanta abstinencia, poenitentia & spiritus afflictione deuenerat, vt consumptis carnibus ossa sola pelle constarent. Atque hic etiam latebat dolus inimici, qui persuadebat vires esse integras, & magnis laboribus sufferendis opportunas. Statuit itaque per diem vnum nihil manducare, & sequenti dicebat se melius habere: quod cum per quatuor, aut quinque dies fecisset, & vires omnino deficerent, fratribus vt manducaret vrgentibus respondebat; se nunquam sensisse robustiorem. Ita sub poenitentia rigidiorisque vitæ specie illum Satanas illaqueabat, vt præcipitaret: tanta etenim inedia oportebat vt sibi mortem inferret, aut mente decideret, maximè cum corpori exanguis etiam somnū subtraheret. Sed Deus, qui suos nunquam deserit, dum certamini committit, ad vnus mulierculæ vocem laqueos omnes & tricas Satanæ dissoluit. Conspicua etenim exhaustum, sola cute hærentem, gressibus incertum, exclamauit:

Heu

IX.

X.

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327

Heu me, pater, quid tibi mali est? videris propemodum animam exhalare: Ad hanc vocem, tanquam ab Angelo cordi incussam, perinde ac si è somno exsuscitaretur, in se reuersus, periculosas hostis percepit insidias; mox profligato inimico nubilum omne diffugit, viditq. quantis inuoluebatur erroribus, quos plenè, Deo auxiliante, correxit.

X. Inde in amorem proximi exardescens, non solum qui propè erant, sed & qui longè ab erant, Christo cupiebat lucrificare. Ingens ergo mentem subiit cupido ad longinquas nationes proficiscendi, & infideles conuertendi. Crescebat autem hoc desiderium internis, iisque frequentibus, reuelationibus vastissimarum regionum vocandarum ad fidem, quas sæpe videbatur sub oculis habere. Cum matutinas preces in choro fratribus concineret feria quarta, Aduentus in supradicto cœnobio Montis-cœlij, cœpit intetius delectari, & futura numerosissimæ gentis conuersione exultare, ampliorisque lætitiæ causam sibi passim in psalmis ministrari censebat, dum plerosque versiculos in hunc sensum explicabat. In Psalmo illo: *Eripe me de inimicis meis*, quo bis occurrunt illa verba; *Conuertentur ad vesperam, & famem patientur ut canes*: prædici gentilium conuersionem existimans, secum dicebat: Quando hæc erunt? Quando implebitur hæc scriptura? Quando perueniet hoc vesperum? An nostro fortassis tempore? Indignum me reputo qui numerosam hanc conuersionem aspiciam, siquidem inclinat iam dies, & corpusculum nostrum in terram, ex qua exierat, recuratur. Multa huiusmodi secum eructabat, plurima psalmorum loca in hunc sensum interpretatus.

Ingens illius amor erga proximos.

Infidelium inbrat conuersioni.
Pl. 58. v. 7. & 15.

XI. Firmiori adhuc spe saluandæ gentis erectus est, cum absolutis Psalmis ad ipsum spectaret recitare. Lectiones ex Isaia, Euangelico Propheta, in quibus palam hoc fidei incrementum prænunciabatur. Protinus in spiritu raptus immensam vidit infidelium multitudinem ad fidem conuerti, & sacris aquis intrinseci, cœpitque tanta perfundi voluptate, vt se continere nequiret, quin velut lymphaticus ter proclamaret: *Laus sit Iesu Christo*; & extra se factus, vltius progredi non valeret. Immobilis factus toto corpore rigeat, ductusque in cellam iudicatus est mentis inops, vnde obseratis fenestra & ostio reclusus est, ne quidquam amoneret aggredere. Ita in raptu permansit, donec sacrum, solemne inchoandum erat, quo tempore in se reuersus, dum chororum fratribus conuenire vellet, ostium fenestramque videns firmata repagulis, subrisit, iudicium quod efformauerant fratres, suspicatus. Rursum deinde cogitans, quæ in spiritu toto illo tempore conspexit, Deum rogauit, vt concederet vniuersa illa corporeis oculis intueri. Et quidem hanc gratiam obtinuit, totiens videns ingentem Indorum multitudinem doctrinam Christianam audientem, & baptismum auidè postulantem. Atqui tunc visionem istam ingentes Deo gratias agens, fratribus aperuit.

XII. Hoc percitus spectaculo in dies magis crescebat desiderium ad infideles proficiscendi. Statuit itaque ad Afros transfretare, illisque veram fidem nunciare. Sed cum semel & iterum facultatem petiti incassum à Superiore, teritià decernit id ipsum postulare. Arrepto itinere vt Superiorem alio hærentem cœnobio deprecaretur, in cuiusdam fluij transitu magnū passus discrimen, excidentes sacrorum Bibliorum aliosque codices, quos in predicationis munus præparauerat, Deo & Genitrici commendauit, atque magno, ab eo loco, quo perdidit, interuallo illætos recepit. Opportunè autem quidam notæ pietatis vir, cælestibus arcanis assuetus, eum commonuit, vt à cœptis desisteret, futurumque post aliquot annos tempus, quo ad Indos, non ad Afros, cū plerisque socijs esset destinandus. Acquieuit protinus pij viri monitis, tanquam cælo dilapsis, nec quicquam amplius circa ista intentauit, donec duodecimo post anno à Ministro generali Quinonio, vti suo loco diximus, ad nouæ Hispaniæ amplissimas amandatus est regiones.

Tentat in Africam proficisci.

XIII. Dum adhuc in Hispania ante professionem Indicam hæreret, multis florabat virtutibus, disciplinæ regularis obseruantissimus. Rigida paupertatis amator,

Rigida se cruciat paupertas.

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327.

Eius humi-
litas.

tor, nudis pedibus, vnaque tunicula obsoleta incedebat, cilicium gestans asperrimum. In cibo parcissimus frustulum aliquando carnis admittebat diebus festiuis. Præter ecclesiastica & regularia ieiunia, alia obseruabat, cibumque vt plurimum iniecto cinere reddebat ingratum. In senectute magni Hilariionis secutus exemplum, abstinentiam augebat, quatuor in hebdomade diebus ieiunans pane tantum & leguminibus contentus. Asperè se flagellabat, in multam noctem supplicium sæpe producens. Christum crucifixum præ oculis semper habebat, cuius recordatione seuerè in se animaduvertebat, nulli parcens corporis molestiæ. Morbis sæpe vexatus, nihil sterni præter exilem culcitram permittebat, neque pharmacorum, aut medicorum præsidia requirebat; salutem & vitam soli Christo auctori humiliter committens. Humilitatem omnium virtutum solidissimum fundamentum, summo studio molestisque comparauit exercitijs, quibus elati animi, & cholericæ naturæ conditionem superauit. Magna contentione humiles æmulatus, illorum forti sancte inuidebat, & quales erant, fieri cupiebat. Franciscum Ximenium sibi valdè familiarem, affabilem mansuetum, per quam humiliter de se sentientem, imitari desiderans, sæpe dicebat: O quam vellem huic fratri assimilari!

Inter alia eius humilitatis documenta illud recenseri potest, quod quum S. Gabrielis prouinciæ Minister esset (ad quam moderandam primum anno 1518. in vigilia Assumptionis Mariæ susceptus est) & fratrum culpas in aula capitulari corripere, prius propalabat suas, & flagello vndicabari, nudas acriter scapulas cadens; quo tempore cilicium, quod ab ingressu religionis perpetuo gestabat, fratres perspiciebant, exemplum inde sumentes humilitatis & poenitiæ, certumque argumentum, quod supplicium ipsis inferendum à pastoralis procedebat affectu. Neque illud suæ humilitatis exemplum alteri reticere licet, quod è prædicta prouincia in patriam magno intervallo distantem, parentes & consanguineos visurus, profectus, vbi peruenit, causam tam immensi itineris, tantique laboris secum recogitans, non aliam fuisse quam vanum mundanumque erga suos amorem; vt se vilificaret, commissumque corripere errorem, ante oppidi ingressum exuris præter femoralia vestibus, iniecto ad collum fune, se à socio, per vniuersum oppidum, eamque præsertim callem, in qua cognati habitabant, tanquam facinorosum scelestumque hominem trahi præcepit. Quo peracto, vti rarissimo, ita mirando spectaculo, cò sanguineorum acriminam inuisens, nullumque allocutus, ad monasterium vnde exierat, longo remenso itinere reuersus est. Huiusmodi exercitationibus, in quibus frequens erat, perfectam assecutus est humilitatem, & se omnibus reputabat vilior.

Mittitur
in nouam
Hispaniam
An. 1523.
n. 16.

Tot tantisque virtutibus illustrem, perquam idoneum reputauit supradictus Quinonius, quem in Mexicanam mitteret prouinciæ, sicuti & alias diximus, & duodenis præficeret Missionarijs. Primus fuit Custos & Vicarius Apostolicus in illis partibus, cui post triennium successit Ludonicus à Fuenfalida, ad quod munus secundo assumptus est Martinus anno 1530. quod absoluit post annos tres, substituto Iacobo de Testera Gallo, viro religiosissimo. Etsi verò prælatus fuerit fratribus, Pontificia polleret autoritate, & Caroli V. privilegijs fulciretur, summæque esset venerationis apud Cortesium, amplissimarum gentium dominatorem; nunquam tamen pauperuli, & humilissimi fratris personam deposuit, imò tunc magis se abiectum volebat, quando studiosius ab alijs efferebatur. Hoc utique fundamentum solidum posuit prædicandi Euangelium illis gentibus, impenseque curabat vt humilitas ista, & paupertas externè appareret in fratribus; quos nudis pedibus, lacerisque vestimentis, huic subeundo ministerio mittebat. Ipse solus prouincias lustrabat amplissimas, nolens comitem circumducere, cum aliarum regionum dispendio. Fratres erant pauci, & messis maxima: nullius itaque ministerio vti volebat in portandis libellis, siue itineri necessarijs, quibus ipse humeros supponebat, dicens exilis esset corpusculi, atque ætatis prouectæ.

Qualiter
gentium
procurabat
conuersionem.

Siue

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OGGID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327.

XVII. Siue verò in itinere, siue domi esset, nullam sibi concedebat requiem, modo orationibus, modo molestis intentus exercitationibus otium procul faciebat. Proposuit crebro in genua procumbere, Deumque humiliter pro gentium conuersione deprecari; quod dum persæpe noctu, magnis gemitibus & suspirijs compleret, putantes fratres quod spiritu deficeret, accurrebant auxiliaturi. Qua mentis teneritudine Dominicæ passionis mysteria recolebat, vel inde constabat socijs, quod ab illa Dominica quæ Passionis appellatur, usque ad diem Resurrectionis, adeo debilitabatur, ac si per multos dies ægrotasset, statimque hac lætitiæ & exultationis festiuitate ad pristinas vires, roburque corporis restituebatur. Tantam autem totius hominis transmutationem secretorum conscius reuelauit fratribus, ex assidua illius temporis, & vehementi passionis Christi meditatione prouenisse. Post matutinas preces beneficia diuina hominibus collata secum perpendens, cantica quædam diuinas laudes continentia sonora voce promebat; quæ præforibus audientes mirum in modum afficiebant, licet quæ recensebat mysteria, aut blandula, quæ cum Deo inibat colloquia, non exactè perciperent.

*Dominica
afficiebatur
passione.*

XVIII. Quantum ei inerat zelus saluandorum Indorum, tantus cruciabat dolor non posse cum eis expedito solutoque idiomate conuersari, ut facilius posset instruere. Cum etenim ingrauescente annorum numero, curarum multitudine & grauitate laborum, linguis peregrinis & varijs addiscendis facultas & tempus minimè suppetere, quibus poterat modis defectum supplebat. Quod enim loquelæ deerat, vitæ probitate, piorumque morum exemplis abundè cõpensabat. Instruendis pueris diligenter intendebat, quos facilius erudiri possè iudicabat, & per quos sperabat, quam hauriebant sanam doctrinā, ad parentes transmittendā. Datis instructionibus orationi vacabat in loco, ex quo illos inueneretur, & ab eis vicissim perspicere posset, tum ut illi studiū non intermitterent, tum ut hoc docerentur exemplo iugiter orandi, iam cõpertam habens Indorū naturā, maximè procliuem ad aliorū uscenda vestigia; eamque præ reliquis gentibus, plus oculis quam auribus moueri, atque operibus facilius fecti quam verbis. Cum illis post matutinas preces, hymnos piosque rhythmos canebat, & extensis in crucis formam brachijs aliquoto orabat interuallo, mox alijs pijs erudiebat disciplinis, quo factum est, ut discipulos habuerit diuinis rebus, pro cuiusque talento egregiè addictos.

*Quomodo
pueros in-
struebat.*

XIX. Multum ijs populis, quibus est commoratus, contulit pietatis, & beneficij, propter quæ iugis illius permanet memoria, nomenque percelebre, præsertim in Tlaxcallensi, & Tlalmancensi prouincijs. In priori fidem Christi firmavit, destructis in vrbe, eiusque circuitu idolorū fanis, contritijsque simulachris, præsertim fani Matlalcueye, quam in monte altopropè urbem ad Orientem, tanquam Deam & pluuiarum Patronam festiuis ritibus passim colebant, ubi S. Bartholomæi Indiæ citerioris Apostoli, templum ædificauit, custodesque adhibuit, ne ad consuetæ idololatriæ præstigia, vanosque ritus sacrificuli clam populos attraherent. In posteriori oppidum est Amaquemecani, cœnobio Ord. Prædic. frequēti populo, & fertili agro insigne, ab vrbe Mexicana leucis fermè duodecim distans ad Orientem, in quo diu hæsit, loca omnia in circuitu percurrentes, Dei verbum cumulo fructu disseminans, illisq. oppidanis innumera aduehens beneficia. Incredibili in hunc usque diem affectu eius memoriā concelebrant, tanquam suum Apostolum è cælo missum, & protectorem, ac tutelarem contra Hispanorum iniurias iugiter prædicantes, oratorium in quo per aliquot interualla (vti mox dicemus) latebat, effusa venerātes pictate. Ioannes Zumarraga vir ille optimus, primus Mexicanorum Antistes (de quo sæpe aliàs) quando ex Hispania ad illas oras transferebatur, summo ferebatur desiderio hominem videndi, multa cum illo conferendi, ea præsertim, quæ Indorum, sueque animæ concernebant salutem. Utque commodius illo frui posset, in sua volebat societate. Abijt itaque Tlaxcallam, ubi Martinus Guardianum agebat, & totam illam procurabat prouinciā, eique suum aperuit desiderium.

*Fana idola
lorum de-
struit, &
idola com-
minuit.*

*Renit Epi-
scopo cõ-
bitare.*

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANNO 327.

Reluctantem multasque afferentem causas ne faceret, rogauit Antistes, vt saltem Dei iudicio rem committeret, & in oratione peteret, vt suam mentem aperiret. Annuit Martinus: sed dum in oratione persistit, sopore corripitur, & se constitutum in cymbula absque remis in visione conspicit, mare verò concitatum, commotosque fluctus, cymbulae insilientes. Timore ingenti percusso mox dictum est in spiritu, mare perturbatum sæculum esse; in illo versantes naufragij subire periculum, nihilo minus quam qui in nauicula absque remige fluctibus agitantur. Hoc diuinæ voluntatis indicio excusatum se habuit, apud Episcopum, qui maiori deinceps eum profectus est amore & reuerentia.

*Dominici
de Betanzos
Ord Prædic.
studiosus.*

*Cupit ad Si-
nas profici-
sci.*

*Sed non po-
tuit.*

*Frequentes
passus ex-
ces.*

Non minori eius ferebatur desiderio Dominicus de Betanzos vir sanctissimus Ord. Prædicatorum, primorum illius instituti Patrum, qui ad Mexicanas missi sunt regiones, antesignanus & rector. Cum verò tanto homine sibi charissimo, pro voto frui non posset, tum propter diuersum vitæ institutum, tum propter diffitas regiones, in quibus Indorum oportebat operari salutem, saltem eius effigiem sub oculos voluit habere. Tres isti religiosissimi viri Ioannes, Dominicus, & Martinus ardentissimo flagrabant desiderio ulterius pergendi, & ad Sinas penetrandi, quorum iam in Hispania reuelationem habuerat Martinus, & in Indijs percubuerat notitia, licet nauigationis cursus non plenè innotuerat. Cupientes illi viam alijs aperire, & explorare, an ultra portari posset Christi nomen, eiusque fides gentibus inferri, decreuerunt simul ad illas regiones longinquas proficisci, & Ferdinando Cortesio persuaserunt, vt illic nauigationem institueret, fideiubente Martino amplissimas adhuc latere versus Occidentem regiones, aere saluberrimo, solo fertili, aurifodinis abundantes, ingeniosisque viris præstantes. Parauerat nauigia Cortesius, sed hi conscendere non potuerunt, reseruante Deo alijs prouinciam, & volente, vt isti in illa manerent regione, ad quam fuerant destinati. Cum enim è portu de Tequantepeco soluere cogitabant, nauis compererunt adeo cariola & corrupta fuisse nauigia, ex viridi, & immatura materia compacta, vt tanto itineri procellosoque mari minimè potuissent committi. Secundò post aliquot annos hanc profectioem tentarunt Dominicus & Martinus, sed frustra, dissuadentibus nauarchis. vt vetustæ quassatæque rari confiderent, quibus tamen Martinus: Mittite, inquit, me in cucurbitam, nihil enim dubito, quin Deus quò cupio, me sit pro sui nominis gloria deducturus.

Diuinis mysterijs contemplandis assuetus, tam vehementer aliquoties immergebatur, vt quid circa se fieret exterius, protinus nesciret, aut sentiret. Vacans aliquando orationi vocatus ingenti clamore nihil audiuit, idque sæpius contingebat, vt se vocantibus tanquam è somno experrectus responderet. In conuentu Salmanticensi, per rimulas ostij cubiculi visus est è terra in altum sublatus, totoque corpore & brachijs contremiscens. In Beluisiano cum Christianis Passionem prædicaret, vbi crucifixionem explicare aggreditur, tanto est affectus dolore, vt toto riguerit corpore, & immobilis hæserit in suggesto, cui vnus adstantium religiosorum, vir notæ sanctitatis, & probati spiritus, Didacus de Almonte magno exclamauit feruore: Martine, Martine sistitor isthic, neque ad nos amplius reuertaris. Sæpe itidem accidit, vt dum eandem annuncicaret Passionem, extra se potenter raperetur. Cum in Tlalmanalci oppido ad eius cellam semel improuiso venisset Antonius de Naua, oppidi Prætor, orantem & è solo vidit subleuatum; idque ipsum vidisse ferunt Ferdinandum Cortesium, regionibus illis præfectum. Testabatur insuper Bernardinus de Sahagun, qui annis quinque post duodenarium illorum primorum fratrum numerum ad illas oras peruenit, quod cum in prædicti oppidi cœnobio audiret Martinum frequenter ita rari, voluisse rei facere periculum. Post matutinas preces ad secretum chori angulum se recepit, vnde quid circa Martinum, tunc fratrum Custodem fieret, liceret aspicere. Vidit autem mirifico quodam splendore circumdatum, & obturbata oculorum acie illum amplius videre non potuit, totoque contremiscens corpore inde recessit.

Ter-

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OGGID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327

XXII. Tertiū tentauerat ad Sinas proficisci, martyrij exæstuans ardore. Cum enim inter Indos se id consecuturum desperaret, & anno proxime elapso, tercentum leucas emensus, dum ultra progredi non liceret, Mexicum regressus est, plurimum fatigatus, ægro crure, & corpore extenuato. Nihil tamen lenimenti, aut medicamenti adhiberi voluit; nec calceamenta, sed nudis pedibus incedens, crus potius trahere, quam exercere videbatur. Erant tunc quadragesimales dies vltimi, & Passionis tempus, quo Christo compati volens, dolores illos & incommoda patienter tolerabat, diuinis semper laudibus, vti in cunctis laboribus solebat, illa demulcens. Celebratis deinde fratrum comitijs exoneratus Custodis, quod secundo gessit, munere, vt sibi, Indorumque quos tenerrimè diligebat, salutē prospiceret, ad Tlamanalcæ se recepit monasterium, tempusque omne, quod Indorum instructioni, & puerorum supererat doctrinæ, in Oratorio montis Amaquemecæ, quod ipse fabricauerat, orationi & pietatis operibus impendebat. Hoc autem anno lateris correptus dolore, dixit ad socium: Consummatum est eoque rogante: Quid pater? nihil respondit, sed paulo post, dolere caput, exposuit. Aucto morbo in cœnobium Tlamanalci regressus, statim sibi dari postrema Sacramenta curauit. Illinc Mexicum transferri volentes vsque ad pagum de Ayotzinco vehi fecerunt. Illic vero vbi in cymba tentant inclinare, ille mortis horam sentiens appropinquasse, rogauit in terram referri, vbi genua flectere liceret. Deinde flexis genibus, ad Antonium Ortiz conuersus, iam, inquit, tempus aduenit in quo complebitur, quod ante annos multos in Hispania tibi charissime frater prædixi, me scilicet cognouisse quendam fratrem, qui extra prouinciam suam in longinquis terris in brachijs tuis extra lectum erat moriturus; exerce ergo nunc in me opus istud pietatis. Sustine paulisper vlnis tuis, spiritum meum, iam iam ab ergastulo corporis egressurum. Deinde lugubri voce subiunxit: Heu frater, fraudatus sum à desiderio meo: quibus dictis genuflexus, oculis in cælum erectis placidè piā animam exhalauit. Per illa autem postrema verba innuebat se fraudatum voluptate martyrij, quod summopere semper optauit.

Martyrij
feruet des-
derio.

Aegrotat.

Moritur.

XXIII. Exanime, extenuatumque corpusculum socij Tlamanalcum aduexerunt, persolutisque iustis honoribus in medio maioris facelli sepelierunt. Iacobus de Testera fratrum Custos, vbi defunctum intellexit, illuc festinè se contulit, exhumatumque cadauer capsā conclusit, & lapidem sepulchro imposuit, pij viri nomine inscripto. Deinde sancti Michaelis Archangeli Missam cantari curauit, propter summam venerationem, qua Martinus Angelorum Primatem colebat: sed ab incepto hymno Angelico *Gloria in excelsis*, vsque ad sacrificij finem, à probo integerrimoque viro testatum ferunt, se vidisse Martinum ante sepulturam in pedes erectum, oculis manibusque religiosè compositis. Post aliquot annos putrefacta illa capsā aliam nouam affabre compositam & intus depictam, dum fratres sufficiunt, magnus in tumulto strepitus auditur; nec prius cessauit, quam prior illa capsā, vtcumque resecta, restituta est: quod pij viri etiamnum defuncti erga paupertatem amorī fratres tribuerunt.

XXIV. Corpus vltra annos triginta integrum permansit, recluso intra illud spatium persæpe sepulchro. Multi etenim ex Minoritis, plerique ex Dominicanis, & aliquot Heroes Hispani illuc aduentabant, vt sacrum depositum, conspicerent. At cum anno 1567. illuc perueniret Commissarius generalis nouæ Hispaniæ cum Michaelē Nauarro Ministro prouinciæ sancti Euangelij, persuasit, qui cum illis erat prouinciæ Secretarius Hieronymus de Mendieta, vt sanctum hoc sibi concreditum pignus, quo in statu esset, vellent contueri. Anno etenim præcedenti dicebant apertum fuisse loculum, & corpus apparuisse illæsum. At refossa sepultura nihil repertum est, præter aliquot tabularum fragmenta, quæ corruptæ capsæ credebantur superesse. Conturbatis fratribus & Indis, diligens, & religiosa facta est

Corpus e se-
pulchro sub-
latum.

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16
CLEMENTIS VII. AN. II. REDIGIONIS MINORVM ANNO 327

vbique inquisitione: sed neque tunc, neque anno 1580. quo per suas litteras sub græci pœnarum & censurarum interminatione Petrus Moya de Contreras præcipiebat ablatum corpus restitui, potuit quidpiam comperiri. Aliqui diuini hoc adscribunt voluntati, ne tanti hominis corpus tam crebrò, & indecentius quàm oporteret, in dies contrectaretur.

*Miraculis
claret in
vita.*

Miraculis in vita clariuisse scribunt, qui eius acta recensent. Puer ægerimus ad eum in Tlalmanalco adductus vt baptizaretur, ante oculos priusquam baptizari poterat, expirauit. Doluit ille vehementer, susceptumque infan-
tulum super altari collocauit: orauit, pauloque post viuum recepit, sacris aquis intinxit, incolumemque restituit. Cum Tlaxcallæ omnia præ nimia sic-
citate arefcerent, & circumuicini populi ne in tanta rerum omnium penuria, perirent, se illius precibus commendarent, instituta supplicatione ad Crucem, quam aliàs exererat, vbi nunc est vicus, quem Natiuitatis Domine nostræ cõ-
pellant, ipse nudus seque flagellans, totum iter flexis genibus confecit. Vix ad Crucem peruenierant, cum turbato cœlo copiosi imbres deciderent, qui-
bus abundanter irrigata terra dedit fructum suum. Idipsum euenit, cum simili modo ad aliam Crucem in loco de Tlaelpa, cum vniuerso populo processis-
set. In Hispania dum ex cœnobio S. Mariæ Angelorum prædicatum iret ad villam S. Crucis diocesis Corianæ & fatigatus ex itinere cum socio perueni-
ret ad domum cuiusdam pij viri, qui fratres hospitio solebat exseipere, nec ha-
beret ille quem apponeret esurientibus panem, rogata à Martino coniux vt in
arcam, quàm paulo antea absque vilo panis frusto recluserat, respiceret, dum
aperit, plenam inuenit pane recenti. Ad aliud hospitium nocte intempesta,
& tempestuosa, in viâ Turris prope Almendralum accedens, cum densis tene-
bris omnia confunderentur, nec ostium posset aperiri, orans vir Dei, per por-
tæ rimulas tantam immisit claritatem, vt domus vniuersa luce claresceret, &
hospes potuerit, quæ volebat aspicere, vt præ foribus sub pluuia expectantes
accensa candela posset excipere. Et hæc quidem dum viueret, præter alia,
multa, quæ exciderunt, patrasse fertur miracula. Post mortem plerisque, etiam
inclaruisse dicitur, ex quibus vnum aut alterum subiiciam. Ioannes de Oyie-
do, qui in Angelorum ciuitate Tecamachalci-Guardianus decessit, cum semel
Martini corpus recluso sepulchro monstraretur, & suauitatem odoris sentiret
ex corpore manantis, odoratus sensum, quem antea penitus amiserat, integrè
recuperauit. Mulier quædam ægròta, & religiosus quidam à demone varijs
tentationibus agitatus, se illius orationibus commendantes, perfectam conse-
quuti sunt salutem, nec non eius meritis mortuum ad vitam ferunt fuisse re-
uocatum.

*Et post
mortem.*

*Oratorium
Amaqueme-
canum.*

Celebrem diximus adhuc vigere huius serui Dei memoriam apud Amaque-
mecam, prouineia Tlalmanalci oppidum, ad fimbrias igniuomi cuiusdam
montis situm, eturæ Minorum primo commissum, quod postea fide Christia-
na iam imbutum, cessit administrationi Padrum Dominicænorum. Prope oppi-
dum mons alius exurgit, frugifer, arboribus opacus, visu gratissimus; prope
eius cacumen (ex quo amoenissima, fertilissima, diues opum & animalium val-
lis conspicitur) natura ipsa duos inter lapides speluncam reposuit, pedes quin-
decim paulo plus minusue longam, latam, & altam, ad eremitorij seu Sacelli
modum efformatam. Hanc casu quodam nactus Martinus, statuit quoties per
occupationes liceret, solitariè illic degere, rebusque cælestibus meditandis in-
sistere. Illic frequenter ibat, illic per dies multos hærebat, illic pijs exerci-
tijs animum recreabat, & corpus producto ieiunio, multisque iniurijs affige-
bat. Illinc summo mane ad montis verticem prodibat, Deum liberior, & ala-
crius ad auroram & solis ortum pro commissis sibi populis sub procerâ arbore
oraturus, conuolantibus vndique auribus ad eoncentum, & æmulantibus lau-
dem Creatoris. Illi ei apparuerunt sanctissimi viri, sui sodalitijs coryphæi
Franciscus & Antonius, ea replentes consolatione, quod ex parte Dei nun-
ciauerint, eum adscriptum esse scilicet numero Prædestinatorum. Illuc Indi
aliquot

XXV.

XXVI.

ANNO. CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OGGID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 317

XXVII. aliquot heroës furtim aliquando veniebant conspiciantur sanctas hominis actio-
nes, aliquando reuerenter accedebant animabus consulturi.

Vbi verò vir sanctus decessit, populus ille Amaquemecanus, quod in sacro
antro, vel alibi assequi poterant, siue vestium sacerdotalium, siue corporis
indumentorum, asperum, setosumque præsertim, quo utebatur, cilicium di-
ligenter & studiosè asseruant, tanquam sacri hominis exuias. Virtutem in
ijs latuisse diuinam saepe probarunt, liberati illarum contactu à malis pestife-
ris, quæ nouam Hispaniam non semel affligerunt, & ab alijs molestijs. Annis
quingenta indumenta quædam sacerdotalia tanto studio, & secretis arti-
bus, apud se retinuerunt, vt neque Franciscani dum populum illum proce-
runt, neque Dominici, qui successerunt, ea potuerint obtinere. Tandem
anno 1584. dum Ioannes Pæz Ord. Prædicatorum, suorum fratrum in illo
tractu Mexicano iam pridem Vicarius provincialis, & tunc Amaquemecani
coenobij idem Vicarius, Martini famæ, & virtutis amore illectus, superet,
& quæreret aliquas eiusdem reliquias, serioque de hac rerum oppidanis ser-
monem haberet, postero die ex illis vnus secretò accessit, & vbi aliquot Mar-
tini exuiæ, crassa scilicet rudisque viri Dei tunica, casula & lintei Indici,
& cilicium abscondebantur, reuelauit. Diligenti facta inquisitione, quem
cupiebat, absconditum thesaurum inuenit, & asportauit. Huius intentionis
monitus Provincialis, iussit omnia ad Comuentum Mexicanum S. Dominici
transferri. Paruit Vicarius, accepta prius cautione de restituendis omnibus
coenobio Amaquemecano. In magna illa vrbe ad Martini vocem & pignora
omnes auidè concurrerunt, & reliquias cohærent, ad stante semper, & solici-
tè res suas custodiende Vicario.

Quanta
eius memo-
ria apud il-
los populos.

XXVIII. Reductas in suum coenobium reposuit in Sacratio: sed dum cilicium & tu-
nicam de discinderentur in particulas, custodire non posset, transferenda du-
xit in specum, quem ad Sacelli modum ornatè composuit, appensa in medio
lampade argentea, erecto ex vno latere altari, ex altero Christi sepulchro, in
quo ad Christi iacentis pedes, quod ex cilicio, & tunica supersuit, per ferream
craticulam licet intueri. Prope verò altare appensæ planctus ex opposito
conspiciuntur. Ea feruntur Indi pietate, & veneratione erga antrum istud
(quod visitato vocabulo appellant, speluncam, sancti fratris Martini) vt ta-
meti foribus obseretur, nihilominus in alia proxima spelunca, custodia sem-
per adagilet Indorum. Die Veneris semper illic fit sacrum Dominicæ pas-
sionis, erga quam adeo tenetè Martinus afficiebatur, concurrente magna ho-
minum multitudine tum illorum, qui sancti viri affectu tenentur, tum aliorum
illac Mexicum transcuntium. Reliquiæ autem tum in conspectum extrahun-
tur, conueniunt in antrum religiosi, accensisque cereis, Vicarius sacris indu-
tus, reliquias thure adolet, atque reuerenter expandit, offertque osculandas,
eantibus interim religiosi. Fiunt hæc tam deuoto ritu, vt antri religio-
pla modulatio, asperitas vestis & cilicij, ac memoria rigida poenitentia, à vi-
ro Dei illic peractæ, durissima quæque corda compungant, & emolliant. San-
cti huius viri vitam primus omnium scripsit Franciscus Ximenez, illius socius,
& à secretis arcanis conscientia, anno tertio post eius discessum. Ex Hispa-
nia fecit latinam Franciscus Gonzaga, ex his alij plerique tum nostri, tum
exteri exscripserunt; pauci que sunt, qui historiam Ecclesiasticam horum tem-
porum compilarunt, qui cum laude illius non meminerint. Omnium diffusis-
sime eius gesta recenset Ioannes à Turrécremata in sua monarchia Indica,
pressius, & piè quidem Thomas Bozius de signis Ecclesiæ.

XXIX. A pia & gloriosa historia ad impij & infamis viri gesta transimus; à sancti
viri rebus pro Dei gloria, & animarum salute nobili studio patris, ad tur-
pem & vituperosam Henrici Octauī Angliæ Regis à sanctissimæ vxoris Ca-
tharinæ thoro, & ab Ecclesiæ Romanæ communionis separationem. Infe-
lix vir post felix & pacatissimum multorum annorum connubium, demen-
tatus amoribus Annæ Bolnæ, suæ (quod multi scribunt) filiæ, cogitauit de

m
Box to 1 & 2
plurim. in lo-
cis.

Intra def-
tionis Hen-
rici VIII.

re-

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16
CLEMENTIS VII. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANNO 327

repudianda Catharina Regum Catholicorum Ferdinandi & Elizabethæ filia, eo scilicet colore, quod vxor fuerit fratris sui, natu maioris, Arthuri Vvallie Principis, Henrici Septimi Regis, destinati in regno successoris, quam; tamen ille post quintum à nuptijs mensem, lenti morbi tale confectus reliquit prorsus intactam. Præcesserat pro secundis istis nuptijs Iulij II. Pontificis dispensatio, neque in vlla natione per vniuersam Ecclesiam inuentus est vir vnus, qui contradiceret, aut negaret, si quæ obijci poterat turpitudinis species ex priori Arthuri connubio, non cum publico pacis bono, Regumque fœdere satis eam cooperiri, & abundè compensari. Nihilominus Henricus postquam annis viginti quatuor cum Catharina cohabitauerat, & ex illa filios tres, duasque filias sustulerat, inescatus artibus Bolenæ, quam deperibat, & incensus flabellis Volsæi Cardinalis, in cuius totus erat potestate, in tantam prorupit insaniam, vt Catharinam mulierem lectissimam, & sanctissimam repudiauerit, & Bolenam impudicam, prostitutamque iuenculam superinduxerit. Controuersia ab Henrico eiusque assentatoribus contra matrimonij validitatem mota, diu agitata fuit, primò coram Iudicibus à Clemente VII. deputatis, deinde coram ipso Pontifice; donec Henricus amatorijs furijs agitatatus, moræ impatiens, Pontifice dissuadente, & saniora suggerente consilia, verecundiæ laxatis habenis in omnem se præcipitavit contumeliam. Ad Catharinæ repudium subsequuta sunt Romani Pontificis contemptus, sacrorum vilipendium, bonorum Ecclesiasticorum rapina, ordinis sacerdotalis & monastici odium ferale, Ecclesiæ Anglicanæ vsurpatum regimen, à fide Romana finalis apostasia, & demum horrendum, quod videmus, schisma & hæres Anglicana.

Sander. de
schol. Anglic.
l. 2.

Excommu-
nicatur.

In omne
scelus prola-
bitur.

Ioan Fore-
stum Mino-
ritam com-
prehendit.

Clemens Pontifex nihil omisit, vt Henricum ad sanio rem mentem reuocaret: sed nihil obtinuit, effreni & præcipitato cursu Henrico ad deteriora prolabente. Causa itaque cognita, ac diligentissime examinata, anno proximè elapso Clemens sententiam vnanimi Cardinalium consilio tulit, qua primas Henrici nuptias probauit, & secundas reiecit, prolem ex istis susceptam illegitimam declarauit, Catharinam ad suum pristinum statum, & ad coniugalem, ac Reginalem dignitatem restitui, Annamque à cohabitatione Regis, & quasi possessione iuris coniugalis & Reginalis eijs, ac amoueri præcepit, dirisque non obsequentem Henricum deuouit, fulminatis in eum grauissimis censuris. At miserrimus Rex hac audita sententia, tantum abfuit vt eidem pareret, aut pœnitentiam cogitaret, vt perditorum potius hominum more, peruicacius multò progrediretur, & doloris sui vlciscendi causa, nihil aliud versaret animo, quàm vindictam.

At primum quidem iratus vxori Catharinæ, quod in illius gratiam hæc omnia facta à Pontifice affirmaret, sub pœnis grauissimis edixit, ne quis in posterum illam Reginæ nomine, vel Henrici vxoris appellatione dignaretur; sed vt tantum Arthuri Principis defuncti vidua ab omnibus vocaretur. Deinde admonitus ab Anna, quod grauida iam esset, ac partui proxima, Mariam ex Catharina filiam decem & septem annos natam, quam antea Vvallie Principem, regnique hæredem vniuersi Ordines iuramento professi fuerant, omni regio ornamento detracto, tanquam spuriam & illegitimam, ad Catharinam matrem remitti iussit, vt priuatam cum ea vitam ageret. Simul etiam custodes & exploratores in ipsa Catharinæ domo, famulorum loco constituit, qui renunciarent quid ibi ageretur, quibuscum Catharina consilia conferret, qui domum illius frequentarent, quibus nam ipsa fideret. Inquirebat etiam diligenter in Catharinæ amicos, eosque leuissimis de causis in custodiam traiebat.

Et primo quidem loco, vt cæteris timorem faceret, Reuerendum admodum, doctumque virum Ioannem Forestum, diu Minorum de Observantia religiosum, Serenissimæ Reginæ à sacris confessionibus in carcerem conijcit, eo prætextu, quod Hugoni cuidam Latimero hæretico, liberius in Papam, co-

ram

XXX.

XXXI.

XXXII.

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327.

ram ipso Rege debacchanti, restitisset: deinde nonnullos alios, & in ijs tres Sacerdotes ac Doctores Theologos, qui causam Catharinæ paulò ante apud Legatos Pontificis defenderant, Thomam Abelum, Edouardum Pouellum, & Riccardum Fetterhostonum, recludi iussit in arctissimas custodias, ea criminatione, quod cum Moniali quadam Cantuariensi (de qua statim dicemus) consilium habuissent contra Regis diuortium. Atque hos quidem omnes postea, aliosque plurimos diuersis mortis generibus maciandos curauit Henricus.

XXXIII.

Dum sic fureret, ac instar alterius Herodis sæuere instigare eum sua impiissima Herodiade, voluit humani generis hostis adhuc ei occasionem sæuendi præbere. Nata est enim Saltatrici filia, quæ ob innumeras Sanctorum cædes, quæ illius causæ factæ deinde, ac perpetratæ fuerunt, non immerito *Filia sanguinis*, à multis fuit appellata. Edita est in lucem septimo Idus Septembris, in ipso profecto Natalis Beatissimæ Mariæ Virginis (quem diem illa postea deleuit è Fastis) eodem ipso anno quo matrem eius Henricus duxerat, idest, non totis quinq. mensibus post solemnem nuptiarum celebrationem; necesse, vt fuerit Annam prius cognitam ab Henrico, vel ab alio fuisse, quam publicè duceretur. Et certè non deerant, qui eo ipso tempore dubitarent, propter notissimam Annæ Bolenæ incontinentiam, num proles hæc ad Henricum pertineret: non enim ignorabatur etiam tum, quā familiariter vteretur Anna amatoribus illis, quos postea prodidit, & vnā secū perdidit: quam ipsam ob causam Maria Princeps, quæ tum aderat, plurimæque quæ alios latebant, per matrem, matrisque amicos expiscabatur, nunquam postea adduci potuit vt existimaret Elizabetham sororem suam esse, hoc est ab Henrico genitam.

Nascitur ex Anna Elizabetha.

XXXIV.

Baptizandam tamen curauit Henricus Elizabetham summo splendore ac celebratione apud Grenuicum in Ecclesia cœnobij S. Francisci de Obseruantia, quod vniuerso Ordini infaustum fuisse deinde visum est, eo quod vndecimo post mense, nihil adhuc contra alios religiosorum Ordines decreto, omnes illius instituti Monachi, per vniuersam Angliam locis suis pulsæ fuerunt, fratribus, S. Augustini in eorum ædes pro tempore substitutis. Elizabetha verò cum postea ad regnum peruenisset, illud ipsum Monasterium Grenuicense, in quo baptizata fuerat, à Maria Regina paulò ante restitutum, iterum destruxit, & ad vsus profanos sui palatii, cui adhærebat, ædificia destinauit.

Baptizatur apud Mino- rias in fau- ste omine.

XXXV.

Celebre erat his diebus Elizabethæ Bartonæ monialis nomen, quæ propter famam sanctitatis, *Virgo sancta Cantiana* vulgò appellabatur. Hæc assererat Henricum non amplius iam esse Regem, eo quod ex Deo non regnaret: Mariam verò Catharinæ filiam, quæ tunc minus legitimè habebatur, ad regni gubernacula suo iure sessuram esse. Ob quæ verba in ius vocata, & in publicis regni comitis vnâ cum duobus D. Benedicti Monachis, Edouardo Bochingo, & Ioanne Deringo, duobus etiâ Minoritis Hugone Richeo (qui cœuentui Cantuariensi præerat) & Richardo Risbeo, de quibus infra dicemus, duobus etiam Sacerdotibus secularibus, Richardo Maistero, & Henrico Goldo (qui omnes eam spiritu Dei afflatam tredebant), capitis condemnata fuit, & post ludibria publica, omnes constantes supplicium vltimum subierunt duodecimo Kalendas Maij. Quam foeminam, cum inter cæteros Rossensis & Morus diligenter examinassent, confessi sunt, se nullo indicio deprehendere potuisse, eam fanatico spiritu (quod in eius inuidiam tunc spargebatur) agitatam fuisse. Vade & ipsi in suspicionem apud ipsum Regem venerunt, quod cum illa sentirent. Et Rossensis quidem nominatim de eo crimine in Comitibus accusatus fuit, & Ioannes Adefonus, qui ei fuit à sacello, vna cum tabellione Cantuariensi, duo etiam nobiles laici, Thomas Goldus, & Edouardus Thuatus, in vincula eam ipsam ob causam conijciebantur. Constat tamen illas res, quas tum cum nihil minus quam futuræ putabantur, futuras illa prædixit, suo tempore postea euenisse. Maria enim, quæ tunc Elizabethæ postponebatur, ante Elizabetham postea iure suo regnavit.

Monialis Cantiana, duo Minori- ta, & alij capite dam- nantur.

An. 1537. n. 9.

Quo

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16
CLEMENTIS VII. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANNO 327

*Fratres Ob-
seruantes se
oppugnant Re-
gis demeriti.*

*In carceres
coniciuntur.*

*Male habet
in V. West-
phalia.
Mesopot. 17.
hist. Anaba-
pisti.*

Et Clarissa

*Moritur
Hieron. a
Mesuraca.
G62. in prou.
Calab. c. 18*

*Nec non Io-
anna a Cru-
ce.
An. 1449 n. 61*

*Eius nati-
uitas et pue-
ritia.*

Quo verò die hæc Ancilla Dei ad patibulum tracta est cum socijs, eo ipso XXXVI.
Londini optimates omnes iussi sunt coram Archiepiscopo Crammerno, Audiatore
Cancellario, Cromuelo Secretario, alijsque Regis consiliarijs iurato profiteri,
secundas eius nuptias legitimas esse, prolemque inde natam, Elizabetham no-
mine, veram esse regni hæredem, Maria Principe exclusâ, tanquam ex matri-
monio illegitimo prognata. Quam iurisiurandi formulam, ut multis de causis
iniquissimam, cum Episcopus Rossensis, ac Thomas Morus, alijsque nonnulli
suscipere nollent, in custodiam coniecti sunt. Fratres autem Minores de Ob-
seruatia, cum hac iniquitate permoti, liberius loquerentur, tam in publicis di-
sputationibus, quam concionibus sacris, matrimoniumque Catharinæ acerrimè
defenderent (præcipuè verò Londini duo patres doctissimi, Elstonus & Pai-
tonus) ob hanc rem totus Ordo in tanto apud Regem odio fuit, ut tertio Idus
Augusti fratres vniuersi ex omnibus Ordinis sui monasterijs, ut supra diximus,
pellerentur, variosque in carceres conijcerentur, adeo ut plusquam ducenti
eodem tempore in custodijs numerarentur. Qualiter autem cum illis adu-
sit, & quam constanter pro fidei & veritatis confessione illi se gesserint, per
subsequentes annos, singula quæque suis locis distribuemus.

Alia grauissima mota est contra Franciscanos hoc anno persecutio in West- XXXVII.
phalia, maxime verò in Monasteriensi ciuitate. Illic plurimum prævaluit spur-
cissima illa, & seditiosa hæresis Anabaptistarum, quibus dum Minoritæ, qua-
poterant, restiterunt, & Catholicos in Ecclesiæ Romanæ obedientia continue-
runt, illi collecta suæ nefariæ sectæ ingenti multitudine, urbem inuadunt & di-
ripiunt, ac religiosorum domicilia funditus euertunt, omnia sursum deorsum-
que reuoluunt, reliqua pietatis antiquæ vestigia tollunt, fornices & colubinas
disiiciunt, & injecta flamma obuia quæque exsternunt & pessundant. Inceptum
est à Franciscanorum cœnobio, deinde à Theutonicorum collegio, mox à sa-
crarum Virginum monasterijs, inter quas turbas aliquot Clarissæ perierunt.
Miserrimum erat tantam hominum stragem, sacrarumque ædium confectam
ruinam. Sed non diu distulit Deus vindictam, immisis inter ipsos tribulatio-
nibus per angelos malos, collectisque exercitibus per Principes circuli Rhe-
nani, qui dura eos obsidione cinxerunt & seuerè innox plexerunt.

In conuentu S. Francisci Sturnorum in Calabria hoc anno die 6. Augusti ex XXXVIII.
humanis abiit religiosissimus vir Hieronymus à Mesuraca, qui Christus Domi-
nus sui transitus horam reuelare dignatus est. Cum itaque bene valeret, Guar-
dianum rogauit, ut conuocatis in suam cellam fratribus, eum aliquantisper
expectare & audire placeret. Aduenit postea iniecto ad collum fune, & humi
prostratus humiliter veniam petijt errorum, & scandalorum, si quibus aliquan-
do fratres, aut sæculares offendit, rogauitque ut pro se iam morituro pre-
ces effunderent. Præcepit Guardianus ut palam edideret unde tanta certitu-
do mortis, alijs incertæ, proueniret? Respondit humiliter, à Christo Domino
coram B. Virgine Maria, & sancto Francisco sibi reuelatum fuisse illo die ex
hoc mundo migrandum esse, antequam Missæ omnes absoluerentur. Verum
dixisse (licet illusionem, qui eum audierant, putarent) rei exitus comproba-
uit. Inuentus enim est in cubiculo flexis humi genibus, & oculis ad cælum ele-
uatis exanimis, antequam vltimum Missæ sacrificium terminaretur.

Hoc anno migravit ad astra religiosissima Virgo Ioanna à Cruce Hispana in XXXIX.
monasterio S. Mariæ de Cruce prope oppidum Cubarum diocesis Tolétanæ,
de cuius constructione aliàs diximus, ibique promissimus huius nos Virginis
apud Hispanos & externos celeberrimæ, vitam & gesta narraturus. Excidit val-
de è suo statu prædictum monasterium, & infelici casu Agnetis fundatricis, pri-
mæque Abbatis, sed Dei gratia postea respicientis, ad vltimam tendebat
ruinam. Reparatricem suæ domus voluit B. Virgo Maria Ioannam banc, Ioan-
ne Vasquez, & Catharina Gutierrez, pijs rusticanis, in humili vico Hazafra
prædictæ diocesis progenitam, tamque tantis donis & gratijs per sua merita
præuenit, ut ab utero vocata, & à ventre matris segregata videretur ad diuinum
obse-

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327.

obsequium . Etenim non prius nata, quam donis abundare coepit caelestibus . Vbera non fugere dicbus Veneris, ante vsum rationis; visiones videre caelestes, à malis morbisque liberari, modo beatæ Mariæ Virginis, modo sancti Bartolomæi fauore . Anno ætatis quarto gloriam vidit Paradisi, Christum infantulum sub speciebus sacramentalibus, & Angelum sibi destinatum in Custodem . Grandior effecta nullis puellaribus vacabat iocis, nil indecorum faciebat, verbum nullum proferebat ociosum, sed orationi semper intenta, colloquia miscebat diuina . Septennis matre nuper defuncta, statuit cum matertera pia, adolescentula monasterium Regium Toletanum sancti Dominici ingredi, sed Deus, qui restauratricem voluit Cubani, bis terque impediuit, & monialium dolo capere cupientium, artes elusit . Ab auunculis in domum suam translata, res domesticas summa regebat prudentia, & corpus mira terebat poenitentia . Asperrimo à se contexto totum obduxit cilicio, duris cædebat flagris, continuis extenuabat ieiunijs panis & aque, nihil per triduum aliquando manducans . Frigidissimis noctibus lecto prodibat, & solo tecta cilicio coram Christi imagine orationem producebat vsque ad auroræ crepusculum .

XL.

Visionibus assueta, diuinis Seraphinos vidit aureis vasis aquas diuinorum, beneficiorum transfundentes; Christum diuersis temporibus, diuersos illos passionis cruciatus subeuntem; Mariam Virginem Christum infantulum vlnis gestantem, eamque amorosis oculis aspicientem . Accendebant autem hi fauores caelestes desiderium monachatus, quo flagrabat, vt liberius, curis soluta mundanis, diuinas exciperet missiones . Affectu itaque quanto poterat, supplex petebat coram ea Christi imagine, quam Veronicæ appellant, atq. illa secum continuò habebat, vt tandem hanc gratiā cōcederet; cui sub illa ipsa effigie Christus apparens dixit: se illam sibi sponsam adoptaturum . Etsi vero quod tantoperè appetebat, aliquoties assequi tentarat, non potuit à patre & auunculis impedita . Virili demum animo moras omnes tollere decreuit contemptaque contradicentium autoritate, obducta viri veste, gladioque munita, domo cautè prosiliit, monasterium petitura Cubarum, leucis dissitum duabus . Aduit statim Satanas iter præpediturus, obiectisque multis periculis, & difficultatibus plurimis pautare fecit, & mente deficere . In terram cadenti vox è cœlo ter intonuit: Fac animosè, inceptum iter proseguere: Deus tibi erit adiutor . Etsi tunc nullum viderit, sciuit tamen postea quod monitor ille fuit Custodiæ Angelus, qui labantem confirmabat . Paulo vltra progressa vidit sequentem adolescentem Yllescanum, equo insidentem, qui sæpe patrem rogauit hanc sibi dari coniugem . Tanto perterrita periculo Deum inuocans adiutorem paululū è via deflexit donec procus pertransiuit . Genuflexa gratias egit beneficij recepti, Deique Matrem rogauit, vt propitiaretur ad domum suam proficiscenti . Apparuit sanctissima Virgo, vtque bono esset animo, commonuit, illamque fore illius domus reparatricem . Vbi peruenit ad monasterij templum, resumptis fæmineis vestibus, quas in sarcinula secum asportauit, accedens ad habitaculi portam, conspectaque superposita beatæ Virginis imagine orauit, vt prosperum suum faceret desiderium . Responsum accepit omnia fore felicia; & congratulata eius aduentui beata Virgo potestatem fecit, vt domum suam renouaret, dissipando errores, euellendo abusus, ædificando probis legibus, plantando virtutes . His adiuta fauoribus, magna fiducia Abbatissam, suæ viæ vitæque cursu relato, interpellauit, vt ad sororum admitteretur consortium . Re cum illis, & cum prouinciæ Ministro, qui Deo ita disponente, paulo antea inde digressus, redierat, omnium calculis fuit admissa reluctantis valde genitore, & auunculis, qui antequam septa ingrederetur monasterij, superuenerunt .

*Monachus
tus. deside-
rium.*

*Illud asse-
quitur.*

XLI.

Iam voti composummo feruore monasticam vitam aggressa, perpetuum sibi indixit silentium, abstinentiam omnem possibilem, poenitentiae modos admirabiles, somnum breuissimum, vestimentorū vilitatem, personæ contemptum, in laboribus & opere manuali consolationem; in omni re considerans propter

*Qualiter, vi-
tam hanc
aggredditur.*

Annal. Minor. Tom. VIII.

C c c c

quem

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANNO 327.

quem, & pro quibus laborabat. Vitā tamen semper sectata communem, nihil aggressa est singulare, quod Præpositæ, aut confessarij non probaretur iudicio. Ad hunc semel accessit mærore & lachrymis confecta, quod assueta Christum ab infantia videre in communione sacramentali, in postrema non viderit, mira putans simplicitate, ab omnibus, qui sacræ communicant synaxi, Christum corporaliter videri, & propterea hoc sibi denegatum, vel propter aliquem suū reatum, vel propter Sacerdotis in consecratione defectum. Afflictam paternè consolatus confessarius, docuit id beneficij loco reponendum, quod Dominus aliquando se abscondat, & suos subtrahat fauores, vt ardentiori expetantur ardore, & humiliantur in conspectu Dei, qui tam ingentes recipiunt. Ne magnitudo reuelationum Paulum extolleret, datus est ei stimulus carnis, angelus Satanæ, qui eum colaphizaret.

2. Cor. 12. v. 7.

Floret miraculis.

Et virtutibus.

Statim post emissam solemniter professionem (in qua à sancta Cruce voluit XLII. cognominari, tum quia monasterium S. Mariæ de Cruce nuncupabatur, tum quia in die Inventionis S. Crucis nata est, habitum suscepit, & professionem emisit) coepit robustiori florere virtute, & manifestiori splendere sanctimonia. Multis magnisque signis hanc Deus confirmavit. Vas figuli eius inaduerterentia comminutum, eiusdem precibus fuit integrè restitutum. Sanctimonialis vna primùm à febre tertiana, secundùm à periculoso mammillarum tumore illius meritis sanatur: puella à cordis molesta affectione, illius apposita manu liberatur. Valetudinario præfecta incredibili charitate infirmas curabat, in se aliquando transferri morbos Deum deprecata, & exaudita. Nihil vile nihil immundum abhorrebat in hoc religiosæ charitatis ministerio. Ad aliud ostiariæ & rotariæ translata, patientiæ virtutem frequens exercebat, tum propter molestum illud genus seruitutis, tum propter senioris sociæ imperium in præcipiendo, & indiscretum modum agendi. Atqui illa in omnibus obsequentissima, nunquam mandatis resistebat, neque impatienter quidquam respondit, sed in singulis humillima omnia promptè peragebat. Meruit itaque Christum sæpe habere consolatorem, eumque sub infantuli specie conspiceret. Ab eius brachijs semel in sua transtulit beata Virgo Maria, & Ioannam, ad hortum inuitavit, vbi matris & filij fruens colloquio, campanulæ tinnitu ad ostium vocata recessit, & completo ministerio regressa, vtrumque inuenit expectantem, & obedientiæ virtutem commendantem; atque ita aliquando Deum, propter Deum esse reliquendum: Ex consortio diuini amoris respenderit facies eius, & cognouerunt sorores, visiones habuisse cælestes; Alia vice in aula laboritij communis extra se rapta meruit Christum ex Genitricis manibus excipere.

Erga Eucharistiam deuotio.

Vide concil. Trident. sess. 13. cap. 8. & sess. 22. c. 6.

Nauar. in vita Ioan. 1. c. 8.

Erga sanctissimum Eucharistiæ Sacramentū toto ardescens affectu cupiebat XLIII. illud singulis diebus suscipere; sed præ debita reuerentia, & humilitate abstinebat, illis contenta, quos confessarius præscribebat; reliquis interno affectu spiritualiter manducabat, dum voto panem illum cælestem comedens, fide viuā, quæ per dilectionem operatur, fructum eius & vtilitatem sentiebat. Tintinabulum audiens pro adoranda hostia, quam eleuabat Sacerdos, accurrit veneratura; sed dum ad cratem vnde posset intueri, in tempore peruenire non potuit, procumbens humi mente voluit adorare, quod oculis non potuit aspicere: cum ecce magno hiatus scisso pariete videre patenter licuit, quod deuotè adorare cupiebat. Huius scissuræ remanent adhuc indicia. Maiori etiam miraculo ex monasterij officinis per tres vel quatuor parietes, idipsum diuinum videbat, & adorabat obiectum, Deo suæ sponsæ votis annuente. Impio homini in peccato morienti Parochus rei ignarus, pro viatico sanctum ministravit edulium, statimque ille decessit. Angeli ex impuris faucibus illud educentes, ad cubiculum asportarunt Ioannæ, decentique loco reposuerunt. Custodiæ Angelus rem reuelauit Ioannæ, atque illa è longa exstasi reuersa, sacram synaxim, prout Angelus præcepit, piè reuenterque suscepit. Factum hoc largius enarrat Petrus Nauarrus, doctis notis adhibitis.

Ma-

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327.

XLIV. Magnum illud quidem Dei beneficium erga virginem, quod in illius custodia deputauerit vnum è supremis spiritibus, magnorum illustriumque Sanctorum alias Custodem, qui tam diligenter, tam amanter, & tam promptè corporis animæque damna pellebat, inuocanti assistebat, celestibus recreabat solatijs, vt in necessitatibus patrem, in tribulationibus refugium, in dubijs magistrum, in tristitia consolatore comprobaret, & demum in omnibus pro suo desiderio compositus videretur. Sæpe illi varijs pulcherrimisq; formis apparens secreta reuelabat celestia: amicorum, sororum monasterij res procurabat, ita vt consodalibus manifesta illius paterent beneficia, illique se omnes deuouerent, & Ioannæ Custodi se suæque commendarent. Aliorum etiam Angelorum habuit familiaria colloquia, præsertim sororum illius monasterij Custodum. Ex illorum apparitionibus & tristi, lætoque vultu cognoscebat in quibus aliqua deficiebant, & in quibus alia proficiebant. Multa ab ijs disciebat sancta & salutaria documenta, quibus subditas, dum monasterio præesset, instruebat. Illorum ministerio sæpe in ætra ferebatur delitijs fruitura celestibus, à quibus insuper quæ circa sorores suas in monasterio fiebant, percipiebat. A suo Custode, quod summè cupiebat, causam seriemque cognouit prælij Angelorum, victoriam bonorum, casum iniquorum, eorumque per varias partes sublunares poenale exitium.

Qualis ei deputatus Angelus Custos

Alij Angeli ei familiares.

XLV. Rapi & leuari supra se frequenter solebat, & in huiusmodi sensuum alienatione glorias & triumphos videre celestium, suauissimos sentire cordis affectus & pulcherrima facie splendere. Semel accidit, vt in vehementi raptu valdè torqueretur, ora pallerent, oculi languerent, labia nigrescerent, dentes striderent, brachia penderent, nihilque videretur in corpore absque cruciatu. In se reuersa, & sæpe interpellata, vt tam poenosa transformationis causam edissereret, dixit, tunc sibi reuelatum, quot & quantas poenas, tribulationes & persecutiones tam ab immundis spiritibus, quam ab iniquis hominibus illam pati oportebat, quarum recensione ita se perterritam ait, vt mente deficeret, & toto corpore torqueretur.

Frequentes raptus.

XLVI. Responda dabat prudentissima, & monita saluberrima omnibus, qui maiorum tam spiritualium, quam corporalium ab illa petebant remedia. Vndique ad illam tanquam ad celestè concurrebant oraculum, quod illa nunquam promebat inconsulto suo Custode & Magistro. Ab hoc disciebat omnium aduentantium necessitates, qualitates, & corporis, animæque dispositiones. Illo reuelante penetrabat cogitationes hominum, & sciebat, quid circa eos, qui è longinquo se illi commendabant, patraretur. Illo asportante apparebat infirmis, & in periculo constitutis, eosque ab aduersis liberabat. Illo auxiliante superabat potestates tenebrarum, siue ipsam, siue alios offendentes. Annos tredecim postquam per menses aliquot obmutuit, varijs linguis in extasi loquebatur, difficilia sacrae Scripturae loca explanabat, mysteria pleraque reuelabat, & conciones doctissimas, quarum integrum extat volumen, ad secundam, vel tertiam horam producebat. Vt concionantem audirent, ex omni hominum genere magna adueniebat multitudo, atque inter hos multi Heroës, Principes Prælati, Episcopi, Franciscus Cardinalis Ximenez, Magnus ille Dux Gondifalvus Fernandez à Corduba, & ipse Carolus Cæsar Augustus. Omnes in conspectum extaticæ admittebantur (non enim reclusarum institutum adhuc erat introductum) quorum singulis, etsi nullum videret, ea dicebat quæ conditioni, & malis, quibus laborabat, erant opportuna. Penetrabant autem sermones cordis intima, neque vllus erat, qui ad mores reformandos non compungeretur.

Necessitates eius & periculis prouidebat alienis.

XLVII. Multi voluerunt horum raptuum & sermonum, an ex Deo essent, experimentum facere. Missus Toletus quidam ex fidei Inquisitoribus, simulata veste, in raptu concionantem audiuit. Ita illa locuta est, & hominem commouit, vt prope sermonis medium genua flexerit, eoque corporis habitu profusis lachrymis reliquam partem exceperit, & postquam in se reuersa est, pios cum illa

Eius raptus multa prouidebat experientia.

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANNO 327.

protraxerit sermones de rebus animam concernentibus; & valedicens se illius orationibus impensè commendauerit. Alij temerè scire cupientes, an verè extra se fieret, vel huiusmodi raptus fìcte vendicaret, eas adhibuerunt scrutationes, quæ virginem offenderunt. Quædam Heroïna lectulo assistens dum Ioanna in rapto prædicaret, aciculam magnam per occiput infixit, quæ cranium offendit. Immotha virgo nihil sentiens in concione perrexit, eaque finita, atque in se reuerfa tunc coepit dolere, visusque est sanguis per collum dilabens. In alio sermone quidam magni nominis Ecclesiasticus eam per brachium violentè attraxit, ut è rapto retraheret; nec quidquam profecit, illa immobiliter hærente & sermonem prosequente. Tanto concursu populorum, & indiscretis quorundam experimentis commotus Minister prouinciæ Castellæ, cui subest monasterium, præcepit, ut nullus deinceps in conspectum raptæ, aut concionantis admitteretur. Ita factum: sed dum ad cubiculi ostium una, ex sororibus accederet, ut quæ dicebat, audiret, prospiciens per rimulas vidit aues multas erectis rostris, quasi attente loquentem audientes. Vocatis alijs, quæ idipsum viderunt, iudicatum est, Deum velle, ut ab hominibus audiretur, quorum defectum aues supplebant. Re coram Superiore probata, permittit ut audiretur.

Parijs loquitur linguis.

Ministro prouinciali, ex Cantabria oriundo, disertè locuta est idiomate Cantabrico, ut dissuaderet, quod secum tacitus cogitabat, ei monasterij præfecturam commendare. Ea re amplius confirmata eius sanctimonia, firmiter persistit in sententia, & Abbatissam instituit. Vbi aderant viri docti, vel qui Hispanum ignorabant idioma, Latine sacræ Scripturæ mysteria explicabat, & quæ opportuna erant, exprimebat. Dederat monasterio Franciscus Ruiz, ex Minorita Episcopus Abulensis, Cardinalis Ximenij in expeditione illa celeberrima expugnati Orani socius, mancipia duo inde ducta, mulierem prouentam, & iuenculam, Arabes. Sæpe tentatum est ut ad fidem accederent Christianam, sed frustra, pertinacissimè illis adhærentibus Mahometanæ. Aderant semel huiusmodi spectaculo virginis raptæ concionantis, audieruntque, ad se conuerti sermonem expedita lingua Arabica, adeoque sibi corda compungi, & tam efficaciter ad veram religionem capeffendam commoueri, ut statim dissoluto cætu baptizari voluerint. In alijs concionibus sæpè illas vocabat, easque alloquebatur Arabicè, illis respondentibus, & Ioanna circa multa monente. Ad mortem vsque in monasterio perseuerarunt, piè humiliterque sororibus seruientes. Anno vno septuaginta vnum sermones habuit huiusmodi, partim spectantes ad vitam Christi & Genitricis, partim ad encomia Apostolorum, partim ad Euangelia Aduentus, & Dominicarum, in quibus multa reperiuntur sub parabolarum inuolueris, plurima manifesta ad morum reformationem conducentia. Mirabiliter omnes excepit calamo Maria, Euangelista, illius monasterii alumna, cui hæc gratia à Domino concessa est, ut disertè & integrè scriberet post concionem, quidquid in illa virgo proferebat, cum prius neque scribere sciret neque legere. Vir verè Apostolicus Franciscus à Turribus Minorita plurimi faciebat sermones istos, libro vno eoque magno comprehensos, in quibus profunda mysteria contineri asserebat, non tamen omnibus obuia, neque omnibus committenda; quod iudicium etiam protulit Tribunal S. Inquisitionis Hispanicum, postquam accuratè legi & examinari librum præcepit.

Multa habuit sermones in rapto

Eam sibi Christus de sponsauit.

Maiores adhuc suæ dilectionis indicia erga Virginem hanc Christus exhibuit. Etenim coram B. Virgine & multitudine Angelorum eam sibi dilectissimam, sponsam immisso anulo pretioso subarrhauit, & in feria sexta Parasceues Christi Passionem intensissime meditantem quinis plagis in manibus, pedibus, & latere insigniuit, impressis totidem rubicundis in pelle signaculis, sub quibus ardor, & dolor erat vehementissimus. Apparebant hæc singulis sextis feriis & Sabbathis, vsq. ad festum Ascensionis, quo illa propter intolerabilem importunitatem ista videre cupientium orauit, & exorauit ut prorsus abolerentur. Ita tamen

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327.

tamen eius precibus Christus assensit, quod prænunciaverit fore ut pro purpureis rosis plagarum, quas auferri volebat, pungentes spinæ ipsius coronæ infingerentur; quod vere illa probavit puncta & repuncta multis doloribus & tribulationibus.

L. Delectabatur illa concentu auicularum, quibus aliquando concinebat, laudans & glorificans Deum, multisque aduentantium precibus, audiendisque miserijs valde distrahebatur. Eam itaque solis mysterijs cœlestibus percipiendis aptiorem redditurus, surditate afflixit Dominus à Februarij decimo vsque ad Augusti duodecesimum, S. Claræ sacrum, quo sorores omnes instanter petierunt, ut auditum monasterio commodius regendo, & proximorum malis facilius medendis necessarium reddere dignaretur. Exauditi sunt sacrarum Virginum preces, misso S. Petro Apostolo, qui tactis auribus in raptu positæ sensum restituit. In die S. Barbaræ in extasi absorptæ sancta illa Virgo apparuit, multa illi reuelauit, seque apud Deum vberis illi collatæ gratiæ fuisse mediatricem. Visa insuper eo tempore anima cuiusdam infantuli ad cœlos ascendentis, quæ Virginem rogauit, ut genitricem suam indicato nomine moneret, ut potiore curam gereret in educandis filijs, talesque dixit suos fratres, quales Deus nollit; eumque strictam ab ea huius rei rationem exacturum. In alijs similibus eleuatæ mentis affectibus, modo hos, modo illos Sanctos aspexit, Franciscum, Dominicum, Antonium, Luciam, Acatium cum socijs Martyribus, ita ut semper in cœlis conuersari videretur, tot visionibus Dei, Mariæ Virginis, Angelorum & Sanctorum assueta.

Privatur auditu per aliquot menses.

Multa illi reuelantur.

II. Anno ætatis vigesimo octauo, & ab ingressu religionis tertiodecimo, electa, Abbatissa vnanimi consensu sororum omnium, Præsides, quem diximus, Cantabro Ministro, annis septendecim summa tranquillitate, miraue prudentia, monasterium rexit, fabrica & redditibus necessarijs auxit, cum in miserrimo esset statu, antequam illa regimen susceperet. Inter plerosque benefactores præcipuos habuit, quos supra nominauimus, Gondisaluum, & Ximenez, qui larga manu suppetias tulerunt. Illud singulare præstitit sodalitis beneficium, quod regularem firmauerit obseruantiam, & præuenerit, quæ oriri poterant, scandala, introducta monastica clausura, cum prius sorores passim exirent mendicatum, & exteris pateret aditus ad penetralia monasterij. Officium porro facile peragere poterat, adiutore Custodiæ Angelo, qui in omnibus assistebat, & scitu necessaria quæque opportunè reuelabat, ac Protectrice Maria Virgine, quæ se perpetuam illius domus Abbatissam constituit, & Ioannam suam Vicariam seu Substitutam. In hoc officio multa recepit à Domino beneficia, & singulares reuelationes; viditque præ reliquis animam sui confessarij, illius monasterij Vicarij, Petri à S. Iacobo, siue de Santiago, viri probatissimæ vitæ, notæ virtutis, & sanctimonix, magna in cœlis gloria coronari.

Egregiè monasterium gubernat.

Petrus à S. Iacobo eius confessarius.

LII. Flagitantibus sororibus orauit Dominum ut benediceret, virtutesque infunderet rosariis multis, quæ studiosè collegerant, & illa in arcula sub alterius custodia, & claue recluserat. In extasim acta diu sine sensu permansit, quo tempore sorores auidè scrutantes quid circa rosaria fieret, arculam referarunt, vacuumque viderunt, & extasi completa respicientes, reposita compererunt, miro fragrantia odore, quæ paulo antea ablata mirabantur. De his interrogata Ioanna dixit: à Deo fuisse benedicta, ipsius manu contacta, atque inde impressum odorem infusamque virtutem ad mala plurima pellendam morbosque curandos. Verum dixisse, mirabiles consecuti euentus probauerunt; atque illi ritè examinati sunt coram Iudicibus varijs in locis, compactis legitime publicis instrumentis. Rem hanc aliqui vltro magnificarunt, & nimia pietate corruerunt, indulgentiarum plurimarum absque vlllo fundamento gratias adicientes: quos iuste reprehendit, qui postremo Virginis vitam descripsit, & adiectis insuper probatissimis documentis, quæ rei veritatem confirmant.

Rosaria eius intercessione benedicta.

Navar. in prolog. & l. 3. c. 1. & sequ.
Suffragatur animabus Purgatorij.

LIII. Perspectis in visione pœnis durissimis, quas animæ fidelium in purgatorio patiuntur, summa eis pietate Ioanna compatiebatur, & quod vbiq; per se vel

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANNO 327.

vel per alios leuamen poterat; præstabat, orationum suffragia, missarum sacrificia, afflictiones corporis, pias operationes, & religiosa pro eis exercitia; quotiescumq; licebat, offerebat, atque vt alij offerrent, procurabat. Petijt à Deo, vt in satisfactionem pro animabus purgandis admitteret sui corporis poenas, easque infligeret grauissimas, & animabus infligendas remitteret. Iuxta votum quidem tormenta sustulit durissima, cò tamen alacrius, quò certius sciuir per suum Custodem, ea miseris animabus profuisse. Multæ proinde animæ illi apparebant, rogantes vt illas etiam sua charitate complecteretur; idq. protinus faciebat, nulli suum qualecumque denegans auxilium. Hac pietate, & singulari charitate plurimum apud Deum promeruit, & animas sibi deuinxit, vt illius meritis liberatæ efficacius in cœlo pro illa interpellarent. Meritò quidem ex illorum numero poterat censerì, de quibus ad S. Brigittam Angelus pronunciauit: *¶ Benedicti sint illi, qui in mundo iuuant animas orationibus, & bonis operibus, laboreque corporis sui.*

¶ Brig. l. 4. reuel. c. 7.

Valde affligitur erga Christi crucem.

Indicibili affectu sanctissimam Christi crucem venerabatur, & meritò quidem, quippe in festiuitate Crucis inuentæ tot beneficia à Deo recepit. In illa diximus in sæculo natam, in religione renatam, solemni voto Deo consecratam; in illa insuper Deo iubente monasterij per illam reformandi præfecturam accepit; & demum in illa transiuit ab hac valle lachrymarum ad patriam cælestem, vitæ sanctissimè transactæ præmium receptura. Singulis hebdomadæ diebus peculiare habebat circa crucis mysteria meditationes, fructus crucis ita, per dies vniuersos distribuens, vt abundantissimè defœcatur animæ, & contemplandis diuinis assuetæ, materia suppetere meditandi.

¶ Erga Virginem Mariam.

Virginem gloriosissimam Mariam totis cordis medullis, præcordiorum affectibus, & votis omnibus venerabatur, probè sciens ita eum velle, qui totum, nos habere voluit per Mariam, eamque factam esse scalam cælestem, per quam Deus ad terras descendit, vt per ipsam ascendere mereamur ad cœlos. Erat in monasterio vetustum simulachrum ligneum sacratissimæ Virginis, non adeò pulchrè, neque ad artem dolatum, magnæ tamen venerationis apud sorores & externos. Vt maiori adhuc reuerentia coleretur, impetrauit vt à Domino benediceretur, eamque imagini tribueret virtutem, vt coram orantes petita, acquirerent, & in publicis necessitatibus hic inuenirent remedium. Et quidem inueniunt: passim namque huius imaginis intuitu magna fiunt miracula; & dum mala publica premunt, atque in supplicationibus circumfertur, siue, pro auertenda lue, siue pro pluuiâ petenda, aut serenitate postulanda semper probat populus suarum calamitatum sperare se posse leuamen.

Donatur gratia sanitatum.

Indicant hæc & multa his similia, quantam gratiam inuenerit Ioanna apud Deum; quantam autem ei concesserit Deus gratiam sanitatum, sæpissimè probarunt sorores. In vna extinxit æstum mortiferum ignis, quem appellant S. Martialis: alteram à canceris morbo sanauit, aliam à pleuritide; alterius còtortos humeros rectificauit. Præ doloris impetu cuidam ex sororibus oculus vnus in terram prosiliit; quem manu excipiens Ioanna, linteoque abstergens ad locum vnde exierat, restituit, statimque quæ paulo antea erat monocula, oculo perfectissimè vidit ab omni malo liberata. Monasterij famulum Ioannem de la Fuente temerè transuadantem Xaramæ fluuium torrente aquarum exundantem, ne mergeretur, effecit. Famulam Antoniam Rodriguez ne ab impetente tauro occideretur, defendit; & monasterium ab impetu rebellium, qui sub titulo Communitatis, & specie boni communis, magnam Hispaniæ partem occuparunt. Veruex infectus rabie, Ioannæ sororumque confessarium cornibus petit, & suo malo contaminauit. Orauit pro illo instanter Virgo, & refanauit. Infantulam mortuam vlnis exceptam, imposita cruce quæ ad collum pendebat suum, ad vitam reuocauit.

¶ Petit pro Christo pati.

Tantis donis cœlestibus illustrata, & diuino lumine perfusa, cœpit cogitare, tot gratiarum cumulis à Deo receptis se nihil rependisse; consolationes fuisse plurimas & maximas, afflictiones paucas & exiles; præmia ingentia, merita

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327

merita humilia. An helabat itaque aliquid pro Deo pari, & sicut erat consolationum particeps, ita volebat fieri tribulationum. Probe sciebat verum illud esse, *quod in presenti est momentaneum & leue tribulationis nostra, supra modum in sublimitate eternum glorie pondus operatur in nobis; & propterea* 2. Cor. 4. v. 17. prophetam hac luce percitum exclamasse: *Computrescant ossa mea, & subter me vermes scateant, tantum ut requiescam in die tribulationis.* Instante proinde rogabat ut laboribus, doloribus, afflictionibus & morbis corpus contereretur, & tanquam aurum in fornace tribulationum examinaret. Exauditam fuisse mæsto illi vultu Custos Angelus reuelauit, monens magnam necessariam esse patientiam, ut reportaret promissiones; & aliorum indigere auxilio sororumque precibus, ne in certamine deficeret. Corpus, inquit, contereretur grauissimis morbis, & spiritus affligetur persecutionibus, inuidia, detractione, bonique nominis iniuria. Habac. 3. v. 16

LVIII. Paulo post quàm hæc audiuit, & sororibus retulit, toto corpore contracta est, nulla remanente parte absque graui læsione. Ita vehementer dolebat, Exauditur ut sæpe strideret & clamaret, à Deo petens auxilium & patientiam. Artubus omnibus, iuncturis, neruis cruciatur, nullo potens vti membro ad destinatum ministerium. Omnium fortissimus erat dolor capitis, quo tam vehementer aliquando torquebatur, ut mortuæ similis videretur. Stomachi insuper & iliacæ passiones, tam intensæ pungebant, ut toto corpore algeret, frigidoque sudore tota maderet. Atque hæc mala per annos quatuordecim, incredibili robore, inuictaque sustinuit patientia. His demum accedebant dæmonum torturæ, verbera, flagella, & quandoque vulnera, quibus medendis multis diebus adhibere oportebat remedia, atqui vnum nullo potuit medicamine per totum vitæ cursum sanari. Attamen in tot tantisque doloribus bis habuit Christum consolatorem, qui eam suo aspectu, & colloquio dulciter recreauit.

LIX. Altera pars tribulationis & doloris à domesticis oritura, prænuncios habuit spiritus malignos, qui innumerabili multitudine foedisque figuris immundorum animalium, serpentum, quadrupedum, tristiumque volatilium nocturnorum, domum omnem replebant, tectum occupabant, muros circuibant. Quos in visione contemplata Ioanna, exhorrescens adiutorium implorauit spirituum coelestium. Adfuerunt cum Michael Archangelo Custos Angelus, & alij plerique celestis aulae milites, qui vilissima illa inferni monstra, etsi pertinaciter reluctantia, confestim abegerunt. Interroganti autem Ioannæ, quid sibi cacodæmones, & tetra illa colluies volebant? Custos respondit: domum illam perturbare, & penitus euertere, iamque eis aditum apertum per monialium rancores & discordias recenter exortas, quarum fructum amarissimum illa propediem erat gustatura. Atque ita factum est, ut conspirante, cum alijs Vicaria contra Abbatissam Ioannam, quasi bona monasterij adhuc paupertimi dissipasset, ut bullam impetraret pro confirmanda vnione beneficij curati, quod Cardinalis Ximenez applicauerat monasterio, & illa fratri germano contulerat, interpellatus sit Minister, qui rem omnem discuteret, & iudicaret. Accedens ille, nimis facile credidit Abbatissæ æmulis, eamque ab officio remouit, substituta in eius loco Vicaria, Ab officio Abbatissæ remouetur. quæ tam indignis artibus officium ambiuit. Pertulit omnia patientissimè Ioanna, quæ multis colloquijs à suo Custode didicit, Deum ita permisisse, ut ancillam suam amplius tanquàm aurum in fornace tribulationis excoqueret, & ne illa tot tantisque fauoribus ac reuelationibus diuinis assucta, vana gloria, dulci spiritualium opum spoliatrice, iocundo animarum hoste caperetur. Alia vitia locum habent in seruis diaboli; inanis gloria etiam habet in seruis Christi.

LX. His confortata sermonibus, quibus potuit modis consolabatur eas sorores, quæ grauer ferebant illam permutationem officiorum à Ministro factam, omnesque hortabatur ut nouiter electæ promptè obedirent. Ipsa omnium prima humillimè obsequia præstabat vniuersa, & tanquam à Domino datam

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANNO 327.

Restituitur datam toto affectu venerabatur Abbatissam. At Dominus non diu distulit violationem iniuriæ Ioannæ irrogatæ: nam falsam accusatricem, quæ sibi à Domino prælatam supplantavit, graui morbo repente percussit, incusso insuper ingenti timore & tremore criminis perpetrati. His edocta supplicijs misera foemina coepit suas culpas confiteri, & quæ in Ioannam commisit propalare. Deinde ab ipsa veniam humiliter petijt, & facile impetrauit, illam insuper rogans, vt à Deo tot delictorum remissionem consequeretur. Oravit pro ea Ioanna, & indulgentiam obtinuit, mox illam monuit præmaturæ mortis, quæ instabat, ne imparata raperetur. Parauit quidem illa morti præmittenda, & Sacramentis procurata poenitens decessit, iniungens sororibus, vt Ioannam reeligerent Abbatissam, suisque suffragijs, quod illa iniquè abstulit, illæ æquanimitè restituerent. Iniuste autem Ioannam loco suo remotam constitit, dum re melius discussa compertum sit, non nisi exiguam summam aureorum septem pro diplomate Romano fuisse solutam, eiusque fratrem acceptasse onus ministrandi Sacerdotij, subministratis tamen fructibus Monasterio.

Iubetur beneficicia quæ à Deo recepit scribere.

Appropinquante iam tempore, quo Ioannæ tot pressuris & tunctionibus expositæ, & in viuum lapidem celestis ædificijs dolatæ, ex hoc sæculo erat migrandum, apparuit Angelus & dixit, Deo placuisse, vt ad maiorem sui gloriam, suorumque seruorum ædificationem & instructionem innotescerent, quæ illi contulit beneficia tum spiritualium consolationum, & reuelationum, tum corporalium afflictionum & dolorum, quæ beneficij etiam loco reponenda erant, & proinde omnia distinctè exararet. Illa quanta potuit animi demissione, se protinus ab huiusmodi donis sibi secretò commissis, palam referendis excusauit. At celestis monitor æquis rationibus, imperio, & comminatione, tandem induxit vt faceret, scribamque dedit, quam diximus Mariam Euangelistam, quæ scribere nesciebat, vt amplius constaret præceptum hoc à Deo emanasse. Illa porro scripsit duos illos libros quos supra memorauimus, sermonum, & vitæ actorumq. Ioannæ adeo disertè & discretè, vt supra humanum excellentius habuisse adiutorium colligatur.

Præmonetur sui obitus.

Tandem vbi decreuit Dominus ancillam suam ad tot meritorum præmia ex corporis ergastulo euocare, præmonere voluit, per fidelissimum suæ Custodiæ Angelum in peruigilio Apostolorum Philippi, & Iacobi, quorum vterque illi apparuit, & congratulatus est de præparata diuturni certaminis corona. Illa lætificans & exultans confestim se parauit ad transitum, dissolui cupiens & esse cum Christo. Receptis sacramentis oravit sorores, vt ad longinquam regionem abituram suis orationibus adiuuarent: mox se conuertit totam ad contemplanda diuina mysteria, & beneficia, quæ ab infantia cumulatissimè à diuina recepit clementia. Tribus diebus ante illum, qui sacre Crucis inuentioni dicatus est, multas habuit reuelationes & visiones Christi Domini, S. Mariæ Virginis, Mariæ Magdalenæ, sui Angeli Custodis, aliorumque Sanctorum, nec non horribiles dæmonum apparitiones, qui ad vltimum vitæ terminum insidiari, & aduersari non cessarunt. Demum post integri diei continuam pulchramque extasim, quæ ab illis incepit verbis: Congratulamini mihi, congratulamini mihi: coruscante facie, prodeunte ex ore suauissimo odore, oculis in cælum fixis, multisque prolatis sanctissimis verbis, & habitis cum varijs personis, quæ apparebant, pijs colloquijs, obdormiuit in Domino die prædictæ Inuentionis sibi semper fausto, vti diximus, & felici, anno ætatis quinquagesimo tertio, ab ingressu monasterij quadragesimo.

Acta post mortem.

Post mortem os illud exangue, facies pallida, corpus attractum, ossibus duntaxat constans, & neruis, pulchra facta sunt & speciosa, qualia in iuuentute apparebant, dum frueretur consortio sermonis diuini. Quinque dies remansit insepulta suauissimum emittens odorem, concurrente ex omni hominū genere, tam è propinquis, quam è longinquis locis innumera multitudo. Vt omnium commodius satisfaceret pietati, Minoritæ, quorum plurimi conue-
mona-

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327.

monasterium, in cuius penetrabilia irruere non potuerunt cupidi spectatores. Recta in cælum ascendentem, plene in hoc sæculo tot pœnis purgatam, se conspexisse retulit religiosissima quædam sanctimonialis monasterij Conceptionis Almeriani; eiusdem ferme virtutis ac pietatis cum Ioanna, eique in spiritu valde familiaris. Statim autem post obitum cœpit clarere miraculis. Sororem ex casu in tibia & pectore grauiter læsam, hominem dentibus vehementer dolentem, alterum cruribus attractum fulcris incedentem mirabiliter sanauit. Tandem sepulta in Odæo inferiori absque vilo receptaculo præter nudam terram, iniectaque copiosa calce & aqua, integra permansit per septennium. Accidit vt puella Comitissæ Populæ filia, quæ in monasterio pijs educabatur institutis, dnm eo loco luderet, senserit gratum odorem, & digitulis terram effoderit. Accedentes sorores, eodemque recreatæ odore constituerunt causam inquirere, & in quo statu esset Ioannæ corpus aspicere. Altum effodientes inuenerunt corpore & veste incorruptam, in nullo penitus offensam. Decenter itaque ornatam, transtulerunt ad Odæum superius, vbi in capsâ reconditam sub altari collocarunt.

LXIV. Illi remansit annis quatuordecim frequenter contrectatum à sororibus, veteribus spoliatum, nouis vestibus indutum, donec nobilis fœmina Isabella, Mendoza coniux Gondisalui Chaceoni, Domini de Casarubios, illud transferri curauit ad sacellum præcipuum templi, & à latere Euangelij collocari in arcuato tumulo ex quo tam sorores à parte interiori, quam sæculares ab exteriori nobilem arcam circulis ferreis firmatam, in qua sacrum corpus quiescit, conspiciunt & contingunt. Facta est translatio anno 1552. die 14. Septembris Exaltationi sanctæ Crucis sacro præsentibus multis heroibus & heroinis. Anno millesimo sexcentesimo Franciscus de Sosa Minister generalis postea Episcopus Canariensis, Oxomensis, & Segouiensis, simul cum Petro Gonzalez de Mendoza Ministro prouinciæ Castellæ, postea Commissario generali familiæ Ultramontanæ, Archiepiscopo Granatensi, mox Cæsaraugustano demum Episcopo Seguntino, accedens ad monasterium recludi fecit arcam, in qua quotquot aderant, viderunt corpus integrum, facie duntaxat & manibus aliquantulum denigratis, reliqua cadaueris compagine illæsa, vegeta, & firmiter cohærente. Detracto vetusto habitu, superinductus est nouus, & pro duobus albis capitis velamentis, vnum restituit candidum, & alterum adiunxit nigrum Minister generalis, hoc eam dignatus honore post mortem, quæ omnibus sui monasterij sororibus illum concupierat in vita. Abscidit autem digitulum pedis sinistri, in alio collocaturus monasterio; sed contremuit videns post annos sexaginta sex sanguinem effluere è vulnere.

LXV. Difficile explicari posset, quanta feruntur erga sacram Virginem deuotione Quidam eis cultus. populi omnes in circuitu, & quantis illius sepulchrum muneribus cohonestant. Facile itaque fuit sororibus nobilissimam, affabrè compositam thecam argenteam egregijs cælaturis operosam, valoris aureorum quinquies millium, procuratore Alphonso de Espinosa, monasterij vicario, condendo corpori comparare, in qua depositum fuit die festiuo omnium Sanctorum anno 1614. præfente Antonio de Trejo Ordinis totius Vicario generali, postea Oratore Romano & Episcopo Carthaginensi, Francisco de Ocaña prouinciæ Ministro, immensa multitudine populi è curia Regis Catholici, & oppidis vicinis confluentis. Vt omnium satisfaceret votis, expositum fuit in templi sacello maiori loco eminenti, vbi per biduum omnium patuit conspectui. Demum arcæ prædictæ illatum fuit, adiectis seris duabus, clauē vna tradita prouinciæ Ministro, altera Abbatissæ. Anno sequenti venit sacrum depositum veneraturus Philippus III. cum tota prole Regia, Card. Lermensi, & præcipuis aulæ Magnatibus. Satiandæ omnium pietati expositum fuit corpus in nobili strato per diem integrum, quem corporis venerationi dedicarunt assistentes in choro, excepta duntaxat hora prandij, quod in atrio monasterij sumplerunt. Postremo Philippi IV. coniux dignissima Isabella Borbonia anno 1622. in comitatu habens

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANNO 327.

Carolus Infantem, Ferdinandum Cardinalem Toletanum, Regis fratris germanos; & regie Primates, pretiosum hunc thesaurum voluit aspicere, & donarijs honorare.

*Agitur de
de eius cano-
nizatione.*

Vltimo demum Episcopi Troie & Cyrenes Apostolici Commissarii, pro sacra Virginis actis examinandis delegati, arcam recludentes, contestati sunt se corpus incorruptum, & visu pulchrum aspexisse, illudque per triduum plussquam quadraginta millium undique aduentantium aspectui permisisse. Hic in Verbe de connumeranda Sanctorum ceteri agitur, præbebatq; olim sumptus cause prosequendæ Gabriel Cardinalis de Trejo, supradicti Antonij frater; sed & Comitum generalia regni Castellæ quatuor millia aureorum decreuit in hunc finem eroganda. Veneratio & cultus eo in loco perquam maximus, est, & fama per vniuersa Hispaniæ regna valde diffusa. Sepulchrum insuper gloriosum accensis in circuitu multis lampadibus argenteis; appensis pretiosis donarijs, & deposita apud ædituum locuplete suppellectile.

*Qui nam
eius vitam
scripserunt.*

*Cimarel. l. 3.
cap. 25. 28. &
seqq.*

*Gonz. in pro-
uin. Castellæ
mon. 4.*

*Salaz. lib. 7.
c. 1. & in fin.
lib. 8.*

Francisca N.

*Gonz. in pro-
uin. S. Angeli
con. 15.*

*An. 1535. n. 6.
Fonseca de
expulsion. Ma-
uro l. 1. c. 3.*

*Antonius de
Calcena in-
struit Mauro
ros Valenti-
nos.*

*Capit. gene-
ral. Conuen-
tuum.
Rodul. l. 196.
& 214.*

Documenta sanctitatis & actuum processis Romam transmissi innumera, magnæque continent miracula, omnis generis sanitatum, vitæque aliquibus restituta. Præcipua, firmisque testimonijs commendata refert Petrus Nauarrus, qui omnium vltimus sacra Virginis acta conscripsit doctè quidem & prudenter, consultis & diligenter perlectis quæ de sua magistra omnium primam diximus scripsisse Mariam Euangelistam. Antonius Daza præter ea, quæ in Chronicis à se editis recensuit, peculiari libello integram complexus est vitam sed magis piè quàm pouderosè concinnatam, quod ansam præbuit grauib; viris quædam obijciendi, & aliqua seuerius iudicandi, in magnam tantæ virginis offensionem. Occurrit docta Apologia Franciscus à Sola, quem supra retulimus, alijque viri docti; sed omnium accuratissimè dictus Nauarrus. Dazæ opus adiectis Solæ notis, Bartholomæus Cimatella quartæ parti Chronicorû à se compositæ Italicè traductum, inseruit. Franciscus Gonzaga, Petrus Salazarius, & ex neotericis multi præclaram habent huius virginis mentionem.

Alia tertij instituti virgo illustris, multis virtutibus exornata Francisca N. circa hunc annum decessit in Apulia, & sepulta est in conuentu Minorum Ripæ Limosani, de quo hoc habet Franciscus Gongaza testimonium. [Honestissimæ pariterque religiosissimæ sororis Franciscæ, tertij Ordinis Franciscani olim alumnae, quæ innumeras laruarum insidias declinauit, & gloriosa de inimico Satana trophæa sæpius retulit, quapropter illi summè formidabilis fuit.]

Clemens Pontifex & Carolus Imperator audientes Mauros regni Valentie, quos diximus aliàs innumera multitudine baptizatos, Mahometismum potius quàm fidem profiteri Christianam, non semel incuriæ, & torporis in tanti momenti arguerunt vtriusque status Ecclesiastici & secularis Præfectos, ac demum Imperator hoc anno duos instituit Commissarios, qui perfidam gentem ad præcepta & regulas veræ religionis instrui & plenè catechizari curarent. Primus fuit fr. Antonius de Calcena, prouinciæ Aragoniæ Minister, olim totius Ordinis Vicarius generalis, & demum Episcopus Dertusanus. Secundus fuit Antonius Ramirez de Haro, Abbas Aruasarum, quorum industria factum est vt plurimi per gentem illam numerosissimam distribuerentur prædicatores, quorum diligentia magna pars in fide confirmata est.

Hoc anno Patres Conuentuales celebrarunt Capitulum generale Mediolani, cui interfuit, & subsidia ampla ministravit Franciscus Sfortia, nuncupatus Maurus Dux Mediolanensis. Electus est Magister generalis Iacobus Antonius Ferdutius Anconitanus, de quo diximus anno præcedenti, prius functus officiis Procurat. & Vicarii generalis Ordin. quem annis septem laudabiliter rexit donec à Paulo III. ad Eccles. Marturanam, quod loco dicemus, assumptus est.

Statim in exordio Pontificatus expositum fuit Paulo III. Pontifici per Commissarium generalem Vltromontanum, & Ministros Hispanos expedire, vt Custodia S. Euangel. in noua Hispania Indiarum Occidental. erigeretur in Prouinciam, & Prouincia S. Crucis in Insulis Indicis deprimeretur in Custodiâ. Vtrûq;

con-

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327.

concessit Pontifex, emissio sequenti diplomate. Sed cum in proximis Comitibus generalibus de hac re controuerteretur, quoad erectionem prouinciæ, Bulla in suo robore permanfit, firma etiam remanente sanctæ Crucis prouincia.

Custodia
S. Euangelij
origitur in
prouinciam

PAVLVS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Commissarius generalis Ord. Min. Obseru. regular. in partibus Ultramontanis, ac Ministri prouincial. Hispanicæ nationis eiusd. Ordinis, quod in partibus Indiarum *nova Hispania* nuncupatis, vna Custodia sub S. Euangelio, & vna prouinc. prædicti Ord. sub S. Crucis inuocationibus secundum morem ipsius Ord. sunt institutæ, & ob varias & iustas causas expedit, quod Custodia in prouin. & prouincia huiusmodi in Custodiâ mutetur. Quare supplicari fecerunt nobis humiliter, vt super his opportunè providere de benignit. Apost. dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicat. inclinati auct. Apost. tenore præsentium statuimus & ordinamus, quod de cætero in perpetuum Custodia S. Euangelii cum omnibus & singulis domibus eiusd. Custodie nuncupetur & sit prouincia S. Euang. & e conuerso prouincia S. Crucis huiusmodi cum illius omnibus & singulis domibus nuncupetur & sit Custodia S. Crucis in omnibus & per omnia, perinde ac si à principio non vt fuerunt, sed iuxta statutum huiusmodi & ordinationem huiusmodi fundatæ & institutæ fuissent: irritum & inane decernentes, quidquid secus super his à quoquâ quauis auctoritate sciēter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. præmissis, nec non constitutionibus, & ordinat. Apost. ac statutis, & cōsuetud. dicti Ord. etiam iuramento, confirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque indultis, ac litteris Apost. quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innotatis: quibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, nec non modos & formas ad id seruandos pro indiuiduo seruatis habentes, hac vice dumtaxat illis alias in suo robore permansuris, harum serie specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Dat. Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 24. Nouēb. M.D. XXXIII. Pontificatus nostri anno I.

Reg. Ultram.
fol. 86.

Blosius

LXXII.

Multi hoc anno ab Obseruantibus ad Capuccinos transierunt. Viri omnes (inquit Bouerius) *virtute insignes*, atque inter hos Bernardinus Astensis, quem *uirum plane admirabilem, prudentia ac vita sanctissima illustrem* vocat Bouerius in eo tamen errans, quod Procurator gener. officio anno superiori apud Obseruantes functum esse affirmat cum Honorius Chayanus in Capit. Messanæ huic destinationis muneri in eo persecutaretur usque ad sequentis anni Capit. gener. Nicenū, atque hoc ipso anno procuratorio nomine impetrauerit à Pontifice, vt supra diximus, dari in Prorectorē Ord. Card. Quinonium. Eandem viā ingressus est Ioan. Panensis, olim Minister prou. Marchiæ, qui prius Capuccinorum auctores, à sua dilapsos obedientia, ad eandē modis omnibus reuocare tentauit. Hunc diximus ante biennium impetrasse à Ministro generali facultatem prædicandi per vniuersam Italiam, & assumendi socios gratos, quem tamen hoc anno Bouerius facit Guardianum conuentus Cingulani, inferioris valde, & improporionati tanti hominis, quantum ipse Bouerius deprædicat, dignitati. Hunc secutus est Franciscus Aesinus vir religiosissimus, qui laborauit in assequenda bulla pro reformationis fratribus intra ipsas prouinc. Obseruantium, sub obedientia Ministrorum, & designandorum pro conuentibus reformatis Custodum. Addit insuper hic author, totam supradicti conuentus Cingulani familiam hoc anno ad Capuccinos migrasse, non sine vno & altero stupendo miraculo.

Bouer. n. 2.

Crescit Capuccinorum institutum
Nota aliqui circa asser-
ta Bouerij.

Idem fol. n. 7.

LXXIII.

Aliquam mihi ingerunt ista difficultatem, & suspicionem erroris vel in facto vel circa annum, quo contigerunt. Etenim hoc ipso anno iuxta tenorem bullæ reformationis supradictæ, assignati fuerunt tres conuentus in prouinc. Marchiæ, ex qua potior pars horum fratrum dicitur transiisse, atque ex his tribus vnus fuit supradictus conuentus Cingulanus. Exscribo huius rei monumentum ex

Reg. gen. Ci.
fm fol. 29.

Annal. Minor. Tom. VIII.

D d d d 2

rege-

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANNO 327.

regeſto Leonardi Publici Vicarii generalis. [Anno (inquit) præſenti 1534. die decima ſexta Aprilis miſſus fuit Commiſſarius in prouinciã Marchiæ R.P. fr. Hieronymus de Valentia prouinciæ Genuæ, ab eadem prouincia Marchiæ requeſitus, cum poteſtate plena viſitandi, &c. & tenendi Capitulum, in quo nouus Miniſter erat eligendus & fuit electus R.P. fr. Paulus de S. Seuerino eiufdem prouinciæ, & in eadem prouincia nonnulla loca ad viuendum reformatè fratribus requirentibus conceſſa fuerunt per authoritatem ipſius Reu. P. Commiſſarii, diſtiq; R.P. Miniſtri, & PP. Definitorum Capituli, & ſunt hæc: locus Annunziata apud Auximum; locus ſancti Iacobi apud Cingulum, & Eremitæ apud Maſſaccium, ſub obedientia & fauore Miniſtri, ſine tamen Cuſtode.]

Inſuper ſub anni exordium & ſinem impetrauerunt. Obſeruantes diplomata duo, vnum Clementis, alterum Pauli III. rigorosè interdicentia huiusmodi Obſeruantum tranſitus ad Capuccinos; reſertque Bouerius Clementem in die ſancti Marci Euangeliftæ, edicto præcepiſſe, vt quotquot Capuccini erant in Vrbe, ad vnius candelæ ardentis tempus ab ea conſeſtim abſcederent: quæ quidè ſeſtoris fidem retardare poſſunt, ſaltem circa tempus tam multiplicis tranſmigrationis, & reſeſſus omnium fratrum cœnobij Cinguli, nulla obſtenta, ſed neque petita Superioris licentia, iuxta pleraque aliàs à nobis relata Pontificum decreta. Bullas autem Clementis, & Pauli hic exſcribo.

LXXIV.

C L E M E N S P A P A V I I .

Dilectis filijs Ludouico de Foſſambruno Ordinis fr. Minorum profeſſori, Fratri Capuciato nuncupato, & eius ſocijs, ac eorum cuiilibet.

Reg. gen. Ci.
ſm. fol. 126.

Dilectiſi lii, &c. Cum ſicut accepimus, vos præſtudentes velle regulam B. Patris veſtri Franciſci ad vnguem iuxta eiſ litteralem ſenſum, & non declarationes ſuper illam per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros hætenus editas obſeruare, à proprijs domibus Ordinis veſtri fratrum Minorum regularis Obſeruantia nuncupatorum recedentes, & ad diuerſas alias domos & loca etiam ipſius Ordinis vos tranſferentes, ac inibi vos fratres Capuciatos nuncupantes, maximam in dicto Ordine perturbationem ſuſcitare, & cæteris ipſius Ordinis profeſſoribus, an per eos regulæ prædictæ ad plenum ſatiſſiat, hæſitandi materiam præbere viſi fueritis, in grauem animi ipſorum profeſſorum trepidationem. Nos volentes perturbationi & ſcandalo prædictis, quantum cum Deo poſſumus obuiare: Motu proprio & ex certa ſcientia, vobis & veſtrum ſingulis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis pœna, quas vos & veſtrum ſingulos, ſi præſentibus noſtris contraueritis, incurrere volumus, ipſo facto diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus de cætero aliquem ex ipſius Ordinis fratrum Minorum regularis Obſeruantia nuncupatorum profeſſoribus, etiamſi ad fratres ipſius Ordinis Conuentuales nuncupatos, antea tranſiuerit, & ab eis receptus fuerit, ſeu habitum ipſius Ordinis prius dimiſerit, & in habitu ſæculari exiſtat, in ſocium, vel fratrem veſtrum, aut nouas domos, vel loca ad habitandum recipere abſque Sedis prædictæ licentia ſpeciali, plenam & expreſſam de præſentibus mentionem faciente, nullatenus præſumat. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia, roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, ac litteris Apoſtolicis etiam in forma Breuis vobis ſub quibuſcumque tenoribus, & cum quibuſuis etiam derogatorijs derogatorijs, clauſulis, irritantibuſque, & alijs decretis in genere, vel in ſpecie quomodolibet conceſſis, confirmatis, & inno-uatis, contrarijs quibuſcumque. Aut ſi vobis communiter, vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſitis

LXXV.

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327.

tis per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit, attentari. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, die 9. Aprilis M. D. XXXIV. Pontificatus nostri anno vndecimo.

PAVLVS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

LXXVI.

Accipimus, quod ex eo, quod nonnulli Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum professores, ob frugem (vt asserunt) melioris vitæ, aut ex alijs causis eorum animum mouentibus, habitum per fratres dicti Ordinis gestari solitum dimittere, & se de domibus & locis eiusdem Ordinis ad domos & loca fratrum Ordinis sancti Francisci Capuciatorum nuncupatorum, se transferre nituntur, religio eiusdem Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia plurimum perturbatur & scandalizatur. Quare nos non valentes ad præsens ob varia & diuersa negotia, quibus in nostri Pontificatus, in quo sumus, occupamur, huic rei (vt vellemus) vacare: & cum dicti Ordinis de Obseruantia generale Capitulum, à quo maturius informari speramus, in proximo Pentecostes festo celebrandum sit: de consilio nonnullorum S. R. E. Cardinalium, motu proprio, & ex certa nostra scientia, statuimus & ordinamus, quod nullus dicti Ordinis Minorum de Obseruantia professor ad domos, & loca dictorum fratrum Capuciatorum, quouis prætextu sine nostra speciali licentia se transferre possit & valeat, & contraueniens excommunicationis pœnam ipso facto incurrat. Inhibentes sub eadem pœna excommunicationis, vniuersis & singulis fratribus Capuciatorum prædictis, ne aliquos dicti Ordinis de Obseruantia professores, aut cuiuscunque alterius religionis, vel Ordinis, aut domos, vel loca recipiant, donec, vt prædiximus, à Capitulo generali prædicto plenius informati, huic negotio opportunum cum Domino apponamus remedium. Interim vero, si qui fratres ex Capuciatu ad Ordinem de Obseruantia, vnde digressi sunt, reuerti voluerint, à generali Ordinis Vicario charitatiuè recipi possint & valeant. Mandantes dilectis filijs Gubernatori Vrbs, ac Curie causarum Camere Apostolicæ generali Auditori, ac dictæ Vrbs Vicario, & eorum cuiuslibet, quatenus statutum & ordinationem prædictam inuiolabiliter obseruari faciant: Non permittentes aliquid per quoscunque quacunque dignitate, præeminentia, & auctoritate fungentes, contra præsentium tenorem quomodolibet attentari; contraditores quoslibet & rebelles, contra quos etiam manu regia procedi posse volumus, per censuras & pœnas ecclesiasticas, & alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo: Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem, quod præsentium transumptis, sigillo alicuius publici Notarij subscriptis, eadem prorsus adhibeatur fides, quæ adhiberetur originalibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die 18. Decembris anno M. D. XXXIV. Pontificatus nostri anno primo.

LXXVII.

Promotus ad Episcopatum Chiensem in Archipelago sub Archiepiscopatu Colossensi, seu Rhodiano, (vt alius habet Codex actorum Consistorialium ad Chiomensensem, seu Kiouiensensem in Polonia, sub Archiepiscopatu Leopoliensi) fr. Hieronymus Viginus (seu iuxta alterum illum codicem Ioannes Vigerius, nisi fortassis sint duo ad duos Episcopatus assumpti) sacre Theologiæ Magister, die 14. Ianuarij. Ad Septensem in Africa olim insignem & Primatem in ea regione, nunc sub Arch. Elboren. in Lusitania (paret enim hodie Septa Regibus Lusi-

Fr. Hieron.
episc. Chiesi

Fr. Didacus
Septem.

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. AN. II. RELIGIONIS MINORVM ANNO 327.

Lusitanis) fr. Didacus de Sylva, de Caputio nuncupatus in actis Consistorialibus, propterea uti suspicor, quod ex prouincia fuerit Pietatis, in qua aliquanto acuminatum gestant Caputium, & fratres omnes trium prouinciarum strictioris obseruantiae in Lusitania, simili vtentes Caputio vocantur vulgo *Capuchos*, sicuti etiam Patres Capuccini ita nuncupantur à suo capitis velamento, die 4. Martij. De homine isto, natalibus, & virtutibus insigni, dicemus plura annis sequentibus. Alterum insignem Minoritam Franciscum Ximenez vnum ex primis illis duodecim viris Apostolicis, missis in Indiam Orientalem, praefecto Martino de Valentia, uti loco diximus, proposuit Carolus V. Imperator Clementi Pontifici pro Ecclesia Antiquera, nouiter erectae in prouincia Guezacualci, scriptis litteris ad suum Oratorem Romanum, Comitem Centum-fontium, vulgo *Cisfuentes*, in quibus hominem valde commendat à virtute, doctrina, agendorum peritia, plurima gentis conuersione, exactaque notitia, quam habebat illius prouinciae, in qua per aliquot annos versabatur. Petebat insuper à Pontifice, ut in illa regione Episcoporum indiga, liceret Ximeno ab vno consecrari Episcopo, assistentibus duabus Dignitatibus, vel Canonicis alicuius Ecclesiae Cathedralis. Licet tamen Imperator omnem hanc posuerit operam, ut nouellae Ecclesiae tantum prouideret virum, tam ille constanter respuit, malens in sua humilitate permanere, & liberius conuersioni misellae gentis insistere. Vnde anno sequenti die 21. Iunij Ioannes Lopez ad eandem assumptus est Ecclesiam.

Fr. Franc.
Antequera.

Herr. dec. 5.
15. c. 14.

c
Göz. in prou.
Germ. inter.
con. 1.
Mortuar Ar
mandus Zie
rixensis.

Decessit hoc anno; sicuti in libro de Scriptoribus probauimus (non 1524. LXXVIII. uti scriptum est in libro fratrum defunctorum Louanij, neq. 1525. uti habet Gonzaga) Amandus Zierixensis Zelandus, vir doctus, & pius, antiquitatum & historiarum Ecclesiasticarum studiosissimus; qui praeter alia multa scripsit Chronicon à mundi exordio ad annum 1534. quod Scrutinium veritatis historiae nuncupauit. Ex anno hoc, ad quem historiam perduxit, deduximus nos in opere citato de Scriptoribus errorem subesse in numeris, quos habet liber Louaniensis in hoc, quod exscribimus epicedium. [Obitus venerabilis, zelosi, & deuoti Patris Armandi Zierixensis sacerdotis, Praedicatoris & Confessoris, qui fuit ante vnionem Minister, & Custos fratrum reformatorum huius prouinciae Coloniae nec non & Guardianus & Lector in diuersis Conuentibus, etiam post vnionem. Vir utique in sacra pagina litteratissimus, Latinae, Graecae, & Hebraicae linguae peritissimus, sepultus in choro Louanij ante summum altare anno Domini 1524. 8. Iunij.]

Con. Mar-
rubij.
Göz. in prou.
S Nicol. con.
39.
Con Casti-
lioni.
Idē. in prou.
Brixia con. 38
Con Castri
veterani.
Rodul. f. 282.

Non longè à Marrabio, Apulorum oppido, pij incolae hoc anno conuentum extruxerunt fratribus Obseruantibus sub inuocatione S. Mariae Gratiarum. Alterum apud Castilionum, dioecesis Brixienensis oppidum, posuit Ludouicus Gonzaga Castilionensium Marchio sub titulo B. Mariae de Laureto, eisdemque Obseruantibus dedit, accedente facultate Matthiae Hugonis Episcopi Famagustani, Francisci Cornelij Brixienensis Episcopi S. R. E. Cardinalis Vicarij. Patres Conuentuales hoc anno ad iactum lapidis extra oppidum Castri-veterani in Sicilia dioec. Mazariae locum acceperunt sub titulo sancti Francisci. Ecclesia pulchra est & commoda, sed reliqua fabrica paupercula & inconcinna.

Con. Aluiti.
Göz. in prou.
Algarb. con.
16.

Con. Lymirica, reformatur.

Prope oppidum Aluiti, dioecesis Eborensis in Lusitania, coepit hoc anno construi sub Eremitorij forma, & titulo Dominæ nostrae de Martyribus, fratrum Obseruantium conuentus, quem amplioem & commodiorem fecit quidam Baro Aluitensis, seruitque nunc fratribus Recollectis. Reformatus est hoc anno conuentus Lymiricensis in Hibernia.

Con. Merida
die Indica.
Idē in prou.
Yucat. con. 1.

Apud Indos Occidentales insignis est prouincia Yucatanæ, quam primam occuparunt Hispani in continenti nouae Hispaniae, in eaque ciuitatem Meridæ (vbi quondam magnum Barbarorum municipium Mayapan fuisse dicitur) construxerunt ad similitudinem Augustae Emeritæ, vel Meridæ Hispaniae. Illius prouinciae primaria est, & Episcopalis, distans ab Aequatore versus Arctum gradus viginti, ibique degit Praefectus rotius prouinciae, vna

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. ANN. II. RELIGIONIS MINORVM ANN. 327.

vnā cum Regijs ministris. Ad hanc urbem cum anno isto appulisset fr. Iacobus Testera, de quo aliās dictum est, coenobium humile auxilijs oppidanorū, quorum gratiam sua virtute & doctrina iniuit, sub inuocatione *Matris Dei* construxit, quod postmodum propter Hispanorum militum nimiam licentiam Indos vexandi, aurumq. cumulandi, dereliquit. Resumpsit tamen fr. Laurentius Bienvenida sub annum 1544. & indigenarum ope in pulchriorem amplioremq. formam reduxit. Iacent hic fr. Franciscus à Turre, prouinciæ Bæticæ alumnaus, prouinciæ Yucatanæ fundatorum vnus, deinde Custos & Minister, de cuius virtutibus, & propagandæ fidei zelo suo loco dicemus; & fr. Didacus Landa ex prouincia Castellæ illuc profectus, vir insignis, demum Yucatanæ Meridæ Episcopus, de quo & aliās sermo recurret.

Franciscus
à Turre.
Didacus
Landa

An. 1579.

LXXXII.

In Ciuitate Regum seu Limana, à valle, in qua sita est frequenter nuncupata, ab Aequatore duodecim gradus & triginta, (vel vt alij quadraginta,) scrupulos versus Austrum distante, Peruuiani Imperij Metropoli, magnitudine, opulentia, & magnificentia, vrbium omnium prima, sub hunc annum fr. Franciscus à Cruce ex insula Hispaniola illuc traiciens coenob. Minoritarū inchoauit, assentiente & auxiliante Marchione Francisco Pizarro illius gentis admirabili, sed infelici, domitore. In festis autem signis dimicantibus, & implacabili odio dissidentibus Hispanis, atque hinc inde trucidatis Pizarro, eiusque æmulo Didaco de Almagro, cum omnia cæde & sanguine polluerentur, oportuit fratres abire. Sedatis aliquantulum rebus post biennium regressi, auctoribus Ffr. Francisco à Marchena, Custodiæ Peruuianæ tunc Præfecto, & Francisco Aragonio, aliud extructum est domicilium loco salubriori, multoque amoeniori, quod nunc omnium religiosorum illius vrbis maximum est; occupat enim cum suo horto quadras duas ciuitatis, & secundum illius parietes ducitur secundus vrbis callis ad monasterium S. Claræ, rectaque inde tenditur ad suburbium indigenarum versus Arcum, & hinc ad stagnum siue pulcherrium fontem, è quò per fistulas subterraneas siue aquæductus, aqua deducitur ad reliquos fontes ciuitatis. Conuentus hic duas habet doctrinales domos nempe Diuæ Mariæ Magdalenzæ, & S. Iacobi Apostoli de Surco, in quibus fratres puerorum & iuuenum doctrinæ insistant. Obijt hic fr. Alphonsus Alcanises laicus, singulari pietate præditus, Beneuentano oppido in Hispania oriundus. Maxima in veneratione habetur tum ab Indis, tum ab Hispanis, ob insignes virtutes, quibus eluxit. Alij etiam pij viri virtute illustres illic requiescunt, viuuntq. in coenobio fratres ultra centum quinquaginta.

Con. Lima-
nus.
Idem in prou
d. & octidm
Apost. con. r.

Domas do.
Brinales Li
mana.
Alphonfus
Alcanises.

LXXXIII.

Huius etiam temporis foetus est coenobium vrbis del Cusco, olim Peruuiz Metropolis, & Yngarum Regum domicilij, ciuitatis nobilissimæ, sitæ ad decimum tertium gradum & semissem altitudinalis Australis, centum & triginta leucis ab vrbe Limensi versus Ortum. Nihil videtur natura huic ciuitati negasse qui ad opulentiam, magnificentiam, & decorem spectabant. Multa hic erant ædificia regia, & imprimis Templum Soli dicatum, longè sumptuosissimū, auro atq. argento locupletissimū, ad quod omnes fermè nationes cōueniebant, suasq. superstitiones, & varia idololatriæ genera exercebant. Vbi primum illuc Minoritæ peruenerunt, omni studio gentis cōuersioni insisterunt, atq. vt humaniores erga illam essent Hispani, cum supradicto Pizarro, eiusq. Tribunis quotidie intercedebant. Inuenit præ cæteris fr. Petrus Lusitanus gratiam in oculis Pizarri, eiusq. ope coenobium sui instituti cœpit ædificare. Post aliquot annos sedem mutarunt fratres, propter aëris intemperiem. Sed cum neq. illo in loco ex toto esset salutaris, commodiori loco intra vrbis moenia, intercessoribus Ffr. Petro de Algarbijs, & Ferdinādo de Hinojosa, vir nobilis Ioannes Rodriguez de Villalobos tertium domicilium construxit, sibi que Ecclesiæ ius patronatus reseruauit. Decessit hic magna sanctitatis opinione fr. Ioannes Callellena laicus, qui relicta sæculari militia, Christo felicius, sub vexillo S. Francisci in-

Con. del
Cusco.
Indid. con. s.

Ioannes Cal-
lellena.

Ex prædicti Pizarri Ducibus vnus, Sebastianus Belalcazar Popaianicę postea pro-

ANNO CHRISTI 1534. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 16.
CLEMENTIS VII. AN. IT. RELIGIONIS MINORVM ANNO 327.

Con Vrbi
S. Francisci
Idem in pro.
S. Franc. de
Quito con 1.

Domus tres
doctrinales.

Moras ge-
tis de Qui-
to.

Mon. Con-
cept Villa-
Pedrocha.
Reg. gen. Cis.
fol. 131.

Priuilegia
pontificia.

prouinciæ Gubernator, hoc ipso tempore, quo Pizarus Yngas, & potissima Peruiana prouinciæ oppida debellabat, in amoenissima quadam valle, sita ad altitudinem triginta tantum scrupulum citra Aequatorem versus Austrum ciuitatem ædificauit sub nomine S. Francisci super ruinas oppidi Quito, vetusto Regum illius prouinciæ Palatio percelebris, in eaq. pulchrum Franciscanorum conuicinium sub titulo S. Pauli, tum suis, tum aliorum istius regionis expugnationis sumptibus construi curauit. Huic conuentui subsunt domus doctrinales tres, prima S. Claræ oppidi Pomazquij, secunda S. Ioannis Cotocollai, tertia S. Georgij Perruhij. Primus Franciscanorum in hanc urbem venit fr. Iodocus de Rijcke Belgæ, Mechliniensis, uti ipse in epistola ad Guardianum Gandensem scripta testatur his verbis, quæ in lectoris gratiam illiusq. gentis perfectiorem notitiam libenter ex scribo. Præmissis exordio subiungit. [Noscat tua Reuerentia me resedisse in ciuitate Diui Patris nostri Francisci de Quito viginti duobus annis. In his autem partibus messis magnæ messorum non habentur, cum tamen omnes fidem sitiant. Ciuitas hæc de Quito participat de Aequinoctio, & aliquando de Austro. Per anni circulum temperata est hæc prouincia, quemadmodum finis Aprilis ibidem, sic hic per anni circulum. Longum foret hominum illorum conditiones, & mores enarrare. Quamuis barbari & sine litteris, tamen natura habent optimas consuetudines. Inter ipsos pauper non inuenitur, quanquam pauperes omnes in victu & vestitu. Apud hos tanta iustitia & restitudo viuendi, ut superent illos, qui legibus & libris & litteris abundant. Facile in fide instituuntur. Omnium rerum Creatorem esse affirmant, quem venerantur quidem, sed soli summam venerationem exhibent. Diuinationes, superstitiones, & similia abundant inter eos. Sunt ingeniosi, & facile litteras addiscunt, canere item & ludere instrumentis musicis. Oremus Deum, ut mittat operarios in hanc Domini nouam vineam, & nos conseruet in salute animæ & corporis, & tandem Domino annuente celestibus perfruamur. Tantæ sunt nostræ occupationes, ut hanc epistolam sine impedimento scribere nequiverim] & paulo post. [Ego fui primus Franciscanorum, qui hanc ciuitatem Diui Patris Francisci incolui, & hinc reliqui omnes Conuentus & Custodiæ principium habuerunt. Consolabilem habeo fr. Petrum Gosseal à Louanio, professum Brugis in prouincia Flandriæ, qui in hunc usque diem comes indiuiduus extitit: hic apud omnes in veneratione est &c. Data ex conuentu de Quito anno 1556. 12. Ianuarij.]

Videtur hoc anno constructum fuisse monasterium Conceptionis B. Mariæ Virginis in oppido de Villa-Pedrochæ, dioc. Corduben. in prouincia Angelorum, & aliquas obortas fuisse difficultates, propter quas Patres illius Prouinciæ nolebant illud admittere sub suo regimine. Requisitus tamen Vicarius generalis à dignissimis (uti habetur in eius regesto) & deuotissimis viris, inito consilio cum nonnullis Patribus, illud acceptauit, præcepitq. Ministro & Patribus dictæ Prouinciæ, ut illud admitterent & sororibus confessarium depurarent, ac necessaria quæque bono regimini peragerent. Acta sunt hæc Romæ hoc anno, die 1. Septembris. Nihilominus apud Gonzagam non inuenio huius monasterij memoriam neq. in monumentis MSS. illius prouinciæ ad me nuper transmissis.

Bina fratribus concessit hoc anno priuilegia Clemens VII. vnum exemptionis à soluendis decimis, & canonica portione *Exponi nobis*, die 13. Iunij Alterum, quo liberabat à molestiis & grauaminibus Inquisitorum, quod & alij Predecessores concesserunt. *Accepimus quod alias*, eadem die. Sed & Paulus III. statim in limine sui Pontificatus confirmationem adiecit tum horum, tum aliorum omnium priuilegiorum, hætenus eisdem fratribus, vel sororibus sibi subiectis concessorum. *Dum fructus uberes* die 8. Nouembris.

ARGV-

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCTID. ANNO 17
PAVLI III. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 328

ARGVMENTVM.

Moritur Catharina Anglorum Regina, foemina lectissima, propter cuius defensionem multa ab Henrico VIII. impio coniuge, patiuntur Minorita Obseruantes. Totius rei breue exhibetur compendium. Ioannis Foresti, Regina confessarij, virtus & constantia explicatur. Obseruantes comitia celebrant generalia. In causa Capuccinorum varia proferuntur decreta. Illi etiam sua celebrant comitia, & Vicarium eligunt generalem Bernardinum Astensem. Florent viri docti, & construuntur coenobia.

I.

EDIMVS anno præcedenti exordia nefanda turpis Schismatis Anglicani, & insanæ metamorphosis Henrici VIII. qui ex fidei defensore, religionis defensor & hostis; ex obediente filio impius Apostata, ex humili subdito Ecclesiæ Romanæ monstruosum Ecclesiæ Anglicanæ caput, effectus, in omnes pios probosque viros, qui libidini & furori eius nō applaudebant, crudeliter desæuij. Animaduertit enim quamplurimis indicijs, bonorum omnium animos vehementer abhorre ab eis, quæ faciebat; & quò quisque erat vir melior, ac religiosior, eò alieniore animo ab eisdem esse. Sciebat autem, in regno suo tres esse ordines religiosorum hominum, qui præcipua laude regularis Obseruantia, præ ceteris omnibus florent, summaque inde auctoritate apud omnes valerent; Carthusianorum nimirum, Sanctæ Brigittæ, & Diui Francisci de Obseruantia. Hos ergo primo aggrediendos statuit, vt illis debellatis facilius esset de alijs victoria. Sed in hoc ipso mirabilis apparuit summaque Dei prouidentia, vt ab his sanctissimis viris initium faceret, quò & ipsius tyranni maior esset confusio, & ipsorum Martyrum, cum clarior triumphus, tum illustrius etiam pro veritate testimonium.

Sander. de
Schism. An-
glie. lib. i.

II.

Multos ex Carthusianis varijs tormentis è medio sustulit hoc anno Henricus: Franciscanorum nullum; nam quamuis, vt diximus, e fermè ducentos huius instituti religiosos comprehensos teneret, varijsque molestijs ac calamitatibus affligeret; tamen post illos duos, quos supra cum Bartonæ moniali occisos retulimus, nullum alium adhuc publicè mactandum curauit; cuius rei causam fuisse asserunt, vel quod nihil amplius lucri ex eorum morte sperare potuerit, cum antea ex monasterijs omnibus eos eiecisset; vel quod Thomas Vrislæus magnæ apud Regem authoritatis (quem etiam postea Cancellarium, & Eduardus Rex Suthantonix Comitem fecit) pro Franciscanis, quos præcipuè amabat, magno conatu intercederet, spem faciens eorum nonnullos posse fortassis adduci tempore, vt Regis voluntati se accommodarent. Quod tamen minimè consequi potuit, persistentibus omnibus vsque ad vnum, in constanti fidei professione, & generosa Reginx Catharinæ defensione.

An. præced.
n. 96.

Ibid. n. 35.

III.

Illæ autem hoc anno ineunte, ea, qua vixit, pietate decessit. Porro hic opportunè vitæ cōpendiolum exhibere operæ pretium duxi: tum quod magnam habet connexionem cum historia fratrum, propter ipsius causam grauiter afflictorum, præsertim sui confessarij fr. Ioannis Foresti, de quo statim; tum quod tertium professæ fuerit institutum Franciscanum. Ferdinando & Elizabetha

Catharinæ
Reginæ An-
glicanæ
mors.

Eius orsus.

Annal. Minor. Tom. VIII.

E e e

Ca-

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17.
PAULI III. ANNO 1. RELIGIONIS MINORVM ANNO 328.

*Prima sponsa
salutis.*

Catholicis Hispaniæ Regibus, orta, anno millesimo quingentesimo primo desponsata est Arthuro Valliæ Principi, Henrici Septimi Angliæ Regis filio natu maiori. Nuptiæ Londini apud Ecclesiam S. Pauli celebratæ sunt, decimo octauo Kalendas Decembris, qui dies apud Anglos D. Euchenualdo sacer esse consuevit. Principes summa nocte ad thalamum solenni ritu deducti sunt. Cæterum Henricus Septimus de medicorum consilio cauerat, vt grauis quædam matrona in eodem cum illis thalamo sociata, videret, ne carne coniungerentur; eo quod Arthurus decimum quintum ætatis annum vix dum attingens, ex lento præterea morbo laboraret, cuius tæbe post quintum mensem confectus ex hac vita migravit.

Secunda.

Mortuo iam Arthuro, cum Catholici Principes filiam suam repeterent, nova nuptiarum conditio ab Henrico Septimo proposita, & post maturam deliberationem à Regibus Catholicis accepta est: ut impetrata Summi Pontificis legitima dispensatione, Catharina Henrico, Arthuri Principis fratri, duodecimum ætatis annum agenti desponderetur. Causa domi primum per vtriusq. regni Theologos & iurisconsultissimos viros, an fieri honestè posset, examinata; deinde, cum de iure constaret, per vtriusq. Regis Legatos relata est, primum ad Alexandrum Sextum, deinde ad Pium Tertium. Sed cum vterq. prius vita, quam hoc negotio defunctus esset, demum Iulius Papa Secundus, adhibitis in consilium doctissimis viris, ob pacis inter tanta regna confirmandæ publicum bonum, iuris humani, quod solum obstabat, vinculum, in hac quidem causa, locum non habere declaravit, & nuptias contrahendi veniam potestatemque fecit.

Dum autem nuptiarum tempus expectabatur, Elizabetha, Catharina mater in Hispania, itemque Henricus Septimus in Anglia diem suum obierunt. At Henricus Octavus, eximia corporis forma præditus, in qua etiam regia maiestatis augusta quædam species elucebat, iam decimum octavum ætatis annum ingressus, cum nec ipse iudicii expers haberetur, nec defuncti patris imperium amplius timeret, quanquam semel dixisset, se à nuptiis Catharinæ abstenturū, tamen re accuratius perpensa & dispensatione Pontificis in omnium optimarū conspectu publicè recitata, nullo mortalium vel tantillum scrupuli opponente, de totius Concilij sententia, Catharinam in uxorem, tertio Nonas Iunii palam accepit, ac die Ioannis Baptistæ proximè subsecuto, non minus vxori, quàm sibi, regium diadema, cum ingenti omnium lætitiâ imponendum curavit, apud celebre S. Benedicti coenobium, quod Londino ad Solis occasum adiacens, *Westmonasterium* appellatur.

Proles.

Genuit Henricus ex Catharina filios tres & duas filias; ex quibus maior na- VI.
ru filius (cui etiam Henrico nomen fuit) nono post natiuitatem mense , è vita
sublatus est. Cumque cæteri etiam non diù postquam nati erant, vixissent,
sola Maria, anno septimo Henrici Octauī apud Grenuicum, duodecimo Ka-
lendas Martias in lucem edita, vtrique parenti superstes mansit.

Dispar mea
rito.

Fuit inter Henricum & Catharinam tum aliqua ætatis, tum longè maior morum dissimilitudo. Superabat illa virum ætate, ad summum quinquennium; moribus vero amplius quam mille annis. Catharina surgebat media nocte, ut nocturnis religiosorum precibus interesset, manè hora quinta ornabat se quam citissime, nihil sibi temporis, præter hoc solum in quo vestiebatur, perire dicitans. Sub regio vestitu, D. Francisci habitu (ad cuius tertium Ordinem sese adscripserat) utebatur. Omnibus sextis feriis & Sabbatis ieiunabat, omnibus vigiliis B. Mariæ Virginis solo pane & aqua vivebat, quartis & sextis feriis peccata sacerdoti confitebatur. Dominicis etiam sumebat Eucharistiam; Officium B. Virginis quotidie recitabat; sex horis cōtinuis manè in templo vacabat sacris officiis; à prandio autem Sanctorum vitas, ancillis etiam adstantibus, ad duas fere horas legebat; inde templum repetens, ibi fere manebat usque ad horam coenæ, quam sumebat longè parcissimam. Orabat semper flexis genibus, absque pulumari, aut alia quapiam re inter ipsam & pavementum interiecta.

*Tertij Ordinis S Fran-
cisci :*

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OGGI.D. ANNO 17.
PAULI III. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 328.

iecta. Quis iam miretur, si tam sancta foemina, maiori quodam tribulationis igne probanda fuit, ut virtutum odor in totum orbem Christianorum facilius diffunderetur?

VIII. Henricus interim omni luxu diffuens, ex ipsius Reginae ancillis, nunc duas, interdum tres concubinarum loco habebat: ex quarum vna, cui nomen fuit Elizabethae Bluntae, genuit filium, quem Richmundiae Ducem creauit. Admirabatur quidem vxoris sanctitatem, sed deteriora consilia, & instituta sequebatur. Mariam vero filiam regio splendore educatam, & in disciplinam nobilissimae sanctissimaeque foeminae Margaritae, Edouardi Regis Quarti ex fratre neptis, Reginaldi Poli matris traditam, declarauit Britannorum seu Vval-lorum Principem; qui populus & insulam primum occupauit, & ei nomen Britanniae imposuit, & lingua propria, quam nemo fere Anglorum intelligit, adhuc utitur. Germani autem exteros vocant Vvallos. Itaque cum Anglo-Saxones ex Germania in Britanniam ad fines Britannorum tuendos euocati, tandem in ipsos Britannos arma conuertissent, eosque subiugassent; ut suum populum ab alieno distinguerent, Britannos vocarunt Vvallos, hoc est, non Germanos, sed praeter Germanis, exteros & alienos. Huius autem prouinciae administratio & praefectura, ei tantum Regis proli conceditur, cui proximum regnandi ius ex haereditaria lege debetur. Quod enim Delphinus apud Gallos, hoc idem est apud Anglos Vvalliae Princeps. In Vvalliam ergo, quae ad occidentalem insulae oram sub quatuor Episcoporum diocesibus longe lateque distenditur, Maria cum illustri Senatu & splendida familia delegatur, ut eam regionem suo iure moderetur & gubernet.

Maria Catharinae filia.

Vallia Princeps.

IX. Cum ea Catharinae grauitas & moderatio, eaque Henrici leuitas & libido esset, ut nihil magis repugnans & contrarium facile reperiri posset, atque ideo hominem petulantem & luxuriosum, tam venerandae matronae prorsus cederet, nec ea res latere Palatinos diu posset: Thomas Volsaeus, homo praeter ceteros ambiciosus, & audax, cuius etiam opera erant Regis, quam Reginae operibus similia, omnes occasiones captabat, quibus & Regi placeret, & Reginae laederet, & suum negotium prouideret. Hic homo non humili tantum loco, sed & vili natus, cum in aulam irrepsisset, Regique a sacello factus esset, tandem Ricardi Vintoniensis opera, Regis elemosynis praeficitur. mox Tornaco apud Morinos in potestatem Henrici redacto, Tornacensis Episcopatus vectigalia ex Regis donatione capit: paulo post fit & ipse Episcopus, primum Lincolnensis, deinde Dunelmensis, tum autem Vintoniensis, ac simul etiam Archiepiscopus Eboracensis (nam Vintoniensem & Eboracensem duos locupletissimos Episcopatus simul possedit) demum fit totius regni Cancellarius, addo etiam Cardinalis, & ad vniuersum Angliae Regnum de Latere Legatus. Quid, quod tum Francisci Galliarum Regis, tum Caroli Caesaris annuis praeterea pensionibus, & muneribus augetur, praeter locupletissimas Abbantias, in quas vbique terrarum inuolauit; quodque omnium caput erat, ipse Rex Angliae totus erat in Volsaei potestate, omnia pro illius arbitratu distribuens, atque administrans?

Thomas Volsaeus quis.

X. Et tanquam haec omnia parum essent, primam totius Ecclesiae sedem occupare, ac vnitatis Sacerdotalis fastigium conscendere conatu summo nitebatur. Quod cum Carolus Imperator persentisceret, hominis ingenio ad suam rem abusus, Volsaeum tanta obseruantia colere coepit, ut crebras ad eum litteras, nec alterius quam Caesarea manu perscriptas daret, subscriberetque in haec verba, *filius vester, & cognatus Carolus*. Quin etiam spem maximam dedit, si Volsaeus efficeret, ut Henricus Angliae Rex perpetuum foedus cum Caesare coleret, Regemque Franciae bello simul petendum decerneret, se ex altera parte effecturum, ut Volsaeus mortuo Leone X. fieret Summus Pontifex. Implet Volsaeus conditionem quam cupide. Sed cum Carolus tantum ab eo quod obtulerat, praestando abfuisse, ut potius magna cum sua laude.

Summum ambit Pontificatum.

Annal. Minor. Tom. VIII.

E e e c 2

Adria-

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17.
PAULI III. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 328.

*Hofrustra-
tus irasci-
tur Carolo
Imperatori*

Adrianum Sextum ei loco præficiendum curaret (licet paulò ante fama effet disseminata per vniuersam Italiam. Volsæum esse Papam factum,) Volsæus adhuc dissimulandum ratus, mortem etiam Adriani expectat. Porro cum ne tunc quidem rationem sui à Carolo haberi animaduerneret, quinimò post Franciscum Regem Galliarum in bello Ticinensi captum, & duos filios loco patris deinceps in potestatem eius redactos, Caesar & raro ad Volsæum, & nò nisi aliena manu scriberet, nec aliud quam nudum Caroli nomen subscriptionis loco apponeret: tunc Volsæus apertè furere, Carolo summis viribus aduersari, ad hostes Caroli transire, & Christianissimo Regi se totum cœpit addicere:

*Inflatur
Regina il-
lius mater.
tera.*

*Eius nu-
ptias dicit
slicitas.*

Hac ergo de causa ira inflammatus, cum & Henricum Regem alieniore animo à Catharina, & ambitionem suam grauem & molestatam esse sanctissimæ foeminae intelligeret, ratus consilium hoc suum, & sibi vtile, & Regi non ingratum, & Reginae odiosum, & Carolo molestissimum fore, si materteram eius à regio thalamo penitus disiunxisset, Ioannem Longlandum Lincolnensem Episcopum, qui Henrico Regi erat à confessionibus, ad se vocat: ei narrat quantæ sibi curæ sit æterna Regis salus: nam nec sileri posse quod tanti sit momenti, nec alteri prius aperiri debere, quàm ei viro, qui omnia secreta Regis optimè nouerit. Quid multis, & demum ait matrimonium Regis cum Catharina parum sibi firmum videri, & cur id sentiat multas obtendit rationes. Longlandus hominem sincerè loqui arbitratus, nec ausus tanto viro contradicere, sciens etiam hanc rem ingratam Regi accidere non posse, id tantum respondit: par esse, vt Rex tantæ rei, non ab alio prius, quàm ab ipso Volsæo admoneatur. Hoc in se Volsæus recipit, quem simul ac Rex in eum sermonem venisse audiuit, Caue (inquit) ne rem semel iudicatam, iterum in controuersiam vocemus.

Triduo autem post, Longlandus à Volsæo ad Regem ductus, id saltem petit, vt sua Maiestas rem cognosci & examinari permittat. Cum Rex non abnueret, Volsæus intulit spectatæ formæ ac nobilitatis foeminam in Gallia esse, Margaritam Christianissimi Regis sororem, quæ Duci Alenfonis aliquando nupta fuerat, hanc regio thalamo in primis conuenire. De hoc (ait Rex) agemus postea: nunc silentium ante omnia necessarium est, ne res immaturè patefacta, honorem nostrum aliquo pacto læsisse videatur. Ipse enim sciebat quam potissimum foeminam, repudiata semel Catharina, ducturus esset.

*Hoc audit
Rex liben-
ter.*

*Et exami-
nari cupit*

Cum ergo silentium singuli promississent, Rex in hanc de suo repudio quæstionem totus incumbens, cum certis Theologis ea scripturæ sacre loca, quæ ad rem facere videbantur, maxime, quæ in Leuitico & Deuteronomio scribuntur, studiosissimè perlegit & contulit, diligenter etiam Iulij Secundi litteras discussit, quæ ipsius cum Catharina matrimonium confirmabant. Vbi autem in hoc genere quæstionis examinando integrum ferè annum clam insumpsisset, nec aut in sacris litteris, quod eum iuuare, aut in Pontificis diplomate, quod iuste reprehendi posset, quicquam reperisset, cum præterea, si quid in Papæ litteris ambiguum ante videbatur, id per nouas litteras, Ferdinandi Regis opera postea impetratas, clariùs expositum, & planius expressum vidisset, visum est & Regi & cæteris, quos in consilium adhibuerat, nihil amplius in ea re tentandum esse. Atque ita sanè euenisset, nisi quod partim Volsæus illum quiescere non patiebatur, partim animus Regis Catharinæ pertæsus, Annæ Bolenæ potiundæ cupidus, & veramque ob causam diuortij audius, minimo quolibet momento in nouam semper spem, atque opinionem inclinabat: ac tandem eò vsque libidine percitus processit, vt palam discuti causam voluerit, à Clemente VII. Summo Pontifice iudices decidendæ impetrarit, nec Pontifici ad se reuocanti, & seuerè præcipienti, vt à primo non recederet matrimonio, obtemperare voluerit.

Ante

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17.
PAULI III. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 338.

XIV. Ante Pontificis sententiam, iam ille Anna Bolena ut vxore legitima palam ferè utebatur, & Serenissimā Catharinam non tantum à thalamo regio, ut antèdixi; verum etiam à cohabitatione suoque palatio exclusit; quapropter illa in villam quandam, cui nomen erat *Cambalsan*, in prouincia Berfordienfi, locum minus salubrem, tribus tantum ancillis, paruaque familia comitata secessit; ibique, orationibus, ieiunijs, alijsque sanctis operibus, dies noctesque se exercuit; Deum etiam obsecrans pro salute adulterorum, quos in aula reliquerat. Quod cum populus animaduertisset, nec vlli mortalium iam amplius esset dubium, quin Anna Regina locum breui esset habitura; incredibile ferè dictum est (nisi quod hæc sit mundi perpetua consuetudo,) quantus statim omnium Ordinum concursus, ad Annæ gratiam ineundam fieret: alij quidem, ut per eam à periculis imminentibus se tuerentur, in quibus erant sacerdotes & Abbates nonnulli, qui ideo Annæ inferuire, & ei à sacello esse cupiebant, ut bona Ecclesiastica, ac monasteriorum, quibus iam tum valdè timere incipiebant, per ipsius auctoritatem & patrociniū conseruarent; sed res ex votis non successit, neque ad hoc idoneum erat Annæ patrociniū, quamuis illa omnibus omnia promitteret: alij autem, ijque multo maxima pars, ideo confluebant, ut ex rebus nouis & perturbatis crescerent; in his erant primi, qui Lutheranam hæresim (cui etiam Anna clanculum fauebat) sectabantur. Itaque statim Henrici aula eiusmodi hominibus completa est, qui sacra omnia ridere, sacerdotibus illudere, religiosorum vitam in contemptum adducere, Ecclesiasticorum diuitias, ac potentiam carpere, ridiculas de monachis fabulas fingere, & supra omnia Pontifici Romano detrahere, inuidiamque facere solebant; & qui in his se petulantissimos & audacissimos præbebant, ij primas apud Annam, & per eam apud Regem obtinebant.

*Annæ Bolenæ deperit, Catharinam repel-
lit.*

*Annæ gratiam ambiunt vni-
uersi.*

Perrumpit hæresis Lutheranæ.

XV. Cæterum Henricus Annam in vxorem duxerat (quam multo antea cognouerat) licet solemnem nuptiarum pompam ad quinque menses, in ipsam scilicet Dominicæ Resurrectionis vigiliam distulerit. Anna igitur pridie Idus Aprilis anno 1533. qui dies sepulto Domino eo anno sacer fuit, publicè deduxit; & postridie Kalendas Iunii proximè sequentis Regio Diademate, longè insigniori, ac celebriori pompa, quam vlla vnquam antè Regina coronata fuit. Cum vero matrimonij huius fama, fines Angliæ egressa, ad exterorum aures peruenisset, dici non potest, quantum admirationis, doloris & indignationis in Christianorum Principum animis exciuaerit. In primis vero Carolus Cæsar, qui per illa tempora in Italia fuerat, indignissimè rem ferens, Pontificem obnixè rogauit, ut pro summa auctoritate à Christo sibi commissa ad filios petulantes, & rebelles castigandos, tam insignem Henrici nequitiam impunitam esse non permetteret. Clemens Pontifex ut rei ipsius indignitate, sic Caroli etiam iustissima petitione vehementer commotus, tandem post reditum, suum ex urbe Massiliensi, quò ad colloquium Francisci Regis Galliarum abierat, sententiam tulit definitiuam pro matrimonio Henrici cum Catharina, & contra secundas eiusdem nuptias cum Anna Bolena, grauissimis censuris & interminationibus præcipiens ut veram & legitimam vxorem Catharinam repudiata Bolena ad suum consortium & thorum reuocaret.

Henricus Annam ducit.

Excommunicatur à Papa Clemente.

XVI. Hinc furore percutus Henricus in Catharinam, in Mariam filiam, in fr. Ioannem Forestum eius confessarium, omnesque fautores sauire, uti diximus, cepit, in eaque se precipitare discrimina, toti orbi notissimis, ex quibus nunquam potuit deinceps resurgere. Ecclesie bona rapuit, Papæ monem & auctoritatem per vniuersa sua dominia abolere præcepit, in religiosos quosque viros sibi aduersantes crudeliter animaduertit, maxime in vniuersum cetum fratrum Observantium, uti abas narrauimus, quos per variis carceres distribuit. Gloria quidem magna fuit huius religiosi sodalitiij, quod nullum ex tota illa prouincia, neque blandicijs, neque sollicitationibus, neque minis, aut terroribus in suam potuerit Henricus protrahere sententiam. Etsi verò omnes comprehensos teneret, varijsque molestijs ac calamitatibus affigeret, tamen post illos

Fuit in Ecclesiasticos, Minores præsertim.

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17.
PAULI III. ANNO 1. RELIGIONIS. MELNORVM ANNO 328.

2. An. p. 1535.
m. 35.

In Ioan. For-
estum.

los duos, quos & supracum Berzona moniali occisos retulimus, nullum alium adhuc publicè necandum curauit.

Attamen hoc anno illius ministri barbara, & inhumana seuitia cruciarunt XVII.
Ioannem Forestum supradictum, & post duorum annorum durissimam captiuitatem, qua inter latrones vir sanctus iacuerat, plurimas perpeffus calamitates, sententiam tulerunt, vt simul suspenderetur ac combureretur viuus, quia non fuit assentiri impio dogmati de Regis suprema autoritate in Ecclesia Anglicana. Hæc ubi audiuit pijsissima Regina, patris sui ex animo commiserata, continere se non potuit, quin ad eum scriberet, quamuis illud non nisi magno periculo faceret. Misit ergo ad carcerem Londinensem, qui Noua porta dicitur, litteras sequentes.

Regina ad
ipsum epi-
stola.

[Mi venerande Pater; qui dubijs aliorum casibus consilio adesse consueui XVIII.
si ignorare non pores, quid tibi nunc conueniat, ad certamen pro Christi causa vocato. Si paucas has breuesque tormentorum poenas, quæ tibi decreta sunt pertuleris, æternam (vt scis) mercedem es recepturus, quam qui propter vllam vitæ huius presentis tribulationem amittere voluit, eum ego omni ratione destitutum arbitrarer. Sed, o te felicem patrem meum, cui Deus dedit, vt præ multis ipse mortalibus hoc cognoscas, & vt sanctissimæ vitæ, ac laborum tuorum cursum haud aliter, quam his pro Christo vinculis, tormentis ac crudelissima morte consummares. Et, o me miseram filiam tuam, quæ hoc tempore maroris, & solitudinis meæ tali monitore, ac tam adamato in visceribus Christi patre, sum priuanda. Atque sanè si liceat mihi in hac re, quid ardentissime cupiam, tuæ charitati (cui arcana cordis ac conscientia meæ omnia, hæcenus, vt debui, semper reuelauit) liberè confiteri, fateor me summo vel tecum, vel ante te moriendi desiderio flagrare; atque id quidem modò diuinæ voluntati, cui omnia vota, vitamque meam libens semper subijcio, non repugnaret, maximis quibusque tormentis compararem: ita mihi non libet hoc infelici mundo gaudere, ijs sublati, quibus dignus non est mundus. Sed tanquam vna ex insipientibus mulieribus forsan loquuta sum. Quia igitur Deus ita videtur disposuisse, præceas potius (mi pater) feliciter ac fortiter, precibusque tuis apud Christum contende, vt per hoc ipsum, licet difficile iter, ego te citò & intrepide sequar, & interim vt tuorum sanctorum laborum, suppliciorum, ac certaminum particeps esse queam. Hoc vt postremam tuam in hac vita benedictionem habebō; post certamen autem tuum & coronam, & cælo vberiores à te gratias expectabo. Nunc vero ad illam immortalem mercedem, præ omnibus omnino expetendam, & per quascumque poenas interpositas capessendam, vt te tanta generis nobilitate, tam excellenti diuinarum rerum cognitione, & quod primum est, tam sanctæ Religionis ac professionis Franciscanæ à puero institutione, horter, superuacaneum iudico: tamen, quia hoc est summum à Deo datum hominibus bonum, vt pro ipso patiantur, à Sda Diuina Maiestate continuis precibus, lachrymis, ac poenitentijs postulabo, vt feliciter cursum consummes, & ad immarcescibilem vitæ æternæ coronam peruenias. Vale (mi venerande Pater) meique in terra, & in cælo semper apud Deum memor esto.]

Filia tua maroris plenissima: Catharina.

Forestus re-
sponsum.

Hanc epistolam religiosus confessor summa cum animi lætitia accepit, & XIX.
nactus chartam, ac aliquam scribendi commoditatem, in hac ferè verba ex carcere respondit. [Serenissima Domina Regina, filia mea in visceribus Christi longè charissima. Thomas Minister vester mihi litteras tuas Serenitatis tradidit; & in hac continua depositionis corporis mei expectatione & tristitia, non solum incredibilem mihi lætitiā ac consolationem attulerunt, sed me etiam ad patientiam & constantiam mirificè excitauit. Licet enim ipse facile videam, non modo mortalia omnia bona, sed & miseras ac mala huius mundi vniuersa, præ futura gloria, quæ reuelabitur in nobis, si legitime certauerimus,

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17.
PAULI III. ANNO 1. RELIGIONIS MINORVM ANN. 328

rimus, nihili computanda; tamen sentio dulcissimæ charitatis tuæ pijsima verba, animam meam vsque ad mortem aliquo modo (vt fit) subtristem, & de sua indignitate, ac imbecillitate timidam ac sollicitam, mirum in modum ad suppliciorum omnium contemptum, ac cælestium gaudiorum spem & contemplationem erexisse. Christus Iesus reddat bonitati tuæ (Domina & filia super omnes mortales dilectissima) pro hac consolatione, gloriam felicitatemque æternam; teque vehementer rogo, vt continuis precibus instantem agonem, & certamen meum subleues: quod si feceris (sicut certè facies) nec de constantia mea velim dubites, nec de grauib; mihi designatis poenis sis sollicita: non enim decet hos canos meos istis terculamentis puerorum in causa Dei moueri, nec virum qui sexaginta quatuor annis iam vixit, mortem turpiter effugere; nec religiosum quadraginta tribus annis in habitu sancti Francisci discentem & docentem terrena contemnere, non amare, & omni conatu aspirare ad cælestia. De te (filia & Domina mea vnicè in Christo Iesu dilecta) viuus & mortuus cogitabo, Deumque misericordiæ semper orabo, vt det tibi secundum magnitudinem dolorum tuorum, omnem è cælo gratiam ac solatiū. Interim pro me deuotissimo seruo, & oratore tuo, digneris tum instantius orare, cum intelliges me in illis horrendis supplicijs, mihi præparatis constitutum; mittoque tuæ pietati Rosarium meum, quod triduum tantum vitæ meæ superesse dicatur.]

XX. Reginaæ mætori & luctui compariens Domina Elizabetha Hammonia, fidelissima Reginaæ ancilla, ad eundem Patrem litteras dedit, quibus eum certior reddidit de continuis lachrymis & mæore Dominae suæ, in quibus ex intellectis acerbissima morte, & poenis intolerabilibus, ad quas vir sanctus condemnatus erat, versabatur. Earum damus exemplar, adiecta etiam viri sancti responsione.

[Colendissime mi Pater. Incredibile est quanta Domina mea Serenissima Regina & ego mæstitia afficiamur, dum de grauissimis acerbissimisque tuis poenis intelligimus, atque ea magis de re, quod omnes nos sinus consolatione destituta, ita quod Domina mea sine vlla intermissione lachrymis se se irrigans nihil aliud quam preces agat. Si fieri possit aliquo modo, vt amicorum quorundam opera euadas, quaeso ne nos te orbatas velis relinquere; timeo enim ne Domina mea Regina tam funesto conuota casu, in grauem incidens morbum mortem incurrat; eo maxime, quod furor Regis is sit, qui Reginae intolerabilis videatur. Die siquidem lunæ nouissimè elapso venerunt ad nos Regis satellites; qui nescio quid perquirentes, minis nos vsque adeo terruerunt, vt quid consilij caperemus, non satis agnosceremus; ita vt terrifico hoc actu quid Rex sibi velit, penitus ignoremus. Vnicè autem te rogo, vt supplices ad Deum preces fundas, eum deprecans pro me, & socia mea Dorothea Lichfilde, quæ te salutat ex animo. Vale & pro nobis Deum exora.]

*Elizab. Ima.
monie ad
Forestum
epistola.*

Foresti ad Elizabetham responsio.

XXI. [Filia mea Elizabetha, dolco summo perè propter grauem illum Serenissimæ Reginae tuumque mætozem, ob has meas, quas sustineo, poenas, quasi verò non sit resurrectio ad gloriam. Non sunt certè hæc, quæ sapius inter alia pietatis documenta tibi inculcaui: quod si sint, me longè tunc à veritatis via aberrasse tibi sciendum est. Si velim fidem frangere, & præ tormentorum timore, ac diuitiarum huius sæculi cupiditate diabolo me prodere, non dubium, quin facile sim euasurus. Tu autem non ita arbitrare, Addisce ergo pro fidei Christi veritate pati, & pro eius sponsa, & tua matre, Ecclesia mori, & non me ab illis tormentis, quibus spero æternam beatitudinem consequi, conaris diuertere. Obsecro vt vestigia sequaris Dominae tuæ Reginae, præclara, quæ in ea comperies, exempla sequens; & pro me ora, vt tormentorum, quæ aduersarij inferre cogitant; cum pro gloria Dei consequenda exigua sint, augeant asperitatem.]

*Hominis
pietas ex cō-
stantia.*

Ter-

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17.
PAULI III. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 328.

Tertiam iungo epistolam ad nobilem Anglum nomine Abelum, concaptium suum, omiſſis alijs, quas ad quosdam Reginæ domesticos dederat, præmiſſis tamem Abeli litteris ad eundem.

*Epi ſole-
Abeli nobiliſſ
Angli.*

b

Pſal. 116. v. 15.

i

Pſal. 29. v. 3.

l

Pſal. 38. v. 1.

m

Iacob. 5. v. 16.

n

Pſal. 139. v. 7.

o

Pſal. 11. v. 5.

[Reuerende admodum Pater. Quamuis tormentorum grauitatem exhorreant ſenſus, proſectò ea tamen ſuſtinenda fides noſtra exigit & requirit. Dixi, motus eſt pes meus, propter auerſionem faciei tuæ. Verùm, quo hæc tardatio, cui auidè expectatur ſumma illa beatitudo? O beata facies, in qua conſiſtit ipſa ſatietas. Vnde inquit Dauid: *b* Satiabor cum apparuerit gloria tua. Sed *i* auertisti faciem tuam à me & factus ſum conturbatus: conturbatus (inquam) quia tormentorum, quæ percipio, prolongatur cruciatus. Prolongatus itaque eſt; cum & ſim humiliatus, humiliatus & non exaltatus, quia ad Saluatorem non tractus: non autem tractus, quia peccatorum pondere oneratus: oneratusque, & ab ipſo non reſectus. Quid ergò proderit mea condemnatio, ſi vltèrius fuerit expectandum? *l* Expectans expectaui Dominum, & non intendit mihi. Quare quaſo, quia nimirum ſuſis pro me precibus, Dei miſericordiam, qua erga me vteretur, non imploraſti. Scio enim quanti ponderis ſit *m* oratio iuſti apud Deum: quia *n* apud Dominum miſericordia, & copioſa apud eum redemptio. In te ſperaauerunt, Domine patres noſtri: ſperaauerunt & liberaſti eos; idque propter Dauid ſeruum tuum. Quare ergo his ſinis non imponitur? Per triginta ſeptem iam dies ſuſtineo, & requiem non inuenio: attamen ſpes mea eſt, quod ſimul vno ſupplicio moriemur. Moriamur quaſo, vt viuamus cum illo: cui precum tempore plurimum te commendando Martyrum omnium Martyri. Vale & pro me ora.

Reſponſum Foreſti.

Multum generoſè Domine. Sicut in claritate cognitionis, ita & in fruitione gaudijs & æternæ habitationis. Vnde beatus Auguſtinus in libro de Ciuitate Dei, *p* Multæ, inquit manſiones in domo vna ſunt, erunt etiam variæ præmiorum dignitates: ſed ubi Deus erit omnia in omnibus, erit quoque in diſpari claritate per gaudium, vt quod habebunt ſinguli, commune ſit omnibus; quia etiam gloria capitis, omnium erit per vinculum charitatis, & ſic tantum quiuis gaudebit de alterius bono, quantum gauderet ſi in ſeipſo haberet. Noli fili mi, numerare pœnas: quia hoc eſt dolori dolorem addere: ſed quod dicit Diuus Paulus exiſtimans *q* paſſiones huius ſæculi eſſe indignas ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. Cuius verbis bene additur dictum Prophetæ, qui ait ad Dominum: *r* Mille anni ante oculos tuos, tanquam dies helterna, quæ præterijt. Si patienter fers, quæ inferuntur, tormenta, ne dubites de retributione. De qua Pſalmographus ait: *r* Inclinaui cor meum ad faciendas iuſtificationes tuas in æternum, propter retributionem. O beata, & ter foelix illa retributio, quæ ſit timentibus Deum. Vnde oramus, Retribue ſeruo tuo Domine. Non tamen, niſi quia cuſtodiui ſermones tuos. Si ergo eſt retributio in cuſtodiendis ſermonibus Domini, cuſtodi eos fili mi. Sed ais quouſque? vſque in finem. Quia dicit ipſe Saluator: Qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit. Neque igitur pœnæ triginta ſeptem dierum, nec mille annorum, ſed vltimus ſinis coronabit opus tui certaminis. Laborantibus vnico die non ſatisfit pro anno integro: neque qui Romam ſtipendio mittuntur, tantum recipiunt, quantum ipſi, qui proficiſcuntur Hieroſolymam. Si tu tantum curas, vt Romam aſſequaris, putas ne Hieroſolymas venires? Hieroſalem (inquam) quæ eſt: magni Regis ciuitas: in domibus eius cognosceris, cum ſciptis eam: eam dico in qua eſt pax ſumma & tranquillitas maxima. Putas fili mi, quod ſimul curremus, & in vno ſupplicio gaudebimus, & de vno calice bibemus? Maiora me expoſtant certamina; te vero leuiora ſupplicia manent. Verum qualiacumque tandem ea fuerint, viriliter age ſuſtinens Dominum. Vale.]

p
*Aug. 10. ciuit.
c. 2.*

q
*Ad Roman. 8.
v. 18.*

r
Pſal. 69. v. 4.

r
*Matth. 10.
v. 21.*

r
Pſal. 47. v. 4.

Et

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17.
PAULI III. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 328.

XXIV. Et quidem cum hæc scribebantur, existimabat Christi martyr, breui admodum se decessurum fuisse, multoque tempore sanctissimam Reginam ad gloriæ coronam se præcessurum. Sed longè aliter statuerat diuina prouidentia: nam & huius Patris certamen ad duos deinde annos referuatum dilatumque fuit, & Catharinæ dies ex magna Dei misericordia abbreviati, adeò vt ad octauum Idus Ianuarij, partim ex aëris insalubris intemperie, sed præcipuè ex assiduo dolorum ac calamitatũ concursu (nec tamen sine veneni suspitione) ex hac vita discessit in villa, quæ Cimbaltone dicitur, anno Christi millesimo quingentesimo trigesimo quinto, ætatis vero suæ quinquagesimo, trigesimo autem tertio postquam in Angliam venerat.

*Vitam clau-
dit sanctiss.
Regina.*

XXV. Corpus eius mediocri honore, in vicina ciuitate, quæ Petri-Burgum dicitur, sepultum fuit. Memorabilis planè foemina siue sanctitatem, siue prudentiam, siue in omni vita constantiam, animique magnitudinem consideres. Nullo vnquam periculo adduci potuit, vt vel monasterium ingrederetur (cuius tamen vitæ erat auidissima) vel quicquam aliud faceret in matrimonij sui præiudicium, nec vlla ratione prouideri ei potuit, cum iam ex aula eiecta esset, plurimisque iniurijs ac periculis exposita, vt vel in Hispaniam, vel in Belgium concederet, quò tamen honorificentissimi conditionibus à nepote suo Carolo Imperatore inuitabatur. Aequissima semper animo calamitates omnes ferebat, easque suis peccatis attribuebat, infelices sui matrimonij successus ex eo præcipuè prouenisse sæpe dictitans, quod Henricus Septimus, ante nuptias Catharinæ cum Arthuro, vt Regni successionem securiorem faceret, innocentissimum iuuenem Edouardum Plantagenetam, Ducis Clarentiæ filium, & Edouardi Regis Quarti ex fratre nepotem, matrisque Reginaldi Poli fratrem, sine omni crimine occidendum curauerit, quo facilius & suis liberis prospiceret, & Ferdinandum Hispaniæ regem ad filiam suam Arthuro Principi tradendam induceret.

*Eius con-
stantia ex-
petas.*

XXVI. Solebat Catharina sæpissimè dicere: fortunam se nec asperrimam, nec lætissimam, si daretur optio, electuram, cum vtraque suas tentationes ac pericula habeat, sed mediam potius ac temperatam; si tamen alterutra eligenda esset, malle se tristissimam, quam blandissimam infelicitibus enim raro deesse consolationem, fortunatissimis ferè semper mentem.

XXVII. De lecto de quo decubuit cum mortem aduentantem præsentiret, Henrico Regi scripsit in hanc sententiam. [Domine mi Rex, ac coniux dilectissime, aduentante iam mortis meæ hora, amor, quo te prosequor, facit, vt admo-neam te paucis, æternæ salutis animæ tuæ, quam vniuersis huius mundi bonis ac rebus mortalibus anteferre debes, neglecta etiam tui corporis cura, propter quam & me in calamitates multas, & teipsum in plures sollicitudines conieci-sti. Sed ego tibi ex animo condono, precorque vt eadem condonet tibi Deus. Quod reliquum est, commendo tibi Mariam communem nostram filiam, vt pa-tris officium in illam præstes. Tres item ancillas, & ministros meos omnes, vt illæ nuptui commodè tradantur, his autem præter id, quod iam eis debetur, etiam vnus anni stipendium integrum velut cumulus accedat, ne planè inopes deferantur. Postremò, hoc vnum testor, quod oculi mei te solum præ omni-bus rebus mortalibus desiderant. Vale.]

XXVIII. Harum litterarum duo scripsit exemplaria, vnumque Henrico, alterum Eustachio Capucio, Cæsaris apud Regem Oratori, misit, in quo etiam adiunxit, vt si Henricus, quod petebatur pro famulis, non faceret, Eustachius curaret vt vel Cæsar præstaret ipse, vel Henricum officij redderet memorem. Henricus autem acceptis Catharinæ litteris, temperare sibi à lachrymis non potuit Eustachiumque rogauit, vt statim ad eam proficisceretur, multamque salutem suo nomine diceret. Sed prius mortua est Catharina, quàm Eustachius Cimbaltone perueniret: quo audito, præcepit Henricus, vt omnes surdomestici pullis vestibus diem funebrem Catharinæ agerent cui tamen præcepto: Anna Bolena parere noluit, sed in signum potius lætitiæ, flauo coloris ornamentis se

*Bolena de-
Catharina
morte gau-
dium.*

Annal. Minor. Tom. VIII.

FFFF

suasque

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17
PAULI III. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 328

suasque ancillas vestiri curauit. Cumque ei nonnulli de æmula è medio sublata gratularentur; Imò (inquit Anna) doleo, non quidem quod sit mortua, sed quod tam honesto mortis genere obierit, Nimirum tantus extitit inuidiæ liuor, vt nec mors Catharinæ eum extinguere posset.

*Principum
aliorumque
dolor.*

Cum Principes exteri Serenissimæ Catharinæ mortem accepissent, mirabile est dictu, quanto studio, quanto honore, quantis etiam impensis exequias eius vbique ferè terrarum celebrauerint, multæ orationes ac conciones habitæ, multi libri editi in laudem Catharinæ, & in Henrici suorumque consiliariorum detestationem, quod fœminam tam illustrem, tam indignis modis ad mortem compulissent. Ascribam huc apostrophem vnā ex oratione funebri doctissimi viri Frederici Nausæ Germani, qua Regem regiosque ministros sic alloquitur: [O vos sanguinarij Regis Angliæ adulatores, ò vos nequissimi consultores, ò vos scelestissimi homicidæ, ò vos patriæ proditores nequissimi: plorate & vlulate super mortem iustissimæ & nobilissimæ vestræ Reginæ, quoniam plusquam nequiter & impiè vendidistis Regem vestrum sceleratis assentationibus, vt faceret malum longè omnium pessimum, O Rex Henrice, quondam felicissime, plora, luge, plange, vlula, pro tuo horrendo coram Deo & homine peccato, quo innocentissimam tuam coniugem, contra leges tam humanas quam diuinas repudiasti, iniquissimeque affixisti, cum qua nunc mortua, simul tua etiam apud omnes cœpit mori existimatio, nisi pijsima illius apud Deum intercessione, tuaque aliquando emendatione restituatur. .] Atque hæc foris.

*Infamis Bo
lena fuit.*

Domi autem ingenti lætitia perfundebatur Anna Bolena, quod tandem sibi Regina esse, iam secura omnique metu alicuius æmulæ soluta videbatur. Sed fit aliquanto, vt cum maximè nobis securi videmur, tunc summis inuoluamur periculis. Ecce enim, qui iustus est Deus, Annæ gloriāti ac superbienti, è vestigio aliam suscitauit æmulam, multò grauiorem quàm Catharina vnquam fuerat. Rex enim cœpit & Annæ tædio, & alterius puellæ, quæ Annæ inferuiebat, cui Ianæ Seimeræ nomen fuit, amore affici, quod Annæ celerem & infamem mortem ob incestum cum fratre, & adulterium cum multis iusto Dei attulit iudicio. Atque hic quidem apud Deum gloriosus, apud sæculum deplorandus, per vniuersa sæcula memorandus finis fuit tantæ Reginæ, quæ tot ærumnis, poenis & afflictionibus ad brauium peruenit regni cælestis.

*Capit. gene-
rali Obseru.
Niciæ.*

*Minist. ge-
neral. Vin-
centius Lu-
nellus.*

Celebratum est hoc anno Capitulum generale Obseruantum in coenobio sanctæ Crucis vrbs Niciensis, prouinciæ sancti Ludouici, in vigilia Pentecostes, in quo electus est in Ministrum generalem Vincentius Lunellus prouinciæ Carthaginensis, perfunctus officio Commissarij generalis Curie; Commissarius generalis familiæ Cismontanæ deputatus est Leonardus Publicius Ex-Vicarius generalis Ordinis. Procurator generalis, Franciscus de Castillo Custos prouinciæ sancti Iacobi. Commissarius Curie Ioannes Caluius Minister Corsicanus.

Definitores familia Vltramontana.

Matthias Vveyssen Minister prouinciæ Germaniæ inferioris, functus olim officio Commissarij generalis familiæ Vltramontanæ.
Germanus Aubert Minister prouinciæ Franciæ Parisiensis.
Gaspar Segerus Commissarius Saxonie sanctæ Crucis.
Bernardinus de Areualo Minister prouinciæ Conceptionis.
Antonius de Cruce Minister prouinciæ Castellæ.
Arnoldus de S. Felice Minister prouinciæ sancti Ludouici.

Def-

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17.
PAULI III. ANNO 1. RELIGIONIS MINORVM ANN. 328.

Definitores familiae Ultramontanae.

Ioannes Caluius Minister provinciae Corsicae, & Curiae Commissarius.
Michael de Carmaniola Custos provinciae Ianuae.
Franciscus Georgius Custos provinciae sancti Antonii.
Ioseph de Perusio Minister provinciae sancti Francisci.
Ioannes de Iouenatio Minister provinciae sancti Nicolai.
Andreas Alamanus Minister provinciae Tusciae Florentinae.

XXXI. Circa reformationem religionis statutum est, ut in omnibus provinciis instituantur domus peculiares iuxta numerum fratrum reformati vivere volentium, & secundum ea quae in suis litteris Clemens VII. constituit. Pro pacificanda provincia sancti Gabrielis, quorundam dissidijs à longo tempore perturbata, institutus est Minister Bartholomaeus à Popula, siue *de la Paebla*, provinciae Baticae pridem Minister, sub cuius prudenti regimine, si pax & concordia stabiliri possit, relinquitur ipsi provinciae libera electio futurorum; Sin autem, abolito nomine provinciae, vnitur provinciae sancti Iacobi, indemni tamen suo peculiari modo viuendi. Insularum Fortunatarum, seu Canariensium Custos institutus est Franciscus Sanctazilla provinciae Baticae, cui, ut fratres omnes omnino obediant, non obstantibus ijs, quae aliàs retulimus, rigorose præceptum est. Custodia sancti Euangelij in noua Hispania, in provinciam erigitur, & in regno Peruuiano noua instituitur Custodia sub titulo *Peruuia*. Omnibus Hispaniarum Ministris præcipitur, ut singulis triennijs exhibeant duos vel tres fratres idoneos Indorum conuersioni, iuxta promissionem factam Caesaris Maiestati, quando à Guadriano Hispalensi requirentur. Cum autem Hispalim peruenerint, Ministro provinciae Baticae parebunt, eoque absente, Guardiano Hispalensi, qui in illa vrbe congregatis, vel ad Indos transfreturis vnum ex ipsorum consortio præficiet, qui reliquis imperabit, donec ad praesentiam Ordinarij Praelati peruenerint. Ex alijs nationibus præter Hispaniam, nullus eò mittatur, nisi immediate ab ipso Ministro vel Commissario generali ad hoc opus assumatur, & præmisso examine idoneus reputetur.

Alia quoddam Capituli.

*An. 1516. n. 49
Provincia
Euangelij
Custodia
Peruuia.
De mittendis in Indis*

XXXII. Postquam anno proximè præterito Clemens VII. Patres Capuccinos Roma iusserat abscedere, & prohibuerat ne Obseruantes ad illos transirent, idque ipsum in limine sui Pontificatus vetuerit Paulus III. concessa insuper facultate, ut qui vellent Obseruantes à Capuccinis ad pristinum sodaliticum possent redire, vtraque pars varijs modis, magnatumque adscitis fauoribus, Pauli animum in suam sententiam attrahere conabatur, eiusque aures pulsare non desistebat, ut suam firmam illamque vellet familiam. Fluctuare visus est inter vehementes dissidentium ardores, & modo his, modo illis benigna dabat responsa. Tria inuenio eius diplomata hoc anno circa hoc vnum negotium emissas, & quartum eius autoritate datum à tribus Cardinalibus, quibus commiserat importunae controuersiae decisionem. Omnia hic subijcio.

*Dilectis filijs fratribus Ordinis Minorum
Capuccinis nuncupatis.*

XXXIII. Dilecti filij, &c. Nuper accepto per nos, quod ex eo quod nonnulli Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum professores habitum per eos gestare solitum dimittere, & se de domibus & locis eiusdem Ordinis ad domos & loca vestra se conferre nitebantur, religio eiusdem Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum plurimum scandalizabatur. Nos non valentes tunc ob varia negotia, quibus occupabamur, huic rei, ut voluissimus vacare, ac sperantes in generali Capitulo fratrum dicti Ordinis de Obseruan-

*Bouer. tom. 1.
fol. 993.
Reuocat P
rifer prohibi
tionem
transfere
ad Capuccinos.*

Annal. Minor. Tom. VIII.

Ffff 2

seruan-

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17.
PAVLI III. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 328.

seruantia nuncupatorum in proximo Pentecostes festo celebrando, maturius de hac re informari posse, de consilio nonnullorum S. R. E. Cardinalium, motu proprio, & ex certa nostra scientia, per alias nostras in formas Breuis litteras statuimus & ordinauimus: quod nullus dicti Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum professor, ad domos, & loca vestra quouis prætectu, sine nostra licentia se conferre posset, & valeret, & contraueniens excommunicationis poenam ipso facto incurreret. Inhibuimusque sub eadem vobis, ne aliquos dicti Ordinis fratres de Obseruantia nuncupatos, aut cuiusvis alterius Religionis, vel Ordinis, aut domos, vel loca reciperetis, donec à Capitulo Generali prædicto plenius informati, huic negotio optimum remedium apponere-mus: volentes, quod si interim aliqui ex vobis, qui ex Ordine fratrum de Obseruantia nuncupatorum egressi essetis, ad ipsum Ordinem de Obseruantia nuncupatum reuerti velitis, ab ipsius Ordinis de Obseruantia nuncupati Vicario caritatiuè recipi possetis, prout in dictis litteris plenius continetur. Cum autem postea à fide dignis certiores redditi simus, ex Fratrum aliorum Ordinum, & Religiosorum, ac ipsorum domorum, & locorum receptione nullum scandalum nasci seu prouenire. Nos, qui ad inhibitionem prædictam solum, vt scandala tollerentur, deuenimus, motu, & scientia similibus mentis nostræ esse declaramus per litteras prædictas solum fratrum de Obseruantia nuncupatorum, personarum, & locorum receptionem vsque ad dictum Capitulum generale vobis prohibere, & quoad alios, vos remanere in eodem statu, in quo antequam dictæ litteræ emanarent, eratis. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, per quas vobis, aliorumque dictorum fratrum de Obseruantia nuncupatorum, & eorum receptio hæc prohibeatur, ac quibuscumque statutis & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis: quibus omnibus etiam si ad eorum derogationem requiratur expressa, & specialis ipsorum & clausularum in eis contentarum mentio, ad effectum prædictorum specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus etiam quod præsentium transumptis sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ signatis, ac manu alicuius publici Notarij subscriptis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 12. Ianuarij 1535 Pontificatus nostri anno primo.

Blesius

Ad futuram rei memoriam.

Reg. Cism.
fol. 70.

Sed iterum
renouat.

Pastoralis officij cura nos admonet, vt ad ea diligenter intendamus, per quæ singuli religiosi, & præsertim Ordinum mendicantium professores, qui sub voluntariæ paupertatis habitu diuino militant, semotis perturbationibus & scandalis quibuslibet, gratum & sedulum impendere valeant Altissimo famulatum. Dudum siquidem per nos accepto, quod ex eo quod nonnulli Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum professores ob frugem (vt assererent) melioris vitæ, aut ex alijs causis eorum animos mouentibus, habitum per ipsos professores gestari solitum dimittere, & se de domibus, & locis eiusdem Ordinis ad domos & loca fratrum Ordinis sancti Francisci Capuciatorum nuncupatorum transferre nitebantur; religio eiusdem Ordinis fratrum Minorum plurimum perturbabatur, & scandalizabatur. Nos tunc de consilio nonnullorum S. R. E. Cardinalium statuimus & ordinauimus, quod nullus eiusdem Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum professor, ad domos & loca dictorum fratrum Capuciatorum, quouis prætectu sine nostra speciali licentia se transferre posset, & contraueniens excommunicationis poenam ipso facto incurreret, inhibendo sub eadem poena excommunicationis vniuersis & singulis fratribus Capuciatorum prædictis, ne aliquos ipsius Ordinis fratrum Minorum professores ad eorum domos vel loca reciperent, donec à Capitulo generali

XXXIV.

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17.
PAULI III. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 328.

nerali ipsius Ordinis fratrum de Obseruantia, quod tunc proximè celebrandem instabat, plenius informati eidem negotio opportunum cum Domino apponeremus remediū, prout in nostris inde in forma Breuis confectis litteris plenius continetur. Cum autem (sicut accepimus) Capitulum generale huiusmodi postmodum celebratum fuerit, & dilecti filij Minister generalis & alij vocales eiusdem Capituli opportunè ordinauerint & statuerint, quod eiusdem Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia professoribus, arctiorem vitam ducere cupientibus in prouincialibus Capitulis assignarentur congrua loca, in quibus eandem vitam ducere possent. Nos post communicationem negotij huiusmodi cum nonnullis S.R.E. Cardinalibus, ordinationem & statutum huiusmodi, cum omnium & singulorum tam iuris quàm facti defectuum (si qui forsan interuenerint) suppletionem confirmantes, & approbantes, ac ab omnibus inuiolabiliter obseruari debere decernentes, motu proprio & ex certa scientia nostra statuimus & ordinamus quod de cætero omnes & singuli Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum professores arctiorem vitam huiusmodi ducere cupientes ad loca per Capitula prouincialia iuxta eiusdem generalis Capituli determinationem ad hunc effectum designanda se transferre debeant, nec ad domos, aut loca fratrum Capuciatorum quouis prætextu sine nostra, aut Sedis Apostolicæ speciali licentia specialem præsentium nostrarum litterarum mentionem faciēte, aut saltem absque Ministri seu Commissarij generalium dicti Ordinis Minorum de Obseruantia speciali licentia in scriptis habita, sub pœnis & censuris in eisdem prioribus nostris apposis ipso facto incurrendis, se transferre, aut illorum habitum assumere, vel gestare possint. Eisdem fratribus Capuciatis nihilominus sub excommunicationis huiusmodi pœna distinctè præcipiendo mandamus, quatenus dicti Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum professores etiam in habitu seculari, aut cuiusvis alterius religionis ad eos accedentes, aut eorum domos seu loca quouis prætextu, seu quæsito colore non recipiant. Si qui verò ex præfatis Capuciatis fratribus, qui olim de Obseruantia fuerunt, ad eundem vnde digressi sunt Ordinem, redire voluerint, ab eisdem generalibus Ministro, seu Commissario dicti Ordinis infra annum duntaxat à data præsentium computando charitatiuè recipi possint & valeant. Mandantes dilectis filiis Gubernatori almæ Urbis nostræ, ac Curia causarum Camera apostolicæ generali Auditori, aut dictæ Urbis Vicario, & eorum cuilibet, quatenus statutum & ordinationem prædictam inuiolabiliter obseruari faciant, non permittentes aliquid per quoscumque quacumque dignitate, præminētia & autoritate fungentes, contra præsentium tenorem quomodolibet attentari. Contradiētores quoslibet & rebelles per censuras & pœnas ecclesiasticas, & alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij secularis. Non obstantibus præmissis ac constitutionibus & ordinationibus apostolicis, priuilegiis quoque, indultis, & litteris apostolicis (etiam in forma Breuis) eisdem fratribus Capuciatis, aut aliis quibuscumque quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, cæterisque contrariis quibuscumque Volumus autem quod præsentium transumptis, sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ signatis, ac manu alicuius publici Notarii subscriptis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Dat. Romæ apud S. Marcum sub anulo Piscatoris die 14. Augusti 1535. Pontificatus nostri anno primo.

Blosius

Ad futuram rei memoriam.

XXXV.

Dudum postquàm per nos accepto, quod eò quòd Ordinis Fratrum Min. de Obseruantia nuncupatorum Professores, sub prætextu frugis melioris vitæ, aut

Bouer. cit. fol. 995.

cx

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17.
PAULI III. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 328.

*Reuocat pri-
ores litteras
sub quibus-
dam condi-
tionibus.*

ex alijs causis, habitum per ipsos Professores gestari solitum, dimittere, & se-
domibus, & locis eiusdem Ordinis ad domos & loca fratrum Ordinis S. Fran-
cisci Capuccinorum nuncupatorum transferre nitebantur; Religio eiusdem,
Fratrum Minorum plurimum scandalizabatur: Nos per quasdam statuimus, &
ordinauimus, quod nullus eiusdem Ordinis Fratrum Minorum de Obseruan-
tia nuncupatorum Professor ad domos & loca dictorum fratrum Capuccino-
rum quouis prætectu sine speciali licentia se conferre posset, & contraueniens
excommunicationis poenam ipso facto incurreret. Superioribus autem diebus
cum accepissemus, quod Capitulum generale ipsius Ordinis fratrum Mino-
rum de Obseruantia nuncupatorum statuerat, quod eiusdem Ordinis fratrum
Minorum de Obseruantia nuncupatorum Professoribus, arctiorem vitam du-
cere cupientibus, congrua loca, in quibus eandem vitam ducere possent, as-
signarentur. Nos per alias nostras in forma Bæuis litteras similiter statui-
mus, & ordinauimus, quod ex tunc de cætero omnes & singuli dicti Ordinis
Minorum de Obseruantia nuncupatorum Professores, arctiorem vitam huius-
modi ducere cupientes, ad loca per Capitula prouincialia, iuxta eiusdem Ca-
pituli generalis determinationem ad hunc effectum designanda se transferre
deberent, nec ad domos siue loca dictorum fratrum, quouis prætectu, sine
nostra, aut Sedis Apostolicæ expressa licentia, specialem litterarum earun-
dem mentionem faciente, aut saltem absque Ministri, seu Commissarii gene-
ralis dicti Ordinis Minorum de Obseruantia speciali licentia in scriptis habita,
sub poenis & censuris in eis prioribus litteris apposis in ipso facto incurrendis,
se transferrent, aut illorum habitum assumere vel gestare possent. Eisdem fra-
tribus Capucciatis nihilominus sub excommunicationis poena districtè præ-
cipiendo mandantes, quatenus dicti Ordinis Minorum de Obseruantia nun-
cupatorum professores, etiam in habitu sæculari, aut cuiusuis alterius Religio-
nis ad eos accedentes in eorum domibus, siue locis quouis prætectu, siue qua-
esito colore non reciperent. Si verò ex præfatis Capucciatis fratribus, qui olim
de Obseruantia fuerunt, ad eundem, vnde digressi erant Ordinem redire vel-
lent, ab eisdem Generalibus Ministro, seu Commissario dicti Ordinis infra
annum dumtaxat, ex tunc computandum caritatiuè recipi possent, prout in
eisdem litteris plenius continetur. Cum autem, sicut nobis ex fide dignorum
relatione innotuit, prouincialia Capitula dicti Ordinis fratrum Minorum de
Obseruantia aliqua loca, ad quæ Professores arctiorem vitam ducere cupien-
tes, iuxta dicti Capituli Generalis ordinationem se transferre possint, nondum
deputauerint. Nos ne ipsi Professores arctiorem vitam ducere cupientes, quo-
minus illam ducere possint, prætectu dictarum posteriorum litterarum impe-
diantur, prouidere, ac eos in eorum proposito confouere volentes: Motu pro-
prio, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica tenore præsentium sta-
tuimus, & decernimus, quod nisi Capitula prouincialia prædicta, iuxta tenorem
posteriorum litterarum nostrarum, loca, ad quæ ipsi Professores arctiorem vi-
tam ducere volentes, transferri possint, infra duos menses à die, qua præsen-
tes dilecto filio Ministro Generali dicti Ordinis Minorum de Obseruantia, vel
dicti Ordinis Generali Commissario in Romana Curia esistenti intimatæ fue-
rint, computando, realiter & cum effectu designauerint & deputauerint; qui-
cumque ipsius Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia arctiorem vitam du-
cere volentes, ad loca dictorum fratrum Capucciatorum se absque alicuius cen-
suræ & poenæ incurfu transferre, ac in illis permanere, & dicti fratres Capuc-
ciati, tam illos, quam etiam quoscumque alios etiam sæculares, & cuiuscumq-
alterius Religionis ad eos accedentes in eorum domibus seu locis, ac etiam
noua loca, eis à quibusuis concedenda recipere & retinere liberè & licitè pos-
sint, nec præterea aliquas censuras, siue poenas incurrant, nec incurrisse cen-
seantur. Non obstantibus nostris prædictis, & quibusuis alijs litteris, priuile-
gijs, & indultis Apostolicis, eisdem fratribus Minorum de Obseruantia, sub
quibuscumq- tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis etiam
motu

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17.
PAVLI III. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANN. 328.

motu proprio concessis. Quibus omnibus, illorum tenores & datas, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, inserti forent præsentibus pro sufficienter expressis habentes, quoad præmissa specialiter, & expresse derogamus, & aduersus illas nullatenus suffragari posse volumus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Decernentes præsentium transumptis manu Notarij publici subscriptis & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem in iudicio & extra adhibendam fore, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Marcum sub anulo Piscatoris die 19. Augusti M. D. XXXV. Pontificatus nostri anno primo.

Fabius Vigil.

Sententia interlocutoria trium Cardinalium ..

XXXVI. Laurentius Episcopus Prænестinus, & Franciscus tituli Sanctæ Crucis in Hierusalem, totius Ordinis Minorum Protector, ac Antonius Tit. Sanctorum Quatuor Coronatorum, Presbyteri miseratione diuina sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, super differentijs inter fratres de Obseruantia, & Capuccinos nuncupatos, Ordinis Minorum componendis à S.D.N. Paulo Papa III. in eius Consistorio secreto deputati, Religiosis viris Generali & alij Ministris ac Guardianis domorum congregationis Capuccinorum nuncupatæ dicti Ordinis Minorum, & singulis eiusdem Ordinis tam de Obseruantia, quam de Capuccinis fratribus, salutem & sinceram in Domino charitatem. Cupientes contentionibus vestris, & ne interim scandala exinde oriantur, salubriter provide- re, de mandato præfati D.N. Papæ, super hoc viuæ vocis oraculo nobis factò, vniuersis & singulis vestrum in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommuni- cationis, quam contrafacientes incurrere volumus ipso facto, & à qua non nisi per nos aut Sedem Apostolicam, etiam vigore quorumcumque indultorum Apostolicorum, absolui possitis, præterquam in mortis articulo constituti, & carcerum poenis tenore præsentium districtè inhibemus, ne de cætero vos Ca- puccini de Obseruantia fratres aliquos ad vos se transferentes, seu aliàs ve- nientes recipere; Aut vos de Obseruantia ad eosdem Capuccinos transire, aut eorum habitum assumere, seu gestare præsumatis quoquo modo, quousque præfatus D.N. Papa super eisdem contentionibus de opportuno remedio pro- uiderit. Non obstantibus quibuscumque litteris Apostolicis etiam in forma Breuis, aut motu proprio, vel viuæ vocis oraculo, aut aliàs vobis & cuilibet vestrum in genere vel in specie quomodolibet concessis. Et si quis vestrum, (quod absit) contrafecerit, noueritis commissum huiusmodi, vl tra præmissa, feuerissima animaduersione fore puniendum. Volumus autem quod præsen- tium transumptis manu publici Notarij subscriptis, & sigillo alicuius Episco- pi, aut Prælati in dignitate Ecclesiastica constituti munitis, eadem fides adhi- beatur, tam in iudicio, quam extra, quæ adhiberetur præsentibus originalibus litteris, si forent exhibitæ vel ostensæ. In quorum fidem præsentis sigillorum nostrorum per Notarium impressione munitas, ac manibus nostris fieri iussi- mus. Dat. & act. Romæ in Palatio Apostolico xxij. mensis Decembris sub anno à natiuitate Domini 1535. Pontificatus præfati S.D.N. anno secundo.

L. Episcopus Prænестinus Card. Campegius.

Franciscus Card. S. Crucis Protector.

Antonius Card. Sanctorum Quatuor, Maior Penitentiarius.

XXXVII. Nihilominus aliquot tum ex Obseruantibus, tum ex Amadeis, qui Obser- uantibus suberant, à Capuccinis hoc anno ad suam Congregationem ad- missos enatrat. Bouerius. Ioannes autem Fanensis, qui anno elapso ad

cos

Bouer. n. 9.

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17
PAVLI III. ANNO I. RELIGIONIS MINORVM ANNO 328

*Ioannes Fa-
nensis iusti-
tutum pro-
mouet Ca-
puccinorum*

eos transiuerat, illud sodaliticum non mediocriter adauxit, qui postquam in Gallia Cisalpina Dei verbum seminauerat, Bergomi monasterium suis extruxit, propè ædiculam Sancti Alexandri Martyri dicatam. Secundum posuit Veronæ; Tertium anno sequenti, II. M. P. ab vrbe Brixienfi in quodam Sancti Geruasij cœnobio; & quartum Mediolani extra portam Vercellensem propè Sancti Ioannis Apostoli templum, quod deinde in urbem ad Sancti Victoris Martyris memoriam anno 1542. translatum fuit. In Apulia fr. Paulus Sestinensis cœnobium extruxit prouinciæ Sancti Angeli primum, cui anno sequenti adiuncti sunt conuentus duo, Serræ Capreolæ, & Sancti Ioannis Rotundi.

*Idem n. 12, &
1699.*

Dum itaque Congregatio domibus & incolis augetetur, grauiores & prudentiores, qui in ea erant viri, iudicarunt tum propter Regulæ præscriptum, tum propter religionis vtilitatem expedire, vt Capitulum celebraretur generale. Id Ludouico Forosemproniano hætenus officij Vicarij generalis perfuncto, non placebat: timebat enim ne alium se neglecto Superiorem adoptarent. Cum verò fratres id ei persuadere non possent, neque Victoria Columna, instituto addictissima, & potentissima olim Ludouici patrona, ab eo consequi posset; tandem actum est, vt id ei Pontifex præceperit, cuius mandato cum ille refragari non posset, Romæ circa Nouembris initium celebrat comitia. In his electus est Vicarius generalis Bernardinus Astensis, vir doctus & prudens, qui anno præcedenti, vt diximus, ab Obseruantibus ad Capuccinos transmigravit. Indigné & impatienter hoc tulit Forosempronianus: apud omnes tum religiosos, tum sæculares vehementer conquestus est de consodaliū ingratitude, qui tot beneficia à se recepta vel hac exigua mercede continuati officij cōpensare noluerunt. Multas huiusmodi querelas vbique spargens, tandem à suorum fratrum cœtu cum pauculis recedit ad S. Thomæ templum quoddam, vbi seorsum à reliquorum societate & Vicarij generalis obedientia vitam ducebat. Sed opera Cardinalis Tranensis obtenta alterius Capituli celebratione, cum assedlis redijt paulatim ad monasterium. Quid deinde factum sit, dicitur anno sequenti.

*Cap. gen. Ca-
puccinorum*

*Vic gen. Ber-
nard Astensi*

*Ludo. Foro-
semproniano
indignatio.*

*Florent vis-
si docti.*

*Moriuntur
alii.*

*Ballarin, in
hist. Comen-
246.*

Floruerunt hoc tempore Henricus Regius Paderborēnsis prouinciæ Saxonie S. Crucis; Ioannes ab Aquisgrano prouinciæ Germaniæ inferioris, & Ioannes à Dauentria prouinciæ Colonienfis, viri docti, libris editis clari. Obijt autem hoc anno die 4. Decembris Tolosæ Arnoldus à S. Felice Definitor generalis supra memoratus, vir magnæ authoritatis in Gallia, regularis Obseruantia zelantissimus; & Noui-Comi Protasius Porrus Conuentualis, celebris per vniuersam Italiam concionator, Doctoratus Laurea Parisijs insignitus. Magnam partem sui cœnobij restaurauit. Apud Tunetum in Africa fr. Bartholomæus Cordonus nobilis prosapiæ ex Ciuitate Castelli in Italia, illuc secundum profectus martyrij desiderio. Primum inde expulsus in capite percussus, redijt cū Carolo V. cuius milites magno feruore electa voce, & sublata in altum Christi Crucifixi imagine, ad pugnandum animabat, donec Golettam expugnarunt. Religionem ingressus anno 33. suæ ætatis (postquam aliquorum temporis cum nobili vxore piè transegit) pœnitentiæ, paupertate, humilitate alijsque virtutibus consodalibus præluxit. Apud Conciues *Beati* nomine audit, & vita circumfertur inter Sanctorum piorumque illius vrbs virore monumenta. Tribus post obitum annis eam diffusè scriptam edidit Perusij anno 1538. Fr. Hilarion Pichus Biturgicus Minorita, quam dedicauit Marino Cardinali Grimano tunc Perusino Legato. Decessisse etiam hoc anno Magdalenam Budrisich, Comitissam Ziroui Croatam, Tertij Instituti Sancti Francisci, habent quædam monumenta MSS. prouinciæ Dalmatiæ. Eius vero vitam, certè insignem, scripsit Ioannes Tomcus Marnauitius Episcopus Bosnensis, quam ego vt typis committeretur anno 1634. legi & probaui, in qua author eius mortem sub annum 1532. reponit. Videnda porro alia huius piæ foeminae vita

XXXVIII.

XXXIX.

ANNO CHRISTI SEPTECENTESIMO VICESIMO V. IMPERII OCCIDENTIS ANNO DCCCXXV
PAULI QUINTI MAXIMI RELIGIONIS MINORUM ANNO 1328.

vita quodam Francisco carnine Ilyrico conscripta & ab eodem Tomco
typis Romae publicata. Electus est hoc anno Episcopus Sidonienfis in Thessal
lonia sub Archiepisc. Larisseno fr. Ioan. Bratianus, Regul. Obscur. die 27. Iulij.
Iacola oppidi Basterla in Corsica, diocesis Adiacensis, hoc anno Eodem
totum Sanctissima Trinitatis ab ipsiis constructum, & fratribus Regal. Obsc.
nantiæ pro recipiendis hospitibus concessum bin conventui exornavit. *Con. Baste-*
ria.
super nobis die tertia Decembr. Gonzaga. & aliter huius conobij. & oratorij
originem rebenfer. Similem habuit orum conuentus Rupis, Theasin. *Gonz in pro.*
cessis. Etenim Seraphinus de Rupe pectoris eiusdem diocesis oratorij. *Corsica con.*
quoddam conuentus & domum quandam cum terræ portione eidem orato- *Con. Rupis.*
rio adherentem fratribus provincie S. Bernardini pro hospitandis fratribus
hoc anno concessit. *Exponi nobis die 26. Nouemb.* Alias ex Gonzaga egimus
de conuentu S. Iohannis de Rupe Montis plani, prædictæ provincie S. Bernardini,
quod si hac idem esset ad hunc ann. reducendus est. *An 1431. n. 15*
Idem in prov.
S. Berna. d.
con. 5.

XLI. Patres Conuentuales hoc anni construxerunt conobium in Vico Liciani
diocesis Bretonoriensis, datis ad hoc per Sebastianum, & Andream, quod
dam Iacobi Candoli de Villa Liciani, tabulis decem terræ, quas admittit no- *Con. Liciani*
mine religionis Magister Bernardinus Bretonoriensis in fundo Fontis veteris, *Redul. fol. 29*
vulgo Fontana verpina. Spectat hic locus ad provinciam Bononiæ, & Custo- *Con. S. Ma-*
diam Foroliuensem. In provincia Siciliæ, & Custodia Drepani alium obti- *ria de Alto.*
nuerunt hoc anno locum Sanctæ Mariæ de Altro, ab Antonio de Grighano *Idem fol. 281.*
fundatum, postea tamen ob situs distantiam, & solitudinem ab eisdem dere- *Con. Refa-*
lictum. Bona autem, & si quæ spectabant ad hunc locum, aggregata sunt *dali.*
conuentui S. Francisci de Marsala. In eadem Custodia alius hoc anno, vel cir- *Idem fol. 282.*
ca, eis datus est locus Refadali, incultus tamen & inhospes.

XLII. Conuentum habuisse hoc tempore Minoritas in Vrbe Africana. Functi ab *Con. Tuneti*
illa parte, quam Christiani (quos Rabatinos nuncupabant) incolebant, scri- *z*
bit Prudentius Sandovalius, qui à Carolo Quinto res gestas amplissimis *Sandoval in*
commentarijs profecturus est, additque Casarem redacta in suam potestatem *Carolina lib.*
ciuitate, in eo celebrasse solemnem festiuitatem Sancti Iacobi Apostoli, si- *22. §. 42.*
mul cum reliquis illius sacre Militiæ professoribus, presentibus totius nume-
rosissimi exercitus viris præcipuis. Ministro & Fratribus provincie Sancti Lu-
douici concessit hoc anno Pontifex, licentiam fabricandi duos conuentus,
vnum in ciuitate Foro-Julij, alterum in oppido de Oriolis Tolonen. diocesis. *Con. Foro-*
Julij.
z
Gonz. in pro.
S. Lud. con. 12
scribit Gonzaga, sed Minores successisse Minimis, qui sub annum 1571.
reliquerunt, quod habebant conobium Sanctæ Mariæ de Pietate. Minoritas
vt locum incolerent, aduocarunt Dom. Romanus Episcopus, & vrbis Con-
sules, Provinciale Ioanne Riutorto. Oriolensis porro conuentus non nisi
anno sequenti inchoatus est, de quo tunc diffusius agemus.

XLIII. Petrus ab Acunha, & Beatrix à Villena nobiles coniuges, facultate sibi *Mon. Pen-*
hoc anno à Paulo Pontifice concessa, construxerunt intra moenia Portuensis *tuen/æ*
vrbis in Lusitania, monasterium insignis Clarissarum sub nomine Mattis Dei, *Idem in pro.*
in quo numerosus cætus Virginum sub regula Urbani Quarti, religiosissime *Portug mon.*
conuersatur. Obijt hic Elizabetha ab Annunciatione, quæ domum annis *9.*
viginti octo sanctissime gubernauit. Tam assidue orabat genibus flexis, vt in- *Filiæ ab*
star Iacobi Apostoli callum obduxerit. Frequenti morbo purgata in ultimo *Annuncia-*
sæpe hæc verba repetebat: Etenim illuc manus tua dederit me, & tenebit *tionis.*
me dextera tua. Et morti propinqua illa subiunxit: Ego dormivi & somnum
cepi, & exurrexi, & Dominus suscepit me. Corpus post aliquot annos casu effos-
sa terra, detectum, suauissimum spirauit odorem.

XLIV. Monasterium Clarissarum Aquense extra muros incerto tempore con- *Mon. Aqu-*
structum, hoc anno coepit gubernari à Patribus provincie Aquitanie re- *le*
centioris, sub quorum regimine permansit, vsque ad annum 1616. quo *Mon. MSS.*
tempore autoritate Pauli Quinti, ob causas in diplomate expressas, & di- *prou. Aquit.*
Annal. Minor. Tom. VIII. *antiq.*

ANNO CHRISTI 1535. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 17.
PAULI III. ANNO 14. RELIGIONIS MINORVM ANNO 328.

stantiam conuentum illius provincie ab hac vrbe die 20. Ianuarij, in capitulo Congregationis Villæ noue celebrata, prouincie Aquitanie antiquiora monasterijs adnumeratum est.

Privilegia
Pontificia.

Volebant Patriarcha & Primicerius Venetiarum visitare, & reformare monasteria Clarissarum in illa vrbe consistenda: preterea, quarundam litterarum Leonis Decimi: sed id fieri prohibuit Pontifex, declarans omnia monasteria Clarissarum, & Tertij Ordinis Ministris prouinciarum, in quibus monasteria ipsa consistunt pleno iure subesse. *Exponi nobis*, die decima, septima Nouemb. Confirmauit litteras Sixti Quarti, quibus voluit fratres & sorores Tertij Ordinis per Italiam consistentes, tanquam personas Ecclesiasticas debere frui & gaudere immunitatibus, & privilegijs sibi per Summos Pontifices concessis. *Deuotionis vestre sinceritas*, die vigesima quarta Maii. Ratam habuit donationem quandam factam fratribus conuentus Montis Aluernæ per incolas Burgistratæ Fesulanæ diocesis, & Anglarie diocesis Arcetæ, pro constituendis duobus hospitij vbi prædictorum fratrum necessarijs. *Cum fecit nobis* die 17. Nouemb.

XLV.

ANNO CHRISTI 1536. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 18.
PAULI III. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 329.

ARGVMENTVM.

Varia conceduntur fratribus officia Ecclesiastica recitanda. Circa regimen prouinciarum Indicarum, & ritum conferendi baptismum, quedam statuuntur. Insigne construitur Collegium iuuentuti instruenda in vrbe Mexicana. Didacus a Silua instituitur Inquisitor in Regno Lusitania. Moriuntur viri celebres. Apud Balenres a Turcis fratres trucidantur. Repetunt Capuccini sua iam celebrata comitia. Bernardinus Georgius Calaber commendatur. Construuntur coenobia.

Reg. gen. Ci-
sm fol. 72. &
1199.

Officium B.
Joan. Capistrani.

SS. Eustachij & Soc.

Nominis
Iesu.
Passionis
Christi
Prouincie
S. Euang.

Herrera, disc. 6.
lib. 1. c. 19.

I. IOANNES Caluus Commissarius Curie, Paulo Pontifici gratissimus, pleraque ab eo impetrauit religioni proficua: atque inter hæc die 3. Ianuarij huius anni obtinuit, vt in Ecclesia sororum monasterij sanctæ Clare Aquilani posset recitari, siue legi missa de B. Ioanne Capistranensi, in die eius Natalitij; & die 8. Februarij ei similiter concessum est, vt die 20. Septembris celebrari posset per vniuersum Ordinem, & sorores eidem subiectas, festum sancti Eustachij martyris & sociorum sub ritu duplicis maioris; & quod recitare possent officium Nominis Iesu à fr. Hieronymo Maripetro Veneto compositum; nec non

Missam de Passione Christi ab alio Minorita anonymo contextam.

Diximus Clementis VII. autoritate, & Capituli generalis Niceni, Custodiam sancti Euangelij in Hispania erectam fuisse in prouinciam. Scribit Antonius de Herrera Carolum V. per suum Oratorem Comitem de Centum fontibus instanter egisse apud Paulum Pontificem hoc ipso anno, vt cum illa, vel

II.

ANNO CHRISTI 1536. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 18.
PAULI III. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 329.

vel sub illa prouincia erigeretur Custodia peculiaris sub Nomine *Iesu*, Regem-
que peculiares dedisse ad Pontificem litteras, in quibus summopere commen-
dat virtutem & solertiam in conuersione Indorum, duodecim illorum Patrum,
qui ex prouincia sancti Gabrielis, primi missi sunt ad oras Mexicanas. Ingen-
tem fructum suæ prædicationis illos retulisse, cum magno incremento nominis
Christiani, & propterea his alijsque gratijs se dignos ostendisse, Pontifici enar-
rat. Circa verò huius Custodiæ erectionem nihil hoc anno decretum reperi-
o; quid autem de illa sentiam, sub annum 1539. declarabo. Atqui hoc anno Pa-
tres Mexicani primum suum celebrarunt Capitulum prouinciale, in quo ele-
ctus est in nouæ prouinciæ Ministrum Garcias de Cisneros, vnus ex primis illis
duodecim viris apostolicis, qui ad regionem Mexicanam transfretarunt. Anno
vno duntaxat prudentissimè rexit, cui vita functo successit Antonius Ciuita-
tensis, siue de *Ciudad-Rodrigo*, vnus etiam ex duodecim. Sub Garcia tempore
re acriter disputatum fuit circa modum conferendi Baptismi Sacramentum, &
demum coacto Concilio prouinciali ita decretum est.

Custodia
Nominis
Iesu.

Turner. l. 19.
Cap. 37.

Quomodo
conferendus
baptismus.
Decretum
episcoporum
Indorum.
Ex reg. Viur.
fol. 92.

III. [Ex dispositione Illustrissimi Domini Proregis nouæ Hispaniæ in India, &
Imperialis Concilij terram illam gubernantis, aduocati & electi conuenimus
Episcopi de sancto Dominico, & de Tlaxcala & de Mexico, ad concordandum
& conformandum in vnum religiosos Patres Ordinum Mendicantium coadiu-
tores nostros in conuersione & instructione Indorum, iuxta Apostoli præceptum,
dicentis: *fratres omnes idipsum sapite, & non sint in vobis schismata*. Quo-
circa voluntatem nostram, sententiam, & decretum nostrorum nominum sub-
scriptione communitum hic expressimus, ab omnibus vniformiter obseruan-
dum. Primo, in omnibus Ecclesijs parochialibus, monasteriorum, & heremi-
tarum sint parata vasa baptismalia in locis decentibus, & sufficienti custodia
munitis, quousque aliud decreuerint Episcopi. Secundo, quicumque dein-
ceps Indi venerint ad baptismum, priusquam baptizantur, catechizentur
& exorcizentur. Tertiò, salua, sal, candela & caputium tribus, aut qua-
tuor vtriusque sexus baptizandis administretur, & eis declaretur, quod ce-
rimoniarum illarum ad Sacramenti solemnitatem pertinent, & non ad substantiam,
vel necessitatem. Quartò, iuxta ecclesiasticam regulam aqua prius sanctifice-
tur. Quintò, sanctum Chrisma omnibus in capitis vertice ponatur absque vilo
scrupulo, quod tingat, vel inungat capillos; & oleum in spatulis, & super om-
nibus viris adultis, pueris, & puellis: foeminae autem adultis, in parte illa cor-
poris, vbi commodius & honestius videbitur. Et hoc extra casum necessitatis
ab omnibus obseruetur vniformiter. Casum autem necessitatis hic non deter-
minamus, sed arbitrio & conscientiae ministri huius sacramenti relinquimus.
Hæc deliberata sunt & subscripta à nobis in die S. Andreae Apostoli, hoc est vlti-
ma Nouembris 1536.]

c.
1. Col. 1. v. 10.

IV. Huic autem decreto, quod ex Ordinis regeſto Ultramontano exſcripſi, ita
ſubiunxit Franciſcus Caſtillus Ordinis Procurator. [Et quamuis iſti Reue-
rendiſſimi Domini Episcopi non declarauerunt, qui ſint caſus neceſſitatum, in
quibus præter catechiſmum & exorcismum cæteræ ceremoniæ poſſint præter-
mitti; ad tollendum tamen omnem dubitationem & contentiones quorundam,
neceſſarium videtur quod ſanctiſſimus Dominus Noſter hoc declaret, & ma-
ximè ſi multitudo baptizandorum vbi miniſtrorum eſt paucitas, neceſſitatis ca-
ſum faciat. Hoc enim nonnulli opinantur, cum legamus in Actis Apoſtolo-
rum B. Petrum Apoſtolum plures ſimul, non tamen ob aliam cauſam, baptizaf-
ſe; & temporibus noſtris Eccleſias Granatenſem & Valentinam Saracenos
propter eorum multitudinem abſque ceremonijs baptizafſe. Et hoc multorum
virorum doctorem, vita & moribus probatiſſimorum, conſilio & auctoritate
decreuiſſe periculolum eis nimis videbatur, propter ſolas ceremonias, quas
aliunde aut tempore confirmationis potetant ſupplere, rem tam ſalutiferam,
& neceſſariam, baptiſmum vtique, in pluribus corpore & anima periclitan-
tibus in longum tempus differre. Hoc etiam decreuit, & obſeruauit primus

d
A. 2. v. 41.

Vide an. 1555
num. 6 & 28.
1534. n. 69.

Annal. Minor. Tom. VIII.

Gggg 2

Epi-

ANNO CHRISTI 1536. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 18.
PAULI III. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 329.

Vide an. 1499
n. 7. & 1499.

Collegium
Mexicanū.
Tutrec. l. 15.
c. 43
Herr. citatus.

Episcopus Granatensis litteris & sanctimonia probatus, post mortem multis clarus miraculis, qui etiam proprijs manibus aliquos ex Saracenis sine ceremoniis, sine oleo & chrismate, baptizauit, & sic ab alijs faciendum statuit, discernens illa esse supplenda à se & suis coadiutoribus Episcopis tempore Confirmationis. Cuius rei ego fr. Franciscus Castellus procurator Ordinis Minorum in Romana Curia, fui tunc, & sum nunc testis oculatus.] Quid tamen circa ista Pontifex decreuerit, dicetur anno sequenti.

Ea in vrbe Mexicana hoc tempore facilius & commodius excolendæ iuuentuti Indicæ, Minoritæ Collegium in suo fundarunt cœnobio, præcipuo authore & curatore fr. Petro Gandauensi, Grammaticæ instituto professore fr. Arnoldo de Bassacio Gallo, erudito viro, linguæ Mexicanæ perito. Antonius de Mendoza Prorex (erga Indos summè misericors, benignus, & beneficus, propterea à multis vocatus *Indorum patronus & pater*) acceptis à Rege Carolo litteris, vt pueris Indorum excolendis, atque in re politica & litteraria, instruendis, curam omnem impenderet, vidensque plurimum adolescentum sub fratrum disciplina in virtute & litteris profectum, & incommodum, ac perturbationem, quam ex tot puerorum concursu & frequentia religiosi patiebantur, regiis sumptibus ædificauit in ea vrbis regione, quæ *Tlatilulco* vocabatur, collegium capacissimum sub titulo sanctæ Crucis, prope alterum cœnobium eorundem fratrum, sancti Iacobi Apostoli nuncupatum, cuius Guardiani curam & præfecturam prædicti collegii voluit commissam. Addidit insuper annuos census, & quidquid tanto operi erat necessarium, præscripsitque conditiones & ætates eo in loco admittendorum, quos ex præcipuis familiis, vrbibus, & nationum emporiis voluit assumi. Breui tempore per fratres, qui per Mexicanas prouincias erant distributi, collecti sunt ultra centum iuuenuli, qui solemnini incessu, processionali ritu, deducti sunt à cœnobio maiori sancti Francisci ad collegium, comitantibus Prorege, Episcopis Mexicano, & sancti Dominici, & vniuersa fermè ciuitate. Priusquam è templo sancti Francisci discessissent, sermonem habuit Franciscus Ceruantes Canonicus Ecclesiæ Cathedralis; alterum fr. Alphonsus de Herrera, vbi peruentum est ad templum sancti Iacobi; tertium in triclinio fratrum, in quo manducauerant Prorex & Episcopi.

Collegij disciplina.

Optimis præscriptis legibus, communi victu, eademque sub veste externa educari cœperunt pueri. Magnis in aulis dispositis lectis plures dormiebant, accensa semper lucerna, & præsentē cubiculi præfecto. Arculam habebat vnusquisque recondendis libris, & panniculis obseratam. Matutinas preces officii B. Mariæ Virginis simul recitabant, antequam irent cubitum, reliquas horas summo mane, & in festiuitatibus cantabant hymnum *Te Deum laudamus*. Expletis horis audiebant sacrum, mox incumbabant studio. Diebus festiuis assistebant Missæ solemnī fratrum, & vesp̄is. & seruiebant in altaris ministerio. Post prædictum Basacium lectores habuerunt Grammaticæ Bernardinum Sahaguntinum per quadraginta annos, & Andream de Vlmis Rhetoricæ; Logicæ, & Philosophiæ Ioannem de Gaona, Franciscum de Bustamante, & Ioannem Fucherum, omnes, præter vltimum, linguæ Mexicanæ insigniter peritos, in qua perutiles libros ediderunt. Prodierunt ex hoc collegio multi florentis indolis viri, qui reipublicæ suæque nationi vtilem & honorificam operam præstiterunt. Huic tamen laudabili operi plerique ex Hispanis offendicula posuerunt, dicentes; non illius esse capacitatis Indos, vt tanti deberet constare illorum doctrina; magnumque subesse periculum errorum & hæresis, si ad altiores scientias capeffendas promouerentur. Plenè tamen his obiectionibus satisfecerunt fratres, & qui inde prodibant viri, & virtute & doctrina præstantes, re ipsa probabant indignè suam traduci nationem.

f
An. 1536. n. 41

Didacus à Sylua, quem supra diximus creatum Episcopum Septensem, Regi Ioanni III. à sacris confessionibus, hoc anno creatus est à Paulo Pontifice. Inqui-

ANNO CHRISTI 1536. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 18.
PAULI III. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 329.

Inquisitor generalis regni Lusitaniæ . Data sunt litteræ institutionis die 23. Maij huius anni eique porrectæ à Rege in vrbe Eborensi octauo Kalend. Iunij. Dedi alios Minoritas Inquisitores in Lusitania additis constantissimis documentis. Perperam itaque Rodericus & à Cunha contendit Didacum hunc primum eo in regno fuisse Inquisitorem. Post aliquot annos promotus est ad Archiepiscopatum Braccarensem, quod suo loco dicemus .

Didac. d. Syl.
Inquisit. Lu-
sitaniæ .

Cunha de Ar-
chiep. Bracca-
ren. c. 76. n. 4.

An. 1539. n. 26

Moritur

Nuncius An-
gelus Fasellus

VIII.

Obijt hoc anno Magister Nuncius Angelus Fasellus Conuentualis, sepultusque est in Ecclesia Interamnate sancti Francisci prope suggestum, apposito hoc epitaphio :

Nuncius Angelus Fasellus Interamnæ, sacrarum Litterarum professor, qui omnem suæ vitæ cursum ita perfecit, ut præterquam quod summis dignitatibus huius Ordinis functus est, plusne doctrinæ, eruditionisque, an bonitatis & religionis in eo extiterit, hominibus indicandum reliquit.

Sub hunc etiam annum decessit Conradus de Bendorf eiusdem instituti, Minister provinciæ Argentinæ, qui bonas litteras, quas Bononiæ apprehendit, in Germania disseminauit. Multa scripsit, quæ Vvillingæ asseruantur. Illius loci coenobium multis modis exornauit, & ampliauit. Florebat hoc anno Gabriel Taurensis, siue de Toro, Hispanus provinciæ sancti Iacobi Minister, Regibus Lusitaniæ à sacris confessionibus, à Carolo Quinto Imperatore designatus Visitator Senatus, siue Consilij Regij Castellæ, & Hieronymus Leopolditanus Ruthenus sacræ Theologiæ professor, Cathedralis Ecclesiæ Cracouiensis Ecclesiastes, quoad vixit; Lutheranis in Pomeraniæ regnum penetrantibus hostis infensissimus. Electus est hoc anno Episcopus Modrusiensis, sub Archiepiscopo Spalateni in Sclauonia, fr. Hermolaus de Hermolais die 6. Nouembris, mortuus est anno sequenti.

Conradus de
Bendorf.

Gabriel de
Tauro.
Hieronym.
Leopolit.

Hermol. de
Hermolais
Episc. Ma-
drusien.

IX.

Hoc anno immanis ille Pirata Cheridinus Barbaroxa, ex Africa traiciens, insulam inuasit Minoricam, & Mahoni oppido in potestatem redacto, postquam omnia fæde deuastauit, Guardianum Minorum, quia sacras hostiarum particulas deglutit, ne in infensissimi Barbari potestatem venirent, trucidauit, occisis insuper fratre Bartholomæo Genestaro, & Francisco Coll consodalibus.

Mahoni fra-
tres trucidã-
tur à Tur-
cis -
Mut. in hist.
Maior. l. 10.
c. 2.

X.

Iteratis comitijs Patres Capuccini hoc anno Bernardinum Astensem in Vicarium generalem reeligunt, reclamante tamen vehementer Ludouico Forsemproniano, cuius passionem lenire non poterat Ioannes Dominicus Episcopus Portuensis, Card. Tranensis communiter nuncupatus, qui Capitulo præfederat, neque nouiter electi aut confratrum repetitæ humilesque deprecationes. Egit itaque Cardinalis, ut Bernardini electio, & Ludouici à fratribus decreta expulsio, Pontificis litteris, quas ex scripsit Bouerius, confirmarentur. Porro pro decidendis controuersijs inter Observantes & Capuccinos, diu ardentemque agitat, destinauit Potifex Cardinales sex, ex quibus quinque cum in vnionem vtriusque sodalitijs à Ministro generali Observantium sub æquis conditionibus propositam, propenderent, sextus Cardinalis Sanseuerinus præualuit, ne fieret, impetrauitque sequentem Bullam in confirmationem, firmiorem status Capuccinorum, insertis etiam alijs, quæ in hunc finem collimant.

Capit. gene-
ral. Capuc-
cinorum.

Ad perpetuam rei memoriam.

XI.

Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filij Vicarius modernus, & fratres Ordinis Minorum Capuccinorum nuncupatorum, quod postquam felicitis recordationis Clementi Papæ Septimo Prædecessori nostro, pro parte nonnullorum tunc expressorum fratrum Ordinis Minorum expositum fuerat, quod olim feruore seuiendi Altissimo ducti, Ordinem fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum ingressi, in ea professionem emissi per certum tempus permanerunt, & deinde de licentia suorum tunc Superiorum iuxta formam litterarum Apostolicarum super vnione & concordia inter prædictos fratres & Conuentuales

Bouer. n. 33.

Narratur
ortus eor. pro-
gressus Ca-
puc. minorum.

ANNO CHRISTI 1536. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 18.
PAULI III. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 329.

tuales nuncupatos, fratres dicti Ordinis, edita, confectarum, ad ipsorum fratrum consortium se transtulerunt, & à tunc Magistro prouinciali prouinciæ Marchie dictorum fratrum Conuentualium eiusdem Prouinciæ, numero & cõsortio aggregati fuerunt. Et deinde desiderantibus illis pro animarum suarum salute, ad Dei gloriam, eremiticam vitam ducere, & quantum humana patitur fragilitas, regulam B. Francisci obseruare, dictus Magister prouincialis licentiam ad Romanam Curiam accedendi, & à Clemente Septimo Prædecessore nostro, ac Sede Apostolica, quæcumq; ad animarum suarum salutem, ac Dei gloriam opportuna illis viderentur, petendi, & impetrandi concessit. Ac etiam dilectus filius Andreas Tit. S. Priscæ, Presbyter Cardinalis, dicti Ordinis Protector, illis vt similem impetrationem facere, ita tamen, quod vnus ex illorum consortio omnium nomine Magistro prouinciali, seu Capitulo prouinciæ dictorum fratrum Conuentualium, in qua habitarent, singulis annis se præsentare in signum subiectionis teneretur; & ipse Magister (si sibi videretur) semel in anno, & non vltra illos visitare, & si inueniret eos regulam prædictam non obseruare, ad eam plenius obseruandam illos admonere, ac debitis modis compellere posset. Præter hæc autem, nec illos de loco ad locum transferre, nec aliquid aliud illis iniungere, aut ab illis exigere valeret; sed potius illos tueri, & defendere teneretur, vt in pace possent Altissimo in diuinis famulari, prout in litteris patentibus eorundem Cardinalis Protectoris, & Magistri prouincialis desuper confectis, plenius dicitur contineri. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, litterarum prædictarum vigore nonnulli Clerici sæculares, & regulares, ac laici ab ipsis fratribus, vt præfertur nominatis, vel vno ex eis, ac ab alijs de ipsorum commissione receptis, Congregationem fratrum Ordinis Minorum Capuccinorum nuncupatorum constituerint, ipsique fratres cupiant litteras prædictas, quoad infra scripta confirmari, & extendi; & propterea nobis humiliter supplicari fecerint, vt huiusmodi eorum votis annuere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos attendentes vberes fructus, quos Ordo ipse Minorum in agro militantis Ecclesiæ hætenus produxit, & in posterum producturum spe firma speramus, ac dignum censentes, vt circa ea, quæ ipsius Ordinis incrementum concernunt, benignos fauores impendamus, huiusmodi supplicationibus inclinati, litteras Clementis Prædecessoris huiusmodi, quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica, ex certa nostra scientia, per præsentem approbantes, & confirmantes illos dilecto filio moderno, & pro tempore existenti Vicario generali Congregationis Capuccinorum huiusmodi, ac ipsius Congregationis fratribus, perinde ac si illæ eisdem Congregationi, & fratribus directæ fuissent, quoad omnia & singula in ipsis litteris contenta suffragari debere decernimus. Et nihilominus auctoritate & scientia similibus per easdem præsentem statuimus & ordinamus, quod deinceps Vicarius generalis ipsorum fratrum Capuccinorum circa finem triennii, ex quo ad officiũ Vicariatus huiusmodi electus fuerit, vel etiam prius, aut posterius, iuxta præfatæ regulæ tenorem, ac ipsorum fratrum laudabiles constitutiones, Vicarios, Discretos, & Custodes, vocem Congregationis habentes, quarumlibet Prouinciarum, & Custodiarum sibi subiectarum, in locum per ipsum Vicarium gen. deputandum, ad Capit. conuocare possit: quorum si qui legitimo impedimento detenti, ipsi Capit. interesse non potuerint, per nuncios ab eis deputatos, vel suppletis votis eorum, iuxta ipsorum consuetudinem, præsentia suppleatur. Qui sic congregati, omnia & singula, quæ alij dicti Ord. fratres in eorum gen. Capit. de iure, vel consuetudine, & ex priuilegijs possunt, faciendi, ordinandi, & disponendi, & potissimè eligendi vnum Religiosum eiusdem Ord. & Congreg. in eorum similem Vicar. gen. facultatem habeant: Et ipsius Vicarij electionem, si à maiori parte eligentium celebretur, quamprimum commodè fieri poterit, gener. Magistro dictorum fratrum Conuentualium nuncupatorum, sicut hætenus seruatum fuit, donec aliud desuper ordinatum à Sede Apostolica fuerit, præsentent, seu præsentari faciant. Ipseque generalis Magister intra triduum à præsentatione sibi facta, electum Vica-

*Confirmatur
eord. status,*

ANNO CHRISTI 1536. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 18.
PAULI III. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 3297

Vicarium confirmare teneatur, concedendo ei, & committendo plenarie vices, suas: Tribuendo videlicet, liberam potestatem, & auctoritatem, ac omnimodam facultatem suam super omnes & singulos fratres eiusdem Ordinis Capuccinos nuncupatos, etiam si alio quouis nomine nuncupentur, tam in capitibus, quam in membris, publice, ac priuatim, visitandi Congregationes in Prouincijs, ac Custodijs omnibus eis subiectis, siue pro electione Vicariorum, Discretorum, Custodum, & Guardianorum, siue pro alijs vtilibus negotijs faciendi, seu fieri faciendi, noua loca, Conuentus, seu Eremitoria recipiendi, fratres subditos corrigendi, & puniendi, excommunicandi, & absoluedi, incarcerandi, & a carceribus liberandi, contraditores ac rebelles per censuras ecclesiasticas, & alia iuris, ac dicti Ordinis remedia, etiam per inuocationem brachij secularis, vel ecclesiastici (si opus fuerit) compescendi, ac generaliter, specialiterque omnia & singula circa fratres, conuentus, domos, loca & eremitoria huiusmodi faciendi, exercendi, & disponendi, ordinandi, administrandi, ac statuendi, que Generalis Magister dicti Ordinis circa fratres, conuentus, domos, loca, & eremitoria fratrum Conuentualium nuncupatorum facere possit, si personaliter adesset, vel interesset. Ac eandem auctoritatem potestatem gratiam, & facultates per ipsum Magistrum Generalem eidem Vicario generali concessas, vel earum partem, alijs fratribus, quos ad hac iudicauerit idoneos, committendi, & concedendi, necnon per ipsos predicti Vicarii Commissarios committi, & concedi faciendi. Et triduo elapso, & electio non confirmata, idem electus pro confirmato Sedis Apostolicæ auctoritate, cum plenaria potestate huiusmodi, vsque ad Successoris electionem habeatur, & infra hoc tempus officio suo sine scitu omnium Vicariorum, & Discretorum prouincialium, aut maioris partis eorundem renunciare nequeat. Possit tamen conuocare omnes Vicarios, & Discretos sibi subiectos infra tempus officij sui in loco per ipsum deputando, quoties sibi opus visum fuerit. Si vero Generalis Vicarius infra officij sui tempus ex hac luce migrauerit, seu alias ab officio amotus fuerit, Vicarius in cuius Prouincia mori contigerit, nunciet, quam citius poterit, omnibus Definitoribus Capituli generalis immediate præcedentis, & omnibus Vicarijs prouincialibus, ac de consilio, atque consensu duorum Vicariorum proximorum determinet locum, & tempus, nisi fuissent per generale Capitulum, vel per prædictum Vicarium ante obitum ipsius, ac amotionem deputata. Et conuocet, qui fuerint euocandi, pro successoris Vicarii electione celebranda: quo vacationis tempore, auctoritate Sedis prædictæ exerceat officium Vicariatus huiusmodi primus Definitorum prædictorum, vel ipso deficiente secundus, & sic de alijs successiue, cum plenaria potestate præmissa. Et hoc idem censeatur de Vicarijs prouincialibus, cum eis mori, vel amoueri contigerit, ac prouincias regi, ac gubernari per primum, ac alios Definidores successiue Capituli prouincialis immediate præcedentis, prout supra de Vicario generali statutum exiit, salua semper, & reseruata prædicti Vicarii generalis, vt præmittitur, potestate, Generalis verò tam Magister prædictus, quam Minister Ordinis Minorum huiusmodi, aut quispiam Ministrorum, seu Magistrorum prouincialium, seu aliorum fratrum dicti Ordinis, tam Conuentualium, quam de familia, siue de Observantia nuncupatorum, donec aliter per Sedem Apostolicam ordinatum fuerit, prædicto Vicario generali, seu ceteris Vicarijs, vel cuiquam fratri eiusdem Congregationis nuncupatis, molestiam seu impedimentum aliquod inferre non audeat, nec præsumat, sub poenâ excommunicationis latæ sententiæ, priuationis officij, omniumque actuum legitimorum. Nisi quod præfatus Magister generalis, donec aliter per dictam Sedem ordinatum fuerit, per se duntaxat personaliter visitare, & corrigere possit, & valeat, prædictum Vicarium generalem, seu fratres, domum, locum, & eremitorium eorundem fratrum Capuccinorum nuncupatorum pie, benigne, & charitatiue ad meliorem frugem reuocando. Et si quempiam (quod absit) repererit criminolum, ipsum Vicarium de consilio, & assensu maioris partis

ANNO . CHRISTI 1536. CAROLVS . V. IMPER . OCTAVI . D. ANNO 18.
PAVLVS . III. ANNO 22. REFORMATIONIS . MONACHORVM . ANNO 349.

partis Vicariorum præmissorum, ceteros vero de consilio, & assensu maioris & sanioris partis fratrum domus eremitorij, loci vel conuentus visitatorum, in eodem loco, & non extra corrigere valeat & punire, poenitentiarum, ac tunc dare secundum quod delicti qualitas exegerit, faciendum. De regimine vero ac cura prædictorum fratrum nuncupatorum, se aliter non intromittat. Districtius inhibentes quibuscumque personis, cuiuscumque conditionis existant, sub excommunicationis lata sententiæ poena eo ipso incurrenda, ne habitum per eos deferri solitum, nisi sub dicti Vicarij generalis pro tempore existentis, obedientia & cura permaneant, gestare quoquo modo præsumant. Insuper vestigijs prædicti Pij Papæ Secundi etiam Prædecessoris nostri, in hac parte inherendo, qui alias ex certis causis auctoritate Apostolica, ex certa scientia in fauorem familie de Observantia interpretatus est, ac declarauit, quod cum Apostolica Sedes Generalem totius Ordinis Minorum, Ministrum generalem, & prouinciales Vicarios Ministrorum loco, certis, pijs, ac sanctis respectibus esse voluisset, ac decreuisset, Vicarij ipsi, qui illis, præsent, & quibus ipsi ex debito eorum professionis obediebant, & veri, & indubitati ipsorum ministri, cum tales B. Franciscus, dicti Ordinis Institutor, eos esse intellexisset, quoadusque præfata Sedes, in cuius arbitrio consistebat, aliud alio respectu ordinare statuisset, essent, ac perpetuo forent differentes à prædictis Ministris solo nomine, eosque, qui dictis Vicarijs obedirent, secundum dictæ sedis determinationem, eorum regulæ, & præcipue in ea parte, ubi erat: *Præcipio firmiter fratribus vniuersis, ut obediant suis Ministris*, plenè, & integrè satisfacere, auctoritate ac scientia prædictis declaramus: ac decernimus, quod donec aliter super præmissis per præfatam Sedem ordinatum fuerit, fratres Capuccini prædicti eorum Vicarijs, prout de Vicarijs familie per dictum Patrem prædecessorem, ut præfertur, statutum fuerat, obediendo, plenè, ac integrè præfatæ regulæ satisfaciant. Quocirca vniuersis ac singulis venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, nec non dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, ac alijs personis in dignitate ecclesiastica constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum per se, vel aliam seu alios præsentis litteras, ac in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Vicariorum & fratrum Capuccinorum prædictorum, siue alicuius eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentis litteras, ac in eis contenta huiusmodi firmiter obseruare, ac singulos, quos præsentis concernunt, illis pacificè gaudere. Non permittentes eos desuper, per quoscumque, contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, inquietari, seu perturbari. Contradictores quoslibet ac rebelles per censuram ecclesiasticam, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac censuras & poenas ipsas iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij secularis. Non obstantibus præmissis, ac recolendæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. Prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, ac alijs Apostolicis constitutionibus, nec non quibusuis privilegijs, ac inductis Apostolicis, sub quibusuis tenoribus, ac formis, cum quibusuis clausulis, ac decretis, quæ aduersus præmissa nullatenus suffragari volumus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus cõmuniter vel diuissim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspensi vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod præsentium transumptis manu publici Notarij subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu Canonici alicuius Cathedralis Ecclesiæ munitis, eadem fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c. Datum Romæ apud S. Marcum anno Incarnat. Domin. 1536. octavo Kalendas Septembris, Pontificatus nostri anno secundo.

Moritur

ANNO CHRISTI 1536. CAROLVS V. IMPER. OCCID. ANNO 18.
PAVLI III. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 336.

XII. Moritur hoc anno Bernardinus Georgius Calaber, Rhegio oriundus, de quo iam dictum est, postquam paulò plus vno anno Vicarij provinciae Calabrae functus est officio. Adolefcentis Franciscum Lychetum audiuit, deinde abiit Lutetiam, vbi magnos fecit in litteris progressus. Ante annos quatuor ab Obseruantibus ad Capuccinos profectus, strictiori inhiauit Regulæ obseruantiae, aucta corporis maceratione. In concionibus vehementi ferebatur studio salutis animarum: quare omisissis, quibus prius delectabatur, flosculis rhetoricis, ea duntaxat proponebat, quæ distortas hominum mentes flectere, aut rectas ad altiora possent eleuare. Aliquando inter prædicandum ventura prædicebat. Catanæ incendium, & Rhegij deuastationem prænunciavit. Illud accidit Aetnæ ignibus anno 1537. hæc anno 1543. per Caradinum Turcam, Solymanicæ classis præfectum, qui urbem pene ad ruderum usque destruxit. Tanto illustrabatur cœlesti lumine, ut cordis arcana, occultasque hominum cogitationes penetraret: neque tamen suis carebat tentationibus, & mentis afflictionibus, quibus cum Satanas impetebat, quæ tandem Christi aspectu & monitis euanuerunt. Prænunciato mortis die, visoque sub mortem Christo, fratres ad pietatem & Regulæ obseruantiam adhortatus, Romæ obdormiuit in Domino anno ætatis sexagesimo nono. Sepultus in claustro, post aliquot annos repertus est ita sanus & incorruptus, quasi pridie illius diei fuisset tumulatus.

Moritur Bernard. Georgius.

Moritur Bernard. Georgius.

XIII. Hoc anno siue sequenti, Ecclesiâ parochialis S. Bartholomæi in insula Licania seu Tiberina in Vrbe, quam liberè resignauit in manus Pontificis Baptista Palauicinus, eiusdem Ecclesiæ Rector, peruenit in potestatem fratrum Obseruantium, olim Clarenorum, provinciae S. Hieronymi, relicta eis cura animarum, quæ præerat, exercenda per Presbyterum secularem, ad fratrum nutum ponendum, & amouendum. Sacri Apostolatus ministerio, die 9. Martij. Aedificauit itaque fratres propinquum monasterium plurimorum religiosorum capacissimum, & tandem obtinuerunt, ut per semetipsos curam illam exercerent animarum. Templum corporibus S. Bartholomæi Apostoli (quod Beuenento huc Otho II. Imperator aduexit, licet quidam inutiliter emisso libro voluerit refragari) Sanctorum Paulini Episcopi Nolani, Alberti Confessoris Marcellini, & Superantij Martyrum, atque amplissimis per multos Pontifices concessis Indulgentijs est celeberrimum, & per integros dies Octauæ S. Bartholomæi magno populi concursu frequentatur. Templi frontem & laquearia restaurauit, ac pulchrè ornauit, adhibitis etiam in circuitu sepulchri Apostolici multis lampadibus argenteis, Gabriel Cardinalis de Trejo, eiusdem Ecclesiæ titularis, mihi, dum vixit, colendissimus, cuius beneficæ beneuolentiæ plurimum etiamnum me debere profiteor.

Con. S. Bartholomæi in Vrbe.

XIV. Pia foemina Constantia Antonij, vidua Francisci de Casa veteri, dedit fratribus provinciae Florentinae quandam domum & terras cum quibusdam hortis & syluis, positas in loco dicto Cologno, Fesulanæ diocesis, ut inibi cœnobium construerent. Facultatem ita faciendi hoc anno concessit Paulus Pontifex. Exponi nobis, die 19. Ianuarij. Patres Conuentuales locum paruum adepti sunt appellatum Francionis, sub titulo S. Francisci.

Con. Cologno.

Con. Francionis. Rod. fol. 282.

XV. In vrbe Alcodiæ apud Baleares, hoc anno constructus est conuentus communis ære sub titulo S. Mariæ de Iesu. Eum accepit vir optimus, omni virtutum genere præditus, fr. Ioannes Crespius, provinciae Maioricarum insignis alumnus. In Popayana, Americae provinciae, vrbs est huius nominis insignis, à Sebastiano Belalcazaro, eiusdem provinciae primum expugnatore, mox gubernatore constructa. Sita est ad altitudinem duorum graduum, & triginta scrupulorum ab Aequatore versus Septentrionem. Intra huius vrbs moenia statim vbi consurgere cœpit, ædificatus est conuentus Sancti Bernardini, cui adnexæ sunt binæ doctrinales ædes, nempe Sancti Antonij oppidi

Con. Alcodia. Gonz. in pro. Maior con. 7.

Con. Popayana. Idem in pro. S. Franc. de Quir. con. 5.

Bina domus doctrinales.

Annal. Minor. Tom. VIII.

H h h h

Chil-

ANNO CHRISTI 1536. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 18.
PAULI III. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANN. 329.

Chisquiorum, & Sancti Lucæ Euangelistæ oppidi Coccinucorum.

*Con Orie-
lensis.
Idem in prou
S. Lud. con. 35* Diximus anno præcedenti concessam fuisse facultatem Ministro & Fratribus XVI.
prouinciæ S. Ludouici, prope Tolonis urbem in Prouincia, ad locum de Oriolis,
siue Olleolis construendi conuentum. Hoc anno inceptus est, sed impedita,

*Reformatur
con. Clon.
melienfis.* postea structura propter varios casus, anno 1581. completus est sub titulis
B. Mariæ de Pace, & S. Francisci, Ministro Fr. Nicolao Bermudo. Ecclesiam
consecrauit Episcopus Massiliensis, assentiente Tolonensi. Reformatus est de
hoc anno conuentus Clonmelienfis in Hibernia.

*Mon. ciuita-
tis Castell-
ana
Domus fore-
rum Tertij
Ordinis
Idem in prou
S. Franc. mod
4. & 5.
N. 97. Auxi-
monium
Idem in prou
March. mon. 6* intra ciuitatis Castellanae moenia, hoc anno, urbis ære communi monaste- XVII
rium amplum Clarissis constructum est, & reliquis prouinciæ S. Francisci sacra-
rum Virginum domibus aggregatum per fr. Laurentium Eugubium: nec
non alterum eadem in vrbe pro Tertij Ordinis Virginibus Tertium fabricatum
est in vrbe Auximana sub inuocatione S. Nicolai, vocatis primis Magistris ex
monasterijs Anconitano & Pisaurensi. Magnum in numerum sororum creuit
hoc Asceterium.

*Mon. Spei,
Vlissippone
Idem in prou
Portug. mon. 3* In magno illo Lusitaniæ emporio, vrbe Olissiponensi, anno 1531. illustris XVIII
fœmina Elizaberha à Mendanha, vidua Ioannis Menesij, Præfæti olim fortif-
simi apud Afros munimenti, portus Rusibij, siue Azamori, pulchrum & com-
modum extruere cœpit Clarissis monasterium sub inuocatione Dominæ no-
stræ de Spe, quod tamen hoc anno alia pia heroina Ioanna Deza, Catharinæ
Reginæ Portugalliæ cubicularia absoluit. Impetrauit autem vt primæ funda-
trices & magistræ haberentur ex monasterio Clarissarum Insulæ Lignorum, de
quo suo dictum est loco. Harum auspicijs tot progressus sacra hæc ædes in

*An 1476. n. 64
& 1495. n. 52.*

Agnæ M.

*Anna à con-
ceptione.*

disciplina fecit monastica, vt plures virgines virtute produxerit illustres, præ-
sertim sororem Agnetem incomparabili humilitate, patientia, & charitate præ-
ditam, primam huius loci Abbatissam, cuius sepulchrum Angelico apertum est
ministerio: & Annam à Conceptione, natalibus nobilem, virtutibus nobilio-
rem. Cursum feliciter in ipsa consummauit iuuenta, traducta vita vniuersa in
assidua oratione, ieiunio & corporis maceratione.

*Domus Tur-
rium noua.
rursus.
Indidem
mon. 18.*

Ad Turres nouas in eodem Lusitaniæ Regno, oppidum frequens & opulen- XIX.
tum, alterum monasterium Tertij Ordinis inceptit pia quædam fœmina tertij
etiam Instituti S. Dominici, quæ assumpto habitu Franciscano cum alijs eiuf-
dem voti sub titulo S. Spiritus ædiculâ ad perfectum deduxerunt, & subiecerunt
regimini Didaci ab Andrada Territoriorum Regni Portugalliæ Ministri. Tan-
dem verò ad curam Fratrum Minorum Reg. Obseruantia sub Fr. Christophoro
de Abrantes Commissario in Regno Portugalliæ translatae sunt. Hic obiit
Helena à Latere, in qua virtus in perferendis tribulationibus, infirmitatibus,
alijsque angustiis, maximè verò in aduersa valetudine, summopere enituit.
Post sæpissimè repetita illa verba, *omnis, qui innouerit nomen Domini, saluus
erit*, animam Deo pijsimè reddidit. Corpus exanime magna luce & candore
respersum, suauem spirauit odorem.

*Helena à
Latere.*

De duobus monasterijs Clarissarum Catanensibus alijs egimus, quo- XX.
rum origines erant nobis incompertæ. Secundi hoc anno fuisse exordium ha-
bemus ex Ordinis regeſto, vbi refertur die decima quinta Iulij obtentum
esse Breue Apostolicum pro construendo monasterio Clarissarum in illa ciui-
tate: & Breue alterum die decima septima eiusdem mensis directum The-
saurario, & Cantori Ecclesiæ Catanensis, vt ex alio quoquo monasterio
Clarissarum, quatuor eligerent sorores, quæ huic inchoando, & fundando
deseruirent.

*An. 1439. n. 51
Mon. Cata-
nense.
Reg. Cism.
fol. 76.*

*Præuilegia
Pontificia.*

Pleraque hoc anno Pontifex concessit fratribus priuilegia. Declarauit li- XXI.
cere, vt in eorum Ecclesijs possent fideles Sacramentum accipere Eucharistiæ
per totum anni discursum, præterquam in die Paschatis. *Romanum Pontificem*,
die 17. Augusti. Rogatibus Fratribus prouinciæ S. Bernardini, iussit vt omnino
tolleretur ab Ecclesia domus S. Mariæ Gratiarum extra muros urbis Apru-
tinae

ANNO CHRISTI 1536. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 18.
PAVLI III. ANNO 2. RELIGIONIS MINORVM ANNO 339.

tinæ constructæ. *Exponi nobis*, die 30. Martij. Indulfit sororibus monasterij S. Claudij Fulginatensis, ne cogerentur ad vlla onera exactionum subeunda. *Cum sicut nobis*, die 14. Maij Idipsum concessit Clarissis Cusentinis. Confraternitatis Sanctissimæ Cōceptionis Virginis Mariæ in Hispaniarum regnis institutæ consodalibus, nec non confratribus S. Crucis, seu instituti Disciplinatorum magnas concessit Indulgentias, viux vocis oraculo, factio Francisco Quiñonio Cardinali S. Crucis, cuius ille perhibet testimonium. *Franciscus miseratione diuina*, die 7. Ianuarij. Monialibus S. Claræ concessit, vt ieiunium Aduentus incipiant à festo S. Andreæ, & quod sex personæ intrare possint claustra monasterij ad sepeliendas sorores defunctas. *Franciscus miseratione diuina*, die 20. Martij.

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 19.
PAVLI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANNO 330.

ARGVMENTVM.

Per nouas Indiarum prouincias Minorita fidem disseminant. Vbique magnam populorum multitudinem baptizant. Quibus ritibus in tanta ministrorum inopia id fieri debuerit, Pontifex desinit; & Indos sacramentorum capaces esse decernit. Ab Henrico VIII. mortes & exilium ob fidei causam plerique Minorum patiuntur in Anglia. Alijs in locis multi pie hoc seculum decedunt. Controuersias Obseruantum, & Capuccinorum Pontifex studet componere. Matthæus a Bassio ad Obseruantes regreditur. Conuentuales comitia celebrant generalia. Instituuntur Episcopi. Construuntur coenobia.

I.

TSI tantæ messi, quantam præbebat vastissima illa prouincia Mexicana, pauci suppetebant operarij, atamen Antonius Ciuitatensis, vt primum electus est hoc anno Minister prouinciæ S. Euangelij, destinauit ad oras maritimas Septentrionales consodales quinque, qui superatis laboribus, & difficultatibus quamplurimis, Christi fidem indefesse docuerunt & propagarunt per vastissimas prouincias Huatzaqualci, Tabascai, & Xicalanci, penetrantes per vias arduas & difficiles vsque ad Champatonum, consumptis in hac

Turreci. lib. 19
c. 22.

Minores
disseminant
fidem in par-
tibus Septen-
trionali In-
diarum.

II.

fructifera missione annis duobus.

Hoc etiam anno Carolus V. misso ad illam regionem, quæ Fluius argenti (vulgo Rio de la plata) vocatur ex nobili flumine, illam copiosè alluente, Alphonso de Cabrera cum duabus nauibus, & Antonio Lopez de Aguiar cum altera armamentaria, rebusque subsidiarijs, vt opem ferrent ijs pauculis Hispanis, qui regionem illam suo subiugabant imperio, misit etiam Franciscanos quinque, vel sex, qui gentem barbaram ad fidei Christi notitiam perducerent

Et in pro-
uincia Flu-
uij argentei

Annal. Minor. Tom. VIII.

H h h h 2

data

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 19.
PAULI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 330.

Indid. c. 20.

data abundanti suppellectile ecclesiastica, additisque rebus necessarijs. Audito verò ingenti profectui iuuenum in Collegio Mexicano, Minoritarum curæ commissio, de quo diximus anno præcedenti, impensè illius patrocinium & incrementum commendauit etiam hoc anno Antonio Mendõzio, Mexicano Proregi.

An. præc. II. 4.

Gentem in
numeram
baptizant

In tanta verò messe, & operariorum paucitate, quanta erat cum primum, missi sunt Franciscani ad prouincias Mexicanas, ut vitæ pietate, ac doctrinæ efficaciam numerosissimas vrbes & oppida ad fidem attraherent Christianam, diximus ⁿ alias non potuisse omnibus baptismum conferri, ea solemnitate, quam præscribunt libri Rituales Romani, & Catholicæ gentis Europæ fert consuetudo. Etenim præterquamquod in ipsa Mexicana vrbe, omnium præstantissima, magno feruore ad fidem & sacrum baptismum accedebant ciues, vicini etiam populi illuc confluxebant, ut eiusdem gratiæ fierent participes. Deinde in nationum primarijs vrbibus, ad quas maiori conuersionis cõpendio, & gentis cõmoditatì fratres ex Mexicana prodibant, ea congregabantur multitudo, ut neq. tẽpus neq. vires tam moroso sufficerent baptismati. In Mexicano & oppidis ac villis in circuitu positis, Xuchimilco, Tlalmanalco, Chalco, Quauhnahuac, Yaçapichla, Quauhquechula, & Chietle, vltra vnã myriadem, baptizantur primi illi gentium Doctores Minoritæ. In Tetzcuco, Otumpano, Tepapulco, Tulantziuco, Quauhtitlano, Tulla, & Xilotepero, alterum non inparem numerum. In Tlaxcalla, Cholulla, Huexotzinaco, Calpano, Tepeyacac, Tehuacan, Tacatlan, Hueytlalpan, cum adiectis prouincijs, aliam myriadem. Et ne prolixior, molestiorque sim in referendis ignotis, barbarisque nominibus; in alijs illius regionis partibus plus quam tres myriades sacro abluerunt lauacro; ita ut ab illorum ad Indias accessu vsque ad annum 1539. ferme septem infidelium milliones, hoc beneficio, omnium maximo, Sacerdotes Minoritæ sexaginta paulo plus minusue, Christi Ecclesiæ aggregarint.

Quibus
tribus.

Hoc autem modo tantæ fiebat satis multitudini. Congregatis in amplissima area baptizandis, & per suas classes distinctis, ministri incipiebant ab infantibus, quorum tribus, aut quatuor baptismus completè conferebatur, ritu & ceremonijs Romanis. Deinde reliqui aquis intingebantur, sola adhibita forma sacramenti. Mox foeminis, deinde viris, eodem modo ex singulis ordinibus baptizatis ternis, aut quaternis, ministrabatur sacramentum, aqua in verticibus effusa. Omnibus masculis vno eodemque die baptizatis imponebatur nomen *Ioannis*, foeminis, *Mariæ*. Qui alio die baptizabantur, *Petri* accipiebant nomen, mulieres *Catharinæ*, & sic per singulos dies nomina variabant ministri Euangelici, habita præsertim ratione & delectu Sanctorum, quorum natalia diebus illis colebantur. Tot conueniebant aliquando baptizandorum, millia, ut integro die, aliisque sequentibus continuo laborandum fuerit, & ministriorum vires defecerint, ac fesso brachio vno, altero subuenire oportuerit; atque ita frequenter vtriusque brachii vices alternare.

An liceat
baptizare
abijq. consue-
ta solemnitas

Fuerunt tamen, qui laborem hunc improbarent, & ministrandi Sacramenti modum incusarent. Contendebant enim non nisi adhibitis cunctis ecclesiasticis ceremonijs salis, saliuæ, candelæ, chrismatis, aliisque huiusmodi, baptizari debere infantes, & adultos non nisi Sabbatis Resurrectionis & Pentecostes. Franciscani, qui primi fuerunt tantæ conuersionis & ablutionis ministri, dicebant in tanta conuersorum multitudine, hæc ad amissim observari non posse, & proinde ceremonialia omitti posse licere, ut essentialia pluribus applicarentur. Addebant in sola Xuchimilci vrbe baptizatos fuisse vno eodemque die à binis Minoritis quindecies mille homines, quibus per tot ritus initiandis, neque tempus, neque chrisma sufficere posse; sed neque ministris tantam effluere saliuam, etsi ad singulas horas epotarent. Attamen eò processit contentio- nis studium, ut neque prisca exorientis Ecclesiæ baptismata absque huiusmodi ritibus collata, quæ *aspersonis* nomine Tertullianus ^o expressit, neque exempla Petri Apostoli, neque Pauli, & Barnabæ, neque aliorum Apostolorum, qui

Tertul. de
gent. c. 6.

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. QUOD ANNO 19.
PAULI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANNO 330.

qui per nationes & regna circuibant, aqua duntaxat & verbis abluentes; neque Philippi Diaconi, qui per Candacis Reginae Eunuchum simpliciter intinxit; neque Maurorum, Granatensium aut Valentinorum, de quibus alias dictum est, festina & compendiosa initiatio, sufficerent, ut à controuersijs, altercationibus & ferendis censuris abstinere, qui maiestate non simplicitate, commendari Sacramentum; quicquid ornari, non spoliari cupiebant. Et quidem tanta fuit inter ministros de hac re disputatio, ut decernendæ plurimæ, fuerit in Indijs consultatio, mox in Academijs Salamanticensi & Complutensi, demum Romæ à Paulo Pontifice hæc prodierit constitutio, quæ regenerationis modum à Franciscanis eatenus obseruatum, admittit; quid in posterum faciendum sit, præscribit; & quæ circa matrimonia, ieiunia; dies festiuos colendos, & casus Apostolicæ Sedi reſeruatos tenendum sit, distinctè pronunciat.

PAVLVS EPISCOPVS

Seruus seruorum Dei

Venerabilibus Fratribus vniuersis Episcopis Occidentalis
& Meridionalis Indię salutem &c.

VI.

Altitudo diuini consilij (quod humana nequit ratio comprehendere) ex sue immensæ bonitatis essentia, aliquid semper ad humani generis salutem pullulans, tempore congruo, & soli suo secreto ministerio, (quod ipse Deus nouit) opportuno, producit & manifestat, ut cognoscant mortales ex suis meritis, tãquam ab ipsis, nihil proficere posse, sed eorum salutem, & omne donum gratiæ ab ipso summo Deo, & Patre luminum præuenire. Sanè, cum sicut (non, sine grandi & spiritali mentis nostræ lætitiâ) accepimus, quod plures incolæ Occidentalis Indię, licet diuinæ sint legis expertes, sancto Spiritu tamen cooperante illustrati, errores, quos hactenus obseruauerunt, penitus ab eorum mentibus, & cordibus abiecerint, ac fidei Catholicæ veritatem, & Sanctæ Ecclesiæ vnitatem amplecti, & secundum ritum eiusdem Romanæ Ecclesiæ viuere desiderant, & proponant. Nos, quibus omnes omnes diuinitus sunt commissæ, cupientes eas, quæ extra verum uero (quod est Christus) sunt, ad ipsum ouile, ut fiat ex illis vnus pastor, & vnum ouile, perducere, ac Sanctissimorum Apostolorum, qui nobis verbo, & exemplo pastoralis officij formam tradentes, nascentis Ecclesiæ infantiam lacte, procretam uero eius ætatem solido cibo nutrierunt, vestigijs inhærendo, nobellas plantationes ipsius Ecclesiæ, quas in dicta Occidentali, & Meridionali Indię Altissimus plantare dignatus est, sic donec coalescant, ut non omnia, quæ per orbem, Ecclesia iam firmata custodit, illis custodienda mandemus, sed tanquam paruulis in Christo, aliqua paterno affectu indulgeamus, conſouere. Ac circa eorum regenerationes, nonnulla, (ut etiam accepimus) suborta dubia primitus submouere volentes, matura super hoc deliberatione præhabita, auctoritate Apostolica nobis ab ipso Domino nostro Iesu Christo, per B. Petrum, cui, & Successoribus suis Apostolatus ministerij dispensationem commisit, tradita, tenore præsentium decernimus, & declaramus, illos, qui Indos ad fidem Christi venientes, non adhibitis ceremonijs, & solemnitatibus ab Ecclesia obseruatis, in nomine tamen Sanctissime Trinitatis baptizauerunt, non peccasse; cum consideratis tunc occurrentibus, sic illis bona ex causa putamus, visum fuisse expedire. Et huiusmodi nouellæ plantationes quantæ dignitatis lauacrum regenerationis, quantumq. ab illis lauacris, quibus antea in sua infidelitate utebantur, differat, non ignorent: Statuimus, ut qui in posterum extrâ urgentem necessitatem sacrum Baptisma-

p
Ad. 8. v. 38.
Vide an. 1496.
n. 8.
An. 1534. n. 69

Ex registro
Ordinis.

Baptismus
sine ritibus
solaris quan-
do licitus

mini-

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 19.
PAULI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 330

*Quid circa
Indorum
matrimo-
nia?*

*Quid circa
ieiunia?*

*Circa dies
festivos.*

*Circa casus
reſeruatos.*

ministrabunt, ea obſeruent, quæ à dicta Eccleſia obſeruantur, oneratis ſuper tali neceſſitate conſcientijs eorum, extra quam quidem neceſſitatem ſaltem hæc quatuor obſeruentur. Primum, aqua ſacris actionibus ſanctificetur: Secundum, Catechiſmus, & Exorcismus fiat ſingulis: Tertium, ſal, ſaliua, capillū & candelæ ponatur duobus vel tribus pro omnibus vtriuſq. ſexus tūc baptizadis. Quartum, Chriſma ponatur in vertice capitis, & oleum Catechumenorum ponatur ſuper cor viri adulti, puerorum, & puellarum. Adultis verò mulieribus ponatur in illa parte, quam ratio pudicitie demonſtrabit. Super eorum matrimonijs hoc obſeruandum decernimus, vt qui ante conuerſionem plures iuxta illorum morem habebant vxores, & non recordantur, quam primo acceperint, conuerſi ad fidem, vnam ex illis accipiant, quam voluerint; & cum ea matrimonium contrahant per verba de præſenti, vt moris eſt. Qui verò recordantur, quam primò acceperint, alijs dimiſſis eam retineant. Ac eis concedimus, vt coniuncti etiam in tertio gradu tam conſanguinitatis, quam affinitatis non excludantur à matrimonijs contrahendis, donec huic ſanctæ Sedi ſuper hoc aliud viſum fuerit ſtatuendum. Et circa abſtinentiam ab illis ſuſcipiendam, etiam ſtatuimus, quod in vigilia Natiuitatis & Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & omnibus ſextis ferijs Quadrageſimæ ieiunare teneantur. Cæteros vero ieiuniorum dies eorum beneplacito, propter nouam ad fidem eorum conuerſionem permittimus. Ita quod ieiunium repugnans ſanitati, vel non bene quadrans officio vel exercitio alicuius, non cenſeatur illi ab Eccleſia præceptū. Eiſq; etiā concedimus, quod Quadrageſ. & alijs prohibitis anni tēporibus lactinijs, ouis, & carnibus, tunc temporis duntaxat veſci poſſint, cum cæteris Chriſtianis ob aliquod ſanctum opus obeundū, ſimilibus cibis veſci poſſe à Sede Apoſt. pro tempore fuerit conſeſſum. Dies aut, in quibus eos volumus à ſeruilibus opēribus ceſſare, declaramus eſſe omnes dies Dominicos, ac Natiuitatis, Circumciſionis, Epiphaniæ, Reſurrectionis, & Aſcenſionis, ac Corporis eiſdem Domini noſtri Ieſu Chriſti, & Pentecoſtes, nec non Natiuitatis, Annunciationis, Purificationis, & Aſſumptionis glorioſæ Dei Genitricis Virginis Mariæ, ac eiſdem beati Petri & Pauli, eiſ Coapoſtoli. Cæteros vero dies feſtos ex cauſis ſupradictis illis indulgemus. Et inſuper conſiderantes maximam ipſius Indiæ Occidentalis & Meridionalis à Sede Apoſtolica diſtantiā, tam vobis, qui in partem Apoſtolicæ ſolicitudinis aſſumpti eſtis, quam ijs quibus ſuper hoc vices veſtras authoritate per nos vobis ſuper hoc conceſſa ſpecialiter duxeritis committendas, omnes nouiter conuerſos prædictos in quibuſcumque Sedi Apoſtolicæ reſeruatis caſibus, etiam in litteris in die Cœnæ Domini legi conſueſtis (nihil nobis de illorum abſolutionibus reſeruantes) authoritate Apoſtolica, iniuncta eis poenitentia ſalutari, in forma Eccleſiæ conſueſta, prout prudentiæ veſtræ videbitur expedire, abſoluendi plenam & liberam à dictæ Sedis beneplacito facultatem concedimus. Et poſtremo, ne in Chriſto paruuli, malis exemplis corrumpantur, quod aliquis apoſtata ad illas partes ſe conferre non præſumat, ſub excommunicationis latæ ſententiæ poena, à qua, niſi poſt ſuum iſtinc reſeſſum abſolui nequeat, decernimus: vobis nihilominus iniungentes, vt ipſos apoſtatas ex veſtris dioceſibus omnino expellatis, & expellere ſatagatis, ne teneras in fide animas corrumpere & ſeducere poſſint. Et quia difficile foret præſentes litteras noſtras ad ſingula loca vbi opus fuerit deferri; volumus, & eadem authoritate Apoſtolica decernimus, quod ipſarum litterarum tranſumptis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Episcopi munitis, eadem fides prorfus in iudicio & extra iudicium adhibeatur, ſicuti adhiberetur originalibus litteris, ſi forent exhibitæ vel oſenſæ. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ M. D. XXXVII. Kalend. Iunij Pontificatus noſtri anno tertio.

Bleſus. B. Motta

Aliam

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 19.
PAULI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANNO 330.

Aliam edidit hoc anno Paulus constitutionem contra eos, qui Indos, quos summa cura & pietate Ministri Euangelici ad fidem conuertebant, incapaces dicebant sacramentorum. Etenim quasi rationis & mentis impotes veluti bruta animalia suis deputantes obsequiis, miserum in modum duris oneribus, & graui premebant seruitute. Vt verò hæc liberius facerent, rebusque illorū iuste viderentur potiri, impediabant religiosos viros, ne illis sacramenta ministrarent verbum Dei prædicarent, aut ad ciuilem viuendi rationem perducerent. Huic tyrannidi & inhumano modo cum hominibus agendi, obuiare volens Paulus, ita decreuit.

*Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis
salutem & Apostolicam benedictionem.*

VII. Veritas ipsa, qua nec falli nec fallere potest, cum prædicatores fidei ad officium prædicationis destinaret, dixisse dignoscitur: *Euntes docete omnes gentes*. Omnes dixit, absque omni delectu, cum omnes fidei disciplinæ capaces existant. Quod videns, & inuidens ipsius humani generis æmulus, qui humanis operibus, ut pereant, semper aduersatur, modum excogitauit hætenus inauditum, quo impediret, ne verbum Dei gentibus, ut saluæ fierent prædicaretur, ac quosdam suos satellites commouit, qui suam cupiditatem adimplere cupientes, Occidentales, & Meridionales Indos, & alias gentes, quæ temporibus istis ad nostram notitiam peruenerunt, sub prætextu, quod fidei Catholicæ expertes existant, vti bruta animalia illis sequentia vrgeant. Nos igitur, qui eiusdem Domini nostri vices, licet indigni, gerimus in terris, & oues gregis sui nobis commissas, quæ extra eius ouile sunt, ad ipsum ouile, toto nisu exquirimus, attendentes Indos ipsos, utpote veros homines, non solum Christianæ Fidei capaces existere, sed ut nobis innotuit, ad fidem ipsam promptissimè currere, ac volentes super his congruis remediis providere, prædictos Indos, & omnes alias gentes ad notitiam Christianorum in posterum deuenturas, licet extra fidem existant, sua libertate, ac rerum suarum dominio priuatos, seu priuandos non esse, imò libertate, & dominio huiusmodi uti, & potiri, & gaudere liberè, & licitè posse, nec in seruitutem redigi debere; ac quicquid secus fieri contigerit, irritum, & inane, ipsosque Indos, & alias gentes verbi Dei prædicatione, & exemplo bonæ vitæ ad dictam fidem Christi inuitandos fore, autoritate Apostolica per præsentem litteras decernimus, & declaramus, non obstantibus præmissis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ, anno 1537. quarto nonas Iunij, Pontificatus nostri anno tertio.

VIII. Diximus, alias Regem Henricum in Anglia furentem in omnes, qui eius, insanæ libidini, & sacrilegis ausibus resistebant, crudeliter sæuissæ, & præceteris Franciscanos Obseruantinos odio habuisse, quia præ reliquis constantissimè Pontificiam sustinebant auctoritatem, & lectissimæ foeminæ Catharinæ repudium, atque infames nuptias Bolenæ exprobrabant. Tenebantur autem in custodijs ab aliquot iam annis omnes huius professionis viri, quorum nullus inuentus est, qui Henrico adhæreret, vitamque illorum eò usque produxerat (sicuti antea notatum est) fauor Thomæ Vrislæi, qui Regi erat à consilijs, hisque bonis Patribus addictissimus. Nunc autem cum eorum nullus adduci posset, ut voluntati Regiæ subscriberet, nec dubitaretur, quin eorum exemplo nonnulli alij constantiores fierent, propositum fuit Regi, ut aliquid tandem de eis statueret. Ille quanquam omnes perdere cuperet, tamen veritus infamiam, quod essent multi, aliquid etiam Vrislæi gratiæ tribuere volens; ex eis, qui remanserant (nam in carcere nonnulli diem suum obierant) delegit quosdam ad varia supplicia; ex quibus Antonium Brorbeum venerandum sacerdotem, tam Græcè quàm Hebraicè excellenter doctum, ad decimum sex-

reg. Ord.

Marci ultimo

An. 1534. a. 38
& 39.
Sander. de
schism Angli-
can. l. 1. hoc
anno.
Obseruantes
feraliter in-
solatur Hen-
ricus VIII.

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 13.
PAULI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 330.

tum Kalendas Augusti funiculo, quo cingebatur, strangulandum curauit; Thomam verò Belchiamum, virum etiam doctissimum, licet adhuc iuuenem, fame enecauit in carcere Londinensi, qui *Nova Porta* dicitur, tertio Nonas Augusti. Reuerendus autem Pater Thomas Cortus, generis etiam nobilitate conspicuus, squalore carceris extinctus est sexto Kalendas Augusti. Triginta vero & duo alij eiusdem Ordinis religiosi, bini & bini, mittebantur catenis ferreis inuicem colligati, ut in alijs Regni carceribus minori populi querela, & murmuratione morentur; arque hæc erat illa gratia, quam Henricus de Franciscanis amico suo Vrislæo faciebat. Octo tandem alij exularunt partim in Belgio, partim in Scotia.

Ioan Foresti martyr.

Insignem autem Christi confessorem fr. Ioannem Forestum, eiusdem instituti virum sanctissimum, quem ante biennium, diximus morti adiudicatum, propter susceptam optimæ Reginæ Catharinæ, & Primatus Romani defensionem, scripto de hoc argumento libro doctissimo, initaq. cum Hugone Lamerio Episcopo Lutherano publica disputatione, Henricus Rex, & Thomas Cromuelus tanti tyranni dignus Vicarius, maioribus voluerunt cruciatibus in cælum emittere. Vnde ad decimum Kalendas Iunij in campum Fabrum Londini eductus, ad furcas duas, duabus catenis ad brachia colligatis attollebatur, suppositoq. lento ad pedes igne, miserabili spectaculo, ad mortem usque crudelissimè torquebatur. In cuius etiam insigniorem contumeliam, imaginem quandam, seu statuam ligneam magnæ molis, ex Wallia allatam, eo quod nimio populi concursu celebrari dicebatur, vnà cum illo comburendam curarunt. Postremo, ne quicquam eorum scuitæ in hunc sanctum Christi martyrem deesset, varijs carminibus, iocis, & rhythmis in caput eius ludebant, quorum hoc erat vnum, tam in ipso supplicij loco, quam per diuersa ciuitatis compita affixum,

IX.

FORESTVS FRATER, MENDACII PATER,
QVI MORTIS AVTHOR VOLVIT ESSE SVÆ;
PER SVMMAM IMPVDENTIAM
NEGAVIT EVANGELIVM
ET REGEM ESSE CAPVT ECCLESIAE.

Scilicet religionis reformator.

Aliorū gloria mors.

Bouchier de Martze Angliæ pag. 5. Marc. 3. par. 1 & cirs.

Passi sunt etiam hoc anno, uti contendit Thomas Bouchier, ob eandem causam duo viri præclari, Richardus Risbeus, conuentus Cantuariensis, & Hugo Richæus cœnobij Richiuotensis Guardiani. Eorum martyrium quod alias sub 1534. iudicauimus hoc modo narrat Bouchierus. Ad supplicium in commodis vehiculis per glebas, & saxa perducti, ad conspectum altissimi patibuli, & lebetis aqua feruenti pleni, maiorem induci fortitudinem respuerunt constanter oblatam sibi per regium interuuncium vitam, & libertatem; modo Romani Pontificis spernerent auctoritatem. Tractus per scalas ad suspendium Guardianus Cantuariensis, ingenti feruore, oculis in cælum erectis, sæpe illa verba repetebat: *Voluntarie sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo, quoniam bonum est.* Subsecutus Guardianus Richiuotensis, simili constantia mortem pro Christo, vera fide, eiusque Vicarij potestate, populo circumstanti in Romana fide constantiam prædicabat. Suspensus parumper vterque dissecto fune semiuivus in terram deijcitur, ubi abscissis capitibus, ambo in quatuor partes scinduntur, quæ in lebetes utrumque decoctæ, ne statim faterent, appensæ sunt ad portas Londinenses, & capita in ponte stipitibus affixa.

X.

Moritur Benedictus Cremonensis. Gonz. in pro. s. Angeli c. 8.

In sancta pace obierunt hoc anno Benedictus Cremonensis, qui crucis signo exhaustam aquis cisternam exuberare fecit; locustam totas segetes abundantem simili virtute à sinibus oppidi Agnonis propulsauit. Principi Melphitanæ sterili prolem impetravit; plures demoniacos liberauit, aliosque à varijs infir-

XI.

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 19.
PAULI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANNO 330.

infirmatibus curauit. Sepultus est simul cum B. Gasparino, etiam miraculis insigni, in conuentu S. Bernardini oppidi prædicti. Et Rogerus Bruletus, pietate & doctrina insignis, Prædicatorum sui tēporis per Belgium facundissimus. Iacet in cœnobio sancti Francisci supra Sambriam. Marcus Theatinus prouinciae sancti Bernardini Minister sepultus in capsula lignea ad gradus altaris maioris, vbi post annos quindecim corpus absque vlla apparuit læsione. Nec non Simon Ardeus, vir doctissimus, Conuentualis, qui multis in locis sacras litteras publicè professus, hoc anno apud suos Patres Patauij in nobilissimo S. Antonij templo sepultus est, exciso prope portam hoc Epitaphio, sub insigni eius statua, e suggestu discipulos docentis.

Gasparinus
N.
Rogerus Bru
letus
Iacet in prou
Flandr. an. 6.
gem
Marcus
Theatinus.
Data lib. 1.
e. 23r
Simon Ar
deus.
Scard. de ref.
Patau. p. 396.

*Simoni Ardeo Minorite Religionis splendori, qui dum ex 'Patauinis
Athenis omnes terras illustrasset, Philosophorum, & Christianorum
Theologiam summa cum laude, omniumq. inuidia superata professus
viam tandem uniuersa carnis ingrediens dormiuit in Domino.
Fr. Bernardinus alānus rerum, & cognominis hares non ingratus. P.
Obijt anno MDXXXVII. Aet. suæ LXV. III. Kal. Maias.*

XII. Apud Patres Capuccinos quatuor decesserunt viri pij, qui paucos ante annos ad eos ab Obseruantibus transierant. Ludouicus Rheginus apud Calabros an. 1466. natus, iuuenulus in conuētū Annunciatae, simul cum Bernardino conciuē, de quo iam diximus, initiatus. Brixiae, sub Francisco Lycheto studuisse, vitamque insuper duxisse inter Obseruantes sanctissimam, ad eū vt raptus & extases pateretur, spiritu prophetico, & miraculis clareret, scribit « Bouerius; & pleraque ex his operose describit. Austerioris vitæ, & perfectioris obseruantiae studio ad Capuccinos anno 1532. transmigravit, ibique multam posuit operam nouellæ reformationis stabiliendæ. Prima eius femina in Calabria, & propagatio illi præcipuè debentur, quam foeliciter affecutus est sua virtute, prudentia, & doctrina. Salutis animarum cupidissimus, feruenter, & frequenter prædicabat, atque inter concionandum vt à peccatis auditores auocaret, futura mala, quæ præuidebat, horribili præconio, prophetabat. Palmum, Calabriae oppidum, à piratis destruendum, & regionem deuiastandam prædixit, quod paulo post euenit. Rhegium à Turcis captum, incendio deformatum, ciuium cædibus & sanguine foedatum, eo ipso tempore, quo hæc facta sunt, destructa per Barbarossam, immanissimum Piratam, vrbe, prænuñciauit e suggestu in Seminariae oppido ad XX. M.P. distante. Multis deinde patratis miraculis, præsignificata morte ad Mortam Philocastri oppidum sanctè decessit, confluente ad eius funus ingenti populi multitudine, & exequias celebrante Episcopo Nicotetæ. Corpus post annos tres incorruptū inuentum, collocatum est sub altari maiori, vnde anno 1598. translatum fuit ad sacristiam. Scriptores Calabri eum summoperè commendant.

Moris Lu
dou. Rhegi
nus.

Bouer. hoc
an. a n. 16.

XIII. Paulo post Ludouicū, eodem in conuentu Mortensi, piè obiit Michael Aprustensis, erga infirmos summè misericors. Pro eis preces cum lachrymis Deo offerebat, & multos crucis signo sanabat. Orationibus, ieiunijs, vigilijs perfectæque regulæ obseruantia insignis, magnam obtinuit apud omnes opinionem. Huic adiacet Iuniperus à Campo, Laicus, quem tres potissimum virtutes spectabilem reddiderunt: arctissimum silentium, quo ab omni non tam perniciosorum, quam inutilium verborum lapsu se nouit cohibere; admirabilis abstinentia, qua omnem ciborum voluptatem ita mortificauit, vt nullius edulij gustu, aut sapore afficeretur: admiranda corporis maceratio, qua perpetuis cruciatibus carnem ad mortem vsque insequutus est. An hoc anno iste vitam terminauerit, incertum.

Michael A.
prustensi.

Iuniperus à
Campo

XIV. Isto tamen decessit vir tum pietate, tum doctrina celeberrimus Franciscus Titelmanus Hasselij in agro Leodiensi natus, qui à Carolo Carondileto in tenera ætate orbatus parentibus, in filium adoptatus, sub eius cura Louanij hu-

Franciscus
Titelmanus
Indid. an. 86.

Annal. Minor. Tom. VIII.

IIII

mani-

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 19.
PAVLI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 330.

manioribus litteris, ingenuarum omnium artium doctrina, & linguarum, quæ ad sacras scripturas intelligendas, & interpretandas necessariae sunt, egregiè ante annum decimum sextum profecit, Græcæ scientiam tam perfectè adeptus est, ut quamuis doctè Latinam calleret, facilius tamè Græco, quam Latino sermone vteretur. Studijs totus intentus, à vitiis, ac voluptatibus animum cohibuit, ea præsertim ætate, qua eneruari, & à virtute solet euocari. Ita sensim illi à Deo indita pia cogitatio sæculo renūciandi, & securiorem ad cælum semitam perquirendi. Iuuenis itaque Obseruantum subiuit apud Louanienses institutum, vbi in id studium vniuersum, ac solitudinem contulit, ut qui prius operam omnem in excolendo animum humanioribus litteris nauauit, nunc mentem diuinis virtutibus imbueret. Atque ita hoc quidem affecutus est, ut cum scientiarum peritia, ante religionis tyrocinium adepta, perfectam regularis obseruantiae disciplinam, vitamque summe commendabilem coniungeret, ac posterioris pietatis gloria cumlaret. A superioribus promotus ad studia, tam doctus euasit, ut publicè Philosophiam, & Theologiam annis multis professus, doctissimos libros variae doctrinae, præsertim sacrae scripturae, & contra hæreticos ediderit, quorum elenchum in nostro de Scriptoribus Ordinis Minorum catalogo exhibemus. In Italiam, cum Leonardo olim discipulo, & Martino laico anno 1535. itinere suscepto ut sub Capuccinorum reformatione arctius viueret, Parisiis communicata cum Francisco de Soletro animi cogitatione, & in eandem sententiam inducō, Romam venit, vbi omnes Bernardinus Astensis Vicarius generalis in suam societatem suscepit.

Titelmani autem doctrinam perspicuens, Mediolani lectorem instituit; sed XV. cum ille non eo consilio ad hoc genus instituti accessisset, ut doceret, sed disceret, & profundiori humilitati, ac gloriae contēndæ animum addiceret, eo honore neglecto, impetrauit, tametsi ægrè, ut in xenodochio Incurabilium, in quo tunc illi consodales ministrabant, infirmorum obsequiis deputaretur. Cum verò multi dolerent hominem doctum, qui vel alios docere, vel libros componere maiori proximorum commodo potuisset, his priuatis ægrotorum curis mancipatum, & ad pristina studia redire hortarentur, respondebat: veram se discere in pauperes, & infirmos Christi doctrinam, & illos, quos cernebant infirmos, suos esse libros, in quibus vtiliter legebat, & codices, quos quotidie cum profectu suis manibus componebat. Ab his humilibus officiis paulò post Vicarii supradicti iussu euocatus, instituitur vicarius Prouinciæ Romanæ, in quo ministerio egregiè, & prudenter se gessit, concreditos sibi subditos plus exemplo, quam verbo ad virtutes quasque sectandas alliciens, Eius præclaras virtutes, paupertatis studium, vitæ austeritatem, erga proximos charitatem, & ardentissimum martyrii desiderium largè prosequitur Bo- uerius. Obiit Anticoli, pridie Idus Septembris, quem gloriosum ad cælos ascendisse, & miraculis effulxisse, idem author enarrat.

Perseuerabant etiam hoc tempore lites & contentiones inter vtriusq. sodalitatæ Obseruantum, & Capuccinorum professores, propter mutuos transi- tus absque sufficienti superiorum facultate. Statuit itaque Pontifex ne deinceps ex alterutra parte transmigrarent, donec super hoc negotio in Capitulo generali, Apostolico iussu in Vrbe celebrando, consultaretur. Et quia Capuccini intentabant suum institutum in partibus Ultramontanis propagare, decreuit ne ad illas se transferrent, aut habitacula in illis construerent. Vtriusq. iussionis do instrumenta.

Ad futuram rei memoriam.

Regimini vniuersalis ecclesiæ, disponente Domino præsidentes, inter cæ- XVII. tera, quæ cōmisso nobis Apostolica seruitutis incūbunt officio, hoc præcipuū arbitramur, ut opem, & operam, quantum nobis ex alto conceditur, exhibere curemus, quod hi, qui abdicato sæculo sacrae religioni, ac pie vitæ studio sede-

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OECID. ANNO 19.
PAULI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANNO 330.

se dederunt, semotis perturbationum molestijs, ac discordiarum dispendijs, votiue pacis & quietis amoenitate, iugiter in Domino gratulentur. Cum itaque sicut accepimus, inter dilectos filios fratres Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum, & fratres eiusdem Ordinis Congregationis Capuccinorum nuncupatos, graues contentiones & lites, quibus eorum status plurimum deturbatur, exortæ sint, quæ si diutius durarent, in eorū perniciem ac perniciosum exemplum & scandalum plurimorum vergere possent. Nos, qui Ordinem ipsum propter vberes fructus, quos in agro dominico hætenus attulit, & in dies afferre non cessat, inter cæteros Ordines, quos cælestis Agricola summa benignitate plantauit, paterna charitate prosequimur: Cupientes huiusmodi contentiones & lites nostræ prouisionis auspicijs terminari, matura ac digesta super his, cum nonnullis ex Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, quibus causam huiusmodi examinandam commisimus, deliberatione præhabita: Motu proprio, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, statuimus & ordinamus, quod de cætero, donec per nos in dicti Ordinis generali Capitulo, in hac alma Vrbe, nostro speciali mandato celebrando, aliud determinatum fuerit, dicti fratres de Obseruantia nuncupati, nullum ex dictorum Capuccinorum professoribus ad se venientem, quouis prætextu, absque prælatorum suorum speciali licentia, in scriptis habita, recipere, seu in eorum domibus retinere possint; nec ipsi de Obseruantia nuncupati absque huiusmodi generalium seu prouincialium Prælatorum suorum licentia speciali, etiam in scriptis habita, ad eosdem Capuccinos transire, aut eorum habitum assumere, seu gestare valeant. Si qui verò ex ipsis fratribus de Obseruantia nuncupati arctiorem voluerint vitam ducere, ad loca ad hunc effectum designata, de prælatorum suorum licentia se transferre debeant, ibidem sub eorum obedientia, seruata forma habitus & capucij, quem eatenus gesserint, ne nouam religionem inchoare videantur. in suæ professionis puriori Obseruantia Domino vacaturi. Vbi verò dicta loca ad huiusmodi effectum adhuc designata non fuerint, volumus quod in eorum prouincialibus Capitulis proximè celebrandis, iuxta capacitatem, & numerum dictorum fratrum, huiusmodi vitæ sectari volentium, per Generales Ministros, & Commissarios dicti Ordinis, seu per Ministros prouinciales respectiue in suis prouincijs, iuxta ipsorum generali Capituli proximè celebrati, determinationem, omnino designari & cum effectu deputari debeant. Quod si secus factum fuerit, nos tunc fratres huiusmodi sub arctioris poenitentiae iugo, Altissimo famulari cupientes, in eorum salubri proposito paterno affectu confouere volentes, eis super his, quantum cum Deo poterimus, opportunè providere curabimus. Fratres vero Capuccini nuncupati, nullo modo dictos fratres de Obseruantia nuncupatos absque suorum generalium seu prouincialium Prælatorum licentia in scriptis habita, recipere, aut in eorum domibus retinere, seu ad eosdem fratres de Obseruantia nuncupatos, se transferre, vel contra præsentium tenorem quicquam attentare præsumant. Mandantes omnibus & singulis dicti Ordinis, tam de Obseruantia, quam Capuccinis nuncupatis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis ac priuationis officiorum, quæ obtinent, & inhabilitatis ad quoscumque actus legitimos exercendos, poenis ipso facto incurrendis, vt præmissa omnia & singula firmiter, & inuiolabiliter seruent. Et vt eisdem fratribus tam de Obseruantia, quam Capuccinis nuncupatis delinquendi, & vagandi tollatur occasio, volumus, quod si quis eorum, qui de Obseruantia nuncupantur, ex eisdem Capuccinis quempiam, & è conuerso, si qui ex Capuccinis, quempiam de Obseruantia nuncupatorum professorem, ad se venientem, contra præsentium tenorem, recipere, & penes se retinere præsumperint, arbitrio suorum superiorum puniantur. Recepti vero à Prælati suis vbiunque reperti, ac iuxta dicti Ordinis statuta corrigi, & puniri possint & valeant. Quocirca dilectis filiis Gubernatori, Almæ Urbis, ac Curie causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, dictæque Urbis in-

*Inhibetur
Obseruantibus ne
Capuccinos ad
mittant.*

*Neque ad
Capuccinos
transiant.*

*Sed qui volunt, in
domibus viuant
reformatis.*

*Prohibetur
transitus
vtriusque.*

ANNO. CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 19.
PAULI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 330.

spiritualibus Generali, & dilectis filiis eorum in spiritualibus Vicarijs generalibus similiter mandamus, quatenus ipsi vel alter eorum statutum, & ordinationem prædictam inuolabiliter obseruari faciant, non permittentes aliquid per quoscumque quacumque dignitate, præminetia, & auctoritate fungentes, contra præsentium tenorem quomodolibet attentari: Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras ecclesiasticas & alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam, ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, ac felic. record. Bonifacij Papæ VIII. Prædecessoris nostri de vna & duabus dietis, in consilio generali, dummodo ultra tres dietas quis vigore præsentium non trahatur, & alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam in forma Breuis, aut alijs quibuscumque quomodolibet concessis, etiam si talia forent, quæ pro illorum, sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda foret. Volumus autem quod præsentium transumptis sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ signatis, & manu alicuius publici Notarij subscriptis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ originalibus ipsis adhiberetur, si forent exhibite, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum. Petrum sub anulo Piscatoris die 4. Ianuarij. M. D. XXXVII. Pontificatus nostri anno tertio.

Blesus

*Dilectis filiis Vicario generali, & fratribus
Ordinis Minorum Congregationis Capuccinorum nuncupata.*

Edi. fol. 92.

*Inhibentur
Capuccini
ne ad partes
Vltramont.
se excedant*

Dudum siquidem per nos accepto, quod inter vos & inter dilectos filios fratres Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum, graues contentiones & lites exortæ erant. Nos ne, si lites & contentiones huiusmodi diutius durent, scandala inde prouenirent, opportunè prouiderè volentes, de consilio nonnullorum S. R. E. Card. statuimus & ordinauimus, quod nullus eiusdem Ord. FF. Min. de Obseru. nuncupatorum professor ad domos & loca dictorum FF. Congregat. Capuccin. nuncupatorum & e conuerso nullus dictorum Capuccin. ad domos & loca eorundem fratrum de Obseruantia nuncupatorum, absque Prælatorum suorum speciali licentia in scriptis habita, donec per nos in generali Capitulo dicti Ordinis in hac alma Vrbe nostra celebrando, aliud determinatum foret, quouis prætextu se transferre posset, prout in nostris in forma Breuis desuper confectis litteris plenius continetur. Intendentes interim res omnes in eodem statu, in quo existebant, permanere. Cum autem ad nostram notitiam deueniret, nonnullos ex vestra Congregationis professoribus ad partes Vltramontanas, ad quas hactenus nullo modo vestra Congregationis professores penetrarunt, se transferre, locaque de nouo inibi acceptare intendere: Nos, quorum mentis fuit, ut præfertur, vsque ad prouisionem per nos in Capitulo prædicto faciendam, omnia in eodem statu quoque manere, intendamus in dicto Capitulo omnibus his ordinem & formam dare: motu proprio & ex certa scientia vobis Congregationis vestrae huiusmodi, in virtute sanctæ obediencie & sub excommunicationis lætæ sententiæ poena per præfentes auctoritate apostolica præcipimus & mandamus, ne donec per nos in dicto Capitulo generali aliud super hoc determinatum fuerit, ad partes Vltramontanas huiusmodi vos transferre, aut loca inibi de nouo acceptare præsumatis. Mandantes vniuersis & singulis Venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis & Episcopis, nec non dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, ceterisque Ecclesiarum Rectoribus, quatenus ipsi vel eorum alter statutum & ordinationem prædictam, inno-

XVIII.

labili-

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 19.
PAVLI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANNO 330.

labiliter obseruari faciant. Non permittentes aliquid per quoscumque quacumque dignitate, præminentia, & auctoritate fungentes, contra præsentium tenorem quomodolibet attentari Cōtradiçtores quoslibet & rebelles per censuras & penas ecclesiasticas, & alia opportuna iuris remedia appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus præmissis ac alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque, & indultis, ac litteris Apostolicis, etiam in forma Breuis, quomodolibet concessis, approbatis & innouatis, etiam si talia forent, quod pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quæuis alia expressio habenda foret. Cæterisq; cōtrariis quibuscumq; Volumus autem quod præsentium transumptis sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ signatis, & manu alicuius notarij publici subscriptis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ originalibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitæ vel offensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 3. Ianuarij 1537. Pontificatus nostri anno secundo.

XIX. Porro Matthæus de Baffio, qui primus Capuccinorum instituto exordium dedit, hōc anno ad Obseruantes redijt, siue pertæsus tam diuturnæ colluctationis & odiosæ controuersie, siue quod ait * Bouerius, quia Bullam Pontificiæ editam intellexit, qua sub graui censura quadrati caputij vsus interdicebatur omnibus, qui sub obedientia Vicarij generalis in conuentibus non habitarent, ue uti habet Marcus Viissiponensis, & vita eius M. SS. quia Capuccini hominem liberæ & quotidianæ prædicationi assuetum, vndique discurrentem, detracto caputio extra suum consortium fecerunt. Eodem fermè tempore Ludouicus Forosempronianus, prius Matthæi sectator, idem vestis genus dereliquit, odio persecutus institutum, tanquam ingratißimum, quod sibi, qui plus omnibus laborauit, illique stabiliendo tantoperè insudauit, primas negauerit in postremis comitijs generalibus, bis in Vicarium generalem cōmunibus suffragijs alio cooptrato à se nuperrimè in societatem admissio.

XX. Hoc anno Patres Conuentuales Romæ ad Sanctos Apostolos comitia habuerunt generalia, quorum acta non recensentur. In illis assumptus est ad Generalatum Laurentius Spatha, siue de Spathis, Magister sacri Collegij Bononiensis. Ex hac familia prodijt olim Beatus Guido de Spathis, de quo suo diximus loco, & his nostris diebus ex eadem processerunt duo viri egregijs dotibus illustres: Bernardinus & Virgilius germani fratres: ille ex Nuncio Galliarum, S. R. E. Cardinalis & Legatus Bononiensis, Urbano VIII. & Innocentio X. ab arcanis consilijs, personæ maiestate, magnarum rerum experientia, in consilijs prudentia, in rebus gerendis felicitate perquam spectabilis: Iste ex Præfecto Congregationis Oratorii Romani, eidem Innocentio X. à cubiculo & eleemosynis pietate, religione, fidei promouendæ ardore summè commendabilis. Horum auus Iacobus Bononiæ Laurentio familiaris fuit, eumque pro consanguineo habuit & coluit. Laurentius demum per annos sex Generalatu functus, assumptus est ad Episcopatum Caluensē in regno Neapolitano anno 1543. die 25 Maii per obitum Ioannis Ferdinandi, qui viginti duobus annis illi præfuit Ecclesiæ. Ita autem in actis Consistorialibus Laurentii commemoratur promotio: *Per obitum Domini Ioannis Ferdinandi Caluens. confertur Ecclesiæ fr. Laurentio Spatha, nuper Magistro generali sancti Francisci Conuentualium & die 13 Augusti anni sequentis in eisdem actis ita Episcopatum vacare indicatur. Per obitum Dom. Bernardini Laurentij de Spatha Ordin. S. Francisci Conuentual. &c.* vnde binomium fuisse coniicitur. Paulo post episcopatum adeptum spe à quibusdam inditæ purpuræ Romanæ assequendæ, in Urbem proficiscens, ex rupto apostemate obiit Neapoli, ad S. Claræ sepultus. Hoc eum breui elogio cohonestat Petrus Rodolphus: [Fuit autem Magister Laurentius vir litteris & moribus ornatus, plurimumque valens in doctrina Scoti. Fuit came-

Matthæus
à Baffio re-
greditur ad
Obseruantes
* Bouer. II. 17.

Mar. 3. p. 19.
c. 36.

Ludou. Fo-
rosempron à
Capuccinis
recedit.

Capit. gener.
Conuentual.
Romæ
d. 1. 249.
Laurentius
Spatha Ge-
neralis.

An. 1340. n. 13
14 & 15.
Ex eius ge-
nere viri il-
lustres.

Creatur epif.
Caluensis.

Rodulph. 196.
pag. 2.

came-

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 19.
PAVLI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 330.

camera eius Bononiæ, quoad vixit, officina bonarum artium: semper aliquid legebat vel scribebat, aut contemplabatur. Augubio authentica accepimus documenta tum vetustæ picturæ quæ hodie conspicitur in antiquo claustro cœnobij sancti Francisci, tum veteris monumenti ante annos CCL. exarati, quod seruatur in cartophilatio Ecclesiæ Cathedralis, quibus traditur, amicum illum pristinum à primis vitæ sancti Francisci scriptoribus celebratum, qui virum sanctum in cœnobio spretum tunicula contexit, gentis fuisse Spadæ, siue Spadæ-longæ.

Vide Apparat. Annal. §. 5. n. 2.

Angela è Defenzano. Virgines Vr suline. Doneſm in vita Franc. Gonz. l. 4. c. 16.

Manturæ Angela è Defenzano, oppido agri Brixienſis, pia fœmina, tertij Ordinis sancti Francisci instituto Vrſularum Virginum dedit foelix initium. Hæc sub regula, ab ista sua institutrice præscripta, & à Paulo III. Pontifice approbata viuunt, religioſe quidem in proprijs ædibus magno puellarum bono, & ciuium exemplo. Franciscus Gonzaga ex Ministro generali Minorum Episcopus illius vrbis, optimis institutum hoc muniuit legibus, sub quibus hætenus perseverant.

Fr. Anton. episc. Mindonienſis. An. 1526. n. 20.

Qui sequuntur promoti sunt ad insulas Pontificias. Ad Mindonienſem in Galetia, olim sub Arch. Braccaren. nunc sub Compostellano, per translationem Petri Pacheco ad Ciuitatensem fr. Antonius de Gueuara, quem, aliàs diximus assumptum fuisse ad Ecclesiam Guadicen. Sed nescio an tunc obtinuerit: inuenio enim hoc ipso, die 18. Aprilis, quo ille promouetur ad Mindonien. promotum etiam Antonium de Auila Decanum Ciuitatensem ad Guadicensem, per obitum Francisci de Mendozza. Ad Dertusenſem in Catalonia sub Archiepiscopo Tarraconen. fr. Antonius de Calcena olim Vicarius generalis totius Ordinis, de quo non semel locuti sumus, per obitum Gulielmi Cardinalis Enchen-vortij die 20. Iunij. Possessionem suæ ecclesiæ accepisse die 25. Octob. & diem vltimum obiisse anno 1542. scribit Franciscus Martorellus in sua historia Dertusensi, siue de antiqua Hibera. Ad Marturanensem in Calabria sub Arch. Cosentino fr. Iacobus Anconitanus Magister generalis Conuentuum per obitum Angeli de Pappacaudis, die 27. Iunij. Ad Ozeunrianam (ignotæ mihi quidem regionis, sed ita habet Rodolphus) fr. Bonauentura de Leon, præsentatus (inquit) à Cæsare die 20. Iunij. Ad Arien. sub Arch. Cretenſi fr. Ludouicus de Martinis reg. Obseru. per resignationem Bartholomæi die 5. Decembris.

Fr. Anton. Dertusenſis.

Martorell. l. 2. c. 4. Fr. Iacob Marturanenſis.

For. Petruia. nam. Fr. Bonau. Ozeunrian.

Rodul. l. 234. Fr. Ludou. Arien. An. 1537. n. 23. Fr. Joann. Goanus.

Mass. l. 11. post med. Histor. Orit. t. p. 13. c. 20. Guzman. lib. 1. c. 5. Daza l. 1. c. 33.

Diximus supra primum ad Indias Orientales missum fuisse Episcopum Fepinandum Vaqueirum Franciscanum, cui hoc tempore defuncto substitutus est alius eiusdem instituti vir grauissimus, sanguine illustis, pietate insignis, gente Castellanus, religiosissimæ prouinciæ Pietatis alumnus, & Minister, Ioannes Alburquerqueus, quem Ioannes Tertius Lusitanæ Rex hoc anno Goanæ Ecclesiæ dari Antistitem à Paulo Pontifice, die 11. Aprilis impetrauit. Etsi verò tam nostri quam exteri authores datum hunc Vaqueiro immediatum successorem referant, in actis tamen Concistorialibus sub prædictum diem inuenio Alburquerquium ad Goanam Ecclesiam promotum fuisse per obitum Francisci de Melo. At nemo est, qui referat Franciscum istum in Indiam traieciſſe: fortasse paulò postquam designatus est illius Ecclesiæ Episcopus, in Lusitania decessit. Vt ut verò sit, Alburquerqueus hoc anno Garzias Noronius Prætor, Nonio Acuniz re militari clarissimo suffectus, secum è Lusitania Goam transuexit, eiusque comites & adiutores, Vincentium eiusdem religionis catechistam eximium, & clericum quendam, nomine Iacobum, ex oppido Lusitanæ Borba, notæ facundiæ concionatorem. Horum verò, cum in episcopatu administrando, tum in excolendis atque ad Christum alliciendis hominibus, fructus pietatis & industriæ constitit.

Obiter hic referre licet memorabile quiddam, quod prædicto Vincentio contigiſſe perhibetur. Cum enim Episcopi iussa in Malabarica regione inuenturem Christianæ doctrinæ rudimentis imbueret, pueris aliquot, vel tardioribus, vel aliud forsan agentibus colaphos infregit, quæ res apud eosque

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 19.
PAULI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANNO 330.

que nationes probro vel maximo ducitur. Inde ira parentibus mota, cumque furore perciti, ad eam, ut ipsi rebantur, ignominiam demendam, arreptis armis in Dei famulum irent, quamvis laeta puerilis ætas, tantum abfuit ut patrum facinus adiuuarent, ut etiam facta manu eos arcere non dubitauerint. Cuius rei miraculo stupentes barbari, gradum illico retulere, & suam quisque domum re infecta dilapsi sunt.

XXV. Ioannes autem annis multis insignem illam Ecclesiam, totius postea, Indiæ Orientalis Metropolim, prudentissimè rexit, magnamque adscitis operarijs, præsertim ex suo instituto, rei Christianæ fecit propagationem. Post annos quinque ad eum accessit S. Franciscus Xaverius Societatis Iesu præclarissimum sydus, à Paulo Pontifice Nuntius destinatus ad Indos, de cuius aduentu ita scribit Maffei. [Goam denique anno sæculi huius quadragesimo secundo peruenit Xaverius pridie Nonas Maias. Goanæ tum Ecclesiæ præerat Ioannes Albuquerque præstanti sapientia Pontifex. Hunc Xaverius, antequam ullam reipublicæ attingeret partem, adiit honoris & obsequij causa, eique sine ambagibus id quod erat, exposuit. Se Pauli Pont. Max. & Ioannis Regis Lusitanæ missum ad impertiendum Ethnicis euangelium, stabiliendos in fide neophytos, Christianos aduenas & inquilinos pro viribus adiuuandos, in ea loca venisse: attamen ita sibi certum esse, fixumque, communis rei nihil omnino, nisi ex ipsius Episcopi auctoritate, ac sententia gerere. Simul, Pontificias litteras, quibus Nuntius Apostolicus fuerat declaratus, eidem offert venerabundus; ac prosteritur se se iure illo, ac potestate nequaquam usurum, nisi quatenus Episcopus ipse permiserit. Hac seu altitudine animi, seu modestia captus Albuquerque, illicò ruit in amplexus viri, perlectum probatumque diploma restituit: postremo, etiam atque etiam Dei seruum adhortatur, uti animo soluto, ac libero Christianam rem è præscripto Summi Pontificis administret; valde confidere se se, illius aduentum,, ad Indiæ Ecclesiæ vel tutelam, vel amplificationem magnoperè profuturum; neque in præsentia modo Xaverium comiter ac libenter accepit, sed etiam in posterum semper præcipuo tum in honore, tum in amore cunctis approbantibus, habuit. Quo certo anno decesserit Albuquerque non constat, ex ijs tamen, quæ scribit Maffei, liquet sub annum quadragesimum sextum huius sæculi vixisse.

S. Francisc.
Xaverius
ad Indian
missionem
orientalem.
Maff. lib. 12.
au. m. d.

XXVI. Habebant Humiliati in vrbe Genuensi domum sub inuocatione sanctæ Marthæ, quæ postea ad Patres Conuentuales translata est. Ab his trahit hoc anno ad Observantes auctoritate Pauli Pontificis expeditis litteris sexto Decembris. Illo autem ædificio, ut pote vetusto & ruinoso, humilioribus officinis destinato, aliud insigne, sumptuosum, & speciosius, quam nostræ conveniat professioni, paulatim, successivis accrevit additamentis, quæ partim debentur nobilium virorum pietati, partim religiosorum industria. Magnificum templum, Annunciatæ Virgini sacrum, à summo usque deorsum mirificè ornarunt crustis marmoreis & lapidibus pretiosis, absydas & testudines picturis & auro contexerunt Iacobus & fratres Comellini incredibili sumptu, animo ingenti, ausu imperterrito; omniumque ferme totius Europæ Basilicarum reddiderunt speciosissimam. Fabrica crevit in immensum, sed quarta pars adhuc deest dormitorij, quod ubi accesserit, & quadratum evaserit claustrum, cœnobium optimis totius religionis adæquari, si non præferri, poterit ædificijs! Numerosum habet Theologorum collegium.

Maff. lib. 12.
Con. Genuf.
sit.
Göz. in prou.
Genuz con. 2.

XXVII. Incolæ Palenæ, Brutiorum oppidi, hoc anno decreverunt eisdem Observantibus domum construere sub inuocatione sancti Antonij de Padua, & facultatem imperij Paulus Pontifex. Cum Communia die 21. Augusti. Paulo post quod animo statuerunt opere compleverunt. Eodem omnino tenore verborum concessa est licentia Communitati Polisternæ in Calabria, ut cœnobium sub titulo Conceptionis beatæ Mariæ eisdem construeret,

Con. Palenæ
Idè in prou.
S. Bernard.
Con. 26.

Con. Polisterna.

die

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 19.
PAVLI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANN. 330.

die 21. Septembris. Aliàs diximus sub annum 1520. præcessisse Leonis Decimi pro eodem construendo conuentu facultatem. Fortè non potuit tunc inchoari.

Con. Palmi.
Rod. fol. 299.
Mon. MS.

Prope oppidum Palmi supradictum hoc anno fr. Antoninus Palmenfis Conuentualis pro suis Patribus locum ædificauit sub inuocatione S. Mariæ de Ceratullis. Spectat ad prouinciam Calabriae, & Custodiam Rheginam. Ibi præexisterat domus cuiusdam Confraternitatis. Iosephus à Ferno, alijs à Mediolano, Capuccinus cum magno ardore Ticinensibus poenitentiam prædicaret, obtinuit, vt suis Patribus locus in extrema vrbis parte decerneretur, in qua sub S. Antonij Vlisiponenfis nomine conuentus ædificaretur. Primus hic erat prouinciæ Genuensis, sed postea ad Mediolanensem translatus est, alius vero Genuæ anno sequenti sub titulo S. Barnabæ constructus est.

Con. Genov.
Caput.

Con. Estre.
motij
Gonz in pro.
Het con. 10.

Estremotij, in parte Transagana Regni Portug. vt cœnobiũ PP. Strict. Obseru. Pietaris, sub S. Antonij Patauini prouinciæ inuocatione fabricaretur, Ioannes Rex huius nominis Tertius, pinguem dedit eleemosynam. Nauarchus, qui tunc erat, Sacellum præcipuũ construxit. Operi perficiendo suppetias tulerunt oppidani. Sub hoc tempus ad oppidum Farcani in Regno Algarbiorum, Nonus Rodericus Baretus aliud S. Francisci titulo insignitum Patribus Obseruantia posuit domicilium. In Regno Granatensi, & oppido Buxalancio sub eiusdem sancti nomine ipsi fratres commodum, pulchrumq. erexerunt cœnobiũ, in quo Confraternitatem Conceptionis immaculatæ Virginis Mariæ erexisse à Clemente VII. multis priuilegijs & fauoribus commendatam, scribit Gonzaga. Sed hunc annum præcessit mors illius Pontificis. Error fortassis est in numeris Arithmeticis, & pro septimo substituendus est octauus.

Con. Farc.
ni
Idem in prou
Algarb. con.
24.

Con. Buxa.
lanij
Idem in prou
Grana. con. 19

Mon. Litto
ris.
Idem in prou
Algarb. mon
18.

Inter insulas Astures, Lusitanicè *Terceiras*, ciuitas est littoris, seu *Plais*, vulgò nuncupata, in qua sub hoc tempus pia foemina Catharina de Hornelas Clarissis secundæ regulæ commodum extruxit monasterium sub titulo Dominae nostræ de Luce, in quo ipsa omnium prima hoc subiit institutum. Sub eo sanctissimè vixit in perpetua abstinentia, oratione, humilitate, cæterisq. florens virtutibus, magna pietatis opinione decessit.

Mon. S. Maria
Corton.

An. 1433. n. 26
Mon. Feltri

Mon. Massana.

Data fuit hoc anno facultas Clarissis Cortoniensibus S. Mariæ de Tergia prope sed extra muros vrbis habitantibus, magnæque incommoda & pericula propter frequentia bella patientibus, vt ad tutiorem locum intra ciuitatem se transferrent. Cum sicut exponi 7. Iulij. De hoc monasterio suo loco egimus oportunius. Feltrensibus in prima sui fundatione concessum fuit vt sub prima Regula S. Claræ profiterentur; sed cum aliter factum sit, & sub secunda hætenus militarent, indulgit Pontifex vt sub eadem perseverarent. Exponi nobis nuper fecistis, die decima secunda Febr. Communitas Vrbis Massanae in Hetruria obtulit Clarissis monasterij Castri Veteris ciuitatis Senensis monasterium S. Claræ apud se conditum, & suo patronatu subiectum: Vt illud admitterent Pontifex hoc anno fecit potestatem. Cum sicut nobis exponi fecistis, die 17. Iuanuarij.

An. 1537. n. 12

Magna orta discordia inter Superiores Ordinis Minorum, & Antonium de Tablada Visitatorem generalem Tertij Ordinis in Hispania à Clemente VII. vti & diximus deputatum circa regimen & visitationem personarum vtriusque sexus, tam Conuentualium, quam in sæculo degentium eiusdem Tertij Ordinis, Pontifex causam decidendam commisit Officialibus Toletano, Hispanensi, & Salmantino. Exponi nobis nuper fecerunt, Kalend. Octobris. Quid autem ex hac commissione sequutum sit, & qualiter isti professores Tertij Ordinis nunc gubernentur, per sequentes annos dicetur.

Reg. Cis. fol. 81

Officium
Desponsatio.
nis.

Impetravit hoc anno die 21. Augusti fr. Ioannes Caluus Commissarius generalis Curia à Paulo Pontifice apud Montem Caballum siue Quirinale, commorante, facultatem, vt omnes fratres & sorores sub cura Ministri generalis degentes, officium recitarent desponsationis Beatæ Mariæ sub ritu duplicis

XXVIII.

XXIX.

XXX.

XXXI.

XXXII.

XXXIII.

ANNO CHRISTI 1537. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 19.
PAULI III. ANNO 3. RELIGIONIS MINORVM ANNO 330.

cis maioris die 7. Martij, vterenturque officio Natiuitatis eiusdem Beatæ Virginis, mutato nomine in *desponsationem*, donec ptoprium de hoc mysterio conficeretur. Celebratum fuisse hoc festum in religione, mihi constat ex Breuiarijs antiquis sub illud tempus impressis, & in alijs multis Ecclesijs diuersisque nationibus fuisse hoc recitatum officium vsque ad recognitionem Breuiarij Romani per Concilium Tridentinum ordinatam, & à Pio Quinto perfectam. Sororibus Vrbaniſtis S. Claræ, Conceptionis, & Tertij Ordinis concessit facultatem seruitrices, seu ancillas admittendi, & dimittendi *Sacra Religionis*, 7. Kalend. Februarij.

ANNO CHRISTI 1538. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 20
PAULI III. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANNO 331

ARGVMENTVM.

Franciscus Card. Quiñonius recognoscit Breuiarium Romanum. Indefesse laborant Minorita per varias Indiarum regiones. Moritur Franciscus de Gatta, cuius vita compendiosè refertur. Celebrant Capuccini comitia generalia; & Vicarium eligunt generalem Bernardinum Ocbynum. Eliguntur Episcopi. Multiplicantur domicilia.

I.

FRANCISCVS Quiñonius ex Minorita Cardinalis S. Crucis in Ierusalem, sub hunc annum recognitionem à se Breuiarium Romanum, quod sub breuiori & clariori forma Clementis VII. hortatu, studijs adhibitis doctorum virorum, quos Græcè, & Latinè ritu Ecclesiasticorum peritos domi alebat, ante aliquot annos composuerat, publico iudicio submiserat. Approbavit Paulus, & denuò in lucem voluit emitte. Etsi verò plerique graues, & docti viri ita opus commendarent, vt nihil in eo mutandum existima-

*Reforma-
tur Breui-
arium Rom.*

rent; alij insuper pij prudentesque homines illud probarent, non nihil vero in eo desiderare affirmarent; multis tamen non perinde gratum fuit, quibus molestum erat ab inueterata precandi & psallendi consuetudine discedere. Atque ita varium multiplexque iudicium dum subiret opus (sic enim rerum fert natura, vt nihil sit tam rectum, nihil tanta ratione in vitam vsusque hominum inductum, cuius nouitas non sit aliquibus ingrata) Cardinalis disertam præmisit Breuiario epistolam ad eundem Paulum Pontificem, in qua sui laboris Clementis hortatu suscepti, rationem reddit, in quo præter alia multa ritè, rectèque instituta, illud summoperè curauit, vt preces horariæ ita disponentur, & ad veterem formam, precantium inconstantia, superiorumque negligentia omnino deformatam redigerentur, vt perplexi ordinis, & difficilis precandi rationis difficultatibus, dispendijsque sublati, nec à summa rationis olim ab antiquis sanctisq. Patribus institutæ discederetur; nec rursus viri sacri ab officio precandi deterrerentur laboris magnitudine. Graues plerasque rationes quidem exponit, & quantum commodi, quantamque notitiam sacræ scripturæ hæc precandi forma clericis adueheret, enarrat; quæ fortassis valde

Annal. Minor. Tom. VIII.

K k k k

place-

ANNO CHRISTI 1538. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 20.
PAVLI III. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 331.

placebunt epistolam legenti. Inualuerunt quidem apud multas ecclesias, & præsertim in Hispania, donec remotis per Pium V. ex ordinatione Concilij Tridentini omnibus alijs Breuarijs, & nouo constituto Romano, hoc etiam ad cuius breuitatem (inquit Pius) plurimi specie commodioris officij allecti confugerunt, voluit sublatum ^b Sotus tacito nomine Cardinalis, ante recognitionem illam Pij hoc genus improbat precandi: alij vellent restitutum. Videre placeat quæ de hac re diximus in opere de nostris Scriptoribus.

^b
Sot. de iust. &
intel. l. qui 7.
ar. 1. de l. 1. c.
q. 5. ar. 4.

Post primam inuentionem Fluminis ingentis Indici vulgò *Rio de la Plata* II. per Ioannem Diaz de Solis anno 1515. variasque intra hoc flumen Hispanorum expeditiones, missus est anno 1535. Petrus de Mendoza cum vndecim nauibus, & octingentis viris, qui reliquis exploratoribus feliciter fluminis æstuarium ingressus ad sinistram ripam insulæ, S. Gabrielis oppidum moliri coepit, nomenq. imposuit *Nuestra Señora de buenos ayres*. Vbi fame, & omnium rerum ad vitam necessariorum inopia quamplurimos ex suis amisit. Itaq. Legatum suum Ioannem de Ayolas dimisit, vt annonam à barbaris conquireret, qui modicam retulit. Denique postquam magno labore & exiguo profectu varia loca lustrasset, Ayola quidem hic substitit, Mendoza autem in Hispaniam remeans in itinere obiit. Missi auxiliares (vti diximus anno præcedenti) Alphonsus Cabrera, & Antonius Lopez de Aguiar cum nauibus tribus, & pro conuersione Indorum Franciscani quinque vel sex, qui teste i Herrera statim interiora terræ penetrarunt, & per interpretes, donec illud idioma apprehenderunt, prædicantes, ingentem fructum reportarunt magna multitudine ad fidem conuersa & sacris vndis intincta: quorum primarius Bernardinus de Armentia hoc anno sequentes dedit litteras ad Ioannem Bernal Diaz de Lugo, Regium Consiliarium in Senatu Indico Hispalensi, virum pium & doctum postea Episcopum dignissimum Calaguritanum; ex quibus gentis mores, & quid circa illius conuersionem breui illo tempore præstitum sit, Lector percipiet. Ex Hispanis damus Latinas.

i
Herrer. dec. 6.
l. 3. cap. 18. &
l. 7. c. 5.
Minorita
in regione
Fluminis
gentis fidem
disseminans
Turrec. l. 15.
c. 48.

Epist. Præf.
de Adm. in
de statu hu
ius provinc.

De Christianis
S. Thomæ
de an. 1. 2.
nu. 1. & 2.

Gentis con-
ditio.

Etsi tibi aspectu, & alloquio incognitus noui, tamen ex verbis Licentiati Gu III. diño tibi addictissimi, qui Hispali apud vos residet, te velle à me scire, quæ in his regionibus Dei & Regis concernunt obsequium. Vt id præstem præmitto me illum esse Franciscanum provincie Baticæ, qui noster Minister generalis licentiam dedit, vt cum quatuor consodalibus ad flumen de *la Plata*. transfretarem. Huc autem perueni cum Alphonso de Cabrera suæ Maiestatis Censore, in subsidium misso ijs, qui in hac regione permanerunt post obitum Petri de Mendoza. Deo propitiâ feliciter peruenimus ad ipsum æstuarium fluminis, cuius impetum etsi secundo & tertio superare tentauerimus, valido semper in aduersum flante vento non potuimus; sed reiecti sumus ad portum, seu flumen S. Francisci, prius à *Don Rodrigo* nuncupatum. Diuina prouidentia ita factum est: hic enim ego inueni gentis barbaræ interpretes, tres Christianos, qui ex longo incolatu rectè hac lingua loquuntur. Hi nobis retulerunt ante annos quatuor ex his Indis vnum, Eliguaram nomine, ad vatis modum magno agitatum spiritu, per leucas plusquam ducentas discurrentem, prædixisse cito venturos veros Christianos, discipulorum S. Thomæ Apostoli germanos, qui gentem omnem baptizarent: atque inde præcepisse vt amicè admitterentur, nec cuiquam liceret eos offendere. Adeo quidem eius verbis commota est vniuersa natio, vt nostris, qui ex calamitatibus & pressuris arduæ huius expeditionis superfuerunt, perquam amanter propitiati, in suis mappalijs eos receperint, cibo et potu refecerint, & vias, per quas ambulabant, scopis mundarint. Ab illo etiam edocti rhythmos intonat & cantica, quibus Dei mandata iubet obseruari, vxoremque ducere vnam, consanguinitatis gradu remotam. Reliquit hic post se aliquot discipulos, qui ad nostrum aduentum incredibili affectu lætitia semper nobis ad molestiam vsque assistunt. Tantus est baptizandorum numerus, vt vix quidpiam liceat præter hoc ministerium præstare; & quidem somno aut cibo capiando vix potest esse inter-

ANNO CHRISTI 1538. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 20.
PAULI III. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANNO 331.

interuallum. Vna contenti vxore libenter matrimonia contrahunt: sed & qui pluribus erant assueti, libellum reliquis dant repudij. Grandæui, quorum plurimi annos centum excedunt, maiori ad fidem accedunt feruore, & quam a nobis recipiunt, alijs palam impertiunt. Mirabilia, quæ inter eos Dominus operari dignatur, neque verbis referri, neque scriptis possunt comprehendere. Quapropter per immensum Christi Iesu amorem erga genus humanum, quo in arbore crucis voluit omnes redimere, & animarum (quarum hic innum- ^{Petitur con- uersionis sub- sidium.} rabilis est numerus) saluti prospicere, te obtestor, quod sanctum hoc opus in te suscipias, & cum Rege, & collegis tuis Consiliarijs agas, vt illud promoueant, mittantque ex nostris confratribus saltem duodecim electos ex prouincijs Baticæ, & Angelorum, quorum vita censeatur Apostolica. Mittantur insuper sub perito aliquo cāporum præfecto multi agricolæ, qui plus proficient quam milites; hi etenim indigenæ amore vincendi, non ferro vincendi sunt. Si enim exacerbentur, potenter offendent, sunt namque lacertosi, viribus potentes, statura proceri, armigeri, pilis, arcu, & sagittis feroces. Pro comperto etiam habeas, propter prauos mores, auaritiam, seuamq. crudelitatem nostrorum militum, & Ducum, illos nisi remedium adhibeatur, contemptui habituros fidem Christianam; qui enim in tenera hac religionis infantia iuxta nostram catechesin Dei mandata ad vnguem alacriter obseruant, dum perspexerint in fide prouectos Hispanos, adeo longe à Dei præceptis recedere, nos sibi illuisse clamabunt, & ad pristina redibunt præstigia. Heu quantum mali vbique inuehitur vita probrosa Pseudo-Christianorum. Accedant itaque agricolæ multi, opifices, &c. afferant armenta, ferrum. [Et post multa huius argumenti consilia in rem publicam, & domesticam utilia, subiungit.] His artibus apud gentem hanc plus proficiet res ecclesiastica, & ciuilis, quam apud alias: facili enim negotio attrahuntur ad fidem, & libenter eius suauis iugo colla subiiciunt. Hoc experimur nos quotidie; dum quinque nostrum opera Iesum Christum Deum verum maxima ex parte isti consentunt, seque nobis omnes absque victoribus, aut debellatoribus dedunt, & fideliter credunt. Tanta quidem est ad nos gentis accessio, vt recipiendis non sufficiamus. Ego insuper in Domino confido, quod antequam hæc epistola ad te peruenerit, terrarum spatium ultra leucas octoginta ad fidem conuertemus. Proinde denuò precor, vt tecum tuus ille Indicus Senatus in opus hoc diligenter aduertat, nec tantum boni operis deperdi permittat, rationem inde redditurus in die postremi iudicij. Mittendi accedant ad portum de Don Rodrigo, vel ad insulam S. Catharinæ, vbi statim quosdam ex nostris reperient, & abunde omni carniū genere, ferinæ, domesticæ, altilium, & piscium, vesci licebit, atque aura frui saluberrima; ita vt ad prouectæ senectutis tædium frequenter vita protrahatur. Hanc ergo regionem despicere non expediet, vbi omnia suppetunt vitæ commodæ, & quod potissimum est, in qua tantum fieri possit lucrum animarum. Prouinciæ ego nomen imposui Iesus, cuius virtute subiugatur, & tot in illa fiunt prodigia. Dignetur diuina pietas propter pretiosum Christi sanguinem, quo sumus redempti, tuum, tuorumque sociorum intellectus illuminare, vt tam sanctæ operæ prouideant, & Regi inspirare, vt hoc vobis præcipiat. Donec sciam te huic rei manum admouisse, ad Regem non scribam. Scio enim sine te nihil facturum: sed spero in Deo nostro, per te inchoandi operis, bonum finem consecuturum. Deus reuerendam tuam personam in suo sancto obsequio diu conseruet incolumem. Data in portu sancti Francisci prouinciæ Iesus prope portum D. Roderici, die 1. Maij an. 1538.

Tuæ Dominationis

Humillimus Sacellanus
Fr. Bernardus de Armentia
Commissarius Fluminis de la Plata.

ANNO CHRISTI 1538. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 20.
PAULI III. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 331.

In prouincia Mexicana indefessè etiã Apostolico muneri docendatum gentium incumbabant Minoritæ, quorum Superior Antonius Ciuitatensis, de quo anno superiori, post missos quinque per oras maris Septentrionalis, hoc anno alios tres destinauit per maritima Australia, arrepta occasione expeditionis à Marchione Vallis, Ferdinando Cortesio pro explorandis illis regionibus susceptæ. At cum exploratoribus & Præfectis militum, quas viderant terræ, utpote pauperes & incultæ, non placerent, vela verterunt, salutemque gentis miseræ & pauperulæ neglexerunt, reductis secum ministris Euangelij. Quod ubi percepit prædictus Antonius, ad laceram gentem & conuulsam misit terrestri itinere alios duos ad nouam vsque Galiciam & Xaliscum, qui à mari Australi ad Septentrionem desisterent, salutis remedium illis populis allaturi. Socium itineris habuerunt Ducem Hispanum, auri, famæque avidum, qui post dies aliquot à fratribus ad dexteram deflexit, putans meliores terras, & magis opima spolia ex illa parte expectanda, quàm ad læuam, quò fratres pergendum esse omnino contendebant. At illum fefellit spes, dum post emensum longum & pœnosum iter, in conspectu habuit montes altissimos, infructiferos, quorum iuga improbo labore superare operæ pretium non duxit, absque vlla spe detegendæ felicioris regionis. Casso itaque itinere ad Mexicanos redijt, illumque paulò post sequutus est ex fratribus vnus, quem perniciaci morbo afflictum à missione oportuit redire. Alter imperterritus, patiensque laborum ultra perrexit, comites habens duos Indicos interpretes, tandemque peruenit ad populum numerosum, sed inopem, qui totus in occursum effusus, eum cum iubilo excepit, tamquam è cælo dilapsum, & Dei nuncium, tactis oscularisque vestibus cum summa reuerentia.

Instructis his alias lustraturus terras, contemptis viarum incommodis & periculis, amplius processit. Sed ex populis, quos docebat, sequebantur modò recentiori modo quadringenti, quasi sui præceptoris custodes, & prouisoires, ex vno loco ad alium deducentes, & ex venationibus, quarum erant peritissimi, sustentantes. Ita alternantes sequelam circumduxerunt eum per leucas ultra ducentas, iniecto fructiferæ terræ semine copioso, quod fructum attulit ingentem. Per omnem hunc circuitum constanti fama percepit, ultra interiectos montes & fluuios superesse populum numerosum, locupletem, ciuilem, domos cæmentitias & amplas habitantem, multas insuper vrbes & oppida muris munita, ad littora latissimi fluminis ex utroque latere constructa, quorum reguli frequenter semet inuicem hostiliter inuadunt, terramque ipsam armentis, varijs animalibus, humano vsui opportunis, optimisque fructibus abundare. Illuc proficisci absque comite inconsultum ratus, timens ne si ipse periret, cum illo etiam sepeliretur rei tanti momenti notitia, statuit reuerti ad Mexicanum Proregem, & quæ vidit, fecit, audiuit, enarrare. Tam opimæ fertilisque terræ potiundæ in spem erectus Antonius Mendoza, qui pro Rege Mexicum nouamque Hispaniam regebat, anno sequenti statuit illò proficisci, gentemque vti religiosus nuntius suadebat, non ferrò subiugare, sed prædicatione euangelica ad veram fidem attrahere, & Christiana pietate ac mansuetudine, ad Hispanorum fœdera conuocare. Quid porro factum sit, annis dicitur sequentibus.

*Moritur
Franciscus
de Gatta.*

*An. 1505. n. 40
Marc. 3. p. 19.
c. 29.
Daz. 24. p. 11.
c. 41.
Cunha histor.
Braccar. to. 2.
c. 73.
Eius vita
19. mores.*

Sub hunc annum decessit apud conuentum sanctæ Mariæ de Consolatione VI.
ad villam Borbæ in Lusitania (quod aliàs insinuauimus) Franciscus de monte,
oppidoque Gattæ, in Castella notissimis. Adolescens dum in vinea laboraret,
imbremque sub specu fugeret, clara voce interpellatus exiuit, statimque cli-
uus ille collis dehiscens parum abfuit, quin illum oppresserit. Diuinum
seruatæ vitæ agnoscens beneficium, grato animo statuit Deo extra mundi fre-
quentia pericula inferuire. Placuit S. Franciscum sectari in prouincia Pietatis
nouella, sed exacta tunc schola strictioris Obseruantia. In statu laicali mira
macerauit corpus abstinentia, toto corpore cilicio contectus, iusculento, inie-
ctis aqua frigida & cinere, insipido, frustulisque panis contentus, potu nullo
per

ANNO CHRISTI 1538. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 20.
PAULI III. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANNO 331.

per integram adhibito Quadragesimam, ficienti, aridoque corpori promittens se satisfacturum in die solemni Resurrectionis Singulis diebus per horas binas se flagellabat, & inter flagella attentè recitabat passionem Christi ex Euangelio S. Ioannis, quod integrè memoriter tenebat, etsi nunquam legere didicerit. Duabus hōris ante noctis medium descendebat in templum, quarum primā vapulabat, secunda orabat, donec fratres ad matutinas, precēs excitabat; demū quartam post horam modico somno indulgebat. In oratione sapius extra se ferebatur, & aliquando in horto ligoni innixus, in Deum raptus, & pro mortuo à quodam tyrone reputatus; à cunctis fratribus, ad spectaculum vocatis, visus est per longum tempus in extasi perseverasse.

VII. Spiritu prophetico multa prædixit, idque præsertim, quod Didaco à Sosa Archiepiscopo Braccarensi, se illius orationibus cōmendanti, dum ad S. Fructuosi cœnobium extra Braccaram Dei seruus habitaret, post aliquot dies seorsim, vocato, seoreto dixerit, ut mortui, citò adfuturæ; se præpararet. Pro illa opinione, quam de virtute & pietate hominis conceperat Archiepiscopus, statim condito testamento, anima que Sacramentis ritè procurata, sano & vegeto adhuc corpore, quarto post die paralyti correptus interiit. Factum hoc præter alios refert eiusdē Didaci successor, Rodericus à Cunha Archiepiscopus Braccarensis, postea Vlissiponensis, in historia quam scripsit Braccarensum Antistitum. Addit verò Marcus Vlissiponensis, illum eiusdem Didaci Archiepiscopi famulo roganti ut pro anima heri Deum deprecaretur, respondisse, aliquantò passuram, sed bene se habituram. Cum Carolus V. expeditionem pararet in Turcas Tunisi, eius coniux misit ad virum Dei, qui consuleret: an bene de tanto belli apparatu esset sperandum? Nuncium remisit, qui diceret Imperatrici: Deo placere Christianum hunc Imperatoris conatum, eumq. cum triumpho rediturum: quod fortissimi munimenti gloriosa expugnatio postea subsequuta apertè confirmavit. Accedentem ad se virum sæcularem, utque pro se salutationem Angelicam vel semel recitaret, deprecantem indignabundus repulit, addita causa repulsæ, quod frustra pro indigno peccatore peccatis immergeretur, à quo longè salus aberat, hæc fieret oratio. Hoc confusus responso & perterritus misellus, cœpit penitere, abstersisq. Sacramento delictis, Ordinem S. Francisci in eadem prouincia Pietatis ingressus, religiosè vixit & obiit.

VIII. Rogante Brigantina Ducissa, ut à Superiore, Braccara ad conuentum Bordensem vocaretur, dolens quod à tanta Heroïna tanti fieret, iussus accessit, & in ipso introitu narrauit, sibi ante annos decem reuelatum fuisse, quod illo in loco vitam terminaret. Horribiles, frequentesque illic habuit cum prauis angelis conflictus, non enim ferre poterant, tantam in oratione assiduitatem, animique tranquillitatem, multisque proinde modis turbabant, & lectuli sæpè vilia tegmina surripiebant, ne calefieret, aut dormiret. Quod ubi Guardiano narrauit, præceptum accepit, ut per sanctam obedientiam imperaret, ne deinceps pauperculos pannos surriperent. In cellam nocte sequenti irruentibus ita præcepit sui Guardiani nomine; cui parentes, amplius non sunt ausi pauperculum senem irritare. Grandæus ubi decessit, ad finus accurrit vniuersus populus, multaque venerationis adhibuit argumenta. Sepultus est in claustro prope ostium sacelli, miraculis clarus. Sepulchri pulvis multis malis medetur; & in magna seruantur reuerentia cilicium, rosarium, aliæque eius exuuiæ. Ioanna de Mendoza Iacobi Ducis Brigantini coniux secunda, obtinuit sibi dari eius tunicam; eiusdemque Ducis filiæ Isabellæ Eduardi Infantis vxori, datum est mantellum, in quibus vtræque voluit sepeliri.

IX. Incorporatam Regularis Obseruantie Instituto prouinciam Aquitanie in Capitulo Niciensi supra diximus: ut vero firmiter perseveraret hæc incorporatio, fratres confirmatam voluerunt à Paulo Pontifice. Dedit ille hoc anno litteras sequentes.

*Confirmatur
reformatio
pro. Aquitaniae.*

Ad

ANNO CHRISTI 1538. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 80.
PAVLI III. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 331.

Ad futuram rei memoriam.

Reg. Vltr.
fol 96.

Exponi nobis nuper fecerunt Fratres Ordinis Minorum, olim Conuentualium, nunc vero Reformatorum nuncupatorum prouinciæ Aquitanix, quod dudum quondam Paulus Parmensis Ordinis Fratrum Minorum Obseruantium nuncupatorum Minister generalis, & deinde dicto Paulo è medio sublato, dilectus filius Lenoardus Publicius dicti Ordinis de Obseruantia Vicarius generalis, vltimò verò Vincentius Lunellus, totius eiusdem Ordinis de Obseruantia nuncupati Minister generalis, pro prospero statu, ac felici regimine ipsorū exponentiū, annis proximè elapsis in Capitulo generali in domo & monasterio S. Crucis prope & extra muros Nicen. Ciuitatis dicti Ordinis vltimo celebrato, vnà cum ipso generali Capitulo, ob conscientiarū serenitatem, nec non ad discordias & diffidia, quæ inter de Obser. & Conuent. nuncupatos fratres quotidie exoriebantur, tollenda, omnes & singulas domos eiusdem Ordinis, vbi olim Conuentuales, nunc verò de Obseruantia nuncupati fratres dictæ prouinciæ, secundum eiusdem Ordinis regularem obseruantiam, ad instar Franciæ, Burgundiæ & Turonicæ prouinciarum, cum eisdem priuilegijs, immunitatibus, & exemptionibus sibi concessis, quibus gaudere consueuerunt, curæ & obedientiæ pro tempore existentis Ministri generalis dicti Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum receperunt, admiserunt, & incorporarunt, receptosq. & admissos ac incorporatos omnibus & singulis priuilegijs, ac grâtijs olim prouincijs & fratribus de Obseruantia nuncupatis, concessis gaudere decreuerunt, nec non omnibus dicti Ord. FF. ne aliquid contra receptionem, admissionem, & incorporationem huiusmodi agere, attentare, seu procurare præsumerent sub certis censuris, & pœnis inhibuerunt, prout in varijs eorum desuper confectis instrumentis plenius dicitur contineri. Quare pro parte dictorum fratrum, prouinciæ Aquitanix præfatæ nobis fuit humiliter supplicatum, vt receptioni, admissioni, & incorporationi huiusmodi pro illarum subsistentia firmiori robore Apostolicæ confirmationis adijcere, atque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui concordiam ac conscientiarum serenitatem præcipuè inter religiosas personas vigere nostris potissimè temporibus summis desideramus affectibus, huiusmodi supplicationibus inclinati, instrumentorum prædictorum formas, continentias & tenores præsentibus pro expressis habentes, receptionem, admissionem, incorporationem huiusmodi auctoritate Apostolica per præsentem approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ firmitatis robur adijcimus, ac inuiolabiliter obseruari debere: nec non irritum & inane, si secus quicquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, decernimus: omnesque & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan interuenerint, in eisdem supplemus. Et nihilominus dilectis filijs Archidiacono, & Cantori Ecclesiæ Tolosanæ, & Vicario venerabilis fratris Archiepiscopi Tolosani in spiritualibus generali, & eorum cuilibet harum serie committimus, & mandamus, quatenus præsentem litteras, & in eis contenta quæcumque vbi & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum fratrum prouinciæ Aquitanix fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, eisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentem litteras, & in eis contenta quæcumq. firmiter obseruari, ac singulos, quos ipsæ præsentem concernunt, illis pacificè gaudere; non permittentes eos desuper contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, impediri, vel perturbari. Contradiçtores quoslibet, & rebelles per censuras ecclesiasticas, & alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, nec non priuilegijs, & indultis, ac literis Apostolicis, Mare magnum, aut alias nuncupatis, eidem Ordini illiusque personis in genere, vel in specie, sub qui.

ANNO CHRISTI 1538. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 20.
PAULI III. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANNO 331.

quibusuis verborum formis & clausulis, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine forsan concessis. Quibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales id importantes, mentio, seu quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset, illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanens, hac vice dum taxat specialiter & expressè derogamus: quodq. aliquibus ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, ceterisq. contrarijs quibuscumq. Dat. Tibure sub anulo Piscatoris die 4. Septembris 1538. Pont. nostri anno quarto.

Blosius.

- X. Tertium hoc anno Capitulum generale Patres celebrant Capuccini Florentiæ, vt successorem derent Bernardino Astensi viro optimo, & prudenti Prælatro, qui hoc tempore decessit prope Fanum in cœnobio S. Eliæ. Substitutus est maiori suffragiorum parte Bernardinus Ochynus Senensis, vir tunc prudens, & sagax, ac sui temporis celeberrimus concionator; sed postea inconstans in vijs suis.
- XI. Assumptus est hoc anno ad Archiepiscopatum Naxien, & Parien. in Archipelago fr. Ioseph de Montanaris Conuentualis, per obitum Iacobi de Cupis die 23. Septembris: obiit anno 1540. Ad Syren. sub Arch. Athenarum certo modo vacantem, fr. Vbertinus N. Conuent. Ad Ebronem. in Patriarchatu Hierosolymitano exemptum, & suffraganeus Georgij ab Egmont Episcopi Ultraiectini, fr. Bonauentura ab Oldennel per obitum Laurentij Ducis, die penultima Octobr. obiit Ultraiecti anno sequenti. Transfertur ab Ecclesijs Zianen. & Firmen. vnitis ad Melipotanen, & Chironen. vnitas sub Arch. Cretensi, fr. Dionysius N. per obitum Vincentij de Masserijs die 11. Decembris.
- XII. Circa hoc tempus Trioclenfes, siue populus Randarianus in Sicilia, fratribus Reg. Obser. domum posuerunt sub inuocatione S. Mariæ de Iesu, quibus abundè necessaria quęq. subministrarunt, eosque continuò prosequuntur affectu ob religiosorum vitam exemplarem, inter quos summa pietate claruerunt Gulielmus ab Intimelio, prouinciæ Siculæ Vicarius, Ludouicus Calatagironensis, Paulus à Randatio (de quo dicemus paulo ^m inferius) laici, siue conuersi professi, decenti loco sepulti, & à populo ob miracula, quæ ibi contingunt, habiti in veneratione.
- XIII. Ex litteris seu diplomate Guidonis Ascanij Sfortiæ Card. de S. Flora S. R. E. Camerarij, habeo fratres Obseruantes prouinciæ S. Petri de Monte aureo hoc anno conuentum habuisse Placentiæ sub titulo S. Bernardini, & singulis annis ex liberali concessione pro subuentione fratrum per annos sexdecim recepisse de pecunijs cameræ Apostolicæ septuaginta quatuor libras monetæ Placentinæ; quas etiam in annos futuros eis solui debere declarauit die 2. Octobris.
- XIV. Datus est hoc anno die 14. Iulij Patribus Conuentualibus locus Padulæ, in prouincia Terrę laboris, & Custodia Bencuentana, sub titulo S. Mariæ de Laureto. Concessio facta per vniuersitatem cum assensu Domini Ioannis Bernardini Carboni, qui oppidum possidebat. Ibi floruit Magister Pardus, celebris, Concionator.
- XV. Dedimus suo ⁿ loco originem conuentus Peronensis in prouincia Franciæ Nouiomen. diœcesis, & diximus destructum fuisse anno 1536. à Duce Vindomiensi propter periculum, quod ex illis ædificijs in suburbio positis vrbi imminerebat. Vt damnum resarciret Franciscus Rex Galliarum, hoc anno impetrauit à Pontifice licentiam alium ædificandi intra urbem, quod & factum est, vt aliàs narrauimus. *Exponi nobis nuper fecisti*, die 18. Septemb. Reformatus est hoc anno conuentus Cassellensis in Hibernia.

*Capit. gen.
Capuccino-
rum Floren-
tiæ.
Bouer, hoc
an. n. 9*

*fr. Ioseph.
Arch. Paris.*

*fr. Vbert.
Episc. Syren.*

*fr. Bonau.
Ebronem.
fr. Dionys.
Chironen.*

*Con. Ran-
datis.
Obs in prou.
Sicil con. 21.*

*Guliel ab In-
timelio. Lu-
dou à Cala-
tager. Paul.
à Randatio
m
An 1540. n. 17*

*Con. Pla-
centiæ.*

*Con. Padula
Rod. fol. 276.*

*n
An. 1246. n.
Con. Peron-
sis.*

*Con. Cassel-
lensis.*

Magnum

ANNO CHRISTI 1538. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 20.
PAULI III. ANNO 4. RELIGIONIS MINORVM ANN. 331.

Con Lithuanici.

Magnum erat fidei incrementum hoc tempore in Ducatu Lithuaniz, & ad omnes ferè vrbes, & oppida vocabantur fratres Reg. obseruantiz; quapropter Paulus Pontifex olim facultatem dedit, vt vltra quas eatenus domos in illa, habebant prouincia, alias viginti possent acquirere; eandemq. confirmauit hoc anno concessionem. *Aliàs tuis supplicationibus inclinati*, die 28. Septembris.

Con Castri franci. Bouer. hoc an. 8. 1.

Catharina Cornaria, olim Cypri Regina, sub mortem Venetijs sanciuir, vt Cornarij sui germani Fratres, ex asse hæredes, fratribus Reg. obseruantiz cœnobium prope Castrum Francum extruerent. Florentia vidua Georgij Cornarij, Catharinæ fratris, olim coniux, cum opus negligi videret, suadente fr. Bonauentura Veneto, insigni concionatore, & Reginz olim à confessionibus, emptis quibusdam domibus, & amplo pomario, Ecclesiam sub titulo S. Mariæ Angelorum, & humilem conuentum sub nomine Eremitæ, prope lacunam ædificauit. Cum autem Bonauentura Bernardinum Ochynum Senensem, celebrem tunc inter Capuccinos virum, & inter sæculares concionatorem, prædicantem non semel audiisset, se suumque cœnobiolum illi tradidit, vt vtrumq. suæ aggregaret societati. Ita primam hanc sedem Capuccini Venetijs posuerunt, quæ in maiorem creuit amplitudinem, dum anno 1577. Senatus ob solemne votum, illustrissimum illic templum construxit. Quintum hoc est prouinciæ Venetæ huius instituti cœnobium, primum namque Veronæ, secundum Mantuæ, tertium Patauij, quartum Schij in agro Vicentino fuerat constructum.

Con. alij Capuccinorum in prou. Veneta.

Con Genuæ. Indid. n. 4.

Aliud hoc anno sub titulo S. Barnabæ Apostoli eiusdem instituti Professoribus, non longe ab vrbe Genuensi posuerunt Rectores hospitalis Incurabilium, empto fundo à Patribus Dominicanis. Inde huius beneficii occasio, quod religiosi Capuccini è delubro quodam S. Columbani, & pauculis cellis prope hospitale cōstructis, ad quotidianam infirmorum curam aliquot annorum spatio indefessam ac sedulam in huiusmodi pietatis officiis operam nauarint. Aliquot ex his fratribus inter hæc ministeria defuncti, & in æde S. Columbani sepulti, post annos multos incorrupti, & integri fuerunt reperti.

Con. S. Angeli in Vado. Indid. n. 7.

Tiferni Metaurensis, seu oppidi S. Angeli in Vado conuentus à fr. Vbertino, illic orto, pro se aliisque fratribus Conuentualibus, qui reformandæ religioni studebant, ope Aureliæ Vbaldinæ constructus, dum Ioannis à Fano, illic hoc anno prædicantis, præclaris virtutum exemplis incolæ commouerentur, ad Capuccinos translatus est. Similiter factum est in conuentu Senaciani transeuntibus item Conuentualibus reformatis, qui inhabitabant, authore præsertim Aegidio Tifernate, ad Capuccinos.

Con. S. S. Sera. ci. 241.

Mon. Fontis Sambuci. Gonz. in pro. S. Iacobi mon. 15.

Ioannes à Leone, Petri à Fonte, ex asse hæres, facultatibus sibi legatis hoc anno instituit monasterium Clarissarum Vrbaniſtarum intra muros oppidi Fontis Sambuci, suæ patriæ, diocesis Salmanticensis, obtenta prius facultate Pauli Pontificis, vt prædictas facultates in alium vsum pium à testatore destinatas, in istum liceret conuertere.

Mon. Salmantini. Indid. mon. 14.

Aliud Salmanticæ earum Vrbaniſtarum extruxit Christophorus Suarez, Regius Quæstor, habita prius facultate à Nuncio Apostolico Ioanne Poggio, quâ sub annum 1541. Paulus Pontifex confirmauit. Titulum habet monasterium Corporis Christi, vnde ex fundatoris instituto sorores in scapulario ad pectus crucē gestant sericeam rubeā, & in medio eius calicem cū hostia desuper erecta.

Mon. Granatense. Item in prou. Granat. mon. 17.

Cœpit hoc anno Rodericus ab Ocampo in suburbio Granatensi monasteriū tertium fabricare, sed morte præuentus absoluere non potuit. Absoluerunt alij viri pii conquisitis varijs adminiculis, & inhabitandum tradiderunt Tertij Ordinis sororibus. Istæ vero ex indulto Pij V. anno 1567. ad S. Claræ institutum transferunt. Obijt hic anno 1563. Leonora à S. Ioanne, prima loci Abbatissa, oratione, diuinarum rerum contemplatione, alijsq. virtutibus, & continua, lachrymarum pro Christo passo profusione, magnam sanctitatis opinionem inter suas consecuta.

Leonora à S. Ioanne.

Domus 4. Vltraieſti. soror. 3 Ord.

Apud Vltraieſtum, Adriani VI. Optimi Pontificis patriam, quatuor erant isto tempore sororum Tertij Ordinis domicilia, videlicet S. Ceciliz, S. Agnetis, S. Ni-

ANNO CHRISTI 1538. CAROLI V. IMPER. UCCID. ANNO 20.
PAVLI III. ANNO 4. REGIIONIS MINORVM ANNO 331.

S. Nicolai, & in suburbijs quartum, à Bethlehem nuncupatum, quæ nunc sub hæreticis perierunt.

Sorores eiusdem instituti in prouincia Castellæ, & præsertim in monasterio S. Ioannis de Poenitentia, oppidi Complutensis, Toletanæ diœcesis, quibusdâ scrupulis circa obligationem ieiunij agitata, à Paulo Pontifice hoc anno impetrarunt declarationem, se non teneri sub reatu peccati mortalis ad ieiunandum, nisi illis diebus ab Ecclesia reliquis fidelibus, idq. secundum regionem varias consuetudines, præscriptis. *Exponi nobis nuper fecerunt*, die 11. Octobris.

*Sorores Ter-
tiarie ad
que ieiunia
tenentur.*

XXV. Maria Longa genere Hispana, Ioannis, primi Cancellariæ Regentis, olim vxor, postquam sua ope & opera in vrbe Neapolitana Hospitale Incurabiliû fundauit, monasterium etiam Clarissarum, sub cura Clericorum Regularium, (qui Theatini nuncupantur) propè commorantium. Sed cum illinc recederent, summis precibus Maria à Capuccinis obtinuit, vt domus curam per aliquod temporis spatium suscipiant. Vbi hæc obtinet, & ipsa se Monialium ceteris ad societ, & primam S. Claræ regulam cû reliquis sororibus, Patribus hortantibus, amplectitur, à Pontifice impetrat, vt illos in monasterij administratione confirmet. *Cum monasterium monialium*, die 10. Decemb.

*Mon. Neapo-
litatum.
Bouer. hoc
an. n. 25.*

XXVI. Concessit hoc anno Pontifex privilegia duo, vnum fratribus, per quod ex-
ptos voluit à Datis & Gabellis soluendis, pro rebus suo vsui necessarijs, quod & Clementem VII. alias concessisse narrauimus. *Romani Pontifex*, die 18. Decemb. Alterum sanctimonialibus quibuscumq. sub cura & regimine fratrum, Regul. Obseruantia, per Italiâ consistentibus, ne decimas, aut alia subsidia, per Sedem Apostolicam imposita soluerent, nisi pro eo quod superesset ultra, ducatos aut septem pro vita cuiuslibet earundem; quod etiam Clemens VII. antea concesserat. *Exponi nobis nuper fecistis*, die 26. Septemb.

*Privilegia
Pontificia.*

XXVII. Ioannes Caluus Commissarius generalis Curia pro familia Gismontana, die 6. Septemb. obtinuit à Pontifice, in ciuitate Tiburtina commorante, per viuæ vocis oraculum, confirmationem omnium privilegiorum à suis Prædecessoribus concessorum fratribus prouinciæ Bosnæ Argentinenfis & præsertim, quod omnibus Christifidelibus in illa regione degentibus, potuissent ministrare omnia ecclesiastica Sacramenta, absque præiudicio tamen Episcoporum, & Parochorum. Insuper pro eisdem obtinuit vt vineas habere & colere possent, ex quibus vinum Missis, & suo simplici vsui necessarium habere possent, supposito, quod inter Turcas paucosq. Christianos, à quibus vinum accipere non possent, inhabitabant; quod quidem alias Pontificia auctoritate illis concessum fuit in Capitulo generali Assisiatæ, sub Geheralatu Francisci Quiñonij.

*Reg. Cism.
fol. 83.*

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAULI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 332.

ARGVMENTVM.

Mittuntur Minorita ad Chichimecas, & Guatimala regionem vastissimam, in qua primum Custodia, deinde Provincia erigitur. Marcus Niciensis vastissimas explorat regiones. Vincentius Lunellus generalis Minister mittitur in Germaniam. Ioannes Caluus Curia Commissarius Montem Pietatis instituit in Vrbe. Floret Petrus Galatinus. Ciues Aquilani iubentur restituere thecam argenteam corporis S. Bernardini, aliamque pretiosam suppellectilem. Moriuntur aliquot viri illustres. Didacus a Sylua promouetur ad insignem ecclesiam Braccarensem, eiusque merita referuntur: alijque Minorita ad insulas Pontificias promoti. Dilatatur institutum.

Turres. l. 19.
cap. 22.
Mittitur
operarij ad
Chichime-
cas.

O C. anno missi sunt à Ministro provinciae S. Euangelij fratres duo ad Theulos Chichimecas, homines barbaros, rudes, immanes, omnisque humanitatis penè vacuos, qui inter Ortum atque Arcum passim in nemoribus, atque campis ferarum more vagantur, latitantque plerumque in caernis & abditis silvarum humi sub dio cubantes, & ferinae atque agrestibus fructibus vitam miserè tolerantes, partim nudis partim ferarum exuvijs leuiter tecti, & arcibus atque sagittis armati, vastis corporibus, nec indecoris: car-

rerum helluones & bibones strenui, porione quadam ex agrestibus radicibus composita se se inebriant. *Chichimecarum* autem nomina designantur plurimae nationes, linguis, ingenio, atque institutis plurimum diuersae: Panues, Capuzes, Samues, Zancae, Maiolae, Guamares, Guachichiles, diuisi quidem inter se, sed immanitate morum simillimi. Ducentas leucas terrarum ab oppido S. Michaelis vsque ad alterum Philippi, soli vbertate & aëris temperie insignes, occupant, omnibus limitaneis nouae Hispaniae prouincijs infesti. Attamen fratres istos, ex veste & vita non adeo incognitos (illuc enim antea alij penetrauerunt Minoritae) humaniter exceperunt: neque enim ab illis viris utique pacificis, & inermibus, animarum duntaxat curatoribus, sed ab armatis Hispanis, rerum suarum rapacibus, patriae hostibus, saeuisque occupatoribus, sibi timendum esse dicebant. Itaque per vniuersam prouinciam discurrentes hi duo euangelici Ministri, innumeros Christi fide instructos, sacris vndis intinxerunt, & municipia circiter triginta, etsi paruula tercentorum, aut quadringentorum incolarum inconditis caellis agglomeratorum, ad Ecclesiae Catholicae gremium adduxerunt. Per montes & syluas vagè dispersos, ad cohabitandum, ad formandos sibi populos, & commercia ineunda induxerunt; utque Regis Catholici patrocinium & fidem implorarent persuaferunt, facta sponse immunes fore à tributis, nisi ipsis post aliquot annos exigua & spontanea pendere placeret. Et quidem Antonius Mendozius, Mexicanus Prorex, in fratrum reditu rata habuit, quae illi cum misella gente pepigerunt.

An. 1536. m. 2.
Erigitur
Custodia
Nominis
Iesu.

Diximus supra, rogasse Carolum Regem, ut Paulus Pontifex nouam institueret Custodiam *Nominis Iesu*, sub prouincia sancti Euangelij, quae Mexicanas terras complectebatur. Ea autem Custodia, ut minor regendi, & visitan-

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAVLI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 332.

di labor Ministro superesset, instituebatur in terris Iucatanis & Guatimalæ, inter se longè diffitis, multasque nationes & particulares regiones infra se continentibus. Ita per has terras creuerunt celeriter fratrum domicilia, vt primum in Custodias, mox in Prouincias coaluerint. Ad Guatimalam verò, cui postea honorificus adhæsit titulus *Nominis Iesu*, quæque ad littus maris longè lateque se extendit, hoc ipso anno missi sunt à Vincentio Lunello Ministro generali, & Gabriele Taurino Ministro prouinciæ sancti Iacobi, Minoritæ sex, Alphonsus Eras, Didacus Ordoñez, Alphonsus Bustillo, Didacus Aluachius, siue Pesquius, Gonsaluus Mendez, & Franciscus de Valderas laicus, omnes eiusdem prouinciæ alumni: sed in Portu Veræ Crucis hærentes, non nisi ad finem anni sequentis, mortuo suo superiore prædicto Alphonso de Eras, post plurimas itineris difficultates, & vltra milliarium mille pedibus emensum, tandem Guatimalam peruenerunt. In vrbe præcipua, sancti Iacobi nuncupata, ab Hispanis & Indis perhumaniter excepti dum tantæ messi quanta illic parabatur, impares essent, Valderam laicum remittendum iudicarunt in Hispaniam, vt fratres adscisceret auxiliares. Diligentissimè commissum sibi munus ille peregit, ex eadem prouincia euocatis duodecim consocijs, qui ante biennium incolumes appulerunt ad partes Mexicanas, ex quibus, dum ad Guatimalanas pergunt, aeris intemperie, & molesti itineris longitudine maior pars interiit. Successerunt demum sub annum 1542. multi fratres (ducentos enumerat Gonzaga,) ex omnibus Hispaniæ prouincijs adlecti, ductore Iacobo à Testera Commissario generali Indiarum, qui per varias Indiarum partes eos distribuit, relictis in conuentu Guatimalæ duodecim supradictæ sancti Iacobi prouinciæ alumni, per quos creuit cum fide Catholica fratrum numerus, & stabilita est noua Custodia.

Gonz. in prou.
Guatimalæ in
princ.

Mittuntur
sex fratres
ad Guati-
lam.

Deinde duo-
decim.

Mo x du-
centi.

III. Vsq̃ue ad numerosam hanc sociorum accessionem incredibile est, quanto feruore & labore vastissimam illam Dei vineam coluerint pauci illi, qui prærant operarij. Ex baptizatorum numero, quem solertes aliquot viri, ad illos calculos, quos & supra dedimus, quantum fieri potuit, exacte reducerunt, constat ab illorum ingressu ante annos sexdecim, vsque ad præsentem de quo scribimus, vel sequentem, incredibilem fermè numerum Indorum à solis Franciscanis sacris vndis fuisse regeneratum. In solo anno 1537. obseruatum, est, baptizata fuisse ex paruulis & adultis plusquam quingenta millia, ex quibus in sola prouincia Tepuacana numerati sunt vltra sexaginta millia. Qui cæteris plus in hoc ministerio laborarunt adnotantur Martinus à Valentia, primus verusque nouæ Hispaniæ Apostolus, Garçias Cisneros, Ioannes Canus, Ioannes Perpinianensis, Franciscus à Fauentia, Turibius Motolinus, quorum aliqui vltra tercentum mille baptizarunt.

Aut. 1537. n. 3.

IV. Diximus anno superiori religiosum illum terrarum exploratorem ab Antonio Ciuitatensi prouinciali Ministro missum, in regressu optima quæque ex aliorum fama de terris nondum subactis Antonio Mendozio, Proregi Mexicano, narrasse, atque hunc in spem magnam potiundarum erectum, statuiffe ad illas partes nauigare. Sed hoc anno compositis controuersijs cum Marchione Valensi, alijsque qui expeditionem hanc, & terrarum subiugandarum regimen, ad se spectare contendebant, statuit rem totam committere Francisco Vasquio de Cornado, nouæ Galeciæ Præfecto. Socium dedit itineris, & conuersionis præcipuum Ministrum fr. Marcum de Nicia, Sabaudum, Minoritam, virum industrium, & salutis animarum sitibundum. Iussit vt hic præcederet cum fr. Honorato consodale adolescentulo Nigrita, Stephanulo (Hispanis *Estepanico*) quem cognominabant *Dorantes*, olimque socium habuerunt & interpretem, Pamphilus Naruezius, alijsque exploratores prouinciarum Floridæ, & Indis sex, qui Hispanicum idioma iam callebant, & iuxta instructionem, quam acceperat, tam religionis Christianæ, quam Regis Hispani momenta promoueret, ac secundum itineris discursus opportunè missis internuncijs, quid ageret quid agendum iudicaret, admoneret.

Herr. dec. 6.
lib. 7. c. 7. &
seqq.
Turrec. citat.
Garcilaz. in
hiltor. Pe-
suana lib. 2.
cap. 16.
Relatio apud
tom. 3. na-
uig. fol. 356.

Destinatur
Marcus à
Nicia ter-
rarum ex-
plorator.

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAULI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 332.

Mouit ille die septimo Martij ab oppido sancti Michaelis prouinciæ Culiacan, versus Petarlan, locum sexaginta leucarum interuallo à dicto oppido distans, ab indigenis vbique hospitaliter exceptus. Hic socium ægrum relinquens cum reliquis processit; & licet indigenæ, per quorum fines ipsi iter erat, summa annonæ penuria laborarent, vtpotè qui integro triennio parcè admodum sementem fecerant, nihil tamen ipsi defuit. Triginta porro leucarum itinere nihil memorabile ab ipso obseruatum fuit, præterquam quod Insulares quidam barbari ad ipsum venerunt ab Insula, iam ante à Marchione Vallenfi visa & lustrata; itemque ex altera paulo remotiore, qui fragmenta quædam Concharum Margaritiferarum circa ceruicem gestabāt, & Margaritarum copiā apud insulam suam reperiri testabantur (licet nullas ipsi exhiberent) pluresque minores insulas iuxta sitas esse, quæ vili atque inopi popello incolerentur.

Hinc per desertum quatruidi itinere cum plurimis barbaris, qui illum sponte comitabantur, profectus, alios rursus barbaros obuios habuit, qui non tantum ad Europæorum habitum, quos nunquam antea viderant, stupebant, sed & barbaros tanta solitudinis intercapedine, sibi prorsus incognitos, admirabantur. Hic cum summa veneratione fuit exceptus, indigenis barbaris non tantum largè com meatum præbentibus, sed & vestimenta illius religiose contrectantibus, ipsumque *Hayotam*, id est, diuinum virum appellantibus. Ipse veri Dei & Cæsaris cognitionem ipsis per interpretes prædicabat; illi autem vicissim narrabant, quatruidi à suis finibus itinere versus mediterranea, latissimam planiciem habitari ab indigenis, qui & vestibis induerentur, & aures atque nares lapillis quibusdam viridi colore ornarent; illo denique metalli genere abundarent, quod ipsis ostenderat (id autem erat aurum) ita vt & vasis aureis vterentur, & templorum suorum parietes aureis laminis incrustarent; veruntamen quia iussus erat haud longè à mari intra continentem diuergere, iter ad illam prouinciā distulit.

Dehinc quatruidi itinere per eorundem populorum fines confecto, venit *Vapacam*, circiter quadraginta leucas distantem à mari, vbi festo Paschatis substatit, & Americanos quidem, qui illum comitabantur, tribus diuersis itineribus ad mare, Nigritam autem rectà ad Septentrionem mandans, vt simul ac quid magni aut memorabilis offendisset, se se per nuntios certiore faceret. Vix quatruiduo præcesserat Nigrita, quum nuncius ab ipso aduenit, obnixè flagitans, vt sequi properaret: famam enim amplissimæ prouinciæ, quæ *Cibola* vocaretur, ad aures ipsius accidisse, nec longius illam, quam triginta dierum itinere abesse: illic septem ingentia atque incolis frequentissima oppida vni Principi parere, oppidanos vestibis vti, domos è lapidibus, & cæmento affabrè constructas, & coniunctim dispositas esse, superliminia portarum cyaneis gemmis (*Turcoides* vocant) ornata, Americanus, qui à Nigrita venerat, narrabat.

Eodem tempore, qui ad mare requirendum missi fuerant, ipso Paschatis die reuersi, retulerunt triginta quatuor insulas à se visas, & insulares aliquot adduxerunt. qui parmas aliquot bouillo corio obductas, foraminibus prope brachij retinacula, per quæ aspicere hostes licebat, frequentes, & quæ totum corpus obtegebant, Marco obtulerunt. Venere & tres barbari ab Orientali plaga, pectus atque brachia picti (vnde illos *Pintados* appellauit) qui se septem illorum oppidorum vicinos forebant. Atque his assumptis, iter quod Nigrita indicauerat, prosequi coepit, & mox alios atque alios nuntios obuios habuit, qui rogabant, vt properaret, fama enim *Cibola*, & trium regnorum *Marates*, *Acns*, & *Tontreac*, in dies in tebrelescere & confirmari. Ab his populis fuit benignè & honorificè receptus, vbique cibo & potu abundè cum suis recreatus, eaque habitus opinione, vt infirmos ab eo curandos afferrent, quos ille cruce signatos, recitatis super capita sacris euangelij, latos dimittebat. Pelles Cibolanas optimè curatas ei offerebant obuij populi, sed & victa proficiscentem semper illi tres depicti comitabantur. Occurrerunt alij, qui *Cibola* famam

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAULI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 332.

mam adauxerunt, & Nigritam Esteuanicum illac præcessisse narrarent, quod & magna crux, quam ille fixerat, indicabat. Maioribus itaque itineribus profectus, quum iam bidui itinere abesset à deserto, ad cuius exordium Nigrita se præstolaturum promiserat, incidit in locum peramænum, aruis satilque vndique cinctum, quæ fossis rigabantur: incolæ autem ipsi obuiam processerunt, gossypino panno, & taurinis tergoribus amicti; regulusque illorum gossypina tunica indutus, & cyaneis gemmis ornatus, varia illi munera obtulit, quæ refutavit. Vestimento autem illius contrectato narrabant barbari, eiusmodi pannos maxima copia in regno *Tonteac* texi, è villis bestiarum, quæ canum, venaticorum, quales Nigritam secum ducere viderant, molem excederent.

IX. Hinc desertum quadridui itinere emensus, vallem frequentissimam incolis intrauit, qui ad eundem modum vestiti erant, & ceruicem, auriculas atque nares eisdem gemmis ornati, quique *Cibolam*, haud secus nouerant, quam nouæ Hispaniæ incolæ urbem *Mexico*; nec pannos *Tonteacenses* ignorabant. Quumque hætenus litus maris rectà ad Arctum vergere obseruasset, illud hustrare voluit, & ad altitudinem sex & triginta graduum in Occasum se flectere deprehendit. Deinceps per eandem vallem iter quinque diebus prosecutus, in *Cibola* ciuem incidit, qui Præfectum, quem Dominus septem oppidorum ibidem constituerat, fugiebat. Erat autem is ingenio minimè barbaro, Marcumque comitari auebat, ut illius intercessionem veniam à Præfecto impetraret. Urbis illius situm, uti & vicinarum diserte explicabat: Metropolim, appellari *Abacum*, ad occasum *Marata* regnum situm esse, olim quidem incolis frequentissimum, nunc autem bellorum iniuria multum imminutum: *Tonteac*, huic proximum esse, regnum opulentum, cuius indigenæ pannis uterentur. In hac valle denique tergus dono accepit, taurino duplo maius, animali longis villis tecto, colore damæ, detractum; quod animal ut ipsi narrabant, cornu incuruum in fronte gestaret, è quo alterum enasceretur rectum, præcipuum huius feræ robur.

X. In valle ista alium excepit Stephanuli Nuncium, qui narrauit eum hilariter præambulare, quod sincerè absque dolo, aut mendacio barbari per quos transierat, secum egerint: quidquid enim de itineris ratione, distantia, aut qualitate populorum illi dixerint, verum esse probauit. Ut fidem itaque narrantibus præberet, admonuit, rogans ut gressus acceleraret. Itaque vallis huiusce possessione Regi Hispaniarum vendicata, postquam triduum hic incolarum, rogatu fuisset commoratus, cum magno barbarorum largoque comitatu, solitudinem, quam quindecim dierum itinere hanc vallem à *Cibolæ* prouincia diuidere cognouerat, ingreditur nono Maii, latam tritamque semitam inueniens, & crebra pyrarum vestigia, quas viatores hic construere solent. Duodecimo autè die vnus Nigritæ comitum ad ipsum venit, tristis atque trepidus, qui animo paulum confirmato narrabat, Esteuanicum quum iam *Cibolæ* finibus appropinquasset, cucurbitam suam tintinnabulis quibusdam, & candida, rubraque pluma ornatam, per nuncios ad Præfectum urbis præmisisse, aduentus sui indicem; verum Præfectum conspecta cucurbita tantoperè excanduisse, ut illam proijceret in terram, & nuncios facessere, & ipsorum Dominum quanto citius è finibus suis excedere iuberet; ni facerent, omnes ad internecionem se deleturum. Nigritam verò illo nuncio haud quaquam territum processisse; verum non modo aditu urbis prohibitum fuisse, sed & omnibus impedimentis & cyaneis gemmis aliisque exutum, profugere coactum; se quidem siti poenè exanimatum ad vicinum fluuium subduxisse, quo & Nigritam fugere, & socios illius ab indigenis miserè trucidatos obseruauerit.

XI. Hæc narratio barbatos, qui Marcum comitabantur, supra modum consternauit; itaque illos confirmare, & nuntio fidem derogare nequicquam conatus; precibus ante conceptis, sarcinas omnes referat, & inter primarios diuidit, oras atque obtestans ut se porro sequerentur. Quum ergo processissent, & iam vnus diei tantum itinere à *Cibola* abessent, alij duo è Nigritæ comitibus occur-

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAVLI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 332.

currerunt penè exanimati, & multis vulneribus saucij, qui præcedenti relationi consentanea retulerunt, & vltra trecentos suorum cæsos, ipsumque Nigritam haud dubio trucidatum esse, barbarosque ita denuo perterruerunt, vt Marcus anxius, & quid porro ageret, incertus, paulum secederet è turba, & precibus conceptis ad comites regressus, blanditijs atque munusculis illos placare niteretur. Verum nihil proficiens, & à Mexicano quodam monitus, barbaros ob suorum stragem, quam ipsi & Nigritæ imputabant, efferatos extrema ipsi minari, monere barbaros cœpit, ne quid secius in ipsum admitterent; exiguum enim ipsis sua cæde solatium fore, neq. impunè laturus, Christianos enim haud dubio vindices adfuturos. Quum his atque similibus dictis barbaros nonnihil commouisset, suadere institit, vt aliquos suorum dimitterent exploratum, vt certiora de suorum & Nigritæ cæde cognoscerent. Verum quum non persuaderet, ipse cum paucis processit, donec in conspectum Cibolæ ventum fuit; quam dixit ad radicem montis in planicie sitam esse, Mexico paulo maiorem, & lapideis ædificijs atque tectis affabre constructam. Vt propius accederet, aut urbem ingrederetur, inconsultum ipsi visum, ne si quid inhumanitus ipsi accidisset, tam nobilis oppidi notitia Hispanos penitus lateret. Itaque saxi aliquot in cumulum coaceruatis, & cruce imposita, prouinciæque dominio Regi Hispaniarum vendicato, via, qua venerat, est regressus, & deserta rursus emensus, planicieque, quam ante præterierat, obiter salutata, primò ad oppidum sancti Michaelis, & mox Compostellam repedauit, atque itineris sui descriptionem ad Nouæ Hispaniæ Proregem misit.

Ista Marci narratione amplius excitatus Mendozius Prorex, accelerauit expeditionem Francisci Vasquij de Cornado, qui coactis centum & quinquaginta equitibus, quorum multi binos equos ducebant, & ducentis peditibus bene armatis, cum campestribus aliquot machinis magno, belli apparatu, pecorum atque porcorum grege, largo denique com meatu mense Aprili anni sequentis è Culiacan profectus, tandem post multos itineris labores Cibolam peruenit, & Quiniram, vsque processit, reductis illis prouincijs sub Hispanorum dominio. Extant illius ad Mendozium litteræ, perplexi itineris narratiuæ, aliquantulum diuersæ à Marci relatione, in quibus eum taxat, quod facile barbaris circa pleaque fidem præstiterit. Attamen circa res præcipuas, situmque prouinciarum exigua est discrepantia. Familiare est gloriæ æmulatoribus, primis facinorum authoribus detrahare, famamque imminuere. Excelsi belli Duces humiles monachos ad gloriæ consortium non admittunt. Narrationem porro supradictam regius historicus Herrera totam suis commentarijs inseruit, eamque ait magnis expeditionibus & nauigationibus occasionem dedisse. Porro Marcus anno sequenti à suis electus est Prouincialis, vnde Vasquius in suis litteris sæpe sub huius dignitatis voce illum compellat.

Lunellus
generalis
abijt in Ger
maniam.

Minister generalis Vincentius Lunellus, etsi sub specie sui muneris peragendi, missus est hoc anno à Pontifice in Germaniam, quædam negotia occulta ad rempublicam Christianam spectantia, cum Cæsare tractaturus: quod ex eiusdem Pontificis litteris, quibus anno sequenti eum in Urbem reuocat, facile licebit colligere. Eunti autem hæc confert priuilegia.

*Dilecto filio Vincentio Lunello totius Ordinis
Minorum generali Ministro.*

Reg. Vlt.
fol. 110.
Priuilegijs
fulcitur P
ticipijs
Minoritæ
in Germa
nia contra
Hereses
plurimum
laborant.

Dilecte fili, &c. Cupientes vt saluti animarum Christi fidelium salubriter consulatur, de tuo feruido earundem animarum zelo plurimum confisi, tibi ad partes Germaniæ pro tui officij executione propediem profecturo, vbi fratres Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum, tuæ curæ commissi, pro Catholicæ fidei tuitione plurimum laborarunt, & in dies laborare non cessant, multosque à Lutherana perfidia sua exemplari vita salubriq. doctrina, prout intelleximus, reuocarunt & reuocant; vt omnes & singulos, qui in Luthera-

nam

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAULI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 332.

nam aut alias hæreses inciderunt, & ad cor redire voluerint, à Luterana alijsq. hæresibus huiusmodi, iniuncta sibi salutari poenitentia, seruatisque de iure seruandis, in foro conscientie absoluerent, atque ad Sanctæ matris Ecclesiæ gremium, ac vnioni fidelium & sacramentorum participationi restituere: nec non vt aliquibus ex eisdem fratribus tuis, quos ad id idoneos iudicaueris, vices tuas, quibus etiam te absente vti valeant, committere, ac impartiri possis & valeas, ex certa nostra scientia auctoritate Apostolica per præsentem concedimus, & indulgemus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Marcum sub anulo Piscatoris die xxiv. Augusti M. D. XXXIX. Pontificatus nostri anno quinto.

Fabius Vigil.

Eidem.

- XIV. Dilecte fili &c. Quum sicut accepimus, tu, qui totius Ordinis fratrum Minorum generalis Minister existis, ad Germaniæ partes pro tui officij executione propediem accessurus sis: Nos te, tamquam de nobis, deque Sacrosancta Ecclesia benemeritum, omnibus & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, nec non dilectis filiis eorum in spiritualibus Vicarijs generalibus, cæterisque tam ecclesiastica, quam temporali dignitate fungentibus, paterna, qua te prosequimur beneuolentia, commendatum facimus: & vt huiusmodi officium commodius exequi valeas, motu proprio & ex certa nostra scientia, vt omnes & singulas dubietates, & difficultates, quas super regularibus statutis dicti Ordinis, donec inibi fueris, exoriri contingerit, declarare, interpretari, ac diffinire, nec non omnia & singula, quæ ad quietem, & tranquillitatem conscientiarum tam Fratrum, quam Monialium, & sororum tibi subditorum, & subditarum spectare censueris, facere liberè, & licitè possis tibi auctoritate Apost. per præsentem concedimus. Non obstant. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate aliâ roboratis, statutis, & consuetudinibus cæterisque contrarijs quibuscumque. Dat. Tusculi sub anulo Piscatoris die xxx. Augusti M. D. XXXIX. Pont. nostri anno quinto.

Blosius.

- XV. Fr. Ioannes Caluus Commissarius generalis Curie, dolens Hebræos sceleratores in Vrbe omnes pauperum exhaurire facultates, & exfugere substantiâ, inito cum pijs viris frequenti consilio obtinuit, vt ex pecuniarum aliquot summis, ad hoc collectis, Mons erigeretur Pietatis ad instar aliorum, quos multis in urbibus Italiæ sui consodales (de quibus suis locis egimus) instituerunt. Paulus Pontifex hoc anno opus istud laudabile commendauit, Montisq. erectionem suis litteris confirmauit, instituto Montis Protectore Fr. Francisco Quinõnio, Ordinis alumino & Protectore, qui Montis erigendi constitutiones ex Pauli commissione examinauit & approbauit: voluitque insuper Pontifex, vt Francisci successores in Protectione Ordinis, forent etiam Montis Protectores, ea scilicet de causa, quia fratres huius Ordinis vsurariæ prauitatis extinctionem quodammodo profiteri videbantur. Do Pontificis diploma.

Ioan. Caluus erigit Montem Pietatis in Vrbe

Ad perpetuam rei memoriam.

- XVI. Ad sacram B. Petri Sedem in plenitudine potestatis Diuina dispositione, vocati, ad ea vt decet, libenter intendimus, per quæ pauperum, & miserabilium personarum necessitatibus, & vtilitatibus salubriter valeat prouideri; & his, quæ propterea prouidè ordinata fore noscuntur, vt eo firmitus illibata per-

Ex autographo & Montis libro.

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAULI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 332.

*Observantes
laborarunt
contra vsu-
rariam pra-
uitatem.*

perdurent, quò erunt maiori robore solidata, nostræ confirmationis robur adijcimus, & vt optatum sortiantur effectum, sollicitudinis nostræ partes libenter interponimus. Superioribus mensibus, cum dilectus filius Ioan. Caluus, Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum professor, in Romana Curia, iuxta morem dicti Ordinis, Commissarius, Nobis exposuisset, quod nonnulli bonæ mentis viri providè considerantes, quod in hac Alma Vrbe nostra continuè erant quamplurimi pauperes; quorum aliqui adeo carere pecunijs noscebantur, vt in eorum necessitatibus ad Hebræos fœneratores, in eadem Vrbe degentes, persæpe cogerentur habere recursum, vt ab eis, pignoribus traditis, sub non leuibus vsuris, pecunias mutuò reciperent; quas quidem pecunias postea, statuto termino reddere non valentes, pignora perdebant, sicque paulatim ipsi fœneratores eorum facultates exhauriebant, ac eos in dies ad extremam inopiam, per vsurariam prauitatem pertrahabant; aliquod remedium adinuenire intendebant, per quod honestis pauperum necessitatibus, adiuuante charitate fidelium, proprias facultates ad id misericorditer erogantium, omni vsura penitus cessante, prouideretur, & huiusmodi fœnerarijs extorsionibus obuaretur, si modo ad id nostra, si opus esset, & Apostolicæ Sedis auctoritas accederet. Nos considerantes, quod pluries per ministerium fratrum dicti Ordinis aduersus vsurariam prauitatem, salutiferæ ordinationes factæ fuerant, & propterea sperantes, quod interueniente in hoc opera, & industria dicti Ioannis, idem succederet; ipsis viris non solum auctoritatem, sed & auxilium nostrum, si opus esset, per organum dicti Ioannis obtulimus. Cum autem, sicut idem Ioannes nobis nuper retulit, ipsi viri in Vrbe præfata non paruam pecuniæ summam ex pijs Christifidelium suffragijs collegerint, & sub nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito, vnum Montem Pietatis, ad instar quamplurium aliorum Montium huiusmodi in Italia existentium, instituerint, & erexerint, statuerintque & ordinauerint, quod ex dicta pecunia personis pauperibus & egenis, receptis ab eis pignoribus, valoris duplisummæ mutuata, subueniatur; ita quod hi, qui mutuò ipsam pecuniam acceperint, eam in termino sibi præfigendo restituere teneantur; alioquin decurso termino ipso, præcedentibus subhastationibus, pignora ipsa plus offerenti vendi possint; nec debeat ab eisdem pauperibus, & egenis aliquid ultra mutuata quantitatē vllō modo recipi. Ad conseruationem autem, & custodiam dictorum pignorum, & ad distribuenda mutua, & venditiones, ac pretia pignorum venditorum restituenda, Officiales, & Ministri in numero sufficienti deputari debeant, exercitijs opportunis dicti Montis vacantes, qui de pignorum custodia & conseruatione huiusmodi, & de implendo omnia, quæ eis ratione officiorum suorum incumbunt, & omnem eorum industriam circa præmissa, eorum officio incumbentia, adhibere, & idoneam desuper cautionem præstare, de pignorum quoque perditione, ac deterioratione, quæ eorum culpa euenerit, teneantur, prout in scripturis desuper confectis plenius dicitur contineri. Cum autem, sicut dictus Ioannes, suo, ac virorum præfatorum nominibus, Nobis nuper exposuit, ipsi cupiant præmissa, pro eorum subsistentia firmiori, Apostolicæ auctoritatis munimine roborari, pro parte eorum Nobis fuit humiliter supplicatum, vt erectionis Montis, ac statutis, & ordinationibus prædictis robur nostræ confirmationis adijcere, aliasque desuper opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur sperantes ex pia ordinatione huiusmodi, corporibus & animabus Christifidelium non parum consultum iri, huiusmodi supplicationibus inclinati, dicti Montis institutionem, ac erectionem, ac omnia in dictis scripturis desuper confectis, quæ per dilectum filium nostrum Franciscum Tit. S. Crucis in Hierusalem Presbyterum Cardinalem examinari fecimus, & iuxta eius relationem honesta, & canonica inuenimus, auctoritate Apostolica, & ex certa nostra scientia approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocínio communimus, suppletes omnes & singu-

*Card. Qui-
tionius con-
stitutiones
examina-
uit.*

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAULI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 332.

singulos tam juris, quam facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Et ut eiusdem Montis prouentus in eas, pro quibus ordinati sunt, causas, prout de dispensentur, subuentio quoq. quæ inde pauperibus prouentura est, diuturnior sit, omnibus, & singulis dicti Montis officialibus pro tempore existentibus, quocumq. nomine nuncupatis, & quibuscumq. alijs cuiuscumq. gradus & dignitatis, ordinis, status, ac conditionis existant, scientia & auctoritate similibus, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, à qua non nisi à Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in Mortis articulo constituti, absolui possint, districtius præcipientes, inhibemus, ne dicti Montis pecuniam, & prouentus in totum, vel in partem, in alias causas, quam illas, ad quas ordinatæ, & depuratæ sunt, quouis modo conuertere, aut de illis quicquam disponere, seu circa illos fraudem, vel dolum committere, vel illos, qui prouentus ipsos augere, & eidem Monti de facultatibus suis subministrare intenderent, quominus id faciant impedire, aut ab eorū pia intétione huiusmodi retrahere directè, vel indirectè, quouis quæsito colore, præsumant: & nihilominus duplum eius, quod expositum, aut fraudatum, seu ne illi erogaretur, persuasum fuerit, eidem Monti restituere teneantur. Quia verò prouincia hæc, in ciuitate, ad quam assiduè noui pauperes veniunt, difficilior est, quàm prima facie appareat, ut ab huiusmodi rerum peritis Nobis relatum fuit, estque propterea non exigua Christifidelium subuentio necessaria: Nos dignum reputantes, ut qui ad salutem sibi ædificant, ex Ecclesiæ Thesauro præmium etiam reportent, ipsos Christifideles, ad sustentandum Montem huiusmodi, spiritualibus muneribus duximus alliciendos. Omnibus igitur & singulis Christifidelibus vtriusq. sexus verè poenitentibus & confessis, vel statuto ab Ecclesia tempore propositum confitendi habentibus, qui eidem Monti de facultatibus, & bonis à Domino sibi collatis, ad dicti Montis sustentationem, & præfatorum pauperum releuandam inopiam, dono vel mutuo gratuito aliquid subministrauerint, seu in eorum Testamentis, Codicillis, & vltimis voluntatibus, de huiusmodi eorū facultatibus & bonis portionem aliquam legauerint, seu reliquerint; ut plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, ac indulgentiam consequantur, in forma Ecclesiæ consueta concedimus & elargimur. Et insuper omnia, & singula alia priuilegia, indulta, facultates, & gratias, indulgentias, ac peccatorum remissiones per Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Nos, ac Sedem prædictam alijs Montibus prædictis, quandocumq. vel qualitercumq. in genere, vel in specie hætenus concessa, quorum omnium & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, hic pro sufficienter expressis haberi, eaq. quoties opus fuerit, in litteris desuper conficiendis specialiter exprimi posse volumus, eidem Monti de Vrbe auctoritate, & scientia similibus misericorditer communicamus & impartimur. Decernentes indulgentias huiusmodi, prætextu quarumcumq. litterarum à Nobis, vel Sede præfata pro tempore emanandarum, nisi in eis de præsentibus, & eorum toto tenore specialis, specifica, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio facta fuerit, suspendi, vel reuocari non posse. Putantes autem ad hoc, ut opus huiusmodi efficacius coalescat, debitæque in dies incrementa suscipere valeat, ac præmissa omnia & singula debitæ executioni demandentur, non solum opportunum, sed necessarium esse, ut cura huiusmodi specialiter demandetur, ipseque Mons, & eius Ministri & Officiales propitium, ad quem in eorum occurrentiis habeant Protectorem, dictum Franciscum Card. ad id potissimum, quod dicti Ordinis, cuius personæ, ut dictum est, usurariæ prauitatis extinctionem quodam modo profiteri videntur, generalis Protector est, Protectorem & Defensorem auctoritate & scientia similibus, per eandem præsentem constituimus, & deputamus, eadem consideratione constitutionem & deputationem huiusmodi ad dicti Francisci Card. in officio generalis Protectionis dicti Ordinis successores prorogantes, & extendentes, & tam ipsi Francisco Card. quàm eius successoribus huiusmodi facultatem & potestatem

*Conferitur
indulgentia
Monti sub
uenientibus.*

*Et ipsi Mon
ti priuilegia*

*Quinonius
instituitur
Montis Pro
tektor.*

*Et succe
ssores in Prote
ctione ordi
nis Minorū
Obseruantū*

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 22.
PAVLE III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 332

dantes omnia & singula statuendi, ordinandi, & decernendi, quæ proprias Montis regimine, manutentione, & directione necessaria visa fuerint & opportuna, dummodo sacris Canonibus, ac constitutionibus, & decretis super huiusmodi Montium approbatione in Lateranen. Concilio nouissime celebrato editis non repugnent. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, tam sub plumbis, quàm etiam in forma Breuis, & alijs quibuscumq. per Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Nos, ac Sedem præfatam, cum quibusvis etiam derogatorijs derogatorijs, alijsq. efficacissimis clausulis, quomodolibet concessis, etiam si talia forent, quod pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, vel exquisita forma seruanda foret, cæterisq. contrarijs quibuscumq. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum institutionis, concessionis, communicationis, confirmationis, & approbationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud S. Marcum, anno incarnationis Dominicæ 1539. quinto Idus Septembris Pontificatus nostri anno quinto. L. de Torres.

Floret Petr
Galatinus.

Viuebat hoc anno, in senili iam ætate constitutus, fr. Petrus Galatinus, ex suis operibus, præsertim illo quod viuens publicauit, *de arcanis Catholica veritatis*, notissimus. Cum verò reliqua manerent inedita, timeretque Author ea facile posse perire, rogauit Paulum Pontificem, vt sibi liceret ea legare Bibliothecæ insignis conuentus Araceli, ex quibus ea extrahi sub Apostolicis censuris nō liceret, nisi solum ad effectum ea typis committendi. Peculiari diplomate id concessit Pontifex, in quo illum, vtpotè Pœnitentiarium Apostolicum, *summa familiarem continuum*, & *commensalem* appellat, & opera cuncta recenset. Ipsum diploma ad tanti viri dignam commédationem & piam memoriam hic exscribimus.

XVII.

Dilecto filio Petro Galatino Ordinis Fr. Min: & S. Theologiae professori, ac familiari continuo commensali nostro.

Ex Originali.

Dilecte fili &c. Cum, sicut nobis nuper exponi fecisti, quædam librorum, volumina diuersorum operum, ad laudem Dei, ad animarumq. Christianorum salutem confeceris, quæ etsi nondum in lucem edita sunt, possunt tamen ad Christianæ fidei propagationem & ad vniuersalis Ecclesiæ decorem nō parum, vt speratur, in futurum prodesse: sunt enim huiusmodi librorum volumina hæc inter cætera; Videlicet de Ecclesia instituta, volumen vnum; de Ecclesia destituta, volumina duo; de Ecclesia restituta, volumen vnum; item Commentariorum in Apocalypsim ad verum sensum, volumen vnum; item de vera Theologia volumina quinque, Primam, Secundam, Tertiam, Quartam, & Quintam ipsius Theologiæ Partes, seorsim continentia; item aliud volumen continens opus de anima intellectiua, & opusculum de toto homine. Item opusculum, de sacra Scriptura rectè interpretanda. Item, opusculum de septem Ecclesiæ temporibus. Item opusculum de optimo Principe; & pleraque alia opuscula, vsque ad trigenarium numerum: quæ omnia post obitum tuum in Bibliotheca S. Mariæ de Araceli de Vrbe, in cuius venerabili Templo corporis tui sepulchrum elegisti, reponi optas ex testamento, quod iuxta facultatem à nobis tibi concessam, facere intendis, cum te videas senio confectū, mortisq. diem ignores, vt ibi cum cæteris eiusdem bibliothecæ libris ad perpetuam rei memoriam, integra atq. illæsa seruentur, & custodiantur. Nos cupientes vt huiusmodi opera debitè conferuentur, tuisq. in hac parte nobis, nuper porrectis, supplicationibus incli-

XVIII.

Legat suos
libros Biblio
thecæ Ara
celianæ.

Eligit sepul
turam &
condit testa
mentum sa
culæ Apo
stolica.

ANNO CHRISTI 1539. CAROLVS V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAVLI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 332.

inclinati, auctoritate Apostolica, tenore presentium, sub excommunicationis late sententiæ, & suspensionis à diuinis, & interdicti ingressus Ecclesiæ poenis ipso facto per contrafacientes incurrendis, à quibus per alium nisi per nos, aut pro tempore existentem Romanum Pontificem, præterquam in mortis articulo, absolui non possint, vniuersis & singulis cuiuscunque auctoritatis & dignitatis existant, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, vel Patriarchali dignitate fulgeant, ac etiam si essent S.R.E. Cardinales, inhibemus, vt nemo audeat prædicta librorum volumina, aut aliquod eorum ex dicta bibliotheca, etiam ad modicum tempus, amouere, & auferre, aut amoueri seu auferri facere, nisi forte chalcographis typis imprimenda traderentur, ex nostra seu pro tempore existentis Romani Pontificis concessione. Guardiano autem, & cæteris omnibus fratribus eiusdem conuentus & Ordinis, tam presentibus quam futuris, ac ibidem pro tempore commorantibus & commoraturis, sub eisdem poenis districtè, ac in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, vt omni diligentia, & studio supradictorum librorum sollicitam curam gerant, ne forte ex eorum incuria aliquo modo contingat aliquem eorundem librorum inde auferri, aut lacerari, aut mutilari. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac priuilegijs eidem Ordini, & conuentui concessis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Dat. Tusculi sub anulo piscatoris die x. Maij 1539. Pontificatus nostri anno quinto.

L. de Torres.

- XIX. Diximus, alias, Philibertum Chalonium, Principem Aurantium, Cæsariæ no exercitui Præfectum, arcam materia, & opere pretiosam, à Ludouico XI. Galliarum Rege donatam, vt in ea corpus S. Bernardini conderetur, impie abstulisse, penasque demum luisse. Attamen ex Pauli Pontificis litteris hoc anno datis, constat non illum scelus hoc perpetrasse, sed Communitatem, & Ciues Aquilanos sæuis bellorum turbinibus concussos, & ad soluendam Cæsarianis certam pecuniæ summam coactos, non solum arcam prædictam, sed & vasa argentea, atque alia ornamenta, quæ in honorem sancti Bernardini à Christifidelibus oblata fuerunt, in prædictæ pecuniæ solutionem conuertisse, obligantes se ad paria reddenda ex prouentibus gabellæ Croci ciuitatis. Cum vero in alios vsus dictos prouentus, aut introitus conuerrere satagerent, Pontifex iussit, ne ita fieri permitteretur, donec ecclesiæ sancti Bernardini ex qua supradicta fuerunt extracta, integrè satisfaceret. Clarius ista ipsum dabit diploma.

An. 1472. n. 18
inbetur restitui, quæ ablata erant ex templo S. Bernardini Aquilano.

*Dilectis filijs Abbati monasterij S. Ioannis de Cucolo, Aquilana
Dioecesis, & Vicario venerabilis Fratris nostri Episcopi
Aquilani in spiritualibus generali.*

- XX. Dilecti filij &c. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filij Vicarius, procuratores, & fratres domus Sancti Bernardini Aquilanæ dioecesis, Ordinis fratrum Minorum de Obseru. nuncupatorum, quod alias Communitas, & Ciues ciuitatis Aquilanæ, dum patria illorum sæuis bellorum turbinibus quateretur, quandam pecuniæ summam Cæsarianis militibus exoluere coacti fuerunt, propter quæ capsam argenteam, in qua eiusdem B. Bernardini corpus reconditum erat, ac nonnulla vasa argentea, & alia ornamenta, quæ in honorem eiusdem Sancti à deuotis Christi fidelibus oblata fuerunt, & in ecclesia dictæ domus seruabantur, abstulerunt, & in huiusmodi solutionem expenderunt, promittentes nihilominus eorum precium ex prouentibus, ac introitibus gabellæ croci dictæ ciuitatis (vt inde alia argentea capsula constari ad opus simile posset) annuatim soluere, ac de prædictis eisdem fratribus seu procuratoribus

Reg. Cifmon.
fol. 87.

Annal. Minor. Tom. VIII.

M m m m 2

ribus

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAULI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 332.

ribus plenè, ac integrè satisfacere, prout in instrumento desuper confecto, plerius contineri dicitur. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat, dicta Communitas, & Ciues precio caplæ, & ornamentorum huiusmodi nondum soluto, prouentus, & introitus dictæ gabellæ, in alios eorum vsus conuertere satagant, idem Vicarius, Procuratores & fratres humiliter nobis supplicari fecerunt, vt super his illis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur iniquum arbitantes, vt quod in satisfactionem præsertim ecclesiarum assignatum est, satisfactione huiusmodi non facta, his quibus assignatio facta fuerat, auferatur huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis in virtute sanctæ obedienciæ per præsentés committimus, & mandamus, quatenus vos vel alter vestrum, si vocatis Communitate, & Ciuibus prædictis præmissa vera esse repperitis, non permittatis dictam gabellam eisdem fratribus tolli, donec eis, de præmissis plenè & integrè fuerit satisfactum. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras ecclesiasticas, & alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus sæl. record. Bonifacij Papæ VIII, prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas, quis vigore præsentium non trahatur, & alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam in forma Breuis, ac alijs quibuscunque quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis, etiamsi talia forent, quod pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, & indidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quauis alia expressio habenda foret, aut si dictæ Communitati & Ciuibus cõmuniter, vel diuissim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes de indulto huiusmodi plenam & expressam, ac de verbo ad verbum mentionem quibus omnibus pro hac vice dumtaxat derogari volumus, ipsi aliàs in suo robore permansuris, ceterisque contrariis quibuscunque. Dat. Romæ apud S. Petrum die prima Febr. 1539. Pontificatus nostri anno quinto.

Blosius:

Decessit hoc anno in conuentu S. Iacobi Massacij in Piceno quod 4 aliàs XXI. indicauimus, Ioannes Fabrianensis ex nobili & Germanica Henricorum familia, paupertatis amantissimus, & abstinentia admirandus, Cibum non nisi feria quinta, & die Dominica admittebat, hisque ipsis panem solum & aquam & aliquando integram hebdomadam perpetuò absoluebat ieiunio, sola, propter diei reuerentiam, excepta dominica, totisque his diebus constanter orationi vacabat. Obijt sexagenarius die 11. Martij, sepultus sub altare Crucifixi, vbi pio fidelium concursu honoratur. Viuens plurimos à diuersis languoribus Crucis signo liberauit, & mortuus alia patrauit miracula.

Et Franciscus Antonius. Gonz in prou Valent. con 9. Petrus à Villanoua

Obijt etiam in cœnobio Domine nostræ de Iesu Valentia in Hispania, pius, & doctus vir, insignis Ecclesiastes, Franciscus Antonius, qui sui obitus diem alteri sibi simili (quo familiariter utebatur.) Fr. Petro à Villanoua, sano adhuc & vegeto corpore prædixit, permisitque se illi appariturum: Id præstitit anno sequenti in profesto Purificationis B. Mariæ Virginis, dum Petrus post matutinas horas meditaretur in choro, eique dixit, se per horam vnā dumtaxat culpas luisse in purgatorio, vtque in illa oratione, & meditatione Christi Domini passionis, forma, qua inuicem exercebantur, perseveraret, hortatus est, & paulò post Petrus in ipso natalitio Beate P. Francisci piè Segobricæ decessit.

Ioan Fand. Bouer hoc an. 11.3 & seqq.

Tertium numeramus Ioannem Pilium, Fanensem, Picenum, nobili genere natum, qui in adolescentia à sæculo ad institutum Minorum Obseruantum confugiens, litteris & virtute adeo profecit, vt inter insignes sui tem-

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 31.
PAVLI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 332.

temporis concionatores reputaretur, & ad præcipua inter suos officia, Guardiani sæpe, Definitoris, & Ministri prouincialis assumeretur. Singulari pollebat prudentia, grauitate, dexteritate in negotiis gerendis, summo suæ religionis zelo, cui, cum animi acrimonia coniuncto, tribuendum est quidquid ille in Matthæum Bassium, Ludouicum Forosempronianum, & socios, suos subditos, sine illius scitu è religioso cætu abeuntes, supra diximus commisisse. Habuit ille postea in religione suas molestias, transiuitque ad Patres Capuccinos ante quinquennium, à quo tempore egregie inter illos vixit, strenuè reformationem promouit, magno ardore ampliauit, fundatis per præcipuas Lombardiæ vrbes domiciliis. Vel inde maximè apud omnes gratiam acquisiuit, quod verbis dicebat, & factis mouebat, religioso vbique præluens exemplo. Veronæ malè habitus, & indigna passus tulit æquanimiter, eaque tandem effulsit virtute, & concionandi efficacia, vt ab Episcopo, antea parum propitio, ciuibsq; dilectus, ecclesiam sanctæ Crucis ad cœnobii structuram acceperit. Romam ad Comitria generalia, anno vno post illud assumptum institutum, euocatus, Definitor generalis renunciatur, deinde Vicarius prouinciæ Menetæ, mox Picenæ creatur. At ille, quo erat animarum zelo, nusquam prædicare destitit, vbique fructum colligens vberimum. Magna inerat dicendi facundia, sermonis venustas, sententiarum pondus, & persuadendi vehementia, vt omnium animis imperitare, eosque quocumque voluisset, flectere posse videretur. In prælatura subditis vitæ austeritate, morum disciplina, diuinarum rerum studio, & præclara omnium bonorum operum face prælucebat. Quod de sancto Antonio Patauino refertur, huic etiam contigisse dicitur: nimirum Brixie primum, deinde Bergomi dum fratribus prædicaret, sanctum Franciscum apparuisse, & auditoribus benedixisse. Demum cum hoc anno Durantii sermones haberet quadragesimales, & die quadam vehementius in populi vitia inueheretur, laterum dolore correptus, paulò post pleuritide decessit, & summo in honore in ecclesia Patrum Conuentualium, cum nullum adhuc eo in loco Capuccini domicilium haberent, sepultus est. Signis & virtutibus vbi audierunt Fanenses clarescere, nullum non mouerunt lapidem, vt conciuæ potirentur suo: sed frustra, renitente semper populo Durantino.

XXIV. Quartum, Bernardum Forosempronianum, laicum Capuccinum, quem ex secularibus primum Ludouicus, eius conterraneus, ad suam societatem admisit. Vir fuit valdè pœnitens, in oratione assiduus, & in Christi tormentis, flagellatione præsertim, meditandis vehementissimus. Post annos circiter duodecim in religione piè transactos Maceratæ, cum magna fama sanctimonie diè clausit extremum. Propinquorum opera post aliquot annos in patriam fuit translatus.

Bernardus
Forosempro-
nianus.
Ibid. nu. 10.

XXV. Quintum, Donatum itidem eiusdem instituti laicum, paupertatis ac obedientie cultorem zelantissimum, vitæ austeritate, & sui neglectum insignè. Mirapurtas & animi candor effecit, vt Mariæ Virginis quandoque alloquio frueretur. Obijt Aletij in Hidruntina prouincia, confluentibus turbis, vt corpus quod suauis flagrabat odore, piè venerarentur.

Donatus N.
Ibid. nu. 51.

XXVI. Fr. Didacus de Sylua, de quo aliàs diximus, alumnus prouinciæ Pietatis, Episcopus Septensis, Regi Ioanni III. à sacris confessionibus, supremus Inquisitor in Lusitania, relicto hoc posteriori munere Henrico Infanti Cardinali, postea Portugalliæ Regi, susceptus est hoc anno (vti aliqui volunt, vel potius sequenti, vti habeat acta Consistorialia) eidem Henrico in Archiepiscopatu Braccarensi, Lusitaniæ (siue, vt summo studio controuertitur, totius Hispaniæ) primario. Rodericus à Cunha eiusdem ecclesiæ Archiepiscopus, qui de suis prædecessoribus duo scripsit volumina, Didacum hunc ait, paterno genere fuisse nobilem, Ioannis Gomez à Sylua Equitis, & Commendatarij ordinis militaris, à Christo nuncupati, filium. In tribunali regio iudex vindicandorum scelerum constitutus, & consiliarius, mira visione apppositi sibi ingentis disci capitibus, manibus, truncis pedibus, & auribus pleni, & horribili voce inui-

Anno 1526
nu. 41.
Fr. Didacus
Braccaren.
Archiepisc.
Eius qualitates.

Cunha p. 2.
c. 7.

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAULI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 332.

inuifibiliter dicentis : Hæc est vita tua : ultra modum perterritus, constituit iudicatura relicta, quietum vitæ genus deligere, in quo de antea actis reatibus posset poenitere. Placuit præ cæteris institutum sancti Francisci, atque in huius amplitudine religiosissima Prouincia Pietatis. Postquam initiatus est, multas pertulit satanæ insidias, ut à proposito resileret: sed ille hostis elusis artibus, constantior effectus, per virtutum semitas feruenter incedens, talis euasit, qualem fidei retinendæ in Portugallia, & suæ conscientiæ regendæ idoneum iudicauerat Ioannes Rex supradictus. Nobilissimum illum supremi Inquisitoris munus ei commissum est anno 1536. die 5. Octobris, accepta illa die Bulla, Pauli Pontificis die 23. Maij eiusdem anni expedita. Cessit autem illi die 23. Iulij huius anni Henricus Infans Archiepiscopatum Braccarensem; cui Didacus dimisit prouinciam illam in hæreticos inquirendi. Cum ad suam ecclesiam anno sequenti proficisceretur, Rex ad omnes suos illius diœcesis Ministros scripsit, ut omnem exhiberent reuerentiam, & præptè obedirent homini, quem ipse propter præclaras illius virtutes tantæ præfici ecclesiæ à Pontifice impetrauit. Regiam hanc epistolam obseruari ait supradictus author in carthosilacio Braccarensi, neque alias ibi reperiri huiusmodi commendatitias Regum litteras præter solas ab eodem Rege scriptas anno 1534. in fauorem prædicti Cardinalis Henrici sui fratris germani. Laboribus & poenitentijs vitæ religiosæ attritis viribus parum vixit in Archiepiscopatu: etenim anno 1541. mense Decembri, ætatis anno 56. piè inter choros suorum consodaliū monasterij, de quo scripsimus, sancti Fructuosi decessit. Sepultus ad introitum sacelli maioris cathedralis ecclesiæ, inde translatus est opera Augustini de Castro, sui successoris, ad sacellum S. Giraldi cum hoc epitaphio:

*D. FR. DIDACO A SYLVA
ARCHIEPISCOPO PRIMATI
D. FR. AVGVSTINVS M.P.*

Fr. Francisco Quinõnio Cardinali S. Crucis collata fuit ecclesia Acernensis XXVII.
in regno Neapolitano sub Archiepisc. Salernitano, per cessionem N. die 9. Iunij. Quam tamen resignasse Nicolao Angelo Archidiacono dictæ ecclesiæ, constat ex actis Consistorialibus die 29. Octobris istiusmet anni. Fr. Francisco de Francipanibus, al. Fregepanibus, viro docto & nobili regularis Obseruantia, datæ sunt tres ecclesiæ insignes tunc vnitæ in Vngaria, Archiepiscopalis Colocensis vna, & Episcopales duæ Agriensis & Nitriensis sub Archiepiscopatu Strigoniensi die 30. Maij Fr. Richardo Longano, alias Ohogan, Episcopo Laonen ecclesia Cluanensis in Hibernia sub Archiepiscopo Armacano, per obitum N. die 16. Iunij. Sed paulo post obiisse constat, etenim eadem ecclesia confertur per obitum Richardi Fr. Florentio Igerauen. eiusdem instituti regularis Obseruantia die 5. Decemb. huius anni.

Ioannes Spadacinus, vir pius, fratribus regularis Obseruantia per quam additus, ex indulto Pauli Pontificis coeperat eis conuentum fabricare sub inuocatione S. Petri, in oppido Centi, inter Ferrariam & Bononiam constituto. Hoc anno domicilio, maiori ex parte constructo, fratres in possessionem admissi, Ministro prouinciæ Bononiensis, (ad quam ille conuentus spectat) Clemente Monelliano, reliquum operis adiecerunt. Senatus vrbis Tropeanæ in Calabria, ultra quem aliàs diximus conuentum sancti Sergii, longiusculè à ciuitate positum, Obseruantinis concessum, alium propius communibus sumptibus sub titulo Annunciationis B. Mariæ sub hunc annum eisdem fabricauit. XXVIII.
In eadem regione Calabria, prope oppidum Francicæ, hoc anno locum sub titulo S. Nicolai sibi posuerunt Patres Conuentuales sub Ministratu fr. Thomæ Fantini de Seminara, obtepta facultate Pontificia die 11. Iunii. Spectat ad prouinciam Calabria & Custodiam Rheginam. Ad quas etiam spectat conuentus Annun-

Fr. Francis.
cus. episcop.
Acernen.
Fr. Francis.
cus Archiep.
Colocen. ex
episc. Agrien.
ex Nitrien.
Fr. Richar.
Laonen. ex
Claranen.

Fr. Florent.
Cluanen.

Con. Cens.
Gonz. in pro-
uin. Bononiz
con. 30.

Con. Tropee
Idem in pro-
uin. 7. Mart.
con. 16.

Anno 1421.
nu. 11.
Con. Fran-
cica
fol. 279.
mon. M. 55.

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAULI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 332.

Annunciata Virginis Mariæ, prope oppidum S. Agathæ, ab oppidanis constructus: tempus autem incertum esse dicit Rodolphus.

Con. S. Agathæ.

XXIX. Diximus aliquando domum Florentinam fratrum Obseruantum sub titulo S. Saluatoris sumptuosè nimis, sed ruinosis fundamētis fabricatam, occasionem dedisse incolis eandem relinquendi. Ita factum hoc anno, transeuntibus fratribus ad Ecclesiam sanctæ Catharinæ, & domos contiguas, ex quibus Innocentius VIII. quasdam eiecit moniales, datis ædibus Capitulo & Ecclesiæ Cathedrali Florentinæ. Quibus pactis & pretio eas fratres hoc anno acquisierint, docebunt litteræ Paulinæ. *Expositum nobis fuit, die 10. Decemb.* Ab ista tandem domo abierunt ad alteram, Omnium Sanctorum nuncupatam, materia & structura pulcherrimam, quod sub annum 1561. fufius diceretur. Sub hunc annum provincie Marchiæ Anconitanæ, & Custodiæ Camerini Patrum Conuentualium accessit locus montis Milonum.

Con. Omnium Sanctorum Florentinæ.

Con. mōtis Milonum
Rod fol. 256
Mil. illius prou.
Con. Passi.
Gōz in prou.
S Franc de Quira. con. 2

XXX. Laurentius Aldanus, strenuus miles, cohortisque Hispanorum Tribunus in provincia Popayanica, quæ ad mare Australe latissimè distenditur, in ea parte Americæ meridionalis, quæ Continentis, vulgo *Tierra firme* appellatur, post deiectos plerosque regulos oppidorum & pagorum multorum, qui communi nomine *Passi* dicebantur, hoc anno urbem construxit, quam ex communi populorum nuncupatione *Passum* appellauit, in eoque Franciscanis cœnobium, sub nomine sancti Antonij affabrè ex deiectorum spolijs curauit fabricari. Habet hic conuentus adnexam domum doctrinalem in oppido vicino Tucariſmedij, alias Tangi, in qua fratres duo circum vicinos populos doctrinam docent Christianam.

Domus doctrinalis.

XXXI. Huic conuentui contemporaneus est alter vrbs Conchensis (vulgo *Cuenca*, quæ & Bamba gentili nomine dicitur, & in Peruuiano imperio ab vrbe notissima sancti Francisci del Quito distat leucam vnā supra quinquaginta, in terra auri, argenti, ferri, atque sulphuris venis abundantissima) ex pijs Hispanorum donariis simul cum ciuitate constructus, opera præsertim Francisci Pizarri Gubernatoris. Huic cœnobio subsunt duæ domus doctrinales: vna sancti Ludouici, oppidi Pruti; altera sancti Iacobi, oppidi Guaxalaxii.

Con. Conchensis in Ind. con. 3.

Duæ domus doctrinales.

XXXII. Ab aliquot annis viuebant pleræque sorores in quadam domo Annunciata nuncupata, in castro sancti Seuerini, Camerinenſis diœcesis, sub tertia regula sancti Francisci, & cura, ac regimine Minorum reg. Obseruantie provincie Marchiæ, quæ sub hoc tempus transierunt ad secundam regulam Clarissarum, ab Urbano IV. traditam, & hoc anno petierunt & impetrarunt transitum hunc à Paulo Pontifice confirmari. *Exponi nuper fecistis, die 8. Nouemb.*

Mon. S. Seuerini.

XXXIII. Canonicus quidam Abulensis, cognomine Maldonatus, ea in ciuitate, monasterium hoc anno sub titulo & instituto Conceptionis fabricari curauit. Primas habuit institutrices duas, nobilissimæ prosapiæ, sorores ex monasterio Vimetensi eiusdem Ordinis euocatas.

Mon. Concept. Abulensis

Idē in prou. Concept. mon. 27.

XXXIV. In vrbe Calaritana, Sardinie insulæ præcipua, sub hunc annum vrbs Consiliarii, & nobilis Heroïna Maria de Cardona & Requesens, Antonii à Cardona Proregis coniux, monasterium Clarissarum primæ regulæ inchoarunt prope Ecclesiam hospitalis, nuncupatam S. Lucie, quæ de Iure patronatus erat dictorum Consiliariorum. Sed multas passi contradictiones ab Archiepiscopo, & Canonicis, postquam Mariæ ope & sumptibus aliquot Moniales ex monasterio à Ierusalem nuncupato, vrbs Barcinonensis fuerunt transuectæ. Controuersie decidendæ iudices instituit Pontifex Archiepiscopum Arborensem, & Episcopum Vissellen. quorum auctoritate tandem opus completum est, cuiusque struaturæ suppetias tulit Petrus Ruecas Regius Quæstor. Nobilibus & religiosissimis sororibus semper hoc floruit monasterium.

Mon. Calaritanum
Bulla Pauli III.
Gōz in prou. Sard. mon. 1.

XXXV. Varia grauamina & iniurias iniuste ac frequenter sibi illatas, volentes fratres reg. Obseru. declinare, rogarunt Pontificem, vt opitulari dignaretur. Dedit itaque priuilegiorum Conseruatores, & à grauaminibus defensores in Gallia, & Episcopos Vigiliarum & Cupersani in regno Neapolitano; in Hungaria,

Dantur Cōseruatores priuilegiorum.

Agri.

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAULI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANN. 332.

Agriensem, et Varadiensem, in regno Neapolitano Archiepiscopum Regien-
sem, et Episcopum Nicoteræ, atque Abbatem monasterii sancti Angeli Militi-
ni Rosanensis diocesis. Diploma eiusdem est tenoris ad omnes. Datus
exemplar.

*Venerabilibus fratribus Vigilantium, ac
Cupersanen. Episcopis.*

per Cism.
fol. 84.

Dudum siquidem fæl. record. Joanni Papæ XII. Prædecessori nostro pro
parte tunc Ministri generalis & fratrum Ord. Min. exposuimus, quod ipsi à nonnul-
lis, qui nomen Dei in vanum recipere nō formidabant, diuersis & grauibz ia-
cturis, iniurijs, violentijs, & molestijs, in diuersis mundi partibus extra re-
gnum Franciæ affligebantur: Idem Prædecessor eorundem Ministri & fratrum
providere quieti, & malignorum conatibus obuiare volens, tunc Archiepisco-
pum Braccaren. & Mindonen. ac Legionen. Episcopos eis in conseruatores &
iudices deputauit, eisq; mandauit, quatenus eisdem Ministro & fratribus ef-
ficacis defensionis præsidio assistentes, non permitterent eosdem à prædictis,
vel quibuscumq; alijs indebitè molestari, vel eisdem damna, iniurias, violentias
& molestias irrogari, facturi eisdem Ministro & fratribus, cum ab eis vel Pro-
curatore, aut Procuratoribus eorum requisiti forent, de prædictis & alijs ipsis
quibuscumq; de quibuscumq; molestijs & damnis nunc & in futurum illatis &
inferendis; in illis videlicet, quæ requirerent indaginem iudicalem, de plano,
summariè sine strepitu & figura iudicij; in alijs vero, prout qualitas negocio-
rum exigeret, iustitiæ complémentum: molestatores, præsumptores, & iniu-
riatores huiusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles cuiuscumque
dignitatis, status, ordinis vel conditionis essent, etiam si Pontificali præfulge-
rent dignitate, quandocumque & quotiescumque expediret, per censuram,
ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo. Inuocato etiam ad hoc,
si opus foret, auxilio brachij secularis; prout in eiusdem Prædecessoris litteris
desuper confectis, cum derogatione constitut. piæ memoriæ Bonifacij Papæ
VIII. etiam prædecessoris nostri, tunc sui, ac alijs clausulis & facultatibus in
forma, in quinterno Cancellariæ Apostolicæ annotata, contentis tunc expres-
sis, emanarunt, plenius continetur. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper
pro parte dilectorum filiorum moderni Ministri Prouincialis, Guardianorum,
& fratrum eiusdem Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum prouin-
ciæ sancti Nicolai, iuxta morem dicti Ordinis petitio continebat, ipsi propter
honorum longinquam distantiam, Archiepiscopum & Episcopos Conseruato-
res prædictos pro singulis eorum querelis, commodè adire nequeant, cupiant-
que pro eorum faciliore commoditate alios eis, nec non pro tempore existen-
tibus Ministro & fratribus dictæ prouinciæ, ac eorum curæ & visitationi etiam
pro tempore commissis, dilectis in Christo filiabus Abbatissis, & monialibus
Ordinis sanctæ Claræ de Obseruantia, nec non Ministris & sororibus tertij Or-
dinis sancti Francisci, commodiores Conseruatores, & Iudices loco primo di-
ctorum Conseruatorum & Iudicum deputari & subrogari. Et propterea pro
dictorum Ministri prouincialis, Guardianorum, & fratrum parte nobis fuit hu-
militer supplicatum, quatenus eis super his de opportuno remedio providere
de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationi-
bus inclinati, discretionis vestræ per præsentis committimus, & mandamus, qua-
tenus vos vel alter vestrum per vos, vel alium, seu alios, etiam si fueritis extra
loca, in quibus Conseruatores & Iudices deputati estis, eisdem Ministro prou-
inciali, Guardianis & fratribus dictæ prouinciæ, ac Abbatissis, Ministris, mo-
nialibus & sororibus huiusmodi, efficacis defensionis præsidio assistentes, facia-
tis eos quibuscumque gratijs, priuilegijs, libertatibus, exemptionibus & alijs
immunitatibus, & indultis Apostolicis, hætenus concessis, & in posterum quo-
modolibet concedendis, pacificè gaudere. Non permitte-
ntes eos à prædictis

vel

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 21.
PAULI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 332.

vel à quibusvis alijs molestatoribus, iniuriatoribus, & violatoribus præsentibus & futuris, quouis quæsito colore, quomodolibet indebitè molestari, seu perturbari. Eosque, eorumque iura, priuilegia, exemptiones, aliasque immunitates & facultates, nec non omnia & singula sibi indulta, ac in eis contenta quæcumque tueamini & defendatis, illaque obseruari faciatis, ac alias ad executionem earum litterarum Ioannis prædecessoris huiusmodi, quarum tenores, præsentibus haberi volumus pro expressis, procedatis; inquietatores quoslibet, & rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus præmissis, ac eiusdem Bonifacii prædecessoris de vna, & in Concilio generali de duabus dietis edita, dummodo ultra tres dietas quis vigore præsentium non trahatur, alijsque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam in forma Breuis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & nos, ac Sedem præfatam quomodolibet concessis, & in posterum concedendis, etiam cum quibusvis irritatiuis, annullatiuis, reuocatiuis, exceptiuis, restitutiuis, declaratiuis, aut derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis, etiam si talia forent, quæ pro illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialibus, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio facienda foret; nec non omnibus illis, quæ dictus Ioannes Prædecessor in dictis suis litteris voluit non ob stare, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum 1539. die 14. Ianuarij anno quinto.

Blosius.

XXXVI. Fratribus etiam & sororibus tertij Ordinis per Italiam consistentibus, simile concessit Prælatorum præsidium, confirmatis insuper à Sixto Quarto concessis priuilegijs.

*Dilectis filiis fratribus, & sororibus tertij Ordinis
sancti Francisci de Poenitentia nuncupati,
per Italiam consistentibus.*

Dilecti filij, &c. Deuotionis vestre sinceritas, & Religionis promeretur honestas, vt quæ à nobis humiliter postulatis, vobis affectu beneuolo concedamus. Exponi nobis nuper fecistis, quod alias pro parte tunc existentium fratrum & sororum tertij Ordinis sancti Francisci de Poenitentia nuncupatorum, per Italiam consistentium, sæl. rec. Sixto Papæ IV. Prædecessori nostro exposito, quod licet plures Romani Pontifices Ordini, ac fratribus & sororibus eiusdem Ordinis diuersa pro eorum immunitatibus concesserint priuilegia, ac quod illis tanquam personæ Ecclesiasticæ & Religiosæ frui & gaudere debuissent. Nihilominus Communitates Ciuitatum, Potestates, alijsque officiales locorum Italiae in dies noua eis tam in rebus, quam in bonis indicebant grauamina. Et propterea idem Sixtus prædecessor per suas sub plumbo expeditas litteras, Communitatibus, Potestatibus & officialibus præfatis, sub excommunicationis lætæ sententiæ poenæ, eo ipso, si contra facerent, incurrendæ, ne eisdem fratribus & sororibus grauamina aliqua inducerent, aut ipsos fratres & sorores quominus gauderent priuilegijs & immunitatibus tam fori, quam personæ, & rerum, sicut aliæ personæ Ecclesiasticæ, quomodolibet impedirent, inhibuit. Mandans vniuersis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs personis Ecclesiasticis, quatenus eis in præmissis defensionis præsidio assistentes, non permitterent aliquem contra ipsius inhibitionis tenorem quomodolibet mole-

Ibid. fol. 87.

Annal. Minor. Tom. VIII.

N n n

stari.

ANNO CHRISTI 1539. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 22.
PAULI III. ANNO 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO 332.

stari. Contradictores auctoritate Apostolica, appellatione postposita, com-
pescendo, prout in litteris eiusdem Sixti prædecessoris plenius dicitur contine-
ri. Et sicut eadem expositio subiungebat, vos desideratis litteras Sixti Præde-
cessoris huiusmodi pro illorum subsistentia firmiori, per nos confirmari & ap-
probari. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, ut vobis in præmissis oppor-
tune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos gratiofo fauore,
vos prosequi cupientes, litterarum prædictarum, ac scripturarum, & instrumen-
torum quorumcumque super præmissis omnibus, & singulis forsan confecto-
rum, tenores, continentias, & formas præsentibus pro sufficienter expressis ha-
bentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, præmissa, ac prout illa concer-
nunt, omnia & singula in eis contenta (quatenus sint in usu) auctoritate Apo-
stolica, tenore præsentium confirmamus, & approbamus, ac eis robur perpe-
tuæ firmitatis adiicimus, & inuiolabiliter obseruari debere decernimus: supplē-
tes omnes, & singulos tam iuris, quam facti defectus, si forsan interuenerint
in eisdem. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus
apostolicis, nec non dicti Ordinis, & illius fundatione, seu institutione, ac sta-
tutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel qua-
uis firmitate alia roboratis; Priuilegijs quoque & indultis, ac litteris aposto-
licis Communitatibus, Potestatibus, & Officialibus prædictis, ac etiam Cardi-
nalibus, seu alijs Prælatibus, etiam tamquam ordinarijs, quomodolibet, & per
quoscumque Romanos Pontifices, etiam Prædecessores nostros, concessis, con-
firmatis, & innouatis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Verum, quia dis-
ficile foret, præsentibus litteras, ad singula, in quibus de eis fides forsan facien-
da fuerit, loca deferre: Volumus & eadem auctoritate apostolica decerni-
mus, quod ipsarum transumptis, manu publici Notarij subscriptis, & sigillo
alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio, & ali-
bi ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem
præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Pe-
trum sub anulo Piscatoris die xxiv. Maij M. D. XXXIX. Pontificatus nostri
anno quinto.

Priuilegia
Pontificia.
Reg. Cl. m.
fol. 89.

ibid. fol. 91.

In prouinciam Brixie reg. Obseru. introducta fuit iuxta repetitas Pontificum
ordinationes, peculiari reformatio, quæ auctis domibus creuit, & peculiare
sibi nomen assumpsit fratrum Minorum de Observantia strictioris vitæ. Inter
hos & reliquos prouinciæ fratres dum variæ orirentur controuersie, omnes
commisit Pontifex decidenda Cardinalis Quiñonio tit. S. Crucis Ordinis Pro-
tectori. Ille ut omnem contentionis tolleret occasionem, quædam utrique
parri præscripsit, quæ suis litteris Paulus Pontifex hoc anno confirmauit. Cla-
rissas domus B. Mariæ S. Marci de Leonico Vincentinæ diocesis à soluendis de-
cimis alijsque exactionibus eximit, iuxta priuilegium anno superiori omnibus
fororum per Italiam monasterijs concessum. & Conservatores deputauit Epi-
scopos Vincentinum, ac Verodensem, eorumque in spiritualibus Vicarios ge-
nerales. Ioannes Caluus Curie Commissarius, hoc anno die 2 Junij per viam
votis oraculum impetrauit, ut Clarissæ Ferrarienses fratribus reg. Obseru. sub-
ditæ, celebrare possint sub ritu duplici festum S. Geminiani.

XXXVII.

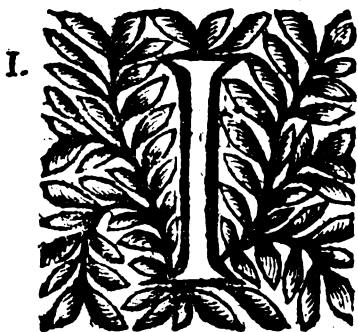

ARGV-

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 22.
PAVLI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANNO 333.

ARGVMENTVM.

Ad Orientalis India insulas missi Minorita plurimos ad fidem conuertunt. Alij apud Indos Occidentales in prouincia Cibola latissima, rei Christiana promouenda diligenter incumbunt. Comititia habent generalia Conuentuales. Lunellus Minister generalis a Pontifice reuocatur ex Germania. Plerique viri p̄j ex hac vita discedunt, inter quos & Franciscus Card. Quiñonius, nec non viri aliquot doctrina insignes. Initiatur B. Saluator ab Orta, cuius virtutum primordia recensentur. Episcopi & coenobia numerantur.

AM in India Orientali Ceilani insulā, à Cori promontorio (quod Comorini caput incolæ vocant) ad Siculi freri similitudinem exiguo admodum spatio auulsam, quamque aliqui Taprobanam olim fuisse contendunt, strenuo milite & munimento Lusitani suo Regi vestigalem effecerunt, & Pareapandarum Regem, vt in Lusitaniam Legatos amandaret, induxerunt. Illi porro cum Ioanne III. tunc regnante inito fœdere, rogauerunt, vt suæ religionis edocendæ Ministros Ceilanum mitteret, quorum doctrina & Rex & incolæ cupiebant

initiari. Pij, sibi que gratissimis, Legatorum votis Ioannes satisfactorius, hoc ipso anno sex misit Franciscanos prouinciæ Portugalliæ alumnos, Ioanne à Villa Comititis Præfecto, quos impensè commendauit Didaco à Sylueira, classis tunc instructæ Prætori, Legatosque remisit. Incolumes omnes Goam, Lusitanorum urbem præcipuam, peruenere, vbi cum Legati moram traherent, religiosi iniuncti muneris haud segnes exequutores, nauis conscensa Cotam, insignem Ceilani urbem, appulerunt. Illic tertio ab aduentu die honorificè per internuncios habiti, Regem conuenerunt, datisque Lusitani Regis, Indiæque Prætoris epistolis, expositisque sui aduentus causis, spem omnem benefaciendi, fidemque Christianam amplectendi, opportuniore tamen tempore, barbarus exhibuit. At vbi repetitis vicibus salutis æternæ procurandæ, standique promissis monere fratres non cessant, & non nisi verba dedisse comperiunt, neque post institutam publicè coram ipso quindecim dierum disputationem, & confusos Bramenos, idolorum Ministros, quicquam proficiunt, licentiam tandem extorquent subditis prædicandi. Dispartitis itaque insulæ partibus, ijs præsertim, in quibus à Lusitanis propellendæ iniuriæ sperari poterat præsidium, magno prouentu agrum illum, hæcenus sterilem, Diuini Verbi rore perfuderunt. Veritus Rex, ne mutata religione, mutarentur & subditorum animi, quod clam faciebat, cœpit publicè contraire, & Christianè confitentes bonis mulctare, & filium natu maximum ad fidem conuersum occidit occultè; cuius necem & fidem sepulchrum in crucis modum mirabiliter aperiens os suum, proclamauit. At vafri hominis perfidiam vlciscens Deus, permisit, vt dum ille male auspiciato eductis copijs contra Madunium fratrem, regnare cupientem, ad pugnam se præparat, gregarius miles ex cohorte Lusitanica (temerè an consultò incertum) missili plumbeo sine metu suis obuersantem interficeret.

II. Substituto extemplo illius nepote, adolescente affabili, benigno, Christianis

Annal. Minor. Tom. VIII.

N n n 2

stianis

*Mittuntur
Franciscani
ad insulam
Ceilani -
Gonz. in pro.
S. Thomæ in
princ.
Daza l. i. c. 11.
& seq.*

*Prædicant
ubique.*

*Rege cōtra,
dicente.*

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 22.
PAVLI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANNO 333.

*Sub alio Re-
ge mire pro-
ficiunt.*

stianis addicto, regiisque decorato insignibus, atque in auita sede, communi subditorum, & Lusitanorum consensu, collocato, fratres opus suum iterato aggressi, conuersis intinctisque tribus ferme hominum millibus, Regem etiam iuueniculum, sponsam, & aulicos ad fidem perduxerunt, ecclesiasque duodecim intra nonaginta milliarum spatium Christianis ritibus consecrarunt. Præcipuum de lubrum idolum habebat Bogium, maximi prætij, & venerationis, quod à fratribus ad se missum Episcopus, & Prætor Goanus contriuerunt, quantumuis Rex Peguensis illud redimere tentauerit centies mille coronatis. Amoto idolo, & purificato templo, nocte sequenti in circuitu visæ sunt magno numero Aediuēs (genus est animalium vulpibus simillimum, ea in insula, & plerisque Africæ partibus frequentissimum) ululantes & fortiter obstrepentes, quod pars illa gentilium, quæ in suo persistebat errore, tribuebat Deorum suorum iniurijs, quasi de locis suis expulsi, tetrīs illis clamoribus iustas ederent lamentationes; parumque abfuit, quin magna in fratres & Lusitanos irruptione insulares contumeliam vlciscerentur.

Adolescentis Regis exemplo, facta est magna accessio Christianorum; etenim illius genitor, nec non vxoris pater, Candiæ Rex fraterque germanus, fidem amplexati, sacra purgati sunt ablutione, deinde ministri, mox ingens numerus subditorum. Atqui hinc Madunius patruus, qui iniuste pronepoti traditum, sibiue violenter præceptum, querebatur regnum, maiori ardore illum bello laceſcebat, concitatis & in auxilium vocatis, qui prisca sibi negari numina, occultumque & inuisibilem sibi obtrudi Deum, palam lamentabantur. Annis viginti quinque instauratis sæpius exercitiis, illum diuexauit, donec tandem Rex cum omnibus sibi charis, cum religiosis viris, & Lusitanis, ac duodecim recentium Christianorum millibus, Cota, vrbe regia, relicta; Columbum ciuitatem maritimam, se recepit. Interim Madunium, reliqua ferme insula positum, Ragius filius primogenitus, exercitui præfectus, proditoriè occidit, qua ille morte, necem luitit quam suo etiam parenti olim intulerat. Verum porro Regem Columbi agentem, Lusitanus armis militibusque iuuit contra hostes, eiusque patruelem egregium adolescentem à fratribus in Lusitaniam missum, honorificè suscepit, subministratis rebus vniuersis eius qualitati opportunis; deinde liberalibus sciētijs, atque illo idioma te instructum, ad Regem remisit, magno quidem adiumento rebus Christianorum futurum, nisi in itinere periisset. Ex ijs porro, quos prædicti fratres baptizarunt, septuaginta selectos pueros & adolescentes, vno congregarunt collegio, partim ex regijs prouentibus, partim ex eleemosynis, fratrum industria acquisitis, constructo in ciuitate Columbi, quorum adiutorio res Christiana magnum suscepit incrementum.

*Predicatio in
Manaris in
sula.
Gonz. cit. c. 8.
Daza cit. c. 72.
Guzman. l. 2.
c. 16.*

In propinqua etiam insula Manaris, horum fratrum catechesi, & industria plurimi ex Gentilibus Christo nomen dedere, & sacris aquis sunt abluti, quorum numerus quum in dies augeretur, Iafanaperanus, Ceilanæ terræ tyrannus, cuius in ditione erant Manarenſes, idolis ad insaniam deditus, insitam ingenio feritatem, nouellos in Christianos exercuit, immissoque satelite, partem eorum occidit, partem varijs supplicijs per summam indignationem affecit. Pauci ex insula in continentem elapsi, terrestri leucarum amplius ducentarum itinere, Goam vsque se contulere. Ibi ritè instituti omnes, & mystico partu renati sunt, inter quos regius adolescens, ab Episcopo Alburquerqueo Minorita, pro dignitate susceptus, & solemniter baptizatus, deinceps Alphonsus vocatus, Christi fidem constanter professus est. Porro Lusitani insulam illam haud contemnenda munitione & sufficienti milite in suas partes, & foedera postea reduxerunt, & cœnobium Minoribus posuerunt, sub nomine sanctissimæ Matris Dei, collocato in ecclesia, eiusdem Deigenitricis fictili simulachro, quod Romæ acceptum Lusitanus quidam in eam insulam inuexit, & Deus multis miraculis in eius conspectu patris reddidit famosum.

Lon-

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 22.
PAVLI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANNO 333.

*Ad Meliaporum profici-
suntur
Gonz. cit. c. 6. v
Daza c. a. c. 50.*

V. Longius perrexit magnum iter emensus, Fr. Antonius Patronus Lusitanicè *do Padraõ* ex sex illis Ceilanicis vnus, qui Meliaporum (Coromandelis regni caput, urbem olim magnam, quam postea temporum iniurijs, bellisq. dirutam Lusitani deducta eò militum emeritorum colonia frequentarunt, ac mutata appellatione, honoris Apostoli Thomæ causa, ab eius nomine nuncuparunt) ab illa insula milliaribus trecentis, ab Vrbe Goana mille ducentis distantem, cum socio vno profectus, saluandæ illius gentis perquam auidus, Christiani, S. Thomæ (ita illos appellant, qui fidem à S. Thoma, sed iam per tot sæculorum generationes corruptè, transmissam, se accepisse gloriantur) & Gentilibus impigrè prædicauit, illos erroribus purgans, hos integra fide parituriens. Vt commodius instrueret, aliquanto procul ab vrbe, prope pagum Gentilium ædiculam construxit, ex qua indefessim prodibat ad opus, miro virtutis exemplo, & continuis hortationibus ita profecit, vt infra breuissimæ temporis spatium, vltra mille trecentos Christo subiugatur. Crescente fidelium numero, creuit & fratrum domicilium, ac societas magno illius gentis solatio. Prope locum illum extant sacra, ac notoria S. Apostoli vestigia: Sacellum scilicet ab eodem constructum, in quo sanctum corpus per tot sæcula delituit, & omnium postremo inuentum est cum fragmento hastæ, quæ costis inhæserat, ac baculus præferratus, quo ille ad peregrinationes utebatur, atque vrna fœtilis cespite inferto, nepe qui manantem è sacris vulneribus cruorem ebiberat. Exinde locus multis miraculis clauit, ac magnus eodem ex omni parte factus concursus Circa P. M. surrigit in altum mons, in quo Apostolus dum ad crucem, alienato à sensibus animo, Deum pro salute hominum & eius præsertim populi, deprecaretur, telis primum, ac lapidibus appetitus, dein ab vno è Brach-manis lancea transfossus, occubuit.

vbi S. Thomas occub-

VI. Fr. Vincentius, Goani Episcopi socius, in procuranda gentium salute assiduus, sub hoc tempus magnam contraxit amicitiam cum Rege Tenoris, maritimæ vrbs, leucas vltra Goam circiter octoginta, cis calecutum ad quindécim. Is è Brachmanorum ordine, & disciplina erat, cuiusmodi plerique Malabaricæ ferræ sunt Reguli, in Lusitanum nomen à pueritia valdè propensus, & ventitantes ad se Vincentium, ac Ioannem Soarium Cialensem Antistitem, libenter audiebnt, quorum præcipuè stimulis discusso torpore, fidem suscepit, & baptismum, assumpro Ioannis nomine in gratiam Regis Lusitani. Paulò post vxor quoque sacro fonte lustrata, itemque è Cialensis reguli præfectis vnus, & è Caimalibus seu Dynastis alter. Verum hæc in occulto fiebant, ne quis grauior popularium motus existeret, atque adeo Rex ipse Tanoris, trina fila, Brachmanicæ superstitionis insignia, palam è ceruice gestabat: cum tamen idem ipse Vincentij patris munus, æneam icunculam Christi, ad crucem affixi, abditam foueret in sinu. Sub hæc neophytum Regem adstringendæ cum Lusitanis amicitia causa, incessit cupido regiam ipsorum urbem vltro adeundi Goam, & familiariter cum Prætoris, & cum Episcopo colloquendi. Id quo tutius faceret, litteras ad vtrumque dat, vetustum sibi hospitium esse cum Lusitano genere, nuper etiam, illorum sacra sibi & vxori suscepta. Valde se optare, si per eos liceat, ad maiorem percipiendum eius necessitudinis fructum dextrasque iungendas, Goam venire: esse præterea, quæ cum vtroque communicari vehementer expediat.

*Fr. Vincentius Regem Tanoris, Regis & alios conuertit
Hitor. Oriënt.
i p. l. 4. c. 13.
Daza cit. c. 46
Maff. lib. 15.*

VII. Eiusmodi litteris ad urbem allatis, aduentus illius fama extemplo vulgata, nouo gaudio cunctos affecit. Præclarum atque honorificum sibi ducebant sub nominis Lusitani tutela præsidioque latere quamplurimos, & Christianam religionem relictis patrijs ritibus induisse haud ignobilem in ijs locis Regem; atque vt cupiditati est fermè adiuncta credulitas, vulgo ita differebant, Malabarici littoris incolas omnes viri huius exemplo, atque auctoritate in Lusitanicam fidem breui esse venturos. Simul affuturo propediem hospiti, quod genus honoris habeatur, exquirunt. Super eadem re Prætor ipse consilium aduocat: ei consilio interfuere delecti è nobilitate viri triginta: Quæ-

stores

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 23.
 PAULI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANNO 333.

flores regij tres, Custos Franciscanorum, & Goanus Episcopus. Ambigebat Prætor vtrum aduenientem Tanorium, qui apud Christianos nondū pro Christiano se gereret, neque Brachmanicas è collo deponeret lineas, Goæ pro Christiano accipi ac tractari oporteret. Ea de re cum alia alij rogati censerent, negavit Episcopus neophyto Regi, patrium in præsentia gestamen, aut vitio verti, aut fraudi esse debere. Iosephum quoque ab Arimathia, quem Iustum sacre testantur litteræ, itemque Nicodemum & Gamalielē, quā fide, quā probitate viros? occultos Christi discipulos fuisse propter metum Iudæorū; eandem ob causam ipsosmet Apostolos Christi ante susceptam Spiritus plenitudinem, ianuis clausis dies aliquot in eadem coenatione latuisse; iam verò Diuum Sebastianum bellatorem illum, ducemque fortissimum, suscepta dudum Christiana religione, tamen Romano militari ornato, ut nulla re prorsus à cæteris dignosci posset, custodias dissimulante obire, & martyribus animos addere, solitum, quoad coram ipso Diocletiano demum aperiendi quis esset, quem coleret, cui dies noctesque seruiret, præclara sese dedit occasio. Similiter, huic etiam Regi tam pio, nondum maturis ad Christum publicè profitendum rebus, concedendum aliquid spatij, dum Naires ac Proceres, vitandæ seditionis causa, paulatim ab insita superstitione diuellat: suum esse cuiusque rei tempus, id expectandum utique sapienti: sæpe quæ patientia ac lenitate sanari negotia possint, peruicacia & festinatione corrumpi.

Hæc & in hanc sententiam alia dixit Episcopus, haud dubiè beneuolentia. VIII.
 iu Regem, & quadam naturæ bonitate prouectus, nec satis animaduertens quantum inter habitum nationis, & symbola religionis intersit. Vicin tamen auctoritas Pontificis, inque eius sententiam Prætor & reliqui frequentes ierunt. Confestim Ioannes Lupus cum octo biremibus, & idoneo comœatu, missus ad Regem aduehendum, in ipso Tanoris aditu anchoras iacit, deque suo impulsu facit eum per nuntios certiores. Ille sospitem gratulatus accessum, ad professionem extemplò se comparat. Id ubi cognitum in vrbe, propinqui & primores, ac præcipuè Brachmanæ circumstant Regem, monent, orant, obsecrant, ne regnum sine causa deserat, ne caput suum peregrinæ & ignoræ committat genti; ne sese vetustissimis cæremonijs præditum, augustumque profana & impura contagione contaminet.

Ea monita præcesque, obfirmato ad iter animo, cum Ioannes aspernaretur IX.
 enimvero illi acrioribus remedijs opus esse constituunt, facta conspiratione, custodibusque ad portas adhibitis, Regem in arcem includunt triplici circumdatam muro. Neque tamen ille idcirco de sententia dimoueri se est passus: nocte concubia solus reincta capillis in ipso vertice, quam dicebamus, effigie Christi, cuius opem subinde implorabat, subitariam restem, præligato quod fors obtulerat adunco cerui cornu, retinaculi causa in pinnas iacit, eoque adminiculo in summum euadit. Inde translato in alteram partem vinculo, suspensus manibus ad ima se se demittit. Ita septem vnum atque alterū felici ausu transgressus in tertij descensu, quod altitudinem moeniū restis haud æquaret, ex intervallo desiliens, caput & alterum læsit crus, inde ad stationem Lusitanorum ægrè progressus, in ascensu scaphæ, rumentibus aquis pæne submergitur. Hisce defunctis periculis, ad naues denique omnium gratulatione peruenit. Vix dum in Prætoriam erat acceptus, cum eius cognito discessu, oppidani ad litus accurrunt, supplices tendunt ad illum manus; eadem, quæ paulo ante cum lachrymis obtestantur: quos ille partim præsentis largitione, partim celeris redditus promissione solatus, familiaribus paucis adsumptis, Goam ire perrexit.

Propius ad insulam accedenti, Præfectus vrbs Franciscus Lima in ipso portus ore, cum splendido comitatu, & fulgentibus vndiq. serico versicolore catenibus ac lembis obuiam fit. Ad mutuum conspectum, vtrinque tubæ, tybiaque ac tympana perstrepunt. Consueti dein salutatione accepta, redditæ Rex ad impositam littori suburbanâ Antonij Personæ villam, regio instructam apparatu,

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 22.
PAULI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANNO 333.

ratur, deducitur; ubi noctem exegit. Postera luce, Hispaniensi decorus habitu, & aureo torque, pari frequentia, nec sine horrifono tormentorum fragore, ad urbem classe prouehitur. Ipsum Prætozem in areis more præstolantem, paratos item ciues, populumque, struam summa ratione pompam offendit. Eius pompæ ordo traditur talis. Ad portam, qua intrandum erat, Limæ Præfectus in argentea lance clauem urbis tenebat; hospiti Regi more maiorum offerendas. Adstabant decuriones auratis baculis, holosericam ostrinam attollentes umbellam, simbrijs è cocco retorto pendentibus. Viam, quæ recta vocatur, & præter Sabaianas aedes ad templum fert maximum, probe purgatam, aqua conspersam, virentiq. stratam iunco, parietibus ex vtraq. parte pretioso textili, & varia pictura nitentibus, Clerici & sodalitia sacra cum infulis, & insignibus religionum, longo agmine infederant. Postremus omnium erat Episcopus, maioris formæ baiulans Crucem.

XI. Rex urbem ingressus, cum cætera lætus gratulatione, tum in primis honore clauium, sub umbella cunctabundus incessit, adeo conferta occursantium, ac deducentium multitudine (cum interim è superioribus locis alij spectarent plurimi) ut à licetoribus umbellam antecedenti honoris causa Prætori, magno labore submoueretur. Vbi ad Episcopum accessit Rex, solemniter ab eo precatione lustratus, Crucem venerabundus amplectitur, pendentis Christi signum deosculatur, dein templum intrat, fusiq. ritè precibus, ad pridianum hospitium eques eodem studio & comitatu reducit. Exceptus dein à Prætoze quamapparatissimis epulis, arcano colloquio tempus ac locum petit, confestim vacua pars facta Prætorij. Ad colloquium Episcopus, & nonnulli Theologi nominatim adsciti, ac præter hosce Limæ urbis Præfectus, & Franciscus Aluarez à secretis, & regij, quos dixi, Quæstores, & Gaspar Nonnius interpres. Coram eo confessu Rex omnem sui de religione rationem exposuit. Sibi, posteaquam singulari Dei beneficio caligine discussa, de tenebrarum profundo in lucem Sapientia ac Veritatis emerferit, nihil æque in votis fuisse, aut esse, atque ut populares suos, non solum, sed vicinos quoque Reges ac Principes Christo conciliet, cunctisq. de suo (quod aiunt) lumine lumen accendat. Verum lenitate opus esse, quæ nisi tempus ac spatium datum sit, constare non possit; usque adeo Malabaticam gentem suas amplecti ac fouere, alienas horrere, atque auersari leges, ac caeremonias, adeo auitis erroribus, ac superstitionibus captam atque implicatam teneri interea sibi Christum, eiusque præcepta penitus hære in medullis; eius rei Deum & conscientiam testes inuocat, simul ad certamina, ubi res rulerit, pro Christi nomine subeunda, sacrosancto Chrismate confirmari se postulat.

XII. Ad ea Prætor & Episcopus, collaudata viri pietate, cum experiendi gratia, dicerent, satius videri sibi, Regem, ad cæteros permouendos Christianum se se fateri palam; & ope diuina magis, quam humana providentiâ, vel dexterritate confidere, multo plus vniuersæ genti exemplo, factisque, quam arte ac simulatione, & occultis hortationibus profuturum; Rex magna rursus pericula, magnos rerum motus obtendere, inter cætera incommoda, fratrem sibi esse æmulum regni, præpotentis Dynastæ vicinis opibus & fauore subnixum, haud sine causa vereri se, ne si noua & peregrina obtrudenda religione, populorum, animi grauius offendantur, eorum alienationem ille suam occasionem putet. Lusitanis paululum modo expectare ne graue sit. Si vita superat, domesticas pariter, & publicas res ita se, Deo adiuuante, compositorium, ut quæ nunc temporis causa corde tacitus premat, ea postmodum vultu, sermone, rebus denique ipsis tuto possit expromere. Aduersus hæc ultra tendere, neque Prætori, neque Consiliarijs visum.

XIII. Scorsum dein super Sacramento Confirmationis à Prætoze consultus Episcopus, nequaquam negandum enixè petenti respondit, eodemque approbante Prætoze, postridie ipsemet in priuato sacello, neophytum, paucis adhibi-

tis

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 22.
PAULI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANNO 333.

ris testibus ne rumor manaret, solemnī ritu ad luctum spiritualem inuixit. Ab eo mysterio, Rex nouis dein promissis, optima spe, tum Episcopum tum cæteros omnes impleuit. Decem ferme dies Goæ in hospitio substitit. Omnes hi dies Lusitano populo geniales, ac festi fuere; è cunctis ædium sacrarum turribus campanum æs, quam citatissimo pulsu dies noctesque personuit. Exhibiti ludi, taurorumque venatio; accessere armata saltationes, & Indicæ & Aegyptiacæ, mimi, sanniones, & pettoristæ, quæque alia effusa lætitiæ signa sunt; itemque ad Numidarum consuetudinem edita equestris pugna simulachra, in quibus expeditos equites, vario distinctos ornatu, arundinum iaculis inter se decertare mos est. Inter quæ reuocatus domesticorum epistolis, preibusque Rex, proficiscendi veniam petit. Multum illi à Prætore bombycinæ vestis, multum gossypinæ famulis in discessu donatum, omni genere honoris & officii cultus, multo quam ante Lusitanis amicior, & obstrictior abiit. Hanc rei gestæ seriem Maffeijs insignis rerum Indicarum scriptor, cùm ex alijs auctoribus minimè spernendis, tum verò ex ipsius Alburquerquei Minoritani Episcopi Goani litteris ad Catharinam Lusitaniæ Reginam datis, se hausisse testatur, hisque nuntiis mirum in modum lætum Ioannem Regem tota Lusitania prædicandam curasse. Sunt qui totam eam conuersionem captandæ Lusitanorum gratiæ in tempus à Rege barbaro fictam putent, eo maximè argumento, quod domum reuectus promissa non præstitit. At præstitisse, quæ poterat, scribunt & alii, & à reliquis metu potius, quam perfidia neophytum abstinuisse, semperque collo appensam Christi, quam diximus, crucifixi imaginem gestasse; & sub mortem lachrymis dolorem de peccatis in Deum commissis, & Minoritæ cuidam in confessione sacra expressis, palam demonstrasse.

* Histor. Oriënt.
citata. Daza
citat. c. 48.

Hactenus de Indijs Orientalibus, earumque præcipuo Antistite Fr. Ioanne XIV.
Alburquerqueio Minorita. Sed neque segniter suum munus peragebat in Indijs
Occidentalibus primus ille insignisque Mexicanus Episcopus, Fr. Ioannes de
Zumarraga, quem ab insigni virtute & sanctæ vitæ exemplo dignè commen-
dat Regius historicus, Herrera. Non solum gentis conuersioni, & anima-
bus medendis, sed & corporibus curandis pro sua pietate totus intentus, suis
impensis hoc anno extruere cœpit amplum Xenodochium, illudque iam per-
fectum demum Regio commendauit patrocinio. Ratam gratamque habuit
oblationem hanc Carolus Rex, tituloque Iurispatronatus ab Episcopo con-
cessi, vbique appendi sua curauit insignia, domumque beneficijs cumulauit.
Prodierat, vti diximus anno præterito, Franciscus Vasquez Coronado, XV.
opulentissimam Cibolæ prouinciam, quam primus Fr. Marcus Nicenus Minori-
ta explorandam edocuit, subingaturus, & sacrorum curatores comites ad-
hibuit Ioannem de Padilla Sacerdotem, ac Ludouicum de Escalona sanctissime
vitæ laicum, Minoritas, prouinciæ Baticæ alumnos; quorum primus multum
fructū attulit in noua Hispania, dum Guardianum ageret in conuentu Tulant-
zingico, & deinde in cœnobio Sapotlanensi. Cū autem ad Quiuiræ prouinciam
aeris semperie, aquarum bonitate, camporum amœnitate laudatissimam, à
Cibolæ leucas ducentas versus Ortum diuergentem, peruenisset, & ultra pau-
lisper ad Azuteas proficisceretur, vxoris reuisendæ cupidus, redijt ad nouam
Galeriam vnde profectus est, relicto Padilla, & socio apud Azuteas, qui po-
puli conuersioni, & martyrio subeundo valde inhiabant. Vbi illic, & in pro-
uincia Tiguez aliquantulum cum iuenculo interprete, & aliquot barbaris
Mechuanis, itemque Andrea de Campo Lusitano substitissent, & nonnihil
profecissent, ac denuò Quiuiram reuerterentur, in itinere ab indigenis fue-
runt trucidati, illamque regionem suo sanguine primi consecrarunt. Tanta
fuit in ueneratione apud Coronadum militiæ Præfectum Ludouicus, vt militi-
bus præceperit, quotiescumq. eius nomen audirent, toties capite inclinato,
eius vitæ sanctitatem venerarentur.

* Hist. des. 19.
c. 7.
Episcopi
Mexicanus
pietas.

Idem cit. c. 12
Gomara in
hist. gen. Ind.
l. p. 101. 27.
Minoritas
ad prouin-
ciam Cibo-
læ missi.

Daza l. 3. c. 18

Ioan de Pa-
dilla, & Jo-
cuius marty-
res.

Patres

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 22.
PAULI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANNO 333.

XVI. Patres Conuentuales hoc anno conuocarunt comitia generalia in vrbe Cremonensi, de quibus nihil reperio peculiare. Vincentius Lunellus, totius ordinis Minister, quem anno elapso diximus in Germaniam profectum, vt res grauissimas sibi à Pontifice commendatas, cum Cæsare perageret, hoc anno in Curiam per has litteras reuocatur.

Capit. gene.
Conuentual.
Rodulph. fol.
245.
Lunell. gene-
ralis in Vr-
bem reuoca-
tur.

*Dilecto filio Vincentio Lunello totius Ord. Minorum
generali Ministro.*

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionē. Cum tuus Ordo tua præsencia in Romana Curia plurimum egeat, sicut non ignoras; volumus, vt peractis, si qua tibi restant, negotijs publicis ad Christianitatem vniuersam, spectantibus, quæ tibi cum Serenissimo Cæsare agenda mandauimus, cum tuo commodo, ad nos, quamcitus poteris, reuertaris. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die decima Aprilis 1540. Pontificatus nostri anno sexto.

Reg. vltim.
fol. 172.

XVII. Obijt hoc anno Paulus à Chiana, vrbe Randatio in Sicilia oriundus, qui suscepto laici, seu conuersi humili statu, singulari poenitentia modo suum corpus macerauit; & in oratione assiduus sæpè coram sanctissimo altaris Sacramento, & B.M. Virginis (cuius reuerentia & affectu totus ardebat) effigie, noctu cytharæ, vocisque sono in hymnis & canticis spiritualibus Deum tanta pietate laudabat, vt audientes mirum in modum ad Dei amorem incenderet. Tribus diebus per hebdomadas singulas in panem, & aqua ieiunabat; fratribus, & pauperibus admirabili charitate necessaria quæque procurabat. Cibi quos parabat, aut coquebat fratribus, adeò sapiebant, vt viri nobiles ex eis aliquoties manducantes ab Angelis putarent appositos: solo amiciebatur habitu obsoleto & segmentitio. Bis profectus Ierosolymas, præter itineris incommoda, multas passus est tribulationes & carceris molestias: vnde secundo regressus postquam multa bona illic per sexennium fratribus præstitit, & peregrinis Christianis; dum à suo Ministro prouinciali ad coenobium patrium amandaretur, rogauit vt aliud mitteretur, ne parentum, amicorum & ciuium, quibus erat in veneratione, frequentes pateretur accessus. Bizinum destinatus, socio prædixit in itinere, se illa in vrbe moriturum. Postquam illic per aliquot menses mansit, vnus ex confratribus exequijs totus mæstus interfuit; & mæstitiæ causam sciscitanti Guardiano respondit, se post dies viginti idem funeralium beneficium à fratribus consecuturum; & proinde secum profunde penfitate, quid in animæ exitu tremendo in iudicio pro delictis sit responsurus. Die autem præscripto, sacrosanctis Ecclesiæ sacramentis rite procuratus, ferme septuagenarius piè obdormiuit in Domino. Ad funus vniuersus concurrat populus, vt hominem sanctum veneratulus; & plerique illius contactu, ac meritis, malorum quibus laborabant, reportarunt remedia.

Morit. Paul.
Randatius.
Vita Miffantes
menum. pro.
Sicil.

XVIII. Similiter proprii sui obitus diem, cum adhuc benè valeret, prædixit Petrus à Padulis Beretranorum Principi, lectissimæ Heroinæ, cui à sacris erat confessionibus. Vti prænunciauit, hoc anno decessit in conuentu S. Bernardini Rossani in Calabria. Eius anima in præfulgidæ stellæ modum visa est ad cælos ascendere, conspicientibus vrbis Gubernatore, aliisque viris grauissimis. Corpus sepulturæ traditum post multos dies exhumatum, pulchrum apparuit, & tractabile.

Et Petrus
à Padulis.
Gonz. in pro.
Calab. con. 1

XIX. Sub hunc annum moritur Fulginei Petrus Tudertinus, qui anno 1534. cum Bernardino Astensi ab Obseruantibus ad Capuccinos migravit; cuius exemplum secuti sunt alij, quos dum Magistrum agerèt nouitiorum, religiosissime ad disciplinam regularem efformauit. Paupertatis & austerioris vitæ seuerus cultor, obsoleto habitu contentus, semel in die manducabat; sed à carnibus & lautioribus epulis perpetuò abstinebat. In locis solitarijs quidquid

Petrus Tu-
dertinus.
Bouer. hœc an
n. 14.

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 22.
PAULI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 333.

temporis ex communibus officijs supererat, totum orationi & Christi meditandæ passioni concedebat. Vt verò Christo, pro nobis passo, aliquatenus compateretur, aspero semper cilicio utebatur, id solitus dicere; feruum Dei nullo vnquam tempore prætermittere debere, vt dies absque aliqua corporis afflictione dilabatur, quæ Domini passionem illi in mentem reuocaret. Erga se rigidus, ac seuerus, erga alios tenera quadam animi compassione ferebatur: sed & erga mortuos pius ac misericors, cum semel Urbis Gubernator quatuordecim facinorosos in furcas ageret, eosque ad aliorum terrorem diu vellet in aëre suspensos, Petrus illorum miseratione commotus, Superioris assensu intempesta nocte e patibulo dimittit, & tam occultè sacro sepelit loco, vt factum omnes latuerit. In sedandis animis, ac simultatibus effugandis Dei gratia præstabat, multarumque urbium factiones, quæ in mutuas cædes exardescabant, extinxit. Guardianus Fulgineum missus, cum in nouo sancti Iosephi conuentu fratrum effoderetur coemiterium, dixit huc laborem sibi impendi, seque primum domum illam ingressurum. Paulò post vita defunctus, in illud sepulchrum primus omnium illatus est. Cum vero quadriennio exacto alius illic consodalis sepeliretur, magnam senserunt fratres odoris fragrantiam ex eius corpore diffundi.

*Ioan. Alco-
zius
Mon. mss. pro.
Arag.
x
An. 1447. n. 78*

Moritur hoc anno apud Obseruantes coenobij à Iesu nuncupati, extra vi- XX.
bem Cæsaraugustanam, regni Aragoniæ præcipuam, fr. Ioannes Alcozius, Laicus Nauarræus, de quo & prælibauimus in descriptione prædicti conuentus. Quadraginta annis illius domus ostiarium egit, pauperibus ad stipem aduentantibus semper tribuens aliqua edulia. Dum intensius oraret, demones varia obijciebant spectra, vt distraherent: sed frustra illo cōstanter perseverante. Vt maiori oraret quiete, tempestiue ante noctis medium descendebat in templum, vbi lachrymis, & precibus pro peccatoribus intercedebat, & deinde hora præstituta, absque vilo interuallo pulsabat singulis noctibus ad matutinum. Cruciatibus purgatorijs animarum compassus, multis succurrebat suffragijs; quarum vna illi apparens, gratias reddidit pro vinculis absolutis. Abstinencia, poenitentia, alijsque virtutibus insignis, magnam acquisiuit in illo populo venerationem.

*Theresia
Gar. sta.
Mon. m. p. 10.
S. Iacobi.*

In monasterio Allarizio Clarissarum, prouinciæ S. Iacobi, diem clausit ex- XXI.
tremum hoc anno Theresia García oppido montis Rosæ, nobili natæ progenie, multis virtutibus, humilitate præsertim, nobilior. Sæpe omnium fororum suffragijs in Abbatissam expetita semper recusauit: nemo verò videtur laborem, sodaliumque subterfugere obsequium, vicariatum admisit, in quo charitatis exercendæ nullam occasionem prætermisit. Reuelationibus diuinis assueta, mortem eadem hora, qua decessit, annunciauit vnus ex sororibus, per multas leucas in regno Portugalliæ distantis, eamque se vidisse albis vestibus, palmam in dextra gestantem, ad cælos ascendentem. Post Theresiæ obitum Leonora Salgada eius neptis, lōgo & molesto laborans morbo, instituto orationum nonenario, rogabat impense Fr. Garziam Blandesium olim defunctum, de quo suo loco diximus, vt mederetur. Apparens dixit exauditam propter amitæ merita, quæ pro illa rogauit in cælis, & ex illa hora perfectam consequuta est salutem.

Aug. 1290. n. 4

*Moritur
Card. Qui-
ñonius.*

*Daza l. 3. c. 1.
& c.*

Cursum etiam feliciter consummauit hoc anno in mense Septembris Fran- XXII.
ciscus Cardinalis Quiñonius, de quo passim hoc egimus volumine; in ciuitate Verularum in Latio, postquam feliciter tot obijt munera; summæ præfecturæ suæ religionis, Legationum sub Clemente VII. ad Cæsarem in Hispania, & ad eundem sub Paulo III. in Germania, purpuræ Romanæ, totq. ecclesiasticæ suæ curæ commendatarum: virtutibus excelsus, nullam inter tot dignitates imminuit. Parcissimus ei somnus, vestis vilis, cibus communis, abstinencia frequens, eam reddens causam: Si carni vel parumper indulgeo, pudicitia timeo iacturā. Ante ordinis præfecturā in publica lue, quæ saeuissime grassabatur in Hispania, ad Extremum Duræ, pestilentibus humiliter inseruiebat, & sacra-
menta

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI. V. IMPER. OCCID. ANNO 22.
PAVLI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANNO 333.

menta ministrabat, ac tanquam alter Tobias defunctorum cadavera propriis manibus sepeliebat. Corpus translatum in Urbem conditum est in basilica S. Crucis in Ierusalem, cuius titulum præferebat, & sepulchro, quod ipse sibi parauerat, hac addita inscriptione.

FRANCISCVS QVINONES CARD. S. CRVCIS
DE MORTE ET RESVRRECT. COGITANS
VIVENS SIBI POSVIT.
EXPECTO, DONEC VENIAT IMMVT. MEA.

XXIII. Præter istos viros, pietate claros, quos amisit, iacturam magnam sensit hoc anno nostrum sodalitium multorum doctrina illustrium interitu. Francisci Regis olim Guardiani Niuellensis, insignis Theologi, Carolo V. eiusque sotori, Hungariæ Reginæ, à sacris concionibus per annos quindécim, sepulti in prædicto conuentu Niuellensi, quem totum fermè à fundamentis extruxit, prædictorum Principum, & aliquorum Procerum subsidii adiutus. Martini Vander-Keele à Turnhout, Brabantia oppido, S. Theologiæ apud Louanienses professoris, & feruentissimi concionatoris, apud eosdem sepulti die 13. Martii. Ioannis Byl Louaniensis reg. Obseruantia studiosissimi, primi Ministri prouinciæ Germaniæ inferioris, vita functi Mechliniæ, die 1. Nouembris. Hieronymi Verari viri docti, qui virtute meritorum ad præcipuas suæ prouinciæ dignitates ascendit, Ferrariæ apud Conuentuales defuncti. Ioannis de Tomanis à Locarno eiusdem instituti Conuentualium, S. Theologiæ Romæ prælectoris, à Clemente VII. instituti Pœnitentiarij Apostolici, prærogatiuis multis, & donis cohonestati, apud suos Nouicomi sepulti. Horum singuli multa præclara suæ doctrinæ posteris reliquerunt monumenta.

Intereunt
viri docti
Göz. in prou.
Flandr. circa
fin.
Franciscus
Regis.

Martinus
à Turnhout

Ioan. Byl.

Hieron. Verari.

Ioan. de Tomanis.

Zellarin. in
hist. Comen.
pag. 227.

XXIV. Tot peremptis religionis ornamentis, vnum accessit, insigne valde, hoc anno initiatum inter Obseruantes sanctissimo viro Salvatore ab Orta, verè Thaumaturgo, perpetuo mirabilium operatore. Ad hunc annum reducendum eius ingressum in religionem, constat ex processibus & documentis pro eius beatificatione compactis, in quibus refertur natum fuisse anno 1520. aut circiter, & sancti Francisci institutum subiisse anno ætatis vigesimo. Lucem aspicere incepit in vico S. Colomæ de Farnezio, diocesis Gerundensis in Catalonia. Patrem habuit virum humilem & pium, hospitandis aduenis pauperibus præfectum. Nomen accepit in baptismo *Saluatoris*, prælagio quodam tot ab eo saluandorum à corporis & animæ periculis. Cognomen ab Orta deinde adhæsit ex diuturno incolatu cœnobij sanctæ Mariæ ab Orta prouinciæ Cataloniæ. Puerulus septennis decidit in præcipientes aquas molendini, prope rotam versatilem, è quibus mirabiliter ereptus est.

Saluator ab
Orta fit Mi
noris.
Daza lib. 3.
cap. 59.
Scipi in vita
S. Saluat.

XXV. Adscriptus Minoritis in conuentu sanctæ Mariæ de Iesu extra Barcinonem, in summa simplicitate & humilitate Deo cœpit inseruire, deputatus infimis monasterij seruitijs. Culina præfecto datus in socium, promptè obtemperabat, nulla respuens onera vilissimi quantumuis ministerij. Volens autem Deus illius propalare virtutem, suamque in paupere fraterculo monstrare potentiam, effecit, vt ægrotante coquo sub vesperam festi Circumcisionis, quod illo in cœnobio erat omnium maximum; & tradente Salvatore officinæ clauis, Guardiano ferendas; ille in ecclesiam descenderit, totusque absorptus in oratione, nihil dixerit Superiori. Proximo mane dum hic sciscitaretur, an bene omnia se haberent pro fratrum nobiliumque ciuium, qui cum Prætoribus aduenturi erant, conuictu? dictum est omnia in culina frigere, nullum ibi apparuisse ministrum, & pro prandio nihil esse paratum. Vnde hæc interroganti, de negligentia & inertia accusatur tyrunculus Saluator, qui coram productus, culpæ veniam deprecatus est; spondens nihilominus sub prandij horam ex rebus necessarijs nul-

Eius tyroci-
nium in re-
ligione est
virtute.

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI V. IMPER. OCTID. ANNO 22.
PAULI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 333.

lam defuturam. Accurrunt celeriter fratres laici suas operas coniuncturis tempusque breue redempturi; sed vident suis locis quæque distincta, cibos bene conditos, instruendo conuiuio nihil deesse, suasque proinde operas superesse. Manifesto prodigio, Saluatoris apud Deum gratia innotuit, cuius feruentes preces angelico voluit compensari ministerio.

A tyrocinijs limine ad vitæ usque exitum pauperrimam, austeramque vitam traduxit, aspero semper cinctus cilicio, nudis pedibus, lacero incedens habitu, intesta recumbens tabula, attrito laboribus corpusculo ipsum panem denegans necessarium. Adhuc conspiciuntur in membris vestigia cicatricum & vulnerum, quæ tot flagris, ferreisque catenis contusæ infixerat carni. Assidue orans tandem colloquijs meruit gaudere cælestibus Virginis Mariæ, & Pauli Apostoli, qui dum frequenter illi apparerent, mysteria reuelabant Diuina. Dæmonum passus insidias, ac molestas persecutiones, constanter resistit; ac tandem sæpe fugatis malis genijs, factus est illis formidabilis. Latitantes aliquoties videbat, paratosque ut imbelles tentarent homines, quos protinus increpabat, & flagellis abigebat. Data est illi insuper potestas super volucres cæli, & irrationabiles creaturas, quæ ad vocem inuitantis accedebant, modo iussa facientes, modo solatium aduehentes. Hæc nunc sub illius monachatus primordia prælibasse sufficiat, reliqua sub vitæ finem commodius referentur. Hoc anno 12. Kalend. Aprilis, ex humanis abiit Angela tertium sancti Francisci institutum professa, ut paulò superius diximus, Ordinis Vrsulanarum fundatrix. Nata Disenzani ad Gardensem lacum inter Veronam, & Brixiam, à teneris annis coepit varijs modis corpusculum affligere, orationi insistere, sanctorum vitas legere & imitari. Maior effecta, Deo se dicauit sub poenitenti habitu Franciscano: humi recumbens, magnam anni partem in pane transegit & aqua, diebus multis, nihil præter Eucharisticum panem admittens. Humilitate, paupertatis studio, alijsque clara virtutibus contemplandis assueta cælestibus, aliquando visa est à terra eleuari. Christi crucifixi amore succensa anno 1524. Ierosolymorum sacra inuisit loca, singula percurrens, & lachrymis rigans, Saluatoris vestigia. In longa peregrinatione sæpè experta diuinæ prouidentiae subsidia, Romam perrexit, ubi Apostolorum, Martyrumque venerata sepulchra, ad montem Varalli concessit, quæ Ierosolymis oculis conspexit, & præsens adorauit, hic iterum sub umbra & specie miro ordine disposita, nostræ fidei incunabula contemplatura.

Brixie coepit cogitare de instituendo sodalizio Virginum sub inuocatione sanctæ Vrsulæ, quod dudum in visione per Angeli ministerium fuerat ostensum. Sed usque adeò distulit arduum opus, suam imbecillitatem & vilitatem considerans, ut non nisi correpta ab Angelo illud aggressa, breui temporis spacio septuaginta sex habuerit discipulas. Institutum probauit Episcopus Brixien- sis, & plerique alij Antistites, qui per suas Dioceses propagari voluerunt, præsertim sanctus Carolus Boromeus, qui simul cum Paulo Leone Episcopo Ferrariensi obtinuit ut à Gregorio XIII. approbaretur an. 1572. die 24. Nouembr. Per Galliam mirabiliter creuit sodalitas, extructis ibidem multis monasterijs. Virtutibus & meritis illustris, demùm vita functa honorificè sepulta est in Ecclesia Canonorum Regularium S. Afræ, postquam diebus triginta insepulta, incorrupta, vegeta carne, suauis odore omnium oculis pateret, acriter de corpore contendentibus Canonicis Ecclesiæ Cathedralis cum Patribus supradictis.

Ad Ecclesiam Suenensem, siue Synaiensem sub Archiepiscopo Laodiceno in Phrygia, assumptus est hoc anno fr. Iacobus Triaduschieze regularis Observantiæ per obitum Adriani, factusque est suffraganeus Archiepiscopi Rossanensis die 15. Martij. Ad Dyrrachensem Archiepiscopalem in Macedonia fr. Ludouicus Bianchus Venetus regular. Observantiæ per obitum N. die 16. Aprilis. Ad Darensem, siue Kildariensem sub Arch. Dublinensi in Hibernia, (quod & aliàs diximus) fr. Donaldus Obechan, siue D. Becohim per obitum

Combien de
Ss. 3. Ordinis
c. 195. & seqq.
Legen. Brixie
impressa ..
a
An. 15. 7. n. 27

Angela Bri-
xiana mo-
ritur.

Qualis fue-
rit?

Instituit so-
dalitium
& Vrsulæ.

Fr. Iacob. a-
poc. Suenen.
Fr. Ludou.
Arch. Dyrra-
chien.
Fr. Donald.
episc. Dæ-
ren.
An. 1502. n. 13

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI V. IMPERII OCCIDENT. ANNO 22.
PAULI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANNO 333.

tum Walteri Wesleij, die 16. Iulij: Paulo post-obijt, & ad hanc ecclesiam, promotus est, die 15. Nouembris huius anni Thadæus Raynaldus, Ardachaden. diocesis I. V. Doctor. Ad Auriensem, siue Aureipolitanam in Asia, sub Arch. Ephesino fr. Ioannes Fabri, & suffraganeus Cardinalis de Gaddis in diocesi Sarlatensi per obitum N. die penultima Iulij. Ad Corcagiensem & Cluanensem vnitas sub Arch. Cassellensi in Hibernia fr. Ludouicus Macnamarra per obitum Ioannis Fetter, die 24. Septembris. Prouisus est hic in Curia, in qua per paucos dies superuixit; inuenio enim per eius mortem in Curia collatas fuisse has Ecclesias hoc ipso anno die 3. Nouembris Ioanni Hoyeden Canonico Elfinensi.

Fr Ioan.
Aurien.
Fr Ludou.
Corcagien.

XXVIII. Intra muros Montona, Istriæ oppidi, in amæno collis cliuo constructi, circa hoc tempus Parenzanensis Episcopus suis facultatibus domum Obseruantibus construxit, sub titulo Conceptionis Dei genitricis. Sub inuocatione eiusdem sacratissimæ Virginis hoc anno in insula Zacynthi, Maris Ionij, ad Occidentalem partem Peloponesi, alius conuentus hoc anno eisdem fratribus erectus est. Vigente autem inter Venetos & Turcas sæuissimo bello, hi domum anno 1568. concremarunt, quam Zacynthini prope litus reedificauerunt. Patres Conuentuales coenobium habebant extra urbem Cutronis in Calabria: sed cum Carolus V. iussisset ciuitatem bene muniti contra frequentes Turcarum incursiones, hoc anno destructum fuit, & intra urbem translatum.

Can. Montona.
Gör. in prou.
Dalm. con. 3.

Con Zacynthi.
Idē in prou.
Candiz con. 10.
Con. Cutronis.
Rodul. f. 279.

XXIX. Ex eadem Calabria regione, vrbe Rhegina, Messanam transfretauerunt Patres Capuccini, vbi hoc anno sedem fixerunt ad III. M. P. ab vrbe, in loco, qui sancti Lei nuncupatur. Sed cum incommodum probarent, ad alium amœniorum & salubriorem anno 1560. transierunt. Alia pleraque domicilia, propagato iam apud Ligures & Insuabres instituto, iidem Patres acquisiuerunt hoc anno in Corsica, opera fr. Mariani Cyrnæi, qui cum eadem esset insula oriundus, & eximius verbi Diuini Minister, per vrbes & oppida discurrens, doctrina vitæque austerioris pijs exemplis, primum apud Mantinam, seu Bastiam, deinde, apud Lurinum, Nebium, Casingham, ac Balatum suis fratribus habitacula præparauit. Et in Pedemontana regione, cum primum apud Taurinum, secundum prope oppidum Montiscalerij, tertium Astæ hoc sodalitium obtineret, quartum in hoc anno in vrbe Montis regalis adiunxit. Senis autem cum alterum fr. Angelus Senensis, Bernardini Ochini Vicarij generalis autoritate, ultra consuetos paupertatis terminos ædificaret, nec Vicarium prouincialem de excessu monentem audiret; cumque hoc anno ibidem moreretur, horrida cæli tempestate domo tota concussa, fratribusque perterritis, omnes intellexerunt terribili hoc Dei iudicio reprehendi illos, qui summam profitentur paupertatem, & tamen luxuriant in vana curiositate, vel nimia amplitudine domorum. Simile quid accidit fr. Syluestro laico cæmentario, eiusdem instituti, qui domum humilem Narniensem dirui, & in ampliorem & curiositate plenam commutari ab Umbriæ Vicario prouinciali impetrarat, & miserabili morte absque sacramentis inter horrendos mugitus animam efflauit. In pauperum ædificijs ea forma seruanda est, quæ paupertatem cum simplicitate coniungat, ita vt quod in regula, & sancti Francisci testamento præscribitur, in opere, & structura perfectè resplendeat.

Con. S. Lei
Capuccinorum.
Pyr. in not.
Messan. p. 392
Bouer. hoc an.
n. 2 & seqq.

Con. Corsicani.

Con Pedemontani.

Con Senis.

Non permittendus in fabricis excessus.

XXX. Dixi suo loco, sub religionis primordia extra urbem Conymbricensem in Lusitania humilem habuisse fratres habitationem, in qua sanctus Antonius Vlisipponensis, relicto Canonicorum regularium, habitum suscepit Franciscanum. Temporibus discursu transierunt incolæ ad locum commodiorem prope Mondæ fluuium, relicto sub vnus vel alterius fratris custodia pauperum tuguriolo, verustate, & piorum fratrum incolatu venerando. Tandem aduenit sacellum, seu Ecclesiuncula sub sancti Antonii Abbatis titulo Deo dicata, in potestatem Ecclesiæ Cathedralis Conymbricensis, à qua illam prisci illi fratres acceperunt. Hoc autem anno dum religiosi patres prouinciæ Pietatis illa in vrbe sedem statuere cogitarent, Ioannes III. Portugal-

An. 1220. n. 54
Con Conymbricenses, sancti Antonij.
Gör. in prou.
Pietat. con. 22

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 22.
PAULI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 333.

tugallia Rex, empram à Capitulo domunculam fratribus concessit, quam in commodum conuentum vir pius Aluarus à Costa suis sumptibus commutauit.

Con. S. Crucis
Placentia.
Idem in prou
S. Gabriel.
con. 16.

Lopetius à Catena & Mentia à Carauaxalio hoc anno ad XV. M. P. à ciuitate Placentiæ in amoena valle, æstiuo præsertim tempore, incolatu & aspectu gratissima; cœnobium sub titulo S. Crucis Fratribus Strictioris Obseruantie prouinciæ S. Gabrielis construxerunt. Ab hoc loco XII. M. P. distat celebre illud Ord. S. Hieronymi à S. Iusta nuncupatum, in quo gloriosus ille Imperator Carolus V. reiecto Imperio, & speretis mundi oblectamentis religiosè vixit, & piè decessit.

XXXI.

Con Vallis
viridis.
Indid con. 17

Ioan à Capraria.
d

An. 1575.
Con. Thera
rum.

An. 1536. n. 63
Gonz. in pro
Germ. infer.
con 6.
Mon. MSS. eu
si prou.

Thom. Beringen.

In eadem prouinciâ, & confinibus Lusitaniæ, prope Vallis-viridis oppidum in vltiori Hispania circa hunc annum oppidani ædificarunt fratribus domû, sub inuocatione Matris Dei; cuius imago illic posita, multa operatur mirabilia. Qua de causa tum ex Castellæ, tum ex Portugalliæ populis quamplurimi beneficia recepturi, & vota reddituri illuc accurrunt. Horum oblationibus, & eleemosynis magna ex parte incolæ sustentantur. Hic iacet vir Dei, Ioannes à Capraria, de cuius virtutibus suo loco dicitur. Conuentus Thera-rum in Brabantia & prouincia Germaniæ inferioris, de quo, aliàs diximus, hoc anno mense Iunio, auctoritate Caroli V. negotium agente quodam viro nobili, è gente Dublionia, reformatur per Obseruantes, qui deinde multas perpeffi sunt ab hæreticis tribulationes. Semel atque iterum à Geusijs vrbs occupata, miserandam pertulit direptionem, & conuentus omnimodam expilationem, præsertim anno 1591. quo fr. Thomam Beringen in puteo submerferunt. In illa Regni Nauarræ parte, quam Hispani sibi vendicarunt, fuerunt reformata auctoritate Apostolica, aliquot Conuentualium cœnobia, & sororum monasteria illis subiecta, quæ suis prouinciis vniri cupiebant Prouinciales Aragonius & Burgenfis; sed priori adiudicanda, Pontifex hoc anno decreuit. *Exponi nobis nuper fecisti die 4. Iulij.*

XXXII.

Pia Heroïna Maria de Zuñiga, Ducissa de Bexar Obseruantibus addictissima, paulò ante hunc annum defuncta, vltimis suæ voluntatis tabulis ordinauit, vt ex suis facultatibus in ciuitate Salamantina construeretur collegium pro quinquaginta studiosis religiosis Minoritis prouinciæ S. Iacobi, addereturq. Ecclesia, & in ea sacellû, ad quod eius corpus curarent testamenti executores transferri. Omnia hæc petentibus fratribus isto anno Pontifex confirmauit. *Exponi nobis nuper fecerunt, die 17. Aprilis.* Quid in hac re factum sit, aliunde non constat. Solemne & insigne est cœnobium Salmanticense, in quo copiosus est numerus scholarium, de quo nos, aliàs diffusè locuti sumus. Dum illic Theologiæ professorem agerem, vidi nihil illic ad perfectam Collegij normam defuisse, & scholarium numerum quinquagenario aliquando fuisse maiorem. Sæpe etiam audiui gratam illic fieri Ducum Bexarensum memoriam.

XXXIII.

An. 1554. n. 43

Mon. Mon.
ni Mar/a
ni.

An. 1290. n.

Domus Cila
ciani.
Gonz. in prou
Tusc. mou. VI.

Domus Zamorana.
Idem in prou
S. Iacobi
mon. 30.

Clarissis hoc anno vnum accreuit monasterium apud Montem Marsanum, Adurenfis diocesis in Aquitania; vbi cum ante annos duodecim aliquot Virgines cohabitarent sub nullius regimine, & absque vlla regula, & nuper se subdiderint regulæ Vrbani starum, atque obedientiæ fratrum reg. Obseru. hoc anno impetrarunt à Paulo Pontifice id sibi licere. *Cum sicut exponi nobis, die 8. Iunij.* De altero huius loci monasterio nos, aliàs sumus locuti. Sororibus autem tertij instituti tria accesserunt domicilia, vnum intra oppidum Ciani in Hetruria sub titulo S. Michaelis Archangeli, quod bellorum causa paulo post destructum, post paucos annos fuit reædificatum. Secundum in ciuitate Zamorana in Hispania, sub nuncupatione S. Mariæ de Bethlehem, primo constructum à deuota matrona Maria Alphonfi intra muros, deinde translatum ad alium locum commodiorem extra urbem prope ædem S. Iuliani, quam ab Episcopo sibi concedi impetrarunt. Vbi ab anno 1563. sub simplici voto castitatis vixerunt, vsque ad annum 1582. quo solemnibus votis se adstrinxerunt,

XXXIV.

ira

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 22.
PAULI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANNO 333.

ita persuadente Fr. Francisco Burgenſi earum Superiore. Tertium in pago Fri-
geirono diœceſis Conymbricenſis in Luſitania, ſub nomine S. Claræ, commu-
nibus ſororum facultatibus conſtruſtum. In regno verò Hungariæ, & pro-
uincia S. Saluatoris, dum nonnullæ eſſent domus huius inſtituti, Paulus Ponti-
fex hoc anno facultatem dedit Miniſtro & Fratribus prædictæ prouinciæ eas
ad clauſuram cogendi.

Domus Fri-
geironi-
idem in prou-
Portug mon.
19.
Plures do-
mus Hung.
Reg. Ord. tol.
119.

XXXV. Frequenter accidebat vt Clariffæ, tam primæ, quam ſecundæ regulæ, quam
etiam ſorores Tertij Ordinis, vel pro nouis monaſteriorum foundationibus, vel
pro gubernandis, aut educandis ſororibus, ex vna domo tranſirent, aut mitte-
rentur ad alias, idque fieret abſque ſcitu & beneplacito Superiorum regula-
rium; vnde pleræque oriebantur in commoda: quare Pontifex id deinceps
fieri prohibuit. *Exponi nobis*, die 18. Ianuarij. Vt liberarentur fratres in Hi-
ſpania à grauibus moleſtijs, & grauaminibus, & faciliùs ad manus haberent
Conſeruatores iudices, & priuilegiorum defenſores, rogarunt & impetrarunt
ſibi dari Toletanum, & Hiſpalenſem Archiepiſcopos, & Mindoniensẽ Epi-
ſcopum. *Datum felic. record.* die 17. Aprilis. Vniuerſis Prælatis, eorumque
Officialibus commiſit, vt Fratres regul. Obſeruantia ad alios tranſeuntes, abſ-
que ſuorum Superiorum licentia, falſarum præſertim litterarum obtentu, co-
gerent ad ſuos redire. *Exponi nobis nuper fecit*, die 30. Maij. Patribus Conuen-
tualibus ſua quæque confirmauit priuilegia, & declarationem adiecit circa
bona temporalia poſſidenda. *Exhibita nobis nuper*, die 27. Octobris.

Priuilegia
Pontificia

Peroratio cum gratiarum actione.

In ſeptem, quos promiſi, tomis per vniuerſas fermè totius Europæ pro-
uincias diſcutrens, quocumque noſtri conſodales præceſſerunt, explorator
acceſſi, & veſtigia illorum ſecutus, quid vbique operoſè fecerint, diligenter
inueſtigau. Inuehi quidem quod *b impleuerunt faciem orbis terra ſemine*
doctrina, *deditque Deus pluuiam ſemini eorum*, *ubicumque ſeminauerant in*
terra, *& panem frugum terra retulerunt uberrimum*. Longum iſtud iter ha-
ctenus emenſus, demum veni in altitudinem maris, & Cancr Tropicum, li-
neamque Aequinoctialem per vaſtiſſimum Oceanum prætergreſſus, Indias,
Orientales, & Occidentales per maris Australis, & Septentrionalis littora
perluſtrans, vidi quod etiam *i ſuper omnes aquas ſeminauerunt*, dum ultra
elationes maris proſecti *m cunctis latè populis verba vite, quæſi taleſſis panis*
grana tradiderunt. Per illorum doctrinam & viæ virtutem populus, qui *am-*
bulabat in tenebris, vidit *lucem magnam*, habitantibus in regione *umbrae mortis*
lux orta eſt eis. Ita quidem *o poſuerunt Domino gloriam in continenti* & lau-
dem eius in inſulis renouauerunt. Tandem poſt tot annorum velificationes
vaſtiſſimi maris agitatoſ procellis, quaſſatæ nauis cogor vela colligere, & pro-
lecta anchora in portu requieſcere. Grauis iam premit ſenectus, & in effœto
corpore ſpiritus pridem promptus nunc cœpit languere, ac circumdantibus
vndique negotiorum preſſuris, ſe demum imparem agnoſcit. Tempus itaque
eſt vt ab omnibus me prorſus expediam, ſuſpenſoque calamo illud vnum
agam, quod potiſſimè neceſſarium eſt; animæ ſcilicet procurandæ totus in-
cumbam, ab ærumnoſæ vitæ procellis ad portum religioſæ quietis accedam,
pacatique animi fidæ me ſtationi committam.

b
Iſai. 27.
Iſai. 30.

l
Iſai. 32. v. 29.
m
Greg. 21. Mor
c. 8.
n
Iſai. 9. v. 2.
o
Iſai. 42. v. 12.

Te itaque Virgo ſanctiſſima Dei Genitrix, compello; *ita portus eſt tempeſta-*
te iactatorum. Ad opem tuam, cœu ad *q anchoram ſanctiſſimam* confugio. Tu
nauis illa inſtitoris, quæ ad deſideratum me poteſ portum euehere. Tu to-
ties inter vndas huius ſæculi à tentationum fluctibus liberaſti. Tu Stella maris,
quæ mirabiles elationes aquarum ſolo nunc compreſcis, teque *plena fide* inuo-
cantes ab impetu procellæ & furij æruis ventorum, eoſque tecum ouantes ad
portum æternæ pacis feliciffimè perducis. Et quidem tu validiſſima ope toties
obſtitiſti, ne in aſperrimos ſcopulos naufragaturus offenderem; ne in pericu-

p
Germ de don
m. Mariz.
q
Theoph ſer.
de Aſſumpt.

ANNO CHRISTI 1540. CAROLI V. IMPER. OCCID. ANNO 22.
PAULI III. ANNO 6. RELIGIONIS MINORVM ANN. 323.

Iosias Syrtes non reuersurus inciderem, ne à Scyllæ voragine hiatu horribili peccatorum pondere deglutirer. Quas porro gratias referre potero? Quid retribuam pro omnibus quæ tribuisti mihi? Vellem tuas celebrare laudes; sed à multis sæculis *Gloriosa dicta sunt de te, Civitas Dei*; & ego *Si linguis hominū loquar, & Angelorum, nihil dignè, nihil propriè de te eloqui potero*. Tuis laudibus modulandis nō inuenitur conueniens organum, & hebes est cuiuscumq. subtilitatis ingenium, Immensitas gloriæ tuæ meam omnifq. humani sermonis excedit inopiam. Alij laudari possunt, & laudationum encomijs extolli: Te decet silentium & veneratio. Melius itaq. tacendo, quam loquendo, tua magnifico præconia, quæ dilatare non poterit infirma, ac mortalis angustia. Ignosce proinde meæ imbecillitati, & seruuli tui pios, quanquam debitos, admitte conatus. Foue & auge meum in te studium; tuiq. amoris in me ignes accende.

Sed & tuum insuper imploro auxilium, Beatissime Pater Franciscè, qui *plagatus in domo eius, qui diligebat te, factus es signaculum diuinæ similitudinis: homo abundans paupertate, quem oculus Domini respexit in bono, & erexit ab humilitate, exaltans caput tuum; & mirati sunt in te multi, & honorauerunt Deum*. Etenim *cum esses paruulus in oculis tuis, factus es caput in tribubus Israel, & crescere te fecit Deus in terra paupertatis*. Cum *esses minimus, factus es in mille, & paruulus in gentem fortissimam*. Cum *essent numero breui filij tui, & paucissimi incolæ sodalitij tui, replerunt faciem Orbis terræ: pertransierunt de gente in gentem, & de regno ad populum alteram*. Dedit illis Dominus regiones gentium & labores populorum possederunt, ut docerent iustificationes eius, & legem illius ubique manifestarent. Etenim dedit eos Dominus *in fœdus populorum, in lucem gentium, ut aperirent oculos cæcorum, & educerent de conclusione vinctos de domo carceris sedentes in tenebris*. Et quidem illi *pro Christo legatione functi, tanquam Deo exhortante per eos, obsecrarunt pro Christo, ut gens inimica, non populus eius, reconciliaretur Deo*. In multis Europæ nationibus, in vastissimis Asiæ, & Americæ prouincijs, in noui Orbis amplitudine *duxerunt cecos in viam, quam nescierunt, & in semitis, quas ignorarunt, ambulare eos fecerant; persuerunt tenebras coram eis in lucem, & praua in directam*. Præclara hæc filiorum tuorum facinoræ, Apostolica ista ministeria, ego minimus in domo Patris mei, & indignus, qui Filij tui nomen assumam, remanens ad sarcinas, & sedens ad colligendas membranulas, sub tuis auspicijs (Seraphice Pater) scribere tentavi, & ad postremū sæculum narrationem perduxī. Ista potuisse, tuæ adscribo virtuti, meritisq. Sanctorum, qui sub tuo vexillo olim militarunt, quorum vitas & facta in operosa hac mole conscripsi. Humile istud obsequium non dedigneris admittere: sed fac ut improbus iste tui seruuli labor cedat in maiore Dei gloriam, tuiq. nominis excellentiam. Si quæ peccaui, ignosce; si quid rectè factum est, tua benedictione confirma. Si quæ merces debetur operi (quæ quàm exigua sit aut nulla, cognosco; neque enim iuxta Regis iudicium cōtendo, ut *aqua sit pars descendens ad prælium, & remanentis ad sarcinas*) fac ut secundum magnam Dei misericordiam in meorum remissionem peccatorum, & vitam compensetur æternam.

F I N I S.

Laus Omnipotenti Deo, Immaculatæ semper Virgini Mariæ,
& Seraphico Patri Francisco.

Anno M.DC.LII. in solemniſſima feſtiuitate Aſſumptionis.

VIRGINIS MARIE.

ADDI-

ADDITIONES

EX PRAETERMISSIS

AD TOMVM PRIMVM

ANNALIVM.

I. NNO 1226. n. 63. post illa verba, *patiantur ab hæreticis*, adde. Monumenta MSS. provinciae Germaniae inferioris ad me transmissa, originem huius cœnobij referunt ad annum 1266. & ad Senatus civiumque benevolentiam, qui inempta ab Aleyde Ducissa Lotharingæ & Brabantiae, mansione cuiusdam Iudæi cum horto & pomario, ibi conuentum construxerunt.

Con. The.
nensis.

II. Anno 1228. num. 90. post illa verba, *Vi armorum hæretici ejciuntur*, adde. Circa foundationis & reformationis tempus discrepant valde monumenta MSS. provinciae Germaniae inferioris ab ista Gonzagæ narratione. Redacta, inquiunt, sylva Orthunensi in oppidum per Godefridum III. Lotharingæ Ducem, longè post Patroni & Domini Duces donaverunt Franciscanis, apud eos bona fama fauorem adeptis, castrum, arcem, & sacellum Paroeciae Orthunensis, quæ erant in sylvæ umbilico. Aduentus verò Fratrum refertur in annum millesimum ducentessimum, quinquagesimum octauum. Verum, cum ab initio in oppido nulla essent templa, & subessent incolæ Paroeciae Orthunensis in illis partibus Ecclesiæ antiquissimæ, sacello supradicto Fratres primum templum adstruxerunt ad annum milles. quingentes. quinquagesimum nonum. Ioannes Brabantiae Dux anno milles. trecent. vigesimo septimo Ecclesiam ultra flumen, quod cœnobium alluit, produci posse concessit. Porro Conuentuales ab antiquo illic habitantes per reformationem cesserunt Fratribus Obseruantiae anno 1517. Visitur in choro elegans effigies posita Senatorum sumptu, repræsentans P. Hermannū à Lochen Guardianum huius loci, ut & alibi, & provinciae Ministrum, qui pro bono ciuitatis aliquoties honesta legatione ad Gubernatorem patriæ Ducem Parmensem, laudabiliter functus fuit. Magnos ille ciuibus addebat animos, concionibus suis ad urbem in Catholica religione tuendam contra perduelles hæreticos, ut etiam hætenus tuta & asseruata fuit. Obijt in Guardianatu publico luctu ciuitatis anno M. D. XCVI. die vigesima prima Februarij.

Con. Sylva
Ducis.

Fr. Hermannus
à Lo-
chen.

III. Similiter dissident eadem monumenta circa annum foundationis conuentus Bruxellensis, quem bonorum civium eleemosynis fundatum asserunt circa annum quintum ab excessu S. Francisci, & Christi M. CC. XXXI. reformatum verò eo anno quo hic Buscoducensis, & destructum à Geuzij anno supra indicato, occisumque tunc Fr. Ioannem Gray laicum. Ioannes Primus Dux Lo-

Con. Bruxel
len.

Fr. Ioan.
Grayn.

Annal. Minor. Tom. VIII.

P p p p

thā-

tharingiæ & Brabantia in Anglia mortuus, huc translatus in choro Fratrum marmorea supra humum tumba ante summum Altare sepultus est; addito hoc Epitaphio.

Anno Domini 1294. Obijt virtutum amator, Iustitia procurator, ac defensor, Flos mundi, speculum iustitie, ac totius probitatis spectaculum, Illustriss. Princeps Primus, Ioannes Dux Lotharingia, ac Brabantia, sepultus ante summum Altare in tumba lapidea.

Eius nullum nunc apparet vestigium, cum à Geuzijs illa cum templi choro funditus fuerit euersa.

*Non sacri cineres urna, non ossa sepulchris
Tuta suis, mutisque furor non abstinet umbris.*

Anno 1233. post illa verba, *tota Conuentus suppellectile*, adde. Huius conuentus originem ita descripsisse Petrum d'Outremannum Valentianensem. IV.
4. Outrem l. 4. c. vlt.
2. Pacificus.
Con Valentianen. origo
in sua Constantinopoli Belgica, quæ post primam huius Tomi editionem prodijt, comperio. [Sub annum Christianum c. 13. cc. xv. cum iam D. Francisci sodalitas adoleceret, B. Pacificus, eius instituti per Gallias Minister, vt aiunt, Episcopo Atrebatensi rogante, aliquot in Belgicam è suis amandauit, qui quidem à Valentianensibus beneuolè simul & magna cum veneratione excepti, eorum ope anno c. 13. cc. xxi. in agro suburbano ædes, exiguas quidem illas, ex ædificarunt. E quo, stupis gratia, ad urbem ipsam & loca commeabant vicina. Id temporis turris, seu specula, quam Belfridum vocant, à ciuibus in foro ponebatur, & ei operi inuigilabat Materensis Toparcha, Hannonia, & Valentianarum Præfectus; cum vnum aliquem ex eiusmodi Franciscano Sodalitio transeuntem conspicatus, ex facie, gemina cicatrice deformata, visus est hominem sibi aliàs notum intueri, ideoque eum virum, qui iam idipsum ne agnosceretur, veritus, se se proripuerat, consensu equo festinat occupare; & postmodum Attrebatum inter & Duacum affecutus deprehendit Iodocum Materensem eum esse, patrum suum, qui importunis nepotis precibus hæc referebat: se cum pluribus quidem alijs, sed in primis septem & viginti socijs, qui iam inde ab prima Balduini expeditione, indiuiduam inter se vitæ societatem pacti erant, post Balduini & Henrici Imperatorum obitum, Alfonso Lusitanæ Regi, aduersus Mauros operam nauasse eo tempore, quo quinq. Francisci Sodales Marochij illustrem martyrij coronam retulerunt, eorumque sacralipsana Vlißiponem relata, miraculis coruscare cœperunt. Plurimos è prima variarum gentium nobilitate, qui ad idem bellum confluerant, istis cum prodigijs, tum martyrum virtute & constantia permotos, sub Francisci signa, relictis mortalium stipendijs, conuolasse. Ex Anglis quidem, Nortampton, è Longobardis Ambrosium Malaspinam, ex Aquitanis Alfonsum Baionensem Comites, sacrum eius Ordinis habitum induisse: è Belgis verò Rogerium Gauerensem, Rafonis seu Erasmi fratrem, Henricum Jugellanum, Levinum Axellensem, Winiocum Hondescotum, Theodoricum Diximus densum, Petrum Oudenhouium, Ioannem Somerghemij Curionem, Gualterum du Rosoy, Roberti fratrem, Ioannem de Trith, Macarium de Sancto Manholdo, Bartholomæum Cononis Bethunij fratrem, Ioannem Akerensem, cum Federico fratre, Iosselonem seu Iodocum de Bellehan, Gualterum de Villesis, Balduinum de Nouailla, Guilielmum de le Porcrie, Sigerum de Silly, Ioannem de Houe, postremò se Iodocum de Materen, pluresque alios è Balduini socijs, humanam sortem pertæsos, Vlißipone in S. Francisci familiam adscriptos esse, atque ex eorum numero nonnullos in ascererio D. Bartholomæi

(eius

(eius enim Sacelli, quod Franciscanis Patribus in suburbio Valentianensi attributum fuerat, tutela fuit sanctus hic Apostolus) etiamnum degere: reliquos varia in loca esse dispersos. Ita ille Dynastæ Materensi nepoti suo narrabat. Hic verò eius verbis incensus, non ita multo post Gandavi Francisci socijs ædes de suo exædificasse parum habuit, sed insuper sic eos in Ioannæ Comitris gratiam insinuauit, vt illa præter alia plura beneficia, quæ in eos contulit, Valentianis suam ijs domum, quam *Donjon* hoc est, arcem, vocabant, & in qua Balduinum nostrum lucem primùm aspexisse dicebamus, donarit: in quam ipsi sub annum 1233. commigrarunt. J Prænominati Heroës qui ad Franciscanos transferunt, socij fuerunt Balduini Belgici Principis, qui cum multis viris nobilibus Cruciatu expeditionem suscepit Syriacam, Constantinopolim oppugnauit, & Græcorum electus est Imperator: sed infelici exitu, ad Adrianopolim pugnavit, vbi captus postea ad Trinobam trucidatus est. Cui successit Henricus frater paulò post Thessalonicæ extinctus. Reuersuri in patriam Vlissiponem appulere, vbi Alphonso II. Regi suam præstiterunt operam anno 1217. & Salaciam, fortissimum Maurorum oppidum, expugnarunt. Fr. Iodoco debet Belgium, quod Pseudo-Balduini, Eremitæ scilicet rusticani, se Balduinum Imperatorem fingentis, & præcipuas vrbes Belgicas suis figmentis occupantis, dolos & mendacia detexerit, propter quæ ille in patibulo appensus est.

Con. Gandauensis auibet.

Vasconcel in Alphon II. 2.

- V. Anno 1235. num. 31. post verba. *Sapientiam commendantes*, adde. Obijt hoc anno Senogalliæ B. Arditius Vercellensis ex familia Corradorum de Lignana multis miraculis illustris.

B. Arditius Vercellen Cimarel. 4. p. 19. c. 6.

An. 1236. num. 8. post illa verba, *mirabilium etiam gloria cornuscauit*. adde, incipiendo à noua linea.

- VI. Mortua est hoc anno B. Philippa Mareria ex tractu Ciculano, diocesis Reatinæ, patre Philippo, matre Imperatrice, profapia, bonisque fortunæ illustribus. Dum mater eam gestaret vtero, nullam grauedinem, neque in partu vllum sensit dolorem. Paulo antequam pareret, vidit in somnis peregrinum, aspectu mirabilem, sibi florentem palmam porrigentem, & paulò post auferentem: qua visione, rerum euentu, intellexit, tunc sibi indicatum, Dei dono datam sibi illam filiam, virtute florentem, palmaque deuicti hostis dignam, sed citò præripiendam, vt in diuinis castris gloriosius triumpharet. Aetate crescens, gratia crescebat & decore, omnibus grata, omnium iudicio fortem transgressura communem. Linguam edocta Latinam, sacra Scripturæ lectione, & magistro, qui mysticos doceret sensus, mentem recreabat, curabatque opere complere, quod verbo percipiebat. In tenella ætate nihil puellare, neque ridiculum apparebat, sed omnia mira modestia composita specimen dabant futuræ sanctitatis.

B. Philippa Mareriquiritus prænunciata.

Anni puellares.

- VII. Magno suo bono bonum consecuta est præceptorem, S. Franciscum, à parentibus hospitio exceptum, dum aliquando vallem partesque lustrabat Reatinas, in quibus multa diximus sacra adhuc apparere, ab eo relicta vestigia. Ab illo, pijsque confodalibus illac declinantibus mundi hauriens contemptum, dum plenis nubilis annis à multis proceribus expeteretur, & pater vnum proponeret, constanter restitit, dicens, se illo potiorẽ prælegisse sponsum, cui impretiabilis doni thesaurum, integerrimam statuit conseruare virginitatem. Importunè tamen vrgentibus parentibus, prociisque passim impellentibus, se subtrahere decreuit, & in domus paternæ angulo secreto, clausoque latitans cubiculo, nulli præterquam parentibus, necessarioque famulitio aditum permisit. Sed hic etiam valdè molestum vbi sensit Thomam, fratrem consanguineum nuptias suadentem, tonsis crinibus, honestaque sed humili inducta veste, cum paucis foeminis, ijsque sui consocijs propositi, ad montana Marerij clamperrexit, vbi se sociasque diuinæ protectioni commisit vitam ductura eremiticam, donec Deus quid eam facere vellet, edoceret. Cæli iniurias, hominumque accessus prohibitura, aduocauit operarios, qui muris locum cingerent, & intus suis cellulis distribuerent.

Non vult nubere.

Fugit in montana.

- VIII. Admiratus Thomas virginis constantiam, vitæque à mundo semotæ cupidinem,

Annal. Minor. Tom. VIII.

P p p p 2

*Mona. Terio
Anatur.*

*Regulam
amplectitur
S. Francisci*

*Eius virtu-
tes.*

*Orationis ef-
ficacia.*

Pic moritur

dinem, eamque à Deo inditam dijudicans, ad montem ascendit, molestiæ sorori illatæ veniam petijt, utque cum socijs reclusa decentius, commodiusque vitam cælibet duceret in Dei famulatu, ei obtulit ecclesiam sancti Petri, quæ patroni iure ad ipsum spectabat, spondens insuper ædes additurum continguas. Virgini nihil hac oblatione magis gratum potuit accidere; acceptata proinde donatione præparatoque domicilio cum consortibus descendit de monte, vitam ductura secundum normam à sancto Francisco virgini Claræ Affiliati, eiusque fratribus præscriptam. Instauratis ædibus in monasterij formam, & liberatis ab omni onere patronatus, ac seruitutis, multæ ex consanguineis, neptes aliquæ, & soror iam sponso oppignorata, partim suasu, partim exemplo Philippæ idem subierunt institutum. Harum dotibus, suæque à patre accepta portione, illa fabricam auxit, officinas adiunxit, necessaria quæque præsertim, cultui diuino, præparauit. Spirituali verò ædificio promouendo sollicitior nihil omisit, quod à pia matre, vel à bona magistra possit expectari.

Nihil illa humilior, ad vilia quæque ministeria obeunda parata; nihil amabilius, charitatis officijs sorores ad quæcumque volebat inducens; nihil ad obsequendum promptus, ubi maximè de præceptis Ecclesiasticis, vel sui instructoris fr. Rogerij Minoritæ, viri pictate & miraculis præclari, qui omnium confessiones excipiebat, agebatur. Corpus ita affligebat ieiunijs, ut vix pedibus insistere posset; otium, animæ blandum inimicum, attente fugiebat, consilio utens manuum suarum pro consodaliū beneficijs. In infirmitatibus, quibus sæpè afflictabatur, doloris aculeos, Dei dicebat fauores, quibus virtus perficitur; & proinde cum vehementius pungerent, illa reperebat verba. *Deus noster refugium & virtus, adiutor in tribulationibus, quæ inuenerunt nos nimis.* A diuitijs bonisq. cumulandis plurimùm abhorrebat, neq. volebat, ut sorores cogitarent de crastino, sed spem omnem in Deo ponentes, quæ necessitatem superabant, pauperibus exhiberent. Iucundissimas reputabat voces pro Dei amore mendicantium, quibus dicebat mentes fidelium ad opus meritoriū inuitari, & ad fraternam charitatem accendi. Tribulatis & afflictis tenerrimè compatiabatur, multò magis ijs, qui mente & spiritu languebant; in peccatis verò sordescerent, quibus poterat modis oratione, consilij, missis deprecatoribus, ut è cœno vitiorum resurgerent, adiuuabat. Superbas & arrogantes sua humilitate confundeat, paucique erant, qui ab eius colloquio non redirent meliores.

In oratione feruentissima magna quæque à Deo impetrabat. Rogerij de Montana viri nobilis filiam, Imperatricem nuncupatam, Philippæ neptem, monasterium ingressam pater & fratres venerunt repetitum, magnisque clamoribus & minis effecerunt, ut redderetur. Dum egrederetur, poenituit Abbatissam reddidisse, protinusque in genua procumbens, orauit Dominum ut sisteret, ne abiret; statimque tanto pondere eam fixit Spiritus sanctus, ut loco quotquot erant consanguinei, dimouere non possent, instar Luciæ Siracusanæ & Agnetis Affiliatis. Orauit pro Margarita filia viri illustris Bernardi de Valniano, ore ex morbo monstruosè distorto fædissima, statimque suo decori restituta est. Celleraria conquerente parum superesse frumenti, ut in Domino confideret, exhortans, orauit, in horreum descendit, triticum manibus reuoluit, quod in multos menses excreuit, & ad messem vsque abundauit. In festo Paschatis, quod illa solemnissimè propter Christi victoriam de hoste reportatam, celebrabat, paucos in mensa appositos panes, sanctæ Claræ imitatrix benedixit, qui per omnes octauæ dies suffecerunt. Subditarum corda penetrabat, & secundum vniuscuiusque necessitatem remedia exhibebat. Per cogitationes vanas & ineptas diuagantes, vel iram aut odium in corde fontes, suauiter corripiebat admonitione, persistentes acriori curabat medicamine.

Tandem graui affecta languore cum suæ resolutionis tempus instare diuinitus cognosceret, tribus ante obitum diebus sororibus prædixit, verbis adhibitis consolatorijs, & ad virtutes quasque exhortatorijs. Perseuerantiam in bono, pacemque religiosam super omnia commendauit, sermonem ijs verbis claudens: *Pax Domini, quæ omnem exuperat sensum, custodiat corda vestra &*

intel-

intelligentias vestras in suo famulatu. Acceptis demum Sacramentis, cum ante triduum Christum videret sibi cælum aperientem, ad eum, concinentibus prædicto fratre Rogerio alijsque fratribus & monialibus, foeliciter migravit; 14. Kalend. Martij die Dominica sub noctis medium. Antequam illucesceret, vox insonuit per vicina castra, & villas, sanctam Virginem obijisse, ac summo mane vndique accurrerunt viri & mulieres, atque ex clero multi cum cereis, per eius merita Dei beneficia imploraturi. Die sequenti coepit coruscare miraculis, celebratisque solemniter exequijs, & ex rostris eius prædicante virtutes, & gratias, quas à Deo recepit, fr. Rogerio, honorificè peculiari condita, est sepulchro. Compendium istud ipsius vitæ collegimus ex lectionibus novem, quas illius monasterij sorores in ipsius festo recitant. Officium est vetustum valde, omniaque habet propria, tam Antiphonas, quam Hymnos, & Responsoria. Impressum est Romæ an. 1545. apud Valerium Doricum & Ludovicum fratres Brixianos, adiunctis sub finem visionibus, per quas ipsa transitus nocte innotuit quibusdam personis eam decessisse, & miraculis viginti novem per testes idoneos coram publico Notario comprobatis. Templum illud in die prædicto, quo decessit, eiusque colitur memoria, inuisentibus indulgentias concesserunt, Thomas Episcopus Reatinus anno 1253. Goffredus Bissinianensis Antistes anno 1276. & Innocentius IV. quorum diplomata illic conservantur illæsa. Summi Pontificis concessionem isthic exscribo.

Miraculis coruscat.

*Conceduntur
ita Indulgentia
in eius
annuaria
rio.*

INNOCENTIUS EPISCOPUS, &c.

*Dilectis in Christo filiabus Abbatissæ & Conuentui
Monialium inclusarum monasterij sancti Petri
de Mileto Reatinae dioecesis, salutem
& Apostolicam benedictionem.*

XII. Licet is, de cuius munere venit, ut à fidelibus suis dignè & laudabiliter seruiatur, de abundantia pietatis suæ, quæ merita supplicum excedit & vota, beneficientibus multo maiora retribuat, quam valeant promereri: Nihilominus tamen desiderantes reddere Domino populum acceptabilem, fideles Christi ad complacendum ei, quasi quibusdam illectatos muneribus, indulgentijs scilicet & remissionibus inuitamus ut exinde reddantur diuinæ gratiæ aptiores. Cupientes igitur ut Ecclesia vestra congruis honoribus fræquentetur, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui ecclesiam ipsam B. Petri, & Pauli, sanctorum Philippi & Iacobi, & sanctæ Philippæ festiuitatibus annis singulis venerabiliter visitauerint, omnipotentis Dei misericordia & eorundem Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, quadraginta dies de iniuncta sibi pœnitentia misericorditer relaxamus. Datum Lugduni quinto Calendas Iulij Pontificatus nostri anno quinto.

XIII. Anno 1249. num. 9. ab illis verbis *mira sanctitatis iacent.* Ex corrupta interpunctione varij irrepserunt errores, ita corrigendi. Monasterij in Custodia Boffaliæ BB. fr. Henricus de Africa, Ioannes de Pirna sanctitate gloriosi, & miraculis noti. Beatus fr. Petrus in Custodia Brabantia. In loco Turgonis Beatus Fr. Hasso. In prouincia Argentina, Augustæ Beatus Fr. Terdericus primus Minister illius prouinciæ, obiit circa 1244. Husaria Beatus Fr. Hudo. In prouincia Saxonia Beatus Fr. Electus iuuenis deuotissimus, & bonus cantor, qui hac speciali deuotione Ascensionem Dominicam coluit, ut octo ante diebus in ieiunijs & orationibus anticipata præparatione eam præueniret; Bremæ autem infirmatus hora matutina eiusdem festi coepit cantare illum versum: *Ascendo ad patrem meum & patrem vestrum, Deum meum & Deum vestrum.* Hoc gradatim elata voce ter cantauit, tertia autem vice accurrentibus vniuersim fratribus, in sudorem resolutus finito versu suauiter expirauit. B. fr. Ioannes Lunebur-

*Plures viri
sancti va-
rijs locis se-
pulti.*

neburgæ, Fr. Conradus & Fr. Mosellus pro confessione fidei occubuerunt martyres. In conuentu Hildemenſi S. Fr. Conradus cognomento, *Pater Sancte*. Marpurgi BB. Fr. Simon Angelicus, primus in Teutonia lector, Fr. Iacobus de Taruiſio ſecundus Cuſtos Saxoniz, Fr. Iordanus de Yano, Fr. Gilbertus, Fr. Landolphus, cuius, &c.

In regeſto tomi primi poſt Bullam XII. Gregorij Noni ſcribe iſtam, quæ ſequitur. Concedit fratribus liberam ſepulturam in ſuis Eccleſijs pro ſe ipſis. *Ex Firm. 3. Ord. par. 2. tract. 2.*

Dilectis filijs Miniſtro & fratribus Ordinis Minor.

*Conceditur
fratribus li-
bera ſepul-
tura.*

Ita vobis & Ordini veſtro, &c. deferre volentes, vt non detrahatur iuſtitijs XIV. aliorum, deuotionis veſtræ precibus inclinati, autoritate vobis præſentium indulgemus, vt in locis, in quibus degitis, & celebratis diuina, ad opus fratrum veſtrorum duntaxat, habeatis liberam ſepulturam. Nulli ergo, &c. Datum Anagn. 7. Idus Martij Pont. noſtri an. 6.

Finis Additionum ad Tomum Primum.

ADDITIONES

AD TOMVM TERTIVM.

I.

NNO 1254. num. 39. dele illa verba, *in loco Turgonis Custodia Brabantia*, & lege, *in Custodia Brabantia* uti alias *b* dictum est.

Anno 1256. num. 49. post illa verba, *Pressi gravi orbis sarcina Kal. Iunij*, adde. Fratres conventus Trecentis in Gallia, de quo suo diximus loco, à varijs liberavit molestijs Decani, & Canonorum Capituli Trecentis, commissa litis decisione Archiepiscopo Senonensi, cuius autoritate cuncta pacifice composita sunt. *Ad audientiam nostram 5. Idus Iulij*.

b
An. 1249. n. 39

Anno 1260. num. 55. post verba, *martyrj dabimus genus*, adde, incipiendo à noua linea.

II.

Ante hoc tempus fratres prouinciæ Franciæ conventum obtinuisse apud Sezaniam in dirione Regis Nauarræ, sub inuocatione S. Michaelis, cuius situm dum vel propter aëris intemperiem, vel ob aliam causam mutare oporteret, hoc anno impetraverunt à Theobaldo Rege fundum cōmodum alteri domui construendæ è regione loci vulgo nuncupati *Franchement*, & *Ampes*. Concessionem Regiam & fratrum translationem eodem Rege rogante confirmavit Urbanus IV. anno 1263. 2. Kal. Febr. Pontificatus anno secundo. Erat domus hæc fratrum capacissima, doctorumq. virorum feracissima, donec sub an. 1568. grassantibus per Galliam Hugonottis, tota redacta est in cineres, relictis tantū templi fundamentis. Restituta tamen est diligentia & industria Ludouici Priuey Doctoris Theologi, tunc Custodiæ Campaniæ Custodis. In medio chori coram summo altari cernitur sepulchrum fr. Iuliani Formont, Theologiæ professoris, ob insignem pietatem, singularem doctrinam, eloquentiam & vitæ cādozem celeberrimi, cuius sepulchrali lapidi hæc incisa sunt verba: *Magis Angelus, quam homo*.

Con. Sex. a. n. 4. Gdx. in prou. Franc. con. 5.

Fr. Iulianus Formont.

Anno 1275. num. 12. post illa verba, *tractanda reservamus*, adde incipiendo à noua linea.

III.

Hoc anno fr. Timideus, siue Timides promotus est ad Episcopatum Veronensem, de quo ita scribit Onuphrius Panuinius in suo de Antiquitatibus Veronensibus opere. [Episcopatum Veronensem post Guidonem Scaligerum, hoc anno adeptus est Timides, frater Ordinis Minorum S. Francisci, vir pius & eloquens, atque in exponendis sacris litteris exercitatus. Hic annos tres tantum Episcopus fuit, obiit enim anno 1278. cuius in antiquo codice Basilicæ S. Euphemie Veronæ sic mentionem fieri inueni. Anno Dom. 1275. die Dominico 7. Augusti fuit positus primus lapis Ecclesiæ nouæ per Magistrum Bonincontrum Ecclesiæ maioris Archipresbyterum, de licentia & mandato Domini Guillelmi Ferrariensis Episcopi, tunc Apostolicæ Sedis Legati, & erat illo tempore fr. Timideus electus Episcopus Veronensis, & nondum confirmatus.]

Fr. Timideus Episc. Veronensis.

Anno

Anno 1276. num. 2. post illa verba, *atque inter Beatos enumerat*: adde incipiendo à noua linea.

Brandon. 4. p.
Monarch. Lus.
sit lib. 15. c. 43
Nicol. Hi.
spanus lega.
tus ad Alf.
sum Lusita.
nia Regem.

Recens rerum Lusitanarum historicus narrat sub hoc tempus, missum IV.
fr. Nicolaum Hispanum Ord. Minorum primum à Gregorio X. deinde à
sequentibus huius anni, quos enarrauimus, Pontificibus ad Alphonsum III.
Portugalliae Regem, datamque ei amplam potestatem, vt Regem libertatis &
immunitatis Ecclesiasticae violatorem ad refarciendas iniurias, aut suauiter in-
duceret, vel potestate compelleret; eumq. suas partes intrepide peregisse, &
quae dicenda erant Regi constanter intimasse, praesentibus multis viris nobili-
bus, & religiosis, praesertim Dominico Louello, al. Bonello Guardiano Vlissipon-
ensi, Martino Ioannis Rectore etiam Vlissiponen. Dominico Michaelis Guar-
diano Vimarani, Arnaldo socio ipsius, Nicolao & Dominico de Leirena.
Tantum autem abfuit, vt Rex propter haec Minoritis succenseret, vt potius
laudaret, & sub mortem paulo post secutam, postremis tabulis pingues legarit
eleemosynas omnibus fere coenobijs Ordinis, quae recensentur in ipsis testa-
menti tabulis, quae legi possunt ad finem quartae partis Monarchiae Lusitanicae,
scriptura seu monumento ultimo.

B. Agnetis
Epitaphium.

Anno 1281. num. 5. post verba, *solemni comitatu visitant Ecclesiam*, adde: V.
In priori tumulo sacelli S. Ioannis adhuc conspicitur lapidi marmoreo inscul-
ptum hoc Agnetis Epitaphium, circa diem & annum, quo decessit, aliquan-
tulum discrepans. *Hic est sepulta S. Virgo Agnes, quae huius monasterij per qua-
draginta & septem annos, & amplius prima Abbatissa existens, tanto in morte &
post gloriosa coruscavit miraculis, quanto dum viveret sanctitate vitae, & clarita-
te fama praefulsit. Obijt autem anno Domini 1280. Kal. Octobr. feria quarta.*

In regeſto post Bullam L. Alexandri IV. adde sequentem. Committit ei de-
cisionem litis vertentis inter Capitulum Canonicorum, & fratres Minores Tre-
censes. *Ex originali.*

Venerabili Fratri Archiepiscopo Senonensi S.

Ad audientiam nostram noueris peruenisse, quod cum dudum inter dile- VI.
ctos filios Guardianum & fr. Minores Trecenses ex parte vna, & Decanum &
Capitulum maioris Ecclesiae, ac Magistrum Ioannem Rectorem Ecclesiae B. Re-
migij Trecensis ex altera, super eo quod iidem Guardianus & fratres in quo-
dam loco, in parochia ipsius Ecclesiae S. Remigij, cuius dicti Decanus & Capi-
tulum sunt patroni, oratorium & domum cum alijs officinis aedificare vole-
bant, suborta praemissa materia quaestionis, tandem vt indemnitati eorundem
Decani, & Capituli, & Rectoris, qui certum censum ibi habebant per recom-
pensationem aliquam caueretur, in Magistrum Nicolaum dictum Falcidiam, &
Guillelmum de Gomen Canonicos Trecenses, ac in Rectorem eundem, nec nō
in Cantorem Ville-Mauri, si reliqui discordarent, tanquam in arbitros sub cer-
ta forma & poena centum marcarum extitit super his à partibus concorditer
compromissum. De seruando eorum arbitrio à dictis Guardiano & Fratribus,
ac de poena totiens soluenda praefatis Decano & Capitulo, quotiens in toto vel
in parte iidem non parerent arbitrio, vel quod domum ipsam, aut locum alij
infra finis eiusdem Ecclesiae S. Remigij, causa manendi perpetuo nō intrarent,
praestita fideiussoria cautione, prout in litteris inde confectis, & Officialis Tre-
censis sigillo munitis, dicitur plenius contineri. Dicti verò arbitri, sequentes
propriae voluntatis arbitrium, non iudicium rationis, per arbitrium pronuntia-
uerunt iniquum, quod praefati Guardianus & fratres nunquā audiant confes-
siones aliquorum aegrotantium parochianorum ipsius Ecclesiae S. Remigij, vel
extraneorum etiam habitantium in eius parochia, vel transeuntium per eandē,
nisi rector ipsius Ecclesiae, vel eius Vicarius, qui pro tempore fuerit, prius con-
fessiones eorum audierint, aut ipsis dictis Guardiano, & Fratribus dederint
licentiam confitendi: & si aliqui praedictorum aegrotantium de rebus suis di-
sponere voluerint in ultima voluntate, praedicti Guardiani & Fratres non inter-
sint

sint dispositioni huiusmodi, nisi præsente ipso Rectore vel eius Vicario, si voluerint interesse, & si copia ipsorum possit haberi. Iidem quoq. Guardianus & Fratres corpora Parochianorum, vel aliorum decedentium in ea Parochia, non recipiant ad ecclesiasticam sepulturam, etiamsi sepeliri elegerint apud ipsos, nisi prius Missa in dicta Ecclesia celebrata fuerit pro defunctis, & tunc de licentia Rectoris, vel Vicarii supradicti corpus defuncti ad locum dictorum Guardiani & Fratrum, si decedens sic disposuerit afferatur. Præterea ordinauerunt Arbitri memorati, quod Guardianus & Fratres prædicti eidem Ecclesie in recompensationem damnorum, quæ propter hoc incurrit, secundum æstimationem eorum annuum redditum quadraginta librarum Turonensium in decimis, terragijs, & alijs redditibus in Ciuitate Trecensi vel circa, infra certos fines & terminos, & nihilominus dictis Decano & Capitulo, ac Rectori quantum percipiebant in loco prædicto, tantum in simili vel meliori loco de annuo censu, vel redditu assignarent. Quia verò prædicti Guardianus & Fratres præfatum locum, sicut accepimus, dimittere sunt parati, & eis locus alius infra fines Parochie ipsius Ecclesie, si eum retinere suis vsibus valeant, est collatus: Nos volentes ipsos eximi litigijs, qui mundi superbia conculcata, se Deo in humilitate spiritus totaliter dedicauerunt, Fraternitati tuæ in virtute obedientie per Apostolica scripta districte præcipiendo mandamus, quatenus prædictos Decanum, & Capitulum, ac Rectorem, quod eosdem Guardianum & Fratres in præfato loco alio, nuper ipsis collato, ædificare, liberè, & habitare permittat, eosq. illis inibi gaudere immunitatibus, quibus alia sui Ordinis loca gaudent; cõpromisso, aut arbitrio huiusmodi, & pœna in ipso adiecta, seu si dicti Decanus, & Capitulum, & Rector arbitrium huiusmodi sub quacumq. forma verborum, quod non credimus, obtinuerint forsitan per Sedem Apostolicam confirmari, nequaquam obstantibus; quodq. occasione ipsius compromissi vel arbitrij seu forme, dictos Guardianum & Fratres, aut fideiussores eorum in aliquo non molestant; qui quidem fideiussores fide præstita promississe dicuntur soluere dictam pœnam, propter hoc bona sua omnia obligantes, si præfati Guardianus & Fratres in toto vel in parte huiusmodi arbitrio non parerent, renuntiando prorsus exceptioni cuilibet, & etiam omnis iuris auxilio in præmissis; monitione præmissa, per censuram ecclesiasticam, appellatione remota, compellas. Si verò Parochialis Ecclesia, infra cuius fines prædictus locus existit, grauem ex his læsionem incurrat, facias super hoc sibi auctoritate nostra secundum tuæ discretionis arbitrium recompensationem fieri competentem. Contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo. Datum Anagninæ 5. Idus Iunij Pontificatus nostri anno secundo.

Finis Additionum ad Tomum Secundum.

ADDITIONES

AD TOMVM TERTIVM.

*Clarisse sub
habitu Coe-
lestinorum.
Vide Annal.
p. 7. ann. 1498.
cap. 46.*

NNO 1308. nu. 7. post illa verba, *similiter exenit*, I.
adde. Monasterio Panormitano S. Mariæ de Gratia,
Montis Virginum, vbi sub habitu Coelestinorum Mo-
niales viuunt ad normam Clarissarum, & regimine
Minorum: nec non in alijs, quæ.

Anno 1348. num. 13. post illa verba, *præter illud
aliud edificarit?* adde incipiendo à noua linea.

Sub hoc tempus ædicula S. Mariæ de Angelis per II.
M. P. distans ab oppido Hortæ Dertosanæ diocesis,
olim spectans ad milites Templarios, mox ad Rho-
dianos, deinde ad quosdam sæculares, in Fratrum Minorum potestatem deue-
nit; cui oppidani fratrum vsui cōmodum suis sumptibus addiderunt habitacu-
lum. Demum ad Recollectos translatum, ab eis postea dimissum est: quod
ægrè ferentes oppidani apud Carolum V. egerunt, vt redirent. Hic per annos
multos vixit Saluator Alphonsus, à longo incolatu *ab Hortæ* cognominatus, de
quo nos sub annum, quo religionem ingressus, & quo vita functus est, agemus
opportuniùs.

Finis Additionum ad Tomum Tertium.

ADDITIONES

ADDITIONES

ADDITIONES

ADDI-

ADDITIONES

AD TOMVM QVARTVM.

I.

NNO 1377. num. 24. post verba, *Sepulchrum erexit anno MDLIV.* adde incipiendo à noua linea.

Capitulum Maioricensis Ecclesiæ hoc anno in suum elegit Episcopum Fr. Petrum de Cima, Episcopum Elnensem Maiorica oriundum, virum doctum, multisque virtutibus ornatum. Electionem confirmavit Pontifex hoc anno die 7. Augusti. Possessionem accepit ineunte anno sequenti. Ecclesiæ fabricam auxit, magnamque partem cœnobij S. Francisci prædictæ vrbis construxit, totumque conuentum oppidi Incani

Fr. Petrus
episc. Elnen.
& Maiori
cen.
Mut. tomo 2.
hisor. Malo-
rie. l. 11. c. 2.

in insula Minoricæ. Anno 1384. duo instituit Sacerdotia Primiceriorum, & anno 1386. maiori cultu, solemnitate, varioque apparatu curauit infestuitate Corporis Christi circumferri Sanctissimam Eucharistiam. Obijt anuo 1387. pietatis, religionis, & in pauperes liberalitatis præclara opinione relicta.

Ibid. num. 26. post illa verba, *Polonia Patrum Conuentualium*, adde. incipiendo à noua linea.

II.

Ad Ferrolanum oppidum, diœcesis Cōpostellanæ, in Galecia sub hoc tempus constructum est cœnobium Minoritis sub S. Francisci nomine, regnante Henrico II. Rege Castellæ, Petri Crudelis Regis fratricida. Ipsum Henricum aliqui dicunt conditorem, alij Ferdinandum Perez de Andrada, Henrico familiarem, à quo Andrada Comites originem acceperunt. Insignia templi ostio infixæ, alterius ab utroque istorum opus esse designant.

Con. Fer-
coli.
Idem in pro-
p. Jacobi con.
37.

Anno 1393. num. 5. post illa verba, *B. Francisci eadem die*, adde. incipiendo à noua linea.

III.

Confirmavit etiam peculiari bulla nouum institutum collegiarum Canonicarum à nobili viro Nicolao de Vrsinis de Nola in Tuscia, Palatino, & de Soleto Comite, quem aliàs commemorauimus, piè excogitatum, & fundatum prope Ecclesiam Virginum Ordinis S. Mariæ Matris Christi, eo scilicet fine, vt sicut B. Virgo enutrita & educata fuit ab infantia in templo, & ibidem postea desponsata S. Iosepho; ita hæ Virgines nutrentur, docerentur, & desponsarentur suis sponis, quæ nubere vellent; quæ verò nollent, manerent perpetuò in prædicto collegio, sicut Anna propheta, B. Virginis, (vti fertur) magistra, in templo permansit cunctis diebus vitæ suæ in oratione & ieiunio. Ipse institutor viuendi præscripsit modum per capita vnum & quadraginta partitum, in quorum quinto bullam citat Bonifacij Papæ sodalitij confirmatoriâ. Collegas siue collegio perpetuò addictas, in tres diuidit classes; in Choristas, seu cultui diuino designatas; in laicas professas, & famulas siue seruientes. Primarum disciplinæ committuntur puellæ, donec vitam claustralem siue in hoc collegio, siue in monasterio de S. Maria Iacobi Nolano ducere solemniter elegerint, aut ad nuptias transire maluerint. Confessarium habent Minoritam ex cœnobio propinquo S. Angeli. Vestem portant exteriorem lineam, siue

Collegium
Canonicarum
Nolanum.
d
An. 1354. n. 13

Annal. Minor. Tom. VIII.

Qqqq 2

super-

superpellicem; subtrus, tunicam leucophæam, seu griseam, chorda, seu cingulo præcinctam, ad instar fratrum Minorum, & in pedibus calepodia. Mantellum seruientium & puellarum, quarum vestem discriminabat, voluit etiam Franciscanum. Officium diuinum recitant secundum ritum Minorum, eorumque peculiare celebrant festiuitates: laicis professis præscribitur officium laicorum Ord. Minorum ipsis verbis regulæ Franciscanæ. Omnia hæc obseruari & exscripsi ex prædictarum Constitutionum codice, dum illud ipsum collegium ante aliquot annos visitarem, volente Episcopo Lancellotto, cuius regi-
mini subest collegium, & monasterium prædictum Clarissarum S. Mariæ Iacob-
b^{is} de quo semel & iterum ^d iam sumus locuti.

^d
An. 1354. n. 73
& an. 1372.
n. 45.

Finis Additionum ad Tomum Quartum.

ADDI-

ADDITIONES

AD TOMVM QVINTVM.

- I. NNO 1406. num. 103. post verba : *factus à Patribus Conuentualibus*. Hoc anno die 15. Nouemb. Capitulum & Canonici Ecclesiæ Lateranen. dederunt facultatem Petro Antonio Iacobini de Luceria Saracenorum, Nicolao Ioannis de Catania, & Francisco Mutio Tranensi, fratribus tertij Ordinis ædificandi ecclesiam seu eremitorium sub titulo sancti Hieronymi in fundo Lateranensi ad castrum Talachij exemptum, in diœcesi Vrbinate, quod post aliquot annos transiuit ad eremitas B. Petri de Pisis, siue de Gambacorta, uti dicemus sub annum 1432. Diploma facultatis concessæ à Lateranensibus dabimus ad finem Regesti noni voluminis.
- II. Anno 1418. num. 36. post illa verba, & *sanguine clarissimus*: adde incipiendo à noua linea.
- A Cremenſi vrbe in Lombardia bis M. P. distat pagus Planengi, inops & exiguus, vbi cum nullus degeret Sacerdos, qui indigenis sacramenta ministraret, Senatus Cremenſis, annuente hoc anno Martino Pontifice, cœnobium construxit pro octo fratribus, qui Popello, vicinisque ruricolis solatio essent & salutis. Hi parochi officio funguntur, prædicant, & confessiones excipiunt, subministrantibus alimonia Episcopo & ciuibus Cremenſibus.
- III. Anno 1430. num. 31. post verba, *Pontificatus nostri anno 13*. adde, incipiendo à noua linea.
- Obiit hoc anno vel circiter B. Lucia, à Nurcia nuncupata, etſi in vico Valcaldaræ territorij Nurcini progenita. Adolescentiori ætate anno 1386. secessit in domum quandam paternam prope Nurciam, vbi simul cum virginibus septem Nurcinis vitam cælibem & eremiticam ducentes, protinus impetrarunt à Ferdinando Patriarcha Ierosolymitano, Episcopatus Spoletani (cui Nurcia subiicitur) administratore, facultatem Oratorium addendi sub titulo S. Hieronymi. Ex variis eleemosynis & industria Lucie in monasterii formam fabrica accreuit sub Ordinarii regimine, & prudenti directione fr. Raynaldi Minoritæ, Lucie fratris germani, pii doctique viri, qui propinquam eiusdem territorij colebat cremum sanctæ Mariæ Montis Sancti. Postquam annis aliquot Lucia Virginum præfuit collegio, à conterraneis rogata aliud instituit an. 1390. apud Valcaldaram, sub titulo sanctæ Mariæ, Rectricem constituta Titia, præscripta, insuper norma vitæ poenitentis.
- IV. Etſi vero vtroque loco virgines habitu inceſſerint cinericio & religioso, nullam tamen habebant regulam ab Ecclesia confirmatam, quam demum an. 1407 impetrarunt ab Angelina Aprutina, de qua frequens incidit sermo, & ex discipulis Fulginatibus vnâ, quæ vitam & institutum sororum tertij Ordinis in vtramque domum inuexit. Nurcinam deinde Lucia magnopere ampliavit, capaciore adiuncto templo sub titulo S. Claræ, priori reducto intra ambitum domici-

Domus Talachij fratrum 3. Ord.

Con. Planæ
gt.
Göz in Prou.
Bria con. 12

B Lucia à
Nurcia.
Iacobelli de
SS. Vmbr. ad
12. Ianuar.
Göz. in Prou.
S. Franc. mon.
17.

Domus sancti Hieron.
& S. Clare
Nurcinæ
for. 3. Ord.
Fr. Raynaldus
Nurcinus
Domus Valcaldaræ eadem
rund. m.

micilij, vnito etiam huic monasterio altero Valcaldaræ. Augustinus Spoletanus Antistes sub prædicti anni finem cuncta probauit, varijs etiam beneficijs virgines profecutus. Demum sub hunc annum die 12. Ianuarij, Lucia longa poenitentia, ieiunio, alijsque corporis macerationibus attrita, obdormiuit in Domino, & in vetusta S. Hieronymi Ecclesia, loculo ligneo condita cœpit clare miraculis, à quibus patrandis aliquot abstinuit annis, iubente fratre Raynaldo, vt turba cessaret vndique concurrentium. Anno 1599. aperto deposito inuenta est corpore integro, & habitu incorrupto, extractoque & scisso corde apparuit insitus Christus cruci affixus, ex ipsa carne propter vehementem & frequentem Christi passi contemplationem mirabiliter delineatus. Translato sacro pignore ad alium locum humentem tandem computruit, & ossa decentiori tumulo collocata, in magna nunc habentur veneratione.

Anno 1432. num. 43. post illa verba, *ex fisco applicata*, adde incipiendo à noua linea.

Congregationem Fesulanam Ordinis S. Hieronymi exordium accepisse à V. Fratribus Tertij Ordinis S. Francisci, suo diximus loco: aliam nunc monemus congregationem sub inuocatione eiusdem S. Doctoris ante hoc tempus incepisse Petrum de Gambacurta Pisanum, socium Fr. Angeli de Corsica prædicti Tertij Ordinis professoris, viri pijsissimi, à quo & potissima rudimenta eremicolatus, & prima suæ congregationis domicilia, licet eiusdem Ordinis non fuerit, Petrus accepit: primum in monte Scolchæ II. M. P. ab Ariminensi ciuitate per Angelum in fundo sibi à Carolo Malatesta Ariminensi Regulo sub annum 1393. concesso fabricatum; alterum in regione seu contrada Veneta S. Raphaelis Castellana diœcesis; tertium S. Hieronymi prope Vrbinum; quartum S. Mariæ Angelorum de Nuuilaria Pisaurien. ac quintum S. Mariæ de Misericordia Ferrariensis diœcesum. Primum locum renunciauit fr. Angelus Galeotto Roberto de Malatestis, tunc domicello Ariminensi, eiusdem Tertij Ordinis Professori, qui prædicto Carolo suo patruo in Principatu successit hoc ipso anno, vt paulò antea narrauimus, decessit. Aliqui contendunt socios omnes Angeli huic nouæ congregationi Petri se aggregasse, quod aliquantulum innuere videtur Bulla Eugenij Pontificis confirmatoria huius donationis, seu renunciationis, hoc anno data, quam subiungo, ex qua totius translationis seu donationis, series clarè percipietur. De his congregationibus S. Hieronymi ex Tertio Ordine prodeuntibus, illorumq. habitu, *f* alibi dicitur.

Congregationis Petri de Pisis quæle exordium?

Quinque domus recepit à Fratribus Tertij Ordinis.

f
Vide an. 1460
nu. 43. & an.
1455 n. 7.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ex origin. apud Patres S. Onofrij in Vrbe.

Apostolicæ seruitutis officium nobis desuper iniunctum, nos excitat, & requirit, vt ad ea diligenter intendamus, per quæ Christi fideles, illi præsertim, qui sub humilitatis spiritu Altissimo famulantur, ab indebitis molestijs releuentur, & eorum quieti, quantum cum Domino possumus, salubriter consulatur. Sanè pro parte dilectorum filiorum Petri de Pisis, & sociorum eius, pauperum Eremitarum in diuersis eremitorijs degentium, nobis nuper exhibitæ petitio continebat, quod licet olim quondam Angelus de Corsica frater Tertij Ordinis S. Francisci, quædam, & præsertim vnum in loco, qui dicitur *la Scolcha*, propè Ariminum, in manibus dilecti filij nobilis viri Galeotti Roberti de Malatesta, Domicelli Ariminen. & alium in contrada Sancti Raphaelis de Venetijs, & alium Sancti Hieronymi, & alium Sanctæ Mariæ de Angelis de Nuuilaria, ac aliam Sanctæ Mariæ della Misericordia Castellana. Vrbinaten. Pisaurien. & Ferrarien. diœcesum domos, siue eremitoria, loca nuncupata, quæ dictus Angelus nomine suo & sociorum suorum fratrum dicti Ordinis, pro ipsorum vsu & habitatione, siue donationis, siue emptionis, aut alio titulo acquisierat, & seu quæ eleemosynis fidelium cum suis, & eorumdè sociorum laboribus fundauerat, & construxerat, seu fundari, & construi fecerat, in manibus dicti Petri eius socij renunciasset, ac regimen & gubernationem eorundem locorum ipsi Petro, quantum in eo fuit, concessisset, ipseque Petrus locum *della Scolcha*, præfatum sibi per eundem Galeottum Robertum denuo

VI

denuo concessum, ac alias domos, & loca prædicta pro se, & socijs suis, & eiusdem Angeli, tenuisset & possedisset, ac teneat & possideat de præsentis: tamen quia dictus Angelus præfati Ordinis professor fuit, & nonnulla instrumenta acquisitionis domorum & locorum prædictorum dictant, quod idem Angelus domos & loca huiusmodi pro se, & socijs dicti Ordinis acquirebat, ac Petrus & alij, qui præfati Angeli socij fuerunt, præfati Ordinis professores minime sint, sed simplicem eremiticam vitam agant, nec reperiantur aliqui, qui eiusdem Angeli socij fuerunt, & dicti Ordinis professores existant; dubitant Petrus & eius socij prælibati super domibus & locis huiusmodi in posterum molestari. Quare pro parte Petri, & sociorum eorumdem nobis fuit humiliter supplicatum, ut eis in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur concessionem per præfatum Galeottum Robertum, ut præfertur, factam, & alia instrumenta prædicta habentes præsentibus pro expressis, & attendentes quod Petrus & socij prælibati, cum præfati Angeli socij fuerint, dicti Ordinis professores non fuerint, neque sunt etiam, de præsentis; & quod domos & loca huiusmodi vna cum dicto Angelo acquisierunt, & etiam construxerunt: ne super eisdem domibus, atque locis, Petrus & socij præfati in posterum molestantur, concessionem, renunciationem, & alia instrumenta prædicta rata & grata habentes, ea auctoritate Apostolica & ex certa scientia, approbamus & confirmamus, suppletes omnes defectus, si qui forsan ob solemnitates iuris omittas, interuenissent quomodolibet in eisdem: & nihilominus della Scolcha, ac alias domos & loca prædicta ad eosdem Petrum, & eius socios præsentis & futuros spectare, & pertinere, & non ad fratres eiusdem Ordinis, tenore præsentium volumus, decernimus & declaramus; non obstantibus præmissis, & alijs contrarijs quibuscumque. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1432. Non. Iulij Pontif. nostri anno secundo.

Anno 1436. num. 17. post illa verba. *Pontifex vllus Bonifacius.* adde incipiendo à noua linea.

VII. Hoc anno transiit à Patribus Conuentualibus ad Obseruantes conuentus sancti Francisci vrbi Mantuanæ, prope insignem illum lacum, ex quo Mincius fluuius suam ducit originem. Authorem dedimus, s qui affirmauerat à sancto Francisco inchoatum prope ædiculam sanctæ Mariæ Incoronatæ, & absolutum à socio Beneuenuto; deinde post 8 annos multos ampliorem adiunctam Ecclesiam sub inuocatione ipsius sancti Institutoris. Crcuit postea multis magnisq. incrementis sub Obseruantibus, adeo ut optimo cuique totius Ordinis ædificio possit comparari. Templum viginti quinque continet sacella pulcherrimis iconibus distincta, inter quæ maximè supereminet illud, quod à miraculosa Mariæ Virginis imagine commendatur; & alterum quod à Gonzaga nomen habet, ac nobilibus mausolæis huius gentis illustratur. Illic quippe conditi sunt Franciscus Gonzaga Mantuanorum Marchio anno 1519. die 30. Martij, Sigismundus Gonzaga S.R.E. Cardinalis, anno 1525. Margareta Frederici Mantuanorum Principis vxor, cuius æri insculptum legitur hoc epitaphium. *Optima Margareta, summa Bauariæ domus gloria, consanguineis Imperatoribus Augusta, altera à Lampedio magnanimi Principis Federici coniunx, Euadne, Alcesteque fidior, humo secundi volens, eodem auctore, hoc sub arc quiescit.* Alda, Estensis, Ludouici Gonzagæ Mantuanorum Marchionis itidem vxor; Margareta Malatesta, Galeazij Gonzagæ, strenui militis, inuictique herois coniunx; quibus alia cohærent eiusdem familiæ sepulchra, nullis tamen adiectis inscriptionibus. Iacent in eadem Ecclesia multi Minoritæ, pietate & virtutibus illustres; Beneuenutus supradictus, Sixtus Mediolanensis, Seraphinus Mantuanus, Bartholomæus Bergomas, cuius sepulchro hæc incisa sunt verba: *Bartholomæo Bergomensi homini Dei, qui obiit 1546. die ultima Iulij.* Franciscus Bazonis, ex nobili Mantuanorum familia, Sixtus Riparolus, & alij.

Conu. sancti Francisci Mantua.
f
An 1220. n. 7.
Doncin. 1. 4.
histor. Mant.
8
An. 1304. n. 39

VIII. Ad ingressum maioris Sacelli sepultum esse quendam Ministrum generalem totius Ordinis anno 1377. die 4. Octobris, cuius nomen ignoratur, oblitera-

to,

Vide an. 1378
nu. 7.

g
An. 1303, n. 2.

Vide Donefm
1.6, hist. Mant.

to seu attrito superambulantium pedibus epitaphio, ait Gonzagas, sed nullum scio Ministrum generalem, qui prædicto anno potuerit obiisse. Erat tunc actualis Minister Leonardus Giffonensis, qui postea assumptus ad Cardinalatum, obiit Auinione anno 1405. ibidem apud Minores sepultus. Et ex ijs, qui præcesserunt Ministri, ac per longam seriem eodem Cardinalatus honore ferme omnes insigniti sunt, nullus potuit Mantuæ eo anno mori, aut sepeliri, iuxta exactam narrationem, quam per singulos annos, quo officio aut vita functi sunt, in tomo quarto distribuimus. Plurimis ijsque insignibus reliquijs decorari Ecclesiam industria, & liberalitate fr. Philippi Bonaccursi Mantuani, Episcopi Tridentini, suo loco recensuimus. Collocatæ sunt pulcherrimis thecis & ornatissimis loculis prope altare maius, vbi etiam Philippus ipse voluit sepeliri. Consecratam fuisse ecclesiam anno 1459. præsentem Pio II. monent hæc inculta carmina incisa lapidi præ foribus templi ad sinistram; multasque concessas indulgentias ab eodem Pio II. inuisentibus ecclesiam, quam ipse non semel sua decorauit præsentia, vbi etiam sacrum celebrauit ad altare B. Virginis Gratiarum anno. 1460. die 16. Ianuarij, tertio scilicet antequam e Mantua recessit.

*Mille quadringenti anni quinquaginta nonemque,
Mense Decembris erat Dominus sub luce secunda,
Nobilis Antistes, decus, atque corona Verona,
Hermolaus, Venetis oriundus, Barbara proles,
Hoc Pater alme, tibi templum, Francisce, dicauit,
Cultum; namque Pio Papa præsentem Secundo
Cardinibusq. suis ter denis, Præsulibusque
Pluribus, ac catu fidei celebrante dictam,
Perpetuò Pius hanc iustè visentibus adem
Septem quadragenas, septemque indulsit & annos.*

An. 1459. die 27. Maj Papa Pius venit Mantuam: die 19. Ianuarij inde recessit.

Cœnobij structura magnifica est, sumptuosa, & vndeque perfecta. Fratrum cubicula per dormitoria amplissima, in quadro disposita, numerum excedunt centesimum. Bina habet claustra, quorum primum pulcherrimis innititur columnis marmoreis quinquaginta duabus, & ex ea parte, qua Mantuanum prospicit lacum, xysto prospectuque gaudet amœnissimo. Xysto coniunguntur capacissimum valetudinarium, & aromatarium, infirmis perquam opportuna, rebus omnibus necessarijs instructa. Multa sunt hic celebrata comitia generalia tum propter loci commoditatem, tum propter singularem Principum Mantuanorum erga fratres affectum.

Com. Argēt.
Idem in prou
Bosnæ Argēt.
con. 1.

Con. Sutis-
cheni.
Idem ibidem
con. 2.

Anno 1440. post illa verba, *honorificè sepultum est* adde. Ante hunc annum X. apud Argentinam in Bosna construxit illius gentis Rex (quis, aut quo anno, incertum) Ecclesiam insignem sub inuocatione S. Mariæ, & cœnobium pro templi maiestate aliquanto humilior. Redacto regno in Turcarum, & Seruiarum potestatem, cum fratres suum domicilium magnificarent, magno pretio redimenda fuit vexatio à Turcis illata. Cœnobium alterum ædificauit pius populus, & ampliavit Rex Thomas prope pagum Sutischen, & Curiam Banni, olim Regum sedem, sub nomine S. Ioannis Baptistæ, quod immanissimi Turcæ anno 1524. simul cum alijs tribus funditus euerterunt, occisis partim fratribus, partim vulneratis, alijs in fugam conuersis. Cessante hoc, turbine datis magnis muneribus Turcarum præfectis, impetrarunt fratres facultatem locum aliquo modo restaurandi ex diruti ruderibus, ibique magno Christianorum solatio, pioque ministerio viuendi. Prægrandis illic conspicitur Crux lignea à S. Bernardino (vbi fertur) confecta, quæ aéreas tempestates dæmonibus formidali miraculosè depellit.

An. 1441. n. 47. post illa verba *sub fr. Iusti magisterio*: adde incipiendo à noua linea.

Cir-

Circa hoc tempus fertur S. Bernardinum Compostellam Corpus S. Iacobi Apostoli veneraturum abiisse, & Ferrariæ, quæ Palentinæ diocesis oppidum est, hospitio exceptum fuisse à Petro Fernandez Velasco primo illius familiæ Comite Stabuli Castellæ, atque hunc cum vxore rogasse, vt pro illis apud Deum intercederet, vt post aliquot annos in coniugio iam transactos, prolem concederet. Promisit vir sanctus se facturum, & in regressu per eandem viam monuit coniugem concepti iam foetus masculini. Iuxta eius prædictionem infantulum peperit, & in prophetæ memoriam Bernardinum appellauit, nec non Fratribus Obseruantibus cœnobium posuit, indito Ecclesiæ titulo Sancti Bernardini.

Con. Ferr.
ria in Hi-
spania.

Idem in proy.
Concepti. con.
27.
S. Bernar-
dini in Hi-
spania pro-
fectio.

In regesto Eugenij Quarti sub annum 1444. post numerum CCXLVI. po-
ne Bullam istam.

Conceditur Obseruantibus Ecclesiæ S. Mariæ de Monte extra Ianuam, Ex
Bulla originali.

*Dilectis filijs nobili viro Raphaeli Adurno Duci
Ianuensium, & Consortio S. Mariæ de
Monte de Valle-Besagni prope Ia-
nuam salutem & Apostolicam
Benedictionem.*

XII.

Sincerum habentes ad præsentis vitæ & futuræ gloriæ Largitorem deuotionis affectum, illa vigili cura prosequimini, quæ ad sui laudem nominis fore conspiciatis fructuosa. Cum itaque sicut exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, dilecti filij fratres Ordinis B. Francisci de Obseruantia regulari, locum in Villa Marasij prope Ianuam, quem sibi ad quorundam Ciuium Ianuen. cuius erat, supplicationem concesseramus, certis respectibus tenere & habitare noluerint, & vos, quibus sunt notissimi, fructus animarum maximi, quos dicti fratres faciunt in ciuitatibus, & locis eorum habitationis, feruore deuotionis accensi, ac cupientes terrena in cœlestia, & transitoria in æterna felici commercio commutare, quemdam locum siue domum vestri consortij de monte in Valle-Besagni prope Ianuam pro vsu & habitatione Guardiani & nonnullorum fratrum ex prædictis, cum Ecclesiâ, campanili, campana, dormitorio, refectorio, claustro, cœmiterio, hortis, hortalijs, & necessarijs officinis de bonis vestris à Deo collatis, pijs Christi-fidelium adiuti suffragijs, ædificare, construere & augere, si ad id vobis Sedis Apostolicæ suffragetur auctoritas, proponatis; pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus vobis faciendi præmissa licentiam concedere, nec non dilecto filio Vicario Prouinciæ Ianuæ prædictorum fratrum, vt locum ipsum pro vsu & habitatione fratrum de Obseruantia prædictorum recipiat, mandare de benignitate Apostolica dignaremur. Nos itaque huiusmodi supplicationibus inclinati supradictam concessionem loci Villæ Marasij prædictis fratribus concedendi auctoritate Apostolica reuocantes, vobisque in loco siue domo Consortij de monte in Valle-Besagni prope Ianuam pro vsu prædictorum fratrum cum Ecclesiâ, campanili, campana, refectorio, dormitorio, claustro & alijs supradictis necessarijs officinis construendi & ædificandi licentiam concedentes, eidem Vicario præcipimus & mandamus, vt locum ipsum pro eiusdem Ordinis de Obseruantia fratrum vsu & habitatione recipiat, ac ipsis fratribus illum pro eorum vsu & habitatione præmissis perpetuò retinendi, felic. record. Bonifacij Papæ VIII. Prædecessoris nostri prohibentis, ne fratres Ordinis Mendicantium loca de nouo recipere vel recepta mutare præsumant absque Sedis Apostolicæ licentia speciali faciente plenam, & expressam de indulto huiusmodi

Conu. Besa-
gni.

Annal. Minor. Tom. VIII.

R r r r

men-

mentionem, & quibuslibet alijs Apostolicis constitutionibus contrarijs nequaquam obstantibus; tenore presentium concedentes, iure parochialis Ecclesiæ, & cuiuslibet alterius in omnibus semper salvo. Volumus autem, quod Guardianus & Fratres, qui in dicta domo pro tempore morabuntur, omnibus & singulis privilegijs, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, honoribus, gratijs, & indultis gaudeant, & utantur, ac uti & gaudere valeant, quibus alia eiusdem Ordinis loca, & fratres in eisdem commorantes gaudent, & utuntur. Nulli ergo &c. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ milles. quadringentes. quadrages. quarto: sexto Kal. Maij Pontificatus nostri anno quarto decimo.

Finis Additionum ad Tomum Quintum.

ADDI-

ADDITIONES

AD TOMVM SEXTVM.

- I. **ANNO** 1458. post illa verba *Conuentus S. Francisci Ternisni*. Adde. Concessit auctoritatem, & iurisdictionem superioribus generalibus quatuor Ordinū Mendicantium super fratres suos studentes in Vniuersitatibus, non obstantibus quibuscunque priuilegijs. *Religiosorum excessus* 15. Kalend. Nouemb.
- II. Anno 1459. nu. 54. post illa verba: *legata ne venderentur*. Adde. Sorores eiusdem instituti domus, seu monasterij S. Claræ Bobiensis ante aliquot annos constructi religiosè petierunt, sibi interdicti exitū extra septa regularia. Pius Pontifex libenter annuit hoc anno, præcipiens vt deinceps clausuram, quam eatenus nescierant, obseruarent.
- III. Anno 1460. num. 47. post illa verba. Anno 1480. *fuit consecratum*. Adde. incipiendo à noua linea.
- Ab oppido Gulionisio in Apulia ad M. P. in decliuio cuiusdam nemorosi collis, cœnobium extruxerant monachi Carthusiani, quod dimittendum iudicarunt quibusdam de causis anno 1452. & fratribus Obseruantibus sub certis conditionibus, quas Pius II. sub hunc annum mitigauit, tradendum. Hic obierunt viri religiosissimi, sanctitatis opinione illustres, Simon de Slauis laicus humilitate sublimis, & precibus apud Deum in curandis morbis, pellen-
disque dæmonibus egregiè potens tum in vita, tum post mortem. Iacobus à Turrebona Sacerdos regularis obseruantiae ardens zelator. Matthæus tertij Ordinis professor ingenti quidem miraculo illic sepultus. Cum enim in templo isto sub mortem sibi sepulturam delegisset, sed in ecclesiam suam clerus sæcularis cadauer per vim intulisset, post tertium à funere diem summo mane inuentus est genuflexus iuxta crucem, quæ præ foribus cœnobij erecta est Interrogatus quid vellet? respondit, velle quidem se in illius cœnobij ecclesia, quod adhuc viuens declarauit, sepeliri. Quo portento, non immerito commoti fratres eum honorifico funere cohonestarunt.
- IV. Anno 1461. num. 25. post illa verba *sibi à Sixto concessa*. Adde. Hic quidem errorem, & confusionem subesse puto, eo quod Gonzaga duas Massas vnā faciat, & vtramque in littore Tyrrheni maris constituat, illam scilicet, quæ ciuitas est in ditione maritima Senensi; & alteram, quæ oppidum est in dioecesi Lunensi in Tuscia ad Macræ fluuij dextram, introrsum versus Apenninum, Massa dicitur Carraria, à qua nobile & copiosum marmor quod illis in montibus cæditur, cognomen accepit *Carrariensis*. Etenim in recensu Conuentuū prouinciæ Tusciæ numero trigesimo, vtrumque conuentum, tam illum quem numero vigesimo quarto, quam item trigesimo adnumerat, in eadem vrbe maritima, vnum S. Bernardini antiquiorem, alterum S. Francisci recentiorem intra ciuitatem constituit. At ille prior S. Bernardini extra illam urbem maritimam, iste posterior S. Francisci intra oppidum Massæ Carrariensis constructus est.

Idem in prou.
Bonæ mon. 14
Mon. Bobiæ.

Con. Gulio-
nisij.
Idem in prou.
S. Angeli con.
10.

Simon. Sla-
uus.

Iacob. à Tur-
rebona.
Matthæus
Tertiarius.

Vide Elondg.
& Albertum
in Tuscia.

^b
Meyer. anno
1469.

An. 1464. num. 57. post illa verba, *oppido Brugenſi eiſdem diœceſis*. Adde De hoc monaſterio intelligendum puto, quod ſub annum 1469. ita ſcribit Iacobus ^b Meyerus. Tercio nonas Septembris Brugis via Curtracenſi, non procul porta D. Catharinæ iactum fundamentum monaſterij Virginum Collectarum, quod Sinai vocatur. Hæ Veſtales perpetuū reclusæ magna paupertate & aſteritate vitam tranſigunt. Primum autem lapidem poſuit Maria Princeps, filia Caroli Burgundionis. Idem etiam, &c.

Meyer. ann.
1468.

An. 1466. num. 17. post illa verba, *alias egimus diffuſius*, adde. Iacobus ^b Meyerus in ſuis Flandriæ Annalibus ait. Poſt annos duos, videlicet decimo Kalendas Auguſti, poſtridie Diuæ Mariæ Magdalenz Apoſtolæ anni 1468. quod Iſabella, Vidua Philippi Principis Burgundiæ Ducis, primum poſuit lapidem, conuentus Obſeruantum extra portam Aſinariam, vbi poſt multos annos Margarita Caroli V. amita Virgines Annunciationis conſtituit.

Con. Obſeru.
conuerſus in
Monaſt. An
nunciatarū.

Anno 1469 num. 22. poſt illa verba, *annis numerabimus, admiſit*, adde. Sed VI. cum fratres prouinciæ Mediolanenſis valde ægre ferrent conceſſam eis fuiſſe domum Mediolani, aliasque timerent multiplicandas ſub nomine Cuſtodiz, & ſucceſſu temporis à corpore prouinciæ ſeparandas; Amadeus has litteras corrigi, ab eiſque *Cuſtodiz* nomen deleri impetrauit à Pontifice anno ſequenti. Correctoriæ eodem modo incipiunt, quo præcedentes, & in regeſto, eo anno exſcribentur.

Domus Ber-
neiſ ſoror. 3.
Ord.
Gonz. in prou.
Franc. Pariſ.
mon. 24. & 25.

Anno 1470. num. 26. poſt illa verba, *aut Tertiariarum matribus Preſectis*, ad VII. de, incipiendo à noua linea.

Duas domos charitatis exercendæ huius inſtituti ſororibus conſtruxit in Gallia ſub hoc tempus Ludouicus XI. pius Rex: primam apud oppidum Berneiſ, reſtaurato Xenodochio ruinoſo, & fermè neglecto, à S. Ludouico Rege olim inſirmis curandis & peregrinis excipiendis conſtructo, & domicilio adiuncto pro ſororibus, quæ inſirmis etiam peſtifero morbo laborantibus inſeruiunt: Secundam apud Nouum caſtrum in Normandia diœceſis Rothomagenſis, aucto, & abſoluto ædificio, quod pro leproſis curandis ſorores piè inceperunt. Vtrobique bene audiunt & habent, propter opera, quæ præſtant pietatis.

Domus No-
ui caſtri.

An. 1472. num. 103. poſt verba *reformationem ſororis Collectæ*, adde incipiendo VIII. à noua linea.

Mon Buſci-
Ducis.
Mon. raſſ.
prou. German
inſer.

In Baronia Boxtelij apud Brabantiam, ſecundo à Buſco-Ducis milliari, fundatum fuit hoc anno ab Henrico de Ranſt, milite de Boxtel & Roſſel cœnobiū Virginum terrij Ordinis, quæ anno 1512. authoritate Apoſtolica procurante Fr. Theodorico à Monaſterio Ordinem S. Clare ſub regula Urbani IV. ſunt amplexæ, adductis è cœnobio Heochſtratano (de quo ſuo loco dictum eſt) monialibus, quæ in moribus & vita præirent. Furentibus Geuzijs & propemodum totam patriam vaſtantibus anno 1578. Buſcum-Ducis ſe contulerunt, & in anguſta domo ad annos viginti tres latuerunt. Pactis induciis, ad direptum & deuſtatum rediere cœnobiū anno 1611. die 12. Iulij, ex quo iterum proſtigatæ ſunt.

In regeſto huius tomi poſt bullam ſecundam Pij II. repone ita bullam ſequentem. IX.

Concedit Superioribus generalibus religionum auctoritatem & iuriſdictionem ſuper omnes ſuos ſubditos ſtudentes in Vniuerſitatibus, non obſtantibus eorum priuilegijs, ex Roder. bulla 3.

*Dilectis filijs Prædicatorum, Eremitarum S. Auguſtini,
Carmelitarum, atque Minorum & aliorum Or-
dinum Mendicantium Generalibus.*

Religioſorum exceſſus, quos antiquus hoſtis eo ſolicitiſſime ſuſcitat, quorum vitæ meritoriz ardentius æmulatur, tanto amplius deteſtantes, quanto
ex

ex illis maiora scandala in mentibus fidelium oriuntur, ad illos puniendum, & castigatione debita coercendum, congruum nos deest remedium adhibere. Cum itaque, sicut accepimus, dilecti Filii Prouinciales vestrorum Ordinum, laudabilem consuetudinem diutius obseruatam imitantes, nonnullos ex fratribus Ordinum prædictorum ad hoc idoneos ad litterarum studia in locis, vbi illa vigere noscuntur, causa adipiscendæ Scientiæ margaritam destinare consueuerint; quorum nonnulli iuuenili & humana fragilitate causantibus, interdum à semita rationis deviantes, discoli & vagabundi effici solent, & propriæ salutis immemores; quo fit vt suaue iugum Domini contemnentes Prælati suis obtemperare, illorumque salutes correctiones, & disciplinam esugere, quinimo despicere, & in ultimo deludere contemnant, & vt impune efficiant, Rectorum, gubernatorum, & conservatorum Studiorum, siue priuilegiorum eorundem præsidia, & patrocinia, quibus se protegi & tueri valeant, saragunt, exquisitis modis implorant, se etiam ab ipsorum Ordinum, Superiorum iurisdictione, potestate, & correctione exemptos esse prætendentes, & similiter Baccalaurei, Lectores, Biblistæ, siue alii officiales pro tempore in domibus & conuentibus ciuitatum, & locorum, in quibus studia huiusmodi vigere noscuntur deputati, cum excessus aliquos commiserint, siue aliter deliquerint, vel eorum inscientia, vel imperitia exigente, ab huiusmodi eorum officiis depositi fuerint, id ipsum præsumere moliantur, in graue Ordinum prædictorum præiudicium, animarum suarum periculum, regularis disciplinæ vilipendium & contemptum, ac scandalum plurimorum. Nos itaque, attendentes, quod si ad reprimendos excessus huiusmodi, & talium præsumptiones temerarias cohibendum, neruus publicæ disciplinæ lentescat, eorum voluntas sit procliuior ad peccandum, & impunitatis exemplum periculosius in alios deriuetur, ac volentes super ijs de opportuno remedio prouidere: discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus omnes & singulos vestrorum Ordinum professores, qui spiritu rebellionis assumpto talia perpetrare præsumperint, cuiuscunque gradus, vel conditionis existant, nisi canonica monitione præmissa à cœptis resipuerint & debitam à vobis pro commissis poenitentiam humiliter susceperint, ac mandatis vestris efficaciter obtemperare studuerint cum effectu, tamdiu excommunicatos, ac omnibus magisterij, baccalaureatus, lectoratus, biblistatus officijs, aliisque dignitatibus & honoribus dictorum Ordinum exutos, priuatosque auctoritate Apostolica nuntietis, & ab alijs vbi, quando, & quoties expedierit, nuntiari, & si eorum contumacia, proteruitas, vel rebellio id exegerit, carceribus ad poenitentiam peragendam retrudi, & mancipari faciatis, donec spiritu consilii sanioris resumpto, vestris monitionibus & mandatis studuerint cum emendatione prioris vitæ humiliter obedire, & ab huiusmodi excommunicationis sententia meruerint à Sede Apostolica, vel à vobis beneficium obtinere. Non obstantibus quibuscunque priuilegijs, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratijs, Studijs generalibus quarumcumque ciuitatum & locorum Apostolica vel quauis alia auctoritate concessis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus in præsentibus de verbo ad verbum habenda esset mentio specialis, eisque specialiter aliàs sub forma certa & specifica derogandum; quæ eisdem fratribus, & professoribus quo ad hoc nolumus in aliquo suffragari, etiamsi de hoc in eisdem caueretur expresse, cæterisque contrarijs quibuscumque. Aut si professoribus Ordinum prædictorum vel quibuscumque alijs communiter vel diuissim à Sede Apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1458. 15. Kal. Nouemb. Pontificatus nostri anno primo.

ANNO

Modificantur litteræ in illius fauorem concessæ ex ipso autographo.

*Dilecto filio Amadeo Hispano Ordinis Fratrum Minorum
Regularis Obseruantia professori.*

Inter cætera desiderabilia cordis nostri intentis desiderijs affectamus, vt X. vbiq; maiestas Altissimi collaudetur in benedictionibus gratiarum, suiq; gloriosissimi nominis cultus amplietur, & ad horum promotionē humilibus supplicum votis annuimus. Dudum siquidem venerabili fratri nostro Archiepiscopo Mediolanensi, & dilecto filio Abbati monasterij S. Celsi extra muros Mediolanen. per alias nostras litteras dedimus in mandatis, quod tibi & socijs tuis fratribus Ordinis fratrum Minorum regularis Obseruantia pro vestris vsu & habitatione tria loca, seu domos iam fundata, seu fundanda in prouincia Lombardiae recipiendi, & illa cum humilibus campanilibus, campanis, claustris, refectorijs, dormitorijs, & alijs necessarijs officinis reficiendi & ædificandi, ac in eis perpetuo commorandi licentiam concederent: ac voluimus, quod si vobis eiusmodi licentiam per eos concedi contingeret, tu ad beneplacitum nostrum locorum, seu domorum huiusmodi Custos existeres, & te deficiente socij prædicti in ipsis locis & domibus pro tempore degentes, Custodem ipsorum locorum, seu domorum postea in Capitulo prouinciæ Mediolanen. præfati Ordinis confirmandum, qui posset omnia, & singula facere, quæ tu Custos existens pro regimine locorum, & domorum huiusmodi facere potuisses, eligere possent; prout in ipsis litteris plenius continetur. Et deinde, sicut exhibita nobis nuper pro parte tua petitio continebat, venerabilis frater noster Stephanus Archiepisc. Mediolanen. vigore mandati nostri prædicti, tibi, & eisdem socijs tuis pro vsu & habitatione huiusmodi locum vnum in suburbio Mediolanen. extra portam Tosam concessit, vosque illum recepistis. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, nonnulli fratres Ord. & Obseruantia prædictorum, qui alium locum habent distantem per duo miliaria vel circa à dicto loco per te recepto, per varias vias impediant & faciant quominus tu & socij tui dictum locum receptum pacifice possideatis, & imputant tibi de Custodia prædicta; pro parte tua & sociorum eorundem (asserentium, quod intentionis vestrae est viuere simpliciter, & cum omni puritate secundum regulam sancti Francisci dicti Ordinis) nobis fuit humiliter supplicatum, quod de dictis litteris clausulam illam *Custodia* amouere, seu cassare, ac quod tu & socij, ac fratres tui in dictis tribus, & alijs vestris locis quibuscunque pro tempore existentes, sub obedientia, & iurisdictione generalis, & aliorum Ministrorum dicti Ord. dumtaxat, iuxta dictam regulam eiusdem S. Francisci, & nullius alterius sitis & esse intelligamini, decernere & statuere, ac alias super his opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, clausulam ipsam *Custodia* de ipsis litteris, illis aliàs in suo robore permanfuris, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, amouemus, & cassamus, decernentes & statuentes, quod tu, socij & fratres tui in dictis, & alijs locis vestris quibuscūq; pro tēpore existētes, sub obedientia, & iurisdictione generalis, & aliorū Ministrorū dicti Ord. dumtaxat iuxta dictā regulam eiusdē S. Francisci, & nullius alterius sitis, & esse intelligamini. Non obstantibus omnibus, quæ in dictis litteris non obstare voluimus, cæterisq; contrarijs quibuscunq. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1470. 10. Kal Iunij Pontificatus nostri anno sexto.

Deinde deleantur illa verba. Anno 1470. nullum occurrit monumentum.

Finis Additionum ad Tomum Sextum.

AD-

ADDITIONES

AD TOMVM SEPTIMVM.

- I. NNO 1478. num. 79. post illa verba *pro ista construenda*, adde. Iussit insuper, Matthia Huniade Hungariae, Croatiae, &c. Rege rogante, ut (quod antea Paulus II. ad petitionem Pannoniae Procerum praecepit) Patres Conuentuales è coenobio S. Francisci Segnien-
 sis vrbs recederent, tradereturque Observantibus. Anno 1480. num. 6. post verba *in celum associari*, adde. Ludouicum hunc Cherubinum nuncupat Bartholomæus Cimarella, à quo diffusius vtriusque huius Dei serui facta narrantur.
- II. Ibidem num. 12. post verba, & *publicus professor Perusinus*, adde. Leonardus Florentinus, vir egregius, prudens moderator religiosi conuentus Montis Aluerniae, insignis Architectus, multis virtutibus insignis, hoc anno è viuis excessit.
- III. Ibidem num. 22. post illa verba *de Gratijs constructa est*, incipiendo à noua linea corrige quæ sequuntur in hunc modum.
 Quendam Iesualdum Venusiarum Principem ad hunc annum conuentum eiusdem instituti sectatoribus sub inuocatione S. Sebastiani ad radices montis & oppidi Calitri diocesis Consanæ construxisse, narrat Gonzaga. Sed neque hoc anno, neque ab alio, quàm ab oppidi seu Castri vniuersitate constructum fuisse percipiet, qui litteras Innocentij VIII. datas anno 1489. incipientes. *Cognita deuotionis constantia*, prid. Idus Ianuarij, velit in regeſto consulere. Porro iacet hoc in loco Fr. Thomas, &c.
- IV. Ibidem num. 24. post verba *nullum reperio vestigium*, adde. In oppido de Ramo prouinciæ Burgensis sub hoc tempus N. Princeps Ioannis Aragoniæ, & Nauarræ Regis filius, sub inuocatione S. Ioan. loco syluestri & memoroso conuentum construxit pro fratribus Observantibus, à quibus ad Conuentuales transiit, & ex his iterum in Observantum potestate deuenit an. 1567. Pio V. iubente. Hic vixit annis multis Fr. Ioannes Gonzalez laicus ad obediendum paratissimus, in paupertate, vitæ austeritate, erga pauperes charitate admirandus.
- V. Ibidem num. 34. post verba *adiectis omnibus necessarijs*, adde. In suburbij celeberrimi emporij Lusitanici, Olyssiponis, ex ea parte, quæ Enxabregas dicitur, ad aurei Tagi ripam, Regina Leonora Ioannis secundi vxor, eiusdem reformationis insigne & pulchrum construxit monasterium sub titulo Matris Dei, pro triginta tribus fororibus. Et quidem nihil ab institutricis B. Collectæ regulis, quas binæ illius discipulæ (quod m̄ aliàs diximus) tradiderunt. videntur posteræ deflexisse. Propter vitæ sanctimoniam, nobilemque profapiam in magna illa ciuitate, magna habentur in veneratione.
- VI. Anno 1486. num. 26. post verba *peculiari capiti coli veneratione*, adde incipiendo à noua linea.

In exiguo, sed amæno Castro Tanlaico, diocesis Lingonensis, persuadente Fr.

Con. Segnien.
transfertur
ad Obseru.
G. na. in prou.
Bolsæ Croat.
con. 2.

Cimar. 44. l. 1.
cap. 34.

Fr. Leonard.
Florentin.

Con. Calitri.
Idem in prou.
S. Ang. con. 17.

Con. Rami.
Gon. in prou.
Burg. con. 19.

Fr. Ioann.
Gonzalez.

Mon. Ma-
tris Dei V-
lissipone.
Gon. in prou.
Algarb mon. 1.

m
An 1447. n. 78

Fr. Ioan.
Lionetto,
Picquet in co-
nob. Tanlay.
Instrum. do-
nationis.
Gonz. in pro.
S. Bon. com. 16
Com. Talay.

fr. Ioanne Lionetto, pio concionatore, & inter suos gentiles non vulgaris ve-
nerationis, hoc anno (licet alij annum numerent 1473.) die 15. Iunii Petrus
de Courcellis, Dominus locorum à sancto Theobaldo, & Tanlay aliquot iu-
gera terræ donauit, vt ibidem cœnobium construeretur Obseruantum, eiusq.
sorores Anna, & Margarita, nec non viri aliquot nobiles & pij, pingues fabri-
cæ promouendæ contulerant oblationes. Ecclesiam construxit Margarita con-
iux Ducis Burgundiæ, & sub nomine Dominæ nostræ de Pietate consecrauit
Episcopus Troyensis anno 1496. die 22. Septembris, licet officium dedicatio-
nis in 13. Octobris trāstulerit Episcopus Lingonensis. At quod pij illi Domini
Tanlayci religiosè construxerunt, alij ex eadem progenie impij Calvinistæ an-
no 1562. feraliter destruxerunt, & quidquid libuit ex sacris prædecessorum
donationibus in proprios vsus conuertentes, rapaciter diripuerunt, & eò vsq.
vt nolas, horologium & lapides ipsos in domos suos transportarint, & post
biennium fratres ex Tanlayo, & villa Tonner, occisis duobus, rebus omnibus
& vestibus spoliatos, malè habitos, & crudeliter cæsos cum ludibrio profiga-
rint. Pacatis tumultibus reuerfi fratres, vt potuerunt domum restaurarunt.
Hoc in loco à prima sua fundatione multi vixerunt viri docti & religiosi, inter
quos maximè emicuit Iacobus Hugonis Delphinus Doctor Parisiensis, Henri-
ci II. Francisci II. Caroli IX. Francorum Regum Ecclesiastes, & confessarius,
ab eodem Carolo ad Concilium Tridentinum missus pro Ioanne Vrsino Epi-
scopo Tricorensi Procurator exitit, & ad Philippum II. Hispaniarum Regem
honorifica legatione perfunctus est. A nullo horum Regum induci potuit, vt
oblatos admitteret Episcopatus. Carolus eum in delitijs habuit, valdeque fa-
miliarem, & absque comitatu frequenter inuisebat; cubicula illi construxit,
annuamque dabat pensionem, quam ille obtenta facultate Apostolica in fra-
trum vsus conuertebat, maxime in ornatu, & cultu diuino, conflatas quæ ad-
huc videntur in sacrario Parisiensi vasis argenteis deauratis, pondo ferme cœ-
rum marcarum. Obijt anno 1574. die 19. Nouembris Lutetiæ, sepultusque
est in magno Conuentu ante altare supremum in eodem sepulchro cum Petro
à Cornibus suo Præceptore. Henricus III. dum Regnum gubernaret Polo-
niæ, vbi decessisse audiuit, valde contristatus est, & solemnibus ei parentauit
exequijs. Illic etiam floruit frater N. Gallier doctrina, & spiritu prophetiæ
clarus, qui sæpè publicè, & è rostris (quod n̄ aliàs diximus) prædixit turbas
in Gallia per hæreticos excitandas, noluitque in templo illius cœnobij sepeli-
ri prænunciando illud violandum fore, & in stabulum conuertendum; vt vere
postea per illud tempus effectum est.

Fr. N. Gal-
lier.
n
An. 1580. n. 16

Anno 1488. post verba, *anni sequentis permansit*. adde, incipiendo à noua VII.
linea.

Fr. Oliuerius
Mayllardi
pro Sede A-
postolica la-
borat

Oliuerius Mayllardus, quem anno præterito diximus electum Vicarium
generalem Ultramontanæ familiæ, egregiè audiuit apud Innocentium Ponti-
ficem, magnaq. pollebat auctoritate apud Carolum Francorum Regem, & Par-
lamenti Consiliarios, à quibus nuper prodierat Sanctio Pragmatica in graue
Sedis Apostolicæ præiudicium. Vt illa reuocaretur modis omnibus labora-
bat Innocentius, adhibendamque operam Mayllardi iudicauit; vt secundum
illius apud Regem gratiam, & zelum erga Sedis Apostolicæ auctoritatem, ei
sua iura restituerentur adlaboraret. Binas ergo ei litteras in rem hanc exscrip-
sit: priores hoc anno, posteriores sequenti exaratæ sunt. Illas ex Archivio cœ-
nobij Recollectorum in suburbio S. Michaelis ciuitatis Tolosanæ in suum mar-
tyrologium transcripsit. Arthurus Monasteriensis, ex quo et as nos hic Le-
ctori exhibemus.

o
Martyrolog.
12. Kal. Aug.

Dile-

*Dilecto filio Fr. Oliuerio Mayllardi Ord. Minor. de Obser-
uantia partium Ultramontanarum generali Vi-
cario, ac S. Theologia professori.*

VIII. Intelleximus à fide dignis multa de doctrina, puritate, & Religionis zelo, ac vitæ exemplaritate tua, quibus fit, vt apud carissimum in Christo filium nostrum Carolum Francorum Regem Christianissimum, ac Consiliarios de Parlamento, in bona sis gratia & existimatione, & speras, vt nobis relatum est, tuo nomine, assistente tibi diuina gratia, posse apud eos operari, vt pragmatice consuetudo, quæ tantum inbleuit non sine præiudicio magno, & diminutione honoris huius sanctæ Sedis, tollatur, & iura ipsius Sedis in integrum restituantur: placuit id nobis audire de moribus & vita tua, & in spem venimus posse re huic sancto negotio multum prodesse. Hortamur itaque deuotionem tuam, & tibi committimus, vt omni studio & diligentia rem hanc aggregariis & perficere studeas, Regemque, & Consiliarios præfatos, ac alios ad quos huiusmodi negotium pertinet, inducere ad id coneris. Nam si tua opera huiusmodi negotium confici & Pragmatica ipsa sanctio aboleri poterit, magni id erit apud Deum meriti, consequeris ab omnibus laudem, & apud Nos, & hanc ipsam Sedem gratiam non paruam tibi comparabis. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 10. Iulij 1488. Pontificatus nostri anno quarto.

Balbannus.

Eidem:

IX. Ex tui, ac Oratorum nostrorum apud Christianissimum Francorum Regem litteris, intelleximus, te in negotio Pragmaticæ magnam adhibuisse diligentiam, causamque nostram, ac huius sanctæ Sedis in ea re maximè commendatam habere: quod nobis gratissimum fuit, & tuam exinde deuotionem plurimum in Domino commendamus. Functus es officio probi Catholici, & verè religiosi viri. Et quia audimus te è Gallia discessisse & venisse in Germaniam, tuamque præsentiam admodum esse necessariam in perficiendo dicto negotio, quod hætenus summa fide, & studio coepisti, hortamur deuotionem tuam, & attentè requirimus, quatenus pro nostra & dictæ Sedis, reuerentia, statim ad Regiam Curiam in Galliam redeas, ibique iuxta traditam tibi ex alto facultatem, Oratoribus ipsis nostris, in tam pio sanctoque incepto coopereris, vt tua potissimum opera, & industria ad votiuum exitum perducatur. Facies rem Deo acceptam, nobis ac inde gratam, & tua probitate dignam. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 9. Iunij 1486. Pontificatus nostri anno quinto.

A. Trapesuntius.

X. Anno 1489. num. 6. post illa verba, *Virginis Annunciate apud Nursiam*; adde incipiendo à noua linea.

Tertius accedit Marchionus, alij Marchio, & Marcus Cortonensis, de cuius vehementi studio erga assiduam orationem & aliàs diximus, sermonem instituentes de conuentibus Podij Bonitij, in quo requiescit. Tandem in virtute, & pietate consummatus hoc anno plenus meritis & bonis operibus lenta febre correptus, sacram synaxim recepit cum alijs fratribus adolescentibus, & laicis, & sub vespere petijt à cœnobij Præfecto extremam vñctionem. Videns autem Superior per domum incedere, iudicauit differendam. Sub horas matutini, seu sub noctis medium iterum petenti denegauit Superior, concessit tamen celeriter summo mane iam expiranti. Remansit corpus molle, & tractabile & facies iucunda veluti subridentis.

Annal. Minor. Tom. VIII.

S fff

Ibi-

Ibidem num. 22. post verba, *transgressores coërcendi*: adde incipiendo à noua XI.
linea.

Con. Collis.

Serpierus Laurentij de Pelliccionibus vir pius oppidi de Colle Vallis-Elis nullius diocesis in prouincia Tusciae per suum testamētum rogatum an. 1475. iniunxit Iacobae Gherardi suae coniugi, vt in domibus suis habitationem construeret pro religiosis fœminis *Amantellate* nuncupatis, quibus alendis bona aliquot immobilia legauit. Vxor viri executæ, mandatum eas domi congregauit, sed superueniente bello, & obfesso à Duce Calabriae prædicto oppidos tormentorum impetu ædes illæ fuerunt penitus destructæ. Quibus reparandis dum vidua iam senex & egena non sufficeret, obtinuit, vt ex bonis à marito relictis pro fœminarum alimentis, reficerentur, & traderentur fratribus Obseruantibus conuentus S. Luchesi prope Podium Imperiale, vt eis seruirent pro hospitio. Habeo totius rei amplum instrumentum originale, & Hospitij in conuentus formam redacti & alias redibit memoria.

9
An. 1524. nu.
35.

Ibidem num. 23. Ab illis verbis, *Monachi Benedictini parochia S. Stephani domum adiunxerunt religiosam, &c.* inclusiue: dele omnia & pro eis substitue, quæ sequuntur.

Con S. Ma-
rie de Pace
Ianuen.

Hoc anno die 11. Martii confecto publico instrumento Hibletus Notarius Apostolicus monasterij S. Stephani Ianuensis, Ordinis S. Benedicti Commendatarius, (quem è domo Flisca de Lauania Comitibus fuisse asserit Gonzaga, sociumque in hac donatione addit Laurentium de Flisco) eiusdemque monasterij conuentus, initis quibusdam pactis cum Syluestro & Isaiâ Fratribus societatis Amadei Hispani, concesserunt eis & donarunt Prioratum S. Martini, qui sine cura animarum extra muros Ianuenses situs erat, membrumque dicebatur prædicti monasterij, accedente etiam consensu Gregorii Prioris eiusdem Prioratus. Innocentius Pontifex anno sequenti 3. Kal. Aprilis donationem confirmauit suo diplomate, *Sacra religionis sinceritas*, quod sub annum sequentem dabimus in regeſto, extinxitque nomen & Ordinem Prioratus, ac inuocationem S. Martini suppressit. Fratres itaque illi Amadei veteri paruaq. diruta, nouam extruxerunt ecclesiam sub appellatione S. Mariæ de Pace, quem titulum alijs multis suæ societatis templis indiderunt, ædificato in eadem ad monachorum votum Sacello sub inuocatione S. Martini, ne omnino primi titularis memoria deperiret. Hinc fortassis putarunt cœnobij huius incolæ se teneri, aut posse festum S. Martini cum octaua celebrare, de quo aliquoties fuit apud illos opinionum discrepantia. Sed verior illa est negantium eos teneri aut posse ita facere, cum auctoritate Pontificia, vt constat ex bulla, suppressus fuerit omnino titulus, aut inuocatio S. Martini, & proinde non possit hodie dici hunc Sanctum esse illius Ecclesiæ titularem, aut Patronum, neque subſtitua sufficiens ratio, propter quam solemne illius festum agatur, contra regulas Breuiarij Romani. Porro Amadei templo à se constructo domum adiunxerunt religiosam, &c.

An. 1490. num. 19. post verba, *grauissima imperabant*, adde incipiendo à XIII.
noua linea.

Rerum Lus-
itanarum
Stud. à pro-
paganda Fi-
dei.
Osor. de reb.
Hispan. l. 3.
Relende in
histor. Ioan. 2.
a c. 154.
Barr. dec. l. 3.
c. 9. Mass. hist.
Indic. lib. 1.

Ad illam Aegypti partem, quæ Aethiopas comprehendit occiduos, & latissimam regionem vulgo Lusitanico *Guineam*, ab vrbe celeberrima Genne nuncupatam, sub hoc tempus notitiam penetrasse fidei Christianæ scribunt Lusitani authores. Ioannes primus illius gentis Rex, cœpit Mauros in Africa subiugare; secutus est Henricus filius, nobilissimorum equitum sub Christi nomine militantium ordini Præfectus, patris defuncti generosos ausus, relicta tamen expeditione Africana Eduardo Fratri, regni hæredi: alia secum, non minus præclara facinora cogitauit, incognita scrutari maria, novas in Oceanum classes mittere, & rectam religionem quantum liceret in omnes partes extendere. Aliquot ab eo detectas occupatasque insulas & terras alibi retulimus, per quas ad Hesperios Aethiopas fidei Christianæ aditum aperuit. Postquam ille plenus gloria & recte factis migravit in cælum, Alphonsus V. Eduardi filius in eandem laudem acerrimè incumbens, per strenuos Duces longe late-

lateque Crucis Christi trophæum, & arma protulit Lusitana.

- XIV. Mortuo Alphonso regni suscepit gubernacula Ioannes Secundus, qui peritissimis adhibitis Mathematicis, statuit ab Atlantico Oceano ad Eoum progredi, & ad beatas Arabiæ gazas atque Indici Littoris opulenta commercia aspirare. Datis itaque nauibus Iacobo Cano, cōstanti virtute viro, iussit anno 1484. ultra metas Alphonsi procedere, nomenque Christi barbaris gentibus inferre. Peruenit ille ad ingentem Zairis fluuium, qui ab ipsis Nili fontibus prodians, magno aquarum incremento, & impetu per salsas Oceani vndas dulces latitantes per LXXX. M. P. immittit, quod grato haustu nauigantes persentiunt, Superato aduerso flumine errantes vidit greges Aethiopum atro colore, moribus, genioque mites, quos munusculis, hilarique vultu ad naues allexit; secure & sine vllō metu agentes bene habuit, à quibus per nutus, & signa concepit præpotentem sibi imperare Regem, introrsum per fluuium Regia vrbe longe commorantem. Missis ad eum aliquot Lusitanis cum muneribus, exploratisque solo & gente, retentos bonæ indolis Aethiopas quatuor, in Lusitaniā asportat, sanctē pollicitus illos sese incolumes reducturum.

Ioannes 2. ad omnes mittit exploratores.

Aethiopes in Lusitaniā transportat

- XV. Cani reditu, Aethiopumque aspectu Rex Ioannes mirè delectatus, nihil prætermisit, quo Ducis animum in huiusmodi expeditione prosequenda confirmaret, & novos hospites ad Fidei Christianæ amorem alliceret. Ne verò ex longiori mora quidquid incommodi hospitibus Lusitanis apud Regem Aethiopē proueniret, remandat Canum, vt quos aduexit reuehat iam veræ religioni adscriptos, & summa Regis humanitati deuinctos; eorumque Principi persua-deat, vt spretis inanibus Dijs, vnum Deum cæli terræque conditorem agnosceret. Ille Congum regressus reuectos Aethiopes cum obsidibus Lusitanis bona fide permutat, & ultra id regnum leucas ducentas prouectus, alias terras lustraturus, in reditu ad Congi Regem ipse mira gentis gratulatione, cum amplis muneribus, & egregio comitatu contendit. Rex summa Lusitani principis munificentia, & comitato, varijs Christianorum officijs, Cani gratissima vrbānitate, & frequentī Christianæ Fidei suadela illectus, ad studium veræ pietatis adeo exarsit, vt nihil magis placeret, quam de illa dicentem audire, & tacentem interrogare, suosque tum proceres, tum familiares in eundem sensū pertrahere. Occultis demum motibus auræ cœlestis permotus mentem Christiana sacra suscipiendi, eaque per vniuersum regnum promouendi Cano discessuro aperuit. Missis insuper ad Lusitanum reciprocis muneribus, & nobilibus pueris, Præfecto Zacuta, vno ex ijs, qui nuper in Lusitania fuerant, rogauit vt adolescentulos probe in Fide institutos, cum aliquot Dei sacerdotibus populum vniuersum docturis, quamprimum remitteret.

Fide imbuitos reperiit

Congi Regē ad eandem alliciunt.

Eam suscipiendi studium Regi Lusitanorū notū facit.

- XVI. Ioannes hac legatione ingenti gaudio perfusus, videns Christianæ disciplinæ propagandæ latissimum aperiri ostium; festo ornatu & solemnī pompa missos excipi curauit, opportuno tempore aquis lustralibus admoueri; Zacutæ quidem *Ioannis*, cæteris verò sponsoris cuique sui nomen poni, & idoneis tradi præceptoribus, qui toto biennio Christianis moribus, & mysterijs diligenter imbuerunt. Decreta deinde honorifica legatione remisit neophytos cum regalibus muneribus & sacrorum apparatu magnifico, destinatis multis Franciscani instituti viris, qui couertendæ gentis curam subirent, inter quos aliqui præter vitæ probitatem haud vulgari eminebant doctrina, vt ritè omnia fierent, neque inordinatum quid in tanti Regis, & regni conuersione procul à remedio in longinqua regione sacrum opus corrumperet, adhibito graui Theologorum consilio præscripti sunt canones per inopinatos euentus agendorum.

Id Lusitano gratissimū.

Mittit ad Congensem Legatum ex Franciscana.

- XVII. Legationi præfectus Gonsalvus à Sofa vir nobilis, cui inter nauigandum peste sublato, successit Rodericus ex fratre nepos omnium suffragijs. Soluit hoc anno classis die 19. Decembris, & prospero cursu die 29. Martij insequētis anni applicuit ad eam Congi partem, quam incolæ *Sonum* appellant. & Regis patruus administrabat. Is audito Lusitanorum aduentu, ingenti comitatu & instrumentorum canoro strepitu per duas leucas ad portum vsque letus processit.

Festius excipiuntur a Regis patruo

Ab illis h. s.
pizatur et
filius.

cessit. Præcesserat cælestis ardor veræ fidei, & baptismi suscipiendi ingens desiderium, idque longius protrahi ferre non valens, postquam epulas, & officia quæque humanitatis præmisit, instanter egit ut se cum filio ad Christianorum sacra admitterent, & sacris aquis intingerent. Placuit pijs votis obsecundare, extructoque temporario ex asseribus templo, aris tribus ornato, ipso die Resurrectionis Dominicæ sacris ritè perfectis, patri & filio patefacta est ianua sacramentorum, indito illi *Emanuelis*, isti *Antonij* nomine, in gratiâ duorum patruelium Regis Lusitani. Primus hic collatus est baptismus in illo regno cuius etiam suscipiendi magnus vrgebat amor vniuersum populum; sed differendum iudicauit Princeps Emanuel, ut honor Regi prius baptizando deferretur, & illo præeunte amplius ad sacrum ministerium omnes accenderentur Instituta deinde ecclesiastica supplicatione inter voces psallentium sacerdotum, sonorum strepitum iubilantium, & applausus Lusitanorum, nouella illa germina fidei, pater & filius, mirum in modum exultantes ducti sunt ad propria habitacula.

In suscepta
fide illius
seruor.

Nec modo vultu ac veneratione conceptam religionem, & fidem præ se XVIII. tulit Emanuel, sed etiam aduocata concione ipsemet è superiore loco in simulacra, & nefarios ritus, quibus ad eam diem dediti fuerant, adeo acerbe inuectus, & præteriti temporis errata, & flagitia tam grauiter, & dolenter detestatus, ut animo plane immutatum ac Deo plenum haud dubie iudicares. Diem insuper, quo baptismum suscepit, & sacrum solemnem ritum atque organorum concentu audiuit, perpetua veneratione consecrauit. Ea autem deuotione, & attentione ipse rei diuinæ interfuit, ut honorarios ephebos principum, filios, strepitum ad ianuam templi cientes illico mactari imperarit; & certe iuuenilis leuisque noxæ grauem illam pœnam luissent, nisi Lusitani ætatem, & genus miserati, veniam impetrassent.

Demum misso nuntio Regem omnium quæ facta erant admonuit. Ille XIX. porro mirum in modum lætatus, patruo congratulaturus, ad eius ditionem & fines munifice tantum agri adiecit, quantum per leucas in longum triginta, in latum decem pateret; iussitque per Emanuelis patruelem, ut perhumaniter haberentur Lusitani, & classi omnia ministrarentur abunde. Tanto de se Regis iudicio magis magisque animatus Emanuel, ad superiora Christiani animi documenta non minus præclarum adiunxit aliud: siquidem graui edicto conquisita vndique idola, quamquàm multis id ægrè ferentibus, & in cumulum congesta publice concremauit. Præterea Christi sacerdotes, quamdiù ibi subsistere, tamquam è cælo delapsos omni officio prosequi, & charitate completi, de fidei mysterijs, deque varijs virtutum generibus assidue percunctari. Deum verò suppliciter obsecrare, ut quando multo maximam vitæ partem in cacodæmonis famulatu posuisset miser, quantulumcumque supererat temporis, totum id in Christi Domini cultu, & in vera pietate consumere sibi liceret.

Rex Legatum
Lusitanum
nam ut perueniat ob-
restitatur.

Porro Rex audito Lusitanorum aduentu nuncios confestim misit rogaturos XX. Legatum, ne peruenire ultra differret ad Ambassæ urbem, ubi ille patruum conuersionem, baptismum, & nomen festiue celebrabat; nihilque illi esse longius, quam ut elutis toto animo sordibus, ad filiorum Dei cætum una cum cæteris aggregetur. Hoc nuntio accepto, Sossæ nihil moræ interponendum est visum, unde nauibus modico relicto præsidio, reliquos voluit itineris stipatores. Alios tribuit Emanuel ducentos, itemque ad onera subeunda (ea quippe regione nulla tunc iumentorum genera) vim hominum ingentem, quis potissimum sacram suppellectilem baiularet, admirabili quadam alacritate certantium. Vbi ad mecium ferme iter ventum est, Præfectus regius vnus, ac postmodum alter officij causa Lusitanis occurrit. Ad urbem verò appropinquantibus turmæ populorum obuiam prodire de more gentis armatæ, Lusitanæ laudes & præclara in se beneficia carmine concinentes, ita structis ordinibus, & eiusmodi gradu ac symphonix genere, ut supplicantium laudes apud nos pompæ speciem quandam exhiberent. Modos inibant pauci, tum cæteri sequebantur, ac

ac subinde vniuersi plenissimo sonitu elatis in spacia certa vocibus, æthera feriabant. Hi Lusitanos ingenti gaudio in medium acceptos eodem ordine ad Regiam vsque perducunt tanto populi concursu, ac turba ita conferta, vt Legato, & Sacerdotibus aditus ad Regem vix atque ægre patuerit. Is in edito suggestu, vt ex omni parte conspici posset, eburneæ sellæ insidebat mitratus infula è palmæ folijs opere subtili, & eleganti perfecta, à capite ad pedem nudus, cætera ad pedes vsque vestis thomyrcina contegebat, laeuum brachium armilla ex orichalco adornabat, equina cauda pendeat ex humero: id solis Regibus concessum.

Regis maiestas ex vestibus suis.

XXI. Denique introductus Legatus, quam honorificentissimè excipitur. Salutatione peracta, expositisque sui Regis mandatis, illico per sacerdotes adstantes, dona, vestem pretiosam, tabulas pictas, aurea vasa & argentea, & omne Christiani ritus instrumentum in conspectu populi totius, petente id ipsum Rege, proferri iubet. Tum Rex perattentè singula contemplari, quem quæque in usum, quidue significant, curiosius quærere. In ijs præfulgidum erat crucis vexillum, quod solemni precatione consecratum Innocentius VIII. Pontifex Maximus Lusitano Regi ex Vrbe Roma transmiserat. Eo explicando confestim Rex & concio tota venerabunda procubuit, namque inter illam sacerdotum expositionem Aethiopes adeo intentis oculis gestus motusque sacerdotum obseruabant, vt eodem pene, quo Lusitani, momento capita submitterent, iungerent palmas, genua flecterent.

Munera exhibent Lusitani.

XXII. Ab eo spectaculo Lusitani in hospitia benignè diuisi, tum de Regis baptismo sedulo agi coeptum. Id quo maiore apparatu, ac cæremonia fieret, templum Christiano more prius ædificari placuit. Opus erat sane difficile, cum alias ob causas, tum quod lapides & cæmenta longe admodum petenda forent. Sed tantus fuit ardor, vt breui comportatis vndique necessarijs, vrgente atque instante Rege, multis structoribus agi res coepta sit. Primus totius huius historiarum author positum primarium lapidem templi pridie nonas Maïas, Deoque sacrum, sub inuocatione S. Mariæ, opusque fuisse completum ad Kalendas Iulij recenset. Alij aiunt dicatum S. Cruci, & proinde iacta prima fundamenta quinto Nonas eiusdem mensis, quo die ecclesia salutaris ligni inuentionem anniuerfaria gratulatione concelebrat.

Agitur de Regis baptismi cæremonia.

Templum construitur.

Refend. cit. c. 158.

Barros citat. Malis citat.

XXIII. Dum hæc maximè agitantur, & antequàm inchoaretur ecclesia, trepidi accedunt nuntij ex regni finibus, Mundequetos populos vastissimi lacus in interiore Aethiopia incolas a Rege defecisse, magnaque manu incursiones in regni extrema facere. Aduersus id malum quoniam & celeritate & ipsiusmet Regis præsentia opus erat, ne quid sibi interim aduersi eueniret, præoccupat Rex baptismi Sacramento æternæ saluti consulere. Præparatis itaque solemnibus apparatu quæ ad Sacramenti maiestatem videbantur conferre, ecclesiastico ritu Rex altari adstans, quinto Nonas Maij, sacris aquis intinctus est per fr. Ioannem Minoritarum Præfectum, qui Ioannis indidit nomen ipso Rege petente, ad indicandum erga Lusitaniam Regem grati animi obsequium. Ex proceribus multi Regis exemplo & adhortationibus incitati baptismum, & nomina illustrium Lusitanorum susceperunt. Dies ille festius valde fuit ludorum & concentuum varietate; sed & solemnior atque incultis gentibus spectabilior, qui proximè subsequutus est, dum magnifico apparatu & cæremonijs, quæ Regum sunt propriæ, celebratum est sacrosanctum Missæ sacrificium, cantorum et organi suavi concordia gratissimum.

Regis baptismi cæremonia, & proceres plerique.

XXIV. Porro post multos dies Regina adhuc catechumena, moræ impatiens exoptulare coepit Regem dilati sui baptismi. Nequaquam se illi tantam inuidere, imò desiderare felicitatem, ait Rex; sed vt nobilius & sacratius eam consequeretur, ecclesiæ prius cupiisse structuram, moramque auxisse fratris Ioannis mortem sub illud tempus defuncti, & consodaliū omnium ægritudinem. At illa moras omnes rumpens, causasque reiiciens, voluit in Regia & à fr. Antonio, Ioannis in præfectura successore, in die Sabbathi, B. Mariæ Virgini sacro, pridie Nonas Iunij baptizari, assumpto Eleonora, Regina Lusitanie nomine,

Mox Regina.

mine, vt quo erga illam studio erat incensa, vocabulo indicaret.

*Rex cruce
munitus in
bellū tendit*

Peraetis his mysterijs Rex coactō raptim exercitu, admittis Lusitanis aliquot in hostes tendit. Abeunti Sosa crucis vexillum de manu porrexit, hortatus pergeret in dimicationem alacer, signi eius beneficio (tantum fiducia ne deesset) hostibus utique superiorem futurum. Nec vana fuere promissa: praelata, cruce, fufis fugatisque rebellibus, paulo post victor Ioannes in patriam rediit.

Victor redit

*Filius bapti-
zatur.*

Ouantem natu maior filius est sequutus, qui cum Christianæ doctrinæ diligentem in primis operam dedisset, perducto iam ad fastigium templo, summa populi celebritate baptismo lustratus est, *Alphonsumque* appellari se voluit, quo nomine Ioannis Lusitanæ regis filium vocari didicerat. Ac ne quid ad lætitiā deesset, baptizati cum eodem insignes viri permulti. Inde profectus in Ifundos, quibus populis iam tum ex parentis autoritate imperabat, Apostolico apud eos munere ipsemet fungi cœpit, ac veritatis lucem admirabili studio promiscue omnibus impertire.

*Subditor ad
fidē cōuertit*

Ita inscrutabili Dei consilio populus, qui ambulabat in tenebris, vidit lucem XXV. magnam: habitantibus in regione umbræ mortis, lux orta est eis, Deo mirabiliter cooperante, & ministrorum suorum sermones confirmante sequentibus signis. Duo refert Resendius: primum apparitionem B. Virginis paulò post Regis baptismum duobus neophytis proceribus Congesibus, Georgio, & Didaco Sylux, vultu venusto, & speciosa veste vna eademque nocte, separatis ædibus, diu colloquentis, & iubentis vt Regem suæ fælicitatis admoneant susceptæ Fidei Christianæ, & initi cum Deo fœderis, pactæque cum Lusitano amicitiae. Secundum, inuentionem pulcherrimæ crucis affabre dolatæ in singulari, & pretioso lapide, per illas regiones incognito, nihilque commune cum aliis lapidibus habente. Hunc vbi Didacus fortunatus inuentor in conspectu reuerenter attulit, Rex cum optimatibus pronus adorauit, magnisque communis lætitiæ adhibitis indiciis, frequenti populi atque optimatum ad modum supplicationis incessu, in noua ecclesia tanquam pretiosum thesaurum ingenti veneratione collocauit; vnde fortassis præter primum S. *Mariæ* titulum etiā alter S. *Crucis* templo adhæsit, atque inde factum vt duplici apud authores vocabulo nominetur.

*Bina prodigia
diuina.*

*Legatus in
Lusitaniam
redit.*

His fæliciter peraetis, tanto rei Christianæ incremento, Sosa legatus admodum lætus in Lusitaniam reuertitur, relictis in Congo Sacerdotibus ad cœpta promouenda. Verum ij partim insolitis caloribus, & cæli grauitate consumpti, partim etiam (quæ vicissitudo est rerum) ab incolis aspera atque acerba multa, absente præsertim Alphonso, perpeffi sunt. Etenim quamdiu de ecclesiasticis cæremoniis, & de mysterijs rectæ in Deum fidei est actum, ea tametsi captum hominis infinitis partibus superant, tamen quia ob id ipsum Deo digna, & rationi consentanea videbantur, haud ita repugnabatur ab Ethnicis. Ast vbi de iustitia, temperantia, submissione seriò præcipi est cœptum, & Christianæ disciplinæ institutis abiicienda auguria, male parta reddenda, condonandæ iniuriæ, aspernandæ libidines, frangendæ cupiditates erant; enimvero tum quasi ventilabro ad trituram adhibito, boni viri illico secerni ab improbis, alteri vel amore virtutis capti, vel poenæ metu perterriti, æquitate delectari, sectari pacem, voluptates repudiare, duces & rectores animorum suorum honore, & beneuolentia prosequi: alteri denuo dæmonum laqueis irriti, ad ritus nefarios, atque ad auaritiam ac superbiam, & pristinas turpitudines miserandum in modum reuolui, odisse lucem, magistros auersari, & à piorum consuetudine longe refugere. Nec vulgo tantum serpebat vitium; notissimus ac ditissimus quisque arduum ac difficile iter eò magis horrebat, quo maiora sibi malorum irritamenta, & deliciarum illecebræ suppetebant. Hos præibat, stimulosque addebat Regis filius, Alphonso natu minor, Pansus Aquitrinus nomine; nimirum vt esset, qui pios postmodum exerceret, à nefaria superstitione, & auitis moribus nullo pacto se passus abduci.

*Obuerfionis
ministri male
habent.*

*Populus in
fidē reperiit.*

*Imo & ipse
Rex.*

Rex demum ipse, qui tantum initio ardorem ac firmitatem animi præ se XXVII. tulisset, vbi à lactis dulcedine ad solidos cibos traduci est cœptus, desiderio pristi.

pristinæ vitæ paulatim adeo elanguit, vix vt in eo roboris Christiani quicquam agnosceres. Occursabant scilicet eius animo pristina oblectamenta, ludi, cōporationes, quæque ebrietatem sequuntur; offerebant sese identidem auspicia, & sortes, quibus ad amentiam omnis ferme barbaria dedita est; titillabat sensum effundendæ iracundiæ, & doloris puniendi suauitas; quibus quasi machinis vrgente præsertim dæmone, sensim de statu suo deiecta mens ita obduruir, vt cum internas religionis, & officij recordationes obstinate repudiaret, tum salutaria sacerdotum hortamenta ac monita, non modo ad animum sed iam ne ad aures quidem admitteret.

XXVIII. Accedebat ad res profligandas acerrimum dæmonis telum, muliebris coniuratio. Quippe vt cætera ferme gentes, ita etiam Aethiopes præter eam, quæ iustæ vxoris habent loco, singuli pellices alere consueuerant plures paucioresue pro opibus. Ea cum ex inuictis nuper sanctionibus pelli aut ablegari se à viris quotidie cernerent, vt est impotens iracundiæ sexus, damnum, & ignominiam non tulere, catibus habitis consensu per se perque communes amicos cum Rege vehementer agere insistant, aduenticias religiones, durumque, & horridum vitæ genus abijciat, præsentibus bonis, & copia rerum quoad licet, fruatur, nec incertam spem futuræ felicitatis tanto pretio tantaque commodorum, & voluptatum iactura sibi emendam existimet.

XXIX. Hæc & alia huiusmodi blandimenta, cum neque Rex inuitus acciperet, & eadem tæbe infecti permulti, ac præsertim Regis filius Pansus Aquitrinus adiunaret, breui maximum in discrimen adducta Christiana tota res est. Obstant sceleratis conatibus fideles ac boni, vt numero inferiores, ita diuino præsidio & causa longe superiores. Egregium verò se pietatis vindicem & assertorem præbebat Alphonsus, patrisque miseratus insaniam, dictis factisque neophytos in fide atque in officio continebat. Ad eum tollendum obicem, procures aliquot Pansum incensum iam regnandi cupiditate, omni ratione fouere, Alphonsum absentem varijs criminationibus patri suspectiorem in dies reddere instituunt: degenerasse illum plane in externos mores, nihil iam patriæ vel auitæ consuetudinis pati; Regem vero ipsum ita vel contemnere vel odisse, vt in eius contumeliam artibus magicis, quas à Christianis nuper acciperet, annes exsiccet, vitiet fruges, atque adeo regias pellices vltro ad se ipse pelliciat. Eiusmodi calumnijs atque portentis cum iuuenis innoxij famam ex composito quotidie lacerarent, zelotypum senem, & in affectu iam corpore, animi quoque viribus defectum, facile perpulere, vt Alphonsum omni dignitate, honoribus, vectigalibus, per summam iniuriam exueret: iacissetque porro in solitudine & squallore circumuentus, & proditus Dei seruus, si diuino instinctu coorti quidam ex optimatibus Regem apertè increpuißet, quod hæredem regni destinatum, stirpis maximum, eximia virtute ac pietate filium indicta causa damnasset. Reputaret secum illius in arcendis hostibus præclara facinora, in tuenda popularium concordia studium, in ipso Rege colendo pietatem & fidem: dein videret num tantæ indoli, tantisque laudibus consentanea essent, quæ ab inimicis ad inuidiam conficta nimium patulis auribus in animum demississet. Quin per idoneos viros in filij vitam & rationes inquireret, ac perspecta demum & cognita veritate, quod æquum videretur & in reum, & in accusatores, pro merito cuiusque statueret.

XXX. Hisce monitis, quasi è veterno excitatus Rex, ac seipsum leuitatis incusans, per summam dissimulationem quæstis ijs, quæ Alphonso obiecta erant, cum prorsus vana & commentitia comperisset, maxima bonorum gratulatione insontem filium in pristinum dignitatis & honoris ac gratiæ locum extemplo restituit, confceleratos calumniatores, ne quid tale postea quisquam auderet, perpetua notatos infamia securi percussit. Cuius tanti tamque imperati beneficij magnitudinem Deo acceptam referens, vti debebat, Alphonsus, multò etiam ardentius, ac liberius ad Christianam fidem tuendam atque amplificandam incubuit, ac præter cæteras artes exterminandis gentium ritibus, ad eam diem adhibitas, regno toto palam capite satxit, ne quis inanium Deorum

Germanorum fratrum studium ceterarum circa religionum.

Rex filium Christianum hereditate priuat.

Sed denuo restituit.

*Contra illā
multi cōspi-
rant.*

rum effigiem vllam, vel priuatim, vel publicè coleret, haberet ve.

Quo edicto in rabiem efferati aduersarij, frequentes in regiam coeunt, ac tumultu per operas excitato, credulum, ac timidum Regem in eam sententiam abducunt, vt nisi reuocetur, illico edictum ingentem seditionem adesse non dubitet. Hoc ille timore correptus, continuò per celeres nuntios admonet filium, videat etiam atque etiam quid agat, quo progrediatur, neu pro peregrina, ac noua religione mordicus retinenda, se suosque omnes in apertum capitis, ac fortunarum discrimen obijciat. Cum ille nihilominus in incepto perstaret, Deumque multo magis, quàm homines metuendos duceret, ira percitus Rex iubet Alphonsum ad se quamprimum venire. At ille cum nascentis eius Ecclesiæ salutem in suo capite verti probè intelligeret, pericula belli excusando, variasque necendo moras, tamdiu rem distulit, quoad lethali morbo implicitus parens, cum ægrum spiritum per multas curationes in dies aliquot extraxisset, tandem superante medicamenta vi morbi demortuus est.

*Et germanus
frater.*

Interea Pansus & sua ipse cupiditate, & improborum suasu, non dubia spe regnandi concepta, sollicitare promissis Aethiopas, blande singulos appellare, viuendi licentiam, & libertatem ostendere, denique ad excludendum a perç vi fratrem arma & copias comparare. Quibus de rebus, & de patris obitu, à Regina matre, quæ ab eiusmodi consilijs abhorrebat, certior factus Alphonsus, quàm maximis itineribus quàm occultissime noctu Ambassam urbem ingreditur, atque, vt primum diluxit, populum magna rerum nouarum expectatione suspensum ad concionem vocat. Ibi orsus à primo Lusitanorum in eas regiones aduentu, commemoratisque eorum in se, parentemque, ac totam nationem promeritis, quod tales viros, tamque salutarem sibi traditam ab ijs doctrinam grato pioque animo coleret, foueretque; idcirco se à fratre sectatoribusque ipsius, toties insidijs appetitum, & per falsas criminationes fama fortunisque spoliatum fuisse conquestus est. Pansum, viuo, & spirante etiam tum patre, alienam hæreditatem spe & cupiditate impia deuorasse; eodem vita functo, iustum hæredem quando per fas nequeat, per vim, ac nefas à patrimonio arcere: si quid apud eos gentium ius, si quid vetustus regni mos, si quid etiam æternæ salutis ratio valeat, ne se maiorem natu, Regem legitime designatum, pacis, ac beatitudinis omnium cupidissimum, iuniori fratri consilijs impiorum deprauato posthabendum existiment. Caueant verò etiam atque etiam, ne à veritatis oblata sibi diuinitus luce, ad cæcas iterum tenebras delabantur, neu Pansi minas, paratasque ab eodem copias pertimescant, Deum immortalem, cuius in eo negotio agatur causa, pro summa iustitia & bonitate rectè sententibus affuturum.

*Qui bellum
inert.*

Hæc & alia ad tempus accommodata, cum ingenti spiritu perorasset, tantus repente animorum motus est factus, vt incredibili consensu Alphonsum protinus Regem æqui pariter & iniqui consalutauerint. Quibus rebus confestim ad Pansum in suburbana castra perlatis, vt quam minimum spatij Alphonso ad exercitum comparandum relinqueret, cum iis copiis, quas habebat, duplici instructa acie continuò infestus in urbem aduolat: neque perterritus ea re Alphonsus, tum armatos, quos circa se habebat, pauciores, quàm credi possit (nō plus quā sex & triginta fuisse Rex ipse per litteras publicas admodum religiosè testatur) tum cæteram imbellum turbam, quæ ad regiam perculsa metu confluxerat, bono ac præsentis animo iubet esse, Deum verum, quem spretis falsis Dijs venerari instituerint, pro ipsis haud dubie pugnaturum. Nec vana cecinit. Vbi ad reli iactum est ventum, Christiani armati inermesque sublato pariter clamore Iesum Deum, & Sanctum Iacobum, ex disciplina Lusitanica, ingeminant. Mirum dictu! ad eas voces tanquam cælesti fulmine afflata prior acies, cum aliquamdiu attonitæ similis fluctuasset, terga postmodum vertit; cumque eandem trepidationem, pauoremque subsidiis intulisset, turbatis eo impetu ordinibus, conuersisque illico signis, effusa omnes fuga saltus auios, & nemora petiere.

Sed vincitur.

Hanc tam incredibilem victoriam ac planè diuinam, alia non minus admiranda

XXXI.

XXXII.

XXXIII.

XXXIV.

randam subsecuta res est. Cippus erat in sylvis captandæ cuiusdam feræ paratus à venatoribus, in eum cippum cursu præcipiti cum se Pansus per imprudentiam intulisset, corpore toto grauius conlanciato sic hæsit, ut explicare se inde nulla vnquam ratione valuerit. Comprehensus, & in custodiam traditus, frustra nitente Alphonso conseruare germanum fratrem, & ad Christum adiungere, in pertinaci mentis duritie, & voluntaria cæcitate miser animam efflauit.

Et moritur.

XXXV. Longe melius, & saluti, & existimatione suæ consuluit is, qui Pansi ductabat exercitum: siquidem è fuga retractus, cum sibi necem instare minime ambigeret, misit, qui Regi demisse nuntiaret, non deprecari se mortem, quam suæ temeritati debitam præclare nosset, id verò omnibus votis expectare obtestarique, ne se absque Fidei Christianæ mysterijs ex hac vita excedere pateretur. Ipso ingressus initio, circa Alphonsum apparuisse viros humanæ specie augustiores, ipsius, quam Lusitani adorarent, crucis nota distinctos, clarissima circumfusus luce, vultu acerrimo præliantes. Eo nimirum viso Pansi milites ingenti horrore perfusos, extemplo se in fugam dedisse; itaque sibi non esse iam dubium, quin præter Christianorum Deum nemo vel in terris, vel in cælo colendus, adorandusque sit. Neque aspernatus est resipiscentem Alphonsus, quin potius clementer accepto, & per baptismum in Christianos relato, vitam, & incolumitatem ea lege concessit, ut purgando in posterum, verrendoque Sanctæ Crucis templo cum suis operam daret, & in mystici lauacri usum, puros latices religiose conueheret.

*Militis
Præfectus
ad fidem
conueritur*

XXXVI. Ea victoria magnum rei Christianæ momentum attulit, regni possessione adita, & barbaris, quotquot postea semet Euangelio opponere sunt ausi, perpetuo felicitatis tenore superatis. Alphonsus quinquaginta ipsos annos (tot enim deinde regnavit) hominibus verbo, & exemplo ad omnem virtutem ac pietatem erudiendis egregium, & pastorem populorum, & vineæ Domini cultorem ad extremum usque se præstitit.

*Alphonsus
Rex semper
Fidei tenacissimus.*

XXXVII. In his, quæ hætenus retulimus, aliqualis est discrepantia inter authores, tum circa qualitatem sacerdotum, qui ad hanc conuersionem missi sunt, tum circa diem incepti templi, & titulum eiusdem, tum circa alias res leuiore. Nos in referenda totius rei serie sequendum duximus Garciam Resendium, qui vitam & gesta Ioannis Regis Lusitaniæ pleno scripsit commentario, eidemque Regi ipso tempore, quo hæc expeditio facta est, in cubiculi ministerijs seruiebat, ac scribendis litteris, ut ipse narrat, semper adstabat, atque historiæ circumstantias, temporumque rationes diligenter obseruauit. Ille porrò, qui primus expeditionem hanc in Aethiopiam, & Congensium regni conuersionem suo tempore factas distinctè narrauit, non nisi per Franciscanos Christiana sacra in Congum perlata recenset. Ioannes Barrosius, qui res Asiæ, & admirandas Lusitanorum victorias præclare, & doctè per decadas distinxit, non nisi sub Ioanne, Emanuelis, qui Ioanni secundo successit, filio suum opus in lucem produxit. In epistola porrò nuncupatoria ad eundem Ioannem tertium, fatetur, se vnum duntaxat vidisse Gomezium Eanes, qui lucem aliquam in rebus Asiaticis præferret, atque hunc de rebus Henrici Infantis, de quo supra diximus, duntaxat egisse. Cum ergò Resendium fidum, sincerumque sui temporis historicum postremo hoc sæculo impressum, non perspexerit, nihil mirum si circa primos Congensium magistros errauerit, & Patribus Dominicanis tribuerit, quæ Resendius Franciscanis adscripsit. Barrosium secutus est Ioannes Petrus Maffei, qui historias Indicas, & hanc præsertim Congensem ex Barrosio accepit, & diserte fecit latinas. Id ipsum fortassis fecerunt alij, neque id mirum: *Sequitur enim quisque priores male iter ingressos. quidni habeant excusationem, cum publica via errauerint?* Ne tamen errent, vel ut minus errent, quærendi sunt primi scriptores, rerum gestarum temporibus propinquiore, imo æquales, qui vidisse, vel ab ijs qui viderant audisse potuerunt. Hos requirendos ad operis facti memoriam comprobendam volunt Jurisconsulti; et historiam apud Græcos significare

*Cuius in
hac historia
fides præferenda?*

Resend. c. 200

*Seneca 2, de
Ira c. 9.*

1, 28 de Testib.

Annal. Minor. Tom. VIII.

T t t

cogni-

y
Flacc. l. 6. de
signif. verb.
&
Gell. l. 5. mod.
Attic.

cognitionem praesentium dixit Verrius Flaccus. Vnde illam scribi debere contendit Aulus & Gellius ab ijs, qui rebus gerendis interfuerunt. Resendius illius temporis author, ea in vrbe, ex qua missi sunt vinearum colendarum operarii, praesens, Regis, qui mittebat, domesticus & minister, non nisi Franciscanos eosque plures, ex quibus aliquot vitae probitate, alij doctrina insignes, in hoc opus transfretasse recenset. Qui ex ordine Praedicatorum aliquos missos dicunt, & tres dumtaxat, vti habet Maffei, vnde acceperint, non exarant. Hieronymus Osorius, qui totam historiam late describit, Sacerdotum, qui missi sunt, reticet institutum. Nos nulli suam gloriam inuidemus: quod de nostris scribunt alij, sincere explicamus, neque socios respuimus itineris, neque operis auxiliares. Ad plerasque regiones simul missi sunt, tanquam commilitones, Minores & Praedicatores: fortassis etiam ad istam paribus votis, impari tamen numero, plures Minores, pauci Praedicatores, sunt profecti.

Anno 1493. num. 38. post verba, *dicere tunc auspicabimur*: adde incipiendo XXXVIII. à noua linea.

Fr. Petruc.
cius Senen-
sis.
Cimat. l. 5. ca.
41
Pollinar in
chron. M. SS.
prou. Tuscia.

Fr. Pet. Lu-
douici Lati-
nus.

Isto anno discessit ab hoc saeculo Petruccius Senensis, S. Bernardini sui contreranei discipulus, vir ad eum bonus, & candidus, vt verus diceretur Israelita, in quo dolus non erat, neque malitia. Perpetuus & constans in obseruantia, suae regulae, & disciplinae à suo praepatore traditae, in senectute bona sepultus est in conuentu Capriolae, & sacello S. Antonij inter pios illos viros, qui eo in loco cursum feliciter consummarunt. Illi adiacet Petrus Ludouici Latinus eadem vrbe oriundus, humilitate, ieiunio, oratione, corporis maceratione, admirandus. Ter Vicarius electus Obseruantum provinciae Hetruriae summa charitate & prudentia regimen peregit, annis vndecim bonis propitius, malis seuerus. Tanquam si oleum esset effusum, tantam virtutum suarum emittebat fragrantiam, vt illum adesse vel paulo antea recessisse, omnes ex odore persentirent. Inter Senas & Capriolam obuium leprosum frigore contremiscentem sua vestiuit tunica, eoque indumento statim ille mundatus est.

Fr. Andre-
as Fauenti-
nus erigit
Cremonae
Montem Pie-
tatis

In vrbe Cremonensi praedicauit hoc anno in Ecclesia Cathedrali Fr. An- XXXIX.
dreas Fauentinus magna cum laude, suasisque erigi in illa ciuitate *Montem Frumenti Pietatis*, dicatum Beatae Mariae Virginis, ex quo subueniri posset necessitatibus pauperum illius vrbis, & districtus. Sed cum statueret solui debere pro sustentatione ministrorum, aliisque necessarijs expensis Montis per singulos annos denarios tres Imperiales pro quolibet sextario, donec restitueretur; hinc orta controuersia, disputatum est acriter inter Franciscanos & Dominicanos, an licita erat huiusmodi Motus erectio: de quo dubio paulo superius monuimus. Tandem Vicarius generalis Ascanij Mariae Sfortiae Vicecomitis Cardinalis Diaconi, Bononiae Legati, & Ecclesiae Cremonensis Administratoris perpetui, hac prolata sententia litem diremit.

In Christi nomine Amen.

Ex autogra-
pho.

Anno ab Incarnatione eiusdem 1493. Indictione duodecima, die Mercurij 18. mensis Septembris in Ciuitate Cremonae in Episcopali Palatio dictae Ciuitatis in Sala rubea dicta Episcopalis Palatii, praesente pro eisdem Notario Andrae de multis denarijs Notario de Cremona, se huic instrumento ad confirmandum subscripturo, etiam rogato de infrascriptis omnibus postea debere publicum conficere instrumentum, & praesentibus Venerabilibus viris Domino Roberto de Patrino, Domino Alexandro de Regacijs, & Domino Marthæo de Duluassoribus, presbyteris Cremonensibus, spectabili viro Domino Dominico de Conharero Referendario, nec non nobilibus viris Domino Euberto, & Ioanne Antonio de Summo, Benedicto de Iodris, Francisco quondam Domini Raphaelis de la Fossa, Ioanne de Sfondratis cancellario Ciuitatis Cremonen. Ludouico de Sfondratis, Petro de Pedruzanis, Antonio de Parrisijs, omnibus Ciuibus Cremonen. testibus XXXX.

stibus notis & idoneis ad hoc specialiter vocatis & rogatis, qui ibi dixerunt se se cognoscere infra scriptum Reuerendum Dominum Iacobum Vicarium infra scriptum. Cum sit quod iam pluribus diebus elapsis Reuerendus Pater D. Frater Andreas Fauentinus Ordinis Sancti Francisci de Obseruantia, deuotissime maximaque cum charitate prædicauerit in Cathedrali Ecclesia Cremonen. & Altissimo concedente crexerit in prædicta Ciuitate Cremonæ Montem frumenti Pietatis dicatum gloriosissimæ Virgini Mariæ, ad vtilitatem pauperum tam ciuitatis prædictæ quam districtus eiusdem, & in ipsis prædicationibus ipse D. Frater Andreas exposuerit & dixerit, quod vt Mons antedictus manuteneri posset, & valeret, & de eodem nihil diminueretur, bonum & vtile esset, quod pro quolibet sextario dicti frumenti acciperentur seu exigenter denarij tres Imper. in anno pro sextarij restitutione, vt de eis satisfieri posset, & deberet mercenarijs, seu officialibus eligendis ad curam & regimen Montis prædicti, pro eorum mercede & labore, & alijs expensis necessarijs occurrentibus dicto Monti; & quod ipsi denarij tres poterant accipi, & exigi sine aliqua labe vsuraria; & ex prædictis tribus denarijs insurrexerunt contra dictum fratrem Andream aliqui ex fratribus S. Dominici de obseruantia, residentes in conuentu Cremonæ, & proposuerint quod accipiēdo ipsos tres denarios pro quolibet sextario, erat contractus fœneratitius, & quod exigi, & seu accipi non poterant, sine onere conscientie, & ex hoc disputatum fuerit per dictos fratres Sancti Dominici, & dictum D. fratrem Andream in prædicta Cathedrali Ecclesia Cremonæ coram Reuerēdo & sapiente, I. V. Doctore Domino Iacobo Marentio Reuerēdissimi in Christo Patris, & Illustrissimi D. Domini Ascanij Mariæ, miseratione diuina Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis Sfortiæ Vicecomitis, Vicecancellarij Apostolici, Bononiæ item Legati nec non Episcopatus, & Ecclesiæ Cremonen. Administratoris perpetui, Vicario generali; & tandem res ipsa indecisa remanserit. Idcirco præfatus Reuerendus, & sapiens I. V. Doctor Dominus Iacobus Marentius Vicarius antedictus sedens pro tribunali loco supra scripto, super quadam cathedra, ibidem posita: quem locum, & quam cathedrā, quantum est pro infra scriptis omnibus, ipse D. Vicarius, sibi prius; & ante omnia elegit, & eligit pro suis cōgruo, & idoneo tribunali, & loco, volēs, vt teneatur ex debito Officij sui Vicariatus, prædicta dubia disputata & non decisa ad puram & meram veritatem reducere, & declarare, & erroneas opiniones claras & lucidas reddere, visis prius per eum conclusionibus adductis per dictos Fratres Ordinis prædicti S. Dominici contra prædicta per eundem Dominum Fratrem Andream in prædictis suis prædicationibus proposita & publicata, seu prædicata responsionibus per eundem Dominum Fratrem Andream prædicatorem antedictum & certos alios Fratres eiusdem Ordinis S. Francisci de Obseruantia in disputatione prædicta factis & altaris contra ipsas conclusiones, nec non replicationibus factis per eosdem Fratres Prædicatores Sancti Dominici, litteris Apostolicis pro nunc quondam per Sanctissimum Dominum nostrum Dominum Innocentium Papam Octauum concessis & indultis, ad supplicationem Communitatis ciuium ciuitatis Parmæ Monti Pietatis in dicta ciuitate Parmæ erecto cum amplissima potestate, & facultate exigendi, seu accipiendi denarios duos pro qualibet libra pro mercede & labore deputatorum seu Officialium per ipsā Communitatem eligendorū ad curam, & regimen Montis prædicti, & alijs expensis necessarijs occurrentibus Monte prædicto, per præfatum Dominum Vicarium originaliter, & in publicam formam lectis: visis etiam pluribus consilijs per quamplures excellentissimos Doctores illustrium collegiorum ciuitatum Perusij, Paduæ, & Placentiæ super huiusmodi exactionibus factis, & sigillis Doctorum collegiorum sigillatis, & per eos subscriptis participato quoque per ipsum D. Vicarium de & pro prædictis omnibus, & singulis in prædictis litteris Apostolicis prædicto Monti Ciuitatis Parmæ antedictæ concessis vt supra, cum illustri Collegio Dominorum Iuristarum Ciuitatis Cremonen. qui vnanimiter, & eorum nemine

discrepante affirmauerunt prædictam exactionem dictorum trium denariorum recipi posse pro quolibet sextario, stantibus supradictis litteris Apostolicis prædicto existenti ciuitatis Parmæ concessis, prout supra: qui etiam consilia supradicta affirmauerunt, & sigillo dicti eorum collegij munierunt, & cæteris circa hoc negotium dicendis; & super ipsis matura deliberatione præhabita, Dei & gloriosæ Virginis nominibus inuocatis, sedentes pro Tribunali vt supra; nam vbi periculum mains intenditur, ibi proculdubio est cautius, & plenius consulendum, & vt animarum periculis obuietur; ideo dixit, sententiauit, declarauit, pronuntiauit, & terminauit in hunc modum, & prout infra, videlicet. Quia per hanc eius sententiam diffinitiuam ad declarandum meram veritatem & tollendum omnem ambiguitatem, & dubietatem ex cordibus pusillorum. & ad euitandum animarum periculum, dixit, declarauit, sententiauit, & iure præuio pronuntiauit, & terminauit posse, & iure, & absque aliquo peccato, & labe vsuraria exigi, & accipi prædictos tres denarios pro quolibet sextario pro labore, & mercede seruientium Monti prædictæ Magnificæ Communitatis Cremonæ, & alijs necessarijs expensis eidem Monti occurrentibus. Quam quidem declarationem, sententiam, pronuntiationem, & terminationem idem D. Vicarius mandauit ab omnibus Christi fidelibus, & tam Ecclesiasticis quam sæcularibus obseruari debere, & eidem in aliqua sui parte non opponi, nec contradici publicè, vel occultè, directè vel indirectè, nec alio quouis quæsito colore, & nec contra prædictas litteras Apostolicas, de quibus supra sit mentio, prædicare, nec alijs quibuscumque persuadere, vt dicto Monti eleemosynam impendant; & hoc sub excommunicationis latæ sententiæ poena, omni canonica monitione præmissa, à qua absolui nō possint, nisi per prælibatum Reuerendissimum D. D. Administratorem, vel ipsum D. Vicarium, & eius successores. Et ita dixit, sententiauit, pronuntiauit, declarauit, & terminauit in omnibus, & per omnia prout supra, officio, & auctoritate sibi per prælibatum Reuerendissimum D. Administratorem commissis in omni modo, & forma, quibus & prout melius potuit, & potest ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei; & prælibatæ gloriosissimæ Virginis Mariæ, totiusque curiæ celestis triumphantis. De quibus omnibus, & singulis suprascriptis præfatus Dominus Iacobus Vicarius antedictus mandauit fieri debere vnum, & plura publica instrumenta per me Ioannem Petrum de Crotis Notarium infra scriptum, eum appensione sui impressi sigilli in fidem, & testimonium præmissorum.

Fr. Franc.
Aretinus.
Cimar. l. 5. c.
49.
Mon. Aretinum.

An. 1495. n. 8. post verba, *in canobio regie S. Ioannis* adde. Hoc ipso anno XXXVI.

vita religiosè functus est Franciscus Aretinus in conuentu S. Ioannis suæ patriæ predicator Apostolicus, ab Alberto Sartianensi religiosa veste donatus. Institutum multis in locis promouit: sed cum Aretii monasterium instruxisset Clarissarum absque licentia Angeli à Clauasio tunc Vicarii generalis, hic acriter in Capitulo reprehensum, suffragio vocis actiuæ, & passiuæ per quinquennium priuauit. Nihil ille commotus ad ecclesiam perrexit Missam celebraturus, fratrique interroganti quomodo ita insensibiliter eam ferebat mortificationem, sedato animo respondit: Valde pusillanimis est miles, qui propter leuem ictu suam deserit stationem. Paulò post eodem in loco decessit Nicolaus Vrbeutanus indefessus verbi diuini præceptor, & fidelium quocumque pergebat, plurimissimus instructor, eam apud omnes nactus opinionem, vt non alio nomine quam Frator Sanctus audiret. In conuentu Pizeuorscij in Russia obierunt Gregorius Szadeczius, & Petrus Candidus, feruentissimi prædicatores, salutis animarum perquam sitibundi, virtutibus illustres. Petrus Ioanni Capistranensi viriliter cooperatus est in prædicanda Crucciata, & conscribendis Cruce signatis. Ibidem num. 61. post verba; *largas conferunt eleemosynas*, adde incipiendo à noua linea.

Fr. Nicol.
Vrbeutanus.

Fr. Greg.
Szadeczius
Fr. Petrus
Candidus.

9
An. 1441. n.
64.
Con Vulsinij.

Diximus & alias concessum Obseruantibus domicilium in insula lacus Vulsinij, qui dum ad oppidum ipsum Vulsinij cymbula traicerent, siue ad petendum panem corporalem, siue ad spiritualem verbi Dei populo porrigendum, sæpe contingebat, quod propter tempestuosas aquarum commotiones, vel

pro-

propter alia impedimenta regredi non liceret, & pernoctare in domibus sa-
cularium aliquando indecore oporteret: quod etiam Fratribus conuentus san-
ctissimæ Trinitatis extra muros Urbis veteris, per aliquot miliaria distantis,
qui mendicaturi ad prædictum oppidum accedebant, frequenter continge-
bat. Hoc anno duo fratres à Vicario provincie Romanæ ad Georgium de
Ruere Episcopum Vrbeuennum missi obtinuerunt sibi concedi, & conuen-
tui Vrbeuennino aggregari (hæc approbante etiam Canonicorum Capitulo)
domum hospitalis SS. Iacobi & Catharinæ, tunc hospitalitate penitus destitu-
tam, in qua nunc Fratres absque dependentia vlla à domo Vrbeuennana, com-
morantur. Instrumentum donationis ad calcem harum additionum appo-
necur.

XXXXII.

An. 1497. nunc rati post verba à *Interea scriper. 3. Kal. May* adde. Fr. Fran-
ciscus à Capranica in Ecclesia Cathedrali Fulginatæ Episcopo Luca Cybo, in-
stituit Confraternitatem Sanctissimi Sacramenti, & anno sequenti in eadem
Ecclesia F. Bernardinus de Leonardo Fulginatæ societatem alteram Sanctiss. no-
minis IESV, & de Iuramento. Fuit hic Vicarius provincie S. Francisci, & in
Germania Commissarius.

Iacobus de E-
pisc. Fulgin.
Fr. Franc.
à Caprani-
ca.
Fr. Bernard.
de Leonard.

In registro romi 7. ad annum 1490. ante bullam 29. ponatur ista absque nu-
mero.

**Concedit Fratribus Amadeis Priorum S. Martini extra muros
Ianuenses Ord. Sancti Benedicti. Ex bulla Originali.**

Ad perpetuam rei memoriam.

XXXXIII.

Sacrae religionis sinceritas, in qua dilecti filij Custos, & Fratres societatis
quondam Fr. Amadei Hispani, Ordinis Fratrum Minorum, sub voluntariae pau-
peratis habitum militantium, in humilitatis spiritu deuorum ac sedulum im-
pendunt Domino famularum, & vite regularis, sub qua degunt, honestas nos
merito inducunt, ut ea, quæ Diuini cultus augmentum, ac ipsorum Societa-
tis & dicti Ordinis propagationem respiciunt, quantum cum Deo possumus,
favorabiliter concedamus, nec non quæ ad eorum commodum provide pro-
cessisse comperimus, cum à nobis petunt, perpetuæ confirmationis robur
adiiciamus. Sanè exhibitæ nobis nuper pro parte Custodis & Fratrum prædi-
ctorum petitio continebat, quod olim dilecti filij, scilicet Ven. Hibleus No-
tarius noster, Monasterij S. Stephani Ianuensis Ordinis S. Benedicti Commen-
datarius, & eiusdem Monasterij Conuentus, provide considerantes, quod in
Prioratu S. Martini, qui sine cura, & extra muros Ianuenses. situs, & membrum
dicti monasterij est, diuina officia nunquam præterquam in festo eiusdem S.
Martini celebrabant, habitis inter se ipsos pluribus & diuersis tractatibus,
conuenientes in vnum, ut eorum moris est, & nemine discrepante, nec non
de consensu, verbo & voluntate dilecti filij Gregorij dicti Prioratus Prioris,
& eiusdem monasterij Monachi, Prioratum prædictum cum domo, & terra,
ipsi contiguis, ad effectum vobis dicta officia huiusmodi continuo per eos inibi
celebrarentur, & exemplari vite eorum, populi deuotio augeretur, ac eum-
dem societati prædictæ, ad quam Hibleus & Conuentus præfati singularem
gerunt deuotionis affectum, ac dilectis filiis Syluestro, & Isaia dictæ societatis
Fratribus, pro Custodis & Fratrum huiusmodi perpetuis vsu, & habitatione,
dederunt & concesserunt, ipsique Syluester & Isaias fratres prædicti Prioratû
prædictum vigore certæ facultatis dudum per fel. record. Sixtum Papam IV.
prædecessorem nostrum, vsque ad sex loca recipiendi, ad quem numerum
(ut asseritur) nondum deuentum est, Societati eorum concessæ acceptarunt
& receperunt, illumque ex tunc tenuerunt, & possederunt, prout tenent, &
possident de præfenti, his tamen pacto & lege adiectis, quod ipsi nomine di-

cti

cti monasterij, tot loca S. Georgij Ianuensis emere deberent, ex quibus idem Gregorius Prior, dum vixerit, et eo vita functo Abbas præfati monasterij libras 12. annuatim prout ex dicto Prioratu percipiebatur, percipere valeat, ac nonnullis aliis licitis & honestis pactis, prout in quibusdam instrumentis publicis desuper confectis plenius dicitur contineri. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat, vos dationem, concessionem, ac pacta prædicta, necnon omnia & singula in dictis Instrumentis contenta Apostolico munimine confirmari, & approbari, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere decerni, & in dicto Prioratu, nomen Prioratus, ac Ordinem prædictum & inuocationem S. Martini sub quo idẽ Prioratus situatus est, suppressi & prorsus extinguere, summis desideretis affectibus; pro parte eorum nobis fuit humiliter supplicatum vt dationi, concessioni, & pactis prædictis Apostolicæ firmitatis robur adijcere, in Prioratu verò prædicto nomen Prioratus, & Ordinem ipsum ac inuocationem dicti S. Martini, sub quo vt præfertur situatus est, suppressi & extinguere; necnon ipsis, vt in dicto Prioratu vnam domum cum dormitorio, refectorio, ecclesia, campana, campanili humili, hortis, hortalijs, & alijs necessarijs officinis, pro suis perpetuis vsu, & habitatione construendi & erigendi, seu construi, & erigi faciendi licentiam concedere, alias que in præmissis opportunè provide-re de benignitate Apostolica dignaremur. Nos, qui dicti cultus augmentum, & religionis propagationem, animarumque salutem vbique vigere, maxime nostris temporibus, supremis desideramus affectibus; Custodem, & fratres prædictos, vos, & de societate sua quemlibet, necnon Syluestrum et Isaiam præfatos, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti alijsque Ecclesiasticis sententijs censuris et poenis, à iure vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, suis & dicti Hibleri pro eisdem nobis humiliter supplicantis in hac parte supplicationibus inclinati, dationem, concessionem, pacta prædicta, & prout illa concernunt omnia, & singula in dictis instrumentis contenta, confirmamus, & approbamus, ac perpetuæ confirmationis robur obtinere decernimus; necnon in dicto Prioratu, nomen Prioratus, & Ordinem prædictum, ac inuocationem Sancti, sub qua vt præfertur situatus est, suppressimus & penitus extinguimus, ac ipsis in dicto Prioratu vnam domum, cum Ecclesia, campanili humili, campana, dormitorio, refectorio, hortis, hortalijs, & alijs necessarijs officinis, pro suis perpetuis vsu & habitatione, sine cuiusquam præiudicio construendi, seu construi, & erigi faciendi, ac ipsis illam recipiendi & perpetuò inhabitandi, licentiam concedimus & facultatem, iure tamen Parochialis Ecclesiæ in omnibus semper saluo. Et insuper si domum & ecclesiam huiusmodi per eos, vt præmittitur, construi, & erigi contigerit, domus & fratres in illa pro tempore degentes, omnibus & singulis indulgentijs, gratijs, priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, & prærogatiuis per Sedem Apostolicam domibus Ordinis, & Societatis suæ prædictorũ in genere & in specie cõcessis quibus gaudent, & vřutur, seu vři, & gaudere poterũt, quomodolibet in futurum, vři, & gaudere liberè, & licitè possint & debeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali dono gratiæ indulgemus. Non obstantibus sæl. record. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri cõstitutione prohibente ne cuiusuis Ordinum mendicantium professores in aliqua ciuitate, Castro, vel Villa seu quouis alio loco ad habitandum noua loca recipere præsumant absque Sedis præfatæ licentia, de prohibitione huiusmodi specialem, & expressam mentionem faciente, & alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, &c. cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo &c. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1490. 3. Kalendas Aprilis Pontificatus nostri anno 6.

Hier. Balbanus,

Ad

.XXXIV Adfinem regesti post monumentum Coleniense, addatur sequens instrumentum Episcopi Vrbeuetani sub hac forma sequenti, & numerus II. monumenti Episcopi Plocensis mutetur in III.

Episcopus Vrbeuetanus concedit obseruantibus Vrbeuetanis, & Insulanis Bisentinis hospitale Terræ Vulsinij pro hospitio. *Ex autographo.*

Georgius de Ruere Dei, & Apostolica Sedis gratia Episcopus Vrbeuetanus.

Vniuersis, & singulis præsentis litteras, seu præsens hoc publicum instrumentum, ac priuilegium inspecturis, illis præsertim quorum interest, intererit, vel interesse poterit quomodolibet in futurum, quosque præsens tangit negocium, seu tangere poterit quomodolibet, salutem in Domino sempiternam. Ex petitione venerabilium Patrum fratris Angeli de Carbio Guardiani Sanctæ Mariæ Paradisi de Viterbio, et Fratris Ioannis de Argento Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci de Obseruantia ad hoc ipsum ad Nos destinatorum à Patre Vicario eiusdem Ordinis in Romana prouincia, quod ex plurimorum relatu comperimus, quod cum eiusdem religionis Fratres, qui à diuersis mundi partibus suorum prælatorum mandato (vt sit) diuersimodè peragantur, et præsertim apud locum Sanctæ Trinitatis extra muros Vrbeuetanæ, et apud insulam lacus Vulsiniensis degentes, eleemosynas perquirendo in terra Vulsinii Vrbeuetanæ diocesis nocte preuenti pernoctare contingat, eo quod loca ipsa ab ipsa terra, valde distent, coganturque ex multis etiam causis ibidem commorari, in qua locum proprium non habentes, per laicorum domos hospitari coguntur non sine eorum incommodo. Quod nobis quodammodo profanum visum, decreuimus eorum commoditati quantum potest oportunè consulere. Cum itaque in dicta Terra Vulsinij sit quoddam domicilium, siue domus, in quo, & qua fuit hospitale sub vocabulo Sanctorum Iacobi, & Catharinæ, nunc dicta hospitalitate penitus destituta, tam ad ipsorum fratrum Minorum commodum, & recreationem, quam etiam hominum Vulsiniensium spiritualem consolationem, quam ex dictorum Fratrum mansione iugiter assequuntur, maximè propter Missas, & alia diuina officia, quæ per eosdem in ibi celebrabuntur, præfatorum fratrum, & totius religionis petitionibus annuentes, dictum locum seu domicilium duntaxat, habito prius maturo tractatu, colloquio, & examine cum Canonicis nostræ Cathedralis Ecclesiæ, auctoritate nostra ordinaria, qua fungimur in hac parte, cum præsentia venerabilium virorum Domini Thomæ Syluestri, D. Ioannis Iacobi, D. Prosperi Odonis, D. Euangelistæ Nicolai, D. Francisci Thomei, D. Stephanini de Sirijs Canonice dictæ nostræ Cathedralis Ecclesiæ residentium, & totum Capitulum facientium, cum plures Canonici residentes non existant, congregatorum coram nobis capitulariter ad sonum campanellæ (vt moris est) absente tamen D. Andrea Bartholomei, licet vocato ad cameram, prædictum locum domicilium, siue domum in dicta terra Vulsinij existentem iuxta stratam publicam, vt supra, in perpetuum vnimus, annectimus, & incorporamus Ecclesiæ Sanctæ Trinitatis loco dictorum Fratrum de Obseruantia extra muros Vrbeuetanos posito, & constructo, ac ex nunc vnimus, incorporamus, & annectimus per præsentis, committentes, & mandantes Dominis Præposito, & Canonicis dictæ Terræ, quatenus supradictos Fratrem Angelum, & Fratrem Ioannem vice, & nomine omnium Fratrum de dicta Obseruantia præfati domicilij, & hospitalis, vt supra, per Nos annexi, vniti, & incorporati in realem, actualem, & corporalem possessionem immittant, & inducant, & inductos

ctos defendant, amoto exinde quolibet alio illicito detentore. In quorum fidem præsentes nostras litteras, siue præsens publicum priuilegium exinde fieri fecimus per infrascriptum notarium publicum, subscribique, ac nostri pontificalis sigilli iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum, & actū in palatio Episcopali Vrbeuetano nostræ solitæ residentia sub annis Domini 1495. indiçtione 13. tempore Pontificatus Sanctissimi Domini nostri Domini Alexandri diuina prouidentia Papæ VI. die verò nona mensis Maij coram, & præsentibus Ser Angelo Micinelli, Ser Alberio Francisci, & Angelo Lelli de Vrbeueteri testibus ad prædicta vocatis, habitis, et rogatis.

Lo: Franciscus Riccius Vrbeuetan. Notarius.

Finis Additionum Tomum Septimum.

REGESTVM PONTIFICIVM OMNIVM LITTERARVM APOSTOLICARVM

Quæ in hoc Tomo VIII. citantur

Ab Anno Christi 1500. vsque ad annum 1540. & ab Anno 9. Alexandri VI. vsque ad sextum Pauli III.

BVLLA LXVIII. ALEXANDRI VI.

Prænumeratis scilicet ijs, quæ in præcedenti Tomo, vsque ad hunc annum productæ sunt.

Vt dent licentiam ædificandi Conuentum fratrum in oppido Politij. Ex reg. Alex. VI. lib. 288. fol. 344.

Venerabilibus Fratribus Agien: & Cephalonen Episcopis, ac dilecto filio Vicario fratris nostri Episcopi Cephalonen. in spiritualib. generali.

SACRAE Religionis &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum moderni Vicarij, & fratrum prouinciæ Siciliæ dicti Ordinis petitio continebat, quod in oppido, seu Castro Politij Cephalonen. dioc. seu extra illud non sit aliqua domus pro vsu, & habitatione fratrum Ordinis Minorum de Obseru. nuncupatorum, & si in dicto oppido, seu extra illud, ac illius territorio in aliquo loco ad hoc cõgruo, & honesto construeretur vna domus cum Ecclesia, & officinis necessariis, pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum dicti Ordinis, qui inibi sub regulari obseruantia, & obedientia Vicarii generalis dictæ prouinciæ secundum morem dicti Ordinis Altissimo famularentur, profecto ex hoc inibi

Annal. Minor. Tom. VIII.

a

reli-

religio propagationem, & Christianos oppidi, & territorii prædictorum exemplari vita, & salubribus documentis fratrum in eadem domo pro tempore degentium pro animarum suarum salute non paruum adiumentum suscipiant; hocque ad Dei laudem cederet ex frequenti diuinorum officiorum celebratione in Ecclesia huiusmodi, postquam constructa foret. Quare pro parte moderni Vicarij, & fratrum prædictorum, nobis fuit humiliter supplicatum, sibi in dicto territorio, siue terra Castri Policij in aliquo loco ad hoc congruo, & honesto, eidem moderno Vicario per homines dicti loci concedendo, construere, & ædificari faciendi vnā domum, cum Ecclesia, campanili humili, cāpana, cōmeterio, refectorio, dormitório, claustrō, hortis, hortalijs, alijsque officinis necessarijs pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum Ordinis, & Obseruantie prædictorum, per dictum modernum Vicarium, seu de eius mandato, inibi introducendorum, & qui sub obedientia moderni, & pro tempore existentis Vicarij dictæ provincie sub regulari obseruantia Altissime famulentur, licentiam, & facultatem concedere, aliasque &c. dignaremur. Nos igitur &c. huiusmodi supplicationibus inclinati disc. V. per Apostolica scripta mandamus, quatenus &c. eisdem Vicario, & fratribus dictæ provincie construere, & ædificari faciendi sine alicuius præiudicio in dicto oppido, seu extra illud, aut illius territorio, in loco ad hoc congruo, & honesto eidem moderno Vicario per dilectos filios vniuersitatem hominum dicti oppidi concedendo, vnā domum cum Ecclesia &c. pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum Ordinis, & Obseruantie prædictorum per eundem modernum Vicarium, seu de eius mandato inibi introducendorum, & sub obedientia eiusdem moderni, & pro tempore existentis Vicarij dictæ provincie secundum morem dicti Ordinis sub regulari obseruantia Altissimo famulentur, ac locum pro huiusmodi domo cum officinis, & alijs prædictis construendi, & recipiendi licentiam auctoritate nostra concedatis. Nos enim si licentie huiusmodi vigore domum inibi construere contigerit, ut præfertur, eidem domui ac Guardiano, & Fratribus, qui eam pro tempore inhabitabunt, quod omnibus, & singulis priuilegijs &c. uti, potiri, & gaudere possint, & debeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia indulgemus: iure tamen &c. Non obstantibus felic. record. Bonifac. PP. VIII. &c. & alijs Apostolicis constitutionibus &c. ceterisque contrarijs quibuscunq. Dat. Romæ apud S. Petrum an. &c. 1501. 3. Non. Ianuarij. Pont. nostri anno nono.

LXIX.

Vt dent facultatem ædificandi Monasterium Ord. S. Clare
in Territorio de Fraxino. *Ex bulla originali.*

*Dilectis filiis de Arcualo Abulen. & Pacen. Ecclesiarum Archidiaconis
ac Officiali Pacensi.*

Christianæ deuotionis affectus, quem dilecta in Christo filia Eluira de Figueroa, mulier Pacensis diocesis ad nos, & Romanam gerit Ecclesiam, promeretur, ut petitionibus suis, illis præsertim, per quas Diuinus cultus augmentum, & religio propagationem suscipere possunt, & ipsius Eluiræ animæ saluti consulatur, quantum cum Deo possumus, fauorabiliter annuamus, ac eas fauoribus prosequamur opportunis. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dictæ Eluiræ petitio continebat, quod ipsa zelo deuotionis accensa, cupit ad Dei laudem, & huiusmodi Diuini cultus augmentum, & Religionis propagationem, in Eremitorio Conceptionis B. Mariæ Virginis, loci, seu Territorij de Frexenal dictæ diocesis, vnum Monasterium monialium Ordinis Sanctæ Clare pro triginta tribus monialibus, computata illarum Abbatissa,

batiffa, quæ inibi sub perpetua clausura, & regulari obseruantia, ac obedientia fratrum Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum, Altissimo famulentur, cum Ecclesia, campanili humili campana, cœmeterio, & aliis officinis necessarijs, erigi, & institui. Quare pro parte eiusdem Eluiræ nobis fuit humiliter supplicatum, vt in dicto eremitorio, aut in aliquo alio loco honesto dictæ diœcesis, ad hoc aliàs idoneo, & per ipsam Eluiram eligendo, vnum monasterium monialium dicti Ordinis Sanctæ Claræ pro triginta tribus monialibus, computata earum Abbatiffa, quæ inibi sub huiusmodi regulari obseruantia, & perpetua clausura, ac obedientia fratrum Ordinis Minorum Regularis Obseruantia Altissimo famulentur, erigere, & instituere; ac eidem Eluiræ septem moniales dicti Ordinis Sanctæ Claræ Regularis Obseruantia per ipsam Eluiram eligendas, de aliis monasterijs monialium dicti Ordinis Castellæ, & Legionis Regnorum, ad ipsum erigendum monasterium, postquam erectum fuerit, pro Regulari Obseruantia inibi instituenda, & etiam conseruanda, transferendi licentiam, & facultatem concedere, aliàsque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui religionem, & cultum huiusmodi nostris potissimè temporibus vigere, & augeri sinceris desideriis affectamus, dictæ Eluiræ, quæ, vt affectit, de nobili genere procreata existit, propositum huiusmodi plurimum in Domino commendantes, ipsamque Eluiram à quibuscunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodata existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutam fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum in dicto eremitorio (si Eremita careat) sine alicuius licentia; si verò Eremitam habeat, de consensu illud obtinentis, seu gubernantis, aut in aliquo alio loco honesto dictæ diœcesis ad hoc aliàs idoneo, & per ipsam Eluiram eligendo, vnum monasterium monialium dicti Ordinis Sanctæ Claræ pro triginta tribus monialibus, computata earum Abbatiffa, quæ inibi sub regulari obseruantia, & perpetua clausura, ac obedientia fratrum Ordinis Minorum Regularis Obseruantia Altissimo famulentur, cum Ecclesia, campanili humili campana, cœmeterio, hortis, hortalijs, ac alijs officinis necessarijs, sine alicuius præiudicio erigere, & instituere, ac fratribus dicti Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatis, per eandem Eluiram eligendis, & nominandis, vt dictum monasterium erigendum, & illius Abbatissam, ac moniales pro tempore existentes sub eorum cura, visitatione, & correctione suscipiat, & eis de confessoribus idoneis, qui earum confessiones audiant, & de absolutionis beneficio prouideant, ac ecclesiastica Sacramenta ministrent, prouideant; ac de eis prout de alijs monasterijs monialium, eorum curæ subiectis, curam habeant, in virtute sanctæ obedientia, ac sub excommunicationis sententia præcipere, & mandare; ac eidem Eluiræ septem moniales dicti Ordinis Sanctæ Claræ Regularis Obseruantia, Ordinem ipsum expressè professas, per ipsam Eluiram eligendas, de aliis monasterijs dicti Ordinis Sanctæ Claræ Castellæ, & Legionis Regnorum, ad ipsum erigendum monasterium, postquam erectum fuerit pro regulari obseruantia inibi instituenda, & etiam conseruanda, de licentia earum Superiorissarum, transferendi licentiam, & facultatem concedere; ac eisdem septem monialibus eligendis, vt præfertur, vt ad præfatum monasterium erigendum de earum monasterijs se transferant, præcipere, & mandare; ac quod moniales in ipso erigendo monasterio, postquam erectum fuerit, pro tempore existentes, post vespas vnam orationem specialiter pro statu felici dictæ Eluiræ, quandiu in hoc sæculo fuerit, ac postquam decesserit, pro animæ suæ salute dicere teneantur, & obligatæ existant, & quod numerus ipsarum monialium in honorem Domini nostri Iesu Christi, qui triginta tribus

annis in hoc sæculo fuit, triginta trium monialium excedere non possit, sine licentia Sedis Apostolicæ: ac quod statuta, & ordinationes, quæ ipsa Eluira circa felicem successum dicti monasterii, ac etiam circa modum receptionis monialium, alias licita, & honesta, & sacris canonibus non contraria, fecerit, & ordinauerit, perpetuò obseruari debeantur, & dictum monasterium, ac quod illius Abbatissa, & moniales pro tempore existentes, ab obedientia, sub qua Eluira illud, & illas constituerit, per quosuis etiam dicti Ordinis Minorum etiam regularis Obseruantia Prælatos, amoueri non possint, neque debeant, decernere auctoritate nostra curetis. Nos enim, si monasterium, huiusmodi vigore præsentium erigi contigerit, vt præfertur, eidem monasterio, ac illius Abbatissæ, ac monialibus pro tempore existentibus, quod omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, fauoribus, concessionibus, indultis, prærogatiuis, & exemptionibus, quibus de *Tordesillas*, domus Regia nuncupatum, Salmantin. & alia monasteria monialium dicti Ordinis Sanctæ Claræ Regularis Obseruantia, etiam sub cura dictorum fratrum Ordinis Minorum eiusdem Regularis Obseruantia inuentum, in genere concessis, seu in posterum concedendis de iure vel consuetudine vtuntur, potiuntur, & gaudent, seu vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, vti, potiri, & gaudere possint, & debeant auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia indulgemus, iure parochialis Ecclesiæ, & cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo. Non obstantibus constitutionibus, ac ordinationibus Apostolicis, ac Ordinum prædictorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus; nec non quibusuis privilegijs, & indultis eidem Ordini fratrum Minorum sub quibuscunque tenoribus concessis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo primo, quinto decimo Kalend. Februarii, Pontificatus nostri anno nono.

LXX.

Vt concedant facultatem ædificandi monasterium sororum tertij Ordinis in oppido de Baza. *In reg. Vaticano, lib. 259. fol. 349.*

Venerabilibus fratribus Toletano & Granaten. Archiepiscopis, ac dilecto filio officiali Guadixien.

Sacrofanctæ militantis Ecclesiæ gubernacula, &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij nobilis viri Henrici Henriquez, loci dicti de Villada Legionen. diocesis. petitio continebat, quod ipse cupiens terrena in cælestia, & transitoria in æterna felici commercio commutare, desiderat in oppido de Baza Guardixien. diocesis. in certo ad id commodo, & idoneo loco vnum monasterium, sub inuocatione S. Annæ pro aliquibus sororibus, seu monialibus Tertij Ordinis S. Francisci de Pœnitentia nuncupati, seu alterius Ordinis per Sedem Apostolicam approbati, suis proprijs sumptibus, prout iam incepit, construi, & ædificari facere, illudque sufficienter dotare, si ad hoc sibi Sedis Apostolicæ auctoritas suffragetur. Quare pro parte eiusdem Henrici nobis fuit humiliter supplicatum, vt sibi in oppido, & loco huiusmodi vnum monasterium cum Ecclesiâ, campanili, &c. construi, & ædificari faciendi licentiam concedere, illudque in monasterium tertij, vel alicuius alterius approbati Ordinis huiusmodi, erigi mandare, aliasque, &c. dignaremur.

remur. Nos igitur, &c. ipsum Henricum a quibusvis excommunicationis, &c. absolutum fore censentes, huiusmodi, &c. Discr. V. &c. mandamus quatenus vos, &c. eidem Henrico in oppido, & loco huiusmodi vnum monasterium sub inuocatione sanctę Annę huiusmodi, cum Ecclesia, campanili, &c. construi, & ædificari faciendi licentiam concedere, illudque postquam sic constructum fuerit, in monasterium tertij, vel alicuius alterius approbati Ordinis huiusmodi sine alicuius præiudicio erigere, eique procures dicta bona per eundem Henricum ad id assignanda, & tribuenda perpetuo applicare, & appropriare; quod sorores, seu moniales in eo pro tempore degentes tria substantialia, & perpetuę clausurę vota emittere, & inibi sub perpetua clausura huiusmodi, & regulari Obseruantia, & visitatione, & correctione Vicarij provincialis, & Custodis pro tempore existentium provincię, & Custodię illarum partium Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nancapatorum secundum morem eiusdem Ordin. fratrum Minorum, viuere, & horas B. Marię cum nouem psalmis ac sancti Spiritus, ac S. Crucis; nec non officium defunctorum etiam cum nouem lectionibus loco maioris officij, ad quod alias minimę teneantur, quotidie cum cantu, seu alias, prout eidem Henrico videbitur, dicere, & recitare, ac vestes, & calceamenta prout sorores tertij Ordinis S. Francisci huiusmodi deferre, induere, & calceari, & Quadragesimę, & Aduentus Domini nostri Iesu Christi ieiunia prout moniales Ordinis sanctę Clarę, illa obseruare teneantur, & tribus diebus cuiuslibet hebdomadę carnibus vesci non debeant; quodque pro tempore existens Guardianus domus sancti Francisci dicti oppidi, Ordin. fratrum Minorum huiusmodi eis de confessione, seu confessoribus quę earum confessiones audire, & eis absolutionis beneficium impendere possit, seu possint, prouideri teneantur; & postquam sorores, seu moniales prædictę monasterium huiusmodi ingressę fuerint, & professionem regularem emisserint, fructus, redditus, & prouentus, & quęcunque alia bona in communi possidere, & Vicarius ipse, seu alius visitator ad visitationem huiusmodi faciendam, aut aliqui alij Religiosi, aut presbyteri, seu alię personę, nisi ad ministrandum ipsis sororibus Ecclesię Sacramenta tempore infirmitatis, & tunc ornamentis presbyteralibus, prouide, & si Missam celebrare volent, induti, dictum monasterium intrare non possint, sed idem Vicarius, seu Visitator visitationem huiusmodi ab extra per tutum, siue rotam, aut ferratam ipsius monasterij facere debeat, ipsęque sorores, seu moniales nullum præter patrem, matrem, sorores, auos, auias, auunculos, & patruos, materteras, & amitas suos, & eos bis in hebdomada dumtaxat per ferratam huiusmodi alloqui; tempore tamen infirmitatis per aliquas personas necessarias, omni suspitione carentes, visitari possint; & si dictus Henricus præfatus Monasterium pro sustentatione quinquaginta sororum, seu monialium ibidem degentium sufficienter dotauerit, quotiescunque aliqua de numero quinquaginta huiusmodi defecerit, teneantur ipsę sorores, seu moniales, cum super hoc fuerint requisitię, alias mulieres honestas, & idoneas vsque ad complementum dicti numeri, absque eo, quod pro eorum ingressu aliquid recipiant, seu petant, nisi ipsę recipiendę aliqua bona propria habeant, vel earum parentes, aut propinqui eis aliquid gratiosę tradere voluerint; & postquam ipsę mulieres dictum monasterium, vt præfertur, ingressę fuerint, illę, vel earum ratione ipsum monasterium, in bonis parentum, vel aliquorum aliorum iure hæreditario succedere, vel ratione successionis huiusmodi aliquid petere nequeant, statuere, & ordinare autoritate nostra curetis. Nos enim, si monasterium huiusmodi construi, ædificari, & erigi contingat, vt præfertur, vobis super præmissis, ac pro bono, & salubri regimine Monasterij & sororum huiusmodi, & circa earum viuendi modum, & quęcunque alia statuta, & ordinationes honestas, & a sacris canonibus non deuantia, iuxta eiusdem Henrici voluntatem edendi, et ordinandi liberam, & omnimodam facultatem concedimus per præsentem, ac eidem monasterio, & sororibus, seu monialibus, in eo pro tempore degentibus,

tibus, vt omnibus, & singulis gratijs vti, &c. valeant; autoritate apostolica, indulgemus: Iure parochialis &c. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, an. &c. millesimo quingentesimo, decimo Kal. Februarij, Pontificatus nostri anno nono.

L X X I.

Concedit Fratribus Minorum de Obseruantia omnia priuilegia aliàs concessa ordinibus Mendicantibus.

Roderic. in Bullario num. 9.

Dilectis filijs vniuersis fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatis.

SAcra Religionis, sub qua deuotum, & sedulum exhibere studetis Domino famulatum, promeretur honestas, vt vos spiritualibus fauoribus, & gratijs prosequamur. Hinc est, quod nos volentes quieti, & commoditati vestrae pro benemeritis vestris paterna charitate consulere, vobis, vt de cætero omnibus, et singulis gratijs, priuilegijs, libertatibus, immunitatibus, et indultis spiritualibus, et temporalibus tam fratrum Prædicatorum, quam Eremitarum sancti Augustini, et B. Mariæ de Monte Carmeli, omnibusque aliis Mendicantibus per Sedem Apostolicam, vel per Legatos eiusdem, etiam per litteras Apostolicas *Mare magnum* nuncupatas, etiam quoad exceptionem à solutione Quarta locorum Ordinarijs, et parochialium Ecclesiarum Rectoribus debita, à qua vos potiori pro cautela eximimus, hætenus concessis, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, haberi volumus pro sufficienter expressis, vti, potiri, et gaudere libere, et licite possitis, et debeatis in omnibus, et per omnia, perinde, ac si vobis specificè concessa fuissent: constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus illis, quæ in litteris prædictis concessa sunt, non ob stare, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus, autoritate Apostolica tenore præsentium de specialis dono gratiæ indulgemus, illaque vobis de nouo concedimus. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die quinta Februarii 1501. Pontificatus nostri anno nono.

L X X I I.

Quod det facultatem ædificandi Monasterium Ord. S. Claræ.

Ex reg. Vat. l. 253. fol. 318.

Dilecto filia Abbati monasterij Sancti Spiritus extra muros Abulen.

SAcrosanctæ militantis Ecclesiæ, &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectæ in Christo filiæ nobilis mulieris Mariæ de Auila, relictæ quodam Ferdinandi de Acugna, Siciliæ vltra Farum Vice-Regis petitio continebat, quod ipsa Maria, quæ sub suauis religionis iugo virtutum Domino famulari, & sæculo relicto contemplationi vacare intendit, ob singularem, quem ad S. Claram, & Ordinem eiusdem Sanctæ gerit deuotionis affectum, ac pro
ani-

ANNO CHRISTI 1501. ALEXANDRI VI. ANNO 9.

animæ suæ salutē, religionis propagatione, & diuini cultus augmento ex bonis sibi à Deo collatis, in aliquo honesto, & conuenienti loco in Abulen. vel Salamantin. aut Segobien. diœc. consisten. per ipsam Mariam assignando, vnum monasterium Monialium dicti Ordinis, sub inuocatione *B. Mariae de Iesu*, sub cura, directione, visitatione, & correctione alicuius Vicarij prouincialis, seu alterius Prælati Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum, pro tempore existentis, secundum morem dicti Ordinis Minorum, per eandem Mariam eligendi, cum Ecclesia, campanili, &c. erigi, & inibi sub eiusdem Ordinis S. Claræ habitu regulari Altissimo famulari summo opere desideret. Quare pro parte dictæ Mariæ nobis fuit humiliter supplicatum, vt vnum monasterium monialium dicti Ordinis, sub inuocatione huiusmodi, ac dignitatem inibi Abbatialem in aliquo honesto, & conuenienti loco in Abulen. vel Salamantin. aut Segobien. diœc. consistente per ipsam Mariam, vt præfertur, assignando, cum Ecclesia, campanili, &c. erigere, illudque sic erectum, & eius pro tempore Abbatissam, & moniales superioritati, visitationi, correctioni, & directioni alicuius Vicarij prouincialis, vel alterius Prælati dicti Ordinis Fratrum Minorum per eandem Mariam eligendi subijcere, & submittere, ipsique Vicario, vel Prælato, vt illud sub eius cura, directione, & visitatione huiusmodi recipiat, mandare; ac illi pro eius dote omnia, & singula bona ad id per ipsam Mariam assignanda applicare, & appropriare; dictæque Mariæ, vt quatuor Moniales aliorum monasteriorum dicti Ordinis Sanctæ Claræ, ætate prouectæ, ac in regulari obseruantia dicti Ordinis S. Claræ expertas, quas elegerit, & voluntarias inuenerit, prout ipsi Vicario, & Prælato videbitur, de consensu Superioris dictarum quatuor monialium, ad dictum monasterium erigendum pro directione, & instructione earum, quæ inibi recipiuntur in moniales, transferre possit, concedere; quodque de cætero perpetuis futuris temporibus, quæuis moniales dicti Ordinis S. Claræ de earum Superioris licentia ad dictum monasterium erigendum se transferre, & inibi perpetuò Domino famulari, ac in choro eiusdem monasterij erigendi Sacramentum Eucharistiæ tenere, nec per quemcunque Superiorem hoc eis prohiberi, nullo modo possit, statuere, & ordinare, ac alias, &c. dignaremur. Nos igitur, &c. eandem Mariam à quibusuis excommunicationis, &c. absolutam fore censentes, huiusmodi, &c. mandamus quatenus, si est ita, vnum monasterium Monialium dicti Ordinis S. Claræ sub inuocatione huiusmodi, ac dignitatem inibi Abbatialem in aliquo honesto, & conuenienti loco in Abulen. vel Salamantin. aut Segobien. diœc. consistente, per ipsam Mariam vt præfertur, assignando cum Ecclesia, &c. sine alicuius præiudicio erigere, illudque sic erectum, & eius pro tempore Abbatissam, & moniales superioritatis, visitationi, correctioni, & directioni alicuius Vicarij prouincialis, vel alterius Prælati dicti Ordinis Minorum per eandem Mariam eligendi subijcere, & submittere, ipsique Vicario, vel Prælato, vt illud sub eius cura, directione, & visitatione huiusmodi recipiat, mandare, ac illi pro eius dote applicare, & appropriare; dictæque Mariæ, vt quatuor moniales aliorum monasteriorum, dicti Ordinis S. Claræ, ætate prouectas, & in regulari obseruantia eiusdem Ordinis expertas, quas ipsa Maria elagerit, & voluntarias inuenerit, prout ipsi Vicario, & Prælato videbitur, de consensu Superioris dictarum quatuor monialium, ad dictum monasterium erigendum pro instructione, & directione earum, quæ inibi in moniales recipiuntur, transferre possit, concedere: quodque de cætero perpetuis futuris temporibus quæuis moniales dicti Ordinis sanctæ Claræ de earum Superioris licentia ad dictum monasterium se transferre, & inibi perpetuò Domino famulari, ipsæque Abbatissa, & moniales in choro eiusdem monasterij erigendi, Sacramentum Eucharistiæ tenere valeant, & per quemcunque Superiorem hoc eis prohiberi nullo modo possit, statuere, & ordinare, & nihilominus si erectionem prædictam per te vigore præsentium fieri contigerit, vt præfertur, eandem Mariam si sit idonea, & aliud canon-

nonicum impedimentum non obſiſtat, in monialem dicti monaſterij recipere, ſibiſque habitum regularem, iuxta ipſius Ordinis ſanctæ Claræ conſuetudinem exhibere, ac regularem profeſſionem per alias moniales aliorum monaſteriorum dicti Ordinis ſanctæ Claræ emitti ſolitam, ab eadem Maria, ſi illam in eius manibus ſponte emittere voluerit, etiam recipere, & admittere; ac ea recepta, & admiſſa, de huiusmodi meritis, & idoneitate dictæ Mariæ te diligenter informes, & ſi per informationem huiusmodi eandem Mariam ad regimen, & adminiſtrationem dicti Monaſterij vtilem, & idoneam eſſe repereris, ſuper quorum conſcientiam oneramus, de perſona dictæ Mariæ, eidem monaſterio tunc erecto, à primæua illius erectione huiusmodi vacanti providere, ipſamque illi in Abbatiffam præficere, authoritate noſtra procures, curam, regimen, & adminiſtrationem dicti Monaſterij ſibi in ſpiritualibus, & temporalibus plenariè committendo, &c. contradictores, &c. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, &c. contrarijs quibuſcumque. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno, &c. 1501. 3. Idus Martij, Pontificatus noſtri anno nono.

LXXIII.

Eximit eas ab omnibus impoſitionibus & collectis.

Ex Breui originali.

*Dilectis in Chriſto filiabus vniuerſis & ſingulis Abbatiffis & monialibus
S. Clara primæ & ſecundæ regulæ, ac ſororibus tertij Ord. de Pæniten-
tia nuncupati, viuentibus in Congregatione Ordinis ſub cura
fratrum Minorum de Obſeruantia nuncupatorum:*

EXpoſitum fuit nobis nuper pro parte veſtra, quod licet iuxta priuilegia, & indulta nonnullorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, vobis, & monaſterijs veſtris conceſſum ſit, vt nullus cuiuſcunque dignitatis, vel conditionis exiſtat, vos aut monaſteria veſtra occasione cuiuſcunque taxæ, decimæ, collectæ, vel cuiuſcunque alterius impoſitionis, vel exactionis etiam Apoſtolica authoritate impoſitæ, vel imponendæ moleſtare, vel inquietare, aut dictorum monaſteriorum bona mobilia, vel immobilia capere, vel occupare præſumat, etiam ſub certis poenis, & cenſuris Eccleſiaſticis in ipſis priuilegijs, ac deſuper confectis litteris contentis, & quas contra facientes incurrant: Nihilominus dubitatis ne occasione decimæ per nos pro expeditione contra immaniſſimum Turcam, & in ſubſidium vniuerſalis Catholicæ Eccleſiæ impoſitæ, aliqua grauamina vobis inferantur. Quare humiliter nobis ſupplicari feciſtis, vt cum maiori parte ex eleemoſynis Chriſti fidelium, & labore manuum veſtrarum victum, ac veſtitum recipiatis, providere vobis in commiſſis de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur veſtræ commoditati, & vt quietius Altiffimo famulari poſſitis, quo à quibuſcunque exactionibus exemptæ fueritis, providere volentes, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinari, vobis ac vniuerſis, & ſingulis Abbatiffis, & monialibus Ordinis ſanctæ Claræ tam primæ, quam ſecundæ inſtitutionis, ſub cura, & diſciplina fratrum Ordinis Minorum de Obſeruantia nuncupatorum, nunc, & pro tempore exiſtentibus, quod ad ſolutionem alicuius decimæ, ſeu taxæ, aut collectæ, vel cuiuſcunque alterius exactionis per nos vel Sedem Apoſtolicam, vel Legatos, ſeu Nuncios eius, aut quoscumque alios quauis authoritate, vt præfertur impoſitæ, ſeu etiam in ſubſidium Terræ ſanctæ imponendæ, cogi, aut compelli nequeatis, quodque propterea bona veſtra mobilia, ſeu etiam immobilia capi
detine-

detineri, vel arrestari nequeant, autoritate Apostolica concedimus per præsentes: decernentes etiam transumpto præsentium litterarum, manu alicuius Notarii publici subscripto, et sigillo alicuius Prælati ecclesiastici, seu Curiae, etiam ecclesiasticæ munito, eandem fidem in iudicio, & extra adhiberi, quæ ipsis litteris originalibus adhiberetur, si exhibitæ forent, vel ostensæ. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis; nec non quibuscumque clausulis, & derogationibus, ac suspensionibus indultorum, & priuilegiarum quibuscumque personis, etiam Ordinis Mendicantium concessorum in litteris Apostolicis super huiusmodi executione decimarum, vel collectarum cõfectis appositis, seu in posterum apponendis, quas illarum tenore pro expressis habentes, illis alias in suo robore permanfuris, quoad vos ac alias Abbatissas, & moniales prædictas etiam futuras, vestraque, & illarum monasteria specialiter, & expressè derogamus, & huiusmodi decimas, & collectas, ac exactiones ad vos, & illas, ac illa minimè se extendere decernimus: cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 23. Maii 1501. Pontificatus nostri anno 9.

L X X I V.

Varia præscribit circa Monasterium Ragusinum Sanctorum
Apostolorum Ordinis sanctæ Claræ.

Ex reg. Vatic lib. 246. fol. 181.

*Dilecto filio Vicario Venerabilis fratris nostri Archiepisc. Ragusini
in spiritualibus generali,*

I Niunctum nobis desuper, &c. Dudum siquidem per vos accepto, quod Ecclesia sancti Petri Maioris Ragusin. , quæ de iure patronatus laicorum existeret, & quam quondam Franciscus de Gradis ipsius Ecclesiæ Rector dum viueret, obtinebat, per obitum eiusdem Francisci, qui extra Romanam curiam diem clausit extremum vacauerat, & vacabat; tunc, & pro parte dilectorum filiorum Rectoris, & Consilij Ciuitatis Ragusin. nobis exposito, quod ipsi Rector, & Consilium ex ordinatione quond. Martini Quperij Ciuis Ragusini, vnum monasterium monialium Ordinis sanctæ Claræ regularis Obseruantie nuncupatarum illarum partium, dum viuerent, construi facere tenebantur, & tam pro adimplenda pia voluntate dicti Martini, quam etiam ad hoc vt puellæ virgines, & aliæ mulieres sub regulari Obseruatia dicti Ordinis sanctæ Claræ diuinis officiis vacare possent, locus eiusdem Ecclesiæ commodus, & honestus existeret pro erectione vnius monasterij monialium regularis obseruantie dicti Ordinis S. Claræ. Nos tunc dictorum Rectoris, & Consilij in ea parte supplicationibus inclinati, tibi alijs nostris literis dedimus in mandatis, quatenus per te, vel alium, seu alios in dicta Ecclesia, quæ sine cura erat dummodo illa ad prophanos vsus non reduceretur, & ad hoc dictorum patronorum expressus accederet assensus, nomen, & titulum beneficij supprimere, & extinguere, ac dictis Rectori, & Consilio apud eandem ecclesiam, in qua aliquando diuina officia celebrarent, vnum monasterium, cum oratorio, Ecclesiâ, campanili humili, campana, cœmeterio, refectorio, dormitorio, hortis, & hortalitijs, ac alijs officinis necessarijs construi, & ædificari faciendi licentiam, & facultatem concedere, & illud postquam sufficienti clausura munitum foret, in monasterium monialium dicti Ordinis S. Claræ, quæ inibi sub regulari Obseruantia, & sub cura dicti Vicarij prouincialis Altissimo famularentur, sub inuocatione SS. Apostolorum, sine alicuius præiudicio erigere, illique sic erecto structuras, & ædificia, ac bona omnia dictæ Ecclesiæ perpetuo applicare, & appropriare, dictumque monasterium sic erectum, cum illius Abbatissa pro tempore, ac conuentu, monialibus, & personis, curæ,

Annal. Minar. Tom. VIII.

b

dire-

directioni, & visitationi, & correctioni dicti Vicarij subijcere, & submittere, & ab aliorum quorumlibet visitatione, correctione, & superioritate prorsus eximere, & liberare; nec non dicto Vicario prouinciali, vt monasterium ipsum, sub eius cura reciperet, & aliquas moniales alicuius alterius monasterii dicti Ordinis S. Claræ regularis obseruantie, & eius curæ commissi, quas ad hoc volutarias inuenerit, ex eorum monasterio ad dictum monasterium sic erigendum, postquam erectum foret, vt præfertur, transferret, & eis Abbatissatus, & alia officii in huiusmodi monasterijs consueta ad tempus, de quo sibi videretur, committeret; ac quod in eodem monasterio recipiendas moniales in ritu, moribus, & regulari obseruantia dicti Ordinis S. Claræ instruerent, eis iniungeret; & quod per eas cum effectu fieret, procurare mandaret nonnulla, alia tunc expressa facere auctoritate nostra curares, prout in eisdem litteris plenius continetur. Et deinde sicut exhibita nobis nuper pro parte eorundem Rectoris, et Consilij petitio continebat, cum tu ad earundem litterarum executionem, illarum forma seruata procedens in dicta ecclesia nomen, et titulum suppressisses, et eisdem Rectori, et Consilio huiusmodi monasterium construendi licentiam earundem litterarum vigore concessisses, ipsi Rector, et Consilium dictum monasterium alias iuxta voluntatem dicti Martini construi, & ædificari fecerunt, seu saltem pro maiori iam parte dictum monasterium constructum existit; & quia bona per dictum Martinum ad hoc relicta non sufficiebant: ipsi Rector, & Consilium magnam partem pecuniæ ex bonis dilectorum filiorum. Cõmunitatis Ragusin. exposuerunt: tuque dictum monasterium postquam conuenienti clausuræ munitum fuerat, in monasterium monialium dicti Ordinis S. Claræ, earundem litterarum vigore crexisti. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat, præfatus Martinus voluerit, quod in dicto monasterio nouo moniales viuerent sub regulari obseruantia, & in eodem secundum primæuam institutionem dicti Ordinis S. Claræ, quibus non licet habere bona in communi; attenta conditione dictæ Ciuitatis, quodammodo impossibile foret quod in dicto monasterio nouo moniales pro tempore degentes sub ita arcta, & stricta regulari obseruantia viuerent; sed cupiunt ipsi Rector, & Consilium, vt voluntas dicti Martini in reliquis adimpleatur, vt in dicto monasterio nouo per illius moniales pro tempore illi modi, & ritus obseruentur, qui obseruantur in monasterio S. Claræ Ragusin. dicti Ordinis S. Claræ: & ad hoc vt in dicto monasterio nouo moniales honestè viuant, et institutionibus regularibus instituuntur, opus sit aliquas moniales ex dicto monasterio S. Claræ transferre ad ipsum monasterium nouum, et ipsas moniales censuris cogerentur, si se transferre fortè recusabunt: pro parte Rectoris, et Consilij prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur Rectorem, et Consilium præfatos, et eorum singulos à quibusuis excommunicationis, etc. absolutos fore censentes huiusmodi, etc. mandamus quatenus si est ita, quatuor ex monialibus dicti monasterii S. Claræ ad hoc idoneas, quas ipsi Rector, et Consilium super hoc requisierint, illis tamen, ac dicto monasterio nouo, et aliis introducendis, seu recipiendis monialibus sub cura, et visitatione, et correctione dicti Vicarii Prouincialis aliàs remanentibus, vt ad præfatum, monasterium nouum se transferent. Ita quod vna ex illis quatuor transferendis monialibus per triennium ipsi monasterio nouo Abbatissa existat, et tam ipsas, quam alias tres moniales prædictas ad permanendum inibi per triennium huiusmodi pro institutionibus regularibus inibi instituendis. Ita tamen quod si post dictum triennium noluerint in dicto monasterio nouo remanere, possint ad dictum monasterium S. Claræ redire, censuris, & aliis iuris remediis eadem auctoritate nostra cogas, & compellas, contradictores, &c. Nos enim Abbatissæ, et monialibus dicti monasterii pro tempore existentibus, vt quæcunque legata eidem monasterio nouo facienda, ac bona mobilia, et immobilia illi quomodolibet donanda, seu relinquenda acceptare, ac iam forsan relicta, et illi applicata retinere, nec non bona huiusmodi in communi iuxta secundam insti-

ANNO CHRISTI 1501. ALEXANDRI VI. ANNO 9.

institutionem dicti Ordinis S. Claræ habere liberè, et licitè valeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia concedimus, & pariter indulgemus. Non obstantibus voluntate dicti Martini, & alijs præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non Monasterij S. Claræ, & Ordinis prædictorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus contrarijs quibuscunq. &c. Dat. Romæ apud S. Petrum an. & c. 1501. 4. Non. Iunij. Pont. nostri anno nono.

LXXV.

Largitur ei potestatem eiiciendi & puniendi incorrigibiles.

Ex Breui originali.

*Dilecto filio Hieronymo de Torniellis Ord. Fr. Min. de Obseru.
citra Montes Vicario generali.*

Cum sicut nobis exponi fecisti, interdum contingat in Ordine vestro aliquos fratres, adeo humani generis hoste procurante, in reprobum sensum datos reperiri, ut nulla ex re corrigi, & rectam ad semitam reduci possint; Nos attendentes dicti Ordinis quieti, & conseruationi Observantiæ vestræ omnino conducere, ut personæ sic incorrigibiles, ne alios corrumpant, & inficiant, à vobis eiiciantur, Tibi, & generali Vicario pro tempore existenti per vosmetipsos dumtaxat, & alijs Vicarijs prouincialibus dicti Ordinis per eos, cum consensu maioris partis Capituli prouincialis religiosos dicti Ordinis, quos sic incorrigibiles reperietis, tanquam membra putrida, habitu vestro spoliandi, & à vobis eiiciendi, ac contra quoscunque eis forsan auxiliū, consilium, vel fauorem publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, quouis quæsito colore super dicti habitus delatione portantes, etiam cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis per censuras Ecclesiasticas, & alia iuris opportuna remedia, appellatione postposita, procedendi; omniaque alia, & singula in præmissis, & circa ea necessaria quomodolibet, & opportuna faciendi, gerendi, & exequendi, auxiliū quoque brachij secularis, si opus fuerit, inuocandi, plenam, liberam, & omnimodam auctoritatem Apostolicam tenore præsentium concedimus facultatem. Non obstantibus constitutionibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus dicti Ordinis, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 15. Iunij 1501. Pontificatus nostri anno nono.

LXXVI.

Varia conceduntur & explicantur pro meliori Ordini regimine. *Ex reg. Vltimæ Curie fol. 1.*

Eidem.

Intelleximus aliquos ex religiosis Ordinis tui, alijs asserere velle, quod Vicarius quilibet, vel Prouincialis dicti Ordinis, seu Guardiani domorum Ordinis eiusdem, casus de occultis sibi reseruare non possunt. Quare nobis super hoc de remedio supplicari fecisti oportuno. Nos igitur felici, & perpetuo statui dicti Ordinis, & Observantiæ vestræ paterna charitate consulere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinari, auctoritate Apostolica te-

Annal. Minor. Tom. VIII.

b 2

nore

nore præsentium decernimus, Vicarium generalem, vel Prouincialem, aut Guardianos pro tempore existentes præfatos, casus de occultis inter religiosos dicti Ordinis vestri sibi posse referuare, & post reservationem huiusmodi nullum dicti Ordinis inferiorem ab eis absolvere posse, & si absoluat, nullam esse absolutionem, & incidere in poenam absoluentium à casibus non concessis: nec Ministrum generalem dicti Ordinis absolvere, nec licentiam concedere posse absoluenti ab huiusmodi casibus sic referuatis per Prælatos familiæ vestræ: nullumque professorem dictæ familiæ, si illam ingrediatur, parentibus, propinquis, vel affinibus suis quouis modo succedere, ac aliquo indulto fratribus Conuentualibus ad hoc concessio gaudere posse: nec etiam conuentus occasione professionis suæ egredientes, ius aliquod in hæreditate, vel quauis alia successione propinquorum quomodolibet acquirere, & consequi possent. Et quia intelleximus sæpe numero contingere, quod tempore Paschatis nauigantes ad partes Sclauoniæ se conferant, qui à Rectoribus parochianis nullam habent Ecclesiastica Sacramenta recipiendi licentiam; vt religiosis dicti Ordinis tui in dictis insulis degentibus, & in Paschate dictis nauigantibus confessis Eucharistiam ministrare libere, & licite possint, de specialis dono gratiæ indulgemus. Et quia decreuimus moniales Sanctæ Claræ primæ, & secundæ regulæ, ac Sorores Tertij de Pœnitentia nuncupatis, viuentes in congregatione sub cura vestra, cum pro maiori parte ex elemosynis Christi fidelium, & labore manuum suarum victum, & vestitum recipiant, ad solutionem alicuius decimæ, seu taxæ, aut collectæ per nos impositarum cogi non posse; & reperiuntur aliquæ ex eis, quæ licet aliquid proprii habeant, tamen non sufficit eis ad quotidianas expensas: etiam volumus illas sic proprium habentes vt ad quotidianas expensas non sufficiat, ad solutionem huiusmodi ob earum paupertatem cogi non posse. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis quoque, & consuetudinibus dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis quibuscunque. Verum, quia difficile foret ad singula quæque loca, in quibus expediens fuerit, præsentis litteras deferre; volumus, & auctoritate præfata decernimus, quod illarum transumptis manu publici Notarij inde rogati subscriptis, & sigillo suo, vel aliorum Commissariorum, ac substitutorum, & substituendorum, seu alicuius Prælati, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutorum munitis, ea prorsus fides indubia adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die vigesima quarta Iulij, millesimo quingentesimo primo. Pont. nostri anno nono.

LXXVII.

Vt dent fratribus de Obseruantia conuentum B. Mariæ de Arançacu. *Ex reg. Vari. lib. 244. fol. 218.*

Venerabilibus fratribus Calagurritan. & Calmen. Episcopis, ac dilecto filio Abbati seculari & collegiata Ecclesia B. Mariæ de Cenarua, Calagurritan. diœcesis.

SAcæ Religionis, &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Petri de Oñate Ministri, & fratrum domus B. Mariæ de Arançacu, Comitatus de Oñate Ordinis fratrum Minorum Calagurritan. diœc. petitio continebat, quod alias venerabilis frater noster modernus Archiepiscopus Toletan. qui Reformator omnium monasteriorum, & domorum ac aliorum locorum Ordinum quoruncunque partium illarum Apostolica auctori-

rhoritate deputatus, & habens ad hoc, vt afferebat, à Sede Apostolica per illius litteras facultatem, illius vigore in Eremitorio B. Mariæ de Arança hu-
 iusmodi, quod alias nonnulli fratres B. Mariæ de Mercede Redemptionis ca-
 ptiuorum propria autoritate receperant, & postea dimiserunt, dictum Ordi-
 nem fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum instituit, ac dictum
 Petrum in Ministrum, seu Superiorem eiusdem domus, cum facultate recipien-
 di fratres eiusdem Ordinis sub habitu Tertij Ordinis S. Francisci de Poeniten-
 tia nuncupati, deputauit; ac postea voluerat, quod domus, Minister, & fratres
 prædicti, *Fratres de poenitentia* nuncuparentur, Ministro, & fratribus prædictis
 habitum fratrum de Poenitentia nuncupatorum huiusmodi mutandi, & habi-
 tum per fratres dicti Ordinis Minorum suscipiendi, ac in dicto heremitorio
 vnam domum pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum dicti Ordinis Mino-
 rum de Obseruantia nuncupatorum, cum Ecclesia, campanili, campana humi-
 li, cœmeterio, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortalijs, ac alijs
 officinis necessarijs construendi, & ædificandi, seu iam inceptam perficiendi,
 licentiam, & facultatem concessit; cuius licentiæ vigore Petrus Minister, &
 alij fratres prædicti habitum Ordinis fratrum Minorum susceperunt, ac inibi
 vnam domum pro vsu, & habitatione prædictis construi fecerunt, seu incepte-
 runt. Cum autem sicut eadem petitio subiungebatur, ab aliquibus de viribus
 prædictorum hæsteretur; pro parte tam venerabilis fratris nostri Georgij Epi-
 scopi Tusculan. d. Ord. Viceprotectoris, quam prædictorum Petri Ministri, &
 fratrum in eadem domo commorantium, asserentium quod domus huiusmodi
 in loco admodum montuoso, & aspero sita existit, et quod fratres ad mendican-
 dum pro eorum sustentatione partim tempore hyemali exire non valent, no-
 bis fuit humiliter supplicatum, vt institutioni, & alijs præmissis pro illorum
 subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adijcere, & pro potiori
 cautela dicti Ordinis fratrum Minorum, inibi de nouo constituere, & alias, &c.
 dignaremur. Nos igitur, &c. Petrum Ministrum, & fratres prædictos, & eo-
 rum singulos, à quibuscunque excommunicationis, &c. absolutos fore censen-
 tes, huiusmodi, &c. dist. V. &c. mandamus quatenus vos, vel duo, aut vnus ve-
 strum, si est ita, institutionem prædictam autoritate nostra approbetis, & con-
 firmetis, suppleatisque omnes; & singulos defectus, si qui forsan interuene-
 rint in eisdem: & nihilominus pro potiori cautela in dicto Eremitorio præfa-
 tum Ordinem fratrum Minorum pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum di-
 cti Ordinis Minorum, qui inibi sub regulari obseruantia Altissimo famulentur,
 & per Ministrum generalem, seu prouincialem prouinciæ Castellæ, ac Custo-
 dem custodiæ sub qua dicta domus existit, d. Ordinis Minorum pro tempore
 existentes, visitentur, & si excesserint, corrigantur, & puniantur, instituere,
 ac eisdem Petro, & fratribus inibi vnam domum pro vsu, & habitatione per-
 petuis fratrum dicti Ordinis Minorum, non autem dicti tertij Ordinis de Poe-
 nitentia, & quæ per Guardianum, non autem Ministrum regatur, & gubernetur,
 cum Ecclesia, &c. construendi, & ædificandi, seu iam inceptam perficien-
 di licentiam, & facultatem concedere; ac Generali, & Prouinciali, ac Custodi
 prædictis, & eorum cuilibet in virtute S. Obedientiæ, vt domum, & illius Guar-
 dianum, ac fratres prædictos sub eorum visitatione, & correctione recipiant,
 præcipere, & mandare: ac quod ipsa domus per Guardianum triennalem, per
 illius fratres, seu eorum maiorem partem eligendum, & quod eo ipso, quo
 electus fuit, vt præfertur, absque aliqua alia confirmatione dictam domum,
 regat, & gubernet: & quod Guardianus, & fratres huiusmodi bona in com-
 muni habere, & aliquas personas, quæ pecuniam in eleemosynis, aut alias
 quomodolibet recipiant, ac arcam, seu cippum, vbi pecunia huiusmodi pro
 eorum sustentatione reponatur, ita tamen, quod Guardianus, aut fra-
 tres eiusdem Ordinis pecuniam manualiter recipere non possint: ac etiam
 vnam domum, in qua venientes tam peregrinationis, quam visitationis, seu
 deuotionis causa, & hospites recipiantur, & hospitentur, habere; nec non in
 alia domo, seu oratorio sorores eiusdem Ordinis, sub eorum cura, regimine,
 & ad-

ANNO CHRISTI 1501. ALEXANDRI VI. ANNO 9.

et administratione viuentes , recipere liberè , et licitè valeant, decernere, eadem authoritate nostra curetis . Nos enim si approbationem, confirmationem, suppletionem , et licentiam huiusmodi , et alia præmissa per vos vigore præsentium fieri contigerit , vt præfertur , eisdem domui , et illius Guardiano , ac fratribus nunc , et pro tempore existentibus , quod omnibus , et singulis priuilegijs etc. vti potiri , et gaudere liberè , et licitè possint , et valeant , indulgemus : iure tamen , etc. Non obstan. fel. rec. Bonifac. Papæ VIII. et alijs constitutionibus , et ordinationibus Apostolicis contrarijs quibuscunque . Datum Romæ apud S. Petrum an. etc. 1501. 12. Kalend. Septembris , Pontificatus nostri anno nono .

ANNO CHRISTI 1501. ALEXANDRI VI. ANNO 10.

L X X V I I I.

Vt possit ædificare pro Fratribus Obseruantibus Conuentum
in oppido Montis-fortis de Lemos.

Ibidem lib. 284. fol. 292.

*Dilecto filio nobili viro Roderico Henrici Offorio Comiti de
Lemos, Lucensis diœcesis .*

EXimie deuotionis affectus, &c. Sanè pro parte tua nobis nuper exhibitæ petitio continebat , quod tu seruire deuotionis accensus , cupiens transitoria in æterna, & temporalia in cælestia foelici commercio commutare, ob singularem, quem ad Ordinem fratrum Minorum de Obseruatiâ nuncupatorum & eorum personas, propter eorum exemplarem vitam , ac vberes fructus, quos incolis locorum , in quibus degunt, assidua, & deuota Diuinorum officiorum, celebratione, verbi Dei prædicatione, ac confessionum discreta auditione asferre solent , geris deuotionis affectum, de bonis tibi à Deo collatis vnâ domum pro perpetuis vsu, & habitatione fratrum dicti Ordinis in oppido de Monforte de Lemos, in tuo dominio consistenti Lucen. diœcesis, prope illud, aut alio loco tui Comitatus construi , & ædificari facere summopere desideras, si tibi illam construendi, & ædificari faciendi, ac fratribus prædictis illam pro eorum vsu, & habitatione huiusmodi recipiendi per Sedem Apostolicam licentia concedatur. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum , vt domum prædictam cum Ecclesia, campanili humili, &c. construi , & ædificari faciendi, ac fratribus prædictis illam postquam constructa fuerit, pro eorum pæpetuis vsu, & habitatione perpetuis recipiendi, eamque perpetuo inhabitandi licentiam concedere, aliasque , &c. dignaremur . Nos igitur, &c. te a quibusuis excommunicationis, &c. absolutum fore censentes, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi domum prædictam cum ecclesia, &c. pro perpetuis vsu, & habitatione fratrum prædictorum in dicto oppido, vel prope illud, aut alio loco tui Comitatus per te eligendo, alias Conuenienti, & honesto, sub inuocatione, de qua tibi videbitur : quo & fratres inibi pro tempore degentes, Vicario prouinciali illius prouinciæ secundum morem dicti Ordinis pro tempore existentis subiecti existant, sine alicuius præiudicio construi, & ædificari faciendi ; nec non fratribus prædictis illam postquam constructa fuerit, pro eorum perpetuis vsu, & habitatione huiusmodi recipiendi, & perpetuo inhabitandi, authoritate Apostolica tenore præsentium licentiam concedimus . Non obstantibus fel. rec. Bonifac. Papæ VIII. &c. & alijs Apostolicis con-

ANNO CHRISTI 1501. ALEXANDRI VL ANNO 10.

constitutionibus, nec non dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscunque. Nos enim dictæ domui, &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno, &c. 1501. pridie non. Septembris, Pontificatus nostri anno decimo.

L X X I X.

Vt dent facultatem quibusdam viduis nobilibus ædificandi
Monasterium Tertij Ordinis Perusij.

Ibid lib. 259. fol. 155.

*Dilectis filiis Valterano de Coppolis, & Cinadra Caroli Canonicis Ecclesiæ
Perusinae Ord. S. Augustini, ac Vicario Venerab. fratris
nostri Episcopi Perusini in spiritua-
libus generali.*

Pastoralis officij, &c. Sanè pro parte dilectarum in Christo filiarum nobilium mulierum Hippolytæ, Lucretiæ, & Camillæ de Ballionibus viduarum Perusin. sororum domicellarum, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod si prope ecclesiam sine cura S. Mariæ de Virginibus Perusin. in qua confratres certæ Confraternitatis etiam Perusin. pro certis pijs operibus faciendis conuenire consueuerunt, vna domus sororum Tertij Ordinis S. Francisci de Pœnitentia nuncupati construeretur, & ædificaretur, ac dicta ecclesia cum suis membris, et alijs pertinentijs eidem domui pro eius ecclesia concederetur, statuereturque, & ordinaretur, quod de cætero in dicta domo vigerent ritus, mores, & instituta regularia dicti Ordinis, & illius obseruantia, quæ vigent in domo S. Agnetis etiam Perusin. eiusdem Ordinis, ex hoc profecto Diuinus cultus, cum religionis propagatione susceperet incrementum, ac mulieribus præsertim virginibus sub regulari obseruatiâ dicti Ordinis Diuinis beneplacitis vacare volentibus, & in dicta S. Agnetis, & alijs domibus etiam Perusin. eiusdem Ordinis commodè recipi, & Diuinis beneplacitis huiusmodi vacare valerent, iuxta eorum desiderium opportunè prouideretur. Quare pro parte Hippolytæ, Lucretiæ, & Camillæ prædictarum asserentium, quod ipsæ ob singularem, quem ad S. Franciscum, et Ordinem huiusmodi gerunt deuotionis affectum, ac spiritualem earum consolationem, de bonis eis à Deo collatis, ac ex elemosynis, quas ad id pia largitione fidelium erogari contingeret, domum huiusmodi construere, et ædificari summopere desiderant, dictamque ecclesiam ab eisdem confratribus ad effectum prædictum obtinuerunt, nobis fuit humiliter supplicatum, vt eisdem Hippolytæ, Lucretiæ, et Camillæ prope dictam ecclesiam vnam domum sororum dicti Ordinis cum cœmeterio pro tumulandis cadaueribus sororum, et aliarum illarum obsequijs insistentium personarum, vtriusque sexus, ac dormitorio, refectorio conuenienti, clausura, hortis, hortalijs, et alijs necessarijs officinis construendi, et ædificandi, seu construere, et ædificari faciendi licentiam, dictamque ecclesiam eidem domui pro eius ecclesiæ cōcedere, ac ad præfatam domum, tunc constructam dilectas in Christo filias Thomasiæ Nicolai Procoli, et Gabriellam Antonii de la Fiore sorores dictum Ordinem à triginta annis circa ex professo professas, et quascunque alias sorores dicti Ordinis in eadem Ciuitate per domos priuatas, et domos Ordinis huiusmodi habitantes, quas ad hoc voluntarias inuenerint, transferre: quodque in dicta domo perpetuis futuris temporibus vigere debeant ritus, mores, et regularia instituta, ac regularis obseruantia, quæ vigent, et vige-

re

re consueverunt in S. Agnetis prædicta, et alijs domibus Ordinis, et Ciuitatis huiusmodi: ac dictæ sorores ad audiendam regulam dicti Ordinis extra domum prædictam, vel ad exequias mortuorum exire minimè teneantur, statuere, et ordinare: dictamque domum, et eius pro tempore Ministram, seu Superiorem et sorores visitationi, curæ, et directioni Guardiani pro tempore existentis, et fratrum domus eiusdem S. Francisci de Monte extra muros Perusin. Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum subijcere, et submittere, ipsiisque Guardiano, et fratribus in domum ipsam tunc constructam, eiusque pro tempore Ministram, seu Superiorem, et sorores, sub eorum cura, visitatione, et directione huiusmodi recipiant, easque visitent, & dirigant sub excommunicationis sententia præcipere, ac alias, etc. dignaremur. Nos igitur, etc. ipsas Hippolytam, Lucretiam, et Camiillam, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, etc. absolutas fore censentes huiusmodi, etc. mandamus quatenus vos, etc. per vos seu alium, vel alios si est ita, eisdem Hippolytæ, Lucretiæ, et Camillæ dummodo ad hoc dictorum Confratrum expressus accedat assensus, prope dictam Ecclesiam vnam domum sororum dicti Tertii Ordinis cum coemeterio, refectorio, dormitorio, conuenienti clausura, hortis, hortalijs, et alijs necessarijs officinis huiusmodi sine alicuius præiudicio construendi, et ædificandi seu, etc. licentiam dictamque Ecclesiam eidem domui construendæ pro eius Ecclesia concedere, ac ad eandem domum tunc constructam Thomasiæ, et Gabriellam prædictas, ac quasunque alias sorores dicti Tertij Ordinis in eadem Ciuitate per domos priuatas extra domos Tertij Ordinis huiusmodi habitantes, quas ad hoc voluntarias inuenerint, transferre, eisdemque sororibus in dicta domo construenda pro tempore degentibus, vt ad instar dictæ domus S. Agnetis Ministræ, & alias Superiores sibi eligere valeant, indulgere: quodque in dicta domo construenda perpetuis futuris temporibus ritus, mores, & regularia instituta, ac regularis obseruantia, quæ vigent & vigere consueverunt, in Sanctæ Agnetis prædicta, & alijs domibus Tertij Ordinis, & Ciuitatis huiusmodi erigere debeant, ac Ministræ, & Sorores prædictæ ad audiendam regulam dicti Tertij Ordinis extra eandem domum, vel ad exequias mortuorum exire minimè teneantur statuere, & ordinare: dictamque domum tunc construendam, & eius pro tempore Ministræ, & Superiorissas, ac Sorores visitationi, curæ, & directioni Guardiani pro tempore existentis, & fratrum domus Sancti Francisci huiusmodi sine præiudicio generalis Ministri pro tempore existentis Ordinis Minorum, à quo visitari valeant, subijcere, & submittere: ipsiisque Guardiano, & fratribus, vt domum eandem, eiusque pro tempore Ministræ, Superiorissas, & Sorores prædictas sub eorum cura, visitatione, & directione huiusmodi recipiant, illasque visitent, & dirigant, sub excommunicationis sententia, districte præcipere autoritate nostra curetis. Nos enim si licentiam huiusmodi per vos vigore præsentium concedi contigerit, vt præfertur, eisdem domui, ac illius pro tempore Ministræ, & Superiorissæ, & Sororibus, vt omnibus, & singulis priuilegijs &c. vti &c. valeant indulgemus; iure tamen &c. Non obstantibus constitutionibus &c. cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno &c. 1501. 5. Id. Septemb. Pontificatus nostri anno decimo.

LXXX.

Vt permittant ædificari domum Fratrum
Minorum in Monte Sancti Iudoci.

Ibid. ex lib. 273. fol. 174.

*Dilectis filiis Thesaurario Padeburnen, & Decano
Padeburnen. diœc. Ecclesiarum:*

P Ijs supplicum votis &c. Sanè pro parte dilecti filij nobilis viri Vvillelmi Ducis Iuliacen. & Marten. nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipse zelo deuotionis, quam ad Ordinem Fratrum Minorum de Obseruantia, nuncupatorum gerit accensus, ac cupiens terrena in coelestia, & transitoria in æterna foelici commercio commutare, desiderat pro religionis propagatione, & diuini cultus augmento, in Monte S. Iudoci prope Bilmeldien Padeburnen. diœc. vnam domum pro vsu, & habitatione perpetuis dictorum fratrum construere, ædificare, seu &c. si ad id sibi Sedis Apostolicæ autoritas suffragetur. Quare pro parte dicti Ducis, qui etiam Comes Kancusburgen existit, nobis fuit humiliter supplicatum, vt sibi in dicto monte in aliquo loco ad id conueniente, & idoneo vnam domum cum Ecclesia, campanili, campana &c. iuxta morem dicti Ordinis pro perpetuis vsu, & habitatione dictorum fratrum construendi, & ædificandi seu &c. licentiam concedere aliasque &c. dignemur. Nos igitur &c. præfatum Ducem à quibuscumque excommunicationis &c. absolutum fore censentes huiusmodi etc. mandamus quatenus vos, vel alter vestrum præfato Duci in dicto monte in aliquo loco ad id conueniente, et idoneo vnam domum cum Ecclesia etc. et alijs officinis huiusmodi iuxta morem dicti Ordinis pro perpetuis vsu, et habitatione dictorum fratrum sine alicuius præiudicio construendi, et ædificandi, seu etc. ipsisque fratribus dictam domum postquam constructa fuerit, pro eorum vsu, et habitatione huiusmodi recipiendi, et in ea perpetuo habitandi plenam, et liberam autoritate nostra licentiam, concedatis. Nos enim domui huiusmodi, postquam sic constructa, et ædificata fuerit, ac omnibus, et singulis fratribus in eo pro tempore degentibus, quod omnibus et singulis priuilegijs etc. vt, potiri, etc. valeant autorit. Apost. indulgemus. Iure tamen etc. Non obstantibus fel. recôr. Bonifacij Papæ VIII. etc. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, anno millesimo quingentesimo primo, 7. Kal. Octobris, Pontificatus nostri anno decimo.

L X X X I.

Vt det licentiam fabricandi conuentum in oppido
Montis Muri. *Ibid. lib. 273. fol. 174.*

*Dilecto filio Abbati monasterij Sancte Mariae de Sa-
gittario Anglonen. dioc.*

S Acræ Religionis &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij moderni Vicarij prouinciæ Basilicatæ secundum morem Ordinis, & Obseruantie prædictorum petitio continebat, quod cum in terra, siue oppido Montis-muri, seu illius Territorio Tricaricen. dioc. dictæ prouinciæ secundum morem dictæ religionis non sit aliqua domus fratrum eiusdem Ordinis regularis obseruantie, & si in dicta terra, seu oppido, aut illius territorio in aliquo loco ad hoc congruo; & honesto construeretur, & ædificaretur vna domus pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum dicti Ord. qui inibi sub regulari obseruantia, & obedientia Vicarij Prouincialis dictæ prouinciæ pro tempore existentis, Altissimo famularentur, profecto ex hoc inibi Religio propagationem, & Christi fideles dicti Territorij, seu loci Montis-muri ex exemplari vita, & salubribus documentis fratrum in eadem domo pro tempore degentiu, pro animarum suarum salute non paruum adiuuamentum fusciperent, hocque etiam ad Dei laudem cederet, & frequenti diuinorum officiorum celebratione in Ecclesia dictæ domus construenda postquam cõstructa fuerit. Quare pro parte eiusdem moderni Vicarij nobis fuit humiliter supplicatum, vt sibi in dicto oppido siue Terra, aut illius territorio, in aliquo loco ad hoc congruo, & honesto etiam moderno Vicario per dilectos filios Vniuersitatem hominum dicti oppidi concedendo, vnā domum cum Ecclesia, campanili humili &c. pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum dicti Ordinis &c. construendi & recipiendi licentiam concedere, aliasque &c. dignaremur. Nos igitur huiusmodi &c. mandamus quatenus si est ita, eidem Vicario vnā domum cum Ecclesia pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum dicti Ordinis per Vicarium eundem, seu de eius mandato inibi introducendis, in terra, seu oppido, aut territorio prædicto absque alicuius præiudicio construendi, & recipiendi licentiam auctoritate nostra concedas. Nos enim &c. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ VIII. &c. & alijs Apostolicis constitutionibus &c. cæterisque contrarijs quibuscunque. Dat. Romæ apud S. Petrum anno &c. 1502. 6. Idus Ianuarij, Pont. nostri anno decimo.

L X X X I I.

Reuocantur quædam litteræ Apostolicæ Ministro generali
concessæ. *Ex Breui origin.*

*Dilectis filijs vniuersis fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia
nuncupatis.*

C Vm sicut accepimus, nonnulli fratres Conuentuales Ordinis Minorum, etiam sub prætextu reformationis, aut alias dudum inter vos & dictos fratres Conuentuales concordatis, ac diuersis litteris Apostolicis super hoc per diuersos Romanos Pontifices prædecessores nostros, & etiam per nos editis,

tis, & approbatis, etiam graues sententias, censuras, & poenas ecclesiasticas in contrafacientes latas, & promulgatas in se continentibus, contrauenire, præsumant, prætendentes id licite facere posse prætextu quarundam aliarum nostrarum in forma Breuis litterarum dilecto filio moderno dicti Ordinis Ministro generali per nos nuper concessarum: & si concordatis, & litteris prædictis, quouis modo directe, vel indirecte contraueniretur, verisimiliter exinde inter vos, & dictos fratres Couentuales grauias dissensiones, & scandala, exorirentur: Nos qui scandalis, & dissensionibus huiusmodi ne eueniant, præsertim inter personas religiosas, quas ab omni contentione, vt liberius diuinis vacare possint beneplacitis, decet esse semotas, libenter quantum cum Deo possumus, cõuiamus: volentes desuper debite prouidere, ac paci, & quieti vestræ paterna charitate consulere: autoritate Apostolica, & ex certa scientia tenore præsentium declaramus, nunquam intentionis nostræ fuisse vel esse, concordatis & litteris prædictis etiam per litteras præfato generali Ministro, vt præfertur, concessas, quarum tenores ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, habere volumus pro sufficienter expressis, in aliquo derogare; sed illas inuiolabiliter iuxta eorum continentias, & tenorem obseruari debere, prout etiam hætenus obseruata fuerunt. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus illis, quæ in singulis litteris prædictis concessa sunt non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunq. Verum, quia difficile foret, præsentibus litteras ad singula quæq. loca, in quibus expediens fuerit, deferre; volumus, & præfata autoritate decernimus, quod illarum transumptis manu publici Notarij inde rogati, subscriptis, & sigillo alicuius curiæ, seu personæ ecclesiasticæ in dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra, ac alias vbilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die decima tertia Ianuarij, millesimo quingentesimo secundo. Pont. nostri anno decimo.

L X X X I I I.

Declarat Obseruantes etiam si ad Conuentuales transeant, esse incapaces hæreditatis.

Ex Breui origin.

Dilectis filiis fratribus vniuersis Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum.

CUm intellexerimus quamplures fratres vestri Ordinis auiditate in bonis, parentum, propinquorum, vel affinium suorum succedendi, familiam vestram egredi, & ad fratres Conuentuales ob indulta illis desuper concessa, se transferre in graue periculum animarum suarum (quoniam paupertate, quam semel Deo voverunt neglecta, in possidendi cupiditates relabuntur) malum exemplum, & religionis vestræ vilipendium, ac scandalum plurimorum. Nos tranquillitati dicti Ordinis, & obseruantie vestræ paterna charitate consulere volentes, supplicationibusque pro parte vestra nobis desuper porrectis inclinatis, Apostolica autoritate tenore præsentium decernimus, nullum professorem dictæ familiæ, qui egrediatur, parentibus, propinquis, vel affinibus suis in bonis eorundem, quouis modo succedere; nec aliquo indulto fratribus Conuentualibus dicti Ordinis ad id concessio: neque etiam Conuentus occasione professoris sic egredientis, ius aliquod in hæreditate, vel quauis alia successione bonorum parentum, & propinquorum prædictorum quomodolibet acquirere, & consequi posse, seu debere: præmissis indultis, ac statutis, & consuetudinibus dicti Ordinis, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, cæterisque in contrarium facientibus non obstantibus

quibuscunq. Et quoniam difficile eſſet præſentes litteras ad ſingula quæq. loca, in quibus forè opus eſſet, deferri, volumus, & pariter eadem authoritate discernimus, quod illarum tranſumptis manu publici Notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati in eccleſiaſtica dignitate conſtituti munitis, ea proſus fides indubia adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi originaliter exhiberetur, vel oſtenſæ eſſent. Datum Romæ apud S. Petrum ſub anulo Piſcatoris die 5. Aprilis 1502. Pont. noſtri anno decimo.

LXXXIV.

Conceditur eis facultas dandi Minoribus Obſeru. Eccleſiam Annunciatæ. *Ex Bulla originali.*

Dilectis filiis Vniuerſitati & hominibus Caſtri Fortis Caietanen.

Dilecti filij &c. Exponi nobis feciſtis, quod vos pro veſtra ſpirituale conſolatione, & animarum ſalûte deſideratis, quod in Eccleſia Annunciatæ dicti Caſtri, in qua quædam laicorum confraternitas inſtituta eſt, & illam gubernare conſuevit, aliqui fratres Ordinis fratrum Minorum de Obſeruantia, nuncupatorum inducantur, & degant, ſperantes ex eorum exemplari vita, aſſidua Diuinorum celebratione, annunciatione diuini verbi, & alijs bonis operibus vberes animarum fructus iſtic prouenturos. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt vobis in dicta Eccleſia, ſeu apud illam vnâ domum cum neceſſarijs officiis pro perpetuo vſu, & habitatione dictorum fratrum ædificandi licentiam concedere, aliasque, in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui Diuini cultus incrementum, & religionis propagationem noſtris potiſſimū temporibus ubique fieri vehementer deſideramus, huiusmodi ſupplicationibus inclinati, vobis, quod in dicta Eccleſia, ſeu apud illam, vnâ domum cum dormitorio, reſectorio, clauſtro, hortis, hortalijs, & alijs neceſſariis officiis, ſine iuris alieni præiudicio pro vſu, & habitatione dictorum fratrum conſtruere, & ædificare, ſeu iam conſtructam, aut inceptam perficere, & ampliare liberè, & licitè valeatis: quodque domus prædicta, & fratres in ea pro tempore degentes, omnibus, & ſingulis priuilegijs, exemptionibus, fauoribus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis ſpiritalibus, & temporalibus, gratis & indultis, quibus aliæ domus, & fratres dicti Ordinis vtuntur, potiuntur, & gaudent, poterunt, & poſſint quomodolibet in futurum vtî, potiri, & gaudere, tenore præſentium concedimus, pariter, & indulgemus. Fel. rec. Bonifac. Papæ VII. prædeceſſoris noſtri prohibente, ne Mendicantium. Ordinum profeſſores nomina loca ad inhabitandum recipere, ſeu iam recepta mutare præſumant, ſine Sedis Apoſtolice licentia ſpeciali, ac alijs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, nec non dicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuscunque. Abſoluentes nihilominus dictos fratres ab excommunicationis ſententia per eos forſan incurſa, ſi abſq. licentia Apoſtolice Sedis dictam domum receperunt. Datum Romæ apud S. Petrum ſub anulo Piſcatoris die 16. Aprilis 1502. Pontificatus noſtri anno decimo.

Successit Alexandro Pius III. & poſt dies 26. Iulius II. electus Kalend. Novembris; coronatus 6. Kal. Decembris.

I.

Confirmatur Sodalitas Ioannis Guadalupensis, & sociorum.

Ex Registro Iulij 2. lib. 14. fol. 402.

Ad perpetuam rei memoriam.

Rationi congruit &c. Dudum siquidem postquam fel. rec. Alexandro VI. prædecessori nostro pro parte dilecti filij nostri Ioannis de Guadalupe, Ordinis fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum, expositum fuerat, quod aliqui pro vberiori animarum suarum salute in humilitatis spiritu, & vera paupertate, prout Sanctus Franciscus instituerat, vivere desiderabant, & si sibi in aliquo loco Regni Granatæ ad id commodo, & idoneo pro vno pauperculo heremitorio, seu domo construenda pro suis, & aliorum fratrum dicti Ordinis usu, & habitatione perpetuis, in quo dicti fratres habitare, & in simplici observantia S. Euangelij dominici, & regulæ eiusdem Sancti vivere possent, licentia concederetur; Ioannes, & alij fratres prædicti, in quo pro tempore degentes diuinis beneplacitis assiduis vacarent, & exinde diuinus cultus susceperet incrementum: & idem Alexander prædecessor eidem Ioanni in ad id commodo, & idoneo loco dicti Regni vnum heremitorium, seu domum cum necessarijs officinis pro suis, & aliorum fratrum prædictorum, qui sub simplici observantia S. Euangelij dominici, & secundum regulam, ac modum viuendi huiusmodi vivere deberent, usu, & habitatione proprijs absque cuiusvis licentia sine alicuius præiudicio, iure tamen &c. construendi, & ædificandi, seu &c. ac in ea pro constructione huiusmodi sex fratres dicti Ordinis professores de Observantia nuncupati, cuiuscunque prouinciæ, seu custodiæ forent, suorum superiorum petita, licet non obtenta licentia, & aliàs prædictum Ordinem nouiter profiteri, & huiusmodi heremitorium intrare volentes recipiendi, & eis habitum regularem iuxta certam formam tunc expressam exhibendi licentiam concesserat: quodque Ioannes, & alij fratres prædicti in dicto heremitorio pro tempore degentes, Ministro generali dicti Ordinis pro tempore esistenti, & non alteri subijcerentur, ac priuilegijs, gratijs, & indulgentijs, domibus dicti Ordinis de Observantia nuncupatis, & illarum, fratribus concessis, et concedendis potirentur, et gauderent: dictusque Ioannes in fratribus prædictis easdem superioritatem, et potestatem haberet, quas habebant Ministri prouinciales dicti Ordinis in domibus, et fratribus prouinciarum suarum, per quasdam litteras indulerat. Et deinde pro parte tunc generalis, et prouincialium Vicariorum Ultramontanorum dicti Ordinis etiam de Observantia nuncupatorum eidem Alexandro prædecessori etiam expositum fuerat, quod nonnulli fratres Ultramontani Ordinis, et Observantiæ prædictorum in aliquibus locis extradomos fratrum prædictorum permanere, et beneficijs Ecclesiasticis sæcularibus, et regularibus deservire, et alij ad heremitoria se transferre, vt inibi perpetuò famulari possent, à Sede Apostolica impetrauerant: et alij prætextu licentiarum, seu facultatum, sibi (vt asseriebant) concessarum, secundum eorum desideria viuentes in heremitorijs, et alijs locis residebant, ac facultatibus sibi concessis abutendo, plura in contemptum religionis committebant. Ac idem Alexander prædecessor, quod ex tunc de cætero nullus ex fratribus familiæ Ordinis, et Observantiæ prædictorum, etiam quacunque autoritate munitus; nisi de licentia generalis, et prouincialium Vicariorum, aut Commissarii Ultramontanorum tunc, et pro tempore existentium petita, et obtenta, ab obedientia, et subiectione suorum superiorum Prælatorum, sicut per piæ memorie Eugenium III. Pium II. ac Paulum etiam II. necnon Sixtum III. et Innocentium

tium VIII. Romanos Pontifices prædecessores suos declaratum, et statutum erat se subtrahere, nec abdicare; nec alij Prælato etiam Ordinis Minorum, et Obseruantie prædictorum; nisi secundum statuta Ordinis, et Obseruantie huiusmodi etiam prætextu arctioris vite obedientiam dare; seu illius subiectioni se submittere valerent, nisi generali, et prouincialibus Vicarijs, et Commissario Ultramontanis tunc, et pro tempore existentibus, et certis alijs tunc expressis pro obseruatione statuti, ordinationis, et declarationis prædictorum deputatis, per alias suas litteras inter alia statuerat, admonuerat, et declarauerat: Et postremo pro parte dicti Ioannis, et sociorum eius eidem Alexandro prædecessori similiter expositum fuerat, quod ad executionem priorum litterarum prædictarum processum fuerat, ipseque Ioannes, et alij fratres eius socij prædicti dubitabant, ne per generalem, et prouinciales Vicarios, ac Commissarios Ultramontanos præfatos assereretur eosdem Ioannem, et socios eius, ac eis per priores litteras prædictas concessa in posterioribus litteris prædictis includi, et illa verba, *sine præiudicio* in litteris dicto Ioanni concessis ad eorundem familie, et Obseruantie prædictarum fratres non referantur: et idem Alexander prædecessor per alias suas litteras, priores litteras prædictas, et habitos desuper processus approbando, et confirmando, ac illas firmitatis robur habere decernendo; nec non omnes, et singulos defectus, si qui in dictis processibus interuenissent, supplendo, declarauerat intentionis sue non fuisse dictum Ioannem, et eius socios, et alios fratres dictæ eius domus tunc, et pro tempore existentes, et sibi per priores litteras concessa, et processus super illis habitos, sub posterioribus litteris prædictis nullatenus comprehendi, ac illis in aliquo detrudere, & derogare, & quatenus includerentur, & eis detraderetur, ipsos tunc, & pro tempore existentes, & contenta in eisdem posterioribus litteris exceperat, & quod ad eos vim, & effectum sortiri non posse noluerat: & non solum sex de quibuscunque fratribus dicti Ordinis, familie, & Obseruantie prædictarum petita licet non obtenta licentia Guardianorum domorum, in quibus eos pro tempore degere contigisset, ad obtentam domum per dictum Ioannem, utpote arctioris Obseruantie regularis, se transferendi, liberam, & omnimodam licentiam concesserat, dictasque priores litteras ad hoc extenderat, illaque verba, *sine præiudicio*, ad præiudicium aliorum quam dicti Ordinis professorum referri, priuilegijsque dicti Ordinis, per quæ professio, & austeritas vite fratribus huiusmodi nouæ domus in aliquo relaxaretur, & illis in aliquo præiudicaretur, quoad ipsam nouam domum, & fratres eiusdem, non includi debere, per alias suas litteras etiam concesserat, & declarauerat, certis desuper executoribus deputatis, quod Ioanni, & fratribus socijs suis prædictis efficacis defensionis præsidio assistentes, non permitterent eos per dicti Ordinis professores, aut eorum Prælatos, & alios quoscunque, contra litterarum ipsarum tenorem molestari, eisque ne id facerent, in virtute sancte obedientie, ac sub excommunicationis latæ sententie poena, quam si non paterent, ipso facto incurrerent, & à qua ab alio, quam à Sede prædicta, & ore proprio Romani Pontificis pro tempore existentis absolui nequirent, districte præcipiendo inhiherent; contradictores per censuram Ecclesiasticam &c. Et deinde pro parte dicti Ioannis, & eius sociorum prædictorum eidem Alexandro prædecessori similiter expositum fuerat, quod cum forsitan in Regno Granatæ locus idoneus pro construenda dicta noua domo haberi non poterat, idè Alexander prædecessor tunc tam Ioannis, quam sociorum eius prædictorum, in ea parte supplicationibus inclinatus, eidem Ioanni ut non solum in dicto Regno Granatæ; sed in alijs partibus Hispaniarum illam construere, seu ædificari facere, illamque recipere concesserat, & ad hoc priores litteras prædictas per quasdam suas in forma breuis litteras extenderat, & ampliauera, prout in eisdem litteris in forma Breuis dicebat plenius contineri. Successiue pro parte dicti Ioannis eidem Alexandro prædecessori exposito, quod dictus Ioannes vnam S. *Euangelij* prope oppidum de Villanova vigore dictæ facultatis ædificauerat, seu ædificari fecerat, vel inceperat, & tres alias videlicet *Montis Sion*,
de

de Salualcon, & Sanctæ Mariæ de Luce de Alconchel, loca Pacen. diœc. & S. Mariæ de Pietate propè oppidum de Villa vitiosa Elboren. diœcesis ex licentia Sedis Apostolicæ sibi concessa, & heremitorium *Matris Dei loci del Moyo de Mexida*, nullius diœcesis, à fundatoribus eorum sibi largientibus canonicè receperat, & in illis fratres Ordinis, & obseruantia huiusmodi secundum instituta eiusdem B. Francisci introduxerat: & tunc totius Ordinis prædicti Minister generalis, quod domus huiusmodi per Custodem regi, & gubernari deberet, ordinauerat: ac pro parte Ioannis, & sociorum eius fratrum prædictorum eidem Alexandro prædecessori humiliter supplicato, ut ordinationi prædictæ Apostolicæ confirmationis robur adijcere, alijsque &c. dignaretur: Idem Alexander prædecessor &c. Ioannes, & socios prædictos à quibusuis excommunicationis, &c. absolutos fore censens huiusmodi, &c. sub data videlicet Kalen. Aprilis Pontificatus sui anno decimo, ordinationem, & deputationem Ministri videlicet, quod domus per Ioannem, & socios præfatos erectæ prædictæ ex tunc perpetuis futuris temporibus per Custodes regerentur, & gubernarentur, Apostolica auctoritate confirmavit, & approbavit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere decreuit, suppleuitque omnes, & singulos defectus, si qui forsan interuenerint, in eisdem. Insuper, quod domus huiusmodi, quas per Custodem regi debere ordinatum fuerat, & in illis tunc, & pro tempore degentes fratres, omnibus, & singulis gratijs, priuilegijs, &c. uti potiri, ac gaudere valerent, ac si eis specialiter concessa forent: quodque volentes ingredi domus Custodiæ huiusmodi, tenerentur vouere regulam eiusdem S. Francisci absque tamen relaxatione priuilegiorum concessorum, & concedendorum dicto Ordini Minorum, prout idem B. Franciscus instituerat, dicta auctoritate concessit, & indulsit, non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Ne autem de absolutione, confirmatione, approbatione, decreto, suppletionem, concessione, indulto, et derogatione prædictis pro eo, quod super illis ipsius Alexandri prædecessoris litteræ, eius superueniente obitu, confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, et Ioannes, et eius socij, ac fratres huiusmodi illorum frustrantur effectu: Volumus, et præfata Apostolica auctoritate decernimus, quod absolutio, confirmatio, etc. perinde à dicta die Kal. Aprilis suum fortiantur effectum, ac si super illis dicti Alexandri prædecessoris litteræ sub eiusdem diei data confectæ fuissent, prout superius enarratur. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum anno 1503. 6. Kalend. Decembris Pontificatus nostri anno primo.

I I.

Concedit institutum S. Augustini in Monasterio Narniensi mutari in Clarissarum.

Ibid fol. 78.

Ad perpetuam rei memoriam.

Rationi congruit, &c. Dudum siquidem pro parte dilectarum in Christo filiarum Abbatissæ, & viginti ex monialibus monasterii tunc S. Crucis Narnien. Ordinis S. Augustini fel. record. Alexandro Papæ VI. prædecessori nostro exposito, quod etiam ipsæ, & aliæ eiusdem monasterij moniales numerum triginta trium inter omnes constituentes, in monasterio, & ordine prædictis sub odorem bo. famæ semper vixerint, & tunc viuerent: tamen Abbatissa, & viginti moniales prædictæ zelo religionis accensæ, summopere cupiebant, ut in dicto monasterio, Ordine S. Augustini suppresso, & extincto, Ordo sanctæ Claræ secundæ institutionis, ad quam ipsæ singularem gerebant deuotio-

uotionis affectum, introduceretur, & pro parte Abbatissæ, & viginti monialium prædictarum afferentium litem inter eas, & venerabilem fratrem nostrum, tunc suum Episcopum Narnien. & dilectos filios fratres Ordinis heremitarum S. Augustini super superioritate, cura, & gubernatione dicti Monasterij tunc pendere, eidem prædecessori humiliter supplicato, vt in dicto monasterio Ordinem sancti Augustini suppressere, & extinguere, ac inibi Ordinem sanctæ Claræ, introducere, dictisque Abbatissæ, & quæ ad id expresse consentiebant, viginti, cum omnibus mobilibus, & immobilibus ad dictum Ordinem sanctæ Claræ alijs vero monialibus, quæ ad id consentire recusarent, ad alia loca, eiusdem sancti Augustini, vel alterius Ordinis prius, vel arctioris vitæ cum mobilibus bonis de dicto Ordine sancti Augustini se transferendi licentiam concedere, ac alias, &c. dignaretur, præfatus prædecessor, &c. quique dudum inter alia statuerat & ordinauerat clausulam generalis absolutionis, à censuris Ecclesiasticis in literis Apostolicis ad illarum consequendum effectum apponi solitam non suffragare, &c. & in cuius manibus Abbatissa, & viginti moniales prædictæ liti, & causæ huiusmodi sponte & liberè tunc cesserant, ipseque prædecessor cessionem ipsam duxerat admittendam, Abbatissam, & moniales præfatas, & earum quamlibet, a quibuscunque excommunicationis, &c. absolutas fore censens, omnemque ab eis inhabilitatis maculam, siue notam ex præmissis prouenientem abolens, huiusmodi supplicationibus inclinatus, sub data videlicet decimo Kalen. Ianuarij Pontificatus sui anno vndecimo in dicto Monasterio Ordinem sancti Augustini autoritate Apostolica suppressit, & extinxit, ac inibi ordinem sanctæ Claræ erexit, & instituit, eisdemque Abbatissæ, & quæ ad id expresse consenserant, cum mobilibus; ac immobilibus ad ipsum Ordinem sanctæ Claræ, illis vero, quæ translationi huiusmodi consentire nollent monialibus, ad alia loca eiusdem sancti Augustini, vel alterius Ordinis prius, vel arctioris vitæ, in quibus beneuolas reperissent recipientes, cum mobilibus dumtaxat bonis earum se transferendi, & sub alterius Ordinis, ad quem alias moniales prædictas conferri contingeret, vt præfertur, regulari habitu perpetuo remanendi eadem autoritate licentiam, & facultatem concessit: ac statuit, & ordinauit, quod ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus dictum monasterium non sanctæ Crucis; sed sanctæ Claræ vocaretur. Et insuper eidem monasterio sanctæ Claræ, & in eo sub ipso Ordine pro tempore degentibus Abbatissæ, & monialibus, quod ipsæ omnibus & singulis priuilegijs, &c. vt, &c. liberè, et licitè valerent præfata autoritate indulget: non obstantibus præmissis, ac prioribus statuto, et ordinatione prædictis huiusmodi, ac alijs constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, &c. cæterisque contrariis quibuscunque, etc. Ne autem de absolutione, abolitione, suppressione, extinctione, erectione, institutione, statuto, ordinatione, et derogatione prædictis pro eo, quod super illis ipsius Alexandri prædecessoris literæ eius superueniente obitu, confectæ non fuerint, valeat quomodolibet hæsitari, ipsaque Abbatissa, et viginti moniales illorum frustrentur effectum: volumus, et eadem autoritate decernimus quod absolutio, abolitio, etc. perinde à dicta die 10. Kal. Ian. suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius prædecessoris literæ, sub eiusdem diei data confectæ fuissent, prout superius enarratur etc. Datum Romæ apud sanctum Petrum an. 1503. 6. Kal. Decemb. Pontificatus nostri anno primo.

III.

Confertur Sororibus Tertij Ordinis monasterium
sanctæ Claræ veteris Segobien.

Ibid lib. 18. fol. 284.

Ad perpetuam rei memoriam.

Rationi congruit etc. Dudum siquidem fel. rec. Alexandro PP. VI. prædecessori nostro pro parte dilectarum in Christo filiarum Abbatissæ, et conuentus monasterij S. Antonij Regalis Ordinis S. Claræ, ac sororum domus S. Elizabeth tertij Ordinis S. Francisci extra muros Segobiæ exposito, quod postquā alias tunc Vicarius prouincialis prouinciæ de Santoya Ordinis fratrum Minorum, sub cuius obedientia Abbatissa, conuentus, et sorores prædictæ existebant, prouide attendens, quod Abbatissa, et conuentus tunc existentes Monasterij S. Clara veteris nuncupatæ eiusdem Ordinis S. Claræ, extra dictos muros, certa reformatione tunc indigebant, et inibi reformari, ac regularē obseruantiam seruare commodè non poterant; ipse Vicarius ex speciali commissione tunc Generalis dicti Ordinis Minorum desuper sibi facta, Abbatissa, et moniales Conuentus Monasterij S. Clara veteris prædicta cum omnibus earum bonis mobilibus, et immobilibus, rebus, iuribus, et actionibus, quæ inibi habebant, et possidebant, ad ipsum monasterium S. Antonij transtulit, et sorores tertij Ordinis, quæ in altera domo sub inuocatione S. Elizabethæ vivebant, iussit ad monasterium relictum S. Claræ transire. Cum vero sororum, quæ inde recesserant, ad monasterium S. Antonij, requireretur consensus, ac etiam translata, et sorores huiusmodi in dicto monasterio insimul ad sonum campanæ, vt moris erat, super rebus, et negotijs monasterij ipsius pertractandis congregatæ, prouide attendentes, quod domus sororum prædictarum Tertij Ordinis, pro earum habitatione, angusta nimis, & incommoda erat, domū & ædificia Monasterij sanctæ Claræ veteris huiusmodi cum hortis illi adiacentibus, quæ Abbatissa, & moniales translata prædictæ ante translationem huiusmodi inhabitabant, & possidebant, eisdem sororibus pro earum perpetuis vsu, & habitatione de licentia sui superioris concorditer donauerant, & concesserant reliquis omnibus, & singulis bonis mobilibus, & immobilibus, redditibus, prouentibus, iuribus, & actionibus vniuersis, quæ ad ipsum monasterium sanctæ Claræ veteris tempore translationis eisdem monasterio S. Antonij, ac Abbatissæ pro tempore esistenti, ac conuentui eiusdem perpetuò remanentibus, ita quod illa monasterio, Abbatissæ, & Conuentui præfatis ex tunc de cætero legitimè pertinerent, quodque super illis Abbatissa, & conuentus præfata à dictis sororibus, vel quibusuis aliis aliquo modo verbo, vel facto in iudicio, vel extra, quacunque ratione, vel causa molestari, seu inquietari non valerent, nec super eisdem in futurum audirentur: ac etiam conditione adiecta, quod dictæ, & pro tempore existentes sorores dictæ domus non possent alienare domum, hortos, & bona huiusmodi in toto, vel in parte: quodque si secus per dictas sorores contra prædicta aliquid attentarent, aut domum, et monasterium sanctæ Claræ prædictum relinquerent, et ad aliam domum se transferrent, dictaque domus per sex menses continuos, cessante tamen impedimento ruina, & incendij, vel alterius casus fortuiti, à dictis sororibus vacua maneret; ex tunc in huiusmodi euentum domus prædicta ad ipsum monasterium sancti Antonij liberè reuerteretur, ipsæque sorores de licentia sui Prælati domum, & donationem prædictas, cum omnibus, & singulis pactis, & conditionibus

Annal. Minor. Tom. VIII.

d

ditio-

ANNO CHRISTI 1503. IULII II. ANNO I.

ditionibus supradictis pro se, & suis imposterum successoribus sororibus acceptauerint: prout in quodam publico instrumento desuper confecto dicebatur plenius contineri. Et pro parte Abbatissæ monialium, & sororum prædictarum eidem prædecessori humiliter supplicato, ut donationi, & concessioni prædictis pro illarum subsistentia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adijcere, aliasque, &c. dignetur: idem prædecessor, &c. Abbatissam, moniales, & sorores præfatas, et earum quamlibet, à quibusvis excommunicationis, &c. absolutas fore censens, ac domus, et hortorum huiusmodi confines, vocabula, dictique instrumenti tenorem pro expressis habēs, huiusmodi supplicationibus inclinatus, concessionem, et donationem prædictas auctoritate Apostolica, sub data videlicet 13. Kal. Iunii Pontificatus sui anno vndecimo confirmavit, et approbavit, supplevitque omnes et singulos defectus, si qui forsan interuenissent in eisdem. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac monasterij, et Ordinis prædictorum, etc. ceterisque contrariis quibuscunque. Ne autem de absolutione, confirmatione, approbatione, supplementatione prædictis, pro eo, quod super illis ipsius Alexandri prædecessoris literarum, eius superueniente obitu confectarum non fuerint, valeat quomodolibet hæsitari, ipsarumque Abbatissa, et moniales conuentus, ac sorores illarum frustrentur effectu, volumus, et præfata auctoritate decernimus, quod absolutum, etc. prædictarum proinde à dicta die 13. Kal. Iunii suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Alexandri prædecessoris literarum sub eiusdem diei data confectarum fuissent, prout superius enarratur, etc. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno Domini 1503. 6. Kal. Decemb. Pontificatus nostri anno primo.

ANNO CHRISTI 1504. IULII II. AN. I.

IV.

Confirmat separationem hospitalis S. Petri in Galatina
à conuentu Minorum.

Ibid. lib. 13. fol. 261.

*Dilectis filiis venerab. fratrum nostrorum Archiep. Hydruntini, &
Nardonen. ac Galipolitani Episcoporum in spiritualibus
Vicariis generalibus;*

HIs, quæ pro hospitalium, &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum, moderni Abbatis, et conuentus monasterij B. Mariæ Ordinis sancti Benedicti Congregationis Montis Oliueti, Pientinæ diocesis petitio continebat, quod olim postquam Raimundus de Vrsinis tunc Princeps Tarentin. in oppido S. Petri in Galatina quandam Ecclesiam sub inuocatione S. Catharinæ cum claustro, dormitorio, et alijs officinis necessarijs ad instar domus conuentualis, et prope illam vnum hospitale pro pauperibus recipiendis construi, & ædificari fecerat, et competenter de bonis suis dotauerat, ac præfatam Ecclesiam cum domo, et alijs officinis prædictis fratres Ordinis Minorum provincie Bosnæ pro eorum vsu, & habitatione receperant, illamque et dictum hospitale cum bonis, tam per prædictum Principem, quam alios per Christi fideles relictis, per quinquaginta annos, et ultra tenuerant, licet indebitè, et postmodum ad obedientiam Vicarii generalis fratrum de Observantia nuncupatorum dicti Ordinis Minorum provincie Apuliæ secundum

mo-

morem dicti Ordinis Minorum se reduxerant, et foel. record. Eugenius Papa IV. prædecessor noster quondam Ioannis Antonii etiam tunc Principis Tarentin. et præfati Raimundi nati, in ea parte supplicationibus inclinatus, omnia bona, quæ tunc fratres ab hospitali tenebant, ac relictæ ab ecclesia, et domo præfatis segregauerat, et dismembrauerat, illaque sic dismembrata prædicto hospitali liberè, et perpetuò concesserat, per bon. mem. Ioannem tit. sanctæ Susannæ presbyterum Cardinalem, tunc in partibus illis Apostolicæ Sedis Legatum, accepto, quod dictum hospitale, quod de iure patronatus Regis Siciliæ; pro tempore existentis existeret, Rectore carebat, ac pro parte quondam Leonardi Imperialis de Ianua tunc Abbatis dicti monasterii, et conuentus prædictorum eidem Ioanni Cardinali, et Legato inter alia exposito, quod si hospitale dicto monasterio perpetuo vniretur, &c. pauperum, seu miserabilium personarum ad hospitale prædictum pro tempore confugientium vtilitatibus consuleretur; dictus Ioannes Cardinalis, et Legatus habens ad id, vt asserebat, per literas eiusdem Sedis specialem facultatem, Episcopo Galipolen. eius proprio nomine non expresso, suis literis dedit in mandatis quatenus vocatis, quorum interesset, de præmissis omnibus, et singulis, ac eorum circumstantiis vniuersis se diligenter informet; & si per informationem huiusmodi esse reperiret, dictum hospitale præfato monasterio, dummodo ad id claræ mem. Alphonsi Regis Siciliæ accederet assensus, autoritate Apostolica perpetuò vniret: ita quod liceret prædicto, et pro tempore existenti Abbati eiusdem monasterii, et eiusdem conuentus, corporalem possessionem dicti hospitalis propria autoritate apprehendere, ac illius fructus in sustentationem pauperum, et infirmorum iuxta constitutionem piæ mem. Clementis Papæ V. etiam prædecessoris nostri super hoc in Concilio Viennensi editam conuertere: et demum tunc Episcopus Galipolitan. ad executionem, dictarum literarum præfati Ioannis Cardinalis, et Legati aliàs illarum forma seruata procedens, quia sibi de præmissis constitit, hospitale prædictum eidem monasterio perpetuò de consensu præfati Alphonsi Regis vniuit, etc. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat, ipse Abbas, et conuentus vnionis, etc. prædictarum vigore possessionem dicti hospitalis assecuti fuerint, illud que per nouem annos, et vltra tenuerint, et possederint, prout etiam tenent, & possident: Pro parte eorundem moderni Abbatis, et conuentus nobis fuit humiliter supplicatum, vt eisdem vnioni, &c. pro illarum subsistentia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adiacere, & dictum hospitale eidem monasterio de nouo perpetuo vnire, &c. aliasque, &c. dignemur. Nos igitur, qui inter alia volumus, &c. R. V. per Apostolica scripta mandamus, quatenus, &c. vnionem, &c. prædictas, etc. approbare, et confirmare, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere decernere, et pro potiori cautela hospitale prædictum cum omnibus iuribus, et pertinentiis suis eidem monasterio de nouo vnire, etc. eadem autoritate nostra curetis: ita quod liceat, etc. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno, etc. 1503. Kal. Ianuarii. Pontificatus nostri anno primo.

V.

Vt concedant facultatem ædificandi Monasterium Clarissarum Montis-Acuti. *Ibid. fol. 280.*

Venerabil. fratribus Terracinen. & Asculano Episc. & dilecto filio Officiali Seguntino.

P Ijs fidelium votis &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij nobilis viri Petri de Mendoza Comitis de Monte agudo, & Domini in temporalibus oppidi de Almazan Seguntin. diocesis petitio continebat, quod extra muros ipsius oppidi est quoddam monasterium Monialium Ordinis sanctæ Claræ, quod præsertim tempore guerrarum, vt verisimiliter creditur, maxima damna, & scandala sustinere poterit, & eius ædificia sunt adeo debilia, & vetusta, quod forsitan non minus graue esset ea reparare, quam de nouo construere. Vnde cum ipse Petrus cupiens terrena in cælestia, & transitoria in æterna foelici commercio commutare, proponat in dicto oppido, in aliquo loco ad hoc idoneo & conuenienti, vnum monasterium monialium ad Dei laudem, & religionis propagationem, ac diuini cultus augmentum, & ipsius Petri animæ salutem, de bonis suis à Deo collatis construere, & ædificari facere, si in dicto oppido vnum monasterium monialium dicti Ordinis erigeretur, & institueretur, ac postquam sic erectum fuerit, dilectis in Christo filiabus Abbatissæ, & monialibus dicti monasterij extra muros siti, huiusmodi ad monasterium, vt præfertur, erigendum se transferendi, ac inibi sub regularibus institutis, & obseruantia regulari dicti Ordinis S. Claræ habitandi licentia concederetur, profecto ipse Petrus vnum monasterium in dicto oppido ædificari faceret, illudque congruis structuris decoraret, ex quo in eodem erigendo monasterio Abbatissa, & moniales præfatæ feruentius, & quietius, ac aliquæ Virgines, & aliæ mulieres honestæ sæculum relinquere volentes, gratum exhiberent Altissimo famulatum. Quare pro parte dicti Petri nobis fuit humiliter supplicatum, vt in dicto oppido vnum monasterium monialium dicti Ordinis S. Claræ pro vna Abbatissa, & monialibus, quæ in eo sub perpetua clausura, & regulari obseruantia, & alijs institutis regularibus dicti Ordinis Altissimo famularentur, cum dormitorio, refectorio, cœmeterio, hortis, hortalitijs, & alijs officinis necessarijs sub inuocatione per eundem Petrum eligenda erigere, eidemque Petro monasterium huiusmodi in aliquo loco competenti dicti oppidi construendi, & ædificandi, ac postquam constructum fuerit, eidem Abbatissæ, & monialibus de monasterio extra muros sito huiusmodi ad dictum construendum, & erigendum monasterium se transferendi licentiam, & facultatem concedere, aliasque in præmissis &c. dignemur. Nos igitur &c. ipsumque Petrum, à quibusuis excommunicationis &c. huiusmodi, ac etiam dilecti filij nostri Bernardini tit. S. Crucis in Ierusalē presbyteri Cardinalis, qui ecclesiæ Seguntin. ex concessione, & dispensatione Apostolica præest, quique, vt asserit, opus erectionis, & constructionis huiusmodi noui monasterij adiuuare proponit, nobis super hoc etiam humiliter supplicantis supplicationibus inclinati D. V. &c. mandamus quatenus &c. si est in dicto oppido, in aliquo loco ad hoc idoneo, & conuenienti, vnum monasterium monialium dicti Ordinis S. Claræ pro vna Abbatissa, & monialibus, quæ in eo sub perpetua clausura, ac regulari obseruantia, ac alijs regularibus institutis Altissimo famulentur, cum dormitorio &c. sub inuocatione per præfatum Petrum eligenda, absque alicuius præiudicio, erigere, & instituere, dictoque Petro Comiti monasterium erectum huiusmodi in aliquo loco competenti dicti oppidi construere, & ædificari faciendi, & postquam constructum, & ædificatum fuerit, Abbatissæ, & monialibus præfatis, si se
de

de dicto monasterio extra muros prædictos sito ad monasterium construendū, & erigendum huiusmodi se transferre voluerint, se transferendi; nec non monasterium extra muros situm huiusmodi demoliendi, destruendi, vendendi, alienandi, ad firmam, seu annuam pensionem concedendi, & aliàs de eo, eiusq. ædificijs, & circumadiacentijs disponendi, illius Ecclesia, seu Capella, in qua aliquando missæ, & alia diuina officia celebrarentur integra remanere, licentiam, & facultatem concedere, nec non illorum pretium, ac alia eiusdem monasterij demoliendi redditus, possessiones, & bona eidem monasterio erigendo pro illius dote perpetuo applicare, & appropriare autoritate nostra curetis. Nos enim si erectionem huiusmodi fieri, ac licentiam, & facultatem prædictas concedi vigore præsentium contigerit, vt præfertur, eisdem erigendo monasterio, ac Abbatissæ, & monialibus in eo pro tempore degentibus, quod omnibus, & singulis priuilegijs &c. vti &c. possint & debeant, autoritate Apostolica &c. indulgemus, iure tamen &c. Et insuper, vt huiusmodi fabrica citius perfici possit, & Christi fideles eo libentius manus promptius porrigant adiutrices, quo ex hoc ibidem dono cælestis gratiæ vberius conspexerint se resectos: de omnipotentis Dei misericordia, & BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius autoritate confisi, omnibus & singulis vtriusque sexus Christifidelibus, qui durante huiusmodi fabrica aliquam eleemosynam eidem cōstruendo monasterio erogauerint, omnes & singulas indulgentias, & peccatorum remissiones etiam in participatione sacramentorum, & diuinorum officiorum consequantur; quas consequerentur largientes eleemosynam aliis monasterijs, & domibus prædictæ S. Claræ, & Minorum Ordinum, eadem autoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus: eisdemque, ac omnibus, & singulis Christifidelibus vtriusque sexus verè poenitentibus, & confessis, qui erigendum, & construendum monasterium huiusmodi in sequenti festo Resurrectionis, & Ascensionis Domini nostri Iesu Christi, ac S. Claræ festiuitatum diebus, à primis vesperis vsque ad occasum solis sequentium dierum visitauerint, ac pro illius fabrica, illa durante, & ornamentis manus porrexerint adiutrices, decem annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis poenitentiis misericorditer in Domino relaxamus, præsentibus quoad decem annorum spatium, & alias indulgentias huiusmodi consequendas post decennium minimè valituris. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis &c. cæterisque contrariis quibuscunq. Datum Romæ apud S. Petrum &c. anno 1503. 5. Idus Februarii, Pontificatus nostri anno primo.

VI.

Vt concedant licentiam ædificandi monasterium Clarissarum in oppido Villæ nouæ Scaphæ ruptæ.

Ibid. lib. 10. fol. 105.

*Dilectis filiis Decano & Priori ac Thesaurario
Ecclesiæ Pacen.*

EXimia deuotionis affectus &c. Cum itaque sicut accepimus, Ecclesia, heremitorium, seu oratorium nuncupata B. Mariæ Sateranæ nuncupata oppidi de Villanoua de Varcarota Pacen. diocesis, certo modo vacet ad præsens; & sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii nobilis viri Laurentii Xuares de Figueroa de Mêdoça, Domini oppidi de Arcos, & dilectæ in Christo filiæ Isabellæ de Aguilar eius vxoris petitio continebat, cum ipsi prole legitima careant, qui sibi in eorum bonis, & hæreditate succedat, & cupiant terrena in cælestia, & transitoria in æterna felici commercio commutare; proponantque aliquod monasterium monialium de dictis suis bonis competenter dotare,

dotare, ad Dei laudem, diuini cultus augmentum, & religionis propagationem, & ipsorum Laurentij, & Isabellæ animarum salutem, & si in dicta Ecclesia, quæ per clericos parochialis Ecclesiæ dicti oppidi gubernatur, apud illam erigeretur vnum monasterium monialium Ordinis S. Claræ, quæ inibi sub regularibus institutis dicti Ordinis, ac sub obedientia, visitatione, correctione, & superioritate Episcopi Pacen. & eius officialium pro tempore existentium, Altissimo famularentur, deputarenturq. aliqui Capellani idonei ad celebrandum diuina officia, ac ministrandum Ecclesiastica Sacramenta Abbatissæ, & monialibus dicti monasterij pro tempore existentibus, amouibiles ad nutum, & voluntatem præfatorum Laurentij, & Isabellæ, vel eorum altero defuncto ad voluntatem alterius eorum tunc superstitis, suorumque hæredum, seu aliarum personarum affinium, vel per ipsos Laurentium, & Isabellam eligendarum, & nominandarum; & dicta Ecclesia eidem monasterio cum erectum fuerit, perpetuo annecteretur, & incorporaretur; ita vt illius fructus, eiusque monasterium, donec perfectum foret, fabricæ cederent; & postquam perfectum fuerit, in illius, ac Abbatissæ, & monialium eiusdem pro tempore existentium, vsus, & vtilitatem conuerteretur, ipsi Laurentius, et Isabella ædificia dicti monasterij suis sumptibus, & expensis construi, & ædificari facerent, ipsumque monasterium congruis redditibus pro sustentatione Abbatissæ, & monialium, ac Capellanorum prædictorum dotarent, ex quo in eodem monasterio aliquæ Virgines, & aliæ mulieres honestæ volentes sæculum derelinquere, & Deo in eius beneplacitis deseruire, recipi, & integritatem suam Domino conseruare possent, ad ipsius Dei laudem, & religionis propagationem. Pro parte eorundem Laurentij, & Isabellæ asserentiū fructus, redditus, & prouentus dictæ Ecclesiæ 24. floren. auri de camera secundum communem æstimationem valoris annui non excedere, nobis fuit humiliter supplicatum, & vi dicta Ecclesia, seu apud illam vnum monasterium monialium dicti Ordinis pro vna Abatissa, & monialibus, quæ in eo sub obedientia, visitatione, correctione, & superioritate Episcopi, & eius Officialium prædictorum, & regularibus institutis dicti Ordinis Altissimo famulentur, cum dignitate Abbatissali, ac dormitorio, claustro, refectorio, coemiterio, hortis, hortalijs, & aliis officinis necessarijs, sub inuocatione, de qua eisdem Laurentio, et Isabellæ videbitur, erigere; dictamque Ecclesiam, eidem monasterio pro illius Ecclesia perpetuo cedere, ac eandem Ecclesiam monasterio prædicto cum erectum fuerit, perpetuo vnire, annectere, et incorporare: nec non eisdem Laurentio, et Isabellæ, suisque hæredibus, et successoribus ius patronatus dicti monasterij: ita quod electio Abbatissæ per conuentū eiusdem monasterij pro tempore facta, eisdem Laurentio, et Isabellæ, suisque hæredibus, et successoribus, aut alijs personis per eum nominandis, præsentetur, postmodum per eos, seu hæredes, et successores, aut alias personas nominandas, vt præfertur, dicto Episcopo, vel eius Officiali, seu Vicario in spiritualibus generali per eum, confirmanda, si canonica fuerit, præsentationem concedere, aliasque etc. dignetur. Nos igitur, qui dudum inter alia voluimus etc. ipsosque Laurentium, et Isabellam, à quibuscunque excommunicationis etc. nec non verum, et vltimum dictæ Ecclesiæ vacationis modum præsentibus pro expressis auctoritate huiusmodi etc. discretionem vestræ etc. mandamus quatenus etc. si est ita in dicta Ecclesia, seu apud illam vnum monasterium monialium dicti Ordinis pro vna Abbatissa, et monialibus dicti Ordinis, quæ in eo sub obedientia, visitatione, correctione, et superioritate Episcopi, vel eius officialium prædictorum, ac regularibus institutis dicti Ordinis Altissimo famulentur, cum dignitate Abbatissali, ac dormitorio etc. sub inuocatione, de qua eisdem Laurentio, et Isabellæ videbitur, sine alicuius præiudicio erigere, dictamque Ecclesiam eidem monasterio pro illius Ecclesia, cum potestate illa ampliandi, seu reformati ad instar aliarum Ecclesiarum, aliorum monasteriorum monialium dicti Ordinis perpetuo assignare; et vt monasterium ipsum vltra impensas per ipsos Laurentium, et Isabellam propterea faciendas in eius structuris, et ædificijs

ANNO CHRISTI 1504. IULII II. ANNO I.

ficijs citius perfici, & compleri, ac postquam completum fuerit, illius Abbatissa, & moniales pro tempore existentes ultra dotem per eosdem Laurentiũ, & Isabellam assignandam, vt commodius sustentari possint, eandem Ecclesiam, quæ sine cura est, quouis modo &c. cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis eidem monasterio cum erectum fuerit, vt præfertur, perpetuo vnire &c. ita quod fructus, redditus, & prouentus dictæ Ecclesiæ in fabricam dicti monasterij, donec fabrica huiusmodi perficiatur, & demum cum perfecta fuerit, in vsus, & vtilitatem monasterij, & Ecclesiæ, Abbatissæ, & monialium prædictorum conuertantur; liceatque Abbatissæ, & conuentui præfatis per se, vel aliũ, seu alios corporalem possessionem Ecclesiæ iuriumque, & pertinentiarum prædictorum propria autoritate apprehendere, & perpetuo retinere, ac illius fructus, redditus, & prouentus in fabricam, & vtilitatem, ac vsus monasterij, Ecclesiæ, Abbatissæ, & monialium prædictorum respectiue conuerrere, Diocessani loci, ac cuiusuis alterius licentia super hoc minimè requisita. Et nihilominus eidem Laurentio, & Isabellæ suisque hæredibus, & successoribus ius patronatus dicti monasterij: ita quod electio Abbatissæ dicti monasterij per conuentum præfatum pro tempore facta, eisdem Laurentio, & Isabellæ, seu hæredibus, & successoribus suis, aut alijs personis per eum nominandis, præsentetur, postmodum per eos, seu hæredes, & successores, aut alias personas nominandas, vt præfertur, præfato Episcopo, vel eius Officiali seu Vicario in spiritualibus præsentanda, & per eum si canonica fuerit, confirmanda; ac facultatem deputandi capellanos idoneos ad nutus amouibiles, vt præfertur, ad celebrandum, & ministrandum Ecclesiastica Sacramenta, eisdem Abbatissæ, & monialibus; nec non eidem Laurentio concedendi, & faciendi cum consilio, & assensu prædicti Episcopi, seu eius officialis statuta rationabilia, & honesta, ac sacris canonibus non contraria, pro felici directione, & conseruatione dicti monasterij, concedere autoritate nostra curetis. Nos enim, si erectionem, concessionem, vnionem, annexionem, incorporationem huiusmodi, & alia præmissa per vos fieri contingat, vt præfertur, eidem monasterio, & illius Abbatissæ, & monialibus pro tempore existentibus, quod omnibus, & singulis priuilegijs &c. quomodolibet in futurum vti &c. possint, & debeant &c. indulgemus, iure &c. Non obstantibus voluntate nostra prædicta, ac fel. rec. Bonifac. PP. VIII. &c. & alijs Apostolicis constitutionibus &c. contrarijs quibuscunque, aut si &c. Datum Romæ apud S. Petrum anno &c. 1504. 17. Kal. Aprilis Pontificatus nostri anno primo.

V I I.

Concedit celebrari posse officia diuina tempore
interdicti in festo Sancti Bonauenturæ.

Ex Speculo Min. tract. 2. fol 49.

*Charissimo in Christo filio nostro Ferdinando Regi, & charissima
in Christo filia nostra Elizabetha Regina
Hispaniarum Catholicis.*

EXponi nobis nuper fecistis, quod vos ex magno deuotionis feruore, quem ad Bearum Bonauenturam, & Ordinem Fratrum Minorum, cuius idem Bonauentura professor fuit, ac eiusdem Ordinis domos geritis, tam vos, quam fratres dicti Ordinis desideratis magnopere, quod quemadmodum iuxta priuilegia Apostolica fratribus dicti Ordinis, & eorum domibus concessa, si tempore quo dies, in qua festum Beati Francisci, qui eiusdem Ordinis primus institutor fuit, interdictum etiam Apostolica autoritate appositum fuerit, fratres

tres ipsi, excommunicatis, & interdictis exclusis, à primis vesperis, vsque ad secundas vespervas eiusdem diei inclusiue in eorum domibus missas, & alia diuina officia, ac si interdictum appositum non esset, celebrare possint, id ad festum Diui Bonauenturæ extendi posse. Quare pro parte vestra, nobis fuit humiliter supplicatum, vt huic pio desiderio vestro paterna benignitate annuere dignaremur. Nos igitur, qui fratres ipsos, præsertim illos, qui post cursum huius vitæ de manu Dei coronam palmæ habere meruerunt, & eorum domos singulari prærogatiua præ cæteris in visceribus charitatis gerimus: quod de cætero perpetuis futuris temporibus in die Sancti Bonauenturæ, si eadem die interdictum, etiam dicta autoritate, appositum fuerit, omnes & singuli fratres dicti Ordinis in eorum domibus à primis vesperis vsque ad secundas vespervas eiusdem diei inclusiue (quemadmodum in die Sancti Francisci fratres ipsi facere possunt) missas, & alia diuina officia in dictis eorum domibus, excommunicatis, & interdictis exclusis, celebrari facere, liberè, & licitè possint, autoritate Apostolica præfata, tenore præsentium statuimus, & ordinamus: ac fratribus prædictis similiter indulgemus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunq. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die vigesima quarta Maij millesimo quingentesimo quarto, Pont. nostri anno primo.

Sigismundus.

V I I I.

Vt dent facultatem fabricandi conuentum in Terra
Montagnanæ pro Fratribus Obseruantibus.

Ex reg. Iulij II. lib. 3. fol. 148.

Dilectis filiis Archipresbytero de Londenaria Ferrarien. diocesi. & Ioanni de Roma Paduan. ac Bono de Flumine Brixien. Ecclesiarum Canonicis.

DVm fructus vberes &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Vniuersitatis hominum Terræ Montagnanæ Paduan. dioc. petitio continebat, quod ipsi ob singularem, quem ad dictum Ordinem gerunt deuotionis affectum, & pro suarum animarum salute, religionis propagatione, ac diuini cultus augmento, ex bonis eis à Deo collatis, in eadem terra, seu eius territorio in aliquo loco commodo, conuenienti, & honesto per eos assignando, vnā domum sub inuocatione S. Francisci pro perpetuis vsu, & habitatione nonnullorum fratrum Ordinis, & Obseruantie prædictorum, cum Ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortalijs, & aliis necessarijs officinis construere, & ædificare seu &c. summopere desiderant, & eis super hoc Apostolicæ Sedis licentia suffragetur. Quare pro parte Vniuersitatis prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt eidem Vniuersitati in loco prædicto, vt præfertur, assignando vnā domum sub dicta inuocatione cum ecclesia, &c. pro perpetuis vsu, & habitatione nonnullorum fratrum Ordinis, & Obseruantie huiusmodi construendi, & ædificandi, seu, &c. ac generali Cismontano, et prouinciali prouinciæ S. Antonij, Ordinis et Obseruantie prædictorum Vicarijs secundum morem dicti Ordinis illam pro fratribus eorundem perpetuis vsu, & habitatione recipiendi, ipsisque fratribus illam perpetuò inhabitandi licentiam concedere, ac alias, &c. dignemur. Nos igitur, &c. Vniuersitatem, prædictos, & eorum singulos à quibuscunq. excommunicationis, &c. absolutos fore censentes, huiusmodi, &c. mandamus quatenus, &c. si est ita, eisdem Vniuersitati in dicto loco

loco per eos, vt præmittitur, assignando, vnam domum sub dicta inuocatione cum Ecclesiastica &c. pro perpetuis vsu, & habitatione nonnullorum fratrum Ordinis, & Obseruantie huiusmodi, sine alicuius præiudicio, construendi, & ædificandi, seu construi, & ædificari faciendi; ac Vicarijs illarum pro fratrum eorundem perpetuis vsu, & habitatione recipiendi, & fratribus prædictis eam perpetuò inhabitandi licentiam concedere autoritate nostra curetis. Nos enim, si licentiam huiusmodi vigore præsentium concesseritis, dictæ domui, & fratribus in ea pro tempore commorantibus, vt omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs &c. vt &c. valeant autoritate Apostolica tenore præsentium concedimus per præsentis iure tamen etc. Non obstantibus fel. record. Bonifacij Papæ VIII. &c. et alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis &c. contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum an. 1504. Pridie non. Iunij, Pontificatus nostri anno primo.

I X.

Subijcit Conuentum Alfararæ Fr. Fortunio Victoriensi.

Ibid. lib. 9. fol. 331.

Venerab. fratri Episcopo Terracinenfi, & Dilectis filijs Archidiacono de Niebla, & Sancio Ortiz de Stuñiga Canonico Ecclesie Hispalen.

HIs per quæ Christi fidelium &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij Fortunij Victoriensis, Ordinis fratrum Minorum professoris, petitio continebat, quod olim dilectus filius Aegidius Delfin Artium, & sacre Theologiæ professor, & dicti Ordinis tunc Minister generalis, ex certis causis tunc expressis, eundem Fortunium quoad viueret in Guardianum, seu Visitatorem domus S. Ioannis de Alferara Hispalen. diæcesis, dicti Ordinis, prouinciæ Castellæ secundum morem eorundem, tunc sub obedientia immediata Generalis dicti Ordinis existentis, constituit, & deputauit, ac ipsam domum eius curæ commisit; ac voluit, quod eadem domus, & illius fratres, omnibus & singulis priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, quibus aliæ domus eiusdem Ordinis generali Ministro subiectæ de iure, vel consuetudine, utebantur, & gaudebant, vterentur, potirentur, & gauderent in futurum: dictoque Fortunio domum de Alferara, & illius fratres regendi, & corrigendi, ac alia omnia & singula faciendi, quæ ipsemet Minister facere posset, si in ipsa domo præsens esset, faciendi autoritatem, & liberam facultatem concessit; nec non eidem Fortunio, & in ipsa domo de Alferara pro tempore degentibus fratribus, quod ter in anno idoneum possent eligere confessorum dicti Ordinis, qui eos, & eorum quemlibet ab omnibus casibus pro tempore existenti Ministro generali dicti Ordinis reseruatim absolueret, indulget; fratribus quoque in ipsa domo de Alferara pro tempore degentibus, quod eidem Fortunio, tanquam eorum Guardiano obedirent, iniunxit, ac omnibus ipso Ministro inferioribus, ne præfatum Fortunium in præmissis molestarent, inhibuit: prout in eisdem generalis Ministri desuper confectis litteris plenius dicitur contineri. Quare pro parte dicti Fortunij nobis fuit humiliter supplicatum, vt constitutioni, deputatiori, voluntati, concessioni, indulto, præcepto, & habitationi prædictis, pro illorum subsistentia firmiori, Apostolicæ confirmationis robor adijcere, aliasque &c. dignaremur. Nos igitur præfatum Fortunium à quibusuis excommunicationis &c. absolutum fore censentes, huiusmodi &c. mandamus &c. quatenus etc. constitutionem etc. si et postquam vobis de illis constiterit, ac prout illa concernunt, omnia in dictis litteris Aegidij Ministri generalis huiusmodi contenta autoritate nostra approbetis, et

Annal. Minar. Tom. VIII.

e

con-

confirmetis, suppletes, &c. contradictores, &c. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, &c. contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, &c. anno 1504. 15. Kal. Iunii Pontificatus nostri anno primo.

X.

Declarat multa dubia circa regularem observantiam,
& confirmat privilegia. *Ibid lib. 7. fol. 62.*

Ad perpetuam rei memoriam.

IN militantis Ecclesiæ agro, &c. Sane pro parte Carissimi in Christo filij Ferdinandi Regis, & carissimæ in Christo filiæ nostræ Elizabeth Reginæ Castellæ, & Legionis, ac Siciliæ illustrum, nobis nuper exhibita petitio cōtinebat, quod alias fel. rec. Alexandro Papæ VI. prædecessori pro parte eorundem Regis, & Reginæ exposito, quod etiam cla. me. Castellæ, Legionis, & Aragonum Reges dictorum Regis, & Reginæ prædecessores, qui pro tempore fuerunt, quamplurima in Castellæ, Legionis, & Aragonum huiusmodi eorumque Regnis, & dominijs monasteria, domos, & alia loca regularium Ordinum diversorum, tam virorum, quam mulierum, ex eorum pia devotione, & ut in illis mera vigeret religio, ac nomen Altissimi, ad cuius gloriam, & honorem instituta fuerunt debitè laudaretur, de proprijs eorum bonis fundassent, & dotassent, ac post huiusmodi foundationem in aliquibus monasteriorum domorum, & locorum in Regnis, & dominijs prædictis consistentium regularis observantia fuisset observata: tamen à nonnullis temporibus circa, monachis, fratribus, monialibus, cæterisque religiosis eorundem monasteriorum, domorum, & locorum paulatim vivendi modum, & normam relaxantibus, & à suavis contemplationis ingo sepositis, in eis regularis observantia tepuerit, Idem Alexander prædecessor super his providere volens, Apostolicas super hoc Archiepiscopo Toletano, & nonnullis alijs tunc expressis Prælati litteras concessit, seu dedit, quarum quidem litterarum vigore nonnullæ domus dicti Ordinis fratrum Minorum ad regularem observantiam reductæ fuerunt. Et quia aliqui fratres dicti Ordinis plusquam oportet forsan scrupulosè dubitabant aliquas censuras incurrisse: timentes, vel suspicantes prædictas litteras minus sufficientes fuisse, & aliquos ex fratribus directè, vel indirectè forsan contra privilegia dicti Ordinis, vel contra concordiam inter Conventuales, & de Observantia nuncupatos dicti Ordinis fratres factam, & per Sedem prædictam confirmatam, aut huiusmodi reformationi, & litterarum sollicitationi consilium præbuisse, & se intermisisse, vel in recipiendo easdem domos mandatorum prædictorum iudicium, seu reformationem in aliquo excessisse, vel aliquibus alijs cautelis usus fuisse, aut aliqua verba comminativa ex parte prædictæ Reginæ fratribus Conventualibus dixisse, aut aliqua alia de necessarijs ad prædictam reformationem minus benè fecisse; quamvis viæ vocis periculo ab eisdem censuris, seu scrupulis per dictum prædecessorem absoluti fuerint, contingit. Et quod aliquando in vna provincia secundum morem dicti Ordinis edificentur domus dicti Ordinis, quæ sub aliena obedientia quam Ministri, seu Vicarij generalis eiusdem provincie degunt, ex quo nonnunquam scandala inter eosdem fratres dicti Ordinis concitentur: ac etiam, quæ pie mem. Sixtus Papa IV. etiam prædecessor noster, privilegia dicti Ordinis confirmans, illa de novo concessit, ab aliquibus dubitetur, an privilegia antea dicto Ordini alias quam per dictum Sixtum prædecessorem concessa, & quomodolibet revocata, censeantur iterum concessa per illa verba *de novo concedimus*, ac eadem verba referantur solummodo ad privilegia, quæ prædicto Ordini usque ad Sixtum prædecessorem præfatum concessa, & non renovata fuerunt. Et cum etiam in eisdem privilegijs dicto

Ordi-

Ordini concessis contineatur, quod fratres dicti Ordinis vocati à populo possint ædificare domos pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum prædicti Ordinis, non obstante prohibitione rec. mem. Bonifacij Papæ VIII. similiter prædecessoris nostri, ab aliquibus dubitaretur, an si à particulari persona vocati fuerint, domos prædictas ædificare possint, sæpius etiam contingit, quod domus dicti Ordinis in tali loco situatæ existunt, quod de lure non comprehenduntur in interdicto in oppido appposito; & quod licet dictum oppidum sit interdictum, ipsi fratres possint diuina officia celebrare: tamen Prælati, vel eorum officiales etiam aliquando odio, vel laboribus ipsos fratres fatigent, vel vt eis iniurias inferant, ciuitatem, vel alium locum cum duobus, vel tribus milliaribus in circuitu existentibus Ecclesiastico interdicto subiiciunt; vt sic etiam domus fratrum prædicti Ordinis sub huiusmodi interdicto includantur, in graue præiudicium fratrum prædictorum. Continetur etiam in priuilegijs prædictis, quod fratres prædicti Ordinis per Prælatos suos, & Prælati ab alijs fratribus ab omni excommunicatione etiam Sedi Apostolicæ reseruata, exceptis hæresis lapsus, schismatis, deferentium prohibita ad infideles, & falsitatis litterarum, Apostolicarum casibus, absolui possint: & hoc vt omnis materia euagandi dictis fratribus inferatur: & aliquando in aliquibus litteris Apostolicis, vel dictis fratribus vel alijs concessis continetur, quod contrafacientes aliquibus in eisdem litteris contentis excommunicationis sententiam incurrant, à qua absolui non possint, nisi à persona Romani Pontificis, vel per alia similia verba, quæ auferre videntur omnem potestatem à dictis Prælatibus absoluendi, & absolui committendi eosdem fratres: ex quo mentes dictorum fratrum, quandoque conturbantur, tam scrupulosæ conscientiæ sint, putantes se à Prælatibus suis absolui non posse, procurant ad Sedem præfatam accedere, ex quo à suauis contemplatione diuinorum retrahantur, & eis vagandi occasio, imo quasi necessitas præbetur, & infertur. Dubitatur etiam, quod si aliqui habitum per habitatores dicti Ordinis susceperint, aut propter austeritatem regulæ, vel alias ante lapsum anni probationis à dicto Ordine recesserint & deinde meliori spiritu ducti, iterum ad dictum Ordinem rediuerint, habitum probationis huiusmodi resumentes, an tempus prioris receptionis habitus cum tempore posterioris in anno probationis computari debeat: an verò integrum annum probationis posterioris habere debeat, non computato huiusmodi tempore priori. Insuper cum in priuilegijs, & litteris prædictis dicto Ordini Minorum concessis contineatur, quod quando eis expedire videbitur, possint eligere quem voluerint in suum conseruatorem, seu iudicem, qui contra inferentes eis iniurias iuxta priuilegia, & litteras huiusmodi procedere possit, sæpè contingit, quod taliter requisiti iurisdictionem huiusmodi ob contemplationem aliquarum personarum sibi coniunctarum, seu odio, amore aut alijs de causis acceptare nolunt, in graue dictorum fratrum, & suorum priuilegiorum detrimentum, Præterea cum in litteris Apostolicis super indulgentijs, domibus dictorum fratrum per Romanos Pontifices prædecessores nostros concessis, verba, *ut illas consequantur, manus porrigentes adiutrices*, continentur: si huiusmodi verba de largientibus ibi pecunias intelligerentur, aliqui fratres cum eas recipere nullo modo possint, aliquam altercationem haberent, dubitatur, vtrum manus adiutrices huiusmodi de eis, qui alias fratribus in pane, & alijs pro eorum victu, & vestitu, & domorum suarum reparatione necessarijs, elemosynam fecerint intelligantur? Cum autem sicut eadem petitio subiungebat Fernandus Rex, & Elizabeth Regina præfati, qui ad ipsum Ordinem singularem gerunt deuotionis affectum, cupiant omnia & singula priuilegia, litteras, & concessionem fratribus, & Ordini prædictis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros confirmari, & approbari, ac super præmissis pro ipsorum fratrum pace, & tranquillitate opportune prouideri, pro parte eorundem Ferdinandi Regis, & Elizabeth Reginæ nobis fuit humiliter supplicatum, vt omnibus & singulis priuilegijs quaruncunque gratiarum dicto Ordini concessis, & præsertim per Concilium Constantiense, ac sanctæ me. Eugenium IV. & Ni-

colaum V. Calixtum III. Pium II. ac Sixtum IV. nec non Innocentium VIII. & eundem Alexandrum VI. & quoscunque alios Romanos Pontifices predecessores nostros, nec non processibus per nos, quondam Cardinalatus honore fungentes, etiam dum prædicti Ordinis Minorum protectionis officio fungeremur, autoritate Apostolica robur Apostolicæ confirmationis adijcere, ac alias statui dictorum fratrum in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui ad Ordinem ipsum, dum in minoribus constituti eramus, singularem gessimus deuotionis affectum, quique nunc pastoralis officio fungentes eundem Ordinem propter yberes fructus, quos in militanti Ecclesia producit, speciali dilectionis affectu prosequimur, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula priuilegia, & indulta quarumcunque gratiarum dicto Ordini concessa, & præsertim per Conciliū, ac Eugeniū Nicolaum, Calixtum, Pium, Sixtum, Innocentium, Alexandrum, & alios predecessores huiusmodi nostros: nec non processus per nos dum in minoribus ageremus, & dicti Ordinis protectionis officio fungeremur, ut præfertur, dicta Apostolica autoritate tenore præsentium approbamus, confirmamus, & illa perpetuæ firmitatis robur obtinere debere decernimus: & insuper fratres si qui sint, qui expeditionem dictarum litterarum præfatæ confirmationis procurarunt, seu sollicitarunt, vel in aliquo fortè excesserunt: tantummodo circa domos eiusdem Ordinis usque ad diem obitus prædicti Alexandri prædecessoris reformatas, ab excommunicationis sententia, alijsque censuris, & poenis ecclesiasticis, præterquam à labe Simoniae, si quas etiam iuxta priuilegia, seu institutiones regulares dicti Ordinis, vel etiam contra concordiam, vel in alijs supradictis casibus incurrerint, autoritate, et tenore prædictis absoluiimus supplentes, &c. & quod in vna prouincia secundum morem dicti Ordinis domus fratrum Ordinis huiusmodi, qui sub aliena obedientia viuunt, de cætero de nouo construi, & ædificari nunquam, nisi de licentia Vicarij generalis perpetui prohibemus, ac quidquid in contrarium attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, et per confirmationem dictorum priuilegiorum per ipsum Sixtum prædecessorem factam, ut eorundem priuilegiorum nouam concessionem per verba *de nouo concedimus*, simili modo esse confirmata priuilegia dicto Ordini concessa, & alias non reuocata, & per fratres ipsos, si à Principe, Duce, Marchione, Comite, ut aliquam domum dicti Ordinis edificent, requisiti fuerint, domum huiusmodi pro usu, et habitatione perpetuis fratrum dicti Ordinis regularis obseruantiae construi, & ædificari, ac locum pro huiusmodi constructione oblatum, recipi posse: ac quod, si contingat aliquam Ciuitatem, seu oppidum cum duobus, vel tribus miliaribus circumuicinis, infra quæ miliaria domus fratrum Minorum dicti Ordinis, & obseruantiae existant, ecclesiastico esse interdicto subiecta, seu supposita, fratres Ordinis huiusmodi, nisi causam interdicto dederint, vel eis specialiter existeret legitime interdictum factum, huiusmodi interdictum seruare non teneantur, si alias de iure domus ipsorum fratrum in interdicto talis oppidi non comprehendatur; sed possint in eorum ecclesijs, & domibus, missas, & alia diuina officia alias iuxta priuilegia eis concessa celebrare: & quod quæcunque persona, seu personæ alias de iure capaces pro parte dictorum fratrum requisiti, nisi legitimo impedimento detentæ fuerint, iurisdictionem, & confirmationem eorundem fratrum vigore præfatorum priuilegiorum sub excommunicationis poena suscipere teneantur quodque verba in priuilegijs suis contenta, huiusmodi scilicet, quod visitantes sua loca, & *manus porrigentes adiutrices*, indulgentias eis concessas consequantur, et scrupulum fratribus, qui scrupulum formauerint totaliter, et ad facientes sibi elemosynas de pane, & alijs pro eorum victu, & vestitu, et domorum suorum reparatione necessarijs referantur; ac quod etiam Prælati dicti Ordinis, & alij fratres, quibus ipsi commiserint, alios fratres Ordinis eiusdem usque ad diem datæ præsentium dumtaxat, à quacunque excommunicationis sententia quantumcunque, & sub quibusuis verbis, ac clausulis, tam per vñs in iure expressos, quam per litteras Apostolicas Sedi Apo-

stoli-

stolica referuata; etsi contineant in se clausulam, quod qui contrafecerint, non possint absolui; nisi ab ore proprio Romani Pontificis, vel similia, aut maiora verba, hæresis lapsus, schismatis, delationis prohibitorum, ad infideles, ac falsitatis litterarum Apostolicarum casibus, dumtaxat exceptis; alias iuxta priuilegia eis concessa de præterito dumtaxat, & non aliter absolvere possint; & cum olim fratres, qui annum probationis inceperint, & deinde habitu dimisso ad ipsum Ordinem redierint, tempus prioris receptionis habitus cum tempore posterioris in anno probationis sibi imputari, vel etiam computari possit, iuxta discretionem, & determinationem suorum Prelatorum, eisdem auctoritate, & tenore decernimus, & declaramus: & vterius omnia & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, concessionnes, indulgentias, & indulta, tam viuæ vocis oraculo, quam alias sub quibusvis tenoribus, & formis fratribus Ordinis prædicti regularis obseruantia Regnorum prædictorum, & eorum domibus, seu piis locis per nos, et prædecessores nostros Romanos Pontifices, aut dictam Sedem concessa fratribus dicti Ordinis Minorum, eorum domibus, ac si eis concessa foret: & quod sicut per prædecessores nostros concessum est, quod visitantes domum fratrum Minorum in die sancti Francisci, consequantur certum numerum indulgentiarum, & visitantes prædictas domos in festis sancti Antonii, et Bernardini, alium licet minorem numerum, qui etiam visitantes domos fratrum Minorum in die sancti Bonauenturæ, easdem indulgentias consequantur, quas consequerentur visitantes in die videlicet prædictorum Sanctorum, videlicet Antonii, vel Bernardini, eadem auctoritate Apostolica concedimus, et huiusmodi priuilegia, immunitates, exemptiones, concessionnes, indulgentias, et indulta, eisdem fratribus Ordinis prædicti regularis Obseruantia, vt præfertur, concessa, ad dictos fratres Ordinis minorum regularis obseruantia regnorum eorundem illorumque domos extendimus: non obstantibus præmissis, ac constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, nec non Ordinis Minorum, et obseruantia prædictorum iuramento, etc. cæterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, quod confessor, quem singuli dictorum fratrum Ordinis Minorum, qui excommunicationes, aliasque censuras, et poenas prædictas præmissorum occasione forsan incurrerint, duxerint eligendum, eis per excessus prædictos penitentiam salutarem iniungat, quam ipsi omnino debeant adimplere, alioquin præsentis litteræ quoad eandem absolutionem, nullius sint roboris, vel momenti. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno etc. 1504. Kal. Iunii. Pontificatus nostri anno primo.

X I.

Vt concedant facultatem ædificandi cœnobium Obseruantum prope Villam-nouam de Fraxino.

Ibid. lib. 14. fol. 53.

Venerab. fratribus Corduben. Pacen. ac Marrochitano Episcopis.

P Ijs petentium votis, &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij Petri Puerto-Carrero laici, Hispanen. diocesis petitio continebat, quod ipse cupiens terrena in cælestia, & transitoria in æterna felici commercio commutare ob singularem deuotionis affectum, quem ad Ordinem fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum gerit, cupit ad Dei laudem, & religionis propagationem, ac Diuini cultus augmentum de bonis sibi à Deo collatis vnā domum cum officinis necessarijs extra muros oppidi de Villa-nueva de Frexno Pacen. diocesis in loco ad id commodo, & idoneo pro vsu, et habitatione perpetuis fratrum Ordinis, et Obseruantia prædictorum construi, et ædi-

et ædificari facere, si ad id Sedis Apostolicæ authoritas sibi suffragetur. Quare pro parte dicti Petri asserentis se de nobili genere procreatum fore, nobis fuit humiliter supplicatum, vt sibi vnam domum in dicto loco cum Ecclesia, cœmiterio, campanili humili, campana, refectorio, dormitorio, hortis, hortalijs, & alijs necessarijs officinis pro vsu, & habitatione prædictis dictorum fratrum construi, & ædificari faciendi licentiam, & facultatem concedere, ac alias, &c. dignaremur. Nos igitur, &c. ipsumque Petrum à quibusuis excommunicationis, &c. absolutum fore censentes, huiusmodi, &c. fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus, &c. si est ita, eidem Petro vnam domum in dicto loco cum ecclesia, &c. pro vsu, & habitatione prædictorum fratrum, qui in ea sub regulari obseruantia huiusmodi, ac sub obedientia Custodis Custodiæ de Angelis nuncupatæ secundum morem dicti Ordinis Altissimo famulentur, absque alicuius præiudicio construi, & ædificari faciendi licentiam, et facultatem concedere: ac dilecto filio moderno, et pro tempore existenti Custodi dictæ Custodiæ, vt domum prædictam sub eius obedientia, et custodia recipiat, ac in eandem domum fratres Ordinis, & obseruantie prædictorum, introducat sub excommunicationis poena præcipere, & mandare authoritate nostra procuretis: Non obstantibus foel. record. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, &c. et quibusuis alijs Apostolicis, nec non in prouincialibus, et synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, &c. cæterisque contrariis quibuscunque, &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum, etc. anno 1504. sexto Kal. Augusti, Pontificatus nostri anno primo.

XII.

Vt dent licentiam fabricandi Conuentum Obseruantum in oppido de Moguer. *Ibid. fol. 75.*

Venerab. fratribus Archiepiscopo Hispalen. & Marrochitano, ac Tyberiadis Episcopis.

Plis fidelium votis, &c. Exhibita si quidem nobis nuper pro parte dilecti filii Petri Puerto-Carrero laici Hispalen. diœces. petitio continebat, quod ipse qui vt asserit de nobili genere procreatus existit, zelo deuotionis quam ad Ordinem fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum gerit accensus, ac cupiens terrena in cælestia, transitoria in æterna felici commercio commutare pro religionis propagatione, et Diuini cultus augmento de bonis sibi à Deo collatis summopere, cupit in hospitali aliàs per eum sub inuocatione Corporis Christi in oppido de Moguer dictæ diœces. canonicè fundati, vnam domum pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum Ordinis, et obseruantie prædictorum ac hospitale huiusmodi in alio loco ad id commodo, et idoneo, in dicto oppido pro receptione, et subuentione pauperum sub dicta inuocatione Corporis Christi construi, et ædificari facere, si ad id Sedis Apostolicæ authoritas sibi suffragetur. Quare pro parte dicti Petri nobis fuit humiliter supplicatum, vt sibi in dicto hospitali suppressis inibi nomine, & hospitalitate, vnam domum cum Ecclesia, etc. ad instar aliarum domorum dicti Ordinis pro perpetuis vsu, & habitatione dictorum fratrum de Obseruantia nuncupatorum, qui sub Custodia Hispalen. perpetuo esse debeant; nec non vnum aliud hospitale pro receptione & subuentione pauperum, et aliarum miserabilium personarum, in aliquo alio loco dicti oppidi ad hoc commodo, sub dicta inuocatione Corporis Christi construi, et ædificari faciendi licentiam, et facultatem concedere, aliasque, etc. dignaremur. Nos igitur, &c. ipsumque Petrum a quibusuis excommunicationis, &c. absolutum fore censentes, huiusmodi, &c. fraternitati vestræ, &c. mandamus

ANNO CHRISTI 1504. IULII II. ANNO I.

mus quatenus, &c. si est ita, præfato Petro in dicto hospitali, suppressis inibi nomine, et hospitalitate, vnam domum cum ecclesia, etc. ad instar aliarum domorum dicti Ordinis pro perpetuis usu, et habitatione fratrum Observantiae prædictorum, qui sub Custodia Hispalen. perpetuo esse, et sub illius obedientia debeant: nec non vnum aliud hospitale pro receptione, et subuentione pauperum, et miserabilium personarum, in aliquo alio loco ad id commodo, et idoneo dicti oppidi sub dicta inuocatione Corporis Christi, sine alicuius præiudicio respectiue construi, & edificari faciendi, ac Custodi dictæ Custodiæ ipsam domum pro usu, et habitatione perpetuis fratrum, et Observantiae prædictorum recipiendi licentiam, et facultatem concedere autoritate nostra curetis. Non obstantibus foel. record. Bonifacii VIII. etc. ac aliis constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, etc. cæterisque contrariis quibuscunque, etc. Datum Romæ apud sanctum Petrum, etc. anno 1504. tert. non. Augusti. Pontificatus nostri anno primo.

XIII.

Vt dent licentiam edificandi domum Observantium
prope locum sanctæ Euphemie.

Ibid. fol. 384.

*Dilectis filiis Archidiacono, & Scholastico, ac Christophoro de
Velenzuela Canonico Ecclesie Corduben.*

SANCTO, ac pio desiderio, &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filii nobilis viri Gundisalui Mexiæ, Domini locorum sanctæ Euphemie, et de la Guardia Corduben. diæcesis petito continebat, quod ipse de propria salute cogitans, ac cupiens terrena in cælestia, & transitoria in æterna felici commercio commutare, summopere cupit, apud quandam Ecclesiam, quam ipse alias sub inuocatione sancti Alberti prope dictum locum sanctæ Euphemie de bonis sibi à Deo collatis, construi, & edificari fecit ob singularem, quem ad fratres Ordinis Minorum de observantia nuncupatorum gerit deuotionis affectum, vnam domum pro perpetuis usu, et habitatione, aliquorum fratrum dicti Ordinis propriis sumptibus construi, et edificari facere, si ad hoc sibi Sedis Apostolicæ auctoritas suffragetur. Quare pro parte dicti Gundisalui nobis fuit humiliter supplicatum, vt sibi vnam domum apud ipsam Ecclesiam sub eadem inuocatione, cum cœmiterio, campanili humili, campana, refectorio, dormitorio, hortis, hortaliis, et aliis necessariis officinis iuxta morem dicti Ordinis pro perpetuis usu, et habitatione novem fratrum duxat Ordinis, et Observantiae huiusmodi in honorem novem mesium quibus B. Virgo Maria Iesum Christum filium eius Dominum nostrum, in utero suo portauit, construi, & edificari faciendi licentiam concedere, aliasque, etc. dignaremur. Nos igitur, etc. præfatumque Gundisaluum à quibusvis excommunicationis, etc. absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinari, discretioni vestræ, etc. mandauimus quatenus, etc. per vos, vel alium, seu alios præfato Gundisaluo vnam domum apud ipsam ecclesiam sub dicta inuocatione pro perpetuis usu, et habitatione novem fratrum huiusmodi, cum cœmiterio, etc. de consensu quorum interest, et sine alicuius præiudicio, construendi, ipsisque fratribus illam recipiendi, et in ea perpetuo habitandi licentiam concedere, et postquam constructa fuerit, illam sub eadem Custodia, sub qua domus fratrum dicti Ordinis loci de Belalcazar eiusdem diæcesis existit, subiicere, ac dilecto filio moderno, et pro tempore existenti Custodiæ huiusmodi Custodi, vt ipsam domum sic constructam, et fratres in ea pro tempore existentes, sub eius guberno, et custodia ad instar dictæ domus de Belalcazar

cazar recipiat, committere; et mandare, quod in ea plusquam nouem fratres recipi non possint; cum locus ipse, vt idem Gundisaluuus asserit, non multum fertilis existat; statuere, et ordinare auctoritate nostra curetis. Nos enim si licentiam concedi huiusmodi, ac alia præmissa per vos vigore præsentium fieri contigerit, vt præfertur, eidem domui, et fratribus in ea pro tempore degentibus huiusmodi, vt omnibus et singulis priuilegiis, etc. vti, etc. valeat auctoritate Apostolica, etc. indulgemus: iure, etc. Non obstantibus sel. record. Bonifacii Papæ VIII. etc. et aliis Apostolicis constitutionibus, etc. cæterisque contrariis quibuscunque, etc. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno, etc. 1504. 7. Idus Septembris, Pontificatus nostri anno primo.

X I V.

Vt tribuat facultatem ædificandi Conuentum de Oliueira.

Ibid. lib. 12. fol. 81.

Venerabili Fratri Episcopo Elboren.

Sedes Apostolica pia Mater, &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectæ in Christo filiæ Philippæ, relictæ quondam Aluari, Ducis de Bragança nati, Braçaren, diocesis petitio continebat, quod olim ipse Aluarus dum viueret, cupiens terrena in caelestia, & transitoria in æterna foelici commercio commutare, ob singularem, quem ad Ordinem fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum gerebat deuotionis affectum, quandam domum in honorem S. Francisci eiusdem Ordinis, prope oppidum de Oliueira dictæ diocesis pro vsu, & habitatione aliquorum fratrum Ordinis eiusdem, abque Sedis Apostolicæ licentia construi, & ædificari cœperit; & nonnulli ex fratribus dicti Ordinis dictam domum inhabitauerunt, & in quadam capella inibi constructa, missas, & alia Diuina officia celebrari fecerunt. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat, dicta domus adhuc perfecta non sit, & ipsa Philippa domum huiusmodi de bonis sibi à Deo collatis, perficere, & in eo vnam Ecclesiam cum campanili humili, &c. pro vsu & habitatione perpetuis dictorum fratrum construere, & ædificare seu, &c. summopere desiderat. Quare tam pro parte eiusdem Philippæ, quam fratrum, qui dictam domum inhabitauerunt, nobis fuit humiliter supplicatum, vt Aluarum, & fratres ipsius ab excessu huiusmodi, & excommunicationis sententia, quam propterea incurrerant, absoluerent, ac etiam cum eisdem fratribus super irregularitate, quam missas, & alia diuina officia inibi celebrando contraxerunt, dispensare, ac præfatæ Philippæ domum huiusmodi perficiendi, seu perfici, ac inibi vnam Ecclesiam cum campanili, &c. iuxta morem dicti Ordinis in dicto loco pro vsu, & habitatione fratrum Ordinis prædicti construendi, & ædificandi, seu construi, & ædificari faciendi licentiam concedere, ac alias, &c. dignaremur. Nos igitur, &c. Philippam. & fratres prædictos domum eandem inhabitantes, ac eorum singulos, à quibusuis excommunicationis, &c. absolutos fore censentes huiusmodi, &c. fraternitati tuæ, &c. mandamus, &c. quatenus fratres qui domum huiusmodi sine licentia præfata receperint, seu inhabitauerint, si id humiliter petierint, ac si in eo signa contritionis apparuerint, ab excommunicationis sententia, alijsque censuris, & pœnis Ecclesiasticis, si quas propterea incurrerint, absolutione in forma consueta iniuncta eisdem fratribus pro modo culpæ poenitentia saluari, & alijs, quæ de iure fuerint iniungenda; ac cum fratribus præfatis super irregularitate, quam missas, & alia diuina officia celebrando contraxerint, dispenses, aboleasque ab eis omnem inhabilitatem, & infamiæ maculam, siue notam exinde prouenientem: nec non dictæ Philippæ domum huiusmodi perficiendi, seu perfici, ac Ecclesiam cum campanili humi-

ANNO CHRISTI 1504. IULII II. ANNO I.

humili, &c. iuxta morem dicti Ordinis pro perpetuis vsu, & habitatione dilectorum fratrum, absque alicuius præiudicio, ædificandi, & construendi, seu, &c. fratribus verò prædictis domum huiusmodi pro eorum vsu, & habitatione recipiendi, & in ea perpetuo inhabitandi plenam, & liberam auctoritate nostra licentiam largiamini. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. &c. & alijs Apostolicis constitutionibus, & ordinationibus, &c. cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Magliani, Portuen. dioc. an. 1504. 4. Kal. Octob. Pontificatus nostri anno primo.

X V.

Multa statuit in fauorem Petri de Valentia, & conuentus Scalabitani. *Ibid. lib. 10. fol. 301.*

Ad perpetuam rei memoriam.

Rationi congruit, &c. Dudum si quidem fel. rec. Alexandro Papæ VI. Prædecessori nostro pro parte dilectorum filiorum Gometij Fernandi de Solis, & Ioannis de Chaues, ac Aluari della Inojosa laicorum Placentinæ ciuitatis, seu diocesis, exposito quod ipsi feruore deuotionis, quam ad S. Franciscum, & Ordinem fratrum Minorum, & fratres ipsos, qui eorum exemplari vita, verbique Dei prædicationibus, assiduaque, & deuota diuinorum celebratione, & alijs suis bonis operibus non cessabant animas Domino iuerificare, gerebant, accensi, cupientesque terrena in cælestia, & transitoria in æterna foelici commercio commutare, desiderabant de eis à Deo collatis, & alijs ad id pie elargiendis bonis, quandam domum pro perpetuis vsu, & habitatione fratrum dicti Ordinis secundum primæuam ipsius Ordinis institutionem, & regulæ puritatem viuendum, in aliquo ad id commodo condecensque loco, infra terminos oppidi de Truxillo dictæ diocesis construere, & ædificare, seu, &c. si ad id eis Sedis Apostolicæ auctoritas suffragaretur; dictus prædecessor ipsorum Gometij, Ioannis, & Aluari in ea parte supplicationibus tunc inclinatus, Episcopo Placentin. & de Maguela, ac de Gadamyre Toletan. & prædictæ Placentin. monasteriorum per Priores gubernari solitorum, eorum proprijs nominibus non expressis, suis litteris dedit in mandatis, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum Gometio, Ioanni, & Aluaro prædictis in aliquo ad id commodo, & condecens loco infra terminos oppidi huiusmodi, vnā domum cum Ecclesia, &c. pro perpetuis vsu, & habitatione octo fratrum dicti Ordinis, qui inibi iuxta regulæ puritatem, & euangelicam paupertatem, ac primæuam institutionem huiusmodi simpliciter viuere deberent, construendi, & ædificandi seu, &c. ac eisdem fratribus domum prædictam pro eorum vsu, & habitatione huiusmodi recipiendi, & perpetuo inhabitandi, auctoritate Apostolica liberam, & omnimodam licentiam largiretur: & nihilominus quod Gometius, Ioannes, & Aluarus prædicti nonnullos fratres ex alijs domibus dicti Ordinis, quos ad id voluntarios inuenirent, ad eandem construendam domum, vocare, & accersire, ipsique sic vocandi, fratres, qui dictam regulam obseruare vellent, absque alicuius Superioris licentia, ad eandem construendam domum se transferre, & inibi perpetuo permanere: quodque fratres construendæ domus huiusmodi vnum ex eis in suum Vicarium, seu Custodem eligere possent: quodque sic electus per Ministrum generalem dicti Ordinis, vel eius Vicarium in Gallia, Alemania, et Hispania prouincijs super fratribus dicti Ordinis de Obseruantia nuncupatis pro tempore deputatis visitari, seu confirmari deberet, aut Vicario per eundem Ministrum generalem pro tempore depu-

Annal. Minor. Tom. VIII.

f

tato

rato post generalem Ministrum Ordinis huiusmodi, cui per omnia sicuti alia loca dicti Ordinis subessent, eadem construenda domus, & illius Vicarius, & fratres immediatè subiecti deberent, quodque Vicarius dictæ construendæ domus infirmos visitare, & fratres eiusdem construendæ domus pro tempore existentes inducere; nec non construendam domum huiusmodi intrare volentes, ac ab eis professionem regularem, si illam in suis manibus sponte emittere vellent, recipere, & admittere, ac tam illos, quam alios fratres dictæ construendæ domus pro tempore existentes corrigere, absoluerè, & ligare, at omnia alia facere liberè posset, quæ Ministri prouinciales dicti Ordinis pro tempore existentes, tam ex privilegijs, & indultis dicto Ordini concessis, quam constitutionibus, & institutis regularibus dicti Ordinis facere possent: & insuper, quod Minister, siue Prælatus sub cuius obedientia Vicarius seu Custos, & fratres construendæ domus huiusmodi etiam pro tempore imminerent, aliquos fratres in dicta construenda domo ultra iam tunc positos seu introductos ponere, seu introducere; nec iam introductos, seu positos amouere absque consensu, & voluntate Vicarij, seu Custodis, & fratrum dictæ construendæ domus pro tempore existentium nullatenus possit: quodque Vicarius seu Custos, & fratres domus construendæ pro tempore existentes huiusmodi vnū Prælatum eiusdem Ordinis qui eos iuxta prædictæ Regulæ puritatem corrigere, & emendare valeret, eligere deberent, & per quoscunque dicti Ordinis fratres, aut alias personas cuiusvis status Ordinis, conditionis, & dignitatis existentes nulla occasione molestari possent, prædicta autoritate statuerent, & ordinarent: autoritate, & præminetia generalis Ministri Ordinis huiusmodi, ac iure particularis Ecclesiæ, & cuiusvis alterius in omnibus semper saluo. Et deinde dicto prædecessori pro tempore dilectorum filiorum Petri de Valentia Custodis, et fratrum domus *B. Mariæ de Luce* oppidi Ordinis, et diocesis prædictorum etiam exposito, quod præfati in dies, seu duo, aut vnus eorum iuxta formam dictarum litterarum eandem licentiam concesserant, et alia præmissa statuerant, et ordinauerant; ipsaque domus postmodum constructa, seu iam construi coepta, et in ea ipsi Petrus, et fratres vsque ad dictum numerum introducti, dictusque Petrus in Custodem eiusdem nouæ domus electus fuerat, quodque in eadem noua domo plures quam octo fratres habitare poterant: præfatus prædecessor, Petri, et fratrum prædictorum, in ea parte supplicationibus tunc inclinatus, eidem Petro, et fratribus, quod ipse Petrus, et pro tempore Custos existens, ipsius domus alias iuxta formam litterarum earundem plures fratres quam octo, et tot, quot viderent in eadem noua domo: recipere valerent, quodque Minister generalis pro tempore existens solum, et non Vicarius prædicti iuxta formam litterarum huiusmodi eidem nouæ domui præesse, et de illa se impedire possent, per alias suas litteras indulxit. Et successiuè eidem prædecessori pro tempore tunc generalis, et Vicariorum prouincialium Ultramontanorum dicti Ordinis de Obseruantia nuncupatorum, similiter exposito, quod nonnulli fratres familiæ Ultramontanæ Ordinis, et Obseruantie prædictorum, vt in aliquibus locis extra domos fratrum prædictorum stare, et permanere, seu beneficijs ecclesiasticis, cum cura, vel sine cura secularibus, et regularibus deseruire, et alij vel ad diuersas prouincias, seu domos dicti Ordinis, aut ad alios Ordines etiam prætextu arctioris vitæ se transferre, alij vero fratres Ordinis, familiæ, et obseruantie huiusmodi, vt ad heremitoria aliqua se conferre, et inibi perpetuo seu ad tempus Domino famulari valerent, à Sede Apostolica facultatem seu licentiam impetrauerant; alij vero afferentes se prætextu litterarum, seu facultatum eis, aut aliquibus personis tam ecclesiasticis, quam secularibus ab eadem Sede concessarum, residendi facultatem habere, secundum eorum varia desideria, seu voti, & religionis immemores, Deique timore postposito diuersimodè in multis Ecclesijs, heremitorijs, aut locis etiam vbi Studia vigebant generalia, residebant, & moram trahabant, insolenter, dictis facultatibus, & licentijs abutendo, & sæpè scandalosè viuendo, vnde eis vagandi, & apostatandi,

tandi; & plura in contemptum religionis committendi præbebatur occasio, idem prædeceſſor generalium, & prouincialium Vicariorum prædictorum in ea parte ſupplicationibus tunc inclinatus, vt fratres Ordinis Familæ, & Obſeruantia prædictorum huiusmodi per ipſum prædeceſſorem, vel Sedem prædictam etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, & cum quibuiſque verborum formis, & expreſſionibus, ac etiam derogatoriis derogatorijs fortioribus, & efficacioribus clauſulis inſtantibus decretis impoſterum concedendis eiſdem fratribus, & eatenus conceſſæ licentiæ, & facultates huiusmodi illis ex dictis fratribus, qui licentijs, & facultatibus prædictis eis, ſeu perſonis præſatis iam conceſſis de nouo in futurum vterentur; ſeu vti incipiebant; ac illis qui ſcandaloſè, & malè viuentes dictis licentijs, & facultatibus pro dictis eis, ſeu perſonis præſatis iam conceſſis de nouo in futurum vterentur, ſeu vti incipiebant, ac illis, qui ſcandaloſè, & malè viuentes dictis licentijs, & facultatibus eiſdem fratribus iam, vt præfertur, conceſſis, tunc utebantur, ac ſub habitu dicti Ordinis extra domos eiſdem Ordinis manebant, ita demum ſuffragarentur, ſeu ſuffragari poſſent, & deberent, ſi ad hoc generalium, ſeu prouincialium anſediſti Vicarij generalis Commiſſarij Ultramontanorum tunc & pro tempore exiſtentium, huiusmodi in ſcriptis expreſſis accederet aſſenſus, & non alias nec alio modo, & per omnia perinde ac ſi in licentijs, & facultatibus prædictis, vt præfertur, conceſſis, et in poſterum concedendis, hoc nominatim, & ſpecificè cauereſur: ſicque vbi et quando de illorum viribus, & efficacia agi contingeret, per quoscuq. interpretari, & iudicari deberet, ſublata qualibet alia iudicandi, & interpretandi facultate, nec non irritum, & inane ſi ſecus ſcien- ter, vel ignoranter contigerit attentari. Quodque fratres ſub habitu, & extra domos Ordinis huiusmodi tunc & pro tempore degentes, ac malè et ſcandaloſè viuentes, ac licentijs, & facultatibus prædictis abutentes, per generales, ſeu Vicarios prouinciales, aut Commiſſarios Ultramontanos pro tempore exiſtentes huiusmodi corrigi, & puniri poſſent, per ſuas litteras d. authoritate Apoſtolica ex certa ſcientia decreuit: et declarauit, quod ex tunc de cætero nullus ex fratribus Ordinis Familæ, et Obſeru. prædictorum quacunque etiam Apoſtolica authoritate munitus, niſi de generalis, ſeu prouincialium, Vicariorum aut Commiſſarij Ultramontanorum tunc, et pro tempore exiſtentium huiusmodi petita, & obtenta licentia, ab obedientia, & ſubiectione eorundem ſuorum ſuperiorum Prælatorum: ſicut per Eugenium IV. Pium II. ac Paulū etiam II. ac Sixtum etiam IV. & Innocentium VIII. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, tunc ſuos, declaratum, & inſtitutum erat, ſe ſubtrahere, & abdicare: nec non alteri Prælato etiam Ordinis Minorum, & Obſeruantia prædictorum; niſi ſecundum inſtituta Ordinis, & Obſeruantia huiusmodi etiam prætextu arctioris vitæ obedientiam dare, ſeu illius obedientia, & ſubiectioni ſe ſubmittere, & ſubiicere valeret, præſata authoritate ſtatuit, & ordinauit, certis de ſuper executoribus deputatis, prout in ſingulis litteris prædictis plenius continetur. Poſtmodum vero dicto Alexandro prædeceſſori pro parte Petri, & fratrum nouæ domus huiusmodi ſimiliter expoſito, quod poſt etiam dictarum priorum litterarum, & ante actam conſtructionem nouæ domus, poſteriores litteræ prædictæ ab ipſo Alexandro prædeceſſore emanauerunt, ac Petrus, & alij fratres eius ſocij prædicti, qui in dicta domo degebant, & inibi in ſpiritu humilitatis, ac regulæ puritate, & Euangelica paupertate, iuxta primæuam dictæ regulæ inſtitutionem, prout religioſius poterant, vivebant, & viuere intendebant, dubitabant ne per generalem, & prouinciales Vicarios, ac Commiſſarium Ultramontanos prædictos aſſereretur eos, & conceſſam eis per priores, & earum vigore illarum forma ſeruata habitum per vnum ex iudicibus prædictis proceſſum, ac inde ſecuta alias ne eidem Petro conceſſas litteras prædictas ſub poſterioribus litteris huiusmodi includi, ac pro parte tam venerabilis fratribus noſtri, tunc ſui Georgij Episcopi Portuen. dicti Ordinis viceprotectoris quam eorundem Petri, & aliorum fratrum eius ſocio-

rum, eidē prędecessori humiliter supplicato, vt domum, ac Petrū, et eius socios prędictos in eadem domo pro tempore degentes; nec non omnia & singula in prioribus Gometio, Ioanni, & Aluaro, ac alijs Petro pręfatis, vt pręfertur, concessis litteris contenta, sub posterioribus litteris, generali, prouincialibus Vicarijs, & Commissario Vltramontanis concessis huiusmodi, & in eis contentis comprehensa non esse, nec illis in aliquo detrahere, vel derogare: ac pro potiori cautela domum, Petrum, & socios prędictos, qui tunc, & pro tempore forent, à contentis in eisdem posterioribus litteris excipere, aliasque, etc. dignaretur: pręfatus Alexander prędecessor, &c. Petrum, & eius socios prędictos, & eorum singulos, à quibuscumque excommunicationis, etc. absolutos fore, censens, Georgij Episcopi Viceprotectoris, ac Petri, et eius sociorum prędictorum in ea parte supplicationibus tunc inclinatus, sub data videlicet pridie non. Maij. Pontificatus sui anno 2. autoritate Apostolica supradicta concessit, indulgit. etc. intentionis suę fuisse in dictis posterioribus litteris generali, prouincialibus Vicarijs, & Cōmissario Vltramontanis prędictis, vt pręfertur, concessis, domum, & Petrum, et eius socios prędictos, nec non alios fratres eiusdē domus tunc, & pro tempore existentes, ac omnia & singula eis in prioribus Gometio, Ioanni, & Aluaro, & alijs Petro pręfatis, vt pręmittitur, concessis litteris contenta, nullatenus includi, & illis in aliquo non derogare, vel detrahere; & quatenus forsan includerentur, et eis forsan detraheretur, litteras priores, ac domum, Petrum, et eius socios prędictos, qui tunc erant, & pro tempore essent fratres dictę domus, in perpetuum à contentis in eisdem posterioribus litteris Generali Prouincialibus Vicarijs, & Commissario Vltramontanis prędictis concessis, eadem Apostolica autoritate excepit, & quoad eos iniri, et effectum sortiri, et sibi vindicare non posse, ac eiusdem intentionis suę etiam fore, per quascunque alias litteras, & concessionem, quę in futurum ab eodem Alexandro prędecessore, vel Sede prędicta quomodolibet etiam cum motu proprio, & certę scientię, ac plenitudinis potestatis, & alijs derogatoriis, fortioribus, efficacioribus, et insolitis clausulis emanarent, posteriorem concessionem, indultum, decretum, declarationem, statutum, et ordinationem huiusmodi nullatenus reuocare, vel illa modificare, aut eis detrahere quoquo modo, etiam si de huiusmodi sua intentione non reuocandi in litteris reuocatorijs prędictis expressa mentio fieret, et in eis concessio, indultum, etc. huiusmodi de verbo ad verbum insererentur. Non obstantibus pręmissis, ac constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, etc. cęterisque contrarijs quibuscunque. Ne autem de absolutione, concessione, indulto, etc. prędictis pro eo, quod super illis ipsius Alexandri prędecessoris litterę eius superueniente obitu confectę non fuerint, valeat quomodolibet hęsitari, et Petrus, ac eius socii, et fratres prędicti illorum frustrentur effectu, volumus, etc. quod absolutio, concessio, etc. Alexandri prędecessoris huiusmodi perinde à dicta die, pridie non. Maij factum sortiantur effectum, ac si super illis dicti Alexandri prędecessoris litterę sub eiusdem diei data confectę fuissent, prout superius enarratur, etc. Datum Romę apud S. Petrum anno 1504. 6. Kal. Decembr. Pontificatus nostri anno primo.

X V I.

Vt Sororibus Tertij Ordinis Vallis S. Elizabethæ concedant regulam S. Claræ. *Ex Reg Vatic. lib. 57. fol. 110.*

Venerab. Fr. Episcopo Leodien. & dilectis filiis Abbati monasterij S. Michaelis Antuerpien. ac Decano ecclesie in Boxtel, Cameracen. & Leodien. diocesum.

Votis Domino sub regulari castimonia, &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectarum in Christo filiarum Matris, & sororum domus per Matrem regi solitæ, Vallis S. Elizabeth Tertij Ordinis S. Francisci de poenitentia nuncupati, Leodien. dioc. petitio continebat, quod licet ipsæ tria substantialia religionis vota emittant, & statuta dicti Ordinis obseruent, ac sub cura, & regimine Vicarij Prouincialis fratrum Ordinis Minorum de Observantia nuncupatorum prouinciæ Colonien. per plures annos reddiderint Altissimo famulatum, in communi viuendo, & labore manuum suarum victum sibi quærendo; nihilominus volentes eo feruentius Domino deseruire, quo per vitæ austeritatem à mundo magis fuerint segregatæ, cupiunt domum prædictam in monasterium Ordinis S. Claræ erigi, & in eo iuxta foel. rec. Urbani Papæ IV. prædecessoris nostri instituta in stricta illius obseruantia sub perpetua clausura, & sub cura, & directione, & obedientia Vicariorum generalium, Ultramontanorum fratrum prædictorum, ac Prouincialis dictæ prouinciæ Colonien. perpetuis futuris temporibus domino famulari. Quare pro parte earundem Matris, & sororum nobis fuit humiliter supplicatum, vt domum prædictam in monasterium dicti Ordinis S. Claræ cum Ecclesia, campanili humili, &c. erigere, ac easdem matres, & sorores ad monasterium prædictum postquam erectum erit, & ipsum Ordinem S. Claræ transferre, aliasque &c. dignaremur. Nos igitur, &c. ipsas Matrem & sorores, ac earum singulas, à quibusuis excommunicationis, &c. absolutas fore censentes, huiusmodi, &c. D. V. &c. mandamus, &c. si est ita, d. Domum in monasteriū dicti Ordinis Sanctæ Claræ cum Ecclesia, &c. ac opportuna, & decenti clausura sine alicuius præiudicio erigere, ac Matrem, & sorores prædictas ad ipsum monasterium, postquam erectum fuerit, et dictum Ordinem S. Claræ transferre, eisque vt ad electionem futuræ inibi Abbatissæ tam hac prima vice, quam quoties monasterium ipsum vacare contigerit, iuxta regularia instituta eiusdem Ordinis S. Claræ procedere possint, concedere, ipsumque Monasterium, et illius pro tempore Abbatissam, ac moniales, et earum obsequijs insistentes, curæ, visitationi, directioni, correctioni, ac obedientiæ generalis, et prouincialis Vicariorum prædictorum perpetuo subijcere, autoritate nostra curetis: Nos enim, si erectionem, translationem, concessionem, et subiectionem huiusmodi per vos, vel aliquem vestrum vigore præsentium fieri contigerit, vt præfertur, eisdem Monasterio, ac illius pro tempore Abbatissæ, et monialibus, quod omnibus et singulis privilegijs, etc. vti etc. valeant autoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia indulgemus, iure tamen, etc. non obstantibus constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum anno 1504. 5. Kal. Februarij Pontificatus nostri anno secundo.

Con-

XVII.

Confirmat quosdam census in fauorem monasterij
S. Claræ Toletani.

Ibid. lib. 58. fol. 261.

*Dilectis filijs Francisco Ortiz, & Ioanni Muñoz de Ferrea
Canonicis Ecclesiæ Toletanæ,*

EX iniuncto nobis desuper &c. Dudum siquidem à foel. rec. Paulo Papa II. prædecessore nostro emanarunt litteræ tenoris subsequentiæ. Paulus &c. Cum in omnibus iudicijs, &c. Et deinde pro parte dilectarum in Christo filiarum modernæ Abbatissæ, & conuentus monasterij S. Claræ Toletan. Ordinis S. Francisci, & dilectorum filiorum Petri de Sahagun Clerici; nec non Garfiæ de Vastumnia, ac Ioannis de Lucena ciuium etiam Toletan. nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias ipsa Abbatissa, & conuentus vtilitati dicti monasterij consulere cupientes, quasdam hæreditates, seu possessiones, vnam videlicet in villa de Torrijas Toletan. diocesis, in qua quadringenta & quadraginta oliuæ, & quædam vineæ existerant, pro pretio, seu annuo censu quatuor millium morapetinorum, & quindecim arrobarum olei, alias per genitorem dilecti filij Ioannis Gundisalui de S. Clara, ciuis Toletan. cum certis alijs rebus eidem conuentui in eius testamento relictis, eidem Ioanni pro satisfactione certæ conuentionis, seu concordie inter eos tunc habitæ, & factæ locarunt, & concesserunt: & postquam idem Ioannes illam per viginti annos pacificè possederat, cum lis super huiusmodi concessione, tanquam in præiudicium dicti monasterij propter census medietatem, facta, exorta foret, cum dicto Ioanne super hoc amicabiliter concordarunt, & illam pro eodem censu quatuor millium morapetinorum, ac quindecim arrobarum olei sibi concesserunt: Aliam vero in villa de Aleam, dictæ diocesis consistentem, & ad dictum monasterium legitimè pertinentem, olim cuidam Ioanni de Sahagun pro annuo censu nonaginta arrobarum olei, & nouem millium & quingentorum morapetinorum ad eius vitam concessam, & ad dictum monasterium per obitum eiusdem Ioannis conuersam Garfiæ, & Ioanni de Lucena præfatis pro annuo censu centum arrobarum olei, & decem millium moraperinorum, centum & triginta arrobarum vini, & duarum canecarum oliuarum eisdem Abbatissæ, & conuentui persoluendo concesserunt: ita quod altero eorum decedente pretium decedentis superstiti accrescat, cum onere soluendi integrum censum. Nec non cum lis inter Petrum, & Abbatissam, & conuentum prædictos coram tunc officiali Toletan. super quibusdam domibus per dictum Petrum tunc possessis, & quarum occasione idem Petrus certum annuum censum eisdem Abbatissæ, & conuentui persoluebat, exorta, & per dictum officialem definitiua pro eisdem Abbatissa, & Conuentu, & contra dictum Petrum sententia promulgata, & ab ea pro parte dicti Petri appellatum, causaque appellationis huiusmodi vni ex causatum Palatii Apostolici Auditoribus commissa, & in ea nonnullos actus, citra tamen conclusionem, processum fuisset, Abbatissa, & conuentus, & Petrus præfati laboribus, & expensis parcere volentes, interuenientibus nonnullis viris probis, eorum amicis communibus, ad certam honestam concordiam deuenerunt prout in instrumentis publicè respectiue desuper confectis dicitur plenius contineri. Pro parte Abbatissæ, & conuentus, ac Ioannis, Gundisalui, Garfiæ, & Ioannis de Lucena, ac Petri prædictorum asserentium hæreditates, & possessiones, & terras huiusmodi tam priorum, quam posteriorum concessionum tenuisse, & adhuc tenere, dictasque Abbatissam, & Conuentum, concessionem ad vitam huiusmodi, absque Superioris

rioris licentia facere consueuisse, nobis fuit humiliter supplicatum, vt concessionibus, & concordia huiusmodi pro illarum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adijcere, aliasque, &c. dignaremur. Nos igitur de præmissis, &c. ipsasque Abbatissam, & conuentus huiusmodi singulares personas; nec non Garfiam, & Ioannem de Lucena, ac Petrum, à quibusuis excommunicationis, &c. absolutos fore censentes; nec non possessionum, hæreditatum, domorum huiusmodi confines, situationes, &c. præsentibus præ expressis habentes, huiusmodi, &c. D.V. &c. mandamus quatenus, si & postquam vobis coniunctim procedentibus, seruataque forma litterarum Pauli prædecessoris huiusmodi, & specificatis prius coram vobis tertis, possessionibus, hæreditatibus, & domibus prædictis, de concessione, & concordia huiusmodi, & quod illæ in euidentem dicti monasterij cesserint, & cedant utilitatem, legitime constiterit, concessionem, & concordiam prædictas &c. auctoritate nostra approbetis, & confirmetis, suppleatisque, &c. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, &c. cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ, apud S. Petrum anno 1504. Nono Kal. Martij, Pontificatus nostri anno secundo.

XVII.

Communicat Fratribus Ultramontanis quæcunque priuilegia, & gratias concessas Cismontanis.

Ex Regesto Ultram. Curia. fol. 6.

Dilecto filio Vicario Ultramontano Ordinis Minorum de Observantia.

EXponi nobis fecisti, quod licet fel. record. Sixtus IV. & Innocentius VIII. Romani Pontifices, prædecessores nostri, exemptiones, immunitates, gratias, indulgentias, libertates, & priuilegia omnia domibus, & fratribus Ordinis Minorum de Observantia nuncupatis familiæ Cismontanæ, à Sede Apostolica eatenus in genere per diuersas litteras concessa, & imposterum concedenda, domibus, & fratribus familiæ Ultramontanæ eiusdem, viux vocis oraculo communicauerunt, & ad eandem familiam Ultramontanam extenderunt, quia tamen nullam à præfatis prædecessoribus scripturam authenticam desuper habent, à multis de validitate communicationis, & extensionis huiusmodi dubitari dicitur, & propterea desideras à nobis desuper opportuno remedio nunc prouideri. Nos igitur, qui fratres huiusmodi familiæ Ultramontanæ, suis meritis ita exigentibus, paterna charitate prosequimur, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, quod tu, & fratres dictæ familiæ Ultramontanæ pro tempore existentes præmissis omnibus indultis, priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, gratijs, indulgentijs, & libertatibus præfate familiæ Cismontanæ, vt præmittitur, concessis, & imposterum concedendis, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè prorsus absque vlla differentia in omnibus, & per omnia valeatis, perinde ac si illa omnia tibi, & eidem familiæ Ultramontanæ nominatim, ac specialiter, & expressè concessa fuissent, apostolica auctoritate, tenore præsentium, concedimus pariter, & indulgemus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac regula nostra in Cancellaria apostolica publicata, qua volumus, quod Indulgentiæ non concedantur ad instar, nisi exprimantur, nec non dictis Ordinibus, iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 15. Aprilis 1505. Pontificatus nostri anno secundo.

Con-

X IX.

Confirmat constructionem , & institutionem Monasterij
S. Claræ Ordinis Conceptionis vrbis Conchenſis.

Ex Reg. Vatic. lib. 56. fol. 27.

Ad perpetuam rei memoriam.

Regimini Vniuersalis Ecclesiæ , &c. Sanè pro parte dilecti filii Aluari Petri de Monte-maiore Canonici Ecclesiæ Toletanæ , & dilectarum in Christo filiarum Abbatissæ , et monialium monasterii Conceptionis Virginis Mariæ Ordinis S. Claræ prope et extra muros Conchen. nobis nuper exhibita petitio continebat , quod olim dictus Aluarus cupiens salutis animæ suæ consulere , ac terrena in cœlestia , ac transitoria in æterna foelici commercio commutare , de bonis suis à Deo collatis iuxta quandam ecclesiam sanctiss. Trinitatis prope et extra dictos muros dirutam , et vetustate collapsam , monasterium prædictum ad instar monasterij Conceptionis Toletan. cum ecclesia , campanili , etc. à fundamentis de licentia Ministri prouincialis prouinciæ Castellæ , et Custodis Custodiæ de Murcia Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum , iuxta morem dicti Ordinis , asserentium se ad id à Sede Apostolica sufficientem facultatem habere , pro perpetuis vsu , & habitatione vnius Abbatissæ , et aliarum monialium dicti Ordinis sanctæ Claræ construi , et ædificari fecit , illudque sufficienti dote dotauit , ac septem moniales præfati Ordinis S. Claræ sub obedientia Prouincialis , et Custodis prædictorum cum simili licentia de illarum monasteriis ad dictum monasterium , vt præfertur , nouiter constructum se transtulerunt , ac vnam ibidem ex eis in præfati monasterii nouiter constructi Abbatissam , quæ aliis monialibus præesset , elegerunt , ipsæque Abbatissa , et moniales in monasterio , vt præfertur , nouiter constructo per aliquod tempus pacificè permanserunt , prout de præſenti permanent , et Prouincialis , et Custos præfati Abbatissam , et moniales , ac monasterium constructum huiusmodi sub obedientia , et correctione Prouincialis , et Custodis huiusmodi aliorumque Prælatorum dicti Ordinis Minorum , pro tempore existentium , posuerunt , et submiserunt , et nonnulla statuta licita , et honesta , sacris Canonibus non contraria , pro foelici regimine , et gubernatione monasterii nouiter constructi , et Abbatissæ , et monialium prædictarum condiderunt , et ordinarunt , prout in quibusdam litteris concordæ inter Aluarum , & Prouincialem , ac Custodem præfatos desuper confectis , dicitur plenius contineri . Cum autem ſi-
cunt eadem petitio subiungebat , inter nonnullos de viribus constructionis monasterij , & translationis , & submissionis monialium , ac statutorum prædictorum hæſitetur ; pro parte tam Aluari , quam Abbatissæ , & monialium prædictarum , nobis fuit humiliter supplicatum , vt constructionem , donationem , translationem , submissionem , et statutorum prædictorum ordinationem approbare , & confirmare , aliasque , etc. dignaremur . Nos igitur , etc. Aluarum , Abbatissam , & moniales præfatas , & earum singulas , à quibusuis excommunicationis , &c. huiusmodi , & prout illa concernunt , omnia et singula alia in ipsis litteris contenta , licita , & honesta , sacrisque Canonibus non contraria , autoritate Apostolica tenore præſentium perpetuo confirmamus , & approbamus , supplemusque omnes , & singulos defectus , si qui forſan interuenerint in eisdem ; & nihilominus pro potiori cautela , quod Abbatissa , & moniales in dicto monasterio de nouo erecto remanere , & perpetuo cohabitare , & sub obedientia , regimine , & administratione Prouincialis , & Custodis , & Superiorum prouinciæ Castellæ dicti Ordinis Minorum , nunc & pro tempore existentium viuere , & stare possint , regularibusque institutionibus dicti Monasterij Con-

ANNO CHRISTI 1505. IULII II. ANNO 2.

Conceptionis Toletan. Ordinis S. Claræ se conformare debeant, & teneantur, autoritate, & tenore præfatis statuimus, & ordinamus; dictisque Aluaro quo ad vixerit, & post eius obitum ipsius hæredibus, & successoribus, et vt decedentibus monialibus monasterij nouiter constructi huiusmodi, aut ab eo pro tempore descendentes, alias honestas mulieres professas, etiam absque aliqua dote, et prout eis videbitur, in eodem monasterio nouiter constructo introducere, & inibi recipi facere, cuiusvis licentia minimè requisita: ac monasterio nouiter constructo, illiusque Abbatissæ, & monialibus, vt omnibus & singulis priuilegijs, etc. vt potiri, & gaudere valeant eisdem autoritate, & tenore de speciali dono gratiæ indulgemus: iure tamen, etc. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, etc. cæterisque contrariis quibuscunque, &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum, etc. an. etc. 1505. 13. Kal. Maij, Pontificatus nostri anno secundo.

ANNO CHRISTI 1506. IULII II. AN. 3.

X X.

Vt concedat facultatem construendi Monasterium
Clarissarum in oppido Vtrera.

Ibid. lib. 77. fol. 409.

Dilecto filio Officiali Hispalensi.

Votis fidelium personarum, etc. Sanè pro parte dilectarum in Christo filiarum Mencix de sancta Maria, & Leonoræ de los Angelos, ac Constantiæ de S. Francisco, mulierum Reclusarum in Ecclesiâ S. Michaelis Hispalensi nobis nuper exhibita petitiõ continebat, quod ipsæ pro religionis propagatione, ad augmentum diuini cultus, nec non ex singulari deuotione, quam ad Ordinem sanctæ Claræ gerunt, cupiunt in certis domibus consulari, seu portuali, ac Ecclesiâ illis contiguis, in oppido de Vtrera, Hispalen. diocesis, alias sibi per quondam Rodericum Aluari Chamorro laicum dictæ diocesis, tunc in humanis agentem, ob earundem exemplarem vitam, & bonum modum viuendi gratiosè donatis; seu alio loco ad id accommo, & idoneo ædificia pro vno monasterio eiusdem Ordinis sanctæ Claræ de Obseruantia suis proprijs expensis ædificari, seu iam incepta ad totalem perfectionem deduci facere, si eis super hoc Apostolicæ Sedis licentia concedatur. Quare pro parte Mencix, & Leonoræ, ac Constantiæ prædictarum nobis fuit humiliter supplicarum, vt eis structuras, et ædificia pro vno monasterio monialium huiusmodi in dictis domibus, seu alio loco ad id magis accommo, & idoneo, sub inuocatione sanctæ Claræ pro vsu, & habitatione perpetuis vnus Abbatissæ, & sororum eiusdem Ordinis sanctæ Claræ construi, & ædificari faciendi, seu iam per easdem inceptam ad totalem perfectionem deducendi licentiã cõcedere, inibi vnum monasterium erigere, ac alias, etc. dignaremur. Nos igitur, etc. ipsasque Menciam, & Leonoram, ac Constantiam, & earum quamlibet, à quibuscunque excommunicationis, etc. absolutas fore censentes, huiusmodi, &c. D. T. etc. mandamus quatenus si est ita, eisdem Mencix, Leonoræ, & Constantiæ in dictis domibus, seu alio loco ad id accommo, & idoneo ædificia pro vno monasterio monialium dicti Ordinis S. Claræ sub eiusdem S. Claræ inuocatione pro perpetuis vsu, et habitatione vnus Abbatissæ, & monialium, & aliarum religiosarum dicti Ordinis, quæ in eo sub regulari obseruantia Domino famulentur, cum Ecclesiâ, campanili humili, etc. iuxta morem dicti Ordinis, sine aliquis præiudicio construi, & ædificari faciendi, ipsiusque Mencix, & Leonoræ,

Annal. Minor. Tom. VIII.

g

ræ,

ANNO CHRISTI 1506. IULII II. ANNO 3.

re, ac Constantiæ ædificia huiusmodi, postquam perfecta fuerint, pro earum perpetuis usu recipiendi, & in eo perpetuo inhabitandi licentiam, & facultatem concedere, ac inibi vnum monasterium monialium dicti Ordinis erigere, ac quod capellanus certæ capellæ, olim per dictum Rodericum institutæ, & eis relictæ pro tempore existens, liberè, & sine aliquo impedimento in Ecclesia eiusdem monasterij, ac dictæ capellæ deservire possit, ipsaque Abbatissa, & Sorores in eodem monasterio pro tempore degentes, postquam capellanus ipse missam finierit, vnum responsorium pro salute animæ suæ dicere teneantur, eadem autoritate statuere procures. Nos enim si concessionem, erectionem, & statutum huiusmodi per te, vigore præsentium, fieri contigerit, monasterio, & Abbatissæ, & monialibus huiusmodi in eo pro tempore degentibus, quod omnibus & singulis priuilegijs, immunitatibus &c. vi &c. valeant, quodque dictæ Mencia, & Leonora, ac Constantia monasterium ipsam postquam constructum, & erectum fuerit, si voluerint, illud sub obedientia Prouincialis S. Francisci prouinciæ Hispalen. submittere possint, ipseque Prouincialis illud recipere teneatur, auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno MDV. Kalend. Ianuarii, Pontificatus nostri anno tertio.

X X I.

Vt concedant facultatem transferendi cœnobia Minorum
& Prædicatorum Conimbricen.

Ibid. lib. 81. fol. 30.

Venerabil. Fratr. Colimbrien. & Ceptem. Episcopis:

Cum inter nostræ mentis arcana &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte charissimi in Christo filij nostri Emanuelis Regis Portugalliæ. & Algarbiorum illustris, petitio continebat, quod duæ domus, vna videlicet fratrum Minorum, & alia Prædicatorum Ordinum, adeo propinquæ flumini de Mondego per pontem, seu prope ciuitatem Colimbrien. affluentem existunt, quod sæpè sæpius Priores, & fratres dictarum domorum excrecentibus inundationibus aquarum fluminis, coguntur domos ipsas relinquere, & ad alia loca se transferre, ac inibi non sine magno eorum incommodo, & diuini cultus diminutione permanere, donec inundatio aquarum cessauerit; verum si dictæ domus penitus, & omnino demolirentur, ac aliæ eorum loco alijs locis eiusdem ciuitatis huiusmodi inundationi non subiectis, pro perpetuis usu, & habitatione fratrum dictorum Ordinum construerentur, & ædificarentur, lapidesque ac lignamina, & cæmenta earundem domorum demolirentur & ad alias domos construendas, & ædificandas, pro illarum constructione, & ædificatione deportarentur, prædictæque domus sic demolitæ, & illorum Ecclesiæ ad profanos vsus deducerentur, profecto ex hoc securitati dictorum Priorum, & fratrum consuleretur, & periculo inundationis aquarum huiusmodi obuiaretur, ac diuinus cultus in dictis alijs domibus, & illorum Ecclesijs susciperet incrementum. Quare pro parte dicti Regis nobis fuit humiliter supplicatum, vt prædictas domos prope flumen existentes demoliri, ac duas alias loco earum alijs locis huiusmodi inundationi non subiectis construi, & ædificari mandare aliasque, &c. dignaremur. Nos igitur, &c. huiusmodi, &c. fraternitati vestræ, &c. mandamus quatenus vos, vel alter vestrum per vos seu alium, vel alios, si est ita, præfato Emanueli Regi domos prope flumen existentes huiusmodi de dilectorum filiorum illarum Priorum, & fratrum consensu, penitus, & om-

& omnino demoliendi, ac illarum lapides, lignamina, & cæmenta ad cōstruendas alias duas domos loci inundationi huiusmodi non subiectas, pro illarum fabrica apportandi seu apportari, & ad instar demoliendarum domorum construi, & ædificari faciendi, ipsasque domos demoliendas, & illarum Ecclesias, remanente tamen in vnaquaque vna capella, quæ ad profanos vsus non conuertatur, ac in qua fratres domorum tunc constructarum huiusmodi pro tempore existentes, vnam missam singula hebdomada, in memoriam antiquarum domorum inibi existentium, celebrare teneantur, ad profanos vsus reducendi, ac Prioribus & fratribus demoliendarum domorum alias constructas domos huiusmodi, ipsius, & aliorum fratrum dictorum Ordinum respectiue vsu, & habitatione perpetuo recipiendi, & inhabitandi licentiam, & facultatem, auctoritate nostra concedatis. Nos enim si licentiam & facultatem huiusmodi &c. vigore præsentium concedi contingat, vt præfertur, eisdem domibus de nouo construendis, ac Prioribus, seu Guardianis, & singulis fratribus qui illas inhabitabunt pro tempore, quod omnibus, & singulis priuilegijs &c. ac alijs domibus dictorum Ordinum concessis, & imposterum concedendis &c. vt &c. valeant auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus, iure tamen, &c. & vt domus construendæ huiusmodi facilius, & facilius construantur, omnibus, & singulis Christifidelibus vndecunque existentibus, qui ad fabricam, & constructionem domorum construendarum huiusmodi manus porrexerint adiutrices, quadraginta annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis poenitentiis misericorditer in Domino relaxamus, ac eisdem Prioribus indulgentiam ipsam prædicandi præfata Apostolica auctoritate licentiam concedimus, præsentibus quoad indulgentiam huiusmodi post fabricam, & constructionem domorum minimè duraturis. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ VIII. &c. & alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis &c. cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum anno &c. 1505. 16. Kal. Aprilis Pont. nostri anno tertio.

XXI.

Idet vt curam suscipiant monasterij S. Claræ Narnien.

Ex breui origin.

Dilectis filijs Vicario Provinciali prouinciæ S. Francisci Ord. FFr. Minorum de Obseru. nuncupatis, & Guardiano domus S. Hieronymi extra muros Narnien. dicti Ordinis:

CUm dudum fel. rec. Alexander Papa VI. prædecessor noster in monasterio monialium tunc S. Crucis, nunc S. Claræ Narnien. Ordinis S. Augustini, cuius tunc erat, ac inuocatione S. Crucis huiusmodi suppressis, & extinctis, Ordinem S. Claræ secundæ institutionis, ita quod ex tunc deinceps Monasterium eiusdem S. Claræ vocaretur, introduxisset, ac dilectis in Christo filiabus Abbatissæ, & maiori parti monialium dicti Monasterij, quæ ad id consenserant, de Ordine S. Augustini ad Ordinem S. Claræ institutionis prædictæ, alijs verò monialibus ad alia monasteria paris, vel arctioris Ordinis, vbi beneuolas inuenissent receptrices, cum earum bonis mobilibus se transferendi licentiam concessisset, certis executoribus desuper deputatis, prout in nostris inde confectis litteris, cum idem prædecessor antequam eius litteræ desuper conficerentur, rebus fuerit humanis exemptus, plenius continetur. Nosque æquum censentes, & debitum, vt ea, quæ à Romano Pontifice processerant, suum sortiantur effectum, Discretionis vestræ per apostolica scripta mandassemus, vobis nihilominus sub excommunicationis latæ sententiæ poe-

ANNO CHRISTI 1506. IULII II. ANNO 3.

na iniungentes, quatenus vos, vel alter vestrum Monasterium, Abbatissam, & Moniales ad Ordinem S. Claræ huiusmodi sic translatas, & quas transferri contigerit in futurum, sub cura, gubernio, & immediata protectione, ac obedientia vestra iuxta ritus, & mores dicti Ordinis ad instar aliorum monasteriorum Ordinis eiusdem Sanctæ Claræ, in dicta prouincia consistentium, susciperetis reuerenter, eisque de Capellano, Confessore, Eucharistia, & alijs Ecclesiasticis sacramentis, rebusque necessarijs, & consuetis opportunè ministrari, & prouideri curaretis: ac vos ad exhibitionem dicti Ordinis S. Claræ in personis dictarum monialium, dictorumque mandatorum executione processissetis; nec non prætextu eo, quod super præensa subreptione dictarum litterarum Alexandri præfati per nonnullas ex dictis monialibus in Ordine S. Augustini remanere volentes, & venerabilem fratrem Episcopum Narnien. ac dilectos filios Generalem, & fratres dicti Ordinis S. Augustini, in Auditorio nostri Palatii Apostolici causa commissæ, deque nonnullis præensis attentatis obiectum fuisset, executionem dictorum mandatorum nostrorum continuare distuleratis: Hinc est, quod cum per tres sententias conformes in dicto Palatio Apostolico latas, easdem litteras nullatenus fore subreptitias, in nulloque attentatum iudicatum extiterit, ac super illis prædictis Episcopo, Generali, & monialibus fuerit silentium impositum, prout in sententijs, & litteris executorialibus desuper decretis continetur: Motu proprio, ac ex certa nostra scientia, vobis sub simili latæ sententiæ excommunicationis pœna, quatenus executionem dictorum mandatorum omnino continuetis, & quatenus aliquid pro eorum totali implemento ulterius agendum esset, ad omnimodam ulteriorem eorum executionem procedatis, committimus, et mandamus. Datum Romæ apud S. Petrum, etc. die 20. Iunii 1506. Pontificatus nostri anno tertio.

ANNO CHRISTI 1507. IULII II. AN. 4.

X X I I I.

Vt concedant licentiam ædificandi conuentum in districtu oppidi Alburquerque. *Ex Reg. Vatic. lib. III. fol. 265.*

Venerabili fratri Episcopo Elboren. & dilectis filijs Archidiacono de Laura in Ecclesia Aurien. & Francisco Cequendo Canonico Pacen.

Vide de hoc conuentu in anno præcedenti.

SAcra Religionis, etc. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij Ioannis Borrage laici Pacen. diœcesis, nobis nuper petitio continebatur, quod ipse de cælestibus, potius quam terrenis cogitans, pro remedio suæ, et parentum suorum animarum salute, summo opere affectat in districtu oppidi de Alburquerque dictæ diœcesis, ex quo ipse Ioannes vt asserit, oriundus existit, vnâ domum sub inuocatione Matris Dei pro fratribus Ordinis Minorum secundum S. Euangelij regulam, et sub obedientia fratrum domus siue custodiæ S. Euangelij dicti Ordinis, Pacen. et aliarum diœc. viuendum, suis proprijs sumptibus, et expensis construere, et ædificari. Quare pro parte dicti Ioannis nobis fuit humiliter supplicatum, vt sibi vnâ domum in aliquo loco districtus dicti oppidi, per eum eligendo, sub inuocatione Matris Dei, cum Ecclesia, campanili humili, campana, claustro, choro, refectorio, ac hortis, hortalitijs, et alijs necessarijs officinis construendi, et ædificandi, illamque fratribus domus, siue custodiæ S. Euangelij, illorumque obedientie perpetuò applicandi licentiam concedere aliasque, etc. dignaremur. Nos igitur, etc. præfatum Ioannem à quibusuis excommunicationis huiusmodi, etc. D. V. etc. mandamus quatenus, etc. eundem Ioannem vnâ domum in aliquo loco,

loco, per eum in districtu dicti oppidi eligendo, sub inuocatione Matris Dei cum Ecclesia, etc. absque alicuius præiudicio construendi, et ædificandi, seu, etc. ac domum, et fratres huiusmodi custodiæ S. Euangelij, illorumque obedientie perpetuo submittendi; nec non eisdem fratribus domum ipsam pro eorum perpetuis usu, et habitatione recipiendi, et inhabitandi licentiam auctoritate nostra concedatis. Nos enim, si licentiam huiusmodi concesseritis, eidem domui, ac Guardiano, et fratribus in ea pro tempore degentibus, ut omnibus, et singulis priuilegijs, libertatibus, eisdem domui, siue custodie, ac alijs fratribus de Obseruantia nuncupatis, quomodolibet concessis, et concedendis uti, etc. valeant, auctoritate apostolica, tenore præsentium indulgemus, iure tamen, etc. Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. et quibuscumque libet alijs constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, etc. contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum anno, etc. 1507. pridie Kal. Iunii Pontificatus nostri anno quarto.

X X I V.

Vt facultatem largiatur ædificandi monasterium Conceptionis infra metas oppidi de Torrijos.

Ibid. l. 109. fol. 240.

Dilecto filio Archidiacono ecclesiæ Toletanæ.

INter cætera diuinæ maiestati beneplacita opera, &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectæ in Christo filiæ Theresiæ Henriquez, relicte quondam Alphonsi de Cardenas, Militis S. Iacobi de Spada, dum viueret, Præceptoris maioris, mulieris Toletan. dioc. petitio continebat, quod alias ipsa cupiens terrena in cœlestia, & transitoria in æterna foelici commercio commutare, quandam domum prope Ecclesiam, Eremitorium nuncupatam, S. Catharinæ infra metas parochiæ, parochialis Ecclesiæ oppidi de Torrijos, dictæ diocesis, pro usu, & habitatione nonnullarum mulierum Bizocarum, seu Beatarum Conceptionis B. Mariæ Virginis, inibi diuinis laudibus insistentium sub cura, & administratione Archiepiscopi Toletani, ac Fratrum Minorum, ædificari fecit, in qua quamplures mulieres honestè, & laudabiliter viuendo degunt de præsentibus, cupiatque ipsa Theresia in domo, & Ecclesia S. Catharinæ huiusmodi vnum monasterium Ordinis Conceptionis eiusdem B. Mariæ pro perpetuis usu, & habitatione dictarum mulierum erigi, illudque postquam sic erectum fuerit, de bonis à Deo sibi collatis dotare. Quare pro parte eiusdem Theresiæ nobis fuit humiliter supplicatum ut in domo, & Ecclesia S. Catharinæ huiusmodi vnum monasterium monialium Ordinis Conceptionis eiusdem B. Mariæ Virginis cum Ecclesia, campanili humili, &c. ad instar monasterij monialium sub inuocatione eiusdem Conceptionis etiam Toletan. dicti Ordinis erigere, aliasque in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur &c. huiusmodi &c. mandamus quatenus si est ita, in domo, & Ecclesia S. Catharinæ huiusmodi vnum monasterium Ordinis Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis cum Ecclesia &c. pro dictarum, & aliarum monialium eiusdem Ordinis usu, & habitatione perpetuis ad instar dicti monasterij Conceptionis Toletan. postquam dicta Theresia illud dotauerit, sine alicuius præiudicio erigere, & instituire: ac quod monasterium ipsum erectum, & illius Abbatisa pro tempore existens & moniales tam in professionis emissionem quàm habitu regulari, & modo viuendi monialium monasterij Conceptionis huiusmodi se conformare, ac visitationi, correctioni, & alijs eisdem Prælatibus, quibus Abbatisa, & moniales dicti monasterij Toletan. subiiciuntur, sub-

subijciatur, vel subiici debeāt. Quodque dicta Theresia quoties sibi placuerit, in dictū monasteriū tūc erectū, cū vna vel duabus matronis honestis intrare, & cum eis refectionem sumere, dormire, ac certum scapularium album cum imagine Virginis Mariæ, in ea depicta, propter deuotionem ad eandem Virginem, & monasterii institutionem huiusmodi scapulis suis tam Theresiæ, quam aliæ Domicellæ, præsertim illarū, quæ propter dictam deuotionem illud gestare voluerint, ipsa Theresia scapularium ipsum sic deferendo, omnibus & singulis priuilegiis &c. quibus ipsius erecti monasterii moniales vti &c. poterunt, vti, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia, ac si eiusdem monasterii tunc erecti moniales forent, statuere, & ordinare cures: ipsaque Theresia, & aliæ mulieres scapularium huiusmodi modo præmissō deferentes, ac singulis diebus, quibus illud gestauerint, ac pro foelici statu Romanæ Ecclesiæ, ac nostro, & Pontificis Romani pro tempore existentis, orationem dominicam, & salutationem angelicam recitantes, indulgentiam viginti dierum consequantur, statuere, & ordinare autoritate nostra cures. Nos enim si erectionem huiusmodi per vos vigore præsentium fieri contrigerit, vt præfertur, monasterio tunc erecto huiusmodi, Abbatissæ, & monialibus in eo pro tempore degentibus, vt omnibus, & singulis priuilegiis, ac exemptionibus aliis monasteriis, & monialibus dicti Ordinis in genere concessis &c. vti &c. valeant, iure etc. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis etc. cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum anno 1507. 11. Kal. Iulii, Pontific. nostri anno quarto.

XXV.

Approbat quædam constituta circa regimen Monasterij sancti Claudij Fulginaten.

Ibid. lib. 114. fol. 177.

Ad perpetuam rei memoriam.

EA, quæ pro monasteriorum, &c. Sanè pro parte dilectarum in Christo filiarum modernæ Abbatissæ, et Conuentus monasterij sancti Claudij Fulginat. Ordinis sanctæ Claræ, exhibita nobis nuper prætio cōtinebat, quod olim quondam Egidius Delphin, Ordinis fratrum Minorum generalis Minister, tunc in humanis agens, habensque ad hoc, vt asserebat, à Sede Apostolica specialem per eius litteras facultatem, tam illius vigore, quam sui Generalatus officij autoritate, ad dicti monasterij reformationem, qua non mediocriter indigere noscebatur, processit, ac nonnullas ex tunc eiusdem monasterij monialibus ad monasteriū sanctæ Catharinæ etiam Fulginat. dicti Ordinis transfudit, & in dicto monasterio sancti Claudij quasdam alias moniales approbatæ, & honestæ vitæ, et secundum regularia instituta dicti Ordinis viuere solitas induxit: ac voluit, quod Abbatissa ipsius monasterij S. Claudij pro tempore existens, singulis annis vnum ducatum, quem moniales ab eodem monasterio S. Claudij ad monasterium S. Catharinæ translatae huiusmodi, Ministro prouinciæ sancti Francisci pro tempore existenti soluere consueuerant, soluere deberent, ipsasq. Abbatissam, & moniales monasterij S. Claudij sub cura, gubernatione, et visitatione fratrum Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum Congregationis fratris Amadei Hispani, seu illorum Custodis, vel Ministri in partibus illis pro tempore existentis, subiecit: & deinde foel. record. Alexander Papa VI. prædecessor noster Abbatissæ, & conuentus monasterij S. Claudii huiusmodi in ea parte supplicationibus inclinatus, translationem, et alia per dictum Egidium, vt præmittitur, facta, per quasdam primo approbavit, et confirmavit, et per alias postea litteras, eisdem Abbatissæ, et conuen-

ANNO CHRISTI 1507. IULII II. ANNO 4.

uentui, quod omnibus et singulis priuilegijs, etc. quibus monasteria S. Lucie etiam Fulginaten. dicti Ordinis S. Clare, de prima regula nuncupati, utebantur, potiebantur, et gaudebant, ac uti, potiri, et gaudere possent, indulgit, Successiue vero dilectus filius Calassus dictae prouinciae, iuxta morem dicti Ordinis fratrum Minorum tunc Minister, propter earundem Abbatissae, et conuentus moasterii S. Claudii exemplarem vitam, et odorem bonae famae, eas a praestatione, et solutione dicti ducati, tunc Generale dicti Ordinis ad id praesente, idq. ratum, et gratum habente, perpetuo liberauit, et absoluit, prout in Egidii, et Calassi patentibus desuper confectis, et dicti Alexandri praedecessoris litteris dicitur plenius contineri. Quare pro parte dictarum Abbatissae, et conuentus, nobis fuit humiliter supplicatum, ut translationi, et inductioni, et subiectioni, liberationi, et absolutioni huiusmodi pro illorum subsistentia firmiori robore Apostolicae confirmationis adiacere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur Abbatissam, et singulares personas conuentus huiusmodi a quibusuis excommunicationis, etc. absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, translationem, et inductionem, etc. praedictas, et prout illam concernunt, omnia, et singula in singulis dictorum Egidii, et Calassi praedictis litteris contenta, auctoritate Apostolice tenore praesentium approbamus, et confirmamus, et perpetuae firmitatis robur obtinere debere decernimus. Supplemusq. omnes, & singulos defectus, si qui forsan in dictis translatione, etc. interuenerint. Non obstantibus praemissis, ac constitutis, et ordinationibus Apostolicis, etc. contrariis quibuscunque. Datum Romae apud sanctum Petrum anno, etc. 1507. 8. Idus Octobr. Pontificatus nostri anno quinto.

ANNO CHRISTI 1508. IULII II. AN. 5.

XXVI.

Concedit ei facultatem conuentum fratrum Obseruantum
aedificandi extra castrum de Balpuig.

Ibid. l. 143. fol. 156.

*Dilecto filio nobili viro Raymundo de Cardona Baroni Baronie
de Belpuig. Vicen. diocesis.*

EXimia deuotionis affectus, &c. annuamus Sane pro parte tua nobis nuper exhibita petitio continebat, quod tu ob singularem, quem ad Ordinem fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum, geris deuotionis affectum, in quodam Eremitorio S. Bartholomaei, extra castrum de Belpuig Vicen. diocesis tuo dominio temporali subiectum, in quo Eremitorio, ut ab aliquibus asseritur, vna perpetua capellania instituta existit, & quod per confratres confraternitatis eiusdem Sancti de dicto castro regi, & gubernari, & cui per vnum presbyterum, ad nutum eorundem confratrum amouibilem, de seruiari consuevit, vnam domum cum Ecclesia, humili campanili, & officinis, pro vsu, & habitatione nonnullorum fratrum dicti Ordinis de bonis tibi a Deo collatis construi, & aedificari facere summo opere desideras, si tibi ad id Apostolicae Sedis auctoritas suffragetur. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, ut capellaniam praedictam, si quae ibi sit, e dicto Eremitorio ad Parochialem Ecclesiam dicti castri transferre, ac tibi in ipso Eremitorio domum cum ecclesia, &c. pro perpetuo vsu, & habitatione aliquorum fratrum dicti Ordinis in eam introducendorum construi, & aedificari faciendi; ac in dictam domum postquam constructa, & aedificata fuerit, aliquos dicti Ordinis fratres de eorum Superiorum consensu introducendis, ipsamque domum, & fratres in ea pro tempore degentes, Ministro generali dicti Ordinis, seu Vicario illius prouinciae pro tempore existenti, prout tibi melius visum fuerit, perpetuo subiiciendi,

ciendi, nec non eisdem fratribus domum prædictam recipiendi, & perpetuo inhabitandi licentiam, & facultatem concedere, &c. dignaremur. Nos igitur, qui Divini cultus augmentum, &c. desideramus affectibus, &c. commendantes, teque, qui ut asseris, Insulæ Siciliæ Vice-Rex existis, à quibusvis excommunicationis, &c. censentes, huiusmodi supplicationibus inclinari auctoritate Apostolica, tenore præsentium, Capellaniam prædictam, si qua ibi sit, à dicto Eremitorio ad Parochialem Ecclesiam dicti castri transferimus, ac tibi in eodem eremitorio vnam domum cum Ecclesia, &c. pro perpetuis usu, & habitatione aliquorum fratrum dicti Ordinis in eam introducendorum, sine alicuius præiudicio construi, & ædificari faciendi, & postquam prædicta domus constructa, & ædificata fuerit, in eam aliquos dicti Ordinis fratres de eorum Superiorum consensu introducendi, ipsamque domum, & fratres, in ea pro tempore degentes, Ministro generali dicti Ordinis, seu Vicario illius provincie pro tempore existenti, prout tibi melius visum fuerit, perpetuo subiiciendi: nec non eisdem fratribus domum prædictam recipiendi, & perpetuo inhabitandi licentiam, & facultatem concedimus: & insuper dictæ domui, & fratribus in ea pro tempore degentibus, quod omnibus, et singulis privilegijs, &c. gaudent, auctoritate, et tenore prædictis, salvo dictæ Ecclesiæ, et cuiusvis alterius Iure, indulgemus. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. etc. quibuscunque. Nulli ergo, etc. infringere. Si quis, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, etc. 1507. 6. Kal. Martij, Pontificatus nostri anno quinto.

XXVII.

Declarat quam habeant Reformatores, Visitatores, & Vicarij
Prouinciales auctoritatem in regimine Clarissarum.

Ex Bullario Roder. num. 8.

*Dilecto filio nostro Francisco Tituli Sanctæ Balbinæ
Presbytero Cardinali.*

EX relatione circumspectionis tuæ accepimus, quod cum in Regula Sanctæ Claræ à fel. record. Urbano IV. prædecessore nostro ordinata, & approbata, quod omnes moniales, siue sorores regulam eiusdem Sanctæ profitentes, sub cura, & regimine Cardinalis pro tempore existentis Protectoris Ordinis Fratrum Minorum perpetuo manere debeant, & per illum nominandos Visitatores regantur, gubernentur, corrigantur, & reformatur, prout in eadem regula plenius dicitur contineri: & sororum monasteria post eandem constitutionem regulæ in tantum excreuerint numerum, quod præteritis, & modernis temporibus earundem sororum cura diuersis modis commissa, & commendata fuit. Nam Protectores ipsi aliquorum monasteriorum ipsarum monialium, secundum diuersas religiones aliquando religiosi, aliquando ordinarijs, aliquando presbyteris secularibus, & alijs diuersis personis curam commiserunt: nonnullorum etiam monasteriorum sorores à Sede Apostolica, ut ipsæ ipsi Sedi Apostolicæ immediatè subiectæ existerent, vel aliquibus personis in curam committi, impetrarunt: nonnunquam etiam ipsa Apostolica Sedes curam huiusmodi aliquorum prædictarum monialium monasteriorum diuersis respectibus, diuersis personis commisit. Inter quæ in Regnis Hispaniarum ab aliquibus prædecessoribus nostris, & à nobis Vicariis prouincialibus regularis Observantie eiusdem Ordinis Minorum, per diuersas litteras Apostolicas, diuersis etiam Prælati, & potissimum tibi, cui reformatio, seu visitatio, vel Visitorum, seu Prælatorum prouisio pro tempore committebatur, directio, cura, regimen, visitatio, correctio, seu reformatio aliquarum sororum monasteriorum huiusmodi fuerunt commissa, & à diuersis Summis Pontificibus, & ob diuersas causas

cura

ANNO CHRISTI 1508. IV. II. II. ANNO 5.

cura monialium, seu sororum huiusmodi receperunt, diuersos habent tenores, diuersumque committendi modum, & propterea ab aliquibus de potestate prædictis Vicarijs prouincialibus commissa hæsitetur: quamuis verisimiliter præsumatur, quod licet prædicti Summi Pontifices in suis prædictis litteris, diuersis terminis, seu clausulis vtantur, semper tamen ea prædictis Vicarijs prouincialibus committere intellexerunt, quæ in prædictarum sororum regula per Vrbanum prædecessorem prædictum Ordinis Minorum Protectori præfata fuerunt commissa; pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, vt in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui tam fratres, quam sorores huiusmodi propter laudabilem eorum vitam, & commendandum viuendi modum in visceribus charitatis gerimus, supplicationibus tuis, cui maxima pars visitationis, correctionis, reformationis, & Visitatorum, seu Prælatorum prouisionis monialium huiusmodi in dictis Regnis à nobis, & prædecessoribus nostris commissa fuit, vt præfertur, inclinati, ad tollendam hæsitacionem prædictam, & scrupulum inde ortum, siue oriri paratum, vt circa prædictas sorores illa potestas, seu facultas prædictis Vicarijs prouincialibus per præfatas litteras Apostolicas censeatur esse commissa, quæ per præfatum Vrbanum prædecessorem, qui prædictam regulam confirmauit, & approbavit, in eadem regula, protectoribus eiusdem Ordinis commissa fuit; autoritate Apostolica tenore præsentium declaramus & quatenus ad tollendum prædictum scrupulum conscientiarum, tam circumspèctionis tuæ, quæ ad prædicta per Sedem Apostolicam commissarius deputatus fuit, quam Vicariorum prouincialium huiusmodi, opus sit, eandem potestatem, seu facultatem autoritate Apostolica præfata, eisdem Vicarijs de nouo committimus. Non obstantibus præmissis, ac quibuscunque litteris Apostolicis prædictis fratribus, seu sororibus, aut aliis quibuscunque personis concessis, nec non omnibus illis, quæ nos, & prædecessores nostri in litteris prædictis respectiue volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 19. Aprilis 1508. Pontificatus nostri anno sexto.

X X V I I I

Vt concedant licentiam fundandi monasterium Clarissarum in oppido Lerenæ. *Ex Reg. Vatic. lib. 143. fol. 43.*

Dilectis filijs Decano Hispalensi, & Cantori Pacen, ac Scholastico Malaginen, Ecclesiarum.

Vniuersa Diuinæ Maiestatis accepta opera, &c. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectæ in Christo filiæ Elizabeth Delgada, mulieris oppidi de Lerenæ nullius diocesis, quod alias quondam Rodericus Parrada, eiusdem Elizabeth maritus, dum viueret, zelo deuotionis accensus, ac cupiens terrena in cœlestia, &c. commutare, ob singularem, quem ad Beatam Claram, & illius Ordinem gerebat deuotionis affectum, inter alia voluit, & ordinauit, quod de bonis suis, à Deo collatis, in domo habitationis ipsorum Roderici, & Elizabeth in dicto oppido, apud viam de la Corradera nuncupatam, consistente, & communiter ad eosdem Rodericum, & Elizabeth legitime pertinente, si id eidem Elizabeth placeret, vnum monasterium monialium dicti Ordinis cum Ecclesia, campanili humili, campana, coemiterio, refectorio, dormitorio, hortis, hortulitijs, & alijs officinis necessarijs erigeretur: quod cum erectum nondum fuerit, ipsaque Elizabeth, etiam pia deuotione, quam ad Beatam Claram, & Ordinem huiusmodi gerit, ducta, monasterium huiusmodi erigi, & postquam erectum fuerit, de bonis prædictis competenter dotari iuxta-

Annal. Minor. Tom. VIII.

h

volun-

voluntatem dicti Roderici summopere desiderat. Quare, pro parte dictæ Elizabeth nobis fuit humiliter supplicatum, ut ei in prædicta, seu alia, in dicto oppido consistente domo, seu loco ad id commodo, & idoneo, vnum monasterium monialium dicti Ordinis cum Ecclesia sub inuocatione, de qua sibi videbitur, campanili, &c. pro vna Abbatisa, quæ illi præsideat, & aliquibus monialibus dicti Ordinis erigi mandare, &c. dignaremur. Nos igitur, qui religionis propagationem, &c. desideramus affectibus, ipsius Elizabeth pium, & laudabile propositum plurimum in Domino commendantes, eamque à quibuscumque excommunicationis, &c. censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum eidem Elizabeth in prædicta, seu alia domo, in eodem oppido consistente, seu loco alio ad id commodo, & idoneo vnum monasterium monialium dicti Ordinis cum Ecclesia sub inuocatione, de qua ipsi Elizabeth videbitur, cum campanili, &c. pro vna Abbatisa, quæ illi præsideat, & aliquibus eiusdem Ordinis monialibus, sine alicuius præiudicio erigere, ac omnia & singula bona per Rodericum pro ipsius Monasterij dote relicta, & Elizabeth præfatos, ac alios Christi fideles forsan donata, eidem monasterio in eius dotem perpetuo applicare, & appropriare: nec non quod dicta Elizabeth, quoad vixerit, si habitum iuxta aliorum monasteriorum dicti Ordinis consuetudinem susceperit, & professionem per illorum moniales emitti solitam emiseric regularem, seu alia persona idonea ad id, per ipsam Elizabeth nominanda, dicti monasterij Abbatisa hac prima vice existat, & ista vita functa, tunc moniales eiusdem monasterij, & deinde perpetuis futuris temporibus aliquam de parentela eiusdem Elizabeth, si in eodem monasterio tunc inueniatur, alioquin magis idoneam eiusdem monasterij monialem, & si dum duæ vel plures dicti monasterij moniales in eodem gradu dictæ parentelæ concurrant, vnā ex illis, quæ potioribus meritis adiuuabitur, in eorum, & ipsius monasterij Abbatisam, & nullam aliam, eligere possint, & teneantur: ac quod dicta Elizabeth, & alia quæcunque dicti monasterij Abbatisa pro tempore existens, quatuor puellas pauperes, quas duxerit eligendas, sine aliqua dote in moniales dicti monasterij recipere possit: quodq. monasterium ipsum, & illius Abbatisa, ac moniales pro tempore existentes sub cura, & visitatione Prouincialis, seu Prælati Ordinis Minorum maneant: & quod moniales, quas ipse Superior, seu Prælatus dicti Ordinis pro instructione regulæ, & obseruantia regularis ad dictum monasterium pro tempore deputauerit, sub excommunicationis sententia per eas eo ipso incurrenda, de alijs monasterijs dicti Ordinis exire, & ad dictum Monasterium erigendum ad inibi moniales pro tempore existentes in Regula, & Obseruantia supradictis instruendum se transferre debeant: & præterea quod ipsius erigendi monasterij Abbatisa pro tempore existens, habeat facultatem distribuendi, & dispensandi omnia & singula bona prædicta, ita tamen quod dictus Prælatus qualiter bona huiusmodi distributa sint, vel distribuantur, videre, & ponderare debeat, statuere, & ordinare, autoritate nostra curetis. Nos enim si erectionem huiusmodi per vos fieri contigerit, ut præfertur, Abbatisæ, & monialibus dicti erigendi monasterij pro tempore existentibus, quod ipsæ, & earum monasterium omnibus & singulis gratis fauoribus, &c. gaudere liberè & licitè possint autoritate Apostolica tenore præsentium de specialis dono gratiæ indulgemus. Non obstantibus Constitutionibus, &c. quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1508. 7. Idus Iunij Pontificatus nostri anno quinto.

XXIX.

Prohibet fratribus Ordinum Minorum, & Prædicatorum, ne causa studij, contradicentibus superioribus, commo-
rentur in Academijs extra domos suæ religionis.

Ex Roder. Bullarionum. 5.

Ad perpetuam rei memoriam.

IN supremæ dignitatis specula, meritis licet insufficientibus, constituti, inter curas multiplices, quibus rerum, negotiorumque varietatibus obrui-
mur, illa potissimum nos sollicitat, per quæ suauē regularis mendicantis iu-
gum, sub quo dilecti filij fratres Prædicatorum, & Minorum Ordinum degunt
in dies magis prosperè de bono in melius dirigatur, ac vt regularis vitæ, et
ecclesiasticæ disciplinæ norma, sublatis quibusuis obstaculis, præfulgeat, id sa-
lubriter statuimus, & ordinamus, prout in Domino conspiciamus rationabiliter
expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum modernorum Magistri Ordinis,
siue Prioris generalis, ac Priorum, & Vicariorum prouincialium Ordinis Præ-
dicatorum, nec non Ministrorum, & Vicariorum tam generalium, quam pro-
uincialium Ordinis fratrum Minorum, iuxta morem dictorum Ordinum, nobis
nuper exhibita petitio continebat: quod licet tam secundum canonicas san-
ctiones, quam etiam dictorum Ordinum regularia instituta, fratres eorundem
Ordinum quacunque causa, etiam studij, seu alia occasione, vel recedere absq.
licentia Superiorum suorum, vel post eiusdem licentiæ reuocationem extra do-
mos dictorum Ordinum morari non possint: nihilominus nonnulli ex fratribus
dictorum Ordinum occasione, & prætextu studij ad Studiosum, præsertim Sal-
mantinam, Vniuersitates obedientiæ regularis laxatis habenis absque licentia
superiorum huiusmodi, seu eadem licentia reuocata accedere, & inibi morari
præsumunt, ac quod deterius est, priuilegijs Vniuersitatibus huiusmodi, illa-
rumque scholaribus concessis, vt liberius in sua damnata præsumptione per-
manere possint, se tueri nituntur, excommunicationes, et alias sententias, cen-
suras, & poenas, iuxta canonicas sanctiones, ac regularia instituta, contra in-
obedientes huiusmodi promulgatas damnabiliter incurrendo. Quare pro par-
te Magistri, ac Priorum, Ministrorum, et Vicariorum prædictorum nobis fuit
humiliter supplicatum, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, ne fratres
eorundem Ordinum extra domos eiusmodi in Salmanticensi, vel quacunque
ex dictis Vniuersitatibus, absque licentia superiorum huiusmodi, et illa duran-
te etiam de licentia Sedis Apostolicæ, & prætextu quaruncunque facultatum,
indultorum, aliarumque litterarum Apostolicarum eisdem Salmantinæ, & alijs
Vniuersitatibus pro tempore concessarum, commorari possint, statuaere, & or-
dinare; aliasque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica
dignaremur. Nos igitur attendentes, quam gratus Deo sit, & acceptus obe-
dientiæ fructus, quodque inter alia Religionis merita abnegatio propriarum
voluntatum præcipuum est: ac quod Prælati ipsi optimè scire præsumuntur,
cui fratres litterarum studio, & quanto tempore, & quibus alijs religionis oc-
cupationibus vacare debent; omniumque præsertim religiosarum personarum
tranquillitatem, ac illis euagandi materiam præcludi, eorumque excessibus
obuiari supremis exoptantes affectibus, huiusmodi supplicationibus inclinati,
quod de cætero perpetuis futuris temporibus fratres prædicti extra dictas do-
mos, quascunque causa, occasione, vel respectu, etiam studij, siue in Salma-
ntina, siue in alijs ciuitatibus, & locis, quibus litterarum studia vigeant: præ-
ter, & absque licentia Prouincialium, Priorum, ac Ministrorum, vel eorum,
Vicariorum respectiue, & illa durante, etiam de licentia Sedis Apostolicæ præ-
dictæ,

dictæ, etiam prætextu quarumcunque facultatum, indultorum, & aliarum litterarum Apostolicarum Salmantinæ; & alijs Vniuersitatibus prædictis pro tempore concessorum, prædictis Prælati inuitis, commorari non possint. Quodque Superiores prædicti dum, & quoties opus fuerit, fratres extra domos modo prædicto commorantes, vt ad eorum domos huiusmodi redire debent, compellere valeant, Apostolica autoritate, tenore præsentium statuimus, & ordinamus. Præterea Rectoribus, & scholaribus dictarum Vniuersitatum, ne prætextu facultatum, & indultorum, ac aliarum litterarum apostolicarum eis concessarum, Superioribus, seu Prælati Ordinis huiusmodi, quominus fratres prædictos illis respectiue subiectos, aut sub eorum obedientia professos, extra dictas domos commorantes, ad domos huiusmodi vocare, & reducere, ac prout secundum Deum, & eorum conscientias expedire viderint, mutare, & conuocare possint, prohibere, nec eisdem fratribus ad habitandum, seu commorandum in eisdem Vniuersitatibus contra voluntatem superiorum huiusmodi, auxilium, consilium, vel fauorem directe, vel indirecte, quouis quæsito colore præstare præsumant, sub excommunicationis poena, ipso facto incurrenda, eisdem autoritate, & tenore districtius inhihemus. Et nihilominus venerabilibus fratribus Salmantin. & Zamoren. Episcopis, ac dilecto filio Priori Monasterij Sancti Vincentij per Priorem soliti gubernari, Salmantin. per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se vel alium, seu alios præsentis litteras, & in illis contenta quæcunque, vbi, quando, & quoties opus fuerit, ac pro parte Magistrorum, Priorum, Ministrorum, & Vicariorum prædictorum, vel eorum cuiuslibet desuper requisiti fuerint, solemniter publicantes, ac eis in præmissis efficacia defensionis præsidio assistentes, faciant eos autoritate Apostolica præfata pacifica possessione, vel quasi, statuti, ordinationis, & inhibitionis, ac litterarum huiusmodi gaudere, non permittentes eos per fratres extra domos commorantes, ac Rectores, & scholares prædictos, seu quoscunque alios contra litterarum huiusmodi tenorem quomodolibet molestari, aut impediri. Contradictores per censuras, &c. inuocato etiam, &c. Non obstantibus scilicet Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, &c. quibus omnibus, & singulis etiam si ad illorum sufficientem derogationem, & de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas id importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat, harum serie, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die octaua Augusti 1508. Pontificatus nostri anno quinto.

X X X.

Prohibet fratribus ne extra domos sui Ordinis morentur, aut de vna prouincia ad aliam transeant, absque Superiorum licentia. *Ibid. num. 6.*

Venerabilibus Fratribus Legionen. & Pacen. Episcopis, ac dilecto filio Priori per Priorem gubernari soliti, monasterij S. Vincentij Salmantin.

Romanum decet Pontificem votis personarum religiosarum, præsertim sub regulari obseruantia degentium, libenter annuere, & ea, quæ per suos

suos prædecesores prouidè facta fuisse compererit, approbare, & confirmare, aliaque desuper statuere, & ordinare, prout id conspicit in Domino salubriter expedire. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Ioannis de Argomanis, Ordinis fratrum Minorum regularis Obseruantie professoris, Vicarij prouincialis prouincie Sancti Iacobi, ac aliorum fratrum, Ordinis eiusdem etiam professorum, dictæ prouincie, petitio continebat, quod postquam fel. rec. Alexander Papa VI. prædecessor noster, per quasdam suas litteras: *In Apostolica dignitatis specula*, incipientes, sub data, videlicet tertio decimo Kal. Martij, Pontificatus sui anno sexto, editas: inter alia, quod nullis fratribus dicti Ordinis familie Ultramontanæ dictæ regularis Obseruantie, etiam prætextu quaruncunque litterarum, illis & quibuscunque personis, tam ecclesiasticis, quam sæcularibus ab apostolica Sede hætenus concessarum, & in posterum concedendarum, extra domos, & loca dicti Ordinis absque generalium, seu prouincialium Vicariorum, & Vicarij generalis Commissarij Ultramontanorum tunc, & pro tempore existentium licentia, & consensu stare liceret, perpetuò statuerat, & ordinauerat: & desuper opportunè decreuerat, & executores deputauerat, ac in contrarium facientes graues sententias, censuras, & pœnas prouulerat. Et deinde eidem prædecessori exposito quod aliqui fratres eiusdem Obseruantie de vna prouincia, seu de vna custodia ad aliam sine licentia Vicarij generalis, vel prouincialis se transferebant, idem prædecessor per alias in forma Breuis, anno Domini 1502. die verò secunda mensis Septembris confectas litteras venerabilibus fratribus Archiepiscopis Toletan. & Episcopo Palentin, eorum proprijs nominibus non expressis, directas, similiter mandauit, quod nulli fratres de Obseruantia, de vna prouincia, seu custodia ad aliam prouinciã, seu custodiam sine licentia sui proprii Prælati in scriptis exhibita transire, aut per earundem prouinciarum diuersarum Prælatos recipi possent, aliaque statuit, & ordinauit prout in singulis litteris prædictis plenius continetur; Dilecti filij Petrus Ponce, & Gaspar de Alcala, siue de Alcouer, ac nonnulli alij fratres Ordinis Obseruantie, & familie huiusmodi, prætextu aliquarum licentiarum similium, illis vel monialibus, seu alijs personis antea, seu postea ab eadem Sede concessarum, extra domos, & loca fratrum huiusmodi in diuersis, præsertim monialium prædictarum, & alijs locis stare, & de vna prouincia, seu custodia de Obseruantia ad aliam prouinciã, seu custodiam de Obseruantia se transferre, & inibi absque Vicarij prouincialis, vel aliorum Superiorum licentia iuxta easdem litteras requisita habitare præsumant. Et sicut eadem petitio subiungebat, ex præmissis plura scandala oriuntur, & nisi desuper prouideretur, in dies maiora exoriri formidantur: pro parte dicti Ioannis de Argomanis Vicarij prouincialis, & fratrum prædictorum, nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus eis in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, singulas litteras prædecessoris præfati Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmantes & approbantes, ac potiori pro cautela de nouo concedentes, discretionem vestram per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum per vos, vel alium, seu alios ad singularum litterarum prædecessorum huiusmodi executionem procedentes in omnibus, & per omnia, perinde ac si illæ vobis specialiter & expresse directæ fuissent, & per diligentem indagationem per vos super præmissorum omnium executionem habendam, Petrum, & Gasparem, ac si quos alios fratres contra prædecessoris, ac præsentium litterarum tenores in quocunque loco, vel locis, etiam quaruncunque monialiū extra domos Ordinis, & Obseruantie huiusmodi, vel de vna prouincia, seu custodia de Obseruantia in alia prouincia, seu custodia de Obseruantia, prætextu quarumvis litterarum Apostolicarum prædictis fratribus, siue monialibus, vel prouincijs, seu earundem prouinciarum Vicarijs prouincialibus, seu Custodibus concessarum, habitare, licentia, ac consensu Superiorum suorum prædictorum huiusmodi desuper vltra tenores præsentium, & dicti prædecessoris

foris litterarum per eos minimè obtentis, retentis, illos & quemlibet eorum, prouinciæ propriæ, & eius Vicario prouinciali pro tempore existenti, iuxta harum, & prædicti prædecessoris litterarum tenorem restitutis, auctoritate nostra, cōtradiçtores per censuras ecclesiasticas, & alia in eisdē litteris contenta, remedia, appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis litteris Apostolicis, quas prædictus prædecessor in suis prædictis diuersis litteris voluit non obstare; nec non monialibus, & fratribus prædictis, sub quibusuis verborum formis, & clausulis etiam derogatoriis derogatorijs, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, confirmatis, & innouatis; etiam si de eis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum mentio, seu quæuis alia necessaria, & opportuna expressio habenda foret. Quibus omnibus, & singulis, etiam si in eis caueretur expressè, quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis inibi expressis modo, & forma derogari posset, illorum omnium tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro sufficienter expressis, & insertis habentes, harum serie ex scientia, ac auctoritate similibus, earundem tenore, præsentium specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die vigesimo primo Augusti 1508. Pontificatus nostri anno quinto.

X X X I.

Concedit conuentibus fratrum Minorum bona omnia monasteriorum sanctimonialium eis subiectarum, dum reformari, aut superioribus obedire noluerint. *Ibid. num. 3.*

Dilecto filio Raynaldo Gratiano de Cotignola, totius Ordinis Fratrum Minorum generali Ministro.

NVper nobis exponi fecerunt dilecti filij Cismontanorum, & Ultramontanorum fratrum Ordinis Minorum Procuratores in Romana Curia, residentes, quod licet fœl. record. Eugenius Papa IV. prædecessor noster, Pontificatus sui anno primo, generali Ministro totius Ordinis fratrum Minorum tunc existenti, plenam & liberam per litteras suas concefferit facultatem, & potestatem omnia & singula monasteria monialium Ordinis sanctæ Claræ, earumque personas tam in capite, quam in membris visitandi, & eadem, quæ sibi viderentur aperta monasteria sub debita clausura ponendi, & alia de nouo instituendi, & destituendi, monialesque cum bonis, & rebus suis de vno monasterio ad aliud transferendi, & bona vnius monasterij ad aliud applicandi: & deinde per alias litteras, Pontificatus sui anno septimo generali Ministro eiusdem Ordinis tunc existenti facultatem plenariam concefferit, moniales ordinis sanctæ Claræ, sancti Damiani, & Minorissarum sibi, & prouincialibus Minorum rebelles, bonis temporalibus ad earum vsum deputatis priuandi, & alijs monasterijs eorundem Ordinum in obseruantia viuentium, vel ecclesijs cathedralibus, aut hospitalibus applicandi. Ac postmodum etiā sanctæ mem. Sixtus IV. prædecessor, & noster secundum carnem patruus, considerans, quod aliquando contingere posset monasteria monialium sanctæ Claræ, & Minorissarum, ac sancti Damiani nuncupatarū monialibus destitui, adeo vt de earum reformatione spes nulla superesset, conueniensque magis fore, quod illorum sic destitutorum monasteriorum bona potius ad ipsos fratres, quorum erant curæ commissa, quam ad alios deuenirent: monasteria, quæ sic de.

destituta erant, & destitui contingeret in futurum, cum eorum bonis omnibus perpetuis vsibus fratrum domus dicti Ordinis Minorum eisdem destitutis monasterijs propinquioris applicauit, ita quod fratres ipsi possent de illis, & eorundem monasteriorum structuris, & ædificijs pro eorum voluntate, disponere: prouiso tamen quod illorum ecclesiæ, & oratoria ad profanos vsus non redigerentur, sed illis omnia quandoque celebrarentur officia, prout latius in eiusdem Sixti prædecessoris desuper confectis litteris plenius continetur. Quia tamen, sicut eadem petitio subiungebat, huiusmodi applicatio propter nonnullos spirituales, & temporales, ac Communitates allegantes generalem Ministrum non posse bona prædicta monialium rebellium, ac monasteriorum destitutorum, & destituendorum vsibus fratrum conuentuum Minorum, sicut cathedralibus ecclesijs, & hospitalibus applicare, impeditur voluntas, & mandatum eiusdem Sixti prædecessoris prædicti executioni mandari non potest. Quare Procuratores præfati nobis humiliter supplicauerunt, ut tam pro obseruatione litterarum Eugenij, & Sixti prædecessorum nostrorum prædictorum, quam in demeriti domorum Ordinis prædicti dignaremur sibi super his de opportuno prouidere remedio. Nos igitur huiusmodi supplicationibus annuentes, litterasque Eugenij, & Sixti prædecessorum prædictorum, quatenus opus sit, confirmantes, tibi & pro tempore existenti Ordinis Minorum generali Ministro, ut per te, vel alium, seu alios, moniales, & rebelles bonis suis, & rebus ad earum vsum deputatis, in casibus tamen dumtaxat in litteris prædicti Sixti Quarti super hoc editis, expressis, probare, illaque, & illas, ac monasteriorum huiusmodi destitutorum, & destituendorum Ordinum sanctæ Clara, siue sancti Damiani, aut Minorissarum bona vsibus fratrum, ac domibus Ordinis Minorum, aut saltem conuentibus fratrum, quorum curæ erant commissa, prout expedire videbitur, alias tamen iuxta formam litterarum, & dispositionum Sixti prædictarum applicari (dummodo constet legitimè fuisse processum ad reducendum monasterium ad obedientiam, & reformationem, monialesque noluisse parere, & reformari) possis: quodque huiusmodi bona sic applicata censeantur perpetuis temporibus absque ulla alia uisione desuper facta illis domibus, & vsibus, quibus tu per teipsum, vel alium, seu generalis Minister pro tempore existens, illa, ut præfertur, applicaueritis: ita quod fratres, quibus fuerint applicata, secundum præfati Sixti constitutionem, & intentionem, de illis bonis, & eorundem monasteriorum structuris, & ædificijs pro eorum voluntate, ut præfertur, disponere possint, & valeant, licentiam, & facultatem concedimus per præsentem. Et nihilominus dilecto filio nostro Marco, Sanctæ Mariæ Transiberim presbytero Cardinali Senogallien. & venerabili fratri Episcopo Ortorum per præsentem committimus, quatenus in præmissis tibi, seu à te deputandis, & pro tempore existenti generali Ministro dicti Ordinis, efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant tam dicti Eugenij litteras, quam Sixti dispositionem ut præfertur, & huiusmodi litteras nostras inuiolabiliter obseruari, contradictores, renitentes, ac rebelles per censuram ecclesiasticam, & alia iuris remedia opportuna, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis, appellatione postposita, compescendo: præmissis, ac omnibus & singulis illis, quæ dictus Eugenius, & Sixtus in eorum litteris, etiam si præsentibus exprimi, aut inseri deberent, illarum tenores pro sufficienter expressis, & insertis habentes, voluerunt non obstare; nec non constitutionibus, &c. quibus omnibus, &c. derogamus, cæterisque contrarijs, &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die prima Septembris 1508. Pontificatus nostri anno quinto.

Con-

XXXII.

Concedit vt fratres ad monasteria ædificanda vocati, ea possint ædificare. *Ex Reg. Vltimæ Curie, fol. 4.*

*Dilecto filio Vicario generali Ordinis Fratrum Minorum Regularis
Observantia Vltimontana.*

EXponi nobis nuper fecisti, quod licet nos ad supplicationem charissimi in Christo filij nostri Ferdinandi Regis Catholici, & claræ memoriæ Elizabeth Hispaniarum Regina, omnia & singula priuilegia Ordini Minorum concessa confirmauerimus, aliasque gratias, concessionibus, & indulta concesserimus, præsertim vt fratres dicti Ordinis Regularis Observantia non solum vocati à populo, sed etiam à Principe, Duce, Marchione, vel Comite: domos, seu loca pro eorum usu, & habitatione recipere possent, prout in nostris inde confectis litteris plenius continetur. Quia tamen in eisdem litteris expressum fuit, quod fratres prædicti Ordinis vocati à populo per priuilegia eis concessa, possint ædificare domos pro usu, & habitatione perpetuis fratrum prædicti Ordinis, non obstante prohibitione sel. record. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, & in eisdem priuilegijs non eadem verba sint apposita: sed illa [prohibetur vniuersis Prælati, & alijs per prædicti Ordinis priuilegia ne prohibeant, quod fratres vocati à populis ad ciuitates, vel villas, vt ibi pro suis vsibus ædificia, ecclesias, seu oratoria construant accedere audeant, nec in accedentes fratres, seu construentes, vel receptores ipsorum sententias excommunicationis ferre præsumant] Eapropter ab aliquibus de viribus concessionis huiusmodi hæsitetur: pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum ne litteræ ipsæ propterea inutiles reddantur, vt in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos tuis in hac parte supplicationibus inelinati, volumus, & Apostolica autoritate decernimus, quod litteræ prædictæ valeant, prædictisque fratribus suffragentur, constitutione Bonifacij prædicti non obstante, in omnibus, & per omnia, perinde ac si in eis non verba, videlicet, quod fratres prædicti Ordinis vocati à populo possint ædificare domos pro usu, & habitatione perpetuis fratrum prædicti Ordinis non obstante constitutione Bonifacij prædicti: sed verba, quod [prohibetur vniuersis Prælati, & alijs per priuilegia prædicti Ordinis, ne prohibeant, quod fratres euocati à populo ad ciuitates vel villas, accedere audeant, & ibi pro suis vsibus possint construere ædificia, ecclesias, seu oratoria, neque in accedentes fratres, seu construentes, vel receptores eorum sententias excommunicationis ferre præsumant] exposita fuissent, eadem autoritate concedimus, & indulgemus non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis: nec non omnibus illis, quæ in prædictis litteris volumus non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die quinta mensis Ianuarij millesimo quingentesimo nono, Pontificatus nostri anno sexto.

X X X I I I.

Vt tempore interdicti. solemni ritu possint celebrari
exequiæ Fratrum defunctorum.

Ibidem pag. 1.

*Dilectis filijs Ministro, & Vicarijs generalibus Ordinis
Fratrum Minorum.*

EXponi nobis nuper fecistis, quod cum aliquis frater Ordinis Minorum, defunctus est, omnes alij fratres secundum morem dicti Ordinis ad faciendum pro huiusmodi defuncto exequiarum officium in Ecclesia congregantur, & tam ordinatè ceremonioseque, ac deuotè in prædicto exequiarum officio procedunt, quod: ultra Dei seruitium, & fraterni debiti exhibitionem, populus maximam recipit ædificationem, seu exemplum: quodque quatenus liceat vobis & alijs fratribus dicti Ordinis tempore interdicti, etiam Apostolica autoritate appositi, corpora fratrum ipsius Ordinis pro tempore decedentium, in Ecclesijs domorum vestrarum ecclesiasticæ tradere posse sepulturæ dubitatis; tamen has ceremonias in sepeliendis corporibus prædictorum fratrum decedentium tempore dicti interdicti obseruare non posse: Pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos, qui dictum Ordinem singulari deuotione prosequimur, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis quod tempore interdicti ordinaria autoritate appositi, corpora dictorum fratrum decedentium, cum ceremonijs prædictis, ac missæ, & aliorum diuinorum Officiorum in similibus celebrari solitorum, celebratione, in ecclesijs vestris liberè, & licitè absque aliquo censuræ incurso celebrare possitis in omnibus, & per omnia perinde ac si interdictum huiusmodi appositum non esset, autoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus: & indulgemus: non obstantibus constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 26. Februarii millesimo quingentesimo nono, Pontificatus nostri anno 6.

X X X I V.

Confirmat priuilegium aliàs Minoribus concessum de spatio
trecentarum cannarum inter sua, & aliorum Regularium ædificia. *Ibid. fol. 5.*

Dilecto filio Vicario generali Ultramontano Ordinis fratrum Minorum regularis Observantia.

EXponi nobis nuper fecisti, quod inter alia priuilegia à summis Pontificibus prædecessoribus nostris Ordini fratrum Minorum concessa, ac per fel. rec. Sixtum IV. etiam prædecessorem nostrum, ac per nos respectiue confirmata, ac de nouo concessa, à fel. rec. Clemente Papa IV. prædicto Ordini, eius pauperrimo statu considerato, vt idem Ordo in eadem arctissima paupertate, ac professionis suæ puritate, & integritate ad Dei seruitium, & eius ecclesiæ fructum tranquille conseruetur, concessum fuit, vt prope domus fratrum

prædicti Ordinis certi vtriusque, & maximè fæminei sexus religiosi, in eodem priuilegio contenti, infra spatium trecentarum cannarum domus, seu monasteria ædificare minimè possent, sub certis censuris, & pœnis in eodem priuilegio contentis; quod quidem priuilegium fratribus Ordinis Prædicatorum, etiam concessum fuit. Deinde verò ab aliquibus Summis Pontificibus præsertim à prædicto Sixto IV. mandatum fuit, vt omnia priuilegia omnibus alijs Mendicantium Ordinibus, prædicto maximè Prædicatorum Ordini concessa, Ordini fratrum Minorum fuissent communia, & huiusmodi Minorum Ordinis fratres illis vterentur, potirentur, & gauderent, ac si eis specialiter, & expressè concessa fuissent. Præterea Clemens IV. prædecessor prænominatus ob nonnullas causas animum suum mouentes priuilegium prædictum, quod dicti Ordinis Prædicatorum fratribus concesserat, ad spatium centum quadraginta cannarum reduxit, prout in omnium Summorum Pontificum præfatorum litteris desuper confectis, plenius continetur. Sed quia à nonnullis hæsitatur, an ex eo, quod prædictorum fratrum Prædicatorum priuilegia prædictis fratribus Minoribus concessa sunt, priuilegium præfatum trecentarum cannarum prædictarum eisdem fratribus Minoribus specialiter concessum, ad prædictas centum quadraginta cannas, sine alia speciali coarctatione, siue reductione esse coarctatum, vel reductum. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, vt in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica digneremur. Nos igitur religionis sacre fratrum Minorum prædictorum honestatem, paupertatem, ac puritatem considerantes, merito inducimur, vt eam specialibus favoribus, & gratijs prosequamur, tuis in hac parte supplicationibus inclinati prædictam coarctationem, seu reductionem contra prædictum fratrum Prædicatorum priuilegium factam, prædictis fratribus Minoribus nocere non debere, nec præfatum priuilegiorum communicationem in damnum, sed in fauorem dictorum fratrum Minorum esse concessam, & ideo confirmationem, & nouam concessionem per prædictum Sixtum IV. & per nos respectiue factam, in suo robore permanere debere auctoritate Apostolica declaramus, ac potiori pro cautela idem priuilegium, & inde sequuta quæcumque prædictis fratribus Minoribus confirmamus, & approbamus, & quatenus opus sit prædictarum trecentarum cannarum priuilegium, tenore præsentium, auctoritate præfata eisdem fratribus Minoribus de nouo concedimus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque, & indulgijs, ac quibuscumque litteris Apostolicis in contrarium concessis, ceterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 21. Maij 1509. Pont. nostri anno sexto.

XXXV.

Vt illi liceat conuentum Obseruantum in oppido Grilſſow
construere. *Ex Reg. Vatic. lib. 161. fol. 10.*

Sincera deuotionis affectus &c. Cum itaque sicut exhibita nobis nuper pro parte tua petitio continebat, tu zelo deuotionis accensus, cupiens terrena in coelestia &c. commutare, in quodam sacello, seu oratorio, in quo sanguis, qui ex quadam hostia consecrata miraculosè, vt piè creditur, exiit, conseruatur in oppido Grilſſow Caminen. diœcesis, cuius in temporalibus Dominus existis, existentes seu apud dictum sacellum vnâ domum cum Ecclesia, campanili &c. pro vsu, & habitatione perpetuis aliquorum fratrum Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum, de bonis tibi à Deo collatis construi, & ædificari facere summopere desideras, si ad hoc tibi Apostolicæ Sedis
licentia

ANNO CHRISTI 1509. IULII II. ANNO 6.

licentia suffragetur. Pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, ut tibi in dicto oppido in sacello prædicto, seu apud illud vnam domum dictorum Ordinis, & obseruantie construi, & ædificari faciendi licentiam concedere &c. Nos igitur, qui cultum diuinum &c. desideramus affectibus, desiderium tuum plurimum in Domino commendantes, Teque, qui & Salains Iustionons Princeps, & Zvervrien Comes existis, à quibusuis excommunicationis &c. censentes, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi in prædicto oppido in dicto sacello, seu oratorio, aut apud illud vnam domum cum Ecclesia, campanili &c. pro vsu, et habitatione perpetuis aliquorum fratrum Ordinis, et Obseruantie prædictorum, sine tamen Rectoris, seu Plebani, infra cuius primo dicti limites dictum sacellum, seu oratorium existit, aut alicuius alterius præiudicio construi, & ædificari faciendi, ac ibi fratres eorundem Ordinis, et Obseruantie introducendi, ipsamque domum, ac fratres in ea pro tempore degentes Ministro generali dicti Ordinis, seu Vicario prouinciali Prouinciæ illarum partium, de quo tibi videbitur, subiijcendi, nec non eisdem Ministro generali, et prouinciali, ac alijs dictorum Ordinis, et Obseruantie professoribus, quos super hoc requisieris, domum ipsam pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum Ordinis, & Obseruantie prædictorum recipiendi plenam, et liberam, auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam elargimur, et domui prædictæ, nec non illius Guardiano, et fratribus pro tempore existentibus, ut omnibus, et singulis priuilegijs &c. gaudere libere, et licite valeant, eadem auctoritate concedimus per presentes: iure &c. salvo. Non obstantibus foel. rec. Bonifacii Papæ VIII. &c. quibuscunque. Nulli ergo &c. Si quis &c. Datum Romæ apud S. Petrum, anno &c. 1509. decimo sexto Kalend. Iunij, Pontificatus nostri anno sexto.

XXXVI.

Testatur Card. Grimannus se quasdam gratias & priuilegia pro fratribus Hispanis impetrasse à Iulio Pontifice.

Ex Bullario Roder. num. 15.

Dominicus miseratione diuina tituli S. Marci, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, Grimannus, vulgariter nuncupatus, Patriarcha Aquileyensis, totius Ordinis fratrum Minorum Sancti Francisci Protector, Gubernator, et Corrector, vniuersis, et singulis presentes litteras nostras visuris, lecturis, pariter et auditoris, fidem facimus, et attestamur, qualiter hodie Sanctissimus Dominus noster, Dominus Iulius Secundus, Diuina prouidentia Pontifex Maximus, nobis instantibus, et procurantibus ad supplicationem, petitionem, et instantiam fratrum Beati Francisci Hispaniarum de Obseruantia, gratias hic inferius appositas eisdem fratribus, à quibusdam suis prædecessoribus Romanis Pontificibus concessas, videlicet à fel. rec. Alexandro Quarto, quod dicti fratres in suis Ecclesijs, et monasterijs possint tempore interdicti, in festiuitatibus Sanctorum Francisci, Antonij, et Claræ, ac per eorum octauas diuina solemniter celebrare officia; ab Alexandro VI. ut etiam in festiuitatibus Sanctorum Ludouici, et Bernardini, et Bonauenturæ, ac Sanctorum quinque Martyrum, eiusdem Ordinis, illo tantum die simili modo possint celebrare: et à præfato Sanctissimo Domino nostro Iulio, ut in die Sancti Bonauenturæ tempore interdicti ad supplicationem Serenissimorum Regum Hispaniarum celebrare possent per diem, et eodem modo, sicut in festo B. Francisci concessum extitit, viuæ vocis oraculo confirmauit, et libenti animo approbavit. Ad quas concessiones idem Sanctissimus Dominus noster

Annal. Minor. Tom. VIII.

i 2

Iulius

Iulius ad nostram similiter instantiam de benignitate Apostolica addidit, ut illam eandem indulgentiam, licentiam, & auctoritatem celebrandi ut supra habeant, etiam in die qua B. Franciscus sacratissima recepit Stygmata, & tempore cessationis à Divinis: Superiora omnia non solum approbando, & confirmando, verum illa augendo, & de nouo concedendo. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, quas Sanctitas Sua ob stare noluit, illa præsertim, quæ dicitur Alma mater, de sententia excommunicationis lib. 6. In quorum fidem, robur, & testimonium præsentibus litteras nostras fieri, & per Secretarium nostrum scribi, nostrique sigilli maiori appensione muniri mandauimus. Datum Romæ apud S. Marcum die 17. Iulij MDVI. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Iulij Secundi, & protectionis nostræ anno 3. L. Puteolanus. De mandato registrata. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præsentibus litteras fieri, et per Notarium publicum, ac Archiuij Romanæ Curie scriptorem infra scriptum, subscribi, et signari, sigillique prædictæ Romanæ Curie Archiui appensione communiri fecimus. Datum, et actum Romæ in domibus nostræ solitæ residentie, sub anno à Natiuitate Domini 1509. indictione 12. die vero 11. mensis Iulij, Pontificatus prælibati Sanctissimi Domini nostri, Domini Iulij Papæ II. anno 6. Præsentibus ibidem discretis viris Dominis Nicolao de Ambrosinis, & Barnaba Ferdinandi de Valençuela, Curie causarum Cameræ Apostolicæ Notarijs, testibus ad præmissa vocatis specialiter, atque rogatis. Et ego Ioannes Baptista de Ecclesia Cuius Romanus publicus Apostolica auctoritate, Curieque causarum Cameræ Apostolicæ Notarius, nec non Archiui Romanæ Curie Scriptor: quia præmissis omnibus, ac singulis, dum sic, ut præmittitur, agerentur, dicerentur, & fierent, vna cum prænominatis testibus interfui, eaque sic fieri vidi: idcirco hoc publicum instrumentum in forma qua vidimus subscripsi, & publicavi, signoq. et nomine meo solitis, & consuetis, vna cum præfati Archiui Romanæ Curie sigilli appensione signavi rogatus, et requisitus.

XXXVII.

Varia præscribuntur circa institutionem Syndicorum, aut Procuratorum. *Ex Bullario Roder. num. 4.*

Dilecto filio Raynaldo Gratiano de Corignola totius Ordinis Fratrum Minorum generali Ministro.

EXponi nobis nuper fecisti, quod cum in priuilegijs foel. rec. Martini IV. Eugenij IV. & Sixti IV. ac forsan aliorum Romanorum Pontificum, Ordini Minorum, ac domibus, & fratribus eiusdem Ordinis concessum existat, quod omnium quoruncunque bonorum immobilium relictorum, donatorum, seu legatorum per Christi fideles eisdem, seu monialibus sanctæ Claræ, dominium sit in dispositione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, fructus verò, redditus, & prouentus dictorum bonorum sint pro subueniendis necessitatibus fratrum, & monialium huiusmodi respectiue in vsus, & vtilitatem ipsorum, seu domorum reparationem, vel aliàs ad voluntatem Prælatorum conuertendi per probos viros laicos, oeconomos, syndicos, aut procuratores, quod nomine dictæ Ecclesiæ debeant administrare dicta bona, & quod dictas necessitates iuxta voluntatem, & dispositionem dictorum Prælatorum, fructus, redditus, & prouentus ex illis prouenientes dispensare, seu expendere, & rationem reddere, et alia

& alia facere, prout in dictis priuilegijs plenius continetur; Et ad te tanquam caput totius religionis, spectet providere his, quę malè geruntur, & quantum possibile sit, ad debitum tramitem reducere; intellexerisque ex fide dignorum, relatibus, quod in nonnullis prouincijs œconomi, Syndici, seu procuratores huiusmodi ex negligentia, vt creditur, Prælatorum religionis, non vt œconomi, & Procuratores, sed vt domini dictorum bonorum existimantur, et quod dicta bona, tanquam propria possident, et illa ad libitum suum expendunt, et dispensant in suos vsus, aut prout ipsi volunt, in vsus fratrum, et monialium absque redditione rationis, in maximum detrimentum religionis, ac fratrum prædictorum, et monialium iacturam, si secundum omnia, et singula in dictis priuilegijs, et constitutionibus generalibus dicti tui Ordinis circa præmissa contenta obseruantur, videlicet quod œconomi, Syndici, seu Procuratores huiusmodi debeant administrare dicta bona, nomine dictę Romanę Ecclesię, et fructus, redditus, et prouentus ex illis prouenientes conuertere in vsus, et necessitates fratrum, seu monialium huiusmodi respectiuè, et de gestis, et administratis per eos singulis annis rationem reddere: et quod Generalis in vniuerso Ordine, et Prouinciales in prouincijs, et Custodes in custodijs possint instituere, aut deputare dictos œconomos, Syndicos, seu Procuratores, qui nomine dictę Romanę Ecclesię, ac religionis, bona huiusmodi administrare debeant, non tamen vltra spatium triennii, ipsosque, si eis videbitur non esse vtiles religioni, etiam ante triennium amouere, et destituere, et alios loco ipsorum substituere, et subrogare, concessa facultate præfatis Ministris destituere, et amouere, institutos verò per Ministros prouinciales Ministri generales Ordinis, prout eis respectiuè videbitur expedire, destituere, et amouere possint, et non è contra: quodque œconomi, Syndici, seu Procuratores monialium instituantur dumtaxat per Ministros generales, et Prouinciales prouinciarum, quibus dictę moniales subiiciuntur, de voluntate tamen Abbatissarum, et conuentuum monasteriorum illorum, quibus Ministris, & Abbatissis œconomi, Syndici, et Procuratores rationem suę villicationis annuatim, vt præfertur, reddere compellantur, inhibita, & penitus interdicta œconomis, Syndicis, & Procuratoribus huiusmodi alienatione, & dispensatione dictorum bonorum, & fructuum, reddituum, & prouentuum ex illis prouenientium, aliter quam de voluntate, & ordinatione dictorum Prælatorum, & Abbatissarum respectiuè, seruato tenore dictorum priuilegiorum, & constitutionum dicti Ordinis, profecto indemnitati domorum, & monasteriorum, & personarum Ordinis prædictorum valde consuleretur. Quare nobis humiliter supplicari fecisti, vt super præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui Ordines prædictos in visceribus charitatis gerimus, huiusmodi supplicationibus inclinati, vt œconomi, Syndici, & Procuratores prædicti bona huiusmodi nomine Sanctę Romanę Ecclesię, vt præfertur, administrare debeant, & fructus, redditus, & prouentus ex illis prouenientes conuertere in vsus, & necessitates fratrum seu monialium huiusmodi respectiuè, & de gestis, & administratis per eos singulis annis rationem reddere, & quod Generalis in vniuerso orbe, & prouinciales Ministri in Prouincijs, & Custodes in Custodijs possint instituere, ac deputare dictos œconomos, Syndicos, seu Procuratores, & etiam ante triennium amouere, & destituere; ita tamen, quod instituti per Superiores in eius absentia tantum, & existente difficultate ad ipsum recurrendi, possint subsistente causa necessaria pro vtilitate, & commodo conuentus, & monasterii fratrum, & monialium per inferiorem destitui, dummodo fiat legitimè, & secundum constitutiones Ordinis per capitulum fratrum, & Notarium aliàs, vt præfertur, indulgemus, atque concedimus: decernentes, nihilominus irritum, & inane quidquid secus à quoquam, quauis autoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Et nihilominus omnibus, et singulis personis in dignitate ecclesiastica constitutis, Canonicisque etiam Cathedralium, et Metropolitanarum Ecclesiarum, qui super hoc fuerint requisiti, per hæc scripta mandamus, vt in præmissis tibi, et successoribus

ribus tuis, et aliis, ad quos spectat, efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittant moniales, et loca prædicta contra formam harum litterarum, nostrarum quomodolibet impediri, vel molestari: contraditores per censuras Ecclesiasticas, et alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo: inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ dicti prædecessores nostri in dictis priuilegiis per eos concessis, ut præfertur, voluerunt non obstare, nec non Ordinum prædictorum, et locorum priuilegiis, indultis, et consuetudinibus, iuramento, confirmatione Apostolica, seu quauis firmitate alia roboratis: quibus omnibus, quoad hæc, illis aliis in suo robore permansuris, expressè derogamus; ceterisque cõtrariis quibuscunque. Et quia difficile foret, præsertim nostras litteras ad quæque loca deferre, volumus, quod præsentium litterarum nostrarum transumptis, manu Notarii Apostolici subscriptis, et sigillo alicuius Prælati Ecclesiastici munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, perinde ac si litteræ ipsæ originales vbique exhibitæ vel ostensæ forent. Datis Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die prima Octobris 1509. Pontificatus nostri anno sexto.

XXXVIII.

Quod concedat licentiam fabricandi monasterium Clarissarum prope oppidum Onatæ.

Ex Reg. Vatic. lib. 188. fol. 103.

Venerab. Fratri Episcopo Malacitano,

Sinceræ deuotionis affectus, quem dilectus filius Ioannes Lopez de la Caraga, laicus Calaguritan. diœcesis, & dilecta in Christo filia Ioanna de Gamboa, eius vxor, ad nos, &c. annuamus. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dictorum Ioannis, & Ioannæ petitio continebat, quod ipsi de propria salute cogitantes, ac cupientes terrena in cœlestia, &c. commutare, cupiunt ad Dei cultum, & religionis propagationem, ac Diuini cultus augmentum, vnum monasterium monialium Ordinis Sanctæ Claræ, prope oppidum Ognatæ Calaguritan. diœcesis, in eiusdem Ioannis proprio fundo, seu possessione, loco *Vidauretta* nuncupato, de bonis, eis à Deo collatis, construui, & ædificari facere, si eis ad id Apostolicæ Sedis licentia suffragetur. Quare pro parte Ioannis, qui, ut asseritur, charissimi in Christo filij nostri Ferdinandi Aragonum, & Siciliæ Regis, ac charissimæ in Christo filiæ Ioannæ Castellæ, & Legionis Reginæ Illustris, Secretarius, & Consiliarius existit, & Ioannæ prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut prope dictum oppidum in fundo seu possessione prædicta vnum monasterium dicti Ordinis erigere, ac alias in præmissis opportunè prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, qui diuini cultus augmentum, &c. exoptamus affectibus, pium votum ipsorum Ioannis, & Ioannæ plurimum in Domino commendantes, ipsosque Ioannem, & Ioannam, à quibusuis excommunicationis, &c. fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Fraternalitati vestræ per apostolica scripta mandamus quatenus, si est ita, prope dictum oppidum, & in fundo, seu possessione prædicta in loco ad hoc conuenienti, & idoneo vnum monasterium monialium dicti Ordinis S. Claræ, sub inuocatione de qua eisdem Ioanni, & Ioannæ videbitur, cum Ecclesia, campanili, &c. pro vna Abbatisa, & monialibus dicti Ordinis S. Claræ, quæ inibi sub regulari obseruantia, & perpetua clausura, ac sub cura, & obedientia Vicarij prouincialis prouinciæ Castellæ Ordinis fratrum Minorum regularis obseruantie secundum morem dicti Ordinis, viuant, postquam Ioannes, & Ioanna prædicti illius

ANNO CHRISTI 1509. IULII II. ANNO 7.

illius structuras, & ædificia construi, & ædificari fecerint, sine alterius præiudicio, autoritate nostra erigas. Nos enim eidem monasterio postquam erectum fuerit, ut præfertur, illiusque Abbatissæ, & monialibus, quæ illud pro tempore inhabitabunt, quod omnibus, & singulis gratijs, &c. gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere, iure, &c. salvo: quodque ipsæ Abbatissa, & Moniales in dicto monasterio pro tempore degentes, earumque seruitrices, omnibus diebus, quibus esus carnum alijs Christi fidelibus, de iure, & consuetudine prohibitus non existit, præterquam tempore Aduentus Domini, eisdem carnibus, dummodo institutiones regulares dicti Ordinis non obstant, uti, & vesci, ipsæque moniales, & earum seruitrices in dicto monasterio pro tempore decedentes, si alias confessæ, & contritæ fuerint, in mortis articulo plenariam omnium peccatorum suorum remissionem consequantur: ac quod obedientiæ, castitatis, & paupertatis, & clausuræ votis, ac causa canonice electionis Abbatissæ eiusdem monasterij dumtaxat exceptis, quorum transgressio ad peccatum mortale eas obliget, in cæteris in regula, vel constitutionibus dicti Ordinis contentis transgressio eas non obliget ad peccatum mortale, sed dumtaxat ad temporalem poenam, prout per regulam, vel constitutiones ipsius Ordinis S. Claræ imponitur, obligat, autoritate apostolica tenore præsentium, de speciali gratia indulgemus, ac alicui Prælato, seu aliquibus Prælati per ipsum Ioannem eligendis, vna cum dicto Vicario provinciali de consensu seu consilio dicti Ioannis aliqua statuta, rationabilia, & honesta, sacris canonibus non contraria, pro directione, & cōseruatione salubri dicti monasterij, & illius Abbatissæ, & monialium faciendi, & edendi, ac etiam durante vita ipsius Ioannis, de eodem consilio mutandi toties quoties, & alia concedendi: quæ sic edita dicta autoritate apostolica confirmari censeantur, autoritate, & tenore prædictis licentiam, & facultatem concedimus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis S. Claræ iuramento, &c. quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno, etc. 1509. 19. Kal. Ianuarij, Pontificatus nostri anno septimo.

ANNO CHRISTI 1510. IULII II. AN. 8.

XXXIX.

Ut concedant facultatem ædificandi monasterium Clarissarū in oppido Carmonæ. *Ibid. lib. 191. fol. 64.*

Dilectis filijs Archidiacono de Ecija, & Ioanni de Medina Canonico Hispalen.

I Niuncum nobis, &c. expedire. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectæ in Christo filiæ Lucie Sanci de Baesa, mulieris oppidi de Carmona Ispalen. diocesis, petitio continebat, quod ipsa ob singularem deuotionem, quam ad beatas Claram, & Elizabeth gerit, cupit vnum monasterium monialium Ordinis eiusdem S. Claræ de obseruantia nuncupatum, sub inuocatione dictæ S. Elizabeth, & Angelorum in dicto oppido, seu illius suburbij, in loco ad id conuenienti, per prædictam Luciam eligendo, pro vsu, & habitatione vnus Abbatissæ, & monialium Ordinis, & obseruantia prædictorum cum Ecclesia, Campanili, &c. officinis perpetuo erigatur, & instituatur: & quod si dicta erectio, & institutio fierent, ipsa Lucia de bonis sibi à Deo collatis, monasterij, & Ecclesiæ huiusmodi ædificia suis sumptibus construi, & ædificari faciet. Quare pro parte dictæ Lucie nobis fuit humiliter supplicatū,

ut

vt vnum monasterium monialium Ordinis, & obseruantie prædictorum pro vsu, & habitatione vnius Abbatisse, & monialium, quæ sub cura, & regimine prouincialis Ministri prouinciæ Andalusie Ordinis fratrum Minorum de obseruantia nuncupatorum, iuxta morem dicti Ordinis Minorum pro tempore existentis degere debeant, cum Ecclesia, campanili, &c. in loco, & sub inuocatione prædictis perpetuo erigi, & institui mandare, aliasque in præmissis opportunè prouidere de benignitate apostolica dignemur. Nos igitur plùs, & laudabile desiderium dictæ Lucie plurimum in Domino commendantes, ipsamque Luciam à quibusuis excommunicationis, &c. censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ, &c. mandamus quatenus vos, vel alter vestrum monasterium monialium Ordinis Sanctæ Claræ, & obseruantie huiusmodi pro vsu, & habitatione vnius Abbatisse, & monialium, quæ sub cura, & regimine dicti Ministri degere debeant, cum Ecclesia, campanili, &c. in dicto oppido, seu illius suburbijs, aut alio loco ad id conuenienti per dictam Luciam eligendo sub dicta inuocatione sine alicuius præiudicio perpetuo erigere, & instituere, illudque ac Abbatissam, & moniales, in eo pro tempore degentes superioritati, curæ, & regimini dilecti filij moderni, & pro tempore existentis prouinciæ, & Ordinis Minorum huiusmodi Ministri immediate subiicere: ipsique Ministro, vt monasterium erigendum, ac Abbatissam, & moniales in eo pro tempore degentes huiusmodi, sub suis superioritate, cura, & regimine suscipiat, in virtute sanctæ obedientie, & excommunicationis poena præcipere, & mandare: nec non pro introductione inibi regularis obseruantie quatuor, aut quinque eorundem Ordinis S. Claræ, & obseruantie moniales per dictam Luciam eligendas, quæ ad id pronæ inueniantur, ex aliquo ex circumuicinis monasterijs, de earum Superiorum licentia, in dictum erigendum monasterium, postquam erectum, & habitabile fuerit, transferre autoritate nostra curetis. Nos enim si erectionem, & institutionem prædictas per vos fieri vigore præsentium contigerit, vt præfertur, eidem erigendo monasterio, illiusque Abbatisse, et monialibus, quod omnibus, et singulis priuilegijs, &c. gaudere liberè, & licitè possint autoritate apostolica tenere præsentium de specialis dono gratiæ indulgemus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, &c. quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno &c. 15 10. 3. Idus Maij. Pontificatus nostri anno septimo.

X L.

Prohibet ne Obseruantes transeant ad Ordinem Minimorum.

Ex Reg. Vltromont. Curie fol. 5.

Dilectis filijs vniuersis Fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum Cismontana, & Vltromontana familie.

EXponi nobis fecistis, quod fratres Minimi nuncupati, ex vestris fratribus ad illos, & eorum Ordinem transire volentes recipere, & illos retinere non cessant, in vestri Ordinis iacturam, & scādalum, super quo à nobis opportunè prouideri humiliter supplicastis. Nos igitur vestris in hac parte supplicationibus inclinati, & conseruationi, & augmento Ordinis vestri, quem in visceribus gerimus charitatis, opportunè consulere volentes, præsentium tenore, apostolica autoritate, vniuersis fratribus Ordinis Minimorum quoque nomine nuncupatis, sub excommunicationis latæ sententiæ poena stricte præcipientes inhibemus, ne de cætero aliquem ex fratribus vestri Ordinis Minorum de Obseruantia modo aliquo, vel causa recipere, vel retinere præsumant sine expressa, & speciali licentia Sedis Apostolicæ, à volente transire speciali-
ter

ter obtenta; eisdem Minimis sub simili poena mandantes, vt omnes & singulos sine tali licentia haftenus per ipsos receptos, quamprimum fuerint à vobis vel ex parte Vicarij vestri Ordinis prouinciæ, in qua existunt, requisiti, libere relaxare, & ad vos remittere debeant. Non obstantibus priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis, sub quouisuis verborum formis, & clausulis per nos vel Sedem Apostolicam quomodolibet, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & ex potestatis plenitudine illis in genere, vel in specie cōcessis: quorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permanens, ad præmissorum omnium, & singulorum effectum specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Verum, quia difficile foret præsentibus ad singula quæque loca, ad quæ expediens fuerit transferri, volumus, & dicta autoritate mandamus, ipsorum transumptis vnus Notarij publici manu subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, vel personæ in dignitate Apostolica constitutæ munitis, ea prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ, in contrarium facientibus non obstantibus. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die nona Iunij 1510. Pontificatus nostri anno 7.

XLI.

Concedit facultatem ædificandi conuentum Obseruantum
in loco de la Motta *Ex Reg. Vatic. lib. 190. fol. 179.*

*Dilectis filiis Syndico, & Vniuersitati oppidi de la Motta
Ceneten diæcesis.*

Sinceræ deuotionis affectus, &c. annuamus. Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio continebat, quod vos seruo deuotionis accensio, cupientes terrena in cælestia, &c. commutare, vnam ecclesiam sub inuocatione S. Mariæ de miraculis, in loco de la Motta Ceneten. diæcesis ex eleemosynis Christifidelium, quæ ibidem ob quamplura miracula, quæ inibi apud quandam imaginem eiusdem genitricis Mariæ operatur Altissimus, piè offeruntur, ædificare inchoastis, ac etiam perficere, & apud illam ob singularem, quem ad Ordinem fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum, & illius professores, ob eorum exemplarem vitam, prædicationem verbi Dei assiduam, & deuotam diuinorum celebrationem, & audientiam confessionum, ac exhortationes ad benè, beateque viuendum, quibus personæ ipsæ animas Deo lucrificare non cessant, geritis deuotionis affectum, desideratis de dictis, ac inibi pro tempore erogandis eleemosynis, ac bonis vobis à Deo collatis, vnam domum pro perpetuis vsu, & habitatione dictorum fratrum, cum dicta ecclesia, campanili, et officinis construere, & ædificare, seu construi, & ædificari facere, si ad id vobis Sedis Apostolicæ licentia suffragetur. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt vobis in dicto loco vnam domum sub dicta inuocatione cum dicta Ecclesia inchoata, campanili, &c. pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum Ordinis de Obseruantia prædictorum, construendi, & ædificandi, seu construi, & ædificari faciendi de dictis eleemosynis, ac alijs bonis vestris, nec non eisdem fratribus domum ipsam recipiendi licentiam concedere, &c. dignaremur. Nos igitur, qui religionis ampliationem, & diuini cultus augmentum, & animarum salutem summis desideramus affectibus, pium, & laudabile propositum vestrum in hac parte plurimū in Domino commendantes, vos & singula, personas Vniuersitatis vestræ à quibusuis excommunicationis, &c. huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis in dicto loco vnam domum sub dicta inuocatione sanctæ Mariæ de miraculis, cum dicta Ecclesia inchoata, campanili, &c. pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum Ordinis de Obseruantia prædictorum construendi & ædificandi, seu con-

strui, & ædificari faciendi de dictis eleemosynis, & alijs bonis vestris, ac eisdem fratribus domum ipsam recipiendi, & perpetuò inhabitandi plenam, & liberam autoritate Apostolica, tenore præsentium, licentiam elargimur. Et nihilominus domui prædictæ, & illius pro tempore Guardiano, & fratribus in ea pro tempore degentibus, vt omnibus & singulis priuilegijs, &c. gaudere liberè, & licitè possint eadem autoritate indulgemus, iure, &c. saluo: ac viros ingenuos ad colligendum dictas eleemosynas ibidem pro tempore oblatas quæ in fabricam domus, & ecclesiæ huiusmodi, & illarum conseruationem, & manutentionem conuerti debeant, perpetuo deputare, liberè & licitè valeatis, licentiam, & facultatem autoritate, & tenore præmissis concedimus. Non obstantibus fel. record. Bonifacij Papæ VIII. &c. quibuscunque. Nulli ergo, etc. si quis, etc. Datum Romæ apud S. Petrum anno, etc. 1510. 17. Kal. Septembris, pontificatus nostri anno septimo.

X L I I.

Concedit fratribus Obseruantibus communicationem omnium priuilegiorum Ordinibus Mendicantibus concessorum, & exemptionem à quarta funerali. *Ex Breui originali.*

Dilectis filiis Vniuersis fratribus Ord. Minor. de Obseruantia nuncupatis:

SAcra religionis, sub qua deuotum, & sedulum exhibere studetis Domino famulatum, promeretur honestas, vt vos specialibus fauoribus, & gratijs prosequamur. Hinc est, quod nos volentes quieti, & commoditati vestrae pro benemeritis vestris paterna charitate consulere, vobis, vt de cætero omnibus, & singulis gratijs, priuilegijs, libertatibus, immunitatibus, et indultis spiritualibus, et temporalibus, tam fratrum Prædicatorum, quam Heremitarum Sancti Augustini, ac Beatae Mariæ de Monte Carmeli, omnibusque alijs Ordinibus Mendicantibus per Sedem Apostolicam, vel Legatos eiusdem in genere, etiam per litteras Apostolicas *Mare magnum* nuncupatas, etiam quoad exemptionem, et solutionem quartæ, locorum ordinariis, et parochialium Ecclesiarum rectoribus debitæ, à qua vos pro potiori cautela eximimus, hætenus concessis: Quorum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, haberi volumus pro sufficienter expressis vti, potiri, et gaudere liberè, et licitè possitis, et debeatis in omnibus, et per omnia, ac si vobis specificè concessa fuissent: constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus illis, quæ in litteris prædictis concessimus non obstat, cæterisque contrariis nequaquã obstantibus, autoritate Apostolica tenore præsentium, de specialis dono gratiæ indulgemus, illaque vobis denuò concedimus. Cæterum quia difficile foret, præsentis litteras ad singula loca, ad quæ opus esset, deferri: volumus, vt earum transumptis manu publici Notarij subscriptis, & alicuius Prælati ecclesiastici, aut generalis Vicarij dicti Ordinis sigillo munitis, ea fides in iudicio, et extra adhibeatur; quæ ipsis originalibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Bononiæ sub anno Piscatoris die decimaquinta Nouembris millesimo quingentesimo decimo Pontificatus nostri anno septimo.

Iubet

XLIII.

Iubet ne fratres vllius congregationis non subiectæ Generalibus Vicarijs Obseruantia deferant calepodia.

Ex Breui originali.

*Vniuersis & singulis, ad quos hæ litteræ peruenierint, salutem
& Apostolicam benedictionem.*

Licet nuper per quasdam nostras in forma Breuis litteras, declarauerimus nostræ incommutabilis intentionis fuisse, & esse, quod litteræ etiam in forma Breuis, super Capitulo generalissimo editæ, & in illis contenta quæcunque inuiolabiliter perpetuo obseruarentur: ita vt ex tunc perpetuis futuris temporibus in ipso Ordine fratrum Minorum, duæ dumtaxat denominationes, & species fratrum existerent, videlicet Claustralium, siue Conuentualium; aut de Familia, seu Obseruantia nuncupatorum; & quod omnes, & singuli fratres Congregationum Amadei, Clareni, & aliarum, qui hætenus obedientiam non elegerant, sub excommunicationis latæ sententiæ, & maledictionis æternæ poenis tenerentur iuxta tenorem priorum litterarum nostrarum, Claustralibus, siue Conuentualibus, aut de Familia, seu Obseruantia fratribus adherere, & se illis vnire, vt præfertur, mansuri sub generali Ministro, aut Vicarijs antedictis, sine vlllo medio superiore; certis executoribus desuper deputatis, qui dictas nostras litteras effectualiter obseruari facerent; & fratres congregationis Amadei Conuentualibus adhererent: tamen cum ex hoc non plus distinguantur à fratribus de Familia penes sæculares, multisque enormitatibus, & scandalis, quæ per indistinctam cognitionem huiusmodi Congregationum, & euenirent, & in posterum euenire proculdubio possent. etiam pluribus, quæ dissensionis, & discordiæ in ipso Ordine fomitem ministrare possent, per huiusmodi adhesionem. sufficienter minimè sit prouisum: propter quæ nostras posteriores litteras etiam in forma Breuis edidimus, vt duæ species, & denominationes fratrum dumtaxat reperirentur, vna videlicet Claustralium, siue Conuentualium, qui sine calepodijs incedunt: alia verò de Familia, seu Obseruantia, qui tempore B. Bernardini, tempore cuius sub regulari obseruantia, & sub nomine fratrum de Familia viuere coeperunt, calepodia nudis pedibus, vt discernerebantur à Conuentualibus, pro signo exteriori distinctiuo sibi assumpserunt, & vt in ipso Ordine perpetuæ pacis vinculum seruaretur, quatenus dicti Ordinis fratres ab omni perturbatione semoti Domino in eius beneplacitis quietius famulari, & pro tranquillitate militantis Ecclesiæ Altissimo preces feruentius effundere, ac porrigere incessanter, prout effundunt, valerent; & propterea nobis per fratres dictæ familiæ de Obseruantia humiliter, ac deuotè supplicatum fuit, vt ipsorum quieti, ac paci consulere, scandalis, & enormitatibus obuiare, dissidijs, & contentionibus, quæ inter fratres dicti Ordinis insurgere possent, paterna diligentia de opportuno remedio prouidere de benignitate Apostolica dignaremur; statuereque, ex quo fratres Congregationis de Amadeo adhererunt Conuentualibus, & Ministro generali se subiecerunt, ad effectum, vt dignoscantur ab ipsis fratribus de Familia, dimittant calepodia, signum proprium ipsorum fratrum de familia in principio institutionis eorum, per eos assumptum; neque eis de cætero coram sæcularibus, & in publico ad nudos pedes vtantur. Nos igitur, qui dictum Ordinem vberes in agro Domini fructus assidue producentem, in pace, & stabili concordia cupimus conseruare: quique præfatæ familiæ, quæ in Ecclesia Dei copiosos fructus vitæ merito, & eruditionis verbo prorulit semper, & profert, quieti, & paci consulere, & quibuscunque scandalis, & enormitatibus, quæ euenire possent per huius-

ANNO CHRISTI 1510. IULII II. ANNO 8.

modi indistinctam cognitionem, aditum præcludere paterna sollicitudine peroptamus: huiusmodi supplicationibus inclinati, nec non de omnibus plenius informati, tenore præsentium, omnibus & singulis fratribus Congregationum Amadei, Claren, & aliarum, qui Conuentualibus hætenus adhæserunt, aut in posterum quomodolibet adhærebunt, distinctè præcipimus, vt infra mensem ab intimatione præsentium, ab Ordinarijs locorum, quando, & quoties pro parte Generalium, aut Prouincialium Vicariorum, seu alicuius Guardiani, nomine eorum fuerint requisiti, fienda, computandum, sub excommunicationis latæ sententiæ, & maledictionis æternæ poenis teneantur calepodia huiusmodi deponere: neque ipsis calepodijs, signo proprio ipsorum fratrum de Familia à principio institutionis eorum per eos assumpto, vt præmittitur, pro ipsorum distincta cognitione, de cætero aliquo modo coram sæcularibus, & in publico nudis pedibus vtantur, volumus, & mandamus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Volentes insuper, quod dicti Ordinarij præsentis litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quotiens, vt præfertur, requisiti fuerint, intiment & in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant dictos fratres de Familia præmissis omnibus, & singulis pacificè frui, & gaudere; non permittentes eosdem desuper per quoscunque, quauis auctoritate fungentes, quomodolibet molestari. Contradictores per censuram ecclesiasticam, & alia iuris remedia appellatione postposita compescendo. Datum Bononiæ sub anulo Piscatoris die decima quinta Decembris, millesimo quingentesimo decimo, Pontificatus nostri anno octauo.

ANNO CHRISTI 1511. IULII II. AN. 8.

XLI V.

Concedit facultatem ædificandi Conuentum in Terra
Pedimontis. *Ex Breui origin.*

*Dilecto filio Vicario Prouinciæ Ordinis fratrum Minorum regularis
Obseruantia, seu de Familia nuncupatorum, Prouincia
Terra laboris secundum morem dicti Ordinis.*

Cum sicut nobis nuper exponi fecisti, dilecti filij Vniuersitas, & homines Terræ Pedemontis Allisien. diœcesis, vt in eadem Terra religio propagationem, & diuinus cultus augmentum, cum animarum salute suscipiant, aliquem locum idoneum pro constitutione vnius domus pro vsu, & habitatione fratrum Ordinis Minorum regularis Obseruantia, seu de Familia nuncupatorum assignare intendant: Nos ad ea, per quæ religio ad Dei laudem, & Christi fidelium profectum per nostræ prouisionis auxilium valeat vbilibet ampliari, fauorabiliter intendentes, tuisque in hac parte supplicationibus inclinati, Tibi, & pro tempore existenti Vicario prouinciæ Terræ laboris secundum morem dicti Ordinis in aliquo loco ad hoc apto, & idoneo per Vniuersitatem, & homines prædictos, seu alias assignando, vel concedendo, vnam domum cum ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, claustro, refectione, hortis, hortalijs, & alijs officinis necessarijs pro vsu, & habitatione perpetuis fratrum dicti Ordinis regularis Obseruantia, seu de Familia nuncupatorum, qui sub cura, visitatione, & superioritate tua, & pro tempore existentis Vicarij prouincialis dictæ prouinciæ Altissimo famulentur, absque alicuius præiudicio construendi, & ædificari faciendi, auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus: ac eidem domui, & illius Guardiano, & fratribus pro

pro tempore existentibus, quod omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, indulgentijs, & indultis, quibus aliæ domus dicti Ordinis dictæ regularis Obseruatæ de iure, vel consuetudine vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti potiri, & gaudere poterūt quomodolibet in futurū, vti, potiri, & gaudere possint; iure tamen Parochialis Ecclesiæ, & cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo, eisdem autoritate, & tenore de speciali gratia indulgemus. Non obstantibus fel. record. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, qua prohibetur, ne quiuus Ordinum Mendicantium fratres noua loca ad habitandum, recipere præsumant absque Sedis Apostolicæ licentia, nisi faciente plenam, et expressam, ac de verbo ad verbum de illa prohibitionem, et quibusuis alijs Apostolicis constitutionibus, ac dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 6. Iulij M D X I. Pontificatus nostri anno octauo.

X L V.

Conceditur seu renouatur communicatio omnium
priuilegiorum alijs religionibus concessorum,
præsertim exemptio à quarta funerali.

Ex Reg. Vltramont. Curie fol. 6.

Dilectis filijs Uniuersis Fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatis.

SAcrae religionis sub qua &c. *Vide Bullam L. que est eadem vsque ad illa verba*, Vobis denuo concedimus, Ordinarijs locorum, Rectoribus etc. antedictis sub suspensionis à diuinis, interdicti, ingressus Ecclesiæ, et excommunicationis latæ sententiæ poenis, mandantes ne vos, aut quenquam vestrū ad solutionem huiusmodi quartæ, contra huius concessionis nostræ formam, cogere, aut illius causa molestare præsumant. Cæterum quia difficile etc. *vsque ad finem*. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die sexta Nouembris 1511. Pontificatus nostri anno octauo.

X L V I.

Vt multorum effrænem liberratem, & inobedientiam coer-
ceant. *Ibid. fol. 9.*

Uniuersis, & singulis Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Cantoribus, & Thesaurarijs, ac alijs quibusuis personis in dignitate ecclesiastica constitutis; nec non Metropolitanis, & aliarum Cathedralium ecclesiarum, eorumque Archiepiscoporum, & Episcoporum officialibus, præsertim in omnibus prouincijs Hispaniarum secundum morem Ordinis Minorum, & vtriusque Sicilia, & Sardinia insulis constitutis.

EXponi nobis nuper fecerunt dilecti filij generales, & prouinciales Vicarij Ordinis Minorum regularis Obseruantæ, alias de Familia nuncupatorum, prouinciarum Hispaniæ, & vtriusque Sicilia, ac Insula Sardinia, nec non

non ipsarum prouinciarum Vicariorum generalium in Romana Curia Commissarij, quod nonnulli ex fratribus dicti Ordinis diuersas litteras Apostolicas sub plumbo, & in forma Breuis, vel alias à nobis, & Sede Apostolica varijs, & expressis causis impetrarunt, & in dies impetrare conantur, per quas se ab eorum Superioribus, & Ordine huiusmodi exemptos fecerunt, & faciunt; & aliqui ad Ordinem Canonicorum regularium, vel aliorum transeunt, aut in totum habitum dimittunt, & vt sæculares incedunt: alij clausula in litteris Cruciatæ, nuper in partibus illis publicatæ, apposita, vt cuiuscunque Ordinis fratres se ad parres infidelium ad sacramenta ministranda, & alia pia opera, exercenda, & verbum Dei prædicandi liberè transferre possint, vtuntur: & alij ipsius Cruciatæ autoritate confessorum regularem, vel sæculem etiam absque licentia sui Superioris, qui eos à quibuscunque casibus absoluat, eligunt. Nonnulli etiam ob fauores, quos in Romana Curia inueniunt, simulata pietate eleemosynas in confessionibus à pœnitentibus extorquentes, litteras huiusmodi, quarum prætextu liberè, & licitè impunè vagari possint, in damnationem animarum suarum, & ipsius Ordinis dedecus impetrare continuè quærunt. Et quod deterius est, ad Ciuitates, oppida, & loca, vbi prius in domibus dicti Ordinis Minorum sub regulari habitu degebant, absque habitu, vt presbyteri, & alij meri sæculares redeunt, excusso obedientiæ iugo, in opprobriū regularis, & Ordinis Minorum, ac Obseruantie huiusmodi: Ita, vt dictas litteras potius extortas iudicemus, quam verè impetratas. Alij contra ipsius Ordinis statuta fugientes, non suffragante sufficienti litteratura ad ordines sacros ascendere profumunt, & se mentiendo promouere faciunt. Alij vero extorta fraudulenter à Superioribus licentia, vt in libertate spiritus vivere possint, ad Clausuales, siue Conuentuales præter, & contra summorum Pontificum prohibitiones, & nisi prouideatur desuper in dies eximentur, & transferentur, & similia committere non expauescent, in eorundem Ordinis, & familie graue detrimentum, & iacturam. Quare dicti Ordinis generales, & prouinciales Vicarij, & eorum in Curia antedicti Commissarij nobis humiliter supplicari fecerunt, vt super his opportunè prouidere paterna diligentia curaremus. Nos igitur, qui dictum Ordinem Minorum, & illius fratres singulari prosequimur dilectionis affectu, prout illorum benemerita in nos, & apostolicam Sedem dignè meruerunt, præmissis, & alijs scandalis ne eueniant, opportunè pro ministerio pastoralis officii nobis commissi prouidere volentes ac singularum litterarum per dictos fratres, vt præfertur, impetratarum, & clausularum in eis contentarum tenores præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & singulis vestrum quascunque litteras, quas per eosdem fratres à nobis, & Sede prædicta super huiusmodi exemptionibus, ac habitus mutationibus, & dimissionibus, nec non eleemosynarum subtractionibus, & mendicationibus, ac extorsionibus, vt præfertur, impetratas repetentes, autoritate nostra instigantibus prædictis Vicariis, siue in Romana Curia Commissariis, aut per eos ad hoc deputatis, si videbitur expedire, examinandi, & causas per eosdem fratres in illis allegatas dijudicandi, & si veras non repereritis, reuocandi, & annullandi, ac eisdem fratribus minime suffragari debere declarandi. Ac prædictis fratribus ad Ordinem Canonicorum regularium translatis, seu vt sæcularibus incedentibus, ne in ciuitatibus, oppidis, vel locis, vbi domus dicti Ordinis fuerint, permaneant, inhibendi, vel si in eis manere voluerint, vt ad Ordinem seu familiam, cuius habitum temerè reliquerunt, redeant, mandandi: nec non concessiones quascunque vigore litterarum Cruciatæ in partibus illis nuper, vt creditur, publicatæ, eisdem fratribus minime suffragari, nec illarum vigore confessores eligere posse; neque ad dictos fratres Ordinis Minorum, & familie se extendere declarandi, eisdem autoritate, & tenore concedimus: & nihilominus vos vel duo, aut singuli vestrum per vos, vel alium, seu alios faciatis autoritate nostra præmissa omnia & singula, quoties pro parte generalium, & prouincialium Vicariorum prædictorum, seu alicuius eorum fueritis requisiti, firmiter obsec-

obseruari, non permittentes eosdē generales, & prouinciales Vicarios, seu ipsorum Commissarios per dictos fratres, etiam prætēxtu dictarum litterarum, aut illarum processuum præmissorum occasione quomodolibet molestari, seu perturbari: contradictores quoslibet, & rebelles censuris Ecclesiasticis, & alijs iuris remedijs appellatione postposita compescendo; inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, & alijs Apostolicis constitutionibus, nec non prædictis, seu quibusuis alijs litteris Apostolicis per eosdē fratres impetratis, & impoſterum impetrandis: quibus, etiam si pro illarum derogatione de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, et expressa, et indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, et importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, earum tenores pro expressis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus; cæterisque contrariis quibuscunque. Exhortamur tamen Generales et, Prouinciales præfatos, vt sanctissimæ expeditioni prædictæ de confessoribus idoneis, pro viribus ex eis subiectis fratribus provideant requisiti. Cæterum quia difficile foret præſentes litteras ad singula loca, in quibus de eis fides forsan facienda fuerit, deferri; volumus, et eadem autoritate Apostolica decernimus, quod ipsarum transumptis manu publici Notarii subscriptis, et sigillo alicuius Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curie Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, et alibi vbi expediens fuerit, adhibeatur, quæ eisdem præſentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die penultima Martij 1512. Pontificatus nostri anno nono.

Saccesſit Iulio II. Leo X. electus V. Idus Martij coronatus 14. Kalend. Aprilis.

I.

Reuocantur, & prohibentur priuilegia omnia extra
Ordinem apud quoscunque viuentium.

Ibid. fol. 10.

*Dilectis filijs Vicarijs generalibus Cismontanis, & Vleramontanis
Ordinis Minorum de Observantia.*

INter cætera regularis obseruantie vota obedientie iugum, sine quo non vera, sed ficta censetur esse religio, præcipuum existit: & propterea abſonum est, & absurdum, quod quis habitu se religiosum foris exhibeat, & lupi rapacis more regulariter viuere, regularemque disciplinam suscipere omnino contemnat. Sanè sicut nobis exponi fecistis, sæpe contingit, quosdam de Ordine vestro professores, salutis propriæ immemores, salutaris obedientie iugo spreto, ad nos, nostramque Sedem accédere, exemptiones, gratias, priuilegia, & Apostolica indulta, quibus religionis vestræ integritas non mediocriter dissoluitur, & alijs delinquendo fomentum efficax monstratur, ad Ordinis disciplinam regularem, & prælatorum correctionem salutarem declinandas, cum fictis medijs quærere, & obtinere; etiam nonnullos ex Prælatiſ ecclesiarum vobis irrequisitis, ad secum morandum, vel pro ipsorum promouendis negotijs aliquos ex eisdem assumere iuxta suæ libitum voluntatis; quo fit vt Ordo præfatus, & suæ pacis dispendium, & grauis detractionis aliquando perferat detrimentum. Nos igitur, quos suscepti regiminis cura admonet, & officij Põtificalis autoritas inducit, vt circa ea, per quæ religionis vestræ status,

&

ANNO CHRISTI 1511. IULII II. ANNO I.

& tranquillitas conseruentur, & opitulante Altissimo, fidelium in vos deuotus affectus augeatur, attente cōsiderantes, incongruū existere, quod huiusmodi professores habitum dicti Ordinis gerant, ac se de ipso Ordine nominare præsumant, & iurisdictionem, aut disciplinam superiorum eiusdem Ordinis suscipere parūpendant, super his salubriter, & prouidē occurrere cupientes, vestris in hac parte humilibus supplicationibus inclinati pro dicti Ordinis, eiusque obseruantie regularis conseruatione, & ut vagantibus, & delinquentibus fratribus, atque alijs exquisitis medijs libertatis spiritum quærere satagētibz, omnis euagandi tollatur occasio, autoritate Apostolica tenore præsentium, statuimus, & ordinamus, quod nullus Ordinis, & Obseruantie huiusmodi professor de cætero exemptionem aut indultum Apostolicum sub quauis forma, & expressione verborum obtinere possit, nisi vester, aut Commissariorum vestrorum in Romana Curia existentium, ad hoc expressus accedat assensus. Et si illa impetrauerit, illa nullatenus sibi suffragentur, cum illorum obtentu à prælatorū suorū iurisdictione, quo minus eorū regulari disciplinæ sit subiectus, exemptus censeatur. Quodque nullus Prælati, aut Apostolicæ Sedis Nunciatus, aut Legatus, nisi esset de latere Legatus, aliquem ex professoribus vestri Ordinis ad secum morandum, vel pro suis negotijs promouendis, absque vestra seu prouincialium vicariorum suorum licentia petita, obtenta, & inscriptis habita assumere possit, sine speciali mandato Sedis eiusdem de præsentibus specialem mentionem faciente. Et ne professores ipsi cum prædictis contra præmissa morari, vel negotia eorum assumere audeant, in virtute sanctæ obediencie districtius inhibemus. & mandamus, ut professores, qui sine dicto speciali mandato nostro, vel vestra licentia ad prædicta quomodolibet imposterum assumpti fuerint, eisdem disciplinæ, & correctioni, quibus alij professores vestri subiiciuntur, subiici debeant: statuta tamen, & ordinata per vos in congregationibus generalibus contra huiusmodi delinquentes in suæ firmitatis robore permanere volumus: Ac exinde irritum decernimus, & inane, si secus super his à quoquam quauis autoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis statutis, & cōsuetudinibus dicti Ordinis iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis cæterisque contrarijs non obstantibus. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris die 27. Octobris 1513. Pontificatus nostri anno primo.

ANNO CHRISTI 1514. LEONE X. AN. 2.

II.

Concedit ut possint fratres habitare in conuetibus magnis, & uti paramētis pretiosis.

Ibid. fol. 11.

Dilectis filiis Generali, & Prouincialibus, Vicariis, Guardianis, & Fratribus Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia.

Merentur vestræ deuotionis sinceritas, & religionis honestas, ut ea vobis gratiosè concedamus, quæ vestrarum conscientiarum serenitatem & quietem respicere dignoscuntur. Cum itaque sicut nobis nuper exposuistis licet fel. record. Nicolaus III. & Clemens Papa V. ac alij Romani Pontifices prædecessores nostri pro consolidatione ambiguarum conscientiarum, & timoratarum conscientiarum fratrum Ordinis vestri serenitate, domos, & loca, & alia bona vestra, tam mobilia, quam immobilia in ius & proprietatem Ro-

ANNO CHRISTI 1514. LEONE X. ANNO 2.

Romanæ Ecclesiæ susceperint. Nihilominus nonnulli vestrum adhuc hesitant an eis domos amplas, & speciosas, quæ in præsentiarum in vestro Ordine, & familia tam per fratres speciali ad hoc facultate, siue auctoritate suffultos, quam per seculares ad hoc pia deuotione ductos construuntur, & ædificantur, vt potius palatia Magistratuum reputari posse videantur, quam habitationes pauperum inhabitare, & colere, & simili modo paramentis, & vasis Ecclesiasticis, quæ in numero, & pretio sanctæ Euangelicæ paupertati, quam professi estis, derogare videntur, ac alijs quibus tam Ordo, quam fratres vtuntur communiter, vel diuissim, vt, & in vestris conuentibus illa retinere liceat: Ac propterea nonnulli conuentus relinquere, et ad loca eremitoria se transferre, et fugere moliantur, in diuini cultus detrimentum, et scandalum populorum, ac Ordinis, et familiæ perturbationem. Et cum interdum ob magnificentias plurimorum Principum, et aliorum Dominorum, qui non secundum quod vestræ conuenit paupertati, sed secundum quod eorum congruit excellentiæ, volunt, et vestras domos construere, et pro diuino cultu cappas, et planetas, dalmaticas, et alia paramenta, & calices, aliaque vasa ad ministerium Sacramenti altaris pro summi Dei honore, et gloria piè erogare, et elargiri, talia respuere non possitis; nec non possibilem resistantiam de non recipiendo faciatis, et non sinant postmodum isti tales donantes iam accepta alienare, nec demoliri iam constructa permittant, nobis humiliter supplicari fecistis, vt pro pace conscientiarum vestrarum, et vt sine stimulo gratum Altissimo famulatum, exhibere, et in vestro laudabili officiandi ritu continuare possitis, statui vestro super his opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur attendentes, quod domorum, et aliarum rerum tam pro Diuino cultu, quam communi vsu vestro vobis concessarum, solum ad vsum, et non fructum, nec possessionem cedunt, nec ea sine speciali Sedis Apostolicæ mandato alienare possitis, ac ad eandem Sedem illa omnia, quæ de nouo, vt nostri prædecessores fecerunt, in proprietatem dictæ Sedis recipimus, pertinent; et quod ex domorum amplitudine, aut paramentorum duplicitate nihil magis vestris commoditatibus corporalibus adijciatis; vestris in hac parte supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, et decernimus vos illorum tantum esse custodes, et non possessores, et pro parte rei illis absque vestræ professionis macula, aut violatione, cum deceat iuxta solemnitatum celebrationem in solemnioribus officijs, et decentioribus paramentis diuinam honorare maiestatem, et ipsius cultum munificare, et alijs, quibus tam Ordo quam fratres vtuntur, communiter vel diuissim, vt, potiri liberè, et licitè posse, prout etiam fel. record. Iulius Papa II. prædecessor noster fratribus eiusdem Ordinis, et familiæ Regni Angliæ, ad instantiam charissimæ in Christo filiæ nostræ modernæ Reginæ Angliæ Illustris, concessisse dicitur; et sic perpetuis futuris temporibus in Ordine, et familiæ vestris ab omnibus illis fratribus teneri, et obseruari debere volumus, et mandamus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Ordinis statutis etiam iuramento siue professione firmatis, & alijs in contrarium facientibus quibuscunque. Datum Romæ die 3. Ianuarij 1514. Pontificatus nostri anno primo.

I I I.

Declarat Tertiarios gaudere priuilegijs Ecclesiasticorum.

Ex Breui originali.

Dilectis filijs Vniuersis fratribus Tertij Ord. S. Francisci de Penitentia nuncupatis:

EXponi nobis nuper fecistis, quod licet dudum fel. rec. Gregorius IX. & Sixtus IV. prædecessores nostri pia consideratione omnes fratres, & so-

Annal. Minor. Tom. VIII.

1

rores

rores tertie regulæ B. Francisci de Poenitentia nuncupatos, præcipuis fauoribus prosequentes, ut congruentibus libertatibus, & immunitatibus Ecclesiasticis, quibus alia personæ religiosæ gaudent, & potiuntur, gaudere, & potiri debere, & posse indulgissent, ac omnibus, & singulis communitatibus potestatibus, rectoribus, & alijs quibuscunque officialibus, etiam sub excommunicationis poena eo ipso ab his, qui contra facerent incurrenda, ne ipsos, aut quempiam eorum quominus huiusmodi exemptionibus tam fori, quam personæ potiantur nullatenus molestare, aut inquietare præsumerent, districtius inhibuerunt, vniuersis insuper, & singulis in Ecclesiastica dignitate constitutis personis quando, & quoties in & super his, à quoquam ipsorum, requisiti fuerint, in præmissis libertatibus eosdem conseruare, & manutenere pro viribus deberent, statuerunt, & mandauerunt, prout in litteris dictorum prædecessorum nostrorum plenius continetur. Quidam tamen Domini, Magistratus, Rectores, & officiales in prouincia Basilicatæ consistentes, Ecclesiasticas censuras paruipendentes, in animarum suarum periculum, grauamen vestrum, & Christi fidelium perniciosum exemplum, ac scandalum plurimorum, vos nimium comprimentes, contra huiusmodi priuilegia officia publica recipere, exequi, & personalia onera sustinere, aliàsque multipliciter vos perturbare, & inquietare contendunt: & propterea ad nos recurrentes, nobis humiliter supplicastis, quatenus paterno affectu vos prosequendo, & huiusmodi prædecessorum nostrorum vestigijs inhærentes in præmissis opportunè prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, qui circa personas quaslibet sub habitu, & professione à mundo quoquo modo semotis, Diuinis vacantes beneplacitis, sollicitudinis nostræ partes, per quas eorum sincera deuotio incrementis continuis laudabilius in Domino proficiscatur, libenter impendimus, ac ut ea, quæ pro ipsorum quiete eis à Sede Apostolica clementer indulta sunt, illibata, persistant, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, huiusmodi prædecessorum nostrorum litteras, ac in eis contenta quæcunque priuilegia, gratias, & indulta, quatenus sint in usu, autoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere volumus: ac dilectis filijs Potentino, ac Tricaricen. & Montis Pelusij Ecclesiarum Archidiaconis committimus, & mandamus, ut vnus, vel duo, aut vnus eorum vobis efficacis defensionis præsidio assistentes non permittant vos à prædictis, vel quibuscunque alijs contra huiusmodi prædecessorum nostrorum tunc vobis indulta, & nunc per nos eadem autoritate dumtaxat confirmata, quoquo modo indebitè molestari: molestatores, & præsumptores huiusmodi; nec non quoslibet contradictores, & rebelles cuiuscunque dignitatis, status, vel conditionis existerent, quandocunque, & quotiescunque eis expedire videbitur, per censuram Ecclesiasticam, & alia Iuris remedia compescendo: constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, statutis, & consuetudinibus, ceterisque alijs in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 6. Ianuarij, an. 1514. Pontificatus nostri anno primo.

Conce-

I V.

Concedit eis facultatem ecclesias, cœmeteria, paramenta, corporalia, &c. benedicendi.

Ex reg. Vltam. fol. 22.

Dilectis filijs Cismontanis & Vltamontanis generalibus, & prouincialibus Vicarijs, nec non Guardianis & fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum.

Religionis suadet honestas, & deuotionis vestræ promeretur affectus, vt vos Apostolicæ fauoris suffragio prosequentes, precibus vestris præsertim commodum, & decorem Ordinis vestri concernentibus, prout possumus, fauorabiliter annuamus. Cum itaque sicut nobis nuper exponi fecistis, dudum fel. rec. Sixtus Papa IV. prædecessor noster, vobis vt paramenta, & ornamenta Ecclesiastica, ac corporalia, & alia, in quibus chrisma non interuenit, benedicere possitis, gratosè concesserit, & ab illo tempore in possessione benedicendi paramenta, & corporalia huiusmodi secundum limitationem inter vos in Capitulis vestris factam fueritis, ac in diuersis etiam remotis partibus, & insulis de nouo ab infidelibus recuperatis, diuersæ domus Ordinis vestri constructæ existant, & in dies construantur, & ordinarij locorum non semper in suis ciuitatibus, & diocesisibus resideant, ac interdum in remotis agant, & sæpius contingat loca, & cœmeteria earumdem domorum sanguinis effusione, seu alias pollui, ac illarum fratres non semper ordinarios locorum pro illis reconciliandis adire possunt. Imo quandoque illis graue, seu dispendiosum existat ad illos quandoque per tres dietas ab eorum domibus distantes accedere: nobis humiliter supplicari fecistis, vt cum piæ mem. Iulius Papa secundus etiam prædecessor noster, dilectis filijs fratribus Ordinis Minorum indultum Ecclesias, ac cœmeteria sua benedicendi, & reconciliandi concesserit, ac interdum Episcopi præsertim in remotis agentes, quandoque per duas dietas adire nequeant, vobis super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui religiosarum personarum vota, per quæ earum dispendijs obuiatur, & commodis, & profectibus providetur, studio charitatis libenter prosequimur, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & pro tempore existentibus generalibus, & prouincialibus, ac Guardianis, & fratribus vestrorum Ordinis, & Obseruantie, vt Ecclesias, oratoria, & loca quæcunque recepta, & recipienda nondum consecratas, seu consecrata facta prius requisitione ab Episcopis locorum, eisque recusantibus, vel negligentibus, per quemlibet alium Catholicum Episcopum gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem, consecrari facere, ac vestri Ordinis generalibus, & prouincialibus Vicarijs, & Custodibus, ac Guardianis pro tempore existentibus præfatis, vt omnia, & singula eiusdem Ordinis, & Obseruantie Ecclesias, cœmeteria, capitula, & oratoria vbicunque existentia receptas, & recepta, ac recipiendas, seu recipienda, ac paramenta, & ornamenta, ac alia quæcunque ad diuinum cultum, & vsum vestrum necessaria, in quibus chrisma non interuenit, pro vestro vsu tantum solemnibus benedictione, ac etiam per Vicarium, seu Guardianos, aut alios ad hoc à vobis in vestris Capitulis generalibus prouidè deputandos, benedicere, ac illos, seu illa, & eorum quodlibet sanguinis, seu seminis effusione, seu alias quomodolibet pollutas, seu polluta, quatenus opus fuerit, aqua per vos præsertim in locis remotis, vbi Episcopum ob aquam benedictam per duas dietas adire non potueritis, benedicta reconciliare liberare, & licitè valeatis, autoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Non obstantibus quibuscumque Apostolicis, ac in prouincia-

uincialibus, & synodalibus constitutionibus, & ordinationibus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 3. Februarij 1514. Pontificatus nostri anno primo.

V.

Prohibetur ingressus ad monasteria Monialium, & domus sororum tertij Ordinis.

Ibidem fol. 13.

Dilectis filijs Vicario generali, & Prouincialibus Ordinis Minorum regularis Obseruantia, familie Ultramontane.

Accepimus siquidem, quod licet per regularia sanctæ Claræ, & Ordinis vestri instituta, prouidè à maioribus, & prædecessoribus vestris ordinata, cautum sit, & optimè prouisum cum Sedis Apostolicæ decreto, quando, & quomodo, aut qua solemnitate ad ipsas moniales, & intra clausuram monasteriorum ipsarum ingrediendum sit; nihilominus in nonnullis locis Confessores, & Rectores, qui pro tempore ad regimen ipsarum, & gubernationem, deputantur, latius fortè, quam debeant, licentias Apostolicas minus timorè impetratas, & formas illarum prætereuntes, ad easdem moniales, non subsistente vlllo necessitatis casu limitato, sed pro quauis leui causa, cum ex confessione in confessionalibus, in quibus passim similia indulta concedi solent, facta, cum ex alia facultate aliquibus personis concessa ingredi permittunt, in graue quietis præiudicium, ipsarum monialium, & ipsorum fratrum animarum periculum, & alicuius scandali, quod auertat Deus, suscitationem: & pariter ad Tertiarias in congregatione viuentes, ad quas accedere licet, prohibitum non sit, tamen propter scandalum, quod interuenire posset, non sine nota fortè incontinentiæ, & contra religiosam honestatem, ac in pacis, & spiritualis quietis ipsarum monialium læsionem, & offensionem. Nos igitur, qui à teneris ætatis nostræ annis, de huiusmodi honestate curam gessimus quā sollicitam, præsertim in virginibus, æterno sponso Deo sacro velamine consecratis, cupientes illis obuiare incommodis, quæ procurante humani generis inimico euenire possent, si de opportuno remedio non prouideremus, auctoritate Apostolica sub æternæ maledictionis interminatione in virtute sanctæ obedientiæ prohibemus, ne quis frater confessor ipsarum monialium, aut quis frater, aut alius cuiuscunque præeminentiæ, aut officij inter vos sit, ad ipsas moniales, aut ipsarum monasteria ingredi vel intrare, nisi in casibus in earum regula, & institutionibus ipsius Ordinis vestri contentis, quoad ipsorum monasteriorum ingressum editis; nec etiam aliæ vtriusque sexus seculares personæ, etiam prætextu cuiusuis indulti, etiam confessionalium prædictorum, monasteria ingredi; neque ipsi fratres Ordinis vestri ad Tertiarias in congregatione viuentes, nisi de licentia, & speciali mandato vestro introire præsumant, vos propterea monendo vt non passim ingressum huiusmodi relaxetis, sed in Capitulis vestris generalibus, & prouincialibus prouidè de similibus, & alijs ad obseruantiam honestatis, & continentia spectantibus ordinetis. Non prohibemus tamen, quod fratres prædicti infra limites monasteriorum sanctæ Claræ intrare, & ad loca, vbi fratres eisdem seruientes habitant, & alij sæculares ingrediuntur, intrare, & accedere, nec non cum eisdem, quando opus fuerit, & cum limitationibus, quas in Capitulis vestris ordinabitis, in locis, in quibus reliquæ sæculares personæ cum eisdem loquuntur, loqui possent. Et nihilominus singulis sororibus tam sanctæ Claræ, quam Tertiarijs vbique terrarum existentibus, & sub cura vestra degentibus, præcipimus sub pœnis, & maledictionibus, & censuris supradictis mandamus, vt Vicario generali pro tempore

pore existenti sic pareant, et cum effectu obediant, et ipsius visitationem recipiant, sicut Vicariorum prouincialium, in quorum prouinciis degunt, recipiunt, et admittunt, et similiter Visitatorum pro tempore ab ipso Vicario generali ex Decretis Apostolicæ Sedis dependeat. Non obstantibus fel. rec. Nicolai Papæ III. prædecessoris nostri, quæ incipiunt *Exyt, qui seminat*, ac aliis constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac quibuscumque priuilegiis, et indultis monasteriis prædictis; seu earum aliquibus in specie fortè concessis, aut quauis occasione impetratis regulari Obseruantia præiudicantibus, siue canonicam Ordinis correctionem impediuntibus, quæ quoad hoc nulli volumus suffragari; cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 13. Februarii 1514. Pontificatus nostri anno primo.

V I.

Confirmat litteras Iulij II. de extensione priuilegiorum
aliarum religionum ad fratres Obseruantes.

Ex bullario Roder. fol. 298.

*Dilectis filiis vniuersis Fratribus Ordinis Minorum de Obser-
uantia nuncupatis.*

Affectu beneuolentiæ spiritualis, eadem causâ vos prosequi delectamur qua diligenter, & feruenter insistitis, ut per honestæ conuersationis, & piæ vitæ studium in conspectu Dei, & hominum placeatis. Dudum siquidem fel. rec. Iulius Papa II. prædecessor noster vobis, vt ex tunc de cætero omnibus & singulis priuilegijs, gratijs, libertatibus, immunitatibus, & indultis, spiritualibus, & temporalibus, tam fratrum Prædicatorum, quam Eremitarum S. Augustini, ac B. Mariæ de Monte Carmelo, omnibusque alijs Ordinibus Mendicantibus per Sedem Apostolicam, vel Legatos eiusdem, in genere, etiam per litteras Apostolicas, *Mare magnum* nuncupatas, etiam quoad exemptionem à solutione quarta locorum Ordinarijs, & Parochialium Ecclesiarum rectoribus debite, a qua vos pro potiori cautela eximit, eatenus concessis vti, potiri, et gaudere possitis, et deberetis in omnibus, et per omnia, ac si vobis concessa specificè fuissent, per suas in forma breuis litteras indulget, illaque de nouo vobis concessit, prout in dictis litteris plenius continetur. Nos igitur, ad vos pium animi affectum, quo vos ob deuotionis vestræ sinceritatem, et religionis honestatem prosequimur, extendentes, ac profectui vestro paternè consulere volentes, motu proprio, et ex certa scientia litteras prædictas, et in eis contenta quæcunque autoritate Apostolica, tenore præsentium innovamus, approbamus, et confirmamus, ac plenum firmitatis robur obtinere, et firmiter obseruari, vobisque perpetuò suffragari debere decernimus; Et nihilominus pro potiori cautela præmissa omnia de nouo autoritate, et tenore, prædictis concedimus, et indulgemus, mandantes vniuersis, et singulis venerabilibus fratribus Archiepiscopis, et Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, et alijs personis in dignitate Ecclesiastica vbilibet constitutis, quatenus ipsi, vel alter eorum per se, vel alium, seu alios, vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant vos gratijs, priuilegijs, libertatibus, immunitatibus, concessionibus, et indultis præmissis pacificè gaudere; Non permittentes vos desuper per ordinarios, et rectores præfatos, seu quoscunque alios, quauis autoritate fungentes, quouis quæsito colore, quomodolibet indebitè molestari, inquietari, seu etiam perturbari: contradictores, molestatores, perturbatores, inquietatores, et rebelles quoslibet censuris Ecclesiasticis, et alijs Iuris remedijs, appellatione postposita, compescendo: inuoca-
to

to ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibuscunque priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium quomodolibet forsan concessis: quibus, illorum tenores pro expressis habere, specialiter, & expresse derogamus. Nec non omnibus illis, quæ in prædictis litteris concessa sunt, non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque. Cæterum quia difficile foret præsentibus litteras nostras ad singula loca, ad quæ opus esset, deferri, volumus ut earum transumptis, manu publici Notarij subscriptis, & alicuius Prælati Ecclesiastici, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut generalis Vicarij dicti Ordinis sigillo munitis, ea prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis litteris originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 16. Februarij 1514. Pontificatus nostri anno primo.

VII.

Declarat Fratres Obseruantes, & Moniales in reformatis monasterijs non teneri ad subeunda onera missarum, & alia quæ inibi præextiterant, translatis redditibus ad alios vsus. *Ex Reg. Vltimæ. fol. 4.*

Dilectis filijs Vicarijs generalibus & provincialibus, ac Fratribus vniuersis Ord. Min. de Obseru.

Iustum, & rationabile censemus, ut vos qui contemplationi Altissimi Dei, & eius obsequijs iugiter mancipati estis, in conscientiæ serenitate cõfoueamus, quo possitis quietius his intendere, ad quæ vocante Deo relicto sæculo, sponte vos emancipastis. Sanè nuper pro parte vestra propositum fuit coram nobis, quod in conuentibus, quos olim à fratribus Conuentualibus Ordinis Minorum de mandato, & licentia Sedis Apostolicę formandos recepistis, tot & tanta onera, ac fundationes missarum, & aliorum suffragiorum comperiuntur, ut si omnibus satisfacere deberetis, in multis locis fratres non sufficerent: quin imò opus esset quasi vbique ordinarium prætermittere officium, & alia extraordinaria celebrare, & persolvere, ac in plerisque locis prouentus & redditus, ex quibus celebrationes missarum & suffragiorum huiusmodi fundatæ extiterant, sunt probati non subsistere, & penitus alienari, nec non paramenta Ecclesiastica, pro quibus etiam similis obligatio excreuerat, omnino consumpta: vbi tamen adhuc subsistere inuenti fuerunt prouentus prædicti, in aliquibus locis, Ecclesijs matricibus applicati sunt, & alibi monasterijs, & alijs Ecclesijs, ac pijs locis monialium, ad effectum ut illis obligationibus ipsi satisfacerent, cum vobis, & statui vestro non conueniret ex annuis redditibus vitam ducere, & sustentari: in alijs verò locis, vbi domus ruinosæ reparatione indiguerant, de licentia Apostolicæ Sedis alienati, & domus reparatæ & restauratę fuerant. Alibi verò Vniuersitates, & Communitates locorum ad se tales prouentus receperunt distribuendos, vbi, & quando opportunum eis videbitur, adeo ut penitus redditus prædictos, fratres ipsi à se abdicarint: ita quod plenè tam de Apostolica Sedis licentia, quam de sacrorum Conciliorum determinatione, conscientijs fratrum satisfactum existimatis: Nihilominus adhuc plerique fratres in eorum conscientijs non conquiescunt, nisi à Sede prædicta dilucidior declaratio emanarit, & de ipsius autoritate hæc fieri plenius constiterit vniuersis. Quare nobis humiliter supplicastis, ut ne contingat dubietate huiusmodi à simplicioribus ibi trepidare timore, vbi nullo est timore trepidandum, super his opportunè prouidere paterna charitate dignaremur. Nos igitur

ANNO CHRISTI 1514. LEONE X. ANNO 2.

igitur, qui in conscientiarum serenitate, & quiete plurimum delectamur, corū præsertim, quorum confidimus pio patrocinio adiuuari, & à tam graui onere, quod auctore Domino immerito, sustinemus deuotis, & assiduis precibus subleuari: præsentium serie decernimus, & declaramus vos, qui prouentus, & redditus, per quos talia onera imposita sunt, non percipitis; nec ex voto professionis vestræ percipere potestis, obligatos non fuisse, nec esse, neque, impofterum, si contigerit similes reformationes in conuentibus fieri, teneri ad similia suffragia persoluenda: dummodo tam in communibus officijs, quæ quotidie in vestris Ecclesijs celebrantur, quam in priuatis orationibus, quæ assidue à fratribus vestris persoluantur, & in extraordinarijs missis, & suffragijs, quæ in Ordine vestro annuè pro benefactoribus vestris singularibus fieri statuistis, eorum memoriam specialiter faciatis, attendentes, quod eo modo plus verimiliter pro dictis animabus in conspectu Diuinæ Maiestatis satisfieri poterit, quam si prædicti conuentus reformati adhuc pristinæ deformationi subiacerent. Et simili modo moniales Sanctæ Claræ sub cura vestra viuentes, vbi similes obligationes in reformatis monasterijs fortè inuenerunt, non teneri: dummodo etiam in communibus officijs, & orationibus priuatis, & alijs extraordinarijs missis, & suffragijs, pro benefactoribus per eas ordinatis, & ordinandis, eorum memoriam faciant specialem. Non obstantibus promissionibus etiam fortè iuramento firmatis, & alijs constitutionibus, & ordinationibus, ac omnibus, & singulis in contrarium facientibus quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 17. Martij 1514. Pontificatus nostri anno primo.

ANNO CHRISTI 1515. LEONIS X. ANNO 2.

VIII.

Declarat aliqua dubia circa recitationem diuini officij,
& concedit fieri officium sub ritu duplici de
B. Agnete, & vndecim millibus
Virginibus. *Ibid. fol. 14.*

Dilectis in Christo filiabus vniuersis Abbatissis & Monialibus ac conuentibus monasteriorum quorumcumque Ordinis Sanctæ Claræ sub perpetua clausura, ac cura & regimine Fratrum Minorum de Observantia Altissimo famulantibus.

CUm sicut nobis nuper exponi fecistis, in Regula S. Claræ, in qua & suauis Religionis iugo, ac cura, & regimine Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum gratum Domino redditus famulatum, & diuinis beneplacitis insistitis, nonnulla contineantur, quæ mentibus vestris dubia existunt, & declaratione Apostolica indigere noscuntur, nobis propterea humiliter supplicari fecistis, vt circa huiusmodi regulæ obseruantiam sine aliqua hæsitacione ac mentium, & conscientiarum vestrarum perturbatione, & scrupulo insistere possitis, quæ ambigua sunt, per nostræ declarationis ministerium vobis plana, & aperta reddere de benignitate Apostolica dignaremur. Et sicut eadem expositio subiungebat, circa obseruationem diuini officij in prima regula Bea-

12

tæ Claræ contineatur, quod sorores litteratæ faciant diuinum officium secundum consuetudinem fratrum Minorum, legendo sine cantu, & quæ litteras nesciunt, dicant Pater noster : & pro defunctis dicant etiam in vesperis septem. Pater noster, & Requiem æternam, pro matutino duodecim, & sorores litteratæ teneantur dicere officium mortuorum. Et ex secunda Regula Ordinis S. Claræ huiusmodi per fel. rec. Vrbanum Papam IV. prædecessorem nostrum, cum prima satis obscura videretur, declarata, contineatur, quod de diuino officio, tam in die, quam in nocte Domino persoluendo taliter obseruetur: videlicet, quod hæ, quæ legere, & canere nouerunt, secundum consuetudinem Ordinis Fratrum Minorum diuinum officium debeant celebrare, illitteratæ vero dicant Pater noster, & pro defunctis dicant in vesperis septem Pater noster cum Requiem æternam, pro Matutino duodecim Pater noster tempore, quo sorores litteratæ faciunt officium mortuorum. Et quia etiam ex declaratione per Vrbanum prædecessorem huiusmodi facta, vt præfertur, mentibus vestris adhuc plenè satisfactum non est, cum tam ex prima, quam ex secunda Regula huiusmodi sorores litteratæ teneantur dicere officium mortuorum, huiusmodi certam declarationem, an vesperas, aut vigilias mortuorum huiusmodi, nisi temporibus ex ordinario Romano, & eorum constitutionibus statutis non persoluantur, non habetis: propter quod in magna conscientiarum fluctuatione, & mentium vestrarum perturbatione existitis. Et insuper cum difficile sit semper esse in choro in omnibus horis, & nunquam deficere, aliquando occupatione satis leui, aliquando tædio, aliquando aliquali negligentia, & aliquando vos aliquam horam vobis eligatis per vos ipsas, aut cum socia horas huiusmodi persolvere. Cumque multum difficile sit conscientiis timoratis interpretari, quæ sit illa necessitas, quæ excusat à choro: præterea vtrum monialis sana, sub pœna peccati semper in choro horas persolvere teneatur, posito quod in choro dicatur officium ordinariè, vt consuetum est, à competenti numero monialium, iuxta copiam inibi residentium: & quod propterea, quæ in choro non interest, non omittit per seipsam, aut cum socia officium diuinum persolvere, petatis declarari. Præterea, cum asseratur piæ memoriæ Innocentium VIII. seu alium Romanum Pontificem prædecessorem nostrum, ad tollendos discursus fratrum Ordinis huiusmodi, quod fratres ipsi dicendo quinque Pater noster, & Ave Maria coram Sacramento Altaris, & infirmi in grabatis suis pro felici statu Sanctæ Matris Ecclesiæ dicendo, vt supra, haberent eandem Indulgentiam, quæ est 2. Augusti in S. Maria de Portiuncula, siue de Angelis apud Assisium, & prout illa die à deuotis populis lucratur. Item, quod dicendo alia quinque Pater noster, & Ave Maria pro intentione Domini concedentis; & insuper recol. piæ mem. Pius II. etiam prædecessor noster eisdem fratribus Vltramontanis, vt Septem Psalmos Pœnitentiales dicendo cum Litanis, Indulgentias stationum Urbis haberent, & assequerentur, indulserit; & ipsis fratribus toties, quoties coronam Domini Iesu Christi, & Virginis Mariæ dicerent, plenariam haberent Indulgentiam, concessum fuisse, asseratur. Quare vt præmissa vobis ex officio pastoralis officij nostri pro quiete conscientiarum vestrarum, ne contra conscientiam agendo ad gehennam ædificare videamini, plena, & aperta facere atque declarare, & super huiusmodi officio persoluendo quomodo vos habere debeat; ac in facultatibus, quoad participationem gratiarum fratribus Minoribus huiusmodi, sub quorum cura, & regimine viuitis, cõcessarum, qualiter participetis; & in facultate absolutionis peccatorum vestrorum, quæ forma seruanda sit, more pij Patris, & ex benignitate Apostolica, qua vos tanquam peculiare in Christo filias prosequuti sumus, & prosequimur, aperire, & decernere dignemur. Nos igitur præmissis, & infra scriptis supplicationibus paterna beneuolentia annuentes, ac super præmissis omnibus vobis taliter per nostræ declarationis oraculum providere, & sic plana facere volentes, vt Deo, cui iugiter inseruitis, cum conscientiarum, & mentium vestrarum quiete, & pace gratum, & acceptum reddere valeatis famulatum, circa præmissa vobis, habita matura deliberatione, omnibusque diligenter præ-

præmeditatis, & consideratis, autoritate Apostolica ex nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium duximus declarandum, & concedendum, ut sequitur. Primo videlicet, quoad officium defunctorum, declaramus vos dumtaxat teneri, sicut fratres Ordinis Minorum, quorum ritui in diuinorum persolutione vestra vobis præcipit regula conformari; quod satis declarasse videretur præfatus Urbanus prædecessor noster, ubi dicit sorores illitteratas non teneri ad dicendum Pater noster pro mortuis, nisi eo tempore, quo in choro choristæ officium faciunt mortuorum; & verbum illud *teneantur* dicimus refertur ad obligationem vigiliarum, & vespærarum, prout in Breuiario annotatur, & non Pater noster, quæ illitteratis sororibus pro tali suffragio per regulam indicuntur. Quo verò ad obligationem persoluendi officium in choro decernimus etiam sanas non teneri officium diuinum in choro persolvere, humana considerata fragilitate, & sexus foeminei debilitate, quia difficulter conscientia timorata sciret decernere necessitatē excusantē, consideratis, diuersis ac varijs occupationibus, ac impedimentis, quæ superueniunt cōtinuē in administratione rei familiaris monasteriorum vestrorum: attento, quod die noctuque benè, & solemniter, ac sine intermissione collegialiter in choris vestris officium diuinum persolatur, & iuxta formam per regulam vobis traditam, cum reuerentia decantatur: exonerantes tamen conscientiam vestram, discretioni Abbatissarum pro tempore existentium committimus, ut quando, & quomodo, siue cum quibus sit hæc remissio, siue exemptio toleranda, solerter inuigilet, & diligenter aduertat, & prudenter concedat, ne sub colore pietatis ex nimia indulgentia permittat in aliqua sororum, seu monialium habitum generari diuini offensionis. Quantum verò attinet ad participationem in gratijs fratribus Minoribus, sub quorum regimine viuitis, concessis, simili declaratione dicimus: tanto magis vobis esse concessas, quanto minor occasio datur discutiendi, quò sit, ut indulgentias S. Marci de Angelis, siue Portiunculæ de Assisio 2. diei Augusti, & de quinque Patrum noster cum Gloria Patri coram Sacramento Altaris recitando, & de Psalmis, penitentialibus pro stationibus Urbis, quæ ipsis fratribus dicuntur concessas, ad id extendimus, et vobis, prout eis, suffragari volumus; et quatenus opus sit, de nouo pro vestra, et eorundem fratrum spirituali consolatione concedimus. Insuper verò, quantum facultatem absolutionis concernit, concedimus vobis, ut in omnibus solemnitatibus Domini Sabaoth, Virginis Mariæ, omnium Sanctorum, Patris vestri S. Francisci, ac Matris vestræ S. Clare, confessores vestri possint in absolutionibus vestrarum confessionum, eis de peccatis vestris factarum, vos plenariè absoluerè, et poenitentiam salutarem iniungere, et quòties sacram sumitis cōmunionem, eadem die plenariam Indulgentiam consequi. Præterea, quia accepimus Abbatisas, et moniales Parisiensem, et Albiensem monasteriorum S. Clare huiusmodi ad B. Agnetem, et gloriosissimas vnde cum mille Virgines singularem genere deuotionis affectum, eis nunc, et pro tempore existentibus, et quibusvis alijs Abbatisis, et conuentibus monasteriorum dicti Ordinis S. Clare hunc ritum observare volentibus, quod a modo in Antea B. Agnetis, et vnde cum milium Virginum huiusmodi solia perpetuis futuris temporibus sub ritu duplicis maioris celebrare, liberè, et licitè possint et valeant, concedimus, pariterque indulgemus. Præmissas autem declarationes, attestaciones, decreta, concessiones, et indulta vobis, et vestrum singulis perpetuo fecimus, ut omni semota ambiguitate et puriori conscientia, sub suavi Religionis iugo, cui estis perpetuo addictæ, preces ad Dominum liberiori mente funderè, et perpetua pace, et spiritali consolatione gaudere possitis, sperantes eo acceptiores preces vestras apud eum, cui proprium est misereri semper, et parcere, futuras; quo omni soluto fluctuationum obstaculo, intentius illas persolvere, ac pro vobis, et Sancta Romana, vniuersaliq; Ecclesia sedulius, et feruentius orare poteritis, prout vos, quas in visceribus charitatis habemus, et tanquam peculiare, et dilectissimas in Christo filias, paterna beneuolentia, et cura complectimur, futuras non dubitamus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, et

ordinationibus Apostolicis; nec non monasteriorum, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, cæterisque alijs in contrarium facientibus quibuscunq. Cæterum, quia difficile foret præsentis litteras in singulis locis, & monasterijs vestris, & alibi, vbi opus est, ostendere, vel exhibere, volumus, & eadem auctoritate concedimus, quod transumptis ipsarum manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius prælati munitis: vbique plena fides adhibeatur, veluti adhiberetur proprijs originalibus, si in medium ostensæ essent, vel exhibitæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 29. Martij 1515. Pontificatus nostri anno tercio.

I X.

Contentas in præcedenti Bulla, alias, que gratias extendit ad sorores Ordinis B. Mariæ. *Ibid. fol. 17.*

Dilectis in Christo filiabus singulis ancillis, & sororibus monasteriorum Ordinis Beate Mariæ Virginis sub perpetua, & stricta clausura, ac cura & regimine fratrum Minorum de Observantia ubique degentibus.

Vide anno
1515. nu.
ult.

D Vm præcella meritorum insignia, quibus Regina cælorum, Virgo Dei genitrix gloriosa sedibus prælata sydereis, quasi stella matutina præutilat, deuotæ considerationis indagine persequamur: dignum, quin potius debitum reputamus, vt ancillas, & sorores sub regula eiusdem B. Virginis viuentes, & eidem Virgini sub perpetua clausura dedicatas, pro eorum spirituali solatio spiritualibus fauoribus, gratijs, indulgentijs, & remissionibus prosequamur. Cum vos sub regula nouissime sub eiusdem gloriosissime Virginis nomine, de mandato nostro instituta, & de duabus in vnam redacta, Deo, & præfata gloriosissime Virgini sub cura, & regimine fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum, die noctuque summis vigilijs, & puro cordis affectu gratum exhibeatis famulatum. Nos, qui nuper monialibus S. Clare in eadem qua vos clausura, & sub eorundem fratrum regimine degentibus, & Altissimo famulantibus, nonnullas gratias, & indulgentias concessimus, ob ipsius Virginis Mariæ, ad quam semper gessimus, & gerimus singularem deuotionis affectum, vos tanquam peculiare filias paternæ benivolentia, spiritualibusque donis, & gratiarum muneribus prosequi volentes, vobis ad instar ipsarum monialium Ordinis S. Clare huiusmodi pro animarum vestrarum salute, & spirituali consolatione similes indulgentias illis concessas, & quas confirmauimus, illasque eis etiam de nouo concessimus, denuo concedimus, ad vos auctoritate Apostolica pariter extendimus, & ampliamus, ac vobis concedimus. Et cum asseratur sel. record. Innocentium Papam VIII. seu alium Romanum Pontificem prædecessorem nostrum ad tollendum discursus fratrum Ordinis huiusmodi concessisse, quod fratres, qui quinque Pater noster, & Ave Mariæ coram Sacramento altaris, & infirmi in grabatis suis pro foelici statu sanctæ matris Ecclesiæ dicendo, vt supra, haberent eandem, & prorsus similem indulgentiâ, quæ concessa est visitatibus singulis, annis videlicet secunda die Augusti Ecclesiam domus S. Mariæ de Portiuncula, siue de Angelis apud Assisium dicti Ordinis Minorum, & prout illâ dictâ die Ecclesiam visitantes lucrantur: Quod quædicendo alia quinque Pater noster, & Ave Mariæ cum Gloria Patri in fine cuiuslibet Pater noster, & Ave Mariæ quotidie pro eadem intentione, haberet ipsi fratres stationes Urbis, subiungendo vnum Pater noster, & Ave Mariæ pro intentione Domini concedentis: Nec non pia mem. Pium Papam II. etiam prædecessorem nostrum, eisdem fratribus Ultramontanis, vt septem psalmos

poenitenciales dicēdo cum Litanijis visitando loca per eos in Ecclesijs eorum ad hoc deputata, indulgentias stationum Urbis consequerentur; indulgisse; ipsique fratribus toties quoties coronam Domini Iesu, quæ dicitur continere triginta tres Pater noster, & totidem Ave Maria, & coronam B. Mariæ Virginis sexaginta tres Ave Maria, & de decem in decem vnum Pater noster, dicerent, plenariam haberent indulgentiam, etiam concessum fuisse asseratur. Et cum nos similes indulgentias, ut præfertur, eisdem fratribus concessas, præfatis monialibus sanctæ Claræ concesserimus, sic vobis omnibus, et singulis nunc & pro tempore, ac ubique existentibus easdem indulgentias, videlicet Ecclesiam sanctæ Mariæ Portuiculæ, siue de Angelis in Assisio secundi diei Augusti, visitantibus, & quinque Pater noster, & Ave Maria cum Gloria Patri coram Sacramento altaris pro quotidianis stationibus vobis lucrandis, recitantibus, et psalmos poenitenciales pro stationibus Urbis obtinendis recitandi coronas Domini Iesu, et B. Mariæ Virginis ad consequendam plenariam indulgentiam, quæ etiam recitantibus ipsis monialibus S. Claræ per nos, licet forte minus clare, concessa extitit, & quam eis concessam verè fuisse, declaramus, autoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò concedimus pariter, & elargimur. Et quoniam ut piè creditur, dicendo quolibet die quindecim Pater noster, & totidem Ave Maria, in fine anni censentur esse recitata in commemorationem omnium vulnerum, quæ Saluator noster Iesus Christus in suo sacratissimo corpore passionis tempore pro humani generis salute pertulit, eisdem monialibus, & sororibus sanctæ Claræ, ac vobis, et vestrum singulis, & sororibus Tertij Ordinis S. Francisci, & vestris vobis, et eis seruientibus, & alijs dicti Ordinis in congregatione vel alibi viuentibus tunc, & pro tempore existentibus, ad quas videlicet Tertij Ordinis sorores supra nominatas, quæ veræ religiosæ, & professione, et conuersatione sunt. Et ad illas quatuor, quæ in Basilica S. Petri in Capella sancti Andreæ reclusas, quandiu ibi, vel alibi clausuram seruauerint, hanc gratiam, & omnia supradicta, et sequentia extendimus, et volumus suffragari; nec non dictis fratribus Minoribus de Obseruatiâ nuncupatis; sub quorum cura, ut præfertur, viuitis, et vobis et sororibus Tertij Ordinis, et alijs dicti Ordinis in congregatione vel alibi viuentibus, et quatuor, in locis dictæ basilicæ inclusis, dicta quindecim Pater noster, et totidem Ave Maria qualibet die dicentibus, quindecim millia annorum de vestrorum, et suorum peccatorum vera indulgentia, et remissione, eadem auctoritate cōcedimus pariter, et indulgemus. Et quia eisdem monialibus S. Claræ circa recitationem officij mortuorum etiam nonnulla alia, quæ earum conscientias perturbare videbantur, certas declarationes per quasdam nostras in forma Breuis litteras fecimus, illas quatenus vos nunc, et aliquo tempore futuro illis egueritis, ac omnia alia, et singula priuilegia, gratias, et indulta eis quouis modo concessa, quorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, ad vos extendimus, & pariter ampliamus in omnibus, & per omnia perinde, ac si illa omnia vobis specificè, & nominatim concessa, & elargita fuissent. Et nihilominus pro vestra, & eorundem fratrum speciali consolatione vobis sub perpetua clausura viuentibus, ut in omnibus solemnitatibus Domini Sabaoth Beatæ Mariæ Virginis, Petri, & Pauli, S. Francisci, omniumque Sanctorum, & per totam maiorem hebdomadam cōfessores vestri quicunque fuerint, siue ordinarie à Prælati deputati, siue aliter, dummodo vos audiant de consensu dictorum Prælatorum, possint in absolutionibus vestrarum confessionum, eis de peccatis vestris factarum, vos plenarie absoluere, & poenitentiam salutarem iniungere. Quo vero ad fratres, & exclusas, prius tamen suorum Superiorum, & earum curâ gerentium licentia, et assensu habitis, ut quoties sacram sumitis communionem, ea die plenariam indulgentiam consequi valeatis. Huiusmodi autem indulgentias, extensiones, et ampliationes vobis omnibus, et vestrum singulis perpetuis futuris temporibus libenter concessimus, et eisdem auctoritate, et tenore prædictis concedimus pariter, et indulgemus, ut eo preces vestras apud Deum, et gloriosam Virginem Mariam, cui

estis perpetuò dedicatz, promptiori, et quietiori mente effundere possitis, et valeatis. Sic igitur dilectissimæ in Christo filiz, omni mentis hilaritate hunc vobis specialem concessum thesaurum suscipientes, vos Deo, et præfata Mariæ Virgini per operum bonorum operationem reddere studeatis acceptas, ut prudentibus virginibus, quæ acceptis lampadibus obuiam sponso exierunt, merito comparari, et per suam clementiam æternæ vitæ præmium, et nostram, et Sedis prædictæ benedictionem, quam vobis et eisdem S. Claræ monialibus, et alijs etiam, quibus supra sororibus per præfatos confessores, vel alios eiusdem Ordinis ad hoc per vos requisitos, dicta die communionis impendi posse volumus, ulterius semper promereri valeatis. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis: nec non monasteriorum, et domorum, & Ordinis huiusmodi, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac quibuscumque suspensionibus, reuocationibus, seu limitationibus quarumvis indulgentiarum sub quorumvis verborum formis, & tenoribus factis, & pro tempore faciendis, sub quibus præsentibus nullo vnquam tempore comprehendendi posse volumus; cæterisque alijs in contrarium facientibus quibuscumque. Cæterum, quia difficile foret præsentibus litteras in singulis locis, ac monasterijs, seu domibus vestris, & alibi ubi opus fuerit, ostendere, vel exhibere; volumus, & eadem autoritate decernimus, quod transumptis ipsarum manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati munitis, plena fides ubique adhibeatur, sicuti adhiberetur proprijs originalibus, si in medium ostenderentur, vel exhiberentur. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 19. Iunii 1515. Pontificatus nostri anno tertio.

X.

Reuocat quæcunque indulta obedientiæ Superioribus
debitæ aduersa. *Ibid. fol. 18.*

*Dilecto filio moderno Commissario Vniuersæ Familie fratrum Minorum
de Observantia nuncupatorum, partium Ultramontanarum.*

EXponi nobis fecisti, quod cum inter cætera regularis obseruantiz vota iugum obedientiæ, sine qua non vera, sed ficta censetur esse religio, præcipuum existat, & propterea valdè absurdum est, ut quis religiosum se foris habitu exhibeat, & lupi rapacis more regulariter viuere, regularemque disciplinam, & Prælatorum authoritatem, & obedientiam suscipere, & sustinere contemnat. Quodque aliquando contingit, quosdam fratres Ordinis Minorum de Obseruantia salutis propriæ immemores, dicto iugo contempto, & contra dicti Ordinis instituta, exemptiones, gratias, priuilegia, indulta, & rescripta Apostolica, quibus dictæ religionis, & obseruantiz integritas, ac pacis tranquillitas, & Prælatorum authoritas non mediocriter dissoluuntur, & alijs delinquendi fomentum efficax ministratur, cum fictis medijs ad disciplinam regularem, & correctionem salutarem declinandas quærere, & impetrare in animarum suarum periculum, perniciosumque exemplum, & scandalum plurimorum. Quare supplicari fecisti nobis humiliter, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, autoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, nostræ mentis, & intentionis esse, ut de cætero nullus dicti Ordinis professor, cuiuscunque conditionis, & gradus existat, vigore cuiusvis rescripti Apostolici, sub quavis verborum forma, & cū quibuscumque etiā derogatorijs, & efficacissimis clausulis, quomodolibet emanatis, exemptus à iurisdictione suorum Prælatorum in aliquo censeatur, nec per ipsum rescriptum priuilegijs, & gratijs pro

ANNO CHRISTI 1515. LEONE X. ANNO 3.

pro pacis, concordiae, tranquillitatis, & disciplinae regularis, ac statutorum generalium dicti Ordinis confirmatione, & mantentione haecenus quomodolibet concessis, aut Praelatorum dicti Ordinis auctoritati & potestati impedimentum, seu praedictum aliquod inferatur, nisi prius Commissarii dicti Ordinis familiae Ultramontanae in Romana Curia pro tempore residentis, ad hoc expressus, & in scriptis accedat assensus. Decernentes omnia & singula in Capitulis generalibus dicti Ordinis contra delinquentes, & impetrantes huiusmodi statuta, & ordinata perpetuae firmitatis robur obtinere. Nec non irritum, & inane quidquid secus super hoc a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praedictis, ac quibuscumque alijs litteris, nec non constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscunque. Datum Tuscanellae sub anulo Piscatoris die 28. Octobris 1515. Pontificatus nostri anno 3.

ANNO CHRISTI 1516. LEONIS X. ANNO 4.

X I.

Multis abusibus modum imponit. *Ex Breui originali.*

Dilectis filiis Generalibus, & vniuersis Provincialibus Vicariis Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum.

IN supremæ dignitatis specula, meritis licet insufficientibus, constituti, inter curas multiplices, quibus rerum, negotiorumque varietatibus obrui-
mur, illa potissimum sollicitant, per quæ suae regularis mendicitatis iugum, sub quo dilecti filii fratres Minores degunt, in dies magis prosperè de bono in melius dirigatur, ac ut regularis vitae, & ecclesiasticae norma, sublati quibusvis obstaculis, & vagandi aditu amputato, praefulgeat, id salubriter statuimus, & ordinamus, prout in Domino conspiciamus rationabiliter expedire. Accipimus siquidem, quod licet tam secundum canonicas sanctiones, quam etiam vestri Ordinis regularia instituta, dicti Ordinis fratres quacunque causa etiam studij, seu alia occasione, vel recedere absque licentia Superiorum suorum, vel post eiusdem licentiae reuocationem extra domos dicti Ordinis morari non possint: nihilominus nonnulli ex dicti Ordinis fratribus ægritudines, ac corporum, & animorum passiones simulantes; alij subueniendi parentum inopia colore quæsito; alij verò ad studiorum Vniuersitates, absque licentia huiusmodi, seu eadem licentia reuocata accedere, & inibi morari; atque quod deterius est, priuilegijs Vniuersitatibus huiusmodi, illarumque scholaribus concessis, ut liberior in sua damnata praesumptione permanere possint, se tueri. Alij vero propriae salutis obliti, Apostolicas, in quibus se professionem, aut nunquam, aut infra pubertatis annos, seu per vim, & merum fecisse asserentes, litteras impetrare, ac habitu abiecto per habitacula saecularium personarum, & loca inhonesta discurrendo, cum laicis conuersari non verentur. Alij verò sub praetextu habilitatis, seu dispensationis ad obtinendum Ecclesiasticum, siue Ecclesiastica beneficium, seu beneficia per clericos saeculares obtineri solitum, vel solita, per litteras Apostolicas sibi concessas. Nonnulli quippe alicuius ex S. R. E. Cardinalibus praesentibus, vel pro tempore existentis familiaritatis litteras exhiben. regularis disciplinae laxatis habenis extra Ordinem, & obedientiam suorum Praelatorum in parentum, vel consanguineorum siue amicorum domibus morari, & permanere, ac beneficijs ecclesiasticis deservire, & per saeculum vagari praesumunt; quod sine animarum suarum perniciie, religionis vituperio, Dei contemptu, & populorum scandalo fieri nullo

lo modo potest. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut de cætero perpetuis futuris temporibus, ne fratres dicti Ordinis extra Ordinem huiusmodi quacunque occasione, vel causa etiam infirmitatis, vel passionis, aut parentum subuentionis, prætextu litterarum per ipsos a summo Poenitentiario nostro super hoc impetratarum, aut respectu etiam studij, in quouis loco particulari, aut quacunque generali Vniuersitate, siue vigore cuiusvis dispensationis Apostolicæ, & habilitatis ad obtinendum quodcunque beneficium ecclesiasticum per clericos seculares obtineri solitum, nisi actu continui commensales nostri fuerint, absque licentia Superiorum huiusmodi, & illa durante etiam de licentia Sedis Apostolicæ, & prætextu quaruncunque facultatum, Indultorum, aliarumque litterarum Apostolicarum dictis Vniuersitatibus pro tempore concessarum morari, & permanere possint, statuere, & ordinare: in aliis quippe, qui professionem se nunquam, aut infra pubertatis annos, vel per vim, & metum, ut præmittitur, fecisse asserentes, litteris Apostolicis, & processibus desuper habitis, ab ipsis ablatis, ad Religionis statum reuocari, & habitum sacrilegè relictum assumendum compelli mandare. Nos igitur attendentes, quod gratus Deo sit, & acceptus obedientiæ fructus, quod que inter alia Religionis merita abnegatio propriarum voluntatum præcipuū est: ac quod de in litterarum studio incumbere debentibus Prælati ipsi optime scire præsumuntur, qui fratres litterarum studio, & quanto tempore, & qui alijs Religionis occupationibus vacare debent, omniumque præsertim religionis personarum tranquillitatem, ac illis euagandi materiam omnino præcludi, eorumque excessibus obuiari supremis exoptant affectibus, huiusmodi supplicationibus inclinari, quod de cætero perpetuis futuris temporibus fratres prædicti ægritudinis, aut subueniendi parentum inopiæ, siue quauis alia occasione, vel causa, respectu etiam studij, aut dispensationis ad obtinendum beneficium huiusmodi nostra, seu quauis alia authoritate sibi concessa, nisi beneficium ipsum fuerint canonicè actu assecuti, siue familiaritatis alicuius ex dictis Cardinalibus, præterquam si actu continui nostri commensales fuerint, extra prædictum Ordinem vestrum præter, vel absque licentia, & mandato vestro respectiue, & illo durante etiam de licentia Sedis Apostolicæ prædictæ etiam prætextu quaruncunque facultatum, indultorum, ac aliarum litterarum Apostolicarum quibusvis Vniuersitatibus concessorum, sine consensu vestro commorari non possint. Quod vnusquisque vestrum in sua prouincia dum, & quoties opus fuerit, fratres extra Ordinem huiusmodi redire, cogere, & compellere possitis, Apostolica authoritate tenore præsentium statuimus, & ordinamus. In aliis quippe se professionem nunquam, aut infra pubertatis annos, vel per vim, aut metum emisisse asserentibus, rei tam impiæ occurrere cupientes, cum commissiones illæ falsæ impetratæ sint, ac etiam si benè, rectèque impetratæ essent, in foro contentioso, nec contra religionis iura, consuetudinem, aut voluntatē valerent: Vobis in virtute sanctæ obedientiæ mandantes, ut fratres Ordinis vestri, cuiuscunque conditionis sint, qui ab obedientia exierint, aut habitum reliquerint hætenus, aut in posterum exituri, relicturiue sint, quacunque authoritate id fecerunt, nisi ad arctiorem regulam, vbi actu obseruanter viuant, transierint, vigore nostrarum, & aliarum litterarum Apostolicarum, super quibusvis supplicationibus nobis Rom. Pont. pro tempore, existenti, aut existen. præsentibus, aut præsentibus, aut mandante signatis, eos ad Ordinem, atque Ordinis loca reuocatos, bullas auferatis, habitum sacrilegè relictum resumere, insanix poenitere, Diuino cultui, & propriæ saluti vacare cogatis, inuocato etiam, si opus sit, auxilio brachii sæcularis. Decernendo motu proprio, & certa scientia, ut fratres, qui ab Ordine recesserint, aut in posterum quocunque modo exierint, aut habitum reliquerint, relicturiue sint, nisi post mandatum vestrum infra octo dies, mandato proximis, ad obedientiam redierint, habitumque perpetuò gestantes reassumpserint, excommunicationis latæ sententiæ poenam incurrant, à qua absolui, nisi aut per summum Pontificem aut morte interueniente possint: ac volumus, & decernimus poenam

poenam eandem subire omnes eos, qui his auxilium, consilium, vel fauorem præstiterint. Cæterum eadem autoritate, motu, & scientia similibus statuimus, & ordinamus, quod in quibuscunque litteris ad ipsorum fratrum instantiam, siue sub anulo Piscatoris, aut sub plumbo, vel per Poenitentiariam super præmissorum aliquo inobedientiæ regularis, derogationem etiam super quibuscunque supplicationibus nobis, aut Rom. Pont. pro tempore existenti, aut existentibus præsentibus, aut præsentibus etiam mandante simpliciter, & absolute signatis, impetratis hætenus, & impofterum impetrandis, semper, & indeficienter subintelligatur clausula huiusmodi, *et de licentia Superioris, et ea durante*, decernentes litteras prædictas huiusmodi clausula carentes nullas, nulliusque roboris, vel momenti fore, in illisque indifferenter dictam clausulam, etiam si non fuerit apposita, semper tacite subintelligi debere, nostræ intentionis fore. Inhibentes districtius locorum ordinariis sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis, à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, Vniuersitatum Rectoribus, ac illorum conseruatoribus, parochialiumque Ecclesiarum Rectoribus, & alijs quibuscunque sub excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis earundem parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent; nec non inhabilitationis ad illa, & alia impofterum obtinenda. poenis eo ipso, quo contrafecerint incurrendis. Ne vos quominus fratres dicti vestri Ordinis sub Indultorum, exemptionum, gratiarum, ac litterarum Apostolicarum specie extra domos, & obedientiam vestram vagantes capere, & apprehendere etiam violenter, illosque ad domos, & loca vnde recesserint reducere, & carceribus mancipare valeatis, & mandantes quouis modo per se vel alium, seu alios directe, vel indirecte impedire præsumant. Non obstantibus præmissis, ac Apostolicis; nec non in prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, suspensionibus, reuocationibus, restitutionibus, Bullis, litterisque præfatis fratribus concessis, aut in posterum concedendis, indultis, priuilegijs, facultatibus, litteris Apostolicis, cum quibuscunque clausulis, & derogatorijs derogatorijs, ac fortioribus, & insolitis, quibus omnibus illa etiam si de eis, eorumque rotis tenoribus, & datis non per huiusmodi generales clausulas etiam specialem mentionem importantes; sed specificas, & indiuiduas, ac de verbo ad verbum; seu quæuis alia mentio habenda esset, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque. Volentes, & decernentes, quod huiusmodi statuto, & voluntati nostræ nullatenus derogari possit, præterquam si præsentibus de verbo ad verbum insertæ fuerint. Ne igitur tantæ pestis morbus in ecclesia vndique pullulet, hoc nostrum Decretum fecimus, præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturum, harum autoritate litterarum transumptum manu Notarij publici, & Curie causarum Camere Apostolicæ Auditoris, vel alterius in dignitate ecclesiastica constituti, siue Vicarij generalis, qui ipse rei Prælati orit, sigillo munitis, non minorem fidem adhiberi volumus, quam si præsentibus essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Florentiæ, sub anulo Piscatoris die 8. Ianuarij. 1516. Pontificatus nostri anno 3.

Lubet

X I I.

Iubet quasdam sorores tertij Ordinis aberrantes ad rectam
viam & obedientiam Superiorum reduci.

Ex Reg. Vltimam. fol. 49.

*Dilectis filiis Vicariis generalibus Ordinis Minorum de Ob.
seruantia, ac Prouincialibus & Visitatoribus dicti
Ordinis presentibus & futuris:*

Nuper per alias nostras in forma Breuis sub datum certa die Pontificatus
nostri presentis anni tertij, ad comprimendum insolentiam fratrum ve-
stri Ordinis, qui à debita, & regulari obedientia se subtrahere non erubue-
runt, vobis indulgimus & concessimus nonnulla priuilegia, quorum exemplo,
& tenore tam dicti fratres oberrantes, quam aliæ quæcumque personæ vtriuf-
que sexus religiosæ dicti Ordinis ad rectam viam se se reducere, & in Ordine
continere debuissent. Tamen cum accepimus nonnullas ex dilectis in Chri-
sto filiabus, sororibus de Poenitentia, siue tertij Ordinis sancti Francisci nun-
cupatis, sub habitu religioso in ordinata, & approbata regula, in congrega-
tione viuentes, quarum cura, & regimen vobis, & prædecessoribus vestris
commissa dicitur, timore Dei postposito, & soluto pudore, sub colore certi
assorti indultis, ab hac sancta Sede extorti, à vestra obedientia se subtrahere, &
disciplinam regularem negligere, & à recta via declinare fortè non erubescunt.
Ad reducendum dictas sorores ad veram, & debitam obedientiam vestram, ac
ad surdientis inimici humanæ naturæ tollenda diuerticula, qui per illa sexui
fortitudo plus potere se posse confidit, vobis, tenore presentium committi-
mus, ut moniales ipsas se aberrantes ad rectam regulam, & obedientiam viam
reducatis, ac iniuncta eis poenitentia per modum culpæ corrigatis, & castige-
tis, reformetisque, vobisque vltius concedimus, & indulgemus priuilegiis,
& indultis Apostolicis monialibus concessis, ac dicti Ordinis, cæterisque in-
contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. Datum Romæ apud
sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 12 Martij 1516. Pontificatus nostri
anno tertio.

X I I I.

Concedit authoritatem expellendi eos, qui fraudulenter
Ordinem ingressi sunt, aut in eo professionem emiservant.

Ibid. fol. 20.

*Dilectis filiis Vicariis generalibus & prouincialibus, ac fratribus
vniuersis familia fratrum Minorum Obseruantia
vbi libet constitutis:*

Cum sicut nobis nuper exponi fecistis, vos ab illis, qui Ordinem vestrum
Minorum de Obseruantia suscipere, & ad illum ingredi cupiunt, inqui-
rere antequam à vobis recipiantur, soleatis, videlicet, si sint fideles, & Catho-
lici, de nullo errore suspecti, matrimonio non ligati, corpore sani, animo
prompti, debitis expediti, conditione libera, ætatis saltē sexdecim annorum,
nulla infamia vulgari maculati, competenter litterati, vel ad labores fratribus
honestos, & viles apti, aut talis conditionis existant, quod eorum receptio
clero,

clero, & populo non modicam ædificationem afferat. Et sicut eadem expositio subiungebat, contingat sæpius, quod aliqui in eorum ad huiusmodi Ordinem receptione, & quod maius est, professione, dolosè, & fraudulenter reticent se se criminosos, vel scandalosos fore, licet in rei veritate aliter existat; & eorum receptio, & professionis emissio propter gravia, & vulgaria, quibus maculati existunt, delicta, de quibus vos cognitionem, & notitiam tunc habere non potestis, grave scandalum, & perturbationem religioni vestræ huiusmodi nonnunquam afferat. Quare cum ex taciturnitate delictorum, & gravium excessuum huiusmodi vestræ Religionis, & animarum, ac conscientiarum vestrarum puritatibus, vitæque vestræ exemplaris normæ gravia nonnunquam etiam in Christi fidelium populis murmurantibus de receptione talium virorum facinorosorum, & scandalosorum, de quibus vos ut præmittitur, tunc nullam notitiam habebatis, scandala, & murmuraciones, & bonorum operum subtractiones subsequantur, nobis propterea humiliter supplicari fecistis, ut vobis in præmissis, ad obuiandum tot & tantis scandalis, pro religionis vestræ, & animarum vestrarum puritatis conseruatione providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos itaque vestram religionem, quæ Domino concedente, inter alias, vberes bonorum operum fructus exhibere consuevit, in sua puritate, conseruare, ac tot murmuracionibus, & scandalis obuiare volentes: vobis, quod omnes, & singulos ad vestram religionem confugientes etiam professos, qui grauissimis, et scandalosis delictis notati, & diffamati fuerint, quæ fraudulenter, & dolosè in eorum receptione, seu professionis emissionem, monitione super his per vos præmissa tacuerint, non obstantibus, quod iam per vos recepti, & professiones per eos emissæ fuerint, ne morbida, & infecta pecus ouile Domini corrumpat, alijsque cedat in exemplum, à domibus, & conuentibus vestris, prout conscientie vestræ, quam super hoc oneramus, visum fuerit, & iustum, & honestum fore decreueritis, expellere, & remouere, liberè, & licitè possitis, & valeatis, autoritate Apostolica tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus, pariterque indulgemus: constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Ordinis vestri huiusmodi iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisque alijs in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 15. Martij 1516. Pontificatus nostri anno tertio.

X I V.

Concedit vnum duntaxat celebrari Capitulum prouinciale in triennio. *Ex Bullar. Roder. num; 27.*

Dilecto filio Vicario prouinciali prouincie Bethica, alias Granatensis, officium Vicarij generalis fratrum Minorum regularis Observantie Ultramontani auctoritate Apostolica exercenti.

PRo parte tua fuit nobis nuper expositum, quod licet olim foelicis rec. Eugenius Papa IV. prædecessor noster voluerit, & ordinauerit, quod fratres Ordinis Minorum regularis Observantie vtriusque familie, in singulis prouincijs singulis annis vnum Capitulum prouinciale, & successiuè piæ memoriæ Sixtus Papa III. etiam prædecessor noster, aliquibus causis rationabilibus, & iustis etiam voluerit, ut singulis triennijs fratres Ultramontani dictæ Observantie duo tantum prouincialia Capitula celebrare tenerentur, prout in litteris de super confectis, quarum tenores pro expressis haberi volumus, plenius continetur. Et deinde Vicarius generalis prædictæ

Annal. Minor. Tom. VIII. n Ultra-

Vlramontanæ familiæ, cum suo generali capitulo in festo Pentecostes an. 1514 celebrato, providè considerans, quod successu temporis in aliquibus provinciis multæ sunt institutæ Custodiæ, quarum quælibet duo etiam de triennio in triennium celebrat Capitula custodialia, ac in aliquibus alijs provinciis domus sunt in magno numero multiplicatæ, quod ex celebratione assidua Capitulorū huiusmodi graues expensæ, & magni causabantur fratrum discursus, & ideo nec dum videbatur sufficere, sed etiam vtilius esse, vt vnum tantum Capitulum provinciale de triennio in triennium in prædictis provinciis celebraretur; voluit, & capitulariter ordinavit, quod in provincia Aragoniæ, & forsan in aliquibus alijs provinciis singulis triennijs vnum provinciale Capitulum dumtaxat celebraretur: ab aliquibus tamen de viribus ordinationis Vicarij generalis huiusmodi hæsitatur; Nos, qui etiam dum in minoribus constituti S.R.E. Cardinalatus fungeremur honore, ad Ordinem, & fratres regularis Observantiæ huiusmodi specialem dilectionem in Domino habuimus, & maiorem de præsentī habemus, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, te & omnes alios fratres Minores Observantiæ Vlramontanæ huiusmodi, vt in singulis etiam Aragoniæ, quam alijs provinciis Vlramontanis huiusmodi, prout tibi, & alijs Vicarijs generalibus Vlramontanis huiusmodi, cum eorum Capitulis generalibus, pro tempore celebrandis visum fuerit, quod dictarum provinciarum fratres vnū provinciale Capitulum de triennio in triennium dumtaxat celebrare debeant, & teneantur, statuimus, et ordinamus, ac decernimus, et declaramus. Non obstant. præmissis, et alijs constitutionibus, etc. cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 7. Aprilis 1517. Pontificatus nostri anno quarto.

X V.

Reuocat licentias quascunque concessas pro ingressu monasteriorum sanctimonialium. *Ibid. num. 18.*

Dilectis in Christo filiabus Abbatissis, & Monialibus monasteriorum S. Clare primæ, & secundæ regulæ, Conceptionis, & Annunciate Ordinum, ac terciæ regulæ S. Francisci de Penitentia nuncupatis, sub cura fratrum Minorum de Observantia degentibus.

Exponi nobis fecerunt dilecti filij Vicarij generales Ordinis fratrum Minorum regularis Observantiæ, quod licet tam iuxta canonicas sanctiones, quam instituta regularia vestrorum ordinum, ingressus monasteriorum vestrorum quibuscunque personis ecclesiasticis, seu sæcularibus, qui Prælati seu Rectores vestri, & aliæ personæ seruitio Ordinis, seu monasteriorum vestrorum necessariæ non existant, penitus sit interdictus, nonnullæ tamen personæ vtriusque sexus tam ecclesiasticæ, quam sæculares, assumpta occasione, quod deuotionis causa, & pro animarum suarum consolatione monasteria vestra visitare desiderant, varias litteras à Sede Apostolica in confessionalibus, vel alijs vestra monasteria huiusmodi intrandi, & in illis refectiones capiendi, quasdam de consensu Abbatissarum, & aliarum monialium ipsis monasterijs præsidendum: quasdam verò etiam sub censuris, & poenis ecclesiasticis aduersus superiores Ordinum, & Abbatissas, & Præsidentes monasteriorum prædictorum, si dictos consensus præstare recusauerint, impetrare, & prætextu litterarum vos, & alios superiores ad consensus huiusmodi præstandos compellere conantur: vnde

tot

tot & tantas persæpè molestias, & spiritus distractiones sentiatis, & nonnunquam plurimum inquietemini, & pæce mentis turbemini, ita ut cõtingat propterea à diuino officio, cui horis quasi singulis insistitis, vos auertere, & perturbari, scandala quoque & animarum pericula, & alia graua damna monialibus dictorum monasteriorum in obseruantia regulari Altissimo famulari volentibus sequuntur. Quare pro parte dictorum Vicariorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis de opportuno remedio providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos cupientes, ut vos, quas in visceribus charitatis habemus, quæ Ipseis mundanis illecebris sub religionis iugo, & castitatis lilio Redemptori nostro Iesu Christo famulari vouistis, votum huiusmodi in spiritu pacifico adimplere valeatis, huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus vigore facultatum huiusmodi dictis personis per dictam Sedem in confessionibus, vel alias de ingrediendo monasteria monialium concessarum, vos propterea non teneri, nec obligatas esse contra voluntatem vestram ingressum eis in dicta monasteria præbere: ac vobis, ut absque aliquo conscientiarum vestrarum scrupulo eisdem personis, dum & quoties vobis opportunum esse, & animarum vestrarum saluti expedire videritis, ingressum in eadem monasteria vestra licite denegare possitis, & valeatis: vos in Domino hortamur, ut eisdem personis ingrediendi monasteria vestra prædicta ne à tranquillitate mentium diuertamini, consensum quo rarius, & parius fieri poterit concedatis. Insuper vniuersis & singulis facultates, & pœnas ecclesiasticas super præstatione consensus Superiorum, ac Abbatissarum, & Præsidentium huiusmodi in se continentes, cū quibusuis clausulis, quantuncumque fortissimis, efficacissimis, & insolitis, etiam cum derogatione priuilegiarum vestris Ordinibus, etiam *Mare magnum* nuncupatorum, quibusuis personis ecclesiasticis, vel secularibus cuiuscunque dignitatis, gradus, status, ordinis, vel conditionis fuerint, hætenus concessas, & in posterum concedendas reuocamus, cassamus, & annullamus, ac reuocatas, & nullas esse decernimus. Decernentes insuper censuras, & pœnas prædictas in aliquo vos, & pro tempore existentes Abbatissas, Præsidentes, & Superiores obligari non posse, nec debere: & sic per quoscunque Iudices, & Commissarios, quacunque auctoritate fungentes pronunciam, & definiri debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretandi facultate: ac irritum, & inane, si secus super his, à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis, ac cõstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, in licentijs, facultatibus, indultis Apostolicis eisdem personis de ingrediendo monasteria huiusmodi per nos concessis, & concedendis, quæ nolumus ei, quoad hoc contra voluntatem vestram in aliquo suffragari, & alterisque contrarijs quibuscunque. Et quia difficile foret præsentem in quibusuis locis, ubi opus esset ostendere, vel exhibere, volumus ut transumptis ipsarum, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati ecclesiastici munitis, plena, vbique fides adhibeatur, veluti proprijs originalibus, si in medium exhiberentur, vel ostenderentur, adhiberetur. Datis Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die 22. Decembris 1516. Pontificatus nostri anno quarto.

XVI.

Priuilegia vniuersa Clarissis concessa communicat
sororibus tertij Ordinis. *Ex Bull. Xoder. num. 2.1*

*Dilectis filijs Vicarijs generalibus Ordinis Fratrum Minorum de
Observantia Cismontanis, & Ultramontanis:*

DVdum foel. record. Sixtus Papa III. prædecessor noster, volens S. Da-
miani, & Minorissarum S. Clare Ordinis eiusdem S. Clare, sub genera-
lis Ministri, aliorumque officialium Ordinis fr. Minorum cura vbilibet consti-
tutarum viuentium spiritualibus fauoribus, & gratijs prosequi, statuit, & ordi-
nauit, ipsisque Abbatissis, & monialibus, quod ipsæ etiam de quibuscunque
terris & possessionibus ad eas pertinentibus et legitime spectantibus, quas
etiam per alios quam earundem monasteriorum seruatores, & subditos
excoli, & cultuari faciebant, & pro tempore facient, decimas, pri-
mitias, aut census, non tamen auctoritate Apostolica impositas, quibus-
uis personis cuiuscunque dignitatis, gradus, status, ordinis vel conditionis
forent, soluere minime tenerentur; nec ipsæ, aut ipsarum terrarum, & posses-
sionum coloni seu cultores ad solutionem decimarum, primitiarum, aut cen-
suum huiusmodi per quoscunque molestari, aut propterea contra eos proce-
di, & poenæ aliquæ promulgari possint, prout in ipsis Sixti prædecessoris lite-
ris desuper confectis plenius continetur. Nos volentes dilectas in Christo fi-
lias Abbatissas, seu matres moniales siue sorores vniuersorum monasteriorum,
seu domorum, tam præsentium, quam futurorum tertij regulæ sancti Francisci
alias de Poenitentia nuncupatas, in communi sub vestra, & aliorum Prelato-
rum Ordinis Minorum regularis Observantia in vltra citraq. montanis parti-
bus viuentes, quæ sicut afferitur, in spiritu paupertatis, lilio castitatis, & alijs
bonæ famæ odoribus viuunt, spiritualibus fauoribus & gratijs prosequi, om-
nia & singula priuilegia, gratias, prærogatiuas, exemptiones, & indulta eisdem
monialibus sancti Damiani & Minorissarum monasteriorum S. Clare huiusmodi
vbilibet consistentium, per quoscunque Romanos Pontifices præsertim fel. rec.
Eugenium IV. Nicolaum etiam IV. Bonifacium VIII. Ioannem XXII. Clemē-
tem V. Alexandrum V. & Benedictum XI. prædecessores nostros, sub quibus-
uis verborum formis & clausulis concessas & concessas, etiam si minus, aut aliud
vel vltra quam superius est expressum, contineatur, ad Abbatissas, seu ma-
tres, ac moniales siue sorores tertij regulæ huiusmodi, & sub dicta obedientia
in communi viuentes, etiam si inter dilectas in Christo filias Abbatissam, seu
Matrem, & moniales monasterij S. Michaelis, seu Matris Dei, oppidi de Tala-
uera Toletanæ diocesis, & venerabilem fratrem Archiepiscopum ac dilectos
filios Decanum & Capitulum Ecclesiæ Toletanæ, super solutione decimarum
& primitiarum prædictarum, coram certo causarum Palatii Apostolici Audi-
tore, ac eius Locumtenente, cuius statum, & nomen, aut cognomen dicti Audi-
toris, seu Locumtenentis pro expressis habemus, lis pēdeat indecisa, auctoritate
Apostolica, tenore præsentium extendimus, & ampliamus, illaque omnia necnō
per præfatum Sixtum Prædecessorem concessum priuilegium huiusmodi de-
nouo specialiter & expressè, prout per eosdem Eugenium, Nicolaum, Bonifa-
cium, Ioannem, Clementem, Alexandrum, Benedictum, & Sixtum Prædeces-
sores huiusmodi concessa fuerunt, eisdem Abbatissis seu matribus, ac monia-
libus seu sororibus specialiter, & expressè concedimus. Insuper omnibus &
singulis priuilegijs, gratijs, prærogatiuis exemptionibus, & indultis, sub qui-
busuis verborum formis in posterum concedendis per Sedem Apostolicam
prædictis Abbatissis, seu matribus, ac monialibus Sancti Damiani, & Mino-
rissa-

ANNO CHRISTI 1517. LEONE X. AN. 5.

rissarum S. Claræ Ordinis eiusdem Sanctæ, prædictis Abbatissis seu matribus, ac monialibus siue sororibus dictæ tertie regulæ S. Francisci, seu de Poenitentia nuncupatis, modo prædicto viuentibus, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè possint & valeant, autoritate Apostolica, tenore præsentium de speciali dono gratiæ indulgemus. Et nihilominus vniuersis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, eorumque Vicariis, & Officialibus generalibus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, nec non Canonicis Metropolitanensium, seu aliarum Cathedralium Ecclesiarum mandamus, quatenus ipsi & eorum quilibet eisdem Abbatissis seu matribus, ac monialibus, siue sororibus efficacis defensione auxilio assistentes; & postquam pro parte Abbatissarum, seu matrum siue sororum prædictarum fuerint requisiti, faciant per se, vel aliam, seu alios, Abbatissas, seu matres, siue sorores prædictas singulis priuilegiis, gratiis, prærogatiuis, exemptionibus, fauoribus, & indultis prædictis pacificè frui & gaudere: non permittentes eas desuper per quoscunque, etiam Parochialium Ecclesiarum Rectores quomodolibet molestari: Contradiatores per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia compescendo, inuocato si opus fuerit auxilio brachii sæcularis. Non obstan. fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna & Concilii generalis de duabus dietis & personis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis, & aliis constitut. & ordinat. Apost. ac statutis & consuetudinibus Ecclesiarum & monasteriorum, seu aliorum locorum, sub quorum limitibus monasteria siue domus huiusmodi fuerint, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque & indultis & litteris Apostolicis eisdem Ecclesijs, monasterijs, & locis concessis, confirmatis, & approbatis: quibus, tenores illorum, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque &c. Datis Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscat. die 27. Maij 1517. Pontif. nostri anno quinto.

XVII.

**Declarat sorores Tertij Ordinis esse veras religiosas,
& gaudere priuilegijs concessis Ord. Min.**

Ibid. num. 16.

*Dilecto filio nostro Christophoro tituli S. Mariae de Araceli
Presbytero Cardinali,*

Dilecte &c. Ea, quæ per Sedem Apostolicam prouidè statuta, & ordinata, ac declarata esse noscuntur, nonnunquam Romanus Pontifex illa successu temporis ne impugnationi subiaceant, cum ab eo petitur, approbare, ac alias desuper ordinare, & disponere consuevit, prout in Domino conspicit salubriter expedire. Dudum siquidem fel. rec. Sixtus Papa IV. prædecessor noster statuit, & ordinauit, sorores tertij Ordinis S. Francisci tria essentialia vota emittendo collegialiter viuentes, verè religiosas esse, & votum obedientiæ, paupertatis, & castitatis à sororibus tertij Ordinis S. Francisci collegialiter viuentibus, in manibus suorum Superiorum tunc emissum, aut ab ipsis pro tempore existentibus ex tunc in futurum emittendum, habere vim & validitatem voti solemnitis, ac omnem inducere effectum, quem inducit votum solenne factum cuicumque ex religionibus approbatis à Sede Apostolica, ac impedire matrimonium contrahendum, & dirimere iam contractum. Et licet nos in Sacro Lateranensi Concilio nouissimè celebrato, pro pace, & vnitæ inter Prælatos, & personas religiosas conseruanda, eodem sacro approbante Concilio salu-

salubriter ordinauerimus, voluerimus, & decreuerimus quod fratres & sorores tertij Ordinis prædicti illius habitum deferentes, ac collegialiter virginalem ac vidualem castitatem, seu cælibem vitam, expresso voto ducentes, omnibus priuilegijs fratrum Minorum gaudere deberent, prout in nostris, & præfati prædecessoris litteris plenius respectiue continetur. Nihilominus sicut tua circumspèctio nobis nuper retulit, nonnulli Prælati & Rectores Parochialium Ecclesiarum, maximè in Gallijs, & Germania, dictas sorores asserunt non esse religiosas, & eas propterea priuilegijs prædictis gaudere non posse, ac oratoria & cœmiterium, & in ipsis oratorijs Sacramentum Eucharistiæ, & Oleum sanctum habere, ac missas decantari, & aquam benedictam benedici facere, non permittunt, sed vt meras sæculares ad audiendum missas, & suscipienda Ecclesiastica Sacramenta in parochialibus Ecclesijs compellere nituntur, in ipsarum sororum maximam perturbationem, & scandalum plurimorum. Quare tu, qui officio generalis Ministri dicti Ordinis fratrum Minorum, ex concessione Apostolica fungeris, nobis humiliter supplicasti, quatenus declarationem dicti Sixti prædecessoris huiusmodi cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis, &c. autoritate Apost. tenore præsentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere decernimus. Et insuper omnibus & singulis Prælati tam regularibus, quam sæcularibus & Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, cæterisque personis Ecclesiasticis sub excommunicationis latæ sententiæ pœnæ inhibemus, ne dictas sorores, quas conformiter ad præfati prædecessoris nostri ordinationem veras religiosas declaramus, de cætero quomodolibet impedire præsumant, quominus ipsæ sorores iuxta priuilegia dictorum fratrum oratoria cum campanili humili, & campana, ac in illis Sacramentum Eucharistiæ in loco decenti, & honesto, nec non Oleum sanctum pro ipsarum vsu tantum, & cœmiterium benedictum habere, in quo sororum decedentium corpora per earum confessorum sepeliri possint, ac in eisdem oratorijs aquam benedictam solemniter benedici, missasque secundum earum deuotionem cantari, & celebrari facere liberè & licitè possint. Quodq. ad audiendum missas & alia diuina officia, in alio loco, quam in dictis oratorijs, aut suscipiendum Ecclesiastica Sacramenta, ab alio, quam à confessore sæculari, vel regulari eis per earum superiores assignando, nullatenus per dictos Prælatos & Rectores, aut quosuis alios cõpelli, aut desuper quodquomodo molesteri valeant, nisi q. confessor, si sæcularis fuerit, quamdiu officium confessionis huiusmodi, à dictis Superioribus sibi impositum continuauerit, per locorum ordinarios in præmissis impediri nequaquam possit. Et nihilominus vniuersis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, nec non Metropolitanis, seu Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, qui desuper pro parte dictarum sororum requisiti fuerint, per præsentem mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium seu alios, eisdem sororibus, aut earum domibus in præmissis, efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eas pacifice possessione priuilegiorum huiusmodi gaudere, non permittentes eas desuper per Ordinarios, & Prælatos ac Rectores prædictos, aut quoscunque alios indebitè molestari, contradictores & inobedientes & rebelles appellatione postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus &c. Datis Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die vltima Augusti 1517. Pontificatus nostri anno quinto.

XVIII.

Ne teneantur ad soluendas decimas aut alias exactiones.

Ex Breui originali.

*Dilectis in Christo filiabus vniuersis & singulis Abbatissis & Monialibus
Ord. S. Clarae de Observantia tam prima quam secunda regule
sub cura fratrum Ordinis Minorum reg. Observantiae
viuentibus.*

Dilectæ in Christo filiae salutem &c. Dudum fel. rec. Alexander Papa VI. Prædecessor noster priuilegijs & indultis nonnullorum aliorum Romanorum Pontificum & Prædecessorum nostrorum vobis concessorum inhærendo, vobis, vt Abbatissæ, & moniales monasteriorum vestri Ordinis, tunc & pro tempore existentes, quibus bona propria pro quotidianis expensis non sufficiunt, ad solutionem alicuius decimæ vel alterius exactionis per Sedem Apostolicam, seu quoscunque alios ex quauis causa, etiam pro expeditione contra immanissimos Turcas, Reipub. Christianæ hostes pro tempore impositæ cogi, aut compelli non possent indulgit, prout ex diuersis ipsius Alexandri Prædecessoris in forma Breuis litteris plenius continetur. Cum autem nos nuper quandam in Regni Franciæ & alijs terris & dominijs Charissimo in Christo filio nostro Francisco Francorum Regi Christianissimo subiectis, decimam pro Christianæ Fidei defensione exigi concesserimus, vosque dubitetis, sicut exponi nobis nuper fecistis, monasteria vestra, & illorum Abbatissas super solutione decimæ huiusmodi contra priuilegiolorum concessionis prædictorum tenorē molestari. Nos commoditati vestræ, sicut religio & pietas postulant, paterno affectu consulentes, ac vestrīs deuoris in hac parte supplicationibus inclinati, litteras, priuilegia, & indulta prædicta auctoritate Apostolica tenore præsentium approbantes, & innouantes, ac illis inhærentes, vobis vt Abbatissæ & moniales eiusdem Ordinis de Observantia sub cura & regimine Ordinis Minorū regularis Observantiæ viuentes, ac illarum monasteria, domus, & alia loca, quæcunque, quorum fructus, redditus & proventus, pro monialium & aliarum personarum in illis pro tempore degentium commoda sustentatione non sufficiant, ad solutionem prædictæ & cuiusuis alterius decimæ, seu taxæ, vel collectæ, aut exactionis per Nos & Sedem Apostolicā seu eius Legatos, vel Nuncios, aut quoscunque alios quauis auctoritate fungentes, pro dictæ fidei tuitione, seu expeditione contra præfatos Turcas, vel recuperatione Terræ sanctæ, aut quauis alia vrgentiſſima causa impositæ vel imponendæ, etiam prætextu quarumuis censurarum, & poenarum Ecclesiasticarum in litteris exactionum huiusmodi appositarum, cogi, aut compelli nequeatis, eisdem auctoritate Apostolica, & tenore præsentium concedimus. Districtius inhibentes sub poena excommunicationis, quam contra facientes ipso facto incurrant, & à qua, non nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem absolui possint, omnibus & singulis personis ad exactionem decimarum, taxarum, & collectarum huiusmodi pro tempore deputatis, ne Abbatissas, moniales, & personas pauperes prædictas, occasione decimarum, & exactionum huiusmodi molestare, turbare, vel inquietare præsumant. Ac decernentes, ex nunc irritum & inane, si secus super his, à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus fratribus vniuersis Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, alijsque personis in Idignitate Ecclesiastica constitutis, ac Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Canonicis, earundemque Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis in spiritualibus generalibus per hæc scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo,

aut

aut vnus eorum per se, vel per alium seu alios, Abbatissis monialibus & personis pauperibus prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eas & quamlibet earum concessione & alijs præmissis pacificè gaudere, non permittentes eas desuper per eosdem deputatos, aut quoscunque alios quomodolibet molestari. Contradictores per censuram ecclesiasticam, & alia iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus illis quæ in litteris & priuilegijs prædictis concessum fuit, non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque. Verum quia difficile foret, præsentis litteras ad singula quæque loca, in quibus expediens fuerit, deferre: Volumus & præfata auctoritate decernimus, quod illarum transumptis, manu publici Notarij inde rogati subscriptis, & sigillo alicuius Prælati aut personæ Ecclesiasticæ in dignitate constitutæ, seu Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum Superioris munitis, ea prorsus fides indubia adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 14. Februarij 1517. Pontif. nostri anno quarto.

Bembus.

X I X.

Declarat deberi fratribus Obseruantibus digniorem locum super Conuentuales, & Obseruantes nunquam interrupta serie à S. Francisci tempore vsque ad præsens sub eius regula tanquam veros filios militasse.

Ex Breui originali.

Vniuersis & singulis præsentis litteras inspecturis.

Licet alias postquam statueramus, & ordinaueramus, quod de cætero perpetuis temporibus fratres B. Francisci, sub puritate eius regulæ, & sub regulari Obseruantia viucentes, ac reformati Ministrum; fratres verò dicti Ordinis Conuentuales nuncupati Magistrum generales habere deberent, ne inter Reformatos & Conuentuales fratres huiusmodi super præcedentia, dissensio, & contentio oriri posset, voluerimus & statuerimus, quod in processionibus, & alijs actibus publicis fratres Conuentuales, fratribus regularis Obseruantie Ministrum habentibus, locum digniorem relinquere tenerentur: Quodque fratres ipsi Conuentuales semper eorum Crucem & Vexillum per eos deferri solitum deferre liberè & licitè valerent. Quia tamen, vt ex nonnullorum relatione accepimus, fratres ipsi Conuentuales prætendunt Crucem deferre in loco digniori: Nos autem, qui præmissa omnia statuimus, vt omnis dissensio, & contentio inter eosdem fratres de Obseruantia & Conuentuales tolleretur, mentisque nostræ fuerit, prout etiam id expressimus, quod in omnibus actibus fratres de Obseruantia haberent locum magis dignum, quam ipsi Conuentuales, et propterea mentis nostræ incommutabilis fuit, prout existit, quod ipsi fratres de Obseruantia Crucem suam in loco etiam digniori deferrent: ad huiusmodi tamen ambiguitatis dubium de mentibus omnium tollendum: Motu proprio et certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine declaramus, mentis nostræ fuisse, quod tam Conuentuales, quam de Obseruantia et Reformati fratres prædicti, in quibuscunque Processionibus et alijs actibus, in quibus Crux deferenda foret, Crucem suam deferre possint. Ita tamen quod Crux ipsorum fratrum de Obseruantia & Reformatorum loco digniori deferatur. Quodque ipsi fratres de Obseruantia & Reformati, veri & indubitati fratres Ordinis B. Francisci, & eius regulæ obseruatores semper fuerint, ac diuina fauente gratia sint futuri, sine aliqua interruptione

ptione, seu diuisione à tempore editæ regulæ per Beatum Franciscum vsque ad præsens; ac sub ipsius B. Francisci regula militauerint, & etiam ad præsens militent, sicque in omnibus teneri & obseruari, ac dici debere decernimus, ac mandamus: Mandantes nihilominus omnibus & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac Ecclesiarum Capitulis sub interdicti ingressus Ecclesiæ, ac suspensionis à diuinis, inferioribus vero Prælati, ac parochialium Ecclesiarum Rectoribus, nec non Mendicantium, & aliorum Ordinum professoribus, sub excommunicationis latæ sententiæ poenis ipso facto incurrendis, à quibus non nisi per Rom. Pont. pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo absolui nequeant, quatenus declarationem & decretum huiusmodi, inter Conuentuales, ac de Obseruantia & Reformatos fratres huiusmodi inuiolabiliter obseruent, obseruarique faciant. Nec non, ne eosdem fratres Conuentuales & de Obseruantia, ac Reformatos huiusmodi super his molestant, aut perturbent, seu per quoscunque cuiuscunque status, gradus, ordinis, vel conditionis existentes, seu etiam quomodolibet inter se molestari, perturbari vel inquietari, permittant. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac statutis & consuetudinibus dictorum Ordinum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis: Nec non priuilegijs, indultis, ac litteris Apostolicis, illis forsan concessis, confirmatis & innouatis: quibus, illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque: Volumus autem quod præsentium transumptis, manu publici Notarij subscriptis, & sigilli Ministri generalis pro tempore existentis dicti Ordinis Minorum, aut alterius Prælati in dignitate ecclesiastica constituti munitis, in iudicio & alibi, vbi opus fuerit, eadem fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus litteris, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscat. die 6. Decembris 1517. Pontificatus nostri anno 5.

Euangelista.

X X.

Declarat audientes missas in Ecclesijs Mendicantium satisfacere præcepto de audienda missa.

Ex Reg. Vltimæ Curia fol. 29:

Vniuersis & singulis presentes litteras inspecturis.

INtelleximus quosdam in dubium reuocare, & perinde timoratis conscientijs scrupulum iniicere, si Christifideles, qui Dominicis, & festiuis diebus extra Ecclesias suas Parochiales missas audiunt in Ecclesijs Ordinum Fratrum Mendicantium, Ecclesiæ præcepto de missa audienda satisfaciant. Nos enim ambiguitatem huiusmodi penitus tollere volentes, vt cum sinceriori conscientia fideles quique Creatori suo seruiant, auctoritate Apostolica tenore præsentium notum facimus, omnes Christifideles vtriusque sexus, qui non contempto proprio Sacerdote Parochiali, in Ecclesijs Fratrum Ordinum Mendicantium, Dominicis & festis diebus missas audiunt, satisfacere præcepto Ecclesiæ de missa audienda, nec in aliquam labem peccati mortalis poenamue propterea, incurrere, in contrarium facientes. Non obstantibus quibuscunque. Et quia difficile foret præsentis litteras nostras originaliter ad loca omnia, vbi earum

ANNO CHRISTI 1517. LEONE X. AN. 5.

trāsumptis manu Notarii publici subscriptis & sigillo alicuius Prælati in dignitate ecclesiastica constituti munitis, ea fides, ubi opus fuerit, detur, quæ originalibus ipsis daretur, si exhibitæ forent vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 13. Nouembris 1517. Pontif. nostri anno 5.

Ia. Sadoletus.

X X I.

Vt ab omnibus criminibus, excessibus, & censuris
absoluere possint, quibusdam exceptis.

Ibid. fol. 30.

*Dilectis filiis singulis Generalibus singulorum Ordinum
Mendicantium,*

Dilecti filij &c. Exponi nobis fecistis, nonnullos Romanos Pontifices prædecessores nostros, ad conseruandam disciplinæ regularis integritatem, quæ ex fratrum discursibus plurimum labefactari solet, vobis indulgisse, vt fratres vestros à quibuscunque criminibus, excessibus, & censuris, nisi in certis expressis casibus, in quibus Sedem Apostolicam consulendam esse voluerunt, absoluere possent. Et nuper sacro Lateranensi approbante Concilio, aliquos casus de nouo nobis, & Apostolicæ Sedi reseruandos duximus; dubitatis, ne, forsan concessa vobis facultas diminuta sit, & perinde fratrum discursibus, qui crebrò in periculum animarum suarum vergunt, non sit obuiatum; utque super hoc de benignitate Apostolica providere dignaremur, humiliter supplicastis. Nos igitur cupientes fratres in suis claustris potius Deo contritos sacrificium pro suis peccatis offerre, quam suarum animarum periculo & scandalo populorum, per longinqua itinera discurrere, vestris supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium vobis concedimus, vt vos, & quandounque contingat officium Generalatus per obitum aut amotionem Generalium pro tempore, siue alio quouis modo vacare, vt vestri Vicarij, item pro tempore, ac etiam illi, quibus vos specialiter ad duxeritis committendum, subditos vestros respectiue ab omnibus & singulis casibus, & censuris secundum concessionem, & declarationem fel. rec. Sixti IV. & Iulij II. Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum absoluere possitis. Non obstantibus reuocationibus, reseruacionibus, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis nuper in dicto Lateranensi Concilio, vel aliàs quomodoque factis, vel si imposterum fierent: quibus omnibus, illis aliàs in suo robore permansuris, quo ad præmissa, ex certa scientia expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 14. Maij 1517. Pontificatus nostri anno quinto.

Ia. Sadoletus.

Abro-

XXII.

Abrogat onera perpetua missarum & officiorum,
Ibid. fol. 27.

*Dilectis filiis Ministris Prouincialibus Fratrum Minorum
regularis Obseruantia, tam citra, quam
ultra montes.*

Dilecti filij &c. Nuper pro parte dilectorum filiorum tunc Vicariorum generalium & prouincialium, & vniuersorum fratrum regularis Obseruantie nobis exposito, quod in conuentibus, quos olim à fratribus Conuentualibus dicti Ordinis Minorum de mandato, & licentia Sedis Apostolicæ reformandos receperant, tot & tanta onera ac fundationes missarum, & aliorum suffragiorum comperiebantur, quod fratribus dictarum domorum oneribus & fundationibus, & suffragijs prædictis, satisfacere difficile videbatur. Nos autem dictorum Vicariorum & fratrum conscientiarum serenitati, & quieti subuenire volentes, decernimus & declaramus, fratres Ordinis & Obseruantie huiusmodi ad dicta onera & suffragia ratione bonorum & prouentuum huiusmodi minimè teneri, dummodo tam in communibus officijs, quæ quotidie in Ecclesijs fratrum prædictorum celebrantur, quam in priuatis orationibus missæ, & suffragijs, quæ in dicto Ordine fierent, memoria fidelium, qui bona ac annuos redditus huiusmodi reliquerunt, haberetur, prout in nostris in forma Breuis desuper confectis litteris plenius continetur. Cum autem sicut nobis exponi fecistis, ante reformationem domorum vestrarum fratres in illis existentes, certa bona ac annuos redditus cum onere celebrandi missas, & alia diuina officia, nec non suffragia eis relicta possiderent, & post reformationem huiusmodi, Guardiani, & fratres regularis Obseruantie in illis existentes, bona, ac annuos redditus huiusmodi partim dimiserunt, partim verò vendiderunt, & precium illorum in reparationem dictarum domorum & alias necessitates fratrum domorum earundem conuersum fuerit. Ac etiam cum aliquibus Ordinis vestri regularis Obseruantie inueniantur aliquæ obligationes perpetuæ ad missas quotidie celebrandas, per prædecessores Prælatos dictorum locorum antea contractæ cum personis ecclesiasticis, aut sæcularibus, quas si seruare deberetis, fratres etiam præsentis, & pro tempore dicta loca inhabitantes, cū ex quotidiana mendicatione, & laboritio viuere habebant, quotidianæ necessitatis præsidio facile fraudarentur. Quia tamen ab aliquibus asseritur, vos ad huiusmodi onera perpetua per fratres Conuentuales ante reformationem Conuentuum, etiam per fratres regularis Obseruantie contracta, fore obligatos, & ad illa persoluenda obligari: propterea nobis humiliter supplicari fecistis, quatenus vobis super præmissis, declarationis beneficio de benignitate Apostolica prouidere dignaremur. Nos igitur, qui singulorum fidelium, præsertim sub religionis iugo Altissimo famulantium, conscientie pacem, & animarum salutem intensis desideramus affectibus, circa præmissa declaramus, & etiam ordinamus, quod cum iuxta vestræ regulæ puram, & integram obseruantiam ex quotidiano laboritio, & humili meditatione viuere habeatis, nō fuistis, nec estis capaces onerum perpetuorum huiusmodi, per quæ temporis progressu, vt libertas spiritus in missis & alijs diuinis officijs, ac in acquirendis vitæ necessarijs commoditas à fratribus vestris tolleretur. Quare omnes & singulas huiusmodi obligationes perpetuas, tam per fratres Conuentuales, quam per vos cum quibuscunque personis contractas cassamus, & annullamus. Et ne Christifideles, qui pro præfatis perpetuis seruitijs sua bona sunt elargiti, suo fraudentur desiderio, annua charitatis opera, ac diuina seruitia, quæ in toto vestro

ANNO CHRISTI 1517. LEONE X. AN. 5.

Ordine celebrantur, & fiunt, iplis Christifidelibus, & defunctis per viam suffragij, quantum diuinæ placuerit bonitati, communicamus. Inhibendo nihilominus districtius vobis ac vestris successoribus Prælati Ordinis, cæterisque vestris subditis præsentibus & futuris, ne huiusmodi onera missarum, aut aliorum seruitiorum perpetua vllatenus de cætero acceptent, aut recipiant. Non obstantibus præmissis, ac alijs contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 11. Iulij 1517. Pontificatus nostri anno 5.

Ia. Sadoletus.

XXIII.

Declarat licere permutationem quarundam rerum in alias, & quasdam vendere pro alijs per syndicum comparandis. *Ibid. fol. 28.*

Dilecto filio Ministro provinciali Burgensi Ordinis Minorum regularis Observantia.

Dilecte fili &c. Exponi nobis fecisti, quod sæpè contingit, vt domus tui Ordinis ex fidelium piè concessis, ac per fratres eiusdem Ordinis ostiatim acquisitis elemosynis, tritico, & frumento, ac etiam ex eorundem fidelium oblationibus, quæ altaribus ecclesiarum domorum huiusmodi offerunt, pane cocto superabundante, vino tamen, carnibusque, & alijs rebus victui hominis necessariis egere solent. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatū, vt in præmissis de opportuno remedio prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos necessitati fratrum huiusmodi prouidere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati modernis & pro tempore existentibus Guardianis, & fratribus vniuersis domorum prædicti Ordinis, triticum, panem, ac frumentum, ac alias res superabundantes huiusmodi pro vino, carnibus, & alijs rebus victui necessariis prædictis per vos recipiendi, ac per Syndicum Romanæ Ecclesiæ vobis datum commutandi & permutandi, seu triticum, & panem ac frumentum huiusmodi vendendi, exindeque proueniente pecunia, vinum & carnes, ac alias res necessarias prædictas eiusmodi, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, licentiam concedimus & facultatem. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibuscumque regularibus institutis dicti Ordinis, illiusque domorum prædictarum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscunq. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 29. Iulij 1517. Pontificatus nostri anno quinto.

XXIV.

Confirmat omnia priuilegia Mendicantium, non obstante modificatione Concilij Lateranensis.

Ex Reg. Vltimæ Curie fol. 22.

Vniuersis & singulis præsentès litteras inspecturis:

Superioribus diebus vt fratres Mendicantes, & alii religiosi potius ab Episcopis, & alijs locorum ordinarijs omni cum charitate fouerentur, quam

quam aliquo modo molestarentur & inquietarentur, concessionibus eisdem fratribus & religiosis, in Episcoporum læsione per Romanos Pontifices & Sedem Apostolicam factas, in certis casibus tunc expressis, sacro Lateranensi Concilio approbante, duximus moderandas. Verum quia à nonnullis, nimium curiosis forsitan, hæsitari, & disseminari posset, quod dicta moderatione alia religionum privilegia essent annihilata, & religiosis ex hoc molestiæ, grauamina & damna inferri, scandalaque, & lites excitari verisimiliter possent: Nos religionum ipsorum paci, & quieti, ac indemnitati consulere volentes, tenore præsentium, Apostolica auctoritate, omnia & singula privilegia religionum Mendicantium, à quibuscunque Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, vel à nobis, aut aliis auctoritatem habentibus in genere, vel in specie coniunctim, vel diuissim concessa, saluis dictis moderationibus in suo robore permanere declaramus, & nihilominus ad abundantiorē cautelam, ac gratiam, privilegia ipsa cum dictis modificationibus, motu proprio innovamus, districte præcipiendo mandantes ecclesiarum Prælati, ut religiosos super aliis privilegiis huiusmodi molestare non præsumant; sed sua eis iura & privilegia inuiolabiliter obseruentur. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus his, quæ Romani Pontifices Prædecessores nostri, & nos in quibuscunque litteris privilegiorum huiusmodi voluimus non obstat, cæterisque contrariis quibuscunque. Et quia difficile foret præsentibus litteras originales ad singula loca in quibus opus foret, destinare. Volumus & dicta auctoritate decernimus, ut earum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius in dignitate ecclesiastica constituti munitis eadem fides in iudicio & extra ubicunque locorum fuerint producta, adhibeatur, & eis stetur, sicut originalibus ipsis, si exhibitæ forent, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die 14. Maii 1517. Pontificatus nostri anno quinto.

Ia. Sadoletus.

XXV.

Peculiare concedit privilegium circa celebrationem missarum pro tenui stipendio. *Ibid. fol. 22.*

*Dilectis filiis Vcariis generalibus, & uniuersis Fratribus Ordinis Minorum de Familia seu Obseruantia nuncupatis
& pro tempore ubique existentibus.*

Dilecti filij &c. Cum sicut accepimus, propter deuotionem, quam vtriusque sexus Christiani ad Ordinem fratrum Minorum de Obseruantia gerunt, contingat sæpius, ut fideles ipsi plures missas per eosdem fratres celebrandas, elargita eis aliqua elemosyna committant, & in aliquibus regionibus in elemosynam celebrationis vnius missæ, certa pecuniæ quantitas valde parua & tenuis dari consueuerit, adeo quod vos ob elemosynam, quæ singulariter à pluribus elargitur, tot missas, quot sunt largientes pro singulis celebrare non valetis: vnde dubitatis super his conscientias vestras prægruari. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis, & pro tempore existentibus fratribus Ordinis, & Obseruantie prædictorum, & conscientiarum vestrarum puritati, paterna cura benignitate Apostolica providere dignaremur. Nos itaque, qui Ordinem vestrum huiusmodi, propter
yberes

ANNO CHRISTI 1517. LEONE X. AN. 5.

vberes & salutiferos fructus, quos Ordo ipse in agro Domini in dies producere non cessat, in visceribus charitatis gerimus, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, ac pro tempore existentibus fratribus Ordinis & Obseruantie prædictorum, quod celebrando vnam missam duntaxat, si elemosyna æquiualens vnus iulij non elargitur, etiam si duas, tres, aut quatuor vel plures missas celebraturi, occasione diuersarum, & plurium elemosynarum, huiusmodi contribuerint, vel contribuent in futurum, commemorationem in genere faciendo, in hoc puritati conscientiarum vestrarum satisfactum fore, & esse, auctoritate Apostolica decernimus, pariter & indulgemus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibuscumque litteris Apostolicis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, prædicto Ordini sub quibuscumque verbum formis & expressionibus, ac clausulis quantumcunque fortissimis, & insolitis concessis, & concedendis: quibus, tenores illarum, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanfuris, hac vice duntaxat in quantum præmissis contrariari viderentur, specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Cæterum, quia difficile foret præsentibus ad singula loca, in quibus opus est, deferre: volumus & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Vicarij prouincialis Ordinis huiusmodi communitis, tanta fides adhibeatur, quanta adhiberetur præsentibus, si essent in medium exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscat. die 23. Martij 1517. Pontif. nostri anno quinto.

1a. Sadolesus.

ANNO CHRISTI 1518. LEONIS X. ANNO 6.

X X V I.

Vt domus reformatæ prouinciæ Aquitanie subiiciantur
Ministro generali Obseruantum.

Ex Reg. Cismont. Curia fol. 4.

*Dilectis filiis Archidiacono S. Antonij Ruthinen. & Decano S. Martini
Insule Iordanis Tholosana diocesis, ac Cantori
Albien ecclesiarum.*

Humilibus supplicum votis libenter annuimus, eaq. fauoribus prosequimur opportunis. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij moderni Ministri prouincialis prouinciæ Aquitanie, Ordinis fratrum Minorum regularis Obseruantie, secundum morem dicti Ordinis, petitio continebat, quod postquã alias ipse dilectis filiis Guardiano & fratribus domus Tholosanæ, eiusdem Ordinis, ad dictam obseruantiam reformatæ, litteras nostras in Capitulo generalissimo eiusdem Ordinis pro omnibus fratribus pro reformatis habitis, reducendis ad obedientiam Ministrorum prouincialium ipsius Ordinis in suis prouincijs, editas intimauerat, Guardianus & fratres prædicti nonnullis dilationibus, à dilecto filio Decano ecclesiæ Insule Iordanis Tholosanæ diocesis, ad huiusmodi unionem perficiendam vigore litterarum earundem, prout ex illarum forma concedebatur, per præfatum Ministrum assumpto, per eos acceptis, ab eodem Decano, nulla per ipsos appellatione interposita, ad certum tunc pro Iudice Apostolico prætextu certarum litterarum certæ tunc expressæ concordie se gerentem, recursum habuerunt; dictusq. Iudex eidem.

De-

ANNO CHRISTI 1518. LEONE X. ANNO 6.

Decano, ne super vnione huiusmodi vllatenus procederet sub certis pœnis & censuris, per suas certi etiam tunc expressi tenoris litteras inhibuit: propter quod vnio prædicta suos sortiri effectus minimè potuit, neque potest. Quare pro parte eiusdem Ministri nobis fuit humiliter supplicatum, vt omnes & singulas, quas idem Minister contra præfatos Tholosanos, omnesq. alios, & singulos Guardianos & fratres Ordinis & prouinciæ prædictorum pro reformatis habitos, ac sua communiter vel diuifim interesse putantes, super vnione, & reductione prædictis, & illorum occasione coniunctim vel diuifim mouere interdicit causas, aliquibus probis viris in partibus illis summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, audiendas, & sine debito terminandas committere, aliasq. sibi in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur attendentes dignum & congruum existere, vt ea, quæ per nos sanctè, & pro reformatione morum, & vitæ religiosorum edita existunt, ad debitum perducentur effectum, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum, vocatis Guardiano, & fratribus præfatis, ac alijs qui fuerint euocandi, dicto Ministro, si hoc humiliter petierit, recepta tamen prius ab eo cautione idonea super eo, quo excommunicatus, & alijs sententijs, censuris & pœnis ecclesiasticis ireritus forsan habeatur, quod si excommunicationis sententiam & alias censuras & pœnas huiusmodi, vobis constiterit, in eum fuisse iustè latas, vestris & ecclesiæ mandatis parebit, ab excommunicationis & alijs sententijs, censuris, & pœnis prædictis absolutionis beneficium ad cautelam, prout iustum fuerit, autoritate nostra, hac vice dumtaxat impendatis: super alijs vero dicto iudici, & quibusuis alijs, quibus fuerit inhibendum, etiam sub censuris, & pœnis etiam pecuniarijs, arbitrio nostro moderandis, & Camere Apostolicæ applicandis, per vos inhibito, auditisq. summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sola veritate facti inspecta, hinc inde propositis, appellatione remota, quod iustum fuerit decernatis; facientes quod decreueritis per censuram ecclesiasticam firmiter obseruari: necnon si per informationem summariam vobis constiterit, quod ad Guardianos et fratres et alijs præfatos pro citationibus de eis faciendis tutus non pateat accessus, nos vobis citationes huiusmodi per edictum publicum in locis affigendas publicis & circumuicinis, in quibus sit verisimilis coniectura, quod ad ipsorum citandorum noticiam peruenire deo facili valeant, faciendi licentiam concedimus et facultatem. Decernentes insuper citationes huiusmodi per vos sic factas, eisdem citatos perinde arctare, ac si eis personaliter et præfentialiter intimarentur. Et si vobis, vt præfertur, procedentibus, etiam legitime constiterit, prædictam Tholosanam, et alias domos dicti Ordinis siue eiusdem præiudicio, ante Capitulum generalissimum à fratribus et secularibus pro reformatis habitas fuisse, domos ipsas, et illarum fratres Ministro prouinciali prædicto in omnibus et per omnia subiacere eadem autoritate nostra curetis; Testes autem, qui fuerint nominati, si se gratia, odio vel timore subtraxerint, censura simili, appellatione cessante, compellatis veritati testimonium perhibere. Non obstantibus, etc. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ M.D. XVIII. decimo nono mensis Februarij, Pontificatus nostri anno sexto.

G. Cabredo.

Vt

XXVII.

Vt concedant facultatem erigendi monasterium Clarissarum primæ regulæ in Vrbe Ottonensi Regni Datæ

Ibid. fol. 5.

Dilectis filijs Priori monasterij per Priorem gubernari soliti S. Kanuti Ottonen. & Arufien. & Vrbingen. ecclesiarum Archidiaconis.

A Nimas lucrifacere Creatori intensis desideriis affectantes, &c. Sanè pro parte charissimæ in Christo filiæ nostræ Christinæ, Reginae Datæ Illustris, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipsa ob singularem, quem ad moniales Ordinis sanctæ Claræ propter illarum exemplarem vitam, et honestum viuendi modum, gerit deuotionis affectum, summopere desiderat in quadam domo in Ciuitate Ottonensi consistente, ac ad charissimum in Christo filium nostrum Christiernum Regem Datæ, natum suum, pertimente, de ipsius Christierni Regis assensu vnum monasterium monialium, dicti Ordinis pro vna inibi Abbatissa, et aliquibus in decenti numero monialibus, quæ sub prima regula eiusdem sanctæ Claræ viuere debeant, construi et erigi facere. Quare supplicare nobis fecit humiliter dicta Christiana Regina, vt in dicta domo monasterium huiusmodi erigere, aliasque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui religionis propagationem supremis affectibus exoptamus, desiderium Christianæ Reginae huiusmodi plurimum in Domino commendantes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, duo, aut vnus vestrum in dicta domo, postquam illius ædificia dicti Christierni Regis consensu competenter ad id aptari, vel reduci eadem Christina Regina suis propriis expensis fecerit, vnum monasterium monialium sub inuocatione per eandem Christianam Reginam eligenda, cum ecclesia, campanili humili, campana, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortaliis, ac aliis officinis necessariis pro perpetuis vsu, et habitatione vnius Abbatissæ, et monialium in decenti numero dicti Ordinis, quæ sub prima dicta regula viuere debeant, erigere, & constituere. Quodque in eodè monasterio semper regularis clausura obseruari debeat, & quod infra eiusdem monasterij clausuram, nisi dicta Christina Regina, ac Regis Datæ pro tempore existentis filia, cum honesta tamen familia, seu comitibus ingredi nemo possit, statuere & ordinare, autoritate nostra curetis. Nos enim eodem monasterio, postquam erectum fuerit, vt præfertur, ac illius Abbatissæ & monialibus, quod omnibus & singulis priuilegijs, prærogatiuis, exemptionibus, fauoribus, concessionibus, autoritatibus, indultis, & gratijs, quibus alia Ordinis & regulæ præfatorum monasteria, illorumque Abbatissæ, & moniales in genere vtuntur, potiuntur, & gaudent, vti, potiri, & gaudere, liberè & licitè valeant, autoritate Apostolica, tenore præsentium indulgemus: iure parochialis ecclesiæ, & cuiusuis alterius semper saluo in omnibus, &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ M.D.XVIII. 5. Kalend. Martij, Pontific. nostri anno sexto.

B. Cabredo

De-

X X V I I I.

Declarat quales esse debeant Tertiariæ, vt priuilegijs
tertio Ordini concessis possint gaudere.

Ex Bullar. Roder. num. 44.

Ad futuram rei memoriam.

NVper in sacro Lateranensi Concilio, in reformatione priuilegiorum religiosorum concessorum, inter alia statuimus, quod fratres & sorores tertij Ordinis, nec non mantellati, corrigiati, bizocharæ, cordelati, & alij quocumque nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, sepulturam, vbi voluerint eligere valeant; sed die Paschatis tantum Eucharistiam, ac extremam vnctionem, cæteraque Ecclesiastica Sacramenta (Poenitentia Sacramento duntaxat excepto) à proprio Sacerdote recipere, & ad onera quæ laicis incumbunt, perferenda teneantur. Et ne censura vilescat ecclesiastica, & minoris auctoritatis interdicti sententia reputetur, iidem dicti tertij Ordinis ad diuinam audienda nullatenus admittantur, si causam dederint interdicto, vel ipsam causam nutriendam, aut foueant, aut dantibus auxilium, consilium, vel fauorem, quoquomodo præstiterint. Collegialiter verò viuentes, seu cum claustralibus habitantes, ac mulieres virginalem, seu cælibem, aut castam vidualem expresso voto, & sub dicto habitu, vitam ducentes, priuilegijs, quibus fratres Ordinis, cuius tertiæ regulæ habitum gestant, gaudere debeant, prout in constitutione dicti Lateranensis Concilij eodem approbante Concilio desuper edita, plenius continetur. Cum autem, sicut accepimus, à quibusdam nimium curiosis vertatur in dubium, an votum prædictum de voto solemni religionis intelligatur, cum illud tria substantialia comprehendat, obedientiam scilicet, paupertatem, & castitatem; & circa dictas mulieres virginalem, seu castam & vidualem vitam ducentes, de virginitate & castitate tantummodo mentio fiat: Nos ad tollendum omne dubium, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, harum serie decernimus, & declaramus, quod in præmissis de voto solemni religionis minimè intelligi debeat, ita vt mulieres virginalem, aut cælibem vitam simpliciter vouentes, etiam in consanguineorum & affinium suorum, aut proprijs domibus, vel seorsum habitantes, priuilegijs & immunitatibus prædictis in omnibus & per omnia frui & gaudere debeant. Non obstantibus omnibus illis, quæ in dicta constitutione nostra volumus non obstat, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Pisc. die 1. Martij anno M. D. XVIII. Pontific. nostri anno sexto.

X X I X.

Vt festum & officium S. Elizabethæ publice celebrari
possit tempore interdicti. *Ibid. num. 28.*

*Vniuersis & singulis fratribus Ordinis Minorum de Observantia,
ac S. Clare & tertiæ Regulæ sub cura eorundem
fratrum degentibus.*

CVm aliàs nonnulli Romani Pontifices, prædecessores nostri, vobis, vt festa Sanctorum Francisci, & Antonij, ac S. Clare in Ecclesijs & domibus

Annal. Minor. Tom. VIII.

P

ve-

vestris etiam tempore interdicti Ecclesiastici, Apostolica autoritate apposti, publicè, (excommunicatis & interdictis exclusis) missas, & alia diuina officia celebrare, & celebrari facere possitis indulerint, ac per fæl. rec. Alexandrum, Sextum, & Iulium Secundum etiam prædecessores nostros, indultum huiusmodi ad sanctorum Ludouici, Bernardini, Bonauenturæ, & quinque Martyrum festa extensum fuerit, desideratis indultum ipsum etiam ad festum sanctæ Elizabethæ, olim Vngariæ Reginæ, quæ post tertij dicti Seraphici Francisci institutionem, illius iugo inter primos humiliter se submisit, etiam extendi, vt tempore interdicti huiusmodi festum eiusdem sanctæ celebrare possitis. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt huiusmodi pro vestro desiderio annuere, ac aliàs in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui ad dictum Ordinem singularem gerimus deuotionem, vestigiis prædecessorum nostrorum adherentes, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, vt in die istius gloriosæ S. Elizabethæ, olim Reginæ Vngariæ, & per eius octauam, si tunc interdictum huiusmodi appositum fuerit, in vestris domibus, quemadmodum in diebus sanctorum Francisci, Claræ, & Antonij, & per octauas potestis, missas & alia diuina officia (excommunicatis & interdictis exclusis) celebrare seu celebrari facere, liberè & licite possitis, autoritate Apostolica, tenore præsentium, statuimus & ordinamus: non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscumque. Dat. Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 12. Maij. 1518. Pontif. nostri anno Sexto.

X X X.

Quod Moniales subiectæ fratribus Obseruantia teneantur obseruare statuta in Capitulis edita, & Abbatissæ tempore visitationis renunciare suis officijs. *Ibid. num. 19.*

*Dilecto filio nostro Christophoro tituli S. Mariæ in Araceli
Presbytero Cardinali, totius Ordinis Minorum
generali Ministro.*

Dilecte fili, &c. Cum, sicut accepimus, & magistra rerum te docuit experientia, in generalibus, & prouincialibus Capitulis per fratres tui Ordinis suis temporibus fieri solitis circa salubrem eorundem fratrum, ac sub illorum cura sororum & monialium viuendi ordinem, ac eorum felicem gubernationem, quamplurima salutaria ordinentur statuta, nonnullæ tamen sorores, seu moniales aliquarum concessionum à Sede Apostolica obtentarum prætextu, aut alia per eas sumpta occasione, institutis ipsis impudenter abiectis, alium non verentur viuendi modum sectari. Nos considerantes, vt æquitatis vigor & ordo exposcit rationis, quod vnusquisque illius debet sequi vestigia, sub cuius obedientia militat iugo, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac potestatis plenitudine, sub excommunicationis sententia, ac diuini iudicii obtestatione, & æterni iudicii interminatione S. Claræ, ac vniuersis & singulis alijs sub cura huiusmodi, nunc & pro tempore degentibus sororibus, seu monialibus præcipiendo mandamus, quatenus ipsæ iuxta regulares in hætenus celebratis & futuris celebrandis Capitulis generalibus, seu prouincialibus editas & factas institutiones, ac desuper ab eorum Prouinciali, seu alijs Superioribus traditam formam, obedire teneantur, vt in earum assumpta professione Altissimo famulatum impendere debeant: quodque vt ipsa sororum, seu monialium monasteria debite regantur & gubernentur, ac illarum Abbatissæ

tissæ circa sibi commissum officium summa cum diligentia, omnique sancti-
monia, si non diuino amore, amotionis saltem metu, semper intentę existant :
volumus & vt præmittitur mandamus, vt dum annis singulis ab earum Visita-
toribus visitantur, & Abbatissæ ministerij absolutionem, à dictis Visitatoribus
iuxta desuper Urbani Quarti Romani Pontificis, prædecessoris nostri, editam
constitutionem petere tenentur, nedum id verbo, sed etiam facto realiter &
cum effectu facere, ac si ipsis Visitatoribus videbitur, & ipsa necessitas, ac mo-
nasterij exigeret reformatio, acceptare cum effectu debeant. Et huiusmodi
Abbatissæ officium in ipsis Visitatoris manibus dimittere teneantur, ita quod
mera & libera eidem Visitatori remaneat facultas, eisdem sororibus, seu mo-
nialibus sub dicta, & alijs sibi visis sententijs, censuris & pœnis præcipiendi,
vt circa alicuius Abbatissæ electionem intendere debeant, aut alias iuxta ip-
sius verba prædictæ constitutionis tenorem procedendi, & monialem, quæ Ab-
batissæ ministerium huiusmodi gessit, iuxta excessus exigentiam corrigendi, &
castigandi, ac censuras & pœnas huiusmodi iteratis vicibus aggrauandi, & alia
in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi.
Et nihilominus vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris Archiepi-
scopis, Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, ac personis in digni-
tate Ecclesiastica constitutis, & Cathedralium etiam Metropolitanarum Eccle-
siarum, Canonicis, aut alicui eorum motu simili mandamus, quatenus dictis
Visitatoribus in præmissis efficaci præsidio assistentes, faciant autoritate no-
stra, eisdem Visitatoribus, postquam pro parte eorumdem, vel alicuius eo-
rum fuerint requisiti, per se, vel per alium, seu alios, omnibus & singulis præ-
missis pacificè frui, et gaudere, non permittentes eos desuper quomodolibet
molestari, contradictores ac eis auxilium, consilium, vel fauorem præstantes
per supradictas et alias eorum arbitrio imponendas pœnas, et censuras com-
pescentes, inuocato, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Non obstanti-
bus sæl. record. Bonifacii Papæ VIII. &c. Quibus omnibus &c. Datis Romæ
apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 1. Iulij 1518. Pontific. nostri anno sexto.

X X X I.

Vt subijciatur Ministro Aquitanie domus Tolosana :

Ex Reg. Cismont. Curie fol. 3.

*Dilectis filijs Archidiacono maioris & Decano S. Martini In-
sulæ Iordanis Ruthenen. ac Præposito S. Saluij Albien.
Ecclesiarum, & eorum cuilibet in solidum.*

Significatum est nobis, quod postquam dilectus filius Minister provincia-
lis provincie Aquitanie, Ordinis fratrum Minorum regularis Obseruan-
tie, Guardiano conuentus intra ciuitatem Tholosanam eiusdem Ordinis, &
fratrum tunc reformatorum significari fecit Bullas in Capitulo generalissimo
eiusdem Ordinis pro omnibus fratribus pro reformatis habitis, reducendis ad
obedientiam Ministrorum provincialium in suis prouincijs respectiue editas;
Dictus Guardianus ac fratres quibusdam acceptis dilationibus, coram Deca-
no Ecclesie collegiate insulæ Iordanis dictæ Ciuitatis Tholosanæ, ad huius-
modi vnionem perficiendam, vigore dictarum litterarum per præfatum Mi-
nistrum assumpto, recurrerunt ad quendam assertum iudicem, qui vigore lit-
terarum concordie tunc etiam à nobis editarum se pro iudice competenti ge-
rens, præfato Decano ne sub vnione præfata vllatenus procedere deberet, per
censuras & alias iuris pœnas inhibuit: Quo factum est, vt re infecta, litteræ à
nobis editæ, imo verius mens nostra suo careant effectu. Cum autem cupia-
mus plurimum litteras præfate vnionis suum plenum sortiri effectum, ex no-

Annal. Minor. Tom. VIII.

P 2

stra

stra certa scientia, vobis & vestrum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, per Apostolica scripta mandamus, quatenus summarie, & de plano, & sine forma, & strepitu iudicii, postquam vobis constiterit dictum Conuentum Tholosanum ante præfatum Capitulum generalissimum à fratribus & sæcularibus pro reformato habitum fuisse, ipsum dicto Ministro provinciali in omnibus & per omnia subijcere debeatis; dictoque prætenso iudici, ne super dicto conuentu se intromittat villo modo, per censuras & alia opportuna iuris remedia inhibeat, non obstantibus, &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscat. die 23. Julij MDXVIII. Pontif. nostri anno sexto.

X X X I I.

Conuentum Castri S. Leonis subijcit regimini fratrum de Obseruantia. *Ex Breui originali.*

Dilecto filio Ministro provincia Tuscia Ord. Minor. fratrum de Obseruantia nuncupatorum.

PRo pastoralis, &c. Cum autem sicut accepimus, & dolenter referimus, insignis, amæna, & ad id capax & propemodum commoda domus apud Castrum S. Leonis, Ducatus Urbini, dicti Ordinis, cum obbellorum turbines, sinistrosque casus, qui superiore anno in dicto Ducatu provinciaque nostra Marchiæ Anconitanæ viguerunt, & euenierunt, tum laxa nimium Conuentualium vita ac moribus ab eorum professione alienis, domus prædicta pene destituta existat; paterna vigilantia prouidere volentes, ut diuinus cultus debitaque religionis & ordinis S. Francisci in eodẽ restitatur, & restituta augeri fouetique possit obseruatiã, Ordini vestro prædicto fratrũ Minor. de Obseruantia, & sub illius, nunc & pro tempore existentis generalis Ministri cura, regimine, correptione, & administratione domum, illiusque Ecclesiam huiusmodi cum viridario, ac pertinentijs omnibus perpetuo subijcimus, atque domum huiusmodi in præmissis, auctoritate Apostolica, motu nostro proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, eidem Ordini & religioni concedimus & assignamus, per præsentem, ubique in virtute sanctæ obedientiæ, & sub poena excommunicationis latæ sententiæ præsentium tenore iniungimus atque mandamus expresse, ut receptis præsentibus nostris, præsentiumque nostrarum vigore ex provincia ista Tusciæ quotquot fratres eiusdem Ordinis, & obseruantia tibi videbitur, alterius cuiuscuque licentiæ super hoc minime requisita, deligas, & ad domum prædictam inhabitandam, qui diuina inibi officia consueta celebrent ac Christi fidelibus ministrent, prout in alijs eiusdem Ordinis & obedientiæ locis fieri & obseruari consuetum est; mittas, & fratres ipsos inibi introducas, seu introduci facias, super quo tibi plenam auctoritatem & facultatem concedimus per præsentem. Ut autem prout nostri paterni est desiderij præmissa commodius exequi possis, Venerabili fratri Episcopo Eln. provincie nostre Marchiæ, ac Ciuitatis nostræ Fulginæ Episcopo, seu eius Vicario in spiritualibus generali, & eorum cuilibet per præsentem committimus & mandamus, ut ipsi vel vnus eorum tibi in præmissis, efficacis defensionis præsidio assistendo, præmissa, & has nostras litteras ab omnibus, quorum interest, faciant inuoluntate obseruari: Contradictores omnes per censuras ecclesiasticas, &c. compescendo, &c. non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, nec non quibusuis litteris nostris, in alio Capitulo generali à nobis emanatis, nec non priuilegijs, concessionibus, & indultis dictis fratribus Conuentualibus, sub quauis verborum forma & declaratione concessis, & forsan post hac concedendis. Quibus omnibus, quoad hæc, illis alias in suo robore permansuris, specialiter, & expresse

ANNO CHRISTI 1518. LEONE X. ANNO 6.

presse hac vice derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die vltima Iulij MDXVIII. Pontificatus nostri anno sexto.

XXXIII

Quod monialium confessores, & visitatores instituantur
& corrigantur ab Ordinis Superioribus.

Ex Bullar. Roder. num 17.

*Dilectis filiis Ministris provincialibus domorum, seu conuentuum
Fratrum Ordinis Minorum de Observantia, in Regno
Hispaniarum existentium.*

Postquam ad summi Apostolatus apicem, meritis licet imparibus, Domino concedente euecti sumus, nihil magis assidua cura cor nostrum pulsauit, nihil denique maiori desiderio, & affectu paterno concupiuius, quam lapsos & reformatos hominum mores ad pristinam, & puram sinceritatem, ac religiosas personas, præsertim foeminci sexus, sub quouis Ordine, & potissimum B. Francisci, quem in visceribus gerimus charitatis, militantes ad veram reformationis normam reducere; & propterea ea, quæ pro eorum directione, & animarum salute, maximè in Capitulo generali, Lugduni nuper celebrato, & dilecto filio Christophoro tit. S. Mariæ de Araceli Presbytero Cardinali, autoritate Apostolica Præsidente, statuta, ac ordinata fuisse dicuntur, libenter cum à nobis petitur, Apostolico munimine roboramus. Sanè fuit pro parte vestra nobis nuper expositum, quod in dicto Capitulo inter alia decreta, statutum & ordinatum fuit, quod de cætero moniales S. Claræ, tam de prima, quam de secunda regula, quæ *Urbanisæ* appellantur, quam quæcunque aliæ religiosæ, quæ per fratres dicti Ordinis reguntur, nullos habeant Visitatores, nec Cōfessores, per eas electos, sed à Ministris provincialibus in suis prouincijs respectiue cum suis Capitulis provincialibus eis in Visitatores, & Confessores datos, & assignatos: ipsiq. Visitatores, & Confessores à suis Ministris provincialibus sic dati, à prouinciali audientia seruari, aliquibus Discretis Capituli præcedentis etiam extra tempus Capituli, exigentibus legitimis causis indicari, & ab officijs prædictis absolui possint: debeantq. ipsi Visitatores, Confessores, ac alij fratres dictis monialibus seruientes, Prælatis Ordinis, sicut & cæteri fratres, per omnia esse subiecti: ita tamen quod moniales ipsæ, cum eis placuerit, in Visitatoré, seu Confessorem nominare possint aliquem fratrem, quem Minister cum suo Capitulo, si eis placuerit, instituire possint; non obstantibus quibuscunq. indultis, & priuilegijs Apostolicis in contrarium dictis monialibus: visitatoribus, & cōfessoribus, à Sede Apostolica, præsertim monasterio de Tordeillas, & Palentiæ concessis: quæ omnia per eundem Christophorum Cardinalem dicta auctoritate Apostolica confirmata, & approbata fuerunt, prout in ipsius Cardinalis litteris, quarum tenorem, ac si de verbo ad verbum præsentibus insertus foret, pro sufficienter expresso haberi volumus, proterius continetur. Quare pro parte vestra nobis fuit humilliter supplicatum, vt statuto & ordinationi prædictis Apostolicæ confirmationis robur adijcere, aliasq. in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, statutum, & ordinationem prædicta, ac omnia & singula in litteris confirmationis huiusmodi contenta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmamus, & approbamus, supplemusque omnes tam iuris quam facti defunctus, si qui forsan interuenerint

in

in eisdem, ac potiori pro cautela ea omnia de nouo. statuimus & ordinamus mandantes in virtute sanctæ obedientiæ sub excommunicationis latæ sententiæ poena, à qua non nisi à nobis, seu Romano Pontifice pro tempore canonice intrante, præterquam in mortis articulo constituti absolui possint, ac iniungentes omnibus & singulis fratribus & religiosis, ac monialibus sub cura fratrum dicti Ordinis degentibus, tam qui ante statuta huiusmodi erant sub obedientia Ministrorum prouincialium, quam Visitatorum, seu cuiusvis alterius, etiam Sedi Apostolicæ mediata, seu immediata subiectis, quatenus præmissa omnia sic statuta & ordinata, ac litteras dicti Christophori Cardinalis & in eis contenta quæcumque firmiter & inuiolabiliter obseruent: decernentes nihilominus irritum & inane quidquid secus à quoquam quauis auctoritate fieri, seu attentari contigerit. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis &c. Quocirca dilectis filiis Abbati monasterij sanctæ Mariæ de Hortis Præmonstratensis, ac Ministro sanctissimæ Trinitatis, ac Priori sanctæ Mariæ de Mercede oppidi Valisoleri, Segobienfis, & Palentinensis diocesis, harum serie committimus & mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios vobis in præmissis efficacis defensionis auxilio assistentes, faciant præmissa omnia inuiolabiliter obseruari: contradictores quoslibet & rebelles per censuras Ecclesiasticas &c. Cæterum, &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Pisc. die 8. Augusti 1518. Pont. nostri anno sexto.

X X X I V.

Fert testimonium quorundam priuilegiorum à Pontifice concessorum. *Ex Reg. Cism. Curia fol. 9.*

L Aurentius miseratione diuina & sanctorum quatuor Coronatorum Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, vniuersis & singulis Venerabilibus Patribus Ministris generali, & prouincialibus, & alijs deuotis fratribus Ordinis Minorum reg. Obseruantia, nec non monialibus sanctæ Claræ, ac tertiarijs præsentibus litteras inspecturis, lecturis, & auditoris, salutem in Domino sempiternam. Ratio exigit & æquitas persuadet veritati testimonium perhibere; hinc est quod nos Vniuersitati vestræ tenore præsentium notum facimus & attestamus, quod nuper Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, Dominus Leo diuina prouidentia Papa X. nobis instantibus, & procurantibus infra scriptas gratias & indulta, quæ sequuntur, vobis modo, quo sequitur, viuz vocis oraculo nobis facto concessit. Beatissime Pater, aliàs S. V. concessit omnibus fratribus, ac monialibus S. Claræ, & tertij Ordinis, quod dicendo quinquies Pater noster cum Ave Maria, & in fine cuiuslibet Gloria Patri, & pro Sanctitate Vestra, vnum Pater cum Ave Maria similiter cum Gloria Patri, lucrentur stationes Urbis; à nonnullis dubitatur vtrum intelligatur de alijs indulgentijs &c. Dignetur declarare de mente sua fuisse, quod lucrentur stationes, indulgentias, et remissiones tam Urbis, quam etiam Portiunculæ, siue Ierusalem, & S. Iacobi in Compostella. Et quod quacumque hora diei, vel noctis & quocumque loco dicant, scilicet, Choro, Ecclesia, Claustro, Oratorio, ac cella, lucrentur illas. Item S. V. concessit certas indulgentias dicentibus coronam Christi Domini nostri, et Matris suæ: infirmi tamen & senes in decrepita ætate constituti, siue constitutæ, non valent illas lucrari, quia non semper tot possunt dicere. Dignetur eis concedere, quod tales dicendo vnum psalmum vel Hymnum. . . . vel Domini nostri lucrentur illas, prout in dicta concessione continetur. Et quoniam P. S. scrupulosi ponendo vel posponendo officium diuinum, semper timent, dignetur S. V. præfatis con-

concedere, quod quando habent aliquas occupationes, possint, sine conscientie scrupulo, anteponeere siue postponere officium, puta matutinum dicendo ante mediam noctem, quacunque hora voluerint, & alias horas de mane vsq. ad vespervas exclusiue, etiamsi occupatio non sit multum acerrima, sed satis est, quod cogitent tunc deuotius, ac quietius dicere. Et quoniam S.V. & alij prædecessores concesserunt certas indulgentias secularibus morientibus in habitu S. Francisci, & quia vix potest fieri, quod quis in habitu moriatur, tum propter infirmitatis grauedinem, tum etiam, quia tractando eum, sic mors acceleratur: Dignetur declarare sufficere habitum prædictum petere, & super se vsque ad mortem habere, ac in eo sepeliri, etiamsi ante mortem non induatur. Et quia omnia præinserta modo præfato, vt præfertur, fuerunt petita à præfato sanctissimo Domino nostro Leone Papa Decimo, nobis fuerunt concessa. Ideo in omnium & singulorum fidem, & testimonium præmissorum, præsentibus nostras patentes litteras exinde fieri, & per secretarium nostrum infra scriptum subscribi & publicari mandauimus, nostrique maioris sigilli iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum & actum Romæ in sacro Palatio Apostolico in camera nostræ solitæ residentie, sub anno à natiuitate Domini M.D.XVIII. indictione sexta, die vero prima mensis Septembris, Pontific. sanctiss. in Christo Patris, & Domini nostri Domini Leonis diuina prouidentia Papæ Decimi, anno sexto.

XXXV.

Vt fratres Congregationis Amadei subijciantur
Ministris generali, & prouincialibus.

Ibid. fol. 1.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAcrae religionis puritatem vbique vigere sinceris desiderijs affectantes, illa, quæ propterea facta fuisse comperimus, vt firma perpetuò & inconcussa permaneant, libenter cum à nobis petatur, apostolico munimine roboramus, ac pro religionis ipsius conseruatione & manutentione statuimus & ordinamus, prout cognoscimus in Domino salubriter expedire. Sanè cum pro parte dilecti filij Francisci Licheti Ministri generalis Ordinis B. Francisci, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod nuper in proximo generali Capitulo in domo S. Bonauenturae intra muros Lugdunenses dicti Ordinis celebrato, in quo ipse iuxta illius regularia instituta in generalem Ministrum dicti Ordinis electus fuit, prouide considerantes, quod ex quo, in alio generalissimo Capitulo, anno proximè elapso in domo Araceli de Vrbe celebrato, omnes fratres de familia reformati, Amadei, de Collectaneis, Clarini, de sancto Euangelio, seu Caputio, discalceati, & similes quocunque nomine nuncupati, regulam eiusdem B. Francisci purè & simpliciter seruantes, pro pace & quiete dicti Ordinis inuicem vniti fuerant, expediens erat ad obuiandum scandalis, ne euenirent, vt ex omnibus & singulis domibus, quæ ante dictam vnionem fratrum Amadeorum erant, & vltra ciuitatem Parmæ consistebant, vna prouincia iuxta morem dicti Ordinis institueretur, & *sancti Petri de monte Aureo* nuncuparetur: Ipsique fratres Amadei reliqua loca ac domus & monasteria monialium seu sororum quaruncunque, quocunque nomine nuncupentur, citra dictam Ciuitatem Parmensem per eoldem fratres Amadeos cõstructa, seu cõstrui cõcepta, S. Petri in monte Aureo de Vrbe & Scandrillarum Sabinen. diocesis, ac duabus domibus sororum tertij Ordinis S. Francisci in Vrbe & Congregatione degentium, dumtaxat exceptis, Ministris & Custodibus, in quorum prouincijs seu custodijs loca, & domus Amadeorum huiusmodi consistē-
tia

tia per eosdem prouinciarum Ministros, & custodiarum Custodes huiusmodi tenenda, regenda, & gubernanda omnino dimitterentur. Quodque de cætero domos & loca tam fratrum, quam monialium, seu sororum etiam intra limites prouinciæ huiusmodi S. Petri de monte aureo, sicuti in ipso Ordine fieri consueuerat, absque ipsius Francisci & pro tempore existentis generalis Ministri expresso consensu, in scriptis concedendo, de nouo recipere non audeant. Quodque ipsa prouincia sancti Petri de monte aureo eidem Francisco, & pro tempore existenti generali Ministro, sicuti aliæ dicti Ordinis subiectæ sunt, subiecta esset: & ita omnium capitulantium vnanimi consensu decretum, & diffinitum fuit. Quare pro parte eiusdem Francisci Generalis nobis fuit humiliter supplicatum, vt decreto & diffinitioni huiusmodi robur Apostolicæ confirmationis adijcere, aliasque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos itaque huiusmodi supplicationibus inclinati, decretum & diffinitionem huiusmodi autoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio cõmunimus, illaque perpetuæ firmitatis robur obtinere debere decernimus, & inuiolabiliter obseruari mandamus. Et nihilominus potiori pro cautela illa, in omnibus & per omnia, eisdem modo & forma, quibus in dicto Capitulo Lugdunensi decreta, & ordinata fuerant, de nouo statuimus & ordinamus, ita quod in dicta prouincia, sic de nouo constituta, capitula prouincialia haberi inibi, Ministrique secundum morem ordinis præfati, & constitutiones Apostolicas eligi & deputari, ac omnia & singula, quæ in alijs prouincijs tam dicti Ordinis de iure, quam priuilegio, seu consuetudine exerceri possint, ac loca, & domus regularis Obseruantia aliarum prouinciarum dicti Ordinis quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, seu uti, potiri & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum uti, potiri, & gaudere possint. Districtius in virtute sanctæ obedientia, ac sub excommunicationis latæ sententiæ pœnâ, à qua, non nisi per nos & Romanos Pontifices pro tempore existentes, præterquam in mortis articulo, absolui possint, inhiabentes & omnibus & singulis fratribus & Prælati tam prouinciæ S. Petri in monte Aureo, quam omnibus de Familia olim nuncupatis, nunc & pro tempore existentibus, ne aliquis contra præmissa, quo minus illa suum sortiantur effectum, directè vel indirectè etiâ fauore dominorum temporalium, ciuitatum, & Vniuersitatum, oppidorum, terrarum, & villarum, ac personarum Ecclesiasticarum etiam Prælatorum, quoruncumque etiam S. R. E. Cardinalium, siue aliquo quæsito colore vel ingenio procurare seu tractare præsumant. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Asculani. & Casertan. ac Tudertino Episcopis, &c. mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum per se vel alium, seu alios præsentis litteras, vbi, & quando expedierit, ac quoties pro parte Francisci moderni & pro tempore existentis Ministri generalis huiusmodi fuerint requisiti, solemniter publicantes, eique in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant autoritate nostra decretum, definitionem, & alia præmissa inuiolabiliter obseruari, non permittentes eum per quoscunque super his quomodolibet molestari. Contradiçtores, &c. Nulli ergo, &c. Datis Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 14. Nouembris anno M. D. XVIII. Pontificatus nostri anno sexto.

XXXVI.

Declarat confessiones sacramentales factas Mendicantibus esse validas. *Ibid. fol. 1.*

Vniuersis & singulis Venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis electis Abbatibus, Prapostis, ac Patriarcharum, Archiepiscoporum & Episcoporum in Spiritualibus Vicariis ubilibet constitutis.

EXponi nobis fecerunt dilecti filij Generales & Prouinciales Ministri, Custodes, Guardiani & alij fratres Ordinis Minorum de Observantia regulari nuncupati, quod licet alias fel. record. Ioannes Papa XXII. Prædecessor noster, per quamdam suam constitutionem, quæ incipit, *Vas electionis*, opinionem erroneam quondam Ioannis de Polliaco, inter alia sentientis, quod fideles fratribus Ordinum Mendicantium generalem licentiam à piæ memoriæ Clemente Papa V. etiam prædecessore nostro per eius constitutionem in Concilio Viennensi editam, quæ incipit, *Dudum*, confessiones audiendi concessam habentes, confessi, tenerentur peccata per eos dictis fratribus sic confessa sub sigillo Sacramenti, iterum confiteri, damnauit. Et deinde recolendæ memoriæ Eugenius Quartus, ac Nicolaus V. & Sixtus etiam IV. similiter etiam prædecessores nostri prædictam, & nonnullas alias eiusdem Ioannis de Polliaco, & aliorum quorundam opiniones & assertiones etiam condemnantes, mandauerint contra eorundem opinionum assertores, velut contra hæreticos de fide catholica suspectos debere procedi; & idem Sixtus prædecessor concesserit, quod si rectores Parochialium Ecclesiarum sacram Eucharistiam, & extremam unctionem ijs, qui dictis fratribus essent confessi, absque aliqua rationabili causa malitiosè negarent, vel exhibere differrent, fratres prædicti illa personis, quarum confessionem audiuiissent, ea petentibus ministrare valerent: & quod iidem fratres, vel consanguinei eorum, qui elegerint sepeliri apud Ecclesias frarum Mendicantium, etiã prætextu cuiuscumque consuetudinis non possint compelli deferre corpora defunctorum ad parochiales Ecclesias, aut alia loca, & cum illis, vel sine illis inibi diuina celebrare, seu celebrari facere ante, vel post sepulturam eorundem: prohibueritque ordinarijs locorum sub interditi, ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac Parochialium rectoribus, et aliis quibuscumque sub excommunicationis latæ sententiæ et priuationis earundem Parochialium Ecclesiarum, et omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ pro tempore obtinent, necnon inhabilitatis ad illa, et alia in posterum obtinenda, eo ipso, per contrafacientes iucurrendis pœnis, ne eosdem fratres contra ipsorum priuilegia molestare præsumant, aut personis quibuslibet Ecclesiasticis, vel secularibus, in genere vel in specie directè, vel indirectè aliquid inhi beant, præcipiant, aut aliàs ordinent, aut statuunt, quominus fratres Ordinis prædicti, et illorum domus professores priuilegiis, et gratiis, eis concessis liberè uti possint. Et postmodum nos in nouissimo Lateranensi Concilio decreuimus, quod peccata sua fratribus Mendicantibus huiusmodi præsentatis secundum Clementinam constitutionem prædictam, et admissis vel etiam debite recusatis confessi, constitutioni, quæ incipit, *Omnis utriusque sexus*, quoad confessionem duntaxat satisfecisse censeatur, et concessionem impendendi Sacramenta prædictam limitauerimus, in euentum videlicet, quod derogatio sacrorum huiusmodi, si sine legitima causa fieret, et de illa testimonio Vicinorum, seu Notarii publici inde rogati fide constaret, nec non per quasdam nostras in for-

ma Breuis litteras declarauerimus, audientes missas in ecclesiis fratrum Ordinum Mendicantium Dominicis et aliis festis diebus, non contempto proprio Sacerdote, satisfacere præcepto Ecclesiæ de audienda missa, nec in aliquam labem peccati mortalis, poenamue incurrere: ac deum per alias nostras, etiã in forma Breuis litteras, omnia et singula priuilegia dictis fratribus concessa, saluis dictis moderationibus, etiam motu proprio innouauerimus, prout in singulis constitutionibus, et litteris prædictis plenius continetur. Nihilominus, sicut accepimus, plerique ordinarii locorum et Parochialium Ecclesiarum rectores in diuersis mundi partibus, propriæ salutis immemores, Deique et Ecclesiæ censuræ timore, et Apostolicæ Sedis reuerentia postpositis, prædicare, et prædicari facere non formidant, non licere eorum Parochianis peccata sua fratribus iuxta dictam constitutionem Clementinam presentatis, sine ipsorum rectorum petita prius et obtenta licentia confiteri, et aliter ea confessos ad illa rursus eisdem rectoribus confitenda obligatos existere. Quod si secus fiat, eis Sacramenta præfata Eucharistiæ et extremæ vnctionis ministrare recusant, eisdemque Parochianis ne præfatis fratribus confiteantur, neue ad eorum Ecclesias pro diuinis audiendis diebus prædictis accedant, specialiter et expresse interdunt: fratres verò, quorum vitæ subsidio fidelium eleemosynis magna ex parte consulitur, eleemosynas huiusmodi petere non permittunt sine eorum licentia, et dioecesanorum vel eorum Vicariorum litteris, eleemosynarumque Mendicantium medietatem sibi vendicare volunt, et ne ratione confessionum et celebrationum missarum aliquas à suis Parochianis eleemosynas recipiant, prohibere, alioquin et ipsi rectores, vel Vicarii tantundem ab ipsis Parochianis extorquere nituntur, etiam ad prohibitiones huiusmodi obseruandas, censuris, vel ab ordinariis locorum contra illarum transgressores passim obtentis, vel propria auctoritate ad terrendum simplicem populum, qui censuras timent, latis vtuntur, corporaque mortuorum, qui elegerunt sepeliri in Ecclesiis prædictorum fratrum, nonnunquam rapiunt, et ad suas Ecclesias deferunt, ibidemque diuina celebrant, vt sic oblationes percipiant, et de funeralibus, ac mortuariis pro corporibus, quæ in Ecclesiis dictorum fratrum sepeliuntur, dimidiam, de omnibus autem legatis, et oblationibus quartam partes, contra diu obseruatam consuetudinem habere contendunt, et super præmissis, ac plerisque aliis variis dictis fratribus molestias, ac iacturas inferunt, quibus eorum quies turbatur, diuinus cultus minuitur, et inter Christi fideles scandala passim oriuntur, non sine diuinæ maiestatis offensa, et Apostolicæ auctoritatis contemptu. Quamobrem nos, qui dictorum fratrum quietem, et tranquillum statum intensius desideramus affectibus, vt suis laudabilibus operibus Deo acceptiores fiant, et quociens pro delirantium emendatione et salute apud Deum insistere possint, dictorum Generalis, prouincialium Ministrorum, Custodum, Guardianorum, et aliorum fratrum prædictorum humilibus super hoc nobis porrectis supplicationibus inclinati, vobis et cuilibet vestrum per præsentis districtè præcipiendo mandamus sub dictis censuris, vt vos ab eorum molestia, et omni inquietudine penitus abstinatis, et quoties nomine dictorum fratrum, vel alicuius ex eorumdem Ordinis Ministris, et prouincialibus, aut aliis fratribus pro tempore existentibus fueritis super hoc requisiti, omnes et singulos Parochialium Ecclesiarum in vestri respectiue ciuitatibus, et dioecesibus existentes Rectores, seu Vicarios ad desistendum post hac ab huiusmodi molestiis et grauaminibus, constitutionesq. prædictas, et dictorum fratrum priuilegia eis inuiolabiliter obseruanda, sub pœnis et censuris in dicti Sixti prædecessoris inhibitione contentis moneatis, et etiam præcisè declaratis, et declaratos publice nuncietis, aut nuntiari, et vt tales ab omnibus arctius euitari mandetis, et alia faciatis, quæ in præmissis fuerint quomodolibet opportuna; Inuocato etiam ad hoc, quoties opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Reliquas vero personas tam Ecclesiasticas, quam sæculares cuiuscumque status, aut conditionis existant, qui rectoribus Parochialium Ecclesiarum in præmissis contra fratres prædictos fauorem, auxilium, vel

confi-

consilium præbere præsumpserint, per censuras Ecclesiasticas, et alia iuris opportuna remedia monitione præmissa districtius coërceatis, & ut à talibus in posterum caueant prohibeatis: non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, & quoruncumque Doctorum super Decretales ante editum librum sexti, & reprobationem erroneæ opinionis dicti Iordanis de Polliaco scribentis, opinionibus, & glossis, ac in synodalibus Concilijs editis statutis, & consuetudinibus, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate, alia roboratis, & alijs; quam Romani Pontifices prædecessores nostri præfati in suis & nos in nostris litteris priuilegiorum, gratiarum, & indultorum dicto Ordini concessorum volumus non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque. Et quia difficile foret &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 3. Decemb. M. D. XVIII. Pontific. nostri anno sexto.

XXXVII.

Concedit facultatem transferendi conuentum Sartiani.

Ibid. fol. 2.

Dilectis filijs Ministro & fratribus Ord. Minorum reg. Observantie provincie Thuscæ, secundum morem dicti Ordinis.

EXponi nobis nuper fecistis, quod domus sancti Francisci oppidi de Sartiano, Clusinae diocesis, Ordinis Minorum, regularis Observantie, in loco admodum incommodo, & indecenti, & minus salubri consistit, & propterea illius Guardianus, & fratres inibi non sine eorum maximo incommodo residere possunt. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut domum ipsam, & omnia illius ædificia funditus demoliendi, & cæmenta, ac illius hortos, solo Ecclesiæ dictæ domus duntaxat excepto, pro conuenienti precio vendere, & precium ex illis conueniens, nec non legata ecclesiæ prædictæ hætenus facta, & alia emolumenta quæcumque quomodolibet ad eandem ecclesiam pertinentia, seu lapides, & ligna, & alia cæmenta ædificiorum demolitorum &c. huiusmodi, in constructionem alterius domus & Ecclesiæ in loco alio magis commodo, & salubri conuertendi licentiam concedere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur singulorum Christi fidelium præsertim sub suaui religionis iugo Altissimo famulantium commoditatibus, quantum cum Deo possumus, libenter annuentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis domum S. Francisci prædictam, & omnia illius ædificia funditus, excepta ecclesia, demoliendi & lapides ac ligna, nec non alia mobilia, bona pro iusto & rationabili precio vendendi, seu illa, & ornamenta ecclesiastica ad diuinum cultum necessaria inibi existentia, ad domum constituendam deferendi, ac solum, seu fundum & hortos vendendi, & eorum precium, & alia quæcumque emolumenta ad dictam Ecclesiam pertinentia huiusmodi, in constructionem alterius domus in loco magis congruo, prout vobis videbitur construendæ conuertendi, ac domum ipsam cum Ecclesia, campanili, campanis, claustris, dormitorio, refectorio, hortis, hortalijs, et alijs officinis construui et ædificari faciendi, illamque eisdem Guardiano et fratribus recipiendi, et perpetuo inhabitandi, auctoritate apostolica, tenore præsentium, licentiam concedimus; ac Guardiano, et fratribus in eadem construenda domo pro tempore degentibus, ut omnibus, et singulis priuilegijs, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentijs, et concessionibus dicto Ordini, et alijs illius fratribus in genere concessis uti, potiri, et gaudere liberè et licitè valeant, eisdem auctoritate et tenore, de speciali gratia indulgemus. Non obstantibus, etc. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die penultima Decembris. anno M. D. XVIII. Pontific. nostri anno sexto.

XXXVIII.

Vt conuentum Reolensem subijciant regimini Ministri
prouinciæ Aquitanix fratrum Obseruantix.

Ibid. fol. 4.

*Dilectis filijs Archidiacono Burdega n. & Decano S. Seuerini
prope & extra muros B. rdegalen. ac Arnolfo de Ba-
sterot Bazaten. Ecclesie Canonico
& eorum cuilibet.*

Non sine nostræ mentis perturbatione intelleximus, quod licet alias per nostri propositi, seu mentis attestationem omnes & singulos fratres, conuentus, domos, & loca Ordinis Sancti Francisci, qui tempore Capituli generalissimi pro reformatis, siue sub Vicariis, siue sub Ministris se gererent, & pro talibus communiter haberentur, suis tunc redditibus, truncis, alijsue bonis expropriati forent, siue non, sub cura, regimine, & obedientia Ministrorum tam generalis, quam prouincialium Ordinis fratrum Minorū de Obseruantia gubernari, & de cætero permanere debere declarauerimus; & decreuerimus, vt dilecti filij conuentus fratrum Minorum extra muros oppidi de Reole, Vasaten. diocesis prouinciæ Aquitanix, qui pro reformatis tempore dicti Capituli se gerebant, & pro talibus à populo & clero habebantur, vt debitas obedientiam & reuerentiam Ministro prouinciali dictæ prouinciæ Ordinis & Obseruantix huiusmodi, vt tenebantur, præstare deberent, requisiti fuerunt, eisque tanquam fratribus reformatis, & pro talibus à clero & populo habitis percertos iudices vigore litterarum Apostolicarum desuper concessarum, ad easdem obedientiam & reuerentiam, vt præmittitur, præstandas sub excommunicationis latæ sententiæ poena iniunctum, ac eosdem conuentum, & fratres dicti oppidi de Reole, sub cura & regimine Ministri prouinciæ Aquitanix de cætero manere debere declaratum extiterit: Nihilominus conuentus & fratres huiusmodi, vt inobedientiæ filij, disciplinæ iugo, ac Sedis Apostolicæ reuerentia totaliter spretis, huiusmodi debitas reuerentiam & obedientiam dicto Ministro prouinciæ Aquitanix præstare recusarunt, prout recusant, in animarum suarum non mediocre damnum, & dicti Ordinis illiusque fratrum dissensionem. Nos super præmissis de opportuno providere volentes remedio, motu proprio, & ex certa scientia, ac potestatis plenitudine, vobis ac vestrum cuilibet per præsentem committimus & mandamus, vt declaratione per iudices facta huiusmodi, diligentem habeatis informationem, & si de illa vobis legitimè constiterit, sub diuini iudicii obtestatione, & maledictionis æternæ interminatione, ac excommunicationis sententiæ, & si opus sit, officiorum priuationis, & depositionis, ac alijs arbitrio vestro etiam corporis afflictivis, imponendis poenis, eosdem conuentum & fratres prædicti oppidi sub cura, regimine, & gubernatione dicti Ministri prouincialis dictæ prouinciæ pro tempore existentis de cætero existere, ac obedientiam, & reuerentiam debitas & requisitas eidem Ministro præstari debere auctoritate nostra compellatis. Dantes vobis, & vestrum cuilibet facultatem, & potestatem contra quoscunque eiusdem conuentus fratres per prædictas & alias censuras & poenas procedendi, dictasque censuras & poenas aggravandi, & reaggravandi, ac interdictum Ecclesiasticum apponendi, & auxilium brachij sæcularis inuocandi. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna &c. & per eosdem conuentum & fratres, ac alias quasvis personas super præmissis interpositis, & interponendis appellationibus, quas tanquam contra legiti-

mam

A N N O C H R I S T I 1519. L E O N I S X. A N. 6.

mam correctionem interpositas, dum tempore generalissimi Capituli prædicti Romæ habiti pro reformatis haberentur, friuolas, ac nullas decernimus & declaramus. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 2. Ianuarij 1519. Pontificatus nostri anno sexto.

X X X I X.

Concedit facultatem construendi conuentum in oppido
de la Mezzana de Pumonte in insula Corsica.

Ibid. fol. 2.

*Dilecto filio Ministro prouinciæ Corsicæ Ordin. Minor. regular.
Obseruantie Professori:*

CUm Communitas & Populi de la Mezzana de Pumonte, Adiacen. diocesis, ob singularem, quem ad Ordinem fratrum Minorum regularis Obseruantie, deuotionis gerunt affectum, & pro animarum salute, religionisque propagatione, ac diuini cultus augmento, suis proprijs expensis, in aliquo cōgruo & conuenienti loco, in territorio de la Mezzana de Pumonte, vnam domum sub inuocatione B. Francisci, vel alterius Sancti, vel Sanctæ, seu alia inuocatione, pro perpetuis vsu & habitatione eorundem fratrum, tuæ curæ cōmissorum, cum Ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortalijs, & alijs necessarijs officinis, construere & ædificare, seu construi & ædificari facere summopere cupiant. Et nobis propterea eadem Communitas, & iidem populi humiliter supplicari fecerint, vt tam honestæ, ac religiosæ petitioni paterna beneuolentia, de benignitate Apostolica dignaremur annuere. Nos igitur, qui diuini cultus augmentum vbique & præsertim nostris temporibus, intensis desideriis peroptamus, huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi in aliquo loco per præfatam Communitatem, & præfatos populos assignando, vnam domum sub dicta inuocatione, cum Ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortalijs, & alijs necessarijs officinis, pro perpetuis vsu & habitatione fratrum Minorum regularis Obseruantie, prouinciæ Corsicæ, sine cuius præiudicio construendi, erigendi, & ædificandi, seu construi, erigi & ædificari faciendi, attento, quod dilectus filius Franciscus Lichettus, præfati Ordinis generalis Minister, ad huiusmodi domus erectionem assensum præbuit, auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam concedimus, pariter & indulgemus. Ac domui huiusmodi, postquam constructa fuerit, & fratribus pro tempore in ea commorantibus, quod omnibus & singulis priuilegijs, gratiis, concessionibus, fauoribus, immunitatibus, exemptionibus & indultis tam spiritualibus, quam temporalibus, alijs domibus dicti Ordinis, & fratribus nunc & pro tempore in genere per Sedem Apostolicam, & alios, concessis, cōfirmatis, & innouatis, & quibus vtuntur, potiuntur & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè possint & valeant, auctoritate Apostolica & tenore prædictis concedimus, & indulgemus: fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum constitutionibus, & ordinationibus, ac dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus, cæterisq. alijs in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque. Datum Pali Portuensis diocesis sub anulo Pisc. die 10. Februarii 1519. Pont. nostri anno sexto.

Con-

X L.

Concedit vt rexdificent conuentum S. Bernardini.

Ibid. fol. 2.

*Dilectis filijs Ministris prouinciali & fratribus prouincia Brixie
Ordinis Minorum regul. Obseruantia.*

Accepimus, quod cum aliàs domus Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia sub inuocatione Sancti Bernardini prope oppidum, seu castrum de Crema Lauden. diocesis, pro vsu & habitatione fratrum Minorum vestri Ordinis de Obseruantia constructa, temporum perturbatione & bellorum turbibus destructa fuerit, pro vestri Ordinis commoditate, & fidelium deuotione desideratis aliam domum intra muros dicti oppidi seu castri, pro eisdem vsu & habitatione construi & ædificari facere posse. Nos huiusmodi vestro desiderio annuentes, vobis, vt vnam aliam domum sub inuocatione prædicta, in aliquo decenti loco eiusdem castri, cum Ecclesia, campanili humili, campana, coemeterio, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortalitiis, & aliis officinis necessariis, pro perpetuis vsu, & habitatione fratrum vestri Ordinis construi, & ædificari facere; & postquam constructa fuerit, domum ipsam inhabitandi licentiam & facultatem, ac dictæ domus Guardiano, fratribus, & aliis personis in ea pro tempore degentibus, vt omnibus & singulis priuilegiis, prærogatiuis, exemptionibus, fauoribus, concessionibus, indulgentiis, & peccatorum remissionibus, quibus alii fratres dicti Ordinis vtuntur, potiuntur, & gaudent, seu vti, potiri, & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum, vti, potiri, & gaudere possint, & valeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus & indulgemus. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii VIII. *Cum ex eo*, incipien. & Clementis IV. prædecessorum nostrorum, qua cauetur, quod nullus alicuius Ordinis domum seu monasterium in aliquo loco construi, & ædificari facere possit, nisi illud per centum & quinquaginta cannas per ærem ab alio monasterio seu domo alterius cuiusuis Mendicantium Ordinis distet: dum tamen domus construenda infra dictas cannas quantum commodè poterit, arbitrio Ordinarii loci, vel eius Vicarii ab aliis distare debeat, & aliis constitutionibus &c. cæterisque contrariis quibuscumque. Dat. Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 19. Februarij 1519. Pontif. nostri anno sexto.

X L I.

Iubet vt quædam monialium monasteria per se duntaxat
vel per suum Commissarium visitet.

Ibid. fol. 6.

*Dilecto filio Ministro Prouinciali prouincia S. Iacobi Ordinis
Minorum regul. Obseruantia nunc & pro
tempore existenti.*

Cum sicut nobis exponi fecerunt dilectæ in Christo filiæ Abbatissæ & moniales monasteriorum S. Claræ Salman. & Benaunto & Concept. B. Mariæ Legionen. & de Sarzoso, Oueten. et Salman. diocesis ipsæ, quæ hucusque per Vicarium prouincialem fratrum Minorum regularis Obseruantie dictæ prouinciæ S. Iacobi, seu Commissarium suum visitatæ fuerunt, quod per Visitatorem visi-

A N N O C H R I S T I 1519. L E O N I S X. A N. 6.

visitari debeant, nouiter introducatur, ægrè ferunt, tanquam conscientiarum suarum quieti contrarium. Quare nobis humiliter supplicari fecerunt vt ipsas in sua possessione conseruaremus, ac in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos considerantes omnes nouitates in omnibus statutis (sine consensu partium) esse reiſciendas, huiusmodi supplicationibus inclinati: mandamus tibi, & qui pro tempore fuerit Minister prouincialis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna excommunicationis ac priuationis officij, vt moniales, & monasteria huiusmodi per vos ipsos vel Commissarium, prout huc vsque factum fuit, & non per Visitatorem alium visitetis & visitare debeatis. Decernentes quicquid in contrarium factum est, vel in futurum fieri contigerit, irritum esse, & inane. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis tam generalibus, quam prouincialibus & auctoritate Apostolica confirmatis, cum quibuscunque clausulis, etiamsi oporteret fieri de eis expressam mentionem. Quibus omnibus quantum ad hoc duntaxat derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscator. die 17. Martij 1519. Pontificatus nostri anno sexto.

X L I I.

Conceditur eis hospitium in castro Florentiolæ.

Ibid. fol. 8.

Dilectis filijs Guardiano & fratribus domus montis Oliueti extra

& prope muros castri Arquati Placentin. diœcesis

Ord. Minor. reg. Obseru.

CUm sicut exponi nobis nuper fecistis, vos ex eleemosynis, quæ per homines castri de Arquato Placentin. diœc. siti, in montoso & admodum sterili loco, vobis & domui vestræ pro tempore necessitatibus vestris subuenire, nequeatis, si in quadam domo, hospitio nuncupata, in castro Florentiolæ dictæ diœcesis consistente, & ad vos pro hospitandis fratribus Ordinis Minorû regularis Obseruantie, ad dictum castrum pro tempore declinantibus pertinente, seu prope illam vnum oratorium construeretur, ac vobis aliquot fratres eiusdem Ordinis, qui in dicta domo Florentiolæ resideant, & eleemosynas per illius incolas vobis faciendas recipiant, & receptas vobis consignent, deputandi licentia concederetur: profecto necessitati vestræ, ac commoditati fratrum in dicta domo Florentiolæ pro tempore hospitantium, ac spiritali dictarum incolarum consolationi plurimum consuleretur, pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt vobis in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur necessitati & commoditati singulorum fratrum dicti Ordinis pro sua in nos & Sedem Apostolicam sincera deuotione, alijsque benemeritis paterna charitate prouidere volentes, ac huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis in dicta domo Florentiolæ, seu prope illam vnum oratorium cum aliquo seu aliquibus altaribus in eo, nec non campanili humili, campana, ac cœmeterio, prædicti ac tertij Ordinis S. Francisci in dicto castro pro tempore degentibus fratribus, ac alijs Christifidelibus sepulturam, suam inibi eligentibus liberè sepeliendis, construendi, seu construi faciendi, ac in eadem domo Florentiolæ aliquos fratres dictæ domus castri Arquati, qui inibi missas & alia diuina officia celebrare possint, ac eleemosynas vobis per dictos incolas, vt præmittitur, faciendas nomine vestro recipiant, & receptas vobis consignent, deputandi licentiam & facultatem auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus: & nihilominus domui Florentiolæ, ac oratorio & in eis pro tempore degentibus ac hospitantibus fratribus, vt omnibus & singulis

gulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, & gratiis aliis domibus, & fratribus dicti Ordinis Minorum per Sedem prædictam, seu aliis quomodolibet in antea concessis, & quibus tam de iure quàm de consuetudine vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, vti, potiri, & gaudere valeant auctoritate & tenore prædictis, iure Parochialis Ecclesiæ & cuiuslibet alterius in omnibus semper salvo, indulgemus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis &c. cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 11. Aprilis, Pontificatus nostri anno septimo.

XLIII.

Vt reædificent conuentum in Vrbe Taruifina.

Ibid. fol. 5.

*Dilectis filijs Provinciali Ministro, & fratribus provincia S. Antonij
Ordin. Minor. regular. Observantia ;*

Accepimus, quod cum aliàs domus Ordinis fratrum Minorum de Observantia sub inuocatione Sanctæ Mariæ de Iesu prope & extra muros Taruifin. pro vsu & habitatione fratrum Minorum de Observantia constructa, temporum perturbatione, & bellorum turbinibus destructa fuerit, pro vestri Ordinis propagatione & fidelium deuotione desideratis aliam domum intra muros prædictos, pro eisdem vsu & habitatione extrui & ædificari facere. Nos volentes vestro annuere desiderio, motu proprio vobis, vnam domum, sub prædicta vel aliàs vobis eligenda inuocatione, in aliquo decenti loco Ciuitatis Taruifin. cum Ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortalijs, & aliis officinis necessariis, construere & ædificari faciendi; & postquam constructa fuerit, domum ipsam inhabitandi, & fratres opportunos & necessarios recipiendi, licentiam & facultatem; ac dictæ domus Guardiano, fratribus, & aliis personis in ea pro tempore degentibus, vt omnibus & singulis privilegiis, prærogatiuis, exemptionibus, fauoribus, commissionibus, indulgentiis, & peccatorum remissionibus, quibus alii fratres dicti Ordinis vtuntur, potiuntur, & gaudent, seu vti, potiri, & gaudere possint, quomodolibet in futurum, vti, potiri, & gaudere possint, & valeant, concedimus & indulgemus. Non obstantibus felic. rec. Bonifacii Papæ VIII. *Cum ex eo*, incipien. & Clementis IV. prædecessorum nostrorum, qua cauetur, quod nullus alicuius Ordinis domum seu monasterium in aliquo loco construere, & ædificari facere possit, nisi illud per centum & quadraginta annos ab alio monasterio seu domo alterius cuiusvis Mendicantium Ordinis distet: & aliis constitutionibus &c. cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 15. Aprilis 1519. Pontificatus nostri anno septimo.

Deput-

X L I V.

Deputantur iudices in controuersia domus Tolosanæ, an
debeat subijci regimini Obseruantum. *Ibid.* 7.

*Dilectis filiis Appamiarum & S. Antonini Ruthenen, ecclesiarum
Archidiaconis, ac Officiali Lumbarien, &c.*

S Va nobis dilecti filij Minister prouincialis, & fratres prouinciæ Aquitanæ, *Vide Bul. lam 26.*
Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum, secundum mo-
rem dicti Ordinis, in hac parte litis consortes petitione monstrarunt, quod licet
alias nos tempore Capituli generalissimi eiusdem Ordinis in domo de Aracoeli,
de Vrbe, dicti Ordinis, celebrati, inter alia omnes & singulos fratres domorum
eiusdem Ordinis pro reformatis communiter habitos, cum eorum domibus, lo-
cis, & conuentibus sub Generalis, & Prouincialium Ministrorum fratrum de Ob-
seruantia nuncupatorum cura remanere debere declarauimus, & sub excommu-
nicationis latæ sententiæ pœna generali, & prouincialibus Ministris dictorum
fratrum Conuentualium nuncupatorum, ne de fratribus pro reformatis habitis,
ac domibus, locis, aut conuentibus prædictis, quouis quæsito colore se intromit-
tere præsumerent inhiheremus; ac curiæ causarum Camera nostræ Apostolicæ
generali Auditori, nec non vniuersis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & ec-
clesiarum Prælati, ac quibuscumque alijs in dignitate ecclesiastica constitutis
personis, vt non permitterent eosdem fratres de Obseruantia à fratribus dicti Or-
dinis Conuentualibus nuncupari quomodolibet indebitè molestari, aut pertur-
bari, per alias nostras litteras dederimus in mandatis: & propterea domus & fra-
tres sancti Francisci Tolosani, qui ante Capitulum generalissimum præfatum,
communiter pro reformatis habiti & tenti fuerant, iurisdictioni, superioritati, &
potestati, ac sub cura generalis & prouincialis dictæ prouinciæ Ministrorum &
fratrum, secundum puritatem regulæ viuientium, subsint; tamen Syndicus & fra-
tres dictæ domus sancti Francisci Tolosan. huiusmodi, ac illius cura eisdem litis
consortibus graues iniurias, ac iacturas inferre præsumperint, dictam excommu-
nicationis sententiam incurrendo: vnde ipsi litis consortes super his ad tunc De-
canum ecclesiæ Insulæ Iordanis Tolosanæ diocesis iudicem, auctoritate aposto-
lica super his deputatum, recursum habuerunt: sed præfati Syndicus & fratres
dictæ domus S. Francisci Tholosan. ad tunc Archidiaconum Gymnesij in Ecclesia
Tolosana, quem desuper iudicem dicta auctoritate deputatum dicebant, recur-
rerunt, ac dicto Decano, ne de causa ipsa se intromitteret, inhiheri per eum ob-
tinuerunt. Et deinde præfati Syndicus & fratres dictæ domus Tolosanæ falsò
asserentes, quod dictus Archidiaconus Gymnesij, & pro executore quarundam
aliarum nostrarum litterarum ad falsam suggestionem Pauli Ziani dicti Ordinis
fratrum Minorum Conuentualium nuncupatorum, in Romana Curia Procurato-
ris generalis, a nobis emanatarum, se gerens, Decanus ecclesiæ S. Spiritus in ca-
pite potestatis Baronem. rite procedentes, inter alia domum prædictam S. Franci-
sci Tolosan. illius fratres sub cura, & potestate generalis, & prouincialis Mini-
strorum Ordinis fratrum Minorum Conuentualium nuncupatorum degere, & ef-
fe, per eorum sententias respectiue declarauerant; & quidem eorum sententiæ in
rem iudicatam transierant: quodque dictus Decanus Insulæ Iordanis, vigore cer-
tarum aliarum litterarum, ad eum eius proprio nomine non expresso, per ipsos li-
tis consortes impetratarum, perperam procedēs, postquam ipsos Syndicum & fra-
tres domus S. Francisci, ad comparandum coram eo in certo loco tunc expresso,
eis non tuto, citari mandauerat, ac eis comparere volentibus ad comparandum,
coram eo non admissis, in causa huiusmodi processerat, ac eisdem Syndico & fra-
tribus dictæ domus Tolosanæ grauia damna inferre, vel comminatus fuerat, pro

parte eorundem Syndici & fratrum domus S. Francisci Tolosan. sentientium, ex his inter alia se debere grauari, ad Sedem fuit apostolicam appellatum, ac super eorum appellatione huiusmodi, & nonnullis alijs rebus Syndicus & fratres domus Tolosanæ huiusmodi apostolicas ad vos filij Archidiacone Ecclesiæ Appamiarum & Rionen. ac Lumbarien. officiales, litteras impetrarunt. Vt igitur iudicium sine suspitione procedat, Te fili Archidiacone S. Antonini in Ecclesia Ruthenens., cognitioni & decisioni huiusmodi causarum duximus adiungendum. Quocirca, discretionis vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus in causa huiusmodi, dummodo in ea à litis contestatione processum non existat, appellatione remota, coniunctim procedatis iuxta prædictarum ad vos filij Archidiacone in Ecclesia Appamiarum, & Rionen. & Lumbarien. officiales directarum continentia, litterarum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Domini M. D. XIX. duodecimo Kal. Maij Pont. nostri anno septimo.

F. Del Rosal.

X L V.

Confirmat quasdam conuentiones pro restaurando
conuentu vrbis Fanensis. *Ibid. fol. 8.*

*Dilectis filijs Guardiano & fratribus domus S. Mariæ nouæ extra &
prope muros Fanen. Ord. fratrum Minorum regularis Obseru.*

Cum sicut exponi nobis nuper fecistis, ædificia domus vestræ S. Mariæ nouæ, extra & prope muros Fanen. pro maiori parte à diuersis militibus, qui annis præteritis partes illas hostiliter infestarunt, destructa fuerint, adeo ut vos inibi habitare nequeatis, & dilectus filius Galeatius de Gabrielis Rector, seu Commendatarius Parochialis ecclesiæ S. Saluatoris Fanen. quasdam domos eidem Ecclesiæ contiguas, & ad illam legitimè pertinentes, vobis in vnâ domum ad instar aliarum domorum fratrum Ordinis Minorum regularis Obseruantie redigendas, seu reformandas, pro perpetuis vsu, & habitatione vestris & aliorum fratrum dicti Ordinis, ita quod vos, & illi, sine tamen dicti Galeatii, & suorum in dicta Ecclesia successorum præiudicio, in illa aperto quodam intermedio pariete, & choro inde porrecto, missas & alia diuina officia celebrare, & sacrificia, cæterisque ipsius Ecclesiæ officinis, ad diuinorum huiusmodi celebrationem, vsuque pertinentibus, ac si vestra propria capella esset, vti liberè possitis, & annum censum vnus libræ candelarum ceræ, in festo eiusdem Saluatoris Galeatio, & successoribus prædictis in recognitionem dominij ipsius Ecclesiæ persolvere, ac pro recompensatione domorum vobis concedendarum huiusmodi, tot alia bona stabilia, saltem æquivalentis pretij assignare; nec nõ receptis à dicto Galeatio Florenis octuaginta monetæ veteris illarum partium in pluribus solutionibus, duas cameras Rectoris, seu Prioris dictæ Ecclesiæ nuncupandas, intra septa domus reformandæ huiusmodi pro habitatione Galeatii & successorum prædictorum construi facere: vel si vobis & pro tempore existentibus Guardiano & fratribus prædictis placuerit, quod Galeatius & successores prædicti in ipsis cameris non habitent, alibi congruam habitationem pro eis deputare teneamini, concedere. Vos verò domum extra dictos muros consistentem, & illius solum cum omnibus iuribus & pertinentijs suis, illis prius ad prophanos vsus redactis, præter Ecclesiam, quam pro Oratorio ipsis fratribus, vel alijs acceptantibus reseruabitis, vendere, & pretium inde proueniens in emptionem bonorum stabilium pro recompensa huiusmodi assignandorum, conuertere proponatis, si ad hoc vobis nostra & Sedis Apostolicæ licentia suffragetur, pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut cum ex præmissis commoditati vestræ, & diuini cultus augmento in dicta Ecclesia, nec

non

non illarum Parochianorum, cæterorumque circumuicinorum Christianissimorum consolationi plurimum consulatur, subuenire vobis in præmissis paterna benignitate curaremus. Nos igitur, qui iugiter diuini cultus augmentum, & singulorum religiosorum præfati Ordinis Minorum, ob excellentiam meritorum, eiusdem comoda desideramus, prædictarum & quarumcunque aliarum conuentionum inter vos & dictum Galeatium initarum tenores præsentibus pro expressis habentes, ac huiusmodi supplicationibus inclinati, dicto Galeatio domos prope dictam ecclesiam consistentes concedendi, & vobis illas pro eisdem vsu & habitatione cum præmissis, & alijs pro indemnitate Galeatii & successorum prædictorum forsan appositis pactis, & conditionibus recipiendi, & in vnam domum cum claustris, dormitorio, refectorio, hortis, hortalijs, & alijs necessarijs officinis ad instar aliarum dicti Ordinis domorum redigendi, seu reformandi, ac perpetuo retinendi, nec non extra muros consistente huiusmodi ad prophanos vsus reducendi, & vendendi, pretiumque inde proueniens in emptionem aliorum bonorum stabiliū eidem Ecclesiæ pro dicta recompensa assignandorum conuertendi præter ecclesiam, vt supra dictum est, autoritate Apostolica tenore præsentium licentiam concedimus, & elargimur. Non obstantibus fœl. record. Bonifatij Papæ VIII. cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Pisc. die 5. Maij 1519. Pontif. nostri anno 7.

X L VI.

Deputat Iudicem Conseruatorem Monasteriorum
Sanctimonialium Hungariæ. *Ibid. fol. 10.*

Dilecto filio Præposito Ecclesiæ Albens

DVdum siquidem fœl. record. Ioanni Papæ XXII. prædecessori nostro pro parte tunc Ministri generalis & fratrum Ordinis Minorum exposito, quod ipsi à nonnullis, qui nomen Dei in Vanum recipere non formidabant, diuersis & grauibus iacturis, & iniurijs, violentijs, & molestijs in diuersis mundi partibus extra regnum Franciæ affligebantur: Idem prædecessor eorundem Ministri & fratrum prouidere quieti, & malignorum conatibus obuiare volens, tunc Archiepiscopum Braccarensem, & Mindoniensem, ac Legionensem Episcopos eis in Conseruatores & Iudices deputauit, eisque mandauit, quatenus eisdem Ministro & fratribus, cum ab eis vel procuratore, aut procuratoribus eorum requisiti forent, de prædictis & alijs personis quibuscunque de quibuscunque molestijs & damnis tunc & in futurum illatis, in illis videlicet, quæ iudicialiter requirerent indaginem, de plano, summarie, sine strepitu & figura iudicij, in alijs vero prout qualitas negotiorum id exigeret, iustitiæ complementum, molestatores, præsumptores, aut iniuriatores huiusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles cuiuscunque dignitatis, status, & gradus, ordinis & conditionis essent, etiam si pontificali præfulgerent dignitate, quantumcunque & quotiescunque expediret, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo: inuocato etiam ad hoc, si opus foret, auxilio brachij sæcularis, cum derogatione constitutionis fœl. record. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri tunc sui, ac alijs clausulis & facultatibus in forma in quinterno Cancellariæ Apostolicæ annotata, contentis, tunc expressis, prout in eiusdem Ioannis prædecessoris litteris desuper confectis plenius continetur, quarum tenores ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, hic pro sufficienter expressis haberi volumus. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum moderni Ministri prouincialis, Guardianorum & fratrum eiusdem Ordinis Minorum, olim Reformatorum, nunc autem regularis obseruantie nuncupatorum prouinciæ Hungariæ, iuxta morem dicti Ordinis, ipsi propter locorum longinquam, distantiam, Archiepiscopum, & Episcopos Conseruatores prædictos pro singulis

eorum querelis commodè adire nequeant, cupiantq. pro eorum felici com-
moditate, te eis, nec non pro tempore existentibus Ministro & fratribus dictæ
prouinciæ, ac eorum curæ & uisitationi etiam pro tempore commissis, dilectis in
Christo filiabus Abbatissis, & Ministris, ac monialibus & sororibus monasterio-
rum & domorum Ordinis S. Clare, in Conseruatorem ac Iudicem loco primo di-
ctorum Conseruatorum & Iudicum deputari, & subrogari: & propterea pro di-
ctorum Ministri prouincialis, Guardianorum, & fratrum, ac Abbatissarum, Mini-
strarum, & monialium huiusmodi parte nobis fuit supplicatum quatenus eis su-
per his de opportuno remedio providere de benignitate Apostolica dignaremur.
Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinari, discretioni tuæ per præsentem
committimus, & mandamus, quatenus per te, vel per alium seu alios, etiam si
sint extra loca, in quibus deputatus conseruator & iudex existis, eisdem Ministro
prouinciali, Guardianis, & fratribus prouinciæ Hungariæ huiusmodi, ac Ab-
batissis, Ministris, & monialibus, ac sororibus efficacia defensionis assistendo, facias
eos, quibuscumque gratiis, priuilegijs, libertatibus, exemptionibus, & alijs im-
munitatibus & indultis apostolicis hætenus concessis, & in posterum quomodo-
libet concedendis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos à prædictis,
vel quibuscumque alijs molestatoribus, iniuriatoribus, & violatoribus præsentibus
& futuris, quouis quæsito colore, quomodolibet indebitè molestari, seu etiam
perturbari; eosque eorumque iura, priuilegia, exceptiones, aliasque immunita-
tes, & facultates, nec non omnia, & singula elausulas, & indulta, & in eis con-
tenta quæcunque tuearis, & defendas, illaque obseruari facias, ac alias ad exe-
cutionem earum Litterarum Ioannis prædecessoris huiusmodi procedas in omni-
bus, & per omnia, perinde ac si litteræ ipsæ tibi directæ fuissent. Et insuper om-
nia & singula rescripta, & litteras Apostolicas, quibuscumque apostatis, seu fratri-
bus dicti Ordinis ad alios Ordines translatis, vel transferendis, seu vagantibus
concessa, & concedenda, aut concessas, & concedendas videas, ac summa cum
diligentia examines, citatis & vocatis quorū interest, & quatenus illa vel illas su-
breptitia, vel subreptitias inueneris, eosdem fratres ad Ordinem præfatum reuo-
ces: Distinctius inhibendo, ac præcipiendo Generali, prouincialibus, & alijs prio-
ribus, & fratribus Heremitarum S. Pauli, & Heremitarum S. Augustini Ordinum,
ne prætextu cuiuscumque priuilegij Apostolici, aliquos ordinis Minorum & Obseruan-
tiæ prædictorum professores, in eorum domibus, aut alijs locis recipere præsu-
mant; & si quos receperint, eos infra competentem terminum eis per te præfi-
gendum, ad dictum Ordinem Minorum remittant: contradictores, molestatores,
perturbatores, inquietatores quoslibet, & rebelles per censuras ecclesiasticas,
ac alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo: inuoca-
to etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis: non obstantibus eiusdem
Bonifacii prædecessoris, &c. ac alijs Apostolicis constitutionibus, & ordinatio-
nibus, &c. cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum
Petrum sub anulo Piscat. die 7. Maii 1519. Pontif. nostri anno septimo.

X L V I I.

Omnem concedit auctoritatem coercendi Apostatas.

Ex reg. Vltimæ. Curie fol. 40.

*Dilectis filiis Ministro generali, ac vniuersis Prouincialibus Custodibus
& Guardianis Ordinis B. Francisci regularis Observantie tam
citra, quam ultra montis constitutis.*

Postquam, disponente Domino, vniuersalis Ecclesiæ, meritis licet insufficien-
tes, regimen suscepimus, illa imprimis nobis cura fuisse dignoscitur, quæ
Religionum à Sede Apostolica approbatarum splendor amplius claresceret, ac
femo.

femoris quibusuis impedimentis, earundem religionum, per internæ charitatis, & deuotionis augmentum ardor ferueret; Et propterea dudum litteras dedimus tenoris subsequētis. *In superna dignitatis specula* die octaua Ianuarij 1516. *Dum sanctam regulam*, die quintadecima Aprilis 1517. Volētes igitur vt præinsertæ litteræ, & in eis contentæ, vt par est executioni debitæ demandentur, vniuersis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, et eorum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna interdicti, ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à diuinis, inferioribus vero Prælati sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, à quibus, non nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, nequeant, præterquam in moris articulo, absolui, præcipimus, committimus, & mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet in solidum, quoties à vobis, seu à fratribus, quibus id commiseritis, requisiti fuerint, omnia & singula præmissa tam circa fratres vestri Ordinis, quam moniales S. Claræ, & sorores tertij Ordinis, qui à vestra obedientia, vt præfertur, recesserint, aut in futurum contra præmissa recedent; ad quorum fratrum, & sororum singulos omnia & singula præmissa extendimus; plenum sortiri faciant effectum: Vobisque & vestrum cuilibet in præmissis efficacis defensionis auxilio assistentes, præmissa omnia & singula, vbi & quando desuper à vobis, vel vestrum aliquo requisiti fuerint, solemniter publicantes, non permittant vos aut vestrum aliquem contra illarum tenorem per quoscunque, quomodolibet indebitè molestari, inquietari, seu perturbari, ac omnes & singulos, quos eis excommunicationis sententias in præinsertis latas incurrisse cōstituerit, quoties à vobis, aut vestrum aliquo fuerint requisiti, in ecclesijs, & aliis locis publicis excommunicatos publicè nuncient, faciantque ab aliis nunciari & ab omnibus arctius euitari, donec debita pœnitentia satisfaciētes meruerint ab eisdem pœnis, seu censuris absolutionis beneficium obtinere; Possitis etiam vos, quoad personas vobis subiectas, quæ huiusmodi sententias incurrerint, easdem sententias declarare incurrisse. Non obstantibus præmissis, ac sententiis, pro dictis apostatis & quibuscunque Iudicibus latæ, quas forsan in rem iudicatam transisse allegare possent, ac omnibus aliis, quæ in præinsertis litteris nostris volumus non obstat, contrariis quibuscunque, &c. Et quia difficile foret, &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 13. Maii 1519. Pontific. nostri anno septimo.

XLVIII.

Eas liberat à soluēdis decimis, taxis, alijsque exactionibus.

Ex Reg. Cism. fol. 11.

Dilectis in Christo filiabus vniuersis & singulis Abbatissis & monialibus omnibus S. Clara de Observantia, tam primæ, quàm secundæ regule, nec non Ministris & Sororibus tertij Ordinis S. Francisci in Congregatione sub cura fratrum Min. reg. Obseru. viuentibus.

D Vdum fel. rec. Alexander Papa VI. prædecessor noster, priuilegijs & indultis nonnullorum aliorum Romanorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum, vobis concessorum inhærendo, vobis vt Abbatissæ, ministræ, moniales & sorores monasteriorum & domorum seu conuentuum vestri Ordinis tunc & pro tempore existentes, quibus bona propria pro quotidianis expensis non sufficiunt, ad solutionem alicuius decimæ, vel alterius exactionis, per Sedem Apostolicam, seu quoscunque alios ex quauis causa, etiam pro expeditione contra immanissimos Turcas, Reipublicæ Christianæ hostes, pco tempore impositæ, cogi aut compelli non possint, indulgit, prout ex diuersis ipsius Alexandri prædecessoris in forma Breuis litteris plenius continetur. Cum autem nos nuper quandā in Regno Fran-

cie,

ciæ, & alijs terris & dominiis tam Charissimis in Christo filio nostro, Francisco Francorum Regi Christianissimo, quam alijs Regibus & Principibus, ac etiam nobis, & Sedi Apostolicæ subiectis, decimam pro christianæ fidei defensione exigi concefferimus, & mandauerimus, vosque dubitetis, sicut nobis nuper exponi fecistis, monasteria & domos vestras, ac illarum Abbatissas, & Ministras super solutione decimæ huiusmodi contra priuilegiorum concessionis prædictorum tenorem molestari. Nos commoditati vestræ, sicut religio & pietas postulant paterno affectu consulentes, & vestris deuotis in hac parte supplicationibus inclinati, litteras, priuilegia, & indulta prædicta auctoritate Apostolica tenore præsentium approbantes, & innouantes, ac illis inhærentes, vobis vt Abbatissæ, & moniales eiusdem Ordinis S. Claræ de Obseruantia, ac Ministræ & sorores tertij Ordinis B. Francisci in congregatione sub cura & regimine Ordinis Minorum regularis Obseruantia viuentes, ac illarum monasteria, domus, & alia loca quæcunq. quorū fructus, redditus, & prouentus pro monialium, & sororum, ac aliarum personarum in illis pro tempore degentium commoda sustentatione non sufficiunt, ad solutionem prædictæ & cuiusvis alterius decimæ, seu taxæ, vel collectæ, aut exactionis per nos & Sedem Apostolicam seu eius Legatos, vel Nuncios, aut quoscumque alios quauis auctoritate fungentes pro dictæ fidei tuitione, seu expeditione contra præfatos Turcas, vel recuperatione Terræ sanctæ, aut quauis alia vrgentissima causa impositæ, & imponendæ, etiam prætextu quarumvis censurarum, & poenarum ecclesiasticarum, in litteris exactionum huiusmodi appositarum, cogi aut compelli nequeatis, eisdem auctoritate Apostolica & tenore concedimus Distinctius inhibentes sub pœna excommunicationis, quam contrafacientes eo ipso incurrant, & à qua non nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem absolui possint, omnibus & singulis personis ad exactionem decimarum, taxarum, & collectarum huiusmodi pro tempore deputatis, ne Abbatissas, ministras, moniales, sorores, & personas pauperes prædictas, occasione decimarum, & exactionum huiusmodi, molestare, turbare, vel inquietare præsumant. Ac decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus fratribus vniuersis Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, alijsque personis in dignitate ecclesiastica constitutis, ac Metropolitanarum & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, eorundemque Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicarijs in spiritualibus generalibus, per hæc scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios, Abbatissas, ministras, monialibus, sororibus, & personis pauperibus prædictis, in præmissis efficacia defensionis præsidio assistentes, faciatis eas, & quamlibet earum concessione & alijs præmissis pacificè gaudere, non permittentes eas desuper per eosdem deputatos aut quoscumque alios quomodolibet molestari. Contradiçtores &c. compescendo &c. Non obstantibus præmissis ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, &c. cæterisque contrarijs quibuscunque &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 23. Maii 1519. Pontificatus nostri anno septimo.

X L I X.

Vt possint transferre conuentum fratrum Obseruantum
ad locum vrbi propinquiorem.

Ibid. fol. 11.

*Dilectis filiis Communitati & Conseruatoribus populi nostre
Ciuitatis Castellane.*

C Vm sicut exponi nobis nuper fecistis, domus S. Susannæ Ordinis fratrum Minorum regularis Obseruantia, Ciuitatis Castellane diocesis, in loco à
nostra

nostra Ciuitate Castellana nō parū distante, sita existat, ita ut per vos qui ad dictū Ordinem, & illius personas, ob illorum exemplarem vitam, & alia præclara opera, quibus sacrosancta illustratur ecclesia, singularem geritis deuotionem, ad eandem domum pro missis & alijs diuinis officijs, & sermonibus audiendis, nec non confessionibus peccatorum faciendis, prout cupitis, recursus haberi nequeat, & ipsi fratres ad ciuitatem prædictam, pro quærendis eleemosynis, & alijs ad eorū sustentationem necessarijs, absque magno incommodo accedere non possint: pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis pro spiritali consolatione, & fratrum prædictorum commoditate, vnā domum ad eorundem fratrum vsum & habitationem in loco magis congruo, construi faciendi licentiam concedere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis intra seu extra dictam ciuitatem in loco ad id per vos, seu per Ministrum dictorum fratrum prouinciæ Romanæ secundum morem dicti Ordinis, deputando, vnā domum sub inuocatione, de qua vobis seu vestro ministro videbitur, cum Ecclesia, campanili humili, campana, claustro, refectorio, dormitorio, hortis, hortalijs, & alijs necessarijs officinis pro vsum & habitatione perpetuis aliquorum fratrum Ordinis & Obseruantie prædictorum construendi, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam elargimur: mandantes sub excommunicationis poena moderno, & pro tempore existenti Ministro dictæ prouinciæ, ut relicta domo S. Susannæ prædicta, construendam domū huiusmodi recipiat, ac iuxta laudabiles dicti Ordinis cōsuetudines regat, gubernet, & inhabitari faciat; Et insuper eidem Ministro, ut certum locum hospitium S. Iacobi nuncupatum situm in dicta ciuitate, & ad fratres dictæ domus S. Susannæ pro eis hospitandis pertinentem vendere, & pretium inde proueniens, in constructione domus prædictæ edificandæ conuertere: nec non Guardiano, & fratribus construendam domum huiusmodi pro tempore habitantibus, ut omnibus & singulis priuilegijs, indulgentijs, gratijs, exceptionibus, immunitatibus, & indultis, alijs domibus, & fratribus dicti Ordinis per Sedem Apostolicam, seu alias quomodolibet in genere concessis, vti, potiri, & gaudere licite & liberè valeant, eisdem auctoritate & tenore facultatem concedimus pariter & indulgemus. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ VIII. &c. cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 5. Iunii 1519. Pontificatus nostri anno septimo.

L.

Dat eis omnimodam exceptionem à iurisdictione quorumcunque Prælatorum. *Ibid. fol. 12.*

Dilectis filijs Ministro prouinciali, ac vniuersis fratribus prouinciæ Angliæ Ordinis Minorum regularis Obseruantie, nunc & pro tempore existenti.

Cum sicut accepimus, licet nonnulli Romani Pontifices prædecessores nostri, præsertim fel. rec. Benedictus Papa XI. per constitutiones, & decreta vos vestrumque Ordinem ab omnium & singulorum quorumlibet Prælatorum, & personarum ecclesiasticarum omnimoda potestate, & iurisdictione ex emerent, ac etiam nullo modo, etiam ratione delicti commissi, vel initi contractus, aut rei scitæ coram eis conueniri valeretur: ac vos & Ordinem prædictum immediatè Sedi Apostolicæ, ac tantummodo soli Romano Pontifici subiacere, ac Ecclesias, oratoria, domos, & loca quæ tunc tenebatis, exempta prorsus existere, nulloque medio Sedi præfate subesse decreuerint: Nonnāquam tamen per nonnullos Sedis Apostolicæ Legatos, ad vniuersas mundi partes destinatos, & alios forsan Cardinales, aut Prælatos vos molestari absque speciali nostra commissione contingit,

tingit, ac paci & tranquillitati vestrae religionis non parum expediat, ab omnium personarum iuxta vestra privilegia molestiis eximi, & totaliter liberari. Nos volentes, ut quietius Altissimo valeatis impendere famulatum, exemptionem huiusmodi, ac per quoscunque Romanos Pontifices desuper edita decreta, auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus & confirmamus, eisque robur Apostolicae confirmationis adiicimus, illaque & singula ad quoscunque eiusdem Sedis de Latere Legatos provinciae Angliae extendimus, & ampliamus, mandantes eis in virtute sanctae obedientiae, ne in vos, Ecclesias, oratoria, domos, & quaevis loca vestra iurisdictionem, visitationem, seu correctionem aliquam absque nostra speciali seu praefatae Sedis auctoritate exercere quoquomodo praesumant. Decernentes quoscunque processus, & actus desuper habitos, seu habendos, ac sententias, etiam excommunicationis, seu interdicti, & aliarum censurarum latas, seu ferendas, nullas & inualidas, nulliusque roboris vel momenti fuisse & esse. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis &c. ceterisque contrariis quibuscunque. Et quia difficile foret &c. Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 23. Iunii 1519. Pont. nostri anno septimo.

L I.

Prohibet Commissarijs Cruciatæ fratres molestare, aut moniales grauare, & vtrisque inhibet ne privilegijs Cruciatæ vtantur absque Prælatorum suorum licentia.

Ex Bullar. Roder. num. 24.

Dilectis filijs Generali, & provincialibus Ministris, ac vniuersis, & singulis fratribus Ordinis fratrum Minorum regul. Observantia.

Non sine mentis displicentia intelleximus, quod nonnulli indulgentiarum, & facultatum Cruciatæ, Regi Catholico concessæ, asserti commissarij, & forsan alij dictæ Cruciatæ prætextu, nonnullos vestrae Religionis, & Ordinis fratres, sine Prælatorum suorum licentia ad huiusmodi Cruciatam publicandam per diuersas mundi partes destinare nituntur. Quo fit, ut fratres iugum religionis excutere, & ab obedientiae voto se liberare, & à suorum Prælatorum iurisdictione, & correctione eximere desiderantes, ut dicere possint, Laqueus contritus est, & nos liberati sumus, ad huiusmodi prædicationis officium assumi procurēt, ipsis ac alijs præbetur occasio delinquendi. Nos considerantes, quod ubi regularis disciplina contemnitur, necesse est, ut religio naufragium patiatur, in praemissis de opportuno reformationis remedio providere volentes: Motu proprio, & ex certa nostra scientia, vniuersis, & singulis dictæ, & alterius cuiuscunque Cruciatæ modernis, & pro tempore existentibus Commissarijs, & alijs quibuscunque personis, quacumque etiam Archiepiscopali, & Episcopali dignitate fulgentibus, in virtute sanctae obedientiae, ac Episcopis, & Superioribus sub prohibitionis ingressus Ecclesiae, alijs verò sub excommunicationis latae sententiae, ac officiorum suorum priuationis, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda poenis, ipso facto (absque vltiori declaratione) incurrendis, præcipimus, & mandamus, ne de cætero perpetuis futuris temporibus aliquos dicti vestri Ordinis Minorum, de Observantia fratres extra eorum Conuentus seu domos, sine suorum Superiorum, & Prælatorum expressa licentia extrahere, seu ad prædicandam Cruciatam, quascumque alias indulgentias, seu litteras Apostolicas destinare, aut vestri Ordinis fratres, & domos ipsarum, Cruciatæ seu indulgentiarum, aut alterius facultatis prætextu molestare, perturbare, aut inquietare, seu a vobis qui in paupertatis spiriui, & ex fidelium eleemosynis vitam ducitis, aliquid exigere, vel gratias, libertates, facultates, seu indulgentias, & peccatorum remissiones vobis, & vestri Ordi-

Ordinis fratribus de Obseruantia, nec non monialibus S. Claræ tam primæ, quæ secundæ regulæ, ac tertii, B. Francisci de Pœnitentia nuncupati Ordinis Ministris, & sororibus, sub vestra obedientia degentibus, sine vestra licentia concedere, vel impartiri. Ac ipsi fratres, moniales, ministræ, & sorores huiusmodi gratiis, indulgentiis, libertatibus, immunitatibus prædictis quouis quæsito colore contra obedientiam vestri Ordinis, sine speciali licentia suorum Prælatorum nullo modo vti sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna præsumant. Et nihilominus vniuersis, & singulis Venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & alijs personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Cathedralium, & Metropolitanarum Ecclesiarum Canonicis, motu simili mandamus, quatenus vobis, & vestrum cuilibet in præmissis assistentes, faciant vos, & vestrum quemlibet singulis præmissis pacifice frui, & gaudere, non permittentes vos desuper quomodolibet molestari: dantes eis, & eorum cuilibet facultatem, & auctoritatem contra eosdem commissarios, & personas, eisque auxilium, consilium, & fauorem quomodolibet præstantes, per censuras, & pœnas prædictas, procedendi, illasque, quotiens opus fuerit, aggravandi, & reaggravandi, ac auxilium brachij læcularis inuocandi, & interdictum ecclesiasticum apponendi, illudque quoties expedierit, relaxandi. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque, &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 29. Iunij M.D.XIX. Pontificatus nostri anno septimo.

L I I.

Committit ei causam seu litem circa conuentum, & eremitoria oppidi de Romanis. *Ex Reg. Cism. fol. 10.*

Venerabili fratri moderno Episcopo Gratianopolitano, seu eius officiali.

I Vstis perentium votis libenter annuimus, eaque fauoribus prosequimur opportunitis. Dudum siquidem postquam nos certis rationabilibus causis moti, ad supplicationem dilecti filij Romaneti Boffini, & nonnullorum aliorum oppidanorum oppidi de Romanis Viennen. diocesis, in quodam loco, seu territorio mediocriter eminenti, prope dictum oppidum ad præfatum Romanetum legitime pertinente, in quo ipse Romanetus vnum heremitorium *Monte Caluarie* nuncupatum, & alia ædificia seu oratoria, sepulchrum dominicum, & cætera dominicæ passionis mysteria representantia, partim suis sumptibus, partim illic deuotè, ac cedentium pijs elemosynis, & oblationibus, construi fecerat, eisdem Romaneto & oppidanis vnâ domum sub *Montis Caluarie*, vel alia inuocatione, de qua eis videretur, cum ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortalijs, & alijs necessarijs officinis, pro perpetuis vsu, & habitatione fratrum Ordinis Minorum de Obseruantia prouinciæ S. Bonauenturæ, iuxta morem dicti Ordinis, sine alicuius præiudicio, construi, & ædificari faciendæ licentiam concedi, per quasdam nostras litteras sub plumbo datas nūdaueramus, certis desuper executoribus deputatis. Cum tunc Episcopus Valentin. diocesis, vnus dictorum executorum per certos iudices in partibus illis ad venerab. fratris Archiepiscopi Viennen. & dilectorum filiorum Sacristæ, & Capituli S. Bernardi dicti oppidi, suam in præmissis interesse assentium instantiam, vel instigationem, ne in huiusmodi mandati executione procederet, de facto impeditus fuisset, seu pœnæ temporalis per dictos Iudices sibi desuper indictæ metu, ab ipsa executione se penitus retraxisset, & sic per nos ordinata debito frustrarentur effectu, & dicti iudices in alienam messëm contra diuinam disciplinam falcem immittere non verentes, ordinationem nostram huiusmodi limitare, & fere ad nihilum redigere præsumpissent: Nos Vicegerenti euriæ causarū Cam-

rz Apostolicæ Auinion. et certis alijs eius in ea parte collegis, ipsorum proprijs
 nominibus non expressis, per alias nostras in forma Breuis litteras motu proprio,
 & ex certa scientia nostra, et de Apostolicæ potestatis plenitudine dedimus in-
 mandatis, vt dictæ domus erectionem iuxta dictarum priorum litterarum teno-
 rem summarie, simpliciter, et de plano sine strepitu, et figura iudicij, & alijs
 sub modis, et formis ibi expressis procederent; et Archiepiscopo ac Canonicis
 præfatis cæterisque personis cuiuscumque gradus, status, ordinis, & conditionis
 existerent, ne dictorum Vicesgerentis, & Collegarum processum desuper facien-
 dum impedirent, sub excommunicationis latæ sententiæ poena per cōtrafacientes
 eo ipso incurrenda inhibuimus. Cum autem, sicut fratres dictæ provincie nobis
 nuper exponi fecerant, licet dilectus filius modernus dictæ Curie Auinionen.
 Vicesgerens, cpi cæteri eius collegæ super his eorum vices commiserunt, ad di-
 ctarum posteriorum litterarum, illarum forma seruata, executionem rite procedēs,
 non obstante quadam allegata per Canonicos transactione, paulo ante sententiam
 cum ipsis fratribus facta, & interpolatione decreti ipsius Vicesgerentis cum clau-
 sula reseruatua beneplaciti nostri, veluti captiosa ac generali, & quod dicti Ca-
 nonici cantabant se contra tenorem litterarum nostrarum, statum, & qualitatem
 Ordinis ipsorum fratrum, ipsos fratres cogere ad residendum vti heremitas, nul-
 lius Ordinis; itaque impedire erectionem Ecclesiæ, campanilis humilis, campa-
 næ, claustrum, cœmeterij, & aliarum officinarum ad instantiam nonnullorum, &
 plurium oppidanorum, qui non transegerant; & quia non apparuit de sufficienti
 mandato ipsorum fratrum, qui transactioni consenserant, dictis Romaneto, seu
 oppidanis, & pro eis dicti Ordinis fratribus provincie S. Bonauenturæ vnā
 domum in dicto monte cum Ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio,
 claustro, hortis, hortalijs, & alijs necessarijs officij pro conditione statum,
 vsu, & habitatione perpetuis construere, & edificari faciendi licentiam concess-
 rit, & apud dictos fratres curam, custodiam, & administrationem dictorum here-
 mitorij, oratorij, & aliorum ædificiorum esse debere declarauerit, saluo iure
 Archiepiscopi in directo dominio dicti loci, si illud sibi compereretur, Sacristie
 & Capituli, tam in decimis, quam in oblationibus, & alijs rebus tunc expressis,
 prout in singulis nostris litteris præfatis, & publico instrumento super concessione
 & declaratione Vicesgerentis huiusmodi confecto dicitur plenus contineri. Ta-
 men Sacrista, & Capitulum præfati, tam laudabilis operis effectum, suadentes
 forsitan antiquo humani generis hoste, impedire satagentes, à licentia, concessio-
 ne, & declaratione prædictis in vocem appellationis perripuerunt, & causam ap-
 pellationis huiusmodi per tunc Legatum Sedis Apostolicæ in ciuitate nostra Aui-
 nion. vel eius Vicelegatum, tunc Archidiaconum Ecclesiæ Valentiniensis committi
 obtinuerunt. Qui quidem Archidiaconus in causa sibi commissa, debito ordine
 non seruato, imò intra vnicam septimanam de facto procedens per quantā
 eius sententiam gesta per dictum Vicesgerentem nulla esse, & fratres præfatos
 ad obseruandum dictorum iudicum ordinationem teneri pronunciat. A qua
 sententia pro parte prædictorum fratrum, seu Romaneti, & oppidanorum ad
 eundem Legatum appellato, dictus Legatus causam posterioris appellationis hu-
 iusmodi Venerabili fratri Episcopo Auraycen. qui non auditis partibus, & ante
 lapsu primi fatalis termini etiā sententiā protulit contra eosdē fratres, & oppida-
 nos, à qua fuit appellatum ad eundē Legatū, qui causam iterum nouissimæ appel-
 lationis fraternitati tuæ seu officiali suo commisit. Quare pro parte eorundem
 fratrum dictæ provincie, ne tam sanctum, & meritum dictorum Romaneti, &
 oppidanorum institutum fructifero, & salubri in agro Domini effectu defraude-
 tur, ac per litium huiusmodi anfractus, & molestationum obstacula in longum
 protrahatur, vel etiam impediatur, indeque omnium scandalorum in dicto op-
 pido materia suscitetur, nobis fuit humiliter supplicatum, vt super his opportu-
 nè providere de benignitate apostolicā dignaremur. Nos itaque huiusmodi sup-
 plicationibus inclinati, fraternitati tuæ, seu officiali tuo, committimus, & man-
 damus, quatenus omnibus diligenter examinatis, si inueneris foundationem dicti
 lci in præiudicium dictorum Canonice non cedere, sententiam in fauorem
 dicto-

dictorum fratrum latam confirmes & approbes, & contrarias sententias reuoces : & à tua sententia appellari, aut de nullitate dici, seu alias reclamari non posses, sed illam perpetuo & irreuocabiliter obseruari debere decernimus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus apostolicis, & omnibus illis, quæ in singulis nostris litteris prædictis volumus non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 11. Iulij M. D. XIX. Pont. nostri anno septimo.

L I I I.

Quædam decernuntur circa Visitatores Monialium in Hispania.

Ex Bullar. Roder. num. 25.

Dilectis filijs Ministris provincialibus provinciarum fratrum Ordinis Minorum de Obseruantia, in regno Hispaniarum consistentibus.

Cum inter alia salubria in vestro moderno Capitulo generali Lugduni celebrato, instituta, & per Sedem Apostolicam approbata statuta, & ordinationes monialibus sanctæ Claræ, tam de prima quam de secunda regulis, etiam Urbanissis nuncupatis, & alijs religiosis quibuscumque, sub cura fratrum vestri Ordinis degentibus, eligendi visitatores & confessores omnino sit interdicta facultas, ipsique visitatores & confessores eisdem monialibus & religiosis à vobis debeant dari & deputari, & legitimis suadentibus causis iuxta desuper in eodem Capitulo factas ordinationes, ab huiusmodi officijs amoueri possint, & ut nonnullorum vestrorum relatione intelleximus, pro vestri Ordinis quieto statu, non parum expediat, ut tales visitatores deinceps commissarij, & non visitatores appellentur, ac huiusmodi visitatoris, seu commissarij, ac confessoris officia ultra triennium durare non debeant. Nos volentes dicti Ordinis tranquillitati providere, venerabilis fratris nostri Bernardini Episcopi Sabinensis vestri Ordinis Vice-protectoris, supplicationibus inclinati, & ex certâ nostra scientia, ac potestatis plenitudine tenore præsentium statuimus & ordinamus, ut personas per vos & vestrum quemlibet ad huiusmodi visitationis officium deputatas, seu deputandas, non visitatores sed commissarij vestri de cætero nuncupentur, ac commissarij, & confessores præfati ultra dictum triennium officia huiusmodi exercere nullatenus possint, illoque finito vel antea, si expediens videbitur, talis commissarius à vobis deputatus ab officio absoluator: volentes, ut ad cognoscendum defectus præfatorum commissariorum, per vos deputatorum, & deputandorum, vos & vestrum quilibet in provincia sibi deputata respectiue monasteria, domus, & loca monialium & religiosarum prædictarum ingredi, & de visitationis modo, ac commissarij, & confessorum meritis, ac vitæ integritate in eisdem monasterijs, seu domibus liberè inquirere valeatis, vniuersis & singulis monasteriorum & domorum prædictis Abbatissis, monialibus & religiosis sub excommunicationis sententia, ac officiorum suorum priuationis, & ad illa inhabilitatis, & alia in posterum obtinenda, si contra fecerint, sine alia declaratione incurrendis poenis, ac sub obtestatione diuini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ districtius præcipiendo mandamus, quatenus infra vnius diei spatium postquam ad huiusmodi inquisitionem processum fuerit, de visitationis modo, ac meritis, idoneitate commissariorum, & confessorum prædictorum, omni exceptione et contradictione cessante, ac appellationis et alijs defensionis remedijs, tanquam contra veram correctionem, et debitam obedientiam interpositis, sublati, et quibuscumque in contrarium quibuscumque verborum formis eisdem Abbatissis, monialibus, et religiosis, earumque monasterijs concessis priuilegijs, indultis, et litteris Apostolicis sua vota deponere, et in publicum, aut alias prout per vos desuper ordinatum fuerit, redigere teneantur et astrictæ existant. Et nihilominus vniuersis et singulis Archiepiscopis, Episcopis,

Abbatibus, Prioribus, et alijs personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, motu simili per præsentes mandamus, quatenus vobis & vestrum cuilibet in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant vos, & vestrum quemlibet, postquàm pro parte vestra, seu cuiuslibet vestrũ fuerint requisiti, omnibus præmissis pacificè frui & gaudere: non permittentes, vos aut vestrum quemlibet desuper quomodo-libet molestari, dantes eis præsentium tenore facultatem, & auctoritatem contra Abbatissas, moniales: & religiosas præfatas, ac personas quascumque eis directè, vel indirectè, quouis quæsito colore, etiam prætextu quorumcumque privilegio- rum, indultorum, & litterarum Apostolicarum auxilium, consilium, vel fauorem præstantes per supradictas, & alias eorum arbitrio etiam pecuniarias, & corporis afflictivas imponendas pœnas, & censuras Ecclesiasticas procedendi, ipsasque censuras, & pœnas quoties expedierit, aggravandi, & reaggravandi, ac auxilium sæculare implorandi, & interdictum Ecclesiasticum vbi-libet apponendi, & illud dum videbitur relaxandi. Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, &c. ac quorumvis præsertim de Tordesillas, & Palentinæ, ac Vallisoleti, & aliorum monasteriorum, & Ordinis huiusmodi etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuerudinibus, &c. cæterisque quibuscumque. Aut si Abbatissis, monialibus, & religiosis præfatis, & quibuscumque alijs personis, etiã Episcopali dignitate fulgentibus, communiter, vel diuissim à præfata sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Cæterum, quia difficile foret, &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub aualo Piscat. die 20. Iulij. M. D. XIX. Pontific. nostri anno septimo.

L I V.

Concedit ne ecclesiæ fratrum de Observantia ecclesiastico interdicto supponi possint, nisi quadam observata conditione. *Ex reg. Vltimam. fol. 38.*

Dilectis filiis Generali, ac vniuersis & singulis provincialibus Ministris & fratribus Ordinis fratrum Minorum de Observantia:

CUm sancta regula vestra sit, &c. Nuper siquidem relatione charissimi in Christo filii nostri Caroli, Romanorum, ac Hispaniarum Regis Catholici, intelleximus, sæpenumero contingere nonnullas ecclesiasticas personas in Romana Curia, vel extra eam litigantes, ac diffinitivas sententias, & executorias litteras desuper obtinentes, aut alias gratias prosequentes, Ecclesias domorum vestri Ordinis ecclesiastico supponi facere interdicto, etiam si ciuitas, seu oppidum in quo domus ipsa consistit, minimè interdicatur. Ex quo vos, qui solum ex fidelium eleemosynis victum quæritis, non parum suscipitis detrimentum, cum fideles ipsi ad dictas Ecclesias pro diuinis audiendis officijs accedere non valentes, ab eorum consuetis deuotionibus, & vobis fieri solitis eleemosynis retrahantur. Quare præfatus Carolus Rex, qui ob exemplarem vestrum viuendi modum, ad Ordinem prædictum singularem gerit deuotionis affectum, nobis supplicari fecit, vt necessitati vestræ providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos huiusmodi honestis supplicationibus inclinati, vobis quod de cætero futuris perpetuis temporibus Ecclesiæ domorum vestri Ordinis ad cuiuscumque personæ, etiam Cardinalatus honore, vel alia fulgentis dignitate instantiam, per Auditores causarum sacri Palatii, seu eorum Locatenentes, aut quoscumque alios Iudices, seu ordinaria, ac etiam nisi tota ciuitas, seu oppidum vbi domus huiusmodi consistit, apostolica auctoritatibus, aut ex speciali commissione manu propria Pontificis signata,

ANNO CHRISTI 1519. LEONIS X. ANNO 7.

ta, & in publica Signatura proposita, ecclesiastico supponatur interdicto, interdicti non possint. Ac quod in eis degentes fratres ad ipsius interdicti obseruationem minimè teneantur. Nec propterea irregularitatis maculam, aut aliquas sententias, censuras et poenas incurrere debeant. Quodque vobis, dummodo causam non dederitis interdicto huiusmodi, vt ianuæ apertis, et campanis pulsatis, missas et alia diuina officia celebrare valeatis, nisi persona, ad cuius instantiam interdictum prædictum fuerit appositum, in eisdem domibus degentibus fratribus de alimentis, et aliis victui necessariis rebus competenter prouideri fecerit, autoritate Apostolica, tenore præsentium indulgemus. Ac præsentibus per quas-cunque alias concedendas litteras Apostolicas nullatenus suspensas, reuocatas, seu alteratas censi. Ac quia difficile foret presentes ad vnaquæque loca deferri posse &c. Non obstantibus præmissis, etc. ceterisq. contrariis quibuscunq. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 23. Iulii 1519. Pontif. nostri anno 7.

L V.

Approbat introductionem monialium in Monasterium
S. Claræ Saonense, earumq. reformationem.

Ex Reg. Cism. fol. 13.

*Dilectis in Christo filiabus Abbatissæ & monialibus monasterij
S. Clara Saonen. Reformatis.*

Accepimus nuper non sine magna animi nostri lætitia, vos iuxta tenorem aliarum nostrarum litterarum in forma breuis ad supplicationem dilectorum filiorum Communitalis Ciuitatis Saonen. concessarum, per Vicariū venerabilis fratris nostri Episcopi Saonen. in spiritualibus generalem, ac Ministrum fratrum Minorum regularis Observantiæ provincie Ianuæ, sub cuius cura & regimine laudabiliter permanistis, & deinceps permanere intenditis, in possessionem monasterij vestri S. Claræ dictæ Ciuitatis Saonen. introductas fuisse, atque inibi sub reformatione regularis vitæ, & disciplinæ, cum vniuersali dictæ Ciuitatis gaudio, cum animarum vestrarum pace & tranquillitate, per bonorum operum exhibitionem Domino famulari. Nos itaque, vt spiritualis vester profectus (sicut optamus) in dies maiora suscipiat incrementa, feruorque deuotionis vestræ magis intendatur, quanto amplioribus fueritis spiritualibus gratijs & fauoribus communiti, autoritate Apostolica tenore præsentium introductionem vestram huiusmodi, ac adeptionem possessionis & reformationem in capite, & in membris in dicto monasterio, vt præmittitur factam, & per venerabilem fratrem nostrum Bernardinum Episcopum Sabinen. dicti Ordinis Minorum Viceprotectorem diligenter examinatam, & inde secuta quæcunque, vt in posterum quietius, semoto litium quarumcumque somite, Deo, cui vos dedicastis inferuire valeatis, autoritate Apostolica, ex nostra certa scientia, tenore præsentium confirmamus & approbamus, ac omnes, & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui forsitan interuenerint in eisdem, supplemus: ac volumus, decernimus & declaramus vos, et pro tempore existentes eiusdem monasterij Abbatissam et moniales perpetuis futuris temporibus in possessione, reformatione, ac sub cura & regimine prædictis perseuerare debere. Et nihilominus quatenus opus sit, possessionem ipsam pro potioris cautelæ suffragio, tanquam legitimè apprehensam, vna cum dicti monasterij omnibus & singulis iuribus, facultatibus, bonis prouentibus, redditibus, & emolumentis prædicto monasterio tam in spiritualibus, quam temporalibus spectantibus & pertinentibus adiudicamus; ita vt ipsorum bonorum, iurium, facultatum, et prouentuum per vos & procuratores, seu Syndicos, & æconomos dicti monasterij pro tempore constituendos, iuxta tamen
seriem

seriem et tenorem litterarum huiusmodi alias ad instantiam dictæ communitatis concessarū, habere, et disponere tam pro vsibus, et necessitatibus vestris, ac dicti vestri monasterii, quam pro fabrica, et reparatione illius, ac ornamentis et aliis opportunis, prout vobis secundum regulam et instituta regularia vestrae professionis visum fuerit, possitis et valeatis. Insuper vos, et monasterium prædictum curæ, regimini, et administrationi, correctioni et visitationi Ministrorum totius Ordinis Minorum regularis Observantiæ, ac provinciae Ianuæ pro tempore existentium iuxta et secundum formam et consuetudinem et morem aliorum monasteriorum, eiusdem Ordinis S. Claræ, curæ prædicti Ministri provincialis Ianuæ commissorum subiicimus, ac ab omni alia cura, subiectione, seu regimine absoluiamus. Et insuper vobis pro vestra spiritali consolatione, quod omnibus et singulis indulgentiis, concessionibus, immunitatibus, priuilegiis, fauoribus, et gratis tam spiritualibus, quam temporalibus per nos et prædecessores nostros Romanos Pontifices ac Sedem Apostolicam, sub quibusvis verborum formis, et tenoribus, monasteriis, ac monialibus dicti Ordinis S. Claræ concessis, et in posterum concedendis, uti, frui, et gaudere possitis, et valeatis, dicta autoritate, earundem tenore præsentium indulgemus: Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, etc. cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 12. Octobris 1519. Pontif. nostri anno 7.

L V I.

Vt possint vendere, alienare, & permutare bona immobilia monasteriorum monialium, & tertij Ordinis, in eundem eorundem vtilitatem. *Ex Bullar. Roder. nu. 26.*

Dilectis filiis generali, ac vniuersis provincialibus Ministris Ordinis Minorum reg. Observan. nunc & pro tempore existentibus.

Cum sæpenumero accadat, quod pro vrgenti necessitate, aut aliqua evidenti vtilitate bona immobilia conuentuum, locorum, ac monasteriorum monialium provincialium vestrarum respectiue commissarum, alienare, vel permutare expedit, & ea se offert opportunitas, quæ semel prætermissa magnam affert iacturam. Nos hoc paterno affectu considerantes, indemnitate & vtilitati monasteriorum, conuentuum & locorum huiusmodi, quantum cum Deo possumus, opportunè consulere cupientes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, ut pro emergentibus necessitatibus & evidentibus vtilitatibus conuentuum & locorum vestri Ordinis, & monasteriorum monialium sanctæ Claræ, nec non tertij Ordinis B. Francisci de Pœnitentia nuncupati, in dictis provinciis consistentium vendere, alienare, ac permutare quælibet bona immobilia de cōsensu duarum partium conuentuum, locorum, ac monasteriorum, quorum dicta bona fuerint, ac de consensu maioris partis earundem, etiam ultra triennium locare, ultimis testatorum voluntatibus non obstantibus; dummodo in conuentuum, locorum, & monasteriorum ipsorum evidentem vtilitatem (habita diligenti informatione à duobus vel tribus bonis viris locorum, in quibus bona consistent) cedere dignoscatur, super quo prudentiam vestram & bonorum virorum huiusmodi requirimus, & conscientiam oneramus, licentiam & facultatem harum serie vobis concedimus. Insuper, ut locationes in præiudicium doctorum, & monasteriorum ipsorum factas retractare, permutationes, & venditiones, quæ per ignorantiam constitutionis felic. record. Pauli Papæ secundi, prædecessoris nostri, in evidentem tamen vtilitatem & necessitatem factæ fuerint (dum id constet coram Vicario Episcopali loci) confirmare & approbare possitis, & valeatis, præsentium tenore eadem autoritate indulgemus, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, præsertim dicti Pauli nostri prædecessoris, aliisque in contrarium facien-

facientibus, non obstantibus quibuscunque. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 27. Nouembris 1519. Pontificatus nostri anno septimo.

LVII.

Declarat quinam & qualiter lucrari possint indulgentias concessas Ecclesiæ S. Mariæ de Populo.

Ibid. num. 30.

Vniuersis & singulis Christifidelibus præsentis litteras inspecturis.

DVdum per nos accepto, quod Romani Pontifices prædecessores nostri aliqui ad Minorum, alij ad Eremitarum S. Augustini, alij ad Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, reliqui ad Prædicatorum Ordinis fratres, & domos iuxta ipsorum vota deuotionis affectum gerentes, illorum singulis nonnullas gratias, concessionis, indulgentias, peccatorum remissiones prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, ac dona tam spiritualia, quam temporalia, per diuerfas ipsorum prædecessorum litteras respectiue concesserunt. Nos ad singulos Ordines prædictos, singulasque ipsorum Ordinum domos, ubi religiosè viuitur, indifferenter, absque acceptione personarum, deuotionis affectum æqua lance gerentes, omnes & singulas gratias, & concessionis, indulgentias, & peccatorum remissiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, tam spiritualia, quam temporalia qualiacunque illa essent, quæ Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, Seruorum B. Mariæ, ac Minorum fratrum in domibus, & illorum Ecclesiis, Oratoriis, ac Ecclesiis & Oratoria ipsa pro tempore visitantibus, cuiuscunque status aut sexus, pro earum manutentione, & ornatu contribuentibus, nec non domibus, & prædicatoribus, non solum generalibus, sed & provincialibus, fratribusque, & sororibus, nec non monialibus & conuersis oblati, ac vtriusque sexus personis de Poenitentia, seu tertii habitus nuncupatis, à dictis prædecessoribus, aut à nobis, ipsisque successoribus, aut aliis auctoritatem habentibus, coniunctim vel diuissim in genere vel in specie concessa fuerunt, aut in posterum concedentur, illa omnia & singula, ac si nominatim exprimerentur, pro sufficienter expressis tunc habentes, singulis Ordinibus prædictis, illorumque singulis Ecclesiis, Oratorijs, ac Ecclesiis, & Oratoria visitantibus, cuiuscunque status, aut sexus existerent, seu pro earum manutentione, & ornatu contribuentibus: nec non domibus et Conuentualibus fratribus etiam, et sororibus siue monialibus, conuersis quoque, et oblati, ac vtriusque sexus personis de Poenitentia nuncupatis, & aliis singulorum Ordinum prædictorum, motu proprio, et ex mera nostra scientia, et liberalitate, et de Apostolicæ auctoritatis plenitudine communicauimus, illaque omnia et singula inter dictorum Ordinum personas pariformiter communia fuisse, et esse volumus, prout in singulis litteris prædictis plenius continetur. Et deinde sicut accepimus, nonnulli fratres dictorum Ordinum volentes sapere plusquam oportet, atque ad ipsorum nutum verba interpretantes, diuersis tam secularibus, quam etiam aliis personis publice, et priuè suggesterunt, quod ipsi seculares visitando vnam dictorum Ordinum domum, omnes et singulas indulgentias, et remissiones peccatorum, tam per dictos Prædecessores nostros, quam per nos domui B. Mariæ de Populo de Vrbe concessas, consequi poterant, petinde ac si dicta domum S. Mariæ de Populo visitarent, quod præter ipsorum prædecessorum et nostram mentem fuisse, et esse dignoscitur. Attendentes igitur, quod indulgentia intuitu religionis concessa, ad seculares extendi non debet, volentes mentem dicto-

ANNO CHRISTI 1519. LEONIS X. AN. 7.

dictorum prædecessorum et nostram declarare, et omnem ambiguitatem et occasionem tollere, motu proprio, et ex certa nostra scientia volumus, et Apostolica auctoritate declaramus, quod vniuersi et singuli dictorum Ordinum fratres, et moniales, tertiique Ordinis vtriusque sexus et familiares duntaxat, omnibus et singulis indulgentijs, & gratijs per eosdem prædecessores, & Nos, domui B. Mariæ de Populo de Vrbe, vt præfertur, concessis, & concedentis vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere possint quomodolibet in futurum, perinde ac si ipsi dictam domum B. Mariæ de Populo, his diebus & festiuitatibus, quibus indulgentiæ huiusmodi concessæ forent, dignoscitur, personaliter visitarent: quodque vigore prædictarum litterarum sæculares, gratijs, & indulgentijs huiusmodi, vti, & gaudere non possint. Inhibentes nihilominus in virtute sanctę obedientiæ, & sub excommunicationis latę sententię poena, eo ipso per contrafacientes incurrenda, omnibus & singulis fratribus, cuiuscunq. Ordinis existentibus, & quibuslibet aliis personis, ne deinceps indulgentijs, & gratijs huiusmodi S. Mariæ de Populo de Vrbe, ad sæculares extendi prædicent, aut publicè, vel priuatè nuncient. Non obstantibus præmissis aut quibusuis aliis litteris Apostolicis &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 10. Decembris 1519. Pontific. nostri anno septimo.

ANNO CHRISTI 1520. LEONIS X. ANNO 8.

LVIII.

Concedit sororibus Ordinis Sanctę Conceptionis omnia
priuilegia & gratias concessa fratribus Obseruantibus,
Clarissis, & Tertij Ordinis professoribus.

Ex Reg. V. ltr. fol. 44.

*Dilectis filijs Generali, ac vniuersis Prouincialibus Ministris
Ordinis Minorum S. Francisci nunc & pro tem-
pore existentibus.*

QVia nuper accepimus nonnulla in partibus Hispaniarum monasteria monialium Ordinis Immaculatę Conceptionis Virginis Marię sub vestra obedientia in regulari obseruantia, die noctuque Altissimo famularum præstare: Nosque propterea volentes ipsis gratiam facere specialem, vt omnibus & singulis priuilegijs, concessionibus, prærogatiuis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, gratijs, & indultis spiritualibus & temporalibus per nos & Sedem Apostolicam fratribus dicti Ordinis & Obseruantię, ac Monialibus S. Clarę, & sororibus tertij Ordinis S. Francisci quomodolibet concessis, & concedendis, & quibus fratres moniales, & sorores huiusmodi de iure vel priuilegio aut consuetudine patrię vtuntur, potiuntur, et gaudent, seu vti, potiri, & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum, quæ nos tenore præsentium pro expressis & indiuiduis enarratis habere volumus, eisdem monialibus Conceptionis in eadem obedientia permanentibus, ad ipsius Ordinis foundationem & in futurum vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti potiri, & gaudere possint in omnibus & per omnia, perinde ac si ipsis concessa fuissent, tenore præsentium motu proprio, & ex certa nostra scientia de specialis dono gratiæ concedimus. Sicque per quoscumque iudices ordinarios seu delegatos in foro contentioso, ac per quoscumque confessores suos in foro conscientię, dum & quotiens opus fuerit, interpretati, iudicari, & diffiniri debere, sublata eis aliter interpretandi & iudicandi facultate, volumus & mandamus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus

bus Apostolicis, &c. cæterisque contrarijs quibuscunque &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 10. Februarii 1519. Pont. nostri anno septimo.

L I X.

Vt faciant exequi litteras Apostolicas circa constructionem
domus & Oratorium oppidi de Romanis.

Ex Reg. Cism. fol. 19.

*Venerabili fratri moderno Episcopo Gratianopolitano,
vel dilecto filio eius officiali.*

EXponi nobis nuper fecerunt dilecti filij, fratres Ordinis Minorum de Observantia, prouinciæ S. Bonauenturæ secundum morem eiusdem Ordinis, quod alias postquam nos certis rationabilibus causis moti, ad supplicationem dilecti filij Romaneti Boffini & nonnullorum aliorum incolarum oppidi de Romanis Viennensis diocesis, tunc Episcopo Valentiniensi, et nonnullis alijs, quatenus eidem Romaneto et incolis in quodam loco, seu territorio mediocriter eminenti, prope dictum oppidum ad ipsum Romanetum legitimè pertinente, in quo ipse Romanetus vnum heremitorium, *mons Caluarie* nuncupatum, et alia ædificia aut oratoria, sepulchrum dominicum, et cætera Dominicæ passionis mysteria repræsentantia, partim, suis sumptibus partim illuc deuotè accedentium pijs eleemosynis, et oblationibus construi fecerat vnam domum sub *montis Caluarie*, vel alia inuocatione, de qua eis videretur, cum ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortalijs et aliis necessariis officinis, pro perpetuis vsu, et habitatione dictorum fratrum, sine alicuius præiudicio construi, et ædificari faciendi licentiam concederent, per quasdam nostras sub plumbo litteras mandaueramus. Et deinde cum dictus Episcopus per certos iudices in partibus illis ad venerabilis fratris nostri Archiepiscopi Viennensis, ac dilectorum filiorum Sacristæ et Capituli Ecclesiæ S. Bernardi, dicti oppidi instantiam, ne in huiusmodi mandati executionem procederet, impeditus fuisset, et dicti iudices ordinationem nostram huiusmodi limitare præsumpsissent; Nos Vicesgerenti Curiae causarum Camere apostolicæ Auinionensi, et certis alijs eius in ea parte collegis, alijs nostris in forma Breuis litteris dedimus in mandatis, vt ad dictæ domus erectionem iuxta dictarum Priorum litterarum tenorem Summariè simpliciter, et de plano, sine strepitu, et figura iudicii, et alijs sub modis et formis ibi expressis procederent. Nec non Archiepiscopo et Canonicis prædictis, et alijs personis cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis existerent, ne dictorum Vicesgerentis, et eius collegarum processum desuper faciendum impedirent, sub excommunicationis latæ sententiæ poena, per contra facientes eo ipso incurrenda, inhibuimus. Postquam verò nobis exposito, quod ipse Vicesgerens ad executionem litterarum sibi directarum huiusmodi ritè procedens, dicto Romaneto, et incolis seu pro eis dictis fratribus, vnam domum in dicto monte, cum Ecclesia, campanili humili, campana cœmeterio, dormitorio, claustro, hortis, hortalijs, et aliis necessariis officinis, pro eorundem fratrum vsu et habitatione perpetuis, construi, et ædificari faciendi licentiam concesserat, et apud ipsos fratres curam, custodiam, et administrationem dictorum heremitorii et oratoriorum, et aliorum edificiorum esse debere declarauerat, saluo iure dicti Archiepiscopi in directo dominio dicti loci, si illud sibi competeret, ac dictorum Sacristæ et Capituli, tam in decimis, quam in oblationibus, et alijs rebus tunc expressis. Sed dictis Sacrista, et Capitulo prætendentibus se à concessione et declaratione huiusmodi appellasse, et causam appellationis huiusmodi per tunc Legatum Sedis Apostolicæ in Ciuitate nostra Auinionensi, vel eius Vicelegatum, tunc Archidiaconum Ecclesiæ Valentiniensi

Annal. Minr. Tom. VIII.

t

com-

committi obtinuisse, ipse Archidiaconus in causa appellationis huiusmodi perperam procedens, quandam ut dicebat, per quam gesta per dictum Vicegerentem, nulla esse, & fratres predictos ad observandam dictorum ordinationem iudicum teneri pronunciauit, sententiam promulgauerat iniquam: à qua pro parte dictorum fratrum, seu Romaneti & Incolarum ad eundem Legatum appellato, dictus Legatus causam posterioris appellationis huiusmodi venerabili fratri nostro Episcopo Aurayensi commiserat; & ipse Episcopus in causa sibi commissa huiusmodi perperam procedens, quandam, ut dicebat, pro dictis Sacrista & Capitulo, & contra eosdem fratres, seu Romanetum, & incolas sententiam promulgauerat, & ab ea pro eorundem fratrum, seu Romaneti & Incolarum parte ad eundem Legatum iterum appellato, idem Legatus ultimæ appellationis huiusmodi causam tibi frater Episcopo, vel tuo Officiali commiserat. Nos per alias nostras litteras in forma Breuis tibi commissimus, & mandauimus, quatenus si omnibus diligenter examinatis, inuenires foundationem dicti loci in præiudicium dictorum Canonorum non cedere, sententiam in fauorem dictorum fratrum latam confirmares & approbares, & contrarias sententias reuocares, & à sententia tua huiusmodi appellari, aut de nullitate dici, vel aliter reclamari non posse, sed illam perpetuo inuolabiliter observari debere decreuimus, prout in singulis litteris predictis, quarum tenores ac si de verbo ad verbum infererentur, pro expressis haberi volumus, plenius dicitur contineri. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, dicti Sacrista & Capitulum prætendant, quod Romanetus predictus omne ius quod sibi in monte & loco predictis competeat, eidem Capitulo cessit & donauit, & quod ipsi cessionem & donationem huiusmodi acceptarunt, illasque confirmari, & alijs aliqua desuper ordinari auctoritate apostolica obtinuerunt, & propterea tu litteras tibi directas predictas nondum executioni mandaueris, quinimò forsan coram te ad aliquos actus iudiciales per partes ipsas processum fuerit; pro parte eorundem fratrum afferentium in supplicatione desuper confirmatione huiusmodi signata expressè continetur, quod dictus Romanetus supplicabat, & tamen litteræ ipsæ ad ipsius Romaneti supplicationem expeditæ non fuerint; Nobis fuit humiliter supplicatum, ut eis in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos itaque statum et merita causæ & causarum huiusmodi, aliorumque omnium, et singulorum hic forsan de necessitate exprimendorum tenores, et clausulas pro sufficienter expressis habentes, attendentes quod si in supplicatione nobis super confirmatione cessionis, ac donationis predictarum, et instrumenti desuper confecti porrecta, expressum fuit, quod etiam dictus Romanetus pro confirmatione & alijs in eadem supplicatione contentis supplicabat, & in litteris desuper confectis de precibus huiusmodi Romaneti, nulla mentio facta extitit, litteræ eisdem Sacristæ & Capitulo in aliquo suffragari non deberent, omnium & singularam litterarum predictarum, ac dicti & quorumcumque aliorum instrumentorum, ac scripturarum occasione præmissorum quomodolibet confectorum tenores pariformiter præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, discretionis tuæ per præsentis committimus, & mandamus, quatenus si tibi consulerit, quod in supplicatione contineatur, quod ipse Romanetus supplicabat, ac quidem litteræ expeditæ fuerint, nulla in eis mentione facta de ipsius Romaneti supplicatione, ad litterarum tibi directarum predictarum totalem executionem procedas, & quæcumque ad id oportuna omnino facias, & exequaris in omnibus & per omnia, perinde ac si litteræ confirmationis huiusmodi à nobis non emanassent. Contradictores quoslibet, &c. compescendo, inuocato etiam, &c. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Pisc. die 16. Iunij M. D. XX. Pont. nostri anno octauo.

L X.

Concedit ei facultatem ædificandi conuentum Obseruantum,
cui præficit Nicolaum de Oria fundatoris consan-
guineum. *Ibid. fol. 21.*

Dilecto filio nobili viro Francisco de Oria.

CUm sicut nobis nuper exponi fecisti, tu feruore deuotionis accensus, quem ad Ordinem fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum geris, desideres in capella S. *Mariae de la Grotta*, aut alio loco per te infra territorium dictæ Cassanen. dioc. eligendo, ad id commodo & conuenienti, vnâ domum sub inuocatione eiusdem S. *Mariæ de la Grotta* Ordinis & Obseruantie prædictorum, pro perpetuis vsu & habitatione nonnullorum fratrum Ordinis & Obseruantie huiusmodi, de bonis tibi à Deo collatis, construere & ædificare, seu construere & ædificari facere. Nos, qui diuini cultus augmentum, & animarum salutem summo per affectamus, te in huiusmodi deuoto proposito confouendo, specialibusq. fauoribus, & gratiis prosequi volentes, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi in dicta Ecclesia *de la Grotta*, aut alio honesto & condecienti loco, per te et Ministrum prouinciæ Basilicatæ Ordinis Minorum regularis Obseruantie, de consilio aliquorum proborum fratrum eiusdem Ordinis eligendi, vnâ domum, sub dicta inuocatione S. *Mariæ de la Grotta*, Ordinis & Obseruantie prædictorum, cum Ecclesia, campanili humili, campana, dormitorio, refectorio, claustro, cœmeterio, hortis, hortaliis, & aliis necessariis officinis, sub cura, directione, visitatione, & correctione dilecti filii Ministri prouincialis pro tempore existentis prouinciæ Basilicatæ Ordinis & Obseruantie huiusmodi, secundum morem dicti Ordinis, pro perpetuis vsu & habitatione nonnullorum fratrum & Ordinis & Obseruantie prædictorum construendi, & ædificandi, Apostolica auctoritate tenore præsentium de speciali dono gratiæ licentiam concedimus pariter & indulgemus: mandantes nihilominus Ministro & fratribus prædictis in virtute sanctæ obedientie, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, eo ipso, si contrafecerint, incurrenda, quatenus dictam domum & fratres eiusdem sub eius cura, directione, visitatione, & correctione recipiant. Volumus autem, quod postquam erectio huiusmodi facta fuerit, ut præfertur, quod fratres in ipsa pro tempore degentes, omnibus & singulis priuilegiis, gratiis, concessionibus, & immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, & indultis spiritualibus, & temporalibus aliis domibus, & illarum fratribus Ordinis et Obseruantie huiusmodi in genere, pro tempore concessis, parochialis Ecclesiæ, & cuiuslibet alterius iure in omnibus semper saluo, uti, potiri, & gaudere liberè & licitè possitis, & valeatis, ac fabricæ dictæ domus construendæ ex nunc dilectum filium fratrem Nicolaum de Oria Ordinis & Obseruantie huiusmodi de consensu Superioris sui præficimus & deputamus. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. &c. cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 8. Iulii 1520. Pont. nostri anno octauo.

LXI.

Vt possint acceptare conuentum in Terra Mandelli :

Ibid. fol. 21.

*Dilectis filijs Ministro Provinciali & fratribus Ordin. Minor.
Observantiæ prouinciæ Mediolanen. secundum
morem dicti Ordinis.*

Cum sicut exponi nobis fecistis, aliàs, quondam Victor de Trincauellis, laicus dum viueret, Comen. diocesis, pia deuotione ductus domum suam in Terra Mandelli dictæ dioc. consistentem, & quartam omnium bonorum suorum partem fratribus Ordinis Minorum regular. Obseru. cum onere construi faciendi ex domo et bonis prædictis vnā domum pro vsu, & habitatione vnus Guardiani, & aliquorum fratrum Ordinis & Observantiæ prædictorum, in qua ipsi fratres diuina officia quotidie celebrarent; & si fratres prædicti legatum ipsum acceptare nollent, illud fratribus cuiusuis alterius Ordinis regularis obseruantie sub huiusmodi onere deuolueretur, legauit, & domus constituenda huiusmodi ob propinquitatem alterius Ordinis regularis obseruantie, consistentis; apud Burgum Leucij dictæ diocesis, ab eadem terra non ultra quatuor milliaria distantis, & insufficientiam Legati huiusmodi ad ipsius construendę domus fabricam; & etiam ex eo, quod conuentus fratrum huiusmodi inibi ob sterilitatem loci ex quotidianis elemosynis sustentari non posset, sine magno vestro dispendio construi nequeant, ac vos de consensu hæredum Victoris, et consilio primorum terrę huiusmodi loco dictę construendę domus vnā Ecclesiam cum hospitio competentem pro vsu fratrum Ord. Minorum prouincię vestrę construi facere decreueritis, si vobis ad hoc Sedis Apostolicę licentia suffragetur. Quare humiliter nobis supplicari fecistis, vt huic pię intentioni vestrę adnuere ex benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui Ordinem vestrum præ cæteris in visceribus gerimus charitatis, volentes indemnitati vestrę, & ne pię testantium voluntates penitus euanescant, paterna sollicitudine prouidere, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis legatum huiusmodi acceptandi, & de consensu hæredum, si qui sunt, vel primorum terrę ipsius, & ex eo loco construendi domus huiusmodi in domo dicti Victoris, vel alio loco, vobis canonicę assignando, vbi magis commoditati vestrę expedire cognoueritis, vnā Ecclesiam cum altaribus, campanili humili, campana, claustro, refectorio, dormitorio, hortis, hortalijs, & alijs necessarijs pro perpetuis vsu & habitatione fratrum Ordinis Minorum & Observantiæ prædictorum, in quibus ipsi fratres missas celebrare, & prædicationis, ac confessionis officia, & alia animarum Christifidelium salutem concernentia, exercere valeant, construi faciendi iuxta dicti Victoris ordinationem: ita quod ad constructionem alterius domus pro ordinaria habitatione eorundem fratrum, ac canonicam celebrationem inibi faciendam minimę teneri, nec ad id a quoquam compelli valeatis; nec etiam domus legata, ac quarta pars bonorum huiusmodi ad alios fratres deuoluatur, licentiam auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus. Nos enim eidem domui postquam constructa fuerit & fratribus in ea pro tempore degentibus, vt omnibus & singulis priuilegijs, immunitatibus, indultis, fauoribus, prærogatiuis, indulgentiis, et peccatorum remissionibus tam in vita, quam in mortis articulo alijs domibus, et cæteris Ordinis fratrum Minorum Observantiæ huiusmodi concessis, et quibus vtuntur, potiuntur, et gaudent, ac vti, potiri, et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, vti, potiri, et gaudere liberę possint; iure tamen parochialis Ecclesię, et cuiuslibet alterius semper saluo, eidem auctoritate et tenore concedimus et indulgemus. Non obstantibus voluntate dicti Victoris, quam quoad hoc de hæredum consensu commutamus, ac fel. rec. Boni-

Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri inter alia prohibentis, ne quivis Ordini Mendicantium fratres nova loca ad habitandum recipere præsumant absque Sedis Apostolicæ licentia speciali, faciente plenam & expressam ac de verbo ad verbum de huiusmodi prohibitionem mentionem, & alijs quibuscumque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 11. Iulij 1520. Pontificatus nostri anno octavo.

L X I I.

Vt acceptent conuentum in monte Caluo. *Ibidem.*

*Dilectis filiis Ministro & fratribus Ordinis Minorum regul. Obseru.
Prouincia Terra laboris, secundum morem dicti Ordinis,*

EXponi nobis nuper fecistis, quod dilectus filius Sigismundus Carafa ob singularem deuotionis affectum, quem ad Ordinem vestrum gerit, & vberes animarum fructus, quos ex fratrum eiusdem Ordinis exemplari vita, & assidua celebratione prouenturos sperat, terrena in cælestia felici commercio commutare fatagens, quandam domum cum Ecclesia, campanili humili, campana, claustro, dormitorio, refectorio, alijsque necessarijs officinis, nec non hortis, & hortalijs, pro perpetuis vsu & habitatione eorundem fratrum, sub inuocatione de qua vobis videbitur, in loco de monte Caluo Beneuentanæ diocesis ædificare intendit: proinde nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis domum prædictam recipiendi, aliàsque de præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica, dignaremur. Nos igitur, qui diuini cultus incrementum nostris potissimum temporibus vbique fieri desideramus, vt votis fidelium omnium, ex quibus præcipuè spiritualibus profectibus Altissimo famulantium, & salutaribus fructibus populorum consulitur, libenter annuimus, eaque, quantum cum Deo possumus, fauore beneuolo confouemus, huiusmodi supplicationibus inclinati, eidem Sigismundo domum pro perpetuis vsu & habitatione fratrum vestri Ordinis regul. obseru. ipsam construendam, seu cum omnibus supradictis construi faciendam, vobisque illam postquam constructa & ædificata fuerit, recipiendam, & perpetuis futuris temporibus inhabitandam, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, licentiam & facultatem concedimus. Nos enim, vt domus prædicta, ac illius Guardianus & fratres pro tempore degentes, omnibus & singulis priuilegijs, gratijs &c. vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, iure tamen parochialis Ecclesiæ, & cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo, auctoritate & tenore præmissis concedimus pariter & indulgemus. Non obstantibus fel. rec. Bonif. Papæ VIII. &c. ac alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 11. Iulij 1520. Pontificatus nostri anno octavo.

L X I I I.

Vt fratres Obseruantes possint admittere ecclesiam S. Protasij
in vrbe Placentina. *Ibid. fol. 22.*

Ad perpetuam rei memoriam.

SOlet Sedis apostolicæ circumspccta benignitas deuotorum fidelium iustis desiderijs fauorabiliter annuere, ipsosque in his præsertim, cum mentes eorum cælesti

cælesti pabulo refici, ac exinde ab omnibus optatam animarum salutem feliciter consequi speratur, liberaliter exaudire. Sane pro parte dilectorum filiorum modernorum Guardiani, & fratrum domus S. Mariæ de Nazareth, extra & prope muros Placentin. Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum, & Antonini de Mussis Rectoris Parochialis Ecclesiæ S. Protasij Placentin. nec non dilectarum in Christo filiarum modernæ Abbatisæ, & Conuentus monasterij monialium S. Mariæ Magdalenæ etiam Placentin. Ordinis S. Claræ, sub cura dictorum Guardiani, & fratrum ac regulari obseruantia viuentium, nobis nuper exhibitæ petitio continebat, quod licet alias dictus Antoninus, considerans fratres dicti Ordinis Minorum etiam de Obseruantia nuncupatorum, non habere in Ciuitate Placentin. aliquem idoneum locum, in quo prædicationis officium animarum, Christi fidelium saluti pernecessarium exercere possent; ac cupiens pro sua erga dictos fratres singulari deuotione eisdem fratribus de huiusmodi loco prouideri, Ecclesiam prædictam in loco ad hoc commodo consistentem, Guardiani, & fratribus dictæ domus pro huiusmodi officio exercendo duntaxat concesserit, & ipsi Guardianus, & fratres ad maiorem Christi fidelium pro audiendis prædicationibus huiusmodi in dicta Ecclesia conuenientium commoditate, ex eleemosynis per ipsos Christi fideles, opera tamen, studio, & persuasionibus Guardiani, & fratrum dictæ domus, ac ipsorum intuitu erogatis, ecclesiam prædictam nimia vetustate ruinam minantem, sumptuoso opere de nouo construui, & ampliari facere inceperint, & vt Deo dante perfici possit pro viribus operam præstare intendant. Tamen dicti moderni Guardianus, & fratres dubitant, postquam ex eorum industria ecclesia prædicta in suis ædificijs, & structuris perfecta fuerit, se exinde per aliquem ipsius ecclesiæ rectorem expelli, & ab officio prædicandi huiusmodi prohiberi, ac Christi fideles eleemosynas huiusmodi erogantes, eorum laboribus & affectu sui pij desiderij frustrari timentes, ab erogandis eleemosynis retrahi in animarum suarum, & ipsius ecclesiæ maximum detrimentum. Verum si modernæ, & pro tempore existenti Abbatisæ, & conuentui dicti monasterij Ius patronatus, & præsentandi ordinario loci personam idoneam ad ipsam ecclesiam quoties illam deinceps futuris temporibus vacare contigerit, ita tamen, quod ipsa Abbatisa, cum duabus ex monialibus dicti monasterij per eam pro tempore eligendis duntaxat, personam ipsam præsentare possint, & vnum ex agnatione dicti Antonini, ei proximiorum, & aliquo ex eis idoneo non repperito, vnum etiam idoneum si reperiatur ex descendentibus dilecti filij Marij Agnifoli Ciuitatis, vtriusque iuris doctoris Placentinens, alioquin alium idoneum præsentare teneantur. Et si dictus ordinarius præsentatum huiusmodi infra terminum vnus diei à tempore factæ præsentationis huiusmodi cõputandum non instituerit, ipse præsentatus ex tunc auctoritate apostolica institutus censeatur, reseruaretur, & concederetur. Ac quidem de cætero etiam perpetuis futuris temporibus fratres dicti Ordinis Minorum ad id per eorum Superiores in dicta Ecclesia prædicare volentes, id pro eorum voluntate facere, nec per Rectorem ipsius Ecclesiæ pro tempore existentem, seu quoscumque alios etiã cuiusvis Ordinis religiosos, & quauis auctoritate fulgentes desuper impediri possent, ac nullus alius cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerit, in dicta Ecclesia sine consensu Guardiani, & fratrum domus prædictæ pro tempore existentium, prædicare valeat, statueretur, & ordinaretur, profecto dicta ecclesia opera, & industria Guardiani, & fratrum dictæ domus, & Christi fidelium eleemosynis, citius, & facilius ad optatum finem perduceretur: ipsique Guardianus, & fratres sperantes Abbatisam, & moniales prædictas aliquam ipsi Guardiani, & fratribus amicabilem personam ad dictam ecclesiam illius occurrente vacatione præsentaturas fore, aliquem eiusdem Ordinis probum, & litteratum virum, qui sincera erga Deum, & proximum charitate in dicta Ecclesia singulis annis temporibus opportunis, & consuetis prædicaret, per eorum Superiores deputari curarent in diuini cultus in eadem Ecclesia augmentum, & animarum salutem, ac ciuium & aliorum incolarum ciuitatis prædictæ spiritualem consolationem. Quare pro parte modernorum Guardiani, & fratrum dictæ domus

domus, & Abbatissæ, ac conuentus, nec non Antonini prædictorum, nobis fuit humiliter supplicatum, vt Abbatissæ, & conuentui præfatis, ius patronatus, & præsentandi eidem ordinario personam idoneam ad dictam Ecclesiam quoties illam pro tempore vacare contigerit, per ipsum ordinarium ad præsentationem, huiusmodi in illius Rectorem instituendam, vt præfertur reseruare, & concedere, ac alias in præmissis opportunè de benignitate apostolica dignemur. Nos igitur, qui animarum salutem sinceris exoptamus affectibus, modernos Guardianum, & fratres, ac Abbatissam, & Conuentum, nec non Antoninum prædictos ac eorum singulos, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, modernæ, & pro tempore existenti Abbatissæ, & conuentui prædictis Ius patronatus, & præsentandi dicto ordinario personam idoneam ad Ecclesiam prædictam, quoties illam deinceps perpetuis futuris temporibus, etiam apud Sedem Apostolicam vacare contigerit, per eundem ordinarium ad præsentationem huiusmodi in rectorem dictæ ecclesiæ instituendam, ita tamen, quod ipse Abbatissa, & moniales vnum ex agnatione Antonini ei proximiorum, & aliquo ex agnatione huiusmodi idoneo non repperito vnum etiam idoneum si reperiatur ex descendens Marij prædictorum, alioquin alium idoneum præsentare teneantur. Et si dictus ordinarius præsentatum huiusmodi infra dictum terminum non constituerit, ipse præsentatus ex tunc apostolica auctoritate institutus sit, & esse censeatur, apostolica auctoritate prædicta, tenore præsentium, concedimus, & assignamus. Ac quidem Ordinis prædicti Minorum fratres, vt præmittitur, deputati in dicta ecclesia prædicare volentes, id pro eorum voluntate facere, nec per rectorem ipsius Ecclesiæ pro tempore existentem, seu quoscumque alios etiam cuiusuis alterius Ordinis religiosos, quauis, etiam apostolica, auctoritate fulgentes impediri possint, nullusque alius cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existat, in dicta ecclesia, nisi de consensu Guardiani, & fratrum dictæ domus pro tempore existentium prædicare valeat, dicta auctoritate Apostolica earundem tenore, præsentium statuimus, & ordinamus: decernentes ius patronatus huiusmodi Latorum, & non Clericorum censi, & eisdem Abbatissæ, & conuentui ac si ecclesiam prædictam fundassent, & dotassent, competere, illique per quascumque dictæ Sedis vel Legatorum eius litteras quomodolibet, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine pro tempore concessas, & concedendas, ac quascumque regulas etiam derogatorias derogatorias continentes, derogari non posse; et si derogeretur, ipsa derogatio minimè suffragetur, nisi ipsarum Abbatissæ, & conuentus ad id expressus accedat assensus. Sicque, per quoscumque iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales interpretari, iudicari, & diffiniri debere, subblata eis, & eorum cuilibet quauis aliter interpretandi, iudicandi, & diffiniendi facultate: ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca venerabili fratri nostro Episcopo Cremonensi, & dilectis filijs Præposito S. Agathæ Cremonensis, ac Archipresbytero Castri Arquati Placentin. diocesis ecclesiarum per apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum per se vel alium, seu alios, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Guardiani, & fratrum, ac Abbatissæ, & conuentus, nec non Antonini prædictorum, seu alicuius eorum desuper fuerint requisiti, eis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra reseruacionem, concessionem, assignationem, statutum, ordinationem, & decretum prædicta firmiter obseruari, ac ipsos Guardianum, & fratres, ac Antoninum, & Abbatissam ac Conuentum illis respectiue pacifice gaudere: non permittentes eos per quoscumque desuper quomodolibet indebitè molestari: Contradictores quoslibet, & rebelles per censuram ecclesiasticam, &c. compescendo inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Non

Non obstantibus sæl. record. Bonifacij Papæ VIII. &c. & alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis contrarijs quibuscunque, &c. Nulli ergo omnino, &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno 1520. tertio decimo Kalend. Augusti Pontif. nostri anno octauo.

L X I V.

Dat facultatem fundandi monasterium Clarissarum in Vrbeuetana ciuitate. *Ibid. fol. 23.*

Ad perpetuam rei memoriam.

A Nimas lucrifacere Creatori intensis desiderijs affectantes, &c. Sanè pro parte dilectorum filiorum Communitatis ciuitatis nostræ Vrbeuetanenobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum in dicta ciuitate aliquod monasterium monialium Ordinis S. Claræ regularis Obseruantia non existat, ipsi ob singularem quem ad S. Claram, & illius Ordinem huiusmodi gerunt deuotionis affectum, cupiunt ad Dei & B. Mariæ Virginis gloriam & honorem, ac religionis propagationem in eadem ciuitate vnum monasterium monialium dicti Ordinis, quæ sub cura, visitatione, & correctione Ministri pro tempore, & fratrum Ordinis Minorum regularis Obseruantia prouinciæ Romanæ secundum morem ipsius Ordinis Minorum vota sua Altissimo persoluant, exigi, & institui, ac proponant dicti monasterij constructioni, ac illius Abbatisæ, & monialium pro tempore existentium sustentationi pro viribus intendere. Quare supplicari fecerunt nobis humiliter dicti Communitas, vt eis monasterium huiusmodi sub inuocatione eiusdem S. Claræ in dicta ciuitate, & loco ad id conuenienti, construi facienda licentiam concedere, illudque in monasterium monialium huiusmodi erigere & instituere, aliasque in præmissis opportunè prouidere, de benignitate Apostolica dignemur. Nos igitur, qui religionis propagationem sinceris desiderijs exoptamus, singulas personas communitatis huiusmodi à quibuscunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, autoritate Apostolica, tenore præsentium, Communitati prædictis vnum monasterium monialium sub inuocatione S. Claræ huiusmodi in dicta ciuitate, & loco ad id conuenienti, cum Ecclesia, refectorio, dormitorio, claustro, horto, hortalijs, & alijs officinis necessarijs construi, & ædificari facienda licentiam concedimus, & illud postquam constructum fuerit, in monasterium monialium Urbanistarum, vel de secunda regula nuncupatarum dicti Ordinis S. Claræ pro vna Abbatisa, & aliquibus monialibus, quæ inibi sub regulari obseruantia, & perpetua clausura, nec non Ministri, & fratrum prædictorum cura, visitatione & correctione Altissimo famulentur, cum dignitate Abbatisali & conuentu ac alijs insignijs monasterijs monialium Ordinis huiusmodi congruentibus, ex nunc prout ex tunc, & è contra erigimus, & instituimus: ac illi sic erecto, pro eius dote, ac Abbatisæ, & monialium illius sustentatione, omnia & singula bona eidem monasterio oblata & relicta & in posterum relinquenda perpetuò applicamus, & appropriamus: nec non Ministro & fratribus prædictis vt curam, visitationem, & correctionem Abbatisæ et monialium in dicto monasterio pro tempore degentium, omni exceptione remota suscipere, et aliquam personam idoneam Ordinis Minorum, et Obseruantia huiusmodi, quæ ipsarum Abbatisæ et monialium confessiones diligenter audiat, eisque pro modo culpæ poenitentiam salutarem iniungat: ac Eucharistiæ, et alia Sacramenta Ecclesiastica ministret, deputare debeant, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quod nisi paruerint,

eo ipso quilibet eorum incurrat, præcipimus, et mandamus, ac eidem Ministro vt aliquas moniales dicti Ordinis S. Claræ ab earum monasterijs in dicta prouincia consistentibus, de illarum superiorum licentia ad dictum monasterium Vrbeuetan. pro illius monialium instructione, ac institutis, & obseruantia regularibus inibi introducendis, transferre, ipsisque translatis monialibus, vt inibi donec regularis obseruantia in ipso monasterio Vrbeuetan. firmata fuerit, seu quoad vixerint, residere, absque alicuius censuræ Ecclesiasticæ incurso: nec non Abbatissæ & monasterio Vrbeuetan. pro tempore degentibus huiusmodi, vt omnibus & singulis priuilegijs, immunitatibus, prærogatiuis, exemptionibus, gratijs, indultis, ac indulgentijs, & peccatorum remissionibus, tam in vita, quam in mortis articulo alijs monasterijs monialium sub cura fratrum Minorum regularis Obseruantia prædictorum degentibus, in genere concessis, vti, potiri, & gaudere liberè & licitè valeant, indulgemus sine alicuius præiudicio quoad omnia præmissa. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, &c. cæterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud S. Petrum anno 1520. tertio nonas Septembris Pontific. nostri anno 8.

L X V.

Vt ex vetustis Clarissarum monasterijs vnum construatur
nouum in Nursia. *Ibid. fol. 16.*

*Dilecto filio Magistro Bonsignoro de Bonsignoribus, Notario nostro,
& in terra nostra Nursia Commissario.*

EXponi nobis nuper fecerunt dilecti filij Vniuersitas terræ nostræ Nursiæ Spoletanæ diocesis, quod licet alias ad aures nostras deducto, quod moniales monasteriorum S. Mariæ Magdalenzæ, & S. Lucie Ordinis S. Claræ dictæ Terræ impudicam & inhonestam vitam ducebant; Nos cupientes in litteris opportunè prouidere: Dilecto filio Andreæ Griphoni, tunc nostro in dicta Terra commissario, inter alia, vt adhibitis secum aliquibus eius arbitrio eligendis religiosis probatæ vitæ, intra certum tunc expressum tempus, moniales prædictas ad obseruantiam & regularem vitam reformaret, ac deinde ad alium locum, vbi honestissimè, & sub clausura viuere arctarentur, transferret, mandauimus: Et deinde dictus Andreas vna cum tribus per eum ad hoc electis viris ecclesiasticis monasteria prædicta tam eo, quod mœnijs & propugnaculis dictæ Terræ contigua existebant, & propterea præsentī tempore belli à sæcularium aditu prohiberi vix poterant, quam etiam eo quod aëris intemperies inibi aliquando urgebat, destrui seu vendi, reseruatis ibidem dumtaxat ecclesijs, prout Ministro prouinciali fratrum Minorum de Obseruantia videretur, ex his vnum nouum monasterium sub vocabulo tunc expresso, & in loco ad hoc per dictam Vniuersitatem designato, ad clausuram apto & idoneo, fieri, & cōstrui, ac ad illud moniales prædictas transferri debere decreuerit, ac executionē præmissorū dictq; Ministro prouinciali commiserit, nosq; postmodum de decreto & commissione huiusmodi, specifica non facta mentione, omnia & singula per Andream, & electos præmissos super præmissis facta approbauerimus, & confirmauerimus, prout in nostris, & ipsius Andreæ desuper confectis litteris plenius dicitur contineri. Et deinde Prouincialis, & Vniuersitas prædicti, moniales omnes S. Hieronymi, tunc tertij Ordinis B. Francisci, ac de Pœnitentia nuncupati, Terræ eiusdem, quod angustum, & in loco ad clausuram & Obseruantiam regulares incommodo situm existit, nec non dictæ S. Lucie monasteriorum ad dictum monasterium S. Mariæ Magdalenzæ, vt in eo quousque dictum nouum monasterium perficiatur, maneat, transtulerint, ac ædificio eiusdem monasterij noui operam dare inceperint, ac pro complemento monasterij noui huiusmodi, & quia domus inhabitata faci-

Ius corruunt, opus sit S. Lucie, et S. Hieronymi ex nunc, et postquam ad monasterium nouum huiusmodi moniales ipsæ translatae fuerint, etiam S. Mariæ Magdalenæ monasteriorum prædictorum ædificia et situs relictis eorum dumtaxat ecclesijs vendere. Quia tamen nuper pro parte dilectorum filiorum hominum locorum circumuicinarum dictæ Terræ nobis exposito, quod ipsi filias, neptes, & consanguineas in dictis monasterijs habebant, & dubitabant eorundem monasteriorum bona exquisitis modis alienare; Nos per quasdam, in quibus nulla de decreto & litteris prædictis expressa mentio facta fuerat, tibi directas, omnem alienationem seu venditionem bonorum quorumcunque ad monasteria prædicta legitime spectantium, quouis quæsito colore fieri prohibuimus, ac tibi ex eisdem locis circumuicinis duos probos viros, sine quorum consilio bona ipsa vendi, vel alienari non possent, pro singulis monasterijs huiusmodi deputandi facultatem concessimus. Turque forsan venditionem huiusmodi fieri prohibuisti, & sic ædificio noui monasterij & reformationi monialium huiusmodi non paruum impedimentum ex huiusmodi prohibitione paratur: pro parte Vniuersitatis & monialium prædictarum nobis fuit humiliter supplicatum, vt in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur omnium & singularum litterarum prædictarum, & quorumcunque in eis contentorum tenores, & illarum vigore sequuta quæcunque præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, autoritate Apostolica tenore præsentium, litteras tibi directas prædictas, quas si de decreto Andreæ, & alijs litteris prædictis nobis expositum fuisset, nullatenus dedissemus, pro maiori cautela cassamus, & nullius roboris vel momenti fuisse, vel esse decernimus. Et nihilominus prouinciali nunc Ministro & pro tempore existenti fratrum Minorum de Obseruantia, prouinciæ S. Francisci, secundum morem eiusdem Ordinis, ac dictis Vniuersitati domos & habitationes, seu strukturas & ædificia, & hortos, ac situs S. Lucie, & S. Hieronymi, ac S. Mariæ Magdalenæ monasteriorum prædictorum, quæ ad prophanos vsus reducimus, relictis dumtaxat eorum ecclesijs, vendendi, & precium inde proueniens, in ædificia, & alia pro dicto monasterio nouo necessaria conuertendi, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus. Tibique ac dictæ Terræ Commissario pro tempore existenti committimus, & mandamus, quatenus præsentis litteras faciat autoritate nostra plenum effectum sortiri, ac ab omnibus inuiolabiliter obseruari, contradictores per censuram ecclesiasticam, & alia iuri remedia, appellatione postposita, compescendo: inuocato, &c. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 23. Septembris 1520. Pontific. nostri anno octauo.

LXVI.

Vt duos possint admittere conuentus, vnum in castro
Cittadellæ, alterum in castro Liniaci.

Ibid. fol. 25.

*Dilectis filiis Ministro & fratribus Ordinis Minorum regul. Obseru.
prouinciæ S. Antonij iuxta morem dicti Ordinis,*

EXponi nobis fecistis, quod dilecti filij Communitates, habitatores & incolæ castri Cittadellæ Vicentin. dioc. & Castri Liniaci, ob singularem deuotionis affectum, quem ad Ordinem vestrum fratrum Minorum regularis Obseruantia gerunt, & vberes animarum fructus, quos ex eorum exemplari vita et assidua diuinorum celebratione prouenturos sperant, terrena in cœlestia felici commercio commutare satagentes, duas domos respectiue; vnam extra prædictum

ca-

castrum Cittadellæ sub inuocatione Sancti Francisci, & alium in præmisso castro Liniaci, sub inuocatione Sancti Antonij Paduani, cum Ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, claustro, dormitorio, refectorio, aliisque necessariis officinis, nec non hortis, & hortaliis pro perpetuis vsu & habitatione eorundem fratrum, Ordinis vestræ regularis obseruantie ædificare intendunt. Proinde nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis domos prædictas recipiendi licentiam et facultatem concedere, aliasque in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui diuini cultus incrementum nostris potissimum temporibus vbique propagari desideramus, et votis fidelium omnium, ex quibus præcipuè spiritualibus profectibus Altissimo famulantium, et salutaribus fructibus popolorum consulitur, libenter annuimus, eaque quantum cum Deo possumus fauore beneuolo confouemus, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, vt domos præfatās postquam, vt præfertur, constructæ et ædificatæ fuerint, recipere, retinere, ac inhabitare. Quodque domus prædictæ Guardiani, et fratres in eis existentes, omnibus & singulis priuilegiis, gratiis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, et indultis spiritualibus, et temporalibus, Ordini et Obseruantie prædictæ, eiusque domibus et conuentibus hætenus concessis, et in posterum concedendis vti, potiri, et gaudere liberè et licitè valeant, iure parochialis Ecclesiæ, et cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo, tenore præsentium concedimus pariter et indulgemus &c. non obstantibus quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 10. Decembris 1520. Pontificatus nostri anno 8.

LXVII.

Vt alij similiter conuentus admittantur in Insula Corsicæ.

Ibid. fol. 24.

*Dilecto filio Ministro Prouinciæ Corsicæ, Ordinis Minorum
regularis Obseruantie.*

CUm Communitas castri Rogliani, & castri Centurij Marianen. diœcesis ob singularem, quem ad Ordinem fratrum Minorum regul. Obseru. deuotionis gerunt affectum, & pro animarum salute, religionisque propagatione, ac diuini cultus augmento, suis expensis in aliquo loco congruo & conuenienti, & sub inuocatione, de quibus tibi videbitur, duas domos respectiuè in prædictis castris, pro perpetuis vsu & habitatione eorundem fratrum tuæ curæ commissorum, cum Ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, dormitorio, claustro, hortis, hortaliis, & aliis necessariis officinis construere, & ædificare, siue construere & ædificari facere, summopere cupiant. Et nobis propterea eadem Communitates, & iidem populi humiliter supplicari fecerunt, vt tam honestæ & religiosæ petitioni paterna beneuolentia, de benignitate Apostolica annuere dignaremur. Nos itaque, qui diuini cultus augmentum vbique, & præsertim nostris temporibus intensis desiderijs peroptamus, huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi, vt in locis, de quibus tibi videbitur, per præfatos populos, & communitates assignandis, & sub inuocatione, de qua etiam tibi placuerit, duas domos præmissas, cum Ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortaliis, & aliis necessariis officinis pro perpetuis vsu, & habitatione fratrum Minorum regularis Obseruantie Corsicæ, sine alicuius præiudicio, construendi, erigendi, & ædificandi, seu construere, erigi, & ædificari faciendi, auctoritate Apostolica tenore præsentium, licentiam concedimus pariter & indulgemus: ac domibus huiusmodi, postquam constructæ fuerint, & fratribus in eis pro tempore commorantibus, quod omnibus & singulis priuilegiis, gratiis &c. aliis domibus dicti Ordinis & fratribus nunc & pro tempore in genere per Sedem Apostolicam, & aliàs concessis, confirmatis, & innouatis,

Annal. Minor. Tom. VIII.

u 2

& qui-

& quibus vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè possint, & valeant, iure tamen parochialis Ecclesiæ, & cuiusvis alterius in omnibus semper saluo, auctoritate Apostolica & tenore prædictis concedimus, & indulgemus: fel. rec. Bonif. Papæ VIII. &c. constitutionibus et ordinationibus &c. cæterisque aliis in contrarium facientibus non obstantibus. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 10. Decemb. 1520. Pontif. nostri anno octauo.

LXVIII.

Vt gaudeant omnibus priuilegijs Ordinum Mendicantium.

Ex Breui originali.

*Dilectis filijs vniuersis fratribus Ordinis Minorum regularis
Observantia nuncupatis.*

Dilecti filii &c. Affectu beneuolentiæ spiritualis &c. Dudum siquidem felic. rec. Iulius Papa II. prædecessor noster vobis vt ex tunc de cætero omnibus & singulis priuilegijs, gratiis, libertatibus, immunitatibus, et indultis spiritualibus, et temporalibus tam fratribus Prædicatorum, quam Heremitarum Sancti Augustini ac B. Mariæ de Monte Carmelo, omnibusque Mendicantibus, per Sedem Apostolicam, vel Legatos eiusdem in genere, etiam per litteras Apostolicas, *Mare magnum* nuncupatas, etiam quoad exemptionem à solutione *Quarta*, Ordinariis & Parochialium Ecclesiarum Rectoribus debitæ, à qua vos pro potiori cautela exemiti, eatenus concessis, vti, potiri, & gaudere possitis, & deberetis in omnibus et per omnia, ac si vobis specificè concessa fuissent, per suas in forma Breuis litteras indulgit, illaque de nouo vobis concessit, prout in dictis litteris plenius continetur. Nos igitur ad vos pium animi affectum, quo vos ob deuotionis vestræ sinceritatem, & religionis honestatem prosequimur, extendentes, ac profectui vestro paternè consulere volentes, Motu proprio, et ex certa scientia litteras prædictas, & in eis contenta quæcumque auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus et innouamus, et confirmamus, ac plenum firmitatis robur obtinere et firmiter obseruari, vobisque perpetuò suffragari debere decernimus. Et nihilominus pro potiori cautela præmissa omnia de nouo auctoritate, et tenore prædictis concedimus, et indulgemus: Mandantes vniuersis & singulis Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, et Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis personis in dignitate ecclesiastica vbilibet constitutis, quatenus ipsi, vel aliquis eorum per se, vel alium seu alios vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant vos gratiis, priuilegijs, libertatibus, immunitatibus, concessionibus, et indultis præmissis pacificè gaudere. Nos permittentes vos desuper per Ordinarios, et Rectores præfatos, seu quoscunque alios, quauis auctoritate fungentes, quouis quæsto colore, quomodolibet indebitè molestari, inquietari, seu etiam perturbari: contradictores &c. compescendo: inuocato &c. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis &c. cæterisque contrariis quibuscunque. Ceterum quia difficile foret &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscat. die 11. Decembris 1520. Pontificatus nostri anno octauo.

L X I X.

Vt possit perficere domum Asilli, ab Amadeis relictam .

Ex Reg. Cism. fol. 24.

Dilecto filio Ministro provincie sancti Antonij Ordinis Minorum regul.

Observantia secundum morem eiusdem Ordinis .

EXponi nobis nuper fecisti, quod ex dispositione, seu ordinatione Capituli generalis per fratres Ordinis Minorum regularis Observantia Lugduni celebrati, dilecti filii fratres provincie S. Petri in monte aureo, domum S. Hieronymi apud Asillum, agri & dioc. Taurisina reliquerunt; fratres vero Minores regularis Observantia tua provincie eiusdem domus possessionem ceperunt. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, dicta domus nondum completè ædificata existat, & pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, ut tibi domum eandem pro usu & habitatione fratrum dictæ tuæ provincie, perficiendi facultatem concedere, aliasque in præmissis opportunè providere de benignitate apostolica dignatemur. Nos huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi & fratribus tuæ provincie & Ordinis dictorum, ut domum prædictam cum Ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, dormitorio, claustro, hortis, hortalijs, & alijs officinis necessariis pro perpetuis usu & habitatione fratrum eiusdem tuæ provincie construi & ædificari facere, illamque recipere & perpetuo inhabitare, ac illam & illius pro tempore Guardianos & fratres, omnibus & singulis privilegijs, indultis, exemptionibus, prærogatiuis, indulgentijs & gratijs, quibus aliæ eiusdem tuæ provincie domus, illarumque Guardiani & fratres quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, uti, potiri, & gaudere liberè & licitè valeatis, tenore præsentium indulgemus. Quocirca venerabili fratri Episcopo Cremonensi, ac dilectis filijs Abbati monasterij S. Georgii Venetiarum, ac Archipresbytero Ecclesie loci de Asillo Taurisinae diocesis in virtute sanctæ obedientie, tenore præsentium committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se vel alium, seu alios autoritate nostra faciant te, nec non dictos Guardianum & fratres dictarum domus, & tuæ provincie, domo & concessione prædictis pacifice frui, & gaudere, non permittentes vos, seu vestrum aliquem desuper contra tenorem præsentium, modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari: Contradiutores quoslibet et rebelles per Ecclesiasticas, et pecuniarias et alias quascumque de quibus eis placuerit, censuras, et poenas, ac alia iuris remedia, appellatione postposita, compescendo. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. etc. ac alijs constitutionibus et ordinationibus apostolicis, etc. cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Pisc. die 13. Decembr. M. D. XX. Pontif. nostri anno octauo.

L X X.

Vt reficiatur domus destructa Archæ-ruptæ in

suburbio Veronensi. *Ibid. fol. 25.*

Dilecto filio Ministro provincie S. Antonij Ord. Min. reg.

Obseru. secundum morem eiusdem Ordinis .

EXponi nobis nuper fecistis, quod cum domus S. Francisci Archæ-ruptæ in suburbio Veronensi Ordinis Minorum regularis Observantia propter bella, quæ
annis

annis elapsis in illis partibus vixerunt, penitus destructa fuerit, tu cuperes in aliquo loco Agri Veroneſi, ad hoc opportuno, vnam domum pro habitatione fratrum dicti Ordinis, qui in dicta domo, si destructa non esset, habitare debebant, construi, & ædificari facere. Quare humiliter nobis supplicari fecisti, ut tibi ædificandi domum huiusmodi, licentiam concedere, aliasque in præmissis opportunè providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi, ut in aliquo loco agri Veroneſi ad hoc opportuno, vnam domum sub inuocatione prædicta S. Francisci Arcæ-rupæ, vel alia, de qua tibi videbitur, cum Ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, dormitorio, refectorio, clauſtro, hortis, hortalijs & alijs officinis necessarijs pro perpetuis vsu & habitatione fratrum dicti Ordinis, construi & ædificari facere valeas; & fratres eiusdem Ordinis illam recipere & perpetuo inhabitare: Ac domus ipsa, & illius pro tempore Guardianus, & fratres omnibus, & singulis priuilegijs, exemptionibus, prærogatiuis, indulgentijs, indultis & gratijs, quibus alia quæcumque dicti Ordinis domus, illarumque Guardiani & fratres quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, vti, potiri, & gaudere liberè & licitè valeant, iure tamen parochialis Ecclesiæ in omnibus semper saluo, tenore præsentium indulgemus. Quocirca dilectis filijs Abbati monasterij S. Nazarij, & Archipresbytero, & Nicolao Placentiſi canonico Ecclesiæ Veroneſi per hæc scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium seu alios, auctoritate faciant te, nec non Guardianum & fratres pro tempore domus ædificandi huiusmodi, illa, nec non concessione huiusmodi pacifice frui & gaudere: Non permittentes vos seu vestrum aliquem desuper contra tenorem præsentium modo aliquo molestari, impediri aut inquietari: Contradiçtores quoslibet, & rebelles per ecclesiasticas, & pecuniarias ac alias quascumque de quibus eis placuerit, censuras & pœnas & alia iuris remedia opportuna, appellatione postposita compescendo. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri prohibente, ne quis Mendicantium fratres noua loca ad habitandum recipere, præsumat absque Sedis Apostolicæ licentia speciali, plenam & expressam de prohibitione huiusmodi mentionem faciente, ac alijs constitutionibus & ordinationibus apostolicis, &c. cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 17. Decembr. M. D. XX. Pontif. nostri anno octauo.

L X X I.

Pontifex concedit Indulgentias orantibus ante statuas, & imagines cœmeterij Antuerpiensis. *Ibid. fol. 19.*

Christophorus Numaius miseratione diuina tit. S. Mariæ de Aracali Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis Forliuien. vniuersis, &c. Salutem in Domino sempiternam. Ratio exigit, & veritas persuadet veritati testimonium perhibere. Quapropter tenore præsentium Vniuersitati vestræ notū facimus, & attestamur, quod nuper Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, Dominus Leo diuina providentia Papa X. ad sedulam instantiam venerabilis Patris, ac religiosi viri fratris Francisci Vander Dillſt Ord. Min. reg. Obser. pro nunc in Rom. Curia, & ipsius Ordinis seruitio permanentis, procurante, atque ad pedes suæ Sanctitatis supplicante Reuerendo P. Fratre Ioanne Francisco de Potentia, totius præfati Minorum Ordinis Procuratore meritissimo, infra-scriptas gratias, & indulta, quæ sequuntur, viuæ vocis oraculo, de benignitate apostolica sibi facto, modo, quo sequitur, concessit. Beatissime Pater, exponitur S. V. pro parte deuoti illius oratoris Francisci Vander Dillſt Antuerpiensis, Ord. Min. reg. Obser. religiosi, quod cum in dicto insigni oppido Antuerpiensi Cameracensis diocesis, celebris sit eiusdem Minorum Ordinis reg. Obs. conuen-

tus

tus (cuius idem orator pro nunc conuentualis existit) vbi in dies diuinus cultus magna cum deuotione, ac copiosa populi frequentia celebratur, Dei verbum indefesse prædicatur, atque in optimo sanctitatis odore exemplariter viuatur, adeo vt innumerabiles vtriusque sexus fideles animabus suis consulere volentes, ad prædictum locum nedum in vita passim confluant, sed etiam post mortem iuxta eorum vltimam voluntatem corpora sua ibidem tam in ecclesia, quam cœmeterio adiuncto humanda relinquant: In quo quidem cœmeterio satis spaciofo, multis arborum frondibus, politis sarcophagis, diuersis mortuorum epitaphijs, ingeniosis picturis, atque ex lapide statuis mirificè adornato, inter cætera redemptionis nostræ insignia, ob communem Christiani populi deuotionem, & animarum (quarum ibi corpora requiescunt) salubrem recordationem, summa industria, & non minima populi impensa elaborata, pretiosissimæ imagines sacram Christi passionem, eiusque dolorosæ Matris Mariæ memoriam repræsentantes sunt positæ.

Quæ non solum intuentium corda, ad mentis compunctionem excitant, verum etiam ad piè pro defunctis exorandum prouocant. Rogat igitur humiliter S. V. orator prædictus, quatenus eadem S. V. ex sanctæ Matris nostræ Ecclesiæ thesauro dignissimè sibi credito, tum viuis, tum defunctis Christifidelibus succurrendo, omnibus & singulis præfatis Christifidelibus ante Dominicam crucem, in eodem cœmeterio decentissimè erectam, atque imaginem gloriosæ Dei Genitricis Mariæ *de pietate* nuncupatam, è regione eiusdem crucis positam, reliquasq. figuras, tam ipsius filij Saluatoris nostri Iesu Christi resurrectionem, sanguinisque preciosissimi effusionem, quàm prædictæ Deiparæ Virginis lamentabilem compassionem designantes, atque sacra D. Francisci stigmata præferentes, ter orationem dominicam, annexa toties salutatione angelica pro S. V. totiusque orthodoxæ fidei salute, & animarum in pœnis existentium (quarum illo in conuentu vniuersum per ambitum tam in ecclesia, quam cœmeterio alijsque locis Deo dicatis, corpora carnis resurrectionem expectant) liberatione, dicentibus, ante singula supra præmissa loca, centum dies indulgentiarum omni tempore, ac quoties id fecerint, sibi animabusque purgandis per modum suffragij promerendas, semper duraturas, viuæ vocis oraculo de benignitate, & autoritate apostolica, ac singulari gratia, nullis contrarijs obstantibus concedere, & elargiri dignetur.

L X X I I.

Declarat quem locum debent habere fratres Obseruantes in processionibus & actibus publicis.

Ibid. fol. 27. Et ex Bulla authentica.

Ad perpetuam rei memoriam.

ET si pro iniunctæ nobis apostolicæ seruitutis officio, &c. Sanè accepimus, quod ab eo tempore citra, quo dilectis filijs fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatis, pro eo, quod ad eos iam multò maior pars membrorum, & suppositorum dicti Ordinis sancti Francisci actualiter fuerat conuersa, Ministrum illis generalem de sua portione semper eligendum concesserimus; in eosque iurisdictionem Ordinis Minorum in capite, in Capitulo generalissimo Ordinis Minorum tempore generalis Concilij Lateranensis transtulerimus, prout olim, cum aliqua minor portio eorumdem fratrum ad Obseruantiam inclinasset, vniuersalis Ecclesia in Concilio Constantiensi Vicarium ipsi portioni, Minorum familiæ nuncupatæ, vt regulæ purius insisterent, concessit, inter eosque Obseruantes & Conuentuales fratres Minores in eodem Capitulo generalissimo eorumdem fratrum con-

concordiam ad plenum constituerimus, litteris nostris desuper editis & promulgatis. Deinde vero cum pacata omnia ad Dei gratiam crederemus, inimico superseminante zizaniā, inter eosdem fratres Obseruantes in capite eiusdem Ordinis constitutos, & dilectos filios Ordinis Heremitarum S. Augustini tam Conuentuales, quam etiam de Obseruantia, & nonnullos alios fratres Ordinum Mendicantium super modo & ordine in processionibus & funeralibus, & alijs actibus publicis incedendi, & digniori loco ibi obtinendo, variæ contentiones & controuersię, in diuersis mundi partibus sunt exortę, causęque inter ipsos super ijs in Romana Curia etiam coram ipsorum Protectoribus, seu Viceprotectoribus de nostro speciali mandato pendeat indecisa, cum eorum animarum periculo, & scandalo plurimorum. Nos igitur volentes huiusmodi litibus, quę non absque eorumdem fratrum nota diutius tolerari possunt, finem imponere, & scandalorum occasiones, quę exinde oriri posse de facili formidantur, de medio submouere: Motu proprio, non ad ipsorum fratrum, vel alicuius eorum seu alterius pro eis oblata nobis super ijs petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, causę & causarum huiusmodi status, pręsentibus pro sufficienter expressis habentes, illasque ad nos harum serie aduocantes, & lites in quacunque instantia desuper pendentes vbilibet indecisas, penitus extinguentes, apostolica auctoritate statuimus & ordinamus, quod de cętero in omnibus & singulis processionibus, & funeralibus, & alijs publicis actibus quibuscumque super dicto incedendi & standi ordine, & digniori loco tenendi inter dictos Minores de Obseruantia, quos omnibus & singulis pręrogatiuis, quibus eiusdem Ordinis Conuentuales fratres uti, & gaudere soliti erant, in singulis ciuitatibus, & locis uti, & gaudere volumus; & Heremitarum S. Augustini, ac alios Ordinum Mendicantiũ fratres, & ipsos Conuentuales Minores, siue in Vrbe, siue in alijs locis, vel terris citra & ultra montes constitutis obseruari consueuerat; In alijs autem ubi Conuentuales ipsi Minores nunquam fuerunt, vel soli Obseruantes, inter eosdem Obseruantes Minores huiusmodi, ac alios Mendicantes prędictos hunc ordinem seruari mandamus: quod Minores Obseruantes huiusmodi antiquum semper locum teneant, quem Ordo S. Francisci in similibus actibus tenere alibi hactenus consuevit, nisi consuetudo antiquitus approbata, & legitimę obseruata secus habeat; Minores verò fratres omnes Obseruantes, & Conuentuales iuxta litteras nostras inter eos per nos editas, quę *Bulla concordia* nuncupatur, penitus incedere teneantur. Nullaque deinceps inter eos querela de huiusmodi vanitate processionis audiat, sed sint, sicut decet Dei ministros, se inuicem honore & charitate pręuenientes, & terminis à Sede Apostolica illis assignatis, in pace, gaudio & concordia fruantur, & se perpetuo contineant: & ex nunc quicquid secus super his à quoquam quauis etiam auctoritate nostra scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus. Quocirca venerabilibus fratribus nostris vniuersis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & in illorum absentia eorum Vicarijs in spiritualibus generalibus in virtute sanctę obediętię districtę præcipiēdo mandamus, vt eorum quilibet in eorum ciuitatibus & diocesis, quoties super hoc pro parte dictorum fratrum vel aliquorum ex eis fuerint requisiti, pręsentibus litteras publicent, faciantque eas auctoritate nostra ab omnibus supradictis inuiolabiliter obseruari: Non parentes per censuram Ecclesiasticam, & alia quauis opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus à nobis quibuscumque etiam in forma Breuis hactenus emanatis litteris, etiam motu & scientia similibus, & alijs constitutionibus & ordinationibus apostolicis contrarijs quibuscumque, &c. Ceterum, quia difficile foret, &c. Datum Romę apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 10. Ianuarij M. D. XXI. Pontif. nostri anno nono.

L X X I I I.

Vt possint ædificare conuentum in Burgo de Gedtborch.
Ibid. fol. 26.

Dilectis filiis Ministro & fratribus Ordinis Minorum regularis Obseruantie provincie Scotie iuxta morem dicti Ordinis.

Cum Communitas Burgi de Gedtborch Glasgueñ diocesis, atque habitatores & incolæ Vicecomitatus circumiacentis in regno Scotiæ, ob singularem, quem ad Ordinem fratrum Minorum regularis Obseruantie deuotionis gerunt affectum, & vberes animarum fructus, quos ex eorum exemplari vita, & assidua diuinorum celebratione prouenturos sperant, terrena in caelestia sælici commercio commutare satagentes, suis expensis in aliquo loco congruo & conuenienti, sub inuocatione, de qua tibi Ministro videbitur, vnam domum in prædicto Burgo pro perpetuis vsu & habitatione eorundem fratrum Ordinis Minorum regularis Obseruantie cum Ecclesia, campanili humili &c. & alijs necessarijs officinis construere & ædificare, siue construi & ædificari facere summopere cupiant; Et propterea nobis fuit supplicatum, vt tam honestæ & religiosæ petitioni beneuolentia paterna de benignitate apostolica annuere dignaremur. Nos itaque, qui diuini cultus augmentum vbique, & præsertim nostris temporibus internis desiderijs peroptamus, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis vt in loco congruo & sub inuocatione vt supra vnam domum præmissam cum Ecclesia, campanili, &c. & alijs necessarijs officinis pro perpetuis vsu & habitatione dictorum fratrum Minorum regularis Obseruantie provincie Scotiæ erigendi, ædificandi, & construendi, seu erigi, ædificari & construi faciendi, illamque recipiendi & habitandi, ac domui huiusmodi postquam constructa fuerit, & fratribus in ea pro tempore morantibus, quod omnibus & singulis priuilegijs, & gratijs, &c. vti, potiri, & gaudere liberè & licitè possint, & valeant, autoritate apostolica tenore præsertim, iure Parochialis Ecclesiæ, & cuiuslibet alterius semper salvo, licentiam concedimus & indulgemus, &c. non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Pisc. die 31. Ianuarij M. D. XXI. Pontif. nostri anno octauo.

L X X I V.

Confirmatur erectio Custodiæ Murcianæ in prouinciam
Carthaginensem. *Ex Reg. Vltram. fol. 48.*

*Dilectis filiis Ministro prouinciali, & fratribus prouincie Murcia
Ordinis fratr. Minorum regul. Obseruantie.*

Accepimus siquidem, quod licet in Capitulo generali Lugduni celebrato de vestri Ordinis generalis Ministri & aliorum inibi existentium determinatione decretum extiterit, Custodiam Murcia prouincie Castellæ, dicti Ordinis, in prouinciam erigi posse, si Ministro generali debere fieri videretur; ac postmodum idem Minister generalis in Congregatione generali Burdegale celebrata, de consensu omnium vocalium Congregationis ipsius, custodiam præfatam in prouinciam iuxta morem dicti Ordinis erexit; à nonnullis tamen hæsitatur de ipsius prouincie erectionis & institutionis validitate, nisi Apostolica desuper interueniret auctoritas. Nos providere volentes, ne in futurum erectioni huiusmodi

aliquid possit obijci, per quod ipsius erectionis effectus totaliter impediatur, motu proprio & ex certa scientia prouinciæ erectioni huiusmodi, ac omnia & singula inibi post dictam erectionem celebrata Capitula, instituta, officia, confecta instrumenta, & quæcumque alia desuper facta, illa pro expressis habentes, confirmamus & approbamus, ac omnes & singulos tam iuris quam facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem, supplemus. Et nihilominus pro potioris cautelæ suffragio illam de nouo in prouinciā *Carthaginensem*, nominandam erigimus, & instituimus: concedentes per præsentem, quod prouincia *Carthaginensis*, & sub illa existentes domus, Minister, Guardiani, & fratres præfata prouincie vestri Ordinis omnibus & singulis prærogatiuis, exemptionibus, &c. quibus alia Ordinis Minorum de Obseruantia prouinciæ, & sub illa existentes domus, Minister, Guardiani & fratres vtuntur, potiuntur, & gaudent, seu vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, vti, potiri, & gaudere possint & valeant. Non obstantibus fel. rec. Nicolai Papæ IV. prædecessoris nostri, per quam inter alia statuit, & ordinauit, ac districtius inhiuit ne ex tunc deinceps prouinciarum dicti Ordinis distinctio, seu diuisio, aut nouarum prouinciarum multiplicatio absque Romani Pontificis præsentia, et speciali licentia per eius patentes litteras facientes plenam et expressam, ac de ordinatione et inhibitione huiusmodi mentionem concedenda, ac etiam licentia, seu consensu Protectoris pro tempore dicti Ordinis aliquo modo fieri possent, ac quibusuis dicti Ordinis regularibus institutionibus, ac domorum prædictarum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus &c. cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscat. die 18. Martij 1520. Pont. nostri anno 8.

L X X V.

Dat eis Conseruatores contra grauamina Capituli Casalensis.

Ex Reg. Cismont. fol. 27.

*Dilectis filiis Guardiano, & fratribus domus S. Maria Angelorum,
prope, & extra muros Casalensis Ordinis Fratrum Minorum
regularis Obseruantia.*

EXponi nobis nuper fecistis, quod licet fel. rec. Iulius Papa II. Prædecessor noster vniuersis fratribus Ordinis Minorum regularis Obseruantia, vt ex tunc omnibus & singulis priuilegijs, gratijs, libertatibus, immunitatibus, & indultis spiritualibus, & temporalibus fratrum Prædicatorum, ac Heremitarum S. Augustini, ac B. Mariæ de Monte Carmelo, omnibusque alijs Ordinibus Mendicantium per Sedem Apostolicam, vel eius Legatos in genere etiam per litteras apostolicas *Mare magnum* nuncupatas, etiam quoad exemptionem à solutione quartæ locorum ordinarijs, & parochialium ecclesiarum rectoribus debita, à qua eos pro potiori cautela exemit, eatenus concessis, vti, potiri, & gaudere possint, ac debeant in omnibus, & per omnia, ac si eis specificè concessa fuissent, indulserit, illaque de nouo eis concesserit per suas: nosque motu proprio, & ex certa nostra scientia litteras prædictas, & in eis contenta quæcumque approbauerimus, innouauerimus, & confirmauerimus, ac plenum firmitatis robur obtinere, & firmiter obseruari, eisque perpetuo suffragari debere decreuerimus. Ac pro potiori cautela præmissa omnia de nouo concesserimus, inter alia per alias nostras in forma Breuis litteras, prout in illis plenius continetur. Nihilominus dilecti filij Capitulum ecclesiæ Casalensis prætendens se quasdam reuocatorias exemptionis huiusmodi litteras apostolicas obtinuisse, quartam prædictam à vobis exigere, vosq. desuper diuersimodè molestare, ac etiam quominus parvuli, cet pro eis sui parentes sepulturam in vestra ecclesia elegerint, inibi sepeliri possint impedire præsumpserunt hæcenus, & præsumunt. Quare supplicari fecistis

sis nobis humiliter, vt indemnitati, & quieti vestris super his opportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur à cuiuslibet excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententijs quomodolibet incurfis vos, & vestrum quemlibet harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, autoritate apostolica tenore præsentium Iulij prædecessoris, ac priores nostras litteras prædictas, & in eis contenta quæcumq. approbamus, confirmamus, & innouamus, ac de nouo concedimus, illaque perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inuiolabiliter obseruari, vobisq. perpetuo suffragari, & paruulos, quorum parentes aut tutores, vel curatores sepulturam pro ipsis puerulis in dicta vestra ecclesia elegerint, inibi sepeliri, vobisq. vt quartam de cera tantum eidem Capitulo dare teneamini, prout hætenus dare consueuistis, autoritate, & tenore prædictis concedimus. Sicque per quoscumque, &c. iudices, &c. iudicari, &c. debere: sublata eis, etc. decernimus. Et nihilominus venerabilibus fratribus Bobiensi, et Nicomediensi Episcopis, ac dilectis filijs S. Laurentij Pineroli, et Sanctæ Mariæ Triolæ Taurinæ. et Albinganæ. diocesi. ecclesiarum Præpositis in virtute sanctæ obedientiæ per hæc scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum per se, vel alium seu alios autoritate nostra prædicta præsentis litteras vbi, quando, et quoties expedierit, ac pro parte vestra fuerint requisiti solemniter publicantes, vobisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant vos exemptione, et alijs prædictis pacifice frui, et gaudere, non permittentes vos desuper quomodolibet per Capitulum, prædictos seu quoscumque alios, etiam prætextu tertio dictarum, et quarumuis aliarum litterarum, molestari, impediri, aut inquietari, contradictores quoslibet, etc. compescendo, inuocato, etc. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. etc. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 21. Martij 1521. Pontificatus nostri anno nono.

L X X V I.

Confirmat concessionem, factam fratribus regul. Obseruantia de ecclesia S. Mariæ Annunciata de Petrarijs.

Ibid. fol. 28.

*Dilectis filijs Prioribus, & Vniuersitati Terræ nostræ Gualdi
Nucerina diocesis.*

EXponi nobis fecistis, quod alias dilecto filio nostro Antonio tituli S. Præxedis Presbytero Cardinali, ac Terræ nostræ Gualdi Nucerin. diocesis Gubernatori et Legato pro parte vestra exposito, quod locus S. Thomæ de Petrariis de Gualdo, superioribus annis fratribus Ordinis Minorum regularis Obseruantia pro eorum perpetua habitatione assignatus, minus commodus ad hoc erat, & propterea oportebat illis de alio commodiori loco prouideri, aut eos inde cum vestri dedecore et salutis animarum detrimento recedere: dictus Antonius Cardinalis & Legatus ad instantissimam supplicationem vestram locum sue heremitorum S. Mariæ Annunciata de Petrariis, per quemdam fratrem Marinum de Offida tertij Ordinis S. Francisci, dum viueret, possessum, cum iuribus & pertinentiis, suis fratribus regularis Obseruantia huiusmodi perpetuo concessit, & consignauit, ac loca prædicta insimul perpetuo vniuit & incorporauit, concessionemq. de loco S. Mariæ Annunciata huiusmodi fratri Marino, siue eius Ordini prædicto quomodolibet factam, & per ipsum Antonium Cardinalem & Legatum, vel alias confirmatam, tanquam per verborum inuolucrum, ac subreptitiæ & obreptitiæ extortam & veris precibus non fulcitam reuocauit & annullauit, nulliusque roboris, vel momenti esse declarauit, prout in ipsius Antonii Cardinalis, & Legati desuper confectis litteris plenius dicitur contineri. Quare suppli-

cari feciſtis nobis humiliter, vt præmiſſa approbare, & confirmare, aliasque deſuper opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur prædictarum & quarumcunque aliarum litterarum, instrumentorum, & ſcripturarum occasione præmiſſorum quomodolibet conſeſſorum, & quorumcunque in eis contentorum tenores, ac ſtatum litis & cauſæ inter fratres tertii Ordinis, & vos aut fratres regularis Obſervantiæ huiusmodi coram Viceprotectore dicti Ordinis, vel aliis etiam S. R. E. Cardinalibus & ſacri Palatii cauſarum Auditoribus, ac aliis quibuſcunque deſuper pendentis, ac nomina & cognomina iudicum, & collitigantium præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum pro inferſis habentes, cauſamque ad nos aduocantes, & litem huiusmodi penitus extinguentes, huiusmodi ſupplicationibus inclinati: authoritate Apoſtolica tenore præſentium conſeſſionem, aſſignationem, vnionem, incorporationem, reuocationem, annullationem, & declarationem prædictas, & prout illas concernunt, omnia & ſingula in primo dictis litteris contenta, & inde ſecuta quæcunque approbamus & confirmamus, ſupplemusque omnes, & ſingulos tam iuris quam facti defectus, qui ſerſan interuenerint in eiſdem, illaque perpetuæ firmitatis, robur obtinere, & inuiolabiliter obſeruari, & ſic per Vice-protectorem et Cardinales, ac Auditores prædictos, & alios quoscunque tam ordinaria quàm delegata, et mixta authoritate fungètes iudices et perſonas vbique iudicari, cognosci, atque decidi debere, ſublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi, cognosendi, ac decidendi facultate, nec non irritum et inane quidquid ſecus, ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienſer, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Et nihilominus locum ſiue heremitorium, vel domum S. Mariæ Annuntiæ huiusmodi cum omnibus iuribus et pertinentiis ſuis à tertio Ordine S. Franciſci, et illius fratribus huiusmodi perpetuò abdicamus, et ſeparamus, ac ſuper illis tertio Ordini, et illius fratribus prædictis perpetuum ſilentium imponimus. Quo circa venerabili fratri Epifcopo Caſertan. & dilectis filiis venerabilium Epifcoporum Aſſiſinat. & Nucerin. in ſpiritualibus Vicariis generalibus præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel per alium ſeu alios authoritate noſtra faciant præſentes noſtras litteras, & in eis contenta quæcunque plenum effectum ſortiri, ac ab omnibus inuiolabiliter obſeruari: non permittentes quemquam contra tenorem præſentium, modo aliquo moleſtari, impediri, aut inquietari: Contradictores quoslibet & rebelles, etiam per quæcunque de quibus eis placuerit cenſuras & penas ac alia iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compellendo inuocato, &c. Non obſtantibus præmiſſis litteris Apoſtolicis, ac prouincialibus, & ſynodalibus conſtitutionibus & ordinationibus, &c. cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum ſub anulo Piſc. die 11. Aprilis 1520 Pontif. noſtri an. 9.

LXXVII.

Vt admittant Conuentum in oppido de Carceribus. *Ibid.*

Dilectis filiis Miniſtro, & fratribus Ordinis Minorum regularis Obſervantiæ prouincia S. Ludouici ſecundum morem dicti Ordinis.

EXponi nobis nuper feciſtis, quod dilectus filius nobilis vir Ioannes de Pontenis, Dominus temporalis oppidorum de Continhaco, & de Carceribus Foroiulien. diœceſis, ob ſingularis deuotionis affectum, quem ad Ordinem veſtrum gerit, & vberes animarum fructus, quos ex fratrum eiſdem Ordinis exemplari vita, & aſſidua diuinorum celebratione prouenturos ſperat, terrena in cæleſtia ſælici commercio commutare ſatagens, quandam domum cum eccleſia, campanili humili, campana, clauſtro, dormitorio, reſectorio, aliisq. neceſſariis officiis, nec non hortis, & hortaliis, pro perpetuis vſu & habitatione eorundem fratrum ſub inuocatione B. Mariæ de Conſorte in prædicto oppido de Carceribus Foroiulien.

lien. dioecesis ædificare intendit. Proinde nobis humiliter supplicari fecistis, ut vobis domum prædictam recipere, aliasque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui diuini cultus incrementum, nostris potissimè temporibus ubiq. fieri desideramus, & votis fidelium omnium, ex quibus præcipuè spiritalibus profectibus Altissimo famulantium & salutaribus fructibus populorum consulitur, libenter annuimus, eaque quantum cum Deo possumus fauore beneuolò conuoluimus, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, ut domum præfatam recipere, & deinceps retinere, & inhabitare; quodque domus prædictæ Guardianus & fratres in ea pro tempore existentes, omnibus & singulis priuilegijs, gratijs &c. uti, potiri, & gaudere, sine tamen alicuius præiudicio, liberè & licitè valeant, tenore præsentium concedimus in indulgemus &c. non obstantibus quibuscunque. Datum Pali Portuen. dioecesis. sub anulo Piscatoris die 18. Aprilis 1521. Pont. nostri anno nono.

LXXVIII.

Approbat permutationem incolatus fratrum regularis
Obseruantiaæ factam in oppido Nageræ.

Ex Breui originali.

Ad perpetuam rei memoriam.

EXponi nobis nuper fecit dilectus filius nobilis vir Antonius Mantique de Lara, Dux de Nagera, quod aliàs dilecti filij fratres Ordinis Minorum regularis Obseruantiaæ vocati ab eo, & dilectis filiis populo oppidi de Nagera Calaguritanae dioecesis, in quodam horto, siue loco eis ad id per Ducem, et populos prædictos vel alium concessio, quandam domum sub inuocatione S. Francisci, pro eorundem fratrum inibi habitatione, ac Ducis, et populi prædictorum satisfactione, iuxta priuilegia eidem Ordini apostolica autoritate concessa, construi facere cœperunt. Et deinde dilecti filij Abbas, et Conuentus Monasterij B. Mariæ de Nagera, S. Benedicti seu Cluniacensis Ordinis, prætendentes se in dicto oppido iurisdictionem quasi Episcopalem habere, et quod Capella S. Crucis sita in dicto monasterio parochialis existit, ac hortus siue locus, in quo dicta domus ædificabatur, infra limites parochiaæ, et monasterij huiusmodi existit; quodque populus, et oppidum huiusmodi tempore vocationis aut ædificationis huiusmodi erant supposita interdicto, et propterea interdictum huiusmodi fuerat violatum. Ac etiam iuxta eorundem Abbatum, et Conuentus ac Ordinis priuilegia, eadem domus ædificari non poterat, sed quidquid in ea factum erat, demoliri debebat, dictos fratres desuper coram dilecto filio Antonino de Peregrina, Canonico Burgenfi, iudice super hoc, ut dicebant, autoritate apostolica deputato, traxerunt in causam, et vnam in partibus, ac aliam in Auditorio Rotæ diffinitiuas sententias pro se, et contra dictos fratres reportarunt, et causa huiusmodi in tertia instantia adhuc pendet indecisa. Quodque aliàs quondam Petrus Martini Doctor de Nagera nuncupatus, tunc in humanis agens, quoddam hospitale extra & prope muros dicti oppidi pro pauperibus inibi hospitandis construi facere incepit, seu mandauit; ac dilecti filii Petrus de Arez filius dicti Petri, ac modernus Patronus dicti hospitalis, nec non mater eiusdem Petri de Arez cupientes, quod fratres prædicti à dicto oppido non recedant, cum tot bona opera, quot ex eorum inibi residentia sperantur, impediri non possint, consenserunt, seu consentire parati existunt, quod in eodem hospitali, quod nondum perfectum existit, fratres prædicti perpetuò habitent, & in domo prædicta pauperes hospitentur. Quare tam Dux, quam fratres prædicti nobis humiliter supplicari fecerunt, ut hospitale fratribus, domum verò prædictam pauperibus prædictis concedere, aliasque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur domus & hospitalis situationes, quantitates, & qualitates, ac etiam inter

inter fratres prædictos, ac dilectos filios Rectorem & Beneficiatos Parochialis Ecclesiæ S. Crucis dicti Oppidi desuper pendentis litis & causæ statum, ac testamenti, voluntatis & ordinationis dicti Petri, ac sententiarum prædictarum & quorumcumque instrumentorum, ac scripturarum occasione præmissorum, quomodolibet confectorum, tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes; ipsosque Antonium Ducem, ac Petrum, & eius matrem, & singulos fratres à quibuscumque excommunicationis, suspensionis &c. absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium, hospitale prædictum cum omnibus iuribus & pertinentiis suis, si & postquam Petrus de Arez, & eius mater prædicti, si nondum consenserunt, consenserint, fratribus Ordinis Minorum regularis Observantiæ huiusmodi pro eorum perpetuis usu & habitatione concedimus; domum verò prædictam cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis in hospitale pauperum, perpetuo deputamus; & quod domus S. Francisci prædicta vel eius ædificia, aut eorum aliquod nullatenus demoliri possint, sed hospitale pauperum perpetuo existat, & in eo omnia & singula per dictum Petrum Doctorem ordinata, & eius voluntas in omnibus & per omnia prout in dicto hospitali debebant, & poterant, debeant & possint exequi, & plenum effectum sortiri. Fratres verò prædicti hospitale prope & extra muros oppidi huiusmodi ad formam domus pro eorum perpetuis usu, & habitatione reduci, & in eo vnam domum cum Ecclesia, campanili humili, campanis, dormitorio, refectorio, cœmeterio, hortis, hortaliis, aliisque officinis necessariis construere facere, & perpetuo habitare, & si eis placuerit, cadauera siue ossa defunctorum in domo S. Francisci prædicta & illius Ecclesiæ sepulchrorum, inde ad domum extra muros huiusmodi transferre, & transferri facere, ac præmissa etiam tempore, quo dictum oppidum sit Ecclesiastico interdicto suppositum fieri libere & licite valeant. Et sic per quoscumque tam ordinaria quam delegata et mixta auctoritate fungentes Iudices, et personas ubique iudicari cognosci atque decidi debeat, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi &c. facultate, nec non irritum &c. decernimus. Et nihilominus Venerabilibus fratribus Casertan. et Scaben. Episcopis in Romana Curia residentibus, ac dilecto filio Officiali Calaguritano, per præsentem committimus et mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, auctoritate nostra faciant concessionem, deputationem, et decretum prædicta plenum effectum sortiri, ac ab omnibus inuiolabiliter observari, non permittentes quemquam &c. impediri &c. Non obstantibus præmissis constitutionibus et ordinationibus Apostolicis &c. ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 3. Iunii 1521. Pont. nostri anno nono.

L X X I X.

Concedit eis facultatem recipiendi domus quinque infra terminos illius provincie. *Reg. Cism. Curia fol. 32.*

Ministro & fratribus provincie S. Angeli Ordinis Minorum regularis Observantie.

EXponi nobis fecistis, quod dilecti filij Communitatis ciuitatis Laquidon, ac Forisæ, Troianæ diocesis, & Deliceti Bouien diocesis, ac Sanguli Triuétinæ diocesis, nec non Cerri Venafrinæ diocesis castrorum Vniuersitates, ob singularem deuotionis affectum, quem ad Ordinem vestrum Minorum regul. Obseru. gerunt, & vberes animarum factus, quos ex eorum exemplari vita & assidua diuinorum celebratione prouenturos sperant, terrena in cælestia felici commercio commutare satagentes, quinque domos respectiue, vnam videlicet extra dictam ciuitatem sub *Spiritus sancti*, & aliam extra Forisæ sub *Iesu Maria*, & aliam extra Deli-

Deliceti sub *S. Antonij de Padua*, & aliam extra Sanguis, sub *S. Mariae Magdalene*, reliquam vero extra Cerri sub *S. Mariae Gratiarum* inuocationibus, casas huiusmodi cum Ecclesijs, campanili humili, campana, coemeterio dormitorio claustro, refectorio, hortis, hortalijs, alijsque necessarijs officinis, pro perpetuis vlu & habitatione eorumdem fratrum regul. Obseru. edificare coeperunt, & perficere intendunt. Proinde nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis, qui iam ad requisitionem praedictarum Communitatum praedictas domos in habitare coepistis, saluo tamen Sedis Apostolicae beneplacito, praedictas domos recipiendi & inhabitandi licentiam concedere, aliasque in praemissis opportunè providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, qui diuini cultus incrementum nostris potissimè temporibus vbique propagari desideramus, & votis fidelium omnium ex quibus praecipuè spiritualibus profectibus Altissimo famulantium, & salutaribus fructibus populorum consulitur, libenter annuimus, eaque quantum cum Deo possumus fauore beneuolo confoemus; huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis vt domos praedictas recipere, ac retinere & inhabitare, quodque domus praedictae ac Guardiani, & fratres in eis pro tempore existentes, omnibus & singulis priuilegijs & gratijs libertatibus &c. vti potiri & gaudere liberè & licitè valeant, iure parochialis ecclesiae, & cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo, tenore praesentium concedimus pariter, & indulgemus: fel. rec. Bonifacij Papae VIII. &c. constitutione, &c. caeterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romae apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 16. Iulij M. D. XXI. Pontif. nostri anno nono.

L X X X.

Confirmat litteras Innocentij VIII. quibus concedit pensiones quasdam in reparationem viarum quae ducunt ad ecclesiam *S. Mariae de Angelis Assisij*. *Ibid. fol. 33.*

Ad perpetuam rei memoriam.

DVdm fel. record. Pius Secundus certas pensiones ab vendentibus mercimonia in platea, seu in campo ante Ecclesiam Domus *B. Mariae de Angelis Assisij* Ordinis Minorum regul. Obseru. in certis diebus, quibus ad illius Ecclesiam Christifideles pro indulgentia consequenda confluunt, exigi solitas per duos Ciues Assisinate a Communitate Assisinate eligendos, & a Guardiano dictae domus & forsan Prouinciali dicti Ordinis pro tempore existentibus confirmandos, illasque in reparationem aqueductuum, ac refectionem viae de Ciuitate Assisinate ad ipsam Ecclesiam ducentis, ac alias in ipsius domus reparationem conuerti voluit. Et deinde postquam bonae mem. Franciscus Gaietanus Episcopus in illis partibus pro Romana Ecclesia Gubernator, attendens quod dictae pensiones non iuxta voluntatem huiusmodi, sed potius in priuatorum vsum & vtilitatem conuertebantur, exactionem pensionum huiusmodi non ad ciues, sed ad Guardianum & fratres dictae domus duntaxat spectare ordinauerat; pia memoria Innocentius VIII. Romani Pontifices Praedecessores nostri; Cum Guardianus & fratres praedicti propter sinceritatem eorum regulae, confirmationes & exactiones huiusmodi facere recusarent, voluit Ciuium electiones ad Communitatem praedictam, & illorum confirmationem ad Guardianum & Prouinciales praedictos, minimè spectare; ac eidem Communitati, & illius Prioribus caeterisque officialibus, ne de electionibus dictorum Ciuium, ac distributionibus apothecarum, et locorum, in quibus merces huiusmodi venduntur, se amplius intromitterent inhibuit. Decernens quod ex tunc de caetero Procurator dictae domus *S. Mariae*, cum consilio illius Guardiani pro tempore existentis, apothecas et loca praedicta distribueret, et a vendentibus in illis pensiones huiusmodi exigeret, et pecunias inde redactas in repa-

reparationem aquæductuum et viæ prædictorum, nec non vt peregrini ad eandem Ecclesiam deuotionis causa confluentes, possent ad eam facilius accedere, in reparationem, refectionem, et manutentionem viarum de Perusio, Bitonio et Spella ad dictam ecclesiam de Angelis ducentium, ac S. Damiani versus dictam ciuitatem tendentium, duntaxat exponere, et erogare teneretur, prout in eorum Prædecessorum et Episcopi desuper confectis litteris plenius continetur. Nos igitur prædictarum, et quarumcumque aliarum litterarum et scripturarum occasione, præmissorum, quomodolibet confectarum, tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, motu proprio et ex certa nostra scientia tenore præsentium inhibitionem, et decretum, nec non litteras Innocentij Prædecessoris huiusmodi, et in eis contenta quæcumque approbamus, confirmamus, et innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, etc. decernimus. Et nihilominus Communitati, et Prioribus ac Officialibus prædictis, ac, excepto dicto Procuratore duntaxat, alijs quibuscumque quouis nomine nuncupentur, et quauis authoritate fungantur, sub indignationis nostræ, ac mille ducatorum eo ipso fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe applicandorum poenis, per quemlibet contrauenientem, ipso facto incurrendis, ne Procuratorem, vel Guardianum prædictos in præmissis, vel eorum aliquo impedire, seu de apothecis, et locis, aut pensionibus, vel illarum expositione aut conuersione prædictis, sedirectè vel indirectè, quouis quæsito colore, aliquatenus intromittant. Eidem verò Procuratori, ne pensiones prædictas, vel pecunias inde exactas, in alios, quam iuxta litteras Innocentij prædicti huiusmodi vsus conuertere audeat, vel præsumat, sub eisdem poenis districtius inhibemus. Non obstantibus Apostolicis, ac prouincialibus, etc. constitutionibus et ordinationibus, nec non statutis, etc. quibus, &c. harum serie specialiter & expresse derogamus cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 18. Iulij M.D.XXI. Pontif. nostri anno octauo.

L X X X I.

Confirmat litteras Iulij II. quibus concedit fratribus Obseruantibus communicationem omnium priuilegiorum Ordd. Mendicantibus concessorum, & exemptionem à solutione quartæ funeralis. *Ex Reg. V. ltr. fol. 50.*

Dilectis filijs Ministro generali, & vniuersis fratribus Ordinis Minorum regularis Obseruantia.

Affectu beneuolentiæ Episcopalis ea de causa vos prosequi delectamur, &c. Dudum siquidem fel. rec. Iulius Papa II. Prædecessor vobis, vt ex tunc de cætero omnibus & singulis priuilegijs, gratijs, libertatibus, immunitatibus & indultis spiritualibus & temporalibus, tam fratribus Prædicatorum, quam Heremitarum sancti Augustini, ac B. Mariæ de monte Carmelo, omnibusque alijs Ordinibus Mendicantibus per Sedem Apostolicam, vel Legatos eiusdem etiam in genere per litteras Apostolicas *Mare magnum* nuncupatas, etiam quoad exemptionem à solutione quartæ ordinarijs, & parochialium Ecclesiarum Rectoribus debita, à qua vos pro potiori cautela exemit, eatenus concessis, vti, potiri, & gaudere possitis, & deberetis in omnibus, & per omnia, ac si vobis specificè concessa fuissent, per suas in forma Breuis litteras indulgit, illaque de nouo concessit, prout in dictis litteris plenius continetur. Nos igitur ad vos pium animi affectum, quo vos ob deuotionis vestræ sinceritatem, & religionis honestatem prosequimur, extendentes, ac profectui vestro paternè consulere volentes, motu proprio, & ex certa scientia litteras prædictas, & in eis contenta quæcumque authoritate apostolica, tenore præsentium approbamus, innouamus, & confirmamus, ac plenum
firmi-

firmitatis robur obtinere, & firmiter obseruari, vobisque perpetuò suffragari debere decernimus : & nihilominus pro potiori cautela, præmissa omnia de nouo auctoritate & tenore prædictis concedimus, & indulgemus, mandantes vniuersis & singulis Venerabilibus fratribus Archiepiscopis ; & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & alijs personis in dignitate ecclesiastica vbilibet constitutis, quatenus ipsi vel aliquis eorum per se, vel alium, seu alios, vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant vos gratijs, priuilegijs &c. pacificè gaudere, nō permittentes vos desuper per Ordinarios & Rectores præfatos &c. molestari, inquietari, seu etiam perturbari. Contradiçtores &c. Non obstantibus præmissis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 11. Augusti 1521. Pontific. nostri anno nono.

LXXXII.

Eximit sorores tertij Ordinis prouinciæ Poloniæ à soluendo quodam censu. *Ex reg. Cism. fol. 34.*

Dilectis filiis Ministro & fratribus prouinciæ Poloniæ.

CUm sicut nobis nuper exponi fecistis, in diuersis Ciuitatibus, ac Radon, & alijs terris prouinciæ Poloniæ, circa seu prope monasteria vestra, sint quædam domus, in quibus sorores tertij Ordinis S. Francisci insimul cohabitant, & regulam profitentur. Et licet sorores ipsæ sub cura, visitatione, & correctione vestris viuant, ac immunitatibus & priuilegijs vobis concessis potiantur. Nihilominus sæpius à Rectoribus Parochialium Ecclesiarum, prætextu certi census *Colenda* nuncupati, quæ ipsi Rectores semel in anno à secularibus personis exigunt, molestantur & excommunicantur, ac à communione sacrosancti Corporis Christi expelluntur in ipsarum præiudicium, & perturbationem. Nobis humiliter supplicari fecistis, vt earundem sororum statui super his opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui religioni deditis, vt à grauaminibus releuentur, & liberius diuinis beneplacitis vacare possint, Apostolici fauoris præsidium libenter impendimus, huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica declaramus, statuimus, & decernimus huiusmodi sorores regulam professas, insimul nunc & pro tempore conuiuentes ac sorores collegialiter existere volentes, eisdem exemptionibus immunitatibus, concessionibus, & priuilegijs omnibus & singulis vobis per Sedem Apostolicam quomodolibet concessis, & quibus de iure vel consuetudine vtimini, potimini, & gaudetis, iuxta indulta Apostolica, ac decretum in Concilio Lateranen. nouissimè celebrato per nos editum, vti, potiri & gaudere posse, & debere, nec ad solutionem dicti census *Colenda* nuncupati teneri, neque ad id per dictos Rectores, seu quoscumque alios cogi, aut propterea aliquibus censuris, seu poenis innodari, vel desuper molestari posse, neque debere. Et sic per quoscumque Iudices &c. iudicandum fore: districtius inhibentes quibuscumque Rectoribus Parochialium Ecclesiarum, & alijs personis dictæ Prouinciæ cuiuscumque dignitatis, & conditionis existentibus in virtute sanctæ obedientiæ &c. ne dictas sorores de cætero desuper molestare aut excommunicare, seu perturbare quòquomodo præsumant: ac decernentes irritum et inane, quidquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter conigerit attentari. Quocirca vniuersis & singulis Venerabilibus fratribus Archiepiscopis &c. eisdem sororibus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra declarationem, statutum, inhibitionem & decretum prædicta firmiter obseruari, ipsasque sorores illis pacificè gaudere. Non permittentes illas desuper per dictos Rectores seu quoscumque alios quauis auctoritate fungentes, quomodolibet inde-

 ANNO CHRISTI 1521. LEONIS X. AN. 9.

bitè molestari &c. Contradictores, molestatores quoslibet &c. compescendo &c. inuocato &c. Non obstantibus præmissis ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis nec non fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 19. Augusti 1521. Pont. nostri anno nono.

L X X X I I I.

Ne Patriarcha Venetiarum se intromittat in regimen aut reformationem monasteriorum sororum fratribus Obseruantibus subiectarum.

Ibid. fol. 35.

*Venerabili fratri nostro Episcopo Portuen, S. R. E. Cardinali Grimanno
Ordinis Fratrum Minorum Protectori.*

Cvm Minister & Patres Prouinciæ S. Antonij Ordinis Minorum reg. obser. quorum curæ & regimini S. Claræ de Murano, S. Mariæ Maioris, S. Crucis ac S. Mariæ de Miraculis monialium Venetiarum eiusdem S. Claræ, ac S. Sepulchri sororum tertij Ordinis monasteria subiecta existunt, suntque per eos laudabiliter reformata, desiderant per Venerabilem fratrem Patriarcham Venetiærũ in nihilo alterari, nec quod de illis ipse in aliquo se intromittere debeat, etiam sub prætextu reformationis: Nos per alias nostras in forma Breuis prædicto Patriarchæ in virtute sanctæ obedientiæ præcepimus, & mandauimus, ne de dictis monasterijs, curæ dictorum fratrum de Obseruantia subiectis, vilo quæsito colore se intromittere præsumere. Et si de illis aut eorum monialibus in aliquo hætenus se intromiserit, ea iuxta ordinationem tuam reduceret, & faceret, prout tibi videretur expedire. Quapropter circumspectioni tuæ per præsentem committimus, & in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, quatenus omnia & singula prædicta auctoritate nostra inuiolabiliter obseruari facias, reuocando, & retractando prout eidem circumspectioni tuæ videbitur expedire, siquidem per Patriarcham prædictum, & præfata monasteria, etiam sub prætextu cuiuscumque reformationis innouatum, vel attentatum fuerit, quod tibi videatur esse contra id, quod per fratres ipsos laudabiliter fuerit institutum. Non obstantibus quibuscumque commissionibus, sub quibusuis formis verborum per nos super reformatione monasteriorum prædicto Patriarchæ datis vel in posterum dandis, quibus ad effectum præsentium derogari volumus; cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ die 6. Octobris 1521. Pont. nostri anno nono.

Finis Bullarum Leonis X.

Leoni sub finem huius anni 1521. defuncto successit Adrianus VI. sub initium anni sequentis, electus 5. Idus Ianuarias, coronatus Dominica prima Septembris, postquam paucis antea diebus venerat ex Hispania.

 ANNO CHRISTI 1522. ADRIANI. VI. ANNO I.

Nulla hoc anno Adriani extant Bullæ.

Com-

Bulla unica.

Committit eis, vt procedant in causa Conuentuum
reformatorum in Gallia, præsertim Tolosani.

Ex Reg. Ultram. fol. 54.

*Venerabilibus fratribus Senonen. & Tolosanis Archiepiscopis,
& eorum alteri.*

NVper pro parte dilectorum filiorum Ministri prouincialis, & Syndici fratrum domorum Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum, prouinciæ Aquitanix, & eis adhærere volentium in hac parte litis consortium, nobis expositum fuit, quod licet aliàs fel. rec. Leo Papa X. prædecessor noster ad supplicationem charissimi in Christo filii nostri Francisci Fracorum Regis Christianissimi, cupientis omnes domos fratrum Minorum Conuentualium nuncupatorum, tam in regno Franciæ, quam Aquitanix, Delfinatus, ac Prouinciæ prouincijs consistentes, ad eam viuendi normam, quam fratres dicti Ordinis regularis obseruantie seruât, & sub eorum obedientia reduci, ad domibus ipsorum fratrum de Obseruantia nuncupatorum annecti & incorporari, dilectis filijs Ioanni Morlin, & Alexandro Roletti fratribus dicti Ordinis de Obseruantia, quatenus ipsi, vel eorum alter per se vel alium, seu alios domus, siue conuentus, in Regno Franciæ, Aquitanix, Delfinatus, & Prouinciæ prouincijs huiusmodi consistentes, quæ hæcenus reformatæ non fuerant, sub obedientia Ministrorum prouincialium, seu Vicariorum de Obseruantia nuncupatorum huiusmodi, omni oppositione, seu contradictione cessante, reformatæ, inuocato etiam ad hoc, si opus foret, auxilio brachii sæcularis, per quasdam suas litteras commiserit, & mandauerit: ac executores, seu eorum alter ad executionem dictarum litterarum illarum forma in omnibus & per omnia seruata, procedentes, ad domum S. Francisci Tolosanensem, quæ nondum reformatæ fuerat, ac reformatione tamen maximè indigebat, accedentes, eiusdem domus Tolosanæ fratres Conuentuales nuncupatos, reformationem prædictam admittere, seu recipere nolentes à dicta domo Tolosana prout poterant, amouerint in vim dictarum litterarum, domum huiusmodi nonnullis fratribus eiusdem Ordinis de Obseruantia, pro eorum usu & habitatione assignauerint, in eadem domo Tolosana introduxerint, & ex tunc fratres de Obseruantia huiusmodi dicti Ordinis regularia instituta inuiolabiliter obseruantes, ad laudem omnipotentis Dei, & populi deuotionem bonæ, famæ odorem, diffundere non cessauerint. Nihilominus dicti fratres Conuentuales falso asserentes se dicta domo, siue conuentu Tolosano, ac aliis domibus in regno & prouincijs huiusmodi consistentibus, debitè, & contra iustitiam spoliatos & expulsos esse, super restitutione & spolio huiusmodi domus, & expensis sibi præmissorum occasione illatis, apostolicas ad venerabilem fratrem Archiepiscopum Burdegalem litteras impetrarunt: quarum prætextu idem Archiepiscopus, earundem litterarum forma minimè seruata, ad ipsorum fratrum Conuentualium instantiam dictos litis consortes, eis non vocatis, seu citatis, & indefensis quatenus sub excommunicationis aliisque ecclesiasticis sententiis censuris, & poenis tunc expressis, dictam domum Tolosanam liberam, vacuum, & expeditam eisdem fratribus Conuentualibus realiter, & cum effectu restituerent, & relaxarent, per quasdam suas certi tenoris litteras monuit, & mandauit eisdem. Et deinde sub prætextu quod monitionibus & mandatis huiusmodi non paruissent, prout nec parere tenebantur, ipsos litis consortes excommunicatos, ac sententias, censuras, & poenas prædictas incurrisse declarauit, & pro talibus publicè denuntiari mandauit. Ac quod deterius est, ecclesias tam seculares, quam regulares, ac monasteria, & alia loca regularia Ciuitatis Tolosanæ ecclesiastico supposuit interdicto. Qua-

re pro parte litis consortiū sententiā se exinde inter alia indebitè grauari, ad Sedē fuit apostolicam appellatū, & deinde nobis humiliter supplicatum, vt ipsos litis consortes, & eorum singulos ab huiusmodi excommunicationis, & interdicti sententiis, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & poenis in eos præmissorum occasione promulgatis, absolui mandare, ac appellationis prædictæ, nec non post de contra eam attentatorum, & innouatorum quorumcunque, nullitatisq. & nullitatum, monitionis, & mandati, ac processus dicti Archiepiscopi, nec non indelictarum excommunicationis & interdicti sententiarum, ac omnium & singulorum aliorum per dictum Archiepiscopum, ac quoscunque alios Iudices & personas in ipsorum litis consortium præiudicium circa præmissa quomodolibet gestorum, totiusque negotij principalis causas cum omnibus & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis & connexis, aliquibus probis viris in partibus illis committere, ac dicto Archiepiscopo, & quibusuis alijs Iudicibus & personis, quibus inhibendum fuerit, inhiberi etiam mandare, aliasque eis super ijs opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, habentes tam Leonis prædecessoris huiusmodi, quam aliarum posteriorum ad ipsum Archiepiscopum dictarum litterarum & processuum desuper habitorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, fraternitati vestræ per præsentem committimus & mandamus, quatenus vos, vel alter vestrum vocatis dictis fratribus Conuentualibus, & alijs, qui fuerint euocandi, eisdem litis consortibus, & eorum singularibus personis, si id humiliter petierint, recepta tamen prius ab eis cautione idonea super eo, quo excommunicati, & alijs sententijs, censuris, & poenis ecclesiasticis huiusmodi irretiti forsan habentur, quod si excommunicationis, ac alias sententias prædictas, censuras, & poenas prædictas in eos fuisse latas iustè repperitis, vestris & ecclesiæ mandatis parebunt, ab excommunicationis, ac alijs sententijs, censuris, & poenis huiusmodi absolutionis beneficium ad cautelam, si & prout iustum fuerit, auctoritate nostra hac vice dumtaxat impendatis: super alijs vero dicto Archiepiscopo, ne de ea ipse amplius se intromittat; ac quibusuis alijs iudicibus & personis, quibus inhibendum fuerit, etiam sub interdicto ingressus ecclesiæ, & excommunicationis, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & poenis quoties opus fuerit, per vos inhibito, auditis hinc inde propositis, etiam de negotio principali huiusmodi cognoscentes, legitimè, quod iustum fuerit, appellatione remota, decernatis, facientes quod decreueritis, per censuram ecclesiasticam firmiter obseruari. Testes autem qui fuerint nominati, si se gratia, odio, vel timore subtraxerint, censuram simili, appellatione cessante compellatis veritati testimonium perhibere. Nos enim vobis interdicta ecclesiastica per dictum Archiepiscopum vt præfertur, apposita relaxandi, ac monasteria, seu domos & fratres Conuentuales huiusmodi, prout vobis visum fuerit expedire, reformandi, ac auxilium brachii sæcularis inuocandi, tenore præsentium concedimus facultatem. Non obstantibus præmissis, ac piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, qua inter alia cauetur, ne quis extra suam ciuitatem, vel diocesium, nisi ex certis tunc expressis casibus, & in illis ultra vnā dietam à fine diocesis ad iudicium euocetur, seu ne iudices à Sede præfata deputati extra ciuitatem, vel diocesium, in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, aut alii, vel alijs vices suas committere præsumant; & de duabus dietis in Concilio generali editis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur, ac alijs constitutionibus Apostolicis, &c. contrariis quibuscunque, &c. Datum Romę apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 8. Iunii 1523. Pontific. nostri anno primo.

Adriano successit Clemens VII. electus sub finem huius anni 13. Kal. Decemb. coronatus sexto Kalend. Decembris.

I.

Confirmat donationem eis factam cuiusdam hospitij
in Burgo S. Petri. *Ex Reg Cism. fol. 37.*

*Dilectis filiis Guardiano & fratribus Domus S. Francisci Montis
Aluernæ Ordinis Minorum regul. Obseru. Burgi
S. Sepulchri diœcesis.*

CUm sicut nobis exponi fecistis, alias dilecti filij Communitas & homines Terræ Corzani, Vallis Balnei, districtus Ciuitatis Florentinæ. seu eorum legitimi procuratores, pro sua erga vos, & Ordinem vestrum deuotione, nec non vestris commodo & quiete, & ad Dei laudem, ac religionis propagationem quandam paruam domum in Burgo S. Petri, et loco de Lama, pontis S. Mariæ, Burgi S. Sepulchri, seu alterius diœcesis cum casamento & terris retrò domum prædictam consistentibus, nec non omne id, & totum quod infra certos confines tunc expressos continebant, vobis pro vno hospitio cum hortis, & alijs officinis ad perpetuum usum & habitationem fratrum domus vestræ S. Francisci montis Aluernæ, Ordinis Obseruantie, & Burgi S. Sepulchri diœcesis prædictorum pro tempore existentium necessarijs inibi construendo, concesserint & donauerint, vosque domum donatam huiusmodi cum tenimento & alijs præmissis ad effectum construendi hospitium prædictum receperitis, prout in instrumento publico desuper confecto dicitur plenius contineri, nobis humiliter supplicari fecistis, vt donationi, & concessioni, huiusmodi pro illarum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adijcere, ac alias in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui religioni deditis, præsertim sub regulari obseruantia, studio piæ vitæ vacantibus, Apostolici fauoris præsidium libenter impendimus, vestris commoditati & quieti super his fauorabiliter consulere volentes, vosque & vestrum singulos, si forsan domum ipsam recipiendo excessisse dici possitis, ab huiusmodi excessu absoluentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, donationem & concessionem prædictas, ac prout illas concernunt omnia & singula in dictis instrumentis contenta, & inde secuta quæcumque Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus, suppletes omnes & singulos iuris & facti defectus, si qui fortè interuenerint in eisdem: ac vobis domum donatam huiusmodi, cum tenimento, terris, & alijs prædictis recipiendi, et inibi vnum hospitium cum capella, seu oratorio, humilicampanili, hortis, et alijs officinis necessarijs pro usu et habitatione fratrum dictæ domus S. Francisci montis Aluernæ, ad instar aliorum hospitiorum Ordinis et Obseruantie prædictorum, sine alicuius præiudicio construendi, seu construendi faciendi, ac illud perpetuo inhabitandi, nec non inibi missas et alia diuina officia, ac alia animarum salutem concernentia, prout per Guardianum dictæ domus montis Aluernæ pro tempore existentem ordinatum fuerit, celebrandi licentiam, auctoritate et tenore prædictis concedimus. Et nihilominus dicto hospitio et fratribus in eo pro tempore degentibus, vt omnibus et singulis priuilegijs, gratijs, exemptionibus, immunitatibus, indultis, et indulgentijs, domibus et alijs hospitijs eorundem Ordinis et Obseruantie per Sedem Apostolicam, et alias quomodolibet concessis vti, potiri, et gaudere liberè et licitè possint, iure tamen Ecclesiæ parochialis et cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo, indulgemus. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri &c. et quibuscumque alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, &c. cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 29. Nouemb. 1523 Pontif. nostri anno primo.

Depu-

I I.

Deputat eum Conseruatorem prouinciæ Hungariæ.

*Ibid. fol. 38.**Venerabili fratri Archiepiscopo Strigoniensi:*

DVdum siquidem fel. rec. Ioanni Papæ XXII. prædecessori nostro pro parte tunc Ministri generalis, et Fratrum Ordinis Minorum exposito, quod ipsi à nonnullis, qui nomen Dei in vanum recipere non formidabant, diuersis et grauib. iacturis, iniurijs, violentiis, et molestiis in diuersis mundi partibus extra Regnum Franciæ affligebantur: ideo prædecessor, eorumdem Ministri & fratrum providere quieti, et malignorum conatibus obuiare volens, tunc Archiepiscopum Bracharensem, et Mindoniensem, ac Legionensem Episcopos eis in Conseruatores et Iudices deputauit, eisque mandauit, quatenus eisdem Ministro et fratribus efficacia defensionis præsidio assistentes, non permitterent eosdem à prædictis, vel quibuscumque aliis indebitè molestari, vel eisdem damna, iniurias, violentias, et molestias irrogari, facturi eisdem Ministro et fratribus, cum ab eis vel procuratore, aut procuratoribus eorum requisiti forent, de prædictis et aliis personis quibuscumque, de quibuscumque molestiis, et damnis, tunc et in futurum illatis, in illis videlicet, qui iudicalem requirerent indaginem, de plano, summarie, sine strepitu, et figura iudicii; in aliis vero prout qualitas negotiorum requireret, iustitiæ complementum, molestatores, præsumptores, iniuriatores huiusmodi, nec non contradictores quoslibet, et rebelles cuiuscumque dignitatis, status, et gradus, ordinis, et conditionis essent, si Pontificali præfulgerent dignitate, quantumcumque et quotiescumque expediret, per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc si opus foret, auxilio brachii sæcularis, cum derogatione constitutionis fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri, tunc sui, ac aliis clausulis et facultatibus in forma, in quinterno Cancellariæ Apostolicæ annotata contentis, tunc expressis, prout in eisdem Ioannis prædecessoris litteris desuper confectis, plenius continetur, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, his pro sufficienter expressis haberi volumus. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum moderni Ministri prouincialis, Custodum, Guardianorum, & fratrum eiusdem Ordinis Minorum regularis Obseruantie nuncupatorum, iuxta morè Ordinis prouinciæ Hungariæ Saluatoris ob longinquam distantiam Archiepiscopum & Episcopos Conseruatores prædictos, pro singulis eorum querelis commodè adire nequeant cupiantque pro eorum faciliore commoditate, Te eis nunc et pro tempore existentibus Ministro et fratribus dictæ prouinciæ, ac eorum curæ, et visitationi etiam pro tempore, commissis, dilectis in Christo filiabus tertii Ordinis S. Francisci in Conseruatorem et Iudicem loco primodictorum Conseruatorum et Iudicum deputari, et surrogari: et propterea pro dictorum Ministri prouincialis, Guardianorum, et fratrum, ac sororum huiusmodi parte nobis fuit supplicatum, quatenus eis de opportuno remedio providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati fraternitati tuæ per præsentem committimus, et mandamus, quatenus per te vel alium seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus deputatus conseruator et iudex existis, eisdem Ministro prouinciali, Custodibus, Guardianis, et fratribus prouinciæ Hungariæ, et sororibus huiusmodi efficacia defensionis præsidio assistens, facias eos quibuscumque gratiis, priuilegiis, libertatibus, exemptionibus, et aliis immunitatibus, et indultis Apostolicis, hætenus concessis, & in posterum quomodolibet concedendis, pacifice gaudere. Non permittens à prædictis, vel quibuscumque aliis molestatoribus etc. indebitè molestari etc. ac alias ad executionem earum

earum litterarum Ioannis prædecessoris huiusmodi procedas in omnibus & per omnia perinde ac si litteræ prædictæ tibi directæ fuissent: & insuper omnia & singula rescripta, & litteras Apostolicas quibuscumque apostatis, seu fratribus dicti Ordinis ad alios Ordines translatis, vel transferendis, seu vagantibus concessa, & concedenda, aut alias concessas & concedendas videas, & summa cum diligentia examines citatis & vocatis, quorum interest; & quatenus illa vel illas surreptitia vel surreptitias inueneris, eosdem fratres ad Ordinem prædictum reuoces districtius inhibentes ac præcipientes Generali, Prouincialibus, & alijs Prioribus, & fratribus Heremitarum S. Augustini, & Heremitarum S. Pauli, ne prætextu cuiusvis priuilegij Apostolici aliquos Ordinis Minorum, & Observantiæ prædictorum professores in eorum domibus, aut alijs locis recipere præsumant; & si eos receperint, infra competentem terminum eis per te præfigendum ad dictum Ordinem remittant. Contradiçtores &c. Inuocato &c. Non obstantibus eiusdem Bonifacii prædecessoris &c. ac alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis &c. cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Pisc. die ante penultima Februarii 1524.

I I I.

Vt possint bona immobilia sub certis conditionibus alienare,
vendere, & permutare, ac legata perpetua extinguere.

Ibid. fol. 39.

*Dilectis filijs Generali, & vniuersis prouincialibus Ministris Ordinis
Minorum regularis Observantiæ presentibus & futuris.*

DVm per fel. rec. Leonem Papam X. prædecessorem nostrum accepto, quod sæpius pro vrgenti necessitate, aut euidenti vtilitate expediebat immobilia bona monasteriorum & aliorum locorum monialium prouinciarum vobis respectiue commissarum permutare, vel alias alienare, & aliquando ea se offerebat opportunitas, quæ semel prætermissa magnam afferebat iacturam; idem prædecessor indemnitati, & vtilitati monasteriorum & locorum consulere cupiens, ad supplicationem vestram, vobis, & pro emergentibus necessitatibus & euidentibus vtilitatibus monasteriorum & locorum monialium Ordinis S. Claræ & tertij Ordinis B. Francisci de Pœnitentia nuncupati, in dictis prouincijs consistentium vendendi, permutandi, & aliàs alienandi quælibet bona immobilia de consensu duarum partium conuentuum, monasteriorum, & domorum, quorum bona huiusmodi forent, ac de consensu maioris partis eorumdem, & vltra triennium locandi, non obstantibus vltimis testatorum voluntatibus, dummodo id in monasteriorum & locorum prædictorum euidentem vtilitatem cederet, habitæ super his diligenti informatione à duobus aut tribus bonis viris locorum, in quibus ipsa bona consisterent, per quasdam suas in forma Breuis litteras licentiam concessit, prout in illis plenius continetur. Cum autem sicut exponi nobis nuper fecistis, à diuersis Christifidelibus, quamplurima pecuniarum & aliarum rerum legata monasterijs & locis prædictis, ac vobis, & domibus vestris annuatim in perpetuum, vel ad tempus persoluenda, sub oneribus tamen missas & anniuersaria, aliaque pia suffragia celebrandi, facta fuerint & in futurum forsantur, & aliquando etiam expediat legata huiusmodi, tum pro monasteriorum et locorum prædictorum vtilitate et necessitate, tum pro vestro commodo, et regularium institutorum dicti Ordinis firmiori obseruatione, cum ipsa legata perpetua, quasi proprietates censeantur, per anticipatas solutiones vobis faciendas, saluis tamen oneribus prædictis, remittere et extinguere: Nobis humiliter supplicari fecistis, vt litteras prædictas, etiam ad legata, et erogata huiusmodi extendere

re et ampliare ex benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui singulorum religiosorum, præsertim vestri Ordinis, commoda, & vtilitates libenti animo procuramus, huiusmodi supplicationibus inclinati, litteras prædictas cum omnibus & singulis in eisdem contentis clausulis ad legata & erogata huiusmodi, ita quod vos tam illarum, quam præsentium litterarum vigore, ipsarum tamen forma seruata, pro euidenti vtilitate & vrgenti necessitate monasteriorum, & locorum prædictorum ipsa legata, & alia erogata, quibuscumque personis ad illorum solutionem astrictis per anticipatas solutiones, prout inter vos, ac eos concordatum fuerit, faciendas remittere, ipsosque ab illis de cætero præstandis penitus liberare valeatis, dummodo pecunias recipiendas in domorum vestrarum reparationem, & ipsarum domorum necessitates, et non in alios vsus conuertatis, auctoritate Apostolica tenore præsentium extendimus & ampliamus, ac vobis super hoc plenam facultatem & licentiam concedimus. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, ac quorumcumque defunctorum vltimis voluntatibus, nec non omnibus illis, quæ in dictis litteris concessum fuit non ob stare, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus, autem quod præsentium transumptis &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 7. Martij Pontif. nostri anno primo.

I V.

Concedit eis quasdam domos fratrum, & sororum regendas.

Ex Breui authentico.

*Dilectis filiis Ministro, & fratribus Ordinis Minorum de Observantia
provincia S. Petri Montis aurei.*

CUm aliàs tempore fel. rec. Leonis Papæ X. prædecessoris nostri, in quodam generali Capitulo tum in Ciuitate Lugduni celebrato, ad conseruandam vnionem fratrum Minorum Ordinis, de Observantia, & Reformatorum statum, & postmodum quoq. de nouo factum fuerit, vt ex omnibus & singulis domibus, quas ante dictam vnionem, vos, qui fratres Amadei vocabamini, habebatis, & quæ vltra Parmensem ciuitatem consistebant, vna provincia iuxta morem vestri Ordinis Minorum constitueretur, & S. Petri de Monte aureo nuncuparetur; vosque fratres Amadei reliqua loca, domos, & monasteria monialium, seu sororum quarumcumque, quocumque nomine nuncuparentur, citra dictam Ciuitatem Parmensem, per vos vel constructa, vel construï coepta, exceptis duntaxat S. Petri in Monte aureo de Vrbe & Scandrillorum Sabinensis diocesis, ac aliis quibusdam duabus domibus tertij Ordinis B. Francisci de Vrbe, per Ministros Prouinciarum, & Custodes custodiarum, vbi loca huiusmodi, circa Parmam consistentia existerent, tenenda, regenda, & gubernanda dimittere teneremini: idque dictus Leo prædecessor per suas sub plumbo, vel in forma Breuis litteras confirmauerat, & per similes & in forma Breuis confectas litteras vobis dictus prædecessor certis rationabilibus causis animum suum mouentibus domum Beatæ Mariæ de Angelis vestri Ordinis extra muros Florentinos consistentem, quamuis citra dictam Ciuitatem Parmensem existeret, per vos tenendam, habitandamque, & nunquam dimittendam vobis concesserit, prout in dictis litteris latius continetur. Nos eiusdem Leonis vestigijs inhærendo, motu proprio, & ex certa scientia litteras Leonis prædecessoris huiusmodi auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmamus, & approbamus, ac perpetuæ firmitatis robur adiicimus, & inuiolabilius obseruari debere decernimus; & nihilominus potiori pro cautela, illam, ac Beatæ Mariæ Gratiarum oppidi Colle Vallis Helise, nullius, et Sancti Petri Martyris, oppidi Sancti Geminiani dicti Ordinis

Vola-

Volateranæ diœcesis, domus per vos, non obstante quod domus ipsæ citra Ciuitatem Parmensẽ consistant, perpetuo tenendas, habitandas, & iuxta vestræ Congregationis instituta regendas, & gubernandas, motu simili, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concedimus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, &c. cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 11. Aprilis 1523. Pontificatus nostri anno primo.

V.

Vt possint ædificare conuentum in Terra Montis Coruini.

Ibid. fol. 40.

*Dilectis filiis Ministra provinciali, & fratribus provincia Terra
Laboris Ordinis Minorum regul. Obseruantia
Professoribus.*

CUm Communitas, & homines Terræ Montis Coruini, Salernitanæ diœcesis, ob singularem deuotionis affectum, quem ad Ordinem vestrum gerunt & vberes animarum fructus, quos ex fratrum eiusdem Ordinis exemplari vita, & assidua diuinorum celebratione prouenturos sperant, terrena in cælestia commutare satagentes, felici commercio, quandam domum cum Ecclesia, campanili humili, campana, claustro, dormitorio, refectorio, alijsque necessarijs, officinis, nec non hortis, & hortalijs pro perpetuis vsu, & habitatione eorundem fratrum sub inuocatione S. Maria de la Pace, in territorio dictæ Terræ ædificare intendant, proinde nobis humiliter supplicari fecerunt, vt vobis domum ipsam recipiendi licentiam dare, aliaque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui diuini cultus incrementum nostris præsertim temporibus vbique fieri desideramus, votis fidelium omnium, ex quibus præcipuè spiritualibus profectibus Altissimo famulantium, & salutaribus fructibus populorum consulitur, libenter annuimus, eaque quantum cum Deo possumus, fauore benigno confouemus, huiusmodi supplicationibus inclinati, præfatæ Terræ, Communitati, & hominibus, domum pro perpetuis vsu, & habitatione fratrum vestri Ordinis regul. Obseru. ædificandi, & construendi, seu ædificari, & construi faciendi cum omnibus supradictis: vobisque illam postquam ædificata, & constructa fuerit, recipiendi, & pro perpetuis futuris temporibus inhabitandi auctoritate Apostolica, tenore præsentium, licentiam & facultatem concedimus. Nos etiam, vt domus prædicta, & illius Guardiani in ea pro tempore degentes, omnibus & singulis priuilegijs, gratijs &c. gaudere liberè, et licitè valeant, iure tamen Parochialis Ecclesiæ, et cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo, auctoritate et tenore præmissis, cōcedimus et pariter indulgemus. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. etc. et alijs constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis etc. non obstantibus quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 6. Iunij 1624.

V I.

Vt reformet Conuentus & Monasteria quædam Regni Nauarræ & alia. *Reg. Vlt. fol. 59.*

Dilecto filio Ministro prouinciali Ordinis fratrum Minorum regularis Obseruantie prouincia Burgensis secundum morem eiusdem Ordinis.

Cum sicut accepimus, licet fel. rec. Adriano Papæ VI. prædecessori nostro, pro parte dilecti filij Nobilis viri Francisci Stuniga, Comitis de Miranda, tunc in Regno Nauarræ pro charissimo in Christo filio nostro, Carolo Romanorum & Hispaniarum Rege Catholico in Imperatorem electo, Locumtenentis, seu eius Vice-Regis, & dilectorum filiorum vniuersorum Regnicolarum eiusdem Regni Nauarræ, cum graui querela exposito, quod nonnulli religiosi tam Mendicantium, quam S. Benedicti Cisterciensis, & aliorum Ordinum non Mendicantium, in dicto Regno commorantes pudicitie & honestatis laxatis habentis, cum diuersis personis etiam sæcularibus & religiosis conuersari, eisque commisceri, ac colloquia praua, & inhonesta cum eis habere non erubescant, in animarum suarum periculum, Diuinæ Maiestatis offensam, religionis opprobrium, perniciosum quoque exemplum, & scandalum plurimorum; ac quod nisi de celeri succurreretur remedio, verisimiliter timendum erat, ne grauiora inde forsitan orirentur scandala: præfatus prædecessor Ministris prouincialibus prouinciæ Castellæ Carmelitarum, & Heremitarum S. Augustini, ac Minorum Ordinum reformatorum, & alijs certis religiosis personis, ac eorum cuilibet suis litteris in forma Breuis dedit in mandatis, vt ad dictum Regnum Nauarræ personaliter accedentes, quilibet eorum omnia & singula sui Ordinis respectiue tam constructa, quam construenda, ac construi cœpta, ac forsitan reformata monasteria, ac domus, & eorum monachos, & fratres, ac alias personas religiosas dictorum Ordinum tam in capite, quam in membris reformare, & quos culpabiles reperirent, iuxta qualitatem criminum & excessuum punire & castigare; & si delictorum qualitas id exigeret, ab eisdem monasterijs, & domibus expellere, & alios religiosos vitæ laudabilis, & conuersationis honestæ introducere deberent; & postquam monasteria, & domus huiusmodi, illarumque personas reformassent, ac ad obseruantie regularis normam reduxissent, monasteria & domus reformatæ huiusmodi sub institutione generalium, & prouincialium, seu Superiorum Regni Castellæ vnirent & incorporarent: ac nihilominus eisdem Prouincialibus, & alijs Superioribus prædictis Regni Castellæ mandauit, vt reformata monasteria, & domus huiusmodi sub sua visitatione, correctione, ac obedientia susciperent, & contra rebelles, ac contradictores aliosque quoscumque impediētes, ad censuras ecclesiasticas, & alia iuris opportuna remedia, inuocato etiam ad id si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis, priuilegijs, & indultis apostolicis, eisque Ordinibus etiam per piæ memoriæ Iulium II. Leonem X. & alios Romanos Pontifices prædecessores nostros concessis, approbatis, & innouatis nequaquam obstantibus, procederent; aliasque & alia voluit & mandauit, prout in eisdem litteris dicitur plenius contineri. Et licet reformatio huiusmodi ad sanctum & catholicum finem tenderet, nihilominus nonnulli religiosi dictorum Ordinum non reformatorum, & aliæ personæ tam ecclesiasticæ, quam sæculares prædicti Regni Nauarræ, ac forsitan aliarum partium, asserentes se religiosè viuere, & reformari nolle, seu non debere, reformationi huiusmodi se opposcentes, illam pro posse impedire præsumpserunt, ac præsumunt, adeò vt monasteria, & domus huiusmodi absque reformatione debita, hætenus permanferint, & permaneant; ac propterea præfatus Carolus Rex in Imperatorem electus, summopere cupiat ad Dei laudem, & religionis augmentum, ac conseruationem de Tudella, & de Stella, ac de Pillora, & Olite, ac in quo duntaxat

duo,

duo, vel tres fratres existunt, sancti Ioannis del Ramo, dicti Regni Nauarræ, nec non prouinciæ Burgenfis huiusmodi sancti Francisci de Medina, de Pomar, & sancti Francisci de Frias prouinciæ Burgenfis conuentus, seu domus Ordinis fratrum Minorum nuncupatorum, & de Tudella, ac de Stella, & de Pampilona monasteria monialium Ordinis S. Claræ, & vnam domum sororum in villa S. Crucis de Campezo tertij Ordinis eiusdem S. Francisci, sub cura dictorum fratrum Conuentualium degentium in dicto Regno Nauarræ consistentium, illarumque fratres, sorores & moniales & tertiarias reformari, & ad regularem obseruantiam reduci, vt eorum exemplari vita animæ Christifidelium Deo lucrifiant, idem Carolus Rex in Imperatorem electus, nobis supplicari fecit, vt eius tam pio & honesto desiderio opportunè providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos, qui Regum & Principum pias petitiones, ad exauditionis gratiam libenter admittimus, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretionis tuæ per hæc scripta mandamus, quatenus tu, seu Commissarius tuus, ad dictum Regnū Nauarræ personaliter accedens, & solum Deum & animarum salutem præ oculis habens, prædictas domus fratrum Conuentualium, & monasteria monialium S. Claræ, & domum de Tampezo sororum sub cura dictorum fratrum Conuentualium degentium, hætenus non reformata, in capitibus, & in membris at in spiritualibus, & temporalibus visitare, corrigere & reformare, & ad regularem obseruantiam, ita quod de cætero perpetuis futuris temporibus in eis, obseruantia regularis vigeat, ac laudabilis ritus, & mores circa eorum regimen, ac curam fratrum, monialium, & sororum, nec non deputatione Guardianorum, Prælatorum & Præsidentium, ac quorumcumque officiariorum penitus obseruentur, quæ vigent, & quæ obseruantur in alijs domibus, monasterijs, et religiosis locis eiusdem Ordinis Minorum, regularis Obseruantia reducere; nec non domus, et monasteria tam virorum quam mulierum reformanda huiusmodi, postquam vt præfertur, reformata fuerint, à prouincia Aragoniæ sub qua forsan nunc existunt, separare et dismembrare, ac dictæ prouinciæ Burgensi perpetuo aggregare, vnire, et incorporare, et sub cura et correctione, visitatione, obedientia et reuerentia tui et pro tempore existentis Ministri prouincialis, prouinciæ Burgenfis, ac tuorum Superiorum Ordinis Minorum regularis Obseruantia huiusmodi subijcere, suscipere, et perpetuo retinere; nec non domorum, et monasteriorum sic reformatorum Guardianos, seu Præsidentes quocumque nomine nuncupentur, ac fratres religiosos, et alias religiosas personas, ad Capitulum Conuentus, et Congregationes prouinciales in dicta prouincia Burgensi per te, et pro tempore existentem Ministrum prouincialem ipsius prouinciæ, seu alium Superiorem iuxta illius ritus et consuetudines prouinciæ et Ordinis huiusmodi celebrandas, personaliter accedere, et ibidem interesse compellere; ipsarumque domorum Conuentualium, ac reformatorum bona immobilia, donec quid de illis disponi voluerimus, tibi per nostras litteras significauerimus, conseruare procures. Contradictores et rebelles, ac alios quoscumque impediētes, per censuras ecclesiasticas, illos iteratis vicibus aggrauando, ac alia iuris opportuna remedia, etiam interdictum Ecclesiasticum apponendo, & si opus fuerit, auxilium brachij sæcularis inuocando, quauis appellatione, & exceptione remota, compescendo. Non obstantibus præmissis, ac Clementis V. quæ incipit *Exiui de Paradiso*, ac Leonis X. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, ac alijs super concordia & vnione fratrum de Obseruantia & Conuentualium facta in alijs constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, nec non domorum & monasteriorum, & Ordinis Minorum huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, & indultis, ac litteris apostolicis illis & Ordini prædicto, illorumque fratribus & sororibus etiam per dictos, ac alios quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiam super conformitate tam fratrum Minorum Conuentualium, quam de Obseruantia nuncupatorum concessis, approbatis, & innouatis, etiam quod fratres Conuentuales dicti Ordinis Minorum inuiti reformari, & domus dicti Ordinis sub obedientia vnus prouincialis alicuius prouinciæ consistentes, ab eiusdem correctione, & visitatione

separari, & obedientiæ, ac visitationi alterius Prouincialis subûci, & aggregati non possint, forsan disponentibus. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis illorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenoris huiusmodi, ac si de verbo ad verbum exprimerentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter & expresse derogamus. Quodque tu, fili, de personis, quibus similes causæ per Sedem Apostolicam committi, & quæ illas iudicialiter tractare consueuerunt, nõ sis, contrarijs quibuscunque, &c. Volumus autem quod transumptis præsentium &c. fides adhibeatur, &c. Datum Romæ apud S. Petrum die 22. Iunii 1524. Pontific. nostri anno primo.

V I I.

Aduocat ad se controuersiam exortam inter Obseruantes
& alios circa constructionem conuentus de Nagera.

Ibid. fol. 58.

*Dilecto filio Fortunio Senzy de Traeta Canonico ecclesiæ
Malianensis.*

*Vide Bul.
lam 78.
Leonis X.*

P Ijs fidelium votis nos decet gratum præstare assensum, &c. Sanè dilecti filij Minister prouincialis fratrum Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum prouinciæ Burgen. secundum morem eiusdem Ordininis, ac Guardianus, & domus S. Francisci ciuitatis de Nagera, Ordinis & obseruantie prædictorum, Calaguritanæ diocesis, nobis nuper exponi fecerunt, quod licet annis decem vel citra iam effluxis venerabilis frater Episcopus Calaguritanus, ac dilecti filij Antonius Manrique de Lara, Dux de Nagera, Dominus in temporalibus, & ciues dictæ Ciuitatis, singulari deuotione, quam ad fratres eorundem Ordinis, & obseruantie gerebant ducti, certum hortum in suburbij ipsius Ciuitatis consistentem, & ad eos legitimè pertinentem, eisdem Guardiano & fratribus, ad effectum vt ibi construerent vnā domum sub inuocatione eiusdem S. Francisci pro perpetuis vsu, & habitatione nonnullorum fratrum dictorum Ordinis & obseruantie, per quorum exemplarem vitam verbi Dei prædicationes, ac assiduas & deuotas missarum celebrationes, & salubres exhortationes, fideles illarum ad bene beatèque videndum instrui & suarum animarum salutem consequi possent donauerunt, & concesserunt; ac ipsi Guardianus, & fratres propterea ab Episcopo, & Duce, ac ciuibus præfatis euocati cum eisdem Episcopo, & Duce, ac ciuibus huiusmodi, processionaliter ad dictum hortum eis, vt præfetur, concessum accedentes, & hortum præ constructione dictæ domus recipientes, inibi domum pro vsu & habitatione fratrum huiusmodi construi & ædificari facere incepissent: & cum dilecti filij Abbas & monachi monasterij de Nagera sanctæ Mariæ de Nagera Ordinis S. Benedicti, ac Rector certæ Capellæ sanctæ Crucis, quæ etiam Parochialis existit eiusdem ciuitatis, & clerici in illa perpetui beneficiati prætendentes dictum hortum infra limites suarum Ecclesiarum, & sub eorum cura iurisdictioneque consistere, ac propterea nec non etiam pro eo, quod Guardianus & fratres prædicti hortum prædictum tempore interdicti receperant, non licere eisdem Guardiano, & fratribus domum ipsam inibi sine cōsensu eorum ædificare, se constructioni domus huiusmodi opposuissent, Apostolicas super hoc ad certos Iudices in partibus illis sub certa formæ litteras impetrauerint, & illarum prætextu eosdem Guardianum & fratres coram ipsis iudicibus ad iudicium euocari, ac eis sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ne in dicto horto, vel alio dicti oppidi loco, seu illius districtu domum aliquam construe-

struere & ædificare seu habitare præsumerent, inhiberi; ac desuper quandam per eosdem iudices, per quam Guardianum & fratres non solum prædictum locum, dimittere, sed etiam ab omnibus terminis dicti oppidi exire debere, neque inibi ædificari posse pronuntiarunt, sententiam promulgari obtinuerunt; & ab huiusmodi sententia pro Guardiani & fratrum prædictorum ad Sedem Apostolicam, appellato, & causa appellationis huiusmodi certo causarum Palatii Apostolici Auditori commissa, dictus Auditor in illa perperam procedens, diffinitivam, per quam sententiam prædictam confirmavit, sententiam promulgaverit. A qua pro parte guardiani & fratrum prædictorum iterum ad Sedem Apostolicam appellato, & causa appellationis posterioris huiusmodi alteri causarum Palatii Apostolici Auditori commissa extiterit. Cumque Guardianus, & fratres præfati Christifidelium animarum saluti, et Dei servitio intendere, et pro eorum, et eorundem Christifidelium pace, et quiete primum situm, videlicet hortum dimittere, et in quodam hospitali in dicti oppidi suburbio consistente, eis per uxorem, et filios quondam Martines illius fundatoris pro dictæ domus constructione et ædificatione oblato, ac concessio, et in quo fratres ipsi à principio suæ vocationis usque nunc tanquam pauperes hospitati fuerant, prout etiam tunc hospitabantur, et permanebant, domum ipsam pro eorum usu et habitatione ædificare posse cuperent: Nos tunc considerantes, quod postquam Dux, et Dominus temporalis dicti oppidi, ac illius incolæ et habitatores desiderabant dictos fratres de Observantia inibi pro salute animarum suarum habere, et si aliquod præiudici quoad oblationes, et eleemosynas dictis Parochialibus ecclesijs insurgere posset, si damnum huiusmodi aliqua honesta recompensa per Ducem, seu Guardianum, et fratres prædictos assignandam recompensari poterat, differri, vel retardari non debebat. Nos per nostras in forma Brevis litteras Ferdinando Commendatario dicti monasterii significandum duximus, ut vellet per suas litteras præstare consensum, quod fratres ipsi, dimisso prius per eos primo situ, videlicet horto prædicto, in dicto hospitali eis, ut præfertur, oblato, & in quo ad præsens existunt, dictam domum construere possent; alioquin causam ipsam à Rota auocaremus, & aliquibus iudicibus in partibus illis mandaremus, ut de præmissis, autoritate Apostolica, se diligenter informarent, & consideratis omnibus, quæ circa præmissa forent attendenda, si eis visum foret, quod Abbas & Conuentus, ac Rector, & Beneficati ecclesiarum huiusmodi & Confratres ipsi præmissorum occasione, detrimentum aliquod paterentur, illis congruam recompensam per eos moderandam & limitandam per Guardianum & fratres domus construendæ huiusmodi, seu alias dandam assignarent, faciendo recompensam illis, quibus danda foret, cum effectu exhiberi; qua exhibita non permitterent Guardianum & fratres super dictæ domus construendæ habitatione quomodolibet molestari, aut perturbari. Quodque idem Commendatarius cum primum litteras nostras recepisset, mentem suam super hoc significare curaret. Et quamvis litteræ nostræ prædictæ eidem Ferdinando præsentatæ fuerint, de quarum præsentatione nobis fuit legitimè facta fides; tamen dictus Ferdinandus mentem suam nobis significare, aut litteris nostris responsum dare hætenus minimè curavit. Dicti Minister provincialis, ac Guardianus, & fratres nobis propterea, humiliter supplicari fecerunt, ne ulterioribus litibus inuoluantur, sed ad huiusmodi perturbationibus subleuati liberius Altissimo famulatum exhibere possent, statui eorum super his opportunè providere paterna charitate dignaremur. Nos igitur, qui ad ea, per quæ animarum salus procuratur, & religionis status, ac diuinus cultus incrementum suscipiunt, libenter intendimus, sperantes indubiè ex huiusmodi domus constructione multiplices fructus prouenturos, huiusmodi supplicationibus inclinati, causam prædictam, cuius statum præsentibus haberi volumus pro expresse, ad nos autoritate Apostolica, tenore præsentium aduocantes, & lites ipsas penitus extinguentes, Tibi committimus, & mandamus quatenus eisdem Guardiano & fratribus, primo situ prius per eos dimisso, dictum hospitale pro dictis fratribus retinendi, & inibi perpetuò permanendi, ac vnam domum cum Ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, refectorio, clau-

stro

stro, dormitorio, hortis, hortalijs, & alijs officinis necessarijs, pro eorum & aliorum Ordinis & Obseruantie prædictorum fratrum vsu, & habitatione perpetuis construi & ædificari faciendi, seu cœptam construi & ædificari perficiendi, Duci prædicto plenam, & liberam licentiam & facultatem auctoritate nostra concedas. Nos enim eidem construendæ domui, si illam construi contigerit, postquam constructa fuerit, ac illius Guardiano & fratribus pro tempore existentibus, vt omnibus & singulis priuilegijs, immunitatibus, et exemptionibus, concessionibus, indulgentijs, & indultis, alijs domibus Ordinis & Obseruantie prædictorum, ac illorum Guardianis & fratribus in genere concessis, ac concedendis, et quibus illæ ac illi vtuntur, potiuntur, et gaudent, vtique potiri, et gaudere possint, ac debeant auctoritate apostolica et tenore prædictis concedimus, et pariter indulgemus. Et nihilominus nemini præiudicare volentes, tibi seu venerabili fratri Moderno Episcopo Calaguritano, et dilecto filio Priori monasterii per Priorem gubernari soliti S. Mariæ de Mercede ciuitatis Lucrone Calaguritanæ diocesis per præsentem committimus et mādamus, quatenus tu fili Canonice, seu ipse Episcopus et Prior præfati, vel vnus eorum, si et postquam vocatis interesse habentibus, ac cōsideratis considerandis visum eis fuerit, quod Abbas et cōuentus, ac Rector et Beneficiati, nec non confratres præfati præmissarum occasione detrimentū aliquod patiantur, illis congruam recōpensam per te fili Canonice, aut Episcopum, seu Priorem præfatos moderandam et limitandam per Ducem, aut Guardianum et fratres præfatos dandam, auctoritate nostra assignes, vel illi assignent, et cum effectu exhiberi faciant, et illa exhibita Abbati, conuentui, Rectori, et Beneficiatis, ac confratribus prædictis super præmissis perpetuum silentium eadem auctoritate imponas, non permittens Guardianum et fratres desuper per Abbatem, conuentum, Rectorem, et Beneficiatos, vel confratres prædictos, seu quoscunque alios quomodolibet molestari, impediri, vel perturbari. Contradictores, etc. compescendo etc. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 11. Septembris 1524. Pontif. nostri anno primo.

V I I I.

Donat confratribus Charitatis in Vrbe conuentum S. Hieronymi,
& in hunc finem ab Obseruantibus oblatam & concessam.

Ex Bulla originali in Archiuio Araceli.

Ad perpetuam rei memoriam.

DVm intra mentis nostræ arcana consideramus Romanum Pontificem illius in terris Vicarium esse, qui tanto charitatis ardore flagrauit, vt hominem ad imaginē, et similitudinem suam creatum, pretiosissimo sanguine suo redimeret, eique ad cælestem patriam, qua propter inobedientie culpam se indignum reddiderat, viam referare dignatus fuerit; nihil Deo gratius, & acceptius, ac ipsius in terris Vicario conuenientius arbitramur, quam Charitatis opera continuo studio meditari, omnesque exemplo suo ad Charitatem ipsam exercendam inuitare, sine qua reliquæ omnes virtutes nullius meriti esse possunt, dicente Apostolo: *Si charitatem in me non habuero, nihil sum.* Animo igitur reuoluentes, quod dum in minoribus essemus, & Cardinalatus honore, ac Vicecancellariatus officio fungemur, erga viduas, pupillos ac alias miserabiles personas, quæ absque alieno auxilio viuere, & se sustentare nequeunt, Charitatis opera exercere cupientes, auctores fuimus, vt vna Confraternitas in Alma Vrbe ad misericordissimi Dei laudem institueretur, cuius Confratres omnibus Charitatis operibus continuo vacarent, ipsique eleemosynas de proprijs suis bonis in pauperes, & indigentes personas erogarent, aliosque ad similia Charitatis opera facienda inuitarent, &

vt

vt Confratres ipsi præmissa commodius facere possent, reservationi pensionis annuæ ducentorum ducatorum auri de Camera super fructibus monasterij S. Anastasij extra muros dictæ Urbis, Ordinis S. Benedicti, quod tunc ex concessione, & dispensatione Apostolica in commendam obtinebamus, per nos & ipsius monasterij Abbates, seu Commendatarios pro tempore existentes, eisdem Confratribus perpetuò persoluendæ consensimus, prout in litteris apostolicis desuper confectis plenius continetur. Postquam diuina fauente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti fuimus, pastoralis officij nostri esse duximus, dictam Confraternitatem eò maioribus gratijs, ac muneribus prosequi, quo ad id faciendum maior est nobis data facultas. Desiderantes igitur, vt Confratres ipsi locum habeant, in quo pro diuinis officijs celebrandis, & operibus Charitatis exercendis, ac alijs ad directionem & gubernium dictæ Confraternitatis pertinentibus conuenire, inibique tamquam oliua fructifera cælestis gratiæ rore perfusi, Charitatis & pietatis opera ordinare & disponere, ipsamque Confraternitatem pro pauperum, ac miserabilium personarum vtilitate, & commodo, in dies, concedente Domino, augere atque multiplicare valeant; postquam dilecti filij Minister prouincialis & fratres Ordinis Minorum regularis Obseruantie prouinciæ Romanæ iuxta morem dicti Ordinis, de expresso consensu dilecti filij Hilarionis Sachetti, dicti Ordinis professoris & Commissarij generalis Cismontani, tam nostris, quam dilectorum filiorum Conseruatorum dictæ Urbis precibus moti, vnam ex pluribus domibus, quas in dicta Vrbe habent, videlicet sancti Hieronymi in regione Regulæ eiusdem Urbis, quam ad præsens inhabitant, & quæ ad eos spectat, in manibus nostris sub conditionibus, quæ nobis videbuntur, alias spontè & liberè dimiserunt, vt de illa pro libito voluntatis nostræ disponeremus: Motu proprio & ex certa nostra scientia, domum ipsam ad eisdem Prouincialem & fratres spectasse & pertinuisse declarantes, ac illius dimissionem per eos, vt præfertur, factam in manibus nostris, acceptantes, eamque ratam & gratam habentes, domum ipsam, cuius dispositio ad nos tam dictæ cessionis vigore, quàm dominij, quod Romani Pontifices, & Sedes Apostolica habent in omnibus domibus dicti Ordinis, liberè spectat, & pertinet, cum illius ecclesia, dormitorio, claustro, refectorio, forestaria, libraria, ac omnibus membris, nec non Sacristia cum omnibus ornamentis & paramentis ecclesiasticis tam aureis quam argenteis, crucibus, calicibus, & alijs diuino cultui necessarijs, ac domibus ad illam quomodolibet spectantibus & pertinentibus, eidem Societati, ac illius Confratribus per eos perpetuò tenendam, & possidendam autoritate apostolica tenore præsentium, ea conditione liberè donamus, quod Confratres ipsi in dicta domo nullos Religiosos cuiuscumque etiam dicti Ordinis, sed dumtaxat presbyteros sæculares retinere possint, & inibi pro operibus pietatis tractandis, & consultandis, ac executioni debitæ demandandis, more solito se congregare, ac in Ecclesia dictæ domus octo saltem missas singulis diebus, per proprios, seu alios idoneos Cappellanos submissa voce legi, Dominicis verò et festiuis diebus vltra dictas octo missas vnam magnam missam, cum Diacono et Subdiacono celebrari, nec non Vesperas, et Completorium cantari facere teneantur. Quodque domos locari solitas, ac ornamenta, et paramenta, et alia prædicta ad domum ipsam S. Hieronymi spectantia, vt præfertur, de quibus Confratres ipsi Inuentarium conficere teneantur, et illa seu ex eis aliqua in aliquam personam ecclesiasticam, seu sæcularem, nullo modo, vel titulo alienare possint, et alienationes alias factæ nullius sint roboris vel momenti, et habeantur penitus pro infectis et in euentum, in quem Confratres ipsi præmissa non seruauerint, aut illis contrauerint, seu domum ipsam S. Hieronymi ex quacumque causa dimitterent, vel donationem, et concessionem de ea per nos sibi factas huiusmodi non acceptarent; ex tunc domus ipsa cum omnibus iuribus et pertinentijs suis, ac alijs supradictis, et melioramentis omnibus in ea per ipsos Confratres factis, ad Ministrum et fratres huiusmodi prouinciæ, liberè reuertatur. Liceatque eidem Ministro, et fratribus illius corporalem possessionem propria autoritate liberè apprehendere, et perpetuò, vt prius, retinere in omnibus et per omnia, perinde ac si domum ipsam in manibus nostris nullatenus dimisissent.

ANNO CHRISTI 1524. CLEM. VII. ANNO I.

sent. Non obstantibus constitut. & ordinat. apostolicis, ac dicti Ord. generalibus et prouincialibus statutis, et consuetudinibus, iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque et indultis, ac litteris apostolicis dicto Ordini forsan concessis: quibus etiamsi ad illorum derogationem de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas id importantes, mentio seu quauis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset, illorum tenorem præsentibus pro expressis, et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter et expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, acceptationis, donationis, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1524. decimo Kal. Octobr. Pontif. nostri anno primo.

ANNO CHRISTI 1525. CLEM. VII. ANNO 2.

I X.

Confirmat inhibitorias Leonis X. ne quis fratrum extra Ordinem sine Superiorum licentia quauis prætenfa auctoritate diuagetur. *Ex Reg. Vltimæ Cur. fol. 54.*

*Dilectis filiis Generali & Prouincialibus Ministris Cismontanis,
& Vltimæ Ordinis Minorum de Obseruantia,
cæterisq. Prælati eiusdem Ordinis & eorum cuilibet.*

*Vide Bul.
las 1. 11.
& 47.
Leonis X.*

DVdum fœl. record. Leoni Papæ Decimi prædecessori nostro pro parte vestra exposito, quod sæpe contingebat quosdam de Ordine vestro professores salutis propriæ immemores suauis salutaris obedientiæ iugo spreto, ad eundem Prædecessorem & Sedem Apostolicam accedere, exemptiones, gratias, priuilegia & Apostolica indulta, quibus religionis vestræ integritas non mediocriter dissoluebatur, & aliis delinquendi fomentum efficax ministrabatur ad Ordinis disciplinam regularem & Prælatorum correctionem. salutarem declinandam, confectis mediis quærere & obtinere, etiam nonnullis ex Prælati ecclesiarum vobis irrequisitis, ad secum morandum, vel pro ipsorum promouendis negotiis aliquos ex eisdem assumere, iuxta suæ libitum voluntatis, quo fiebat vt Ordo præfatus, et suæ pacis dispendium, et grauis detractionis aliquando perferret detrimentum; Idem Prædecessor considerans incongruum existere, quod huiusmodi professores habitum dicti Ordinis gererent, ac se de ipso Ordine nominari præsumerent, et iurisdictionem, aut disciplinam Superiorum eiusdem Ordinis suscipere paruipenderent, super his salubriter, et prouide occurrere cupiens, vestris in ea parte supplicationibus inclinatus, pro dicti Ordinis eiusque obseruantie regularis conseruatione, et vt vagantibus et delinquentibus fratribus, atque aliis exquisitis mediis libertatis viam quærere satagentibus, omnis euagandi tolleretur occasio, auctoritate apostolica inter alia statuit, et ordinauit, quod nullus Ordinis et Obseruantie huiusmodi professor ex tunc de cætero exemptionem, aut indultum Apostolicum sub quauis forma, et expressione verborum obtinere possit, nisi vester aut Commissariorum vestrorum in Romana Curia existentium ad hoc expressus accederet assensus; et si illa impetrarent, nullatenus sibi suffragarentur, quominus illorum obtentu à Prælatorum suorum iurisdictione, et eorum regulari disciplina exemptus censeretur. Quodque nullus Prælatus, aut Sedes

Apo-

Apostolicæ Nuncius aut Legatus, nisi esset de Latere Legatus, aliquem ex fratribus vestri Ordinis ad secum morandum, vel pro suis negotijs promouendum absque vestra seu prouincialium Ministrorū suorum licentia petita, obtenta, & in scriptis habita assumere posset, sine speciali mandato Sedis Apostolicæ; & ne Professores ipsi cum prædictis contra præmissa morari, vel negotia eorum assumere auderent, in virtute sanctæ obedientiæ districtius inhiuit, ac sub excommunicationis latæ sententiæ poena præcepit, & mandauit, vt professores, qui sine dicto speciali mandato vestro, vel vestra licentia ad prædicta quomodolibet in posterum assumpti forent, eisdem disciplinæ & correctioni, quibus alii Professores vestri subiicerentur, subiici deberent: Statuta tamen & ordinata per vos in Congregationibus generalibus contra huiusmodi delinquentes in suæ firmitatis robore permanere voluit, ac ex tunc irritum decreuit & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, prout in litteris eiusdem prædecessoris desuper confectis plenius continetur. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, &c. vt litteras prædecessoris, statutum, ordinationem, inhibitionem, præceptum, mandatum, voluntatem & decretum prædicta, ac omnia & singula alia in dictis litteris contenta, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innouamus, illaque inuiolabiliter obseruari debere decernimus, atque mandamus. Quocirca Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Colocen. & Episcopo Varadien. vel eorum in spiritualibus Vicarijs generalibus per præsentem committimus, & mandamus, quatenus ipsi vel alter eorum per se, vel alium, seu alios vobis in præmissis omnibus & singulis efficacis defensionis auxilio assistentes faciāt auctoritate nostra illa omnia & singula firmiter obseruari, non permittentes, vos vel vestrum aliquem contra præsentium & Leonis prædecessoris litterarum huiusmodi tenorem quomodolibet indebitè molestari. Contradiçtores pet censuras &c. cōpescendo, inuocato &c. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna & de duabus dietis in Concilio generali edita; dummodo vltra tres aliquis auctoritate præsentium non trahatur, & alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Volentes & decernentes, quod præsentibus, ac prædecessoris litteris nullatenus derogari possit, præterquàm si præsentibus de verbo ad verbum insertę fuerint, quodque præsentium transumptis manu Notarij publici, &c. Datum Romæ aquod S. Petrum sub anulo Piscatoris die 11. Martij 1525. Pontif. nostri anno secundo,

X.

Confirmat alias Leonis X. litteras de cogendis fratribus
extra claustra commorantibus, vt ad religionem
regrediantur. *Ibid. fol. 61.*

*Dilectis filijs Generali, & vniuersis prouincialibus Ministris Ordinis
fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum,
cæterisque eiusdem Ordinis Prelatis.*

DVdum per fel. rec. Leonem X. Prædecessorem nostrum accepto, quod licet tam secundum canonicas sanctiones, quàm etiàm vestri Ordinis regularia instituta, dicti Ordinis fratres quacumque causa, etiàm studij sui, seu alia occasione, recedere absque licentia Superiorum suorum, vel post eiusdem licentiæ reuocationem, extra domos dicti Ordinis morari non possint: nihilominus nonnulli ex dicti Ordinis fratribus ægritudines, ac corporum & animarum passiones simulantes, alij subueniendi parentum inopiæ colore quæsito, alij verò ad studiorum Vniuersitates absque licentia huiusmodi, seu eadem licentia reuocata,

*Vide Bul.
lam 11.
Leonis X.*

Annal. Minor. Tom. VIII.

aa

acce-

accedere & inibi morari, atque quod deterius est, priuilegijs Vniuersitatibus huiusmodi illarumque scholaribus concessis, vt liberius in sua damnata præsumptione permanere possent, se tueri: Alij verò propriæ salutis obliti, Apostolicas, in quibus se professionem, aut nunquam, aut infra pubertatis annos, seu per vim, & metum fecisse asserunt, litteras impetrare; aut habitu abiecto, per habitacula sæcularium personarum ac loca inhonesta discurrendo, cum laicis conuersari non verebantur: Alij verò sub prætextu habilitatis, seu dispensationis ad obtinendum ecclesiasticum siue ecclesiastica beneficium, seu beneficia, per clericos sæculares obtineri solitum, vel solita, per litteras Apostolicas sibi concessæ: Nonnulli quippe alicuius ex S.R.Eccles. Cardinalibus tunc præsentibus, vel pro tempore existentibus, familiaritatis litteras exhibendo, obedientiæ regularis laxatis habenis, extra ordinem & obedientiam suorum Prælatorum in parentum vel consanguineorum siue amicorum domibus morari & permanere, ac beneficijs ecclesiasticis deseruire, & per sæculum vagari præsumebant: quod sine animarum suarum perniciæ, religionis vituperio, Dei contemptu, & populorum scandalo fieri nullo modo potest: Præfatus prædecessor vestris in ea parte supplicationibus inclinatus, quod ex tunc de cætero perpetuis futuris temporibus fratres prædicti ægritudinis, aut subueniendi parentum inopiæ, siue alia quauis occasione vel causa, respectu etiam studij aut dispensationis ad obtinendum beneficium huiusmodi, Apostolica, seu quauis alia autoritate sibi concessæ, nisi beneficium ipsum foret canonicè & actu assecutum: siue familiaritatis alicuius ex dictis Cardinalibus, præterquam si actu continui commensales eiusdem prædecessoris fuissent, extra dictum Ordinem, præterquam vel absque licentia & mandato eiusdem Superioris respectiue illa durante, etiam de licentia Sedis Apostolicæ, prodesse, & prætextu quarumcunque facultatum, indultorum, & aliarum litterarum Apostolicarum, quibusuis Vniuersitatibus concessarum, sine cōsensu vestro commorari non possent: Quodq. vnusquisque vestrum in sua prouincia, dum & quoties opus foret, fratres extra Ordinem prædictum, quauis occasione alia tunc commorantes, ad Ordinem huiusmodi redeundum cogere & compellere possitis, auctoritate Apostolica perpetuò statuit & ordinauit. Ac idem Prædecessor in alijs se professionem nunquam aut infra pubertatis annos vel per vim aut metum emisisse asserentibus, rei tam impiæ occurrere cupiens, cum commissiones illæ falso impetratæ essent, ac etiam si benè rectèque impetratæ essent, in foro conscientie duntaxat, non in foro contentioso nec contra religionis iura, consuetudinem, aut voluntatem valerent, declarauit, vobis in virtute sanctæ obedientiæ mandans, vt fratres Ordinis vestri, cuiuscumque conditionis essent, qui ab obedientia exiissent, aut habitum reliquissent, eatenus aut imposterum exituri relicturiue essent, quacunque auctoritate id facerent, nisi ad arctiorem vitam, vbi actu obseruanter viuerent, transirent vigore prædictarum, & aliarum litterarum Apostolicarum, super quibusuis supplicationibus, aut mandatis expeditarum, ad Ordinem, atque ad Ordinis loca reuocaretis, bullas eis auferretis, habitum sacrilegè relictum resumere, in fame poenitere, diuino cultui & propriæ saluti vacare cogeretis, accitō etiam, si opus esset, auxilio brachij sæcularis. Decernens motu proprio & ex certa scientia, vt fratres, qui ab Ordine recederent, quocumque modo exirent, aut habitum relinquerent, relicturiue essent, nisi post mandatum vestrum infra dies octo immediatè proximos ad obedientiam redirent, habitumque reassumerent, excommunicationis latæ sententiæ poenam incurrerent, à qua absolui nisi per Summum Pontificem, aut morte interueniente, non possent: ac voluit & decreuit, poenam eandem subire omnes eos, qui ijs auxilium, consilium, vel fauorem præstarent. Cæterum eadem auctoritate, motu & scientia similibus statuit & ordinauit, quod in quibuscumque litteris ad ipsorum fratrum instantiam, siue sub anulo Piscatoris, aut sub plumbo vel Poenitentiaria, super præmissorum aliquo, & inobedientiæ regularis derogatione, etiam super quibusuis supplicationibus ab eodem Leone, aut Romano Pontifice pro tempore existente, etiam mandato specialiter & absolutè signatis, impetratis, eatenus & in posterum impetrandis,

dis, semper & indeficienter subintelligeretur clausula huiusmodi, & de licentia Superioris, & ea durante: decernens litteras Apostolicas huiusmodi clausula carentes nullas nulliusque roboris vel momenti fore, in illisque indifferenter dictā clausulam, etiamsi non foret apposita, semper tacite intelligi debere, eiusdem prædecessoris intentionis fuisse: Inhibens districtius locorum Ordinarijs sub interdicto ingressus Ecclesiæ, & suspensione à regimine & administratione suarum Ecclesiarum, Vniuersitarum Rectoribus, ac illarum Conseruatoribus, Parochialiumque Ecclesiarum Rectoribus & alijs quibuscumque sub excommunicationis latæ sententiæ & priuationis earundem Parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent, nec non inhabilitationis ad illa & alia impostero obtinenda pœnis, eo ipso, quo contrafacere incurrendis, ut vos quominus fratres dicti vestri Ordinis sub indultorum, exemptionum, gratiarum, ac litterarum Apostolicarum prædictarum specie extra domos, & obedientiam vestram vagantes capere, & apprehendere, etiam violenter, illosque ad domos & loca vnde recesserant, reducere, & carceribus mancipare valeretis, nullo modo per se, vel alium, seu alios directè vel indirectè impedire præsumerent, prout in litteris eiusdem prædecessoris desuper confectis plenius continetur. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut litteras, statutum, ordinationem, mandatum, voluntatem, & decretum huiusmodi pro illorum subsistentia firmiori innouare, & approbare, aliàsque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, Litteras prædecessoris, ac statutum, ordinationem, mandatum, voluntatem & decretum prædecessoris, ac omnia & singula alia in eisdem litteris contenta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & innouamus, illaque inuiolabiliter obseruari mandamus. Quocirca Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Colocen. & Episcopo Varadien. vel eorum in spiritualibus Vicarijs generalibus per præsentem committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel alter eorum, per se vel alium, seu alios, vobis in præmissis omnibus & singulis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illa omnia & singula firmiter obseruari, non permittentes vos, vel vestrum aliquem contra præsentium & Leonis prædecessoris litterarum huiusmodi tenorem quomodolibet indebitè molestari. Contradictores per censuras &c. compescendo: Inuocato &c. Non obstantibus præmissis ac fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna &c. & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, &c. cæterisque contrarijs quibuscumq. Volentes & decernentes, quod præsentibus, ac prædecessoris litteris nullatenus derogari possit, præterquam si præsentibus de verbo ad verbum insertæ fuerint, quodque præsentium litterarum transumptis manu Notarij publici &c. fides &c. adhibeatur &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 12. Martij 1525. Pontificatus nostri anno secundo.

X I.

Confirmat concessionem conuentus prope pontem
Sixti, factam Procuratori Ordinis Minorum
Conuentualium.

Ex Bulla orig. in eodem Conuentu.

Ad perpetuam rei memoriam.

Officij nostri debitum exigit ut religioni deditis in his, quæ illorum & minorum suorum profectus & commoda respiciunt, Apostolicæ firmitatis præsidium impendamus, & ut à detrimentis releuentur, eiusdem officij partes im-

Annal. Minor. Tom. VIII.

2 2 2 par-

pariamur. Dudum siquidem fel. rec. Eugenius Papæ IV. prædecessor noster, ex certis tunc expressis causis in Parochiali Ecclesia S. Saluatoris de Vnda, de Vrbe, sita prope Pontem Sixtum nuncupatum, quam nonnulli Religiosi viri sub regula S. Pauli primi Eremitæ degentes, aliquandiu tenuerant, & ex certis causis dimiserant, Ordinem dicti Sancti inibi supprimens, & extinguens, ac quascumq. concessionem de illa eisdem religiosis viris per Sedem Apostolicam factas reuocans, & annullans, Ecclesiam ipsam cum illius domibus, turribus, hortis, hortulitijs illi contigujs, ad ipsam Ecclesiam, legitimè pertinentibus, ac omnibus iuribus, & pertinentijs suis, quondam Angelo Perusino Ordinis fratrum Minorum & Theologiæ Professore, ac eiusdem Ordinis in Romana Curia Procuratori, pro se & successoribus suis Procuratoribus dicti Ordinis Minorum, in ea Curia pro tempore existentibus, per eos perpetuò tenendam, regendam, & gubernandam; ita quod Angelus, & successores præfati per se, vel alium Sacerdotem idoneum curam animarum parochianorum illius exercere, ac Sacramenta Ecclesiæ inibi ministrare; ac omnibus priuilegijs, & indultis, dicto Ordini in genere concessis, gaudere valerent, concessit, & liberè donauit. Et deinde piæ memoriæ Sixtus etiam Papa IV. etiam prædecessor noster, ex certis causis tunc expressis, inter alia voluit Procuratori dicti Ordinis Minorum, qui in eadem Curia pro tempore esset, duas cameras per eum eligendas in eisdem domibus pro receptione ipsius Procuratoris & Socij, ac familiarium suorum conseruari; ipsumque Procuratorem dicti Ordinis Minorum, qui pro tempore esset, quoties eum ad Urbem declinare contingeret, in eisdem Cameris residere: quodque domus & forum, prouentus huiusmodi vtili Procuratoris præfati, & pro tempore existentis, quādiu in Romana Curia residentiam faceret, deseruirent, aliàs iuxta eiusdem Eugenij prædecessoris concessionem & donationem prædictam: ipso vero Procuratore in eadem Curia non residente, ad præfatum Ordinem Minorum liberè pertinerent, prout in litteris recol. mem. Nicolai Papæ V. similiter prædecessoris nostri, dicti Eugenij immediatè successoris. Inde cum ipsius Eugenij prædecessoris eius superueniente obitu, litteræ super hoc confectæ non fuissent, vt in dicti Sixti prædecessoris inde confectis litteris plenius continetur: Nos dictorum prædecessorum vestigijs inhærentes, ac concessionem Eugenij, & voluntatem Sixti prædecessorum huiusmodi stabili ne infringi possint, dictique Procuratoris dispendijs obuiare cupientes, ac propterea concessionem, & voluntatem prædictas approbantes, & innouantes, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò statuimus & ordinamus, ac districtius inhibemus, ne bona dictæ Ecclesiæ cuiuscumque qualitatis existant, cuiuscumque personæ quacumque auctoritate, præminencia, dignitate, honore, seu excellentia fulgenti, quouis prætextu, seu quæsito colore vendi, permutari, aut aliàs quomodolibet alienari non possint absque consensu expresso Superioris dicti Ordinis pro tempore existentis: sed pro vsu & habitatione decenti ipsius Procuratoris, qui venditioni, permutationi, & alienationi de illis faciendis firmiter resistere, nec ratione resistentiæ huiusmodi aliquibus censuris, vel pœnis innodari possit, perpetuò existeret: ac quod idem Procurator, sicut in Capitulo generali eiusdem Ordinis Minorum iuxta regularia illius instituta, instituitur, seu institui debet, ita in eodem Capitulo, si Prælatis & alijs, ad quos pertinet, in eodem Capitulo interuenientibus, expediens visum fuerit, & non aliàs, deinceps destitui, ac deponi debeat per Magistrum generalem, etiam si ad eius beneplacitum per suas litteras patentes, alibi que in Capitulo institutus fuerit: Et sic per quoscumque tam ordinaria, quàm delegata, & mixta auctoritate fungentes Iudices, & personas vbique iudicari, cognosci atque decidi debeat, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, cognoscendi ac decidendi facultate, & auctoritate: nec non irritum & inane quidquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Mandantes nihilominus dilecto filio nostro Andreae tituli S. Priscæ Presbytero Cardinali moderno, & pro tempore existenti dicti Ordinis Protectori, quatenus statutum nostrum huiusmodi inuiolabiliter obseruari faciat, & bona Ecclesiæ huiusmodi directè, vel indirectè, quouis titulo vendi

vendi, permutari, aut alienari nullatenus permittat. Ac decernentes quascumque venditiones, & alienationes, quas de eisdem bonis contra statutum nostrum huiusmodi fieri, nec non si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, nullius fore roboris vel momenti. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, nec non dicti Ordinis sæpè & sæpius per Sedem Apostolicam roboratis & confirmatis, statutis &c. cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 12. Iunii 1525. Pont. nostri anno secundo.

X I I.

Confirmat eis possessionem conuentus Niuellensis.

Ex reg. Vltimæ fol. 67.

*Dilecto filio Ministro provinciali Ordinis fratrum Minorum
regularis Observantia provincie Flandrie, secundum
morem eiusdem Ordinis.*

EXponi nobis nuper fecerunt dilecta in Christo filia nobilis mulier Margareta, & Vniuersitas Oppidi de Niuella Leodiens. dioc. quod alias ipsi videntes malos &c. vitam fratrum Minorum Conuentualium domus S. Francisci dicti Oppidi Ordinis prædictorum, tunc in ipsa domo habitantium. Idque ulterius ferre non valentes, approbante etiam Charissimo in Christo filio Carolo Romanorum, & Hispaniarum Rege Catholico in Imperatorem electo, fauenteque dicta Margareta, fratres Conuentuales à domo huiusmodi expulerunt, in eaq. fratres Ordinis Minorum regularis Observantia dictæ provincie ad instantiam Regis, & Margareta huiusmodi introduxerunt, vt illam inhabitarent, prout ex tunc habitant, & in ea sub regulari dicti Ordinis observantia, cum dictæ Vniuersitatis spiritali consolatione, & fidei ædificatione etiam habitant de præsentibus, ad laudem Dei Omnipotentis, & regularis vitæ propagationem, ac fidei Catholicæ exaltationem. Quare pro parte Margareta, & Vniuersitatis prædictarum nobis fuit humiliter supplicatum, vt fratres ipsos regul. Obseru. in dicta domo manuteneri mandare, aliasque in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur considerantes, eosdem fratres Conuentuales nulla huius Sanctæ Sedis Apostolicæ auctoritate, sed populariter ob eorum demerita, &c. ab eadem domo fuisse eiectiones, neque expedire vt domus ipsa fratribus vacua permaneat, populumque illum eosdem amplius nolle recipere, simulque illius tranquillitati consulere volentes; prædictæ etiam Margareta, & Vniuersitatis supplicationibus inclinari, vt domum prædictam per te, aut fratres Ordinis Minorum regul. Obseru. sub regimine Provincie Flandrie habitare possis, & valeas, ipsique fratres in illa possint, & valeant auctoritate Apostolica tenore præsentium tibi, & eisdem licentiam concedimus. Ipsosque fratres qui domum, ipsam receperunt, à censuris, quas pro ipsius domus receptione absque Sedis Apostolicæ speciali licentia, absolvas facultatem tibi elargimur. Et nihilominus Venerab. fratri nostro Episcopo Leodien. & dilecto filio Abbati monasterij de Gimblœ Leodien. dioc. harum serie committimus, & mandamus, quatenus ipsi vel alter eorum per se, vel alium, seu alios auctoritate nostra faciant præsentibus litteras, & in eis contenta quæcunque firmiter observari. Nec permittant eosdem fratres de Observantia super præmissis quomodolibet molestari, impediri, aut inquietari, seu perturbari de facto. Contradictores quoslibet & rebelles per poenas Ecclesiasticas, ac alia iuris opportuna remedia appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri &c. de vna, & in Concilio generali de duabus dietis edita, dummodò ultra duas dietas aliquis

aliquis auctoritate præsentium non trahatur, ac alijs apostolicis, ac prouinciabilibus, & synodalibus Concilijs editis constitutionibus, & ordinationibus, nec non statutis &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 3. Augusti 1525. Pontificatus nostri anno secundo.

X I I I.

Concedit ei facultatem, vt extra muros Aquæuiuæ ædificet conuentum fratrum de Obseruantia.

Ex Breui authentico.

*Dilecto filio nobili viro Antonio Donato Aquauiuo de Aragonia,
Comiti Iohia.*

Sinceræ deuotionis affectus, quem ad nos & Romanam Ecclesiam gerere, comprobatis, nos inducunt, vt petitionibus tuis per dilectum filium Donatum Martuccium familiarem nostrum nobis oblatis, præsertim in religionis propagationem tendentibus, quantum cum Deo possumus, fauorabiliter annuamus. Dudum siquidem omnia beneficia ecclesiastica apud Sedem Apost. tunc vacantia, & antea vacatura, collationi, & dispositioni nostræ reseruauimus, decernentes ex tunc irritum & inane, si secus super ijs à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contingeret attentari. Cum itaque Ecclesia S. Mariæ Maioris extra muros Terræ Aquæuiuæ Baren. diocesis, quæ monasterio S. Angeli de Celijs Ordinis S. Benedicti dictæ diocesis perpetuo annexa, vnita, & incorporata erat, ex eo, quod nos vnionem, annexionem, & incorporationem huiusmodi dilecti filij Massentis Rugij Clerici Salernitani, qui monasterium prædictum, cuius fructus ad 33. florenos & vnum tertium in libris Cameræ Apostolicæ taxati reperiuntur, in commendam ex concessione, seu dispensatione Apostolica obtinet, ad hoc expresso accedente consensu, harum serie dissoluimus per dissolutionem huiusmodi apud Sedem eandem vacet ad præsens, nullusque de illa præter nos hac vice possit disponere, reseruacione, & decreto obsistentibus supradictis; ac pro parte tui assentientis te dominum vtilem dictæ Terræ existere, ac dictæ Ecclesiæ fructus, redditus & prouentus duorum ducatorum auri de Camera secundum communem æstimationem valorem annum non excedere, nobis fuerit humiliter supplicatum, vt facultatem construendi in dicta Ecclesia vnā domum pro fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum concedere, aliàsque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium, quod in dicta Ecclesia vna domus cum dormitorio, refectorio, cæmeterio, campanis, hortis, & hortalijs, & alijs officinis necessariis pro perpetuis vsu & habitatione fratrum dicti Ordinis Minorum construi, & ædificari, quodque fratres in ea pro tempore degentes, omnibus & singulis priuilegijs, exemptionibus, gratiis, indultis, & præeminentiis &c. vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, indulgemus, ipsamque domum alijs dicti Ordinis Minorum domibus aggregamus. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis S. Benedicti, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, nec non priuilegijs, &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 7. Septembris 1525. Pontificatus nostri anno secundo.

Sub-

X I V.

Submittit Obseruantibus domos reformatas in Gallia.

Ex Reg. Vltim. fol. 68.

*Dilectis filiis Ministris prouincialibus Ordinis Minorum regularis
Obseruantie prouinciarum Aquitania, & S. Ludouici.*

EXponi nobis fecistis, quod postquam aliàs dilecti filij Ioannes Morlin, & Alexander Roseti, fratres vestri Ordinis, vigore quarundam litterarum in forma Breuis à fel. record. Leone Papa X. Prædecessore nostro, ad supplicationem charissimi in Christo filij nostri Francisci Francorum Regis Christianissimi emanatarum, & eis directarum, nonnullas domos Ordinis fratrum Minorum Conuentualium dictarum prouinciarum sub dilecti filij generalis Ministri Ordinis vestri, & vestris obedientia, cura, visitatione, & correctione reducerant, & subiecerant, & cæteris domibus vestris vniuerant & incorporauerant, & in domibus vnitis & incorporatis huiusmodi viuendi normam iuxta regularia instituta instituerant, & per fratres in huiusmodi domibus tunc degentes, & dictâ reformationem voluntariè recipientes, perpetuò obseruari mandauerant: alios vero fratres Conuentuales eorundem domorum reformari recusantes ab eisdem domibus amouerant, & in eorum locum fratres Ordinis vestri introduxerant: Dicti fratres Conuentuales reformari recusantes, quasdam alias litteras in simili forma à piæ memoriæ Adriano Papa VI. etiam prædecessore nostro extorserant, per quas idem Adrianus prædecessor, pro eo quod ipsi fratres Conuentuales asserabant, licet falso, quod Ioannes & Alexander præfati certis alijs litteris præfati Leonis prædecessoris sub censuris, & poenis Ecclesiasticis inhibitorijs, ne prætextu primodictarum litterarum de domibus fratrum Conuentualium in prouincijs prædictis consistentibus se intromittere præsumerent, certos conuentus ipsorum fratrum Conuentualium in prouincijs prædictis consistentes, contra tenorem litterarum inhibitoriarum Leonis prædecessoris huiusmodi ex manu armata, per portarum fractionem, sub prætextu reformandi intrauerant, & occupauerant, ac tunc occupabant: & fratres Conuentuales inibi existentes, inhonestè per vim, & non absque manuum violentarum in eos vsque ad sanguinis effusionem temeraria iniectione, ab eisdem domibus eiecerant, ac diuersa bona mobilia, & immobilia dictorum Conuentuum surripuerant, ac tunc occupabant: & fratres Conuentuales Archiepiscopo Burdegalensi, dicitur dedisse in mandatis, vt domus, & conuentus occupatos, ac bona subrepta huiusmodi dictis fratribus Conuentualibus restitui faceret: & cum ipse tunc Archiepiscopus ad executionem litterarum Adriani huiusmodi, ac declarationem censurarum, & poenarum in illis contentarum contra vos de facto processisset, fuit pro parte vestra ad Sedem Apostolicam appellatum, causaque appellationis huiusmodi venerabilibus fratribus nostris Senonensi, ac Tolosanensi Archiepiscopis commissa, tunc Abbas monasterij sancti Gallacii Albien. diocesis, cui præfatus Archiepiscopus Senonensis commiserat vices suas in causa huiusmodi vitè procedens, processum dicti Archiepiscopi Burdegalensis & censuras per eum latas per suam sententiam diffinitiuam reuocauit, ac ad domum Lectorensem dicti Ordinis fratrum Conuentualium se conferens, illam reformauit, illamque vobis pro fratribus de Obseruantia concessit, vosque in illius possessionem induxit. A qua quidem sententia pro parte ipsorum fratrum Conuentualium ad Sedem apostolicam appellatum fuisse dicitur, & causam appellationis huiusmodi dilectis filiis Priori sanctæ Fidis de Marlanis, & Lascoren. ac Oloren. officialibus commissam fuisse, cum mandato, & commissione, quod fratres vestri Ordinis domos fratrum Conuentualium huiusmodi fauore, & auxilio dominorum temporalium, & vt premittitur, manu armata

mata, & per portarum effractionem intrassent, & easdem domos fratrum Conuentualium inhabitarent, omnes censuras & poenas in bulla concordiae in Capitulo generalissimo omnium fratrum B. Francisci olim in domo de Aracoeli de Vrbe vestri Ordinis, inter fratres regularis Obseruantiae, & dictos Conuentuales edita, contentas, vsque ad oppositionem interdicti inclusiue declararent. Cum, autem, sicut nobis dilectae in Christo filiae nobiles mulieres Aloysia Comitissa Engolismen. pro praefato Francisco Rege in Regno Franciae Regens, & Margarita Ducissa Alenconij, eiusdem Regis soror germana, nobis nuper etiam exponi fecerunt, ex dictis litibus & controuersijs in dicto Regno, in quo dictae domus consistunt, grauius scandala exoriri formidentur, & fratres vestri Ordinis ob eorum exemplarem vitam eisdem Aloysiae Comitissae, & Margaritae Ducissae, ac Populo eiusdem Regni grati existant; pro parte tam Aloysiae Comitissae, & Margaritae Ducissae praedictarum, quam vestra, nobis fuit humiliter supplicatum, vt in praemissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui scandala tollere, & saluti animarum Populi Christiani prouidere, quantum cum Deo possumus, ex debito pastoralis officij vbique tenemur: attendentes quod iuxta canonicas sanctiones, propter scandalum euitandum, rigor iustitiae omittendus est, quodque dictae domus, nec vestrae, nec dictorum fratrum Conuentualium propriae existunt; sed merè dispositioni nostrae & dictae Sedis subsunt huiusmodi supplicationibus inclinati, ad euitandum scandala, quae ex huiusmodi litibus formidantur, omnes & singulas causas praedictas, earum status & merita, ac singularum litterarum & commissionum veriores tenores praesentibus pro expressis habentes, ad nos harum serie aduocamus, ac lites huiusmodi penitus extinguimus, vosque ac singulos fratres vestros, à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris & penis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati estis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes; ac omnes & singulas domos dictarum prouinciarum vigore dictarum litterarum Leonis & Adriani Praedecessorum, vt praefertur, reformatas, quas fratres vestri de praesenti inhabitant, vobis pro vestris perpetuis vsu & habitatione, autoritate apostolica, tenore praesentium, concedimus, & assignamus, domosque ipsas reformatas vt praefertur, & in quarum possessione ad praesens existitis, autoritate & tenore praemissis vobis de nouo conferimus, illasque tanquam reformatas vobis de nouo perpetuò concedimus. Et nihilominus venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Senonen. & Lectoren. ac Condomien. & Petragorice. ac Magalonen. Episcopis per apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, autoritate nostra faciant praesentes, & in eis contenta quaecumque effectum sortiri, & vos, & fratres vestros, ac quos ipsae litterae quomodolibet concernunt, pacifice frui & gaudere faciant, nec permittant vos contra praesentium tenorem, quoquo modo insultari, molestari, impediri, aut inquietari, siue perturbari: contradictores quoslibet, &c. inuocato, &c. Non obstantibus praemissis, ac recolendae mem. Bonifacii Papae VIII. Praedecessoris nostri, &c. ac alijs apostolicis, nec non prouincialibus, & synodalibus constitutionibus, ac statutis, et consuetudinibus, etc. contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim, etc. Datum Romae apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 3. Nouembris M.D.XXV. Pontificatus nostri anno secundo.

Idem

X V.

Idem habet quod Bullas proxime præcedens, sed exprimit
peculiares aliquas domos prouinciæ S. Ludouici.

Ibid. fol. 70.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ilius, cuius in pace factus est locus &c. Sanè pro parte dilectarum in Christo filiarum nobilium mulierû Aloisîæ Ducissæ Angolismen. pro charissimo in Christo filio Francisco Rege Francorum Christianissimo in Regno Franciæ Regentis, & Margaritæ Ducissæ Alenconii, eiusdem Francisci Regis Sororis germanæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod postquam aliàs dilecti filij Ioannes Morlin, & Alexander Rosseti dictorum Ordinis & Observantiæ professores vigore quarumdam litterarum in forma Breuis à fel. rec. Leone Papa X. Prædecessore, secundum carnem fratre patruele nostro, ad supplicationem præfati Francisci Regis emanatarum, & eis directarum, nonnullas domos Ordini fratrum Minorum Conuentualium prouinciæ S. Ludouici sub dilectorum filiorum generalis & dictæ prouinciæ prouincialis Ministri, Ordinis & Observantiæ prædictorum, obedientia, cura & visitatione & correctione reduxerant, & submiserant, ac cæteris domibus Ordinis & Observantiæ prædictorum in eadem prouincia S. Ludouici consistentibus, vniuerant, & incorporauerant, ac in domibus vnitis, & incorporatis huiusmodi viuendi normam iuxta regularia instituta Ordinis & Observantiæ prædictorum instituerant, & per fratres in huiusmodi domibus tunc degentes, & dictam reformationem voluntariè recipientes perpetuò obseruari mandauerant; alios verò fratres Conuentuales reformari recusantes, ab eisdem domibus amouerant, & in eorum locum fratres dicti Ordinis regularis Observantiæ introduxerant: dicti verò fratres Cōuentuales asserentes, licet falso, se à dictis domibus reformatis fauore dominorum temporalium violenter & manu armata indebite, & contra iustitiam spoliatos fuisse, quasdam alias litteras forsan in simili forma Breuis ab Apostolica Sede extorsisse dicuntur, per quas committebatur dilectis filiis Priori Sanctæ Fidis de Merlanis & Lascurien. & Olorensi, officialibus cum mandato & plena commissione, quod si fratres dicti Ordinis regularis Observantiæ domus fratrum Conuentualium huiusmodi fauore, & auxilio dominorum temporalium, & vt præmittitur manu armata intrassent, & easdem domos fratrum Conuentualium inhabitarent, omnes censuras & poenas in Bulla Concordiæ, in Capitulo generalissimo omnium fratrum B. Francisci olim in domo de Araceli de Vrbe dicti Ordinis regularis Observantiæ, inter dictos fratres regularis Observantiæ & dictos Conuentuales edita, contentas, vsque ad appositionem interdicti inclusiue declararent. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, ex dictis litibus & controuersijs in dicta prouincia S. Ludouici, in qua dictæ domus consistunt, grauia scandala exoriri formidentur, & dicti fratres regularis Observantiæ ob eorum exemplarem vitam eisdem Aloisîæ, & Margaritæ, ac populo illarum partium grati existant, pro parte tam Aloisîæ, & Margaritæ Ducissarum prædictarum, quam eorundem fratrum regularis Observantiæ, nobis fuit humiliter supplicatum, vt in præmissis opportunè providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, qui scandala tollere, & salutem animarum populi Christiani providere, quantum cum Deo possumus, ex debito pastoralis officij vbique tenemur; Attendentes, quod iuxta canonicas sanctiones propter scandalum, euitandum rigor iustitiæ omittendus est, quodque dictæ domus, nec fratrum regularis Observantiæ, nec etiam fratrum Conuentualium Ordinis prædictorum propriæ existunt, sed meræ dispositioni nostræ, & dictæ Sedis subsunt, huiusmodi supplica-

Annal. Minor. Tom. VIII.

b b

tioni-

 ANNO CHRISTI 1525. CLEM. VII. ANNO 2.

tionibus inclinati, ad euitandum scandala, quæ ex huiusmodi litibus formidantur, omnes & singulas causas prædictas, & quascumque alias, eorum status & merita, & singularum litterarum & commissionum veriores tenores præsentibus pro expressis habentes, ad nos harum serie aduocamus, ac lites si quæ sint, penitus extinguentes, singulos fratres eiusdem regularis Observantiæ à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris & poenis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodari existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, omnes & singulas domos dictæ provinciæ S. Ludouici, videlicet Narbonen. Biterren. Montis Pessulani, Limosij, Nemausij, & Lunelli vigore dictarum litterarum Leonis prædecessoris, vt præfertur, reformatas, eisdem fratribus regularis Observantiæ pro eorum perpetuis vsu, & habitatione, autoritate apostolica tenore præsentium de nouo concedimus, & assignamus. Et nihilominus venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Senonen. & Lectoren. ac Condomien. & Petragoricen. ac Magalonen. Episcopis per hæc Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium seu alios autoritate nostra faciant præsentem litteras, & in eis contenta quæcumque effectum sortiri, & generalem, ac provincialem Ministros, & fratres regularis Observantiæ prædictos, ac quos ipsæ litteræ quomodolibet concernunt, illis pacifice frui & gaudere, nec permittant generalem & provincialem Ministros, & alios fratres regularis Observantiæ præfatos contra præsentium tenorem quoquo modo insultari, molestari, impediri, aut inquietari, siue perturbari: contradictores quoslibet & rebelles per censuras, & poenas ecclesiasticas, ac alia iuris opportuna remedia appellatione postposita compescendo, innocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, ac recolendæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. similiter Prædecessoris nostri etiam de vna, & in Concilio generali de duabus dietis, dummodo non vltra tres dietas aliquis vigore præsentium non trahatur, ac alijs apostolicis, nec non provincialibus & synodalibus constitutionibus & ordinationibus, &c. contrarijs quibuscumque. Aut si eisdem fratribus Conuentualibus, vel aliquibus alijs communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto, huiusmodi mentionem. Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, si secus super his à quoquam quauis autoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, &c. infringere, vel ei ausu temerario contraire, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud S. Petrum anno 1525. tertio nonas Nouembris. Pontificatus nostri anno secundo.

 ANNO CHRISTI 1526. CLEM. VII. ANNO 3.

X V I.

Confirmat Leonis X. Bullam declarantem, sorores tertij Ordinis collegialiter viuentes, & essentialia vota emittentes, esse veras religiosas. *Ibid. fol. 74.*

Ad perpetuam rei memoriam.

D Ecet ex Romani Pontificis benignitate prouenire, &c. Dudum siquidem à fel. rec. Leone Papæ X. Prædecessore nostro litteræ emanarunt, sub forma Breuis, tenoris videlicet subsequæ: Dilecto filio Christophoro tituli S. Mariæ

riæ de Araceli præſbytero Cardinali Leo papa X. Dilecte fili ſalutem, et Apoſtolicam benedictionem. Ea, quæ per Sedem Apoſtolicam prouidè ſtatuta, & ordinata, ac declarata prouidè eſſe eſſe noſcuntur, &c. *ut in Bulla 17. Leonis X. uſque ad finem* ea prorsus fides in iudicio et extra adhibeatur, ac ſi præſentes exhibita forent, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub anulo Piſcatoris die vltima Auguſti 15 17. Pontif. noſtri anno 5. Nos igitur motu proprio et ex certa ſcientiâ huiusmodi litteras Leonis Papæ X. Prædeceſſoris noſtri, ac omnia et ſingula in eis contenta authoritate noſtra approbamus, confirmamus, ac potiori pro cautela de nouo concedimus. Præterea, ne insolentibus, et apoſtatis in ſcandalum Chriſtifiſidelium vita erroris amplius pateat, firmiter præcipimus generali, et prouincialibus Miniſtris, & huiusmodi ſororum viſitatoribus dicti Ordinis Minorum de obſeruantia, quibus illæ per regulam ſuam ſubiectæ ſunt, et ſubiectas eſſe volumus, vt rebelles, inobedientes et Apoſtatas, per conſuetas diſciplinās etiam per excommunicationis latæ ſententiæ pœnas, noſtra authoritate, in eas dum opus erit, ferendas, aut per conſuſibilem poſt habitus dicti Ordinis ſpoliationem, à ſua communitate nunquam amplius reuerſuras, eiectionem, corrigant atque reducant: diſtictè mandando executoribus prænomiſatis, vt quotieſcunque ex parte generalis, vel prouincialium Miniſtrorū, aut Viſitatorum, vel ſororum huiusmodi fuerint requiſiti, faciant præſentes litteras, & in eis contenta quæcumque plenum ſortiri effectum: contradictores, &c. Non obſtantibus, &c. Volumus autem quod tranſumptis harum litterarum, &c. Datum Romæ apud S. Petrum ſub anulo Piſcat. die 27. Martij 1526. Pontif. noſtri anno tertio.

X V I I.

**Liberat omnes Moniales ſubiectas regimini Obſeruantum a ſoluendis decimis, & alijs exactionibus,
Ex Breui originali.**

*Dilecto filio Franciſco Angelorum totius Ordinis Fratrum Minorum
Generali Miniſtro:*

DVdum ſiquidem poſtquam ſæl. record. Sixtus Papa IV. Prædeceſſor noſter dilectis in Domino filiabus Abbatiffis, & monialibus Ordinis S. Claræ, ſub cura fratrum Minorum degentibus de Obſeruantia conceſſerat, ac ſtatuerat & ordinauerat, quod Abbatiffæ et moniales prædictæ quibuſcumque terris et poſſeſſionibus ad eas legitime pertinentibus et ſpectantibus, etiam quas, per alios, quam per proprios familiares, ſeu monaſteriorum donatos excoli, et cultuari pro tempore facerent, decimas, primitias, aut alios cenſus, apoſtolica tamen authoritate non impoſitas, quibuſuiſ perſonis, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis forent, ſoluere minime tenerentur, nec ipſæ, aut ipſarum terrarum, vel poſſeſſionum coloni, ſeu cultores ob non ſolutionem decimarum, primitiarum, aut cenſuum prædictorum moleſtari poſſent, piæ memoriæ Leo Papa X. ſimiliter prædeceſſor noſter, conceſſionem, ſtatutum, & ordinationem huiusmodi approbando, & confirmando, illa ad quacuſcumque decimas, primitias, cenſus, taxas, collectas & exactiones, etiam per Sedem Apoſtolicam, ſeu eius Legatos, aut Nuncios, vel quocuſcumque alios quauis occaſione, vel cauſa, etiam pro expeditione contra immmaniſſimos Turcas Reip. Chriſtianæ hoſtes, vel quomodolibet alias pro tempore impoſitas, extendi voluit & ordinauit, prout in litteris Sixti, & Leonis prædeceſſorum prædictorum deſuper in forma Breuis conſectis, plenius continetur. Cum autem ſicut nobis nuper exponi fe-ciſti, nonnullæ Abbatiffæ, & moniales monaſteriorum S. Claræ, Annunciationis, & Conceptionis Ordinum, & in communi viuentium tertiæ regulæ S. Fran-

Annal. Minor. Tom. VIII. b b 2 ciſci

eisci sub tua, & pro tempore existentis Ministri generalis, & aliorum fratrum Ordinis, & Observantiae praedictorum obedientia, & cura ubique locorum consistentium, adeo sunt pauperes, quod ex prouentibus & redditibus ipsorum monasteriorum, & locorum nullo modo se sustentare possint, & ob id frequenter contingit, eos à contemplatione & diuinis officijs retrahi & impediri, industria & labore manuum suarum necessaria vitae quærentes. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, Abbatissæ & moniales huiusmodi, nedum per familiares monasteriorum & locorum, verum etiam per alienos colonos huiusmodi possessiones & terras laborari, & cultuari facientes, decimas, & primitias, census, & collectas, aut quascumque exactiones inde soluere minimè teneantur, statuere & ordinare aliasque in praemissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui pijs votis libenter annuimus, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, litteras Sixti, & Leonis prædecessorum huiusmodi, & prout illas concernunt, ac omnia & singula in eis contenta tenore præsentium, autoritate nostra approbamus, & innouamus, ac potiori pro cautela ea omnia, & eorum singula denuò concedimus, eisque perpetuæ firmitatis robur adiicimus, supplemusque omnes, & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Et insuper statuimus, & ordinamus pro perpetuis futuris temporibus Abbatissæ & Moniales, Matres, & Sorores, ac monasteria, & loca prædicta terras & possessiones, tam per proprios, quàm alienos colonos, & donatos, ac familiares monasteriorum & locorum suorum coli & cultuari facientes, ad earum sustentationem sufficientes redditus non habentes, de fructibus in illis excrecentibus Rectoribus parochialium ecclesiarum, infra quarum limites possessiones ipsæ consistant, aut quibuscumque alijs personis cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, etiam si nostri Commissarij fuerint, decimas, & primitias, taxas, vel collectas siue exactiones, etiam per nos & Sedem Apostolicam, vel eius Legatos & Nuncios, aut quoscumque alios quauis occasione, vel causa, etiam pro dictæ fidei tuitione, seu expeditione contra præfatos Turcas, recuperatione Terræ sanctæ, vel quauis alia vrgentiissima causa impositas, & imponendas, etiam prætextu quarumvis censurarum, & poenarum ecclesiasticarum in litteris exactionis huiusmodi appositarum, soluere minimè teneantur, nec ad id à quoquam quauis autoritate cogi, vel compelli possint. Quocirca venerabilibus fratribus Curiae causarum Camerae Apostolicæ Auditori, ac omnibus Archiepiscopis, Episcopis, nec non dilectis filijs personis in dignitate ecclesiastica constitutis, ac Metropolitanarum, Cathedraliumque Ecclesiarum Canonicis per præsentès mandamus, quatenus ipsi, vel quilibet eorum per se, vel alium, seu alios præsentès litteras, & prædecessorum nostrorum prædictorum, & in eis contenta quacumque, vbi, & quando expediens fuerit, ac quotiens pro parte tua, vel Abbatissarum, & monialium, & sororum huiusmodi monasteria, & loca inhabitantium, ac sub dictorum fratrum Minorū regularis Observantiae cura degentium & cuiuslibet earum desuper requisiti fuerint, solemniter publicant. Tibique & illis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant te & ipsas præsentibus nostris & litteris prædictis pacificè vti, frui, et gaudere, non permittentes te, nec ipsas per quoscumque desuper quomodolibet molestari. Contradictores, &c. Innocato, &c. Non obantibus constitutionibus, etc. Datum Romæ apud sanctū Petrum sub anulo Piscatoris die 16. Aprilis M. D. XXVI. Pontificatus nostri anno tertio.

Con-

XVII.

Concedit Syndicis & Procuratoribus fratrum de Observantia omnes indulgentias, fauores, & gratias, quibus ipsi fratres potiuntur. *Ex Bullario Roder. Bulla 1.*

Vniuersis & singulis presentes litteras inspecturis.

Dum consideramus assiduos labores & vigilias, quos dilecti filij Syndici & Procuratores domorum, & monasteriorum fratrum Minorum S. Francisci regularis Observantiae, & monialium S. Clarae, Conceptionis, & Annunciationis Ordinum & sororum tertiae regulae S. Francisci sustinere non cessant, nos obligant ut animarum suarum saluti consulamus, ipsosque a quibusvis molestiis & iniuria sibi pro tempore illatis, quantumcumque Deo possumus releuemus. Idcirco vni Syndico, vel Procuratori huiusmodi cum illius uxore & liberis praesenti, & futuro, singulae domui & monasterio praedictis pro tempore seruientibus, quod de caetero perpetuis futuris temporibus ipsi, & eorum quilibet omnibus & singulis indulgentiis, & peccatorum remissionibus, fauoribus & gratiis, quibus fratres Ordinis Observantiae praedictorum vtuntur, potiuntur et gaudent seu vti, potiri, & gaudere possint, & valeant, et insuper quibusvis causis et rebus ipsos Syndicum et Procuratorem concernentibus, ciuilibus, criminalibus, et mixtis, non nisi coram iudicibus commissariis ecclesiasticis et saecularibus, quacumque auctoritate fungentibus, ne de causis, contra dictos Syndicos et Procuratores motis, vel mouendis, directe, vel indirecte, quouis quaesito colore, seu praetextu, se intromittere quomodolibet de caetero audeant, vel praesumere decernant, vel decernere praesumaot, quoscumque processus contra dictos Syndicos et Procuratores, vel alios quam dictos Conservatores, in causis duntaxat contra eos motis et mouendis habendos, et sententias faciendi, nullos et inualidos, nulliusque roboris, vel momenti fuisse et esse, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis etc. ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod praesentium transumptis etc. eadem prorsus fides, etc. adhibeatur. Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Pisc. die 17. Aprilis 1526. Pontif. nostri anno 3.

XIX.

Ne introducantur morbo epidimiae infecti in domos Minorum, curandi. *Ex Breui origin.*

Vniuersis & singulis presentes litteras inspecturis.

Non sine magna mentis nostrae admiratione intelleximus, in nonnullis ciuitatibus, castris, & locis tam in Italia, quam extra illam consistentibus, Priores, Syndicos, Gubernatores, atque alios Officiales Communitatis, & Vniuersitatis, ciuitatum, castrorum & terrarum huiusmodi in domibus fratrum Minorum regularis Observantiae, inuitis, & renitentibus ipsarum domorum fratribus, Epidimiae morbo infectos introducere, illosque inibi morari facere conari; quo fit, ut inibi degentes fratres contagionis infectionem probabiliter formidantes abinde recedere, diuinum cultum dimittere, domos praedictas deserere, & hinc inde vagari in magnam ipsorum fratrum iacturam, & scandalum pluri-

plurimorum cogantur. Nos cupientes in præmissis animarum & corporum periculis obuiare, ac fratres & domos prædictos sub nostra protectione tueri, Prioribus, Syndicis, Gubernatoribus & alijs officialibus, quouis nomine nuncupentur, pro tempore existentibus Ciuitatum, Communitarum, Vniuersitatum, Castrorum, & Terrarum huiusmodi sub excommunicationis latæ sententiæ, quam in eos & eorum singulos si contra fecerint, ferimus, ac mille ducatorum quoad subditos nostros Cameræ Apostolicæ applicandorum poenis, districtè præcipiendo mandamus, ne in domibus dictorum fratrum Minorum Obseruantie regularis, eosdem morbo Epidimie infectos, quouis etiam quæsito colore aut occasione introducere præsumant, sed eosdem infectos in alijs locis prout consultius & opportunius videbitur expedire, conducant. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ac Communitatum, & Vniuersitatum huiusmodi statutis municipalibus, priuilegijs, ac indultis, & litteris apostolicis cæterisque contrarijs quibuscumque. Et quia difficile foret præsentis litteras originales ad singula loca, in quibus opus foret, destinare, volumus & decernimus, vt earum transumptis &c. sicut originalibus ipsis adhiberetur, si exhibere forent vel ostense. Dat. Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscat. die 14. Augusti 1526. Pontif. nostri anno tertio.

X X.

Concedit eis facultatem admittendi duos conuentus Trechati, & Romanenghi. *Ex Breui origin.*

Dilectis filijs Ministro & fratribus prouincie Mediolani Ordinis Minorum regularis Obseruantie.

NVper nobis pro parte vestra expositum fuit, quod si vobis quædam loca, & domus S. Francisci loci de Trechate Nouarien. ac S. Mariæ Misericordiarum, terræ Romanenghi Cremonen. diocesis, quæ loca & domus ex elemosynis Christifidelium illarum partium iam cum nonnullis officinis necessarijs ædificari, & construi ceptæ sunt; seu alia loca, & domus in eis forte ex elemosynis Christifidelium construendæ, cum omnibus suis necessarijs officinis intra, vel extra dicta loca de Trechate, & Romanenghi pro perpetuis vsu, & habitatione vestris & fratrum dicti Ordinis de Obseruantia, qui sunt, & qui pro tempore erunt, concederentur, præfecto ad maximam consolationem dictorum Christifidelium inibi nunc, & pro tempore existentium, qui ad religionem sancti Francisci maximum gerunt deuotionis affectum, cederet. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, quatenus dicta loca, & domos S. Francisci de Trechate Nouarien. & S. Mariæ Misericordiarum terræ Romanenghi Cremonen. vt præfertur, diocesum, quæ iam ædificari et construi ceptæ sunt, seu in futurum construendæ sunt, pro perpetuis vsu et habitatione vestris, et fratrum dicti Ordinis qui sunt, et pro tempore erunt, de benignitate apostolica concedere dignaremur. Nos igitur, qui religionis propagationem, et diuini cultus augmentum vbique fieri, et vigere, nostris præsertim temporibus, summo affectu desideramus, ac consolationi Christifidelium illarum partium, (quantum cum Domino possumus) annuere cupientes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis loca ipsa, et domus sancti Francisci de Trechate Nouarien. ac S. Mariæ Misericordiarum terræ Romanenghi Cremonen. diocesum, quæ iam, vt præmittitur, ædificari et construi ceptæ sunt, seu in futurum construentur, cum Ecclesia campanili humili, campana, claustro, refectorio, dormitorio, hortis, et hortalijs, et alijs necessarijs officinis, pro perpetuis vsu et habitatione vestris, et fratrum dicti Ordinis de Obseruantia, vt supra; Ita, quod de dictis locis et domibus perficiendis, et ad finem perducendis, vel in futurum construendis, seu ac-

ceptan-

ceptandis absque aliqua contradictione vobis per presentes sit indultum, auctoritate apostolica, tenore presentium recipiendi, et retinendi liberam licentiam concedimus, et impartimur. Insuper Guardianis et fratribus prefatis inibi pro tempore cum dicta loca, et domus perfecta et ad finem producta, aut inhabitari coepta fuerint, degentibus, ut omnibus et singulis priuilegiis, indultis, gratiis, et concessionibus, exemptionibus, et immunitatibus, quae aliis Guardianis et fratribus, ac locis dicti Ordinis vbique per Sedem Apostolicam concessa sunt, et quibus vtuntur, potiuntur, et gaudent, uti, potiri, et gaudere possint, et valeant, liberè & licitè eadem auctoritate, & tenore praedictis concedimus pariter & indulgemus. Non obstantibus constitutione fel. rec. Bonifacii Papae VIII. &c. ac alijs quibuscumque in contrarium facientibus &c. Datum apud S. Petrum 9. Kal. Nouembris an. 1526. Pontific. nostri an. 3.

X X I.

Vt possint cum hæredibus, aut testamentorum executoribus componere circa legata perpetua. *Ex reg. Ci/m. fol. 47.*

Dilectis filiis Ministro generali, & fratribus regularis Observantiae.

NVper pro parte vestra nobis expositum fuit, quod forsitan hætenus contigit, & in futurum etiam contingere posset, quod aliqui Christifideles deuotionem ad vestrum Ordinem, fratres, & loca ipsius Ordinis gerentes, in eorum testamentis seu legata fecerunt, aut facient, quorum ex vestrae religionis regulari & professionis puritate, quam seruare cupitis, capaces non estis. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut cum hæredes instituti, siue executores per huiusmodi testatores deputati, in conscientia se grauatos sentiant, ad pias defunctorum voluntates exequendas desuper opportunè vobis, ac ipsis hæredibus, & executoribus consulere & providere de apostolica benignitate, dignaremur. Nos cupientes pias ipsorum defunctorum intentiones, & voluntates, quantum fieri potest, exequutioni mandari, & attendentes, quod in huiusmodi legatis & institutionibus mens illorum fuerit, & sit, vestram releuare penuriam, ac proinde vestrorum suffragiorum spiritualium participes fieri; pro exoneratione quoque conscientiarum dictorum hæredum, & executorum huiusmodi, vestris supplicationibus inclinati, tenore presentium, auctoritate apostolica, decernimus, disponimus, ac firmiter statuimus & ordinamus, ac vobis concedimus, quod vos singuli Ministri prouinciales in vestris prouincijs, vel Guardiani cum aliquibus discretis fratribus domorum, vel locorum, quibus huiusmodi legata, & institutiones factae fuerunt, vel in posterum fient; quorum non estis (ut praefertur) capaces, mediantibus Procuratoribus, & Syndicis eorundem locorum cum dictis hæredibus, & executoribus super praemissis institutionibus, & legatis componere possitis & valeatis, prout vobis secundum æquitatem & bonam conscientiam visum fuerit, ad certam summam, & qualitatem pecuniarum, aut rerum per dictos hæredes, aut executores semel tantum soluendam, & tradendi fratribus & locis praedictis ad ipsorum releuandas necessitates, seu ipsa loca fabricanda; facta desuper ipsis hæredibus, & executoribus plena & libera, ac perpetua absolutione & quietatione, quae apostolica auctoritate sit approbata, & roborata, ita quod deinceps praetextu talium testamentorum, institutionum, & legatorum amplius molestari non possint in iudicio, vel extra: non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem quod presentium transumptis etc. si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 23. Nouembris anno 1526. Pontific. nostri anno tertio.

Multa

X X I I.

Multa declarat & statuit circa regulam & statuta
fratrum & sororum Tertiij Ordinis.

Ex Bullar. Roder. num. 5.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD vberes fructus, quos sacer Ordo de Pœnitentia, quem Seraphicus ille hominum verè piscator, ut animas omnes lucrificaret Creatori, nemoque se absconderet à charitatis calore, Spiritu sancto illuminatus, B. Franciscus instituit, in horreum Domini hæcenus adduxit, & in dies fertiliori manu afferre non cessat, nostræ dirigentes considerationis intuitum, & intra nostræ mentis arcana reuoluentes, quod ipse Ordo nedum coniugatis vtriusque sexus, verum, etiam fratribus, & monialibus in communi viuentibus, ac tria vota substantialia solemniter emittentibus florere iam diu cœpit, & in dies magis efflorescit, ipsorumque fratrum & monialium vita est adeo exemplaris, ut cum virtus laudata, crescat, prædecessorum nostrorum vestigijs inhærendo, cogamur ipsum Ordinem specialibus prærogatiuis extollere, & ea, quæ pro conseruatione, & augmento regularis obseruantie in eodem Ordine providè concessa sunt, prout in Domino conspiciamus expedire, ac statuta, & ordinata esse dicuntur, ut firma & illibata perpetuò persistant, libenter cum à nobis petitur, Apostolico munimine roborare; & ne quærentes quæ Iesu Christi non sunt, & sub prætextu contemptus mundi falcem in alienam messem ponere, ac præesse omnibus anhelantes, ipsos fratres & moniales, in huiusmodi suo sancto opere porturbare, salubriter providere possint. Sanè pro parte dilecti filii Antonij de Tablada moderni Visitatoris generalis, & Magistri principalis personarum dicti Ordinis Castellæ, Legionis, Galiciæ, Andaluciæ, seu Vandaliciæ, etiam regnis, & partibus degentium, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod dudum fel. record. Nicolaus Papa IV. Prædecessor inter alia, ut recipiendus in dicto Ordine ante receptionem huiusmodi de fide Catholica, & erga Romanam Ecclesiam obedientia diligenter examinaretur, eique onera eiusdem Ordinis apertius exponerentur, & post vnus anni spatium, si idoneus reperiretur, promitteret, se omnia diuina præcepta seruaturum, ac etiam, ut conueniret, satisfactorum, de transgressionibus, quas contra hunc viuendi modum committeret, cum interpellatus, ad Visitatoris existeret voluntatem, & huiusmodi ab eo facta promissio per manum publicam in scriptis redigeretur, & fratres, ac sorores dicti Ordinis vestibus colore non prorsus albo vel nigro, non pomposis sed honestis, certo modo tunc designatis vterentur, & ab inhonestis conuiujs & spectaculis siue choreis penitus abstinerent, & secunda, quarta, & sexta ferijs, dieque Sabbati, carnibus non vescerentur, nisi aliud infirmitatis vel debilitatis instantia suaderet, & à festo omnium Sanctorum vsque ad Pascha Resurrectionis Dominicæ quarta, & sexta ferijs huiusmodi, & à festo S. Martini vsque ad diem Natiuitatis Domini & à Dominica Quinquagesimæ vsque ad Pascha diebus singulis, exceptis Dominicis, ieiunarent, nisi aliud fortassis infirmitas vel alia necessitas suaderet; & ter in anno, videlicet in Natiuitatis, ac Resurrectionis Dominicæ ac Pentecostes festiuitatibus, peccata propria confiteri, & Eucharistiam deuotè suscipere, & horas Canonicas videlicet scientes Psalterium, pro prima, Deus in nomine tuo, & Beati immaculati, vsque ad Legem pone, ac alios horarum psalmos iuxta Clericorum ordinem, cum Gloria Patri: illiterati verò pro matutinis duodecim, & pro qualibet alia hora septem, vicibus Pater noster cum Gloria Patri, dicere non omitterent, additis ad primam, & completorium Symbolo minori, & qui velint Psalmo Miserere mei Deus; & qui horas huiusmodi temporibus ad id statutis non recitarent, dicere deberent

tribus

tribus vicibus Pater noster, infirmi verò ad horas huiusmodi, nisi vellent non tenerentur, & quilibet infra tres menses post eius in Ordinem huiusmodi ingressum immediatè sequentes conderet testamentum, et Visitator pro tempore cum fratribus, et sororibus vniuersis super ieiuniis, abstinentiis, austeritatibus Ordinis huiusmodi ex causa legitima dispensare, ipsique Visitator ac Ministri, et Congregatio Ordinis huiusmodi, fratres et sorores incorrigibiles, ab eadem Congregatione expellere possent, nullus tamen ipsorum ob transgressionem regulæ Ordinis huiusmodi ad mortalem culpam remaneret obligatus, statuit per quasdam suas litteras: et deinde piæ mem. Eugenius etiam IV. attendens quod fratres dicti Ordinis in dictis regnis consistentes, domos et loca communia habebant, ac communiter et laudabiliter viuebant, et in eorum generali Capitulo per eos tunc vltimo loco celebrato, nonnulla statuta et ordinationes ediderunt, tunc præsentibus et futuris dicti Ordinis fratribus degentibus in domibus et locis infra dicta regna pro tempore consistentibus, vt eorum generale Capitulum perpetuis futuris temporibus celebrare, et in eo vnum ex ipsis in Sacerdotio constitutum in eorum ac huiusmodi domorum & locorum Visitatorem iuxta eorum statuta eligere & deputare, & ipse Visitator sic electus, ac deputatus omnibus & singulis domibus ac locis & fratribus, tum præsentibus & futuris, eorumque bonis præesse, & ipsorum curam gerere & exercere, ac de consilio aliquorum fratrum dicti Ordinis ad id per huiusmodi Capitulum pro tempore deputandorum, omnes & singulos vagantes, ac statutis & ordinationibus dicti Ordinis tunc editis & edendis contrauenientes, secundum eorum delicta punire & incarcerare, & quæcumque alia desuper opportuna facere & exequi etiam per censuram ecclesiasticam, & alia iuris remedia, inuocato etiam auxilio brachij sæcularis. Ac per ipsum Capitulum generale huiusmodi congregare, illique præesse ac idoneos ex dictis fratribus ad officia domorum & locorum prædictorum deputare, ac omnes & singulos fratres & sorores dicti Ordinis, ab omnibus & singulis excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententijs & pœnis, quibus pro tempore irretiti forent, in foro conscientie absolueret, & cum clericis, & presbyteris ex eis super irregularitate, si qua sententijs huiusmodi ligati, missas, & alia diuina officia, non tamen in contemptum clauium celebrando, vel se illis immiscendo pro tempore, contraherent, dispensare, ac etiam per se, vel alios ex ipsis fratribus presbyteris idoneis omnium & singulorum fratrum & sororum prædictorum, ac illorum & illarum seruitorum pro tempore confessiones audire, & eis pro commissis debite absolutionis beneficium in casibus Sedi Apostolicæ non reseruatis impendere, & Sacramenta ecclesiastica ministrare valeret, licentiam & facultatem concessit: ac quod officium Visitatoris pro tempore electi huiusmodi ad triennium duntaxat à die suæ electionis computandum duraret, ac omnes & singuli fratres & sorores Ordinis huiusmodi pro tempore eidem Visitatori tanquam eorum Superiori in omnibus iuxta eadem statuta plenariè obedire & intendere tenerentur: quodque omnia eorum & cuiuslibet ipsorum bona in domibus in quibus professionem pro tempore facerent, illis de quibus infra tres menses à die illorum in dicto Ordine ingressus computandos testati fuissent duntaxat exceptis, & iure vxorum & filiorum eorundem pro tempore in dicto Ordine post obitum parentum suorum huiusmodi remanere volentium in omnibus saluo, communia existerent, & ad domos & loca huiusmodi liberè pertinerent, nullique ex eis post professionem, per eum emissam matrimonium contrahere, ac absq. licentia speciali dicti Visitatoris sibi ex necessitate & ad tempus duntaxat, & non alias concedenda, extra domos seu loca huiusmodi residere, vel alicui beneficio ecclesiastico inseruire, posset, & commorantes vel inseruientes pro tempore extra domos cum licentia huiusmodi id totum quod interim licitè acquirerent, ac eis superesset, domibus in quibus professionem fecissent, integrè dare deberent, etiam statuit & decreuit ac concessit per alias. Et postmodum recol. mem. Sixtus similiter Quartus quod Ordinis prædicti loca, & vtriusque sexus personæ eisdem priuilegijs, immunitatibus, gratiis, fauoribus, concessionibus, facultatibus, & indultis spiritualibus, & temporalibus fratrum Prædicatorum & Minorum Ordinibus, ac il-

lorum professoribus, domibus, locis, & personis quomodolibet concessis & in posterum concedendis, quatenus earum statui, & sexui nō contradicerent liberè et licitè vti possent, et deberent in omnibus & per omnia prorsus, et sine vlla penitus differētia, perindè ac si locis ac personis vtriusq. sexus Ordinis de Pœnitētia huiusmodi nominatim concessa fuissent et cōcederentur expressè statuit per alias. Et successiuè cum Visitator et Ministri ac fratres, nec nō Abbatissæ, seu matres, & moniales, aliæque personæ dicti Ordinis de Pœnitentia monasteriorum ac domorū prouinciæ S. Iacobi in Compostella, eò quod sub obedientia fratrum dicti Ord. Minorum nunquam fuerant nec existerant, sed sub sui Prælati Visitatoris iuxta regularia instituta dicti Ordinis de Pœnitentia de triennio in triennium, obedientia degebant, ac illi et Ministris singulorum monasteriorum ac domorū Ordinis de Pœnitentia huiusmodi suberant dubitarent, statuto Sixti prædecessoris huiusmodi posse vti, sanctæ mem. Iulius II. omnia et singula priuilegia, gratias, et indulta, per Sixtum prædictum et alios Romanos Pontifices prædecessores suos, et Sedem Apostolicam Ordini fratrum Minorum, et illius fratribus cōcessa ad monasteria et domos prouinciæ, ac Ordinis de Pœnitentia huiusmodi illorumque fratres ac personas iuxta statutum Sixti prædecessoris huiusmodi extendit et pro priori cautela illa, eis de nouo concessit per reliquas Apostolicas; et idem Iulius per alias suas in forma Breuis fratribus et sororibus prouinciæ Ordinis de Pœnitentia huiusmodi, vt domos et oratoria et loca, quæ publicè possidebant et in posterum acquirerent, recipere, et perpetuo retinere, ac in illis residere, et in communi viuere, et eorum consuetum habitum, videlicet tunicam et mantellum cum caputio ante et retrò acuto, et chorda sub dicto mantello, prout omnes et sorores eiusdem Ordinis de Pœnitentia eatenus gestare consueuerunt, gestare liberè et licitè valerent concessit, ac districtius sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ne Ministri, Abbatissæ et fratres prouinciæ et Ordinis de Pœnitentia huiusmodi domos quas eatenus possederant, et in futurum possiderent, illarumque ac personarum earumdem obedientiam absque dicti Visitatoris licentia speciali alienare vel alijs ad inhabitandum concedere, neque illas alij recipere aut inhabitare valerent sub simili pœna inhibuit: et per quoddam alias Apostolicas dictum Ordinem de Pœnitentia fratribus Ordinis Minorum subijcientes à Sede præfata emanatas reuocauit & in ipsum Ordinem eisdem fratribus Ordinis Minorum minimè subijci voluit: ac denique fel. memor. Leo X. Romanus Pontifex prædecessor noster regulam de Pœnitentia huiusmodi illiusque declarationem, statuta, & consuetudines laudabiles, nec non priuilegia, indulta & Apostolicas aliasque litteras eidem Ordini de Pœnitentia, illiusque fratribus, sororibus, domibus & locis tam per Nicolaum & Eugenium & Iulium prædictos quam alios Romanos Pontifices prædecessores suos concessa, & inde secuta quæcumque approbavit & confirmavit, suppleuitque quoscumque defectus si qui forsan interuenissent in eisdem: nec non quod Visitator, & vniuersi fratres ac sorores dicti Ordinis de Pœnitentia in Castellæ ac Legionis regnis, ac Galiciæ prouinciæ Compostellanæ prædictis commorantes, eligere ac deputare Visitatores, Ministros, Vicarios, & alios officiales eis necessarios, ac per ipsos iuxta cuiuslibet eorum officia regi gubernari, visitari, corrigi, & castigari possent & deberent decreuit & declarauit; illaque omnia & singula prout per dictos prædecessores concessa fuerant, de nouo concessit, & ab omnibus sub excommunicationis latæ sententiæ & suspensionis ac interdicti & priuationis actuum legitimorum pœnis ipso facto incurrendis inuiolabiliter obseruari mandauit, ac litteras dicti Iulij prædecessoris fratribus Ordinis de Pœnitentia huiusmodi Congregationis Lombardiæ concessas, per quas ipse Iulius prædecessor inter alia voluerat & mandauerat, ne Conseruatores & Iudices per fratres dicti Ordinis Minorum, vel ad eorum instantiam per quoscumque alios sub quibuscumque verborum formis & clausulis impetrati, & ex tunc in posterum impetrandi, & quicumque alij Iudices & Conseruatores contra fratres Ordinis de Pœnitentia congregationis huiusmodi procedere, vel de illis eorumque domibus se intromittere aliquatenus præsumerent visitandi domos, & fratres Ordinis de Pœnitentia & con-

grega-

gregationis huiusmodi, ac de illis illorumque rebus & negotijs cognoscendi Visitatori dictæ Congregationis, & ab eo deputatis relinquerent, districtè præcipiendo mandauerat, ac illas inter alia ad domos & fratres ac sorores regnorum & provinciarum prædictorum extendit & ampliavit, & quascumque alias litteras à Leone & alijs Romanis Pontificibus, seu Sede prædictis contra præmissa ad quorumcumque supplicationem pro tempore extortas cassauit, reuocauit, & annullauit, ac pro infectis haberi voluit. Et quod regula Ordinis de Pœnitentia huiusmodi prout S. Franciscus prædictus instituerat & fecerat, & ab omnibus illam pro tempore profitentibus cum tranquillitate & pace animarum, absque alia commixtione cum alijs regulis & Ordinibus eiusdem Sancti, illorumque fratribus & sororibus seruaretur & custodiretur, perpetuò statuit & ordinauit per reliquas suas similiter in forma Breuis litteras, prout in singulis litteris prædictis plenius dicitur contineri. Et licet regula de Pœnitentia per S. Franciscum instituta & per Nicolaum prædecessorem approbata huiusmodi, prout in ea apparet, pro Christifidelibus coniugatis, & alijs in sæculo existentibus ordinata fuerit, ac tempore dicti Eugenij prædecessoris, vt ex eius litteris prædictis etiam apparet, fratres Ordinis de Pœnitentia huiusmodi domos & loca in communi habitare, coeperint, & abinde citra benedicente Domino in diuersis præsertim Hispaniarum partibus vita cõmunis huiusmodi multiplicauerit, ac in dictis & Andaluçia, seu Vandalia Regnis fratres Ordinis de Pœnitentia huiusmodi in communi viuentes vnum Visitatorem generalem eiusdem Ordinis de Pœnitentia de triennio in triennium iuxta litteras Eugenij prædecessoris huiusmodi eligere, & illi subesse: & ne ipse Visitator pastoris officio abutatur, Capitulum generale in aliqua domo Ordinis, & regnorum, ac partium huiusmodi quolibet triennio celebrare, & ad illud ex qualibet domo Ordinis, & regnorum, ac partium prædictorum vnus Minister, & alius per illius fratres in procuratorem, discretum nuncupatũ electus accedere, & in eo vnus in Præsidentem, & quatuor Definidores, ac vnus in Notariũ vel scribam ex eisdem fratribus per ministros & discretos huiusmodi eligi; & tunc Visitator flexis genibus corã Præsidente & Capitulo huiusmodi confessionẽ generalem facere, et officio Visitatoris in manibus Capituli huiusmodi renunciare; & deinde Præsidentem, et Definidores prædicti in loco ad id deputato querelantibus de dicto Visitatore, ac de alijs, iusticiam ministrare, & postmodum votis iuratis per Ministros, et Discretos prædictos Visitator ex fratribus in communi viuentibus dicti de Pœnitentia, et nullius alterius Ordinis eligi, et publicata electione Visitator sic electus vna cum ipsis Præsidente et definitoribus constitutiones et ordinationes iam factas innouare, aliquando vero alterare, aut immutare, vel alias de nouo facere, prout eidem Ordini de pœnitentia expedire arbitratur; et finito Capitulo Visitator prædictus ad visitandum domos et monasteria fratrum Ordinis de pœnitentia et regnorum, ac partium huiusmodi accedere, illisque de Ministris, ac Abbatissis, iuxta exigentiam loci providere, et constitutiones, ac ordinationes iuxta ipsius loci et illius personarum exigentiam edere, et cum fratribus et monialibus super vestibus, et ieiunijs, et austeritatis Ordinis de Pœnitentia, ac constitutionum et ordinationum huiusmodi dispensare, et Præsidenti, ac Definitoribus, nec non toti Ordini de Pœnitentia huiusmodi in Regnis prædictis, ac forsan alijs partibus, illorumque domibus, monasterijs, fratribus, et monialibus in communi viuentibus, nec non Eremitis, ac dictis coniugatis et in sæculo existentibus eiusdem Ordinis præesse; et si durante triennio huiusmodi contra Deum, aut huiusmodi ordinem, vel eius bona deliquerit, sibi per Præsidentem, ac Definidores prædictos pœnitentia salutaris imponi, et eius demeritis iure id exigentibus, per maiorem partem Capituli in tali casu, etiam dicto triennio durate Præsidentem et Definidores prædicti conuocari, ac seruatis seruandis puniri et priuari, et eius loco alius modo, et forma præmissis eligi, ipseque Visitator fratres dicti ordinis de Pœnitentia, prout suarum animarum saluti, ac dicti Ordinis de pœnitentia conseruationi expedire cognoscit, de vna domo ad aliam, et aliquando moniales de vno monasterio ad aliud transferre; et si visitando aliquod monasterium, vel domum, repererit illius

ministrum, vel Abbatissam minus habilem existere, seu malè gubernare, talem ministrum, aut Abbatissam amouere, et alium, seu aliam loco eius deputare: et si finito tempore administrationis alicuius Ministri, vel Abbatissæ ipse Visitator ad monasterium, seu domum huiusmodi pro Ministri, vel Abbatissæ illius prouisione facienda accedere non valeret, officium antiqui Ministri, vel Abbatissæ, usque ad conueniens tempus prorogare. Nec non, quia domus et monasteria Ordinis de Pœnitentia huiusmodi in dictis Regnis, et partibus sufficientes redditus pro maiori parte non habent, cum fratribus monialibus, sororibus, et Eremitis dicti Ordinis de Pœnitentia super voto paupertatis tam in communi, quam in particulari ad vitam, seu aliud tempus dispensare, nec non omnia et singula alia, quæ Generales aliorum Ordinum Mèdicantium Prælati exercerere et facere, consueuerant, ac Sedi prædictæ alias immediate subiectos esse: et venientes à sæculo, cupientesque in domibus et monasteriis dicti Ordinis de pœnitentia Altissimo famulati, in eis recipi, ipsisque habitum dicti Ordinis de Pœnitentia exhiberi, et finito anno probationis, ac aliquando etiam ante, iuxta deuotionem talis No-uitij, tria substantialia, videlicet obedientiæ, castitatis, ac in particulari paupertatis vota solemniter profiteri, et color habitus fratrum et monialium Ordinis de pœnitentia huiusmodi potius ad nigredinem, quam ad albedinem tendere: et fratres clerici, ac moniales in communi viuentes Ordinis de Pœnitentia, huiusmodi officium diuinum secundum usum Romanæ Ecclesiæ, conuersi verò ex eis et in sæculo existentes coniugati, ac vidui, secundum litteras Nicolai prædecessoris huiusmodi horas canonicas recitare, et pro defunctis orare, fratresque in cōmuni viuentes huiusmodi victum et necessaria ostiatim mendicare, et prout alij religiosi Ordinum Mendicantium quærere, et mulieres religiosæ eiusdem Ordinis de pœnitentia in communi viuentes moniales appellari. Nec non fratres in communi viuentes et moniales dicti ordinis de Pœnitentia, illorumque domus & monasteria Priuilegijs Ordinibus mendicantium huiusmodi concessis, vti, potiri, & gaudere: ac fratres dicti Ordinis de Pœnitentia præsertim in Galicia, seu prouincia Compostellana beneficia Ecclesiastica per clericos sæculares teneri solita iuxta institutionem et antiquam consuetudinem Ordinis de Pœnitentia huiusmodi obtinere & quod eis ex fructibus beneficiorum huiusmodi superest in subuentionem pauperum domorum, ac alias necessitates ordinis de Pœnitentia, huiusmodi per illius Visitatorem generalem pro tempore conuerti: & pro fratribus, ac sororibus coniugatis, ac in sæculo existentibus pro tempore decedentibus omnes in litteris Nicolai prædecessoris huiusmodi contentis, pro fratribus verò in communi viuentibus, et monialibus dicti Ordinis de Pœnitentia pro tempore decedentibus missæ, exequiæ, prout ordinibus mendicantium celebrari, & fieri: & Eremitæ dicti Ordinis de Pœnitentia ex licentia Visitatoris generalis huiusmodi extra domos dicti Ordinis de Pœnitentia viuere, & bona in particulari possidere, ac habitum quasi similè illi, quem fratres in cōmuni viuentes Ordinis de Pœnitentia huiusmodi deferunt deferre, & tam fratres & moniales in communi viuentes, quam etiam sorores, Eremitæ & coniugati, seu vidui vtriusque sexus & in sæculo viuentes infra tres menses post eorum in ordinem de Pœnitentia huiusmodi ingressum suum condere testamentum, & ipsis vita fundis omnia & singula ad ipsos religiosos etiam ratione cuiusvis hæreditatis spectantia bona ad monasteria, seu domos in quibus professionem fecerint, si autem professionem huiusmodi extra monasterium, seu domum ipsius ordinis emiserint, ad propinquius monasterium, seu domum fratrum eiusdem Ordinis de Pœnitentia, vbi religiosos huiusmodi decedere contigerit, legitimis heredibus non existentibus, & alijs iuxta litteras Nicolai prædecessoris huiusmodi deuolui & deuenire. Nec non Visitator generalis, ac Præsident, & Definidores Ordinis de Pœnitentia huiusmodi, quolibet triennio in loco ad id per eos deputato eorum Capitulum generale, pro ipso Visitatore generali, vt præfertur eligendo, ac alijs negotijs pro dicti Ordinis de Pœnitentia conseruatione peragendis facere consueuerint. Tamè dudum Visitator generalis, Præsident Definidores & Capitulum præfati, nonnullis legitimis & rationalibus causis eos mouentibus in ultimo per eos tunc celebrato Capitulo con-

congregati locum pro dicto Capitulo generali quolibet triennio de cætero perpetuis futuris temporibus celebrando, domum, monasterium S. Mariæ de Valle Asturicensis diœces. nuncupatum prope oppidū de Benauente, de expresso cōsensu totius Ordinis de Pœnitentia, & capituli huiusmodi nominarunt, in eoque & non alibi de cætero Capitulum generale dicti Ordinis de Pœnitentia fieri, & celebrari singulo quoque triennio voluerunt, ac etiam quamplurimas alias constitutiones, & ordinationes & statuta, in Capitulis generalibus, ac monasterijs & domibus dicti Ordinis de Pœnitentia fecerunt, ediderunt, statuerunt, alterarunt, & immutarunt, prout in Nicolai, Eugenij, ac Sixti, Iulij, & Leonis prædecessorum litteris prædictis, ac Capituli prædictorum scripturis desuper respectiue confectis dicitur plenius contineri. Quare pro parte dicti Antonij asserentis, se ex dictis Regnis non sine magnis periculo & laboribus ad dictam Romanam Curiam obtinendæ confirmationis huiusmodi causa personaliter accessisse, nobis fuit humiliter supplicatum, vt litteras prædecessorum, ac constitutiones ordinationes, statuta, consuetudines, ac omnia & singula alia in Capitulis, monasterijs, & domibus prædictis quomodolibet gesta, ordinata, edita, alterata, & immutata, nec non regulam Ordinis de Pœnitentia huiusmodi pro illorum subsistētia firmiori confirmare, & approbare, aliàsque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos qui singulorum fidelium præsertim religionis iugo adstrictorum, & studio piæ vitæ Altissimo famulantium salubrem, & fructuosam dispositionem mitum in modum cupimus, præfatum Antonium, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, aliarum constitutionum, ordinationum, statutorum, consuetudinum scripturarum, & prædictorū regulæ veriores tenores, & formas præsentibus pro expressis habentes huiusmodi supplicationibus inclinati auctoritate Apost. tenore præsentium litteras, ac consuetudines & ordinationes, statuta, & regulam prædictam, & prout illam concernunt omnia & singula in dictis litteris, & scripturis contenta, cōfirmamus, & approbamus, ac litteras ipsas innouamus, & etiam approbamus; supplentes omnes & singulos tam iuris quam facti defectus, si qui forsan: in eisdem constitutionibus, ordinationibus, & statutis, ac consuetudinibus, & regula interuenerint, ac præmissa omnia & singula in quibuscumque Hispaniarum partibus, ac vbique perpetuæ firmitatis robur obtinere, & in dictis, & in quibuscumque Hispaniarum, ac Portugalliæ partibus inuiolabiliter per quoscumque sic de cætero obseruari debere decernimus. Et nihilominus, quod Præsident pro tempore electus dationi votorum, pro electione Visitatoris generalis huiusmodi minimè interesse, sed tunc temporis per domum, in qua Capitulum tunc celebraretur, ne conuenticula, vel monopolium aliquod fiat, discurrere, & quod Antonius, & pro tempore existens Visitator Ordinis de Pœnitentia huiusmodi, si eum circa finem triennij post Capitulum generale celebratum in Curia Regia pro negotijs ipsius Ord. de Pœnitentia residere contigerit, celebrationem futuri Capituli huiusmodi ad medium annum, & si in Curia Romana fuerit, ad vnum annum, & si forsan aliqua infirmitate, vel alia iusta causa impeditus esset, vsque ad tres menses à fine dicti triennij computandos celebrationem Capituli huiusmodi prorogare, & extendere, ac dictus existens Visitator generalis sic electus vt præmittitur, vniuerso Ordini illiusque domibus monasterijs, ac vtriusque sexus personis, & in Hispaniarum & Portugalliæ Regnis, ac partibus & prouincia prædictis existentibus præsit, ac fratres moniales & sorores, ac aliæ vtriusque sexus, & in sæculo existentes personæ ipsi Antonio, & pro tempore existenti generali Visitatori dicti Ordinis de Pœnitentia in omnibus & singulis ipsum Ordinem concernentibus obediant, & sub eius obedientia existant: ac ipse Antonius & pro tempore existens Visitator generalis durante suo triennio Sedi prædictæ, & Romano Pontifici, pro tempore existenti dumtaxat, et non alteri præterquam in casibus, in quibus per Præsiden-

fidentem, Definidores & Capitulum dicti Ordinis de Pœnitentia hætenus cor-
 rigi & puniri consueverint, subsit: & ipse solus & ab eo pro tempore specialiter
 deputati, & nullus alius, venientes à sæculo, seu aliàs in fratres, seu moniales,
 vel sorores vtriusque sexus dicti Ordinis de Pœnitentia recipiant, nec ad pos-
 sessionem admittant, et aliter habitum dicti Ord. de Pœnitentia recipientes, & pro-
 fessionem emittentes, pro non fratribus ipsius Ord. de Pœnitentia habeantur,
 nec habitum huiusmodi deferre possint. Dictusque Antonius & pro tempore exi-
 stens generalis Visitator super voto paupertatis, tam in communi quam in par-
 ticulari ad vitam, seu ad tempus, prout hætenus est consuetum, cum fratribus
 & monialibus, ac Eremitis dicti Ordinis de Pœnitentia dispensare etiam de cæ-
 tero liberè & licitè valeat. Quique promissione, impressione, minis, vel alia qua-
 cumque illicita via publicè, vel occultè quouis modo se, vel alium in Visitato-
 rem, Præsidentem, seu Definidorem, vel Ministrum, aut Abbatissam, seu alium
 ipsius Ordinis officialem eligi procurauerit, eo ipso quocumque officio dicti Or-
 dinis per eum tunc obtento priuatus, & per decennium ex tunc computandum
 ad quæcumque prælaturam, officium & actus legitimos dicti Ordinis de Pœni-
 tentia tam actiue, quam passiuè inhabilis existat. Nec aliquis cuiuscumque sta-
 tus, dignitatis, ordinis, gradus, & conditionis, Visitator generalis dicti Ordinis
 de Pœnitentia vllatenus sit, nisi ipsum Ordinem antea professus & per maiorem
 partem Ministrorum, & Discretorum in Capitulo generali eiusdem Ordinis de
 Pœnitentia canonicè electus fuerit: ipseque Visitator, & nullus alius ipsius Or-
 dinis quæcumque dubia in Ordine, regula, constitutionibus, statutis, & consue-
 tudinibus, & omnibus & singulis alijs præmissis & infra scriptis pro tempore oc-
 currentia interpretari, declarare, iudicare, & decidere valeant. Nec non fratres,
 moniales, & sorores, ac Eremitæ, & quicumque alij etiam coniugati, & in sæcu-
 lo viuentes Ordinis de Pœnitentia huiusmodi, quibusuis secundis ferijs, quibus
 esus carniū ab Ecclesia Romana non est prohibitus, ac à festo sancti Martini
 vsq. ad Dominicam Aduentus Domini per eandem Ecclesiam celebratur, carni-
 bus vesci: Et tam ipsi quam eorū domus, monasteria, Ecclesiæ, Prælati, seruitores,
 seruitrices, benefactores, personæ, res, & bona quæcumque omnibus & singulis
 exemptionibus priuilegijs, immunitatibus, prærogatiuis, indulgentijs, indultis,
 fauoribus, conseruatorijs & gratijs, quibus fratres & moniales Minorum & Præ-
 dicatorum, & sanctæ Claræ, ac aliorum quorumcumque Ordinum Mendican-
 tium etiam de Obseruantia nuncupatorum, illorumque domus, monasteria, ec-
 clesiæ, Prælati, seruitores, seruitrices, benefactores, personæ, res & bona quæcum-
 que quomodolibet vtuntur, potiuntur, et gaudent, ac vti potiri & gaudere po-
 terunt quomodolibet in futurum, non solum ad instar sed æque principaliter, abs-
 que vlla penitus differentia liberè vti, potiri, et gaudere: ac fratres dicti Ordinis
 de Pœnitentia beneficia quæcumque non tamen capitularia, per clericos sæcu-
 lares teneri solita, prout hætenus consueverunt, tenere liberè et licitè possint,
 ac debeant: et pro conseruatione dicti Ordinis de Pœnitentia, ac regulari mo-
 do viuendi in Capitulo generali ipsius Ordinis tunc primum celebrando, idem
 generalis Visitator, Præsident, Definidores, nonnulla pro fratribus et sororibus
 coniugatis, ac in sæculo viuentibus, nec non alia pro Eremitis, ac alia pro fra-
 tribus in communi viuentibus, nec non etiam alia pro monialibus dicti Ordinis
 de Pœnitentia constitutiones, statuta et consuetudines distincta et separata, cui-
 libet eorum pro quibus fient statui conuenientia, quæ Regula dicti Ordinis de
 Pœnitentia perpetuis futuris temporibus existat, ac nuncupetur, cum proëmio,
 et capitulis ad id congruentibus et necessarijs, et quæ inuiolabiliter obseruari
 debeant, auctoritate apostolica, condere, statuere, et edere liberè et licitè possint
 ac constitutiones, statuta, consuetudines, et regulam huiusmodi in omnibus, et
 singulis domibus et monasterijs dicti Ordinis de Pœnitentia, ipsorumque refe-
 ctorijs, prout in domibus, monasterijs, et refectorijs aliorum Ordinum Mendi-
 cantium prædictorum solitum est legi, ac transgressores constitutionum, statu-
 torum, consuetudinum, et regulæ huiusmodi, per Visitatorem generalem, et co-
 rum Ministros puniri debeant, ita quod nullus ob transgressionem illorum ad mor-

mortalem culpam, seu peccatum obligetur. Nec non Antonius pro tempore existens Visitator generalis Ordinis de Penitentia huiusmodi officium generalis Visitatoris ipsius Ordinis facere et exercere, ac personas sibi subiectas in singulis casibus in quibus, et prout Ministri et Magistri, ac Vicarii generales aliorum quorumcumque Ordinum Mendicantium etiam de Obseruantia, et Congregationis reformatorum, iuxta eorum regularia instituta, et eis concessa priuilegia Apostolica absolueret et dispensare, ac facere, et exercere, absolvere, et rehabilitare, et cum eis dispensare, nec non quaecumque statuta, ordinationes et constitutiones licita tamen et honesta, ac etiam sacris canonibus non contraria, et ad strictiorem Obseruantiam regularem ipsius Ordinis de Penitentia tendentia condere et alterare, ac immutare et edere liberè et licitè valeat. Quas quidem ordinationes consuetudines et statuta condenda, alteranda, mutanda, et edenda huiusmodi, postquam condita instituta, alterata mutata et edita fuerint, et regulam huiusmodi ex nunc prout ex tunc confirmamus, et approbamus, ac insuper fratres moniales sorores, et Eremitas Ordinis de Penitentia veros religiosos in communi viuentes Ordinis S. Francisci de Penitentia huiusmodi fore, et esse, nec non sacrum Ordinem, et regulam sancti Francisci de Penitentia huiusmodi, et illius fratres et Eremitas moniales et sorores vtriusque sexus personas etiam in omnibus et singulis scripturis, et actibus publicis tam per ipsos, quam per alios quoscumque etiam de Obseruantia, et Minorum nuncupatorum Ordinum prædictorum, et alias ecclesiasticas et sæculares personas, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis et excellentiæ existant, conficiendis fratres et moniales, sorores, et Eremitas Ordinis S. Francisci de Penitentia, non verò fratres Terceros, aut alio minus honorabili vocabulo appellari debere; ipsorumque monasteria, domos, ac res, et bona quaecumque ingredi, atque illa, eorumque fratres, moniales, et sorores quaecumque per Ministros, seu Magistros, seu Vicarios generales, vel Prouinciales dicti Ordinis Minorum, seu Regnorum prouinciæ etiam Hispaniarum, ac Portugalliæ partium per ordinarios, aut quoscumque alios Prælatos visitari, aut quoquo modo inquietari, turbari, vel molestari, aut eis, vel eorum generali Visitatori in obedientia, visitatione, correctione, superioritate, et officio seu aliàs quouis modo præiudicari publicè, vel occulte non posse, etiam vigore quorumcumque litterarum apostolicarum sub excommunicationis, ac priuationis dignitatum, prælaturarum, ac officiorum quorumcumque, et in habilitatis ad illa, et alia in posterum obtinenda in perpetuum penis, quas contra facientes ipso facto ex nunc, prout ex tunc, et è contra incurrere, et à quibus ab alio quam à Romano Pontifice pro tempore existenti absolui non possint concedimus, ac statuimus ordinamus et declaramus, decernentes sic et non aliter per quoscumque Iudices, et Commissarios ordinarios, et delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores et S. R. E. Cardinales iudicari, sententiari et definiri, declarari et interpretari debere, sublata eis et eorum cuilibet quauis alia iudicandi, sententiandi, definiendi, declarandi et interpretandi etiam in quauis instantia, facultate, et auctoritate, ac irritum et inane si secus super his à quoquam quauis, etiam apostolica auctoritate, quomolibet contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis Ordinum prædictorum, iuramento confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis etc. cæterisque contrariis quibuscumque, etc. Nulli ergo hominum liceat, etc. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1526. sexto Idus Martij Pontif. nostri anno quarto.

X X I I I.

Supprimit titulum Ecclesiæ S. Mariæ de Araceli, pro
Cardinale Christophoro, olim Ministro
generali Ordinis, erectum.
Ex Breui originali.

Ad perpetuam rei memoriam.

Olim fel. record. Leo Papa X. Prædecessor, & secundum carnem frater
patruelis noster, tunc in humanis agens, cum nonnullos Archiepisco-
pos, & Episcopos, ac Notarios Sedis Apostolicæ, ac Ordinum Mendicantium
Generales numero triginta & vnum ad Cardinalatus honorem promouisset, &
tunc non essent tot tituli Presbyterorum & Diaconorum Cardinalium pro Car-
dinalibus promotis, nonnullas Ecclesias Urbis & extra eam, in titulum Presbye-
rorum erexisset, illas aliquibus ex Cardinalibus promotis pro eorum titulis assi-
gnauit, inter quas Ecclesiam S. Mariæ de Araceli in titulum Presbyteri Cardi-
nalis erexit, & illum dilecto filio nostro, tunc suo, Christophoro, tunc Ordinis
fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum Ministro generali assignauit.
Cum autem sicut accepimus, fratres dicti Ordinis de Obseruantia nuncupati, du-
bitent domum seu Ecclesiam huiusmodi, quæ dicti Ordinis existit, & titulus Car-
dinalatus antea non fuerat, post dicti Christophori Cardinalis cessum vel deces-
sum, etiam alijs Cardinalibus loco tituli sui assignari, quod in non modicum eo-
rumdem fratrum in dicta domo degentium cederet præiudicium, si Cardinalis
ipse titularis in ipsa domo residere vellet, prout contingere posset. Nos igitur
fratres à tali timore & incommodo liberare, & vt diuinis laudibus quietiori ani-
mo insistere valeant, ac eorum tranquillitati providere volentes, motu proprio
& ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, cum primum
dictus Christophorus Cardinalis fuerit vita functus, aut vnam ex sex Ecclesijs
Episcopalibus, Cardinalibus duntaxat assignari solitis, seu alium titulum Presby-
teri Cardinalis affecutus fuerit, titulum de Araceli huiusmodi supprimimus, &
extinguimus, ac suppressum & extinctum fore decernimus, statuentes: quod Ec-
clesia ipsa de Araceli in titulum Presbyteri, aut Diaconi Cardinalis erigi non
possit: decernentes quascumque erectiones, & alias quasuis dispositiones de di-
cta Ecclesia de Araceli, & illius domo in titulum Cardinalatus, vel alias pro
tempore factas, nullas, & inualidas, nulliusque roboris vel momenti fuisse, esse
& censer: sicque per quoscumque Iudices & personas quauis auctoritate & po-
testate fungentes, etiam eiusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalis in quauis instan-
tia sententari, iudicari, & diffiniri debere, sublata eis & eorum cuilibet quauis
aliter iudicandi & decidendi facultate, ac irritum & inane, si secus super his à
quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter fieri, seu attentari contige-
rit. Non obstante erectione prædicta ac alijs præmissis, &c. cæterisque contra-
rijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 17.
Aprilis 1527. Pontific. nostri anno quarto.

ANNO CHRISTI 1528. CLEM. VII. ANNO 5.

Hoc anno & 1529. nulla habentur Bullæ aut Breuia Pontificia.

Pro-

XXIV.

Prohibet quosdam abusus circa regimen monasteriorum & bonorum Clarissarum, & aliarum Monialium Obseruantibus subiectarum.

Ex Breui autentico.

Dilectis filiis Generali Ministro, & fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum.

Cum sicut nobis nuper exponi fecistis, licet cura monasteriorum monialium & sororum S. Claræ regularis Obseruantia, & tertij Ordinis S. Francisci Ordinum vestra obedientia subiectorum, illorumque Abbatissarum & monialiū ac sororum ad vos de iure spectare dignoscatur; ac laicis in religiosas & ecclesiasticas personas nulla sit attributa potestas: nihilominus nonnulli in temporalibus Domini, ac Conseruatores, Consules, Priores, Visitatores, Communitates, & alia personæ sæculares regiminis monasteriorum prædictorum inexpertæ & falcem in alienam messem mittentes, monasterijs monialium S. Claræ tam redditus & bona habentium, quàm Mendicantium, & domibus sororum tertij Sancti Francisci Ordinum huiusmodi vestra obedientia subiectis, factores pro suo voluntatis libito ponant, ac moniales monasteriorum eorundem, cum illis ab earum Prælati id iubetur, factores ipsos dimittere & expellere, & quod prophænum est, aliquam mulierem, seu sororem, nisi prius inter ipsos Conseruatores, vel Priores & alios plures sæculares de ipsa muliete recipienda fors mittatur, & per eorum voces monialibus & sororibus ipsis talem in monialem seu sororem recipi posse concedatur, recipi non permittant, bonaque monasteriorum, & domorum prædictorum suo modo, non sine ipsarum sororum & monialium dispendio administrare velint; & tempore belli vel pestis moniales & sorores præfatas clausuras suas, etiam Prælati earum insciji, egredi arctare; nec non confessores ipsarum monialium & sororum à Capitulis vestris, eis assignatos, à præfatis monasterijs & domibus etiam cum minis mortis, & quandoque vulneribus eiicere, & illos ac alios fratres Ordinis vestri, pro missarum celebratione eis deputatos, amouere, nec non pro libito clausuras monasteriorum & domorum huiusmodi intrare præsumant, in ecclesiasticæ libertatis et exemptionis ipsius, Ordinis vestri præiudicium non modicum & detrimentum: Nobis humiliter supplicari fecistis vt pro salubri & tranquillo statu & directione monialium & sororum prædictarum super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur &c. huiusmodi supplicationibus inclinati vniuersis & singulis in tēporalibus Conseruatoribus, Consulibus, Prioribus, Visitatoribus, etiam artium et mercantiarum quarumcumque, nec non Communitatibus, Vniuersitatibus, et quibuscumque alijs personis sæcularibus cuiuscumque status, gradus, artis, conditionis tam almæ Urbis nostræ, quam etiam Perusinæ, Castelli, Firmanni, Montis Policiani, Petræ sanctæ, et quarumcumque aliarum Ciuitatum, Terrarum, & locorum nobis & Romanæ Ecclesiæ subiectorum, nunc et pro tempore existentibus, ac eorum singulis in virtute sanctæ obedientia et sub maioris excommunicationis latæ sententiæ, à qua præterquam in mortis articulo constitutis, ab alio quàm à nobis, vel pro tempore existente Romano Pontifice, absolui nequeant, nec non quingentorum ducatorum auri Cameræ Apostolicæ irremissibiliter applicandorum pœnis, districtius inhibemus, ne de monasterijs monialium S. Claræ et domibus sororum tertij S. Francisci Ordinum huiusmodi, ac illorum monasteriorum et Ordinum huiusmodi sub cura vestra degentium, ac illo-

Annal. Minor. Tem. VIII.

d d

rum

rum bonis monialibus, et sororibus, aut etiam fratribus ipsis tertij Ordinis vestrae obedientiae subiectis, aut illarum regimini, seu rebus, et negocijs spiritualibus, vel temporalibus, ad monasteria, domus, moniales, sorores, et fratres huiusmodi spectantibus, seu eos contingentibus, per se vel alium, seu alios directè, vel indirectè quouis quæsito colore se intromittere vel immiscere quoquo modo præsumant. Decernentes irritum & inane &c. Ac mandantes Venerabilibus fratribus Casertan. & Pistorien. Episcopis, ac dilecto filio Vicario almæ Urbis nostræ per hæc scripta, quatenus ipsi vel duo, aut vnus &c. præsentem litteras & in eis contenta quæcumque vbi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte vestra seu monialium & sororum præfatarum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac vobis & illis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra inhibitionem huiusmodi firmiter observari Contrauenientes et non parentes &c. per censuras &c. compescendo: ac legitimè super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas iteratis vicibus aggravando, ihuocato &c. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, &c. cæterisque contrarijs quibuscumq. &c. Datum Bononiæ sub anulo Piscat. die 28. Ianuarii 1530 Pontif. nostri anno septimo.

X X V.

Concedit illi Oratorium S. Mariæ Gratiarum Montis Clericuli!

Ex reg. Cism. fol. 33.

*Dilecto filio Guardiano moderno domus B. Mariæ Gratiarum castri
Montis Clericuli Parmen. diac. Ord. fratrum Minorum
de Observantia.*

EXponi nobis nuper fecistis, quod postquam superioribus diebus quondam Damifella Taurella, Domina temporalis castri Montis Clericuli Parmen. diocesis, deuotione ducta, quoddam heremitorium seu oratorium, tuæ domui B. Mariæ Gratiarum dicti castri propinquum, intra illius castri territorium constitutum, ad ipsam Damifellam legitimè pertinens, cum illi coniuncta domuncula, pro heremita, qui inibi resideret, habitatione, tibi & dilectis filijs conuentui dictæ domus inter vivos perpetuò donauerat, heremitorio tam à Ministro provinciali prouinciæ Bononiensis, sub qua tua domus constituitur, quam à generali Commissario Cismontano in tuo Ordine Minorum de Observantia recepto, ac heremita ad heremitorij ministerium procurato, talis, Altissimo inspirante, Christifidelium illarum partium apud Dei Genitricis imaginem in eodem heremitorio consistentem prodire cœpit deuotio, quod tum ex votis admissis, tum ex fidelium huiusmodi deuotione, nonnullæ elemosynæ & piæ largitiones à fidelibus ipsis erogari incipiantur. Quare nobis fecisti humiliter supplicari, quatenus donationi prædictæ pro illius subsistentia firmiter robur nostræ confirmationis adijcere, aliasque desuper opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, donationem prædictam, ac omnia & singula huiusmodi donationem concernentia, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & confirmamus, ac præsentium patrocínio cōmunimus, & perpetuum firmitatis robur obtinere & inuiolabiliter observari debere decernimus, & declaramus, supplentes omnes tam iuris quam facti defectus, si qui interuenerint in præmissis: potiorique pro cautela heremitorium prædictum, cum elemosynis, largitionibus, ac oblationibus à Christifidelibus pro tempore erogatis per te, & pro tempore dictæ domus Guardianum, vel à te, & illo deputandos exigendis, ac in ipsius domus reparationem, aliosque pios vsus cōuertendis, tibi & pro tempore existenti Guardiano, ac Conuentui præfato perpetuo donamus & concedimus, inhibentes in virtute sanctæ obe-

ANNO CHRISTI 1530. CLEM. VII. AN. 7.

obedientia, & sub interdicti ingressus Ecclesiæ Venerabilibus fratribus nostris modernis & pro tempore existentibus de Latere Legato & Episcopo, seu Administratori Parmensi, ac sub maioris excommunicationis latæ sententiæ poenis illis inferioribus, Vicelegato, ac Vicario ipsius Episcopi, vel Administratoris Parmensis in spiritualibus generali, illorumque Officialibus & Ministris, cæterisque personis ecclesiasticis sæcularibus, & quorumvis aliorum Ordinum regularibus, ne super elemosynis, largitionibus, oblationibus huiusmodi vel illarum executione se intromittere, aut in heremitorio prædicto absque tuo, & pro tempore existentis eiusdem domus Guardiani expresse consensu & licentia missas vel alia diuina officia celebrare, vel celebrari facere, seu te, vel pro tempore existentem Guardianum & Conuentum prædictos, nec heremitam per vos deputatum, seu vestrum aliquem molestare, inquietare, aut perturbare quoquomodo præsumant hortantes etiam in Domino & affectuose rogantes dilectum filium nobilem virum Comitem Paulum Taurellum dictæ Damisellæ filium, Castri huius Domini temporalem, quatenus tibi & pro tempore existenti Guardiano, ac Conuentui, & Eremitæ præfatis in præmissis auxilium & fauorem præbeat opportunum: decernentes desuper irritum & inane &c. Non obstantibus Apostolicis ac prouincialibus & synodalibus constitutionibus &c. cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ 2. mensis Maij 1530. Pont. nostri anno 7.

X X V I.

Iubet ne exigatur ab Obseruantibus taxa imposita bonis
stabilibus. *Ibid. fol. 55.*

Augustinus Spinula tit. S. Cyriaci in Thermis presbyter Cardinalis Perusinus S. R. E. Camerarius, vniuersis & singulis super impositione dimidij ducati pro quolibet centenario valoris bonorū stabilium Commissarijs, salutem in Domino. De speciali Sanctiss. D. N. Papæ mandato viue vocis oraculo super hoc nobis facto, & auctoritate nostri Camerariatus officij, sub arbitrij nostri poenâ vobis mandamus, quod Ministros, Guardianos & fratres Ordinis Minorum Sancti Francisci de Obseruantia, qui alia bona stabilia, quam Ecclesiam, Conuentum hortos & sylvas Conuentui coniunctas recreationis, nō fructus causa nō habent, occasione dicti dimidij pro quolibet centenario valoris, conuentus, hortorum, & sylvarum huiusmodi, non molestetis, nec faciatis, neque permittatis molestari. Datum Romæ in Camera Apostolica die 22 Maij 1530. Pontif. Sanctiss. D. N. Clementis Papæ VII. anno septimo.

X X V I I.

Declarat mulieres viuentes sub quadam norma pecu-
liari in monasterio Clarissarum Vigiliensi
esse veras Clarissas,
Ibid. fol. 60.

Andreas miseratione diuina tit. S. Priscæ S. R. E. Presbyter Cardinalis de Valle vulgariter nuncupatus, ac totius Ordinis fratrum Minorum S. Francisci, nec non & monialium S. Claræ vniuersalis Protector. De mandato S. D. N. Papæ viue vocis oraculo desuper nobis facto, nec non vigore motus proprij, ac auctoritate officij declaramus mulieres illas introductas, & perpetuo introducendas in quoddam monasterium tit. S. Mariæ de Virginibus in Vigilien. diocesi constitutum, per Præsulem dictæ diocesis vigore vnius oblationis cuiusdam nobilis viri Bernardini Spallutæ dictæ diocesis, qui donauit eidem Præsuli quas-

Annal. Minor. Tom. VIII.

dd 2

dam

dam domos, & possessiones, vt ex ipsis fieret monasterium monialium viuentium sub regula S. Claræ de Obseru. obseruantes & viuentes in clausura, obedientia, castitate, ac paupertate in communi, facientesque nonnulla negotia vltra quam Ecclesia præcipit, viuere secundum regulam S. Claræ, & tuto ipsas posse emitte professionem viuendi sub regula S. Claræ, licet nō omnia præcepta ipsius regulæ seruent, cum tamen principaliora & essentialia seruent quæ supra diximus. Ideo etiam declaramus, quod ipsæ tali modo viuentes voluntati fundatoris tamen satisfaciant, non obstantibus quibuscumque in contrarium facientibus. In quorum fidem & testimonium has nostras fieri præcepimus, & manus nostræ propriæ subscriptione, ac sigillo nostro rotundo communiri fecimus. Dat. in Palatio nostro intra Urbem die 15. Iulij 1530. Pontif. sanctiss. D.N. Clementis Papæ 7. an. 7.

X X V I I I.

Vetat aliquem fratrem regularis Obseruantia transire ad alium Ordinem quemcumque. *Ibid. fol. 56.*

Ad perpetuam rei memoriam.

IN pastoralis specula, &c. Sanè nuper exhibita nobis pro parte dilecti filij Procuratoris generalis Ordinis Minorum de Obseruantia, in Romana Curia existentis, petitio continebat, quod licet fratres dicti Ordinis de Obseruantia in dicto Ordine, in quo religionem sunt professi, vota que sollemnia, & substantialia emisserunt, in eo deberent pium propositum prosequi, Creatorique omnium famulari: Nihilominus tamen nonnulli ex fratribus eisdem, turbatore animarum Sathana (vt creditur) instigante, qui tanquam Leo rugiens oues extra suas caulas egredientes querit comprehendere, quas in caulis tutas nequit lædere, sæpe ad alios regulares, præsertimque Prædicatorum, seu sancti Dominici, ac sancti Benedicti & Cisterciensis Ordines sub eo prætextu, quod dictis, præsertimque Prædicatorum, Ordinibus ab Apostolica Sede specialiter indultum sit, vt quouis & quorumuis etiam prædicti Minorum de Obseruantia fratres in suos Ordines recipere possint, dictum Ordinem Minorum de obseruantia, etiam inuitis & irrequisitis suis Superioribus exeunt, & ad alios Ordines se transferunt, quo sit, vt præterquam interdum Apostasiæ crimē etiam instabilitatis & incōstantiæ notam incurrant &, nec in illo ordine quide, ad quem se transtulerunt, diu persistant, sed damnabili varietate crebris peccatorum, periculis se exponant. Quare nobis parte eiusdem Procuratoris, asserentis ob hoc etiam multa scandala inter dictos Ordines excitari posse, fuit humiliter supplicatum, vt in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur providē considerantes nullis magis conuenire quam religiosis in suo pio proposito persistere, licentiamque huiusmodi ex suo proprio Ordine ad alium transferendi sæpe causam præstare posse peccati; dicti Procuratoris honestis precibus inclinati, hac perpetua constitutione sancimus, statuimus, & ordinamus, quod de cætero nullus ex fratribus dicti Ordinis Minorum de Obseruantia ad quemcumque alterum ordinem, & congregationem, tam non Mēdicantium, quam etiam Prædicatorum seu sancti Dominici mendicantiū, etiam prætextu quorumuis privilegiorum à Sede Apostolica hætenus, vel pro tempore eis immediate, communicatiuè, aut participatiuè, vel aliàs quomodolibet concessorum, transire possint. Inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis lætæ sententiæ poena vniuersis & singulis dictorum ordinum etiam Prædicatorum seu S. Dominici Magistris, Ministris, vicarijs, ac S. Benedicti & Cisterciensis Abbatibus domuum, monasteriorum quorumcumque vbicunq. tam in Italia, quam extra constitutis, ne de cætero quemquam ex dictis fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia recipiant; Quinimo eis sub pari poena mandantes, vt si quos à sex mensibus citra receperunt, eisdem fratribus Ordinis Minorum, si per Guardianos, vel alios

alios Prælatos eiusdem Ordinis Minorum de Obseruātia requisiti fuerint, intra vnum mensem à die requisitionis computandum eis restituant & efficaciter consignent. Et nihilominus vniuersis & singulis Legatis & Nuncijs Sedis Apostolicæ vbilibet constitutis, ac omnibus locorum ordinarijs præcipimus, vt ad omne dictorum fratrum Minorum de Obseruantia requisitionem eisdem efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant præsentis litteras iuxta earum tenorem executioni effectualiter demandari. Contradictores, &c. Inuocato, &c. non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, dictorumq. ordinum etiam Prædicatorum, seu S. Dominici statutis & consuetudinibus, &c. cæterisque contrarijs quibuscumque, &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 18. Septembris M.D.XXX. Pontificatus nostri anno 7.

X X I X.

Declarat Syndicorum, seu Procuratorum institutionem
non esse contra regulæ puritatem.

Ibid. fol. 57.

Ad perpetuam rei memoriam.

V Acantibus sub religionis obseruantia, &c. Sanè cum sicut accepimus, licet etiam iuxta regulam, seu instituta regularia Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum, fratres Ordinis & obseruantia huiusmodi vltra communem, quam omnes Christifideles ad obediendum Romano Pontifici habent, ad obedientiam Romani Pontificis huiusmodi arctius obligentur, ac eorum Ministri & Custodes per amicos spirituales pro indumentis ipsorum fratrum, & necessitatibus infirmorum providere debeant, & sæl. record. Nicolaus IV. & Clemens V. Romani Pontifices prædecessores nostri idem de alijs fratrum necessitatibus intelligi debere declarauerint, & piæ mem. Martinus Papa V. etiam prædecessor noster mandauit, etiam sub poena carceris, vt quilibet Conuentus fratrum Ordinis huiusmodi haberet Syndicum, apud quem omnes eleemosynæ poni deberent, nec propterea ipsi fratres essent, aut dici deberent regulæ suæ transgressores, aut ab ea absoluti, cum tales sint amici spirituales. Nihilominus à nonnullis hæsitetur, an procuratores, & economi, & Syndici Conuentuum, seu domorum fratrum Ordinis & obseruantia prædictorum, autoritate, seu vigore litterarum sæl. record. Innocentij Papæ, & præfati Martini prædecessorum nostrorum instituti, & instituendi amici spirituales, per quos iuxta dictam regulam necessitatibus prædictis providendum sit, & fratres ad eos recurrentes transgressores regulæ suæ, & ab illa absoluti dici seu censeri debeant. Nos attendentes procuratores, & economos, & Syndicos præfatos ob periculum animarum, & regularem obseruantiam, ac vt fratres ipsi diuinis beneplacitis liberius vacare possent, institui ordinasse, seu concessisse, ac certum numerum syndicorum, libertatem recurrenti ad amicos spirituales magis arctare, quam incertum, fratres infirmi etiam cum periculo animarum suarum sine scitu prælatorum suorum facilius eleemosynas apud amicos spirituales indeterminatos tenere possent: ac volentes ipsorum fratrum maximè Citramontanorum, qui Martino & alijs prædecessoribus præfatis humiliter obedierunt, & ipsius Martini prædecessoris mandatum obseruarunt, statui & conscientiarum serenitati in præmissis providere, autoritate Apostolica tenore præsentium decernimus & declaramus, syndicos, autoritate seu vigore litterarum Innocentij, Clementis & Martini prædecessorū prædictorum, pro tempore deputatos, amicos spirituales in regula, & declaratione prædictis expressos, & concessos esse, & censeri debere, & fratres ad illos recurrentes eorum regulæ transgressores, seu ab illius obseruatione absolutos non esse, nec censeri debere: districtius inhibentes quibuscumque personis cuiuscumque

que status, vel conditionis existentibus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub maioris excommunicationis latæ sententiæ poena eo ipso si contrafecerint, incurrenda, ne propterea ipsos fratres Citramontanos infamare, aut calumniari quoquomodo præsumant, ac decernentes irritum & inane, &c. Non obstantibus præmissis, &c. cæterisque contrariis quibuscumque, &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris dię 19. Septembris 1530. Pontificatus nostri anno 7.

X X X.

Subijcit conuentum Xicli in Sicilia regimini Ministri prouinciæ Siciliæ regularis Obseruantię . *Ibid. fol. 60.*

Dilectis filijs Ministro Locali nuncupato, & Conuentui domus B. Mariæ de Cruce Ordinis fratrum Minorum tertij Ordinis nuncupatorum terra Xicli Siracusane diocesis.

Sane pro parte vestra exhibita nobis nuper petitio continebat, quod aliàs vos prouidè considerantes, quod olim fel. rēc. Leo Papa X. prædecessor noster, per suas litteras apostolicas inter alia statuerat, & ordinauerat, quod domus Conuentus, & loca Minorum fratrum tertij Ordinis nuncupatorum, sub obedientia, correctione, & visitatione Ministri generalis, vel prouincialis eorundem fratrum regularis Obseruantię nuncupatorum viuerent & degerent, ac illi subessent, prout in eisdem litteris plenius continetur: quodque vos, qui in domo B. Mariæ de Cruce terræ Xicli Siracusane diocesis, sub obedientia & correctione vnius Ministri localis eiusdem domus per vos conuentualiter congregatos annuatim, vel ad vestrum beneplacitum, seu nutum pro tempore electi viuere consueueratis; & postquam iam per plures etiam vltra decem annos, vel circum circa inibi sub eadem vita & moribus tertij Ordinis huiusmodi vixeritis, à nonnullis, qui vos Congregationi Lombardiæ dicti tertij Ordinis iuxta illius morem nuncupatæ, à vobis verò attentā incuria fratrum Congregationis Lombardiæ prædictæ, qui nullum actum superioritatis, seu regiminis erga vos vnquam exercuerunt, qui regulari obseruantię huiusmodi, vel eorum Superioribus subessetis, assereretur. Vos cupientes scandalis, quæ exinde oriri formidabantur, obuiare, & obedientiam debitam, prout decebat, vni tantum, & non pluribus præstare, capitulariter, vt moris est, congregati, deliberastis obedientiam debitam, huiusmodi, tunc & pro tempore existenti prouinciali Ministro prouincię Sicilię regularis Obseruantię huiusmodi, iuxta eundem morem nuncupatæ præstare, prout tunc Ministro prouinciali prouinciæ & Obseruantię huiusmodi præstitistis: ipseque prouincialis viso vestro laudabili desiderio, vos & domum vestram huiusmodi sub illius obedientia regulari recepit, & admisit, & ex tunc circa vos sub obedientia Ministri prouincialis prouinciæ Sicilię huiusmodi permanistis, & permanetis, & tam ante, quam etiam post deliberationem prædictam, nullum alium Superiorem dictæ Congregationis Lombardiæ cognouistis, nec ab aliquo alio visitati fuistis, sed à dicto Ministro prouinciali regularis Obseruantię duntaxat; nec ob terrarum & viarum discrimina & distantia, ab eadem Congregatione, vel eius Superiore commodè visitari posse creditis, quod in tota Insula Sicilię, nulla alia loca eiusdem tertij Ordinis præter vestram domum huiusmodi existant. Quare pro parte vestrum asserentium vos post dictam deliberationem ad Capitulum prouinciale regularis Obseruantię huiusmodi, tunc proximè celebratum accessisse, seu misisse, & illorum obedientię vos subiecisse, ipsosque Capitulum sub eorum obedientia vos suscepisse, prout in diuersis patentibus litteris desuper confectis, dicitur plenius contineri, ac sub regula & statutis per eundem Leonem prædecessorem editis, viuere & perseverare velle; nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus deliberationem, subiectionem, receptionem

ANNO CHRISTI 1530. CLEM. VII. AN. 7.

ptionem & admissionem, ac alia præmissa confirmare & approbare, ac vos ab obedientia dictæ Congregationis, si forsan illi subiecti fueritis, eximere, & à censuris, si quas præmissorum occasione incurreritis, absolvere, ac eidem Ministro prouinciali regul. Obseru. subijcere, aliàsque vobis in præmissis opportunè prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur vestrum laudabile propositum in Domino commendantes, ac distantiam terrarum, & viarum discrimina huiusmodi, propter quæ vos à Superiore Congregationis huiusmodi commodè visitari non potestis, considerantes, huiusmodi supplicationibus inclinati, vos & vestrum singulos, ac omnes & singulos alios, qui vobiscum hætenus participarunt, & participant, à quibuscumque excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententijs, censuris, & poenis à iure, vel ab homine, etiam iuxta eorundem Ordinum regularia instituta in vos, & eosdem participantes, præmissorum occasione latis, si quibus propterea innodati existitis, nec non apostasiæ nota, si quam propterea incurreritis, absoluiamus, ac vobiscum super irregularitate, si quam præmissorum occasione, ac etiam quia, sic forsan ligati, missas & alia diuina officia celebrastis, aut aliàs illis vos immiscuistis, contracta, & in vestris ordinibus, etiam in altaris ministerio ministrare, in eadem & alijs domibus dicti Ordinis vocem actiuam & passiuam habere, ac prælationes, administrationes, & officia illius habere liberè & licitè valeatis, dispensamus; ac subiectionem, receptionem, admissionem, litteras & alia præmissa, auctoritate apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, ac omnes et singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui interuenerint in eisdem, supplemus. Et nihilominus potiori pro cautela vos ab obedientia, si quam eidem Congregationi Lombardiæ, vel illius Superiori prædictis præstare tenebamini, absoluiamus, ac eidem moderno et pro tempore existenti Ministro prouinciali decernimus. Quocirca dilecto filio nostro Francisco tit. S. Crucis in Hierusalem presbytero Cardinali, et venerabili fratri Episcopo Syracusano, ac dilecto filio Cantori Ecclesiæ Catanien. per hæc scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium seu alios, vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant vos confirmatione, approbatione, suppletionem, absolutionem, et alijs singulis præmissis pacificè frui et gaudere, non permittentes vos, et pro tempore existentem Ministrum localem, ac conuentum domus huiusmodi, per Congregationem et illius Superiorem prædictos, seu quoscumque alios contra earundem præsentium litterarum tenorem quomodolibet perturbari, vel inquietari: contradictores, etc. inuocato etiam etc. et nihilominus eosdem contradictores et rebelles etiam per edictum publicum locis affigendis publicis citandi, eisque et alijs, quibus inhibendum fuerit, inhibendi, plenam, et liberam licentiam, ac facultatem concedimus. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. etc. cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 8. Nouemb. 1530. anno Pontif. nostri septimo.

ANNO CHRISTI 1530. CLEM. VII. ANNO 8.

X X X I.

Commendat impense fratres Obseruantes omnium charitati & beneuolentiæ. *Ibid. fol. 62.*

Vniuersis & singulis, quibus hæc nostra littera exhibebuntur:

Qum dilecti filij generalis & prouinciales Ministri, ac Commissarij, & Officiales eiusdem Ministri Ordinis Minorum de Obseruantia sæpenumero pro

pro sui Ordinis indigentijs, nec minus pro sanctæ religionis honore, ac animarum salute, huc illuc discurrentes, vltro citroque commigrent, & in diuersis locis negotia dicti Ordinis curaturi resideant; Nos cupientes sincera in Domino ubique charitate tractari, & honestis fauoribus confoueri, vobis omnibus, & singulis, quibus has litteras exhiberi cōtigerit, eosdem Ministrum. Prouinciales, Commissarios, & officiales cum omnibus eorum negotijs pro tempore occurrentibus, Dei causa ex animo ac studiosè commendamus, omnes quidem Dominos temporales, eorumque Locutenentes, in Domino exhortantes, ac requirentes; vniuersis autem venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis, eorumque Vicarijs in spiritualibus generalibus, cæterisque in dignitate ecclesiastica vbilibet constitutis, præsertimque Vicelegatis, Gubernatoribus, Præsidentibus, Commissarijs, & quibuslibet officialibus nostris, ac terrarum nostrarum in virtute sanctæ obedientiæ mandantes, vt Ministris, Commissarijs, & officialibus prædictis, omnes honestos fauores in eorum negotijs pro tempore agendis, si & quotiens ab eis requiremini, nostra causa exhibeatis, nec solum eos in visitationibus & correctionibus suarum domorum, alijsque pijs, & laudabilibus operibus non impediatis, sed etiam omnimodè eis faueatis, auxiliumque pium præstetis. Quod post Deum omnipotentem recipiemus gratissimum, volentes transumptis præsentium litterarum manu Notarii publici subscriptis, & dicti Ministri generalis sigillo munitis, plenam & eandem fidem tam in iudicio, quam extra vbique adhiberi, quæ adhiberetur si originales litteræ exhiberentur. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 19. Decembris 1530. Pontificatus nostri anno octauo.

X X X I I.

Iubet ne à fratribus Obseruantibus exigant pædagia,
seu gabellas. *Ibid. fol. 63.*

*Vniuersis & singulis Gabellarijs, & Dattarijs, ac portarum
Custodibus, quibus hæc nostra littera exhibebuntur.*

QUum non sine multa animi nostri displicentia audiuerimus, nonnullos vestrum à dilectis filiis generali Ministro, & alijs fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia interdum res medicinales, coronas orationales, & alia ad eorum vsum & necessitatem, non autem mercimonii causa deferentibus, gabellam pro dictis rebus exigere velle, eosque in suis itineribus propterea impedire, aut retinere: Nos nostrorum prædecessorum exemplo, qui eosdem fratres à solutione omnium exactionum exemerunt, attenta etiam eorum paupertate & exemplari vita, vos omnes hortamur in Domino, vobis nihilominus sub excommunicationis latæ sententiæ poena inhibentes, ne quemquam ex dictis fratribus, præsertimque generales & prouinciales Ministros, aliosque eorum, & dicti Ordinis officiales, & Commissarios vltro citroque commeantes, aut etiam residentes, pro gabella rerum quarumcumque, quas pro suo vfu, & non mercimonii causa se deferre medio iuramento asseruerint, molestare, impedire, retinere, nec gabellam pro his ab eis exigere præsumatis, contrariis non obstantibus quibuscumque, &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die vltima Decembris 1530. Pontificatus nostri anno octauo.

XXXIII

Vt possit admittere conuentum in ciuitate Montis Pilosi.

Ibid. fol. 67.

*Dilecto filio Ministro prouinciæ Basilicæ Ordinis Minorum regularis
Observantiæ secundum morem dicti Ordinis ..*

Cum Communitas ciuitatis montis Pilosi, ob singularem, quem ad Ordinem fratrum Minorum regularis Observantiæ gerunt affectum, & pro animarum salute, religionisque propagatione, & diuini cultus augmento, suis propriis impensis in aliquo congruo & conuenienti loco, in territorio eiusdem ciuitatis montis Pilosi vnā domum sub S. Francisci, vel alterius Sancti, vel Sanctæ, seu alia inuocatione, pro perpetuis vsu, & habitatione eorundem fratrum suæ curæ commissorum, cum ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio refectorio, dormitorio, claustro, hortis, hortaliis, & aliis necessariis officinis construere, & ædificare, seu construi & ædificari facere summopere cupiant, nobis propterea eadem ciuitas humiliter supplicari fecerit, vt tam honestæ, & pie petitioni paterna beneuolentiâ annuere dignaremur. Nos, qui diuini cultus augmentum vbique, & præsertim nostris temporibus, intensis desideriis peroptamus, huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi in aliquo loco congruo, & conuenienti prope dictam Ciuitatem vnā domum sub dicta inuocatione, cum Ecclesia, campanili humili, campana, cœmeterio, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortaliis, et aliis necessariis pro perpetuis vsu, et habitatione fratrum Minorum regularis Observantiæ prouinciæ Basilicæ construendi, erigendi, et ædificandi, seu construi, erigi, et ædificari faciendi, auctoritate apostolica, tenore præsentium, licentiam concedimus pariter et indulgemus: ac domui huiusmodi postquam constructa fuerit, et Guardiano, et fratribus pro tempore in ea commorantibus, quod omnibus et singulis priuilegiis, gratiis, concessionibus, favoribus, immunitatibus, exemptionibus et indultis tam spiritualibus, quam temporalibus aliis domibus dicti Ordinis, et fratribus nunc et pro tempore in genere per Sedem Apostolicam alias concessis, confirmatis et innouatis, et quibus vtuntur, potiuntur et gaudent, ac vti, potiri, et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, vti, potiri, et gaudere liberè et licitè possint et valeant, auctoritate apostolica, et tenore prædictis concedimus, et indulgemus: fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. etc. et aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum constitutionibus et ordinationibus etc. cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 2. Martii 1531. Pont. nostri anno octauo.

XXXIV.

Concedit vt monasterium sororum Ordinis S. Benedicti
tribuatur sororibus sanctæ Claræ. *Ibid. fol. 66.*

*Dilecto filio Ministro generali Ordinis Minorum regularis Observantiæ
& Ministro prouinciæ Basilicæ secundum morem eiusdem Ord.*

Exponi nobis nuper fecit dilecta in Christo filia nobilis mulier moderna Comitissa Potentin. tam suo, quàm dilecti filii nobilis viri moderni Comitissæ Potentin. eius filii, nominibus, quod alias iam viginti quinque annis, vel
Annal. Minor. Tom. VIII. c c circa

circa lapsis, moniales tunc in monasterio S. Lucæ Potentin. Ordinis S. Benedicti existentes, ob earum inhonestam, et à regularibus institutis longe alienam vitam, ab eodem monasterio, quod de Iure patronatus Comitis Potentin. pro tempore existentis, existit, auctoritate tunc Episcopi Potentin. cui monasterium ipsum subiicitur, expulsæ fuerunt: quodque nulla ex ipsis monialibus extat, et monasterium ipsum in suis ædificiis ruinam est passum: ipsaque Comitissa attendens ad exemplarem vitam monialium Ordinis S. Claræ secundæ regulæ, sub cura Ministri generalis Ordinis fratrum Minorum regularis Observantiæ degentium, cupiensque ut in dicto monasterio laudetur Altissimus, et regularis observantia vigeat, proposuit dictum monasterium pro perpetuis usu, et habitatione monialium Ordinis S. Claræ secundæ regulæ huiusmodi reedificari facere. Quare supplicari fecit nobis humiliter, ut eius pio proposito huiusmodi annuere aliasque in præmissis opportunè providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, in dicto monasterio Ordinem S. Benedicti, et omnem dependentiam perpetuò supprimimus, et extinguimus, ac Ordinem S. Claræ huiusmodi plantamus; et quod monasterium ipsum, cum Ecclesia, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortaliis, et aliis officinis necessariis pro perpetuis usu, et habitatione monialium S. Claræ secundæ regulæ, sub cura Ministri generalis huiusmodi degentium reedificari, seu de nouo construi, illudque moniales S. Claræ huiusmodi acceptare, et perpetuò inhabitare: ac ipsum monasterium et illius pro tempore Abbatissæ, conuentus, moniales, Confessores Capellani, Procuratores, Ministri, ancillæ, personæ, res et bona quæcumque omnibus et singulis priuilegiis exemptionibus, indulciis, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, prærogatiuis, et gratiis, quibus alia, quæcumque monasteria sanctæ Claræ, illorumque Abbatissæ, Conuentus, moniales, Confessores, Capellani, Procuratores, Ministri, ancillæ, personæ, res et bona quæcumque quomodolibet vtuntur, potiuntur, et gaudent, ac vti, potiri, et gaudere poterunt in futurum, vti, potiri, et gaudere liberè et licitè valeant, concedimus per præsentem: ac tibi committimus et mandamus quatenus monasterium ipsum Ordinis S. Claræ huiusmodi, et prouinciæ Basilicatæ, iuxta morem eiusdem Ordinis incorpores, ac sub cura, regimine et administratione tua, et pro tempore existentis Ministri prouincialis prouinciæ et Ordinis prædictorum recipias, illudque sicuti et alia monasteria quæcumque Ordinis S. Claræ, et prouinciæ huiusmodi gubernes et regas, ac omnia et singula in præmissis, et circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facias, et exequaris. Non obstantibus apostolicis, ac in prouincialibus, et synodalibus Conciliis etc. ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 7. Martii 1531. Pontif. nostri anno octauo.

X X X V.

Liberat fratres Obseruantes à soluendis decimis
in Regno Neapolitano.

Ibid. fol. 67.

*Dilecto filio Fabio Arcelle, electo Bisignan. in Regno Neapolis, Nuncio
& Collectori nostro.*

Questus est nobis Viceprocurator totius Ordinis Minorum de Obseruantia, quod monasteria monialium tam S. Claræ, quam tertij Ordinis dicto Ordini Minorum de Obseruantia spiritualiter subiecta in isto regno consistentia, molestantur à te, vel tuis subcollectoribus pro decimis; cum tamen multa ex dictis monasterijs, & suis fructibus, & redditibus, & prouentibus vix moniales in eis existentes alere valeant. Quamobrem nobis humiliter supplicari fecit,

ANNO CHRISTI 1530. CLEM. VII. AN. 9.

fecit, vellemus in hoc clementer providere. Nos igitur nequaquam volentes moniales prædictas famulatum Altissimo exhibentes, alimentis eis necessarijs fraudari, Tibi mandamus, vt monasteria monialium S. Clarae, & tertij Ordinis huiusmodi pro dictis decimis nullatenus molestes, nisi pro eo, quod illis superfuerit ultra septem ducatos auri pro victu cuiuslibet monialis; easque omnes à censuris, si quibus propterea innodatae sunt, præsentium litterarum tenore servato absolvas, & interdicta per te in eorum Ecclesijs appõsita relaxes contrarijs non obstantibus quibuscumq. Datum Romae apud sanctum Petrum sub anulo Piscat. die 18. Martij 1531. Pontif. nostri anno octavo.

XXXVI. fol. 102. v. 1. m. 1. n. 1. o.

Vt præcedant fratres Observantes Eremitas Ordinis
S. Augustini. *Ibid fol. 66.*

*Dilectis filijs Ministro provinciali, & Guardiano domus
Conventus S. Mariae de Iesu, Terra Adernionis
provincia Sicilia.*

Accepimus, quod licet fel. rec. Leo Papa X. prædecessor noster ad amovendum aliquas contentiones inter fratres Ordinis Minorum regul. Observ. & alios Mendicantes, super præcedentia in processionibus & cæteris actibus publicis, &c. illum locum & præminentiam haberent, quem ante declarationem huiusmodi fratres Minores Cõventuales habuerant, & in locis vbi fratres Minores Conventuales nunquam, sed soli fratres Minores Observantes fuerant, antiquum semper locum teneant, quem Ordo S. Francisci in similibus actibus teneret, prout in ipsis prædecessoris in forma Brevis desuper confectis litteris plenius continetur. Et propterea etiam in Ciuitate Catanien. fratres Minores regul. obseru. præcedant fratres Ordinis S. Augustini in processionibus, & rationabiliter membra debent sequi caput, & quod in Ciuitate Catanien. circa hoc servatur, servari deberet in Terris Catanien. dioc. Nihilominus fratres dicti Ord. S. Augustini Terræ Adernionis dictæ diocesis cum fratribus Ord. Minorum regul. Observantia eiusdem Terræ super præcedentia huiusmodi contendunt: vnde ad evitandum contentiones & lites inter eosdem fratres maxime quia sequuntur multa scandala & perturbationes in populis, ac etiam pro pace & quiete eorundem fratrum, vt illud idem servetur in Terra Adernionis in processionibus, & in omnibus actibus publicis, quod servatur pro tota insulam Siciliæ, maxime in ciuitatibus, quæ caput diocesum sunt, attento etiam quod hoc servatur in Ciuitate Catanien. quæ caput istius diocesis est. Nos igitur huiusmodi litibus, quæ non absque eorundem fratrum nota diutius tolerari possunt, finem imponere, & scandalorum occasiones, quæ exinde oriri posse de facili formidantur, de medio submovere volentes, motu proprio & de nostra mera deliberatione & ex certa scientia, causæ & causarum huiusmodi, status præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illasque ad nos harum serie aduocantes, & lites in quacumque instantia desuper vbilibet indecisas pendentes, penitus extinguentes, Apostolica auctoritate statuimus, & ordinamus, quod de cætero in omnibus & singulis processionibus & funeralibus, & alijs publicis actibus quibuscumque super dicto incedendi & standi ordine, & digniori loco tenendo, obseruentur litteræ dicti Leonis prædecessoris, sicut in illis plenius continetur. Quocirca Venerabili fratri Episcopo Cameracen. vel eius Vicario in spiritualibus generali in virtute sanctæ obedientia distinctè præcipiendo mandamus, vt quotiens super hoc pro parte dictorum fratrum de Observantia fuerint requisiti, præsentēs litteras publicent, faciantque eas auctoritate nostra ab omnibus supradictis inuio-

Annal. Minor. Tom. VIII.

cc 2

labi-

ANNO CHRISTI 1531. CLEM. VII. ANNO 8.

labiliter seruari: cōtradiētores &c. inuocato &c. Non obstantibus Apostolicis, ac prouincialibus & synodalibus constitutionibus &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscat. die 20. Martij 1531. Pontific. nostri anno octauo.

ANNO CHRISTI 1532. CLEM. VII. ANNO 9.

X X X V I I.

Confirmat statuta facta in Capitulo generali Messanensi.

Ibid. fol. 68.

*Dilecto filio Ministro generali Ordinis Minorum regularis
Observantie.*

Cum sicut nobis exponi fecistis, nuper in Capitulo generali Ordinis vestri in Ciuitate Messanensi celebrato, multa quietem, tranquillitatem, & augmentum Ordinis vestri prædicti concernentia facta, statuta, & ordinata fuerint, ut illa vberiore roborem obtineant, desideretis ea nostræ approbationis munimine roborari: nobis propterea humiliter supplicari fecistis, ut præmissis per vos in dicto Capitulo gestis robur nostræ confirmationis adijcere, ac alias super his opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur ipsius Ordinis vestri prosperum & tranquillum statum paterno zelantes affectu, huiusmodi supplicationibus inclinati, supradicta per vos in dicto Capitulo generali, ut præfertur, facta, statuta, & ordinata, quatenus sacris canonibus non sint contraria, auctoritate nostra Apostolica, ex certa nostra scientia tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac perpetua roboris firmitate subsistere, nec ab aliquo immutari, sed inuiolabiliter & firmiter perpetuo obseruari debere decernimus, suppletis omnes & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem: dantes tibi nihilominus fili Minister & concederes eandemmet facultatem, & auctoritatem per præsentem, quam per alias nostras litteras ante Capitulum generale Ordinis vestri huiusmodi in Ciuitate nostra Parmæ celebratum, cum eiusdem Ordinis Commissarius generalis deputatus esses, & deinde post dictum Capitulum, cum ipsius Ordinis Minister generalis creatus fuisti, dedimus & concessimus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis &c. cæterisque contrarijs quibuscumque &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 3. Iulij 1532. Pontificatus nostri anno nono.

X X X V I I I.

Confirmat exemptiones, priuilegia, gratias, indulta, &c. tam à se, quam à suis prædecessoribus concessa.

Ex Breui originali.

*Dilectis filiis Ministro generali Ordinis fratrum Minorum regularis
Observantie, ac ipsius Ordinis in Romana Curia
Procuratori generali.*

Exponi nobis nuper fecistis, quod licet alias diuersi Romani Pontifices prædecessores nostri, diuersa priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates,

res, gratias, & indulta vobis & Ordini vestro concesserint, & per ea vos, & totum Ordinem vestrum, nec non ipsius Ordinis domos & loca quaecumque tam virorum, quam mulierum ab omni superioritate & iurisdictione locorum ordinariorum, & aliorum quorumcumque exemerint, & Sedi Apostolicæ immediate subiecerint; nosque ea omnia approbauerimus, & confirmauerimus, & propterea nemini eorum liceat domos & loca vestra huiusmodi quomodolibet visitare, nihilominus diuersi locorum ordinarij, quo spiritu ducti, nescitur, diuersa tam virorum, quam mulierum, dicti Ordinis in diuersis mundi partibus, & præsertim in prouincia S. Antonij iuxta eiusdem Ordinis morem consistentia, domos, & loca per se, & eorum Vicarios visitare nituntur in maximum Ordinis vestri præiudicium, ac illius fratrum & sororum perturbationem non modicam, nec non Apostolicæ Sedis vilipendium. Quare pro parte vestra fuit nobis humiliter supplicatum, vt vobis super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur attendentes, quod vos sub voluntariæ paupertatis habitu Domino famulantes, non cessatis in agro militantis Ecclesiæ vberes fructus emittere; & propterea volentes vobis in præmissis eo subuenire remedio, quo semotis molestijs & perturbationibus quibuslibet, diuinis beneplacitis quietius insistere valeatis, huiusmodi supplicationibus inclinati, priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, gratias, & indulta prædicta vobis & Ordini vestro prædicto, ac singulis illius domibus & locis tam in genere quàm in specie per dictos prædecessores, ac nos hæcenus concessa, ex certa scientia denno approbantes & confirmantes, vniuersis & singulis locorum ordinarijs etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali aut alia quauis dignitate fulgentibus, ac ipsorum Vicarijs, Locatinentibus, & Officialibus quibuscumque, ne de cætero domos, aut loca quaecumque tam virorum, quàm mulierum Ordinis vestri ubicumque consistentium visitare, aut vos vel ipsius Ordinis vestri fratres & sorores corrigere, vel punire, seu priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, gratijs, & indultis prædictis contrahere contra tenorem priuilegiorum vestrorum quomodolibet præsumant, districtius inhibemus, ac quicquid secus super his à quouiam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus. Quocirca moderno & pro tempore existenti Curiae causarum Camera Apostolicæ generali Auditori, nec non vniuersis Archiepiscopis &c. per Apostolicæ scripta mandamus, quatenus ipsi &c. faciant vos & Ordinem vestrum prædictum, nec non illius domos, & loca ac fratres approbatione, & confirmatione, ac inhibitione, & decreto nostris prædictis pacificè frui & gaudere. Non permittentes vos desuper per quoscumque quauis auctoritate fungentes quomodolibet indebitè molestari, contraditores &c. Inuocato &c. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 8. Nouembris M.D.XXXII. Pontificatus nostri anno 9.

X X X I X.

Iubet ad religionem redire extra eam diuagantes, alijsque
excessibus adhibet remedia. *Ex Bren.orig.*

Ad perpetuam rei memoriam.

Sedis Apostolicæ prouidentia, &c. Cum itaque sicut accepimus, nonnulli Ordinis Minorum reg. obseru. fratres, ac quæ sub cura & institutis dicti Ordinis degunt moniales, vel sorores, vigore indultorum Apostolicorum per litteras confessionales particulariter eis concessas, aliosque per dicti Ordinis superiores ad id pro tempore deputatos, absque licentia dictorum Superiorum sibi in-

con-

confessores eligant; & alij, quibus magis expediret, viam Domini non agnouisse, ad sæculum retento habitu remanere cupientes, ægros se, aut corporum & animi languoribus vexatos simulantes, aut parentum suorum inopiæ subuenire vel le afferentes, seu sapientiæ audios se fingentes, extra dictum Ordinem peruagetur, ac ad Studiorum vniuersitates citra superiorum suorum licentiam, seu illa eis expressè reuocata accedentes, & exemptionibus scholarium abutantur: alij bona ecclesiastica per clericos seculares obtineri solita obtineant: aliqui etiam, ad prædicationem Apostolicam etiam pro ministerio prædicandi indulgentias cruciatæ contra infideles in subsidium Terræ sanctæ eligi & assumi, ac nonnulli se Acholytos, Notarios Apostolicos, seu Palatii & Aulae Lateranensis Comites, & Capellanos nostros creari, & ad nostram, seu alicuius ex venerabilibus fratribus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, vel alterius Domini temporalis, aut Archiepiscoporum, Patriarcharum, Episcoporum, & aliorum inferiorum Prælatorum, & personarum quarumcunque familiaritatem recipi & admitti, ac ad deseruiendum in diuinis beneficijs secularibus deputari: alij vero qui habitum dicti Ordinis in totum dimiserunt, seu dimittere intendebant, simulantes se regularia instituta seruare, & sub iugo dicti Ordinis ulterius viuere non posse, vel afferentes se in dicto Ordine professionem nunquam, aut infra pubertatis annos, seu per vim & metum renitentes nulliter emisisse, se ad dictum ordinem & illius regularem obseruantiam in genere, vel in specie minimè teneri auctoritate Apostolica declarari: ac ex eis alij se ad S. Augustini Canonicorum regularium, & alios Ordines transferendi, aut numero, & consortio fratrum hospitalis nostri sancti spiritus, in Saxia de Vrbe aggregandi, licentiam obtinuerint, vel alias diuersimode per importunitatem à Sede prædicta extorserint, & illius prætextu religionis laxatis habenis in parentum, & consanguineorum, ac aliorum domibus per sæculum vagari non vereantur, in animarum suarum periculum, religionis opprobrium, perniciosum quoque exemplum, & scandalum plurimorum: Nos, qui pastoris, &c. motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, nostris dilectis filiis Ministro, ac Commissario generalibus, nec non Ministris prouincialibus, cæterisque Prælati dicti Ordinis nunc & pro tempore existentibus, per præsentis committimus, & mandamus, quatenus ipsi et eorum quilibet per se, ac singulos domorum suarum, prouinciarum Guardianos, eorumque pro tempore Vicarios, & Præsidentes, si & postquam littere aliquæ Apostolicæ ad ipsorum fratrum instantiam, siue sub anulo Piscatoris, aut sub plumbo, vel per Pœnitentiariam fuerint, præmissa quomodolibet concernentes, aut aliqua alia regularibus institutis dicti Ordinis quomodolibet derogantia, seu repugnantia in se continentes, etiamsi in illis clausula de *licentia sui Superioris petita & obtenta* apposita non reperiat, à nobis vel à Sede prædicta, aut pro tempore illius maiori Pœnitentiario, etiam motu proprio, & cuiusvis etiam Imperatorum, Regum, Ducum, Marchionum, ac Comitum & veriusque sexus personarum inguitu, vel contemplatione sub quorumcunque verborum forma quomodocumque pro tempore emanatæ, seu impetratæ, eis præsentatæ fuerint, ac etiamsi benè recteque impetratæ essent, in foro consuetudinæ dumtaxat, non in foro contentioso, nec contra religionis consuetudinem valere, sed eas tanquam subreptitias, & obreptitias, ac intentionis defectui subiacentes cum omnibus inde secutis nullas & inualidas fuisse & esse illasque eisdem impetrantibus nullatenus suffragari debere, Apostolica auctoritate declararent, ipsosque fratres & moniales, quos falsò impetrasse, aut litteris sibi, vt præfertur, concessis contra tenorem præsentium vti repererint, ablati ab eis etiam violenter dictis litteris, capi, & ad domos & monasteria propria redire omnino manu executiua cogant, alioquin causis huiusmodi veris & comprobatis existentibus, illarum impetratores cum eisdem suis litteris à gremio dicti Ordinis eijciant, etiam quatenus ipsi fratres & moniales retento habitu extra obedientiam Superiorum dicti Ordinis viuere malint, vt alium prorsus à dicto Ordine distinctum habitum diuersorum scilicet colorum, cesuræ, longitudinis & latitudinis sub

sub excommunicationis maioris latæ sententiæ pœna, quam nos ex nunc, prout ex tunc, et è contra in eos & ipsorum singulos, tanquam in apostatas ab habitu, si contrafecerint, auctoritate & tenore præmissis ferimus & promulgamus, tam extra quàm intra domum, & publicè, deferre teneantur & deferant, eadem auctoritate statuant, & ordinent. Et insuper vniuersis & singulis vtriusque sexus, tam ecclesiasticis, quam secularibus personis cuiuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus, ne absque consensu Guardianorum, Ministrorum, & ipsius mortuis, vel amotis, Vicariorum huiusmodi prouinciarum respectiue prætextu aliquarum litterarum Apostolicarum, in monasterijs monialium dicti Ordinis, etiam de licentia illius pro tempore Abbatis & monialium consensu etiam conuentualiter præstito, intrare audeant, aut per ipsam pro tempore Abbatissam & Conuentum nullatenus recipi, vel admitti possint, sub excommunicationis, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis eorum arbitrio imponendis, quas contrafacientes eo ipso non expectata alia declaratione, aut consultatione nostris, incurrere volumus, districtius inhibendo mandent. Decernentes præsentibus litteras sub quibusvis reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, restrictionibus, & modificationibus gratiarum vtriusque sexus religiosi, & secularibus personis hætenus concessarum, & impofterum concedendarum nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties emanauerint, toties in pristinum statum restitutas & plenariè reintegratas fuisse & esse, & in dictis gratijs præterquam quoad forum conscientie, saluis præsentibus, & de licentia Superiorum petita & obtenta, etiam si expresse non apponatur, clausulas sub intelligi & illis carentes nullas nulliusque roboris, vel momenti existere. Inhibentes districtius locorum ordinarijs sub interdicti ingressus ecclesiæ & suspensionis à regimine, & administratione suarum ecclesiarum ad illa, & alia in posterum obtinendis eo ipso per eos, qui contrafecerint incurrendis, ne Ministros, Commissarium, cæterosque Prælatos prædictos quominus fratres dicti Ordinis sub indultorum exemptionis, ac gratiarum aliarum Apostolicarum prædictarum specie extra domos & obedientiam dictorum Superiorum vagantes, iuxta tenorem præsentium capere, & apprehendere etiam violenter, illosque ad domos & loca vnde recesserint, reducere & carceribus mancipare: volentes & mandantes, ne quouis modo per se vel alium, seu alios directè, vel indirectè impedire præsumant, nec quemcunque talium ad exercitium curæ animarum Parochialium suorum, & administrationem Sacramentorum solis curatis spectantium absque eo, quod illis de licentia prædicta legitimè constiterit, admittant, nec eosdem fratres exemptos de cætero in districtu parochialium suarum superpellicium super habitu ipsorum gestare permittant. Nec non mandantes pro tempore existenti almæ Urbis nostræ in spiritualibus Vicario, & quibusvis alijs Curie prædictæ ordinarijs, ac omnibus & singulis in dignitate Ecclesiastica constitutis, aut Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Ecclesiæ Canonicis, & Inquisitoribus hæreticæ prauitatis, vt quoties pro parte alicuius Guardiani Ministri, aut Præsidentis, siue Procuratoris alicuius Conuentus, domorum dictarum prouinciarum, & Ordinis respectiue desuper requisiti fuerint, nemini deferentes seu indulgentes, præsentibus litteras vbi & quando opus fuerit, publicantes, & in eis præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant præsentibus litteras, & in eis contenta sub prædictis sententijs, censuris & pœnis, non obstantibus litteris contra tenorem præsentium impetratis firmiter ab omnibus, ac inuiolabiliter obseruari: contradictores &c. Inuocato &c. Non obstantibus præmissis ac Apostolicis, nec non in prouincialibus & synodalibus Consilijs editis generalibus, vel specialibus constitutionibus &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Volentes & decernentes, quod huiusmodi statuto & voluntati nullatenus derogari possit, præterquam si præsentibus de verbo ad verbum insertæ fuerint, processusque si qui facti sunt vel fient impofterum super litteris à fratribus huiusmodi obtentis, & obtinendis, in quibus dictis Superioribus, aut quibuscumque alijs sub quibusvis excommunicationis latæ sententiæ pœnis præcipiatur, ne contra eorum tenorem fratres ipsos

 ANNO CHRISTI 1533. CLEM. VII. ANNO IO.

iplos inquietare præsumant, si contra tenorem præsentium fecerint, nullius esse & fore roboris vel momenti, & eos, qui iuxta earundem præsentium tenorem fratres ipsos ad Ordinem & disciplinam reuocent, & reuocare curauerint, huiusmodi sententijs, censuris, & pœnis non ligari. Ne igitur tantæ pestis morbus in Ecclesia vndique pullulet, hoc nostrum decretum facimus præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturum. Harum autem &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 26. Iulij 1533. Pont. nostri anno 10.

 ANNO CHRISTI 1534. CLEM. VII. ANNO II.

X L.

Eximit fratres & sorores eis subditas à soluendis decimis alijsque impositionibus.

Ex reg. Vltr. fol 84.

Venerabili fratri Episcopo Vigornien. Curia causarum Camera Apostolica generali Auditor, & dilectis filijs Archidiacono Ecclesie Conchen. ac Hispalen. Officiali, & eorum cuilibet.

EXponi nobis nuper fecit dilectus filius Leonardus Publicius Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum Vicarius generalis, quod licet fel. rec. Sixtus IV. primo & deinde Iulius II. ac successiue Leo X. Romani Pontifices prædecessores nostri, omnes & singulas domos fratrum dicti Ordinis, & sub eorum cura degentium monialium monasteria, ipsosque fratres & moniales nec non illorum colonos, laboratores & tertiarios à solutione quarumcumque decimarum, quartarum, portionum nuncupatarum, & aliarum impositionum, ac subsidiorum quorumcumque quacumque auctoritate pro tempore impositorum per suas litteras prorsus exemerint, ac nos litteras Sixti prædecessoris huiusmodi ad supplicationem dilecti filij nostri Francisci tituli S. Crucis in Hierusalem Presbyteri Cardinalis, tunc in minoribus constituti, Ministri generalis dicti Ordinis existentis, approbantes & confirmantes, eis inuiolabiliter obseruari mandauerimus, fratresque & moniales prædictæ in pacifica possessione vel quasi dictæ exemptionis semper fuerint, & sint etiam de præsent. Nihilominus nonnulli decimarum, impositionum, quartarum, portionum, & subsidiorum prædictorum collectores seu subcollectores, vel exactores, ipsas decimas, subsidia, quartas, portiones, & impositiones à domibus, monasterijs, colonis, laboratoribus, & tertiarijs prædictis contra exemptionum prædictarum continentiam exigere et extorquere, ipsosque fratres, moniales, colonos, laboratores, et tertiarios coram diuersis iudicibus desuper molestare nituntur, in maximam perturbationem quietis, & tranquillitatis fratrum & monialium prædictarum. Quare præfatus Leonardus Vicarius nobis humiliter supplicari fecit vt in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur volentes dictorum fratrum & monialium quieti consulere, vobis per præsentem committimus, & mandamus, quatenus vos vel duo, aut vnus vestrum eisdem fratribus, & monialibus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciatis eos, nec non colonos, laboratores, & tertiarios prædictos exemptionem huiusmodi, in cuius possessione, vel quasi pacifica, existunt iuxta litterarum prædictarum continentiam, & tenorem pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos per dictos collectores, subcollectores, & exactores, seu quoscumque alios ab Apostolica Sede specialem super hoc commissionem seu facultatem cum expressa exemptionum prædictarum derogatione, non habentes, desuper quomodolibet molestari, impediri, vel perturbari, contra-

ANNO CHRISTI 1534. CLEM. VII. ANNO 10.

traditores &c. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque, &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 23. Iunii 1534. Pontificatus nostri anno 11.

X L I.

Iubet ne Inquisitores in fratres Minores inquireant.

Ex Reg. Vltram. fol. 85.

Ad perpetuam rei memoriam.

Accepimus, quod aliàs fel. rec. Leoni Papæ X. prædecessori nostro pro parte tunc existentis Ministri & Vicarij generalium Ordinis fratrum Minorum, exposito, quod licet iuxta sanctæ mem. Clementis IV. & Sixti etiam IV. et Innocentij VIII. Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ordinationes, et decreta, Inquisitores hæreticæ prauitatis quacumque etiam Apostolica auctoritate, et vbilibet deputati, contra fratres dicti Ordinis super hæresis & apostasiæ criminibus inquirere, cognoscere, seu quomodolibet procedere non possent. Nihilominus nonnulli ex Inquisitoribus prædictis contra dictos fratres, super dictis criminibus inquirere testesque desuper recipere, et processus formare nitentur. Idem Leo prædecessor ad supplicationem Ministri et Vicarij prædictorum Inquisitoribus prædictis sub certis tunc expressis pœnis, per suas litteras præcepit, & mandauit, ne de cætero contra dictos fratres super præmissis inquirere vel procedere, seu desuper quomodolibet se intromittere auderent, prout in litteris prædictis plenius dicitur contineri. Cum autem sicut nuper ex multorum querelis accepimus, adhuc aliqui ex dictis Inquisitoribus contra ordines, decreta, & litteras prædictas aduersus eosdem fratres super dictis criminibus inquirere, in maximam ipsorum fratrum perturbationem & scandalum nitantur: Nos quieti eorundem fratrum, ac aliàs in præmissis opportunè providere volentes, vniuersis & singulis Inquisitoribus prædictis vbilibet constitutis, & deputatis, & quacumque auctoritate vel facultate fungentibus, auctoritate Apostolica, tenore præsentium præcipimus & mandamus, quatenus quotiescumque aliquos ex dictis fratribus de huiusmodi criminibus suspectos, ipsis Inquisitoribus nunciari contigerit, vel deferri eos ad dicti Ordinis Superiores, vt per eos puniantur, & castigentur, remittant. Non obstantibus Apostolicis, ac in prouincialibus & Synodalibus Concilijs editis generalibus vel specialibus cõstitutionibus &c. cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 23. Iunii 1534. Pont. nostri anno 11.

Moritur Clemens VII. die 25. Septembris. Succedit Paulus Tertius die 3. Octobris; coronatus die 2. Nouembris.

ANNO CHRISTI 1535. PAULI III. ANNO 1.

I.

Confirmat fratribus de Obseruantia pleraque priuilegia à Leone X. concessa. *Ibid. fol. 86.*

Ad perpetuam rei memoriam.

DVm fructus vberes, quos Ordo sacer dilectorum filiorum fratrum Minorū regularis Obseruantie &c. Hinc est quod nos litteras fel. rec. Leonis Pa-

Annal. Minor. Tom. VIII.

ff

pz

ANNO CHRISTI 1533. CLEM. VII. ANNO 10.

pæ X. prædecessoris nostri *Bullam unionis*, nuncupatam, ac *In vinea Domini*, incipientem, ac omnia & singula priuilegia, immunitates, exemptiones etiam ab Inquisitoribus hæreticæ prauitatis, ac decimis, & quartis portionibus canonicis, nec non indulta, & gratias, ac litteras contra Apostatas, & alias quomodolibet Minorum præfatos, & S. Claræ, ac tertio de Poenitentia nuncupato, Ordinibus, illorumque fratribus, monialibus, sororibus, & vtriusque sexus personis, ac monasterijs, domibus, ecclesijs, & locis quibuscumque etiam per modum extensionis, & communicationis, ac etiam aliàs quomodolibet per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos & Sedem Apostolicam quomodolibet concessa, quatenus in vsu & viridi sint obseruantia, motu proprio, & ex certa scientia, Apostolica auctoritate per præsentis approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari debere, & Inquisitores hæreticæ prauitatis de fratribus, vel sororibus, aut monialibus dictorum Ordinum, etiam ratione cuiusvis hæresis se intromittere nullatenus posse, & si contra fecerint, plenam in litteris piæ me. Clementis Papæ VII. etiam prædecessoris nostri contentas iuxta earundem litterarum tenorem incurrere, ac Ordines præfatos per eorundem Prælatos ordinarios visitari, regi, & corrigi debere, ac de visitatione, regimine, & correctione huiusmodi, vel de ipsis fratribus laicum vel sæcularem aliquem, etiam si imperiali, regia, ducali aut alia quauis mundana dignitate præfulgeat, et quauis auctoritate fungatur, se directè, vel indirectè quouis quæsito colore se intromittere nullatenus posse. Et sic per quoscumque tam ordinaria, quam delegata, & mixta auctoritate fungentes iudices & personas, vbique iudicari, cognosci, ac decidi debere, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, cognoscendi, ac decidendi facultate, nec non irritum &c. Et nihilominus Venerabilibus fratribus Vigornien. Curie causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac Burgen. & Parien. Episcopis per hæc scripta mandamus, quatenus ipsi &c. auctoritate nostra faciant præsentem litteras & in eis contenta quæcumque plenum effectum sortiri, illisque omnes & singulos, quos concernunt, pacifice frui, & gaudere, nec permittant quemquam contra tenorem præsentium quomodolibet molestari, impediri, aut inquietari, contradictores &c. inuocato &c. Non obstantibus sanctæ mem. Bonifacij Papæ VIII. similiter prædecessoris nostri &c. alijsque Apostolicis, & provincialibus, capitularibus, generalibus & specialibus constitutionibus, &c. cæterisque contrarijs quibuscumque &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 8. Nouembris M.D.XXXIV. Pontificatus nostri anno 1.

ANNO CHRISTI 1535. PAULI III. ANNO 1.

Confirmat eis omnia priuilegia immunitatum & exemptionum ab alijs Pontificibus concessa.

Reg. Cis. m. fol. 87.

Dilectis filiis fratribus & sororibus tertij Ordinis S. Francisci de Poenitentia nuncupatis per Italiam consistentibus.

Deuotionis vestræ sinceritas &c. Exponi nobis nuper fecistis, quod aliàs pro parte tunc existentium fratrum, & sororum tertij Ordinis S. Francisci de Poenitentia nuncupatorum, per Italiam consistentium, fel. rec. Sixto Papæ IV. prædecessori nostro exposito, quod licet plures Romani Pontifices Ordini ac fratribus & sororibus eiusdem Ordinis diuersa pro eorum immunitatibus concesserint

runt priuilegia, ac quod illis tanquam personæ ecclesiasticæ, & religiosæ frui, & gaudere debuissent: nihilominus Communitates Ciuitatum, Potestates, alijque Officiales locorum Italiz in dies noua eis tam in rebus, quam in bonis indicebant grauamina. Et propterea idem Sixtus prædecessor per suas sub plumbo expeditas litteras Cômunitatibus, Potestatibus, & Officialibus præfatis sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, eo ipso si contrafacerent, incurrenda, ne eisdem fratribus & sororibus grauamina aliqua inducerent, aut ipsos fratres & sorores quominus gauderent priuilegijs & immunitatibus tam fori, quam personæ, & rerum, sicut aliæ personæ ecclesiasticæ, quomodolibet impedirent, inhibuit: mandans vniuersis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis & alijs personis ecclesiasticis, quatenus eis in præmissis defensionis præsidio assistentes, non permitterent aliquem contra ipsius inhibitionis tenorem quomodolibet molestari: Contradictores auctoritate Apostolica, appellatione postposita, compescendo, prout in litteris eiusdem Sixti prædecessoris nostri plenius dicitur contineri. Et sicut eadem expositio subiungebat, vos desideratis litteras Sixti prædecessoris huiusmodi pro illorum subsistentia firmiori per nos confirmari & approbari. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos gratiofo fauore, vos prosequi volentes, litterarum prædictarum, ac scripturarum, & instrumentorum quorumcumque super præmissis omnibus & singulis forsan confectorum tenores, continentias & formas præsentibus pro sufficienter expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, præmissa ac prout illa concernunt, omnia & singula in eis contenta, (quatenus sint in vsu) auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, ac eis robur perpetuæ firmitatis adijcimus, & inuiolabiliter obseruari debere decernimus, supplentes omnes & singulos tam iuris, quam facti defectus, si forsan interuenerint in eisdem. Non obstantibus præmissis ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis &c. cæterisque contrarijs quibuscumque &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 24. Maij 1535. Pontificatus nostri anno primo.

I I I.

Vt admittant conuentum vnum in Vrbe Fori-Iulij,
& alterum in oppido de Oriolis.

Reg. Vltimæ, fol 89

*Dilectis filijs Ministro provinciali & fratribus Ordinis fratrum
Minorum regularis Obseruantie, Prouinciæ S. Ludonici
secundum morem eiusdem Ordinis.*

EXponi nobis nuper fecistis, quod Communitas Ciuitatis Foro-Iulij & Vniuersitas oppidi de Oriolis Tholonen. diocesis, pro eorum erga vos & Ordinem vestrum deuotione, ad Dei laudem ac religionis propagationem terrenam, in cœlestia fœlici commercio commutare satagentes, duas domos, vnam videlicet sub Sanctæ Mariæ de Angelis, & aliam sub inuocatione S. Francisci in Ciuitate & oppido prædictis, ad imitationem & exemplar domus seu conuentus S. Catharinæ dicti Ordinis istius prouinciæ, ædificare intendunt, proinde nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis prædictas domos pro construendis in eis duobus conuentibus sub præfatis titulis, & in quibus fratres vestri Ordinis morerentur, recipiendi licentiam concedere, aliasque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui diuini cultus incrementum nostris potissimum temporibus vbique fieri cupimus, & votis fidelium, ex quibus præcipuè spiritualibus profectibus Altissimo famulantium, &

salutaribus populorum fructibus consulitur, libenter annuimus, huiusmodi supplicationibus inclinari, vobis domos præfatas iuxta concessionem vobis per Communitatem & Vniuersitatem præfatas faciendam, recipiendi, ac inibi conuentus cum ecclesijs sub eisdem titulis, altaribus, humilibus campanilibus, campanis, cœmeterijs, domibus, claustris, dormitorio, nec non hortis, & hortalijs, alijsque necessariis officinis pro perpetuis vsu, & habitatione fratrum dicti Ordinis vestri construendi, & ædificandi, seu construi & ædificari faciendi, auctoritate Apostolica per præsentem licentiam concedimus & elargimur. Nos enim conuentus prædictos postquam erecti fuerint, ac fratribus in eis pro tempore degentibus, vt omnibus & singulis priuilegijs, gratijs, indultis, exemptionibus, immunitatibus, et indulgentijs alijs eorum Ordinis et Obseruantie domibus seu conuentibus per Sedem Apostolicam in genere hætenus concessis, & in posterum concedendis vti, potiri, & gaudere liberè & licitè valeant, sine alicuius præiudicio, similiter licentiam concedimus et impartimur. Quocirca moderno et pro tempore existenti Episcopo Gracensi, seu eius officiali per eandem præsentem committimus, & mandamus, quatenus fratribus in dictis domibus, seu conuentibus pro tempore degentibus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant præsentem litteras et in eis contenta quæcunque inuiolabiliter obseruari, non permittentes contra præsentium litterarum tenorem quomodolibet molestari, vel turbari: contradictores &c. inuocato &c. Non obstantibus &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscat. die 9. Augusti Pontific. nostri anno primo.

I V.

Committit eis omnimodam visitationem & reformationem monasteriorum Monialium sibi subiectarum.

Ex Reg. Cism. fol. 71.

Dilecto filio Ministro prouinciali Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum prouincię S. Antonij iuxta morem eiusdem Ordinis.

EXponi nobis nuper fecit dilectus filius Minister generalis Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum, quod licet monasteria monialium & sororum Ordinis Sanctæ Claræ, tam primæ, quam secundæ, aut terciæ regularum de Obseruantia nuncupatarum, Ministris prouinciarum, in quibus monasteria ipsa consistunt, dicti Ordinis fratrum Minorum pleno iure subsint, ipsique Ministri prouinciales per se, vel per alium, seu alios monasteria huiusmodi & illorum personas temporibus debitis visitent, & reforment, et quæ circa visitationis et reformationis huiusmodi officium faciendæ occurrerint, diligenter faciant et exequantur: Nihilominus, cum nos nuper Venerabili fratri nostro Patriarchæ, et dilecto filio Primicerio Venetiarum per alias nostras in forma Breuis litteras commiserimus et mandauerimus, vt ad vltiorem et totalem executionem certarum aliarum etiam in forma Breuis litterarum dudum per fel. rec. Leonem Papam X. prædecessorem nostrum super reformatione nonnullorum tunc expressorum monasteriorum monialium Ciuitatis Venetiarum, et forsan partium illi circumuicinarum, inter quæ supradicta monasteria de Obseruantia non comprehenduntur, reformationem tunc indigentium emendatarum procedere, et nonnulla alia tunc expressa facere procurent, à nonnullis asseritur Abbatissas, et moniales seu sorores monasteriorum dicti Ordinis S. Claræ prouinciæ Sancti Antonij, iuxta morem eiusdem Ordinis fratrum Minorum,

norum, sub eisdem litteris nostris comprehendi, in maximam earumdem Abbatissarum et monialium seu sororum animarum trepidationem. Quare idem Minister generalis cupiens ex sui generalis ministerii officii debito præfatarum Abbatissarum et monialium seu sororum quieti et tranquillitati consulere, Nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui singulos fideles, et præsertim personas religionis iugo strictas, ad debitam reformationis normam, attamen quod per hoc eis trepidandi materia non tribuatur, reduci sinceris desideramus affectibus, huiusmodi supplicationibus inclinati, volumus et Apostolica auctoritate decernimus, quod si ita sit, et monasteria de Observantia prædicta, et eorum personæ reformatione indigeant, id per vos ut consuevit, fiat. Districtius inhibentes eisdem Patriarchæ et Primicerio, ne litterarum prædictarum vigore contra Abbatissas et moniales seu sorores de Observantia huiusmodi quicquam attentare seu innouare præsumant. Ac decernentes ex nunc irritum et inane &c. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ &c. die 17. Nouembris 1535. Pontif. nostri anno secundo.

V.

Concedit facultatem admittendi duo hospitia.

Ibid. fol. 71.

*Dilectis filiis Guardiano & fratribus Domus sancti Francisci montis
Aluernæ Ordinis Minorum regularis Observantiæ
Burgi S. Sepulchri diocesis.*

CUm sicut nobis nuper exponi fecistis, nonnulli Christifideles incolæ Burgistratæ Fesulanæ diocesis, ac loci Angliaræ Arëtinæ diocesis, pro sua erga vos & Ordinem vestrum deuotione, nec non vestris commodo & quiete, & ad Dei laudem, ac religionis propagationem, quandam domum, ac terras in eisdem locis existentes, nec non omne id, & totum, quod infra certos confines expressos continetur, vobis pro duobus hospitij cum hortis, & alijs officinis ad perpetuum vsum & habitationem fratrum domus vestræ S. Francisci montis Aluernæ Ordinis Minorum Observantiæ, & Burgi S. Sepulchri diocesis, pro tempore existentium necessarijs, inibi construendis, concesserint, & donauerint; Nobis humiliter supplicari fecistis, ut donationibus & cōcessionibus huiusmodi pro illarū subsistentia firmiori robore apostolicæ confirmationis adijcere, ac alias in præmissis opportunè providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur &c. huiusmodi supplicationibus inclinati, donationes & concessiones prædictas, ac prout illas concernunt omnia & singula in dictis instrumentis contenta, & inde secuta quæcumque apostolica auctoritate, sine alicuius præiudicio, tenore præsentium approbamus & confirmamus, suppletes omnes & singulos iuris & facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem: vosque ab omnibus & singulis censuris & pœnis, ex eo quod domus & alia prædicta forsan acceptastis, absoluentes, ac vobis domum donatam huiusmodi cum tenimentis, terris, & alijs recipiendi, & inibi duo hospitia cum capellis, seu oratorijs, humilibus campanilibus, hortis & alijs officinis necessarijs pro vsum, & habitatione fratrum dictæ domus S. Francisci montis Aluernæ ad instar aliorum hospitiorum fratrum Ordinis & Observantiæ prædictorum, sine alicuius præiudicio construendi, seu construi faciendi, ac illa perpetuò inhabitandi, nec non inibi missas & alia diuina officia, ac alia animarum salutem concernentia, prout per Guardianum dictæ domus

domus montis Aluernæ pro tempore existentem ordinatum fuerit, celebrandi licentiam autoritate, & tenore prædictis concedimus. Et nihilominus dictis hospitij & fratribus pro tempore degentibus, ut omnibus & singulis privilegijs exemptionibus, immunitatibus, indultis, & indulgentijs, domibus & alijs hospitij eorundem Ordinis & Observantiæ per Sedem Apostolicam, & alijs quomodolibet concessis uti, potiri, & gaudere liberè & licitè possint, iure tamen Parochialium Ecclesiarum & cuiuslibet alterius in omnibus semper salvo, indulgemus. Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. &c. cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 17. Nouembris 1535. Pontif. nostri anno secundo.

V I.

Vt admittant hospitium in oppido Rupis Theatinæ diœcesis:
Ibid. fol. 72.

Dilectis filiis Ministro & fratribus Ordinis fratrum Minorum regularis Observantiæ nuncupatorum, prouincie sancti Bernardini iuxta morem dicti Ordinis.

EXponi nobis nuper fecistis, quod dilectus filius Stephanus Seraphinus de Rupe presbyter Theatinæ diœcesis, pro sua erga vos & Ordinem vestrum deuotione & ad Dei laudem, & religionis propagationem, quoddam oratorium in dicto loco Rupis eiusdem Theatinæ diœcesis, per eum tam ex bonis proprijs, quàm aliorum Christifidelium pijs eleemosynis constructum, & ad eum legitimè spectans, cum domo quadam & terra eidem Oratorio adhærentibus, nec non id & totum, quod infra certos confines expressos continetur, similiter ad eum spectans, vobis pro hospitandis fratribus dicti Ordinis vestri concedere, ac donare proponit, si ad id Sedis Apostolicæ licentia accedat. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, ut votis vestris in hac parte annuere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, qui religionis, deditis, præsertim sub regulari Observantia, studio piæ vitæ vacantibus, apostolici fauoris præsidium libenter impendimus, vestris commoditati & quieti super his fauorabiliter consulere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis Oratorium prædictum cum domo, terra, cæterisque iuribus & pertinentiis suis, quatenus ad dictum Seraphinum legitimè spectent, pro eisdem fratribus vestris hospitandis recipiendi, et in loco illo domum cum altari, humili campanili, campana, coemeterio, claustro, dormitorio aliisque necessariis officinis, nec non hortjs, et hortalijs pro perpetuis vsu, et habitatione fratrum dicti Ordinis vestri erigendi, ac perpetuò retinendi, sine alicuius præiudicio, autoritate apostolica tenore præsentium licentiam elargimur; et nihilominus dictæ domui postquam erecta fuerit, et fratribus in ea pro tempore degentibus, ut omnibus et singulis privilegijs, gratijs, exemptionibus, immunitatibus, indultis, et indulgentijs domibus eorundem dicti Ordinis Observantiæ per Sedem Apostolicam in genere concessis uti, potiri, et gaudere liberè et licitè possint, iure tamen Ecclesiarum parochialium et cuiuslibet alterius in omnibus semper salvo indulgemus; non obstantibus, etc. Datum etc. 26. Nouembris Pontif. anno secundo.

Con-

V I I.

Concedit eis licentiam admittendi hospitium in Terra
Bastericæ in Corsica. *Ibid. fol 71.*

*Dilectis filijs Ministro, & fratribus Ordinis Minorum de Observantia
nuncupatorum, provincia Corsica iuxta morem dicti Ordinis.*

CUm sicut nobis nuper exponi fecisti, nonnulli Christifideles terræ Bastericæ incolæ, insulæ Corsicæ, Adiacen. diocesis, alias pro sua erga vos, et Ordinem vestrum deuotione, quoddam Oratorium sub titulo sanctissimæ Trinitatis, in dicto loco per eos tam ex bonis proprijs, quam aliorum Christifidelium pijs eleemosynis constructum, pro vestris hospitandis fratribus, de Sedis Apostolicæ licentia speciali, vobis commendauerint, cupiantque modo propter vberes animarum fructus, quos ex vestra exemplari vita, & assidua diuinorum celebratione prouenturos sperant, Oratorium huiusmodi pro perpetuis vsu, & habitatione fratrum vestrorum suis expensis in conuentum erigere, nobis humiliter supplicari fecerunt, vt huiusmodi eorum piæ petitioni annuere, aliasque in præmissis opportunè prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, qui diuini cultus incrementum nostris potissimum temporibus ubiq. propagari cupimus, huiusmodi supplicationibus inclinari, vobis Oratorium ipsum pro eorūdem fratrum vestrorū perpetuis, vt præmittitur, vsu & habitatione in conuentum cum Ecclesia, humili campanili, campana, coemeterio, dormitorio, refectorio, claustro, hortis, hortalijs, aliisque necessarijs officinis erigendi, & æficandi, seu construendi, erigi, & ædificari faciendi, sine alicuius præiudicio, auctoritate apostolica, tenore præsentium, licentiam concedimus. Domui prædictæ, fratribusque in ea pro tempore degentibus, vt omnibus & singulis priuilegijs, gratijs, exemptionibus, immunitatibus, indultis, & indulgentijs Ordini & Observantiæ prædictæ, eiusque domibus et conuentibus hactenus concessis, et in posterum in genere concedendis, vt, potiri, et gaudere liberè et licitè valeant, iure tamen parochialium Ecclesiarum, et cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo, indulgemus. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. etc. et quibuscumque alijs constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, etc. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscat. die 3. Decembris 1535. Pontif. nostri anno secundo.

V I I I.

Testimonium perhibet de Indulgentijs, & gratijs, quas Pontifex
concessit Confratribus Confraternitatum Conceptionis.

Ibid. fol. 221.

FRanciscus miseratione diuina tituli S. Crucis in Hierusalem S. R. E. Presbyter Cardinalis de Quinones, vniuersis & singulis præsentibus litteras inspecturis, lecturis pariter et audituris, salutem in Domino sempiternam. Hodie sanctissimus in Christo Pater & Dominus noster Dominus Paulus diuina prouidentia Papa III. ad preces nostras dilectis nobis in Christo confratribus Confraternitatum Conceptionis B. Mariæ Virginis in Hispaniarum Regnis existentibus atque eorum cuilibet vtriusque sexus, qui verè contritus, atque confessus, seu conti-

confitendi propositum habens, in festo Conceptionis eiusdem B.M. Virginis, seu aliqua infra eius octuam die, aliquam Ecclesiam, sub inuocatione præfatæ B.M. Virginis visitauerit, ac noues salutationem angelicam fuderit; seu si legitime impeditus fuerit, aut si Ecclesia sub huiusmodi inuocatione non existat, ubicumque moram traxerit, coram aliqua dictæ Mariæ Virginis imagine easdem nouem salutationes angelicas recitauerit, ut omnes & singulas indulgentias, ac peccatorum remissiones, quas consequerentur, si quadragesimalibus, & alijs anni temporibus & diebus stationū Ecclesias etiam septem principales Almæ Urbis, & extra eius mœnia, & muros consistentes, eodem die ad id deputatas personaliter visitarent, consequantur, & quilibet eorum consequatur: nec non quascunque gratias, indulta & cōcessionēs, ac immunitates per Romanos Pontifices Sanctitatis suæ prædecessores, sub quibuscunque verborum formis Confraternitati, & Confraternitatibus Conceptionis eiusdem B.M. Virginis in Curia Regni Hispaniarum ubicumque de loco ad locum transfertur, concessas, & concessa, præfatis confratribus viuæ vocis oraculo nobis desuper factō misericorditer & perpetuò concessit, & elargitus est. Quodque quilibet ex dictis confratribus in festiuitate Conceptionis B.M. Virginis, seu aliquo infra eius octauas die, possit eligere confessorem idoneum sæcularem, vel cuiusuis ordinis regularem: qui eorum quemlibet à quibus vis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsq. Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, inflictijs, & promulgatis, quibus ipsos, & eorum quemlibet quicumque etiam Apostolica autoritate pro tempore illaquearicongerit, dummodo causam censuris, seu interdicto huiusmodi non dederint, vel dederit. Nec non votorum quorumcumq. Ultramarino Visitationis liminum Apostolorū Petri & Pauli de Vrbe, ac Iacobi in Compostella, religionis, & castitatis votis duntaxat exceptis, ac Ecclesiæ mandatorum transgressoribus, homicidiorum, casualium, vel mentalium, præterquam voluntarii, & casibus manuum violentarum, in quasuis personas ecclesiasticas, non tamen Episcopos, aut alios Prælatos iniectionibus, ab omni irregularitate mentali, & casuali, cæterisque omnibus & singulis illorum peccatis, criminibus, excessibus & delictis quantumcumque grauibz & enormibus, etiam talibus, propter quæ Sedes Apostolica meritò consulenda foret exceptis, contentis in Bulla, quæ in Coena Domini solita est legi: ac bigamis semel in vita, & in mortis articulo eorum confessionibus diligenter auditis in foro conscientie plenariè absolueret, ac pro commissis poenitentiam salutarem iniungere, & plenariam omnium peccatorum suorum remissionem Apostolica autoritate impendere valeat, indulsit. Ac præsentibus, quas sub quibuscunque reuocationibus, suspensionibus, & limitationibus similium, vel dissimilium indulgentiarum, etiam in fauorem cruciatæ sanctæ, seu fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, sub quibuscunque tenoribus, & formis ac cum quibuscunque clausulis, & decretis per eum et Sedem Apostolicam etiam motu proprio & alijs quomodolibet factis & faciendis, nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties in pristinum statum eo ipso restitutas existere & censere, præfato viuæ vocis oraculo etiam super hoc nobis factō, idem D.N. Papa decreuit perpetuis futuris temporibus quoad stationes Urbis valituras. In quorum, &c. Datum Romæ apud Campum Martium in ædibus nostræ solitæ residentie sub anno à Natiuitate Domini M.D. XXXVI. Indictione nona die verò 7. mensis Ianuarij Pontif. prælibati Sanctiss. D.N. Papæ anno 2.

Simile omnino testimonium eodem die perhibuit de Indulgentijs, & gratijs eisdem concessis Confratribus Confraternitatum Disciplinatorum, seu sanctæ Crucis, aut Penitentia nuncupatorum. Ibid. fol. 222.

I X .

Eas eximit ab omni exactionum genere .

Ibid. fol. 74.

*Dilectis in Christo filiabus monialibus monasterij S. Claudij Fulginat.
Ordinis sanctæ Clara de Observantia nuncupatis.*

CVM sicut nobis nuper exponi fecistis, Dilecti filii Priores, Gubernatores, Potestates, Thesaurarii, Dacarii, & alij Officiales ciuitatis nostræ Fulginat. nequaquam consideratis paupertate, necessitate, & eminenti indigentia vestris, vobis sub clausura degentibus diuersa datia, gabellas, & impositiones, ac alia onera siue grauamina in vestrum et dicti monasterij maximum præiudicium imponunt, & à vobis exigere non verentur: Nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, &c. vestris in hac parte supplicationibus inclinati, monasterium vestrum, & vos ac in eodem monasterio pro tempore degentes moniales, & vestrum quamlibet ab omnibus & singulis datijs, gabellis, impositionibus, & quibuscumque alijs tam ordinarijs, quam extraordinarijs oneribus per Priores, Potestates & Officiales, ac alios præfatos quoscumque quauis autoritate siue præeminentia, aut quauis alia, etiam pontificali aut mundana, siue alia maiori dignitate fungentes, quomodolibet tam in genere, quam in specie hætenus impositis, & deinceps imponendis, autoritate Apostolica, tenore præsentium, eximimus, exoneramus & perpetuò liberamus: ita quod in posterum vos aut aliqua vestrum ad illorum quauis autoritate impositorum solutionem, siue exhibitionem minimè teneamini, sed ab illis liberè, immunes, & exemptæ, prout aliorum dictæ ciuitatis monasteriorum eiusdem Ordinis moniales exemptæ remanent, remanere debeatis. Et nihilominus vt decen-
tius sustentari valeatis, vobis & cuilibet vestrum, vt quascumque eleemosynas, & pia dona in quibuscumque locis, & per quascumq. personas vobis pro tempore concessas & concessa, siue concedendas & concedenda, vna cum alijs omnibus rebus, etiamsi triticum, aut alia grana fuerint, quas ad vestros necessarios vsus comparandas duxeritis, ex quibuscumque ciuitatibus terris, & locis, annonæ, grassie, nuncupatæ, aut alijs dictarum ciuitatum, & terrarum statutis, & consuetudinibus non obstantibus, contrahere, & adducere, seu extrahi, & adduci facere liberè, & licitè possitis, autoritate & tenore prædictis indulgemus, plenamque & liberam super hac licentiam & facultatem concedimus. Mandantes propterea vniuersis & singulis tam dictæ Fulginat. quam quarumcumque aliarum ciuitatum, terrarum, & locorum S. R. E. subditorum Gubernatoribus, Potestatibus, & eorum Locumtenentibus, nec non Barisellis, Marecallis, & alijs Officialibus quorumcumque nomine nuncupatis, ac Prioribus, Communitatibus, Vniuersitatibus, ac personis tam sæcularibus, quam ecclesiasticis, nec non Gabellariis, Dacarijs, Passagerijs, Portitoribus, & alijs quibuscumque, ac exactionum, & gabellarum Præpositis nunc & pro tempore existentibus, sub excommunicationis per singulares personas & quingentorum ducatorum auri Cameræ Apostolicæ applicandorum per contrafacientes quoslibet, eo ipso incurrendis pœnis, vt vos aut famulos, vel ministros vestros, seu quascumque alias personas empta per vos, seu vobis donata, aut pro eleemosynis erogata, ad vsum aduehentes, quouis prætextu desuper quomodolibet molestare, inquietare, aut perturbare præsumant: quinimo vos concessione & exemptione, ac alijs præmissis pacifice vt, frui, & gaudere faciant et permittant, ac vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistant, non permittentes vos à quibusuis desuper quomodolibet indebitè molestari. Contradictores, etc. inuocato, etc. Non obstantibus præmissis,

Annal. Minor. Tom. VIII.

g g

ac

ac constitutionibus, & ordinationibus apostolicis &c. cæterisque contrarijs quibuscumque, &c. Datum Malliani Portuensi diocesis sub anulo Piscatoris die 14. Ianuarij 1536. Pontificatus nostri anno secundo.

X.

Vt construere possint conuentum in loco Colognolæ Fesulanæ diocesis. *Ibid. fol. 72.*

Dilectis filijs Ministro & fratribus provincia Florent. Ordinis fratrum Minorum de Observantia, nuncupatorum iuxta morem dicti Ordinis.

EXponi nobis nuper fecistis, quod dilecta in Christo filia Constantia Antonij, vxor olim Francisci de Casa veteri, mulier Florentinæ diocesis, pro sua erga vos, & Ordinem vestrum deuotione, & ad Dei laudem & religionis propagationem, terrena in cælestia foelici commercio commutare satagens, quasdam domos & terras, cum quibusdam hortis & syluis positas in loco dicto Colognolæ Fesulanæ diocesis ad eam legitimè spectantes, vobis pro constructione vnius domus sub inuocatione, & titulo *Annuntiata* pro perpetuis vsu, & habitatione vestris donare intendit, si ad id Sedis Apostolicæ licentia accedat. Proinde nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis domum, ac terras prædictas cum hortis, & syluis pro huiusmodi domus constructione recipiendi licentiam concedere, aliasque in præmissis opportunè providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur qui &c. huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis domum, & terras prædictas cum hortis, & syluis cæterisque iuribus & pertinentijs suis, quatenus ad dictam Constantiam legitimè spectent, recipiendi, ac inibi domum cum Ecclesia, sub eodem titulo, altaribus, humili campanili, campana, cœmeterio, claustris, dormitorio, alijsque officinis, nec non hortis, & hortalijs pro perpetuis vsu & habitatione fratrum dicti Ordinis vestri construendi, & ædificandi, seu construi & ædificari faciendi sine alicuius præiudicio, auctoritate apostolica, tenore præsentium licentiam elargimur. Et nihilominus domui prædictæ postquam erecta fuerit, ac fratribus in ea pro tempore degentibus, vt omnibus & singulis priuilegijs, gratijs, indultis, & exemptionibus, immunitatibus, & indulgentijs, alijs eorundem Ordinis, & Observantiæ domibus per Sedem Apostolicam in genere hæcenus concessis, & in posterum concedendis vti, potiri, & gaudere liberè & licitè valeant, iure tamen parochialium Ecclesiarum, & cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo, indulgemus. Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 19. Ianuarij 1536. Pontificatus nostri anno secundo.

X I.

Fert testimonium dispensasse Pontificem, vt moniales fratribus Observantiæ subiectæ, incipiant ieiunium Aduentus à festo S. Andreæ; & quod sex fratres possint ingredi septa monasterij ad sepeliendum sorores.

Ex Bullario Roer. num. 2.

FRanciscus miseratione diuina, & S. Crucis in Hierusalem S.R.E. Presbyter Cardinalis de Quinones, vniuersis Christifidelibus salutem in Domino sempiter-

piternam. Hodie Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & D.N.D. Paulus diuina prouidentia Papa Tertius, ſupplicationibus noſtris per nos ex parte dilecti fratris Franciſci Caſtelli, Procuratoris Ordinis Minorum Obſeruantia porrectis inclinatus; Intelligens quod aliqua moniales, fratribus Minoribus de Obſeruantia ſubditæ, habent facultatem à Sede Apoſtolica incipiendi ieiunium Aduentus Domini à feſto S. Andreæ, contra ritum, & conſuetudinem aliorum monaſteriorum dicti Ordinis & vt conformitas in omnibus ſeruetur, & earum fragilitati naturali conſulatur, omnibus & ſingulis monialibus etiam S. Claræ prædictis, vt à dicto feſto S. Andreæ ieiunium Aduentus prædictum non obſtante eadem regula, ac quibuſcumque aliis ſtatutis, & conſuetudinibus eas obligantibus, accedente tamen earum Prælatorum arbitrio, inchoare: Item, cum conſuetudo in aliquibus locis Hiſpaniæ admiferit, quod cum aliqua moniales ab humanis diſcedere contigerit, ſex fratres ingredi & intrare ſolent monaſterium ad eas ſepeliendum, & de eo nonnulli fratres conſcientiam formant: vt de cætero abſque aliquo ſcrupulo conſcientiæ, clauſtrum dicti monaſterii intrare, huiuſmodique munere fungi poſſint, & valeant; per ſuum viuæ vocis oraculum nobis deſuper factum, auctoritate Apoſtolica diſpenſauit, conceſſit, & indulſit. In quorum &c. Datum Romæ apud Campum Martium in ædibus noſtræ ſolitæ reſidentia ſub anno à Natiuitate Domini 1536. Indictione nona, die verò 20. menſis Martii Pontificatus Sanctiſſimi D.N. Papæ anno ſecundo.

X I I.

Vt remoueatur ab eccleſia Obſeruantum capſa pecuniaria.

Ex Reg. Ciſm. fol. 75.

*Dilecto filio Vicario venerabilis fratris Episcopi ciuitatis
Aprutina in ſpiritualibus generali.*

EXponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Guardianus, & fratres domus sanctæ Mariæ Gratiarum extra, & prope muros ciuitatis Aprutinæ Ordinis fratrum Minorum de Obſeruantia nuncupatorum, quod aliàs ſel. rec. Clemens Papa VII. prædeceſſor noſter, ad quorundam inſtantiam per quaſdam litteras ſuas in forma Breuiſ ſtatuit, & ordinauit, quod in Eccleſia dictæ eorum domus sanctæ Mariæ Gratiarum de cætero capſa vna in perpetuum conſtitueretur, in qua eleemoſynæ pecuniariæ à Chriſtifiſdelibus inibi porrigendæ, deponerentur, quarum vna portio eiſdem fratribus pro viſibus, & neceſſitatibus ſuis diſtribueretur, reſiduum verò in fabricam dictæ domus, aut in paramenta, & ornamenta ipſius Eccleſiæ conuerti deberet, prout in eiſdem deſuper conſectis litteris plenius contineri dicitur. Cum autem ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, ex eo quod in regularibus ſtatutis dicti Ordinis expreſſè cauetur, quod in eorum Eccleſiis capſæ pro colligendis eleemoſynis nullo modo teneri poſſint, multaue exinde iurgia inter dictos fratres, & ipſius ciuitatis incolas in dies exoriantur, pro ipſorum fratrum parte nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui &c. Tibi per præſentes committimus & mandamus, quatenus, ſi ita ſit, capſam illam dictorum fratrum ſtatui, ac profeſſioni penitus repugnantem, ex eadem eorum Eccleſia amoueri facias. Contradiſtores &c. Inuocato ad hoc &c. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis &c. cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ &c. die 30. Martii 1536. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

XIII.

Confirmat litteras aliorum Pontificum circa administrationem liberam Sacramenti Pœnitentiæ, & Eucharistiæ à fratribus faciendam. *Ibid. fol. 73.*

Ad futuram rei memoriam.

Romanum Pontificem decet etc. Cum itaque sicut accepimus alias fel. rec. Nicolaus V. et Sixtus IV. Romani Pontifices prædecessores nostri, quod illi, qui fratribus Minoribus confessoribus pro tempore deputatis peccata sua, confiterentur, Eucharistiæ Sacramentum ab ipsis fratribus quandoque, præterquam duntaxat in die Paschatis Resurrectionis Domini Nostri Iesu Christi, recipere possent, per eorum litteras ordinaverint: Et dilectus filius Minister generalis dicti Ordinis Christifidelium animarum salutem exoptans, nobis humiliter supplicari fecerit, ut ordinationem huiusmodi confirmare de benignitate apostolica dignaremur. Nos qui etc. dicti Ministri in hac parte supplicationibus inclinati, ordinationem prædictam, ac prout eam concernunt, omnia et singula in eis contenta, auctoritate apostolica per præsentem approbamus, et confirmamus: volentes ut omnes Christifideles, qui Sacramentum prædictum ab eorum Pastore in die Paschatis Resurrectionis acceperint, id aliis anni temporibus à dictis fratribus, quandoque accipere possint. Mandantes dilectis filiis Curie causarum Camera Apostolicæ generali Auditori in Vrbe, et Locumtenenti Auditoris eiusdem Camere in ciuitate nostra Auinionen. residenti, quatenus ipsi, vel vnus eorum per se, vel alium, seu alios auctoritate nostra faciant præsentem litteras, et in eis contenta quæcumque plenum effectum sortiri Contradictores etc. Inuocato etc. Non obstantibus etc. fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. etc. cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscat. die 17. Augusti 1536. Pontif. nostri anno secundo.

XIV.

Concedit eis monasterium sanctæ Claræ vrbis Massanæ.
Reg. Cis. fol. 77.

*Dilectis in Christo filiabus Ministræ, & monialibus monasterij Castrueteris Senensis, Ordinis sanctæ Claræ, earumque Congregationi
sub cura fratrum Minorum regularis Observantiæ.*

Cum sicut nobis exponi fecistis, communitas ciuitatis Massanæ monasterium sanctæ Claræ in dicta ciuitate existens, cuius ipsa communitas patrona existit, et curam ex apostolica dispensatione gerit, vnâ cum quibusdam suis terris, et possessionibus, ob singularem, quem ad moniales Ordinis sanctæ Claræ propter illarum exemplarem vitam, ac honestum viuendi modum, gerit deuotionis affectum, summoperè desideret ad religionis propagationem pro vsu, et habitatione monialium vestrarum dare, et in illud vos introducere; et propterea nobis humiliter supplicari fecistis, ut monasterium sanctæ Claræ prædictum, ad dictum effectum, recipiendi vobis licentiam concedere, ac alias in præmissis opportunè

portunè providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos his, quæ ad divini cultus augmentum tendere dignoscuntur, facilem præbentes assensum, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, vt si communitas prædicta monasterium S. Claræ prædictum, vobis, vt præfertur, concedere voluerit, ipsum monasteriū, cum illius terris et possessionibus recipere, et in illud aliquas moniales vestras introducere, ipsumque tenere liberè, et licitè possitis, et valeatis, sine alicuius præiudicio, licentiam et facultatem concedimus per præsentem volentes, vt moniales introducendæ huiusmodi omnibus et singulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, gratiis, et indultis monialibus aliorum monasteriorum eiusdem Ordinis quomodolibet concessis, et concedendis, et quibus moniales ipse de iure, vel consuetudine vtuntur, potiuntur, et gaudent, seu vti, potiri, et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, vti frui, et gaudere possint in omnibus, et per omnia. Non obstantibus, &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 17. Ianuarii 1537. Pontificatus nostri anno tertio.

X V.

Permittit Urbanistis, Ordinis Conceptionis, & Tertiarijs
sororibus seruitrices habere.

Ibid. fol. 104.

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacra religionis, sub qua dilecta, &c. Sanè pro parte dilecti filij moderni Ministri Ord. fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum provincie Castellæ, iuxta morem Ordinis Minorum huiusmodi nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet alias sæcl. record. Urbanus Papa IV. prædecessor noster Ordinem S. Claræ secundæ regulæ nuncupatum, iuxta quem moniales Ordinis S. Claræ Urbanistæ nuncupatæ, provincie huiusmodi, sub regimine, gubernio, & administratione fratrum dicti Ordinis Minorum degunt, approbaverit, & confirmaverit, ac monialibus Urbanistis nuncupatis huiusmodi, vt in quolibet eorū monasterio aliquas mulieres sub nominibus sororum, seu seruitricum, quæ ad ipsius Ordinis S. Claræ secundæ regulæ nuncupati regularium institutorum observantiam, excepta clausura, teneantur, ac de licentia & mandato earum Abbatis sæ claustra monasterij ad procurandum illius negotia exire possint, habere & tenere valeant, facultatem concesserit: ac quid sorores, seu seruitrices præfatæ extra earum monasterium observare debeant, disposuerit: & propterea, ac ex regularibus institutis huiusmodi monasteria monialium Urbanistarum nuncupatarum, prædictarum, seu illarum moniales seruitrices ipsas habere, & tenere licitè possint: nihilominus, quia seruitrices huiusmodi professionem emittere, & in monasterijs prædictis perpetuò habitare, seu morari tenentur, à pluribus annis citra mulieres seruitrices huiusmodi non reperiuntur, in ipsorum monasteriorum ob illorum monialium debilitates, ac continuas infirmitates, detrimentum non modicum, ac monialium prædictarum, quæ pro maiori parte ex laboribus conquærantur, & ad laborandum insufficientes reperiuntur, perturbationem. Quare pro parte eiusdem Ministri nobis fuit humiliter supplicatum, vt Abbatissis & monialibus singulorum prædictorum, ac tertij, nec non Conceptionis B. M. Virginis, Ordinum, provincie huiusmodi, monasteriorum quaslibet mulieres sæculares in earum seruitrices absque eo quod professionem regularem emittere teneantur, prout singulis Abbatissis monasteriorum, huiusmodi cum consilio & voluntate ipsius moderni, ac pro tempore existentis dictæ provincie Ministri Prouincialis, eorum Prælati, aut eandem provinciam pro tempore regentis, visum fuerit convenire, intra claustra monasteriorum prædictorum admittendi, ac singulis Abbatissis prædictis cum monialibus earum consiliariis Discretis nuncupatis, mulieres

res huiusmodi, si incontinētes fuerint, aut seruire nequiverint, vel ex illis aliquod inconueniens sequatur, ex eisdem monasteriis dimittendi, & expellendi, & loco illarum alias vsque ad numerum per singulas Abbatissas, & Ministrum, seu Regentem prædictum pro tempore deputatum, assumendi facultatem concedere, aliasque eis in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignarentur. Nos igitur, &c. ipsius Ministri in hac parte supplicationibus inclinati, Abbatissis & monialibus quorumlibet monasteriorum singulorum ordinum prædictorum, vt quaslibet mulieres in earum seruitrices absque eo, quod professionem regularem emittere teneantur, prout singulis Abbatissis monasteriorum huiusmodi cum consilio & volūate ipsius moderni et pro tempore Regentis visum fuerit conuenire, intra claustra monasteriorum admittere; ac singulis Abbatissis huiusmodi, vt cum monialibus earum consiliariis prædictis mulieres huiusmodi, si incontinentes fuerint, aut seruire nequiverint, vel ex illis aliquod inconueniens sequatur, ex eisdem monasteriis dimittere, & expellere, ac illarum loco alias vsque ad numerum, vt præfertur, pro tempore deputatum assumere liberè et licitè valeant, autoritate Apostolica tenore præsentium, de speciali gratia indulgemus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, &c. cæterisque contrariis quibuscumque, &c. Datum Romæ apud S. Petrum anno 1536. septimo Kalendas Februarii Pontif. nostri anno tertio.

XVI.

Concedit facultatem, vt viuant iuxta regulam secundam
Clarissarum. *Ibid. fol. 79.*

*Dilectis in Christo filiabus Abbatissa, & monialibus monasterij Feltræ,
Ordinis secundæ regulæ eiusdem S. Clare sub cura fratrum
Minorum regul. Obseruantia,*

EXponi nobis nuper fecistis, quod licet in erectione monasterii vestri à fel. record. Innocentio Papa VIII. prædecessore nostro facta, cautum fuerit, quod monasterium ipsum pro vsu monialium Ordinis S. Clare primæ regulæ sub cura fratrum Ordinis Minorum esse deberet, prout in ipsius prædecessoris litteris desuper confectis, quarum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, plenius continetur: nihilominus moniales dicti monasterii à primæ eorum in dictum monasterium introductione secundum instituta Ordinis S. Clare secundæ, & non primæ regulæ, sub cura eorum dictorum fratrum ipsis & superioribus suis ad tenorem primarum litterarum non aduertentibus, vixerunt, & professionem emisserunt, & vos viuitis de præsentī. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, cupiatis etiam in posterum in eodem monasterio secundum dicta instituta secundæ regulæ huiusmodi prout hætenus vixistis viuere, & virtutum Domino famulari, & propterea nobis humiliter supplicari fecistis, vt tranquillitati, & quieti vestræ conscientię consulere, ac alias in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, vt in dicto monasterio secundum instituta secundæ regulæ huiusmodi, prout hætenus laudabiliter vixistis, in omnibus, & per omnia viuere, ac omnibus, & singulis priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, & indultis, quibus aliæ moniales Ordinis eiusdem S. Clare secundæ regulæ de iure vel consuetudine, aut alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, vti, potiri, et gaudere liberè et licitè possitis, et valeatis, concedimus et indulgemus per præsentēs. Non obstantibus, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscat. die 12. Februarii 1537. Pontif. nostri anno tertio.

Con-

XVII.

Conceditur fratribus Obseruantibus Ecclesia Sancti Bartholomæi in Insula de Vrbe.

Ex Breui originali .

Ad perpetuam rei memoriam .

Sacri Apostolatus ministerio &c. Dudum siquidem omnia beneficia ecclesiastica cum cura apud Sedem Apostolicam tunc vacantia, & in antea vacatura collationi & dispositioni nostræ reseruauimus, decernentes ex tunc irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attentari. Cum itaque postmodum parochialis Ecclesia S. Bartholomæi in Insula de Vrbe per liberam resignationem dilecti filij Baptiste Palauicini, nuper ipsius Ecclesiæ Rectoris, de illa, quam tunc obtinebat, per dilectum filium Franciscum Palauicinum procuratorem, à dilecto filio Vincentio similiter Palauicino clerico Ianuen. ipsius Baptiste procuratore, ad hoc ab eo specialiter constituto, legitimè substitutum, in manibus nostris sponte factam, & per nos admissam, apud Sedem prædictam vacauerit, & vacet ad præsens, nullusque de illa præter nos hac vice disponere potuerit, siue possit, reseruatiōe, & decreto obfistentibus supradictis: Et sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Ministri prouincialis & fratrum Ordinis Minorum regul. Obseru. prouinciae S. Hieronymi de dicta Vrbe secundum morem eiusdem Ordinis, petitio continebat, si dicta Ecclesia, cuius dum pro tempore vacat, collatio & prouisio ad Episcopum Portuen. pro tempore existentem pleno iure pertinere dignoscitur, cum omnibus iuribus & pertinentijs suis eisdem Ministro prouinciali & fratribus pro constructione vnius domus pro vsu, & habitatione fratrum Ordinis & Obseruantiae ac prouinciae prædictorum concederetur, & assignaretur, profecto ex hoc diuinus cultus & religio propagationem inibi susciperent; pro parte Ministri prouincialis & fratrum prædictorum asserentium fructus, redditus & prouentus eiusdem Ecclesiæ viginti quatuor ducatorum auri de Camera secundum communem æstimationem valorem annum non excedere, nobis fuit humiliter supplicatum, vt Ecclesiam ipsam eisdem Ministro prouinciali & fratribus pro constructione vnius domus dicti Ordinis, vt præsertur, concedere & assignare, ac aliàs in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui dudum inter alia volumus, quod semper in vnionibus commissio fieret ad partes, vocatis, quorum interesset, quique cultum & religionem huiusmodi nostris potissimè temporibus adaugeri sinceris desideramus affectibus, & in quorum manibus Venerabilis frater noster Franciscus etiam Palauicinus Episcopus Alerien. cui aliàs, vt asserebat, quod dicto Baptista cedente vel decedente, ac in certos alios tunc expressos euentus, liceret sibi ad dictam Ecclesiam liberum habere regressum, Apostolica auctoritate concessum fuerat, iuri & facultati regrediendi huiusmodi sponte & liberè cessit; quique cessionem ipsam duximus admittendam: Ministrum prouincialem, ac fratres prædictos & eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis à iure vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinatis, Ecclesiam prædictam siue præmissis, siue alio quouis modo, aut ex alterius cuiuscumque persona, seu per similem resignationem dicti Baptiste, vel cuiusuis alterius de illa in Romana Curia vel extra eam, etiam coram Notario publico & testibus sponte factam, aut Constitutionem fel.

rec.

rec. Ioannis Papæ XXII. prædecessoris nostri quæ incipit *Execrabilis*, vel affectionem alterius beneficij ecclesiastici quauis auctoritate collari vacet, etiam si tanto tempore vacauerit, quod collatio eius iuxta Lateranensis statuta Concilij ad Sedem Apost. legitimè deuoluta, ipsaque Ecclesia dispositioni Apostolicæ specialiter, vel aliàs generaliter reseruata existat, & super ea inter aliquos lis, cuius statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa; dummodo eius dispositio ad nos hac vice pertineat; cum omnibus iuribus & pertinentijs supradictis, Ministro prouinciali, & fratribus præfatis pro constructione vnius domus Ordinis huiusmodi, ita quod liceat eis per se, vel alium, seu alios corporalem possessionem Ecclesiæ, iuriumque, & pertinentiarum prædictorum propria auctoritate liberè apprehendere, & perpetuo retinere, ac inibi vnā domum Ordinis & Obseruantie ac prouinciæ prædictorum cum claustris, dormitorio, refectorio, hortis, hortalijs, & alijs officinis necessarijs pro perpetuis vsu, & habitatione fratrum eorundem Ordinis, & Obseruantie, ac prouinciæ construere, & ædificari facere; ipsamque Ecclesiam ad instar aliarum Ecclesiarum domorum dicti Ordinis reformare, & animarum curam dilectorum filiorum illius parochianorum per Presbyterum idoneum sæcularem ad eorum nutum ponendum, & amouendum exerceri facere, cuiusvis licentia super hoc minime requisita; auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo concedimus & assignamus: ac eidem domui & illius Guardiano & fratribus pro tempore existentibus, quod omnibus & singulis priuilegijs, immunitatibus, libertatibus, gratijs, & specialibus fauoribus, & indultis, quibus aliæ domus Ord. & Obser. huiusmodi de iure, vel consuetudine vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurū, vti, potiri, & gaudere liberè & licitè valeāt, iure tamen parochialis Ecclesiæ & cuiusvis alterius in omnibus semper saluo, auctoritate & tenore prædictis de speciali gratia indulgemus. Decernentes, quod si contingat dictam Ecclesiam S. Bartholomæi à præfatis fratribus quoquomodo euinci, tunc & eo casu illius collatio, & prouisio ad præfatum Episcopum Portuensem pro tempore existentem, vt prius pertinere censeatur, illaque in pristinum statum reuertatur eo ipso: nec non irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsan est hætenus, vel in posterum contigerit attentari. Non obstantibus priori voluntate nostra prædicta, ac piæ mem. Bonifacij Papæ VIII. &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ &c. anno 1536. nonis Martij, Pontificatus nostri anno tertio.

X V I I I.

Vt possint transferri ad monasterium intra ciuitatem.

Ibid. fol. 80.

*Dilectis in Christo filiabus Abbatissa & conuentui monasterij
monialium S. Maria de Tergia prope & extra mu-
ros Cortonen. Ord. S. Clara.*

CUm sicut exponi nobis nuper fecistis, vos, qui iuxta regulam vestri Ordinis in continua clausura manere tenemini, prout manetis, monasterium vestrum dum aliqui milites iuxta illud transeunt, quod sæpe contingit, præ timore ne pro vestris personis & rebus saluandis derelinquere & ad domos sæcularium confugere cogamini; & tam ex his, quam eo quod dictum monasterium in loco minus salubri consistit, varijs tam animæ, quam corporis periculis, incommodis, & infirmitatibus subiaceatis, sicque diuino obsequio cum ea animi intentione & quiete, qua deget & cupitis, vacare nequeatis; & si vnum aliud monasterium intra

intra muros dictæ Ciuitatis pro vsu, & habitatione vestris construeretur, & ædificaretur, & ad illud vos transferretis, ex hoc profecto pericula, & incommoda, prædicta & illis subsequencia inconuenientia, quæ plurima sunt, tollerentur, vestræque securitati plurimum consuleretur, pro parte vestra asserentium dilectos filios Communitatem, & homines Ciuitatis Cortonen. pro munienda ipsa ciuitate ordinasse vt ædificia extra, & prope illius muros existentia, inter quæ monasterium vestrum existit, in diesque expectatur, vt Communitas ipsa ordinationem huiusmodi executioni demandet, expectare, nobis fuit humiliter supplicatum, vt vobis huiusmodi aliud monasterium in eadem ciuitate, in loco apto, quæ ad hunc effectum habere speratis, pro vsu & habitatione vestra construendi, & monasterium, in quo ad præsens commoramini, demoliendi, & ex cæmentis ipsius demoliendi monasterij dictum aliud monasterium ædificandi licentiam concedere, ac alias in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur &c. huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis dictum monasterium, in quo ad præsens habitatis, demoliendi, & aliud monasterium in ciuitate & loco prædicto cum Ecclesia, sacratio, campanili, campanis, coemeterio, claustro, dormitorio, refectorio, hortis, hortalijs, & alijs officinis necessariis pro vestris vsu, & habitatione, alia super hoc licentia minimè requisita, etiam ex cæmentis dicti monasterij, in quo ad præsens degitis, sine alicuius præiudicio construendi, & ædificandi, vosque ad dictum nouum construendum monasterium transferendi licentiam & facultatem concedimus per præsentem: decernentes omnia & singula bona, iura, legata, actiones, facultates, indulgentias, priuilegia, & indulta, ad dictum demoliendum monasterium pertinentia, cum oneribus, quæ in ipso sufferre tenebamini, ad dictum construendum monasterium spectare, & illi competere, & concessa esse intelligi: sicque per quoscumque iudices & commissarios quacumque auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac irritum & inane quidquid secus à quocumque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari: mandantes quoque dilecto Vicario Venerabilis fratris nostri Episcopi Cortonen. in spiritualibus generali, quatenus vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistens, non permittat vos in constructione dicti monasterij, & alijs præmissis, à quoquam de facto quomodolibet molestari, impediri, vel perturbari. Contradictores &c. inuocato &c. Non obstantibus præmissis &c. cæterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem quod in loco, in quo ad præsens Ecclesia demoliendi monasterij existit, vna parua capella remaneat, per quam & dictæ Ecclesiæ memoria remaneat, & locus ipse à profanis vsibus referuetur. Dat. 7. Iul. an. 1537. Pontificatus nostri anno tertio.

X I X.

Vt ædificare possint conuentum in oppido Palenæ.

Ibid. fol. 80.

Dilectis filijs Ministro & fratribus Ordinis fratrum Minorum regularis Observantie prouincie sancti Bernardini iuxta morem dicti Ordinis.

CUm Communitas oppidi, seu Terræ Palenæ, diocesis Sulmon. ob singularem, quem ad Ordinem fratrum Minorum reg. Obseru. deuotionis gerunt affectum, & vberes animarum fructus, quos ex eorum exemplari vita, et assidua diuinorum celebratione prouenturos sperant, terrena in cœlestia felici cōmercio commutare satagentes, suis expensis in aliquo loco congruo, & conuenienti sub inuocatione S. Antonij de Padua vnam domum in prædicto oppido

Annal. Minor. Tom. VIII.

h h

pro

pro perpetuis usu, & habitatione eorundem fratrum Ord. Min. regul. Obseru. cum Ecclesia, campanili, campana, cœmeterio, clauſtro, dormitorio, reſectorio, hortis hortalijs, & alijs neceſſarijs officinis conſtruere, & ædificare, ſiue conſtrui, & ædificari facere ſummoperè cupiant, & propterea fuit nobis humiliter ſupplicatum, vt tam religioſæ petitioni beneuolentia paterna de benignitate Apoſtolica annuere dignaremur. Nos itaque, qui diuini cultus &c. huiusmodi ſupplicationibus inclinati, vobis vt in loco congruo & ſub inuocatione, vt ſupra, vnam domum præmiſſam cum Eccleſia, campanili humili, campana, cœmeterio, dormitorio, reſectorio, clauſtro, hortis, hortalijs, & alijs neceſſarijs officinis, pro perpetuis uſu, & habitatione dictorum fratrum Ordinis Min. reg. obſeru. prouinciæ S. Bernardini, erigendi, ædificandi, conſtruendi, ſeu erigi, ædificari, & conſtrui faciendi, illamque recipiendi, & habitandi, ac domui huiusmodi poſtquam conſtructa fuerit; fratribus pro tempore in ea morantibus, quod omnibus, & ſingulis privilegijs, gratijs, conceſſionibus, fauoribus, immunitatibus, exemptionibus, indulgentijs, & indultis, tam ſpiritualibus, quâ temporalibus alijs domibus, & fratribus dicti Ordinis in genere per Sedem Apoſtolicam, & alios hætenus conceſſis, & in poſterum concedendis, vti, potiri, & gaudere liberè & licitè poſſint, & valeant, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, iure Parochialis Eccleſiæ, & cuiuslibet alterius in omnibus ſemper ſaluo, licentiam concedimus, & indulgemus: fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri conſtitutione &c. cæteriſque in contrarium facientibus, non obſtanti- bus quibuſcumque. Datum Romæ die 21. Auguſti 1537. Pontificatus noſtri anno tertio.

X X.

Profeſſores tertij Ordinis in Regnis Caſtellæ & Legionis
ſubijciuntur viſitationi & regimini Superiorum
regul. Obſeruantia. *Reg. Vle fol. 93.*

*Dilectis filijs Toletan. & Hiſpalen. ac Salmantican. Officialibus
& eorum cuiſlibet:*

EXponi nobis nuper fecerunt dilecti filij tam Generalis, quam per prouincias Caſtellæ & Legionis Regnorum conſtituti vniuerſi & ſinguli prouinciales Miniſtri Ordinis fratrum Minorum regularis Obſeruantia, quod licet ipſi, qui iuxta priuilegia & indulta Apoſtolica tam per fel. rec. Nicolaum IV. Eugenium etiam IV. ac Sixtum ſimiliter IV. & Alexandrum VI. Iulium II. & Leonem X. quam alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros dicto Ordini conceſſa, quibus inter alia cauetur expreſſè, quod moniales vel ſorores & aliæ vtriuſque ſexus perſonæ tam conuentualiter, quam in ſæculo degentes, tertij Ordinis Sancti Franciſci de Poenitètia nuncupati, quin etiam coniugati in ipſo coniugio permanendo iuxta regularia ipſius tertij Ordinis inſtituta, profiteri poſſunt, illorūque domus & monaſteria viſitationi, correctioni, ac regimini, curæ & adminiſtrationi fratrum Minorum regularis Obſeruantia huiusmodi omnino ſubiaccere debeant, fuerint hætenus prout adhuc exiſtunt, in poſſeſſione vel quali, iuris viſitandi, corrigendi, & reformandi monaſteria, & domos, illarumque moniales ſeu ſorores & alias perſonas tertij Ordinis huiusmodi. Nihilominus dilectus filius Antonius de Tablada, qui pro fratre & Miniſtro ac Viſitatore generali monaſteriorum, ac vtriuſque ſexus perſonarum dicti tertij Ordinis, in quibuſdam prouincijs tunc expreſſis regnorum eorundem, ſe gerit, prætextu quarundam litterarum Apoſtolicarum alias pro parte ſua, à piæ mem. Clemente Papa VII. ſimiliter prædeceſſore noſtro impetratarum, per quas dictus Clemens omnes fratres ſeu ſorores dicti tertij Ordinis, tam conuentualiter viuentes, quam Eremitas & coniugatas perſonas in ſæculo exiſtentes, ipſorumque domos & monaſteria

steria eidem Antonio, & pro tempore existentibus successoribus suis Ministris subiecisse dicebat, exponentes præfatos, seu ab eis pro tempore deputatos Visitatores, quo minus iuxta priuilegia, & indulta huiusmodi moniales, & sorores, illorumque domos, & monasteria aliasque vtriusque sexus personas dicti tertij Ordinis, in quorum possessione fore dignoscebantur, vt præfertur, visitare & reformare possent, & valerent, impediuit, & perturbauit, & per se ipsum, vel eius assertos Commissarios, seu Visitatores velle impedire, aut perturbari velle, se iactauit, & iactat. Vnde exponentes præfati desuper impediri, vel perturbari posse formidantes propter dissensiones, & scandala, quæ in dies exoriri verisimiliter suspicantur, ad nos recursum habuerunt. Quare pro parte dictorum exponentium nobis fuit humiliter supplicatum, vt litteras prædictas, quatenus per illas eisdem exponentibus vel illorum iuribus præiudicatur, ad terminos iuris reduci mandare, aliasque sibi super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos verisimiliter præsumentes non fuisse mentis, & intentionis ipsius Clementis prædecessoris, qui iustitiam colebat, per dictas suas litteras velle in aliquo iuribus ipsorum fratrum Minorum præiudicare, ac scandalis & discordijs huiusmodi viam aperire, dictarum litterarum tenores, & formas præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati vobis per præsentem committimus & mandamus, quatenus vos vel duo, aut vnus vestrum per vos, vel alium, seu alios, vocatis dicto Antonio Ministro, & alijs, qui fuerint vocandi, litteras prædictas, quatenus per illas eisdem exponentibus, vel illorum iuribus præiudicium generari repereritis, ad terminos iuris reducat, ipsasque litteras quoad monasteria, domos, loca, & personas dicti tertij Ordinis, in quorum visitationis & obedientie possessione, vel quasi dicti exponentes fuerunt, & existunt, ac pro tempore erunt, locum sibi minimè vendicare, sed litteras ipsas de illis duntaxat fratribus monialibus, sororibus, domibus, & monasterijs, alijsque personis tertij Ordinis huiusmodi, quæ sub obedientia & visitatione dictorum exponentium nunquam extiterunt, intelligendas fore: sicque per quoscumque iudices et Camere Apostolicæ causarum Auditores iudicari, diffiniri, et interpretari debere sublata eis et ipsorum cuilibet aliter diffinendi, et interpretandi facultate, et auctoritate, irritum, quoque et inane si fecus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, auctoritate nostra decernatis. Nos enim vobis et vestrum cuilibet Antonium præfatum et quoscumque alios sua in præmissis interesse putantes, etiam per edictum publicum constituto summarie et extra iudicium de non tuto accessu citandi, sibi que, ac quibus, et quoties opus fuerit, etiam sub censuris ecclesiasticis, et alijs arbitrio vestro imponendis poenis inhibendi, ac contra eos, et alios contradictores quoslibet, et rebelles, censuras, et poenas prædictas iteratis vicibus aggrauandi, ac interdictum ecclesiasticum apponendi, et auxilium brachii sæcularis, quatenus opus fuerit, inuocandi, per easdem præsentem facultatem concedimus. Non obstantibus præmissis ac fel. mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna et in Concilio generali edita, de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur; ac alijs Apostolicis constitutionibus, et ordinationibus, priuilegijs, quoque et indultis, et litteris Apostolicis, etiam *Mare magnum*, vel alias nuncupatis, ipsis fratribus tertij Ordinis huiusmodi sub quacumque verborum forma concessis, confirmatis, et innouatis, quibus omnibus &c. hac vice duntaxat illis alijs in suo robore permansuris specialiter et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunq. Datum Romæ apud S. Marcum anno 1537. 18. Kalend. Octobris Pontificatus nostri anno tertio.

X X I.

Vt possit reedificari conuentus Peronen.

Ibid. fol. 97.

*Dilecto filio Ministro prouinciali prouinciæ Franciæ secundum
morem Ordinis Minorum regul. Obseruantia.*

EXponi nobis nuper fecisti, quod alias iam ferè ducentis quinquaginta annis quædam domus fratrum Minorum prouinciæ Franciæ in suburbio B. Mariæ de Britania nuncupato, castri Peronæ Nouionen. diœc. ædificata et constructa extitit, et irruente bellorum discrimine, ex eo quia domus prædicta erat vicina foribus dicti castri, regia auctoritate sancitum fuit pro defensione et tuitione præfati castri prædictam domum vna cū aliis ædificiis et ædibus eiusdem suburbii demoliendam et destruendam prout demolita et destructa fuit, ex deinde charissimus in Christo filius noster Franciscus Francorum Rex Christianissimus ægro animo ferens, quod numerus domorum dictorum fratrum, à quibus vberes in Ecclesia Dei quotidie fructus proueniunt, diminueretur, misso apud Personam mandato, statuit, quod fratres prædicti possent et valerent aliam domum moderatæ magnitudinis intra castrum prædictum dono aut pecunia acquirere et ædificare. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, tu cupias domum prædictam erigendi facultatem concedi, pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum vt votis tuis huiusmodi annuere aliasque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur idem quod præfatus Rex considerauit, intra mentis nostræ arcana considerantes huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi vt domum præfatam cum omnibus officinis necessariis sub inuocatione sub qua domus diruta prædicta existerat, de nouo construere vel construi facere possis, vbi deinceps fratres Ordinis et prouinciæ prædictorum viuant et inhabitent auctoritate Apostolica per præsentis concedimus et indulgemus. Volentes quod domus præfata Guardianus et fratres in ea pro tempore existentes omnibus et singulis priuilegiis, gratiis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus et indultis spiritalibus, et temporalibus Ordini prædicto eiusque domibus et conuentibus hætenus concessis et in posterum concedendis, vti, potiri, et gaudere, quodque Procurator vel Syndicus aliquis vel alter per te ad id eligendus situm viridaria cæterasque ipsius domus membra et pertinentias ac solum eiusdem domus dirutæ solo Ecclesiæ illius duntaxat accepto, in quo ad Dei (cui semel dicatum est) reuerentiam aliquam paruam capellam relinqui volumus vni vel pluribus etiam laicis pro precio vel preciiis conuenientibus de quibus inter se conuenerint vendere et precium inde proueniens in ædificatione et constructione nouæ domus huiusmodi conuerrere ipsique emptores situm viridaria, et bona emptæ huiusmodi ad prophanos vsus redigere ac de illis sicuti de aliis eorum patrimonialibus bonis quomodocumque eis placuerit disponere liberè et licitè valeant dicta auctoritate per easdem præsentis concedimus &c. Non obstantibus etc. Datum Romæ apud S. Marcum die 18. Septembris 1538. Pont. nostri anno quarto.

Vt

XXII.

Vt possit in Ducatu Lithuaniae construere viginti conuentus.

Ex Reg. Cism. fol. 83.

*Dilecto filio Ministro provinciae Lithuaniae Ordinis fratrum
Minorum de Observantia nuncupatorum iuxta
morem dicti Ordinis.*

Aliis tuis supplicationibus inclinatis, nteri alia, quod in provincia seu Ducatu Lithuaniae, viginti domus pro perpetuis usu, & habitatione fratrum Ordinis Minorum regul. Obseru. construi & edificari possent, per alias nostras in forma Brevis litteras concessimus, prout in illis: in quibus, quod in dicta provincia, seu Ducatu septem domus eiusdem Ordinis existerant, expressum fuit, plenius continetur. Cum autem sicut exponi nobis nuper fecisti, propterea, quod in provincia seu Ducatu huiusmodi non septem, sed quatuor duntaxat domus eiusdem Ordinis sunt, dubites ob talem expressionem litteras ipsas subreptionis vitio subiacere, talique praetextu earundem viginti domorum constructionem & edificationem impediri forsan posse: pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, ut in praemissis opportunè providere dignaremur. Nos igitur considerantes, quod quanto pauciores domus in provincia seu Ducatu huiusmodi existunt, tanto maior causa subest, ut plures in eo edificentur, huiusmodi supplicationibus inclinatis, volumus & Apostolica auctoritate per praesentes decernimus, quod litterae praedictae, quarum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, & executioni mandari possint, in omnibus, & per omnia, perinde ac si in eis quod quatuor domus in dicta provincia erant, expressum fuisset. Non obstantibus &c. Dat. Romae apud Sanctum Petrum 1538. die 28. Septembris Pontificatus nostri anno quarto.

XXIII.

Declarat ad quae ieiunia observanda teneantur sorores tertij Ordinis provinciae Castellae.

Ex Reg. Ultram. fol. 102.

*Dilecto filio Ministro provinciali provinciae Castellae secundum
morem Ordinis fratrum Minorum regula-
laris Observantiae.*

Exponi nobis nuper fecisti, quod postquam alias fel. record. Eugenius IV. & Sixtus etiam IV. Romani Pontifices praedecessores nostri respectuè concesserant, quod moniales S. Clarae, ac sorores tertij Ordinis sancti Francisci solummodo tenerentur ad ieiunia, quibus fratres Minores Observantiae tenebantur, ac eisdem cibis tempore quadragesimali vterentur, quibus fratres praedicti exceptis sororibus debilibus, & infirmis, temporibus vero quatuor temporum vigiliarum, & aliorum ieiuniorum, servarent consuetudinem regionis, in qua essent, secundum quam liceret eis etiam ova, & lacticia comedere, bon. mem. Franciscus Ximenez Cardinalis Toletan. nuncupatus eiusdem Ordinis Minorum

ANNO CHRISTI 1538. PAULI III. AN. 4.

rum professor, dum quoddam monasterium sororum tertij Ordinis prædicti sub inuocatione S. Ioannis de Penitentia, in oppido Compluten Toletanæ diœcesis prouinciæ Castellæ fundauit, & dotauit, nonnulla statuta, siue regulam dicti tertij Ordinis apostolica, siue alia auctoritate in forma Statutorum, quibus sorores dicti monasterij S. Ioannis ad continuum, & perpetuum ieiunium totius anni, festo Dominicæ Natiuitatis, vel manifesta, aut alia necessitate exceptis, obligari videntur, edidit, & ordinauit. Et deinde recol. mem. Leo Papa X. similiter prædecessor noster, priorem regulam eiusdem tertij Ordinis, quo ad omnes sorores præsentis, & futuras collegialiter viuentes, & inter alia, quod sorores huiusmodi perpetuis futuris temporibus, secunda, quarta, & sexta ferijs, ac Sabbato, Dominicæ Natiuitatis festo excepto, carnes non comedere, & à festo Omnium Sanctorum vsque in diem Resurrectionis Domini, quarta, & omni sexta ferijs totius anni, & à festo S. Martini vsque ad Natiuitatem Domini, & tota quadragesima vniuersali, omnibus diebus ieiunare tenerentur, de nouo reformauit, confirmauit & approbavit, prout in litteris Eugenij, & Sixti, ac Leonis X. nec non Francisci Cardinalis prædictorum plenius dicitur contineri. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, tam monasterij S. Ioannis de Penitentia, quam omnes aliæ sorores tertij Ordinis huiusmodi ex aliis locis, & capitulis regulæ, concessionum & statutorum prædictorum, vbi agitur de obligatione in illis contentorum, ad ieiunia prædicta sub poena mortalis peccati credant se non teneri, nec obligatas fore aut esse, ac Eugenij, & Sixti concessione vti posse: nihilominus ad omne dubium, & scrupulum conscientiæ tollendum, ac imbecillitati foeminei sexus, & penuriæ piscium in illis partibus communiter existenti subueniendum, nobis humiliter supplicari fecisti, vt in præmissis opportunè providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur te, & prædictas sorores specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, quod omnes & singulæ sorores præsentis, & futuræ tertij Ordinis S. Francisci prouinciæ Castellæ sub tuis regimine, & administratione, ac aliorum dicti Ordinis Minorum Obseruantie Prælatorum collegialiter viuentes, & subsistentes, præmissis Eugenij, & Sixti concessionibus, absque aliquo conscientiæ scrupulo perpetuis futuris temporibus vti, frui, & gaudere liberè & licitè possint & valeant, ita quod ad nulla alia ieiunia, nec abstinentiam, quouis alio tempore, & ieiuniis Aduentus, & aliorum dierum, quibus fratres prædicti sub poena mortalis peccati sunt obligati, sorores prædictæ sub dicta poena mortalis peccati minimè teneantur, sed secundum propriam regulam dicti tertij Ordinis tantum, perpetuis futuris temporibus teneri auctoritate apostolica tenore præsentium declaramus, & ordinamus, ac de nouo concedimus & indulgemus; nec non quatenus opus sit, cum eisdem monialibus desuper dispensamus. Non obstantibus præmissis ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ &c. die 11. Octobris 1538. Pontificatus nostri anno quarto.

ANNO CHRISTI 1539. PAULI III. ANNO 6.

X X I V.

Dat facultatem fratribus prouinciæ Tusciæ accipiendi ecclesiam S. Catharinæ cum suis adnexis pro construendo conuentu in vrbe Florentina. *Reg. Ci/m. fol. 91:*

Ad futuram rei memoriam.

EXpositum nobis fuit pro parte dilectorum filiorum Archidiaconi, Capituli, & Canonicorum Florentinæ, ac Guardiani & fratrum domus S. Saluatoris

toris prope & extra muros Florentiæ Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum prouinciæ Thuscæ Florentin. iuxta morem dicti Ordinis, quod cum domus S. Saluatoris prope, & extra muros Florentin. ad dictum Guardianum, & fratres spectans, ob fundamentorum lubricitatem pro maiori parte in præceps ruerit, sitque iam penè collapsa, ita vt amplius commodè inhabitari nequeat, nec eius ruinæ faciliè obuiari possit; & quod Guardiani & fratres modum reparandi domum ipsam non habeant: dicti Archidiaconus, Canonici, & Capitulum, attendentes vberes fructus, qui ob laudabilem ipsorum fratrum conuersationem in ciuitate Florent. prouenire solebant, & quos in dies prouenturos sperabant, ne ciuitas præfata eorundem fratrum exemplaris conuersationis fructibus, & spirituali conuersatione priuaretur, vtque conditio dictæ eorum ecclesiæ melior efficeretur, ecclesiam quandam S. Catharinæ intra dictæ ciuitatis mœnia consistentem, quæ olim à fel. rec. Innocentio Papa VIII. prædecessore nostro, (expulsis inde quibusdam monialibus in ea degentibus) dictæ ecclesiæ Florentin. annexa fuit, cum quibusdam eius domibus, hortis, & hortalijs sibi coherentibus, cæterisque aliis bonis ad dictam ecclesiam S. Catharinæ spectantibus sibi reseruatis, de consensu dilecti filii Simonis de Tornabonis ciuis Florentin. cui domus, horti, & hortalia huiusmodi pro se suisque filiis & descendantibus masculis legitimis, & naturalibus pro annuo canone, seu censu florenorum Decem & octo auri monetæ illarum partium ab eodem Capitulo, saluo Sedis Apostolicæ beneplacito, in perpetuam emphyteusim locata fuerat, pro perpetuis vsu, & habitatione prædictorum, ac aliorum fratrum dicti Ordinis tradere promiserunt, si modo ipsi Guardianus, & fratres præfato Simoni pro nonnullis melioramentis in domibus & hortis, ac hortalijs prædictis per eum factis, certam pecuniarum summam persoluerent, & ad hæc omnia, nostra & Sedis Apostolicæ auctoritas, & licentia accederet, prout in publicis instrumentis desuper confectis plenius dicitur contineri. Quare pro parte tam Archidiaconi, Capituli, & Canoniorum asserentium se pro recompensa domorum, hortorum, & hortaliiorum prædictorum septingentos viginti florenos auri, monetæ illarum partium, in emptionem tot honorum stabiliū pro dicta ecclesia Florentin. emendorum à dilecto filio nobili viro Cosmo de Medicis Duce Reip. Florentin. qui eos ad hoc ipsi Guardiano, & fratribus liberè donauit, actualiter recepisse, ipsamque recompensam in euidentem dictæ ecclesiæ Florentin. cessisse, & cedere utilitatem; quàm Guardiani & fratrum prædictorum, nobis humiliter supplicatum fuit, vt præmissis omnibus & singulis robur nostræ confirmationis adicere, ac alias super his opportunè prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur &c. huiusmodi supplicationibus inclinati præmissa omnia & singula, nec non instrumenta quælibet desuper confecta, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, hic pro sufficienter expressis haberi volumus, veris existentibus præmissis, apostolica auctoritate per præsentem approbamus, & confirmamus, suppletes omnes & singulos tam iuris quàm facti defectus, si qui forsan interuenerint, illaque perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inuiolabiliter obseruari debere, & sic per quoscumque tam ordinaria, quam delegata etiam mixta auctoritate fungentes vbique iudicari, terminari, ac decideri debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, ac decidendi facultate, nec non irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Volentesque ipsos Guardianum, & fratres vberioribus favoribus, & gratiis prosequi, eis ecclesiam S. Catharinæ prædictam cum domibus, hortis, & hortalijs præfatis, quatenus ad eosdem donantes legitimè spectent, recipiendi, ac inibi pro perpetuis vsu & habitatione ipsorum, aliorumque fratrum dicti Ordinis, vnam domum cum ecclesia, coemeterio, campanili humili, campana, claustro, dormitorio, refectorio, aliisque officinis, hortis, & hortalijs ad instar aliarum domorum dicti Ordinis, iure parochialis ecclesiæ, & cuiusuis alterius semper saluo, ædificandi, seu construendi, aut construi, & ædificari faciendi, eamque perpetuo retinendi, & inhabitandi, nec non domum præfata S. Saluatoris, ac illius solum cum

omni-

 ANNO CHRISTI 1539. PAVLI III. ANNO 6.

omnibus iuribus & pertinentiis suis, prius ad prophanos vsus redactis præter ecclesiam, quam pro oratorio, seu capella referuari volumus, liberè vendendi, seu alienandi, preciumque inde proveniens in fabricam dictæ novæ domus, vel alios necessarios vsus ipsorum fratrum conuertendi, dicta autoritate plenam, & liberam licentiam, et facultatem per easdem præsentem concedimus, et impartimur; volentes vt ecclesia S. Catharinæ, ac de nouo erigenda domus prædicta, ac fratres in ea pro tempore degentes, omnibus et singulis priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, tam temporalibus quàm spiritualibus, indulgentiis, et gratiis, aliis domibus et fratribus dicti Ordinis in eis degentibus hætenus concessis, et in futurum concedendis, vti, potiri, et gaudere valeant: Non obstantibus etc. Volumus autem, quod dicti septingenti viginti floreni donec in bonis stabilibus pro dicta ecclesia Florentin. conuertantur, penes aliquam eadem sacram, aut personam fide, et facultatibus idoneam deponantur. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 10. Decembris 1539. Pontificatus nostri anno sexto.

 ANNO CHRISTI 1540. PAVLI III. ANNO 6.

X X V.

Quacumque autoritate etiam Pontificia, transferantur moniales ab vno monasterio ad aliud, vult vt Prælatorum Ordinis accedat assensus.

Ex Reg. Vltimæ. fol. 111.

Ad futuram rei memoriam.

EXponi nobis nuper fecit dilectus filius Antonius Machicaus Ordinis fratrum Minorum in Romana Curia Procurator generalis secundum morem dicti Ordinis, quod cum sæpius contingat diuersis tam S. Claræ & Conceptionis B. Mariæ Ordinum monialibus, quàm sororibus tertii Ordinis S. Francisci de Poenitentia nuncupati, per nostras etiam in forma Breuis, ac alias apostolicas litteras ex diuersis causis indulgeri, vt de vno monasterio ad aliud se transferant, diuersa diffidia & dissensiones inter easdem moniales, & sorores exoriuntur cum maxima illarum mentium perturbatione: quare dictus Antonius Procurator nobis humiliter supplicari fecit, vt ad occurrendum præmissis, quod indultis & licentiis, quæ dictis monialibus se de vno monasterio ad aliud transferendi, etiam per nos et Sedem Apostolicam quouis prætextu, vel causa in posterum concedentur, si ad id Prælatorum, & Superiorum earumdem monialium & sororum expressus accedat assensus, statuere & ordinare, aliasque in præmissis opportunè providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur dissidiorum & dissensionum huiusmodi fomenta tollere cupientes, huiusmodi supplicationibus inclinati, quòd de cætero indultis et licentiis huiusmodi etiam per nos, & Sedem Apostolicam prædictam sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibuscumque clausulis & decretis, nec non ex quibuscumque causis concedendis, si Prælatorum, & Superiorum huiusmodi ad id accedat assensus, apostolica autoritate tenore præsentium statuimus & ordinamus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus apostolicis &c. cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 18. Ianuarii 1540. Pontificatus nostri anno sexto.

Con.

XXVI.

Conceditur in Ciuitate Salamantina fundetur insigne Collegium pro fratribus Obseruantia.

Ibid. fol. 112.

Ad perpetuam rei memoriam.

EXponi nobis nuper fecerunt dilecti filij Minister prouincialis, & fratres Ordinis Oinorum de Obseruantia prouinciæ S. Iacobi iuxta morem dicti Ordinis, quod alias quondam Oaria de Zuniga, dum viueret, Ducissa de Bejar, condens de bonis suis in eius vltima voluntate testamentum, inter alia voluit & ordinauit, quod in ciuitate Salaman. arbitrio executorum sui testamenti, vnum collegium scholarium pro quinquaginta pauperibus religiosis Ordinis fratrum Minorum de Obseruant. nuncupatorum professoribus prouinciæ S. Iacobi iuxta morem eiusdem Ordinis, cum ecclesia, & capella, ad quam eius corpus transferri iussit, de bonis suis fundari, ac erigi, & institui, quodque tam à primæua erectione collegij huiusmodi, quam ex tunc perpetuis futuris temporibus Rector pro tempore existens, ad tempus de quo videretur, & religiosi scholares dicti collegii, in eo per septennium dumtaxat moraturi, in Capitulis prouincialibus pro tempore celebrandis per Oinistros, & Diffinitores prouinciæ, & Ordinis prædictorum pro tempore existentes eligi & nominari, ac Minister prouincialis prouinciæ, & rector Collegii huiusmodi pro tempore existētes, cum maiori parte dictorum fratrum scholarium omnia & singulas, quæ pro bono dicti collegii statuenda viderentur, statuere, ordinare, ac scholares in collegio huiusmodi pro tempore commorantes, in Sacerdotio videlicet constituti, missas celebrare, reliqui verò scholares ad presbyteratus ordinem non promoti, iuxta prouidam ordinationem rectoris collegii huiusmodi singulis hebdomadibus cuiuslibet anni officium defunctorum pro ipsius Mariæ testatrix postquam ab hoc sæculo migrasset, & illius mariti & aliorum defunctorum suorum animarum salute dicere deberent & tenerentur: ac nullus ex fratribus dicti Ordinis, qui dictæ prouinciæ filius non esset nisi aliunde sibi necessaria ministrarentur, in dicto collegio admitti posset: ac pro constructione & dotatione dicti collegii, illiusque manutentione & conseruatione, ac scholarium inibi pro tempore introductorum sustentatione, ex propriis eiusdem Mariæ bonis certum tunc expressum redditum annunsuro nuncupatum, ad summam sexcentorum millium morapetinorum monetæ illarum partium ascendentem, dicto collegio ex tunc; & in euentum in quem certæ tunc expressæ personæ absque filiis legitimis, seu ipsorum filij intra pupillarem ætatem decederent, alium etiam tunc expressum redditum annuum aliorum similium centum millium morapetinorum, & insuper nonnulla iocalia & alia bona mobilia & præciosa diuino cultui ad vsum dictæ capellæ applicanda, capellæ huiusmodi legauit, reliquit & designauit: quodque ipsum collegium redditum et bonorum huiusmodi, regularibus institutis dicti Ordinis non obstantibus, per Sedem Apostolicam capax fieri curaretur, similiter ordinauit, prout in testamento, seu vltima voluntate ipsius Mariæ Ducissæ dicitur plenius contineri. Quare pro parte eorundem exponantium nobis fuit humiliter supplicatum, vt iuxta voluntatem dictæ Mariæ Ducissæ vnum collegiū scholarium in ciuitate prædicta pro eisdem quinquaginta scholaribus religiosis perpetuo erigere & instituere, aliasque in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur qui religiosorum quorūlibet, præsertim litterarum studio insistere cupientium, commoditatibus libenter consulimus et pias testantium voluntates ad debitum effectum perducere sinceris desideramus affectibus; huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis per præsentem committimus & mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum, per vos, vel alium, seu alios in ciuitate prædicta & loco per executores dicti testa-

statuendi ad id eligendo, vnum Collegium scholarium pro usu & habitatione quinquaginta pauperum religiosorum Ordinis & provincie predictorum, cum ecclesia & capella, et sub inuocatione de qua executoribus dicti testamenti videbitur, ac cum campanili, campanis, dormitorio, refectorio, hortis & alijs officinis necessarijs perpetuo erigere et instituere, ac omnia et singula alia per dictam Mariam, vt præfertur ordinata exequi auctoritate nostra curesis. Nos enim vobis super præmissis, quodque contradictores quoslibet & rebelles cuiuscumque dignitatis status gradus Ordinis, conditionis, nobilitatis et excellentie fuerint per censuras ecclesiasticas, et pecuniarias vestro arbitrio moderandas, & ampliandas poenas, aliaque iuris opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo, ac censuras et poenas predictas, etiam iteratis vibibus aggrauandi, interdictum ecclesiasticum apponendi, et etiam ad hoc si opus fuerit auxilium brachij secularis inuocandi, omniaque et singula alia in præmissis, et circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, ipsisque Rectori et Scholaribus, vt omnibus et singulis priuilegijs, immunitatibus, fauoribus, libertatibus, indultis et gratijs quibus alii quicunq. Rector et Scholares aliorum collegiorum Vniuersitatis dictæ Ciuitatis quomodolibet vtuntur, potiuntur, et gaudent, ac vti, potiri, et gaudere, poterunt in futurum, vti, potiri, & gaudere, ac quæcunq. statuta & ordinationes perpetuitate, ac salubre directione, ac recta viuendi norma dicti Collegii et illius Scholarium quomodolibet concurrentia, quæ eo ipso Apostolica auctoritate confirmata sunt, condi, alterari et mutari, nec non quascumque poenas in contrarietates apponi liberè, et licitè valeant concedimus, et indulgemus: Decernentes presentes litteras, et in eis contenta quæcumque, et earum vigore sequuta, sub nullis etiam illorum totum tenorem inserentibus reuocationibus, suspensionibus, aut alijs contrariis dispositionibus, à nobis, et Sede prædicta quomodolibet pro tempore emanatis, vllatenus cõprehensas, sed semper ab illis exceptas esse et fore cõferi, sicque in præmissis omnibus per quoscumq. Iudices et Commissarios etiam S. R. E. Cardinales, et causarum Palatii Apostolici Auditores, in quauis instantia, sublata eis quauis aliter iudicandi et interpretandi facultatem et auctoritate, vbiq. iudicari, interpretari, atque decidi debere: irritum quoq. et inane quicquid secus super his per quoscumque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contingerit attentari. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ VIII. etc. ceterisque contrariis quibuscumque etc. Volumus autem quod Minister provinciarum his et fratres prædicti litteras Apostolicas sub plumbo super præmissis intra annum ab actis præsentium computandum expedire teneantur, alioquin præsentibus, et concessio, si qua super præmissis emanauit nullius sine roboris, vel momenti. *Datum Romæ, etc. die 17. Aprilis M.D.XXXX. Pontif. nostri anno sexto.*

X X V I I.

Eos deputat Conseruatores Ordinis Minorum regular.

Obseruantia, & Monialium eidem subiectarum.

Ibid. fol. 113.

Venerabilis fratribus nostris Toletan. Hispalen. Archiepiscopis, & Episcopo Mindonien. & eorum cuilibet

DVdum fel. record. Ioanni Papæ XXII. prædecessori nostro pro parte tunc Ministri generalis, et fratrum Ordinis Minor. exposito, quod à nonnullis, qui nomen Dei in vanum recipere non formidabant, diuersis, et grauibus iacturis, iniurijs, violentiis, et molestiis in diuersis mundi partibus extra Regnum Franciæ affligebantur, idem prædecessor eorumdem Ministri, et fratrum providere quieti, et malignorum conatibus obuiare volens, tunc Archiepiscopum Braccarensem, et Mindoniensem, ac Legionensem Episcopum eis in Conserua-

tores

tores & Iudices deputauit, eisque mandauit, quatenus eisdem Ministro & fratribus efficacis defensionis auxilio assistentes, non permitterent eos à prædictis vel quibuscumque alijs indebitè molestari, vel eis damna, iniurias, & violentias, ac molestias irrogari, facturi eisdem Ministro & fratribus cum ab eis, vel procuratore, aut procuratoribus eorum requisiti forent de prædictis & alijs personis quibuscumque, de quibuscumque molestijs & damnis eis tunc & in futurum illatis, & inferendis, in illis videlicet, quæ iudiciale requirerent indaginem, de plano summarie, sine strepitu, & figura iudicij, in alijs vero prout qualitas negotiorum exigeret, iustitiæ complementum, molestatores, præsumptores, & iniuriatores huiusmodi, nec non contradictores quoscumque, & rebelles cuiuscumque dignitatus, ordinis, vel conditionis, essent, etiam si pontificali refulgerent dignitate, quomodocumque & quotiescumque expediret, per censuras ecclesiasticas appellatione postposita cōpescendo, inuocato etiam ad hoc si opus foret, auxilio brachij secularis, prout in eiusdem prædecessoris litteris desuper confectis, quacunque derogatione constitutionis piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri, tunc sui, ac alijs clausulis & facultatibus in forma in quinterno Cancellariæ Apostolicæ annotata, contentis, tunc expressis emanarunt, plenius continetur. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filij Vincentij Lunelli moderni dicti Ordinis generalis Ministri petitio continebat, ipse & alij eiusdem ordinis professores propter locorum longinquam distantiam, Archiepiscopum & Episcopos Conseruatores prædictos pro singulis eorum querelis commodè adire non possent, cupiantque pro eorum faciliore commoditate alios eis, nec non pro tempore existentibus, Ministro & fratribus, ac eorum curæ, & visitationi etiam pro tempore commissis dilectis in Christo filiabus Abbatis, & Monialibus sanctæ Claræ de Obseruant. & immaculatæ Conceptionis Virginis Mariæ ordinum, nec non ministris & sororibus tertij Ordinis B. Francisci commodiores Conseruatores & Iudices loco prædictorum Conseruatorum & Iudicum deputari, & subrogari, & propterea pro dictorum Ministri & fratrum parte nobis humiliter supplicatum fuerit, ut eis super his de opportuno remedio providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos huiusmodi supplicationibus inclinatis, discretionis vestræ per præsentis committimus & mandamus, quatenus vos vel duo aut vnus vestrum per vos, vel alium, seu alios, etiam si fueritis extra loca, in quibus Conseruatores & Iudices deputati estis, eidem generali Ministro & fratribus, ac Abbatibus, Ministris, monialibus, & sororibus huiusmodi efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eos à prædictis, vel quibuscumque alijs molestatoribus, iniuriatoribus, & violatoribus præsentibus, & futuris, quouis quæsto colore, quomodolibet indebitè molestari, seu perturbari, ac alias ad executionem earundem litterarum Ioannis prædecessoris huiusmodi, quorum tenores haberi volumus pro expressis, iuxta eorum tenorem, procedatis in omnibus, & per omnia perinde, ac si litteræ ipsæ vobis directæ fuissent. Nos enim vobis super præmissis quodcumque omnia & singula rescripta, & litteræ Apostolicæ quibusuis fratribus dicti Ord. Apostatis concessa, & concessas, citatis, & vocatis quorum interest, examinare, & quatenus illa, vel illas ex subreptione, vel obreptione, aut intentionis defectu nullitatis vitio subiacere repereritis, eosdem fratres ad ordinem prædictum reuocare, & reducere, & etiam si litteræ huiusmodi nullitatis vitio non subiaceant, fratres, qui litterarum, aut rescriptorum huiusmodi vigore habitum dimiserunt, à prouincijs, in quibus in habitu dicti Ordinis visi fuerint eijcere, & etiam extra dictas prouincias ad portandum aliquod signum, per quod à fratribus dicti Ordinis in ipso Ordine manentibus distinguantur, cogere, & compellere generalibusque, ac prouincialibus Magistris, & fratribus Ordinis Minorum Conuentualium nuncupatorum, ne aliqui Ordinis Minorum, & Obseruantie prædictorum professores absque Prælatorum suorum speciali licentia in scriptis habita, in eorum domibus & locis contra tenorem litterarum à piæ memoriæ Leone Papa X. etiam prædecessore nostro super concordia inter ipsos de Obseruantia, & Conuentuales nuncupatos fratres emanatarum, recipere, seu retinere præsumant; et si quos contra dictarum litterarum tenorem iam receperint

rint, eos intra competentem terminum, eis per vos præfigendum, ad dictum eorum, à quo digressi sunt, Ordinem remittant, præcipiendi & mandandi, Contradiçtores, quoque, molestatores, perturbatores, ac inquietatores, quoslibet & rebelles per centuras ecclesiasticas, & alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, &c. Non obstantibus præmissis, ac eiusdem Bonificij prædecessoris, &c. cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque, &c. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 17. Aprilis M. D. XL. Pontif. nostri anno sexto.

X X V I I I.

Vt cogant fratres extra Ordinem commorantes ad eundem
supersque Conuentus redire. *Ibid. fol. 114.*

*Vniuersis & singulis Venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, &
Episcopis, ac dilectis filiis, eorundem Patriarcharum, & Episcoporum
Officialibus, seu Vicariis in spiritualibus generalibus, & eorum
cuiuslibet salutem, & apostolicam benedictionem,*

EXponi nobis nuper fecit dilectus filius Vincentius Lunellus Ordinis fratrum Minor. regul. Obseru. nuncupatorum professor, & totius ipsius Ordinis generalis Minister, quod diuersi fratres Ord. frat. Minor. regul. Obseru. professores pretextu diuersarum à nobis, seu maiori Poenitentiario nostro subreptitiæ, & obreptitiæ extortarum, ab obedientia suorum superiorum se subtraxerunt, & habitu dicti Ordinis dimisso, seu etiam quandoque retento per prouincias, in quibus sub obedientia visi & versati fuerunt, soli vagantur, & alia eorum professioni minime conuenientia faciunt, propter quæ reliqui eiusdem Ordinis professores sub obedientia viuentes, plurimum perturbantur, & exinde etiam scandalum in populis generatur. Quare idem Vincentius Minister nobis humiliter supplicari fecit, vt sibi in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi Ordinis salubrem directionem sinceris desiderantes affectibus, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis & cuiuslibet vestrum per præsentem committimus, & mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum per vos, vel alium, seu alios, vocatis, quorum interest, singulas litteras huiusmodi super earum subreptione, vel obreptione, aut intentionis defectu diligenter examinetis, & vbi illas ex subreptione, vel obreptione, aut intentionis defectu nullitatis vitio subiacere repperitis, eosdem fratres ad obedientiam ipsam dictam auctoritate reuocare, & reducere curetis; nec patiamini aliquos fratres, qui pretextu litterarum à nobis etiam in forma Breuis, aut Poenitentiario nostro præfatto pro tempore extortarum, ab obedientia superiorum suorum se subtraxerint, si habitum Ordinis prædicti dimiserunt, in locis, in quibus in habitu dicti Ordinis visi fuerint residere, et si habitum ipsius Ordinis gestauerint, vbi cumque fuerint, eos aliquod signum, per quod à fratribus dicti Ordinis sub obedientia manentibus dignoscantur, deferre cogatis: nec non generali & prouincialibus Magistris pro tempore existentibus, ac fratribus ipsius Ordinis Conuentualibus nuncupatis, ne aliquos fratres sub regulari Obseruantia degentes absque speciali Prælatorum suorum licentia in scriptis habita, in eorum domibus, & locis præter aut contra tenorem litterarum sël. record. Leonis Papæ X. prædecessoris nostri super cõcordia inter fratres de Obseruantia & Conuentuales nuncupatos emanatarum recipere, siue retinere præsumant, districte inhibentes: ac eis, vt si quos contra tenorem litterarum huiusmodi iam receperint, eos infra, competentem terminum eis per vos postquàm desuper per prædictos fratres de Obseru. nuncupatos requisiti fuerint, præfigendum, ad domum à qua recesserunt, remittant, moneatis, & requiratis. Contradiçtores, &c. Non obstantibus præmissis

A N N O C H R I S T I 1540. P A V L I I I I. A N. 6.

sis, ac pię mem. Bonifacii Papę VIII. etc. cęterisque contrariis quibuscumq. etc.
Datum Romę apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 8. Iunii M. D. XL.
Pontif. nostri anno sexto.

X X I X.

Concedit, vt viuere possint sub regimine fratrum de Obser-
uantia, & regula Urbani IV. *Ibid. fol. 115.*

*Dilectis in Christo filiabus Abbatissa, & monialibus monasterij sanctę
Clare oppidi montis Marsani Ordinis eiusdem sanctę Cla-
re tercię regulę, Aduren. diac.*

CUm sicut exponi nobis nuper fecistis, duodecim iam annis elapsis, vel cir-
ca, vos, quę antea ab ipso vestri monasterii foundationis initio sub nullius
regimine, & absque aliqua regularis obseruantię regula viuere consueueratis,
vt meliorem, & tranquilliorē vitę statum consequeremini, vos curę & regi-
mini fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum submiseritis, prout ad
pręsens submissę estis, & zelo deuotionis accensę sub tertia regula S. Clarę à
fel. rec. Urbano Papa IV. prędecessore nostro instituta, seu concessa, viuere cu-
piatis, & regulam ipsam vobis ab eisdem fratribus tradi obtinueritis: pro parte
vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt vobis, quod sub regulā huiusmodi
viuere possitis, concedere, aliasque desuper opportunę prouidere de benigni-
tate apostolica dignaremur. Nos igitur &c. huiusmodi supplicationibus incli-
nati, vobis vt sub regula S. Clarę vobis tradita huiusmodi viuere, omnibusque
& singulis priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultati-
bus, libertatibus, fauoribus, gratiis, & indultis, aliis Abbatissis & monialibus
eiusdem regulę tam ab eodem Urbano, quam quibuscumque aliis prędecessoribus
nostris Romanis Pontificibus, & Apostolicę Sedis Legatis, aut quibuscumque aliis
in genere concessis, seu communicatis, quorum omnium tenores hic pro suffi-
cienter expressis haberi volumus, frui, & gaudere liberę & licitę possitis, & va-
leatis, apostolica autoritate per pręsentes concedimus: Mandantes dilectis fi-
liis Cantori Ecclesię Tolosan. & officiali Tolosan. quatenus ipsi, aut alter eorum
per se, vel alium, seu alios vobis in pręmissis efficacis defensionis pręsidio assi-
stentes, faciant vos priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, fa-
cultatibus, libertatibus, gratiis, fauoribus, & indultis prędictis pacificę frui &
gaudere, non permittentes vos desuper contra illorum tenorem per quoscum-
que quomodolibet molestari. Contradićtores &c. Inuocato &c. Non obstan-
tibus pię memorię Bonifacii Papę VIII. &c. cęterisque contrariis quibuscum-
que. Datum Romę &c. die 8. Iunii 1540. Pontif. nostri anno sexto.

X X X.

Declarat, conuentus & monasteria reformata Regni Na-
uarrę vniri debere prouincię Aragonię,
Ibid. fol. 116.

*Dilecto filio Ministro prouinciali Ordinis fratrum Minorum de Ob-
seruantia nuncupatorum prouincię Aragonię secun-
dum morem dicti Ordinis.*

EXponi nobis nuper fecisti, quod licet postquam aliàs fel. rec. Adrianus Sęx-
tus primo, & deinde Clemens VII. Romani Pontifices prędecessores no-
stri

Annal. Minor. Tom. VIII.

ii 3

stri fratrum Minorum Conuentualium nuncupatorum, ac sanctæ Crucis oppidi Campefi sororum tertii Ordinis S. Francisci, domos, ac alia monialium monasteria Ordinis S. Claræ sub cura dictorum fratrum Minorum Conuentualium, nuncupatorum degentia in Regno Nauarræ consistentia per eorum litteras reformari mandauerant, cum fuisset ortum dubium, an domus & monasteria huiusmodi de Aragoniæ, seu Burgen. prouincia essent, idem Clemens prædecessor dilecto filio nostro Francisco tituli sanctæ Crucis in Hierusalem Presbytero Cardinali, tunc in Minoribus constituto, Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum generali Ministro, per suas in forma Breuis litteras commiserit, vt domos & monasteria prædicta, postquam reformata forent, alteri ex dictis Aragoniæ, vel Burgen. prouinciis vniret & incorporaret: & dictus Franciscus Cardinalis ad dictarum litterarum executionem etiam iuxta concordiam tempore piæ mem. Leonis Papæ X. etiam prædecessoris nostri inter Conuentuales, & de Obseruantia nuncupatos Ordinis Minorum fratres procedens, domos, & monasteria prædicta dictæ prouinciæ Aragoniæ vniuerit & incorporauerit, seu vniri, & incorporari mandauerit, sicque reformatio & vnio domorum, et monasteriorum prædictorum ad te, tanquam in tua prouincia consistentium, spectare debeant: nihilominus dilectus filius prouincialis Minister eiusdem Ordinis Minorum de Obseruantia prouinciæ Burgen. prædictæ prætendens domos et monasteria prædicta de sua prouincia esse, in illis reformandis se intromittere nititur, in magnam eiusdem Ordinis confusionem, et perturbationem, ac scandalum plurimorum. Quare nobis humiliter supplicari fecisti, vt in præmissis opportunè prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur confusionem, et scandala huiusmodi tollere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, volumus et apostolica tibi auctoritate committimus, quatenus domos et monasteria prædicta aliàs iuxta formam litterarum prædictarum reformes, et postquam reformaueris, dictæ prouinciæ Aragoniæ vnias et incorpores: Inhibentes prouinciali Ministro prouinciæ Burgen. huiusmodi, ne in reformandis domibus, et monasteriis prædictis, se intromittere, aut te impedire præsumat: fratribus verò, et Abbatissis et monialibus domorum, et monasteriorum eorundem mandantes, vt tibi tanquam eorum prouinciali Ministro in his, quæ ad tuum officium pertinent, omnino pareant, et obediant, et tua salubria monita adimpleant: præcipiendo quoque venerabilibus fratribus Archiepiscopo Casaraugustan. et Episcopo Pampilonen. vel eorum in spiritualibus Vicariis generalibus, quatenus ipsi, vel vnus eorum per se, vel alium seu alios, tibi in præmissis efficacia defensionis præsidio assistentes, faciant easdem præsentis inuiolabiliter obseruari, non permittentes aliquid in contrarium per dictum prouincialem Ministrum prouinciæ Burgen. vel quoscumque alios quom odolibet attentari. Contradictores etc. Inuocato etc. Non obstantibus præmissis etc. ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ etc. die 4. Iulii 1540. Pontificatus nostri anno sexto.

X X X I.

Concedit eis vt possint succedere in bonis temporalibus,
eorumque confirmat priuilegia.

Ex Bullario Roder. num. 5.

*Dilectis filiis Generali & prouincialibus Magistris, vniuersisque
fratribus Ordinis Minorum Conuentualium
nuncupatorum.*

Exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, quod licet quamplura priuilegia, exemptiones, immunitates, libertates, gratiæ, & indulta
vobis

vobis & Ordini vestro per diuersos Romanos Pontifices, præsertim Sixtum IV. per quasdam sub pridie Kalendas Septembris incipientes, *Vniuersalis Ecclesia*, Mare magnum nuncupatas, & Leonem X. prædecessores nostros per alias super electione Magistri generalis eiusdem Ordinis, vniuersalique vnione & concordia inter vos & fratres dicti Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum initis sub pridie Idus Iunij datis, eorum Pontificatus quarto, respectiue annis desuper confectas sub plumbo litteras, *Bullam concordia*, nuncupatas, concessa fuerint, & inter cætera vobis per Sedem Apostolicam indultum fuerit, quod in temporalibus bonis, in quibus de iure succederetis, si in sæculo maneretis, succedere; nec non legata, relicta, elemosynas, & quancumque pecuniarum summam, aliaque bona, quæ vobis in futurum relinqui vel elargiri contingeret, recipere, tenere, & habere, ac in vestros vsus conuertere, omnibusque & singulis alijs priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, & indultis, fratribus dicti Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatis, & illorum Ordini prædictis quomodolibet concessis vti, frui, & gaudere, liberè, & licitè posssetis, prout in singulis prædictis, & aliis desuper confectis litteris plenius continetur. Ipsaque priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, & gratiæ, indulta, & concessiones in viridi sint obseruantia: Cupitis tamen pro maiori animi vestri satisfactione, priuilegia, exemptiones, immunitates, libertates, gratias, indulta, & concessiones huiusmodi auctoritate nostra roborari. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, vt votis vestris huiusmodi annuere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur &c. huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula priuilegia, exemptiones, immunitates, libertates, gratias, indulta, & concessiones huiusmodi & desuper confectas litteras, quarum omnium tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus: decernentes ea, (ita tamen quod temporalia vobis per prædecessores nostros concessa, de Superioris vestri licentia tantum in vestros particulares vsus conuertere possitis) inuiolabiliter obseruari, & vobis suffragari debere. Sicque per quoscumque Iudices & Commissarios &c. iudicari et diffiniri debere, irritumque & inane &c. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis &c. cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die 27. Octobris 1540. Pontificatus nostri anno sexto.

FINIS BVLLARVM TOMI VIII.

PRO-

PROTESTATIO A V T H O R I S.

LECTOR aduerte, in Elogijs virorum Illustrium, quos hoc libro complexus sum, nonnulla me obiter attingere, quæ sanctitatem ipsis videantur ascribere; perstringo nonnunquam aliqua ab ijs gesta, quæ cum vires humanas superent, miracula videri possunt: præfagia futurorum, arcanorum manifestationes reuelationes, illustrationes, & si quæ sunt alia huiusmodi: beneficia item in miseros mortales eorum intercessione diuinitus collata; demum nonnullis sanctimoniam, vel martyrij videor appellationem tribuere. Verum hæc omnia ita meis lectoribus propono, vt nolim ab illis accipi tanquam ab Apostolica Sede examinata, atque approbata: Sed tanquam, quæ à sola suorum Auctorum fide pondus obtineant, atque adeò non aliter quam humanam historiam. Proinde Apostolicum Sac. Congregationis S.R. & Vniuersalis Inquisitionis Decretum Anno 1625. editum, & anno 1634. confirmatum, integre, atque inuiolate, iuxta declarationem eiusdem Decreti à Sanctiss. D.N.D. Urbano Papa VIII. anno 1631. factam seruari à me omnes intelligant, nec velle me, vel cultum, aut venerationem aliquam per has meas narrationes vlli arrogare, vel famam, & opinionem sanctitatis, aut martyrij inducere, seu augere, nec quicquam eius existimationi adiungere, nullumque gradum facere ad futuram aliquandò vllius Beatificationem, vel Canonizationem, aut miraculi comprobationem. Sed omnia in eo statu à me relinqui, quem seclusa hac mea lucubratione obtinerent, non obstante quocunque longissimi temporis cursu. Hoc tam sancte profiteor, quàm decet eum, qui Sanctæ Sedis Apostolicæ obedientissimus haberi filius cupit, & ab ea in omni sua inscriptione, & actione dirigi.

INDEX

I N D E X ALPHABETICVS OMNIVM BVLLARVM

Quæ in Regesto Tomi octavi continentur.

A

- ACCEPIMVS nuper non sine.* Leo X. bulla 55.
Accepimus quod alias. Clemens VII. 40.
Accepimus quod cum alias. Leo X. 40. 43.
Accepimus quod licet. Clem. VII. 35.
Accepimus siquidem. Leo X. 5. 74.
Ad uberes fructus quos. Clem. VII. 21.
Affectu benevolentia Episcopalis. Leo X. 81.
Affectu benevolentia spiritualis. Leo X. 6. 68.
Alias tuis supplicationibus. Paulus III. 22.
Andreas miseratione diuina. Clemens VII. 26.
Animas lucrifacere. Leo X. 27. 64.
Augustinus Spinula. Clem. VII. 25.

C

- CHRISTIANA deuotionis affectus.* Alexand. VI. 69.
CHRISTOPHARUS Numayus. Leo X. 71.
Cum alias tempore fel. rec. Clem. VII. 4.
Cum alias nonnulli. Leo X. 29.
Cum autem sicut accepimus. Leo X. 32.
Cum communitas Burgi. Leo X. 73.
Cum communitas castri Rogliani. Leo X. 67.
Cum communitas ciuitatis Montis Pilosi. Clemens VII. 32.
Cum communitas & homines. Clemens VII. 5.
Cum communitas & populi. Leo X. 39.
Cum communitas oppidi seu Terra. Paulus III. 19.
Cum dudum fel. rec. Iulius II. 22.
Cum intellexerimus. Alexand. VI. 83.
Cum inter alia salubria. Leo X. 53.
Cum inter nostra. Iul. II. 21.
Cum Minister & Patres. Leo X. 83.
Cum sancta regula vestra. Leo X. 54.
Cum saepenumero accidat. Leo X. 56.
Cum sicut accepimus. Alexand. VI. 82. Leo X. 25. 30. 50. Clem. VII. 6.
Cum sicut nobis fecistis. Leo X. 61.
Cum sicut expoui nobis nuper fecistis. Leo X. 42. 45. 49. Paulus III. 18. 29.

Cum

Index omnium Bullarum.

Cum sicut nobis exponi fecerunt. Leo X. 41.
Cum sicut nobis exponi fecisti. Alexand. VI. 75. Clem. VII. 36.
Cum sicut nobis exponi fecistis. Paulus III. 14.
Cum sicut nobis nuper exponi fecisti. Iul. II. 44. Leo X. 60. Paulus III. 7.
Cum sicut nobis nuper exponi fecistis. Leo X. 8. 13. 82. Clemens VII. 1. 23.
 Paulus III. 5. 9.

D

D *Ecet ex Romani Pontificis.* Clemens VII. 15.
Deuotionis vestra sinceritas. Paulus III. 2.
Dominicus miseratione diuina. Iul. II. 36.
Dudum fel. rec. Alexandr. Leo X. 18. 48.
Dudum fel. rec. Ioanni. Paulus III. 27.
Dudum fel. rec. Leoni. Clem. VII. 9.
Dudum fel. rec. Pius, II. Leo X. 80.
Dudum fel. rec. Sixtus. Leo X. 16.
Dudum per fel. rec. Leonem. Clem. VII. 3. 10.
Dudum per nos accepto Leo X. 57.
Dudum siquidem fel. rec. Ioanni. Leo X. 46. Clem. VII. 2.
Dudum siquidem postquam. Clemens VII. 16.
Dudum fructus vberes. Iulius II. 8.
Dum consideramus. Clem. VII. 17.
Dum fructus vberes. Paulus III. 1.
Dum intra mentis nostræ. Clem. VII. 8.
Dum præcelsa meritorum. Leo X. 9.

E

E *A qua per Sedem.* Leo X. 17.
Ea qua pro monasteriorum Iulius II. 25.
Etsi pro iniuncta nobis fuit. Paulus III. 24.
Exhibita nobis nuper. Paulus III. 31.
Eximia deuotionis affectus. Alexand. VI. 78. Iulius II. 6. 26.
Ex iniuncto nobis. Iulius II. 17.
Exponi nobis fecerunt. Leo X. 15. 36.
Exponi nobis fecisti. Iulius II. 18. 40. Leo X. 10. 23.
Exponi nobis fecistis. Alexand. VI. 84. Leo X. 21. 66. 76. 79. Clemens VII. 13.
Exponi nobis nuper fecerunt. Iulius II. 46. Leo X. 59. 65. Clemens VII. 12.
 Paulus III. 12. 20. 26.
Exponi nobis nuper fecisti. Iulius II. 32. 34. 37. Leo X. 69. Paulus III. 21. 23. 30.
Exponi nobis nuper fecistis. Iulius II. 7. Leo X. 3. 37. 62. 70. 75. 77. Clemens VII.
 24. 37. Paulus III. 3. 6. 10. 16.
Exponi nobis nuper fecit. Leo X. 78. Clemens VII. 33. 39. Paulus III. 4. 25. 28.
Expositum fuit. Alexander VI. 73.
Expositum uobis fuit. Paulus III. 24.
Ex relatione. Iulius II. 27.

F

F *Ranciscus miseratione diuina.* Paulus III. 8. 11.

H

H *Is, per qua Christi.* Iulius II. 9.
His, qua pro hospitalium. Iulius II. 4.
Humilibus supplicum votis. Leo X. 26.

Illius

Index omnium Bullarum

I

- I**lius cuius in pace. Clemens VII. 14.
Iniunctum nobis. Alexand. VI. 74. Iul. II. 39.
In militantis. Iulius II. 10.
In pastoralis specula. Clemens VII. 27.
In suprema dignitatis. Iul. II. 29. Leon. X. 11.
Intelleximus aliquos. Alexand. VI. 76.
Intelleximus quosdam in dubium. Leo X. 20.
Inter cetera divina. Iulius II. 24.
Inter cetera regularis Observantia. Leo X. 1.
Iustis petentium votis.
Iustum & rationabile censemus. Leo X. 7.

L

- L**aurentius miseratione divina. Leo X. 34.
Licet alias postquam salueramus. Leo X. 19.
Licet nuper per quasdam. Iulius II. 43.

M

- M**erentur vestra deuotionis. Leo X. 2.

N

- N**on sine magna mentis. Clemens VII. 18.
Non sine mentis displicentia. Leo X. 51.
Non sine nostra mentis. Leo X. 38.
Nuper in sacro Lateranensi. Leo X. 28.
Nuper nobis exponi. Iulius II. 31.
Nuper nobis pro parte. Clem. VII. 19.
Nuper per alias nostras. Leo X. 12.
Nuper pro parte dilectorum. Leo X. 22. Adrian. VI.
Nuper pro parte vestra. Clem. VII. 20.

O

- O**ffitij nostri debitum exigit. Clem. VII. 11.
Olim fel. rec. Leo Papa. Clemens VII. 22.

P

- P**astoralis officij. Alexand. VI. 79.
Pijs fidelium votis. Iul. II. 5. 12. Clem. VII. 7.
Pijs petentium votis. Iulius II. 11.
Pijs supplicum votis. Alexand. VI. 80.
Postquam ad summi Apostolatus. Leo X. 33.
Postquam disponente Domino. Leo X. 47.
Pro parte tua. Leo X. 14.

INDEX

Questus

Index omnium Bullarum.

Q

Questus est nobis. Clemens VII. 34.
 Quia nuper accepimus. Leo X. 58.
 Quum dilecti filij generalis. Clemens VII. 30.
 Quum non sine multa. Clem. VII. 31.

R

Rationi congruit. Iulius II. 1. 2. 3. 15.
 Regimini vniuersalis ecclesie. Iulius II. 19.
 Religionis suadet honestas. Leo X. 4.
 Romanum decet Pontificem. Iulius II. 30.
 Romanum Pontificem decet. Paulus III. 13.

S

Sacra Religionis. Alex. VI. 68. 77. 81. Iul. II. 23.
 Sacra religionis puritatem. Leo X. 35.
 Sacra religionis sub qua. Alex. VI. 71. Iul. II. 42. 45. Paulus III. 15.
 Sacri Apostolatus ministerio. Paulus III. 17.
 Sacrosancta militantis Ecclesie. Alex. VI. 70. 78.
 Sancto ac pio. Iulius II. 13.
 Sane pro parte vestra. Clem. VII. 29.
 Sedes Apostolica. Iulius II. 14.
 Sedis Apostolica providentia. Clem. VII. 38.
 Significatum est nobis. Leo X. 31.
 Sincera deuotionis affectus. Iul. II. 35. 38. 41. Clem. VII. 12.
 Solet Sedis Apostolica circumspicere. Leo X. 63.
 Sua nobis dilecti filij. Leo X. 44.
 Superioribus diebus. Leo X. 24.

V

Vacantibus sub religionis Obseruantia. Clem. VII. 28.
 Vniuersa diuina maiestas. Iul. II. 28.
 Votis Domino sub. Iulius II. 16.
 Votis fidelium personarum. Iulius II. 20.

F U N I S.

INDEX

INDEX COPIOSISSIMVS RERV ET VERBORVM.

A

- A**BSOLVTIONIS à censura Ecclesiastica vis, & necessitas. an. 1511. n. 2.
Adriani VI. Pont. inauguratio. 1522. n. 1. Moritur, laudatur. 1523. n. 40. Missionarijs Indiarum certas conditiones præscribit 1522. n. 4.
Adrianus N. Archiepiscopus Ennensis. 1531. n. 13.
Ægidius Delphinus Minister Generalis multumolitur in familia Obseruantum contra litteras Apostolicas. 1502. n. 41. Præfert Ordinis reformandi desiderium 1503. n. 3. Studet Ordinis vnioni, sed frustra. 1503. n. 4. & 5. Officio deponitur. ibidem n. 6. & anno 1506. n. 4. conatur restitui, & moritur. ibidem n. 5.
Ægidius Florentinus vbi sepultus? 1506. n. 14.
Ægidius Laurentianus vbi, qualis? 1512. n. 16.
Ægidius socius Pauli Trincij. 1506. n. 23.
Agnetis Barchionen. epitaphium. in addit. tom. 2. n. 5.
Agnes à Conceptione. an. 1507. n. 63.
Agnes N. laudatur. an. 1536. n. 18.
Agniculus deuotissimus. an. 1509. n. 29.
Agriculturæ scriptor celebris. 1502. n. 23. eam promouet Franc. Ximenius, vide *Ximenius*.
Albertus de Deresteyn Minister prouincialis Hungariz. an. 1520. n. 30.
Albertus Marchesius vir doctus. 1531. n. 11.
Albertus Sartianen. vbi sepultus? 1506. n. 18.
Alexander VI. Pont. instituit Minoritas Commissarios Cruciatæ contra Turcas. 1501. n. 3. Concedit superioribus Obseruantum facultatem eiiciendi ex ordine incorrigibiles n. 5. Ordinem Virginum Conceptionistarum subijcit regimini Fratrum Minorum n. 7. & 13. approbat ordinem Annuntiatarum n. 28. Superioribus Obseruantum communicat priuilegia quorumuis aliorum ordinum n. 48. Clarissas, & tertiarias eximit à taxis, & gabellis. n. 48. & alia priuilegia concedit. Ibidem. Confirmat constitutionem Sixti IV. de Concept. B.V. 1503. num. 13. Moritur. an. 1503. n. 8.
Alexander Italus ab infidelibus occiditur. an. 1506. n. 9.
Alexander Rossetti Commissarius Apostolicus in Galliam mittitur ad reformandos *Annal. Minor. Tom. VIII.*
Conuentuales. 1521. n. 21. an. 1525. n. 29.
Alexander Veronen. vbi? an. 1506. num. 14.
Alexander de Borbica, vir doctus, & pius an. 1511. n. 10.
Alexander de Zigist miraculis clarus, 1506. num. 28.
Alphonsus Albuquerqueius Indianæ classis Præfectus. an. 1505. n. 2.
Alphonfus Alcañizes virtutibus venerabilis. an. 1534. n. 82.
B. Alphonfus Borox vbi sepultus? 1506. n. 39.
Alphonfus à Castro fit Custos prouinciæ S. Iacobi. 1524. n. 25.
Alphonfus Cauallier Episcopus Sardien. 1526. num. 34.
Alphonfus Espinarius cum socijs destinatur in Indiam 1502. n. 3. reuertuntur 1511. n. 1.
Alphonfus Ferdināus de Lugo Indianæ classis Præfectus, Tenariz expugnator. 1512. num. 17.
Alphonfus Fonseca Archiep. Tolētan. 1502. num. 8.
Alphonfus à Lonzana Commissarius Fabricæ Vaticanæ 1512. num. 11. & 12. & Nuncius Apostolicus. ibid.
Alphonfus à Manzaneta vbi iaceat. an. 1526. num. 43.
Alphonfi Molinæ origo, & virtus in Commissione Indorum, 1529. n. 5.
Alphonfus Sartor, vir summe sanctitatis, 1525. n. 13.
Alphonfus de Saluaterra Minister prouinciæ Conceptionis 1524. n. 23. & 1531. n. 7.
Alphonfus Suarez vnus ex duodecim socijs Martini de Valentia, vbi iaceat? 1507. n. 49.
Alphonfus de Villa-sancta Episcopus Scopulen. an. 1526. n. 34.
B. Amadeus frater germanus Beatricis à Sylua, 1501. n. 8. Amadæorum congregatio instauratur. 1512. n. 10. ad nouam separationem post Bullam vnionis adspirant fauentibus Perusinis 1520. n. 32. 33.
Amandus Zierixien. doctrina, & humilitate insignis. 1525. n. 15. Minister prouinciæ Coloniae 1534. n. 78. Moritur. ibid.
Ambrosius Aquilanus, 1506. n. 23.
Ambrosius à Ciuitella, 1510. n. 18.
Ambrosius Lombardus, 1506. n. 13. an. 1507. num. 34.
Ambrosius à Mediolano, seu à Milliano anno

INDEX R E R V M.

pp 1505. n. 15. & 1507. n. 47.
 Ambrosius à Ripatransona. 1506. n. 1.
 Anastasius Mediolanensis. 1506. nu. 13. &
 num. 89.
 Anastasius à Monte. 1506. n. 89
 Andreas à Castro. anno 1527. n. 15. & 1529
 num. 44.
 Andreas à Colle quis, & qualis? anno 1506.
 num. 14.
 Andreas Ebronius Minister prouinciæ Saxo-
 niæ S. Crucis. 1518. n. 37
 Andreas ab Eciza Minister prouinciæ Castel-
 læ. 1520. n. 58. 1523. n. 32
 Andreas Fauntin. 1506. numer. 21. author
 montis Pietatis Cremonen. in addit. tom. 7
 num. 39.
 Andreas Fulginas Minister prouinciæ S. Fran-
 cisci. 1527. n. 15
 Andreas Grosssetanus. 1501. n. 27. & 1506.
 num. 14.
 Andreas Spoletani Martyris vita. anno 1532.
 num. 22.
 Angela à Defenzano fundatrix Virginum Vr-
 sulistarum. 1537. n. 21
 Angela Martinez à Meidis. 1517. n. 61
 Angelus de Borsis quis, & vbi iacet? 1506.
 num. 14.
 Angelus de Ciuitella Aretij. 1506. num. 14.
 Vicarius prouinciæ Tusciz. 1506. nu-
 mer. 14.
 Angelus à Clauasio Vicarius generalis. anno
 1506. numer. 17. Laudatur. anno 1520.
 num. 27.
 Angelus Florentin. laudatur anno 1502. nu-
 mer. 31.
 Angelus à Monte-Leone. 1506. n. 14
 Angelus de Neapoli Minister prouinciæ Terre
 laboris. 1531. n. 7
 Angelus Pincianus. 1531. n. 10
 Angelus à Piscarijs. 1506. n. 24
 Angelus Soncinas. 1506. n. 31
 Angelus de Verbosa. 1506. nu. 30. Vicarius
 prouinciæ Bosniæ. ibid.
 Angli in Lutheranismum declinant. 1535.
 num. 15.
 Anna Bogertzia. 1516. n. 59
 Anna à Conceptione elogium. 1536. nu-
 mer. 18.
 Annunciarum ordo, vide *Ordo*.
 Anselinus N. Episcopus S. Leonis. 1526.
 num. 34.
 Antonia de Braccamonte. 1516. n. 58
 Antonius Abbas ab hæreticis occisus. 1512.
 num. 18.
 Antonius à S. Angelo Falfanellæ anno 1506.
 num. 19.
 Antonius Ariminensis. 1506. n. 11
 Antonius de Arsene. 1506. n. 18
 Antonius Bitontin. 1506. n. 22
 Antonius à Burgo Reatino. 1506. n. 12
 Antonius à Calcena, Minister prouinciæ
 Aragoniz. 1524. numer. 21.
 Commissarius generalis nationis Hispani-
 cæ. an. 1527. num. 8. & 10. & 528. nu-
 mer. 3.
 Vicarius generalis totius Ordinis. ibi-
 dem.
 Restrigitur eius iurisdiclio. anno 1508.

numer. 4.
 Cogit congregationem generalem in Hi-
 spania. numer. 6.
 Prospicit rebus Indicis num. 9.
 Commissarius nationalis Hispaniz. 1533.
 numer. 3.
 Fit Episcopus Dertusensis. anno 1537.
 Antonius de Castrianis Episcopus Caliceu-
 sis, & Leopolitanus. 1506. num. 85. &
 1507. n. 46.
 Antonius à Ciuitate Rodrici 40. Fratrum.
 Prefectus in Indijs. 1527. num. 14. Min-
 ister prouinciæ S. Euangelij. anno 1536
 num. 2.
 Antonius Cremonensis. 1506. n. 18
 Antonius, & Didacus Indiani pueri pro Fide
 trucidati. 1529. n. 12
 Antonius Ferdatus Magister generalis Con-
 uentualium. 1534. n. 70
 Antonius Ferrarien. 1506. n. 15
 Antonius à Fricario. 1506. n. 22
 Antonius Fulminei. 1506. n. 23
 Antonius Garde Episcopus Libanensis. 1502
 num. 34.
 Antonius à Garay reuunciato Episcopatu re-
 dit ad ordinem. 1514. n. 31
 Antonius à Gauacijs. 1501. n. 27
 Antonius Guevara Caroli V. Imperatoris
 Ecclesiastes anno, 1503. num. 14. & 1525
 numer. 6. & 7. fit Episcopus Guadiceñsis.
 1528. num. 20. item Mindonienis. 1537.
 num. 22.
 Antonius Gusmanus Minister prouinciæ S.
 Iacobi. 1514. num. 25. & 1523. n. 31. &
 1529. n. 17.
 Antonius à S. Ioanne, vbi? anno 1506.
 num. 14.
 Antonius à Lauda. 1506. n. 28
 Antonius Laurerius laudatur. 1505. n. 2. &
 1510. num. 2.
 Antonius à Leonissa Vicarius prouinciæ San-
 cti Angeli. 1506. num. 24. & anno 1517.
 num. 11.
 Antonius Manriques Episcopus Calagurita-
 nus. 1507. n. 59
 Antonius Marcellus Magister generalis Con-
 uentualium. 1517. n. 29
 Antonius à Martyribus Christianos Indiarum
 reformat. 1506. n. 1.
 Antonius à Montefalcone. 1506. n. 12
 Antonius à Monte Milone. anno 1506. nu-
 mer. 13.
 S. Antonius Paduanus apparet, & solatur
 Beatricem à Sylua in proposito castitatis.
 1502. n. 8.
 Liberat à naufragio. 1504. nu. 48. multa
 eius miracula in couentu Titi. an. 1514.
 num. 36.
 Antonius Panicandus Minister prouinciæ.
 Prouinciæ. 1520. num. 53.
 Antonius Paschalius Episcopus Rossensis.
 1520. n. 35.
 Antonius Pisanus pietate, & arte pictoria
 insignis anno 1502. n. 30
 Antonius de Plebe Commissarius nationalis
 Hispaniæ. 1533. n. 3
 Antonius de Porta Minister prouinciæ Car-
 thaginæ. 1508. n. 6
 Ant-

INDEX R E R V M.

- Antonius Purus. 1506. n. 13
 Antonius à Ripa. 1514. n. 9.
 Antonius de Roccamora Episcopus Andriensis. 1503. num. 23
 Antonius Salscolinus Magister generalis Conuentualium. 1519. n. 6. Episcopus Mineruensis. 1525. n. 30
 Antonius Segedinus Ludouici Hungariæ Regis ecclesiastes, & contra Turcas fortis bel-lator. 1526. n. 27
 Antonius Senensis. 1506. n. 14
 Antonius à Sosa. 1520. n. 51
 Antonius à Stroncone. 1506. n. 11
 Antonius de Tablada Visitator generalister-tij Ordinis in Hispania, eiusque cum Ob-seruantibus discordia. 1537. n. 32.
 Antonius de Tauro Episcopus Castrensis in Sardinia. 1501. num. 3
 Antonius Trombetta. 1508. nu. 18. & 1509. numer. 32. Archiepiscopus Athenarum, laudatur. 1511. num. 13. Episcopus Vr-binas. ibidem.
 Antonius Tudertin. 1506. n. 11
 Antonius Vercellen. 1506. n. 12
 Antonius Vlissiponensis Minister prouinciz Portugalliz. 1524. n. 24
 Antonius Zamoranus. 1510. n. 13. & 24
 Apollonia Pighinesia. 1513. n. 19
 Apollonij Aquilani elogium. 1504. n. 37
 Apostata cum misericordia tractandi. 1520. num. 27.
 Aquilani iubetur restituere sacra supellecti-lem Conuentus S. Bernardini. 1539. n. 19
 Archangelus Alcamensis Vicarius prouinciz Siciliz. 1506. n. 21
 Archangelus Aquilanus. 1506. n. 23
 Archangelus à Calataffimo miraculis clarus 1505. num. 37. Vicarius prouinciz Siciliz ibidem.
 Archangelus à Campobasso Vicarius prouin-ciz S. Angeli. 1506. numer. 24. & 1513. num. 11.
 Archangelus Placentin. Vicarius prouinciz Mediolanen. 1508. num. 13. Vicarius ge-neralis Cismontanus. ibid.
 Archangelus Vallisoleran. 1502. n. 25
 Arditijs Vercellen. in addit. tom. num. 5

ARCHIEPISCOPI FRANCISCANI.

- Antibaren. Ludouicus Cherigattus. an. 1528 num. 20.
 Athenarum Antonius Trombetta. an. 1511. num. 13.
 Beryten. Bernardinus de Gemonia. an. 1531. num. 13.
 Braccaren. Didacus à Sylua. anno 1523. num. 41.
 Chalcedonen. Franciscus N. 1504. n. 38
 Colosien. Leonardus de Balestrinis. 1506. n. 35
 Colocen. in Hùgaria Paulus Tomoreus 1523 n. 54. & 55. eius gesta 1526. n. 20. & 21.
 Franciscus de Frangepanibus. 1539. nu-mer. 27
 Damascen. Simon. de Podio. 1532. n. 34
 Dyrrachien. Ludouicus Bianchus. an. 1540. num. 27.
 Ennen. Adrianus N. 1531. n. 13
Annal. Minor. Tom. VIII.

- Granaten. in Indijs Occidental. 1510. n. 25
 Hydruntinus Seraphinus à Calabria. 1506. num. 22.
 Nazaren. in regno Neapolitano Gregorius Benignius. 1513. n. 13
 Naxien. & Parien. Ioseph de Montanaris. 1538. n. 11.
 Patracen. Marcellus Cherinus. 1520. n. 35
 Ragusinus Raynaldus à Cottiniola. 1506. n. 5 & 1510. n. 10.
 Iulianus de Maffais. 1595. n. 32
 Sardeorum in Lidia Franciscus N. 1529. n. 40
 Tuamen. in Hibernia Mauritius à Portu. 1510 num. 15.
 Philippus Pinson. 1503. n. 23
 Arnoldus de S. Felice Vicarius generalis Vi-tramontanus. 1525. num. 10. Commissa-rius nationalis Galliarum. 1526. num. 43.
 Commissarius generalis Cur. Rom. 1529. n. 18. Moritur. 1535. n. 39
 Augustinus Alueldus. 1520. n. 1.
 Augustinus de Salona. 1506. n. 14
 Author quando venit in Italiam Anno 1529. in fine: incipit colligere opuscula S. Fran-cisci. 1527. n. 20. meditatur aphorismos in regulâ Minorum. 1529. n. 20. S. Theo-logiz studuit Conimbricæ, & quibus Ma-gistris. 1539. num. 27. docet Salmanticæ. 1540. n. 33.

B

- B** Alduini Belgici Græcorum Imperatoris, & sociorum militum euentus. in addit. tom. 1. n. 4.
 Balthasar à Clauario. 1506. n. 17
 Balthasar Florentin. 1506. n. 14
 Baptizati à Franciscanis in India septem cir-citer milliones infidelium. 1537. n. 3
 Baptismus vt conferendus Indis decernitur in Concilio. 1536. n. 3. & a Summo Pon-tifice 1537. num. 6. quibus ritibus. 1537. n. 4. an conferendus sine consueta solemnitate? n. 5.
 Baptista Balduccia. 1502. n. 32
 Baptista de Lograno. 1506. n. 23. & 1516. num. 13.
 Baptista Florentin. 1506. num. 23. & 1510. num. 13.
 Baptista Talliacarne Vicarius generalis Cis-montanus. 1506. n. 12
 Baptista Theutonicus. 1506. n. 23
 Baptista Varanz vita. an. 1509. n. 25. & seq.
 Barnabas N. 1518. n. 27
 Barnabas Interamnen. 1506. nu. 11. & fufius anno 1516. n. 12.
 Bartholomæus Anglarien. 1506. n. 14
 Bartholomæus Batlanen. 1531. n. 12
 Bartholomæus Cordonus. 1535. n. 39
 Bartholomæi Fabrianen. conuersio notabi-lis, & virtutes. 1505. numer. 20. & 1506. num. 23
 Bartholomæus Guadalupen. 1515. n. 18
 Bartholomæus Middelburgen. 1517. n. 56
 Bartholomæus à Popula Minister prouinciz S. Gabrielis, 1535. num. 31. ibid. Beticæ
 Barthol. de Ruere Episc. Ferrar. Patriarc. An-tio-

INDEX R E R V M.

- tiochenus, 1503. n. 16
 Bartholomeus Tridentinus, 1506. n. 16
 Bartholomeus de Yano, 1506. n. 11
 Beatrix à Beamonte, 1520. n. 19
 Beatrix à Gereà, 1520. n. 21
 Beatrix à Rusconibus, 1506. n. 18
 Beatrix à Sylua ducitur in aulam Regum Hispaniæ: eius forma multos ad mutuas cedes incendit, 1501. n. 8. à consanguinea Regina propterea punitur, ibidem. castitatem, vouet, ibidem. Deiparæ Virginis visitatione roboratur, item S. Antonij Paduani, ibidem. Fuit soror B. Amadei, ibidem. In Monasterium se recludit, ibidem num. 9. Vultu perpetuum velato, ibidem. à Deipara secundo visitatur, ibidem. & monetur instituendi Ordinis Conceptionis, ibidem. duodecim Virgines acquirit sui propositi socias, & ordinem instituit, ibidem. Confirmationis litteras obtinuit miraculose, ibidem n. 11. morte prædicta pie obit insidente fronti stella, ibid. De illius corpore certatur, & adjudicatur sui instituti Virginibus, ibid. n. 12. & 13.
 Bessamius Theutonicus 1506. n. 24. & 1508. num. 16.
 Bellum Africanum feliciter ducit Franciscus Ximenius 1509. n. 1. & seqq.
 Bellum sacrum idem egregie promouet, 1506 num. 72. & fr. Ludouicus à Turre, 1501. num. 3.
 Benedictus à Camerino, 1506. n. 11
 Benedictus Cremonen. moritur, 1537. n. 11.
 Benedictus Gennelius Vicarius generalis Cæmont. 1533. n. 8
 Benedictus Papien. Commissarius Curie Romanæ, 1512. n. 7
 Benedictus à S. Torquato, 1519. n. 5
 Beneuendæus, 1506. n. 16.
 Bernardina Antonij, 1532. n. 29
 Bernardinus de Aguera, 1523. n. 58
 Bernardinus de Areualo Minister prouinciæ Conceptionis, 1528. n. 6
 Bernardini de Armentia Epistola de statu Ecclesiastico politico, & naturali regionis *Fluminis argentei* in India anno 1538. n. 3
 Bernardinus Astensis Vicarius generalis Capucinorum, 1535. n. 38
 Bernardini Feltrensis sepultura, 1506. n. 17
 Bernardinus Forosempromien. 1539. n. 24.
 Bernardinus à Fossa Minister prouinciæ S. Bernardini, 1503. n. 18. Item Bosnæ, ibid. Item Dalmatiæ, ibid. Vicarius S. Bernardini, 1506. n. 23. Moritur, 1503. n. 14. & 19. eius pueritia, & adolescentia, nu. 14. studet iuris prudentiæ n. 15. & 16. deliberat de statu vitæ, ibid. fit Minorita, n. 17. grauius ægrotat, & apparente sibi Bernardino Senensi sanatur, ibidem. eius munia in religione, & præclaræ virtutes n. 18. eius miracula n. 19. eius anima in cælum deferri videtur, ibi d. eius sepultura, ibid.
 Bernardinus Gemonen. Archiepiscopus Berysen. 1531. n. 13.
 Bernardinus Georgius moritur anno 1536. num. 12.
 Bernardinus de Grouama Episcopus Alexiæ. 1518. n. 23.
 Bernardinus de Gualdo Minister prouinciæ S. Francisci, 1531. n. 7
 Bernardinus à S. Ioanne, 1519. n. 26
 Bernardinus de Leonardo in addit. ad tom. 7. num. 42.
 Bernardinus N. Archiepiscopus Carthaginensis. 1519. n. 15
 Bernardinus N. Reginae Matris Galliarum confessorius, 1523. n. 15
 Bernardinus à Numba, 1519. n. 26
 Bernardinus Occhinus Vicarius Generalis Capucinorum, 1538. n. 10
 Bernardinus Perusinus. 1506. n. 19
 Bernardinus Ptolomeus Commissarius generalis Cismontanus, 1513. nu. 10. & 1514. num. 60.
 Bernardinus de Pinarolio Minister prouinciæ Turoniæ, 1518. n. 5
 Bernardinus Pratus à Cherio Minister generalis 1513. n. 9. defendit priuilegia Mendicantium in Concilio Lateranensi, 1516. n. 7. Episcopus Atheniensis, 1517. n. 47
 Bernardini Senensis translationis festi institutio 1508. n. 17. eius profectio in Hispaniâ in addit ad tom. 5. n. 11.
 Bernardinus de Soria Episcopus Rauellen. 1529. n. 40.
 Bernardinus Vedunias Minister prouinciæ Valentiniæ 1505. n. 48.
 Bernardus à Capacio, 1506. n. 19
 Bernardus Fabrianen. 1506. n. 13
 Bernardus Fulginas Commissarius nationalis Austriæ, Bohemiæ, & Poloniæ, 1507. n. 42
 Bernardus Hungarus ecclasi mirandus, 1505. n. 22.
 Bernardus à Luceria Sarracenorum Vicarius prouinciæ S. Angeli 1506. nu. 24. & 1508. num. 16.
 Bernardinus de Mandello, 1506. n. 14
 Bernardinus N. Episcopus Tuburnensis in Hibernia, 1509. n. 32
 Berardus Scarlatus, 1506. n. 14
 Bertinus N., 1508. n. 37
 Bibliorum Complutensium curante Fracisco Ximenio illustratores 1502. n. 13. & seqq. eorumdem auctoritas n. 18.
 Bimeth de Valentia, 1506. n. 43
 Blasius Nuñius Indiarum explorator, 1514. num. 1
 Bonauentura Firmanus, 1528. n. 10
 Bonauentura Nepos Minister prouinciæ Franciæ Parisiensis, 1518. n. 3
 Bonauentura de Leon Episcopus Oquirianus, 1537. n. 52
 Bonauentura Mechliniæ Minister prouinciæ Brabantia, 1530. n. 9
 Bonauentura Oldenel Episcopus Ebronensis, 1538. n. 11.
 Bonauentura Ordon suffraganeus Ultraiectionis, 1517. n. 56
 Bonauentura Venetus Reginae Cypri confessorius, 1538. n. 17
 Bonifacius de Ceua Minister prouinciæ Franciæ, 1503. n. 5
 Breuiarium Romanum reformat Franciscus Quinonius, 1538. n. 1
 Brigidæ à Monte acuto elogium, 1502. n. 32
 Brigidæ Virginis celebritas in Ordine Minorum

INDEX R E R V M.

rum, 1508. n. 17
 Bulla cruciata contra Turcas. 1519. n. 4
 Bulla Concordia inter Obseruantes, & Con-
 uentuales, 1517. n. 30
 Bulla Vnionis aliarum Congregationum cum
 Obseruantibus, 1517. n. 23

C

Cæsar N. Episcopus Peristacien. 1526.
 num. 34.
 Camilla Borgia, 1510. n. 26
 Candidus Razeus multis titulis illustris, 1515
 num. 15. & seqq.
 Cantus Ecclesiasticus apud Ximenium æsti-
 matus, 1502. n. 22

CAPITVLA OBSERVANTVM ante separationem Conuentualium.

Cismontana.

22 Vrbinas, 1501. n. 4
 23 Mantua, 1504. n. 6
 24 Assisij, 1507. n. 42
 25 Ferrariæ. 1509. n. 21
 26 Neapoli. 1512. n. 7
 27 Assisij. 1514. n. 6

Vltramontana.

22 Albien. 1502. n. 4
 23 Laualen. 1505. n. 11
 24 Barchinonen. 1508. n. 17
 25 Rapistagni, 1511. n. 9
 26 Antuerpiæ, 1514. n. 7
 27 Rothomagi. 1516. n. 47

CAPITVLA GENERALIA Obseru. post separationem Con- uentualium.

28 Romæ sub Leone X. in quo separatis Cō-
 uentualibus facta est vnio Obseruatū. .
 anno 1517. num. 20.
 29 Lugduni in Gallia. 1518. n. 1
 30 Carpi in Italia. 1521. n. 3.
 31 Burgenſe in Hisp. 1523. n. 1
 32 Parmen. in Italia. 1529. n. 18
 33 Nicien. in Sabaudia. 1535. n. 30

Eorumdem intermedia.

Burdigale. 1520. n. 23
 Assisij. 1526. n. 10
 Ordinatur vt bina fiant simul in vtraq. fami-
 lia. 1530. n. 6
 Tolosæ. 1532. n. 6
 Melitanæ. ibid. n. 11.

CAPITVLA GENERALIA Conuentualium ante eorum sepa- rationem.

Trecisin Gallia. 1503. n. 3
 Romanum sub Iulio II. 1505. n. 15
 Ibidem aliud. 1510. n. 9
 Assisij. 1513. n. 9

Cherij. 1516. n. 48
 Romanum generalissimum sub Leone X. an-
 no 1517. num. 20.

CAPITVLA CONVENTVALIVM post separationem.

1 Bononiæ. 1519. n. 6
 2 Assisij. 1523. n. 13
 3 Spoleti. 1529. n. 30
 4 Mediolani. 1534. n. 70
 5 Romæ. 1537. n. 20
 6 Cremonæ. 1540. n. 16

CAPITVLA GENERALIA Capucinatorum.

1 Aluacini. 1529. n. 31
 2 Romæ. 1535. n. 38
 3 Romæ. 1536. n. 10
 4 Florentiæ. 1538. n. 10

CARDINALES EX ORDINE Minorum.

Christophorus Foroliuien. 1512. n. 7
 Clemens Grossius à Rpuere. 1503. n. 9.
 Franciscus Ximenius. an. 1507. n. 12
 Franciscus Quiñones ab Angelis. 1510. n. 25
 & 1528. num. 1.
 Gabriel Veronen. 1506. n. 12.
Qui de his plura cupit, videat propria nomina.

CAPVCINI.

Illorum instituto occasionem dat Mattheus
 Bassius 1525. num. 16. sequuntur authori-
 tate Pontificia Ludouicus, & eius frater
 Raphael Forosēpronienſes. 1528. nu. 15
 eorum congregatio confirmatur. 1528,
 numer. 15. & 17. & 1529. numer. 32. &
 1536. n. 11. obnititur Minister generalis
 Obseruatū, & obtinet Bullas Pontificias
 1529. nu. 33. & 1530. nu. 15. ipsorum, &
 Obseruantum prohibetur mutus transitus
 1535. n. 32. eorum Congregatio crescit.
 1530. n. 14. Ampliatur institutum in Cala-
 bria, 1532. n. 30. & 1533. n. 20. in Sicilia
 n. 20. in Etruria n. 32. prohibentur ne se
 ad partes Vltramontanæ extendant. 1537.
 n. 18. Eorum Capitula, & Superiores gene-
 rales vide sub proprijs titulis.

Carolus V. salutatur Hispaniarum Rex anno
 1516. nu. 14. eius Ius sustinet Card. Xime-
 nius ibid. eius in Belgio mora rebus Hispa-
 nicis noxia. 1517. n. 1. Hispanicam eius
 profectionem sollicitat Ximenius ibid. in
 Hispaniam appellit. 1517. nu. 4. fit Impe-
 rator 1519. num. 1. eius zelus in propaga-
 da Fide 1522. n. 3. prospicit rebus Indicis.
 1529. n. 2. Cortesium, & Pizarum hono-
 ribus, & beneficijs accumulatur. anno 1529.
 num. 2. & 3.

Casus referuati apud Indos. 1503. n. 6.
 Catharinæ Angliæ Regiæ mores, & vita.
 1535. n. 3. & seqq. nubit Arthuro Vvallix
 Principi ibidem: postea Henrico eius fra-
 tri

INDEX RERVM.

tri num. 4. & 5. eius proles num. 6. mores
ibid. fuit tertij Ordinis S. Francisci. ibidem
repudiatur ab Henrico adultero. numer. 14.
eius ad Ioannē Forestum litteræ. numer. 18
piet moritur. num. 24. laudatur à cōstantia
& pietate. num. 25. eius exequiæ apud ex-
teros. num. 28
Catherinæ Bononiensis publicus cultus indi-
dicitur. 1530. n. 12
Catherina Camers. 1509. n. 26
Catherina de Ergote. 1516. n. 58
Catherina Mendoza. 1504. n. 54
Cecilia Veneta. 1514. n. 24
Censuræ Ecclesiasticæ vis. 1511. n. 2
Cherubinus Bergomen. 1506. n. 24. & fufus
1523. n. 11.
Cherubinus de Caponibus. 1506. n. 14
Cherubinus Mellanen, obiit. 1502. n. 29. eius
virtutes, & miracula. ibid.
Cherubinus Spoletanus. 1506. n. 11
Chichimecæ, qui, & quales? 1539. n. 1
Christiani antiqui Cananoræ in Indijs inuen-
ti. 1502. n. 1. & in Insula Socotora. 1505. n.
2. eorum in fide cōstantia per Franciscanos
confirmatur. an. 1502. n. 2.
Christianitates. Vide. *Domus doctrinales*.
Christophorus Columbus Indiarum Præfe-
ctus à suo successore Bouadilla male tracta-
tur. 1501. n. 2
Christophorus Criuellus. 1506. n. 4
Christophorus Foroliuini. Commissarius Cu-
riz Romanæ. 1512. n. 7. Vicarius genera-
lis Cismontanus. 1514. n. 6. Nuncius Apo-
stolicus. 1515. n. 27. fit Minister generalis
totius Ordinis in Capitulo Unionis. 1517.
n. 24. confessarius Regine Galliarum n. 35.
fit Cardinalis. ibid. laudatur. ibid. Episco-
pus Iserniensis 1522. n. 10. Episcopus Re-
gien. 1526. n. 34. Episcopus Alatrien. ibid.
moritur. 1528. n. 10
Christophorus Longolius. 1522. n. 8
Christophorus à Modoetia. 1506. n. 18
Christophorus Numayus vide *Christophorus
Foroliuensis*.
Christophorus Papien. 1506. n. 11. & 1530.
num. 21.
Christophorus puer Indus ob Christi fidem
à suo Patre trucidatus. 1529. n. 9
Christophorus de Purgellis Episcopus Coli-
branen. 1518. n. 21
Cisneriæ familiæ funeralia perpetua fundat
Card. Ximenius. 1504. n. 3
Clara Bugniæ vita mirabilis. 1514. num. 12
& seqq.
Clara Maioricensis 1506. n. 19
Clara Peluia. 1512. n. 11
Clara Rodriguez moritur. 1533. n. 18
Clarenii uniuntur Obseruantibus. 1512. n. 8
Clarissarum bona derelicta, quibus obueniât.
an. 1508. n. 34.
Clarissæ sub habitu Cælestinorum viuentes
in addit. tom. 3. num. 1.
Clausius Champion Minister prouinciæ Fræ-
ciæ. 1518. n. 3
Clausius Reignatus. 1510. n. 13
Clemens de Caponibus. 1506. n. 14
Clemens Grossus de Rugere creatur Cardina-
lis. 1503. num. 9. Episcopus Minatensis.
ibidem.

Clemens VII. Pontifex coronatur. 1523. n. 40
excusat Minores à collectis pecuniarijs Fa-
brica S. Petri, quarum Commissarij fuerunt
1525. n. 25. Alijs eos fauoribus prosequitur
n. 27. & 39 1526. n. 46. 1530. n. 35. 1531. n.
20. 1532. n. 40. 1533. n. 27. Quinoniu ge-
neralem Ministrum Ord. Minor. ad Cæsa-
rem legat 1527. nu. 2. 3. 8. & 1528. nu. 1.
Cingitur in arce S. Angeli ibid. n. 6. post 7
menses liberatur. ibid. n. 12. decernit sub-
sidium mille aureorum annuatim fratribus
Terræ Sanctæ. 1528. nu. 24. confirmat cō-
promissū electionis Ministri generalis. 1529
n. 20. statuit nouam reformationem intra
ordinem. 1532. n. 21. prohibet conuen-
tualibus, & Capucinis recipere Obseruan-
tes. 1534. n. 75. moritur ibid. n. 1.
Clemens N. primus moderator Compluten-
sis Cathedræ Scoti. 1508. n. 2

Collegia Minoritica

Plura fratrum studetium Conymbricæ. 1530.
num. 27.
Conymbricæ quinque. 1530. n. 26
Cumque fratrum collegia apud Moniales pro-
uincie Conceptionis. 1524. n. 23
Salmanticense. 1540. n. 33
Mexicanum educadæ iuuentutis Indicæ 1536.
n. 5. & 6. eius disciplina. ibid.

Puellarum.

Mexicanum. 1530. n. 2
Plura puellarum in Indijs, & eorum discipli-
na. ibid.
Aliud puellarum Centifontanum. 1525. n. 38
Complutense. 1504. n. 58
Nolanum Canoniarum in addit. to. 4. n. 3.
Toletanum. 1504. n. 58

Commissarij generales familiæ Cismontanæ.

Eorum institutio quando, & qualis. 1517.
num. 23.
Damianus de Ioha. 1512. n. 7
Bernardinus Ptolomeus. 1513. n. 10. & 1514.
num. 60.
Hilarion Sacchettus. 1523. n. 1
Leonardus Publicius. 1535. n. 30
Paulus Piffottus. 1526. n. 12
Seraphinus de Mantua. 1523. n.

Ultramontana.

Antonius Manrique. 1507. n. 50
Franciscus Quinones. 1521. n. 3
Gabriel à S. Maria qui & Gilbertus Nicolai.
1517. n. 26. 1519. n. 11. 1520. n. 22.
Matthias Vvisen, 1529. n. 18
Nicolæus Herbornus. 1532. n. 30

Commissarij Nationum.

Austriæ) Bernardinus Fulginas, 1507.
Bohemie) num. 42.
Poloniæ) Fr. Bernardinus de Leonardo in
Germaniæ) addit. ad tom. 7. n. 18.
Caua-

INDEX R E R V M.

Cathariz N. anno 1516. num. 47. 1535. numer. 31.

Galliarum Arnoldus de S. Felice anno 1526. num. 13.

Hispaniz conceditur Commissarius peculiaris, 1520. num. 25. eius electio, autoritas & locus, 1521. num. 4.

1 Petrus de Montibus Occz. ibid.

2 Franciscus de Inojosa. 1524. n. 27

3 Hieronymus de Valentia. 1526. n. 12

4 Antonius de Calceza. 1533. n. 3

4 Antonius de Plebe. ibid.

5 Dimas Terrz. 1526. n. 13

Ioannes de Toletto. 1528. n. 9

Indiarum Ioannes Beltran. 1530. n. 5

Bernardinus de Arevalo. 1533. n. 4

Ioannes Granatensis. ibidem.

Variarum prouinciarum, Matthias Antuerpien. 1525. n. 10. & 1526. n. 13

Ordinatur vt vnaquaque natio ex Ultramaris supm peculiarem eligat Commissarium, omilio Commissario totius familiz. 1526. num. 13.

Commissarii Curiz Romanz.

Eorum institutio, & modus viuendi in Vrbe. 1516. n. 47.

Officium. 1518. num. 11. precedentia. 1518. num. 12.

Andreas de Alemannis. 1526. n. 10

Arnoldus a S. Felice. 1529. n. 18

Benedictus Rapien. 1512. n. 7

Christophorus Foroliuiensis. ibid.

Dionisius de Leonardis. 1504. n. 6

Erardus Comperiberne. 1514. n. 7

To. Franciscus de Potentia. 1514. n. 6

Hieronymus de Pacificis. 1509. n. 28

Iacobus Azevedo. 1502. n. 25

Ioannes Calups. 1535. n. 30

Ioannes Glapion. 1517. n. 26

Martinus Garibaius. 1520. n. 22

Mauritius de Poderino. 1532. n. 11

Vincentius Lanellus. 1532. n. 6

Commissarii Apostolici.

In Galliam Ioannes Morlinus, & Alexander Rossetti ad reformandos Conuentuales. 1521. num. 21.

Ioannes Viguerius. 1529. n. 30. Vide Legati.

Commissarii in Curijs Principum instituntur. 1522. n. 13

Complutenses regijs exactionibus perpetuo liberi beneficio Francisci Ximenij. 1503. num. 1.

Conceptio B. Mariæ Virginis.

A peccato immunem decernit facultas Theologica Moguntina. 1501. n. 29. & Parisien. 1503. n. 11. renouantur eius controversie. 1503. nu. 10. Alexander Pontifex eas nititur sedare. 1503. n. 13. plebuntur quidam contra piam opinionem indigna, excogitantes. 1509. n. 20. duo recantant palinodiam. 1503. n. 11. eius Officium recitari concedit Innocentius VIII. 1501.

n. 10. eius solemnitas ab interdicto excepta. 1517. n. 45. eius sodalitas celebris Tolcti. 1506. num. 59.

Conceptionis Ordo sanctimonialium.

Illius origo 1501. num. 8. approbatur ab Innocentio VIII. 1501. num. 10. profitetur regulam S. Claræ, & subijcitur regimini fratrum Minorum de Obseruantia. ibid. num. 7. & 13.

Confessarij Principum.

Bernardinus de N. Reginae Matris Galliarum. 1533. num. 15.

Bonif. Venetus Reginae Cypri. 1538. nu. 17

Christophorus a Foroliuio Reginae Galliarum.

1517. n. 35.

Didacus a Sylua Ioannis III. Regis Lusitani

1526. num. 41.

Estuniga Ferdinandi Regis Catholici. 1516.

num. 45.

Franciscus de Francischinis Iulij II. Pontif.

1506. n. 85.

Franciscus Lychetus Reginae Poloniae. 1520.

num. 28.

Gabriel Maria, qui & Gilbertus Nicolaus

Ioannæ Reginae Galliarum. an. 1501. n. 28.

Gabriel de Tauro Regum Lusitaniz. 1536.

numer. 8.

Gondisalvus de Coutinho Isabellæ Impera-

triciæ. 1532. n. 13

Honorius Claganus Clementis VIII. Pontif.

1534. num. 4.

Iacobus Hugonis trium Franciz Regum. in

addit. tom. 7. num. 6.

Ioannes Glapion Caroli V. Imper. an. 1521.

num. 1.

Ioannes N. Ioannis Regis Lusitaniz. 1524.

num. 34.

Ioannes a Popula Ioannis II. Regis Lusit. 1506

num. 77.

Ioannes Forestus Catharinæ Angliz Reginae.

1535. n. 17. & seqq.

Leonardus Publicius Ducissæ Sabaudiz. 1533

num. 11.

Medardus N. Ferdinandi Regis Romanorum.

1531. n. 9.

Michael Serra Catharinæ sororis Caroli V.

1523. n. 15.

Petrus a Padulis Principis Beretrani. 1540.

n. 28.

Vincent. Neapolitan. magni Magistri Regis

Galliarum. 1523. n. 15

Congensium Ethiopiz conuersio, & fidei

professio. in add. ad tom. 7. num. 13. & se-

quentib.

Congregationis fratrum de Capucio origo.

1502. n. 25.

Subijciuntur Prouinciali Prouinciz S. Iacobi

ibid. num. 26. & iterum eximuntur. n. 27.

eorum reformatio promouetur. an. 1503.

num. 75. Plura vide sub Ioanne Guadalu-

pensi.

Cogregationis Fesulanæ Petri de Pisa exor-

dium in addit. tom. 5. num. 5.

Conradus Bendorius. 1536. n. 18

Con-

INDEX RERVM.

Conradus Molitor occisus à Lutheranis. an.
1532. num. 24.

Conuentuales.

Eorum ad Obseruantes, & horum vicissim
ad illos transitus prohibetur. 1506. nu. 7.
& 8. & 1509. num. 23. prohibentur com-
morari extra conuentus. 1508. num. 34.
mutua conuentuum occupatio. 1509. n. 7.
& 8. eorum reformatio confirmatur. 1516
num. 59. nolunt reformari, 1517. nu. 20.
excluduntur ab electione Ministri Genera-
lis totius Ordinis ibid. Separatur à cæteris
iuxta regulæ puritatem viuentibus. 1517.
num. 23. eorum cum Obseruantibus pro-
hibetur promiscua habitatio ibid. postpo-
nuntur ordine Obseruantibus 1517. n. 30.
eorum cum Obseruantibus concordie ar-
ticuli. ibid. num. 32. Magistri generales
confirmationem officij iubentur accipere
à Ministris generalibus Obseruatum. ibid.
num. 30. In Gallia reformantur ad Obser-
uantia. 1521. n. 21. eorum Magistri prouin-
ciales confirmationem officij debebant acci-
pere à Ministris prouincialibus Obseruan-
tum. 1523. num. 39. incunt concordiam
cum Obseruantibus. 1533. n. 1. & 2.

CONVENTVS.

Abregacij. 1507. n. 52
Abrantinus. 1526. n. 42
Adachaden. 1521. n. 28
Adriensis. 1529. n. 42
Aiamontis. 1527. n. 20
Aietz. 1520. n. 40
S. Agathæ. 1539. n. 28
Alburquerqueij. 1506. n. 89
Alcani. 1505. n. 37
Alcazaris de Consuegra. 1532. n. 37
Alciprati. 1509. n. 34
Alcodië. 1536. n. 15
Alconcelij. 1504. n. 41. 1526. n. 43
Alferraz. 1504. n. 44
Algerij. 1508. n. 23
Alilis. 1532. n. 35
Aluacine. 1529. n. 31
S. Aluati. 1516. n. 54. 1534. n. 80
Ancernacen. 1502. n. 42
S. Angeli in Vado. 1511. n. 15. & 1538. n. 19
Antequera. 1504. n. 46
Antipoli. 1516. n. 55
S. Antonij de Ficu. 1527. n. 29
Aqueriuza. 1524. n. 31
Aquenfis. 1502. n. 38
Aquilanus. 1539. n. 19
Arançazo vide de Rubo.
Arz Sanctorum. 1506. n. 97
Arcariz. 1532. n. 35
Arca-ruptz. 1520. n. 41
Arcis-Salis. 1524. n. 44
Arucen. 1510. n. 24
Ardfearten. 1518. n. 33
Arelaten. 1517. n. 54
Argentina in addit. ad tom. 5. num. 10
Armachan. 1518. n. 32
Añili. 1520. n. 42

Aften. 1524. n. 36
Atestinus. 1506. n. 86
Augustæ emeritz. 1528. n. 22
Auerij. 1524. n. 44
Auximæ. 1515. n. 31
Azurariæ. 1518. n. 30
Barcellorum. 1505. n. 42
Baroli. 1528. n. 21
Barrafranca. 1524. n. 35
Barrocalis. 1507. n. 49
Basteria. 1535. n. 40
Bastidæ. 1510. n. 23
Bellicastri. 1530. n. 25
Bellimontis. 1516. n. 56
Bergomen. Capuccinorum. 1535. n. 37
Besagni in addit. ad tom. 5. n. 12.
Bethurrien. 1503. n. 61
Bilefelden. 1501. n. 36
Biturgij. 1530. n. 28
Boni Iesu. 1505. n. 39. & 1513. n. 15
Borbz. 1505. n. 40
Bouolini. 1508. n. 20
Braccaren. 1522. n. 17
Braguigniani. 1520. n. 53
Brexilli. 1518. n. 24
de Bruiuesca. 1524. n. 27
Brixien. 1517. n. 50. & 1535. n. 37
Brulen. 1502. n. 43
Brunellen. in addit. to. 1. n. 3.
Bruxalantij. 1537. n. 29
Burgen. 1524. n. 31
Burgilucen. 1526. n. 38
Cacciæ. 1510. n. 22
Calatamascotta. 1507. n. 48
Calitri in addit. ad tom. 7. n. 3.
Calmenzoni Capucinor. 1528. n. 17
Camerini Capucinor. 1528. n. 17
Campi-Bassi. 1510. n. 18
Campi-Bassi S. Ioannis. 1513. n. 14
Cananori. 1506. n. 91
Canariæ. 1520. n. 57
Canaris. 1506. n. 87
Cartaxij. 1526. n. 39
Castaboni. 1519. n. 23
Castellen. 1538. n. 15
Castellioni. 1534. n. 79
Castellioni de Planicie. 1531. n. 15
Castri in Sicilia. 1503. n. 25
Castri-Furtis. 1502. n. 36
Castri-Franci. 1538. n. 17
Castri-Iulij. 1502. n. 25
Castri-noui. 1519. n. 21
Castri-plebis. 1521. n. 25
Castri-Regalis. 1529. n. 42
Castri-veterani. 1534. n. 79
Catanensis. 1530. n. 20
Celonici. 1528. n. 21
Cempoalz. 1519. n. 45
Cenci. 1539. n. 28
Centurij. 1526. n. 48
Cherij. 1507. n. 47
Cidonja. 1530. n. 24
Cineth. 1504. n. 48
Cittadella. 1520. n. 41
Ciuitella. 1530. n. 25
Clauasij. 1507. n. 47
Clanum. 1505. n. 41
& Clementis in Hispania. 1503. n. 24
Clon-

INDEX RERV M.

Clonmelien.	1536. n. 16	tom. 1. n. 4.	
Cochini.	1523. n. 60	Garacies.	1524. n. 45
Collis.	1523. n. 56	Gedeborchen.	1521. n. 28
Collis Vallis Elſæ .	1524. n. 35. & in addit. to.	S. Geminiani.	1524. n. 35
7. num. 11.		S. Genesij.	1520. n. 38
Colognoſz.	1536. n. 14	Genuen. S. Barbaræ .	1538. n. 10
Colonien.	1518. n. 25	Genuen. Capucinatorum.	1537. n. 28
Conchenſis.	1539. n. 31	Genuen. Annunciatæ .	1537. n. 26
Coneliani.	1505. n. 36	Genuen. S. Mariæ de Pace, in addit. ad tom. 7.	
Conymbricen.	1506. n. 88. & 1530. n. 27	num. 12.	
Ibid. S. Antonij .	1540. nu. 30. de Corbus .	Gibellinæ .	1520. n. 45
1506. n. 96.		Giennen.	1524. n. 39
Corleonis.	1506. n. 86. & 1529. n. 42	Goanus.	1510. n. 3
Cornetti.	1508. n. 32	Golegani.	1505. n. 38
Cornu-vaccarum .	1529. n. 44	Gomere .	1533. n. 24
Corſicæ Capucinatorum .	1540. n. 29	Granaten.	1507. n. 51
Corzanus .	1523. n. 57	Græcen-ſtiriz .	1507. n. 53
Coſtæ S. Andreæ .	1520. n. 52	Griſtounen.	1509. n. 37
Cotronij .	1520. n. 36	Groningen.	1502. n. 38
Crema .	1515. n. 35	Gualdi .	1520. n. 37
Cræſcentinus.	1507. n. 47	Guaxalcingi.	1529. n. 44
Creten. vid. <i>Infula Creten.</i>		Guaxocingi.	1526. n. 7
Cropamien.	1532. n. 35	Gulioneſij in addit. ad tom. 6. n. 3.	
Cubamus.	1505. n. 44	Herrera .	1517. n. 52
Cumanus.	1516. n. 42	Hortæ in addit. ad tom. 3. n. 2.	
Cupertini .	1516. n. 54	Huexotringi.	1529. n. 44
Curi .	1510. n. 20	Ianuensis Amadæorum in addit. to. 7. n. 19	
Cuſcanus .	1534. n. 83	Iaquanz .	1505. n. 45
Cutronis.	1540. n. 28	Ieduardæ .	1513. n. 18
Cypri .	1529. n. 28	Illiciti.	1510. n. 20
CONVENTIVS.		Infulæ Creten.	1523. n. 51
Dieſten.	1506. n. 92	Infulæ lignorum .	1529. n. 43
Diuionen.	1505. n. 46	Infulæ Rhodiorum vid. Rhodior.	
S. Dominici .	1502. n. 3. & 1510. n. 1	Infulæ ſcalarum .	1511. n. 17
Dordracen.	ibid. n. 38	S. Ioannis Rotundi .	1535. n. 37
Duriden.	1521. n. 28	Ipren.	1503. n. 6
Edenburgi .	1521. n. 28	Iſerniz .	1506. n. 87
Elgobani .	1517. n. 53	Iuſtinopolitan.	1529. n. 41
S. Eliæ Cap.	1532. n. 30	Ixaren.	1524. n. 42
Eluenſis .	1518. n. 30	Katzelsdorfen.	1518. n. 35
Empolitanus.	1510. n. 21	Kermendi .	1524. n. 46
Ergauicz .	1529. n. 45	Kildarien.	1520. n. 54
Eſcamillæ .	1523. n. 59	Labelli .	1504. n. 40
Eſcazenę .	1531. n. 15	Lacuenſis.	1518. n. 29
Eſpartinus .	1528. n. 22	Layben.	1501. n. 35
Eſtremotij .	1537. n. 29	Laureanus .	1507. n. 48
S. Euphemiz .	1504. n. 45. & 1507. n. 50	Laurentiani .	1512. n. 16
Fanenſis .	1519. n. 20	S. Lei.	1540. n. 29
Fauariz .	1530. n. 25	S. Leonis .	1518. n. 24
Felicianen.	1502. n. 35	Lepz .	1513. n. 16
Ferrali in addit. tom. 2.		Leuci .	1520. n. 43
Ferrariæ in Hiſp. in addit. ad tom. 5. n. 11.		Liciniani .	1535. n. 41
Ferrerini .	1524. n. 33	Limæ .	1534. n. 82
Ficarræ .	1514. n. 36	Limericen.	1534. n. 80
Florent. S. Marię de Angelis .	1524. n. 35	Liniaci .	1520. n. 41
Florent. omnium Sanctorum .	1539. n. 29	Luciz .	1503. n. 24
Foggiz .	1510. n. 20	Maceratæ .	1511. n. 14
Fontanellæ .	1528. n. 21	Macharſchæ .	1518. n. 34
Foreami .	1537. n. 29	Mandelli .	1520. n. 43
Forouilij .	1535. n. 42	Manfredoniæ .	1509. n. 33
Foroliuij .	1515. n. 33	Mantuanus S. Franciſci in addit. tom. 5. n. 7.	
Foro-Sympronij .	1529. n. 31	Marchenæ .	1530. n. 28
Franciz .	1539. n. 28	Marhici .	1527. n. 20
Franci-fontis .	1536. n. 14	S. Mariæ de Alto .	1535. n. 41
Fraxineti .	1504. n. 41. & 42	S. Mariæ Lauret. in Algarbijs .	1505. n. 43
Fundanus .	1526. n. 41	S. Mariæ Pietatis .	1504. n. 41
Furnorum .	1530. n. 29	S. Marię de Pomerio .	1509. n. 35
S. Gadez .	1526. n. 44	S. Martæ .	1532. n. 38
Gandauen. an. 1503. numer. 6. & in addit. ad		S. Mar-	
<i>Annal. Minor. Tom. VIII.</i>			

INDEX RERV M.

S. Martini.	1512. n. 15	Paffi.	1539. n. 30
S. Martini ab aggere.	1527. n. 18	Patauinus S. Antonij.	1501. n. 47
Marrubij.	1534. n. 79	Pazhrauz.	1520. n. 54
Masse Senensis, in addit. tom. 6. n. 4.	ibid.	Pedemotis. 1511. n. 18. Ib. Capucin. 1540. n. 29	1538. n. 15
Masse Carrarien.	1518. n. 24	Peronen.	1526. n. 35. & 36
Matellicz.	1535. n. 37	Perusin. S. Hieron.	1522. n. 14
Mediolanen. Amadzeorū in add. to. 6. n. 6. & 10	1521. n. 25	Pesciottz.	1508. n. 35
Mediolani Capuccin.	1520. n. 49	Petrz Patritij.	1504. n. 40
Meldolz.	1534. n. 81	S. Petri in Gallatina.	1508. n. 32
Antiquz Mellari.	1508. n. 23	S. Petri Montis aurei.	1510. n. 25
Merudz Indica.	1527. n. 19	Petrochij.	1529. n. 41
Metellini.	1524. n. 35	Pireni.	1518. n. 36
Metymnaz Celi.	1519. n. 23	Pisclerij.	1519. n. 27. & 1520. n. 47. & 1518. num. 13.
Mexicanus.	1504. n. 51	Placentinus S. Crucis.	1540. n. 31
Mezan.	1524. n. 43	Planengi in addit. tom. 5. num. 2.	1515. n. 37
Mindeburgi.	1503. n. 24	Pluensis.	1520. n. 45
Mogueri.	1520. n. 50	Polisteng.	1537. n. 27
Molz.	1504. n. 40	Polistern.	1532. n. 32
Molin.	1515. n. 38	Politiani.	1501. n. 31
Montagnan.	1518. n. 25	Politic.	1521. n. 38
Montillaz.	1520. n. 46	Pontanus.	1519. n. 22
Montionen.	1533. n. 23	Pontis-Seuz.	1536. n. 15
Montis-calui.	1522. n. 13. 1530. n. 19	Popayanz.	1532. n. 38
Montis-cely.	1524. n. 37	Populz Angel.	1522. n. 16
Montis-clericuli.	1501. n. 34	Portus-lati.	1517. n. 51
Montis-coruiui.	1512. n. 28	Portus S. Mari.	1508. n. 22
Montis-fortis.	1533. n. 23	Pulchri-podij.	1529. n. 32
Montis-Guiscardi.	1589. n. 29	Quinque frondium.	1529. n. 44
Montis-Leonis.	1502. n. 36	Quauhtitlanus.	1538. n. 16
Montis-milonis Capuc. 1528. n. 19. & Conue.	1531. n. 14	Rami in addit. ad tom. 7. n. 4.	1517. n. 48
Montis-muri.	1510. n. 18	Raudetij.	1535. n. 41
Montis-pilosi.	1540. n. 28	Recineti.	1533. n. 23
Montis-Vlmi.	1521. n. 28	Refaduli.	1519. n. 29
Montonz.	1510. n. 17	Rendz.	1514. n. 38
Morani.	1514. n. 37	Reolen.	1523. n. 51
Mottz.	1524. n. 35	Reynofz.	1522. n. 18
Murati.	1513. n. 18	Rhodiorum.	1517. n. 49
Mufmolis.	1521. n. 27. & 1524. n. 41	Rioncij.	1515. n. 36
Narbonz.	1519. n. 18	Riparoli.	1520. n. 52
Naxaz.	1530. n. 14	Riuelij.	1516. n. 54
Neapolitan. S. Annz.	1506. n. 91	Robineriarum.	1520. n. 48
Neapolitan. Capucin.	1524. n. 36	Roccz Siccz.	1526. n. 37
Neguapanti.	1504. n. 39	Rogliani.	1519. n. 30
Niuellanus.	1502. n. 38	Romanengi.	1536. n. 13
Nolz.	1522. n. 15	de Romanis.	1529. n. 31. & 1530. n. 14
Nouafiani.	1515. n. 32	Romanus S. Bartholomzi.	1524. n. 34
Noyz.	1504. n. 49	Item Capuccinorum. 1529. n. 31. & 1530. n. 14	1521. n. 25
Offidanus.	1530. n. 23	Item S. Hieronymi. 1519. n. 17. & 1524. n. 34	1502. n. 38
Oliuenz.	1502. n. 33	S. Romuli.	1501. n. 32
Oppidi.	1509. n. 16	Rothomagensis.	1535. n. 40
Oppidi S. Euphemiz. 1504. n. 45. & 1517. n. 50	1519. n. 25	de Kubo.	1521. n. 25
Optapien.	1519. n. 25	Rupis.	1518. n. 28
Orani.	1524. n. 43	Sabiniani.	1504. n. 41
Oriolen.	1519. n. 26	Sacri Promontorij.	1506. n. 90
Oropes.	1538. n. 14	Saluz-Leonis.	1510. n. 19
Ortaq.	1530. n. 20	Saluz-terrz.	1518. n. 24
Olunaz.	1537. n. 27	Sangrensis.	1504. n. 47
Pacis-Augustz.	1518. n. 27	Sarciani.	1507. n. 54
Padulz.	1508. n. 24	Salleolz.	1508. n. 21
Palatioli.	1537. n. 28	Sauz.	1507. n. 44
Palenz.	1523. n. 58	Saxo-ferrati.	1531. n. 16
Palmz.	1532. n. 30	Schuualij.	
Palmariz Inf.	1529. n. 28	Securz.	
Palmi.		Segnien. in addit. ad tom. 7. n. 1.	1504. n. 50
Pampilonen.		Selli Robaudi.	1538. n. 19
Panalia.		Senaciani.	Se-
Parilien.			

INDEX RERVM.

Senensis Capuccinor.	1540. n. 29
Septebrij.	1510. n. 18
Serpe.	1520. n. 57
Serræ Capreolæ.	1535. n. 37
S. Seuerinz.	1532. n. 35
Sezaniz in addit. ad tom. 3. n. 2.	
Sicli.	1514. n. 36
Siluen.	1518. n. 29
Sobradilij.	1503. n. 37
Sommæ.	1540. n. 16
Supini.	1519. n. 23
Suppronien.	1518. n. 35
Squilacen.	1524. n. 38
Sutiffchenen. in addit. ad tom. 5. n. 10.	
Syluz-Ducis in addit. ad tom. 1. n. 2.	
Tabernæ.	1521. n. 26
Tanlay in addit. tom. 7. n. 6.	
Tarpaten.	1519. n. 31
Taruifinus.	1512. n. 14. & 1519. n. 20
Telucanus.	1529. n. 44
Tenariffæ.	1512. n. 17
Tepeacanus.	1529. n. 44
Terra nouæ.	1529. n. 32
Tetzucanus.	1529. n. 44
Thalmaxalcanus.	1529. n. 44
Thenen. 1540. n. 32. & in addit. ad to. 1. n. 1.	
Ticinen. Capuccinor.	1537. n. 28
Tifernas.	1519. n. 19. & 1538. n. 19
Titi.	1514. n. 36
Tlaxcallen.	1529. n. 44
Tolofanus.	1519. n. 32. & 1519. n. 29
Tomarij.	1528. n. 22
Traxcolien.	1509. n. 36
Trecati.	1520. n. 44. & 1526. n. 37
Tropeanus.	1529. n. 32. & 1539. n. 28
Truxilli Hisp.	1502. n. 25
Truxilli Indi.	1527. n. 13
Tunelli.	1535. n. 42
Turris-Lacunæ.	1510. n. 4. & 23
Tuscanellæ.	1515. n. 30
Valentianen. in addit. ad tom. 1. n. 4.	
Valentinianus.	1518. n. 31
Vallis-agri.	1511. n. 16
Vallis-entinæ.	1503. n. 26
Vallisoleti Indi.	1527. n. 14
Vallis-viridis.	1540. n. 32
Variz.	1513. n. 14
Velonensis.	1520. n. 26
Venetus.	1532. n. 36
Veronen. Capucinor.	1535. n. 37
Vicarien.	1519. n. 18
Viennen.	1504. n. 51
Villæ-Comitis.	1526. n. 40
Villæ-francæ de Campo.	1524. n. 34
Villæ-nouæ Lusitan. 1513. n. 17. & 1530. n. 28	
Vincentiæ.	1530. n. 22
Vltraiecti.	1517. n. 56
Vrbis S. Francisci.	1534. n. 84
Vferij.	1528. n. 22
Vvaterfordiæ.	1521. n. 28
Vulfini in addit. to. 7. n. 41. & 44.	
Zacynthi.	1540. n. 28
Zagabrien.	1531. n. 74
Ziriacen.	1517. n. 55
Zuatzi.	1517. n. 57

CONVENTVS.

Plures conuentus prouinciæ Sancti Ludouici
simul reformantur. 1505. nu. 48. item no-
Amal. Minor. Tom. VIII.

uem prouinciæ Datiz. anno 1519. numer. 9.
Item Franciæ ibid. numer. 10. & 1525. nu-
mer. 29. Item Aquitaniæ. 1519. num. 11.
& 1532. num. 15. & 1533. num. 40. Item Li-
uonia. 1519. num. 11. Item Regni Nauar-
ræ. 1524. num. 40. Multi in Hungaria per-
diti 1528. num. 31. plures construuntur Ca-
puccinorū in prouincia Veneta. 1538. n. 17.
Conuentuum tibi Ordinis de Observantia.
series, & numerus. 1506. n. 10
Coronæ Marianæ recitandæ norma. 1505. n. 27.
Coronæ Christi, & Marianæ officium appro-
batur. 1517. n. 38
Crux miraculosa in Indijs. 1505. n. 41

CUSTODIAE.

Canariæ. 1520. n. 23
Domus Dei siue del Abrojo. 1518. num. 8. &
1524. n. 26.
S. Euangelij Hisp. 1517. n. 28
S. Euangelij Indiarum. 1523. n. 16
Exeremaduræ. 1518. n. 7
S. Gabrielis, vid. S. Euang. Hisp. 1518. n. 7
Halsatiæ. 1517. n. 27. & 1518. nu. 7. & 1520.
num. 23.
S. Hieronymi. 1529. n. 18
Kilouen. in Dacia. 1506. n. 47
Leodien. 1518. n. 9
Lithuanic. 1529. n. 28. & in fine numeri. 29.
Nominis Iesu. 1536. n. 2. & 1539. n. 2
Peruana. 1532. n. 5. & 1535. n. 31
Pietatis. 1527. n. 28
Prussic. 1518. n. 19. Vide Prouincia.
Custodes Custodiarum qualiter eligendi anno
1518. num. 13.

D

D Amianus Cremonen. 1506. n. 15
Damianus de Ioha Vicarius prouinciæ
Terræ laboris. 1512. nu. 17. Commiffarius
generalis Cismontanus. ibid.
Damianus à Ripa moritur. 1505. num. 21. &
1506. n. 9. & 23.
Damianus Valentinus martyr. 1533. n. 27
Daniel Bergomen. 1506. n. 22
Daniel de Crapacata. 1520. nu. 17. Minister
prouinciæ S. Angeli. ibid.
Dei misericordia in Indos, in Præfatione.
Occulta iudicia circa prædestinatos, & re-
probos. 1514. n. 35
Demetrius Albanus. 1506. n. 11
Didacus Columbus Indijs præficitur. 1508.
num. 1.
Didacus Ferdinandus Cordoua Hispanicæ clas-
sis in Africam missus Præfectus 1509. n. 2. in
prelio cadit n. 3.
Didacus Ferdinandus. 1519. n. 26
Didacus de Garay perditæ vitæ pie moritur.
1514. n. 83.
Didacus à Lauda. 1534. n. 81
Didacus à Lugo. 1518. n. 22
Didacus N. Episcopus Scodrinensis. an. 1508.
num. 19.
Didacus à Monte. 1506. n. 89
Didacus Safranus. 1507. n. 49
Didacus de Salzedo, Minister Prouinciæ
Bur-

b 2

INDEX RERVM.

- Bergensis. 1523. n. 31
 Didacus à Sylva Archiepiscopus Braccaren. 1523. n. 41. & filius. 1539. num. 26. 102.
 Diasterij Regis Lusitanie confessorius. 1526. num. 41. Inquisitor generalis generalis. ibidem. Episcopus Septentis ibid. & 1534. n. 77
 Didacus Zuniga. 1510. n. 23
 Dimas Ferraz. Commissarius nationalis Hispanie. 1526. num. 13. Minister provincialis Aragonie. 1523. n. 31
 Dionisius Cumanus. 1520. n. 2
 Dionisius Græcus Episcopus Fulminensis. 1529. num. 40.
 Dionisius de Leonardis Commissarius Curie Romanæ. 1504. n. 6
 onisius N. Episcopus Clonsertensis. anno 1509. num. 32.
 Dionisius N. Episcopus Melipotamensis. & Chironen. vnitarum. 1538. nu. 11. & Zianen. & Firmen. vnitarum. ibid.
 Dionisius Paleottus floret. 1506. n. 34
 Dionisius Sac Episcopus Dariensis. 1519. n. 15
 Dominicus Castillionæus. 1506. n. 24
 Dominicus Garcias Episcopus Zapaten. anno 1508. n. 19.
 Dominicus de Leonissa. 1506. n. 7
 Dominicus de Ponzo. 1506. n. 12
 Dominicus Postorensis Episcopus Algarensis. 1528. n. 20.
 Dominicani mittuntur in Indias; à Franciscanis Mexici excipiuntur hospitio. 1526. n. 27
 Domus do Grinales Indiarum, Conchenfes duæ 1539. num. 31.
 Ciuitatis S. Francisci tres. 1534. n. 84
 Limæ duæ. 1534. n. 82
 Passi vna. 1539. n. 39
 Popayan tres. 1536. n. 15
 Insulæ Vaccarum. 1506. n. 91
- Meillis. 1506. n. 96
 Montis-falconis. 1502. n. 39
 Monte-faren. 1508. n. 31
 Montis Politiani. 1513. n. 22
 Montis-regalis. 1505. n. 43
 Montis sancti in Aragonia. 1526. n. 45
 Mortiniaci. 1507. n. 58
 Murcia. 1529. n. 48
 Nolana. 1529. n. 48
 Noui-castris addit. 10.6. n. 7
 Nursina 1518. n. 36. & in addit. to. 5. num. 3.
 Perusij S. M. de Virginibus. 1501. n. 44
 Piscien. S. Clara. 1502. n. 39
 Segobien. 1503. n. 31
 Sicli. 1530. n. 17
 Spinetti. 1515. n. 4
 Talachis fratrum in addit. to. 4. n. 1.
 Toletana S. Annæ. 1521. n. 36
 Toletana S. Antonij. 1514. n. 40
 Toletana S. Iosephi de Penitent. 1504. n. 57. & 1511. n. 21
 Triensis. 1511. num. 22
 Turrium nouarum. 1536. n. 19
 Valcaldaræ in addit. tom. 5. n. 3.
 Varsauiz. 1521. n. 38
 Vearum. 1508. n. 30
 Villæ-longæ. 1516. n. 61
 Villæ-nouæ Archiep. 1503. n. 28
 Villæ-nouæ Infant. 1521. n. 37
 Vltraieci 4. domus. 1538. n. 23
 Zamorena. 1538. n. 24
- Donaldus Obechaim Episcopus Darenfis. an. 1540. n. 27
 Donatus Vrbinas moritur, eiusque virtutes narrantur. 1505. n. 18. & 19. eius sepulchrū n. 13. & 1506. n. 79. Minister provincie Picenæ. 1505. n. 18. Vicarius eiusdem. 1506. n. 13

Domus tertij Ordinis.

- Albazeti. 1530. n. 34
 Assisij. 1513. n. 22
 Berneij. addit. to. 6. n. 7.
 Bonnz. 1506. n. 96
 Bopardien. 1502. n. 39
 Caltri Gunteri. 1507. n. 68
 Centitontana. 1525. n. 38
 Cernancellen. 1501. n. 45
 Clanciani. 1538. n. 24
 Ciuitatis Castellæ. 1536. n. 17
 S. Clementis. 1523. n. 64
 Colonien. in Graloch. 1501. n. 46. 1501. n. 46
 Compluten. 1504. n. 57
 Corduben. 1506. n. 96
 Duysbergi. 1505. n. 52
 Florentina S. M. de Charitate. 1509. n. 40
 Fontis-salidæ. 1533. n. 26
 Frigeroni. 1538. n. 24
 Fromlembgin. 1508. n. 31
 Gornezi. 1523. n. 62
 Grinioni. 1523. n. 63
 Gualdi. 1503. n. 32
 Hungariæ plures. 1538. n. 24
 Illesiz. 1510. n. 4. & 1517. n. 63
 Laualep. 1516. n. 60
 Lorcen. S. Annæ. 1503. n. 9
 Lorcen. S. M. Magdalenz. ibid. n. 30

Ducum filiar Clarissæ.

- Camerinen. Baptista Varana. 1509. n. 25
 Ferrar. Camilla Borgia. 1510. n. 26
 Sabaud. Ludouica. 1503. n. 22
 Urbini Clara Guidobaldi. 1510. n. 26

E

- Leonora Rodriguez. 1528. n. 23
 Elizabetha Angliæ regina malæ memoriæ nascitur, & apud Franciscanos malo omine baptizatur. 1534. n. 33. & 34
 Elizabetha ab Annunciatione. 1535. n. 43
 Elizabetha Gonzalez. 1520. n. 19
 Elizabetha à S. Iacobo. 1512. n. 20
 Elizabetha Lopelia. 1513. n. 17
 Elizabetha Regina Portugallie beatificatur. 1516. num. 6.
 Elizabetha Portia tertij Ordinis miraculis claret. 1503. n. 29
 Elizabetha à Turre. 1510. n. 14
 Eluizæ à Villa-siceæ. 1520. n. 20
 Emanuel Rex Lusitanie suppetias mittit in Indias. 1501. num. 1. & 1504. n. 5. & iterum ingentem classem cū Frâncisco Almeida Prefecto, & fratribus Franciscanis. 1505. n. 1
 Epiphanius Theutonicus. 1510. n. 13
 Episcopalis status excellentia. 1516. n. 2
 EPI.

INDEX REV. M.

EPISCOPI EX ORDINE Minorum.

- Abulen. Franciscus Ruizius. 1509. n. 31. & fol
sius. 1515. n. 28
Accernen. Franciscus Card. Quiñones. 1539.
num. 27.
Agren. Franciscus de Molendina. 1523. n. 54
Franciscus de Frangepanibus. 1539. n. 27
Alarinen. Iacobus de Patritijs. 1503. n. 23
Alatrien. Christophorus Cardinalis Numaius.
1526. num. 34.
Alexien. Bernardinus de Grouama. an. 1518.
num. 23.
Algaren. Franciscus de Barionouo. an. 1524.
num. 34.
Dominicus Postorensis. 1528. n. 20
Amiden. Matthæus de Viuarijs. 1537. n. 47
Andrien. in Reg. Neapol. Antonius de Rocca-
mora. 1503. n. 23
Antiquoræ Franciscus Ximenius. 1534. n. 77
Arien. Ludouicus de Marlinis. 1537. n. 22
Afcalonem. Gabriel Duflid. 1531. n. 13
Rudolphus Heylesden. 1503. n. 23
Aflaphen. Frater N. Scandefch. 1518. n. 23
Affilien. Nicolaus Oliua. 1515. n. 27
Asponen. Petrus Mainardus. 1532. n. 34
Athenien. Bernardinus de Prato. 1517. n. 47
Attrebaten. suffraganeus Ioannes Maria Ar-
tinus. 1521. n. 24
Aureopolen. Ferdinand. Vaquerius. an. 1531.
num. 13.
Aurien. Ioannes Fabri. 1540. n. 27
Ludouicus Gulickmi. 1510. n. 4
Badigen. Iacobus N. 1530. n. 18
Berren. Ioannes Casalla. 1517. n. 47
Biblien. in Phœnicia Garfias N. 1501. n. 30
Britenorien. Iulianus de Massais. 1505. n. 32
Calaguritan. Antonius Manrique. 1507. n. 50
Callien. Anton. de Castranis qui & mox Leo-
politān. 1506. n. 85. & 1507. n. 46
Gregorius Benignius. ibid.
Caluien. Laurent. Spatha. 1527. n. 20
Carthaginen. Bernardinus N. 1519. n. 15
Castren. in Sardinia Antonius de Tauro. anno
1501. num. 3.
Caurien. Franciscus Cardinalis Quiñones. an.
1530. n. 18.
Cherfonesi Petrus Fugelius. 1517. n. 16
Chien. Hieronymus Viginus. 1534. n. 77
Ioannes Vigerius. 1529. n. 30
Christopolitan. Ioannes de Sortejo. an. 1503.
num. 23.
Cineren. Franciscus de Curia. 1533. n. 22
Cirenen. Franciscus Marhuranus. 1523. n. 54
Ciuitatis Roderici Franciscus Ruizius. 1509.
num. 31.
Clonferten. Dionisius N. 1509. n. 32
Cluanen. Quintinus N. 1516. n. 53
Eiusdem, & Laonen. Richard. Longam. anno
1539. n. 2
Eiusdem Cluanen. Florentius Ogaranan. anno
1539. num. 27.
Colibrassen. Christophorus de Pergellis. 1518.
num. 33.
Constantien. Ioannes de Salazar. anno 1520.
num. 3.
Concagien. Ludouicus Macnamara. an. 1540.
num. 27.
Crotanen. Franciscus de Scio. 1525. n. 30
Daren. Donaldus Obekaim. 1540. n. 27
Darien. Ioannes de Queuedo. 1524. n. 1
Gabriel Mediolanensis. 1518. n. 23
Dionisius Sac. 1519. n. 15
Darien. Martinus de Bejar. 1527. n. 16
Dertusen. Antonius de Calcena. 1537. n. 22
Driuaften. Franciscus de Mora. 1518. n. 23
Dromoren. Thadæus N. 1511. n. 13
Ioannes Baptista N. 1504. n. 38
Duloinen. Petrus de Hurrea. 1528. n. 20
Ebronem. Bonaventura Oldenel. 1538. n. 11
Ebronissen. Petrus Rancelli. 1516. n. 55
Elsen. & Maiorican. Fr. Petrus de Cima an.
addit. to. 4. num. 1.
Enachaden. in Hibernia Philippus Pinzonus.
1503. n. 23.
Ferrarien. Bartholomeus Ruuiere. anno 1503.
num. 9.
Florida Ioannes Suarez. 1527. n. 16
Fulminen. Dionisius Græcus. 1529. n. 40
Gadensis Vincentius Petri. 1519. n. 15
Glandolacen. in Hibernia Ioannes N. 1501.
num. 30.
Goanus Ioannes Albuquerqueus. 1537. n. 23
Groninghen. Ioannes Quiphius. 1517. n. 56
Guadicen. Antonius de Gueuara. 1528. n. 20
Hortanus Franciscus de Franciscus. 1506.
num. 35. & 1507. num. 46.
Indiæ Orientalis Ferdinandus Vaquerius. 1531.
num. 13.
Insulz S. Dominici primus Indorum Episco-
pus Garzias de Padilla. 1504. n. 38
Ifernien. Christophorus Numaius. 1522. n. 10
Lampfacen. Nicolaus Grassottus. 1516. n. 53
Laonen. vid. Cluanen.
Lechlinen. Mauritius Doranus. 1525. n. 30
S. Leonis Ansolinus N. 1526. n. 34
Leopolitan. vid. Callien.
Libarien. in Hellesponto Antonius Gard. an.
1502. n. 34.
Licien. in Apulia Franciscus de Comitibus an.
1504. n. 38.
Madanren. Nicolaus de Valle. 1525. n. 30
Maiorican. vide Elsen.
Modrusien Hermolaus de Hermolais. 1536.
num. 8.
Marturen. Iacobus Anconitanus. 1537. n. 22
Melipotanien. & Chironen. vnitarum Dion-
isius N. 1538. n. 11
Mexican. Ioannes de Zumarraga. 1527. n. 26
& 1530. n. 18.
Minaten. Clemens Ruuete. 1503. n. 9
Mindonien. Antonius de Gueuara. 1537. n. 22
Mineruen. Antonius Salscolinus. 1525. n. 30
Missinen. Ludouicus N. 1508. n. 19
Ludouicus à Sighen. 1502. n. 34
Monopolitan. Theodorus Pius. 1515. n. 27
Montis-viridis in reg. Neapol. Ioannes Salar-
nitanus. 1503. n. 23
Neapolitan. in Samaria Ioannes de Morclles.
1519. num. 25.
Nicopolitan. Petrus de Basquerijs. an. 1523.
num. 54.
Nitren. Franciscus de Frangipanibus. 1539.
num. 27.

Oze-

INDEX REVERM

Ozecurian. Bonaventura de Leon. 1537. n. 22
 Patavin. Nicolaus Grassottus. 1516. n. 53
 Peristacien. Caesar N. 1526. n. 34
 Philadelphien. Franciscus N. 1521. n. 24
 Prænestin. Marcus Cardinalis Viguerius. 1505.
 num. 32.
 Raullen. Bernardinus de Sonia. 1529. n. 40
 Regien. Christophorus Card. Numayus. 1526.
 num. 34.
 Reonen. Petrus Cordubensis. 1521. n. 24
 Rossien. Antonius Paschalius. 1520. n. 35
 Sagonem. Gulielmus de Spruncara. 1506. n. 76
 Salamitineu. Fr. N. N. 1523. n. 57
 Salden. Ioannes Bonaventura. 1528. n. 23
 Sardin. Alphonsus Cavalier. 1521. n. 24
 Sareptan. Nicolaus Burteanensis. 1519. n. 15
 Sarfinaten. Raphael de Alexijs. 1524. n. 34
 Scaren. in Sueria Ioannes Franciscus de Potē-
 tia. 1523. n. 54
 Scodrin. Didacus N. 1508. n. 19
 Scopulen. Alphonsus de Villa-sancta. an. 1526.
 num. 34.
 Seantien. Hieronymus Sarpo. 1522. n. 10
 Sebastien. in Samaria Gregorius Secchaud. an.
 1501. num. 30.
 Septen. Didacus de Sylua. 1526. n. 41. & 1534.
 num. 77.
 Sidonia Ioannes Brathianus. 1535. n. 39
 Siren. Hubertinus N. 1538. n. 11.
 Suden. in Media Ioannes de Medina. 1524.
 num. 34.
 Sueren. Iacobus Triaduschietze. 1540. n. 27
 Tullen. in Lotharingia Iacobus de Tour. anno
 1501. n. 30.
 Tarozamen. Theodorus Keuer. 1517. n. 47. &
 Ludovicus Combonus. 1525. n. 30
 Tiberiaden. Richardus Gama. 1531. n. 13
 Tuburien. Franciscus Orellus. 1520. n. 35
 Troianen. Stephanus Magnanus. 1519. n. 15
 Tuburnen. in Hibernia Bernardus N. an. 1509.
 num. 17.
 Vastanus Hieronymus Magnanus. 1517. n. 17
 Veronen. fr. Trinideus in addit. tom. 2. n. 3.
 Vicien. Ioannes Esguerra. 1505. n. 33
 Vifen. Ioannes N. 1524. n. 34
 Vitraiecten. suffraganeus; Bonaventura Or-
 densel. 1517. n. 56
 Vrbitas Antonius Trombetta. 1514. n. 13
 Zapaten. Dominicus Garzias. 1508. n. 19
 Zianen. & firmen. vitarum Dionisius N. 1538.
 num. 11.
 *
 Erardus Comparibergua Commissarius Curiae
 Romanae. 1514. n. 7
 Estuniga Ferdinandi Regis Catholici confessa-
 rius. 1516. n. 45. miraculose pascitur. &
 miracula patrat. ibid. & num. 46.
 Euangelista de Casali Minister provinciae S.
 Petri montis aurei. 1518. n. 18
 Euangelista de Perusia Vicarius generalis
 Cismontanus. 1506. n. 33
 Euangelista Polonus. 1515. n. 18
 Eucharistiae violator diminutus punitur. 1512.
 num. 5.
 Eufrasia Volaterrana. 1513. n. 9
 S. Euphemie translatio. 1506. n. 61

INDEX REVERM

F. Austinus de Chiari. 1506. n. 32
 Ferdinandus Bassarius. 1529. n. 44
 Ferdinandi Cortesij zelus animarum. 1522.
 num. 27.
 Ferdinandus ab Hontiueros Astrologia pro-
 fessor. 1511. n. 13
 Ferdinandus Tokranus Vicarius provinciae
 Scotiae. 1516. n. 47
 Ferdinandus Vaguirus Episcopus Aureopo-
 lensis, & primus Episcopus Indiae Orienta-
 lis. 1531. n. 13
 Festorum dierum quae Indis observatio. 1537.
 num. 6.
 Florētius Ogarauan Episcopus Cloanena. 1539.
 num. 27.
 Fons miraculosus. 1528. n. 12
 Forma mulieris occasio ordinum. 1501. n. 8
 Fossarij haeretici in Bohemia. eorumque turpis-
 sima haeresis. 1501. n. 3
 Françoisca Gereca. 1520. n. 25
 Françoisca Quasquina. 1527. n. 20
 Françoisca N. Virgo illustris. 1524. n. 68
 Franciscani. vide. *Observantes, Conventuales, Capu-
 cini*. &c. sub proprijs titulis.
 S. P. N. Francisci Assisiensis dies Polonis festi-
 us. 1509. num. 22. celebratur ex precepto
 Pontificis. 1501. n. 28
 Franciscus Almeida Indianae classis Praefectus.
 1505. num. 1. Indianum Priorem. 1505. n. 3
 Franciscus Antonius. 1539. n. 22
 Franciscus Aretinus in addit. ad tom. 5. n. 414
 Franciscus Aragonius. 1506. n. 32. & 1517.
 n. 50. Primus Custos Peruanus. 1532. n. 4
 Franciscus alter Aragonius. 1513. n. 24
 Franciscus de Barionovo Episcopus Algarum.
 1524. num. 34.
 Franciscus Borgen. 1506. n. 14
 Franciscus de Beccaria. 1506. n. 11
 Franciscus Bouadilla successor Christophori
 Columbi in regimine Indianum. 1501. n. 2
 Praedecessorem inhumaniter tractat ibid. re-
 uocatur in Hispaniam. 1504. num. 3. multo-
 rum accusatur. num. 4.
 Franciscus Brixien. moritur, laudatur. 1529.
 num. 48.
 Franciscus Casaraugustanus. 1506. n. 43
 Franciscus à Calderola. 1506. num. 13. & 1507.
 num. 31.
 Franciscus à Campo-basso Vicarius provinciae
 S. Angeli. 1506. n. 24
 Franciscus à Capranica institutor Confrater-
 nitatis Sanctissimi Sacramenti Fulgin. in.
 addit. tom. 7. n. 42.
 Franciscus à Castrodurantis. 1506. n. 14
 Franciscus à Castromilio. 1506. n. 13
 Franciscus de Castro sanguinis Minister pro-
 vinciae S. Angeli. 1531. n. 7
 Franciscus à S. Columbino Vicar. provinciae
 Mediolanen. 1508. n. 13
 Franciscus de Comitibus Episcopus Licienfis.
 1504. num. 38.
 Franciscus de Coriceto Mexic. 1526. n. 22
 Franciscus à Cropina. 1506. n. 10
 Franciscus de Garza Episcopus Sumerensis. an.
 1533. n. 22.

Fran-

INDEX REVRM.

- Franciscus Florentinus. 1506. n. 11
Franciscus à Fortessa. 1531. n. 9
Franciscus Francigena. 1506. n. 19
Franciscus Franchinus Iulij II. Pontificis confessorius. 1506. n. 85. Episcopus Hortanus. 1506. n. 35. & 1507. n. 46.
Franciscus de Frangepanibus Archiepiscopus Colocen. in Vngaria. 1539. n. 27. Episcopus Agrentis. *ibid.* Episcopus Nitren. *ibid.* Minister prouinciæ Romanæ. 1525. n. 11
Franciscus à Frexineto. 1519. n. 27.
Franciscus de Fraxino Minister prouinciæ S. Gabrielis. 1523. n. 16
Franciscus à Gatta. 1505. n. 40. moritur laudatur. 1538. n. 6
Franciscus Georgius Minister prouinciæ S. Antonij. 1525. n. 11
Franciscus de Herbasio. 1506. n. 14
Franciscus de Inojosa Commissarius nationalis Hispaniæ. 1524. n. 27. Minister prouinciæ Angelorum. 1523. n. 31. & 1528. n. 6.
Franciscus Laudensis. 1506. n. 14
Franciscus Liardus Nuncius Apostolicus. 1520. num. 35.
Franciscus Lychetus Vicarius prouinciæ Candiæ. 1512. n. 7. generalis Minister. 1512. n. 7. & 1518. n. 1. Nuncius Apostolicus. 1519. num. 12. multa statuit circa studia scholastica. 1520. n. 24. & circa regimen monialium 1519. n. 13. in officijs sedulus. *ibid.* aliquot eius commentarij non extant. 1520. n. 24. visitat prouincias Germaniæ. 1520. n. 5. Regiæ Poloniæ confessorius n. 28. eius mors. *ibid.*
B. Francisci à Maleficijs corpus transfertur. an. 1509. n. 34.
Franciscus Marturanus Episcopus Cirenensis. 1523. num. 54.
Franciscus Merot Minister prouinciæ Flandriæ 1528. num. 10.
Franciscus Modestus. 1506. n. 26
Franciscus de Molendina Episcopus Agrentis. 1523. num. 54.
Franciscus Monæus. 1506. n. 89. & 1513. n. 17
Franciscus à Monte Barotio Christo moritur in insula Capitis viridis. 1502. n. 2
Franciscus de Mora Episcopus Driustensis. 1518. n. 23.
Franciscus N. Archiepiscopus Chalcedonensis. 1504. n. 38. & Sardcorum in Lidia. 1529. num. 40.
Franciscus N. Episcopus Philadelphijs. 1521. num. 24.
Franciscus Orellus Episcopus Triburiensis. 1520. n. 35.
Franciscus Papien. in dæmones potens. 1506. n. 11. fratrum animas in cælum deferri videt. *ibid.*
Franciscus de Paula moritur. 1507. n. 17. quo iure Minoritis adscribitur. *ibid.* à S. Francisco Affiliate venturus prænuntiatur num. 19 eiusdem precibus generatur *ibid.* & à graui periculo puer liberatur. *ibid.* eidem ex voto offertur. *ibid.* eius Minimorum Ordinis cū Affiliatis Minorum religione cognatio n. 22 Affilijs Minimis primum templum delineauit ipsius proprio nomine consecrandum. *ibid.* Illi Francisci Affiliatis Eremitæ vocati vt plures aliæ Ordinis Minorum reformationes num. 23. veste, & regula cognati n. 24. eorumdem Sanctorum cultu, & qualitate numeroque sodalitijs. n. 28
Franciscus Petri. 1513. n. 13
Franciscus Pisciotta moritur. 1522. n. 14
Franciscus Placentin. 1506. n. 17
Franciscus à Plebe S. Stephani. 1506. n. 14
Franciscus Potentinus *vid.* Joannes Franciscus Potentinus.
Franciscus Quiñones Vicarius prouinciæ Castellæ. 1512. n. 22. Indias cogitat cum Ioanne Glarpione. 1521. n. 1. Bullam Pontificiam cum varijs priuilegijs obtinet, quæ recitatur. *ibid.* n. 2. fit Commissarius generalis familiæ Ultramontanæ. n. 3. visitat prouincias Belgij. n. 10. sedulo regit. 1523. n. 13. & seqq. omnes Hispaniæ prouincias cum fructu visitat. 1524. n. 20. & seqq. domibus Tolentanæ, & Compluten. Collegio nouas leges dedit. num. 32. disponit totam familiam Ultramontanam, & in Italiam pergit. 1525. n. 10. quid Romæ, & per reliquam Italiam peregerit. n. 11. & seqq. qualis vir fuerit num. 21. Italiæ prouincias perlustrat. 1526. num. 9. Congregationem generalem indicit. nu. 10. & 11. seque abdicat officio *ibidem*: sed non admittitur abdicatio. *ibid.* Mittitur à Pontifice ad Cæsarem pacis caduceator n. 16. iterum mittitur. 1527. n. 1. capitur à Piratis, & liberatur. n. 6. fausta ex Hispania refert. n. 7. Pontificem liberat. *ibid.* & 12. tertio mittitur ad Cæsarem n. 8. Ordinis Generalatum deponit. *ibid.* creatur Cardinalis. 1528. num. 1. pacem inter Christianos conciliat. 1528. nu. 30. fit Episcopus Caurien. 1530. n. 18. & Ordinis Pto tector, & Montis pietatis *ibid.* reformat Breuiarium Romanum 1538. n. 7. fit Episcopus Acernensis. 1539. n. 27. moritur. an. 1540. num. 22.
Franciscus Regis moritur. 1540. n. 23
Franciscus à Ripa. 1510. n. 19
Franciscus de Ripacherijs Vicarius prouinciæ Candiæ. 1509. n. 21
Franciscus à S. Romano agit causam Indorum 1517. n. 19.
Franciscus à Rota. 1509. n. 19
Franciscus Ruizius in Indias it & infirmus reuertitur. 1502. num. 4. Episcopus Ciuitatis Roderici. 1509. n. 31. & Episcopus Abulensis. *ibid.* & 1515. n. 28.
Francisci à Scarperia elogium. 1502. n. 31
Franciscus de Scio Episcopus Crotonensis. an. 1525. num. 30.
Franciscus Siradianus. 1511. n. 10
Franciscus de Soncino. 1506. n. 17
Franciscus Titelmannus moritur. 1537. n. 14
Franciscus à Turre. 1534. n. 81
Minister prouinciæ Yucatanæ. *ibid.*
Franciscus de Villar. 1504. n. 46
Franciscus à Villis-bonis. 1507. n. 49
Franciscus Xauerius mittitur in Indiam Orientalem. 1535. n. 25
Franciscus Ximenius in pauperes beneficus. 1501. n. 6. Maurorum Granaten. conuersioni, & instructioni intentus. *ibid.* Catholicis Regibus iugi auxilio est. *ibid.* Leprosorum Noso-

INDEX R E R V M.

Nosocomij S. Lazari Granatenfis redditus auget. ibid. ad pietatis officia secretò, & celeriter exequenda Franciscanos adhibet administratos. 1501. n. 6. efficit vt ordo Conceptionistarum Franciscanorum regimini subijciatur. 1501. nu. 7. & Clarissarum regulam profiteatur. ibid. Apostolica auctoritate fit omnium Religionum in Hispania reformator. 1501. n. 32. Hispanorum in Hispaniola excessus misso nouo Praefecto, & Franciscanis corrigit. 1502. n. 4. Completum exornat n. 8. & Academiam fundat. n. 9. Bibliorum editionem magnis impensis curat. 1502. nu. 11. & seqq. Aristotelis nouam editionem meditat. num. 20. libros pios edit, & quos n. 21. & musicos num. 22. Agriculturam promouet n. 23. Complutensi vrbi, & Academiae prospicit. 1502. n. 1. Captiuum clementer absoluit. 1503. n. 2. Aram portatilem è S. Sepulchro legat inter cetera Ecclesiae Toletanae. 1504. nu. 4. promouet sodalitatē Misericordiae Toleti. 1504. nu. 7. & 8. & 10. à Toletanis quotannis saepius honoratur concionibus, & sacrificijs. ibid. n. 10. aegrotis Regibus assistit num. 12. eius apophthegma Christiano antistite dignū ibid. & alterum. 1505. n. 6. familiae suae Cisterae perpetua funeralia decernit. n. 13. reformationem intentat Cleri n. 14. monasteria puellis aedificat. n. 19. instituitur executor testamenti Isabellae Reginae. n. 20. faminarum pudicitiae prospicit extructis coenobijs, & collegijs puellarum. 1504. n. 5. Cupit videre corpus S. Ildephonsi, Toletani. 1505. n. 4. sed non conceditur. num. 5. Regum cotrouersias componit nu. 7. sodalitatem Conceptionis instituit. 1506. n. 59. pluiam summe necessariam instituta supplicatione impetrat. n. 60. D. Euphemiae templū aedificat. n. 61. honoratur à Philippo Rege. n. 62. & à Ferdinando valde commendatur. ibid. Philippo semper assistit. n. 64. & regi o Senatu praeficitur. ibid. Item superstiti Philippi pupillo Principi, & regni totius administrationi. n. 65. & seqq. stationarios milites conscribit. n. 68. & praetorianam cohortem. n. 69. regni tumultus compescit. n. 70. Regum foedera sollicitat ad bellum sanctum num. 72. Mozarabum officia restituit. 1507. n. 7. & illius ritus collegium instituit. ibid. distinetur grauissimis curis. nu. 11. creatur Cardinalis. n. 12. & Inquisitor generalis. n. 14. suam promouet Academiam Complutensem. 1508. n. 2. iura docenda non admittit, & quare. ibid. aliarum facultatum instituit Collegia, & Minoritis peculiare. 1508. n. 3. bellum Africanum cogitat. 1509 n. 1. vir pacis belloque aptissimus. ibid. soluit in Africam. n. 5. Expugnatum Oranum victor ingreditur. n. 13. praedam generose diuidit. ibid. & cultui diuino prospicit. n. 15. in Hispaniam redit. nu. 17. triumphos refugit. n. 18. & eius suasu magni fiunt in Africa Christianorum progressus. num. 20. Academiae Complutensis, & Ecclesiae Toletanae respromouet. 1510. n. 4. sacras aedes varias aedificat. ibid. Opitulatur Iulio II. pontifici. 1511. num. 4. Toletanorum penuriam

prospicit. 1512. numer. 1. institutis grana-rijs publicis. ibid. idem alijs vrbibus praestat. n. 2. mouet, & iuuat Ferdinandum Regem contra hostes Sedis Apostolicae. n. 4. Toletanum. & Complutense virginum monasteriorum aedificia absoluit. 1514. nu. 2. Indulgentias pecuniarias improbat. num. 3. laudat decreta Concil. Lateranensis circa educationem iuuentutis. ibid. Calendarij curam aestimat. ibid. Ad infirmum regem vocatur. 1515. n. 3. sed interea Complutensis Academiae parat amœna loca. nu. 4. ad Regem deinde pergit. nu. 6. Rege mortuo substituitur Hispaniarum Gubernator. 1516 nu. 8. eo munere laudatissime fungitur, & biennio circiter efficit res maximas num. 9. & seqq. Aquilae apud Franciscanos graui-ter inhiatur. 1517. nu. 3. inde multa quorundam molimina. ibid. sed omnia Xime-nius dissipat. ibid. Iterum febricitat. n. 5. & mortise parat. ibid. Hispaniae calamitates prauidens moritur. ibid. eius cadaver de-fertur Complutum. n. 6. Ad S. Ildephonsi sepelitur. ibid. eius solemnnes exequiae, quae annue celebrantur. n. 7. eius sepulchrum, & Epitaphium. ibid. corporis eius descriptio. n. 8. sermo qualis. ibid. litterarum amor, & prudentia in expeditionibus. n. 10. equitas magna, & paupertatis affectus. ibid. pau-per-tatis obseruantiam in eo mitigari iubet Summus Pontifex. nu. 11. regularium ieiuniorum, & asperitatis etiam Septuagenarius tenax. ibid. temporis auarus. nu. 12. preci-bus intentissimus. ibid. eius aequitas in con-ferendis beneficijs. n. 12. & 13. erga suos fa-miliares paterne affectus. n. 15. quales illi fuerint. n. 16. arcanis scrutandis non inten-tus. n. 15. Iustitiae tenax. ibid. quis apud il-lum vsus pecuniarum. ibid. n. 17. eius fama perpetuo crescit. n. 18. Agitur de connume-rando intercalites. ibid. n. 20
Franciscus Ximenius iunior Episcopus Anti-quar. 1534. n. 77
Franciscus Zafra Minister prouinciae S. Iacobi 1519. n. 11. & 1523. n. 31.
Franciscus Zenus Vicarius generalis Cismon-tanus. 1504. n. 6. & 1509. nu. 21. & 1508 n. 15. moritur. 1512. n. 7.
Fratrum animas in caelum deferri videt Franci-scus Papiensis. 1506. n. 11.

G

Gabriel Anconitanus. 1506. n. 13
Gabriel Duffid Episcopus Afcalonensis 1531. n. 13.
Gabriel Marię vid. *Gilbertus Nicolai*.
Gabriel Mediolanen. 1506. n. 15
Episcopus Dariensis. 1518. n. 23
Gabriel Spoletanus, 1506. n. 11
Gabriel de Tauro Regum Lusitaniae confessa-rius floret, 1536. n. 8
Gabriel Veronensis Cardinalis. 1506. n. 12
Fr. Galierus prophetat. 1520. n. 16, & in addit. to. 7. n. 6.
Garcias de Cisneros Minister prouinciae S. Euā-gelij. 1536. n. 2
Garcias N. Episcopus Biblien. in Phoenicia. 1501. n. 30.

Gar-

INDEX R E R V M.

Garcias de Padilla primus Episcopus Indiæ
Occident. in Insula sancti Dominici. 1504.
num. 38.

Gasparis de Barga elogium. 1505. n. 24

Gaspar Florentinus. 1506. n. 14

Gaspar Legionen. Caroli V. concionator.
1530. n. 5.

Gaspar Fulgerus. 1525. n. 15

Gaspar Schatzgerus. 1527. n. 15. Minister pro-
vinciae Argentinae. 1517. n. 15

Gaspar Vrbinas. 1506. n. 13. laudatur. n. 78.

Gasparinus N. moritur. 1537. n. 11

Generales Ordinis Vid. *Ministri, Magistri, Vi-
carii generales.*

Georgius Albanen. 1506. n. 13

Georgius Benignus Vid. *Gregorius.*

Georgius à Castellaria. 1507. n. 34

Georgius Græcus. 1506. n. 14

Georgius Quadra. 1520. n. 4

Gerardus Florentinus. 1506. n. 13. 81. & 82

Gerardus Soetelinus Vicarius provinciae Fran-
ciae. 1518. n. 22.

Gilbertus Nicolai, qui & Gabriel Maria, Ioan-
nae Valeria Francorum Reginae Confessa-
rius, Ammuniatarum sororum regulam
composuit, cuiusque approbationem obti-
nuit à Sede Apostolica. 1501. n. 28. eundem
ordinem propagat. 1507. n. 36. eius nomen
mutatur ibid. Vicarius gen. Ultramont. 1511.
n. 9. & 1516. n. 47. Commissarius generalis
Ultramont. 1517. n. 26. 1519. n. 11. & 1520. n.
22. haereticæ prauitatis Inquisitor. 1523. n.
3. fit Commiss. studij Parisiensis. 1526. n. 13.
moritur & laudatur. 1532. numero 27.

Gomelius Lutitanus Vicarius generalis Ultra-
montanus. 1511. n. 8

Gondislaus de Coutinho Isabellæ Imperatri-
cis confessorius. 1532. n. 13

Gonzaga corrigitur. 1501. n. 36. & n. 39. 1505.
n. 11. 13. & 39. 1506. n. 89. 1507. num. 50. 51.
1508. n. 17. 22. 1510. n. 20. 27. 28. 1512. n. 14.
1514. n. 6. 7. 1515. n. 19. n. 35. 1517. n. 26. 28.
55. 1518. n. 17. 1519. n. 34. 1520. n. 23. 36. 53.
1521. n. 27. 1522. n. 7. & 30. 1523. n. 64. 1531.
n. 17. 1532. n. 4. 1534. n. 78. 1535. n. 40. 1537.
n. 29. & in addit. ad tom. 5. n. 8.

Gratia Botellia. 1516. n. 54

Gratianus à Castelletto. 1510. n. 18

Gregorius IX. sepulturam liberam fratribus
concedit in addit. tom. 1. n. 14.

Gregorius Benignus Episcopus Calliensis.
1507. n. 46. Archiepiscopus Nazarenus in
Regno Neapolitano. 1513. n. 13

Gregorius Perulinus. 1506. n. 11

Gregorius Secchand Episcopus Sebastensis.
1501. n. 30.

Gregorius Szadecchius in addit. tom. 7. n. 41.

Grisio Flander. 1506. n. 37

Gulielmi à Sproncata Episcopi Sagonenfis
mors & elogium. 1506. n. 76

Gulielmus ab Intimelio provinciae Siculae Vi-
carius, miraculis venerabilis. 1538. n. 12

Guardiani Ierosolymitani.

Maurus Hispanus. 1501. n. 4

Aloysius de Neapoli. 1504. n. 6

Bernardinus del Vecchio. 1507. n. 42

Marcus Vrsus. 1512. n. 7

Annal. Minor. Tom. VIII.

Franciscus Sorianus. ibid.

Nicolaus de Thautignano 1514. n. 6

Zenobius à Florentia. 1518. n. 2

Marianus Meslanen. 1532. n. 11

H

H Abitus S. Francisci vide *Vestis.*

Herem. Fossariorum in Bohemia sese opponunt
Minores de Obseruantia. 1501. n. 3. & Lu-
theranæ per Germaniâ. 1521. n. 8. 1524. n. 13
ista diffunditur. 1526. n. 1. Heluetios inua-
dit, ac turbat. 1526. n. 2. & 3. Prussiam pes-
fundat. 1526. n. 6. Haereticis Illuminatorum.
1524. n. 22. Haereticis quæque suis etiam fau-
toribus perniciofa. 1524. n. 13

Helena à Latere. 1536. n. 19

Henricus Borbonius dum Romam caperet,
cadit. 1527. n. 6

Henricus VII. Angliæ Rex Franciscanis de
Obseruantia addictus, moritur. 1509. n. 28

Henricus VIII. Angliæ Rex à legitima vxore,
& simul à Christi Ecclesia denicere incipit.
1534. n. 29. excommunicatur n. 30. sceleri-
bus oneratur n. 31. ex Bolena suscipit ince-
stuosam filiam Elisabetham n. 33. suæ libidi-
ni, & sceleribus aduersantes carceribus, &
morte mulctat, præsertim Minores de Ob-
seruantia n. 36. cogit, ut proceres in iniquam
suam voluptatem iurent, & nolentes plectit
ibid. Carthusianos morti tradit. 1535. n. 2.
ducit Catharinam Hispanam, & simul fe-
cum coronat n. 5. eandem iniuste repudiat.
num. 14. Annam Bolenam per incestum, &
adulterium ducit. n. 15. excommunicatur
ibid. furit in Ecclesiasticos præsertim Mi-
nores. n. 16. plerosque feraliter cruciat. 1537.
n. 8. Ioannem Forestum martyrio afficit. n. 9
Richardum item Risbeum, & Hugonem
Richæum. n. 10.

Henricus Regius Padebornensis floret. 1535.
n. 39.

Herculanus de Piagale. 1506. n. 14

Hermannus à Lochen. in addit. ad tom. 1. n. 2.
Minister provinciae inferioris Germaniæ. ibid.

Hermolaus de Hermolais Episcopus Modru-
sienfis. 1536. n. 9

Hieronymus Anconitanus. 1506. n. 84

Hieronymus de Burgonouo Minister provin-
ciae Bononiæ. 1531. n. 7

Hieronymus Callien. 1506. n. 12

Hieronymus Leopoltan. 1536. n. 3

Hieronymus Magnanus Episcopus Veltanus.
1517. n. 17. moritur ibid.

Hieron. à Messaracca sancte moritur. 1534. n. 38

Hieronymus de Pacificis Commissarius Curie
Romanæ. 1509. n. 21

Hieronymus Sarpo Episcopus Scutarenus.
1522. n. 10.

Hieronymus de Stupha. 1506. n. 14

Hieron. Tornielus instituitur secundo Vicarius
gener. Cismont. 1501. n. 4. & 1507. n. 42. in
Ord. reformationem incumbit ibid. fit Com-
missarius fabricæ sancti Petri, & Nuntius
Apostolicus. 1508. n. 13. moritur. ibid.

Hieronymus de Valeria Commissarius natio-
nalis

INDEX R E R V M.

nalis Hispaniæ. 1526. n. 12
 Hieronymus Veratus moritur. 1540. n. 23
 Hieronymus Viginus Episcopus Chiensis.
 1534. n. 77.
 Hieronymus Vianellus inuist Franciscū Card.
 Ximenium. 1504. n. 12. eum hortatur ad bel-
 lum Africanum ibid. n. 18. & 1509. n. 2. præ-
 ficitur militiæ. 1506. n. 68
 Hilarion Sacchettus Commissarius generalis
 Cismontanus. 1523. n. 1.
 Hispanorum apud Mexicum dissidia compe-
 scunt Minores. 1525. n. 4
 Honorius Clayanus Clementis VII. Pontificis
 Confessarius. 1534. n. 4
 Honofrius à Caramanica. 1529. n. 42
 Hospitalitatis exemplum insigne. 1504. n. 9
 Hospites in Curia Romana, cui debeant esse
 subiecti. 1532. n. 12
 Hospitium fratrum Florétiolæ. 1519. n. 21. Bar-
 latæ 1520. n. 39. S. Saluatoris Romæ. 1525. n.
 32. Pro missionarijs Indiarum. 1532. n. 25
 Hostia sacra sanguinem reddit. 1509. n. 37
 Hubertinus N. Episcopus Siren. 1538. n. 11
 Hugonis Richai martyrium. 1537. n. 10
 Hungari à Turcis ceduntur cum Regis, & pro-
 cerum internecone. 1526. n. 26. & seqq.

I

Iacobus Anconitanus Conuent. Vicarius ge-
 neralis in Gallia. 1533. n. 1. Magister ge-
 neralis an. 1534. n. 70. Episc. Marturanus.
 1537. n. 22.
 Iacobus Bidauen. Minister prouinciæ Burgen-
 sis. 1524. n. 27.
 Iacobus de Ceruia Vicarius prouinciæ Can-
 diæ. 1504. n. 6.
 Iacobus de Cisneros confirmat Magistrum
 prouincialem Conuentualiū prouinciæ Ca-
 stelle. 1523. n. 39. Minister eiusdem prouin-
 ciæ. 1525. n. 10
 Iacobus de Cononis. 1506. n. 11
 Iacobus Cortonenfis. 1506. n. 14
 Iacobus Festulanus. 1506. n. 14
 Iacobus Hugonis trium Franciæ Regum Ec-
 clesiastes confessarius, & Legatus. in addit.
 tom. 7. num. 6.
 Iacobus Mediolanen. 1506. n. 13
 Iacobus N. Episcopus Badicen. 1530. n. 18
 Iacobus Papien. 1506. n. 14
 Iacobus de Patritijs Episcopus Alarinensis.
 1503. n. 23.
 B. Iacobus Picens publica auctoritate coli-
 tur. 1515. n. 11. eius miracula inquiruntur
 iussu Pontificio. 1525. n. 9. 1530. n. 4
 Iacobus Primatiticius Vicarius generalis Cif-
 mont. 1506. n. 15
 Iacobus de S. Saluatore. 1506. n. 17.
 Iacobus de Scanzano in morte alter Paulus
 Eremita. 1506. n. 13
 Iacobus Solanus. 1506. n. 22
 Iacobus de Testera an. 1534. n. 81. Commis-
 sarius generalis Indiarum. an. 1539. num. 2.
 Iacobus de Tour Episcopus Tullenfis in Lo-
 tharingia. 1501. n. 30
 Iacobus Triaduschiez Episcopus Suercensis.
 1540. n. 27.
 Iacobus Tudertinus. 1506. n. 11. & 13

Iacobus Vngarellus. 1517. n. 30
 Idola Mexicanorum innumera. 1529. n. 15. eo-
 rum sacrificuli humana carne vescentes
 ibid. quæ offerebant sacrificia ibid. obmu-
 tescunt præfente Eucharistiæ Sacramento.
 1529. n. 6.
 Idololatriam persequuntur Franciscani in In-
 dijs. 1525. n. 2
 Ieiunium Indorum quale. 1537. n. 6. sororum
 tertij Ordinis S. Francisci. 1538. n. 24
 Iesu nominis officium, & festum conceditur
 cum magnis indulgentijs. 1530. n. 10
 Ignauia causa frater quidam à Deo deseritur.
 1509. n. 29.
 Ildephonfus Antiquæ mellarius. 1520. n. 49
 Incorrigibiles expellendi. 1501. n. 4. à quibus
 & quomodo ibid. n. 5.
 Indos doctrina, & miraculis Franciscani pri-
 mum conuerterunt; in præfat. eorum pro-
 fectui spiritali amplius prospicitur. 1506.
 n. 2. Indorum nouæ Hispaniæ duodecim
 Apostoli Minoritæ. 1523. n. 8. Indiarum
 sub Martino de Valentia, & Germaniæ sub
 Martino Lutero comparatio. 1524. num.
 11. & 12. Indorum pueri à Franciscanis eru-
 diti cæteros catechizant. 1529. n. 6. ad va-
 rias artes erudiuntur ibid. n. 7. sacrificulum
 occidunt. num. 8. ipsi à proprijs parentibus
 idololatriæ ob fidem macantur, sed non im-
 punè n. 9. & seqq. Indiarum indigenæ an ho-
 mines, vel bruta? definitur à Sede Apostoli-
 ca. 1537. n. 7
 Indiæ Orientalis rei ecclesiasticæ exilis memo-
 ria. 1531. n. 13. primus, & secundus illius
 Episcopi Franciscani ibid.
 Infideles an cogendi ad baptismum. 1525. n. 8
 Innocentius à S. Angelo pietate insignis. 1526.
 n. 23. & 1531. n. 12.
 Innocentius Carpen. 1530. n. 13
 Innocentius VIII. Pontifex Ordinem Conce-
 ptionistarum approbavit, eiusdemque Con-
 ceptionis Officium canonicum maius, &
 minus recitari concedit. 1501. n. 10
 Innocentius Taurinus. 1510. n. 18
 Inquisitores ne contra Minoritas procedant
 iubetur à Clemente VII. 1524. n. 32. & 33
 Inquisitores Minoritæ Gabriel Maria. 1523. n. 3
 Minister prouinc. prouinciæ Argētiæ. ibid.
 Didacus à Sylua Archiepiscopus Braccaren.
 1526. n. 41
 Ioannes à Zumarraga. 1527. n. 16. & 1536. n. 7
 S. Iochinū Patris Deiparæ solemnitas institu-
 ta in Ordine Minorum. 1505. n. 11
 Iochinus Villalupen. 1531. n. 12
 Ioanna à Cruce moritur. 1534. n. 39. eius vita,
 virtutes, miracula ibid. & num. seqq.
 Ioannæ Rodriguez elogiū, & acta. 1505. n. 34
 Io. Valesiæ protapia & pietas. 1501. n. 28. Annū-
 ciatarum Ordinem cooperante confessorio
 Franciscano instituit ibid. & 1504. n. 28. di-
 uersis à Christo, & Matre Maria reuelatio-
 nibus visitata moritur ibid. n. 25. eius vitæ
 compendium ibid. patitur extases. n. 29. eius
 cor adhuc viuētis Christo traditur ibid. mi-
 raculis emicat n. 30. vitæ eius scriptores ibid.
 subditur regimini Franciscanorū. 1514. n. 7
 Ioannes Aquilgranensis florēt. 1535. n. 39
 Ioan-

INDEX R E R V M.

- Ioannes Albuquerque Episcopus Indiæ Ori-
 talis. 1531. n.13. Episc. Goanus. 1537. n.23
 Ioannes Alcozius. 1540. n.20
 Ioannes Ambergha Minister prouinciæ Saxo-
 niæ sanctæ Crucis. 1518. n.4
 Ioannes de Aora in Indias proficiscitur. 1522.
 n.6. & 1525. n.5.
 Ioannes Aragonius. 1506. n.21
 Ioannes de Argomanez Vicarius prouinciæ
 S. Iacobi 1508. n.16. eiusdem prouinciæ An-
 timinister. 1523. n.31
 Ioannes Baptista N. Episcopus Dromoren.
 1504. n.38. 1506. n.24.
 Io. Baptista de Puppio Nuncius Apostolicus.
 1523. n.53.
 Ioannes Baptista Sanseuerinus. 1514. n.8.
 Ioannes Baptista Vitreatoris. 1515. n.18.
 Ioannes Barriensis Archiepiscopus Granaten-
 sis in India Occidentali. 1510. n.25
 Ioannes Beltram Commissarius Indiarum. .
 1530. n.5.
 Ioannes à Beluifio. 1519. n.27
 Ioannes à Bibiena Vicarius prouinciæ Candig.
 1512. n.7.
 Ioannes à Bobadilla. 1506. n.89
 Ioannes Bonauentura Episcopus Sardenfis.
 1518. num.23.
 Ioannes Bonuilius. 1506. n.11.
 Ioannes Braxianus Episcopus Sidoniæ. 1535.
 n.39.
 Ioannes Byl moritur. 1540. n.23.
 Ioannes Callassena. 1534. n.83
 Ioannes Caluus Commissarius Curia Romanæ.
 1535. n.30. erigit Romæ montem pie-
 tatis. 1539. n.15
 Ioannes de Camplo. 1506. n.23
 B. Ioannis Capistrani miracula inquiruntur ad
 canonizationem. 1520. n.30. eorum compila-
 tiones referuntur. n.31. canonizatio po-
 stulatur. 1521. n.11. & seqq. annuit Pontifex
 ibid. n.17. vltius vrgetur. 1523. n.41 & seqq.
 Ioannes à Capraria. 1540. n.32
 Ioannes à Casali. Vid. Ioan. Francisc.
 Ioannes Cassalla Episc. Bennensis. 1517. n.47.
 Ioannes à Castrouineto. 1506. n.20
 Ioannes Caurien. 1507. n.49
 Ioannes Cetinen. 1507. n.51.
 Ioannes à Cruce. 1526. n.7
 Ioannes Daciæ Rex moritur, sepultus apud
 Franciscanos. 1519. n.7
 Ioannes à Dauentria floret. 1535. n.39
 Ioannes de la Deule. 1511. n.9
 Ioannes de Ducla. 1506. n.29
 Ioannes Esguerra Episc. Vicenus. 1505. n.33.
 Ioannes Fabri Minister prouinciæ Aquitanix.
 1532. n.17. Episcopus Auriens. 1540. n.27
 Ioannes Fabrianen. 1539. n.21
 Ioannes de Fano Minister prouinciæ Picenæ
 Bassium insequitur. 1525. num.22. liberè per
 Italiam prædicat. 1532. n.33. fit Capucinus.
 1534. n.72. promouet illud institutum. 1535.
 n.37. eius elogium. 1539. n.23
 Ioannes Forestus ab hæreticis cõprehenditur.
 1534. n.32. amplius cruciatur. 1535. n.17. Ca-
 tharinæ Angliæ reginæ confessorius. 1535. n.
 17. & seqq. litteræ ad reginam Angliæ huius
 ad ipsum responsio. 1535. n.18. & seqq. eius
 martyrium. 1537. n.9
 Annal. Minor. Tom. VIII.
- Ioannes Franciscus de Casali. 1506. n.14. &
 1508. n.16.
 Ioannes Franciscus Potentinus Nuncius Apo-
 stolicus Maronitas reducit ad obedientiam
 Rom. Pontificis eorumque Legatos ducit ad
 Concilium Lateranense sub Leone X. 1516.
 n.3. quid illos docuerit ibid. n.4. Commissa-
 rius Curia Rom. 1514. n.6. Episcopus Ca-
 uensis. 1523. n.54.
 Ioannes de Garay vir pœnitens, collecta pecu-
 nia male perit. 1514. n.32
 Ioannes Glapion Commissarius Curia Roma-
 næ. 1517. n.26. Confessorius Caroli V. Impe-
 ratoris. 1521. n.1. cum Quinone cogitat In-
 dias ibid. moritur ibid.
 Ioannes Gonçalez in addition. tom. 7. n.4.
 Io. Granatensis Commis. Indiarum. 1533. n.4.
 Ioannes Gray ab hæreticis occisus in addit. ad
 tom. 1. n.3.
 Ioannes Guadalupensis initium dat prouinciæ
 S. Gabrielis. 1502. num.25. fauet ei Iulius II.
 1503. n.9. patitur ab Archiepisc. Granatensi
 1502. n.25. & patribus prouinciæ S. Iacobi.
 1504. n.41. & 1508. n.18. ad Capitulum ge-
 neralissimum profectus moritur. 1506. n.75
 Ioannes de Hercadero martyr. 1508. n.16
 Ioannes Hortulanus. Eius ortus & iuuentus, fit
 Minorita. 1501. n.14. inter ceteras virtutes
 maximè enituit, orationis studio & artificio
 so cultu Sanctissimæ Eucharistiæ ibid. n.15. &
 25. & spiritu prophetiæ n.18. & sensibus scri-
 pturarum n.20. abstinencia, & asperitate ve-
 stis n.21. piè decedit maxima populi deuo-
 tione cultus. n.23. & 24.
 Ioannes Lombardus. 1506. n.23.
 Ioannes à Louanio Minister prouinciæ Bræ-
 bantiæ. 1529. n.29.
 Ioannes Lionettus addit. tom. 7. n.6.
 Ioannes de Marchena Minister prouinciæ Ca-
 stellæ. 1524. n.23
 Ioannes Maria Aretinus suffraganeus Attreba-
 tensis. 1521. n.24
 Ioannes de Medina Episc. Sudensis in Media.
 1524. n.34. Minist. prou. Bethicæ. 1524. n.20
 Ioannes Mendez Sedeño Minister prouinciæ
 S. Iacobi. 1533. n.3
 Ioannes à S. Michael. 1513. n.17
 Ioannes à Misnia. 1506. n.28. Vicarius pro-
 uinciæ Bohemiæ ibid.
 Ioannes à Monte Ilcino. 1506. n.23. Vicarius
 prouinciæ S. Angeli n.24.
 Ioannes de Morelles Episcopus Neapolitanus
 in Samaria. 1519. n.15.
 Ioannes Morlinus reformator in Gallia an. 1521
 n.21. an. 1529. n.29.
 Ioannis Nauarrete vita & miracula. 1528. n.11.
 & seqq.
 Io. N. Episc. Glandolacen. in Hiber. 1501. n.30
 Ioannes N. Episcopus Vifensis. 1524. n.34
 Ioannes Nexador. 1506. n.28
 Io. N. Ioannis Regis Lusitan. confes. 1524. n.34
 Ioannes Nouius, & quatuor Franciscani opem
 Indianis Christianis ferunt. 1501. n.1
 Ioannes N. Vladislai Hungaria Regis ad Cæ-
 sarem, & Polonia Regē Legatus. 1507. n.44
 Ioannes de Olmillos Minister prouinciæ Ca-
 stellæ. 1504. n.60. & 1525. n.13
 Ioannes de Padilla martyr. 1540. n.15
 c 2 Ioan-

INDEX R E R V M.

- Ioannes Parens Minister prouincialis Hispaniæ
1506. num. 46.
- Ioannes Parmen. 1506. n. 13
- Ioannes de la Parra. 1519. n. 27
- Ioannes Paschalius ab Aquila. 1502. n. 25
- Ioannes Paulus. 1530. n. 13
- Ioannes Perusin. 1506. n. 11
- Ioannes Peteus ab hæreticis occisus. 1522.
num. 18.
- Ioannes Petrochius. 1510. n. 25
- Ioannis Primi Lotharingæ, & Brabantiz Ducis mors, epitaphium, & sepultura apud fratres Bruxellenes in addit. ad tom. 1. n. 3.
- Ioannes de Pôteuedra siue Pontis-veteris. 1522
n. 15. eius elogium. 1524. n. 29
- Ioannes à Popula Vicarius prouinciæ Portugalliæ. 1506. n. 27. Ioannis II. Regis Lusitaniz confessorius. 1506. nu. 77. mors, & elogium. ibid.
- Ioannes Princeps Episcopus Leodien. Minoritis addictissimus, mortuus in eorum habitu & Conuentu sepelitur. 1505. n. 33
- Ioannes Praten. 1506. n. 15
- Ioannes Queuedo ministros regios pacificat in Indijs. 1513. nu. 3. Indiarum Consiliarius destinatus à Rege Hispaniæ cum amplissimis à summo Pontifice facultatibus. 1514. n. 1. Episcopus Dariensis. ibid. in Indijs egregie laborat. 1515. nu. 1. opitulatur Indijs. 1518. n. 21. agit causam Indorū. 1519. n. 2 moritur. ibid.
- Ioannes Quiphius Episcopus Groninghen. an. 1517. n. 56.
- Ioannes Riccius Vicarius prouinciæ Tusciæ. 1506. n. 14.
- Ioannes de Rimorana Minister prouinciæ Poloniæ. 1518. n. 18
- Ioannes Ryndisch minister prouinciæ Coloniæ 1529. n. 17.
- Ioannes Robles ad Indias profectus. 1552. n. 4
- Ioannes Rubeus. 1506. n. 15
- Ioannes de Salazar Episcopus Constantiensis. 1520. n. 3.
- Ioannes Salernitanus Episcopus Montis viridis in regno Neapolitano. 1503. n. 23
- Ioannes à Salualcone. 1519. n. 26
- Ioannes Sardus. 1506. n. 14
- Ioannes Siradianus. 1511. n. 10
- Ioannes de Sortejo Episcopus Christopolitanus. 1503. n. 23
- Ioannes à Stobnica. 1520. n. 18
- Ioannes à Stronconio Vicarius generalis Cismont. 1506. n. 24
- Ioannes Suarez in Indias. 1526. n. 7
- Episcopus Floridæ. 1527. n. 16
- Ioannes Syluestris Vicarius generalis Vltramontanus. 1505. n. 11
- Ioannes à Tecto in Indias. 1522. n. 6
- Ioannes de Thomaris. 1540. n. 23
- Ioannes Tinctoris Minister prouinciæ Scotiæ. 1516. n. 47.
- Ioannes Tolertanus Commissarius Indiarum. 1528. n. 9.
- Ioannes de Tortona. 1506. n. 17
- Ioannes de Tracuba. 1506. n. 13
- Ioannes de Traffiera apud Indos impiger Euāgelij Minister. 1501. n. 2. quando eo profectus. n. 4
- Ioannes de Valterreno. 1506. n. 11
- Ioannes de Via. 1508. n. 24
- Ioannes Viguerius Commissarius Apostolicus 1529. n. 30. Magister generalis Conuentualium. ibid.
- Ioannes Zumarraga Minister prouinciæ Conceptionis. 1523. nu. 31. Primus Episcopus Mexicanus. 1527. n. 16. Indorum Protector ibid. & 1530. n. 18. pacem inter Hispanos in Indiis conciliat. 1530. n. 1. eius pietas. an. 1540. num. 14.
- Iodoçi de RicK epistola de sui ad Quitanos trāsitu, & gentis indole. 1534. n. 84
- Iosephus Eugubinus. 1506. n. 21
- Iosephus de Montanaris Archiepiscopus Naxien. & Parien. 1538. n. 11
- Isabella Castellæ Regina moritur. 1504. n. 20 laudatur. ibid. n. 21
- Isabella de Hungaria. 1511. n. 21
- Iulianus de Barga. 1506. n. 14
- Iuliani Fabrianen. virtutes, & mors. 1503. num. 22. Sepulchrum. 1506. n. 13
- Iulianus Fermont. in addit. tom. 2. n. 2.
- Iulianus de Maffeis Archiepiscopus Ragusinus 1505. n. 32. Episcopus Britonorien. ibid.
- Iulianus de Ruere Ordinis Protector vide *Iulius secundus*.
- Iulianus Theutonicus. 1506. nu. 23. Vicarius prouinciæ S. Bernardini. ibid.
- Iulius II. Pontifex ex Protectore Ordinis Minorum. 1503. n. 8. varia priuilegia concedit Minorib. 1504. n. 61. 1505. n. 52. 1508. n. 34. 1509. n. 43. 1510. n. 29. 1511. n. 23. 1512. n. 25. indicit capitulum generalissimū 1505. n. 15. confirmat ordinem Conceptionis B.M.V. 1506. n. 58. Franciscum Ximenium ad Cardinalatum assumit. 1507. n. 13 præscribit modum eligendi Vicarium generalem n. 43. & an. 1508. n. 14. declarat auctoritatem Protectorum Ordinis. 1507. n. 45. Vicarium generalem fratrum Minorum de Obser. instituit Commissarium fabricæ S. Petri. 1508. n. 13. & Nuntium Apostolicum n. 15. 1512. n. 11. fabricam S. Petri restaurat. 1508. n. 13. Obseruantibus ad Cōuentuales transitum prohibet. 1509. n. 23. tollit ex ordine varietatem Cōgregationum 1510. n. 6. 1512. n. 8. Obseruantum indemnitati cauet. 1512. n. 24. moritur. 1513. n. 1. viginti sex annis Ordinis protector fuit. 1507. n. 45.
- Iuniperus à Campo. 1537. n. 13
- Iuniperus N. 1506. n. 12

L

- L** Adislai Gielnouij vita, & virtutes. 1505. n. 25. & seqq. Vicarius prouinciæ Poloniæ. ibid. n. 26
- Lanceslaus Hungarus. 1506. n. 14
- Laurentio Almeida, Francisci filio opitulatur Minoritæ in vrbe Mombazæ. 1505. n. 1
- Laurentius Camers. 1506. n. 34
- Laurentius Fabrianen. 1506. n. 14
- Laurentius Martini. 1506. n. 22
- Laurentius Pifar à pietate, et religiosa industria commendatus. 1502. n. 30
- Laurentius à Rapariegos. 1517. n. 43
- Lau-

INDEX R E R V M.

Laurentius Spatha Magister generalis Conuentualium. 1537. n. 20

LEGATI, ET NVNCII Franciscani.

Alphonfus Ponzanus Nuncius Apostolicus, & Commissarius fabricę S. Petri. 1512. n. 11. & 12.
Anonymi duo à Ferdinando Hispanię Rege ad Annam Galliar. Reginam, & alij duo ab hac vicissim ad illum. 1513. n. 6
Christophorus Foroliuien. Nuncius Apostolicus. 1515. n. 27
Franciscus Licardus Nuncius Apost. 1520. n. .
Franciscus Lychetus Nuncius Apost. 1519. num. 12.
Franciscus Potentinus Nunc. Ap. ad Maronitas. 1516. n. 3
Franciscus Quinones à Clemente VII. summo Pontifice ad Carolū V. tertio legatus. 1526. n. 15. vide in proprio nomine.
Franciscus Zenius nunc. Apostol. 1508. n. 15
Hieronymus Torniellus Nunc. Apost. 1508. num. 13.
Ioannes N. ab Vladislao Hungarię Rege ad Casarem, & Regem Polonię. 1507. n. 44
Iacobus Hugonis Caroli IX. Regis Francię ad Concil. Trid. & Philippum II. Hisp. Regem in addit. ad tom. 7. n. 6.
Ioannes Baptista de Puppio Nunc. Apostol. 1523. n. 53.
Ioānes Franciscus Potentinus Vide *Franciscus Potentinus*.
Lucas Capellus Nunc. Apostol. in Lusitaniam. 1506. n. 85.
Ludouicus N. à Rege Narsingię ad Franciscū Almeida Prorogem Indiarum. 1505. n. 3
Fr. Maurus à Soltano Ægypti ad Pōt. Roman. & à Pontifice ad Regem Hispaniarum. 1504 num. 1.
Fr. Nicolaus Hispanus Nunc. Apostolicus ad Alphon. Lusit. Regem in addit. tom. 2. n. 4.
Paulus Soncinas Nunc. Apostol. 1521. n. 19
Rainaldus à Cottiniola à Iulio II. in Hispaniā. 1506. n. 5.
Timotheus Lucen. Nunc. Apost. 1512. n. 17
Vincentius Lunellus Pontificis ad Carol. V. 1539. n. 13.
*
B. Leo Beneuentan. an ille fr. Leo Socius S. P. Francisci. 1506. n. 46
Leo Capuanus. 1506. n. 19
Leo de Petra de Bagno siue de Balneo. 1506. num. 31.
Leo X. creatur Pontifex. 1513. n. 2. Confirmat Nuncios Fabricę S. Petri. 1513. nu. 7.
Fratrum exemptionem à Superiorum obedientia reuocat. ibid. n. 23. varia Minoritis priuilegia concedit. 1514. n. 42. 1515. n. 41 1516. n. 50. & 62. 1517. n. 64. 1518. n. 61. 1519. n. 38. 1520. n. 60. 1521. n. 39. Montis pietatis institutionem approbat. 1515. n. 13
Franciscanos Nuncios mittit ad Maronitas. 1516. n. 3. Concedit cultum S. Elizabethę Lusitanıę, & Martyrum Septanorum. ibid. n. 6. & 7. Card. Ximenium laudat. ibid. n. 29. conuocat capitulum generalissimū Ord.

Minorum n. 48. omnium fratrum regulam sine dispensatione Obseruantum vnionem, statuit, eisque antiquum sigillum, & Ministeriatum generalem totius Ordinis, & electionis normam constituit. 1517. nu. 23. Inter Obseruantes, & Cōnuentuales concordiam statuit. n. 30. Ordinem Annunciatorum cōfirmat. ibid. n. 37. solennitatem Conceptionis excipit ab interdicto. ibid. n. 46. Franciscum à Paula Sanctorum Catalogo ascribit 1519. n. 3. Cruciatam indicit. ibid. num. 4. missionis Indię priuilegia confirmat, & augeat. 1521. n. 2. Intendit canonizationi B. Io. de Capistrano. ibid. nu. 17. Confirmat regulam tertij Ordinis. ibid. n. 18. moritur. ibid. n. 22.

Leonardus de Balestinis Archiepiscopus Collocen. 1506. n. 85

Leonardus Florentinus in addit. tom. 7. n. 2.

Leonardus Eschelus. 1502. n. 31

Leonardus Publicius Commis. gener. Cism. 1535. n. 30. Vicarius gener. totius Ordinis 1533. n. 11.

Leo de Lanchettis Minister prouincię Polonię. 1518. n. 18.

Leonora Meyra. 1510. n. 28

Leonora Rodriguez. 1510. n. 28

Liberatus de Aquila. 1506. n. 23

Liberatus de Ciuitella. 1506. n. 23

Linguarū imperitia Ximenii opera corrigitur 1502. n. 11.

B. Litorij corpus inuentum. 1512. n. 3

Longæuus tercentorum annorum. 1523. n. 29
alius tercentum triginta quinque ibid. n. 30

B. Lucię à Nursia vita in addit. tom. 5. n. 3.

Lucas Asculanus. 1506. n. 13

Lucas Capellus. 1506. n. 85. Nuncius Apostolicus in Lusitaniam. ibid. Minister prouincię Tuscię. 1506. n. 85

Lucas de mōte viridi Minister prouincię Bohemię. 1532. n. 13

Luchsius N. 1506. n. 14

Lucianus à S. Mauro. 1506. n. 20

Ludouicā à Cruce elogium. 1521. n. 23

Ludouicā Olmillos. 1516. n. 58

Ludouica Sabaudię pietate, & virtutibus illustris moritur. 1503. n. 22

Ludouicus de Amanthea Minister prouincię Calabria. 1532. n. 13

Ludouicus Anhaltinus moritur. 1524. n. 30

Ludouicus Biancus Episcopus Dirachien. an. 1540. n. 27.

Ludouicus Calatagironensis. 1538. n. 12

Ludouicus Chergattus Archiepiscopus Antibaren. 1528. n. 20

Ludouicus Combonus Episcopus Tarrazonen. 1525. n. 30.

Ludouicus Cronetan. 1515. n. 34

Ludouicus Escalonen. martyr. 1540. n. 15

Ludouicus Forosempronien. obtinet à Pontifice confirmationem suę separationis ab Obseruantibus, & noui instituti Eremitici. an. 1528. n. 15. Vicarius generalis Capucinatorū 1529. n. 31. recedit à Capucinis. 1537. n. 19

Ludouicus Gulielmi Episcopus Auriensis. an. 1520. n. 4.

Ludouicus Herrēngns à Pontifice missus in Orientem. 1521. n. 19
Ludo-

INDEX RERVM.

Ludouicus Ienchanus Vicarius prouinciæ S. Bernardini. 1506. n. 23
 Ludouicus Lerma. 1524. n. 45
 Ludouicus Munamara Episcopus Corcagiensis 1540. n. 27.
 Ludouicus de Martinis Episcopus Ariensis. 1537. n. 22.
 Ludouicus Mantua nus multis virtutibus illustris, moritur. 1503. n. 20
 Ludouicus N. Episcopus Missinen. 1508. n. 19
 Ludouicus N. Minister prouinciæ Saxoniz. ibid.
 Ludouicus N. à Rege Narsingæ ad Franciscū Almeida Indiarum Proregem legatus. 1505. n. 3.
 Ludouicus Placentin. 1506. n. 24
 Ludouicus Rhegien. moritur. 1537. n. 12
 Ludouicus à Rotela. 1508. n. 16
 Ludouicus Salmantien. 1519. n. 27
 Ludouicus Senen. Vicarius prouinciæ Tusciæ. 1506. n. 14.
 Ludouicus à Sighen. 1502. n. 34
 Ludouici Theutonici elogium. 1506. n. 11
 Ludouicus à Turre Vicarius generalis Cismontanus, & Commissarius Pontificius. 1501. n. 3. & 1506. n. 2. obiit Romæ. 1502. n. 24 pro bello sancto multa præstitit. 1506. n. 2
 Ludouicus Vincentinus Vicarius prouinciæ Candelæ. 1507. n. 42
 Lupus à Salazar. 1506. n. 40
 Lusitanorum studium circa propagandam fidem, in add. ad tom. 7. n. 13.
 Lutherus fuit in Germania. 1520. n. 1. eius hereses damnat Leo X. ibid.

M

M Agdalena Budrich moritur. an. 1535. num. 39.

MAGISTRI GENERALES Conuentualium.

Antonius Marcellus. 1517. n. 29
 Antonius Ferdatus. 1534. n. 70
 Antonius Salsolinus. 1519. n. 6
 Ioannes Viguerius. 1520. n. 30
 Laurentius Spatha. 1537. n. 20
 Marcellus Cherinus Archiep. Patracen. 1520 num. 35.
 Marcus Bergomen. 1506. n. 11
 Marcus Bononien. 1506. n. 15. Vicarius generalis Cismontanus ibid. vir sanctissimus apud Campum bassum. 1513. n. 14
 Marcus Cortonen. piè moritur, in addit. tom. 7 num. 10.
 Marcus Cretensis vic. prou. Candiz. an. 1514. num. 6.
 Marcus à S. Maria in Gallo. 1506. n. 16
 Marcus Massianus. 1506. n. 14
 Marcus à Nicia. 1532. nu. 3. & 4. nouas terras explorat. 1539. n. 4. & seqq.
 Marcus Picens. 1530. n. 22
 Marcus Theatinus. 1537. n. 11
 Marcus Viguerius Cardinalis Episcopus Prænestinus. 1505. n. 31
 Marcus Vlisipponeſis corrigitur. 1513. nu. 9
 Margaritæ Barcianæ elogium. 1502. n. 32
 Margarita Parua propter fidem castitatis ab

Hæreticis occisa. 1509
 Maria Deipara est consiliu in saluationis hominum, in præfat. eam interpellat auctor ibid. monet instituendi Ordinis Conceptionistarū. 1501. n. 9. & Annunciatarum n. 28. eius imago in rubo inuenta. nu. 32. miraculis celeberrima n. 33. Duæ confraternitates M. Virginis approbantur. 1517. n. 37. Festiuitatum eius Indulgentiæ n. 39.
 Mariæ Antoniz Bugnetiz elogium. 1502. n. 32.
 Maria de Burgo. 1513. n. 19
 Maria Calderonia. 1521. n. 19
 Maria Galbes. 1510. n. 28
 Maria Gereæ. 1520. n. 21
 Maria Gonzales à fonte. 1514. n. 40
 Maria Gusmana. 1514. n. 39
 Maria Longa. an. 1538. n. 25
 Maria à Luna. 1512. n. 20
 Maria Muñozia. 1533. n. 18
 Maria de la Peñuela. 1504. n. 60
 Maria Sarmienta. 1510. n. 28
 Mariæ Suarez elogium. 1524. n. 31
 Mariæ Toletanæ vita recensetur. 1506. num. 35. & seqq.
 Maria Vvalliæ Princeps, Henrici octauī Angliæ Regis filia ex Catharina Austriaca. an. 1535. n. 8.
 Mariana de Mendoza. 1504. n. 54
 Marianus de Luco. 1506. n. 14
 Marina. 1509. n. 35
 Maronitas ad Romani Pontificiis obediētiā reducit Io. Franciscus Potentinus Minorita 1516. n. 4.
 Martialis Bullier Vicarius gener. Ultramontanus. 1505. n. 17. 1516. n. 47. 1514. n. ...
 Martinus Aquilanus. 1506. n. 23
 Martinus de Bejar Episcopus Darienen. 1527. num. 16.
 Martinus Collado. 1507. n. 50
 Martinus Garibaius Commissarius Cur. Romanæ. 1520. n. 22
 Martinus de Omeño. 1523. n. 58
 Martinus Spoletanus martyr. vid. Andreas de Spoleto.
 Martinus à Turnhout moritur. 1540. n. 23. & 1511. n. 11.
 Martinus de Valentia floreat. 1517. num. 44. cum socijs in Indias destinatur. 1523. n. 16 fit Præfectus missionis. ibid. n. 18. & Custos custodiæ S. Euangelij. ibid. perueniens Mexicum honorifice suscipitur à Ferdinando Cortesio. 1524. num. 1. & seqq. Euangelij propagationem feliciter auspicatur, & puerorum scholas aperit. ibid. prouincias partitur inter socios num. 6. Vicarius Apostolicus primam cogit synodum Mexicanam. ibid. n. 9. eiusdem cum Martino Luthero comparatio. n. 11. & 12. vrbis Mexicanæ reprimat seditionem an. 1525. n. 5. eius auctoritas apud Mexicanos quanta. 1526. num. 7. moritur eiusque vita refertur. 1534. n. 8.
 Martinus de Vergara Vicarius prouinciæ Castellæ. 1507. n. 36
 Martyrum Septanorum officium celebrare conceditur Lusitanis. 1514. n. 7. & 1516. n. 7
 Massius Aquilanus. 1506. n. 23. eius elogium. 1504. n. 35.
 Matthæustertiarus post mortem ex alio loco

INDEX R E R V M.

se ipse transfert ad fratres Minores. in addit. ad tom. 6. num. 3.
 Matthæus Agrigentinus. 1506. n. 21
 Matthæus Bassius Capuccium acuminatum induit. 1525. n. 16. Romam fugit, & Pontificis obtinet licentiam. n. 17. & 18. ipsum cum socijs ad ordinem reducere conatur
 Minister prouincialis de Obseruantia, sed illi Conuentualium se subijciunt obedientiæ 1528. n. 14. primus Vicarius generalis Capucinatorum. 1529. n. 31. reuertitur ad Obseruantes. 1537. n. 19
 Matthæus Fauentin. 1506. n. 15
 Matthæus Leopoltan. 1531. n. 11
 Matthæus à Messuracca. 1521. n. 26. & 1525. num. 14.
 Matthæus de Viuarijs Episcopus Ameyden. an. 1517. n. 47.
 Matthias Antuerpiensis variarum prouinciarum Commissarius. 1525. n. 10. & 1526. n. 13.
 Matthia Mattelicana. 1513. n. 12. & 20.
 Matthias BenKen Commissarius generalis Vltimontanus. 1529. n. 18
 Matthias Bether extatico spiritu clarus. 1502. num. 38.
 Matrimonia qualia apud Indos baptizatos. 1537. n. 6.
 Mauri Granatenses mahometisini tenaces. an. 1633. n. 19. eos conuertit, & instituit Franciscus Ximenius cum socijs Minoritis. 1501 num. 6. illorum perfidia in Hispania præsertim in regno Valentino. 1525. n. 6. cogitatur remedium, & quale ibid. & an. 1534. num. 69.
 Mauritius Doranus Episcopus Lechlinensis. 1525. n. 30.
 Mauritius de Poderino Commissarius Curie Romanæ. 1532. n. 11.
 Mauritius à Portu Hiberniæ Minister prouincialis. 1506. n. 4. Archiepiscopus Tuamen. 1510. n. 15.
 Maurus Guardianus Hierosolymitanus Legatus Soltani Egypti ad Romanum Pontificem. 1504. num. 1. Soltani furorem à Christianis auertit. ibid. n. 2. Aras portatiles ex S. Sepulchro defert, & distribuit Principibus Europæ. ibid. n. 4
 Maximilianus Imperator moritur, & laudatur 1519. n. 1.
 Medardus N. Ferdinandi Regis Romanorum confellarius. 1531. n. 9
 Melchior de Cortonio. 1506. n. 14
 Mentia à Conceptione. 1520. n. 57
 Mentia à S. Martino. 1512. n. 20
 Mercenarij Ordinis religiosi in Indijs. 1526. num. 8.
 Meus siue Bartholomæus Florentinus. 1506. n. 14. & 1508. n. 16.
 Mexicanorum mores. 1529. n. 15
 Michael ab Angelis moritur. 1533. n. 16
 Michael Aprutenfis. 1537. n. 13
 Michael Aquensis. 1506. n. 32
 Michael de Arcagnano. 1506. n. 18
 Michael Corduben. 1502. n. 25. & 1506. n. 90
 Michael de Massa maritimæ. 1506. n. 14
 Michael N. laudatur. 1524. n. 45
 Michael Roccus Minister prouinciæ N. 1528. num. 6.

Michael Serra Catharinæ sororis Caroli V. confellarius. 1523. n. 15
 Minister generalis totius Ordinis Minorum vnus esse, & per sexennium durare debet. 1517. n. 23. qualiter eligendus. ibid. debet esse ex Obseruantibus. ibid. & alternatim ex vna, & altera familia. ibid. accipit sibi, & successoribus sigillum antiquum Ordinis n. 25. eius electio ad solos Obseruantes pertinet. 1518. n. 12. possime eligi per compromissum. anno 1528. n. 8. anno 1529. n. 19. & seqq. Minister nouus, & vetus vt se mutuo gerant tempore Capituli generalis. an. 1518. num. 14.

MINISTRI GENERALES totius Ordinis Minorum.

Ægidius Delphinus. 1502. n. 41
 Raynaldus à Cottiniola. 1506. n. 5
 Zanettus de Vrina. 1507. n. 4.
 Philippus Porcatius. 1510. n. 9.
 Christophorus Foroliuien. 1512. n. 7. & 1517. num. 24.
 Bernardinus Praten. 1513. n. 9
 Franciscus Lychetus. 1518. n. 1. & 1512. n. 7
 Paulus Soncinas. 1521. n. 3
 Franciscus Quinonius ab Angelis. 1523. n. 1. & 1510. n. 25.
 Paulus Pisottus. 1529. n. 18
 Leonardus Giffonen. in addit. ad to. 7. n. 8.
 Vincentius Lunellus. 1535. n. 30

MINISTRI PROVINCIALES Obseruantum.

Eorum iurisdiclio in Clarissas. 1508. n. 34
 Prouinciæ N. Michael Hocchus. 1528. n. 6
 S. Angeli Daniel de Crapocata. 1520. n. 17
 Franciscus de Castro sanguinis. 1531. n. 7
 Angelorum Franciscus de Inojosa. 1523. n. 31 & 1528. n. 6.
 Thomas à S. Ludouico. 1524. n. 25
 Franciscus Quinonius. 1519. n. 17. & 1519. n. 18
 S. Antonij Petrus Maripetrus. 1520. num. 35.
 Franciscus Georgius. 1525. n. 11
 Nicolaus Maripetrus. 1531. n. 7
 Aquitaniæ Ioannes Fabri. 1532. n. 17
 Argentinæ Gaspar Schatzgerus. 1527. n. 15
 Aragoniæ Dimas Terre. 1523. n. 31
 Antonius de Calcena. 1524. n. 21
 S. Bernardini Bernardus à Fossa. 1503. n. 18
 Ethicæ Petrus de Valcazar. 1524. n. 20
 Ioannes de Medina. ibid.
 Bartholomæus à Popula. 1535. n. 31
 Bohemiæ Lucas de Monte viridi. 1518. n. 19
 S. Bonauenturæ Philippus Luliel. 1518. n. 6
 Bononiæ Philippus Bonatius. 1510. n. 9
 Hieronymus de Burgo nouo. 1531. n. 7
 Bosniæ Bernardinus à Fossa. 1503. n. 18
 Brabantæ Ioannes à Louanio. 1529. n. 29
 Bonauentura Mechlinen. 1530. n. 9
 Burgundiæ Petrus Grandis. 1505. n. 46
 Burgenfis, Didacus de Salzedo. 1523. n. 31
 Iacobus Bidaueri. 1524. n. 27
 Calabriæ Ludouicus de Amanthea. an. 1532. num. 13.
 Candiæ Seraphinus Comen. 1518. n. 2
 Sera-

INDEX R E R V M.

Seraphinus de Rhodio. 1532. n. 11
 Chartagen. Petrus de Limpas. 1524. n. 21
 Antonius de Portu. 1528. n. 6
 Castellæ Ioannes de Olmillos. 1504. n. 60
 Andreas ab Ecixa. 1520. n. 58. & 1523. n. 32
 Ioannes de Marchena. 1524. n. 22
 Iacobus de Cisneros. 1525. n. 10
 Colonia Rolandus Colonien. 1511. n. 7
 Ioannes Ryndisch. 1529. n. 17
 Nicolaus Herbornius. ibid.
 Amandus Zierixien. 1525. n. 15
 Conceptionis Ioannes de Zumaraga an. 1523. num. 31.
 Alphonsus de Saluaterre. 1524. nu. 23. & 1531. num. 7.
 Bernardinus de Arcualo. 1528. n. 6
 S. Crucis Ind. Petrus Mexia. 1520. nu. 23. & 1524. n. 14. & 1526. n. 8.
 Dalmatiæ Bernardinus à Fossa. 1503. n. 18
 S. Euangelij in Hispania Petrus Melgarius. an. 1508. n. 18.
 S. Euangelij in Indijs Garcias de Cisneros. an. 1536. num. 2.
 Antonius Ciuitaten. ibid.
 Flandriæ Franciscus Merot. 1528. n. 10
 Franciæ Bonifacius de Ceua. 1503. n. 5
 Claudius Chambon. 1518. n. 3
 Franciæ Parisien. Bonauentura Nepos. 1518. num. 3.
 S. Francisci Andreas Fulginas. 1527. n. 15
 Bernardinus de Gualdo. 1531. n. 7
 S. Gabrielis Franciscus de Fraxino. 1523. n. 16
 Bartholomæus à Populo. 1535. n. 31
 Martinus de Valentia. 1534. n. 15
 Hiberniæ Mauritius à Portu. 1506. n. 46
 Hispaniæ Ioannes Parens. 1506. n. 46
 Hungariæ Albertus de Dereftayn. 1520. n. 30
 S. Iacobi Franciscus Zafra. 1519. n. 11. & 1523. n. 31. eiusdem Antiminister Ioan. de Argomanez, & alius legitimus Petrus à Montibus Occæ. ibid.
 Antonius Guzman. 1523. nu. 31. & 1524. n. 25. & 1529. n. 17.
 Ioannes Mendez Sedeño. 1533. n. 3.
 S. Ludouici Petrus Guischiard. 1505. n. 48
 Marchiæ Thomas Auximas. 1511. n. 15
 S. Petri montis-aurei Euangelista de Cafali. 1518. n. 18.
 Picens Donatus Vrbinas. 1505. n. 18
 Poloniæ Ioannes de Rimorane. 1518. n. 18
 Vriel de Grabouo. 1523. n. 47
 Leo de Lanchot. 1518. n. 18
 Portugalliæ Antonius Vliſſipponen. 1524. n. 24
 Prouinciæ Antonius Panicandus. 1520. 53
 Romanæ Franciscus de Frangepanibus. 1525. num. 11.
 Saxoniæ Ludouicus N. 1508. n. 19
 Saxoniæ S. Crucis Ioannes Ambergha. 1518 num. 4.
 Andreas Hebrornus. 1518. n. 17
 Scotiæ Ioannes Tinctoris. 1516. n. 47
 Terræ-laboris Petrus de Monte coruino. 1525. n. 11. & 12.
 Angelus de Neapoli. 1531. n. 7
 Turoniæ Bernardinus de Pinarolio. 1518. n. 5.
 Turoniæ Piſtauſien. Petrus Guignard. ibid.
 Tuſciæ Lucas Capellus. 1506. n. 85
 Valentini Bernardinus Vedunias. 1505. n. 48

Yucatanæ Franciscus à Turre. 1534. n. 81
 Plures vide inter *Diffinitores generales*.
 Minoritæ vide *Obſeruantes Conuentuales*, & *Capucinos*.
 Minerua vidua. 1520. n. 21
 Miſſio Indica fratrum Minorum de Obſeruantia. 1501. n. 1. 1502. n. 3. 1504. n. 5. 1505. n. 1. 1507. n. 1. 1508. n. 1. 1510. n. 3. 1511. n. 1. 1514. n. 1. 1516. n. 4. 1520. nu. 1. & 2. 1522. n. 6. 1523. n. 28. 1525. n. 1. 1526. n. 7. 1527. n. 13. & 14. 1528. n. 9. 1529. n. 3. 1532. n. 2. & ſeqq. 1537. n. 1. 1538. n. 2. 3. & 4. 1539. n. 1. & 2. 1540. n. 1. & ſeqq. & n. 15. Congana in addit. ad tom. 7. nu. 13. & ſeqq.
 Miſſionis conditiones. & facultates. 1522. n. 3. mittendorum inſtructiones. 1523. n. 19. & 1532. n. 5. plures mittendi taxantur ex diuerſis prouinciis. 1535. n. 31.

MONASTERIA.

Abbiatæ graſſi. 1505. n. 51
 Abdaræ. 1514. n. 34. & 39
 Abulen. Conceptionis. 1539. n. 33
 Agennenſe. 1530. n. 33
 Albiz. 1508. n. 29
 Alenconij. 1507. n. 18
 Almazani. 1504. n. 14
 Altobalij. 1527. n. 23
 Antiquæ Melariæ. 1531. n. 19
 Aqueſe. 1535. n. 44
 Aretinum in addit. to. 7. n. 41.
 Aretinum S. Clare nouellæ. 1519. n. 32
 Argentoniij. 1517. n. 60
 Aſſiſiaten. Conceptionis. 1512. n. 23
 Altenſe. 1524. n. 36
 Auximanum. 1536. n. 17
 Berhunien. 1517. n. 63
 Bituricen. Annunciatarum. 1501. n. 37
 Bobienſe in addit. ad tom. 6. n. 2.
 Bononien. 1528. n. 23
 Bononien. S. Clare. 1510. n. 26
 Brugen. Collectarum in addit. ad tom. 6. n. 4.
 Brugen. Annunciatarum in addit. tom. 6. n. 5.
 Burgen. 1518. n. 40
 Burdigalen. 1521. n. 34
 Butci-ducis in addit. ad tom. 6. n. 8.
 Buxeti. 1517. n. 59
 Calabazani S. Mariæ de Conſolatione. 1501. num. 40.
 Calaritanum. 1539. n. 34
 de Campis. 1508. n. 33
 Cantus-Lupi. 1521. n. 35
 Capitis Bouis. 1508. n. 28. & 1533. n. 25
 Capramontanum. 1521. n. 29
 Carmonæ. 1510. n. 27
 Caſtaneti. 1520. n. 57
 Caſtillonij. 1524. n. 48
 Catanen. 1536. n. 20
 Cazorlæ. 1528. n. 23
 Ciuitatis Caſtellanæ. 1536. n. 17
 Ciuitatis Regiæ. 1527. n. 23
 Clauari. 1505. n. 51
 Conchenſe. 1504. n. 53
 Cortonen. 1537. n. 21
 Cremonen. 1516. n. 57
 Cuellaris. 1524. n. 47
 Cu-

INDEX R E R V M.

Cusertin.	1519. n. 32. & 1521. n. 30	Romanum Conceptionis.	1525. n. 37
Deferti ad Lugdunum.	1504. n. 56	Romana duo in regione montis.	1520. n. 59
Elchenſe.	1517. n. 61	Romanum S. Elizabethæ de Gregora, ibid.	
Eluen.	1509. n. 39	Roschilden.	1519. n. 9
Erenç.	1508. n. 26	Ruthenen.	1522. n. 20
Eugubinum.	1531. n. 18	Salmantice.	1538. n. 21
Ferrarien. Sancti Bernardini. anno 1510. num. 26.		Salmantice. S. Vrsulæ.	1511. n. 20
Firmanum S. Mariæ de Gratijs. anno 1501. num. 37.		Saonem.	1519. n. 32
Floren. S. Claræ.	1502. n. 32	Sartian. S. Claræ.	1517. n. 58
Fontis Sambuci.	1538. n. 20	Sartian. S. Ioannæ, ibid.	
Foro-ſempronij.	1511. n. 20	Scalabrien.	1533. n. 25
Fraxineti.	1502. n. 40	Scalonæ Conceptionis.	1527. n. 22
Fucechien.	1505. n. 51	S. Seuerini.	1539. n. 32
Fulginen. S. Claudij.	1502. n. 39	Spoletan.	1521. n. 30
Gatinaræ.	1529. n. 47	Taliacotij.	1506. n. 95
Gordillarum S. Mariæ de Iesu.	1501. n. 40	Toletan. S. Claræ.	1501. n. 51
Granaten. S. Elizabethæ. 1501. num. 41. & 1538. n. 22.		Toletan. Conceptionis.	1501. n. 42
Guadalfajaræ.	1532. n. 39	Tridentinum.	1531. n. 18
Huedanum.	1503. n. 27	Tropien.	1506. n. 95
Interamnæ.	1506. n. 9	Tudertinum.	1520. n. 56
Iulio Brigæ.	1531. n. 19	Turigij cum ſuis filiabus Monasterijs. 1507. num. 55.	
Laurentij in Panisperna.	1513. n. 21	Turris fumorum.	1519. n. 35
Legionen.	1518. n. 37	Valentinum S. Veronicæ.	1518. n. 38
Leonici.	1530. n. 30	Vallis.	1505. n. 50
Littoris.	1537. n. 30	Valisoletan. Conceptionis. 1505. n. 51. & 1521. num. 32.	
Londonien.	1506. n. 95	Velez.	1512. n. 21
Iouanij.	1516. n. 59. & 1530. n. 33	S. Claræ de Murano.	1521. n. 31
Loxæ.	1507. n. 57	S. Mariæ Marioris, ibid.	
S. Lucani.	1519. n. 36	Venetum. S. Crucis. 1514. n. 36. & 41. & 1521. num. 31.	
Madriten. Conceptionis.	1512. n. 22	S. Mariæ de Miraculis.	1521. n. 31
Malacenſe.	1505. n. 49. & 1521. n. 33	S. Sepulchri, ibid.	
Maquedæ.	1507. n. 56	Vidaureta.	1509. n. 38
Matelicæ.	1513. n. 20	Vigilean.	1530. n. 31
Metymnæ calij.	1528. n. 23	Villæ Comitum.	1509. n. 42
Mexicanum.	1529. n. 2. & 1530. n. 2	Villa nouæ de Scapha-rupta.	1504. n. 55
Montillæ.	1512. n. 20	Villæ Petrocchiæ.	1534. n. 85
Montisfeltri.	1537. n. 31	Vliffiponen. S. Claræ. 1502. num. 39. & 1508. n. 33.	
Montis fortij.	1523. n. 61	Vliffiponen. Matris Dei in addit. tom. 7. n. 5.	
Montis Marſani.	1540. n. 34	Vliffiponen. ſpei.	1536. n. 18
Montis-Maſſianæ.	1537. n. 31	Vlmeti.	1516. n. 58
Narnen.	1503. n. 27	De Vnellis.	1509. n. 39
Napolitan.	1538. n. 25. & 1511. n. 19	Volaterran.	1513. n. 19
Nurtinum Pacis. 1518. n. 36. plura ibidem.		Vratis lauien.	1506. n. 95
1520. n. 55.		Vrbeuetanum.	1520. n. 56
Occanæ.	1515. n. 39	Vſſagrien.	1509. n. 40
Oropesæ.	1520. n. 58	Vtrere.	1506. n. 94
Ottonen.	1518. n. 39	Xerelianum.	1504. n. 52
Pampilonen.	1512. n. 5	Zarzofi.	1509. n. 42
Panormitan.	1512. n. 19		
Papien.	1505. n. 51		
Petræ ſanctæ.	1530. n. 32		
S. Petri Ragulæ.	1501. n. 38		
Pontis ferrati.	1524. n. 48		
Pontis Lina.	1508. n. 27		
Pontis Veteris.	1510. n. 28		
populæ Montis Albani.	1522. n. 19		
Portuen.	1535. n. 43		
Potentin.	1531. n. 17		
Praten.	1512. n. 6. 1507. n. 58		
Pulcioli Bononien.	1523. n. 61		
De Quercubus.	1509. n. 42		
Ragulæ. vide S. Petri.			
Rauennæ.	1519. n. 33		
Recineti.	1530. n. 32		
Regien.	1519. n. 34		

Annal. Minor. Tom. VIII.

d

Mulie-

INDEX R E R V M.

Mulieris forma occasio cedium. 1501. n. 8

N

- N**icolaus Auximanus. 1506. n. 12
 Nicolaus à CostiKio. 1506. n. 29
 Nicolaus Dionisij Vicarius prouinciz Francie
 Parisiensis. 1509. n. 24
 Nicolai Furnari elogiū. 1505. n. 23. 1506. n. 13
 Nicolaus Gilberti. 1569. n. 24. & 1511. n. 9.
 Nicolaus Grassottus Episcopus Lampſacen.
 anno 1516. num. 53. Item Episcopus Pata-
 ninus. ibid.
 Nicolaus Herbonus. 1531. nu. 8. fit Commis-
 sarius generalis Vltromontanus. 1532. n. 39
 eius pulchra instructio pro conseruatione
 Indorum. 1532. nu. 5. Vicarius generalis
 Vltromontanus. 1533. n. 8. Minister prouin-
 ciz Coloniz. 1529. n. 17. scribit contra
 Henricum VIII. 1531. n. 8
 Nicolaus Burreanen. Episcopus Sarreptanus.
 1519. n. 15.
 Nicolaus Maceraten. 1506. n. 13
 Nicolaus Maripetrus. 1520. num. 35. Mini-
 ster prouincie S. Antonij. anno 1531. n. 7
 Nicolaus Oliua Episcopus Assisien. 1515. n. 27
 Nicolaus de Orbellis. 1506. n. 12
 Nicolaus de Ouando supremus Præfectus In-
 diarum. 1502. n. 3
 Nicolaus de Valle Episcopus Madaurensis.
 1525. n. 30.
 Nicolaus Volaterranus exemplar pœnitentiz.
 1509. n. 28.
 Nicolaus Vrbeuetan. in addit. tom. 7. n. 41.
 Nicolaus ab Vxano. 1506. n. 14
 Nomina irrisoria in ordine prohibentur. 1517
 num. 23.
 Nofocomium Granaten. S. Lazari redditibus
 auget Franciscus Ximenius. 1501. n. 6
 Nubes sunt Prædicatores Verbi Dei in præfat.
 Nuncij Apostolici Minoritę vide *Legati*.

O

Obseruantes prædicant in Bohemia cōtra
 hæreticos dictos Fossarios. 1501. n. 3. ve-
 tustos Christianos Cananore repertos bapti-
 zant, & in fide confirmant. 1502. n. 2. eorū
 fructus in Hispaniola n. 3. Illis non licet hæ-
 redes fieri. n. 41. Pietatis operibus secretius
 & celerius exequendis eliguntur administri
 1501. n. 6. Ex illis aliquot in Brasilia truci-
 dantur. 1503. n. 2. Hispanorum in Indos
 nimiam licentiam coercent. 1506. n. 1. Pro-
 hibetur illis cum Conuentualibus mutuus
 transitus 1506. n. 7. & mutua domorum oc-
 cupatio. ibid. n. 8. & 1509. n. 23. Peculiari
 Collegio donantur in Academia Cōplutenſi
 1508. n. 10. fidem in Indijs prospere propa-
 gant. 1510. n. 1. mittuntur Goam, vbi Al-
 buquerqueio urbem occupanti fideliter assi-
 stunt n. 3. tres Minoritę ab Indijs deuorati.
 1516. n. 4. fuerunt primi Indorum magistri
 in præfat. deinde docuerunt Africanos. ibid.
 Item & Cumanos. 1516. n. 42. Duo marty-
 res in Calabria n. 44. Ab Inquisitorū pote-
 state eximuntur. n. 50. litteras, & pietatem
 docent Indorū pueros ingēti animarū lucro
 1513. n. 3. Nolunt vniri Cōuentualibus nisi

reformentur, 1517. n. 20. Illis solis, seclusis
 Cōuentualibus conceditur electio Ministri
 generalis totius Ordinis. ibid. illis vniuntur
 ceterę Ordinis Congregationes n. 23. pro-
 hibetur illis promiscua cum Conuentualibus
 cohabitatio. ibid. Illis datur Ordinis præce-
 dentia. 1517. n. 30. horum cum Conuentua-
 libus concordiz articuli n. 32. priuilegia re-
 laxatina paupertatis nunquam admiserunt.
 1518. n. 2. & 9. se strenuē opponūt Luthero
 1520. n. 1. & 1521. n. 8. Plures in Indiam
 mittendę petit Cæsar 1522. nu. 4. concedit
 Minister generalis. n. 5. In Polonia prædicāt
 contra Lutheranos. 1523. n. 39. methodus,
 & fructus, quo Indorum pueros litteras, &
 pietatem docent. 1524. n. 7. 8. & 11. ab hæ-
 reticis affligūt in saxonia. 1524. n. 13. Illos
 malē habet Bouerius, 1525. n. 13. & seqq.
 liberantur ab officio Commissariorum fabri-
 cę S. Petri in Vaticano n. 25. Constituuntur
 executores Imperialium legum in Indijs
 Occidentalibus. 1526. n. 8. multi à Turcis in
 Hungaria trucidati. 1526. n. 31. Laudantur
 à Cortesio Indiarū Præfecto. 1529. n. 2. qua-
 liter se gesserint in regnō Peruano. ibid. &
 seqq. instituunt seminaria puerorū n. 4. quę
 ipsorum exercitia, quam tenuis victus. ibid.
 n. 13. eorum profectus in propaganda fide.
 1522. n. 6. 1531. n. 1. & seqq. & 1540. n. 1.
 & seqq. multi à Turcis trucidati, & ab Hæ-
 reticis in Hungaria, & alibi. 1532. nu. 26. &
 1529. n. 30. Constanter se opponunt impie-
 tati Regis Anglię. 1532. n. 14. Triginta, qui
 ad Capucinos in Calabria transferūt magna
 ex parte regeſti. 1532. n. 30. in Gallia con-
 cordiam ineunt cum Conuentualibus. 1533
 n. 1. & 2. mittuntur ad instruendos mauros
 Granatenſes. 1533. n. 19. In Anglia & Vveſt-
 phalia pro fide passi. 1534. n. 36. & seqq. pro-
 hibentur ad Capucinos transire. 1535. n. 32.
 reuocatur prohibitio n. 33. & iterum reuo-
 catur n. 34. iterumq. sub conditione reuoca-
 tur n. 35. iterum prohibetur mutuus transi-
 tus. 1537. n. 17. inter ipsos & Capucinos da-
 tur sententia interlocutoria. 1535. n. 36. ma-
 honi in Insula Minorica aliqui trucidantur à
 Turcis. 1536. n. 9. Innumeros baptizat. 1537.
 n. 3. contra Germanię hæreticos strenuē la-
 borant. 1539. n. 13. & contra vsurariam pra-
 uitatem. ibid. n. 16. Regnum Mexicanum in
 Catholica fide, & Cæsaris obedientia conti-
 nent. 1525. n. 4. Cortesij sustinent authorita-
 tem. ib. & 1520. n. 3. Regnū Congi conuertūt
 ad fidem in addit. tom. 7. n. 13.
 Octavianus Præconius vir insignis. 1503. n. 24
 Officiorum perpetuitas tanquam pernicioſa,
 prohibetur. 1517. n. 23
 Officia diuina Nominis Iesu, Ioānis Capistrani,
 S. Eustachij, & Passionis Domini conce-
 duntur, 1530. n. 10. & 1536. n. 1.
 Item B. Catharinę Bononien. 1530. n. 12.
 Officium desponsationis B. M. Virginis. 1537.
 num. 33.
 Olinerus Mailardus Vicarius generalis Vltra-
 montanus, miraculis clarus. 1502. n. 24. &
 1503. n. 3.
 Laborat pro Sede Apostolica apud Carolū
 IX. Gallię Regem in addit. ad to. 7. n. 7.
 Ono-

I N D E X R E R V M.

- Onofrius de Saggiano 1506. n. 11
Oranum Africa fortalitiū munitissimū ca-
piunt Hispani sub Ximēnio. 1509. n. 11
Ordo Annūciatarū Virgīnū fundatur. 1501. n. 28. vide *Ioan. Valesia*.
Ordo Capucīnorum. vide *Capuccini*.
Ordo Conceptionistarū Virgīnū. vide *Con-
ceptionis ordo*.
Ordo B. M. Virgīnis qualis. 1515. n. 41
Ordo Minimorum. vide *Franciscus de Paula*.
Ordo Minorū Vineā Domīni est, an. 1517.
num. 23. eximie laudatur. ibidem. eius cum
ordine Minimorum nexus. anno 1507. nu-
mer. 22. magna maturitate reformatur. an.
1517. num. 23. vide *Obsēruantes*.
- P
- P**acificus fratrum Minorū per Gallias
Minister, in addit. ad tom. 1. num. 4.
Pacificus de Azarano. 1506. n. 17
Pacificus Nouarinus. 1506. n. 17
Pacificus de Teramis. 1506. n. 23
Paschalis Castellutius. 1520. n. 17
Paschalis de Ischitellis. 1506. n. 24
Patriarcha Antiochenus Bartholomaeus Ruue-
re Iulij II. Pontificis frater. 1503. n. 9
B. Paula de Montaldis. 1514. n. 11
Paulinus Pisanus doctrina clarus. 1502. n. 30
Paulus Assisias. 1506. n. 11
Paulus Brixien. 1506. n. 18
Paulus Corleonen. 1529. n. 42
Paulus à Fossa Clodia. 1531. n. 10
Paulus Francigena. 1506. n. 13
Paulus à Lauano. 1506. n. 19
Paulus à Petra Roja. 1510. n. 18
Paulus Pissottus Parmen. Procurator genera-
lis Ordinis. 1517. n. 27. Commissarius ge-
neralis Cismontanus. 1526. n. 12. fit Mi-
nister generalis. 1529. n. 18. Capucinos in-
sequitur. vide *Capuccini*. Indiscretē gubernat.
1531. n. 5. & seqq. irreligiose pomposus.
1532. num. 8. operatur querelis; & depo-
nitur, substitutis duobus Vicarijs generali-
bus. 1533. n. 8. secessit ad montem Cleri-
culi. 1522. n. 13. Eius mors & epitaphiū.
1534. num. 7.
Pauli Randatij elogium. 1540. n. 17. miracu-
lis clarus. 1538. n. 12
Paulus Sículus moritur. 1503. numer. 21. &
1506. num. 19.
Pauli Sinopolitani mors, opera, virtutes. 1504.
n. 22. & 1506. num. 20.
Paulus Soncinas Vicarius generalis totius Or-
dinis. 1520. n. 29. Minister generalis. 1521
n. 3. Nuncius Apostolicus. n. 19.
Pauli Suenij villensis mors. 1504. n. 39
Paulus Theutonicus. 1506. n. 14
Paulus Tomorius Archiepiscopus Colocen.
quantus vir. 1523. n. 54. & 55. eius gesta.
1526. n. 20. & 21.
Paulus III. creatus Pontifex. 1534. n. 2. pro-
hibet Obsēruantibus transitum ad Capuci-
nos. 1534. n. 76. reuocat prohibitionem,
1535. n. 33. & iterum renouat. ibid. n. 34. &
1535. n. 33. & iterum renouat. num. 35. Va-
riter concedit ordini priuilegia. 1535. n. 45
1538. n. 26. 1539. n. 37. confirmat congre-
gationem Capucīnorum. 1536. n. 11. Cō-
firmat ritum baptizandi nostrorum in Indijs,
& aliorum rituum vsum declarat. 1537. n.
6. declarat Indos ad fidem conuersos libe-
ros esse debere à seruitute ibid. n. 7. prohi-
bet mutuum transitum Obsēruantum, &
Capucīnorum n. 17. prohibet Capucinis ne
ad partes Vltromontanas se extendant. ibid.
n. 18. Confirmat reformationem prouinciæ
Aquitaniæ. 1538. n. 19. Ministrum genera-
lem Ordinis ad Cæsarem in Germaniam
mittit. 1539. n. 13. & in Urbem reuocat.
1540. n. 16. Ordinis Minor. de Obsēruantia
Protectorum curæ etiam Romani Montis
pietatis protectionem committit. ibid. n. 16.
prouidet sacrario S. Bernardini Aquilæ. ib.
n. 19. Concedit priuilegiorum conseruato-
res. ibid. n. 35. & 36.
Pauktius Laicus. 1506. n. 13
Perpetuæ Ambrosiæ ingeniosa pietas. an. 1502.
num. 32.
Petrus de Alcantara fit Minorita. 1515. n. 26
Petrus Altamiranus. 1525. n. 4
Petrucius Senensis in addit. tom. 7. n. 38.
Petrus ab Angelis. 1515. n. 38
Petrus Anterulen. 1506. n. 19. Vicarius pro-
uinciæ Terræ laboris. ibid.
Petrus Arias de Auila Indiarum præfectus ad
mare Erythræum. 1514. n. 1
Petrus Breatanus. 1506. n. 31
Petrus de Busquarijs Episcopus Nicopolita-
nus. 1523. n. 54
Petrus Carderolanus. 1506. nu. 13. & 1508.
num. 6.
Petrus Camers. 1506. n. 13
Petrus Candidus, in addit. tom. 7. n. 41.
Petrus Caruajalus. 1533. n. 19
Petri Cordubensis Episcopi Reonenis elogiū
1524. n. 28.
Petrus Duñas. 1507. n. 51
Petrus Fabrianen. 1506. n. 13
Petrus Ferrazanen. 1510. n. 19
Petrus Florentin. 1506. n. 13
Petrus Fugetius Episcopus Chersonesi. 1517.
num. 16.
Petrus Francigena. 1506. n. 14
Petrus Galatinus floret, & qualis, an. 1539.
num. 17.
Petrus Gamarra. 1510. n. 13
Petrus Gadauen. mittitur in Indias. 1522. n. 6
eius epistola de rebus Mexicanis. 1529. n. 15
Petrus Grandis Minister prouinciæ Burgundiæ
1505. n. 46.
Petrus de Guardia. 1529. n. 36
Petrus Guicciardus Minister prouinciæ S. Lu-
douici. 1505. n. 48
Petrus Guignardus Minister prouinciæ Turo-
niæ Pictauiensis. 1518. n. 5
Petrus de Hurrea Episcopus Dulcinensis. 1528
num. 20.
Petrus de Limpas Minister prouinciæ Cartha-
ginen. 1524. n. 21
Petrus Ludouici Latinas. in addit. tom. 7. nu-
mer. 38.
Petrus Mainardus Episcopus Asponensis. 1532-
num. 34.
Petrus Maripetrus Minister prouinciæ S. An-
tonij. 1520. n. 35
d 2 Pe-

INDEX RERVM.

Petrus Melgarius, alijs, de Valentia 1502. n. 25. 1505. n. 40. 1506. n. 90. 1515. n. 4. Minister prouincie S. Euangelij in Hispania. 1508. n. 18. moritur. 1522. n. 7.
 Petrus Molianen. 1506. n. 13. & 1509. n. 26
 Petrus Mexia Minister prouincie S. Crucis Indiarum. 1520. n. 23. & 1524. n. 14
 Petrus de Monte-Coruiuo Minister prouincie terre laboris. 1525. n. 11. & 12
 Petrus de montibus Occæ Commisarius generalis Vltramontanus 1516. n. 47. & nationalis Hispania. 1521. nu. 4. petit absolui ab officio sed non exauditur, ibidem, & seqq. Minister prouincie S. Iacobi. 1523. num. 31.
 Petrus de Montibus. 1520. n. 51
 Petrus de Mura vid. *Petrus Gandanien.*
 Petrus Nauarrus Africani belli Dux. 1509. n. 2 pugnam init nu. 9. Oranum expugnat. numer. 11.
 Petrus Neapolitanus. 1506. n. 17. & 1510. n. 4
 13. Vicarius generalis Cismontanus 1506. n. Petrus à Padulis Principis Beretrani confessarius. 1540. n. 18
 Petrus Paulus Florentinus. 1506. n. 14
 Petrus de Peña. 1506. n. 23
 Petrus de Perusinis. an. 1506. nu. 11. & 1530. num. 21.
 Petrus de Populis. 1506. n. 23
 Petrus Ranelli Episcopus Ebronissensis. 1516. num. 55.
 Petrus Reatinus. 1506. n. 11
 Petrus Regalatus. 1506. n. 40.
 Petrus de Santoyo. 1506. n. 52
 Petrus Senfeuerinus. 1506. n. 13. & fuse. 1507 n. 32. & 33
 Petrus Trauandanus. 1506. n. 14
 Petrus Tudertin. 1540. n. 10
 Petrus de Valcazar Minister prouincie Betice 1524. n. 20
 Petrus de Valentia. vide *Petrus Malgarins.*
 Petrus Villanouanus. 1539. n. 22
 Petruccius Senen. 1506. n. 14
 Philippus Marteriz vita in addit. ad tom. 1. nu. 6. & seqq.
 Philippa Sicilie Regina Clarissa. 1519. n. 5
 Philippus Aquilanus. 1506. n. 23
 Philippus Burgundus Hispania Regnum aspiciatur. 1502. nu. 10. cum Ioanna coniuge Rex proclamatur. 1504. n. 10. eius cum Ferdinando Aragonie discordias componit Ximenius. 1505. n. 7.
 Philippus Lullier Minister prouincie S. Bonauenturæ. 1518. n. 6.
 Philippus Penzonus Archiepiscopus Tuamen. 1503. n. 22. Episcopus Enachadena 1503. n. 23
 Philippus Porcarius Minister generalis. 1510. n. 9. Minister prouincie Bononiz. ibid.
 Pius III. Pontifex creatur, & post 26. dies moritur. 1503. n. 8
 Pluuiarum exundantia memorabilis. 1504 num. 22.
 Polidorus Romanus. 1506. n. 14
 Præcedentia Officialium Curie Romanæ Ordinis Minorum. 1518. n. 12.
 Prælatorum pompositas & fastus redarguitur. 1532. n. 8.
 Preces sine reuerentia recitata post mortem,

pœna compensantur. 1511. n. 12
 Principis Anhaltini filius Minorita moritur. 1524. n. 30
 Præuilegia Ordinum Mendicantium in Concilio Lateranensi defenduntur, & quedam determinantur. 1510. n. 1
 Præuilegia relaxatiua paupertatis nunquam admiserunt fratres de Observantia. 1518. n. 2. & 9.
 Præuilegia varia trium Ordinum S. Francisci. 1501. n. 48. 1504. n. 61. 1505. n. 52. 1508. n. 34. 1509. n. 43. 1510. n. 3. 1511. n. 23. 1512. n. 25. 1515. n. 23. 1514. n. 42. 1515. n. 4. 1516. n. 1. & 62. 1517. n. 44. & 45. 1518. n. 41. 1519. n. 17. 1520. n. 60. 1521. nu. 2. & 139. 1523. n. 52. 1524. n. 33. & 49. 1525. n. 27. & 39. 1526. n. 14. & 46. 1530. nu. 35. 1531. n. 20. 1532. n. 40. 1533. nu. 27. 1534. n. 86. 1535. n. 45. 1536. n. 1. 1537. nu. 21. 1538. n. 26. 1539. n. 35. & seqq. 1540. n. 35.

Procuratores generales.

Eorum officium.	1518. n. 11
Bernardinus à Folla.	1503. n. 18
Lucas Capellas.	1506. n. 85
Paulus Parmen.	1517. n. 27
Ioannes Franciscus de Potencia.	1518. n. 11
Hilarion Sacchetti.	1521. n. 3
Bernardinus de Sabredo.	1523. n. 1
Bernardinus à Soria.	1526. n. 2
Hieronymus à Burgo nouo.	1529. n. 18

Vice-Procuratores.

Ioannes de Stia.	1531. n. 7
Honorius Caianus.	1532. n. 11
Franciscus de Castello.	1535. n. 30
Protasius Portus moritur.	1535. n. 39

Protectores Ordinis Minorum.

Bernardinus Caruajal Episcopus Sabinen. 1519. n. 10. 1. & 16.
 Iulius Card. Medices. 1521. n. 19
 Andreas de Valle. 1523. nu. 49. Moritur. 1534. num. 3.
 Franciscus Quiñonius. 1534. n. 3
 Viceprotector. Antonius Card. de Monte. 1528. num. 3
 Horum in Ordinem autoritas declaratur. 1507. num. 45.

Prouincie, de quibus hoc tomo agitur.

Algarbiorum erigitur.	1533. n. 7
Angelorum.	1517. n. 26. 1518. n. 17
Apuliz.	1514. n. 6
Aquitaniæ.	1538. n. 9
Betice 1533. n. 5. eius status. 1524. n. 20.	
Boheimiz augetur. 1523. n. 2. & 11. causam obtinet à Saxonibus. 1522. n. 11.	
S. Bonauenturæ.	1518. n. 6
Bosnæ Argentinz.	1517. n. 26
Bosnaitem. 1512. n. 7. & 1514. n. 6	

Britan-

INDEX R E R V M.

Britannia. 1517.n.26
 Burgenfis. 1514.n.7. & 1505.n.13. 1524. n.27.
 1518.n.17.
 Castellę. 1517.n.26. & 1524.n.25
 Colonia. 1529.n.29. & 1530.n.9. 1532.n.6
 Conceptionis. 1518. n.8. & 1524. n.23. & 26.
 1525.n.28. 1518. n.16.
 S. Crucis Indiarum. 1505. n.11. eius nominis
 ratio ibid. n.12. deprimitur in Custodiam.
 1534.n.70. in Indijs statuta a generali Qui-
 none data. 1524.n.15
 S. Euangelij in Hispania. 1508. n.18. Alia in
 Indijs erigitur. 1534.n.70. 1535.n.31. 1536.
 num.2.
 Etrurię diuiditur. 1523. n.2. & 5. & 6.
 Extremadurę. 1518. n.7
 Flandrię. 1523. n.2. & 9
 Francię. 1518.n.3. eius constitutiones. 1533.n.6
 Francię Parisien. 1518.n.3
 S. Gabriel. 1502.n.25. & seqq. 1535.n.31. stabi-
 litur. 1518. n.11. & 1520. n.23.
 Gallię plures reformantur. 1518.n.2
 Hettrurię Vid. *Etruria*.
 Hungarię S. Marię. 1523. n.2. & n.8.
 Hungarię S. Saluatoris. ibid.
 S. Iacobi. 1523. n.31. & 32
 Lucen. 1526.n.12. & 1519.n.18. 1530. num.8
 Maiorican. 1517.n.26
 Murcia. 1518. num.8. 1520. n.23
 S. Petri montis aurei. 1518. n.18
 Pietatis. 1511. num.9. & 1518. n.10. 1524. n.24
 Portugallię. 1524. n.24
 Santoyo vid. *Conceptionis*.
 Sardinia. 1508. n.17. & 1511. n.9
 Saxonię diuiditur. 1523. n.2
 Saxonię S. Crucis. 1518. n.4
 Saxonię S. Io. ibid. & 1523. n.2. & 7.
 Senen. 1523. n.2
 Turingię erigitur. 1523. n.2
 Turoniz. 1518. n.5
 Turoniz Pictauien. 1518. n.5
 Tusciz. 1523. n.2
 Prouinciarum omnium, & locorum regularis
 Obseruantię series, & numeros. 1506. n.10.
 & seqq.

Q

Q Viñonius. Vide *Franciscus Quiñones*.
 Quintinus N. Episcopus Cloanenfis. 1516. n.54

R

R Adolphus Heylesden Episcopus Ascalo-
 nensis. 1503. n.23
 Raphael de Alexijs Episcopus Sarcinaten. 1524
 num.34.
 Raphaela Veneta æternam salutem adeptam.
 1514. n.24.
 Raphael Forosempromien. vide *Ludouicus Fo-
 rosempronien*. 1510. n.18.
 Raphael Taurinus. 1506. n.15.
 Raphael Teutonicus.
 Raynaldus a Cottiniola Nuncius Apostolicus
 in Hispaniam. 1506. n.5. Minister generalis.
 ibid. Archiepiscopus Ragusinus. ibid. &
 1510. n.10. moritur. 1529. n.40.

Raynaldus Fabrianen. Vicarius prouincię
 Marchię. 1506. n.13.
 Raynaldus Nurcinus in addit. to. 5. n.3.
 Raynaldus de Orfaria. 1506. n.19.
 Recollectorum Hispanię origo. 1502. nu.28.
 eorum regulę viuendi. 1523. nu.31. & seqq.
 plura illis assignata loca. 1524. n.21.
 Recursus ad curias & seculares. sic casus refer-
 uatus. 1532. n.12.
 Reformatio prepropera, dissolutionis & di-
 scordiarum origo. 1505. n.47. Reformationes
 nouę prohibentur. 1517. n.23. Reformatio
 noua statuitur intra Ordinem obseruantium.
 1532. n.20. & 1535. n.31.

Regina Clarissa.

Sanctia Roberti Regis coniux. 1506. n.19.
 Philippa Regina Sicilię. 1519. n.5.
 Elizabetha Regina Portugallię. 1516. n.6.
 Regis Scotię frater ad Indias mittitur. 1516.
 n.40.
 Regularium vtilitas in Ecclesia. 1516. num. 2.
 eorum cum Episcopis concordia quanti
 ibid.
 Religionis disputatio apud Heluetios. 1526.
 n.2. quo fructu. ibid. & seqq.
 Remigius Picardus. 1519. n.2.
 Rhodium occupant Turcę. 1523. n.51.
 Richardus Gama Episcopus Tiberiaden. 1531.
 num.13.
 Richardus Longus Episcopus Cluanensis &
 Laonenfis. 1539. n.17.
 Richardus Polonus. 1515. n.18
 Richardi Risbei martyrium. 1537. n.10.
 Robertus Apulus. 1506. n.26.
 Robertus de Asula. 1506. n.22.
 Robertus Stuartus. 1531. n.12.
 Rodericus a Beluissio. 1513. n.17.
 Rodolphus Austrię Archidux Minorita. 1507.
 num.34.
 Rodolphus Tossinianus corrigitur. 1507. n.21.
 1510. n.9. 1512. n.13.
 Rogerus Bruletus. 1537. n.11.
 Rolandus Colonien. 1514. nu.7. Minister pro-
 uincię Colonię. 1511. n.7.
 Romain Transyberinam inuadunt Cæsariani
 Duce Borbonio. 1526. n.15. & 1527. n.6.
 Ruffini Lupati elogium. 1522. n.8.

S

S Aluatoris ab Horta religionis primordię
 1540. n.24.
 Samson sanctitatis illustris. 1506. n.25.
 Samson Mediolanen. 1519. n.4
 Santes Fabrianen. 1506. n.13.
 Sauinus de Campello. 1506. n.11.
 Sebastianus Clericus propter fidem castitatis
 interfectus. 1506. n.14.
 Sebastianus Parisien. 1502. n.2.
 Sepulchrum Christi ætissimę custoditum a
 Turcis. 1504. n.4.
 Seraphinus a Calabria Archiepiscopus Hidro-
 tinus. 1506. n.22.
 Seraphinus Castillionęus. 1506. n.18.
 Seraphinus Comensis Minister prouincię Can-
 dię. 1518. n.2.
 Seraphinus de Mantua Commissarius gene-
 ralis

INDEX RERVM.

ralis Cismontanus. 1523.n.1
 Seraphinus Martinellus. 1506.n.16
 Seraphinus de Rhodio Minister prouincie
 Candie. 1532.n.11
 Seraphinus Theatinus. 1510.n.13
 Sigillum Ordinis Minorum traditur Generali
 Obseruantum. 1517.n.25
 Simon N. sanctitate illustris. an. 1506.n.25.
 Simon Addaus. 1537.n.11
 Simon à Lipnicza. 1506.n.29
 Simon de Podio Archiepiscopus Damascenus.
 1532.n.4.
 Simon Sclauus daemonibus, & morbis formi-
 dabilis, in addit. ad tom. 6.n.3.
 Sixtus Mediolanensis. 1506.n.16
 Sixtus à Ripariolo moritur. 1523.n.15
 Socij Ordinis assignati Ministro generali Ob-
 seruatum. 1529.n.18. & 1532.n.11
 Sodalitas Misericordie fundata Toleti promo-
 uente Francisco Ximeno. 1504.n.7. & 8.
 dedicatur Conceptioni B.M. Virg. ibid.n.8.
 Sol sistit eursum expugnante Oranum Franci-
 sco Ximeno. 1509.n.13
 Fr. N. Standesch Episcopus Assaphensis. 1518.
 num.23.
 Stanislaus Polonus. 1509.n.25
 Stanislaus Slappus Vicarius prouincie Colo-
 nie. 1505.n.26. & 1506.n.83
 Stephanus Aneonitanus castitatis exemplar.
 1506.n.13.
 Stephanus de ciuitate Castellana. 1506.n.12.
 & 1510.n.12.
 Stephanus de Luca. 1506.n.14.
 Stephanus Magnanus Episcopus Troianensis.
 1519.n.15.
 Stephanus N. Sacerdos apud Carpum. 1506.
 n.15.
 Syluester Guidonius. 1510.n.18
 Synodus prima Mexicana sub fr. Martino de
 Valentia Vicario Apostolico. 1524.n.9

T

Teresa Garfia. 1540.n.21
 Terræ Sanctæ fratribus decernitur subsidium
 Romæ. 1528.n.24
 Tertiariorum regula confirmatur. 1521.n.18.
 eorum visitator generalis in Hispania cum
 Obseruantibus discordat. 1531.n.32
 Thadæus N. Episcopus Dromorensis. 1511.n.13
 Theodoricus à Monasterio. 1515.n.19. & seqq.
 Theodoricus Keuer Episcopus Tarozamen.
 1517.n.47.
 Theodorus Pius Episcopus Monopolitanus.
 1515.n.27.
 Thomas à S. Antonio. 1517.n.42
 S. Thomæ Apostoli reliquiæ inuenta, & Goam
 translata. 1523.n.46. eius limina. 1540.n.51
 Thomas Auximas Minister prouincie Mar-
 chie. 1511.n.15
 Thomas de Bibiena. 1506.n.26
 Thomas Florentinus. 1506.n.14
 Thomas Illyricus vir mirabilis. 1517.n.9. præ-
 dicat Pœnitentiam. num. 10. prædicat mala
 ventura. n. 11. eius prædicationes complen-
 tur. n. 12. Ecclesiasticorum corruptos mo-
 res liberè reprehendit. n. 13. paupertate, &

pœnitentia illustris. n. 14. liberat à naufra-
 gio ibid. ædiculam ponit B.M. Virgini. n. 15.
 eiusdem directores puniuntur, ibid. mortuus
 sepelitur Carnotensij ibid.
 Thomas à S. Ludonico Minister prouincie An-
 gelorum. 1524.n.25
 Thomas Lucensis. 1506.n.14
 Thomas Murnerus. 1520. n. 1. in Zuinglium
 inuehitur. 1526.n.5
 Thomas de Tocco. 1506.n.23
 Thomas Vvolfaus Cardinalis quis? 1535.n.9.
 ambit Summum Pontificatum. n. 10. fru-
 stratus succenset Carolo V. Imperatori. ibid.
 insidiatur Catharinæ Reginæ. n. 11. fuit ini-
 rium Schismatis Anglicani. ibid. & seqq.
 Timotheus Aquilanus. 1506.n.23
 Timotheus Lucensis Nuncius Apostolicus.
 1512.n.11. Vicarius generalis Cismontanus.
 num. 7.
 Tlaxcala ciuitas Indie Occidentalis. 1522.n.6
 Toletani in egenos prouidissimi. 1504.n.11
 Torruia N. vir pius. 1520.n.50
 Trifanus à Cunha Indicæ classis præfectus.
 1505. num. 2.
 Triultij heroes aliquot. 1522.n.13

V

VAscus Gama Indici Maris Præfectus.
 1502.n.1.
 Venantius Fabrianen. 1506.n.19. & 80
 Verba iniuriosa, & irrisoria prohibentur. 1518.
 num. 6.
 Vestis sancti P. Francisci quando data Ducibus
 Etruriæ. 1504.n.31

VICARII GENERALES Obseruantum Cismontani.

Angelus de Clauaso. 1506.n.17
 Archangelus Placentin. 1508.n.13
 Baptista Talliacarne. 1506.n.12
 Benedictus Genesius. 1533.n.8
 Christophorus Foroliuen. 1514.n.6
 Euangelista de Perusio. 1506.n.33
 Franciscus Zenus. 1504.n.6. & 1509.n.21
 Hieronymus Torniellus. 1507.n.42
 Iacobus Primaditus. 1506.n.15
 Ioannes de Stronconio. 1506.n.24
 Ludouicus à Turre. 1501.n.3. & 1506.n.12
 Marcus Bononien. 1506.n.15
 Petrus de Neapoli. 1506.n.17
 Timotheus Lucen. 1512.n.7

Vltramontani.

Arnoldus à S. Felice. 1525.n.19
 Gilbertus Nicolai. 1511.n.9. & 1516.n.47
 Gomesius Lusitanus. 1511.n.8
 Ioannes Syluestris. 1505.n.11
 Martialis Bulier. 1502.n.17. & 1514.n.8. 1516.
 num. 47.
 Nicolaus Herbornus. 1533. .
 Petrus de Montibus Occæ. 1516.n.47
 Oliuerus Mailardus. 1502.n.24

Totius Ordinis.

Antonius à Calcena. 1527. num. 8. & 10. &
 1528. num. 3.

Leonar-

INDEX R E R V M.

Leonardus Publicius. 1533.n.11
Paulus Soncinas. 1520. n.29

VICARII GENERALES Capucinatorum.

Matthæus Bassius. 1529.n.31
Ludouicus à Forosẽpronio, ibid.
Bernardinus Astenfis. 1535.n.38
Bernardinus Occhinus. 1538.n.10
Vicariorum generalium successio ordinatur à
Sede Apostolica. 1508.n.14.

VICARII PROVINCIALES.

S. Angeli Archangelus de Campo Basso. 1506.
n.24.
N. Teutonicus ibid.
Antonius de Leonissa, ibid.
Franciscus de Campo Basso, ibid.
Ioannes de Monte Ilcino, ibid.
Bernardus de Luceria, ibid.
S. Bernardini Iulianus Teutonicus. 1506.n.23
Ludouicus de Iencha, ibid.
Bernardinus de Fossa, ibid.
Bohemiæ Ioannes de Misnia. 1506.n.28
Bosniæ Angelus de Verbosa. 1506. n.30
Candiæ Iacobus de Ceruia. 1504.n.6
Ludouicus Vincentinus. 1507.n.42
Franciscus de Ripacherijs. 1509.n.21
Ioannes à Bibiena. 1512.n.7
Franciscus Lychetus, ibid.
Marcus Cretenfis. 1514.n.6
Castellæ Martinus de Vergara. 1507.n.36
Franciscus Quiñones ab Angelis. 1512.n.22
Franciæ Parisien. Nicolaus Denyse. 1509.n.24
Franciæ Gerardus Soetelinus. 1518.n.22
S. Francisci Bernardinus de Leonardo, in addit.
tom.7.num.18.
S. Iacobi Ioannes de Argomanes. 1508. n.18
Marchiæ Raynaldus Fabrianen. 1506.n.13
Donatus Vrbinas, ibid.
Mediolanen. Archangelus Placentina. 1508.n.13
Franciscus à S. Columbano, ibid.
Poloniæ Ladislaus Gielnouius. 1505. n.26
Stanislaus Slappensis, ibid.

Portugalliæ Ioannes à Popula. 1506.n.77
Scotiæ Ferdinandus de Toieto. 1516. n.47
Siciliæ Archangelus à Calataffimo miraculis
clarus. 1505.n.37
Archangelus Alcamen. 1506.n.21
Gulielmus ab Intimelia. 1538. n.12.
Terralaboris Petrus de Anterula. 1506. n.19
Damianus de Ioha. 1512. n.7
Tusciæ Ludouicus Senen. 1506.n.14
Angelus de Ciuitella, ibid.
Ioannes Riccius, ibid.
Petrus Ludouici in addit. tom.7.n.13.

Vincentius Aquilanus spiritu prophetiæ, &
miraculis clarus. 1504. n.33. & 34. & 1506.
num.23.
Vincentius Burgundus. 1506.n.14
Vincentius de Comite. 1506.n.18
Vincentius Lunellus Commissarius Curie Ro-
manę. 1532.n.6. Minister generalis. 1535.
num.30. delegatur in Germaniam à Ponti-
fice. 1539. n.13. reuocatur in Urbem. 1540.
num.16.
Vincentius Neapolitanus Magni Magistri Re-
gis Galliarum confessorius. 1523.n.15
Vincentius Petri Episcopus Gadenfis. 1519.
num.15.
Vincentius Senensis. 1506.n.14
B. Viridianę cultus publicus. 1533.n.14
Vitalis Albanen. 1506.n.24. & 1513. n.13
Vniuersitas Complutensis fundatur à Franci-
sco Ximeno. 1502. n.9. & promouetur so-
licitè. 1508. n.2. in ea non docentur iura,
ibid. & num. seqq. aliorum studiorum, ibi-
dem. ratio. n.4. cathedrę. n.10. patroni. n.11
Vriel de Grabouo Minister prouincię Polonię.
1523. n.47.

Z

Z Acharias Bouerius acriter scribit in Ob-
seruantes. 1525. n.16. & seqq. corrigi-
tur. 1528.n.16. 1532. n.30. 1533. n.11. 1534.
n.72. & 73.
Zannettus de Vtina Minister generalis. 1507.
num.4.

F I N I S.

ERRA-

ERRATA

CORRECTA.

Pag. 12. lin. 10. Coutinno
13. Egiotamma
ibid. 45. Chryfog-
15. 29. hoc anno
19. an. Christi 1501.
Maximiliani Imp. Occid.
an. 8. & 9. Alexandri VI.
ann. 9. & 10. Religionis
Min. an. 294.

25. 15. Caterua
27. 39. aſſerto
29. in mag. Recollectoris
36. 19. contemlaribiliter
ibid. vlt. praeſtuit
38. 3. prouocat
43. 20. Germanus
ibid. in marg. lumine
45. in l. 9. Arg. Liabella
47. 17. ibi
49. 6. capta
ibid. 11. frequentes
50. 53. 54. 56. in princ.
an. 1503.
59. 45. Fraxinos
62. 7. in marg. ſchapa
ibid. 39. excubant
ibid. 44. indicant
64. in arg. generale
67. vlt. Cuſtodialis
74. 24. Menſe
75. 28. Balhelhas
76. 23. alias
77. 1. vacatis
ibid. 19. extreuiſſe
ibid. 41. Zalabric
79. 27. appellantes
81. 4. indicij
ibid. 5. cōgregatum
ibid. 41. veſtro
ibid. 42. praeſtatum
ibid. 43. in liter.
ibid. 44. ſuperſoris
82. 23. in prioribus
99. n. 20. Calenum
104. n. 42. ſemiarum
110. n. 3. Alia
ibid. n. 58. Balakazzaris
128. 43. populus
ibid. penult. nam
157. 38. domo
171. 23. fr. Volater
173. vidueta
206. 30. Politano
212. 4. Aebuten
218. 22. in marg. Trial-
bationes
219. 17. in marg. Tham.
221. 18. & relig.
238. 2. Minuitas
252. 49. praeſtata
253. 14. liberet
261. 42. Mario
301. 12. neceſſaria quaque
ibid. 46. oppido opulento

Coutinho
Epigramma
Chrylogoni
dele
An. Chriſti 1502. Maximiliani
Imp. Occid. an. 9. & 10. Ale-
xandri VI. an. 10. & 11. Reli-
gionis Minorum an. 295. &
ſimiliter corrige in reliquis
paginis viſque ad an. 1503.

Cateruam
aſſuto
Recollectorum
contemptibiliter
praeſtuit
prouocant
germanus
lumine
Iſabellæ
illi
capto
frequentet

1504.
Fraxinos
ſchapha
excubant
iudicant
generalem
Cuſtodialis
Menſes
Balhelhas
alias
vocatis
extreuiſſe
Zalabricenſ.
appellentes
indicijs
congregatorum
noſtro
praeſtata
vt literæ
ſuper
ſuperioribus
Celanum
ſemiarum
Alcalæ
Balakazzaris
populum
iram
domo vixit ſub
fr. Nicolans Volater
Vidueta
Politano
Nebuten

Tribulationes
Plin.
in religioſam
Maronias
praeſtata
liberet
Marco
neceſſaria quaque
oppido opulenti

ERRATA

CORRECTA.

Pag. 314. lin. 42. Figuereroa
326. 14. Comitium
342. 19. Montes
ibid. 26. Tuam adde
345. 3. occupatur
361. 14. ſanctæ
ibid. 19. ſucceſſit
370. 38. Burgen
ibid. 40. Brugen
378. 16. mitterent
379. 18. propterea
393. 14. illi loco adde
410. 49. Dania
411. 29. Hic
414. 25. odorabis
ibid. 37. ſuit
431. 42. Illareos
ibid. 46. Italia
ibid. 48. Benedicæ
440. 24. illis
452. 17. pauens
459. 2. grauiffimus
ibid. 4. Buarcas
464. 32. 1518.
467. 11. eius
469. 16. capitis
474. 39. in marg. Chryfog.
476. antepenult. creduli
477. 3. Poſt
ibid. 120. contuſi
ibid. 38. cuiuſdam
482. 35. ſupplicantibus
ibid. 37. lectionem
484. 7. compromiſſo
ibid. 8. Salmanticensis
ibid. 9. Valeſoletanz
486. 26. anno
491. 37. Vichiris
492. 2. unarragz
498. 6. tam
500. 4. Tuarellam
ibid. 24. beneplacitum
504. in marg. Prælectus
531. 15. cōſeueritis
ibid. 25. tenerem
ibid. 41. reuelari
545. 20. Guardiano
556. 22. aliud
559. 32. dum chororum
582. 46. vt alius
593. 16. prouideri
616. 35. iudicauimus
ibid. in marg. Marte
ibid. 37. in marg. c. 113.
631. 22. Contentualis ad-
de in marg.
ibid. 24. N. dele. & repone
ibid. Conuent. adde
652. 27. poſitum
ibid. 28. luit
653. 14. in marg. ocumb.
ibid. 30. in marg. cap. 46.
671. 2. TERTIVM
704. vlt. Tomum

Figuerora
Comitiorum
montibus
potius
occurratur
tantæ
ſecceſſit
Brugen
Bergen
mitterent
præterea
Pontifex
Dania
Huic
adorabis
ſint
Vvareus
Iohiz
dele
iſtis
pauens
gratiſſimus
Buarcas
1517.
eis
capiti
Chryſoft.
crudelis
Pauos poſt
contuſis
eiuſdem
ſupplicationibus
electionem
compromiſſum
Salmanticensia
Valeſoletanta
ſtanno
viſuris
Znmarragz
iam
Thauarellam
beneficium
Proſectus
conſulueritis
tenorem
releuari
Guardiani
alium
dum in choro cum
ſue 2r altus
perſuaderi
indicanimus
Martyr
c. 55.

* al de obſeru.
Gerattus
9. Kal. Oſob.
poſitum
luit
occubuit
48.
SICVNDVM
ad Tomum

Alios minores ſeu clariores errores Lector ex ſe facile poterit deprehendere.

